

И 32.494

NICOLAE ANDREI

**DICTIONAR
,
ETIMOLOGIC
DE TERMENI ȘTIINȚIFICI
ELEMENTE DE COMPUNERE GRECO-LATINE**

ediția a II-a, revăzută și adăugită

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DE MEDICINĂ
BUCUREȘTI
31.12.9

OSCAR PRINT
2003

ABREVIERI

adj. = adjectiv

engl. = engleză

f. = feminin

fr. = franceză

germ. = germană

gr. = greacă veche

gr. tz. = greacă târzie

id. = idem

it. = italiană

lat. = latină

lat. mediev. = latină medievală

lat. sav. = latină savantă

lat. tz. = latină târzie

m. = masculin

n. = neutru

pl. = plural

rom. = română, românesc

s. = substantiv

sin. = sinonim

sing. = singular

v. = vezi

> = a dat

< = provine din

***** = marchează sinonimele

◇ = desparte elementul de compunere savantă de explicația etimologică

■ = izolează explicația etimologică de termenii compuși

~ = ține locul elementului de compunere savantă

A

ABDOMENO- „abdomen, cavitate abdominală“. ◇ lat. *abdomen* „abdomen“ > fr. *abdoméno* > rom. *abdomeno-*. ■ **~scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru examinarea cavității și a organelor abdominale; *sin. peritoneoscop*.

ABDOMIN-, v. **ABDOMINO-**. ■ **~algie** (v. -algie), s.f., durere abdominală.

ABDOMINO- „abdomen, abdominal“. ◇ lat. *abdomen, inis* „pânțec, abdomen“ > fr. *abdomino-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *abdomino-*. ■ **~centeză** (v. -centeză), s.f., puncție făcută într-o pungă cu lichid aflată în abdomen; **~histerectomie** (v. *hister/o-*, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a uterului pe cale abdominală; **~histerotomie** (v. *hister/o-*, v. -tomie), s.f., deschidere a uterului pe cale abdominală, pentru extragerea fătului în cazul unei nașteri anormale; *sin. abdominouterotomie*; **~scopie** (v. -scopie), s.f., examinare cu ochiul liber sau cu ajutorul lăparoscopului a viscerelor abdominale; **~uterotomie** (v. *utero-*, v. -tomie), s.f., abdominohisterotomie.*

ABERO- „distorsiune optică“. ◇ lat. *aberro, are* „a se abate, a se îndepărta“ > fr. *aberro*, engl. *id.* > rom. *abero-*. ■ **~metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea aberației vizuale; **~scop** (v. -scop), s.n., instrument care servește la observarea defectului de distorsiune pe care îl prezintă un ochi anormal.

ABIO- „lipsa vieții, stare anorganică“. ◇ gr. *abios* „fără viață“ > fr. *abio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *abio-*. ■ **~gen** (v. -gen), adj., rezultat din substanțe minerale sau anorganice; **~genetic** (v. -genetic), adj., relativ la abiogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., teorie care explică apariția vieții în mod spontan din materie anorganică; *sin. abiogenie, arhigeneză, arhigonie*; **~genic** (v. -genic), adj., referitor la abiogenie; **~genie** (v. -genie), s.f., abiogeneză; **~logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază fenomenele anorganice; **~trofic** (v. -trofic), adj., relativ la abiotrofie; **~trofie** (v. -trofie), s.f., scădere a vitalității unui organism sau a unui organ datorită unor defecte ereditare de dezvoltare sau lipsei factorilor nutritivi.

ABLUTO- „spălare, spălat“. ◇ lat. *ablutus* „spălat“ > fr. *abluto-* > rom. *abluto-*. ■ **~manie** (v. -manie), s.f., tendință patologică de a se spăla continuu.

ABUNDI- „numeros, abundent“. ◇ lat. *abundus* „abundant“ > lat. sav. *abundi-*, fr. *abondi-* > rom. *abundi-*. ■ **~fior** (v. -fior), adj., cu numeroase flori.

-ACANT „ghimpe, spin, acicul“. ◇ gr. *akantha* „spin, țepă“ > fr. *acanthé*, lat. sav. *-acanthus* > rom. *-acant*.

ACANT-, v. **ACANTO-**. ■ **~estezie** (v. -estezie), s.f., senzație de înțepături, fără să existe vreun stimul funcțional; **~odont** (v. -odont), adj., cu dinți spinoși.

ACANTI- „ghimpe, spin, țepos“. ◇ lat. *acanthus* „acant, plantă spinoasă“ > fr. *acanthi-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *acanti-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., care poartă spini; **~flor** (v. -fior), adj., cu flori țepoase; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze spinoase; **~form** (v. -form), adj., cu aspect de ghimpe.

ACANTO- „ghimpe, spin, scaiete, țepos, spinos“. ◇ gr. *akantha* „spin, ghimpe“ > fr. *acantho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *akantho-* > rom. *acanto-*. ■ **~carp** (v. -carp), adj., cu fructul acoperit de țepi; **~cefali** (v. -cefal), s.m. pl., clasă de viermi paraziti nematelminti, înzestrați cu o trompă retracțilă prevăzută cu cârlige; **~ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din cretacicul superior, cu cochilie groasă, răsucită dorsal, având spini sau tuberculi; **~cit** (v. -cit), s.n., celulă roșie deformată, prevăzută cu proeminențe în formă de țepi; **~ciad** (v. -ciad), adj., cu ramuri spinoase; **~dactili** (v. -dactil), s.m. pl., gen de saurieni din familia lacertidelor; **~fag** (v. -fag), adj. (despre un animal) care se hrănește cu spini; **~fil** (v. -fil), adj., care are frunzele terminate cu spini; **~for** (v. -for), adj. (despre o plantă) care poartă spini; **~id** (v. -id), adj., cu aspect de ghimpe; **~litic** (v. -litic), adj., referitor la acantoliză; **~liză** (v. -liză), s.f., slăbire a rezistenței filamentelor de unire dintre celelele stratului malpighian al epidermei; **~logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul spinilor; **~pod** (v. -pod), adj., cu picioare spinoase; **~por** (v. -por), s.m., spin tubular, prezent la unele specii de polizoare; **~pter** (v. -pter), adj., cu aripile acoperite de țepi; **~pterigieni** (v. -pterigian), s.m. pl., ordin de pești osoși cu înotătoarea dorsală spinoasă; **~sferă** (v. -sferă), s.f., corpuscul sferoidal ciliat din celulele unor alge.

ACARI- „acarieni, păianjeni“. ◇ gr. *akari* „molie, căpușă“ > fr. *acari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acari-*. ■ **~cide** (v. -cid), adj., s.n. pl. (substanțe care distrug acarieni); **~fer** (v. -fer), adj., care poartă acarieni; **~form** (v. -form), adj., cu aspect de acarian.

ACARO- „acarian, acarioză, scabie“. ◇ gr. *akari* „molie“ > fr. *acaro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acaro-*. ■ **~fii** (v. -fii), adj., care crește în simbioză cu acarienii; *sin. acarofitic*; **~fitic** (v. -fitic), adj., acarofil; **~foble** (v. -fobie), s.f., teamă exagerată a unor persoane de a contracta scabie sau acarioză; **~id** (v. -id), adj., în formă de acarian; **~logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază creșterea diferitelor specii de insecte.

ACARPO- „lipsit de fruct”. ◊ gr. *akarpos* „fără fruct” > fr. *acarpō*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *akarpo* > rom. *acarpō*-. ■ **-trop** (v. -trop), adj., care nu prezintă mișcări de curbare pentru răspândirea semințelor sau a fructelor; *sin. acarpotrop*; **-tropic** (v. -tropic), adj., *acarpotrop**

ACAUSTO- „care nu arde, incombustibil”. ◊ gr. *akaustos* „care nu arde” > fr. *acausto* > rom. *acausto*-. ■ **-biolit** (v. bio-, v. -lit), s.n., rocă sedimentară necombustibilă, de origine organică; **-biolitic** (v. bio-, v. -lit), adj., referitor la acaustobiolite.

ACCELERO- „acelație”. ◊ lat. *accelero*, are „a se grăbi” > fr. *accéléro*-, engl. *accelero* > rom. *accelero*-. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează grafic accelerația unei mișcări; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument cu care se măsoară accelerația.

ACEFALO- „acefalie, absența capului”. ◊ gr. *akephalos* „fără cap” > fr. *acéphalo*-, engl. *acephalo*-, lat. sav. *id.* > rom. *acefalo*-. ■ **-brahie** (v. -brahie), s.f., lipsa congenitală a capului și a brațelor; **-cardie** (v. -cardie), s.f., absența congenitală a capului și a inimii; **-chirie** (v. -chirie), s.f., lipsa congenitală a capului și a membrilor superioare; **-cist** (v. -cist), s.n., stadiul încă steril al chistului hidatic, a cărui membrană germinativă nu formează protoscolecși; **-gastrie** (v. -gastrie), s.f., absența congenitală a capului și a părții superioare a abdomenului; **-gastru** (v. -gastru), adj., s.m. (monstru) care prezintă acefalogastrie; **-pod** (v. -pod), adj., s.m. (monstru) care prezintă acefalopodie; **-podie** (v. -podie), s.f., absența congenitală a capului și a picioarelor; **-rahie** (v. -rahie), s.f., lipsa congenitală a capului și a coloanei vertebrale; **-stom** (v. -stom), adj., s.m. (făt teratologic) care prezintă acefalostomie; **-stomie** (v. -stomie), s.f., absența congenitală a capului și a orificiului bucal; **-toracie** (v. -toracie), s.f., absența congenitală a capului și a toracelui.

ACERO- „ironie, duritate verbală”. ◊ lat. *acer* „ascuțit, aspru” > fr. *acéro* > rom. *acero*-. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică a unui subiect de a fi ironic, dur.

ACETABUL-, v. **ACETABULO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unui acetabul anatomic.

ACETABULI- „cupă, acetabul, cavitate anatomică”. ◊ lat. *acetabulum* „cupă, concavitate” > fr. *acétabuli*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acetabuli*-. ■ **-fere** (v. -fer), adj., s.n. pl. (moluște cefalopode) care au cupule sau ventuze prehensile; **-form** (v. -form), adj., în formă de cupă.

ACETABULO- „acetabul, cavitate anatomică”. ◊ lat. *acetabulum* „vas, cupă, concavitate” > fr. *acétabulo*-, engl. *id.* > rom. *acetabulo*-. ■ **-plastic** (v. -plastic), s.f., refacere chirurgicală a vitalității articulare a osului iliac.

ACETI- „oțet, acetic”. ◊ lat. *acetum* „oțet” > fr. *acéti* > rom. *aceti*-. ■ **-metru** (v. -metru), s.n., instrument cu care se măsoară tăria oțetului; *sin. acetometru*.

ACETO- „oțet, acetic”. ◊ lat. *acetum* „oțet” > fr. *acéti*-, engl. *id.* > rom. *aceto*-. ■ **-bacter** (v. -bacter), s.m., bacterie nepatogenă care transformă alcoolul în acid acetic; **-litic** (v. -litic), adj., referitor la acetoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de transformare chimică a celulozei în urma tratării acesteia cu un amestec de acid sulfuric și anhidridă acetică; **-metru** (v. -metru), s.n., acetimetru.*

ACHINETO- (AKINETO-) „imobil, rezistent”. ◊ gr. *akineto* „inert, lipsit de mișcare” > fr. *akinéto*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *achinetō* și *akineto*-. ■ **-spor** (v. -spor), s.m., celulă asexuată imobilă și de rezistență, prezentă la cloroficee și cianoficee; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange cu funcția de organ de rezistență și de înmulțire.

ACHIRO- „pleavă, bractee”. ◊ gr. *akhyron* „pleavă” > fr. *achyro*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *achiro*-. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante cu flori glumacee; **-morf** (v. -morf), adj., cu aspect de pleavă.

ACI- „ac, acicul, spin, acicular”. ◊ lat. *acus* „ac” > fr. *aci*-, lat. sav. *id.*-, engl. *id.* > rom. *aci*-. ■ **-col** (v. -col), adj., care crește pe frunze aciculare; **-fer** (v. -fer), adj., care poartă ghimpi; **-form** (v. -form), adj., în formă de spin.

ACICULI- „spin mic, acicul”. ◊ lat. *aciculus* „ac mic” > fr. *aciculi*-, lat. sav. *id.* > rom. *aciculi*-. ■ **-fic** (v. -fic), adj., care este prevăzut cu spini mici; **-form** (v. -form), adj., în formă de acicul.

ACID-, v. **ACIDO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., creșterea a concentrației ionilor de hidrogen în sânge; **-osteofit** (v. osteo-, v. -fit), s.n., osteofit ascuțit; **-urie** (v. -urie), s.f., prezență excesivă a unui acid în urină.

ACIDI- „acru, acid, aciditate”. ◊ lat. *acidus* „acru” > fr. *acidi*-, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *acidi*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține acizi; **-metrie** (v. -metrie), s.f., metodă de analiză volumetrică a acizilor prin neutralizare cu o bază; **-metru** (v. -metru), s.n., acidometru*.

ACIDO- „acid, acru, aciditate”. ◊ lat. *acidus* „acru” > fr. *acido*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acido*-. ■ **-butirometrie** (v. butiro-, v. -metrie), s.f., metodă de dozare a materiei grase din lapte; **-fil** (v. -fil), adj. 1. (Despre o celulă) Care prezintă afinitate pentru coloranții biochimici acizi. 2. (Despre un organism vegetal) Care preferă solurile acide; **-filie** (v. -filie), s.f., însușirea de a fi acidofil; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante adaptate la solurile acide; **-fitic** (v. -fitic), adj., relativ la acidofite; **-gen** (v. -gen), adj., care generează un acid; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la acidogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a unui acid; **-id** (v. -id), adj., care prezintă calități asemănătoare unui acid; **-litic** (v. -litic), adj., care se re-

feră la acidoliză; ~liză (v. -liză), s.f., operație prin care un acid înlocuiește un alt acid dintr-un ester; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea acidității unui lichid; *sin.* **acidimetru**; ~trof (v. -trof), adj. 1. (Despre un bazin acvatic) Cu exponentul la hidrogen (pH) sub cinci. 2. (Despre un animal) Care consumă hrană cu caracter acid.

ACINACI- „sabie”. ◊ lat. *acinaces* „sabie scurtă” > fr. *acinaci*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acinaci*-. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de sabie.

ACINI- „boabă de strugure”. ◊ lat. *acinus* „boabă de strugure” > fr. *acini*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acini*-. ■ ~form (v. -form), adj., de forma unei boabe de strugure; ~vor (v. -vor), adj. (despre o pasăre) care se hrănește cu boabe de strugure.

ACIPENSERI- „sturion, nisetru”. ◊ lat. *acipenser*, *eris* „cegă, nisetru” > fr. *acipenséri*, lat. sav. *acipenseri* > rom. *acipenseri*-. ■ ~cultură (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii care se ocupă cu creșterea sturionilor; ~forme (v. -form), s.f. pl., ordin de pești răpitori, cu scheletul osificat în complet și cu corpul acoperit cu cinci șiruri de plăci osoase; *sin.* **sturioni**.

ACLEISTO- „orificiu, deschizătură”. ◊ gr. *akleistos* „deschis” > fr. *acleïsto*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acleïsto*-. ■ ~cardie (v. -cardie), s.f., persistență după naștere a orificiului dintre cele două atrii ale embrionului.

ACM-, v. **ACMO-**. ■ ~estezie (v. -estezie), s.f., sensibilitate mecanică prin care se apreciază finețea înțepăturii unui ac.

ACMO- „ascuțit, intruziv”. ◊ gr. *akme* „vârf” > fr. *acmo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acmo*-. ■ ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze ascuțite; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de obiecte ascuțite; ~lit (v. -lit₁), s.n., formă de zăcământ a rocilor magmatice intruzive.

ACO- „medicament, medicație”. ◊ gr. *akos* „leac, medicament” > fr. *aco*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *aco*-. ■ ~gnozie (v. -gnozie), s.f., știință a mijloacelor terapeutice, chirurgicale și medicale; ~logie (v. -logie₁), s.f., cunoaștere a medicamentelor pentru tratarea diferitelor boli.

ACOMODO- „acomodare”. ◊ lat. *accommodo*, *are* „a șe potrivii, a se acomoda” > fr. *accommodo*-, germ. *akkommodo* > rom. *acomodo*-. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea capacității de acomodare a globului ocular.

ACONDRO- „distrofie a cartilajelor”. ◊ gr. *akhondros* „fără cartilaj” > fr. *achondro*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *acondro*-. ■ ~distrofie (v. -dis-, v. -trofie), s.f., acondroplazie; ~plazie (v. -plazie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin oprire creșterii oaselor membrului, în contrast cu dezvoltarea normală a restului corpului; *sin.* **acondrodistrofie**.

ACR-, v. **ACRO-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spin terminal; ~amfibrice (v. amfi-, v. -brie), s.f., creș-

tere terminală a unor plante; ~andrie (v. -andrie), s.f., dispoziție apicală a anteridiilor, la unele briofite; ~odinie (v. -odinie), s.f., maladie infantilă caracterizată prin tulburări dureroase la extremități; ~odonte (v. -odont), adj., s.f. pl. (reptile) cu dinții sudați pe marginea superioară a maxilarelor; ~onim (v. -onim), adj., s.n. (cuvânt) format din primele litere ale termenilor care compun o expresie complexă; ~ostealgie (v. oste/o-, v. -algie), s.f., senzație dureroasă resimțită la oasele extremităților.

ACRATO- (**AKRATO-**) „împede, cristalin”. ◊ gr. *akratos* „neamestecat, pur” > germ. *akrato* > rom. *acrato*- și *akrato*-. ■ ~pege (v. -peg), adj. pl. (despre izvoare) care au ape reci; ~terme (v. -term), adj. pl. (despre izvoare) care au apă caldă.

ACRIBO- „precizie, exactitate”. ◊ gr. *akribes* „exact” > fr. *acribo*-, *it. id.*, engl. *id.*, germ. *akribo* > rom. *acribo*-. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f. 1. Corectitudine în respectarea proprietăților termenilor. 2. Studiu al preciziei maxime în cercetarea științifică; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument farmaceutic care servește la cântărirea dozelor foarte mici.

ACRIDO- „lăcuste”. ◊ gr. *akris*, *idos* „lăcustă” > fr. *acrido*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acrido*-. ■ ~fag (v. -fag), adj. (despre o populație) care se hrănește cu lăcuste; ~id (v. -id), adj., cu aspect de lăcustă; ~logie (v. -logie₁), s.f., ramură a entomologiei care studiază lăcustele.

-ACRIE „vârf, extremitate”. ◊ gr. *akros* „ascuțit” > fr. *acrie*, engl. *id.*, germ. *akrie* > rom. *acrie*.

ACRO- „vârf, capăt, extremitate, ascuțit apical, terminal”. ◊ gr. *akros* „ascuțit” > fr. *acro*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *akro* > rom. *acro*-. ■ ~batolit (v. bato₁-, v. -lit), s.n., batolit în faza incipientă de eroziune; ~batolitic (v. bato₁-, v. -litic), adj., referitor la faza incipientă de eroziune a unui batolit, în care apare vizibil numai vârful acestuia; ~blasteză (v. -blasteză), s.f., ieșire a tubului germinativ prin vârful sporului, caracteristică lichenilor; ~blastic (v. -blastic), adj. (despre muguri și flori) care s-a dezvoltat în vârful organului botanic; ~brahicefalie (v. brahi₁-, v. -cefalie), s.f., malformație datorată osificării precoce a suturii coronare, caracterizată prin dezvoltarea craniului numai în sens vertical și lateral; ~brie (v. -brie), s.f., acrogeză; ~carp (v. -carp), adj. (despre briofite) care formează sporogonul în vârful ramurilor; ~carpic (v. -carpic), adj., referitor la acrocarpie; ~carpie (v. -carpie), s.f., fructificație la vârful ramurilor; ~cefal (v. -cefal), adj., s.m. (individ) cu craniul ascuțit; ~cefalie (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală a cutiei craniene, constând în alungirea acesteia; *sin.* **acrocranie**; ~chinezie (~kinzie) (v. -chinezie), s.f., mobilitate deosebită a extremităților, prezentă în stările de agitație psihomotorie; ~cianoză (v. -cianoză), s.f., sindrom caracterizat printr-o colorație violacee a extremităților membrului, datorată unor tulburări ale circulației sanguine; ~cist (v. -cist), s.n., chist sferic

și gelatinos format pe conidiofori, la maturajia celulelor generative; ~**cranie** (v. -crație), s.f., acrocefalie*; ~**croic** (v. -croic), adj. (despre ciuperci) decolorat la vârful hifei în punctul de creștere; ~**distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., tulburare de nutriție cronică a extremităților corpului; ~**dolicomelie** (~**dolihomelie**) (v. dolico-, v. -melie), s.f., malformație caracterizată prin prezența unor membre anormal de lungi; ~**drom** (v. -drom), adj. (despre nervajia frunzelor) care este convergent la vârful; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate exagerată la nivelul extremităților membrelor; ~**fii** (v. -filii), adj., (despre o plantă) care crește în regiunile înalte; ~**fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc la altitudini alpine și subalpine; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de locuri înalte; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., pronunțarea accentuată a inițialelor unui cuvânt; ~**fug** (v. -fug), adj. (despre un organ vegetal) care se dezvoltă progresiv de la vârful spre bază; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundație la care tubul polinic pătrunde în sacul embrionar prin vârful miceliei; *sin.* **acrotopie**; ~**gen** (v. -gen₁), adj. **1.** Care este format la vârful unui organ vegetal. **2.** (Despre plante) Care are organele de reproducere la vârful; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la acrogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., creșterea în lungime la vârful organelor vegetale; *sin.* **acrobrie**; ~**gerie** (v. -gerie), s.f., atrofiere senilă a pielii la nivelul extremităților; ~**gin** (v. -gin), adj. (despre plante hepatice) cu arhegoanele situate la vârful axelor; ~**lit** (v. -lit), adj., s.n. (statuie) ale cărei extremități sunt făcute din piatră sau din marmură, iar corpul din alt material; ~**macrie** (v. -macrie), s.f., deformație congenitală caracterizată prin alungirea și subțierea excesivă a degetelor; ~**manie** (v. -manie), s.f., grad extrem de alienație mintală; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., afecțiune endocrină, caracterizată prin dezvoltarea exagerată a capului și a membrelor; *sin.* **eritromelalie**; ~**melalgie** (v. mel/o-, v. -algie), s.f., durere localizată la extremitățile membrelor; ~**micrie** (v. -micrie), s.f., stare anormală caracterizată prin nedezvoltarea extremităților și a craniului; ~**mimie** (v. -mimie), s.f., afecțiune congenitală cu defecte în dezvoltarea fizică și psihică și facies caracteristic; *sin.* mongolism, idiotie furfuracee; ~**miotonie** (v. mio-, v. -tonie), s.f., contracție involuntară, localizată la una dintre extremități; ~**necroză** (v. -necroză), s.f., direcția în care se produce necrozarea unor organe vegetale; ~**osteolitic** (v. osteo-, v. -litic₂), adj., referitor la acroosteoliză; ~**osteoliză** (v. osteo-, v. -liză), s.f., proces osteolitic al extremităților anatomice; ~**pachie** (v. -pachie), s.f. **1.** Diformitate caracterizată prin îngroșarea extremităților anatomice. **2.** Osteopatie datorată mutației calcice și caracterizată prin îngroșarea extremităților locomotorii; ~**pahidermie** (v. pahi-, v. -dermie), s.f., pahiacrie*; ~**patie** (v. -patie), s.f., afecțiune localizată la extremități; ~**patologie** (v. pato-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază bolile ex-

tremităților anatomice; ~**petal** (v. -petal), adj., cu petale ascuțite; ~**plastic** (v. -plastic), adj. (despre limb) cu creștere de la bază către vârf; ~**pleurogen** (v. pleuro-, v. -gen₁), adj., care se dezvoltă la vârful și pe laturile organelor vegetale; *sin.* **acropleurogenic**; ~**pleurogenic** (v. pleuro-, v. -genic), adj., acropleurogen*; ~**podiu** (v. -podiu), s.n. **1.** Regiune falangiană. **2.** Regiune digitală. **3.** Regiune corespunzătoare chișitei, coroanei și ongloanelor (copitei), de la bulet spre extremitatea membrului; ~**postie** (v. -postie), s.f., extremitate a prepuțului; ~**sarc** (v. -sarc), s.n., țesut cărnos format prin concreșterea ovarului cu caliciul; ~**sclerodermie** (v. sclero-, v. -dermie), s.f., sclerodactilie*; ~**scleroză** (v. -scleroză), s.f., sclerodactilie progresivă; ~**sindeză** (v. -sindeză), s.f., împerecherea incompletă a doi cromozomi, legați numai la un capăt, în procesul meiotic; ~**spiră** (v. -spiră), s.f., tulpiniță răsucită de la vârful seminței, în germinație; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor dezvoltat la extremitatea unei celule de reproducere, prezent la unele specii de ciuperci; ~**tom** (v. -tom), adj. (despre un mineral) care are clivajul paralel cu baza; ~**ton** (v. -ton), adj. **1.** (Despre o foliolă) Cu porțiunea terminală mai dezvoltată. **2.** (Despre orhidee) Care are anterele concrescute, prin vârful, cu rostelul; *sin.* **acrotonic**; ~**tonic** (v. -tonic), adj., acroton* (**2**); ~**trofodinie** (v. trof/o-, v. -odinie), s.f., tulburare nutrițională a extremităților, asociată cu parestezii; ~**trofonevroză** (v. trofo-, v. -nevroză), s.f., tulburare nevrotică a trofocității extremităților; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la acrotropie; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., acrogamie*; ~**zom** (v. -zom), s.m., extremitatea anterioară a spermatozoidului.

ACROMAT-, v. ACROMATO-. ■ ~**opsie** (v. -opsie), s.f., incapacitate de a distinge culorile; ~**urie** (v. -urie), s.f., eliminare de urină decolorată. **ACROMATO-** „fără culoare, decolorat”. ◇ gr. *akhromatos*, „fără culoare” > fr. *achromato*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *acromato*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n., globulă roșie care și-a pierdut materia colorantă, după ce a suferit o transformare veziculară; *sin.* acromocit; ~**fii** (v. -filii), adj. (despre o plantă) care nu prezintă afinitate pentru coloranți; ~**filie** (v. -filie), s.f., calitate a plantelor acromatofile; ~**gnozie** (v. -gnozie), s.f., stare morbidă caracterizată prin imposibilitatea recunoașterii tactile a obiectelor; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la acromatoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a acromatocitelor.

ACROMO- „decolorare, lipsa cromatinei”. ◇ gr. *achromos*, „decolorat, lipsa culorii” > fr. *achromo*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *acromo* > rom. *acromo*. ■ ~**centru** (v. -centru), s.n., corpuscul de natură cromozomică, lipsit de cromatină; ~**cit** (v. -cit), s.n., acromatocit*; ~**dermie** (v. -dermie), s.f., leucodermie*; ~**trichie** (v. -trichie), s.f., decolorare congenitală a părului.

ACROO- „fără culoare, decolorat”. ◇ gr. *achroos*, „lipsit de culoare” > fr. *achroo*, germ. *id.*, engl.

id., lat. sav. *id.* > rom. *acroo-*. ■ **-cist** (v. -cist), s.n., celulă din meristemul terminal.

-ACTIN „rază, iradiație, radial, stelat”. ◇ gr. *aktis, aktinos* „rază” > fr. *-actine*, engl. *id.*, lat. sav. *-actinus* > rom. *-actin*.

ACTIN-, v. **ACTINO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu țepi radiali; **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut celular dispus în formă de stea; **-odon** (v. -odon), s.m., batracian placoderm carnivor, care a trăit în era primară; **-osteofit** (v. osteo-, v. -fit), s.n., osteofit radial.

ACTINI- „rază, radiație, radial”. ◇ gr. *aktis, inos* „rază” > fr. *actini-*, engl. *id.* > rom. *actini-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține radiații radioactive; **-form** (v. -form), adj., cu formă radială; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce radiații radioactive.

ACTINO- „rază, radiație, radial, radiant”. ◇ gr. *aktis, inos* „rază” > fr. *actino-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *aktino-* > rom. *actino-*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază acțiunea și efectele radiațiilor termice și solare asupra organismelor; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., determinarea conturului și dimensiunilor inimii cu ajutorul razelor X paralele; **-carp** (v. -carp), adj. (despre o plantă) cu fructe dispuse radial; **-drom** (v. -drom), adj., dispus în formă radială sau palmată; **-fag** (v. -fag), adj. (despre un parazit) care distruge celulele de actinomicete; **-fagie** (v. -fagie), s.f., acțiunea de distrugere a celulelor de actinomicete; **-graf** (v. -graf), s.n., actinometru înregistrator; **-grafie** (v. -grafie), s.f., procedeul fotomecanic de preparare a unui clișeu, folosind un negativ obținut cu raze X; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la actinograf; **-id** (v. -id), adj., în formă de stea; **-lit** (v. -lit), s.n., mineral monoclinic de culoare verde, cu cristale alungite radial; *sin.* **actinot**; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază efectul radiațiilor asupra funcțiilor biologice ale organismelor; **-mer** (v. -mer), s.n., segment biologic radial; **-metrie** (v. -metrie), s.f. 1. Disciplină care se ocupă cu studiul radiațiilor electromagnetice din atmosferă. 2. Măsurarea intensității radiațiilor termice și solare; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea intensității radiațiilor electromagnetice; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., grup de bacterii patogene, care trăiesc în colonii în formă de stea; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un organ vegetal) cu simetrie radială; *sin.* actinomorfic; **-morfic** (v. -morfic), adj., actinomorfic; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie provocată de radiațiile luminoase și ultraviolete; **-pterigieni** (v. -pterigian), s.m. pl., subclasă de pești fosili osoși din mezozoic, din care face parte majoritatea peștilor actuali; *sin.* **actinopterigii**; **-scopie** (v. -scopie), s.f., studiul transparenței țesuturilor și organelor anatomice; **-stei** (v. -stel), s.n., existența floemului și a xilemului în raze alternante în cilindrul central al unor rădăcini sau tulpini; **-stom** (v. -stom), s.n., apertură orală, prezentă la asteride,

echinoderme marine răpitoare; **-tactism** (v. -tactism), s.n., reacție a unor alge unicelulare sau de altor viețuitoare inferioare față de radiațiile luminoase unilaterale; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical în care se utilizează radiații luminoase (ultraviolete sau infraroșii); **-tropic** (v. -tropic) adj., referitor la actinotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., tendința de îndreptare a plantelor către razele de lumină; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., clasă de celenterate marine, cu simetrie radială.

ACTO₁- „litoral”. ◇ gr. *akte* „țârm, litoral” > fr. *acto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acto-*. ■ **-fil** (v. -fii), adj., care crește pe litoral; **-fite** (v. -fit), (v. f. pl., plante de litoral stâncos.

ACTO₂- „activitate ritmică”. ◇ lat. *actus, us* „mişcare, acțiune” > gem. *akto-* > rom. *acto-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea automată a activității ritmice comportamentale a animalelor; **-mimie** (v. -mimie), s.f., boala lui Down. **AUZU-** „auz, auditiv”. ◇ gr. *akouein* „a asculta, a auzi” > fr. *acou-*, engl. *id.*, germ. *aku-* > rom. *acu-*. ■ **-fene** (v. -fen), s.f. pl., senzații auditive patologice, subiective sau obiective, care nu sunt legate de un stimul exterior; **-lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare de limbaj, în care predomină nonsensurile și jargonofazia; **-metrie** (v. -metrie), s.f., metodă medicală de evaluare a acuității auditive; **-metru** (v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea acuității auditive.

ACULEI- „ghimpe, spin, aculeat”. ◇ lat. *aculeus* „ac mic, ghimpe” > fr. *aculéi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aculei-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care are spini; **-flor** (v. -fior), adj., cu flori aculeate; **-form** (v. -form), adj., în formă de ac mic.

ACUMINI- „vârf, acuminat”. ◇ lat. *acumen, inis* „vârf, ascuțit” > fr. *acumini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acumini-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care are tuberculi ascuțiți la vârf; **-form** (v. -form), adj. (despre o frunză) de formă alungită și cu marginile concave.

-ACUSTIC „referitor la sunete, acustic”. ◇ gr. *akoustikos* „relativ la auz” > fr. *-acoustique*, engl. *-acustic*, it. *-acustico*, germ. *-akustisch* > rom. *-acustic*.

ACUTI- „ascuțit”. ◇ lat. *acutus* „ascuțit” > fr. *acuti-*, lat. sav. *id.* > rom. *acuti-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., care are frunze ascuțite.

-ACUZIE „auz, auzire, audiție”. ◇ gr. *akousis* „auz” > fr. *-acousie*, engl. *-acousia* > rom. *-acuzie*.

ACVA- „apă, acvatic, subacvatic”. ◇ lat. *aqua* „apă” > fr. *aqua-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *acva-*. ■ **-cultură** (v. -cultură), s.f., acvicultură; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de apă; **-naut** (v. -naut), s.m., explorator al mediului subacvatic; **-nautic** (v. -nautic), adj., care se referă la acvanauti; **-stat** (v. -stat), s.n., termostat care limitează temperatura lichidului într-un vas metalic încălzit; **-tipie** (v. -tipie), s.f., procedeul de tipărire a operelor de artă, care imită pictura în acvarelă.

ACVI- „apă, lichid, umiditate”. ◇ lat. *aqua* „apă” > fr. *aqui*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *acvi-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., care trăiește în mediul acvatic; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu acvicultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., creșterea animalelor și a plantelor acvatice; **-fer** (v. -fer), adj. (despre un țesut vegetal) care conține apă; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de apă; **-fug** (v. -fug), adj., care nu permite pătrunderea apei sau a umidității.

ADAMANTO- „smalt dentar, țesut adamantin”. ◇ gr. *adamas*, *antos* „smalt” > fr. *adamanto-*, engl. *id.* > rom. *adamanto-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă care produce țesut adamantin; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la adamantoblaste; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce smalt dentar; **-genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la adamantogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a țesutului adamantin; **-litic** (v. -litic₂), adj., relativ la adamantoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a smaltului dentar.

ADE- „exagerat, lacom”. ◇ gr. *aden* „abundent, sătul” > fr. *adé-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ade-*. ■ **-fagie** (v. -fagie), s.f., poftă exagerată de mâncare.

ADELFI- „stamină, concreștere, staminal, concreșcut”. ◇ gr. *adelphos* „frate” > fr. *adelphie*, engl. *adelphous*, lat. sav. *adelphus* > rom. *adelfi-*.

ADELPHIE „concreștere, reunire, înfrățire, sudare”. ◇ gr. *adelphos* „frate” > fr. *adelphie*, germ. *id.*, engl. *adelphie*, lat. sav. *adelpchia* > rom. *adelfie*.

ADELFO- „frate, concreștere, înfrățire, unire, sudare”. ◇ gr. *adelphos* „frate” > fr. *adelfo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *adelfo-*. ■ **-carpic** (v. -carpic), adj., referitor la adelfocarpie; **-carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului în urma adelfogamiei; **-fagie** (v. -fagie), s.f. 1. Absorbirea normală a unui sau a mai multor embrioni animalii sau vegetali de către cel mai precoce dintre ei. 2. Devorarea unui animal, în mod ocazional sau obișnuit, de către un animal din aceeași specie sau din specii diferite. 3. Unirea a doi gameți de același sex. 4. Formă de canibalism în care primele larve eclozate își consumă semenele mai tinere; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă adelfogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Polenizare încrucișată între indivizii deosebiți ai unor specii animale sau vegetale apropiate. 2. Proces de copulație a celulelor fiice, la unele ciuperci. 3. Metodă folosită pentru ameliorarea și formarea unor rase noi de animale. 4. Fecundare între descendenții apropiați ai celorlași părinți și între formele parentale și cele filiale; **-taxie** (v. -taxie), s.f., tip de citotropism cu atragere reciprocă a zoosporilor liberi.

ADELO- „neclar, nedefinit, ascuns, necunoscut”. ◇ gr. *adelos* „ascuns, invizibil” > fr. *adélo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *adelo-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre o rocă) care, aparent, prezintă o textură omogenă; **-micete** (v. -micete),

s.f. pl.; clasă de ciuperci imperfecte, ale căror forme de reproducere nu sunt încă suficient de cunoscute; **-morf** (v. -morf), adj. 1. Care nu produce deformare la suprafața epitelului, fiind invizibil la exterior. 2. (Despre o celulă) Care nu ieșea în lumenul glandei; **-morfic** (v. -morfic), adj. (despre o celulă) care are o formă schimbătoare sau nedefinită; **-pod** (v. -pod), adj., cu picioarele ascunse; **-stom** (v. -stom), adj., cu orificiul bucal nedefinit.

-ADEN „glandă, ganglion, glandular, ganglionar”. ◇ gr. *aden* „glandă” > fr. *-adène*, lat. sav. *-adenus*, engl. *-adenous* > rom. *-aden*.

ADEN-, v. **ADENO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere localizată în ganglioni; *sin.* **adenodinie**; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare medicală a ganglionilor limfatici; **-ectopie** (v. -ectopie), s.f., localizare anormală a glandelor sau a ganglionilor; **-odinie** (v. -odinie), s.f., adenalgie; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., inflamație a glandei tarsale și a pleoapei; **-oncoză** (v. -oncoză), s.f., proces de tumefacție a glandelor.

-ADENIE „glandă, ganglion”. ◇ gr. *aden*, *adenos* „glandă” > fr. *-adénie*, germ. *id.*, engl. *-adeny* > rom. *-adenie*.

ADENO- „glandă, ganglion, glandular, ganglionar”. ◇ gr. *aden*, *adenos* „glandă” > fr. *adéno-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *adeno-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă glandulară embrionară; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la adenoblaste; **-cancroid** (v. cancro-, v. -id), s.n., tumoare glandulară benignă, asociată cu metaplasie maipighiană; **-cel** (v. -cel₂), s.n., proces hiperplazic datorat retenției unei secreții glandulare; **-cist** (v. -cist), s.n., membrană celulară care înconjoară glanda; **-cit** (v. -cit), s.n., celula secretoare a glandei; **-fil** (v. -fil₂), adj. (despre o plantă) care conține glande în frunze; **-for** (v. -for), s.m., organ care susține glandele nectarifere; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a glandelor; **-gramă** (v. -gramă), s.f., examen citologic al celulelor ganglionilor limfatici; **-id** (v. -id), adj. 1. Cu aspect de glandă. 2. Care se referă la țesutul ganglionar; **-idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a vegetațiilor adenoide; **-limfocel** (v. limfo-, v. -cel₂), s.n., dilatare varicoasă a vaselor și a ganglionilor limfatici, datorată obstacolului creat în circulația limfei de către unele filarii; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul glandelor; **-malacie** (v. -malacie), s.f., proces de înmuiere patologică a glandelor; **-megalie** (v. -megalie), s.f., creșterea în volum, prin reducerea țesutului subcutanat, a unui grup de ganglioni limfatici; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a glandelor și a ganglionilor limfatici; **-petalie** (v. -petalie), s.f., transformare a nectarinelor în petale neproducătoare de nectar; **-pod** (v. -pod), s.n. 1. Pețiol foliar sau peduncul florifer prevăzut cu glande. 2. Pedicel al unei glande; **-sclerotic** (v. -sclerotic), adj., referitor

la adenosclozoză; ~**scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărire patologică a glandelor; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru secționarea vegetațiilor adenoidice; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., îndepărtare chirurgicală a tumorilor glandulare sau ganglionare; ~**tonsilectomie** (v. tonsil/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare a amigdalelor și a ganglionilor limfatici; ~**trichie** (v. -trichie), s.f., boală de piele caracterizată prin vezicule pline cu puroi, localizate în jurul unui fir de păr; *sin.* **foliculită**; ~**tripsie** (v. -tripsie), s.f., procedeu terapeutic constând în apăsarea cu degetul a vegetațiilor adenoidice infectate, în vederea îndepărtării secrețiilor purulente.

ADINAM-, v. **ADINAMO-**. ■ ~**andrie** (v. -andrie), s.f. 1. Incapacitate funcțională a staminelor sau a androceului din floare. 2. Alogamie care nu este urmată de fecundare.

ADINAMO- „sterilitate, nefertilitate”. ◊ gr. *adynamos* „fără putere, neputincios” > fr. *adynamo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *adinamo-*. ■ ~**gin** (v. -gin), adj., care prezintă adinamoginie; ~**ginie** (v. -ginie), s.f., incapacitate funcțională a pistilului.

ADIP-, v. **ADIPO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablațiunea chirurgicală a unei mase de grăsime, în special din regiunea peretelui abdominal.

ADIPO- „grăsime, adipozitate, gras, adipos”. ◊ lat. *adeps, adipis* „grăsime” > fr. *adipo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *adipo-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie al cărei sac conține țesut gras; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă adipoasă; ~**rom** (v. -rom), s.n., hidrocarbură alifatică nesaturată, prezentă în tumorile canceroase; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce țesut adipos; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la adipogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a grăsimilor în organism: *sin.* **adipogenie**; ~**genic** (v. -genic), adj., relativ la adipogenie; ~**genie** (v. -genie), s.f., adipogeneză*; ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de grăsime; ~**leucocit** (v. leuco-, v. -cit), s.n., leucocit care conține picături de grăsime sau de ceară, prezent la insecte; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la adipoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f. 1. Proces de dizolvare a grăsimilor prin hidroliză. 2. Funcțiune prin care un țesut organic restituie sângelui grăsimile depozitate; ~**necroză** (v. -necroză), s.f., proces de mortificare a țesutului gras al organismului; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a grăsimilor pe țesuturi sau organe.

AEGO-, v. **EGO-**₂.

AELURO-, v. **AILURO-**.

AER-, v. **AERO-**. ■ ~**enchim** (v. -enchim), s.n., țesut parenchimat cu spații intercelulare mari, pline cu aer, prezent în tulpinile și rădăcinile unor plante acvatice submerse; ~**enterectazie** (v. enter/o-, v. -ectazie), s.f., dilatație gazoasă a intestinelor; ~**odontalgie** (v. odont/o-, v. -algie), s.f., sindrom dureros dentar, care se declanșează la mari înălțimi.

AERI- „aer, aerian”. ◊ lat. *aer, aeris* „aer” > fr. *aéri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aeri-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă) care crește, în întregime, în aer; ~**fer** (v. -fer), adj. (despre parenchim) care conține sau care conduce aerul; ~**form** (v. -form), adj., cu aspectul sau cu proprietățile fizice ale aerului; ~**vor** (v. -vor), adj., care respiră prin ingestie de aer.

AERO- „aer, gaz, oxigen, avion, gazos, aerian”. ◊ gr. *aer, aeros* „aer” > fr. *aéro-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *aero-*. ■ ~**acrofobie** (v. acro-, v. -fobie), s.f., teamă morbidă de locuri înalte și de zbor; ~**b** (v. -b), adj. (despre un microorganism) care se dezvoltă în prezența aerului; ~**bacter** (v. -bacter), s.m., gen de bacterii aerobe, larg răspândite în natură; ~**bie** (v. -bie), s.f., viață a microorganismelor, care se dezvoltă în prezența aerului sau a oxigenului liber din atmosferă; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază organismele aerobionte; ~**bionte** (v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme) a căror viață este condiționată de folosirea oxigenului liber din atmosferă; ~**bioscop** (v. bio-, v. -scop), s.n., aparat utilizat pentru determinarea conținutului bacterian din aer; ~**biotic** (v. -biotic), adj. (despre un organism) care poate trăi numai în aer liber; ~**bioză** (v. -bioză), s.f., formă de viață a unor organisme care consumă oxigenul molecular liber din atmosferă; ~**carpic** (v. -carpic), adj., referitor la aerocarpie; ~**carpie** (v. -carpie), s.f., maturizare a fructelor supratereștre în aer liber; ~**carpotropic** (v. carpo-, v. -tropic), adj., care prezintă mișcări de răsucire pentru maturizarea fructelor aflate în aer liber; ~**cartograf** (v. carto-, v. -graf), s.n., aparat pentru realizarea hărților și a planurilor topografice după fotografe aeriene; ~**cartografie** (v. carto-, v. -grafie), s.f., tehnică a realizării hărților și planurilor topografice după fotografe aeriene; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., formațiune tumorală datorată distensiei excesive, cu aer sau gaz, a unei cavități anatomice; *sin.* **chist aerian**; ~**cist** (v. -cist), s.n., veziculă aeriană de pe organele vegetale ale unor plante acvatice; ~**cistografie** (v. cisto-, v. -grafie), s.f., metodă de explorare radiologică a vezicii urinare, care constă în efectuarea unui clișeu după distensia cu aer a acesteia; ~**cistoscop** (v. cisto-, v. -scop), s.n., instrument utilizat în endoscopia vezicală; ~**cistoscopie** (v. cisto-, v. -scopie), s.f., examinare a vezicii urinare cu ajutorul aerocistoscopului; ~**climatologie** (v. climato-, v. -logie₁), s.f., climatologie a straturilor aeriene situate la înălțime; ~**colie** (v. -colie₂), s.f., acumulare de gaze în intestinul gros; ~**dermectazie** (v. derm/o-, v. -ectazie), s.f., distensie gazoasă a dermei; ~**diafanometru** (v. diafano-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea diafanității atmosferei; ~**dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre un vehicul) construit astfel încât să întâmpine, la înaintare, o rezistență minimă din partea aerului; ~**embolie** (v. -embolie), s.f., astupare cu gaz a unui vas

sanguin sau limfatic; **~fag** (v. -fag), adj., care prezintă aérofație; **~fagie** (v. -fagie), s.f., deglutiție exagerată a aerului care pătrunde odată cu alimentele în esofag și stomac; **~fii** (v. -fii), adj. 1. Care conține aer. 2. Care are nevoie de aer pentru creștere și dezvoltare; **~fite** (v. -fit), adj., s.f.pl. 1. (Plante) care trăiesc complet în aer, atașate de alte plante, fără a fi însă parazite. 2. (Plante) cu muguri de regenerare aeriene; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la aerofite; **~fitobionte** (v. fito-, v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme vegetale sau animale) care trăiesc în golurile pline cu aer din sol; **~fob** (v. -fob), adj., s.m. (individ) care se teme de contactul cu aerul; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de aer; **~for** (v. -for), adj., care conține sau care conduce aerul; **~fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., tehnica fotografierii unui obiectiv arheologic de la bordul unui avion; **~fotogramă** (v. foto-, v. -gramă), s.f., fotografie aeriană; **~game** (v. -gam), s.f. pl., fanerogame*; **~gastrie** (v. -gastrie), s.f., acumulare excesivă de gaze în stomac; **~gen** (v. -gen), adj. 1. Care este produs prin intermediul aerului atmosferic. 2. De origine respiratorie. 3. (Despre o bacterie) Care descompune unele substanțe solide și lichide în substanțe gazoase; **~genetic** (v. -genetic), adj., relativ la aérogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de producere a aerului; **~genic** (v. -genic), adj. (despre o bacterie) care produce gaz; **~geolog** (v. geo-, v. -log), s.m., specialist în aérogeologie; **~geologie** (v. geo-, v. -logie), s.f., ansamblu de informații geologice culese de la bordul unui avion; **~graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru pulverizarea culorilor lichide sub acțiunea aerului comprimat; **~grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază aerul și proprietățile sale; **~hidropatie** (v. hidro-, v. -patie), s.f., maladie provocată de aer și de apă; **~hidroterapie** (v. hidro-, v. -terapie), s.f., utilizare a apei și a aerului în tratamentul unor boli; **~ionoterapie** (v. iono-, v. -terapie), s.f., tratament medical cu aer conținând ioni negativi, pozitivi sau amestecați; **~lit** (v. -lit), s.n., corp mineral incandescent, cu aspect de piatră, care cade pe pământ din spațiul interplanetar; **~log** (v. -log), s.m. și f., specialist în aérologie; **~logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază straturile superioare ale atmosferei; **~magnetometrie** (v. magneto-, v. -metrie), s.f., metodă de măsurare din avion a prospecțiunilor magnetice terestre, cu ajutorul aeromagnetometrelor; **~magnetometru** (v. magneto-, v. -metru), s.n., aparat folosit la ridicările și prospecțiunile magnetice de la bordul unui avion; **~mamografie** (v. mamog-, v. -grafie), s.f., radiografie mamară, executată după insuflarea aerului în spațiul retromamar; **~manție** (v. -manție), s.f., precizie a viitorului prin examinarea fenomenelor atmosferice; **~metrie** (v. -metrie), s.f., disciplină care studiază proprietățile fizice ale aerului pe baza efectelor lui mecanice; **~metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea densității aerului; **~mor-**

foză (v. -morfoză), s.f., acțiune morfogenetică a aerului asupra dezvoltării organelor animale sau vegetale; **~naut** (v. -naut), s.m. și f., persoană care conduce un vehicul aerian; **~nautic** (v. -nautic), adj. 1. Referitor la tehnica construirii și conducerii aeronavelor. 2. Relativ la știința navigației aeriene; **~nomie** (v. -nomie), s.f., știință care studiază proprietățile fizice și chimice ale straturilor superioare ale atmosferei; **~patie** (v. -patie), s.f., maladie provocată de schimbările presiunii atmosferice; **~piezoterapie** (v. piezo-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a aerului comprimat sau rarefiat în cura de altitudine; **~piezotermoterapie** (v. piezo-, v. termo-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a aerului cald sub presiune; **~planctofite** (v. plancto-, v. -fit), s.f. pl., plante microscopice vii, care plutesc în aerul atmosferic; **~pletismograf** (v. pletismo-, v. -graf), s.n., aparat care înregistrează modificările volumului toracic în timpul respirației; **~scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru măsurarea cantității de praf din aer; **~sialografie** (v. sialo-, v. -grafie), s.f., metodă medicală de explorare a glandelor salivare și de înregistrare radiografică după insuflarea cu aer; **~siderolit** (v. sidero-, v. -lit), s.n., meteorit în a cărui compoziție se află metale și piatră; **~stat** (v. -stat), s.n., aeronavă mai ușoară decât volumul aerului dezlucuit; **~static** (v. -static), adj., care se referă la echilibrul maselor de aer; **~tactic** (v. -tactic), s.f., referitor la aérotaxie; **~taxie** (v. -taxie), s.f., mișcare de orientare a microorganismelor din apă în funcție de repartiția oxigenului; *sin. aérotaxis*; **~terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratament a unor boli pulmonare cronice, cu ajutorul aerului montan sau marin; **~termic** (v. -termic), adj., care se raportează în același timp la aérostatică și la termodinamică; **~termodinamic** (v. termo-, v. -dinamic), adj., referitor la studiul fenomenelor calorice produse de scurgerile aerodinamice, la viteze supersonice; **~termoterapie** (v. termo-, v. -terapie), s.f., utilizare a aerului cald în scop terapeutic; **~tonometrie** (v. tono-, v. -metrie), s.f., măsurare a tensiunii gazelor din lichidul sanguin și a unor lichide din organism; **~tonometru** (v. tono-, v. -metru), s.n., aparat cu care se măsoară tensiunea gazelor din sânge și a unor lichide din organismul uman; **~topograf** (v. topo-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric pentru executarea unor hărți și a unor planuri topografice la scară mare; **~topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., tehnică a măsurătorilor terestre, realizate cu fotograme aeriene; **~tropic** (v. -tropic), adj. (despre un organism vegetal) care se curbează către o sursă de aer; **~tropism** (v. -tropism), s.n., tendința organismelor de a se îndrepta către o sursă de aer; **~uretoscop** (v. uretro-, v. -scop), s.n., instrument endoscopic pentru examinarea uretrei, după distensia acesteia cu aer.

AETIO-, v. **ETIO-**.

AETO- „șoim, acvilă”. ◊ gr. *aetos* „vultur” > engl. *aeto-*, lat. sav. *id.* > rom. *aeto-*. ■ **-zaur** (*v.* -zaur), s.m., gen de reptile din prima perioadă a erei mezozoice.

AFANI- „invizibil, nevăzut”. ◊ gr. *aphanes* „nevăzut, invizibil” > fr. *aphani-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *afani-*. ■ **-ptere** (*v.* -pter), adj., s.f.pl. 1. Adj. În aparență lipsit de aripi. 2. S.f. pl. Grup de insecte, considerate ca un subordon al dipterelelor.

AFANO- „invizibil, nevăzut”. ◊ gr. *aphano-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *afano-*. ■ **-bionte** (*v.* -biont), s.n. pl., unitate taxonomică (subregn) care cuprinde virusurile, agenții patogeni invizibili cu microscopul obișnuit; *sin.* **virofite**.

-AFAZIE „tulburare de limbaj, disfazie”. ◊ gr. *aphasia* „muțenie, mutism” > fr. *-aphasie*, germ. *id.*, lat. sav. *-aphasia* > rom. *-afazie*.

AFAZIO- „tulburare de vorbire”. ◊ gr. *aphasia* „muțenie” > fr. *aphasio-*, engl. *id.*, lat. sav. *aphasio* > rom. *afazio-* ■ **-log** (*v.* -log), s.m. și f., specialist în afaziologie; **-logie** (*v.* -logie), s.f., disciplină care tratează despre tulburările de limbaj.

-AFIE „pipăit, simț tactil”. ◊ gr. *haphē* „atingere, pipăire” > fr. *-aphie*, germ. *id.*, it. *-afia* > rom. *-afie*.

AFILO- „lipsa frunzelor”. ◊ gr. *aphylios* „fără frunze” > fr. *aphyllo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *afilo-*. ■ **-pod** (*v.* -pod), adj. (despre un organism vegetal) lipsit de frunze bazale.

AFIXO- „afix lexical”. ◊ lat. *affixus* „atașat” > fr. *affixo-* > rom. *afixo-*. ■ **-id** (*v.* -id), s.n., element de compunere tematică; *sin.* pseudoafix.

AFOTO- „lipsit de lumină, care evită lumina”. ◊ gr. *aphos*, *aphotos* „fără lumină” > fr. *aphoto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *afoto-*. ■ **-metrie** (*v.* -metrie), s.f., fenomen de indiferență a frunzelor față de direcția luminii; *sin.* **afototaxie**; **-taxie** (*v.* -taxie), s.f., afotometrie; **-tropic** (*v.* -tropic), adj., care prezintă afototropie (afototropism); **-tropie** (*v.* -tropie), s.f., curbare a plantelor în direcția opusă luminii; *sin.* **afototropism**; **-tropism** (*v.* -tropism), s.n., afototropie*.

AFRO- „spumă”. ◊ gr. *aphros* „clăbuc, spumă” > fr. *aphro-*, engl. *id.* > rom. *afro-*. ■ **-gen** (*v.* -gen), adj., care produce spumă; **-metru** (*v.* -metru), s.n., manometru care servește la măsurarea presiunii gazului carbonic din sticlele cu vin spumos; **-morf** (*v.* -morf), adj., cu aspect de spumă.

AFRODIZIO- „afrodizie, afrodisiac”. ◊ gr. *aphrodisia* „plăcere sexuală” > fr. *aphrodisio-* > rom. *afrodizio-*. ■ **-grafie** (*v.* -grafie), s.f., descrierea actelor biologice de reproducere; **-logie** (*v.* -logie), s.f., știința reproducerii biologice; **-manie** (*v.* -manie), s.f., exacerbaria patologică a apetitului sexual la bărbați; *sin.* **satiriazis**.

AFTO- „ulcerație aftoasă”. ◊ gr. *aphte* „erupție, inflamație” > fr. *aphto-*, engl. *id.* > rom. *afto-*. ■ **-id** (*v.* -id), adj., asemănător cu leziunile provocate de febra aftoasă.

AGALMATO- „ornament, podoabă”. ◊ gr. *agalma*, *atos*, „statuie, podoabă” > fr. *agalmato-*, engl. *id.* > rom. *agalmato-*. ■ **-lit** (*v.* -lit), s.n., varietate compactă de pirofilit, care se utilizează în industria materialelor refractare.

AGAMET-, *v.* **AGAMETO-**. ■ **-ange** (*v.* -ange), s.m., corp de fructificație în care se dezvoltă agameții; *sin.* **agametangiu**.

AGAMETO- „asexuat, fără proces sexual”. ◊ gr. *agametes* „fără soț” > fr. *agaméto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *agameto-*. ■ **-cit** (*v.* -cit), s.n., celula-mamă care produce agamocite.

-AGAMIE „sterilitate, lipsa gameților”. ◊ gr. *agamia* „celibat, stare de necăsătorit” > fr. *-agamie*, germ. *id.*, engl. *-agamy* > rom. *-agamie*.

AGAMO- „agamie, lipsa gameților, asexual, asexuat, steril”. ◊ gr. *agamos* „necăsătorit” > fr. *agamo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *agamo-*. ■ **-biu** (*v.* -biu), s.n., etapă sporofitică în procesul de metagenază, la unele pteridofite;

-cit (*v.* -cit), s.n., celulă reproducătoare asexuată; **-dem** (*v.* -dem), s.n., populație constituită din specii vegetale sau animale, cu reproducere asexuată; **-fite** (*v.* -fit), s.f. pl., protofite*; **-gamie** (*v.* -gamie), s.f., tip de înmulțire asexuată, care nu implică un proces de fecundație; **-genetic** (*v.* -genetic), adj., rezultat pe cale asexuată; **-geneză** (*v.* -geneză), s.f., partenogeneză*; **-ginocie** (*v.* gin/o-, *v.* -oecie), s.f., prezență de flori femele sterile pe aceeași plantă; **-ginomonoecie** (*v.* gino-, *v.* mon/o-, *v.* -oecie), s.f., prezența de flori femele hermafrodite pe aceeași plantă; **-gonie** (*v.* -gonie), s.f., partenogeneză*;

-hipnospor (*v.* hipno-, *v.* -spor), s.m., celulă reproducătoare de rezistență, produsă pe cale asexuată; **-monoecie** (*v.* mon/o-, *v.* -oecie), s.f., prezență de flori hermafrodite sterile pe aceeași plantă; **-spermie** (*v.* -spermie), s.f., tip de reproducere în care embrionii și semințele se formează fără fecundație; **-spor** (*v.* -spor), s.m., celulă reproducătoare rezultată pe cale asexuată; **-trop** (*v.* -trop), adj., care nu prezintă mișcări de atracție reciprocă între gameții conjugați; *sin.* **agamotropie**; **-tropic** (*v.* -tropic), adj., agamotrop*.

AGARICI- „ciuperci, fungi”. ◊ lat. *agaricum* „ciupercă” > fr. *agarici-*, engl. *id.* > rom. *agarici-*. ■ **-fer** (*v.* -fer), adj., care conține ciuperci; **-form** (*v.* -form), adj., în formă de ciupercă.

AGATO- „frumos”. ◊ gr. *agathos* „frumos” > fr. *agatho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *agato-*. ■ **-fil** (*v.* -fil), adj., cu frunze frumoase; **-logie** (*v.* -logie), s.f., doctrină a binelui.

AGIO- „spațiu larg”. ◊ gr. *agya* „stradă largă” > fr. *agyo* > rom. *agio-*. ■ **-fobie** (*v.* -fobie), s.f., teamă patologică de spațiul larg al străzii.

AGITO- „accelerare”. ◊ lat. *agito*, *are* „a mișca, a agita” > fr. *agito* > rom. *agito-*. ■ **-fazie** (*v.* -fazie), s.f., accelerare maladivă a ritmului verbal.

AGLICO- „fără gust dulce”. ◊ gr. *aglykes* „care nu este dulce” > fr. *aglyco-*, engl. *id.* > rom.

aglico- ■ **-fagie** (v. -fagie), s.f., anomalie gustativă, care se manifestă prin repulsia față de alimentele cu gust dulce.

AGLOSO- „lipsa limbii”. ◊ gr. *aglossos* „fără limbă” > fr. *aglosso-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *agloso-*.

■ **-stom** (v. -stom), adj., s.m. (individ) lipsit, congenital, de limbă; **-stomie** (v. -stomie), s.f., anomalie congenitală, caracterizată prin lipsa limbii și a deschizăturii orale; **-stomatografie** (v. stomato-, v. -grafie), s.f., descriere a unei guri lipsite congenital de limbă.

AGLUTINO- „aglutinare, aglutinină”. ◊ lat. *agglutino*, are „a lipi, a alipi” > fr. *agglutino-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *aglutino-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), s.m., substanță corpusculară proteică, intrând în compoziția microbilor și a globulelor roșii și care stimulează producerea aglutininei; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru observarea fenomenului de aglutinare a bacteriilor sau a unor componente celulare, sub influența acțiunii serului sanguin ce conține aglutinine.

AGMATO- „fractură, fracturare”. ◊ gr. *agma*, *atos*, „fragment, parte” > fr. *agmato-*, engl. *id.* > rom. *agmato-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., parte a chirurgiei care studiază fracturile.

AGNATO- „fără maxilar”. ◊ gr. *agnathos* „lipsit de falcă” > fr. *agnatho-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *agnato-*. ■ **-stomi** (v. -stom), s.m.pl., clasă de vertebrate acvatică fără maxilarul inferior; *sin. agnate*.

-AGOG „care conduce, care educă, conducător, îndrumător”. ◊ gr. *agogos* „care conduce, care provoacă” > fr. *-agogue*, it. *-agogo*, germ. *-agog* > rom. *-agog*.

-AGOGIE „îndrumare, conducere, orientare, educare”. ◊ gr. *agoge* „conducere, transportare, îndrumare” > fr. *-agogie*, germ. *id.*, it. *-agogia* > rom. *-agogie*.

AGORA- „piață, loc deschis”. ◊ gr. *agora* „loc public, piață” > fr. *agora-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *agora-*. ■ **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de agorafobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de spații deschise; **-nom** (v. -nom₁), s.m., magistrat grec însărcinat cu aprovizionarea și supravegherea piețelor.

-AGORIE „prezentare, redare”. ◊ gr. *agoreuein* „a vorbi” > fr. *-agorie* > rom. *-agorie*.

-AGRĂ „acces, durere”. ◊ gr. *agra* „strângere, apucare” > fr. *-agre*, it. *-agra*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *-agră*.

AGRESO- „agresiune, șoc”. ◊ lat. *agressus* „atac, agresiune” > fr. *agresso-* > rom. *agreso-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază efectele șocului fizic sau psihic asupra organismului uman.

AGRI- „câmp, ogor”. ◊ lat. *ager*, *agri* „pământ, teren” > fr. *agri-*, it. *id.* > rom. *agri-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., care aparține agriculturii; **-cultor** (v. -cultor), s.m., persoană care se ocupă cu agri-

cultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., totalitatea operațiilor și a metodelor de cultivare a pământului.

AGRIO- „sălbăcie, ferocitate, primitiv, ancestral”. ◊ gr. *agrios* „crud, fioros, sălbatic” > fr. *agriio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *agriio-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază obiceiurile omului preistoric; **-timie** (v. -timie), s.f., tendință patologică de a comite acte de nebunie feroasă; **-tip** (v. -tip), s.n. 1. Tip ancestral din care derivă un grup de specii vegetale sau animale. 2. Tipul cel mai frecvent dintr-o populație oarecare.

AGRO- „ogor, câmpie, agricol, agrar”. ◊ gr. *agros* „ogor, câmpie” > fr. *agro-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *agro-*. ■ **-biocenoză** (v. bio-, v. -cenoză₁), s.f., totalitate a organismelor vegetale și animale din biotipul agricol; **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în agrobiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază acțiunea legilor biologice asupra culturii plantelor și a creșterii animalelor; **-cenotic** (v. -cenotic₁), adj., referitor la agrocenoză; **-cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., zonă cultivată cu plante agricole; **-ecologie** (v. eco₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază influența factorilor de mediu abiotici asupra creșterii și productivității plantelor de cultură; *sin. ecologie agrară*; **-ecotip** (eco-, v. -tip), s.n., ecotip rezultat în urma lucrărilor de ameliorare agrară; **-fil₁** (v. -fii₁), adj. (despre o plantă) care crește pe câmpuri necultivate; **-fil₂** (v. -fil₂), adj., cu frunze graminacee; **-fite** (v. -fit), s.f.pl., plante de cultură; **-fitocenoză** (v. fito-, v. -cenoză₁), s.f., fitocenoză formată în terenurile cultivate; **-geolog** (v. geo-, v. -log), s.m. și f., specialist în agrogeologie; **-geologie** (v. geo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază rocile pe care s-au format solurile arabile; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a terenurilor cultivate; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul factorilor de vegetație și ai mijloacelor tehnice de ameliorare; **-manie** (v. -manie), s.f., manifestare psihică senescentă, caracterizată prin retragerea solitară la țară; **-meteorolog** (v. meteo-, v. -log), s.m. și f., specialist în agrometeorologie; **-meteorologie** (v. meteo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază rolul condițiilor meteorologice în dezvoltarea plantelor de cultură; **-nom** (v. -nom₁), s.m. și f., specialist în agronomie; **-nomie** (v. -nomie), s.f., ansamblu de cunoștințe teoretice și practice privind cultivarea sistematică a pământului; **-pedolog** (v. pedo₂-, v. -logie₁), s.m. și f., specialist în agropedologie; **-pedologie** (v. pedo₂-, v. log), s.f., disciplină care studiază aplicarea metodelor de creștere a fertilității terenurilor. **-tip** (v. -tip), s.n., tipul soiului la plantele de cultură; **-zoo-cenoză** (v. zoo-, v. -cenoză₁), s.f., biocenoză a faunei agricole; **-zootehnie** (v. zoo-, v. -tehnice), s.f., tehnică a cultivării plantelor furajere și a creșterii animalelor domestice; *sin. agrozootehnică*.

AGROSTO- „pășune, graminee”. ◊ gr. *agrostis* „iarbă, buruiană” > fr. *agrost-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *agrost-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul gramineelor; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază pășunile; *sin. graminologie*.

AHALO- „ape dulci”. ◊ gr. *akhaïos* „dulce, liniștit” > fr. *áchalo-* > rom. *ahalo-*. ■ **-bionte** (v. -biont), s.n.pl., organisme care trăiesc exclusiv în apele dulci.

AI-, v. **AIO-**. ■ **-filofite** (v. filo₁-, v. -fit), s.f. pl., plante care formează păduri sempervirescente; **-talofite** (v. talo-, v. -fit), s.f. pl., plante din tu-fărișuri sempervirescente.

AIDOIO-, v. **EDOIO-**.

AIGIALO- „plajă, litoral”. ◊ gr. *aigialos* „tărm” > lat. sav. *aigialo-* > rom. *aigialo-*. ■ **-fite** (v. -fite), s.f.pl., plante de litoral și de plaje nisipoase.

AIHMO- „vârf ascuțit”. ◊ gr. *aikhme* „ascuțit, vârf ascuțit” > fr. *aichmo-*, lat. sav. *aichmo-* > rom. *aichmo-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de lucruri ascuțite.

AILURO- (AELURO-) „pisici, feline”. ◊ gr. *ailouros* „pisică” > fr. *ailuro-*, engl. *aeluro-* și *aiuro-*, it. *ailuro* > rom. *ailuro-* și *aeluro-*. ■ **-fii** (v. -fil₁), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de ailurofilie; **-filie** (v. -filie₁), s.f., dragoste morbidă pentru pisici; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă ailurofobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de pisici.

AIO- „persistent, mereu verde”. ◊ gr. *aion* „veșnic” > fr. *aio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *aio-*. ■ **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze persistente; **-fite** (v. -fit), s.f.pl., plante cu frunze verzi persistente.

AIOLO- „culcat de vânt, oblic”. ◊ gr. *aiolos* „agitat, tumultuos” > germ. *aiolo*, lat. sav. *id.* > rom. *aiolo-*. ■ **-static** (v. -static), adj. (despre o plantă) cu creștere oblică din cauza vânturilor constante.

AIRO- „suspensie”. ◊ gr. *airo* „a se înălța, a se ridica” > fr. *airo-*, engl. *airo-*, germ. *id.* > rom. *airo-*. ■ **-zomi** (v. -zom), s.m.pl., corpusculi în suspensie, prezenți la bacterii și la cianoficee.

AKINETO-, v. **ACHINETO-**.

AKRATO-, v. **ACRATO-**.

AL-, v. **ALO-**. ■ **-autogamie** (v. auto-, v. -gamie), s.f., posibilitatea unui organism de a se reproduce sexuat prin autogamie sau alogamie; **-ergie** (v. -ergie), s.f., creștere patologică a reactivității organismului față de un agent microbian sau mecanic; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., anomalie de colorație a irisului; **-onim** (v. -onim), adj., s.m. 1. Adj. Semnat cu numele altuia. 2. S.m. Persoană care semnează o lucrare cu numele altuia.

ALAGO- „alternanță, altern”. ◊ gr. *allage* „schimbare, alternanță” > fr. *alago-*, engl. *id.* > rom. *alago-*. ■ **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze alterne.

ALANTO- „cârnă, mat”. ◊ gr. *allas, antos* „mat, cârnă” > fr. *alanto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *alanto-*. ■ **-id** (v. -id), adj., cu capetele rotunjite, de forma unui cârnăcior; **-idă** (v. -id), s.f. 1. S.f.

Membrană embrionară a animalelor vivipare și ovipare. 2. S.f. pl. Animale vertebrate cu membrană embrionară; *sin. amniote*; **-idangiopag** (v. -id, v. -angio-, v. -pag), s.m., gemenul mic și parazit, dependent de circulația semenului mai mare, în caz de gemeni monocorionici.

ALASO- „schimbare, modificare”. ◊ gr. *alasso*, ein „a schimba, a trece” > fr. *alasso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *alaso-*. ■ **-terapie** (v. -terapie), s.f., metode terapeutice care diferă de medicația specifică; **-tonic** (v. -tonic), adj., care este cauzat de schimbarea sau de scăderea îngrășării.

ALATO- „lateral”. ◊ lat. *alatus* „înaripat” > fr. *alato-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *alato-*. ■ **-caul** (v. -caul), adj., care are pe tulpină proeminente foliacee laterale.

ALBEDO- „albădo fotografică”. ◊ lat. *albedo* „albăteată” > fr. *albédo-* > rom. *albedo-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument folosit în fotometrie pentru determinarea albedoului.

ALBI- „alb”. ◊ lat. *albus* „alb, luminos” > fr. *alb-*, engl. *id.* > rom. *alb-*. ■ **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina de culoare albă; **-flor** (v. -fior), adj., cu flori albe.

ALBIDI- „alburii, albicios”. ◊ lat. *albidus* „albicios” > fr. *albid-*, lat. sav. *id.* > rom. *albid-*. ■ **-flor** (v. -fior), adj., cu flori de culoare alburie.

ALBUMIN-, v. **ALBUMINO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., prezență a albuminei în plasma sanguină; **-urie** (v. -urie), s.f., prezență a albuminei în urină.

ALBUMINI- „albumină”. ◊ lat. *albumen, inis* „albuș” > fr. *albumin-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *albumin-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat care servește la dozarea albuminei într-un lichid fiziologic.

ALBUMINO- „albumină, albuminos”. ◊ lat. *albumen, inis* „albuș de ou” > fr. *albumino-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *albumino-*. ■ **-colie** (v. -colie₁), s.f., prezență a albuminei în fiere; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce albumină; **-id** (v. -id), adj., s.n. pl. 1. Adj. De natura albuminei. 2. S.n. pl. Proteine complexe insolubile, din țesutul cartilaginios; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la albuminoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a albuminei; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare a cantității de albumină dintr-un lichid; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea albuminei dintr-un lichid; **-rahie** (v. -rahie), s.f., prezență excesivă a albuminei în lichidul cefalorahidian.

ALCI- „elan, animal nordic”. ◊ lat. *alces, is* „elan” > fr. *alc-*, engl. *id.* > rom. *alc-*. ■ **-corn** (v. -corn), adj., care se aseamănă cu coarnele de elan; **-form** (v. -form), adj., cu înfățișare de elan.

ALECTORO- „cocoș”. ◊ gr. *alektor, oros* „cocoș” > fr. *alectoro-* > rom. *alectoro-*. ■ **-lof** (v. -lof), adj., asemănător cu creasta cocoșului.

ALECTRIO- „cocoș”. ◊ gr. *alektryon* „cocoș mic” > fr. *alectryo-*, engl. *id.* > rom. *alectrio-*. ■ **-mahie** (v. -mahie), s.f., luptă între doi cocoși; **-manție** (v. -manție), s.f., suflecere după ciugulirea unor boabe de către un cocoș, așezat

într-un cerc ce reprezintă un cod simbolic; *sin.* electroiomantje.

ALELO- „reciproc, alternativ”. ◊ gr. *allelon* „reciproc, alternativ” > fr. *allélo*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *alelo-*. ■ **-game** (v. -gam), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă alelogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., tip de polenizare în două moduri ne-specifice; **-gen** (v. -gen₁), adj., cu indivizii femeii ce produc descendenți fie exclusiv masculi, fie exclusiv femeii; *sin.* **alelogenic**; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la alelogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., succesiune a două generații (sporofitică și gametofitică) în ciclul de dezvoltare al unor plante; **-genic** (v. -genic), adj., alelogen*; **-morf** (v. -morf), adj. 1. Care are mai multe forme. 2. (Despre un caracter ereditar) Care se opune altui caracter ereditar; **-morfic** (v. -morfic), adj. alelomorf (1, 2)*; **-morfie** (v. -morfie), s.f., formare a unor perechi de caractere la descendenții monohibrizi, când părinții se deosebesc între ei numai printr-o singură însușire ereditară; *sin.* alelomorfism; **-morfism** (v. -morfism), s.n., alelomorfie*; **-patie** (v. -patie), s.f., influență reciprocă asupra dezvoltării plantelor superioare care cresc alături, prin intermediul substanțelor chimice numite coline; **-trih** (v. -trih), adj. (despre o frunză) cu fețele opuse acoperite cu perișori; **-trop** (v. -trop), adj., referitor la un amestec în stare de echilibru a două forme ale unui compus desmotrop; *sin.* **alelotropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., alelotrop*; **-tropism** (v. -tropism), s.n., atracție mutuală dintre două celule sau două organisme.

ALETO₁- „migrator, care se mișcă”. ◊ gr. *aletes* „rătăcitor, călător” > fr. *aléto*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *aleto-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă liberă care se mișcă cu ajutorul cililor, flagelilor sau pseudopodelor; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante mezofite, care cresc în locuri umbrate de oameni sau de animale.

ALETO₂- „autentic, real”. ◊ gr. *alethes* „adevărat” > engl. *aletho*, lat. sav. *id.* > rom. *aleto-*. ■ **-pteris** (v. -pteris), s.m., gen fosil de ferigi, descoperite în straturile carbonifere.

ALEURO- „făină, gluten, aleuronă, glutinos”. ◊ gr. *aleuron* „făină” > fr. *aleuro*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aleuro-*. ■ **-lit** (v. -lit₁), s.n., rocă sedimentară cu aspect făinos și compact; **-mantje** (v. -mantje), s.f., divinație cu ajutorul făinii aruncate pe sol; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea calității glute-nului din făina de cereale; **-spori** (v. -spor), s.m. pl., conidii formate pe laturile hifelor miceliene.

ALEXI- „care oprește, care îndepărtează”. ◊ gr. *alexo*, *ein* „a apăra, a proteja” > fr. *alexé*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *alexé-*. ■ **-piretic** (v. -piretic), adj., s.n. (medicament) care scade sau care oprește febra.

ALFITO- „făină, pulverulent”. ◊ gr. *alphiton* „făină” > fr. *alphito*, engl. *id.* > rom. *alfito-*. ■ **-mantje** (v.

-mantje), s.f., stabilirea juridică a vinei sau a inocenței celui acuzat, prin îngurgitarea unor substanțe indigeste; **-morf** (v. -morf), adj., cu aspect de făină.

ALG-; v. **ALGO₂-**. ■ **-estezie** (v. -estezie), s.f., algoestezie*.

ALGEZI-, v. **ALGEZIO-**. ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinarea intensității excitației necesare apariției unei senzații dureroase; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea pragului de recepție al excitațiilor dureroase; *sin.* algeziometru, algometru.

-ALGEZIE „durere, sensibilitate dureroasă”. ◊ gr. *algos*, *algesis* „durere” > fr. *-algésie*, germ. *id.* > rom. *-algezie*.

ALGEZIO- „durere, excitație dureroasă”. ◊ gr. *algos*, *algesis* „durere” > fr. *algésio-* > rom. *algezio-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce durere; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la algeziogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a durerii; *sin.* algoogeneză; **-metru** (v. -metru₁), s.n., algeziometru*.

ALGI- „algă marină”. ◊ lat. *alga* „algă” > fr. *algé-*, engl. *id.* > rom. *algé-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge algele; **-col** (v. -col₁), adj., care crește pe alge; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de algă; **-static** (v. -static), adj., s.n. (substanță) care inhibă dezvoltarea algelor în bazinele acvatice.

-ALGIE „durere, suferință”. ◊ gr. *algos* „durere” > fr. *-algie*, germ. *id.*, engl. *-algia* > rom. *-algie*.

ALGO₁- „algă, algaceu”. ◊ lat. *alga* „algă” > fr. *algo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *algo-*. ■ **-cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., grupare naturală formată din indivizii uneia sau ai mai multor specii de alge; **-cultură** (v. -cultură), s.f., cultivare a algelor marine în scop alimentar sau farmaceutic; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu alge; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de algă; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în algologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul algelor; **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la simbioza dintre alge și plantele superioare; **-trofism** (v. -trofism), s.n., simbioză între plantele superioare și alge.

ALGO₂- „senzații de durere, dureros”. ◊ gr. *algos* „durere” > fr. *algo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *algo-*. ■ **-estezie** (v. -estezie), s.f., prezență a sensibilității la durere; *sin.* **algestezie**; **-filie** (v. -filie₁), s.f., înclinație patologică spre senzații dureroase; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de durere; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce durere; *sin.* **algogenic**; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la procesul de producere a durerii; **-geneză** (v. -geneză), s.f., algeziogeneză*; **-genic** (v. -genic), adj., algogen*; **-lagnie** (v. -lagnie), s.f., obținere de satisfacții sexuale prin durere, sub formă de masochism sau de sadism; **-manie** (v. -manie), s.f., stare psihică anormală de căutare a unei plăceri în durere; **-menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., menstruație

dureroasă; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., măsurare a senzațiilor de durere; ~**metru** (v. -metru), s.n., algezimetru*; ~**nevroză** (v. -nevroză), s.f., tulburare nevrotică pe fond dureros; ~**pareunie** (v. -pareunie), s.f., dispăreunie*; ~**pareză** (v. -pareză), s.f., paralizie însoțită de fenomene dureroase; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spastică musculară dureroasă; ~**stază** (v. -stază), s.f., suprimare a senzației de durere; ~**timie** (v. -timie), s.f., repercusiune afectivă a durerii.

ALI- „aripă, aripat”. ◊ lat. *ala* „aripă” > fr. *ali-*, engl. *ali-*, lat. sav. *ail* > rom. *ali-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu aripi; ~**form** (v. -form), adj., în formă de aripă; ~**ped** (v. -ped₂), adj., cu degetele unite printr-o membrană.

ALIFATO- „grăsime, substanțe grase”. ◊ gr. *aliphar*, *atos* „untură, grăsime” > fr. *aliphato-*, engl. *id.* > rom. *alifato-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de grăsime; *sin.* **alifatomorf**; ~**morf** (v. -morf), adj., alifatoid*.

ALNI- „arin”. ◊ lat. *alnus* „arin” > fr. *alni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *alni-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj., care crește pe arini; ~**form** (v. -form), adj., cu înfățișare de arin.

ALIO- „altul, diferit, deosebit, alternare, alternanță”. ◊ gr. *allos* „altul” > fr. *allo-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *alo-*. ■ ~**biogenetic** (v. bio-, v. -genetic), adj., referitor la alobiogenează; ~**biogenează** (v. bio-, v. -geneză), s.f., alternare a generației sexuate cu cea asexuată; ~**biotic** (v. -biotic), adj., relativ la albioză; ~**bioză** (v. -bioză), s.f., modificare a modului de reacție a organismului la schimbarea mediului ambiant; ~**carp** (v. -carp), adj., s.n. (fruct) rezultat prin polenizare încrucișată; ~**carpie** (v. -carpie), s.f., structură a unui fruct rezultat prin polenizare încrucișată; ~**cheratoplastie** (~**keratoplastie**) (v. cherato-, v. -plăstie), s.f., operație de transplant chirurgical de corneă, cu țesut prelevat de la același individ; ~**chezie** (v. -chezie), s.f., eliminare a fecalelor printr-un anus artificial sau anormal congenital; ~**chinezie** (~**kinzie**) (v. -chinezie), s.f., tulburare de motricitate care constă în executarea involuntară a unei mișcări în locul celei dorite; *sin.* **heterochinezie**; ~**chirie** (~**cheirie**) (v. -chirie), s.f., transpunere a unei senzații în regiunea corespunzătoare din partea opusă a corpului; *sin.* **aloestezie**, **heterocherie**; ~**ciclie** (v. -ciclie), s.f. 1. Comportare anormală a unui cromozom sau a unui fragment cromozomial. 2. Grad diferit de spiralizare aparținând unor regiuni cromozomiale; ~**clorofilă** (v. cioro-, v. -filă), s.f., constituent verde al clorofilei; ~**cor** (~**chor**) (v. -cor), adj. 1. (Despre o sămânță) Care se răspândește prin mijloace străine. 2. Care populează mai multe formații vegetale înrudite din aceeași regiune; ~**corie** (~**chorie**) (v. -corie₂), s.f., proces de răspândire a semințelor și fructelor prin mijloace străine (apă, vânt etc.); ~**crin** (v. -crin), adj., heterocrin*; ~**croic** (v. -croic), adj. 1. Capabil să-și

schimbe culoarea. 2. Care este colorat diferit pe cele două fețe; ~**cromatic** (v. -cromatic), adj. (despre un cristal) de culori diferite în funcție de natura substanțelor pe care le conține; ~**cromazie** (v. -cromazie), s.f., schimbare a colorației pielii; ~**cronic** (v. -cronic), adj., care se produce în timpuri diferite; ~**desmozomi** (v. desmo-, v. -zom), s.m. pl., desmozomi care unesc celule de tipuri diferite; ~**diploid** (v. diplo-, v. -id), adj., s.m. (individ interspecific) care poate avea câte un set cromozomial de la fiecare dintre părinți sau care poate avea majoritatea cromozomilor unei specii; ~**dromie** (v. -dromie), s.f., aloritmie*; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., alochirie*; ~**fag** (v. -fag), adj. (despre regimul alimentar al unor specii de animale) care se compune din produse de origine vegetală sau animală; ~**fan** (v. -fan), s.n., argilă coloidală care mărește plasticitatea maselor ceramice; ~**fazie** (v. -fazie), s.f., vorbire incoerentă; ~**fen** (v. -fen), s.n., caracter condiționat de mai multe gene ale unor sisteme celulare diferite; ~**fenic** (v. -fenic), adj. (despre un animal) rezultat din fuziunea a doi embrioni și ale cărui țesuturi și organe sunt genetic diferite; ~**filie** (v. -filie₂), s.f., coexistență, pe aceeași plantă, a frunzelor cu forme și dimensiuni diferite; *sin.* **anizofilie**, **heterofilie**; ~**fon** (v. -fon), s.n., variantă a unui fonem sau sunet; ~**game** (v. -gam), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă alogamie; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., reproducere prin polenizare încrucișată și fecundație străină; ~**gen** (v. -gen₁), adj. 1. (Despre plante) Care se deosebește prin origine și natură de mediul înconjurător. 2. Care s-a format anterior rocii și într-un alt loc decât acesta; ~**genetic** (v. -genetic), adj. 1. Alogen. 2. Referitor la alogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., schimbare genotipică datorată influenței mediului înconjurător; ~**genic** (v. -genic), adj., care aparține aceleiași specii, dar cu genotipuri deosebite; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., modificare a formei datorată mutației genetice; ~**graf** (v. -graf), adj., s.n. (scris) făcut de o altă persoană; ~**haploid** (v. haplo-, v. -id), adj., s.m. (organism haploid) derivat dintr-un aloploid; ~**hton** (v. -hton), adj. 1. Care este deplasat de la locul inițial. 2. Originar din alte regiuni geografice; ~**izogenetic** (v. izo-, v. -genetic), adj., relativ la aloizogenează; ~**izogenează** (v. izo-, v. -geneză), s.f., ciclu evolutiv caracterizat prin alternarea de generații; ~**izomeric** (v. izo-, v. -meric), adj., referitor la aloizomerie; ~**izomerie** (v. izo-, v. -merie), s.f., izomerie simetrică a substanțelor alotrope; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., dificultate patologică manifestată în vorbire; ~**lectit** (v. -lectit), s.n., celulă din zona fasciculată a suprarenalei, având un aspect spumos; ~**lectotip** (v. lecto-, v. -tip), s.n., exemplar de sex opus lectotipului; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., accelerare sau încetinire a ritmului de dezvoltare a anumitor organe, în comparație cu ansamblul organismu-

lui; ~mixie (v. -mixie), s.f., tip de polenizare în cazul căreia stigma unei flori primește pollenul de la alte flori ale aceleiași specii; *sin. alogamie* (1); ~mnezie (v. -mnezie), s.f., proces mnezic diferențiat; ~morf (v. -morf), s.n. 1. Variantă morfematică de tip contextual. 2. Formă distinctă a unei substanțe; ~morfic (v. -morfic), adj., referitor la alomorf; ~morfie (v. -morfie), s.f. 1. Totalitatea formelor unei substanțe; *sin. alomorfism*. 2. Acomodare histologică; ~morfism (v. -morfism), s.n., alomorfi* (1); ~morfoză (v. -morfoză), s.f., tip special de alometrie; ~pat (v. -pat), s.m., medic care tratează prin apatie; ~patie (v. -patie), s.f., procedeu terapeutic, opus homeopatiei, de tratare a unei boli cu mijloace contrare naturii sale; *sin. heteropatie*; ~patric (v. -patric), adj. (despre o specie vegetală sau animală) care are o distribuție geografică distinctă în arii separate și mutual exclusive; ~pelagic (v. -pelagic), adj. (despre un organism) care trăiește în depresiunile adânci ale mărilor și oceanelor; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., parte diferențiată a citoplasmei, cu funcții specializate (membrană, cil, flagel etc.); ~plastie (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de înlocuire a unui țesut distrus prin materiale străine; ~plazie (v. -plazie), s.f., dezvoltare anormală a unui țesut; ~plectic (v. -plectic), adj. (despre frunze) care înconjoară un organ vegetal; ~polihaploid (v. poli-, v. haplo-, v. -id), s.m., organism haploid derivat dintr-un aloploid; ~poliploid (v. poli-, v. -id), s.m., hibrid interspecific cu trei seturi cromozomiale, două de la unul dintre părinți și unul de la celălalt părinte; ~psihoză (v. -psihoză), s.f., tulburare psihică, caracterizată prin prelucrarea morbidă a stimulilor externi; ~ritmie (v. -ritmie), s.f. 1. Tulburare periodică a ritmului cardiac. 2. Ritm inegal al diviziunii celulare sau al dezvoltării organismelor unicelulare; ~sindeză (v. -sindeză), s.f., împerechere a filamentelor cromozomiale ale unor gameți proveniți de la părinți diferiți; ~sperm (v. -sperm), s.m., embrion rezultat pe cale alogamică; ~spor (v. -spor), s.m., celulă asexuată care generează în mod fundamental gametofitul; ~sterie (v. -sterie), s.f., proprietate a unor substanțe de a avea mai multe forme, fără să-și modifice compoziția chimică; ~term (v. -term), adj., a cărui temperatură corporală depinde de temperatura mediului înconjurător; ~tetraploid (v. tetraplo-, v. -id), s.m., poliploid rezultat din dublarea numărului de cromozomi ai unui hibrid interspecific diploid; ~tip (v. -tip), s.n., exemplar taxonic al holotipului, având sexul opus holotipului; ~tipic (v. -tipic), adj., cu sens opus holotipului; ~tonic (v. -tonic), adj. (despre o soluție) care nu are aceeași presiune de osmoză ca a lichidului în care se află; ~topic (v. -topic), adj., referitor la alopatie; ~topie (v. -topie), s.f., deplasare anormală a unor centri de dezvoltare a or-

ganismului; ~triploid (v. triplo-, v. -id), s.m., hibrid interspecific cu trei genomuri, două aparținând unei specii și unul aparținând altei specii; ~trof (v. -trof), adj. 1. (Despre viețuitoare) Care folosește substanțele organice sintetizate de alte organisme. 2. (Despre o floare) Cu adaptare redusă pentru primirea insectelor vizitatoare; ~trofic (v. -trofic), adj., alotrof* (1, 2); ~trop (v. -trop), adj. (despre o substanță) care are mai multe varietăți; *sin. alotropic*; ~tropic (v. -tropic), adj., alotrop*; ~tropie (v. -tropie), s.f. 1. Proprietate a unui element chimic de a exista în două sau mai multe forme, cu proprietăți fizice și chimice deosebite; *sin. alotropism*. 2. Atracție reciprocă între două celule de sens opus; ~tropism (v. -tropism), s.n., alotropie* (1); ~zaur (v. -zaur), s.m., reptilă terestră fosilă: carnivoră, de talie uriașă; ~zom (v. -zom), s.m., cromozom cu rol esențial în determinarea sexului; *sin. cromozom sexual*.

ALOIO- „alternare, schimbare”. ◊ gr. *alloios* „deosebit, diferit” > fr. *alloio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *aloio-*. ■ ~biogenetic (v. bio-, v. -genetic), adj., referitor la aloiobiogeneză; ~biogeneză (v. bio-, v. -geneză), s.f., alternare între generația sexuată și cea partenogenetică; *sin. aloiogeneză*; ~genetic (v. -genetic), adj., relativ la aloiogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., aloiobiogeneză*.

ALOTRI-, v. **ALOTRIO-**. ■ ~odonție (v. -odonție), s.f., implantare anormală a dinților; ~osmie (v. -osmie), s.f., tulburare a simțului olfactiv, constând în senzații olfactive paradoxale.

ALOTRIO- „diferit, anormal, impropriu, divers”. ◊ gr. *allotrios* „străin” > fr. *allotrio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *alotrio-*. ■ ~fag (v. -fag), adj., care prezintă alotriofagie; ~fagie (v. -fagie), s.f., tendință patologică de a ingera substanțe necomestibile; ~geuzie (v. -geuzie), s.f., pervertire a simțului gustativ, în ansamblul său; ~morf (v. -morf), adj., referitor la mineralele care nu au formă proprie, ci o iau pe aceea a cavitațiilor unde se află.

ALPI- „alpin, regiune montană”. ◊ gr. *Alpes* „Munții Alpi” > fr. *alp-*, engl. *id.* > rom. *alp-*. ■ ~col (v. -col), adj., care crește în regiunea munților înalți; ~cultură (v. -cultură), s.f., cultură pastorală în regiunile înalte montane; ~gen (v. -gen), adj., originar din munții înalți.

ALSO- „crâng, pădure”. ◊ gr. *aisos* „pădure” > fr. *also-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *also-*. ■ ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în crânguri.

ALTERNI- „altern, alternant”. ◊ lat. *alternus* „cu schimb, alternând” > fr. *altern-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *altern-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu flori alterne; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze alterne; ~petal (v. -petal), adj., cu petale alterne.

ALTI- „înălțime, altitudine”. ◊ lat. *altus* „înalt” > fr. *alti-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *alti-*. ■ ~col (v. -col), adj., care crește în regiunea munților înalți; ~graf (v. -graf), s.n., altimetru înregistra-

tor; ~metrie (v. -metrie), s.f., disciplină care se ocupă cu stabilirea altitudinii punctelor caracteristice ale scoarței terestre; ~metru (v. -metru), s.n.; aparat pentru măsurarea altitudinii față de un nivel de referință; ~telemetru (v. tele-, v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea de la distanță a altitudinii unui punct inaccesibil.

ALVEO- „alveolă, alveolar”. ◊ lat. *alveus* „cavitate, albie, adâncitură” > fr. *alvéo-* > rom. alveo-.

■ ~graf (v. -graf), s.n., aparat pentru determinarea calităților plastice ale făinii; *sin. extensimetru*; ~gramă (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică la alveograf; ~litic (v. -litic), adj., referitor la alveoliză; ~liză (v. -liză), s.f., proces de distrugere patologică a țesutului alveolar dentar.

ALVEOL-, v. **ALVEOLO-**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală la nivelul unei alveole dentare.

ALVEOLI- „alveolă”. ◊ lat. *alveolus* „albie mică” > fr. *alvéoli-*, engl. *id.* > rom. *alveoli-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de alveolă.

ALVEOLO- „alveolă, alveolar”. ◊ lat. *alveolus* „cavitate mică, albioară” > fr. *alvéolo-*, engl. *id.* > rom. *alveolo-*. ■ ~clazie (v. -clazie), s.f., proces de distrugere progresivă a sistemului osos alveolar; ~plastie (v. -plastie), s.f., reconstituire chirurgicală a creștei alveolare edentate; ~tomie (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere a alveolelor dentare.

AMARI- „amar”. ◊ lat. *amarus* „amar” > engl. *amari-*, lat. sav. *id.* > rom. *amari-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpină amară; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze amare.

AMATO- „nisip, loc nisipos”. ◊ gr. *amathos* „praf, nisip” > fr. *amatho-*. lat. sav. *id.* > rom. *amato-*. ■ ~col (v. -col), adj., care crește pe soluri nisipoase; ~file (v. -fil), adj., s.f. pl. (plante) cu afinitate deosebită pentru solurile nisipoase; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe terenurile nisipoase; ~fitic (v. -fitic), adj., referitor la amatofite; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de praf.

AMAURO- „de culoare închisă, întunecat”. ◊ gr. *amauros* „obscur, întunecat” > fr. *amauro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *amauro-*. ■ ~lepis (v. -lepis), adj., cu solzi vegetali de culoare închisă.

AMAXO- „vehicul, mijloc de transport”. ◊ gr. *amaxa* „car, vehicul” > fr. *amaxo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *amaxo-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de vehicule.

AMBI- „amândoi, ambii, dublu”. ◊ lat. *ambo* „doi, amândoi” > fr. *ambi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ambi-*. ■ ~dextrie (v. -dextrie), s.f., însușirea de a fi ambidextru; ~dextru (v. -dextru), adj., s.m. și f. (persoană) care se folosește la fel de bine de ambele mâini; ~gen (v. -gen), adj. (despre o plantă) care prezintă stamine și pistiluri în aceeași floare; *sin. monoclin, bisexual*; ~opie (v. -opie), s.f., vedere dublă; ~par (v. -par), adj. (despre un mugur) care produce atât frunze, cât și flori.

AMBLI-, v. **AMBLIO-**. ■ ~afie (v. -afie), s.f., diminuare a acuității tactile; ~andru (v. -andru), adj., cu stamine teșite, boante; ~noia (v. -noia), s.f., amblitiție*; ~op (v. -op), s.m. și f. (persoană) care suferă de amblipie; ~opie (v. -opie), s.f., diminuare a acuității vizuale; ~pode (v. -pod), s.n. pl., mamifere erbivore fosile eocene, cu picioarele terminate cu câte cinci degete cu copite la vârf; *sin. ambliopode*; ~rinc (v. -rinc), s.m., reptilă din ordinul laceriliienilor, asemănătoare iguanei; ~stomă (v. -stomă), s.f., gen de amfibieni urodeli, de culoare cărămizie, cu pete mari deschise și care se înmulțesc prin neotenie; ~timie (v. -timie), s.f., termen generic care înglobează fenomene de obsesie, de suspiciune și de anxietate; *sin. amblinoia*.

AMBLIO- „șters, redus, diminuat”. ◊ gr. *amblyos* „tocit, șters” > fr. *amblyo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *amblio-*. ■ ~cromazie (v. -cromazie), s.f., imposibilitate de a distinge culorile; ~pode (v. -pod), s.n., amblipode*; ~scop (v. -scop), s.n., aparat pentru alternarea și corectarea unui ochi amblipic.

AMBULACRI- „ambulacru, organ de locomoție”. ◊ lat. *ambulacrum* „loc de plimbare, alee” > engl. *ambulacri-* > rom. *ambulacri-*. ■ ~form (v. -form), adj., în forma de ambulacru, organ de locomoție la echinoderme.

AMEBO-, v. **AMIBO-**.

AMENO- „veselie, vroioșie”. ◊ lat. *amoenus* „plăcut, încântător” > fr. *améno-*, lat. sav. *amoeno-*, engl. *id.* > rom. *ameno-*. ■ ~manie (v. -manie), s.f., dispoziție veselă patologică.

AMENTI- „ament, mățșor, ciorchine”. ◊ lat. *amentum* „curelușă, mățșor” > fr. *amenti-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *amenti-*. ■ ~fere (v. -fer), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care poartă amenți. 2. S.f. pl. Arbori cu inflorescența în formă de ciorchine; ~florie (v. -fior), s.f. pl., plante a căror floare este un ament; ~form (v. -form), adj., în formă de mățșor.

AMERO- „neselectat, neselectat”. ◊ gr. *ameros* „nedivizat” > fr. *améro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *amero-*. ■ ~spor (v. -spor), s.m., corpuscul reproducător asexuat unicelular.

AMETR-, v. **AMETRO-**. ■ ~op (v. -op), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de ametropie; ~opie (v. -opie), s.f., anomalie a refracției oculare.

AMETRO- „defect vizual, ametropie”. ◊ gr. *ametros* „disproporționat” > fr. *amétro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ametro-*. ■ ~metru (v. -metru), s.n., instrument medical cu care se determină ametropia; ~scop (v. -scop), s.n., aparat pentru determinarea gradului de ametropie.

AMFI- „în două feluri, din ambele părți, dublu”. ◊ gr. *amphi* „în mijloc, împrejur” > fr. *amphi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *amfi-*. ■ ~artroză (v. -artroză), s.f., articulație anatomică prezentând un grad limitat de mobilitate; ~biologie (v. bio-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază amfibienii, vertebrate tetrapode, care trăiesc în apă și pe uscat; ~biont (v. -biont), adj., s.n. (organism) care

poate trăi atât în apă, cât și pe uscat; **-biotic** (v. -biotic), adj., relativ la amfibioză; **-bioză** (v. -bioză), s.f., posibilitate de viațuire în două medii diferite, de exemplu acvatic și aerian; **-biu** (v. -biu), adj., s.n. 1. Adj. Care are o natură mixtă sau care prezintă un aspect dublu. 2. S.n. și adj. (Plantă sau animal) cu viață terestră și acvatică; **-bolie** (v. -bolie), s.f., construcție sintactică defectuoasă, datorită căreia o propoziție sau o frază are un sens echivoc; **-brie** (v. -brie), s.f., încetare a dezvoltării în lungime a organelor unor plante, procesul de creștere continuându-se numai în grosime; **-carp** (v. -carp), adj. (despre o plantă) care produce fructe aerocarpace și geocarpace; **-carpie** (v. -carpie), s.f. 1. Caracteristică a unor plante de a forma două tipuri de flori și de fructe. 2. Maturizare a fructelor aflate o parte în aer și o parte în sol; **-carpogen** (v. -carpo-, v. -gen-), adj., care produce fructe pe sol, dar cu maturație subterană; **-cel** (v. -cel-), adj. (despre un organ vegetal) care este concav pe ambele părți; **-centric** (v. -centric), adj., care începe și care se sfârșește în același vas arterial sau venos; **-cite** (v. -cit), s.n. pl., celule situate în jurul unei celule nervoase dintr-un ganglion; **-clin** (v. -clin), adj., cu descendenți, dintre care unii seamănă cu una dintre speciile parentale, iar alții, cu cealaltă; **-clor** (v. -clor), adj., care este verde de jur împrejur; **-cotii** (v. -cotii), adj., cu cotiledoanele concrescute; **-cotilie** (v. -cotilie), s.f., concresștere a cotiledoanelor; **-criptofite** (v. -cripto-, v. -fit), s.f.pl., plante cu organe vegetative amfibii, care cresc în mlaștini; **-cromie** (v. -cromie), s.f., policromie*; **-dermă** (v. -dermă), s.f. 1. Membrana externă a cortexului. 2. Cuticulă epidermică; **-diploid** (v. -diplo-, v. -id), s.m., hibrid rezultat din speciile parentale diploide; **-dromie** (v. -dromie), s.f., ritual la vechii greci, care consta în botizarea nou-născutului după cinci zile de la naștere; **-fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care trăiesc atât în apă, cât și pe uscat; **-floic** (v. -floic), adj. (despre o plantă) care prezintă floem intern și extern de ambele părți ale xilemului; **-fotic** (v. -fotic), adj. (despre vegetale) care este heliofil primăvara și sciofil toamna; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă fecundația uneori endogamică, alteori exogamică; **-gamie** (v. -gamie), s.f., copulație a două celule sexuate, din care rezultă perechi de nuclee conjugate; **-gastrie** (v. -gastrie), s.f., apariție de organe stipelare pe fața ventrală a hepaticelor frunzoase; **-gen** (v. -gen-), adj. 1. Cu origine dublă. 2. (Despre un organ vegetal) Cu creștere la ambele extremități; **-genetic** (v. -genetic), adj., rezultat în urma unui proces de fecundație; **-geneză** (v. -geneză), s.f., amfigonie*; **-geu** (v. -geu), adj. (despre un organism vegetal) care crește aproape pe tot globul pământesc; **-gin** (v. -gin), adj. (despre anteridii) care se lipește de oogon, înconjurând piciorul acestuia; **-gonie** (v. -gonie), s.f., reproducere sexuată la cele mai multe talofite, în care gameții provin de la indivizii deosebiți; **-amfigeneză**; **-goniu** (v. -goniu), s.n., organul reproductiv

femel conținând oosfera, la briofite și peridofite; **-mixie** (v. -mixie-), s.f., înmulțire în care zigotul se formează după fuzionarea gameților de sex opus; **sin. cariomixie**; **-morf** (v. -morf), adj., care prezintă amfimorfie; **-morfie** (v. -morfie), s.f., caracteristică a unor organe vegetale sau animale de a se prezenta sub două înfățișări deosebite; **sin. amfimorfism**; **-neure** (v. -neură), s.f., clasă de moluște marine inferioare, cu caractere primitive, cu sistem nervos scalariform în jurul esofagului; **sin. amfineurieni**; **-ox** (v. -ox), s.m., animal acranianat marin din încrengătura cordatelor, având forma unui pește ascuțit la cele două extremități; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., masă plasmatică încă neseparată în nucleu și în citoplasmă, prezentă la bacterii și cianoficee; **-plastie** (v. -plastie), s.f., modificare morfologică a cromozomilor sub influența citoplasmei, la hibridzi; **-pode** (v. -pod), s.n. pl., ordin de crustacee cu corpul comprimat lateral, fitofage sau microfage, cu două feluri de picioare, unele pentru sărit și altele pentru înotat; **-sarc** (v. -sarc), s.n., bacă indehiscentă și multi-spermă, cu pericarpul consistent și cu mezocarpul cărnos; **-sperm** (v. -sperm), s.n., înveliș extern al seminței; **-spor** (v. -spor), s.m., mezospor*; **-tactic** (v. -tactic), adj., referitor la amfitactism; **-tactism** (v. -tactism), s.n., atracția reciprocă a unor hife de sex diferit pentru conjugare, la diferite specii de ciuperci; **-teciu** (v. -teciu), s.n. 1. Strat celular extern care înconjoară țesutul sporangial al capsulei de la mușchi. 2. Înveliș extern al apotecielui de la licheni; **-ten** (v. -ten), s.n., stadiu al profazei meiotice de la începutul împerecherii cromozomilor omologe; **-teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer fosil de talie mică, din jurasicul mediu, presupusul strămoș al marsupialelor și al animalelor placentare; **-tochie** (v. -tochie) (v. -tochie), s.f., tip de partenogeneză în cazul căreia din ovulul fecundat pot rezulta indivizi masculi și femeii; **-trih** (v. -trih), adj. 1. Care este pârș pe ambele părți. 2. (Despre bacterii) Cu cilia la fiecare pol; **-trofic** (v. -trofic), adj., relativ la amfitrofie; **-trofie** (v. -trofie), s.f., perioadă în care lăstarul anizofil are dezvoltarea maximă a frunzelor mugurilor de pe părțile laterale ale tulpinii; **-trop** (v. -trop), adj. 1. Curbat în formă de potcoavă. 2. (Despre o plantă) Cu ovulul răsturnat, așa încât hilul are o poziție mediană.

AMFO- „în două feluri, din ambele părți”. ◊ gr. *ampho* „ambii, amândoi” > fr. *ampho*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *amfo-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă care prezintă afinitate pentru ioni acide și bazeice; **-cromatofil** (v. -cromato-, v. -fil-), adj., care este colorat tot așa de bine, atât de culorile acide, cât și de cele bazeice; **sin. amfofil**; **-filii** (v. -fil-), adj., amfocromatofil*; **-gen** (v. -gen-), adj. (despre un organism) care produce descendenți de ambele sexe; **-genic** (v. -genic), adj., care prezintă amfogenie; **-genie** (v. -genie-), s.f., situație în care un individ femel produce atât descendenți masculi, cât și femeii; **-hete-**

rogonie (v. hetero-, v. -gonie), s.f., producere de urmași constanți pe o parte a ramurii, iar pe cealaltă parte, de urmași cu segregarea tipică a caracterelor; **-lit** (v. -lit₂), s.n., compus chimic capabil să reacționeze atât ca acid, cât și ca bază; *sin.* **amfoter**; **-tonie** (v. -tonie), s.f.; stare de hiperactivitate a sistemului nervos simpatic și a celui parasimpatic; **-trih** (v. -trih), s.m., gen de bacili prevăzuți cu un cil vibratil la extremități; **-trop** (v. -trop), adj. (despre o substanță chimică) cu acțiune simultană asupra celor două grupe de nervi antagoniști, simpatic și pneumogastric; *sin.* **amfotroic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., amfotroic*.

AMFORI- „amforă”. \diamond lat. *amphora* „vas cu două torți” > fr. *amphori-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *amfori-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de amforă.

AMFORO- „cavitate mare”. \diamond lat. *amphora* „amforă” > fr. *amphoro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *amforo-*. ■ **-fonie** (v. -fonie), s.f., transmitere patologică a vocii, care capătă un timbru metalic, atunci când sunetele respective întâlnesc o cavitate pulmonară având diametrul mai mare de 5 cm.

AMIANTI- „amiant, varietate de azbest”. \diamond lat. *amiantus* „amiant, substanță minerală” > fr. *amianti-* > rom. *amianti-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține amiant; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de amiant; *sin.* **amiantoid**.

AMIANTO- „amiant, varietate de azbest”. \diamond gr. *amiantos* „incoruptibil” > fr. *amlanto-*, engl. *id.* > rom. *amianto-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce amiant; **-id** (v. -id), adj., amiantiform*.

AMIBI- (**AMOEBI-**) „amibă”. \diamond gr. *amoibe* „schimbare, întoarcere” > lat. sav. *amoebi-*, fr. *amibi-*, engl. *amibi-* și *amoebi-* > rom. *amibi-* și *amoebi-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge amibe; **-form** (v. -form), adj., în formă de amibă.

AMIBO- (**AMOEBO-**, **AMEBO-**) „amibă”. \diamond gr. *amoibe* „transformare, schimbare” > lat. sav. *amoebo-* și *amebo-*, fr. *amibo-*, germ. *amöbo-*; engl. *amoebo-* > rom. *amibo-*, *amoebo-* și *amebo-*. ■ **-cid** (v. -cid), s.n., medicament cu acțiune parazitocidă; **-cite** (v. -cit), s.n. pl., celule cu configurația și cu proprietățile amibelor; *sin.* **celule amiboide**; **-id** (v. -id), adj., în formă de amibă; *sin.* **amiboidal**.

AMICO- „zdrelitură, zgârietură”. \diamond gr. *amykhe* „zgârietură” > fr. *amycho-*, germ. *id.*, lt. *amico-* > rom. *amico-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de zgârieturi.

AMIEL-, v. AMIELO-. ■ **-encefal** (v. -encefal), s.m., făt teratologic lipsit de mielencefal.

AMIELO- „lipsa măduvei spinării”. \diamond gr. *amyelos* „fără măduva spinării” > fr. *amyélo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *amielo-*. ■ **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la amielotrofie; **-trofie** (v. -trofie), s.f., tulburare de dezvoltare, care constă în atrofierea măduvei spinării.

AMIGDAL-, (AMIGDALO-). ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a amigdalelor.

AMIGDALI- „migdală, migdalat”. \diamond lat. *amygdala* „migdală” > fr. *amygdali-*, lat. sav. *id.* > rom. *amigdali-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă migdale; **-form** (v. -form), adj., în formă de migdală; *sin.* **amigdaloid** (2).

AMIGDALO- „migdală, amigdală”. \diamond gr. *amygdale* „migdală” > fr. *amygdalo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *amigdalo-*. ■ **-id** (v. -id), s.n., adj. 1. S.n. Rocă cu intruziuni în formă de migdale. 2. Adj. Amigdaliform*; **-lit** (v. -iit₁), s.n., concrețiune calcaroasă prezentă în criptele amigdalei palatine; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat pentru extirparea amigdalelor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a amigdalelor; **-tripsie** (v. -tripsie), s.f., zdrobire chirurgicală a amigdalelor.

AMILI- „amidon”. \diamond lat. *amyllum* „scrobeală” > fr. *amyl-*, engl. *id.* > rom. *amili-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține amidon; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de amidon; *sin.* **amiloid** (1).

AMILO- „amidon, amilaceu”. \diamond gr. *amylon* „făină, amidon” > fr. *amyl-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *amilo-* > rom. *amilo-*. ■ **-bacter** (v. -bacter), s.m., bacterie anaerobă, prezentă în tubul digestiv al mamiferelor, constituind agentul fermentației butirice; **-clastic** (v. -clastic), adj., care dezintegrează amidonul; **-filii** (v. -fil₁), adj., cu afinitate pentru amidon; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce amidon; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la amilogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de sinteză a amidonului; *sin.* **amilogenie**; **-genic** (v. -genic), adj., amilogen*; **-genie** (v. -genie₁), s.f., amilogeneză*; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează maximum de gelatinizare a amidonului unei făini în funcție de temperatură; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă înregistrată la amilograf; **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. Amiliform*. 2. S.n. Condrotroieidă anormală, care apare în ficat, splină și rinichi, în anumite stări patologice; **-litic** (v. -litic₂), adj., care dezintegrează amidonul; **-liză** (v. -liză), s.f., procedeu de hidrolizare a amidonului în maltoză și glucoză; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., specie de ciuperci mucedinee care transformă amidonul în zahăr; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea conținutului de amidon din tuberculii de cartof; **-plast** (v. -plast), s.n., plastidă incoloră formată din amidon, prezentă în celulele vegetale; **-plastic** (v. -plastic), adj., care produce amidon; **-sferă** (v. -sferă), s.f., plastidă globulară amilogenă cu rol nutritiv, situată pe cromatofori.

AMIO- „degenerare musculară”. \diamond gr. *amyo-* „fără mușchi” > fr. *amyo-*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *amio-*. ■ **-plazie** (v. -plazie), s.f., absență congenitală a dezvoltării țesutului muscular; **-stazie** (v. -stazie), s.f., tremur muscular; **-stenie** (v. -stenie), s.f., scădere patologică a forței musculare; **-taxie** (v. -taxie), s.f., convulsie involuntară a mușchilor; **-tonie** (v. -tonie), s.f., pierdere sau scădere pronunțată a tonusului muscular; **-trofic** (v. -trofic), adj., relativ la amiotrofie;

-trofie (v. -trofie), s.f., degenerare morfologică și funcțională a mușchilor.

AMMO-, v. **AMO-**.

AMNI- „apă curgătoare, râu”. ◇ lat. *amnis* „râu, fluviu” > fr. *amni-*, engl. *id.* > rom. *amn-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj., care crește pe lângă râuri.

AMNIO- „membrană amniotică”. ◇ gr. *amnion* „membrana fătului, căiță” > fr. *amnio-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *amnio-*. ■ ~**centeză** (v. -centeză), s.f., puncție a cavității amniotice; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la amniogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și dezvoltare a sacului amniotic; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a cavității amniotice; ~**manție** (v. -manție), s.f., precizie a viitorului prin analiza căței noului născut; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., explorare a cavității amniotice cu ajutorul unui aparat optic.

AMO- (**AMMO-**) „nisip, nisipos”. ◇ gr. *ammos* „nisip” > fr. *ammo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *amo-* și *ammo-*. ■ ~**fii** (v. -fil₁), adj., care crește sau care trăiește pe soluri nisipoase; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., psamofilie; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare în scop terapeutic a băilor de nisip.

AMOEBI-, v. **AMIBI-**.

AMOEBO-, v. **AMIBO-**.

AMORFO- „lipsit de formă, nediferențiat”. ◇ gr. *amorphos* „fără formă” > fr. *amorpho-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *amorfo-*. ■ ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze diforme, asimetrice; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante cu flori neregulate, asimetrice; ~**gnozie** (v. -gnozie), s.f., imposibilitatea de recunoaștere a formei obiectelor prin examinare tactilă; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., încrengătură de nevertebrate marine, fixate de substrat, având scheletul constituit din spicule și bastonașe silicioase sau calcaroase; *sin.* **spongieri**.

AMPELO- „viță de vie, struguri”. ◇ gr. *ampelos* „vie, viță de vie” > fr. *ampélo-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *ampelo-*. ■ ~**fage** (v. -fag), adj., s.f. pl. (insecte) care atacă vița de vie; ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în ampelografie; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul morfologic și fiziologic al soiurilor de viță de vie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu experimentarea și cultivarea speciilor de viță de vie; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a strugurilor în scop terapeutic.

AMPLEXI- „care cuprinde, care înconjoară”. ◇ lat. *amplexus* „care cuprinde” > fr. *plexi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plexi-*. ■ ~**caul** (v. -caul), adj. (despre frunze) care înconjoară tulpina; ~**fior** (v. -flor), adj., care îmbrățișează floarea; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze care înconjoară tulpina.

AMPULI- „veziculă, bășică”. ◇ lat. *ampulla* „flacon, sticlută” > fr. *ampulli-*, engl. *id.* > rom. *ampul-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de veziculă.

-AMUZIE „surditate, hipoacuzie”. ◇ gr. *amusia* „disonanță, surditate” > fr. *-amusie*, germ. *id.* > rom. *-amuzie*.

ANACAMPTO- „act reflex”. ◇ gr. *anakamptos* „curbat, arcuit” > fr. *anacampto-* > rom. *anacampto-*. ■ ~ **metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical pentru măsurarea reflexelor organismelor.

ANATOMO- „anatomie, anatomic”. ◇ gr. *anatomē* „disecție” > fr. *anatomo-* > rom. *anatomo-*. ■ ~ **patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în anatomopatologie; ~ **patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază leziunile anatomice ale diferitelor organe ale omului.

ANATRIPSIO- „frecare, fricțiune”. ◇ gr. *anatripsis*, *eos* „frecare cu forță” > fr. *anatripsio-* > rom. *anatripsio-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., tratament medical bazat pe fricțiuni.

ANCHI- „apropiat, asemănător”. ◇ gr. *ankhi* „apropiat” > fr. *anchi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *anchi-*. ■ ~**teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer fosil imparicopitat, unul dintre strămoșii calului.

ANCHIL-, v. **ANCHILO-**. ■ ~**odonție** (v. -odonție), s.f., unire congenitală a dinților; ~**otie** (v. -otie), s.f., aderență de pereți a conductului auditiv; ~**uretrie** (v. -uretrie), s.f., îngustare patologică a uretrei; *sin.* **anchilurie**; ~**urie** (v. -urie), s.f., anchiluretrie*.

ANCHILO- „încovoiere, înțepenie, anchiloză, anchilozare”. ◇ gr. *ankylos* „încovoiat, curbat, strâns” > fr. *anchylo-* și *ankylo-*, engl. *ankylo-*, germ. *id.*, it. *anchilo-*, lat. sav. *ankylo-* > rom. *anchilo-*. ■ ~**ceras** (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilia spiralată, a cărei porțiune terminală este curbată ca o cârjă; ~**cheilie** (~**chelle**), (v. -cheilie), s.f., diformitate caracterizată prin sudura buzelor; ~**corie** (v. -corie₁), s.f., obliterarea congenitală sau dobândită a pupilei; ~**dactilie** (v. -dactilie), s.f., diformitate constând în sudura patologică a degetelor; ~**discoide** (v. disco-, v. -id), s.n. pl., viermi paraziți, specifici pe branhile peștilor din grupa siluridelor, având corpul alungit, cu 4 lobi și cu 4 pete oculare la capătul anterior; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., aderență dobândită sau congenitală a limbii la peretele bucal sau la gingii; ~**podie** (v. -podie), s.f., anchiloză tibiotarsiană; ~**poietic** (v. -poietic), adj., referitor la anchilopoeiază; ~**poieză** (v. -poieză), s.f., proces patologic care generează anchiloză; ~**rinie** (v. -rinie), s.f., sudură congenitală sau dobândită a pereților foselor nazale; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat optic utilizat pentru cititul sedimentului din eprubeta Harada-Mori, metodă modernă de diagnosticare a anchilostomiazei; ~**stomi** (v. -stom), s.m. pl., viermi nematozi paraziți, care perforază vasele de sânge din intestinele umane; ~**stomoterapie** (v. stomo-, v. -terapie), s.f., folosirea rolului anemiant al anchilostomilor, ca metodă de tratament a poliglobuliei lui Vaquez; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical curbat pentru secționarea anchilozelor; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a anchilozelor.

ANCIRO- (**ANCYRO-**) „cârlig, ancoră, încovoiat”. ◇ gr. *ankyra* „cârlig, ancoră” > fr. *ancyro-* și *an-*

kyro, lat. sav. *ancyro* > rom. *anciro* și- *ancyro*.
■ **-cefali** (v. -cefal), s.m. pl., viermi mărunți, care parazitează branhiile peștilor dulcicoli și marini și care, posterior, au un disc adeziv înzestrat cu 14 cârlige simple marginale; **-id** (v. -id), adj., în formă de ancoră.

ANCISTR-, v. **ANCISTRO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini în formă de cârlig.

ANCISTRO- „curbat, încovoiat, încârligat”. ◇ gr. *ankistron* „cârlig” > fr. *ancistro-*, lat. sav. *id.* > rom. *ancistro-*. ■ **-carp** (v. -carp), s.n., fruct încovoiat; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze încârligate; **-id** (v. -id), adj., în formă de cârlig.

ANCORI- „ancoră”. ◇ lat. *anchor* (*ancor*) „ancoră” > fr. *anchori-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ancori-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de ancoră.

ANCYLO-, v. **ANCHILO-**.

ANCYRO-, v. **ANCIRO-**.

ANDR-, v. **ANDRO-**. ■ **-agogie** (v. -agogie), s.f., știința educației adulților; *sin.* andragogică; **-autozom** (v. auto-, v -zom), s.m., autozom pe care se găsesc și gene ale determinării sexului mascul; **-iatrie** (v.-iatrie), s.f., ramură a medicinei care studiază bolile adulților; **-oecie** (v. -oecie), s.f., prezența exclusivă de flori pe aceeași plantă; **-oic** (v. -oic), adj. (despre o plantă) care are numai flori masculine.

-ANDRĂ, v. **-ANDRU**.

-ANDRIC „cu stamine, staminal”. ◇ gr. *aner*, *andros* „bărbat” > fr. *-andrique*, lat. sav. *-andricus*, germ. *-andrisch* > rom. *-andric*.

-ANDRIE „stamină, organe sexuale masculine”. ◇ gr. *aner*, *andros* „bărbat” > fr. *-andrie*, germ. *id.*, engl. *-andry* > rom. *-andrie*.

-ANDRIU „antere, cu antere”. ◇ gr. *aner*, *andros* „bărbat” > engl. *-andrium*, lat. sav. *id.* > rom. *-andriu*.

ANDRO- „bărbat, adult, mascul, stamină, bărbătesc, staminal”. ◇ gr. *aner*, *andros* „bărbat” > fr. *andro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *andro-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj. (despre o statuie de animal) cu cap de om; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă vegetativă formată în androconidie, care generează un anterozoid; **-clinu** (v. -ciiniu), s.n., cavitatea din vârful ginostemului de la anterele orhideelor; **-core** (**-chore**) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) care sunt răspândite prin intermediul omului; **-crație** (v. -crație), s.f., conducerea sau supremația bărbatului în societate;

-dinam (v. -dinam), adj. (despre flori) care prezintă androdinamie; *sin.* **androdinamic**; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., androdinam*; **-dinamie** (v. -dinamie), s.f., calitate a florilor hermafrodite cu stamine bine dezvoltate, dar cu stigma redus; **-dioecie** (v. di-, v. -oecie), s.f., poliecie având indivizi numai cu flori masculine și alții numai cu flori hermafrodite, la aceeași specie, dar la indivizi deosebiți; **-dioic** (v. di-, v. -oic), adj. (despre o plantă) care are flori masculine și hermafrodite situate pe indivizi diferiți, în cadrul

aceleiași specii; **-fag** (v. -fag), adj., care mănâncă oameni; **-fen** (v. -fen), adj. (despre un organism) care produce celule sexuale masculine fenotipice; **-fil₁** (v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe lângă așezările omenești; **-fil₂** (v. -fil₂), s.n. 1. Frunză cu microspori. 2. Microsporofilă, organ foliar care produce microsporangii. 3. Stamina angiospermelor și a gimnospermelor; **-filie** (v. -filie₁), s.f., simpatie față de bărbați; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante masculine din generația sexuată; **-fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică față de sexul masculin; **-fonomanie** (v. fonoz₂, v. -manie), s.f., impuls patologic de a ucide bărbații; **-for** (v. -for), s.n. 1. Suport al staminelor sau al anteridiilor. 2. Porțiune alungită a axei florale dintre periant și stamine, la florile masculine. 3. Tub format din filamentele staminale sudate, purtând anterele; **-galactozemie** (v. galacto-, v. -zemie), s.f., secreția și excreția laptelui de către glanda mamară masculină; **-gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., gametange care conține celule sexuale masculine; **-gametofor** (v. gameto-, v. -for), s.n., plantă care poartă organele de reproducere masculine; **-gamie** (v. -gamie), s.f., proces de copulație a gametului mascul cu cel femel; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.m. și n. 1. Adj. Referitor la organele sexuale masculine. 2. Adj. (Despre o substanță, hormoni) Care produce în organism modificări cu caracter masculinizant. 3. S.m. Substanță hormonală care stimulează dezvoltarea caracterelor sexuale masculine. 4. S.n. Organ care produce celule sexuale masculine genotipice. 5. Adj. (Despre o femelă) Care produce numai descendenți masculi; **-genetic** (v. -genetic), adj. 1. Rezultat prin androgeneză. 2. Care produce numai descendenți masculi. 3. Care conține numai cromozomi de origine paternă; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Proces de producere a hormonilor masculi. 2. Dezvoltare a unui organism care conține numai genomul patern; **-genic** (v. -genic), adj., referitor la androgenie, la hormonii androgeni; **-genie** (v. -genie₁), s.f., proces de reproducere a masculilor sau a caracterelor masculine; **-genoterapie** (v. geno₁-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a hormonilor masculini; **-gin** (v. -gin), adj., s.m. 1. Adj. Care are caracterelor ambelor sexe; *sin.* **bisexual**, **hermafrodit**. 2. Adj. Care are atât androceu, cât și gineceu. 3. Adj. Care prezintă anteridii și oogoaane pe aceeași hifă. 4. S.m. Individ de sex masculin care prezintă caractere sexuale secundare feminine; **-ginie** (v. -ginie), s.f. 1. Anomalie congenitală care constă în prezența caracterelor sexuale secundare feminine la o persoană de sex masculin. 2. Prezența atât a florilor masculine, cât și a celor femele la toți indivizii unei specii, în cazul plantelor monoice. 3. Prezența oogoaanelor și a anteridiilor pe aceeași hifă; **-ginodioecie** (v. gino-, v. di-, v. -oecie), s.f., poligamie cu indivizi având flori herma-

frode și indivizi cu flori unisexuate (mascul și femele); ~**ginodioc** (v. gino-, v. di-, v. -oic), adj., care prezintă androgino-dioecie; ~**ginofor** (v. gino-, v. -for), s.n., suport al staminelor și al ovarului, ca prelungire a axei florale deasupra periantului; ~**ginoid** (v. gino-, v. -id), s.m., individ de sexul masculin, la care segmentul inferior al aparatului genital a evoluat potrivit tipului feminin; ~**goniu** (v. -goniu), s.n., etapă inițială în formarea celulelor spermatice, la plante; ~ **id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. Cu caracter propriu sexului masculin. **2.** Adj. Cu înfățișare de bărbat. **3.** S.m. Automat antropomorf; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., divinizare a bărbatului; ~**latru** (v. -latru), adj., s.m. și f. (persoană) care practică androlatria; ~**logie** (v. -lo-gie₁), s.f., disciplină care studiază fiziologia și patologia organelor sexuale masculine; ~**manie** (v. -manie), s.f., dorință pasională și insașiabilă pentru actul sexual la femeie și la animalele femele; ~**mastie** (v. -mastie), s.f., prezența la femeie a unei mamele atrofiate, asemănătoare cu aceea a unui bărbat; ~**merogon** (v. mero-, v. -gon₁), adj., care se dezvoltă prin fecundarea de către un spermatozoid a unui ovul enucleat, înainte de fertilizare; ~**merogonie** (v. mero-, v. -gonie), s.f., dezvoltare a unui fragment de ovul, prevăzut numai cu cromozomi paterni; ~**mimetic** (v. -mimetic), adj., s.n. (substancă) analoagă hormonului masculin; ~**monoecie** (v. mon/o-, v. -oecie), s.f., prezența pe același peduncul a unor flori parțial masculine și parțial hermafrodite; ~**monoic** (v. mon/o-, v. -oic), adj. (despre o plantă) care prezintă atât flori unisexuate masculine, cât și flori hermafrodite; ~**morf** (v. -morf), adj., cu aspect de bărbat; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică rezultată în urma excitațiilor produse de tubul polinic în curs de dezvoltare; ~**par** (v. -par₁), adj., care produce numai descendenți de sex masculin; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie care afectează exclusiv sexul masculin; ~**pauză** (v. -pauză), s.f., diminuare a activității genitale masculine de la o anumită vârstă; ~**petal** (v. -petal), adj. (despre stamine) care prezintă filamente lățite; ~**petalie** (v. -petalie), s.f., transformare a staminelor în petale; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasma activă a gametului masculin; ~**pleogamie** (v. pleo-, v. -gamie), s.f., poligamie la indivizii cu flori mascule și andromonoice; ~**spermatozoid** (v. spermato-, v. -zoid), s.m., spermatozoid cu cromozom de sex Y; ~**spor** (v. -spor), s.m. **1.** Spor masculin al criptogamelor vasculare. **2.** Grăunte de polen; ~**sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange care conține androspori; ~**sporo-genetic** (v. sporo-, v. -genetic), adj., referitor la androsporigeneză; ~**sporigeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a microsporilor; ~**stil** (v. -stil), s.n., organ vegetal columnar; ~**tip** (v. -tip), s.n., exemplarul caracteristic al speciei vegetale sau animale; ~**tomie** (v. -tomie), anatomia omului; ~**tropic** (v. -tropic); adj.,

relativ la androtropie; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., predilecție a unor afecțiuni pentru sexul masculin; ~**zom** (v. -zom), s.m., cromozom prezent numai la gameții masculini.

-**ANDRU** (-**ANDRĂ**) „mascul, staminal, masculin, bărbătesc”. ◊ gr. *aner, andros* „bărbat” > fr. *-andre*, lat. sav. *-andrus*, engl. *-androus* > rom. *-andru* și *-andră*.

ANELO- „inel, inelat”. ◊ lat. *anellus* „inel” > fr. *anello-*, engl. *id.* > rom. *anelo-*. ■ ~**for** (v. -for), s.n., celula sporogenă pe al cărei vârf iau naștere, în mod succesiv, printr-un proces de septare, conidiile (anelosporii); ~**spor** (v. -spor), s.m., celulă asexuată care se formează terminal și succesiv, lăsând de fiecare dată un inel vizibil în partea de sus a conidioforului.

ANEMO- „vânt, curent de aer, fluid, aerian, eolian”. ◊ gr. *anemos* „vânt” > fr. *anémō-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *anemo-*. ■ ~**core** (-**chore**, -**hore**), (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) ale căror semințe sau fructe sunt răspândite prin intermediul vântului; ~**corie** (-**chorie**, -**horie**), (v. -corie₂), s.f., împrăștiere a sporilor, semințelor sau fructelor cu ajutorul vântului; ~**entomofilie** (v. entomo-, v. -filie₁), s.f., polenizare prin intermediul vântului și al insectelor; ~**file** (v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) ale căror flori se polenizează prin intermediul vântului; *sin.* anemogamie; ~**filie** (v. -filie₂), s.f., polenizare realizată prin intermediul vântului; *sin.* anemogamie; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante ale căror flori se polenizează cu ajutorul vântului; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de curenții de aer și de vânt; ~**game** (v. -gam), adj., s.f. pl., anemofite*; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., anemofilie*; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care este produs de vânt; ~**graf** (v. -graf), s.n., anemometru înregistrator; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea vânturilor; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă realizată la anemograf; ~**hidrocor** (v. hidro-, v. -cor), adj., care se răspândește prin intermediul vântului și al apei; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., formațiune geologică concreționară deviată din galeriile subterane; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul vânturilor; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., știință care studiază măsurarea vitezei curenților de aer sau a gazelor în conducte; ~**metru** (v. -metru₁), s.n. **1.** Instrument pentru măsurarea vitezei, a puterii și a direcției vânturilor. **2.** Aparat care servește la măsurarea vitezei fluidelor gazoase în conducte; ~**mirmecocor** (-**mirmecochor**) (v. mirmeco-, v. -cor), adj., care se răspândește prin intermediul vântului și al furnicilor; ~**morfie** (v. -morfie), s.f., conformație specială a plantelor de a se apăra împotriva acțiunii vânturilor; *sin.* **anemo-morfoză**; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., anemomorfie*; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument care indică direcția vântului; *sin.* **giruetă**; ~**spore** (v. -spor), s.f. pl., plante ale căror semințe sunt răspândite cu ajutorul vântului; ~**stat** (v. -stat), s.n.,

aparat utilizat la difuzarea aerului în încăperi înzestrate cu calorifere; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., mijloc de apărare a plantelor împotriva curenților de aer; ~**trop** (v. -trop), s.n., motor eolian; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la curbarea organelor vegetale sub acțiunea curenților de aer; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., curbare a organelor plantelor sub acțiunea curenților de aer; ~**zoocor** (~**zoochor**) (v. zoo-, v. -cor), adj., care se răspândește prin intermediul vântului și al animalelor.

ANESTEZI-, v. **ANESTEZIO-**. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat care măsoară cantitatea de anestezic inhalat.

ANESTEZIO- „anestezie, anestezic”. ◊ gr. *anesthesia* „insensibilitate” > fr. *anesthésio*; germ. *anästhesio* > rom. *anestezio*. ■ ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în practica anesteziei; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care tratează despre anestezii; ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Aparat care măsoară cantitatea de anestezic inhalat pe unitatea de timp. 2. Aparat cu care se apreciază gradul de insensibilitate într-o anumită regiune a corpului.

ANETO- „atrofiere”. ◊ gr. *anetos* „ofilit, slăbit, moale” > fr. *anéto*; engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aneto*. ■ ~**dermie** (v. -dermie), s.f., boală de piele caracterizată printr-o erupție generalizată de pete atrofice violacee sau sidefii.

ANEVRISMO- „anevrism, dilatare, anevrismal”. ◊ gr. biz. *aneurysma* „lărgire, dilatare” > fr. *anévrismo*; engl. *id.* > rom. *anevrismo*. ■ ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de reducere a unui anevrism; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., refacere operatorie a unei artere anevrismale; ~**tomie** (v. -tomie), deschidere chirurgicală a unui anevrism.

~**ANGE** „receptacul, înveliș, canal, vas anatomic”. ◊ gr. *angeion* „vas, capsulă, înveliș” > fr. *ange* > rom. -*ange*.

ANGEIO-, v. **ANGIO-**.

ANGELO- „înger, angelic”. ◊ gr. *angelos* „vestitor, mesager divin” și gr. biz. *angelos* „înger” > fr. *angelo*; it. *id.*, engl. *id.* > rom. *angelo*. ■ ~**fanie** (v. -fanie), s.f., apariția a îngerului în față unui om; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., erezie care constă în adorarea îngerilor; ~**latru** (v. -latru), adj., s.m. și f. (persoană) care practică angelolatria; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., parte a dogmaticii care tratează despre îngerii.

ANGI-, v. **ANGIO-**. ■ ~**algie** (v. -algie); s.f.; boala localizată de-a lungul unui vas sanguin sau limfatic; ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a unui vas sanguin sau limfatic; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de resecție a unui fragment dintr-un vas sanguin; ~**ectopie** (v. -ectopie), s.f., situare anormală a unui vas anatomic; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a unui vas sanguin.

ANGIO- (ANGEIO-) „vas anatomic, receptacul, înveliș, cavitate”. ◊ gr. *angeion* „receptacul,

înveliș, vas” > fr. *angio-* și *angéio-*, engl. *angio-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *angio-* și *angeio-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n. 1. Celulă primitivă mezenchimală din care se diferențiază vasele și celulele sanguine ale embrionului. 2. Celulă vasoformatoare; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la angioblast; ~**cardiografie** (v. cardio- v. -grafie), s.f., metodă de explorare radiologică a cavităților cardiace și a vaselor mari cu ajutorul unei substanțe opace la razele X; ~**cardiogramă** (v. cardio- v. -gramă), s.f., imagine radiologică obținută prin angiocardografie; *sin.* **cardioangiografie**; ~**cardiopatie** (v. cardio- v. -patie), s.f., cardiopatie arterială; ~**cardiopneumografie** (v. cardio- v. pneumo- v. -grafie), s.f., radiografie a cavităților inimii și a vaselor mari ale toracelui, după injectarea cu o substanță radioopacă; *sin.* **cardioangioscleroză**; ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe acoperite; ~**cheiloscop** (v. cheilo- v. -scop), s.n., instrument prevăzut cu un sistem optic pentru studiul circulației sanguine din buze; ~**cheiloscopie** (v. cheilo- v. -scopie), s.f., examinare a circulației sanguine a buzelor, cu ajutorul angiocheiloscopului; ~**colecistografie** (v. cole- v. cisto- v. -grafie), s.f., radiografie a căilor biliare, realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~**displazie** (v. dis- v. -plazie), s.f., anomalie vasculară, caracterizată prin tulburări de dezvoltare; ~**encefalografie** (v. encefalo- v. -grafie), s.f., radiografie a vaselor creierului, după injectarea acestora cu o substanță radioopacă; ~**fluorografie** (v. fluoro- v. -grafie), s.f., studiu radiografic al vaselor sanguine cu ajutorul fluorului; ~**fluoroscopie** (v. fluoro- v. -scopie), s.f., fluoroscopie arterială; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de sufocare; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., formarea și dezvoltarea vaselor de sânge; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Descriere sistematică a vaselor sanguine ale corpului uman. 2. Radiografie a vaselor sanguine, după ce au fost injectate cu o substanță radioopacă; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., imagine obținută în urma unei angiografii (2); ~**hemofilie** (v. hemo- v. -filie₁), s.f., afecțiune caracterizată prin hemoragii repetate; ~**id** (v. -id), adj., asemănător cu vasele retiniene; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., concrețiune calcaroasă vasculară neateromatoasă; ~**litic** (v. -litic₁), adj., care se caracterizează prin prezența concrețiilor calcaroase; ~**logie (angiologie)** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază vasele sanguine și limfatice; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., diminuare a elasticității vaselor sanguine; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., dilatare a vaselor sanguine; ~**microcinematografie** (v. micro- v. cinemato- v. -grafie), s.f., prezentare cinematografică a vaselor capilare; ~**necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a pereților unui vas arterial, venos sau capilar; ~**nefrografie** (v. nefro- v. -grafie), s.f., radiografie a sistemului vascular renal, utilizându-se o substanță radioopacă; ~**neurectomie** (v.

neur/o-, v. -ectomie), s.f., rezecție a vaselor și a nervilor; **-patie** (v. -patie), s.f., boală a vaselor sanguine; **-plast** (v. -plast), s.n., element endotelial al capilarelor sanguine care, înmulțindu-se prin mitoză, generează noi vase; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a vaselor arteriale distruse; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie vasculară; **-pneumografie** (v. pneumo-, v. -grafie), s.f., radiografie a arborelui vascular pulmonar; **-rafie** (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a unui vas sanguin; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie la nivelul vaselor capilare; **-ree** (v. -ree), s.f., hemoragie pasivă; **-rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură vasculară; **-sclerotic** (v. -sclerotic), adj., referitor la angioscleroză; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărire patologică a pereților arterelor, venelor și a capilarelor sanguine; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea vaselor capilare; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a vaselor capilare cu ajutorul angioscopului; **-scotometrie** (v. scoto-, v. -metrie), s.f., tehnică de campimetrie; **-spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spastică a fibrelor musculare ale vaselor sanguine; *sin.* **angio-spastie**; **-spastic** (v. -spastic), adj., care este însoțit de contracția vaselor sanguine; **-spastie** (v. -spastie), s.f., angiospasm; **-spermatofite** (v. spermato-, v. -fit), s.f. pl., încrângătură a regnului vegetal, cuprinzând dicotiledonatele și monocotiledonatele; **-sperme** (v. -sperm), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care are semințele închise în ovar. 2. S.f. pl. Subîncrângătură a spermatofitelor (fanerogamelor), cuprinzând plantele cu flori, care au ovule închise în carpele; **-spor** (v. -spor), adj., care are spori închiși în capsule; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a vaselor sanguine; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a arterelor, venelor și capilarelor pentru introducerea medicamentelor în organism; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de incizie a vaselor sanguine; **-tomografie** (v. tomo-, v. -grafie), s.f., procedeu radiologic de combinare a angiopneumografiei cu tomografia; **-trib** (v. -trib), s.n., pensă pentru efectuarea hemostazei prin compresiune în grosimea țesuturilor; **-tripsie** (v. -tripsie), s.f., operație medicală de efectuare a unei hemostaze cu ajutorul angiotribului; **-trofonevroză** (v. trofo-, v. -nevroză), s.f., maladie neurofuncțională manifestată prin insuficiență de nutriție tisulară, în urma unor tulburări nervoase și vasculare.

-ANGIU, „receptacul, canal, vas“. ◇ gr. *angeion* „vas, înveliș, receptacul“ > lat. sav. *-angium*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-angiu*.

ANGO- „bălbăire, bolboroseală“. ◇ lat. *ango*, *ere* „a sugruma, a sufoca“ și gr. *ankho*, *ein* „a strânge, a sufoca“ > fr. *ango-*, lat. sav. *id.* > rom. *ango-*. ■ **-frazie** (v. -frazie), s.f., tulburare psihică, manifestată prin umplerea golurilor dintre cuvintele unor fraze, cu sunete repetate sau alungite.

ANGUI- „șarpe, flexuos“. ◇ lat. *anguis* „șarpe“ > lat. sav. *angui-*, fr. *id.*, engl. *id.* > rom. *angui-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., care ucide șerpii; **-form** (v. -form), adj., în formă de șarpe.

ANGUILI- „anghilă, țipar“. ◇ lat. *anguilla* „șarpe mic“ > fr. *anguilli-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *anguili-*. ■ **-forme** (v. -form), s.f. pl., pești osoși marini sau migratori, cu corpul în formă de șarpe, acoperiți cu solzi mărunți ori cu tegumentul nud și cu gura înzestrată cu dinți.

ANGULI- „muchie, unghi, colț“. ◇ lat. *angulus* „colț, muchie“ > fr. *anguli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *anguli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu muchii; **-form** (v. -form), adj., în formă de unghi sau de colț.

ANGUSTI- „îngust“. ◇ lat. *angustus* „strâmt, îngust“ > fr. *acopsti-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *angusti-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze înguste; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu ciocul îngust.

ANHIDR-, v. **ANHIDRO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., pierdere excesivă a lichidului extracelular, care produce hemoconcentrare.

ANHIDRO- „lipsa apei, deshidratare“. ◇ gr. *anhydros* „fără apă“ > fr. *anhidro-*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *anhidro-*. ■ **-bie** (v. -bie), s.f., însușirea organismelor de a trăi și evolua într-un mediu deshidratat; **-biotic** (v. -biotic), adj., referitor la anhidrobioză; **-bioză** (v. -bioză), s.f., stare de deshidratare a țesuturilor unor organisme animale sau vegetale, aflate în viață latentă; **-mielie** (v. -mielie), s.f., lipsă a lichidului cefalorahidian.

ANIMALI- „animal“. ◇ lat. *animal*, *alis* „ființă, animal“ > fr. *animal-* > rom. *animal-*. ■ **-cultură** (v. -cultură), s.f., creșterea și exploatarea animalelor.

ANIMO- „activitate spirituală“. ◇ lat. *animus* „minte, judecată“ > fr. *anim-* > rom. *anim-*. ■ **-logie** (v. -logie), s.f., știință a sistemului conceptual sau a activităților spirituale referitoare la instituțiile sociale, artă, religie etc.

ANISO-, v. **ANIZO-**.

ANIZ-, v. **ANIZO-**. ■ **-ergie** (v. -ergie), s.f., stare caracterizată prin existența unor gradienti de presiune, tensiune etc.; **-iconie** (**-eiconie**) (v. -iconie), s.f., inegalitate a imaginilor retiniene la cei doi ochi; **-odont** (v. -odont), adj., care are dinții inegali; **-odontie** (v. -odontie), s.f., dezvoltare inegală și asimetrică a dinților omologi; **-opie** (v. -opie), s.f., deficiență vizuală caracterizată prin hipermetropia la un ochi și prin miopia la celălalt; **-oscilometrie** (v. oscilo-, v. -metrie), s.f., inegalitate de amplitudine a oscilațiilor arteriale; **-urie** (v. -urie), s.f., stare în care debitul urinar variază alternativ, de la oligurie la poliurie.

ANIZO- (**ANISO-**) „inegalitate, variație, variabilitate, inegal, diferit, asimetric“. ◇ gr. *anisos* „inegal“ > fr. *aniso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *anizo-* și *aniso-*. ■ **-bar** (v. -bar), adj., cu presiune inegală; **-carp** (v. -carp), adj., cu un număr inegal de carpele; **-corie** (v. -corie), s.f.,

inegalitate pupilară; **-cotilie** (v. -cotilie), s.f., dezvoltare inegală și neuniformă a cotiledoanelor; **-cromemie** (v. crom/o-, v. -emie), s.f., inegalitate de colorație a globulelor roșii din sânge; *sin.* anizocromie; **-cromie** (v. -cromie), s.f., anizocromemie*; **-dactil** (v. -dactil), adj., cu degete inegale; **-dactilie** (v. -dactilie), s.f., inegalitate a degetelor; **-dinam** (v. -dinam), adj. (despre un embrion) care prezintă o inegală putere de dezvoltare; **-file** (v. -fil₂), adj., s.f. pl. (plante) care au frunze de forme și dimensiuni diferite; **-filie** (v. -filie₂), s.f., inegalitate sau neuniformitate a frunzelor aceleiași plante, aflate la niveluri diferite; **-forie** (v. -forie), s.f., tendință de deviație în sus a axei vizuale a unui ochi; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă anizogamie; **-gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., gametange femeie și masculul de pe același tal, prezent la fungi; **-game-tangiogamie** (v. gamet/o-, v. angio-, v. -gamie), s.f., tip de gametangiogamie între gametangii de sex diferit; **-gamie** (v. -gamie), s.f., reproducere sexuală realizată prin unirea a doi gameți diferiți ca formă, structură și mărime; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la anizogenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., stare a gameților cu genotip diferit, la monohibridii bisexuali; **-gin** (v. -gin), adj., care are mai puține carpelul decât sepale; *sin.* anizoginic; **-gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilare asimetrice; **-gon₁** (v. -gon₁), adj., s.m. (hibrid) care are mai multe caractere de la un părinte decât de la celălalt; **-gon₂** (v. -gon₂), adj., care are muchii inegale; **-hologamie** (v. holo-, v. -gamie), s.f., unire a gameților cu slabe deosebiri dimensionale și sexuale; **-melie** (v. -melie), s.f., malformație caracterizată prin dezvoltarea inegală a membrilor; **-menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., ritm neregulat al ciclurilor menstruale; **-mer** (v. -mer), adj., care este format dintr-un număr inegal de părți; **-merogamie** (v. mero-, v. -gamie), s.f., proces de unire a macrogameților cu microgameții; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., inegalitate dimensională a globulelor roșii; **-metropie** (v. metr/o-₂, v. -opie), s.f., inegalitate a puterii refringente a celor doi ochi; **-morfie** (v. -morfie); s.f., formă diferită a florilor unei plante; **-petal** (v. -petal), adj., cu petale inegale; **-pter** (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi inegale; **-sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., inegalitate de amplitudine a pulsațiilor arteriale; **-spor** (v. -spor), adj., s.m. 1. Adj. (Despre o plantă) Care formează două tipuri de spori, unul mai mic (microspor) și altul mai mare (macrospor). 2. S.m. Celulă vegetală asexuată, diferențiată morfologic și biologic; **-sporie** (v. -sporie), s.f., existența în aceeași fructificație a două sau mai multor tipuri de spori; **-stazie** (v. -stazie), s.f., absență a izostaziei, într-o anumită regiune geografică; **-stenie** (v. -stenie), s.f., inegalitate a tonusului muscular; **-stilie** (v. -stilie), s.f., prezența de stile lungi și scurte la florile din aceeași specie; **-tom** (v. -tom), adj. (despre un organ floral) care este inegal divizat; **-tonic** (v. -tonic),

adj. (despre o soluție) care nu este în echilibru molecular cu mediul înconjurător; **-trop** (v. -trop), adj., care nu prezintă aceleași proprietăți fizice în toate direcțiile; *sin.* anizotrop; **-tropic** (v. -tropic), adj., anizotrop*; **-tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unei substanțe de a prezenta caracteristici fizice variate în funcție de direcția de măsurare și de observare; *sin.* anizotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., anizotropie*.

ANKILO-, v. **ANCHILO-**.

ANO- „anus, anal”. ◊ lat. *anus* „șezut, fund” > fr. *ano*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ano* ■ **-ce-liadelf** (v. celi-, v. -adeif), adj., s.m. (monstru) care are două corpuri sudate în partea de sus a trunchiului; **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a funcției de continență a anusului; **-proctie** (v. -proctie), s.f., anus artificial; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument tubular folosit pentru examenul endoscopic al anusului.

ANOFELI- „țânțarul anofel”. ◊ gr. *anopheles* „dăunător, distrugător” > fr. *anophéli-* > rom. *anofeli-* ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge țânțarii anofeli; **-fug** (v. -fug), adj., s.n. (substanță) care îndepărtează țânțarii anofeli.

ANOFELO- „țânțarul anofel”. ◊ gr. *anopheles* „distrugător” > fr. *anophélo-* > rom. *anofelo-* ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care constituie un focar de dezvoltare a țânțarilor anofeli.

ANOM-, v. **ANOMO-**. ■ **-odonte** (v. -odont), s.f. pl., reptile fosile din ordinul teromorfeilor, prezentând caractere de mamifere, cu dinții reduși la doi canini puternici.

ANOMAL-, v. **ANOMALO-**. ■ **-oecie** (v. -oecie), s.f., prezența de flori hermafrodite și unisexuate pe același individ sau pe indivizii diferiți ai aceleiași specii.

ANOMALI- „asimetric, neregulat”. ◊ lat. *anomalus* „neregulat, anormal” > fr. *anomal-*, lat. *sav. id.* > rom. *anomal-* ■ **-flor** (v. -flor), adj., care prezintă flori asimetrice, neregulate.

ANOMALO- „deficiență, anomalie”. ◊ gr. *anomalous* „inegal, neregulat” > fr. *anomalo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *anomalo-*. ■ **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru măsurarea defectelor de sensibilitate cromatică.

ANOMO- „diform, neregulat, anormal”. ◊ gr. *anomom* „neregulat” > fr. *anomo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. *sav. id.* > rom. *anomo-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe neregulate; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (animal) cu cap diform; **-dromie** (v. -dromie), s.f., nervație foliară neregulată, nedispusă într-un sistem obișnuit; **-fil** (v. -fil₂), adj., care are frunze neregulate, asimetrice; **-merie** (v. -merie), s.f., anomalitate a numărului membrilor unui verticil floral.

ANOPL-, v. **ANOPLO-**. ■ **-ure** (v. -ur), s.f. pl., ordin de insecte aptere, cuprinzând diferite specii de pediculide și pediculine.

ANOPLO- „neprotejat, nearmat, fără protecție”. ◊ gr. *anoplos* „fără arme” > fr. *anoplo-*, engl. *id.*, lat. *sav. id.* > rom. *anoplo-*. ■ **-cefal**

(v. -cefal), adj. (despre un animal) cu capul lipsit de protecție; ~gnat (v. -gnat), adj. (despre o insectă) cu mandibulele lipsite de rezistență; ~teriu (v. -teriu), s.m., animal erbivor fosil, care a trăit în eocenul superior.

ANOREXI- „inapetență, anorexie”. ◇ gr. *anorexia* „lipsa poftei de mâncare” > fr. *anorex-* > rom. *anorexi-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., s.n. (substantă) care provoacă lipsa poftei de mâncare.

ANORT-, v. **ANORTO-**. ■ ~opsie (v. -opsie), s.f., percepție distorsionată a obiectelor și a figurilor.

ANORTO- „incorect, zigzagat”. ◇ gr. *anorthos* „incorect” > fr. *anortho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *anorto-*. ■ ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la anortogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., evoluție biologică în zigzag, cu schimbare în preadaptare; ~grafie (v. -grafie), s.f., tulburare a scrisului, care constă în ortografierea inexactă a cuvintelor.

ANOSO- (ANOZO-) „imun, scutit de boală”. ◇ gr. *anosos* „scutit de boală” > fr. *anoso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *anoso-* și *anozo-*. ■ ~gnozie (v. -gnozie), s.f., stare psihică a unui bolnav de a nu-și recunoaște defectul sau boala proprie.

ANOZO-, v. **ANOSO-**.

ANSERI- (ANZERI-) „gâște”. ◇ lat. *anser, eris* „gâscă” > fr. *anséri-*, lat. sav. *id.* > rom. *anseri-* și *anzeri-*. ■ ~forme (v. -form), s.f. pl., ordin de păsări palmipede, având ciocul prevăzut cu lamele cornoase, care trăiesc pe lacuri, în bălți etc. și care cuprind rațele, gâștele, lebedele etc.

ANSI- „toartă, inel”. ◇ lat. *ansa* „mâner, toartă” > fr. *ansi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ansi-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de toartă.

ANSO- „ansă anatomică”. ◇ lat. *ansa* „toartă, buclă” > fr. *anso-*, engl. *id.* > rom. *anso-*. ■ ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a ansei testiculare.

-ANT „floare, floral”. ◇ gr. *anthos* „floare” > fr. *-anthe*, germ. *-anth*, lat. sav. *-anthus* și *-anthum*, engl. *-anth* > rom. *-ant*.

ANT-, v. **ANTO-**. ■ ~esmolitic (v. esmo-, v. -liti₂), adj., referitor la antesmoliză; ~esmoliză (v. esmo-, v. -liză), s.f., continuarea creșterii teratologice apicale a axei inflorescenței, după producerea florilor, rezultând flori noi; ~esmotaxie (v. esmo-, v. -taxie), s.f., modul de dispoziție a pieselor florale; ~odiu (v. -odiu), s.n., tip de inflorescență racemoasă, de diferite forme, pe care se prind florile sesile; *sin. calatidiu*.

-ANTEMIE „floare, inflorescență”. ◇ gr. *anthe-mon* „floare” > fr. *-anthémie*, lat. sav. *-anthemia*, engl. *-antheymy*, germ. *-anthemie* > rom. *-antemie*.

ANTENI- „antenă, apendice”. ◇ lat. *antenna* „verga corabiei” > fr. *antenni-*, engl. *id.* > rom. *anteni-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care poartă antene; ~form (v. -form), adj., în formă de antenă sau de apendice.

-ANTER „anteră, extremitate a staminei”. ◇ gr. *antheros* „înflorit” > fr. *-anthere*, germ. *-anthere*, engl. *-antherous*, lat. sav. *-antherus* > rom. *-anter*.

ANTER-, v. **ANTEROS-**. ■ ~angiu (v. -angiu), s.n., sporocarp cu microspori și cu macrospori.

ANTERIDIO- „anteridie, organ floral”. ◇ gr. *antheridion* „floare mică” > fr. *anthéridio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *anteridio-*. ■ ~for (v. -for), s.m., formațiune discoidală de pe talurile masculine ale unor gimnosperme, pe a căror față superioară sunt situate anteridii.

-ANTERIE „stamină, anteră”. ◇ gr. *antheros* „înflorit” > fr. *-anthérie*, germ. *id.*, engl. *-anthery* > rom. *-anterie*.

ANTERO- „antere, anteridii”. ◇ gr. *antheros* „înflorit” > fr. *anthéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *antero-*. ■ ~fag (v. -fag), adj. (despre insecte) care mănâncă antere; ~filie (v. -filie₂), s.f., transformare teratologică a anterelor în petale sau în alte elemente foliacee; ~for (v. -for), s.n., axă care poartă anterele; ~gen (v. -gen₁), adj., care generează antere; ~id (v. -id), adj. (despre un stigmat) în formă de anteră; ~manie (v. -manie), s.f., dezvoltare anormală a anterelor; ~zoid (v. -zoid), s.m., celulă sexuală masculină mobilă, formată în anteridie, la criptogame și gimnosperme.

-ANTIC „referitor la floare, floral”. ◇ gr. *anthos* „floare” > engl. *-anthic*, lat. sav. *-anthicus* > rom. *-antic*.

-ANTIE „floare, inflorescență”. ◇ gr. *anthos* „floare” > fr. *-anthie*, germ. *id.*, engl. *-anthy*, lat. sav. *-anthia* > rom. *-antie*.

-ANTIU „floare”. ◇ gr. *anthos* „floare” > engl. *-anthium*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *-antiu*.

ANTLO- „inundație”. ◇ gr. *antios* „apă de mare” > fr. *antlo-*, germ. *id.* > rom. *antlo-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de inundații.

ANTO- „floare, inflorescență, floral”. ◇ gr. *anthos* „floare” > fr. *antho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *anto-*. ■ ~biologie (v. bio-, v. -logie₁), s.f., biologie florală; ~carp (v. -carp), s.n., fruct înconjurat de caliciul cu tendință de creștere; ~carpic (v. -carpic), adj., referitor la antocarp; ~cian (v. -cian), s.m., pigment din sucul celular al plantelor, care colorează florile, fructele și petalele în albastru; ~cliniu (v. -clinu), s.n., receptaculul comun al florilor; ~clor (v. -clor), s.n., pigment galben-verzui din sucul celular al unor flori; ~fag (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrănește cu flori; ~file (v. -fii₁), adj., s.f. pl. (insecte) care prezintă afinitate deosebită pentru flori; ~fite (v. -fit), s.f. pl., încręgătură a plantelor cu flori; *sin. fanerogame*; ~for (v. -for), s.n., axă florală situată între caliciu și corolă, purtând petalele, staminele și pistilul; ~genetic (v. -genetic), adj., relativ la antogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., formare a florilor din părțile vegetale ale plantei; ~id (v. -id), adj., în formă de floare; ~lit (v. -lit), s.n., plantă fosilă în formă de floare; ~litic (v. -liti₂), adj., referitor la antoliză; ~liză (v. -liză), s.f. 1. Separare sau multiplicare a pieselor

florale. **2.** Metamorfoză regresivă a organelor florale; **-logie₁** (v. -logie₁), s.f., studiul sistematic al florilor; **-logie₂** (v. -logie₂), s.f., culegere de texte reprezentative din operele unuia sau ale mai multor autori; *sin.* **florilegiu**; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a florilor; **-taxie** (v. -taxie), s.f., mod de așezare a florilor pe ramură sau pe axa inflorescenței; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la mișcările de curbare a florilor sub influența factorilor externi; **-tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare florală sau pedunculară; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., clasă de celenterate marine sedentare, cuprinzând polipii izolați (actiniile) sau grupați în colonii (coralii, madreporii).

ANTRAC-, v. **ANTRACO-**. ■ **-noză** (v. -noză), s.f., boală a plantelor provocată de anumite ciuperci parazite microscopice, caracterizată prin apariția unor pete brune pe frunze, fructe și tulpină.

ANTRACI- „cărbune, huiă”. ◊ lat. *anthrax, acis* „oxid de plumb, miniu brut” > fr. *anthrac-* > rom. *antraci-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține cărbune sau huiă; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de cărbune.

ANTRACO- „antrax, cărbune, carbon”. ◊ gr. *anthrax, akos* „cărbune” > fr. *anthrac-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *antraco-*. ■ **-id** (v. -id), adj. **1.** Cu aspect de antrax. **2.** Care are culoarea cărbunelui; **-litic** (v. -litic₁), s.n., ansamblul perioadelor carbonifer și permian, având caracteristici paleontologice asemănătoare; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a cărbunelui în scop terapeutic; **-teriu** (v. -teriu), s.m., gen de mamifere paricopitate fosile oligocene, asemănătoare cu suidele, descoperite mai ales în sedimentele de cărbuni; **-zauri** (v. -zaur), s.m. pl., ordin de amfibieni fosili din grupul labirintodontilor, care au trăit în carbonifer și permian.

ANTRO- „cavitate, scobitură, spațiu gol”. ◊ gr. *antron* „peșteră, grotă” > fr. *antro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *antro-*. ■ **-celulotomie** (v. celulo-, v. -tomie), s.f., excizie a apofizei mastoide; **-pilocrectomie** (v. pilor/o-, v. -ectomie), s.f., rezecție a regiunii sfincterului piloric; **-scop** (v. -scop), s.n., endoscop pentru explorarea modificărilor de la suprafața mucoasei antrosinuzale; **-stomie** (v. -stomie), s.f. **1.** Operație chirurgicală de deschidere a unui antru anatomic în vederea drenării. **2.** Lărgire operatorie a deschiderii buzelor pentru ușurarea accesului în cavitatea bucală, micșorată prin cicatrice traumatică; **-tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a unei cavități anatomice.

ANTROP „om, ființă umană, persoană”. ◊ gr. *anthropos* „om” > fr. *-anthrope*, it. *-antropo*, germ. *-anthrop*, engl. *-anthrope*, lat. sav. *-anthropus* > rom. *-antrop*.

ANTROP-, v. **ANTROPO-**. ■ **-onim** (v. -onim), s.n., nume de persoană; **-onimie** (v. -onimie), s.f., ramură a lingvisticii care studiază numele de persoană.

-ANTROPIC „referitor la om, uman”. ◊ gr. *anthropos* „om” > fr. *-anthropique*, engl. *-anthropic*, lat. sav. *-anthropicus* > rom. *-antropic*.

-ANTROPIE „om, persoană, ființă omenească”. ◊ gr. *anthropos* „om” > fr. *-anthropie*, germ. *id.*, engl. *-anthropy*, it. *-antropia* > rom. *-antropie*.

ANTROPO- ființă umană, om, uman, omenesc”.

◊ gr. *anthropos* „om” > fr. *anthropo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *antropo-*. ■ **-biocenoză** (v. bio-, v. -cenoză₁), s.f., totalitatea organismelor vegetale și animale dintr-un anumit mediu, influențată de activitatea economică a speciei umane; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., ramură a biologiei care studiază specia umană și maimuțele antropoide; **-centric** (v. -centric), adj., care raportează totul la om sau care face din om centrul universului; **-core** (**-chore**, **-hore**) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) ale căror semințe și fructe sunt răspândite prin intermediul omului; **-corie** (**-chorie**, **-horie**) (v. -corie₂), s.f., diseminare a plantelor spontane sau cultivate prin intermediul omului; **-dendromorf** (v. dendro-, v. -morf), adj., cu aspect de om și de pom; **-fag** (v. -fag), adj., s.m. și f. (persoană) care se hrănește cu carne de om; **-fagie** (v. -fagie), s.f. **1.** Folosire a cărnii de om drept hrană. **2.** Obicei al unor oameni sau al unor animale de a-și mânca semenii; *sin.* **canibalism**; **-filii** (v. -filii), adj., s.f. pl. **1.** Adj. (Despre o plantă sau un animal) Care crește pe lângă așezările omenești. **2.** S.f. pl. Plante polenizate artificial; **-filie** (v. -filie₁), s.f., preferință a unor insecte de a se hrăni mai ales pe seama omului; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plantele cultivate de om și buruienile din cultura acestora; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de antropofobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de oameni; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.n. **1.** Adj. Care se datorează acțiunii omului; **2.** Adj. Care dă naștere la oameni. **3.** S.n. Ultima perioadă a neozoicului, în care a apărut omul; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la antropogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., parte a antropologiei care studiază originea, evoluția și dezvoltarea speciei umane; *sin.* antropogenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., antropogeneză”; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul populației și al așezărilor omenești. **2.** Ramură a geografiei care consideră mediul natural ca factor primordial al dezvoltării societății; **-gonie** (v. -gonie), s.f., explicație mitică privind apariția omului; **-grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Descriere anatomică a corpului uman în legătură cu anumite trăsături specifice raselor și tipurilor biologice. **2.** Disciplină care se referă la prezența, distribuția și capacitatea de adaptare a omului la mediul geografic; **-histografie** (v. histo-, v. -grafie), s.f., disciplină care tratează despre țesuturile corpului uman; **-id** (v. -id), adj., s.n. pl. **1.** Adj. Care se aseamănă cu omul. **2.** S.n. pl. Grup de maimuțe evoluat, de talie mare, asemănătoare cu omul și lipsite de coadă, fiind reprezentate de câteva forme fosile de la sfârșitul terțiarului și de

la începutul cuaternarului; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a unei zeități, concepută sub formă umană; **-latru** (v. -latru), adj., s.m. și f. 1. (Persoană) care adoră o divinitate reprezentată în forme umane. 2. (Persoană) care adoră și divinizează omul; **-lit** (v. -lit₁), s.n., fosilă umană petrificată; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în antropologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază originea, evoluția și variabilitatea biologică a omului, în strânsă corelație cu condițiile naturale; **-manție** (v. -manție), s.f., precizere rezultată din interpretarea măruntaielor unei ființe umane sacrificate; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f. 1. Studiul proporțiilor corpului omenească. 2. Tehnică a măsurării diferitelor părți ale corpului uman; *sin.* **somatometrie**. 3. Metodă de identificare a criminalilor pe baza descrierii, dimensiunii, formei și amprentelor digitale ale acestora; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea dimensiunilor segmentare ale corpului omenească; **-morf** (v. -morf), adj., s.n. 1. Adj. Care are forma figurii umane. 2. S.n. Obiect de artă având formă de ființă omenească. 3. S.n. pl. Grup de maimuțe superioare, asemănătoare cu omul; **-morfic** (v. -morfic), adj. 1. Care se aseamănă cu omul. 2. Referitor la antropomorfism; **-morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Concepție care atribuie divinităților (zei, spirite etc.) sau lucrurilor și fenomenelor naturii forme, însușiri și sentimente umane. 2. Reprezentare, în artă, a divinităților sub înfățișare umană; **-morfografie** (v. morfo-, v. -grafie), s.f., parte a antropologiei care tratează despre forma organelor bărbatului; **-morfologie** (v. morfo-, v. -logie₁), s.f., anatomie descriptivă umană; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor morfologice care au marcat trecerea de la animal la om, în procesul de antropogeneză; **-nomie** (v. -nomie), s.f., psihologie științifică; **-nosologie** (v. noso-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază bolile speciei umane; **-paleontologie** (v. paleo-, v. onto-, v. -logie₁), s.f., ramură a paleontologiei care studiază fosilele umane; **-patie** (v. -patie), s.f., 1. Delir caracterizat prin faptul că bolnavul consideră că are una sau mai multe persoane în propriul său corp, le simte și le aude vocea. 2. Atribuirea de însușiri psihice și de stări afective, specific umane, obiectelor, mediului înconjurător și naturii; **-pitec** (v. -pitec), s.m., animal fosil ipotetic, intermediar între maimuța și om, considerat ca precursor al hominidelor; **-plastie** (v. -plastie), s.f., reconstituire a formelor anatomice ale speciilor umane dispărute, pornindu-se de la elementele scheletelor descoperite; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul creațiilor și tradițiilor populare; **-psihotip** (v. psiho-, v. -tip), s.n., structură psihică a cunoașterii umane; **-sferă** (v. -sferă), s.f., totalitatea așezărilor omenești și a relațiilor acestora cu mediul vital (biocenoză); **-sociologie** (v. socio-, v. -logie₁), s.f., doctrină a raselor umane; **-somatologie** (v. somato-, v. -logie₁), s.f., dis-

ciplină care studiază structura și funcțiile organice ale corpului uman; **-speologie** (v. speo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază resturile fosile umane din peșteri; **-tehnie** (v. -tehnice), s.f., arta de a dezvolta armonios ființa umană; *sin.* antropotehnică; **-terapie** (v. -terapie), s.f., știință a remediilor umane; **-tomie** (v. -tomie), s.f., anatomie a corpului uman; **-zofie** (**-sofie**) (v. -zofie), s.f., doctrină teozofică în cadrul căreia divinitatea este înlocuită cu ființa umană divinizată; **-zoic** (v. -zoic), s.n., era cuaternară, caracterizată prin apariția și dezvoltarea omului; **-zoogen** (v. zoo-, v. -gen₁), adj., cu existența legată de a omului și a animalelor domestice; **-zoonoză** (v. zoo-, v. -noză), s.f., maladie întâlnită la oameni sau la animale și care se poate transmite reciproc.

ANULI- „inel, anular”. ◊ lat. *annulus* „inel mic” > fr. *annul*, lat. sav. *id.* > rom. *anul*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) prevăzut cu o formație inelară; **-form** (v. -form), adj., în formă de inel.

ANULO- „inel, orificiu inelar”. ◊ lat. *annulus* „inel” > fr. *annulo-*, engl. *id.* > rom. *anulo-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., eritrocit subțire, în formă de inel; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de inel; **-plastie** (v. -plastie), s.f., reparare chirurgicală a unui orificiu anular anormal.

ANXIO- „teamă, anxietate”. ◊ lat. *anxius* „neliniștit, tulburat” > fr. *anxio-* > rom. *anxio*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce teamă; **-litic** (v. -litic₂), adj., s.n. (medicament) care combate neliniștea, anxietatea. *sin.* **ataraxic, tranchilizant**.

ANZERI-, v. **ANSERI-**.

AORT-, v. **AORTO-**. ■ **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a aortei; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablațiune chirurgicală a unei părți din aortă.

AORTO- „aortă”. ◊ gr. *aorte* „venă, marea arteră” > fr. *aorto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aorto-*. ■ **-arteriografie** (v. arterio-, v. -grafie), s.f., radiografie a aortei și a ramificațiilor ei, după injectarea în aparatul circulator a unei substanțe radioopace; **-clazie** (v. -clazie), s.f., ruptură a aortei; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a aortei, cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a unei aorte; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a pereților aortei; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală longitudinală a peretelui ventral al aortei.

APANTO- „apariție, întâlnire”. ◊ gr. *apante* „întâlnire, întrevedere” > fr. *apanto-* > rom. *apanto-*. ■ **-manție** (v. -manție), s.f., precizere după primul obiect care provoacă tehnicianului mantic o viziune divină.

APEIRO- „infinit, infinite”. ◊ gr. *apeiria* „infinite” > fr. *apéiro-*, germ. *apeiro-* > rom. *apeiro-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă excesivă de infinit ca spațiu, întâlnită în nevroze obsesive psihastenice.

APENDIC-, v. **APENDICO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul apendicelui; **-ec-**

tomie (v. -ectomie), s.f., ablațiune chirurgicală a apendicelui; *sin.* **apendictomie**; **-tomie** (v. -tomie), s.f., apendicectomie*.

APENDICO- „apendice, apendicular”. ◇ lat. *appendix, icis* „adaos, coadă, ceea ce atârână” > fr. *appendico-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *apendico-*.

■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a apendicelui; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la apendicoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., eliberare chirurgicală a apendicelui de aderențele care-l fixează de organele din jur; **-stomie** (v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de creare a unui drenaj al conținutului cecal către exterior, prin intermediul lumenului apendicular.

APERTO- „deschidere, apertură”. ◇ lat. *apertus* „deschis, descoperit” > fr. *aperto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *aperto-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea aperturii obiectivelor microscopelor.

API- „albină”. ◇ lat. *apis* „albină” > fr. *api-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *api-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., care se referă la creșterea albinelor; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu apicultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., știința care studiază creșterea albinelor; **-fitoterapie** (v. fito-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a produselor apicole și a plantelor medicinale; **-fobie** (v. -fobie), s.f., frică exagerată de albine; **-form** (v. -form), adj., în formă de albină; **-fug** (v. -fug), adj., s.n. (preparat) folosit ca mijloc de protecție contra albinelor; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a produselor apicole în scop terapeutic; **-vor** (v. -vor), adj., care distruge sau care devorează albinele.

APIC-, v. **APICO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de ablație a porțiunii apicale a unei rădăcini dentare.

APICI- „vârf, extremitate”. ◇ lat. *apex, icis* „vârf, culme” > fr. *apici-*, engl. *id.* > rom. *apici-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., care are florile grupate în vârful plantei; **-form** (v. -form), adj., în formă de vârf ascuțit.

APICO- „vârf, apex, apical, extremitate”. ◇ lat. *apex, icis* „vârf, creștet” > fr. *apico-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *apiko-* > rom. *apico-*. ■ **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la apicoliză; **-liză** (v. -liză), s.f. 1. Operație medicală a vârfului unui plămân. 2. Leziune localizată la vârful rădăcinii dentare; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație medicală de trepanare a porțiunii apicale a rădăcinii dentare.

APIRO- „lipsa febrei”. ◇ gr. *apyros* „fără febră” > fr. *apyro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *apiro-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care previne sau care împiedică apariția febrei; *sin.* **apirogenic**; **-genic** (v. -genic), adj., apirogen*.

APLANO- „imobil, nemiscat”. ◇ gr. *aplanoes* „fără deviație, fixat” > fr. *aplano-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *aplano-*. ■ **-gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., organ sexual al plantelor în care se formează aplanogameții; **-spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, imobilă și unicelulară, specifică algelor și ciupercilor; **-spo-**

range (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange care conține aplanospori.

APLO-, v. **HAPLO-**.

APODEMI- „vagabondare, vagabondaj”. ◇ gr. *apodemia* „călătorie” > fr. *apodemi-*, germ. *id.* > rom. *apodemi-*. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., tendință patologică spre vagabondaj.

APOFIZI- „apofiză”. ◇ lat. *apophysis* „apofiză” > fr. *apophysist-* > rom. *apofizi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., cu aspect de apofiză.

APORO- „fără intrare, dificultate”. ◇ gr. *aporon* „lucru imposibil” > fr. *aporo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *aporo-*. ■ **-gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundație în care tubul polinic nu pătrunde în sacul embrionar prin micropil.

APOTEMNO- „amputare, amputatoriu”. ◇ gr. *apotemno*, ein „a tăia” > fr. *apotemno-* > rom. *apotemno-*. ■ **-filie** (v. -filie₁), s.f., parafilie amputatorie.

APRACTO- „nepuțință, incapacitate”. ◇ gr. *apraktos* „inert, inactiv” > fr. *apracto-* > rom. *apracto-*. ■ **-fagie** (v. -fagie), s.f., incapacitate de a executa mișcări de deglutiție; *sin.* **apraxie alimentară**.

-APSĂ „unire, aderență, contact”. ◇ gr. *hapsis* „unire, fuziune, joncțiune” > fr. *apse*, germ. *id.* > rom. *-apsă*.

ARAHNO- „păianjen, arahnide, pânză de păianjen”. ◇ gr. *arakhne* „păianjen” > fr. *arachno-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *arahno-*. ■ **-dactilie** (v. -dactilie), s.f., deformație congenitală, caracterizată prin alungirea și subțierea excesivă a degetelor; *sin.* **doilcostenomelie**; **-fobie** (v. -fobie), teamă patologică de păianjeni; **-id** (v. -id), adj., în formă de pânză de păianjen; **-idă** (v. -id), s.f., una dintre cele trei membrane care acoperă meningele; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în arahnologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a zoologiei care se ocupă cu studiul arahnidelor.

ARAI0-, v. **AREO1-**.

ARANEI- „păianjen”. ◇ lat. *aranea* „păianjen” > fr. *arané-*, engl. *aranei-* > rom. *aranei-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de păianjen.

ARANEO- „păianjen”. ◇ lat. *aranea* „păianjen” > fr. *aranéo-*, engl. *id.* > rom. *araneo-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., parte a entomologiei care se ocupă cu descrierea păianjenilor; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre păianjeni; **-morfe** (v. -morf), s.f. pl., ordin de arahnide, cuprinzând păianjenii cu chelicere transversale.

ARBORI- „arbore, arbust, lemnos”. ◇ lat. *arbor, oris* „copac, arbore” > fr. *arbor-*, lat. sav. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *arbori-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care servește pentru combaterea unor plante lemnoase; **-col** (v. -col₁), adj., care crește sau care trăiește în arbori; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu arboricultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care studiază cultura arborilor și a arbuștilor; **-form** (v. -form), adj., cu înfățișare de arbore; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce arbori.

ARCHE-, v. **ARHE-**.

ARCHEGO-, v. **ARHEGO-**.

ARCEO-, v. **ARHEO-**.

ARCHI-, v. **ARHI-**.

ARCHIO- „plasă, rețea”. ◊ gr. *arkys* „năvod, plasă” > fr. *arkyo*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *archio-*. ■ ~**crom** (v. -crom), adj. (despre neuroni) cu granulele Nissl aranjate sub formă de plasă.

ARCI- „arc, arcat”. ◊ lat. *arcus* „boltă, arc” > fr. *arci-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *arci-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., curbat în formă de arc.

-ARCTIC „polar, nordic, din emisfera nordică”. ◊ gr. *arktikos* „polar, nordic” > fr. *-arctique*, engl. *arctic*, germ. *-arktisch*, lat. sav. *-arcticus* > rom. *-arctic*.

-ARCTIE „reducere, strângere, îngustare”. ◊ lat. *arctus* „strâns, strâmt” > fr. *-arctie*, lat. sav. *-arctia* > rom. *-arctie*.

ARCTO- „polar, nordic, arctic”. ◊ gr. *arktoos* „nordic, polar, septentrional” > fr. *arcto-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *arkto* > rom. *arcto-*. ■ ~**fil** (v. -fil), adj. (despre o plantă) care crește în regiunile nordice; ~**gee** (v. -gee), s.f., ținut zoogeografic care cuprinde America de Nord, Europa, Asia și Africa.

ARDO- „temperatură ridicată”. ◊ lat. *ardor* „arșiță, căldură mare” > germ. *ardo* > rom. *ardo-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., pirometru cu radiație, utilizat pentru temperaturile ridicate.

ARENI- „nisip, nisipos”. ◊ lat. *arena* „nisip” > fr. *arén-*, engl. *id.* > rom. *areni-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre un organism) care crește sau care trăiește pe un teren nisipos; ~**fer** (v. -fer), adj., care conține nisip; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de nisip.

-ARENIE „descendență masculină”. ◊ gr. *arrhen* „bărbat” > fr. *-arrhénie*, lat. sav. *-arrhenia*, germ. *-arrhenie* > rom. *-arenie*.

ARENO- (**ARHENO-**) „bărbat, mascul, masculin”. ◊ gr. *arrhen*, *enos* „bărbat” > fr. *arrheno-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *areno-* și *arheno-*. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la arenogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., producerea exclusivă de descendenți masculi; *sin.* **arenogenie**; ~**genic** (v. -genic), adj., producător de urmași, exclusiv de sex masculin; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., arenogeneză*; ~**toc** (v. -toc), adj., relativ la arenotochie; ~**tochie** (v. -tochie), s.f., producere exclusivă de urmași masculi prin partenogeneză.

AREO₁ (**ARAIO-**) „puțin dens, aeros, gazos”. ◊ gr. *araios* „moale, rar, puțin dens, rarefiat” > fr. *aréo*, germ. *aräo*, engl. *areo*, lat. sav. *araio* > rom. *areo-* și *araio-*. ■ ~**cardie** (v. -cardie), s.f., ritm cardiac lent; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare gazoasă a gâtului; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu determinarea densității lichidelor cu ajutorul areometruului; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat care servește la determinarea densității unui lichid; ~**picnometru** (v. picno-, v. -metru₁), s.n., instrument compus dintr-un areometru și un picnometru, folosit pentru determinarea densității lichidelor.

AREO₂ „spațiu, areal”. ◊ lat. *area* „loc neted, arie de treierat” > fr. *aréo*, engl. *id.* > rom. *areo-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., studiu și descrierea răspândirii plantelor în spațiu; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Studiu al distribuției arilor dialectale pe un anumit teritoriu. 2. Disciplină care studiază arealul speciilor de plante sau de animale.

AREOLI- „gropiță, adâncitură”. ◊ lat. *areola* „cavitate mică, gropiță” > fr. *aréoli-*, lat. sav. *id.* > rom. *areoli-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de gropiță.

ARETO- „virtute”. ◊ gr. *arete* „virtute” > germ. *areto-*, engl. *id.* > rom. *areto-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., doctrină a virtuții.

ARGENTI- „argint”. ◊ lat. *argentum* „argint” > fr. *argenti-*, engl. *id.* > rom. *argenti-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține argint.

ARGENTO- „argint”. ◊ lat. *argentum* „argint” > fr. *argento-*, engl. *id.* > rom. *argento-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., colorimetru utilizat pentru determinarea conținutului în argint al unei soluții; ~**tipie** (v. -tipie), s.f., multiplicare prin fotoreproducere, dezvoltarea făcându-se succesiv în soluție de nitrat de argint și de oxalat de potasiu.

ARGILI- „argilă”. ◊ lat. *argilla* „argilă” > fr. *argilli-*, engl. *argilli-* > rom. *argili-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține argilă; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de argilă; *sin.* argiloid.

ARGILO- „argilă, lut”. ◊ gr. *argillos* „argilă” > fr. *argilo-* > rom. *argilo-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., argiliform*; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., tuf vulcanic provenit din riolite și din porfire cuarțifere; ~**trof** (v. -trof), adj. (despre un teren) care conține mari cantități de argilă în subsol; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., calitate a solurilor argilifere.

ARGIRO- „argint, săruri de argint, argintiu”. ◊ gr. *argyros* „argint” > fr. *argyro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *argiro-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., fruct de culoare argintie; ~**fil**₁ (v. -fil₁), adj., care are afinitate pentru sărurile de argint; ~**fil**₂ (v. -fil₂), adj., care are frunzele argintii.

ARGO- „pasiv”. ◊ gr. *argos* „inactiv, pasiv” > fr. *argo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *argo-*. ■ ~**taxie** (v. -taxie), s.f., dispunere pasivă a cloroplastelor, ca urmare a forței de gravitație, în neoformările plasmactice.

-ARH „conducător, șef, care conduce, îndrumător”. ◊ gr. *arkhos* „șef, conducător” > fr. *-arque* și *-arche*, germ. *-arch*, engl. *-arch* > rom. *-arh*.

ARH-, v. **ARHE-**. ■ ~**antropi** (v. -antrop), s.m. pl., nume dat, uneori, populațiilor lor *Homo erectus*, specie a familiei hominidelor.

ARHE- (**ARCHE-**) „început, origine, arhaic, primitiv”. ◊ gr. *arkhe* „origine, început” > fr. *arché*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *arhe-* și *arche-*. ■ ~**biotic** (v. -biotic), adj., referitor la arhebioză; ~**bioză** (v. -bioză), s.f., origine a vieții pe pământ; ~**cultură** (v. -cultură), s.f. 1. Cultură arhaică a unei societăți istorice. 2. Sinteză globală a arhetipurilor sau modelelor primare ale culturii din perioada antropogenezei până în pe-

rioadă diferitelor etnogeneze; ~gon (v. -gon₁), s.n., organ de reproducere în formă de butelie, în care se formează gameții femeii, caracteristic pentru ferigi, mușchi și gimnosperme; ~gonie (v. -gonie), s.f., teorie care explică nașterea vieții din materie anorganică; ~goniofor (v. gonio-, v. -for), s.n., suport al arhegoanelor, la plantele hepatice; ~spor (v. -spor), s.m., celulă din care, prin diviziune, se formează atât celulele-mamă sporifere din capsula mușchilor sau din sporangele ferigilor, cât și celulele-mamă din sacul embrionar al plantelor superioare; ~tip (v. -tip), s.n. 1. Concept platonician care desemnează ideile ca model etern al lucrurilor. 2. Fiecare din simbolurile ancestrale universale care apar, potrivit terminologiei psihanalizei, în visuri și în mitologii; ~tipic (v. -tipic), adj., referitor la arhetip.

ARHEGO- (ARCHEGO-) „străvechi, preistoric”. ◊ gr. *arkhegos* „primul, cel dintâi” > fr. *archégo*, lat. sav. *archaeo-* > rom. *arhego-* și *archeo-*. ■ ~zaur (v. -zaur), s.m., animal amfibiu uriaș dispărut, ale cărui relicve se găsesc în terenurile din permian.

ARHENO-, v. **ARENO-**.

ARHEO- (ARCHEO-) „vechi, primitiv, străvechi, arhaic, primar”. ◊ gr. *arkhaios* „vechi, primitiv” > fr. *archéo-*, it. *archeo-*, engl. *archeo-* și *archaeo-*, germ. *archaeo-* și *archäo-*, lat. sav. *archaeo-* > rom. *arheo-* și *archeo-*. ■ ~astronomie (v. astro-, v. -nomie), s.f., disciplină care studiază datele astronomiei arhaice, potrivit simbolurilor iconografice din preistorie; ~cete (v. -cete), s.n. pl., mamifere cetacee vechi, adaptate la viața marină, care-și fac apariția în eocenul inferior; ~etnologie (v. etno-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază cultura materială arhaică, proprie istoriei popoarelor extraeuropene; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante antropofile, răspândite în culturile preistorice; ~gasteropode (v. gastero-, v. -pod), s.n. pl., gasteropode arhaice; ~graf (v. -graf), s.m., specialist în arheografie; ~grafie (v. -grafie), s.f. 1. Disciplină care se ocupă cu publicarea izvoarelor istorice antice. 2. Reprezentare cu ajutorul artelor plastice a unor scene antice; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în arheologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., știință care studiază istoria societății omenești pe baza vestigiilor culturilor materiale; ~metrie (v. -metrie₁), s.f., arheologie nucleară; ~plasm (v. -plasm), s.n., tumefacție abdominală, în general profundă, care se datorează acumulării de materii fecale; ~pteris (v. -pteris), s.m., criptogamă vasculară fosilă din clasa ferigilor, caracteristică pentru devonianul superior; ~pterix (v. -pterix), s.m., pasăre fosilă, cu caractere intermediare între reptile și păsări, descoperită în jurasicul din Germania; ~zoic (v. -zoic), s.n., era geologică în care au apărut primele organisme unicelulare; ~zoologie (v. zoo-, v. -logie₁), s.f., zoologie arhaică.

ARHI- (ARCHI-) „primitiv, arhaic, primar, străvechi”. ◊ gr. *arkhi* „primul” > fr. *archi-*, it. *id.*,

germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *arhi-* și *archi-*. ■ ~blast (v. -blast), s.n., protoplasma celulei germinale; ~blastic (v. -blastic), adj., referitor la arhiblaste; ~carp (v. -carp), s.n., primordiu fructificației la ciupercile din clasa ascomicetelor, format din una sau mai multe celule, care, după fecundare, se diferențiază în asce cu ascospori; ~cleistogamie (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de fertilizare la florile închise; ~genetic (v. -genetic), adj., relativ la arhigeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., abiogeneză; ~gonie (v. -gonie), s.f., abiogeneză; ~micete (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci primitive unicelulare microscopice, parazite sau saprofite, cu înmulțire sexuată sau asexuată; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., protoplast nediferențiat încă în plasmă și nucleu, specific bacteriilor și cianoficelor; ~tip (v. -tip), s.n., tipul străvechi din care au derivat celelalte tipuri (în filogenie); ~tomie (v. -tomie), s.f., reproducere prin diviziune, la unele anelide.

-ARHIC „care conduce, care conduce”. ◊ gr. *arkho*, *ein* „a porunci, a comanda” > fr. *-archique*, it. *-archico* > rom. *-arhic*.

-ARHIE₁ „putere, stăpânire, conducere”. ◊ gr. *arkhos* „șef, comandant, conducător” > fr. *-archie*, it. *-archia*, germ. *-archie*, engl. *-archy* > rom. *-arhie*.

-ARHIE₂ „izolare, autonomie”. ◊ gr. *arkeo*, *ein* „a fi de ajuns, a fi suficient” > it. *-archia*, fr. *-arcie*, germ. *-arkie*, engl. *-arky* > rom. *-arhie₂*.

ARHO- „rect, rectal”. ◊ gr. *arkhos* „rect” > fr. *archo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *arho-*. ■ ~ragie (v. -ragie), s.f., hemoragie rectală.

ARISTERO- „în partea stângă”. ◊ gr. *aristeros* „la stânga” > fr. *aristéro-*, engl. *id.* > rom. *aristero-*. ■ ~stil (v. -stil), adj., cu stilul situat în partea stângă a axei florale.

ARISTI- „aristă, aristat, țeapa gramineelor”. ◊ lat. *arista* „spic, țeapa spicului” > fr. *arist-*, engl. *id.* > rom. *arist-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care conține țepi; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze aristate; ~form (v. -form), adj., de forma aristei vegetale.

ARISTO- „distins, nobil, perfect”. ◊ gr. *aristos* „cel mai bun, foarte distins” > fr. *aristo-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *aristo-*. ■ ~crat (v. -crat), s.m. și f., persoană care aparține aristocrației; ~cratic (v. -cratic), adj., privitor la aristocrație; ~crație (v. -crație), s.f., clasă socială nobilă; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la aristogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., procesul apariției de noi caractere de adaptare.

ARITENO- „pâlnie, căuș, gătleț”. ◊ gr. *arytaina* „pâlnie, urciort” > fr. *aryténo-*, engl. *id.*, it. *ariteno-*, lat. sav. *aryteno-* > rom. *ariteno-*. ■ ~id (v. -id), s.n., cartilaj laringian pereche, care întinde corzile vocale; ~idectomie (v. -id, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a cartilajului aritenoid.

ARITMO- „număr, numerație, numeric”. ◊ gr. *arithmos* „număr” > fr. *arithmo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *aritmio-* > rom. *aritmio-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de numire a cifrelor; ~graf (v.

-graf), s.n., aritmometru înregistrator; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a numerelor; **-logie** (v. -logie), s.f., știință care studiază proprietățile numerelor, independent de operațiile care se pot efectua cu ele; **-manie** (v. -manie), s.f., obsesie patologică a calculelor aritmetice; **-manție** (v. -manție) s.f., divinație cu ajutorul numerelor; **-metru** (v. -metru), s.n., aparat care efectuează, mecanic sau manual, operații aritmetice.

ARMILI- „inel”. ◊ lat. *armilla* „inel de fier, brățară” > fr. *armilli-*, lat. sav. *id.* > rom. *armili-*. ■ **-fere** (v. -fer), s.n. pl., gen de paraziți din ordinul porcefalidelor, cu corpul alungit și format din numeroase inele.

ARO- „salt, evoluție, treaptă superioară”. ◊ gr. *airo*, *ein* „a ridica, a crește” > fr. *aro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *aro-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la arogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., aromorfoză*; **-morf** (v. -morf), adj., care prezintă structură rezultată din aromorfoză; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor adaptative care apar la organismele vii; *sin.* anageneză, arogeneză.

ARTERI-, v. **ARTERIO-**. ■ **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare patologică a unei artere; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui segment dintr-o arteră; **-ectopie** (v. -ectopie), s.f., traiect anormal al unei artere.

ARTERIO- „arteră, arterial”. ◊ gr. *arteria* „artera trahee” > fr. *artério-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *arterio-*. ■ **-centeză** (v. -centeză), s.f., puncție arterială; **-cultură** (v. -cultură), s.f., metodă de cultivare a agenților patogeni ai unor boli infecțioase, prin însămânțarea sângelui prelevat, de la un bolnav, prin puncție arterială; **-flebografie** (v. flebo-, v. -grafie), s.f., radiografie a unei artere și a ramificațiilor sale; **-graf** (v. -graf), s.n., sfigmometru înregistrator; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Radiografie a arterelor. 2. Metodă de înregistrare grafică a pulsului arterial; **-gramă** (v. -gramă), s.f., sfigmogramă*; **-lit** (v. -lit), s.n., concrețiune calcaroasă situată în pereții arterelor sclerozate sau într-un trombus arterial; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul arterelor; **-malacie** (v. -malacie), s.f., pierdere a consistenței unui țesut arterial; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea diametrului unei artere; **-necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a arterelor; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a pereților arteriali; **-piezo-gramă** (v. piezo-, v. -gramă), s.f., arteriogramă obținută cu un microfon prevăzut cu un cristal piezoelectric; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală plastică de refacere a unui perete arterial distrus; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a unei artere; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a unei artere; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de îngroșare și de pierdere a elasticității pereților arterelor și arteriolelor; **-spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spasmodică a pereților arteriali; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a vaselor

arteriale; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a arterelor pentru injectarea unor medicamente; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în arteriotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei artere; **-trepsie** (v. -trepsie), s.f., torsiune a arterelor; **-tripsie** (v. -tripsie), s.f., operație chirurgicală de strivire a peretelui arterial; **-xeroză** (v. -xeroză), s.f., întărire a peretelui arterial prin hipergeneză conjunctivă.

ARTICULI- „articulație, articulat”. ◊ lat. *articulus* „articulație, internodiu” > fr. *articulii-*, lat. sav. *id.* > rom. *articulii-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) care este prevăzut cu articulații sau cu noduri; **-form** (v. -form), adj., în formă de articulație vegetală sau animală.

ARTIO- „egal, pereche, simetric”. ◊ gr. *artios* „cu soț, egal, pereche” > fr. *artio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *artio-*. ■ **-dactil** (v. -dactil), adj., s.n. 1. Adj. Paricopitat, cu degetele perechi. 2. S.n. pl. Ordin de mamifere terestre, erbivore și ungulate, de talie mare, având la fiecare picior un număr egal de degete; **-zoare** (v. -zoar), adj., s.n. pl. (animale) metazoare cu simetrie bilaterală, cuprinzând anelidele, moluștele, artropodele etc.

ARTO- „pâine, rotund”. ◊ gr. *artos* „pâine” > fr. *arto-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *arto-*. ■ **-carp** (v. -carp), s.m., plantă lemnoasă tropicală, cu fructul mare, sferic și cu gust de pâine; *sin.* arborele de pâine; **-lit** (v. -lit), s.n., concrețiune pietroasă, de fomă rotunjită.

ARTR-, v. **ARTRO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul articulațiilor; **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a unei cavități articulare; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a unei articulații anatomice; **-estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate articulară; **-odinie** (v. -odinie), s.f., durere a articulațiilor.

-ARTRIE „articulație, încheietură”. ◊ gr. *arthron* „articulație, încheietură” > fr. *-arthrie*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *-arthria* > rom. *-artrie*.

ARTRO- „articulație, ligament, încheietură; articular, ligamentos”. ◊ gr. *arthron* „articulație, încheietură” > fr. *arthro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *artro-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., acumulare patologică de lichid în articulații; **-centeză** (v. -centeză), s.f., puncție a unei articulații anatomice; **-cinețic** (v. -cinețic), adj., care se raportează la mișcările articulare; **-clazie** (v. -clazie), s.f., rupere chirurgicală a unei anchiloze fibroase; **-deză** (v. -deză), s.f., suprimare chirurgicală a mobilității unei articulații; **-fite** (v. -fit), s.n. pl., corpuri străine articulare care iau naștere în articulații în urma unor leziuni traumatiche sau patologice; *sin.* **artrolite**; **-gen** (v. -gen), adj., care este generat de articulații; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a unei articulații; **-gramă** (v. -gramă), s.f., clișeu radiografic al unei articulații; **-gripoză** (v. -gripoză), s.f., maladie congenitală caracterizată prin imo-

bilizări persistente și prin deformații ale articulațiilor; *sin. artromiodisplazie*; ~lite (v. -lit₁), s.n. pl., artrofite*; ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la artroză; ~liză (v. -liză), s.f., secționare chirurgicală a ligamentelor unei articulații anchilozate; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază articulațiile; ~malacie (v. -malacie), s.f., hiperlaxitate ligamentară; ~mer (v. -mer), s.n., parte a unui organism articulat; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument care măsoară unghiul de mobilitate al unei articulații; ~miodisplazie (v. mio-, v. dis-, v. -plazie), s.f., artrogripoză*; ~patie (v. -patie), s.f., afecțiune a unei articulații; ~pioză (v. -pioză), s.f. 1. Colecție intraarticulară de puroi. 2. Artrită purulentă; ~plastie (v. -plastie), s.f., intervenție chirurgicală pentru redarea mișcărilor unei articulații anchilozate; *sin. artroplazie*; ~plazie (v. -plazie), s.f., artroplazie*; ~pneumografie (v. pneumo-, v. -grafie), s.f., examen radiografic al unei articulații în care s-a introdus aer; ~pode (v. -pod), s.n. pl., încrengătură de animale nevertebrate, cu schelet extern chitinos, cu membrele și corpul din inele articulate; ~scop (v. -scop), s.n., instrument medical optic utilizat în artroscopie; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare a leziunilor dintr-o articulație, cu ajutorul artroscopului; ~spor (v. -spor), s.m., celulă asexuată de rezistență, articulată, formată prin segmentarea bazipetală a hifelor, specifică algelor; ~stomie (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a unei articulații, cu anastomoză sinovială la piele; *sin. artrotomie*; ~tomie (v. -tomie), s.f., artrostomie*; ~xeroză (v. -xeroză), s.f., uscare patologică a unei articulații.

-ARTROZĂ „degenerare articulară, afecțiune ligamentoasă”. ◊ gr. *arthrosis* „articulație, încheietură” > fr. *-arthrose*, germ. *id.* > rom. *-artroză*.

ARUNDI- „trestie”. ◊ lat. *arundo*, *inis*, „trestie, stuf” > engl. *arund-*, lat. sav. *id.* > rom. *arund-*. ■ ~fer (v. fer), adj., pe care cresc trestii; ~form (v. -form), adj., cu aspect de trestie.

ARVI- „ogor, câmp”. ◊ lat. *arvum* „câmpie, ogor” > fr. *arvi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *arvi-*. ■ ~col (v. -coli), adj., care crește sau care trăiește pe câmp.

ASCI- „ască”. ◊ lat. sav. *ascus* „ască” (din gr. *askos* „pungă, burduf”) > fr. *asci-* engl. *id.* > rom. *asci-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care poartă asce; ~form (v. -form), adj., în formă de ască.

ASCIDI- (**ASCIDIIL-**) „ascidie”. ◊ gr. *askidion* „mic burduf” > engl. *ascidi-*, lat. sav. *ascidi-* > rom. *ascidi-* și *ascidiil-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care este prevăzut cu ascidii; ~form (v. -form), adj., în formă de ascidie.

ASCIDIIL-, v. **ASCIDI-**.

ASCO- „ască”. ◊ gr. *askos* „sac, burduf, pungă” > fr. *asco-*, engl. *id.*, germ. *asko-*, lat. sav. *asco-* > rom. *asco-*. ■ ~carp (v. -carp), s.n., corp de fructificație, producător de asce și ascospori; ~for (v. -for), s.n. 1. Hifă din ascocarp, care produce asce. 2. Apotecie vegetală; ~gen (v.

-gen₁), adj., s.n. 1. Adj. Care produce asce; *sin. ascogenic*. 2. S.n. Filament micelian binucleat, rezultat din procesul sexual și care produce asce; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la ascogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de producere a ascelor; *sin. ascogenie*; ~genic (v. -genic), adj., ascogen* (1); ~genie (v. -genie), s.f., ascogeneză*; ~gon (v. -gon₁), s.n., celule din partea inferioară a arhicarpului care, în urma fecundației, dau naștere hifelor ascogene; ~micete (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci saprofite sau parazite, care se înmulțesc prin spori formați în ască; ~spor (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, formată în ască; ~stromă (v. -stromă), s.f., ansamblu de hife împletite, în care sunt afundate periteciile.

ASIMETRO- „asimetric, neregulat”. ◊ gr. *asymmetros* „disproporționar, asimetric” > fr. *asymmetro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *asimetro-*. ■ ~carp (v. -carp), s.n., fruct asimetric, neregulat.

ASOMATO- „lipsa corpului”. ◊ gr. *asomatos* „fără corp” > fr. *asomato-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *asomato-*. ■ ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante inferioare care nu provin din celule somatice și sunt lipsite de țesuturi permanente; ~gnozie (v. -gnozie), s.f., tulburare caracterizată prin necunoașterea unuia sau a mai multor segmente ale corpului uman; *sin. autosomatognozie*.

ASPALO- „cârțiță”. ◊ gr. *aspalax* „cârțiță” > fr. *aspalo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *aspalo-*. ■ ~id (v. -id), adj., cu înfățișare de cârțiță; ~som (v. -som), s.m., monstru caracterizat printr-o eventrație care ocupă porțiunea inferioară a abdomenului, iar aparatele urinar, genital și intestinal se deschid în exterior prin orificii distincte.

ASPARAGI- „sparanghel”. ◊ lat. *asparagus* „sparanghel” > fr. *asparagi-* > rom. *asparagi-*. ■ ~cultură (v. -cultură), s.f., cultura sparanghelului.

ASPERGILI- „pământuf”. ◊ lat. *aspergillum* „perie, pământuf” > fr. *aspergilli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aspergilli-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un stigmat) de forma pământufului, având la vârf un fascicul de peri divergenți.

ASPERI- „rigid, aspru, rugos”. ◊ lat. *asper* „aspru” > fr. *asperi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *asperi-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpină rigidă și aspră; ~corn (v. -corn), adj. (despre insecte) cu antene țepoase; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze aspre.

ASPIDO- „scut, placă”. ◊ gr. *aspis*, *idos* „scut, pavăză” > fr. *aspido-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aspido-*. ■ ~cefal (v. -cefal), adj., cu capul înzestrat cu plăci protectoare; ~ceras (v. -ceras), s.m., moluscă cefalopodă fosilă din jurasicul superior, cu cochilia ornamentată și răscuită spre partea dorsală.

ASPORO- „lipsit de spori”. ◊ gr. *asporos* „neînsămânțat” > fr. *asporo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *asporo-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., s.n. 1. Adj. Care nu produce sau care nu se înmulțește prin

spori; *sin.* asporogenic. 2. S.n. Organism care nu formează spori; ~**genic** (v. -genic), adj., asporogen* (1).

ASTACI- „raci, crustacee”. ◇ lat. *astacus* „rac” > fr. *astaci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *astaci-*. ■ ~**cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a zootehniei care se ocupă cu creșterea și exploatarea rațională a racilor; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de rac; *sin.* **astacoid**, **astacomorf**.

ASTACO- „rac, crustaceu”. ◇ gr. *astakos* „rac” > fr. *astaco-*; engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *astaco-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., astaciform*; ~**lit** (v. -lit), s.n., crustaceu petrificat; ~**morf** (v. -morf), adj., astaciform*.

~**ASTAZIE** „dezechilibru, instabilitate”. ◇ gr. *astasia* „instabilitate” > fr. *-astasia* > rom. *-astazie*.

ASTAZO- „instabilitate, dezechilibru”. ◇ gr. *astazos* „instabil” > fr. *astazo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *astazo-*. ■ ~**bazie** (v. -bazie), s.f., incapacitatea de a executa mișcări coordonate de mers; *sin.* **aproxia mersului**; ~**bazofobie** (v. bazo-, v. -fobie), s.f., incapacitatea de a sta în picioare și de a merge, determinată de o teamă nemotivată, întâlnită la bolnavii cu tulburări de echilibru.

ASTEN-, v. **ASTENO-**. ■ ~**opie** (v. -opie), s.f., oboseală oculară.

~**ASTENIE** „slăbire, epuizare, oboseală”. ◇ gr. *astheneia* „slăbiciune, debilitate” > fr. *-asthénie*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-astenie*.

ASTENO- „oboseală, slăbire, debilitate”. ◇ gr. *asthenos* „fără forță, slăbit” > fr. *asthénio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *asteno-*. ■ ~**biotic** (v. -biotic), adj., relativ la astenobioză; ~**bioză** (v. -bioză), s.f., fază de activitate redusă care intervine temporar în viața unor specii de insecte; ~**corie** (v. -corie), s.f., oboseală pupilară; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă excesivă și nemotivată de oboseală; ~**logie** (v. -logie), s.f., studiul științific al debilității; ~**manie** (v. -manie), s.f., obsesie patologică a oboselii; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., strat geologic puțin rezistent, de tensiune nulă, situat la o adâncime de circa 100 km; ~**spermie** (v. -spermie), s.f., reducere a vitalității spermatozozilor.

ASTER-, v. **ASTERO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., grup de asteriscuri care înlocuiesc, într-o lucrare, numele autorului sau al unui personaj.

ASTERO- „stea, asterisc, radial, stelar, stelat”. ◇ gr. *aster*, *asteros* „stea” > fr. *astéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *astero-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., fruct stelat; ~**fiză** (v. -fiză), s.f., păr rigid cu ramificații sub formă de raze sau de stea; *sin.* **asterosetă**; ~**id** (v. -id), adj., s.m. 1. Adj. În formă de stea. 2. S.m. Fiecare dintre micile planete ale sistemului solar, invizibile cu ochiul liber și ale căror orbite se află între Marte și Iupiter; ~**nom** (v. -nom₃), s.n., cavitate stelată produsă prin roaderea de către larvele insectelor a țesutului vegetal; ~**trih** (v. -trih), adj., cu peri stelați; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., clasă de echinoderme marine cu corpul alcătuit dintr-un

disc central, de la care pornesc cinci brațe în direcții radiale; *sin.* **stele-de-mare**.

ASTMATI- „astmă, astmatic”. ◇ lat. *asthma*, *atis* „gâfâială, respirație grea” > fr. *asthmati-* > rom. *astmati-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., asemănător cu astma.

ASTMO- „astmă”. ◇ gr. *asthma* „gâfâială” > fr. *asthmo-* > rom. *astmo-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce criză astmatică.

ASTR-, v. **ASTRO-**. ■ ~**onime** (v. -onim), s.n. pl., nume de aștri, de corpuri cerești.

ASTRA- „fulger”. ◇ gr. *astrape* „fulger” > fr. *astra-* > rom. *astra-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de fulgere; *sin.* **astrapefobie**, **astrapofobie**.

ASTRAGAL-, v. **ASTRAGALO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unei părți a astragalului.

ASTRAGALO- „astragal, os al tarsului”. ◇ gr. *astragalos* „oscior, arșic” > fr. *astragaio-*, engl. *id.* > rom. *astragaio-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., asemănător cu astragalul; ~**manție** (v. -manție), s.f., prezicere după folosirea astragalului ca zar.

ASTRAPO- „fulger”. ◇ gr. *astrape* „fulger” > engl. *astrapo-* > rom. *astrapo-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., astrafobie*.

ASTRI- „stea, astru”. ◇ lat. *astrum* „stea” > fr. *astri-*, engl. *id.* > rom. *astri-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de stea.

ASTRO- „astru, planetă, astral, cosmic”. ◇ gr. *astron* „astru, stea” > fr. *astro-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *astro-*. ■ ~**biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în astrobiologie; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază viața de pe alte corpuri cerești; *sin.* **exobiologie**; ~**blast** (v. -blast), s.n., celulă glială triunghiulară, cu expansiuni citoplasmatice implantate pe pereții vaselor din apropiere; ~**blem** (v. -blem), s.n., crater produs de căderea și de explozia unui meteorit uriaș; ~**centru** (v. -centru), s.n., centrozom*; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă nevrogică în formă de stea, atașată de vasele sanguine cerebrale și ale măduvei spinării; *sin.* celula Cajal; ~**dom** (v. -dom), s.n., cupola transparentă a marilor aeroporturi; ~**drom** (v. -drom), s.n., cosmodrom*; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de fenomene astronomice și cosmice; ~**fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., ansamblu de tehnici fotografice utilizate în astrofizică; ~**fotometrie** (v. foto-, v. -metrie), s.f., știință a măsurării intensității luminoase a stelelor; ~**geologie** (v. geo-, v. -logie), s.f., geologie a corpurilor cerești; ~**gnozie** (v. -gnozie), s.f., ramură a astronomiei care studiază aștrii și constelațiile, denumirea și pozițiile lor reciproce; ~**graf** (v. -graf), s.n. 1. Instrument care servește la observarea aștrilor și la determinarea coordonatelor lor. 2. Aparat cu ajutorul căruia se fotografiază spectrele aștrilor; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., ramură a astronomiei care se ocupă cu descrierea aștrilor; ~**id** (v. -id), adj., în formă de stea; ~**idă** (v. -id),

s.f., curbă plană descrisă de un punct al unui cerc care se rotește într-un cerc fix cu raza de patru ori mai mare; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a aștrilor; ~**log** (v. -log), s.m. și f., persoană care practică astrologia; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știința de a prezice destinul omului după poziția și merusul aștrilor; ~**manție** (v. -manție), s.f., prezicere a viitorului cuiva după poziția, forma, culoarea și intensitatea luminii unei stele; ~**meloterapie** (v. melo₂, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a muzicii și a influenței astrale; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., ramură a astronomiei care cuprinde ansamblul de metode de determinare a poziției aștrilor și a coordonatelor geografice ale locului; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat fotometric utilizat la măsurarea și la compararea gradului de luminozitate a stelelor; ~**meteorologie** (v. meteor₁, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază fenomenele meteorologice din atmosfera planetelor; ~**naut** (v. -naut), s.m., persoană care explorează spațiul cosmic; ~**nautic** (v. -nautic), adj., referitor la studiul navigației cosmice interplanetare; ~**nom** (v. -nom₁), s.m., specialist în astronomie; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., știință care se ocupă cu studiul corpurilor cerești și cu legile mișcării și evoluției lor; ~**scop** (v. -scop), s.n., telescop astronomic utilizat pentru examinarea sumară a bolții cerești; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinarea a bolții cerești; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., corpusul filamentos transparent și stelat care înconjoară centrosfera unei celule, în cariocineză; ~**spectrografie** (v. spectro-, v. -grafie), s.f., parte a astrofizicii care descrie spectrele corpurilor cerești; ~**spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., cercetare a spectrelor aștrilor, pentru a se deduce componența și stările lor fizice.

ATACTO- „în dezordine, neregulat”. ◊ gr. *ataktos* „neorânduit, dezordonat” > fr. *atacto-*, germ. *atacto-* > rom. *atacto-*. ■ ~**stel** (v. -stel), s.n., cilindru central cu fascicule liberiene și lemnoase, dispuse neregulat în tulpina plantelor monocotiledonate.

ATAXI- „anormal, neregulat”. ◊ gr. *ataxia* „confuzie, dezordine” > fr. *ataxi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ataxi-*. ■ ~**nomie** (v. -nomie), adj. (despre o fasciație vegetală) cu structură neregulată, anormală.

-ATAXIE „confuzie, dezordine”. ◊ gr. *ataxia* „dezordine, confuzie” > fr. *-ataxie*, germ. *id.* > rom. *-ataxie*.

ATAXO- „dezordine, lipsa coordonării”. ◊ gr. *ataxia* „dezordine” > fr. *ataxo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ataxo-*. ■ ~**femie** (v. -femie), s.f., tulburare patologică în coordonarea musculaturii aparatului fonator; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de dezordine.

ATE- „ruină, calamitate”. ◊ gr. *ate* „ruină, calamitate” > fr. *até-* > rom. *ate-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică de ruine, de dărâmbături.

ATEL-, v. **ATELO-**. ■ ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., operație medicală de turtire totală sau parțială a unui plămân; ~**encefal** (v. -encefal), s.m., monstru fără creier; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., anomalie constând în dezvoltarea imperfectă a creierului.

-ATELIE „dezvoltare incompletă”. ◊ gr. *ateles* „incomplet, imperfect” > fr. *-atélie*, engl. *-ately* > rom. *-atelie*.

ATELO- „incomplet, imperfect, defectuos”. ◊ gr. *ateles* „imperfect, incomplet” > fr. *atélo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *atelo-*. ■ ~**cardie** (v. -cardie), s.f., anomalie caracterizată prin dezvoltarea incompletă a inimii; ~**cefal** (v. -cefal), adj., cu capul dezvoltat incomplet; ~**cheilie** (v. -cheilie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin dezvoltarea defectuoasă a buzelor; ~**chinezie** (~**kinezie**) (v. -chinezie), s.f., imposibilitate a uneia dintre extremitățile corpului uman de a executa mișcări pentru atingerea unei ținte; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., defect congenital de dezvoltare a limbii; ~**gnație** (~**gnatie**) (v. -gnație), s.f., monstruoasă caracterizată prin lipsa parțială sau totală a maxilarelor; ~**mielie** (v. -mielie), s.f., anomalie congenitală care constă în dezvoltarea incompletă sau defectuoasă a măduvei spinării; ~**podie** (v. -podie), s.f., anomalie constând în dezvoltarea incompletă sau defectuoasă a picioarelor; ~**prosopie** (v. -prosopie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin dezvoltarea incompletă a feței; ~**stome** (v. -stom), s.n. pl., echinoide exociclice, lipsite de aparatul masticator; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., anomalie care constă în dezvoltarea incompletă a gurii.

ATERO- „aterom, ateromatos”. ◊ gr. *athere* „terci, fierțură de făină” > fr. *athéro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *atero-*. ■ ~**gen** (v. -gen), adj., care produce aterom; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la aterogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a ateromului; ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de aterom; ~**scleroză** (v. -scleroză), s.f., maladie cronică degenerativă, produsă prin depunerea de grăsimi și de colesterol în pereții interni ai arterelor, determinând sclerozarea acestora.

ATETO- „atetoză, tulburare motrică”. ◊ gr. *athetos* „nefixat, invalid” > fr. *athéto-*, engl. *id.* > rom. *ateto-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., asemănător atetozei.

ATLANTO- „uriaș, gigant”. ◊ gr. *atlas*, *antos* „tit, uriaș” > fr. *atlanto-*, germ. *id.* > rom. *atlanto-*. ■ ~**zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă uriașă de peste 40 de metri, din ordinul dinozaurienilor, care a trăit în cretacic.

-ATLON „probă fizică, întrecere”. ◊ gr. *athlon* „luptă” > fr. *-athlon*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-atlon*.

ATMO- „vapori, aer, gaze, atmosferă; gazos, aerian”. ◊ gr. *atmos* „aburi, vapori” > fr. *atmo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *atmo-*. ■ ~**fii** (v. -fil₁), adj., care intră în compoziția atmosferei terestre; ~**goniograf** (v. gonio-, v. -graf), s.n., radiogoniograf adaptat pentru înregistrarea perturbațiilor atmosferice; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru

înregistrarea perturbațiilor atmosferice; ~litic (v. -liti₂), adj., relativ la atmoliză; ~liză (v. -liză), s.f., separare a unui amestec de gaze la trecerea prin pereții unui vas poros; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază evaporarea apei; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea cantității de lichid evaporat de o plantă în atmosferă într-un interval de timp dat; ~rinometru (v. rino-, v. -metru₁), s.n., aparat care înregistrează și măsoară petele făcute pe o suprafață rece de vaporii de apă existenți în aerul expirat pe nări; ~sferă (v. -sferă), s.f., înveliș gazos care înconjoară globul pământesc; ~sferologie (v. sfero-, v. -logie₁), s.f., știința despre atmosferă.

ATOPO- „dereglare, lipsa localizării”. ◊ gr. *atopos* „deplasat, dereglat” > fr. *atopo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *atopo-*. ■ ~gnozie (v. -gnozie), s.f., imposibilitatea de a localiza, fără control vizual, o excitație aplicată pe suprafața corpului; ~menoree (v. meno-, v. -ree), s.f., ciclu menstrual dereglat și nespecific.

ATTRACTO- „fus, proeminență”. ◊ gr. *atraktos* „fus” > fr. *atracto-*, engl. *id.*, germ. *atrakto-* > rom. *atracto-*. ■ ~id (v. -id), adj., cu profil caracterizat prin predominanța proeminențelor; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., substanță fundamentală formată din cariolimfă în stadiul profazei din diviziunii nucleare mitotice; *sin.* **TRACTOZOM**; ~zom (v. -zom), s.m., atractoplasmă.

ATRET-, v. **ATRETO-** ■ ~enterie (v. -enterie), s.f., imperforație a unei porțiuni din intestin; ~opsie (v. -opsie), s.f., anomalie congenitală, caracterizată prin persistența membranei pupilare.

ATRETO- „imperforare, ocluzie, strâmtare, neperforat, îngustat”. ◊ gr. *atreτος* „negăurit, neperforat, nestrăpuns” > fr. *atrêto-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *atreto-*. ■ ~blefarie (v. -blefarie), s.f., îngustare patologică a pleoapelor; ~cefal (v. -cefal), adj., s.m. (monstru) care prezintă gura sau nările neperforate; ~cistie (v. -cistie), s.f., anomalie care constă în imperforația gâtului vezicii urinare; ~corm (v. -corm), s.m., monstru caracterizat prin imperforarea și prin lipsa de comunicare a cavităților unor organe (anus, uretră, vulvă) cu exteriorul; ~gastrie (v. -gastrie), s.f., malformație constând în imperforația orificiului piloric sau a cardiei; ~lemie (v. -lemie), s.f., anomalie care constă în neperforarea esofagului sau a faringelui; ~metrie (v. -metrie₂), s.f., malformație congenitală constând în lipsa oricărei comunicări cu exteriorul a cavității uterine și vaginale; ~rinie (v. -rinie), s.f., malformație care constă în neperforarea orificiilor nazale; ~stomie (v. -stomie), s.f., monstruoasă constând în imperforarea orificiului bucal; ~uretrie (v. -uretrie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin imperforarea uretrei.

ATRI- „închis, întunecat”. ◊ lat. *ater*, *atra* „închis, negru, întunecat” > fr. *atri-*, lat. sav. *id.* > rom. *atri-*. ■ ~ped (v. -ped₂), adj. (despre un animal) cu picioare negre; ~rostru (v. -rostru),

adj. (despre o pasăre) cu ciocul de culoare închisă.

ATRIO- „atriu, auricul, atrial, auricular”. ◊ lat. *atrium* „vestibul, curte interioară” > fr. *atrio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *atrio-*. ■ ~comisuroplexie (v. comisuro-, v. -plexie), s.f., operație chirurgicală de corectare a insuficienței mitrale; ~gramă (v. -gramă), s.f., porțiune din electrocardiogramă care corespunde activității auriculului; ~megalie (v. -megalie), s.f., dilatație patologică a auriculului; ~septopexie (v. septo-, v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de includere a unui defect septal interarterial, prin care marginile orificiului sunt suturate la peretele atriului drept; ~tomie (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui dintre atrii.

-ATROFIE „lipsa vitalității, slăbire, debilitate”. ◊ gr. *atrophia* „privare de hrană” > fr. *atrophie*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *-atrophia* > rom. *-atrofie*.

ATROFO- „atrofiere, reducere”. ◊ gr. *atrophos* „lipsit de hrană” > fr. *atrofo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *atrofo-*. ■ ~dermie (v. dermie), s.f., boală de piele caracterizată prin cheratoză foliculară și prin atrofiere cutanată.

AUDIO- „auz, audire, frecvență sonoră, auditiv”. ◊ lat. *audio*, ire „a auzi” > fr. *audio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *audio-*. ■ ~fon (v. -fon), s.n., aparat acustic, folosit de hipocuzici pentru amplificarea sunetelor; ~fonologie (v. fonol-, v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care studiază fonația, audia și limbajul; ~graf (v. -graf), s.n., audiometru; ~grafie (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică a rezultatelor audiometrice;

~gramă (v. -gramă), s.f. 1. Înregistrare grafică a intensității și frecvenței sunetelor. 2. Curbă grafică indicând acuitatea auditivă a unei persoane; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în audiologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul problemelor legate de auz; ~metrie (v. -metrie₁), s.f., metodă de măsurare a acuității auditive a unei persoane; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea acuității auditive a unei persoane și pentru efectuarea audiogramelor; *sin.* **audiograf**.

AULACO- „striat, încrețit, brăzdat, ridat”. ◊ gr. *aulax*, akos „brăzdă, șant, încrețitură” > fr. *aulaco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aulaco-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe încrețite; ~ceras (v. -ceras), s.m., specie de belemnit din triasicul superior, striat longitudinal; ~fil (v. -fil₂), adj., care are frunze brăzdate; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe strâte.

AULO- „cavitate, canal, flaut”. ◊ gr. *aulos* „tub, țevă, flaut” > fr. *aulo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *aulo-*. ■ ~fite (v. -fite), s.f. pl., plante care trăiesc în cavitățile unor organe aparținând altor vegetale, fără însă a le parazita; ~fobie (v. -fobie), s.f., frică patologică de sunete emise de flaut sau de instrumentele de suflat; ~stom (v. -stom), adj., cu gură tubulară.

AURI₁- „aur”. ◊ lat. *aurum* „aur” > fr. *auri*-, engl. *id.*, it. *auri*- > rom. *auri*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține aur.

AURI₂- „ureche”. ◊ lat. *auris* „ureche” > fr. *auri*-, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *auri*₂-. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de ureche.

AURICULI- „auriculă, apendice foliaceu”. ◊ lat. *auricula* „ureche mică, urechiușă” > fr. *auricul*-, lat. sav. *id.* > rom. *auriculi*-. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de urechiușă sau de apendice foliaceu.

AURICULO- „auricul, ureche, auricular”. ◊ lat. *auricula* „ureche mică, urechiușă” > fr. *auriculo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *auriculo*-. ■ ~**terapie** (v. -terapie), s.f., practică empirică utilizată pentru vindecarea unor maladii după poziția urechilor persoanei bolnave; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui auricul al inimii.

AURO- „aur, auriu”. ◊ lat. *aurum* „aur” > fr. *auro*-, engl. *id.* > rom. *auro*-. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de aur; ~**lit** (v. -lit), s.n., silicat de aluminiu și magneziu, care ia naștere prin metamorfozarea rocilor argiloase; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., crisoterapie”.

AUSTRALO- „sudic, austral”. ◊ lat. *australis* „sudic, de la miazăzi” > fr. *austral*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *austral*-. ■ ~**id** (v. -id), adj., s.m. și f. pl. 1. S.m. și f. pl. Subrasă aparținând rasei negrid-australide, răspândită în Australia și în Oceania. 2. Adj. Care aparține australoizilor; ~**pitec** (v. -pitec), s.m., maimuță antropomorfă fosilă evoluată, din era terțiară, descoperită în sudul Africii, având poziție bipedă.

AUT-, v. **AUTO**-. ■ ~**acid** (v. -aco-, v. -id), adj. (despre o substanță) care posedă proprietăți specifice pentru provocarea unei excitații nervoase; ~**arhie** (v. -arhie), s.f. 1. Politică a unui stat de creare a unei economii naționale închise. 2. Independență a indivizilor față de convențiile sociale, considerate ca străine naturii; ~**ecologie** (v. *eco*₁-, v. -logie), s.f., ramură a ecologiei care studiază interacțiunea organismului individual (vegetal sau animal) cu mediul vital; ~**oic** (v. -oic), adj. 1. (Despre paraziți) Care își parcurge întreg ciclul vital pe aceeași plantă-gazdă. 2. Care prezintă fructificații masculine și femele pe aceeași plantă; ~**onim** (v. -onim), adj. (despre o lucrare, o operă etc.) care este publicat sub numele adevărat al autorului; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., creare, în taxonomia biologică, a numelui unui alt taxon de același rang, care include tipul taxonului imediat superior; ~**onomazie** (v. -onomazie), s.f., dificultatea subiectului de a-și reaminti nume proprii sau substantive; ~**opsie** (v. -opsie), s.f., disecare și examinare anatomică a organelor interne, pentru stabilirea cauzei morții; *sin.* **ne-cropsie**.

AUTO- „însuși, singur, de la sine, spontan, autotomat, prin mijloace proprii, automobil”. ◊ gr. *autos* „el însuși” > fr. *auto*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *auto*-. ■ ~**alogamie** (v.

alo-, v. -gamie), s.f., prezența în cadrul aceleiași specii a unor indivizi parțial autogami și parțial alogami; ~**alopoliploid** (v. alo-, v. poliplo-, v. -id), adj., s.m. (organism poliploid) care are mai mult decât două seturi de cromozomi omologi; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., biologie a organismelor individuale; *sin.* **idiobiologie**; ~**blast** (v. -blast), s.n., microorganism sau germen solitar; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la autoblaste; ~**carp** (v. -carp), adj., s.n. (fruct) rezultat prin autofecundare; ~**carpic** (v. -carpic), adj., care se referă la autocarpie; ~**carpie** (v. -carpie), s.f., autogamie urmată de formarea fructului; ~**cartografie** (v. carto-, v. -graf), s.n., aparat pentru obținerea de planuri și hărți prin restituția automată a fotografiilor; ~**cefal** (v. -cefal), adj. 1. Care se bucură de autocefalie. 2. Care se conduce singur; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., independență a unei biserici ortodoxe naționale; ~**cheratoplastie** (v. cherato-, v. -plastic), s.f., operație plastică de refacere a cerneei distrușe, cu material prelevat de la aceeași persoană; ~**cinetic** (v. -cinetic), adj., care este capabil să se miște fără a primi impuls din afară; ~**citolitic** (v. cito-, v. -litic), adj., relativ la autocitoliză; ~**citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., autoliză; ~**clazie** (v. -clazie), s.f., proces de topire a unui țesut organic prin fermenți proprii; ~**coprofilie** (v. copro-, v. -filie), s.f., tendință patologică a unor indivizi de a se complăce în propriile lor excremente; ~**core** (~**chore**, ~**hore**) (v. -cor), adj., sf. pl. (plante) ale căror seminte se răspândesc fără intervenția factorilor externi; ~**corie** (v. -corie), s.f., împrăștiere a sporilor, a semintelor și a fructelor prin mijloace proprii; ~**corism** (v. -corism), s.n., detașarea normală a unui organ vegetal (frunză, fruct), în urma unor cauze interne; ~**cratie** (v. -cratie), s.f., formă de guvernământ, în care întreaga putere a statului este concentrată în mâna unei singure persoane; ~**cromie** (v. -cromie), s.f., procedeu de realizare a repro-ducerilor colorate, prin imprimarea succesivă a mai multor culori peste o autotipie alb-negru; ~**cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom obișnuit de care se prind cromozomii-sateliti în timpul procesului meiotic; ~**dem** (v. -dem), s.n., populație formată din indivizi care se reproduc prin autofertilizare; ~**desmozomi** (v. desmo-, v. -zom), s.m. pl., desmozomi care unesc diferite zone ale suprafeței aceleiași celule; ~**dinamic** (v. -dinamic), adj., care este mișcat de propria sa forță; ~**drom** (v. -drom), s.f., teren special amenajat, destinat curselor de automobile; ~**ecolalie** (v. *eco*₁-, v. -lalie), s.f., simptom al unor boli mintale, care constă în repetarea stereotipă a propriilor cuvinte; ~**ecologie** (v. *eco*₁-, v. -logie), s.f., ecologia organismului individual; ~**ecopraxie** (v. *eco*₁-, v. -praxie), s.f., stereotipie gestuală, specifică alienațiilor mintale; ~**erastie** (v. -erastie), s.f., dragoste excesivă față de propria-i per-

soană, devenită obiectul instinctual sexual deviat; *sin. narcisism*; **-estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor la excitațiile interne; **-fag** (v.-fag), adj., care prezintă autofagie; **-fagie** (v.-fagie), s.f. 1. Tulburare psihotică constând din roaderea și (sau) sugerea propriilor țesuturi, până la automutilare. 2. Digestie a organelor sau a unor părți din organele proprii incluse în lizozomi, în timpul starvației (moarte consecutivă absenței hranei); **-fagozom** (v. fago-, v. -zom), s.m., vacuolă care conține structuri celulare, mitocondrii sau resturi de reticul endo-plasmic; **-fen** (v. -fen), adj. (despre un caracter genetic) controlat de o singură genă care se manifestă autonom în cursul transplantelor; **-filii** (v. -fil₁), adj. (despre o floare) care se pole-nizează cu polenul propriu; **-filaxie** (v. -filaxie), s.f., stimulare a vitalității celulare; **-filie** (v. -filie₁), s.f. 1. Autoapreciere exagerată patologic. 2. Dragoste patologică pentru propria persoană, care se transformă în deviere sexuală; *sin. autosexualism*; **-filogenie** (v. filo₁, v. -genie₁), s.f., dezvoltare a unor frunze din lamina altor organe foliare; **-fit** (v. -fit), s.m., făt teratologic care poate trăi în viața extraterestră; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante autotrofe care se nutresc, prin fotosinteză, direct din materia organică; **-fitic** (v. -fitic), adj. (despre un organism vegetal) care își produce singur substanțele nutritive; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de autofobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a fi singur; **-fon** (v. -fon), adj., care produce sunete exclusiv prin vibrarea componentelor sale elastice, fără ajutorul unei tensiuni speciale; **-fonie** (v. -fonie), s.f., rezonanță obsedantă a propriei voci; **-fonomanie** (v. fono₂, v. -manie), s.f., tendință patologică spre sinucidere; **-fundoscop** (v. fundo-, v. -scop), s.n., oftalmoscop pentru examinarea fundului de ochi propriu; **-game** (v. -gam), adj., s.f. pl. (plante) la care fecundația se realizează cu polen din staminele florii în care se află și pistilul; **-gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Fecundația a florilor unei plante prin polenul produs în aceeași floare. 2.. Tip de autofecundare, la protozoare, constând din unirea a două nuclee formate în aceeași celulă; **-gen** (v. -gen₁), adj. 1. Creat sau existent prin sine însuși. 2. A cărui dezvoltare este produsă de factori interni. 3. (Despre sudură) Care utilizează energia termică produsă de arderea acetilenei în oxigen; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la autogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Reproducerea a plantelor prin polen propriu. 2. Teorie conform căreia dezvoltarea în natura vie se datorează exclusiv factorilor interni ereditari, negându-se acțiunea mediului ambiant. 3. Teorie potrivit căreia din materia organică poate lua naștere, în mod spontan, un organism viu evoluat; *sin. generație spontanee*; **-genic** (v.-genic), adj. (despre un proces biologic) cauzat de factori interni;

-genie (v. -genie₁), s.f. 1. Capacitate a unui organism vegetal de a se reproduce. 2. Însușire a unor tânțari de a depune ponta fără a se hrăni cu sânge; **-genotipic** (v. geno₁, v. -tipic), adj., care provine din același genotip; *sin. izogenetic*; **-gnoză** (v. -gnoză), s.f., cunoșterea de sine însuși; *sin. autognozie*; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., autognoză*; **-gonie** (v. -gonie), s.f., autogeneză* (1, 2, 3); **-graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit în fotogrammetrie la măsurarea corpurilor cu ajutorul fotogramelor terestre; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Procedeu prin care se reproduc pe o piatră litografică sau pe o hârtie specială un text, un desen etc. 2. Produs tipografic obținut prin acest procedeu; **-hemolitic** (v. hemo-, v. -litic₂), adj., relativ la autohemoliză; **-hemoliză** (v. hemo-, v. -liză), s.f., distrugere a globulelor roșii de către propriul ser al bolnavului; **-hemoree** (v. hemo-, v. -ree), s.f., însușire pe care o au unele insecte de a elimina reflex anumite lichide repulsive, ca răspuns la o anumită excitație; **-hemoterapie** (v. hemo-, v. -terapie), s.f., tratament care constă în injectarea de sânge provenit dintr-o venă a aceluiași bolnav; **-heteroxen** (v. hetero-, v. -xen), adj. (despre evoluția unui parazit) la care gazda definitivă, de aceeași specie sau de specie diferită, poate deveni și gazdă intermediară; **-histioterapie** (v. histio-, v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic care constă în injectarea de substanțe izoantigene sau în transplantarea de țesuturi proprii; **-historadiografie** (v. histo-, v. radio-, v. -grafie), s.f., histoautoradiografie*; **-homografie** (v. homo-, v. -grafie), s.f., autopolenizare excepțională; **-hton** (v. -hton), adj. 1. (Despre o specie sau o populație) Care s-a format și s-a dezvoltat pe teritoriul în care trăiește în prezent. 2. (Despre o plantă) Care se limitează la un areal restrâns. 3. Relativ la cărbunii care s-au format pe locul de origine a plantelor din care aceștia provin. 4. Referitor la formațiile geologice care nu au suferit mișcări tectonice de translație; **-izoterapie** (v. izo-, v. -terapie), s.f., metodă de medicină homeopatică activă, care constă în administrarea bolnavului a unei substanțe provenind de la el însuși; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație patologică a eului propriu; **-leucocitoterapie** (v. leuco-, v. cito-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a leucocitelor provenind de la aceeași persoană; **-lit** (v. -lit₁), s.n., rocă magmatică înglobată în altă rocă cu care a provenit din aceeași magmă inițială; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la autoliză; **-litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu de reproducere tipografică a lucrărilor executate direct pe piatră litografică, pe o placă de metal sau pe hârtie de transport; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a celulelor și a țesuturilor organice, sub acțiunea enzimelor proprii; *sin. autocitoliză, autopepsie, autoproteoliză*; **-log** (v. -log), adj., s.n. 1. S.n. Produs sau component care provine de la același organism. 2. Adj.

Ceea ce apare în mod natural într-un anumit sector organic sau care este prezent în mod normal în țesuturile sau umorile corpului. **3.** (Despre un neoplasm) Provenit din celule care apar în mod normal în organul respectiv. **4.** (Despre celule și țesuturi) Care aparține subiectului însuși; ~**mixie** (v. -mixie₁), s.f., proces de autofecundare, la care copulează doi gameți sau două nuclee de același sex; ~**mizofobie** (~**misofobie**) (v. mizo-, v. -fobie), s.f., teamă patologică de mirosuri neplăcute, care ar putea proveni de la propria persoană; ~**morf** (v. -morf), adj., relativ la mineralele rocilor limitate de forme cristaline, proprii speciei lor; ~**morfism** (v. -morfism), s.n., izomorfism matematic care rezultă din aplicarea unei mulțimi asupra ei înseși; *sin.* **endomorfism bijectiv**; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare organică morfologică și funcțională, condiționată de factori interni; ~**nastie** (v. -nastie), s.f., curbură de creștere inegală a organelor vegetale, datorată unor cauze interne; ~**nefrectomie** (v. nefr/o-, v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de excludere funcțională totală a rinichiului tuberculos; ~**nictitropic** (v. nicti-, v. -tropic), adj. (despre un organ vegetal) care în mod spontan își ia poziția obișnuită în timpul nopții; ~**nom** (v. -nom₁), adj., care se bucură de autonomie; ~**nomie** (v. -nomie), s.f. **1.** Drept al unui stat de a se administra singur. **2.** Faptul de a se supune legilor, normelor proprii, de a dispune liber de propria voință. **3.** Distanță maximă până la care se poate deplasa un avion, o navă, un autovehicul etc. fără a se mai alimenta cu combustibil pe parcurs; ~**opoterapie** (v. opo-, v. -terapie), s.f., metodă terapeutică constând în a excita secrețiile hormonale ale unui subiect, supunându-i hipofiza ionizării transcerebrale; ~**ortotropic** (v. orto-, v. -tropic), adj., referitor la autoortotropism; ~**ortotropism** (v. orto-, v. -tropism), s.n., tendință a organelor vegetale de a crește în linie dreaptă; ~**partenogenetic** (v. partenogenetic), v. -genetic), adj., referitor la autopartenogeneză; ~**partenogeneză** (v. partenogenetic), v. -geneză), s.f., partenogeneză sub acțiunea unui stimul fizic sau chimic; ~**pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre un organism) care trăiește permanent în stratul superior al apelor mării; ~**pepsie** (v. -pepsie), s.f., autoliză; ~ **plasmoterapie** (v. plasmoterapie), s.f., utilizare a plasmei sanguine în scop terapeutic; ~**plast** (v. -plast), s.n., granulă de clorofilă; ~**plastic** (v. -plastic), adj., referitor la autoplastie; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a unui țesut organic distrus, cu material prelevat de la același individ; ~**plazie** (v. -plazie), s.f., proces de dezvoltare în care unele celule ale embrionului se diferențiază morfologic și biologic într-o anumită direcție; ~**pneumocefalie** (v. pneumo-, v. -cefalie), s.f., formație tumorală intracraniană, plină cu aer sau cu gaz; ~**podiu** (v. -podiu),

s.n., zona distală a membrilor toracale sau pelviene; ~**polihaploid** (v. poli-, v. haplo-, v. -id), adj., s.m. (haploid) care derivă dintr-un autopoliploid; ~**poliploid** (v. poliplo-, v. -id), s.m., hibrid poliploid care prezintă mai mult de două garnituri cromozomiale; ~**potamic** (v. -potamic), adj. (despre un organism) care prosperă în ape curgătoare; ~**proteolitic** (v. proteo-, v. -litic₂), adj., referitor la autoproteoliză; ~**proteoliză** (v. proteo-, v. -liză), s.f., autoliză; ~**radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., metodă modernă de cercetare, bazată pe studiul imaginii obținute pe o peliculă radiografică a unui organ sau țesut conținând o substanță radioactivă; ~**scoliotrop** (v. scolio-, v. -tropic), adj., care prezintă autotropism, la care organele cresc în direcție de linie curbată; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., percepție halucinatorie, care constă în faptul că bolnavul are impresia că se vede pe sine însuși; ~**seroterapie** (v. sero-, v. -terapie), s.f., metodă de tratament cu ser scos din sângele bolnavului, administrat pe cale subcutanată; ~**sindeză** (v. -sindeză), s.f., proces de împerechere a cromozomilor cu aceeași origine, în meioza organismelor alopoliploide; ~**somatognozie** (v. somato-, v. -gnozie), s.f., somatognozie; ~**spor** (v. -spor), s.m., aplanospor format în celula parentală și asemănător cu aceasta; ~**stereograf** (v. stereo-, v. -graf), s.n., stereoautograf; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., vindecare a unei boli pe cale naturală; ~**tetraploid** (v. tetraplo-, v. -id), s.m., hibrid tetraploid care prezintă genomuri asemănătoare; ~**tip** (v. -tip), s.n., exemplar de taxon stabilit de autorul însuși; ~**tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu fotochimic de executare a unui clișeu zincografic cu ajutorul unor puncte sau linii de diferite mărimi; ~**tipografie** (v. tipo-, v. -grafie), s.f., tipar înalt, ale cărui clișee se prepară prin corodarea unei plăci de metal, pe care imaginile au fost executate direct; ~**tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** (La unele animale) Pierdere reflexă și spontană, în caz de primejdie, a unei părți a corpului (coadă, apendice, picior etc.), care, ulterior, se poate regenera. **2.** Capacitate a unor vegetale de a pierde și apoi de a reface anumite părți ale organismului; ~**trof** (v. -trof), adj., care este capabil să-și producă singur substanțele organice necesare, pornind de la elemente minerale; ~**trofic** (v. -trofic), adj., referitor la autotrofie; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., capacitate a plantelor cu clorofilă de a-și sintetiza singure substanțele nutritive; *sin.* **autotrofism**; ~**trofism** (v. -trofism), s.n., autotrofie; ~**tropic** (v. -tropic), adj., relativ la autotropism (**1, 2**); ~**tropism** (v. -tropism), s.n. **1.** Tendință a organelor vegetale de a crește în linie dreaptă. **2.** Capacitate a plantelor de a-și redobândi poziția lor naturală, dreaptă; ~**uroterapie** (v. uro-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a urinei recent emise și sterilizate, provenind de la același bolnav; ~**vaccinoterapie** (v. vaccino-, v. -terapie),

s.f., utilizare a autovaccinurilor în scop terapeutic; ~**xenie** (v. -xenie), s.f., evoluție a unui parazit într-o singură gazdă; ~**zit** (v. -zit), s.m., făt dezvoltat care se poate hrăni singur în caz de monștri dubli, deosebit de cel parazit; ~**zom** (v. -zom), adj., s.m. (cromozom) comun celor două sexe, prezent în celulele somatice și care, împreună cu alozomul, formează genomul; ~**zomic** (v. -zomic), adj., referitor la autozomi.

AUXANO- „creștere, dezvoltare, stimulare”. ◇ gr. *auxano, ein* „a crește, a spori” > fr. *auxano-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *auxano-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., auxanometru care înregistrează automat creșterea plantelor; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare a creșterii unui microorganism pe mediul de cultură, prin metoda auxanografică; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., auxologie*, ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea creșterii plantelor.

-**AUXEZĂ** „sporire, creștere, augmentare”. ◇ gr. *auxesis* „sporire, creștere” > fr. *-auxèse*, germ. *id.* > rom. *-auxeză*.

-**AUXIE** „creștere, dezvoltare”. ◇ gr. *auxein* „a crește, a spori” > fr. *-auxie*, engl. *-auxy* > rom. *-auxie*.

AUXO- „creștere, dezvoltare, stimulare”. ◇ gr. *auxo, ein* „a spori, a crește” > fr. *auxo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *auxo-*. ■ ~**autotrof** (v. auto-, v. -trof), adj. (despre un organism) care își sintetizează singur vitaminele necesare; ~**blast** (v. -blast), s.n., lăstar de creștere, servind la înmulțirea vegetativă; ~**blastic** (v. -blastic), adj., care se referă la auxobiaste; ~**cit** (v. -cit), s.n., oocit sau spermocit în primele stadii de dezvoltare; ~**crom** (v. -crom), adj., s.m. (hormon vegetal) care are rolul de a stimula sinteza pigmentilor; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază creșterea organismelor; *sin.* **auxanologie**; ~**merie** (v. -merie), s.f., extindere a unei excitații la un mare număr de elemente celulare; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., studiul metodelor de măsurare a creșterii arborilor; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în auxometrie; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază legile creșterii și dezvoltării arborilor; ~**patie** (v. -patie), s.f., tulburare patologică a creșterii; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor de creștere, prezent la algele diatomee; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic de substituție; ~**tonic** (v. -tonic), adj. (despre o mișcare) cauzat de creșterea tensiunii de turgescență vegetală; ~**tonie** (v. -tonie), s.f., creștere a tensiunii turgescenței vegetale; ~**trof** (v. -trof), adj. (despre un microorganism) ale cărui necesități nutritive diferă de acelea ale tulpinii din care provine; *sin.* **auxotrofic**; ~**trofic** (v. -trofic), adj., auxotrof*.

AVI- „pasăre”. ◇ lat. *avis* „pasăre” > fr. *av-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *av-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj., care aparțin aviculturii; ~**cultur** (v. -cultor), s.m. și f., specialist în avicultură; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care studiază

creșterea și îmbunătățirea speciilor de păsări; ~**form** (v. -form), adj., în formă de pasăre.

AXI- „axă, axial”. ◇ lat. *axis* „osie” > fr. *axi-*, germ. *id.* > rom. *axi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu o axă; ~**form** (v. -form), adj., în formă de axă; ~**fug** (v. -fug), adj., care îndepărtează un corp de axa sa.

-**AXIE** „valoare, estimare”. ◇ gr. *axia* „valoare, evaluare” > fr. *-axie*, germ. *id.*, engl. *id.* și *-axy* > rom. *-axie*.

AXILI- „axilă, axilar”. ◇ lat. *axilla* „subsoară” > fr. *axilli*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *axil-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., înzestrat cu flori axilare.

AXINO- „topor, bardă”. ◇ gr. *axine* „bardă, secure” > fr. *axino-*, engl. *id.* > rom. *axino-*. ■ ~**manție** (v. -manție), s.f., ghicire a viitorului cu ajutorul vibrațiilor unui topor înfipt într-un lemn.

AXIO₁- „valoare, valoros”. ◇ gr. *axios* „demn, valoros, care estimează” > fr. *axio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *axio-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină filozofică având ca obiect studiul valorilor; *sin.* **teoria generală a valorilor**.

AXIO₂- „axă, axial”. ◇ gr. *axon* „ax, osie” și lat. *axis* „osie” > fr. *axio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *axio-*. ■ ~**drom** (v. -drom), adj., a cărui nervură foliară terțiară este paralelă cu cea secundară; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat montat în fața timonei, care indică poziția cârmei față de axa longitudinală a navei.

AXO- „axon, axă, axis, tulpină, ax central, axial, axonic”. ◇ gr. *axon* „ax, osie” > fr. *axo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *axo-*. ■ ~**gamie** (v. -gamie), s.f., prezență a organelor de reproducere pe tulpina frunzoasă; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea dimensiunilor sau axelor pe un traseu chimografic; ~**id** (v. -id), adj., care se referă la vertebra axis; *sin.* **axoidian**; ~**idă** (v. -id), s.f., loc geometric al axei instantanee de rotație în mișcarea unui corp rigid; ~**lemă** (v. -lemă₁), s.f., membrană plasmatică ce limitează axoplasma; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare a poziției spațiale a axei medii a undelor electrocardiografice; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea axului cilindric al unei lentile; ~**nemă** (v. -nemă), s.f., zonă axială a unui cromozom, în care sunt localizate combinațiile genelor; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasma axonului, formată din elemente identice cu acelea din corpul neuronal; ~**sperme** (v. -sperm), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă o placentăție centrală sau central unghiulară; ~**stil** (v. -stil), s.n., formațiune axială rigidă sau elastică, situată de-a lungul unor protozoare flagelate.

AXONO- „axă rectangulară”. ◇ gr. *axon, onos* „axă, osie” > fr. *axono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *axono-*. ■ ~**fore** (v. -for), s.n. pl., graptoliți la care sicula rămâne distală, iar hidrotecile se dezvoltă în mod centripet, având deschiderile orientate în sens invers; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f. 1. Metodă de obținere a proiecției obiectelor în spațiu pe un

plan, folosindu-se raportarea prealabilă a acestora la trei axe de coordonate ortogonale. 2. Disciplină care studiază reprezentările axonometrice.

AZBESTO- „azbest”. ◊ gr. *asbestos* „incombustibil” > fr. *asbesto* > rom. *azbesto*. ■ ~lit (v. -lit₁), s.n., material de construcție pentru acoperișuri, rezistent și ignifug, fabricat din fibre de azbest.

AZIGO- „asimetric, azigos”. ◊ gr. *azygos* „fără soț, impar” > fr. *azygo*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *azigo*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., metodă radiologică de punere în evidență a sistemului venos azigos, utilizându-se o substanță de con-

trast; ~id (v. -id), adj., care prezintă jumătate din numărul normal de cromozomi; ~morf (v. -morf), adj. (despre un organ vegetal) care este lipsit de simetrie; ~spor (v. -spor), s.m., zigospore partenogenetic.

AZOO- „steril, sterilitate”. ◊ gr. *azoos* „fără viață” > fr. *azoo*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *azoo*. ■ ~filie (v. -filie₁), s.f., perversiune care constă în atingerea la orgasm prin contemplarea unei situații, a unui tablou sau a pozelor erotice; ~spermie (v. -spermie), s.f., absență a spermatozoizilor din lichidul seminal, urmată de sterilitate.

B

-B „viață, organism”. ◇ gr. *bios* „viață” > fr. *-be*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-b*.

BACI- „bacă, boabă de strugure”. ◇ lat. *bacca* „fruct rotund, bacă” > fr. *bacchi-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *baci-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care are ca fruct o bacă; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de boabă de strugure; **-vor** (v. *-vor*), adj., care se hrănește cu boabe de strugure.

BACIL-, v. **BACILO-** ■ **-emie** (v. *-emie*), s.f., infecție generalizată, datorită pătrunderii bacililor în vasele de sânge; **-urie** (v. *-urie*), s.f., prezența bacililor în urină.

BACILI- „bacii, bacilar”. ◇ lat. tz. *bacillus* „bețișor, baghetă” > fr. *bacilli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bacili-*. ■ **-cid** (v. *-cid*), adj., s.n. (medicament) care distruge bacilii; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de bacil; **-genic** (v. *-genic*), adj., care produce bacili; *sin.* **bacilogen**.

BACILO- „bacii, bacilar”. ◇ lat. tz. *bacillus* „baghetă, bețișor” > fr. *bacillo-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bacilo-*. ■ **-fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă patologică de bacili; **-gen** (v. *-gen*), adj., baciligenic; **-scopie** (v. *-scopie*), s.f., căutare a bacililor tuberculozei în excrețiile și produsele patologice ale unui bolnav.

-BACTER „bacterie”. ◇ gr. *bakterion*, „bețișor, bastonaș” > fr. *-bacter*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *-bakter* > rom. *-bacter*.

BACTERI-, v. **BACTERIO-**. ■ **-cid** (v. *-cid*), adj., s.n. (substanță) care distruge bacteriile; **-emie** (v. *-emie*), s.f., pătrundere în vasele sanguine a bacteriilor, care pot produce o infecție localizată; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de bacterie; **-urie** (v. *-urie*), s.f., prezența bacteriilor în urină; **-vor** (v. *-vor*), adj. (despre un organism) care se hrănește cu bacterii.

BACTERIO- „bacterie, bacterian”. ◇ gr. *bakterion* „bastonaș” > fr. *bactério-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *bacterio-* > rom. *bacterio-*. ■ **-cit** (v. *-cit*), s.n., hematie alungită în formă de bacil; **-clorofilă** (v. *cloro-*, v. *-filă*), s.f., pigment existent în cromatoforii bacteriilor fototrofe; **-colie** (v. *-colie*), s.f., prezența germenilor bacterieni în fiere; **-fag** (v. *-fag*), adj., s.m. (microorganism) care distruge bacteriile; **-fagie** (v. *-fagie*), s.f. distrugere a bacteriilor de către bacteriofagi; **-fagoterapie** (v. *fago-*, v. *-terapie*), s.f., tratament al unei infecții prin administrarea bacteriofagilor specifici; **-fite** (v. *-fit*), s.f. pl., încręgătură a prototalofitelor, cuprinzând clasa schizomicetelor; **-fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă patologică de bacterii; **-gen** (v.

-gen), adj., care este generat de bacterii; *sin.* **bacteriogenic**; **-genic** (v. *-genic*), adj., bacteriogen; **-litic** (v. *-litic*), adj., care produce bacterioliză; **-liză** (v. *-liză*), s.f. proces de dezintegrare a bacteriilor sub acțiunea agenților chimici; **-log** (v. *-log*), s.m. și f., specialist în bacteriologie; **-logie** (v. *-logie*), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul bacteriilor; *sin.* **microfitologie** (2); **-metrie** (v. *-metrie*), s.f., metodă de analiză a unui mediu bacterian; **-patologie** (v. *pato-*, v. *-logie*), s.f., disciplină care studiază acțiunea toxică a bacteriilor asupra corpului uman; **-pexie** (v. *-pexie*), s.f., fixare a bacteriilor de către histiocite; **-riză** (v. *-riză*), s.f. simbioză între rădăcinile unor leguminoase și bacteriile fixatoare de azot; **-scopie** (v. *-scopie*), s.f., examen al unui preparat microscopic în vederea depistării bacteriilor; **-static** (v. *-static*), adj., s.n. (substanță) care oprește înmulțirea bacteriilor; **-stază** (v. *-stază*), s.f., acțiunea de inhibare a multiplicării bacteriilor; **-terapie** (v. *-terapie*), s.f., metodă de tratament care utilizează ca medicament microbi capabili să distrugă germenii patogeni; **-toxemie** (v. *tox/o-*, v. *-emie*), s.f., intoxicație generală produsă de toxinele bacteriilor; **-trofic** (v. *-trofic*), adj., referitor la bacteriotrofism; **-trofism** (v. *-trofism*), s.n., mod de nutriție simbiotică, întâlnit la plantele din familia leguminoaselor și caracterizat printr-o relație bilaterală pozitivă între rădăcinile plantelor și bacterii; **-trop** (v. *-trop*), adj. (despre substanțe chimice) care prezintă afinitate pentru bacterii; *sin.* **bacteriotropic**; **-tropic** (v. *-tropic*), adj., bacteriotrop.

BACTRO- „bastonaș”. ◇ gr. *baktron* „băț, baston” > fr. *bactro-*, engl. *id.* > rom. *bactro-*. ■ **-spor** (v. *-spor*), s.m., celulă reproducătoare asexuată, în formă de bastonaș.

BACULI- „baghetă, bastonaș”. ◇ lat. *baculus* „nuia, vergea” > fr. *baculi-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *baculi-*. ■ **-form** (v. *-form*), adj. (despre cromozomi, spori, celule etc.) în formă de bastonaș. **-BAFIE** „colorație, colorit”. ◇ gr. *baphe* „culoare” > fr. *-baphie*, lat. sav. *-baphia* > rom. *-bafie*.

-BALAN „gland penian, ghindă”. ◇ gr. *balanos* „ghindă” > fr. *-balane* > rom. *-balan*.

BALANI- „ghindă”. ◇ lat. *balanus* „ghindă” > fr. *balani-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *balani-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care poartă ghindă; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de ghindă.

BALANO- „ghindă, gland penian”. ◇ gr. *balanos* „ghindă” > fr. *balano-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *balano-*. ■ **-blenoree** (v. *bleno-*, v. *-ree*), s.f., infla-

adj. (despre un animal) care se hrănește cu ghindă; ~for (v. -for), adj., care poartă ghindă; ~grafie (v. -grafie), s.f., studiul și descrierea ghindei și a ștejarului; ~id (v. -id), adj., în formă de ghindă; ~plastie (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a glandului penian; ~ragie (v. -ragie), s.f., inflamație gonoreică a glandului, asociată cu scurgere abundentă de puroi; ~ree (v. -ree), s.f., scurgere patologică la nivelul glandului penian; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a glandului penian.

BALISTO- „mișcare, oscilație, proiectil, balistică“. ◇ lat. *ballista* „mașină de azvârlit pietre“ (din gr. *ballein* „a arunca“) > fr. *ballisto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *balisto-*. ■ ~**cardiograf** (v. cardio-, v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea oscilațiilor transmise corpului de contracțiile inimii; ~**cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., înregistrare a oscilațiilor transmise corpului de contracțiile inimii; ~**cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare realizată la bistocardiograf; ~**fobie** v. -fobie), s.f., teamă patologică de proiectile, de explozii și de arme de foc; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit pentru fotografierea unor obiective care se deplasează foarte rapid; ~**spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, expulzată printr-un mecanism balistic propriu.

BALNEO- „băi, balnear“. ◇ lat. *balneum* „baie“ > fr. *balnéo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *balneo-*. ■ ~**fiziologie** (v. fizio-, -logie), s.f., fiziologia efectelor curative ale apelor minerale; ~**geologie** (v. geo-, v. -logie), s.f. studiul relațiilor dintre apele minerale și structura geologică respectivă; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a băilor; ~**kinetoterapie** (v. kineto-, v. -terapie), s.f., metodă de tratament prin mișcare în mediul balnear; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în balneologie; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază apele minerale și nămolurile terapeutice; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea în scop terapeutic a apelor minerale și a nămolurilor.

BALO- „expulzare, aruncare“. ◇ gr. *ballo, ein* „a arunca, a azvârli“ > fr. *ballo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *balo-*. ■ ~**core** (~**chore**, ~**hore**) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) la care diseminarea se face printr-un mecanism propriu de expulzare; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea vitezei proiectilelor; ~**spor** (v. -spor), s.m., ascopor expulzat din ască printr-un mecanism balistic propriu.

BALSAMI- „balsam“. ◇ lat. *balsamum* „balsam“ > fr. *balsami-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *balsami-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care secretă balsam; ~**gen** (v. -gen), adj., care produce balsam.

-BAR „greu, greutate, presiune“. ◇ gr. *baros* „greutate“ > fr. *-bare*, engl. *-bar*, germ. *id.* > rom. *-bar*.

BAR-, v. **BARO-**. ■ ~**estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a țesuturilor organice la variațiile de presiune.

BARATRO- „curenți marini“. ◇ gr. *barathron* „abis, prăpastie“ > fr. *barathro-* > rom. *baratro-*.

■ ~**metru** (v. -metru), s.n., aparat cu care se măsoară rapiditatea și direcția curenților marini.

BARBARO- „straniu, neinteligibil“. ◇ gr. *barbaros* „străin, sălbatic“ > fr. *barbaro-* > rom. *barbaro-*. ■ ~**lalie** (v. -lalie), s.f. vorbire stranie, neinteligibilă, întâlnită în schizofrenie și aienație mintală.

BARBI- „barbă, smoc de păr“. ◇ lat. *barba* „barbă“ > fr. *barbi-*, lat. sav. *id.* > rom. *barbi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre o plantă) prevăzut cu un smoc de perii lungi; ~**form** (v. -form), adj., în formă de barbă; ~**rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) care are fire de păr pe cioc.

BARI- „greutate, presiune, greu, gravitație“. ◇ gr. *barys* „greu, profund“ > fr. *bary-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bari-*. ■ ~**centru** (v. -centru), s.n. 1. Punctul de întâlnire a medianelor unui triunghi. 2. Centru de greutate; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., debilitate mintală congenitală maximă; *sin.* **idioție**; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., bari-glosie; ~**giroscop** (v. giro-, v. -scop), s.n., instrument giroscopic pentru punerea în evidență a rotației globului terestru; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., dificultate în pronunțarea cuvintelor; *sin.* **barifonie**, **barialie**; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., bari-glosie; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., determinare aproximativă a greutății animalelor vii pe bază de măsurători; ~**metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea intensității zgomotului; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., influență morfogenetică a forței de gravitație asupra organelor vegetale; *sin.* **geomorfoză**; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., partea centrală a globului pământesc, formată din elemente cu densitate mare; *sin.* **centrosferă**; ~**teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer fosil din eocenul superior, cu corpul greu și cu incisivi inferiori transformați în defense.

-BARIC „de presiune, relativ la presiune“. ◇ gr. *baros* „greutate“ > fr. *-barique*, engl. *-baric* > rom. *-baric*.

BARO- „greutate, presiune, densitate, gravitație“. ◇ gr. *baros* „greutate“ > fr. *baro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *baro-*. ■ ~**clin** (v. -clin), adj., referitor la calitatea distribuției presiunii și a densității unei mase gazoase sau a aerului atmosferic; ~**core** (~**chore**, ~**hore**) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) la care însămânțarea se realizează pe loc, prin simpla cădere a semințelor; ~**corie** (~**chorie**, ~**horie**), (v. -corie), s.f., însămânțare pe areal propriu, datorită greutății fructelor și semințelor; ~**fil** (v. -fil), adj. (despre vietuitoare) capabil să trăiască la presiuni mari; ~**fob** (v. -fob), adj. (despre un organism) capabil să trăiască la

presiuni atmosferice reduse; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de gra-vitație; ~**foreză** (v. -foreză), s.f., difuzie a particulelor dintr-o suspen-sie sub influența gravității; ~**gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitatea de a aprecia, fără a vedea, greutatea obiectelor; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează presiunea atmosferică; *sin.* barometrograf; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., curbă care reprezintă variațiile presiunii atmosferice în-registrate la barograf; ~**lit** (v. -lit), s.n., carbonat natural de bariu; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., dis-ciplină care tratează despre tehnicile și aparatele de măsurare a presiunii; ~**metru** (v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea presiunii atmosferice; ~**narcoză** (v. -narcoză), s.f., anestezie generală realizată prin inhalarea unui amestec de gaze la o presiune mai mare decât cea atmosferică; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se demonstrează existența presiunii atmosferice; ~**stat** (v. -stat), s.n., aparat care servește la menținerea unei presiuni constante; ~**taxie** (v. -taxie), s.f. 1. Sensibilitate a organismelor la modificările presiunii mediului ambiant. 2. Stimulare a celulelor vii prin modificarea presiunii mediului în care se găsește; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli cu ajutorul unor presiuni determinante sau al aerului comprimat; ~**termograf** (v. termo-, v. -graf), s.n., baroter-mometru înregistrator; ~**termohigrometru** (v. termo-, v. higo-, v. -metru), s.n., aparat care înregistrează simultan variațiile presiunii, ale tem-peraturii și ale umezelii; ~**termometru** (v. termo-, v. -metru), s.n., aparat care măsoară concomitent presiunea atmosferică și temperatura aerului; ~**trop** (v. -trop), adj. (referitor la distribuția presiunii și a densității) în care suprafețele at-mosferice sunt izobare; ~**tropic** (v. -tropic), adj., relativ la barotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor sub influența forței de gravitație.

BASIDIO-, v. BAZIDIO-

~**BAT** (-**BATĂ**) „adânc, adâncime, profunzime”. \diamond gr. *bathos* „adâncime” > fr. -*bathe*, engl. -*bath*, germ. -*bathe* > rom. -*bat* și -*bată*.

~**BATĂ**, v. -**BAT**.

~**BATI**- „adâncime, profunzime, adânc, profund”. \diamond gr. *bathys* „adânc, profund” > fr. *bathy-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bati-*. ■ ~**cardie** (v. -cardie), s.f., poziție coborâtă a inimii; ~**centeză** (v. -centeză), s.f., punctie adâncă realizată cu ajutorul unui instrument chirurgical; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate profundă mioar-ticulară; ~**gastrie** (v. -gastrie), s.f., coborâre a stomacului din poziția normală în abdomenul inferior; ~**graf** (v. -graf), s.n., instrument care măsoară și care înregistrează adâncimea mărilor și oceanelor; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., măsurare a adâncimilor marine și oceanice; ~**gramă** (v.

-**gramă**), s.f., diagramă înregistrată la batigraf; ~**metrie** (v. -metrie), s.f. 1. Disciplină care se ocupă cu măsurarea adâncimii apei din mări, lacuri și râuri. 2. Distribuție pe verticală a or-ganismelor care trăiesc într-un anumit mediu; ~**metru** (v. -metru), s.n., aparat care măsoară adâncimea apelor din mări, lacuri și râuri; ~**pelagic** (v. -pelagic), adj., referitor la zonele oceanice de mare adâncime; ~**pnee** (v. -pnee), s.f., respi-rație profundă; ~**reometru** (v. reo-, v. -metru), s.n., instrument care înregistrează continuu di-recția și viteza curenților marini; ~**scaf** (v. -scaf), s.n., aparat submersibil autonom, utilizat în ex-plorări oceanografice la mari adâncimi; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., cabină sferică, legată cu un cablu de nava-bază, înzestrată cu echipament pentru cer-cetări submarine; ~**termograf** (v. termo-, v. -graf), s.n., aparat care înregistrează temperatura apei până la adâncimea de 200 m.

~**BATIC** „adânc, de adâncime”. \diamond gr. *bathos* „adânc, profund” > fr. -*bathique*, engl. -*bathic*, germ. -*bathisch* > rom. -*batic*.

~**BATMO**- „prag de excitabilitate”. \diamond gr. *bathmos* „treaptă, prag” > fr. *bathmo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *batmo-*. ■ ~**trop** (v. -trop), adj. 1. Re-feritor la funcția de excitabilitate a fibrei mus-culare. 2. Relativ la excitabilitatea periodic va-riabilă a miocardului; ~**tropic** (v.-tropic), adj., batmotrop* (1, 2).

~**BATO**- „adâncime, profunzime”. \diamond gr. *bathos* „adânc, profund” > fr. *batho-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *batō-*. ■ ~**crom** (v. -crom), s.n., efect produs de o grupare de atomi care, introdusă în molecula unei substanțe organice, produce închi-derea culorii acesteia; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă nejustificată și obsesivă de adâncime, de vid, de defileuri; ~**ide** (v. -id), s.n. pl., pești selacieni din jurasic, adaptați la viața bentică, având corpul turtit dorso-ventral și coada hetero-cercă; ~**lit** (v.-lit), s.m., rocă intruzivă în formă de masiv, care a luat naștere prin răcirea și conso-lidarea magmei în interiorul scoarței terestre; ~**metru** (v.-metru), s.n., aparat cu care se iau probe pentru determinarea aluviunilor transpor-tate de râuri.

~**BATO**₂- „mur, rug de mure”. \diamond gr. *batos* „rug de mure” > fr. *batō-*, engl. *id.* > rom. *batō*₂- . ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a speciilor de mur; ~**logie** (v. -logie), s.f., studiul speciilor de mur.

~**BATRACO**- „broaște, batracieni”. \diamond gr. *batrakhos* „broască” > fr. *batracho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *batraco-*. ■ ~**cultură** (v. -cultură), s.f., creșterea broaștelor de baltă comestibile; ~**fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu broaște; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., consumul cârnii unor specii de broaște de baltă; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de broaște; ~**id** (v. -id), adj., în formă

de broască; *sin. batracomorfi*; ~*morf* (v. -morf), adj., batracoid*; ~*sperm* (v. -sperm), adj., asemănător cu ouăle de broască, ~*zaur* (v. -zaur), s.m., reptilă preistorică.

BATRO- „protruzie, proeminență”. ◊ gr. *bathron* „treaptă, pas, piedestal” > fr. *bathro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *batro-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă batrocefalie; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformare a craniului, caracterizată prin protruzia posterioară a occipitalului.

BAZ-, BAZO-. ■ ~**omatofore** (v. omato-, v. -for), s.f. pl., moluște gasteropode pulmonate, cu ochii situați la baza a două tentacule retractile; ~**onim** (v. -onim), s.n., bazionim*.

~**BAZĂ** „sprijin, suport, susținere, fundament”. ◊ gr. *basis*, „punct de sprijin, bază, mers” > fr. *-base*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-bază*.

BAZI- „fundament, bazal, bază; baze, bazic, alcalin”. ◊ gr. *basis* „punct de sprijin, mers, suport” > fr. *basi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bazi-*. ■ ~**ant**, (v. -ant), adj., cu flori bazale; ~**cariotip** (v. cario-, v. -tip), s.n., cariotip cu număr bazic; ~**fil** (v. -fil), adj. 1. (Despre plante). Care preferă solurile alcaline. 2. Cu afinitate pentru coloranții bazici; ~**fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) adaptate la concentrații mari ale sărurilor de calciu; ~**fug** (v. -fug), adj.

1. (Despre un organ vegetal) Dezvoltat de la bază către vârf; *sin. bazifugal*. 2. (Despre un organism) Care este incapabil să se dezvolte în mediul bazic; ~**game** (v. -gam), s.f. pl., plante superioare la care oosfera are o poziție inversată în sacul embrionar; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., fecundație la care tubul polinic pătrunde în sacul embrionar; ~**giniu** (v. -giniu), s.n., suport al pistilului ridicat deasupra nivelului de inserție a unor verticile florale; ~**hioid** (v. hio-, v. -id), s.m., corpul hioidului, impar, împreună cu apofiza linguală; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., raportarea variațiilor biologice la punctul de plecare, ceea ce revine la o exprimare procentuală și la o reprezentare semilogaritmă; ~**onim** (v. -onim), s.n., primul sinonim al cărui epitet a fost menținut în combinația prezentă a taxonului botanic; *sin. bazonim*, nume de bază; ~**podiu** (v. -podiu), s.n., zonă autopodială, corespunzând regiunii carpiene, formată dintr-o mulțime de oase scurte și diferențiate; ~**sferioid** (v. sfeno-, v. -id), s.n., porțiunea posterioară a sfenoidului, articulată cu apofiza bazilară a occipitalului; ~**stazifobie** (v. stazi-, v. -fobie), s.f., teamă patologică de ortostatism și de mișcare; ~**ton** (v. -ton), adj. (despre o plantă) cu dezvoltare mai pronunțată în partea bazală; *sin. bazitonic*; ~**tonic** (v. -tonic), adj., baziton*; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la bazitropism; ~**tropism**

(v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantei, provocată de prezența sărurilor bazice.

BAZIDIO- (BASIDIO-) „bazidie, bazidial”. ◊ gr. *basidion* „bază mică, picioruș” > fr. *basidio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *bazidio-* și *basidio-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., organ de fructificație care produce bazidiospori; ~**carpic** (v. -carpic), adj., relativ la bazidiocarp; ~**for** (v. -for), adj., s.n. 1. Adj. Care poartă bazidii. 2. S.n. Suport al bazidiilor; ~**genetic** (v. -genetic), adj., format în bazidie; ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci la care spori se formează la exterior, pe bazidii; ~**spor** (v. -spor), s.m., celulă reproductivă, formată la vârful unor sterigme conice, la exteriorul bazidiei.

~**BAZIE** „mers, deplasare, sprijin, suport”. ◊ gr. *basis* „mers, punct de sprijin, bază” > fr. *-basie*, germ. *id.*, lat. sav. *-basia* > rom. *-bazie*.

BAZIO- „baza craniului”. ◊ gr. *basis*, *eos*, „bază, sprijin” > fr. *basio-*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bazio-*. ■ ~**glos** (v. -glos), s.m., mușchi masiv lingual, inserat pe bazihiod, dispersându-și fibrele în corpul limbii; ~**trib** (v. -trib), s.n., instrument obstetrical, utilizat în baziotripsie; ~**tripsie** (v. -tripsie), s.f., operație obstetricală care constă în zdrobirea craniului fetal cu ajutorul unui instrument special, când fătul nu poate fi extras prin craniotomie sau cranioclazie.

BAZO- „mers, deplasare, suport; baze, bazic.” ◊ gr. *basis* „mers, deplasare, bază, sprijin” > fr. *baso-*, engl. *id.*, germ., *id.*, it. *id.* > rom. *baso-*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n., leucocit bazofil; ~**citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., absența leucocitelor bazofile din sânge; ~**eritrocit** (v. eritro-, v. -cit), s.n., globulă roșie cu punctații bazofile, care apare în intoxicațiile cu plumb; ~**fii** (v. -fil), adj. (despre o celulă) care are afinitate pentru coloranții bazici; ~**filemie** (v. -fil, v. -emie), s.f., ansamblul leucocitelor bazofile din sânge; ~**filie** (v. -filie), s.f. 1. Afinitate pentru coloranții bazici. 2. Creștere excesivă a numărului de leucocite bazofile; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a cădea din mers.

BDELO- „lipitoare”. ◊ gr. *bdello* „lipitoare” > fr. *bdello-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bdelo-*. ■ ~**ide** (v. -id), adj., s.f. pl. 1. Adj. Bdelomorf*. 2. S.f. pl. Subclasă de rotifere cu corpul alungit și cuticula inelată; ~**morf** (v. -morf), adj., cu aspect de lipitoare; *sin. bdeloid*.

BELEMNO- „săgeată”. ◊ gr. *belemnion* „săgeată” > fr. *belemno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *belemno-*. ■ ~**ide** (v. -id), adj., s.n. pl. 1. Adj. În formă de săgeată. 2. S.n. pl. Subordin de cefalopode dibranhiate fosile.

BELO- „săgeată, sagitat, vârf ascuțit”. ◊ gr. *belos* „săgeată” > fr. *belo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *belo-*. ■ ~**fii** (v. -fil), adj., cu frunze sagitate; ~**id** (v. -id), adj. (despre o apofiză) în formă de pum-

nai; ~mantie (v. -mantie), s.f., precizare a viitorului după sensurile săgeților trase la întâmplare.

BELONE- „ac, vârf ascuțit”. ◊ gr. *belone* „ac” > fr. *béloné* > rom. *belone*. ■ ~fobie (v. -fobie) s.f., belonofobie*.

BELONI- „zărgan, pește teleostean”. ◊ lat. *belone* „zărgan” > lat. sav. *beloni*-, fr. *id.*, engl. *id.* > rom. *beloni*-. ■ ~forme (v. -form), s.n. pl., ordin din clasa actinopterigienilor, cuprinzând pești osoși marini, cu capul alungit și cilindric, având ca tip zărganul (*Belone belone euxini*).

BELONO- „ac, vârf ascuțit”. ◊ gr. *belone* „ac, vârf” > fr. *béloné*-, engl. *id.* > rom. *belono*-. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., frică patologică față de înțepătura de ac; *sin.* belonofobie; ~id (v. -id), adj. (despre un os) în formă de ac.

BENTO- „fundul apelor, adânc, bentonic”. ◊ gr. *benthos* „adâncime, fundul apei” > fr. *benthos*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *bento*-. ■ ~fag (v. -fag), adj. (despre un organism) care se hrănește cu viețuitoare bentonice; ~filii (v. -filii), adj., s.m. pl. (pești) care depun icrele pe un substrat vegetal, pietros sau nisipos; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante fixate pe fundul mărilor sau al apelor dulci; ~gen (v. -gen), adj. (despre un sediment marin) de origine organică vegetală sau animală; ~graf (v. -graf), s.n., aparat cu care se poate fotografia fundul mării la adâncimi foarte mari; ~potamic (v. -potamic), adj., care crește sau care se dezvoltă pe fundul apelor curgătoare; ~scop (v. -scop), s.n., aparat de scufundare, de formă sferică, suspendat de nava de cercetări cu ajutorul unui cablu.

BI- „dublu, de două ori, îndoit”. ◊ lat. *bis* „de două ori” > fr. *bi*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *bi*-. ■ ~anter (v. -anter), adj., cu două antere; ~axifer (v. axi-, v. -fer), adj., care are două axe florale; ~cefal (v. -cefal), adj., care are două capete; ~centric (v. -centric), adj., care are două centre; ~ciclic (v. -ciclic), adj. 1. Care prezintă două cicluri. 2. Dispus în două verticile sau cercuri. 3. (Despre un compus organic) A cărui formulă conține două lanțuri închise; ~corn (v. -corn), adj., care are două antene sau două coarne; ~cromie (v. -cromie), s.f., tipăritură în două culori; ~cuspid (v. -cuspid), adj., care prezintă două vârfuri; ~dactilie (v. -dactilie), s.f., anomalie congenitală în care apar două degete la o mână sau la un picior; *sin.* *bidactiliism*; ~fer (v. -fer), adj. (despre o plantă) care înfloiește și care fructifică de două ori pe an; ~fid (v. -fid), adj., despăcat în două; ~flor (v. -flor), adj., care are două flori; ~form (v. -form), adj. (despre o plantă) care are două forme; ~gam (v. -gam), adj., s.m. și f. (persoană) care are două soții sau care a contractat două căsătorii paralele; ~gamie (v. -gamie), s.f., situație a unei persoane bigame; ~lobectomie (v. lob/o-, v. -ectomie), s.f., rezecție

a doi plămâni; ~man (v. -man₂), adj., care are două mâini; ~nom (v. -nom₂), s.n., expresie algebrică formată din doi termeni; ~pară (v. -par), adj. (despre o femeie) care a făcut doi copii la o naștere; ~ped (v. -ped₂), adj., s.n. (animal) cu două picioare; ~penatiffid (v. penati-, v. -fid), adj., care are limbul împărțit în mai multe segmente dispuse în mod penat; ~peniform (v. peni-, v. -form), adj. (despre mușchi) ale cărui fibre se înserează angular pe două fețe ale unui tendon central; ~petal (v. -petal), adj., care are două petale; ~rostru (v. -rostru), adj. (despre o formațiune vegetală sau animală) cu două ciocuri sau cu doi pinteni; ~sulc (v. -sulc), adj. (despre un animal) cu copita despicată; ~triflor (v. tri-, v. -flor), adj., care are de două ori câte trei flori; ~univoc (v. uni-, v. -voc), adj., care se găsește într-un raport reciproc și exclusiv de unu la unu; ~valent (v. -valent), adj., s.n. 1. Adj. (Despre un element chimic) Care are două valențe. 2. Adj. Care are două valori. 3. Adj., s.n. (Organism diploid) cu o pereche de cromozomi omologi, în timpul meiozei; ~valve (v. -valv), adj. s.f. pl. 1. Adj. Cu cochilia formată din două valve. 2. Adj. (Despre capsule vegetale) Format din două părți. 3. S.f. pl. Clasă de moluște acvatice marine și dulcicole, cu corpul cuprins într-o cochilie formată din două valve și cu branhiile lamelare; *sin.* *lame-libranhiate*.

BIAIO- „anormal, nenormal”, ◊ gr. *biaios* „forțat” > fr. *biaio*-, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *biaio*-. ■ ~morfoză (v. -morfoză), s.f., modificare anormală morfologică și funcțională sub influența unor factori obișnuiți.

BIBLIO- „carte, hârtie, scriere, tipăritură, referitor la cărți”. ◊ gr. *biblion* „carte” > fr. *bibliot*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *biblio*-. ■ ~clast (v. -clast), s.m. și f., distrugător de cărți; ~cleptomanie (v. clepto-, v. -manie), s.f., tendință patologică de a sustrage cărți; ~fag (v. -fag), adj. (despre o insectă) care se hrănește cu celuloza din cărți; ~fil (v. -fil), adj., s.m. și f. 1. Adj., s.m. și f. (Colecționar) de cărți rare și prețioase. 2. Adj. (Despre o ediție) Realizat în condiții grafice deosebite; ~filie (v. -filie), s.f. 1. Pasiune de a cunoaște, de a evalua și de a colecționa cărți rare și prețioase. 2. Ramură a bibliologiei care se ocupă cu studiul cărților rare și al valorii lor artistice; ~fob (v. -fob), s.m., persoană care urăște cărțile; ~fobie (v. -fobie), s.f., repulsie patologică față de cărți; ~graf (v. -graf), s.m., specialist în bibliografie (1); ~grafie (v. -grafie), s.f. 1. Ramură a bibliologiei care se ocupă cu studiul tipăriturilor, al edițiilor operelor etc. 2. Ansamblu lucrărilor unui autor sau al scrierilor referitoare la a anumită chestiune; ~latrice (v. -latrice), s.f., adorație a Bibliiei; ~latru (v. -latru), s.m. și f., persoană care adoră Biblia; ~lit (v. -lit), s.n., piatră

calcaroasă sau sistoasă care imită muchia unei cărți; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în bibliologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul cărților din punct de vedere al formei, al istoricului lor etc.; ~**man** (v. -man₁), adj., s.m. și f. (persoană) care manifestă pasiune exagerată pentru cărți; ~**manie** (v. -manie), s.f., pasiune excesivă pentru cărți; ~**manție** (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul unei cărți deschise la întâmplare; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., instituție de cultură în care se adună, se organizează și se păstrează cărțile și publicațiile, pentru a putea fi puse la dispoziția cititorilor; ~**teconomie** (v. teco-, v. -nomie), s.f., ramură a bibliologiei care studiază organizarea și conducerea bibliotecilor; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor maladii nervoase prin lecturi adecvate.

-**BIE** „viață, viețuire”. ◊ gr. *bios* „viață” > fr. -*bie*, lat. sav. -*bia*, engl. *id.* > rom. -*bie*.

BILI- „fiere,iliar”. ◊ lat. *bilis* „fiere” > fr. *bili-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bili-*. ■

~**cultură** (v. -cultură), s.f., cultura agentului pato-gen al unei boli infecțioase într-un mediu adecvat bilei; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce fiere; *sin.* biligenic; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la biligeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a fierii; *sin.* **biligenie**, **bilogeneză**; ~**genic** (v. -genic), adj. biligen*; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., biligeneză*; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografia căilor biliare; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere parțială sau totală a fierii către exterior; ~**urie** (v. -urie), s.f., prezența de săruri biliare în urină.

BILO- „fiere,iliar”. ◊ lat. *bilis* „fiere” > fr. *bilo-*, engl. *id.* > rom. *bilo-*. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la bilogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., biligeneză*; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la biloliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., distrugere bacteriană în prezența fierii sau a sărurilor biliare.

BIO- „viață, ființă vie, vital, biologic”. ◊ gr. *bios* „viață” > fr. *bio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bio-*. ■ ~**acustic** (v. -acustic), adj., referitor la studiul sunetelor emise de animale în diverse circumstanțe; ~**bibliografie** (v. biblio-, v. -grafie), s.f., scriere care cuprinde prezentarea vieții cuiva și lista analitică a lucrărilor sale; ~**blast** (v. -blast), s.n. 1. Substanță ipotetică vie, componentă fundamentală a citoplasmei. 2. Celulă capabilă să trăiască independent; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la bioblast (2); ~**calorimetrie** (v. calor-, v. -metrie₁), s.f., parte a biologiei care se ocupă cu studiul fenomenelor calorice produse de activitatea organică; ~**cenologie** (v. ceno₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul biocenozelor; ~**cenometru** (v. ceno₁-, v. -metru₁), s.n., dispozitiv pentru colectarea cantitativă a nevertebratelor din ierburii; ~**cenotic** (v. -cenotic),

adj., referitor la biocenoză; ~**cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., ansamblul organismelor animale și vegetale legate de un anumit loc de viață, formând un tot unitar; ~**ciclu** (v. -ciclu), s.n. 1. Ciclu vital evolutiv al unui organism. 2. Ansamblul transformărilor ciclice din natură, care implică totalitatea organismelor vii. 3. Subdiviziune mare a biosferei, cuprinzând biocenozele din principalele medii de viață; ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) otrăvitoare care poate distruge organismele vegetale sau animale; ~**citoneurologie** (v. cito-, v. neuro-, v. -logie₁), s.f., știință care studiază viața celulelor nervoase; ~**climagramă** (v. clima-, v. -gramă), s.f., grafic rezultat din suprapunerea cerințelor termohidrice ale unei specii, exprimate cifric, peste diagrama climatului unei localități date; ~**climatolog** (v. climato-, v. -log), s.m., specialist în bioclimatologie; ~**climatologie** (v. climato-, v. -logie₁), s.f., știință care studiază relațiile dintre organisme și climă; ~**coloid** (v. colo₂-, v. -id), s.m., substanță coloidală prezentă în celulele sau în țesuturile organismelor; ~**cor** (~**chor**, ~**hor**) (v. -cor), s.n. 1. Linie de hotar între regiunile floristice sau faunistice. 2. Grupare de plante și animale în cadrul unui biotop; ~**corie** (~**chorie**, ~**horie**) (v. -corie₂), s.f., parte a biocenozei cu durată de existență redusă, care apare ca urmare a unor condiții favorabile; *sin.* **microcenoză**; ~**crom** (v. -crom), adj., s.m. 1. Adj. Cu pigmenția biologică. 2. S.m. Pigment produs de plante sau de animale; ~**dermă** (v. -dermă), s.f. 1. Totalitatea organismelor din biocenoză a unei ape, care trăiesc pe tegumentul animalelor. 2. Stratul de microfloră de pe fundul apelor de munte (în algologie); ~**dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la dinamica funcțiilor organice; ~**dozimetr** (v. dozi-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru stabilirea cantității de raze ultraviolete, necesară pentru producerea unui eritem minim; ~**ecologie** (v. eco₁-, v. -logie₁), s.f., ecologie a plantelor și animalelor; ~**electrogeneză** (v. electro-, v. -geneză), s.f., proces de producere a electricității în celulele și țesuturile organismelor vii; ~**energoterapie** (v. energo-, v. -terapie), s.f., utilizarea bioenergiei în scop terapeutic; ~**ergonomie** (v. ergo-, v. -nomie), s.f., ramură a ergonomei care studiază oboseala organismului în corelație cu durata zilei de muncă, cu repausul, cu alimentația etc.; ~**fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu organisme vii; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., obținerea hranei prin consumul organismelor vii; ~**fenomenologie** (v. fenomeno-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul fenomenelor vieții; ~**fil** (v. -fii), adj. (despre elemente chimice) care se concentrează în corpul viețuitoarelor; ~**filactic** (v. -filactic), adj., referitor la biofilaxie; ~**filaxie** (v. -filaxie), s.f., ansamblu de mecanisme defensive ale organismului; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., instinct de conservare individuală; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., microorganisme care nu produc tulburări organismelor-gază; ~**fitic** (v. -fitic), adj.,

relativ la biofite; **-fiție** (v. -fiție), s.f., stare de echilibru instabil al organismului animal sau vegetal, în care se găsesc inactivate unele virusuri; **-fiziografie** (v. fizio-, v. -grafie), s.f., biologia organelor și structurilor fizice ale organismelor vii; **-fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., fiziologie a organismelor vii; **-for** (v. -for), s.m., determinant genetic elementar, constituit din molecule chimice, prezent în cromozomi; **-fotogenetic** (v. foto-, v. -genetic), adj., relativ la biofotogenează; **-fotogenează** (v. foto-, v. -genează), s.f., fenomen de producere a luminii reci de către unele viețuitoare; *sin.* **bioluminescență**; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.m. și n. 1. Adj. (Despre roci) Care a luat naștere prin activitatea organismelor. 2. (Despre un organism) Care trăiește parazit pe alt organism viu. 3. S.m. Moleculă ipotetică, purtătoare a fenomenelor specifice vieții. 4. S.n. Ingrășământ agricol, obținut din culturi de bacterii bogate în azot; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la biogenează; **-genează** (v. -genează), s.f., teorie potrivit căreia orice ființă provine numai din altă ființă care a procreat-o; **-genic** (v. -genic), adj. 1. Produs de materia vie. 2. Referitor la valoarea nutritivă a unei ape pentru microorganisme; **-genie** (v. -genie₁), s.f., știință care studiază dezvoltarea ontogenetică și evoluția filogenetică a organismelor vegetale și animale; *sin.* **biogenetică**; **-geocenologie** (v. geo-, v. ceno-, v. -logie₁) s.f., disciplină care studiază distribuția geografică a comunităților vegetale și animale; **-geocenic** (v. geo-, v. -cenotic₁), adj., referitor la biogeocenoză; **-geocenoză** (v. geo-, v. -cenoză₁), s.f., complex unitar al suprafeței globului terestru în care biocenoza și părțile respective din litosferă, hidrosferă, atmosferă și pedosferă se condiționează reciproc; **-geograf** (v. geo-, v. -graf), s.m. și f., specialist în biogeografie; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., știință care studiază repartiția organismelor vegetale și animale pe suprafața terestră; **-glifă** (v. -glif), s.f., urmă lăsată de viețuitoarele fosile pe suprafața inferioară a stratelor sedimentare; **-gnoză** (v. -gnoză), s.f., studiu al cunoașterii proceselor care au loc în materia vie; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., autor de biografii; **-grafie** (v. -grafie), s.f., expunere orală sau scrisă a vieții unei persoane; **-gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unui biosistem sau a variațiilor lui în timp; **-helminți** (v. -helminți), s.m. pl., viermi paraziți care în ciclul lor complex de dezvoltare trec prin cel puțin două gazde: una intermediară și alta definitivă; **-id** (v. -id), adj. (despre un sistem viabil) capabil să manifeste proprietăți specifice vieții numai în interiorul unui alt organism; **-lit** (v. -lit₁) s.n., rocă sedimentară provenind din transformarea substanței organice a viețuitoarelor; **-litic** (v. -litic₂), adj., care distruge viața; **-liză** (v. -liză), s.f. 1. Descompunerea substanței organice prin activitatea organismelor

vii, așa cum se întâmplă în platformele de gunoi, în canalele de scurgere. 2. Descompunerea materiei vii sub acțiunea fermenților; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în biologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază organismele vii și diferitele aspecte ale vieții; **-meteorolog** (v. meteorolo-, v. -log), s.m. și f., specialist în biometeorologie; **-meteorologie** (v. meteorolo-, v. -logie₁), s.f., studiul influenței factorilor climatici asupra ființelor vii; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă de cercetare a fenomenelor biologice prin măsurători efectuate asupra ființelor vii; **-metru** (v. -metru₁), s.n., denumire generică pentru instrumentele de măsurare a stării de sănătate; **-microscop** (v. micro-, v. -scop), s.n., aparat special, utilizat în biomicroscopie; **-microscopie** (v. micro-, v. -scopie), s.f., examen microscopic al celulelor și al țesuturilor vii; **-morfogetic** (v. morfo-, v. -genetic), adj., relativ la biomorfogenează; **-morfoogenează** (v. morfo-, v. -genează), s.f., proces de dezvoltare a caracterelor biologice și morfologice ale organismelor, în funcție de condițiile de existență; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f. 1. Totalitatea modificărilor structurale și funcționale ale organismelor. 2. Acțiunea morfogenetică a organismelor vii asupra altora; **-necroză** (v. -necroză), s.f., proces de distrugere a unui țesut organic, ca urmare a unor leziuni distrofice; **-nomie** (v. -nomie), s.f., știință care se ocupă cu legile de manifestare a vieții; **-nomogenetic** (v. nomo-, v. -genetic), adj., referitor la biomorfogenează; **-nomogenează** (v. nomo-, v. -genează), s.f., proces biologic evolutiv, determinat prin legi cauzale și logice; **-noză** (v. -noză), s.f., tulburare a activității normale a unui organism, produsă de un agent patogen viu; **-patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în biopatologie; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., patologie privită din perspectivă biologică; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanță organică vie, aflată în constituția organismului oricărei viețuitoare; **-plast** (v. -plast), s.n., particulă citoplasmatică vie, capabilă de a se reproduce singură; **-plastic** (v. -plastic), adj., referitor la proprietatea celulelor vii de a-și reface distrugerile suferite; **-poietic** (v. -poietic), adj., relativ la biopoieză; **-poieză** (v. -poieză), s.f., totalitatea fenomenelor care au contribuit la apariția organismelor vii; **-psiholog** (v. psiho-, v. -log), s.m. și f., specialist în biopsihologie; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre acțiunile reciproce ale psihicului și ale corpului uman; **-psihokinezie** (v. psiho-, v. -kinezie), s.f., totalitatea fenomenelor psihokinetice produse de un agent inductor asupra organismelor vii; **-pulptomie** (v. pulp/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a pulpei dentare vii; **-ritmogramă** (v. ritmo-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a ritmurilor biologice ale organismului; **-ritmologie** (v. ritmo-, v. -logie₁), s.f., știință care studiază ritmurile bio-

logice ale organismului; **-scopie** (v. -scopie), s.f. **1.** Observație a proceselor vitale. **2.** Studiul vieții pe bază de observații; **-sferă** (v. -sferă), s.f., totalitatea organismelor vegetale și animale care trăiesc pe suprafața terestră; **-sociologie** (v. socio-, v. -logie₁), s.f. **1.** Teorie care pretinde că factorul determinant al dezvoltării sociale este factorul biologic. **2.** Studiul comunităților vegetale și animale, fundamentat pe ideea analogiei dintre structurile sociale și cele ecologice; **-spectrometrie** (v. spectro-, v. -metrie₁), s.f., aplicare a metodelor spectrometrice pentru determinarea prezenței unui material străin; **-spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., examinarea a țesuturilor vii, cu ajutorul spectroscopului; **-speolog** (v. speo-, v. -log), s.m. și f., specialist în biospeologie; **-speologie** (v. speo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază viața plantelor și a animalelor cavernicole; **-stazie** (v. -stazie), s.f., fază de stabilitate în evoluția reliefului datorită absenței eroziunii, în condițiile existenței unei pătri permanente de vegetație; **-stratigrafie** (v. strati-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază răspândirea organismelor de-a lungul epocilor geologice și depozitele sedimentare cu ajutorul fosilelor; **-stratinomie** (v. strati-, v. -nomie), s.f., disciplină care studiază condițiile în care au fost înglobate în depozitele sedimentare fosilele vegetale și animale de-a lungul erelor geologice; **-taxie** (v. -taxie), s.f., disciplină care se ocupă cu clasificarea organismelor vii; *sin.* **biotaxonomie**; **-taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., biotaxie; **-tehnologie** (v. tehn-, v. -logie₁), s.f., elaborare de tehnici și de metodologii științifice pe baza înțelegerii proceselor biologice la toate nivelele de organizare a biosferei; **-telemetrie** (v. tele-, v. -metrie₁), s.f., disciplină care studiază organismele vii de la distanță, cu ajutorul undelor radio; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea produselor biologice în scop terapeutic; **-terminologie** (v. termino-, v. -logie₁), s.f., terminologie biologică; **-termogenetic** (v. termo-, v. -genetic), adj., relativ la biotermogeneză; **-termogeneză** (v. termo-, v. -geneză), s.f., transformare a energiei chimice în căldură la nivel celular; **-tip** (v. -tip), s.n. **1.** Grup de indivizi care au aceeași constituție genetică și care nu se deosebesc morfologic, prezentând, în schimb, diferențe de ordin biologic. **2.** Tip constituțional. **3.** Grup de germeni cu proprietăți biochimice asemănătoare, în cadrul unei specii; **-tipic** (v. -tipic), adj., referitor la biotip (**1**, **2**, **3**); **-tipologie** (v. tip-, v. -logie₁), s.f. **1.** Ramură a biologiei care studiază biotipurile. **2.** Disciplină care cercetează pentru fiecare individ relațiile posibile între structura corpului și comportamentul psihologic; **-tom** (v. -tom), s.n., aparat cu ajutorul căruia se realizează tomografia; **-tomie** (v. -tomie), s.f.,

studii structurii unui organism vegetal sau animal prin disecție; **-tonic** (v. -tonic), adj., referitor la raportul de asimilație și dezasimilație din organism; **-top** (v. -top), s.n., teritoriul de viață limitat, cu condiții ecologice relativ similare; **-topic** (v. -topic), adj., relativ la biotop; **-topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., studiul răspândirii în spațiu a viețuitoarelor; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un organism), care se hrănește cu substanțe existente în ființele vii; **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la nutriția țesuturilor organice; **-trofism** (v. -trofism), s.n., proces nutritiv al țesuturilor organice; **tropic** (v. -tropic), adj., relativ la biotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n. **1.** Mărire a virulenței unui microorganism latent sub influența unor agenți chimici, fizici sau de origine bacteriană. **2.** Proprietate a unor microbi sau virusuri de a nu se putea dezvolta decât în organisme vii; **-zom** (v. -zom), s.m., unitate organică și funcțională din citoplasmă, care se poate autoreplica; **-zomic** (v. -zomic), adj., referitor la biozom.

-BIONT „organism, ființă vie”. \diamond gr. *bion*, *bionton* „ființă, organism viu” > fr. *-bionte*, germ. *-biont*, -engl. *id.* > rom. *-biont*.

-BIOS „ființă vie, viețuitoare”. \diamond gr. *bios* „viață” > fr. *-bios*, engl. *id.* > rom. *-bios*.

-BIOTIC „relativ la viață, vital, biologic”. \diamond gr. *biotikos* „referitor la viață” > fr. *-biotique*, engl. *-biotic*, lat. sav. *-bioticus* > rom. *-biotic*.

-BIOZĂ „viață, nutriție, viețuitoare”. \diamond gr. *biosis* „mijloc de trai” > fr. *-biose*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-bioză*.

BISI- „mătase, sericeu”. \diamond lat. *byssus* „pânză fină de in” > fr. *byssi-*, engl. *id.* > rom. *bisi-*. ■

-fer (v. -fer), adj. (despre glandă) care poartă substanțe sericee.

BISO- „mătase, mătăsos, sericeu”. \diamond gr. *byssos* „în foarte fin” > fr. *byssos-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *biso-*. ■

-gen (v. -gen₁), adj. (despre o glandă) care produce substanțe sericee; **-id** (v. -id), adj. (despre o frunză) cu aspect de peri mătăsoși; **-lit** (v. -lit), s.n., substanță fibroasă, constituind o specie de amfibol, pe bază de magneziu, calciu și fier.

BITUMINI- „bitum, bituminos”. \diamond lat. *bitumen*, *inis* „smoală, catran” > fr. *bitumini-*, engl. *id.* > rom. *bitumini-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține bitum; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de bitum.

-BIU „viață, trai, existență”. \diamond gr. *bios* „viață” > lat. sav. *-bius* și *-bium*, germ. *-bium*, engl. *id.* > rom. *-biu*.

-BLAST „germen, embrion”. \diamond gr. *blastos* „lăstar, germen, mugur” > fr. *-blaste*, germ. *-blast*, engl. *id.*, it. *-blasto*, lat. sav. *-blastus* > rom. *-blast*.

-BLASTEM „mugur, germen, embrion”. \diamond gr. *blastema* „germen, mugur” > fr. *-blastème*, engl. *id.*, germ. *-blastem* > rom. *-blastem*.

-BLASTEZĂ „germinație, înmugurire“. ◊ gr. *blastesis* „încolțire, germinare“ > fr. *-blastèse*, germ. *id.* > rom. *-blasteză*.

-BLASTIC „germinal, germinativ, înmugurit“. ◊ gr. *blastikos* „germinat, încolțit“ > fr. *-blastique*, engl. *-blastic*, lat. sav. *-blasticus* > rom. *-blastic*.

-BLASTIE „germinație, înmugurire“. ◊ gr. *blastos* „germen, mugure“ > fr. *-blastie*, engl. *-blasty*, lat. sav. *-blastia* > rom. *-blastie*.

BLASTO- „germen, mugur, ramură, embrion, germinai, embrionar“. ◊ gr. *blastos* „mugur, lăstar, germe“ > fr. *blasto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *blasto-*. ■ **~carp** (v. *-carp*), s.m., mugur florifer; **~cel** (v. *-cel₁*), s.n., cavitatea centrală de segmentare a blastulei; **~chineză** (**~kineză**) (v. *-chineză*), s.f., mișcare a embrionului în ou, la anumite insecte și cefalopode; **~cist** (v. *-cist*), s.n. 1. Stadiu tranzitoriu al fenomenului de diferențiere celulară, în care noile celule, formate în urma diviziunilor succesive ale zigotului, migrează spre periferie; *sin.* *blastulă*. 2. Veziculă germinativă; **~cit** (v. *-cit*), s.n., celulă embrionară nediferențiată; **~derm** (v. *-derm*), s.n., membrană vitelină care dă naștere corpului embrionar; **~filă** (v. *-fil₂*), s.f., rudiment al cotiledonului; **~for** (v. *-for*), s.n. 1. Cordon ombilical al ovulului. 2. Fir care leagă sămânța de pericarp și o nutrește în tinerețe. 3. Formație anatomică cu aspect de cordon; **~ftorie** (v. *-ftorie*), s.f., degenerare a germenilor din citoplasma oului fecundat; **~gen** (v. *-gen₁*), adj. (despre ciuperci levuriforme) în care conidiile rezultă prin înmugurire sau prin lărgirea prealabilă a celulei conidiogene; **~genetic** (v. *-genetic*), adj., referitor la blastogeneză; *sin.* *blastogenie*; **~geneză** (v. *-geneză*), s.f. 1. Dezvoltare timpurie a embrionului în timpul segmentării și formarea păturilor germinale. 2. Reproducere prin înmugurire; *sin.* *blastogenie*; **~genic** (v. *-genic*), adj., blastogenetic*; **~genie** (v. *-genie₁*), s.f., blastogeneză* (1, 2); **~grafie** (v. *-grafie*), s.f., descriere sistematică a mugurilor; **~ide** (v. *-id*), adj., s.n. pl. 1. Adj. În formă de mugur. 2. S.n. pl. Clasă de echinoderme fosile, cu înfățișare de muguri calcaroși, descoperite în terenurile paleozoice; **~kineză** (v. *-kineză*), s.f., blastochineză*; **~litic** (v. *-litic₂*), adj., relativ la blastoliză; **~liză** (v. *-liză*), s.f., distrugere a celulei reproducătoare; **~manie** (v. *-manie*), s.f., proliferare teratologică a lăstarilor sub acțiunea micoplasmei și a ciupercilor; *sin.* *cladomanie*; **~mere** (v. *-mer*), s.n.pl., celule care provin din prima diviziune a oului fecundat; **~merotomie** (v. *mero-*, v. *-tomie*), s.f., secționare a unui blastomer; **~micete** (v. *-micete*), s.f. pl., ciuperci levuriforme patogene, care se reproduc prin înmugurire; **~neuropor** (v. *neuro-*, v. *-por*), s.m., deschidere temporară la unii embrioni, formată din unirea

blastoporusului cu neuroporul; **~por** (v. *-por*), s.m., gura primitivă a embrionului, prin care cavitatea internă a gastrulei comunică cu exteriorul; **~sferă** (v. *-sferă*), s.f., a doua fază în dezvoltarea unui embrion; *sin.* *blastulă*; **~spori** (v. *-spor*), s.m. pl., spori imperfecti care se formează prin înmugurirea unei celule preexistente; **~stromă** (v. *-stromă*), s.f., porțiune a blastodermului; **~toxic** (v. *-toxic*), adj., referitor la blastotoxie; **~toxic** (v. *-toxic*), s.f., toxicitate a celulelor germinative din protoplasmă; **~zooïd** (v. *zoo-*, v. *-ïd*), s.m., organism care se dezvoltă dintr-un blastem, prin reproducere asexuată.

BLASTOMO- „tumoare, umflătură“. ◊ gr. *blastoma* „tumoare“ > fr. *blastomo-*, engl. *id.* > rom. *blastomo-*. ■ **~gen** (v. *-gen₁*), adj., care generează tumori; **~genetic** (v. *-genetic*), adj., relativ la blastomogeneză; **~geneză** (v. *-geneză*), s.f., proces de formare și dezvoltare a unei tumori maligne.

BLEFAR-, v. **BLEFARO-**. ■ **~ant** (v. *-ant*), adj., cu flori ciliate; **~oftalmie** (v. *-oftalmie*), s.f., inflamație simultană a pleoapelor și a conjunctivei.

-BLEFARIE „pleoapă, cili“. ◊ gr. *blepharon* „pleoapă, cil“ > fr. *-blépharie*, lat. sav. *-blepharia* > rom. *-blefarie*.

BLEFARO- „pleoapă, cili, palpebral, ciliat“. ◊ gr. *blepharon* „pleoapă“ > fr. *blépharo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *blefaro-*. ■ **~blast** (v. *-blast*), s.n., corpuscul situat la baza flagelilor; **~blenoree** (v. *bleno-*, v. *-ree*), s.f., blenoree a pleoapelor; **~calazie** (v. *-calazie*), s.f., lărgire a plicei cutanate a ploapei superioare; **~cere** (v. *-cer₁*), s.n.pl., gen de insecte din ordinul blefaroceridelor, caracterizate prin prezența unei gheare la marginea fiecărui segment abdominal; **~fimoză** (v. *-fimoză*), s.f., micșorare a deschiderii fantei palpebrale; **~for** (v. *-for*), adj. (despre o frunză) prevăzută pe margine cu peri sau cili paraleli; **~metru** (v. *-metru₁*), s.n., instrument chirurgical utilizat la operația trichiazei, inflamație permanentă a conjunctivei; **~pioree** (v. *pio-*, v. *-ree*), s.f., inflamație purulentă a globului ocular; **~plaste** (v. *-plast*), s.n., pl., corpusculi granulari colorați, situați la baza flagelilor, la zoosporii și gameții mobili, cu rol în dirijarea mișcării; **~plastie** (v. *-plastie*), s.f., operație chirurgicală de refacere a unei pleoape distruse; *sin.* *blefaropoeză*; **~plegie** (v. *-plegie*), s.f., paralizie a pleoapei și a aparatului său muscular; **~poieză** (v. *-poieză*), s.f., blefaroplastie*; **~ptoză** (v. *-ptoză*), s.f., cădere patologică a pleoapei superioare; **~rafie** (v. *-rafie*), s.f., operație de suturare a unei pleoape; **~spasm** (v. *-spasm*), s.n., contracție spasmodică a mușchului orbicular al pleoapelor; **~stat** (v. *-stat*), s.n., instrument medical pentru menținerea pleoa-

pelor îndepărtate în timpul operațiilor pe ochi; **-stazie** (v. -stazie), s.f., imobilizare a pleoapelor; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare a pleoapelor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a pleoapelor.

-BLEM „strat, țesut organic”. ◊ gr. *blema* „pătură” > fr. *-blème*, germ. *-blem*, engl. *id.* > rom. *-blem*.

BLEN-, v. **BLENO-**. ■ **-enterie** (v. -enterie), s.f., stare patologică manifestată prin eliminarea frecventă a materiilor fecale de consistență lichidă sau moale; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f. 1. Inflamație catarală a conjunctivei. 2. Secreție conjunctivală exagerată; **-otoree** (v. oto-, v. -ree), s.f., scurgere a urechii în catarul auricular; **-urie** (v. -urie), s.f., prezența de mucozități în urină.

BLENI- „mucus, mucozitate”. ◊ lat. *blennus* „răpciugos, mucios” > fr. *blenni-*, engl. *id.* > rom. *bleni-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține mucus; **-form** (v. -form), adj., care are aspect de mucozitate.

BLENO- „mucus, mucoasă, mucozitate”. ◊ gr. *blenna* „mucus, mucozitate” > fr. *blenno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bleno-*. ■ **-gen** (v. -gen-), adj., care produce mucus; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu mucusul; **-ragie** (v. -ragie), s.f., boală venerică contagioasă, manifestată prin scurgeri purulente, mâncărime etc.; *sin.* **blenoree**, **gonoree**; **-ree** (v. -ree), s.f., blenoragie; **-rinie** (v. -rinie), s.f., inflamație a mucoasei nazale; *sin.* **coriză**, **rinită**; **-stazie** (v. -stazie), s.f., reducere a secreției excesive sau anormale de mucus.

-BLEPSIE, „vedere, vază”. ◊ gr. *blepsis* „vedere, vază” > fr. *-blepsie*, germ. *id.* > rom. *-blepsie*.

-BOL (-BOLĂ) „aruncare, schimbare, transformare”. ◊ gr. *boleo*, *ein* „a arunca, a azvârlî” > fr. *-bole*, engl. *id.*, germ. *-bol*, it. *-bolo* > rom. *-bol* și *-bolă*.

-BOLĂ, v. **-BOL**.

BOLEO- „diseminare, împrăștiere”. ◊ gr. *boleo*, *ein* „a azvârlî, a arunca” > fr. *boléo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *boleo-*. ■ **-anemocorie** (v. anemo-, v. -corie), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă boleanemocorie; **-anemocorie** (v. anemo-, v. -corie₂), s.f., răspândire a semințelor și a sporilor prin aruncare la exterior; **-autocor** (v. auto-, v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă boleanemocorie; **-autocorie** (v. auto-, v. -corie₂), s.f., autodiseminare printr-un mecanism propriu.

-BOLIE „trecere, schimbare, modificare”. ◊ gr. *bole* „aruncare, azvârlire” > fr. *-bolie*, germ. *id.*, engl. *-boly* > rom. *-bolie*.

BOLO- „energie radiantă, radiație”. ◊ gr. *bole*, *bolos* „rază, sulță, săgeată” > fr. *bolo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *bolo-*. ■ **-metrie** (v. -metrie), s.f., măsurare a intensității radiațiilor;

-metru (v. -metru-), s.n. 1. Instrument folosit pentru măsurarea fluxurilor de radiații termice.

2. Aparat pentru măsurarea cantității de energie radiantă. 3. Instrument pentru măsurarea intensității radiațiilor electromagnetice. 4. Aparat care măsoară strălucirea aparentă a stelelor;

-scop (v. -scop), s.n., instrument medical utilizat pentru detectarea corpurilor metalice din țesuturile organice.

BOMBICI- „mătase, mătăsoș”. ◊ lat. *bombyx*, *ycis* „vierme de mătase” > fr. *bombyci-*, lat. sav. *id.* > rom. *bombici-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre o frunză) care poartă peri mătăsoși și moi; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de mătase.

BOMBILI- „bondar”. ◊ gr. *bombylios* „bondar” > fr. *bombylli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bombilli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă bon-dari; **-form** (v. -form), adj., în formă de bondar.

BOSTRICI- „elice, elicoidal”. ◊ lat. *z. bostrychus* „ondulat, buclat” > fr. *bostryci-*, lat. sav. *id.* > rom. *bostrici-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de elice; *sin.* **bostricoid**.

BOSTRICO- „elice, elicoidal”. ◊ gr. *bostrykhos* „buclă de păr” > fr. *bostrycho-*, lat. sav. *id.* > rom. *bostrico-*. ■ **-ceras** (v. -ceras), s.m., amonit aberrant din perioada cretacică, cu cochilia înrulată elicoidal, turiculată, prezentând circumvoluțiuni net separate; **-id** (v. -id), adj., bostriciform*.

-BOTANIC „de botanică, relativ la plante, la ierburi”. ◊ gr. *botanikos* „referitor la ierburi” > fr. *-botanique*, engl. *-botanic*, germ. *-botanisch*, lat. sav. *-botanicus* > rom. *-botanic*.

BOTANO- „plante, vegetale, ierburi”. ◊ gr. *botane* „iarbă, plantă” > fr. *botano-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *botano-*. ■ **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu vegetale; **-grafie** (v. -grafie), s.f., botanică descriptivă; **-lit** (v. -lit), s.n., plantă fosilă; **-logie** (v. -logie), s.f., știință care se ocupă cu studiul plantelor; **-manție** (v. -manție), s.f., arta de a prezice viitorul prin examinarea plantelor aduse de furtună, după poziția, culoarea și mirosul lor.

BOTR-, v. **BOTRO-**. ■ **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut format din celule sau din canale poroase.

BOTRICI- „racem, ciorchine”. ◊ lat. *z. botrys*, *ycis* „ciorchine de strugure” > fr. *botryci-*, lat. sav. *id.* > rom. *botrici-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă ciorchini de struguri; **-form** (v. -form), adj., în formă de ciorchine, de racem.

BOTRIO- „botridie, organ de fixare”. ◊ gr. *bothrion* „cavitate mică, gropiță” > fr. *bothrio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *botrio-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), s.m., vierme parazit intestinal, din familia cestodelor, al cărui organ de fixare este format din două botridii.

BOTRIO- „ciorchine, racem”. ◊ gr. *botrys*, *ycis* „ciorchine de struguri” > fr. *botryo-*, engl. *id.*, germ.

id. > rom. *botrio*₂-. ■ **-blastospori** (v. *blasto*-, v. -spor), s.m. pl., celule reproducătoare asexuate, formate pe sterigme, care se găsesc de-a lungul hifelor sau pe niște umflături terminale sau intercalare; **-for** (v. -for), adj., care poartă ciorchini sau raceme; **-gen** (v. -gen₁), s.n., mineral din grupul aluminit-cianotrichitului, care se prezintă în agregate reniforme sau bo-trioidale; **-id** (v. -id), adj., în formă de ciorchine; *sin.* *botrioidal*; **-lit** (v. -lit₁), s.n., varietate de da-tolit, care se prezintă în agregate sub formă de ciorchini de strugure; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a curei de struguri în scop terapeutic.

BOTRO- „rid, cicatrice”. ◇ gr. *bothros* „șanț, groapă” > fr. *bothro*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *botro*-. ■ **-dendron** (v. -dendron), s.m., plantă fosilă dintre lycopodiile paleozoice, pe a cărei scoarță există riduri foliare.

BOTULI- „cârnat”. ◇ lat. *botulus* „cârnat” > fr. *botuli*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *botuli*-. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre spori) în formă de cârnat.

BOVI- „bovin, bovideu”. ◇ lat. *bos, bovis* „bou” > fr. *bovi*-, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *bovi*-. ■ **-form** (v. -form), adj. cu aspect bovin.

BRACHI₁-, v. **BRAHI**₁-

BRACHI₂-, v. **BRAHI**₂-

BRACTEI- „bractee, frunzuliță”. ◇ lat. *bractea* „lamă de metal” > fr. *bractéi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bractei*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre o floare) prevăzut cu bractee; **-form** (v. -form), adj., în formă de bractee.

BRACTEO- „bractee, frunzuliță”. ◇ lat. *bractea* „lamă, foiță de metal” > fr. *bractéo*-, engl. *id.*, germ. *brakteo*- > rom. *bracteo*-. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., dezvoltare excesivă și proliferare teratologică a bracteelor.

BRADI- „lent, rar, încet, redus, încetinit”. ◇ gr. *bradys* „lent, încet” > fr. *brady*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bradi*-. ■ **-acuzie** (v. -acuzie), s.f., reducere patologică a auzului; **-artrie** (v. -artrie), s.f., ritm încetinit în articularea cuvintelor; **-auxeză** (v. -auxeză), s.f., creștere întârziată a unui organ vegetal față de altul; **-bazie** (v. -bazie), s.f., mers încetinit, datorat unor cauze patologice; **-cardie** (v. -cardie), s.f., încetinire a activității cardiace, manifestată prin scăderea pulsului; *sin.* *bradiritmie*; **-chinezie** (-kinezie) (v. -chinezie), s.f., încetineală în executarea mișcărilor; **-dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin scurtarea degetelor; **-estezie** (v. -estezie), s.f., percepere lentă a senzațiilor exteroceptive; **-fag** (v. -fag), adj., care prezintă Bradifagie; **-fagie** (v. -fagie), s.f., consum lent al hranei; **-falangie** (v. -falangie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin scurtarea falangelor; **-fazie** (v. -fazie), s.f., tulburare de limbaj care constă într-o exprimare

foarte rară a cuvintelor; **-femie** (v. -femie), s.f., încetinirea generală a debitului verbal; **-frazie** (v. -frazie), s.f., vorbire încetinită produsă de boli mintale; **-frenie** (v. -frenie), s.f., desfășurare lentă a proceselor psihomotorii; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la bradigeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., evoluție încetinită a unor organisme vegetale sau animale; **-glosie** (v. -glosie), s.f., bradilalie*; **-kinezie** (v. -kinezie), s.f., bradichinezie*; **-lalie** (v. -lalie), s.f., încetinire anormală a ritmului vorbirii; *sin.* *bradiglosie*; **-logie** (v. -logie₁), s.f., totalitatea tulburărilor de ritm ale comunicării, având etiologii diferite; **-pepsie** (v. -pepsie), s.f., proces digestiv încetinit; **-pnee** (v. -pnee), s.f., răire anormală a mișcărilor respiratorii; **-pragie** (v. -pragie), s.f., diminuare anormală a activității motorii; *sin.* *bradipragie*; **-praxie** (v. -praxie), s.f., bradipragie*; **-psihie** (v. -psihie), s.f., încetinire anormală a ritmului funcțiilor psihice; **-ritmie** (v. -ritmie), s.f., bradicardie*; **-sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., încetinire a bătăilor pulsului; **-spermie** (v. -spermie), s.f., întârziere patologică a ejaculației; **-sporie** (v. -sporie), s.f., diseminarea semințelor într-o perioadă mai lungă de timp, până toamna târziu; **-tochie** (-tocie) (v. -tochie), s.f., naștere anormal de înceată; **-urie** (v. -urie), s.f., proces de eliminare încetinită a urinii; **-zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă din ordinul teromorfelor; *sin.* *pareiazaur*.

-BRAH „scurt, îngust”. ◇ gr. *brakhys* „scurt, îngust” > fr. *-braque*, engl. *-brach* > rom. *-brah*. **BRAHI**₁- (**BRACHI**₁-) „scurt, îngust”. ◇ gr. *brakhys* „îngust, scurt” > fr. *brachy*-, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *brachi*-, lat. sav. *brachy*- > rom. *brahi*₁- și *brachi*₂-; ■ **-acant** (v. -acant), adj. (despre o plantă) cu spini scurți; **-bazie** (v. -bazie), s.f., mers cu pași anormal de mici; **-blast** (v. -blast), s.n., lujer anual scurt, cu creștere limitată; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la brahiblast; **-cardie** (v. -cardie), s.f., încetinire anormală a activității cardiace; **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina scurtă; **-cefal** (v. -cefal), adj. s.m. 1. Adj. Cu capul scurt. 2. Adj. s.m. (Persoană) care are craniul cu diametrele longitudinal și transversal aproape egale; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., constituția unei persoane brahicefale; *sin.* *brahocranie*; **-cer** (v. -cer₁), adj., s.n pl. 1. Adj. Care are coarne sau antene scurte. 2. S.n. pl. Subordin de insecte diptere, care se caracterizează prin antene scurte, formate din 3-4 articole; **-cheilie** (v. -cheilie), s.f., anomalie caracterizată prin scurtarea accentuată a uneia sau a ambelor buze; **-ciad** (v. -ciad), adj., cu ramuri scurte; **-corm** (v. -corm), adj., s.m. și f. (persoană) cu trunchiul scurt; **-cran** (v. -cran), adj., cu craniul mic; **-cranie** (v. -cranie), s.f., brahicefalie*;

-**dactil** (v. -dac-til), adj., cu degetele scurte; -**dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin scurtimea exagerată a degetelor; -**drom** (v. -drom), adj. (despre nervația frunzei) îndreptat spre marginea organului vegetal, apoi curbat și reticulat; -**falangie** (v. -falangie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin falange anormal de scurte; -**fii** (v. -fil₂) adj., cu frunze foarte scurte; -**glosie** (v. -glosie), s.f., limbă anormal de scurtă; -**gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilare anormal de scurte; -**gnatie** (v. -gnatie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin dezvoltarea redusă în lungime a maxilei sau a mandibulei; -**grafie** (v. -grafie), s.f., stenografie; -**logie** (v. -logie₁), s.f., specie de elipsă care constă în evitarea repetării unui element al frazei, exprimat anterior; *sin.* **brahiologie**; -**meioză** (v. -meioză), s.f., diviziune celulară în cursul căreia se reduce numărul de cromozomi; -**melie** (v. -melie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin dezvoltarea incompletă sau în lungime a membrului; *sin.* **micromelie**; -**metrop** (v. metr/O₂, v. -op), adj. (despre ochi) al cărui focar este situat între infinit și retină; -**metropie** (v. metr/O₂, v. -opie), s.f., stare patologică a ochiului brahimetrop; -**morf** (v. -morf), adj., s.m. (tip constituțional) caracterizat prin trup îndesat și membre scurte; *sin.* **brahitip**, **brevilin**; -**morfie** (v. -morfie), s.f., stare caracterizată printr-o statură anormal de mică; -**odont** (v. -odont), adj., ai cărui dinți au coroană scurtă și erupție rapidă; -**plast** (v. -plast), s.n., ramură scurtă care produce și care susține frunzele, florile sau fructele; -**pnee** (v. -pnee), s.f., respirație scurtă și sacadată; -**pode** (v. -pod), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu picioarele sau cu pețiolurile scurte. 2. S.n. pl. Clasă de animale nevertebrate bentonice, exclusiv marine; -**pter** (v. -pter), adj., cu aripile anormal de scurte; -**rahie** (v. -rahie) s.f., coloană vertebrală anormal de scurtă; -**rinc** (v. -rinc), adj., cu ciocul scurt; -**rinie** (v. -rinie), s.f., anomalie congenitală caracterizată printr-un nas foarte scurt; -**schelie** (v. -schelie), s.f., dezvoltare insuficientă a membrului inferioare; -**stafilie** (v. -stafilie), s.f., anomalie caracterizată printr-un arc alveolar scurt; -**stilie** (v. -stilie), s.f., tip de heterostilie cu stile mai scurte decât staminele; -**tip** (v. -tip), adj., s.m., brahimorf; -**tipic** (v. -tipic), adj., al cărui corp este îndesat și gros; -**ur** (v. -ur), adj. (despre crustacee) cu coadă scurtă.

BRAHI₂ (**BRACHI₂**) „plex brahial”. \diamond gr. *brakhion* „braț” și lat. *brachium* „braț” > fr. *brachi*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *brah₂*- și *brach₂*-. ■ -**algie** (v. -algie), s.f., nevralgie în zona plexului brahial; -**pode** (v. -pod), s.n. pl., brahiopode*.

BRAHIDO- „scurt, marginal”. \diamond gr. *brakhys*, *ydos* „scurt” > fr. *brachydo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *brahido*-. ■ -**drom** (v. -drom), adj. (despre nervația unei frunze) îndreptat spre marginea organului, apoi curbat și reticulat împletit.

-**BRAHIE** „braț”. \diamond gr. *brakhion* „braț” > fr. -*brachie*, germ. *id.*, engl. -*brachia*, lat. sav. *id.* > rom. -*brahie*.

BRAHIO₁- „scurt, îngust”. \diamond gr. *brakhys* „îngust, scurt” > fr. *brachyo*-, it. *brachio*- > rom. *brachio*-. ■ -**logie** (v. -logie₁), s.f., brahiologie*.

BRAHIO₂- „braț, membru superior”. \diamond gr. *brakhion* „braț” > fr. *brachio*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *brahio*-. ■ -**pode** (v. -pod), s.n., pl., clasă de nevertebrate marine cu cochilie bivalvă și cu două brațe spiralate în jurul gurii; -**tomie** (v. -tomie), s.f., amputare a unui braț; -**zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă uriașă dinozauriană din jurasicul superior și cretacicul inferior, cu membrele posterioare mai scurte decât cele anterioare.

BRAHISTO- „cel mai scurt, foarte scurt”. \diamond gr. *brakhystos* „cel mai scurt” > fr. *brachysto*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *brahisto*-. ■ -**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care are un cap foarte scurt și lat; -**cronă** (v. -cron), adj., s.f. (traietorie) pe care un corp realizează cel mai scurt timp, atunci când se deplasează între cele două puncte date, sub acțiunea gravitației.

BRANCHI-, v. **BRANHI**.

BRANCHIO-, v. **BRANHI**-.

-**BRANH** „branhie, branhiat”. \diamond gr. *brankhia* „urechi de pește, branhii” > fr. -*branche*, engl. -*branch* > rom. -*branh*.

BRANHI (**BRANCHI**-) „branhii, branhiat”. \diamond lat. *branchiae* „branhii” > fr. *branchi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *branh*- și *branchi*-. ■ -**col** (v. -col₁), adj. (despre crustacee) care trăiește parazitare pe branhiile peștilor; -**fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu branhii; -**form** (v. -form), adj., în formă de branhii; -**remă** (v. -remă), s.f., membru cu funcție locomotorie și respiratorie, la branhiopode.

-**BRANHIE** „branhii”. \diamond gr. *brankhia* „urechi de pește, branhii” > fr. -*branchie*, engl. -*branchia*, lat. sav. *id.* > rom. -*branhie*.

BRANHIO- (**BRANCHIO**-) „branhii, branhiat, branhiat”. \diamond gr. *brankhia* „urechi de pește, branhii” > fr. *branchio*-, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *branhio*- și *branchio*-. ■ -**gen** (v. -gen₁), adj., care își are originea în branhii; -**mer** (v. -mer), s.n., segment al mezodermului visceral; -**micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci inferioare care parazitează în vasele sanguine din lamelele branhiiale ale peștilor; -**pode** (v. -pod), s.n. pl., ordin de crustacee inferioare, cu corpul segmentat și prevăzut cu formații bran-

hiale; ~steg (v. -steg), adj., care acoperă branhiile; ~stome (v. -stom), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care are branhiile unite cu gura. 2. S.n. pl. Gen de cefalocordate, al căror tip este amfioxul; ~taxie (v. -taxie), s.f., reacție fizică prin care peștii sunt antrenati către o apă mai oxigenată; ~zaur (v. -zaur), s.m., animal amfibiu din carboniferul superior permian, din grupa stegocefalilor, asemănător cu salamandra.

BREFO- „embrion, embrionar”. ◊ gr. *brephos* „nou-născut, embrion” > fr. *brépho-*, engl. *id.*, lat.sav. *id.* > rom. *brefo-*. ■ ~plastic (v. -plastic), adj., care este format din țesuturi embrionare; ~plastie (v. -plastic), s.f., transplant de țesuturi embrionare, realizat în cadrul aceleiași specii; ~trofic (v. -trofic), adj., referitor la nutriția embrionară.

BREVI- „scurt, redus, diminuat”. ◊ lat. *brevis* „scurt” > fr. *brévi-*, engl. *brevis-*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *brevi-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpină scurtă; ~col (v. -col₂), adj., cu gâtul scurt; ~dom (v. -dom), adj. (despre o cochilie) a cărei cameră de locuit nu depășește lungimea unei circumvoluțiuni; ~fior (v. -fior), adj., cu flori scurte; ~ped (v. -ped₂), adj. 1. Cu picioare scurte. 2. (Despre flori, frunze, organe vegetale) Cu suportul scurt; ~rostru (v. -rostru), adj., s.m. pl. 1. Adj. Cu botul sau cu ciocul scurt. 2. S.m.pl. Crocodilienii cu botul scurt, lățit sau rotunjit, care au apărut în jurasic; ~stil (v. -stil), adj. (despre o plantă) care are stilul scurt.

BRICO- „scrâșnire, scrâșnet”. ◊ gr. *bryko, ein* „a scrâșni din dinți” > fr. *bryco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *brico-*. ■ ~manie (v. -manie), s.f., stare patologică de a scrâșni din dinți; *sin. bruxism, automatism masticator*.

BRIE „creștere, dezvoltare”. ◊ gr. *brye* „a crește, a se produce” > fr. *brye*, engl. *-brya*, lat. sav. *id.* > rom. *-brie*.

BRIO- „mușchi, plante criptogame, hepatice”. ◊ gr. *bryon* „mușchi” > fr. *bryo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *brío-*. ■ ~fil (v. -fil), adj., care trăiește pe mușchi; ~fite (v. -fit), s.f. pl., încrengătură de plante cu corpul diferențiat în rizoizi, tulpină și frunze, cu structură foarte simplă, al căror tip este mușchiul; ~id (v. -id), adj., asemănător cu mușchiul de pământ; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în briologie; ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul mușchilor de pământ; ~plast (v. -plast), s.n., apariție morbidă asemănătoare vegetațiilor (verucozități, protuberanțe, polipi); ~spor (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, specifică briofitelor; ~zoare (v. -zoar), s.n. pl. clasă de mici nevertebrate acvatice, care trăiesc în colonii fixate pe fundul apei, având aspect de mușchi de pământ.

BROM-, v. BROMO-. ■ ~hidroză (v. -hidroză), s.f., transpirație fetidă.

BROMATO- „aliment, nutriție, hrană”. ◊ gr. *broma, atos* „nutriție, hrană” > fr. *bromato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bromato-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., descriere a mijloacelor de nutriție; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază metodele de nutriție; ~metrie (v. -metrie), s.f., măsurare a alimentației; ~terapie (v. -terapie), s.f., folosirea alimentelor în scop terapeutic.

BROMO- „brom, bromură, miros fetid”. ◊ gr. *bromos* „miasmă, miros urât” > fr. *bromo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bromo-*. ■ ~dermă (v. -dermă), s.f., erupție cutanată, provocată de ingestia de medicamente conținând brom; *sin. bromodermie*; ~dermie (v. -dermie), s.f., bromodermă; ~manie (v. -manie), s.f., boală mintală care rezultă din ingestia excesivă de bromură sau a produselor ei; ~menoree (v. meno-, v. -ree), s.f., menstruație fetidă; ~pnee (v. -pnee), s.f., respirație urât mirositoare; *sin. halitosis*.

BRONCHO-, v. BRONHO-.

BRONHI-, v. BRONHIO-. ■ ~ectazie (v. -ectazie), s.f., dilatație parțială sau generală a bronhiilor; *sin. bronșectazie*.

BRONHIO- „bronhii, bronhial”. ◊ gr. *bronkia* „bronhii” > fr. *bronchio*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bronhio-*. ■ ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la bronhioliză; ~liză (v. -liză), s.f., proces caracterizat prin leziuni distructive ale peretelui bronhic; ~stenoză (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a bronhiilor.

BRONHO- (BRONCHO-) „bronhii, bronhial”. ◊ gr. *bronkhos* „trahee, bronhie” > fr. *broncho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *bronho-* și *broncho-*. ■ ~biopsie (v. bi/o-, v. -opsie), s.f., biopsie a mucoasei bronhice, efectuată în cursul unei bronhoscopii; ~cel (v. -cel₂), s.n., dilatație chistică a bronhiilor; ~egofonie (v. ego₂-, v. -fonie), s.f., combinare a egofoniei cu bronhofonia; *sin. egobronhofonie*; ~fonie (v. -fonie), s.f., rezonanță exagerată a vocii bolnavului, la ascultarea plămânilor, în cazuri de pneumonie, bronșită, astmă etc.; ~gen (v. -gen₁), adj., de origine bronhică; ~grafie (v. -grafie), s.f., radiografie a bronhiilor, după introducerea în căile respiratorii a unei substanțe de contrast; ~gramă (v. -gramă) s.f., imagine radiologică obținută în urma unei bronhografii; ~lit (v. -lit₁), s.n., concreție minerală descoperită în bronhii; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în bronhologie; ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care studiază bolile bronhice și tratamentul acestora; ~metrie (v. -metrie), s.f., măsurare a calibrului bronhic; ~metru (v. -metru), s.n., aparat medical utilizat în bronhometrie; ~mucozel (v. muco-, v. -cel₂), s.n., dilatație chistică a bronhiilor, plină cu secreții

stagnante; ~**patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a bronhiilor; ~**piocel** (v. pio-, v. -cel₂), s.n., dilatare chistică a bronhiilor plină cu puroi; ~**pio-ree** (v. pio-, v. -ree), s.f., inflamație bronhială purulentă; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a bronhiilor; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a bronhiilor; ~**pneumopatie** (v. pneumo-, v. -patie), s.f., maladie care afectează, în același timp, bronhiile și plămâni; ~**radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., examinare a bronhiilor și a bronhiolilor cu ajutorul razelor X; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., suturare a bronhiilor; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie bronhică; ~**ree** (v. -ree), s.f., expectorație exagerată, provocată de bronșita cronică; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în bronhoscopie; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare vizuală a interiorului bronhiilor cu ajutorul bronhoscopului; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spasmodică a bronhiilor; ~**spirografie** (v. spiro₂-, v. -grafie), s.f., înregistrare spirografică separată a ventilației celor doi plămâni; ~**spirometrie** (v. spiro₂-, v. -metrie₁), s.f., metodă de explorare funcțională simultană a fiecăruia dintre cei doi plămâni; ~**spirometru** (v. spiro₂-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea capacității fiecăruia dintre cei doi plămâni; ~**stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a bronhiilor; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru deschiderea bronhiilor; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a unei bronhii.

-**BRONTĂ** „tunet, trăsnet”. ◊ gr. *bronte* „trăsnet” > fr. *-bronte*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-brontă*.

BRONTO- „tunet, trăsnet, înfricoșător”. ◊ gr. *bronte* „tunet, trăsnet” > fr. *bronto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bronto-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tunete; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează tunetele; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., parte a meteorologiei care tratează despre tunete; ~**zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă jurasică din ordinul dinozaurilor erbivori, cu capul mic și cu gâtul foarte lung.

BU- „exagerat, excesiv”. ◊ gr. *bous* „bou” > germ. *bu-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bu-*. ■ ~**limie** (v. -limie), s.f., stare patologică manifestată prin foame excesivă; *sin.* **hiperorexie**, **eclimie**.

BUBON-, v. **BUBONO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea inghinală.

BUBONO- „regiune inghinală”. ◊ gr. *boubon* „stinghie, vintre” > fr. *bubono-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bubono-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie inghinală incompletă; ~**id** (v. -id), adj., asemănător unui bubon (adenită a regiunii inghinale).

BUCO- „gură, cavitate bucală”. ◊ lat. *bucca* „obraz, bucă” > fr. *bucco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* >

rom. *buco-*. ■ ~**faringoscop** (v. faringo-, v. -scop), s.n., aparat medical utilizat în bucofaringoscopie; ~**faringoscopie** (v. faringo-, v. -scopie), s.f., examinare medicală a porțiunii mediale a faringelui, cu ajutorul bucofaringoscopului.

BUFO- „broască răioasă”. ◊ lat. *bufo* „broască” > fr. *bufo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bufo-*. ■ ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a veninului de broască răioasă.

BULB-, v. **BULBO-**. ■ ~**odiu** (v. -odiu), s.n., disc al bulbului vegetal.

BULBI- „bulb, bulbar, bulbaceu”. ◊ lat. *bulbus* „ceapă, bulb” > fr. *bulbi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bulbi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă bulbi; ~**form** (v. -form), adj., în formă de bulb.

-**BULBIE** „bulb”. ◊ lat. *bulbus* „ceapă, bulb” > fr. *-bulbie*, germ. *id.* > rom. *-bulbie*.

BULBO- „bulb”. ◊ lat. *bulbus* „bulb, ceapă” > fr. *bulbo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *bulbo-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu înfățișare de bulb; ~**patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a bulbului duodenal.

BULI- „globular, globulos”. ◊ lat. *bulla* „bășică, vezică” > fr. *bulli-*, engl. *id.* > rom. *bulli-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre o celulă) cu aspect globulos și cu peretele subțire.

-**BULIE** „voință”. ◊ gr. *boule* „voință” > fr. *-bulie*, germ. *-bulie*, lat. sav. *-bulia* > rom. *-bulie*.

BUN-, v. **BUNO-**. ■ ~**odonte** (v. -odont), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu coroana molarilor mamelonată și formată din tuberculi conici. 2. S.n. pl. Grup de mamifere omnivore artiodactile, cu coroana molarilor mamelonată și constituită din tuberculi conici izolați.

BUNO- „mamelonat, conic”. ◊ gr. *bounos* „movilă, colină” > fr. *buno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *buno-*. ■ ~**id** (v. -id), adj. (despre un molar) de formă conică; ~**lofodont** (v. lofo-, v. -odont), adj. (despre un molar) care prezintă structură bunodontă și lofodontă; ~**selenodont** (v. seleno-, v. -odont), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre un molar) Care prezintă atât tuberculi rotunjiți și izolați, cât și tuberculi arcuți în formă de semilună. 2. S.n. pl. Grup fosil de mamifere erbivore, ai căror molari aveau un aspect intermediar între acela al rumeșătoarelor (selenodont) și al porcinelor (bunodont).

BURS-, v. **BURSO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de excizie a unei burse anatomice.

BURSI- „pungă, sac anatomic”. ◊ lat. tz. *bursa* „pungă, săculeț” > engl. *bursi-*, lat. sav. *id.* > rom. *bursi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., de forma unei pungi.

BURSO- „bursă, sac anatomic”. ◊ lat. tz. *bursa* „săculeț, pungă” > fr. *burso-*, engl. *id.*, lat. sav.

id. > rom *burso-*. ■ *-lit* (v. *-lit₁*), s.n., concrețiune formată într-o bursă anatomică; *-patie* (v. *-patie*), s.f., maladie care afectează o bursă anatomică; *-tomie* (v. *-tomie*), s.f., incizie chirurgicală a unei burse anatomice.

BUTIRO- „unt, grăsime”. ◇ gr. *butyron* „unt” > fr. *butyro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *butiro-*. ■ *-id* (v. *-id*), adj., cu aspect de grăsime; *-metru* (v. *-metru₁*), s.n., instrument pentru determinarea procentului de grăsime din lapte.

C

CACO- „rău, greșit, defectuos, maladiv, respingător”. ◇ gr. *kakos* „rău” > fr. *caco-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *kako-*, lat. sav. *caco-* > rom. *caco-*. ■

~**chilie** (v. -chilie), s.f., stare patologică a sucului gastric; ~**colie** (v. -colie), s.f., stare anormală a fierii; ~**demonopatie** (v. demono-, v. -patie), s.f., convingere delirantă a subiectului că este posedat de forțe demonice; ~**epie** (v. -epie), s.f., pronunție greșită; ~**fag** (v. -fag), adj., s.m. (individ) care consumă lucruri improprii alimentației; ~**fazie** (v. -fazie), s.f., vorbire incorectă cu deformarea și substituirea cuvintelor; ~**femie** (v. -femie), s.f., joc de cuvinte, cu caracter difamator; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., asociație dezagreabilă de sunete și de cuvinte; ~**gen** (v. -gen), adj. (despre un organism vegetal) care are structură genetică nefavorabilă; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la cacogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Dezvoltare anormală a unei structuri sau formații anatomice. 2. Incapacitate a plantelor la hibridație; ~**genic** (v. -genic), adj. (despre o mutație) care antrenează deteriorarea unui caracter și, implicit, diminuează potențialul adaptativ al individului; ~**genzie** (v. -genzie), s.f. senzație falsă de gust dezagreabil; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., alterarea ireversibilă a unei părți din țesuturile limbii; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., ortografiere greșită; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., vorbire defectuoasă; ~**logie** (v. -logie), s.f., construcție gramaticală greșită; ~**melie** (v. -melie), s.f., deformare congenitală a picioarelor; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie periculoasă; ~**plazie** (v. -plazie), s.f. 1. Stare de creștere morbidă. 2. Structură sau formație anatomică defectuoasă; ~**pragie** (v. -pragie), s.f., deviere de la normal a funcțiilor nutrițive; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., miros dezagreabil al gurii; ~**tenofobie** (v. teno-, v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a nu te face de râs în fața celorlalți, datorită unor deficiențe ale controlului sfincterian; *sin. teroarea sfincterului*; ~**timie** (v. -timie), s.f., afecțiune mentală cu modificări sau tulburări ale conduitei morale; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., nutriție defectuoasă.

CADUCI- „care cade spontan, caduc”. ◇ lat. *caducus* „care cade, pieritor” > fr. *caduci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *caduci-*. ■ ~**corn** (v. -corn), adj. (despre un animal) cu coarne caduce; ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori caduce.

CAENO-, v. **CENO-**.

CAINO-, v. **CENO₃**. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de înnoiri, de transformări, de schimbări.

CAINOTO-, v. **CENOTO-**.

CAIRO- „împrejurare, circumstanță”. ◇ gr. *kairos* „timp” > fr. *kairo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *cairo-*.

■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de împrejurări nefavorabile.

CALAMI- „pai, tulpină vegetală”. ◇ lat. *calamus* „pai, tulpină păioasă” > fr. *calami-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calami-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de pai.

CALATI- „coșuleț”. ◇ lat. *calathus* „cupă, coșuleț” > engl. *calathi-*, lat. sav. *id.* > rom. *calati-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de coșuleț.

~**CALAZIE** „lărgire, relaxare”. ◇ gr. *khalasis* „slăbire, lărgire” > fr. *-chaliasie* și *-chaliasis*, it. *-calasi*, lat. sav. *-chaliasis* > rom. *-calazie*.

CALAZO- (CHALAZO-, ȘALAZO-) „granulă, tumoare, calază”. ◇ gr. *khalaza* „măzărice, grindină” > fr. *chalazo-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *calazo-*, *chalazo-* și *șalazo-*. ■ ~**dermie** (v. -dermie), s.f., tumoare voluminoasă a pielii, de natură conjunctivă; ~**for** (v. -for), adj., s.n. (membrană) care acoperă gălbenușul de ou al păsărilor; ~**gam** (v. -gam), adj., care prezintă calazogamie; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundație, prezent la angiosperme în care tubul polinic pătrunde în ovul prin calază (chalază).

CALC-, v. **CALCO₂**. ■ ~**emie** (v. -emie), s.f., concentrație a calciului sanguin.

CALCARI- „pinten, cornet, pintenat”. ◇ lat. *calcar*, *aris* „pinten” > fr. *calcari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calcari-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un caliciu) care este prevăzut cu pinten; ~**form** (v. -form), adj., în formă de pinten.

CALCEI- „pantof, calceolat”. ◇ lat. *calceus* „pantof, încălțăminte” > fr. *calcēi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calcei-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de pantof; *sin. calceolat*.

CALCEOLI- „pantof mic”. ◇ lat. *calceolus* „pantof mic” > fr. *calcēoli-* > rom. *calceoli-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de pantof mic.

CALCI- „călcâi”. ◇ lat. *calx*, *cis* „călcâi” > fr. *calci-* > rom. *calci-*. ■ ~**grad** (v. -grad), adj., care merge pe călcâie.

CALCI₂ „calciu, calcar, calcaros”. ◇ lat. *calx*, *cis* „var, calciu” > fr. *calci-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *calci-*. ■ ~**col** (v. -col), adj. (despre o plantă) care vegetează pe solurile calcaroase; ~**fer** (v. -fer), adj., care conține calciu; ~**fii** (v. -fii), adj., despre o plantă care preferă solurile bogate în calciu; ~**filaxie** (v. -filaxie), s.f., sensibilitate mărită la calciu; ~**filie** (v. -filie), s.f. 1. Afinitate pe care o au unele plante pentru solurile calcaroase. 2. Afinitate anormală a unor țesuturi organice

pentru sărurile de calciu, pe care le fixează; **-fob** (v. -fob), adj. (despre o plantă) care nu poate trăi pe soluri sau pe roci calcaroase; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de calcar; **-fug** (v. -fug), adj. (despre o plantă) care nu suportă solurile bogate în carbonat de calciu; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce calcar; *sin. calcipar*; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat folosit pentru determinarea calciului din sol; **-mielie** (v. -mielie), s.f., procent ridicat de calciu din măduva osoasă; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un sol) caracterizat printr-un procent ridicat de calciu; **-par** (v. -par), adj., calcigen*; **-penie** (v. -penie), s.f., lipsă de calciu în țesuturile organice; **-pexie** (v. -pexie) s.f., proces de fixare a calciului în țesuturi; **-rahie** (v. -rahie), s.f., prezență a calciului în lichidul cefalorahidian; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a sărurilor de calciu în scop terapeutic; **-urie** (v. -urie), s.f., prezență a calciului în urină; **-vor** (v. -vor), adj. (despre un organism vegetal) care scobește cavitatea în rocile de calcar.

CALCO- „aramă, bronz, metal, sulf, mineral”. ◇ gr. *chalkos* „aramă, bronz” > fr. *calco*, engl. *id.* și *calco*, germ. *chalko*-, lat. sav. *calco*- > rom. *calco*-. ■ **-cloroză** (v. -cloroză), s.f., îngălbenire a frunzelor unei plante din cauza lipsei de fier asimilabil în solurile bogate în calciu; **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre un element chimic) care prezintă o afinitate deosebită pentru sulf; **-graf** (v. -graf), s.m., specialist în calcografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Procedeu de reproducere grafică a imaginilor cu ajutorul unor clișee metalice gravate. 2. Metodă microscopică de studiu a unei secțiuni lustruite a mineralelor metalifere opace, cu ajutorul luminii reflectate; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat geologic situat între litosferă și biosferă, care se caracterizează prin concentrarea sulfurii de fier și a elementelor cu afinitate pentru sulf; **-tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu grafic de reproducere, constând în gravarea, pe cale chimică, a desenului, pe o placă de zinc.

CALCULI- „concrețiuni minerale, calculi”. ◇ lat. *calculus* „pietricică, calcul vezical” > fr. *calculi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calculi*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care are calculi vezicali sau renali; **-form** (v. -form), adj., în formă de calculi vezicali sau renali.

-CALCULIE „calculi, concrețiune anatomică, simbol matematic”. ◇ lat. *calculus* „pietricică, calcul vezical” > fr. *-calculie*, lat. sav. *-calculia*, engl. *id.*, germ. *-kalkulie* > rom. *-calculie*.

CALI- „frumos, estetic, plăcut”. ◇ gr. *kallos* „frumos, bun” > fr. *calli*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kall*- > rom. *cali*-. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe frumoase; **-fore** (v. -for), s.f. pl., muște din familia califoridelor, cu corpul albastru, care vehiculează diferiți agenți patogeni; **-grafie** (v. -grafie), s.f., arta și tehnica de a scrie frumos; **-gramă** (v. -gramă), s.f., mod special de dispunere a ver-

surilor, având ca scop reprezentarea grafică a simbolurilor dintr-o poezie; **-metrie** (v. -metrie), s.f., știință a măsurării și estimării cât mai exacte a calității; **-pedie** (v. -pedie), s.f., puericultură prenatală; **-pteris** (v. -pteris), s.m., plantă fosilă din grupul pteridospermelor, care a lăsat impresiuni de frunze pe staturile cărbunoase din permian; **-stenie** (v. -stenie), s.f., program de exerciții fizice pentru preadolescenți, executate rapid în ritmul muzicii (la vechii greci).

CALIBEI- „oțel, oțelos”. ◇ lat. *chalybeis* „de oțel” > fr. *chalibéi*-, lat. sav. *id.* > rom. *calibei*-. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) de forma sărmei de oțel.

CALIC₁-, v. **CALICO₁-**. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori care au caliciu; **-andru** (v. -andru), adj. (despre o plantă) ale cărei stamine sunt inserate pe caliciu; **-antemie** (v. -antemie), s.f., anomalie a calciului, constând în transformarea sepelelor în petale; **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a unui caliciu renal; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unui caliciu renal.

CALIC₂-, v. **CALICO₂-**. ■ **-odofite** (v. -odofite), s.f. pl., plante care cresc pe terenurile pietroase.

CALICI- „caliciu, cupă”. ◇ lat. *calyx*, *ycis* „caliciu floral, cupă” > fr. *calyci*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calici*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care este prevăzută cu caliciu; **-flore** (v. -fior), adj., s.f. pl. (plante dicotiledonate) care au florile fixate pe caliciu; **-form** (v. -form), adj., în formă de caliciu.

CALIC₁- „cupă, caliciu”. ◇ gr. *kalyx*, *ykos* „cupă, pocal” > fr. *calyco*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calico*-. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de cupă sau de caliciu.

CALIC₂- „calciu, calcar, calcaros”. ◇ gr. *khalix*, *ikos* „var, pietriș” > fr. *chalice*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calico*-. ■ **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante care cresc și se dezvoltă pe pietrișuri; **-for** (v. -for), adj., care conține calciu; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce calciu; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a sărurilor de calciu; **-teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer erbivor din eocen, de talie mare, cu picioarele anterioare mai înalte decât cele posterioare.

CALINO- (**CHALINO-**) „frâu, comisură labială”. ◇ gr. *khalinos* „frâu, căpăstru” > engl. *cholino*-, lat. sav. *id.* > rom. *calino*- și *cholino*-. ■ **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a comisurii labiale.

CALIO- „cuib de pasăre”. ◇ gr. *kalia* „cuib de pasăre” > germ. *kaliö*-, lat. sav. *calio*-, engl. *id.* > rom. *calio*-. ■ **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul cuiburilor de păsări.

CALIPTO- „ascuns, învizibil, închis”. ◇ gr. *kalyptos* „ascuns, închis, acoperit” > fr. *calypto*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *calipto*-. ■ **-blastic** (v. -blastic), adj. (despre hidrozoare) la care

gonoforul este închis în gonotecă; ~lit (v. -lit₁), s.n., piatră prețioasă compusă din silicat natural de zirconiu tetragonal; *sin. zircon*.

CALIPTRI- „caliptră vegetală, piloriză”. ◊ lat. *calyptra* „văl, acoperământ, voal” > fr. *calyptri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *caliptri-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care este înzestrat cu caliptră; ~form (v. -form), adj., în formă de caliptră; *sin. caliptroid, caliptromorf*.

CALIPTRO- „caliptră vegetală, piloriză”. ◊ gr. *kalyptra* „învelitoare, voal, acoperământ” > fr. *calyptra*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *caliptro*. ■ ~gen (v. -gen₁), s.n., țesut meristematic situat la vârful vegetativ al rădăcinii care generează caliptra; ~ld (v. -ld), adj., caliptriform*; ~morf (v. -morf), adj., caliptriform*.

CALO- „frumos, simetric”. ◊ gr. *kalos* „frumos” și gr. *kallos* „frumusețe” > fr. *cailo-*, engl. *calo-* și *callo-*, germ. *kalo-*, lat. sav. *callo-* și *calo-* > rom. *calo-*. ■ ~cefal (v. -cefal), adj., care are un cap frumos; ~femie (v. -femie), s.f., joc de cuvinte laudativ; ~fil₁ (v. -fil₁), adj., iubitor de frumos; ~fil₂ (v. -fil₂), adj., cu frunze simetrice; ~filie₁ (v. -filie₁), s.f., preocupare pentru scrisul frumos, caligrafic; ~manie (v. -manie), s.f., preocupare patologică pentru propria-i frumusețe; ~podiu (v. -podiu), s.n., bractee mare, care învelește unele inflorescențe, mai ales spadicele; ~pter (v. -pter), adj. (despre o pasăre) care are aripi frumoase; ~tipie (v. -tipie), s.f., procedeu de fotografiere care utilizează clorura de argint ca sensibilizator și clorura de sodiu sau iodura de potasiu pentru fixare.

CALORI- „căldură, radiație, călduros, caloric”. ◊ lat. *calor, oris* „căldură” > fr. *calori-*, engl. *id.*, germ. *kalori-* > rom. *calori-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., s.n. 1. Adj. Care transportă sau care răspândește căldură. 2. S.n. Instalație de încălzire centrală, producătoare de energie calorică; ~fug (v. -fug), adj., s.n. (agent sau material) rău conducător de căldură; ~gen (v. -gen₂), adj., care produce energie calorică; *sin. calorigenic*; ~genic (v. -genic), adj., calorigen*; ~metrie (v. -metrie₁), s.f. 1. Disciplina care studiază metodele de măsurare a cantității de căldură. 2. Metodă de măsurare a cantității de căldură consumată de corpul uman; ~metru (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument folosit pentru măsurarea cantităților de căldură produse sau absorbite de corpuri. 2. Aparat pentru determinarea valorii calorice a alimentelor; ~tropic (v. -tropic), adj., referitor la calorigenism; ~tropism (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor, sub influența căldurii.

CAMBIO- „cambiu, țesut vegetal”. ◊ lat. *campium* „schimb, schimbare” > engl. *ambio-*, fr. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ambio-*. ■ ~gene (v. -gen₁), adj., s.f. pl. (celule) adulte capabile de a-și recăpăta proprietatea de a se divide și de a genera țesut meristematic.

CAME- (CHAME-) „care se târâște, repent, scund, scurt”. ◊ gr. *khamai* „situat pe pământ, târător, mic, pitic” > fr. *chamé-*, engl. *id.*, lat. sav. *chamae-*, it. *came-* > rom. *came-* și *chame-*. ■ ~cefal (v. -cefal), adj. (despre un individ) al cărui cap prezintă o boltă scundă, cu indicele de lățime-lungime de 57,6 sau mai puțin; ~cran (v. -cran), adj. (despre o persoană) al cărui craniu este scund, având indicele de înălțime-lungime de 69,9 sau mai puțin; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante perene scunde, lemnoase sau erbacee, cu muguri de regenerare situați aproape de suprafața solului, pe tulpini persistente; ~prosop (v. -prosop), adj. (despre o persoană) cu fața scundă și lată; ~rin (v. -rin), adj. (despre un individ) care are nasul mic și lat; ~som (v. -som), adj. (despre un individ) care este mic de statură.

CAMELI- „cămilă”. ◊ lat. *camelus* „cămilă” > fr. *caméli-* > rom. *cameli-*. ■ ~form (v. -form), adj., care are forma unei cămile.

CAMELO- „ovalar, eliptic”. ◊ gr. *kamelos* „cămilă” > fr. *camélo-*, lat. sav. *id.* > rom. *camelo-*. ■ ~cit (v. -cit), s.n., eritrocit ovalar, eliptic; ~ide (v. -id), s.n. pl., superfamilie de rumegătoare din ordinul artiodactilelor.

-CAMP „curbat, îndoit”. ◊ gr. *kampos* „curbură” > fr. *-campe*, lat. sav. *-campus* > rom. *-camp*.

CAMPANI- „clopoțel, campanulat”. ◊ lat. *campana* „clopot” > fr. *campan-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *campani-*. ■ ~flor (v. -flor), adj., cu flori în formă de clopot; ~form (v. -form), adj., în formă de clopoțel.

CAMPANO- „clopot”. ◊ lat. *campana* „clopot” > engl. *campano-* > rom. *campano-*. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul clopotelor.

CAMPANULI- „clopoțel”. ◊ lat. mediev. *campanula* „clopoțel” (derivat din lat. *campana* „clopot”) > fr. *campanuli-* > rom. *campanuli-*. ■ ~flor (v. -flor), adj., cu flori în formă de clopoțel; ~form (v. -form), adj., în formă de clopoțel.

CAMPI- „câmp vizual”. ◊ lat. *campus* „câmp, spațiu” > fr. *campi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *campi-*. ■ ~metrie (v. -metrie₁), s.f., măsurare a câmpului vizual cu ajutorul campimetrului; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea câmpului vizual.

CAMPIL-, v. **CAMPILO-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spini curbați.

CAMPILO- „curbat, arcuit, arcat, cocoșat”. ◊ gr. *kampylos* „arcuit, curbat” > fr. *campylo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *campilo-*. ■ ~drom (v. -drom), adj., care are frunze sau foliole cu nervațiuni arcuate; ~ld (v. -ld), adj., cu aspect curbat; ~pter (v. -pter), adj. (despre o aripă) care este prevăzută cu pene încovoiate ca o sabie; ~rin (v. -rin), adj., s.m. (monstru fetal) cu nasul diform; ~trop (v. -trop), adj. (despre un oul) care este curbat astfel încât micropilul să

ajungă lângă hil; *sin. campilotropic*; ~tropic (v. -tropic), adj., campilotrop*.

CAMPO₁- „curbare, arcuire”. ◊ gr. *kampe*, *os* „îndoire, încovoiere” > fr. *campo₁*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *campo*-. ■ ~spasm (v. -spasm), s.n., camptocormie*.

CAMPO₂- „omidă”. ◊ gr. *kampe* „omidă” > fr. *campo*-, engl. *id.* > rom. *campo₂*-. ■ ~fag (v. -fag), adj. (despre o pasăre) care se hrănește cu omizi.

-CAMPSIE „curbare, îndoire, încovoiere”. ◊ gr. *kamptos* „curbat, flexibil” > fr. *-campsie*, germ. *-kampsie* > rom. *-campsie*.

CAMPTO- „curbat, îndoit, încovoiat”. ◊ gr. *kamptos* „curbat, încovoiat” > fr. *campto*-, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *campto*-. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe curbate; ~cormie (v. -cormie), s.f., sindrom caracterizat prin încovoierea vicioasă a trunchiului; *sin. campospasm, camptorahie*; ~dactilie (v. -dactilie), s.f., imposibilitatea de a întinde complet degetele; ~drom (v. -drom), adj. (despre o nervație vegetală) care este curbat sau arcurit la capăt; ~gnație (v. -gnație), s.f., malformație caracterizată prin conformația curbă a mandibulei; ~rahie (v. -rahie), s.f., camptocormie*.

CANALI- „canal anatomic”. ◊ lat. *canalis* „tub, conductă, canal” > fr. *canali*-, engl. *id.* > rom. *canali*-. ■ ~fer (v. -fer), adj., care este înzestrat cu canale anatomice; ~form (v. -form), adj., în formă de canal anatomic.

CANALICULI- „canalicul, canal mic organic”. ◊ lat. *canaliculus* „canal mic, conductă mică” > fr. *canaliculi*- > rom. *canaliculi*-. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de canalicul.

CANALICULO- „canalicul”. ◊ lat. *canaliculus* „canal mic, conductă mică” > fr. *canaliculo*- > rom. *canaliculo*-. ■ ~rinostomie (v. rino-, v. -stomie), s.f., refacere chirurgicală a căilor lacrimale; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare intracanaliculară a frâurilor cicatriceale ale unui canalicul strămtorat.

CANCERI- „cancer, canceros”. ◊ lat. *cancer, eris* „cancer” > fr. *cancéri*-, engl. *id.* > rom. *canceri*-. ■ ~form (v. -form), adj., cu aspect de cancer; ~gen (v. -gen₂), adj., s.n. 1. Adj. Care are proprietatea de a provoca un proces canceros; *sin. cancerogenic*. 2. S.n. Substanță care provoacă apariția cancerului.

CANCERO- „cancer, tumoare malignă”. ◊ lat. *cancer, eris* „cancer” > fr. *cancéro*-, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cancero*-. ■ ~fob (v. -fob), s.m., persoană atinsă de cancerofobie; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de cancer; ~genetic (v. -genetic), adj., relativ la cancerogenează; ~geneză (v. -geneză), s.f., apariția și dezvoltarea tumorilor cancerogene; ~genic (v. -genic), adj., cancerigen (1); ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în cancerologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., studiu al tumorilor maligne.

CANCRI- „rac, crab, cancer”. ◊ lat. *cancer, cancri* „rac, crab” > fr. *cancri*-, engl. *id.* > rom. *cancri*-. ■ ~form (v. -form), adj. 1. În formă de rac sau de crab. 2. Cu aspect de cancer; ~vor (v. -vor), adj., care se hrănește cu crabi.

CANCRO- „cancer, canceros”. ◊ lat. *cancer, cancri* „ulcerație, rac” > fr. *cancro*-, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kankro*- > rom. *cancro*-. ■ ~id (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. Asemănător cu cancerul. 2. S.n. Formațiune canceroasă a pielii și a mucoaselor.

CANDELABRI- „candelabru”. ◊ lat. *candelabrum* „candelabru” > fr. *candelabri*-, engl. *id.* > rom. *candelabri*-. ■ ~form (v. -form), adj. (despre o inflorescență) de forma unui candelabru.

CANI- „căine, canin”. ◊ lat. *canis* „căine” > fr. *cani*- > rom. *cani*-. ■ ~cultură (v. -cultură), s.f., ramură a medicinei veterinare care se ocupă cu creșterea câinilor; ~form (v. -form), adj., care are forma unui câine.

CANINI- „dinte canin”. ◊ lat. *caninus* „de câine, câinesc” > fr. *canini*-, engl. *id.* > rom. *canini*-. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de canin.

CANT-, v. **CANTO₁**-. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., extirparea chirurgicală a cantusului palpebral.

CANTO₁- „unghi, fantă palpebrală”. ◊ gr. *kanthos* „comisură a pleoapelor” > fr. *cantho*-, engl. *id.*, germ. *kantho*- > rom. *canto*-. ■ ~litic (v. -litic₂), adj., relativ la cantoliză; ~liză (v. -liză), s.f., excizie chirurgicală a ligamentului palpebral; ~plastie (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de mărire a deschiderii palpebrale; ~rafie (v. -rafie), s.f., operație medicală de suturare a unghiului lateral al pleoapelor; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a comisurii externe a pleoapelor.

CANTO₂- „cântec”. ◊ lat. *cantus* „cânt, cântec” > fr. *canto*-, engl. *id.* > rom. *canto*-. ■ ~metrie (v. -metrie₁), s.f., sistem etnografic de măsurători taxonomice privind cântecul popular.

CAO- (**CHAO**-) „nori”. ◊ gr. *khaos* „imensitate spațiului” > fr. *chao*- > rom. *cao*- și *chao*-. ■ ~manție (v. -manție), s.f., precizie a viitorului după observarea și interpretarea culorii și formei norilor.

CAPACI- „capacitate electrică”. ◊ lat. *capax, acis* „încăpător, cuprinzător” > fr. *capaci*- > rom. *capaci*-. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară capacitatea electrică.

CAPILAR-, v. **CAPILARO**-. ■ ~ectazie (v. -ectazie), s.f., dilatație a capilarelor sanguine.

CAPILARI- „vase capilare”. ◊ lat. *capillaris* „ca părul, de păr” > fr. *capillari*-, engl. *id.* > rom. *capilari*-. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument cu care se măsoară diametrul vaselor capilare. 2. Aparat folosit pentru determinarea secțiunii mijlocii a unui teren.

CAPILARO- „vase capilare”. ◊ lat. *capillaris* „de păr” > fr. *capillaro*-, engl. *id.*, germ. *kapillaro*- >

rom. **capilaro-**. ■ **-patie** (v. -patie), s.f., maladie care afectează vasele capilare; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen microscopic al vaselor capilare; **-trop** (v. -trop), adj., care prezintă afinitate pentru vasele capilare; *sin.* **capilarotrop**; **-tropic** (v. -tropic), adj., capilarotrop*.

CAPILI- „păr, podoabă capilară”. ◊ lat. *capillus* „fir de păr” > fr. *capilli-*, engl. *id.* > rom. *capili-*.

■ **-cultură** v. -cultură), s.f., îngrijire a podoabei capilare; **-fer** (v. -fer), adj., care are fire de păr; **-form** (v. -form), adj., asemănător cu firul de păr.

CAPITI- „globulos, capitat”. ◊ lat. *caput, itis*, „cap” > fr. *capiti-*, lat. sav. *id.* > rom. *capiti-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) prevăzut cu o parte globulară în formă de măciucă.

CAPITULI- „capitul botanic”. ◊ lat. *capitulum* „cap mic, căpșor” > fr. *capituli-*, engl. *id.* > rom. *capituli-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de capitol.

-CAPNIE „fum, fumigație”. ◊ gr. *kapnos* „fum” > fr. *-capnie*, germ. *-kapnie* > rom. *-capnie*.

CAPNO- „fum, bioxid de carbon, fumigație, cenușiu”. ◊ gr. *kapnos* „fum” > fr. *capno-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *kapno-* > rom. *capno-*. ■ **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre bacterii) a căror creștere este stimulată de prezența bioxidului de carbon; **-filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate deosebită a unor bacterii pentru bioxidul de carbon; *sin.* *carbofilie*; **-id** (v. -id), adj., care are culoarea cenușiu-negricioasă a fumului; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație realizată după mișcarea fumului; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a densității fumului; **-pter** (v. -pter), adj. (despre o pasăre) cu aripi fumurii.

CAPRI- „capră, caprin”. ◊ lat. *capra* „capră domestică” > fr. *capri-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *capri-*. ■ **-form** (v. -form), adj., cu înfățișare de capră; **-ped** (v. -ped₂), adj., cu picioare de capră.

CAPSO- „înveliș proteic”. ◊ gr. *kapsa* „cutie, casetă” > fr. *capso-*, engl. *id.* > rom. *capso-*. ■ **-mere** (v. -mer), s.f. pl., particule proteice rotunde, dispuse simetric, cuboid sau elicoidal, care formează capsida.

CAPSUL-, v. **CAPSULO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție parțială a unei capsule articulare.

CAPSULI- „capsulă, capsular”. ◊ lat. *capsula* „cutiuță, cutie mică” > fr. *capsuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *capsuli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un fruct) care este prevăzut sau care este închis în capsulă; **-form** (v. -form), adj., în formă de capsulă.

CAPSULO- „capsulă, capsular”. ◊ lat. *capsula* „cutiuță, cutie mică” > fr. *capsulo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *capsulo-*. ■ **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de eliberare a unei capsule articulare; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură medicală a capsulei articulare de umăr; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru secționarea

capsulei articulare; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a capsulei articulare.

CARACTERO- „caracter, trăsături psihice”. ◊ gr. *kharackter* „semn gravat, amprentă, imprimare” > fr. *caractéro-*, germ. *charaktero-*, engl. *charactero-* > rom. *caractero-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., aparat electronic care permite vizualizarea pe ecranul unui tub catodic a caracteristicilor dispozitivelor semiconductoare; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în caracterologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază structura și dezvoltarea caracterelor; *sin.* *caracteriologie*; **-pat** (v. -pat), s.m. și f., persoană care suferă de caracteropatie; **-patie** (v. -patie), s.f., complex de trăsături caracteriale patologice care influențează negativ comportarea socială; *sin.* *caracteriopatie*.

CARADRII- „ploier, pasăre de baltă”. ◊ lat. tz. *charadrius* „ploier” > lat. sav. *charadrii-*, fr. *id.* > rom. *caradrii-*. ■ **-forme** (v. -form), s.f. pl., ordin de păsări comestibile cu ciocul și picioarele lungi, cuprinzând sitarii, ploierii, fluierarii etc.

CARBO- „cărbune, carbon, carbonic, bioxid de carbon”. ◊ lat. *carbo, onis* „cărbune” > fr. *carbo-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *karbo-* > rom. *carbo-*. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., insuficiența oxigenare a sângelui; **-filie** (v. -filie₁), s.f., capnofilie*; **-gen** (v. -gen₁), s.n., amestec de bioxid de carbon și oxigen, utilizat ca stimulent al căilor respiratorii; **-ide** (v. -id), s.f. pl., compuși organici care se găsesc în asfalturile naturale și în reziduurile de la cracare; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru detectarea bioxidului de carbon; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a gazului carbonic.

CARBONI- „cărbune”. ◊ lat. *carbo, onis* „cărbune” > fr. *carboni-*, engl. *id.* > rom. *carboni-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă) care crește și se dezvoltă pe cărbuni; **-fer** (v. -fer), adj., s.n. 1. Adj. Care conține zăcămintă de cărbuni. 2. S.n. A cincea perioadă a erei paleozoice, când s-au format principalele zăcămintă de cărbune; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de cărbune.

CARCIN-, v. **CARCINO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a unui carcinom.

CARCINO- „rac, cancer, tumoare malignă, carcinom”. ◊ gr. *karkinos* „rac, crab” > fr. *carcino-*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *carcino-*. ■ **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu crustacee; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de cancer; **-gen** (v. -gen₁), adj., care generează un carcinom; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la carcinogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a tumorilor canceroase; **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. Asemănător unei tumori maligne. 2. S.n. Tumoare canceroasă cu evoluție lentă; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la carcinoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a celulelor carcinomatoase; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Ramură a oncologiei care studiază carcinomele.

2. Disciplina care se ocupă cu clasificarea crustaceelor; ~static (v. -static), adj., s.n. (agent care oprește dezvoltarea carcinoamelor.

-CARD „inimă, cord, cardiac”. ◊ gr. *kardia* „inimă” > fr. *-carde*, germ. *-kard* > rom. *-card*.

CARDIO-, v. CARDIO-. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere acută localizată în epigastru; ~ectazie (v. -ectazie), s.f., dilatare a cavității inimii; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unei părți a inimii; ~odinie (v. -odinie), s.f., senzație dureroasă în regiunea pericordială sau în inimă.

-CARDIE „inimă, mușchi cardiac, aparat circulator”. ◊ gr. *kardia* „inimă” > fr. *-cardie*, germ. *-kardie* > rom. *-cardie*.

CARDIO- „inimă, mușchi cardiac, circulație”. ◊ gr. *kardia* „inimă” > fr. *cardio-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kardio* -> rom. *cardio-*. ■ ~angiografie (v. angio-, v. -grafie), s.f., angiocardiografie*; ~angiologie (v. angio-, v. -logie-), s.f., disciplină care studiază inima și aparatul circulator; ~angioscleroză (v. angio-, v. -scleroză), s.f., angiocardioscleroză*; ~ateie (v. -atelie), s.f., dezvoltare incompletă a inimii; ~blast (v. -blast), s.n., una dintr celele embrionare cu rolul de a forma pereții inimii; ~blastic (v. -blastic), adj., referitor la cardioblast; ~cairograf (v. cairo-, v. -graf), s.n., aparat medical utilizat în cardiocairografie; ~carp (v. -carp), s.n., frunct în formă de inimă; ~cel (v. -cel₂), s.n., hernie a inimii; ~centeză (v. -centeză), s.f., puncție chirurgicală a inimii; ~ceras (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilie carenată și cordată; ~chirurg (v. chir/o-, v. -urg), s.m., specialist în cardiocirurgie; ~chirurgie (v. chir/o-, v. -urgie), s.f., operație chirurgicală pe cord; ~cINETIC (v. -cINETIC), adj. (despre o substanță) care stimulează activitatea inimii; ~clazie (v. -clazie), s.f., ruptură a peretelui cardiac; *sin.* cardiorexie; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a se îmbolnăvi de inimă; ~frenie (v. -frenie), s.f., neurastenii cardiovasculare; ~frenoPTOZĂ (v. freno-, v. -ptoZă), s.f., coborâre și mobilitate anormale ale inimii, antrenate de lăsarea bolții diafragmei; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la cardiogeneza; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de formare și dezvoltare a inimii embrionare; ~graf (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează grafic pulsațiile inimii; ~grafie (v. -grafie), s.f., înregistrare a pulsațiilor inimii cu ajutorul cardiografului; ~gramă (v. -gramă), s.f., curbă reprezentând bătăile inimii înregistrate la cardiograf; ~hepatomegalie (v. hepato-, v. -megalie), s.f., mărire a suprafeței de opacitate corespunzând regiunii cardiohepatice, la persoanele atinse de astolie; ~id (v. -id), adj., în formă de inimă; ~idă (v. -id), s.f., curbă descrisă de un punct al unui cerc care se rostogolește, fără alunecare, pe un alt cerc fix exterior și de aceeași rază; ~lit (v. -lit), s.n., calcul cardiac; ~litic (v. -litic), adj., care se referă la cardioliZă; ~liză (v. -liză), s.f., înlăturare chirurgicală a aderențelor pe-

ricardiace, după rezecția costală; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în cardiologie; ~logie (v. -logie-), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul anatomiei, fiziologiei și patologiei inimii; *sin.* **cardiopatologie**; ~malacie (v. -malacie), s.f., distrofie a mușchiului cardiac; ~megalie (v. -megalie), s.f., mărire patologică a inimii; ~metrie (v. -metrie-), s.f., măsurare a dimensiunilor inimii sau a forței sale de contracție; ~miopatie (v. mio-, v. -patie), s.f., boală a mușchiului cardiac; ~miopexie (v. mio-, v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare la miocard a unui lambou vascularizat; ~miotomie (v. mio-, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a seromucoasei gastrice și esofagiene la nivelul sfinterului cardiac; ~motor (v. -motor), adj. (despre un centru nervos bulbar) care pune în mișcare mușchii cardiaci; ~omentopexie (v. omento-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală la miocard a unui lambou, pediculat din marea epiploon; ~patie (v. -patie), s.f., termen generic pentru bolile de inimă; ~patologie (v. pato-, v. -logie-), s.f., cardiologie*; ~petal (v. -petal), adj., cu petale în formă de inimă; ~pexie (v. -pexie), s.f., metodă chirurgicală pentru revascularizarea miocardului în insuficiența coronariană organică; ~plastie (v. -plastie), s.f., secționare chirurgicală longitudinală și suturare transversală a musculaturii stomacului la nivelul cardiac; ~plegie (v. -plegie), s.f., paralizie a mușchilor inimii; ~pneumopexie (v. pneumono-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală la miocard a unui segment pulmonar, în vederea ameliorării vascularizației; ~pteris (v. -pteris), s.m., ferigă fosilă, cu frunze ovale și cordiforme; ~ptoZă (v. -ptoZă), s.f., mobilitate excesivă a inimii cu deplasarea sa în jos; ~rafie (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a unei plăgi cardiace; ~rexie (v. -rexie), s.f., cardioclaZie*; ~scleroză (v. -scleroză), s.f., proces de indurație a mușchiului cardiac; ~scop (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează contracțiile inimii; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare a bătăilor inimii cu ajutorul cardioscopului; ~sfigmograf (v. sfigmo-, v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a mușchilor inimii și a pulsului radial; ~sfigmogramă (v. sfigmo-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică obținută la cardiosfigmograf; ~spasm (v. -spasm), s.n. 1. Convulsie a inimii. 2. Mișcare spastică a cardiei, orificiu superior al stomacului; ~stenoZă (v. -stenoZă), s.f., strâmtare a orificiilor cardiace; ~stomie (v. -stomie), s.f., operație medicală de deschidere a cordului; ~tahometru (v. taho-, v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea continuă a frecvenței contracțiilor cardiace; ~terapie (v. -terapie), s.f., tratament al bolilor cardiace; ~tomie (v. -tomie), s.f. 1. Deschidere chirurgicală a cavității cardiace. 2. Secționare a stratului muscular la nivelul orificiului superior al stomacului; ~tonic (v. -tonic), adj., s.n. (medicament) care stimulează activitatea

inimii; **-topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., anatomie topografică a inimii; **-topometrie** (v. topo-, v. -metrie), s.f., măsurare a ariei opacității cardiace; **-toxic** (v. -toxic), adj. (despre o substanță sau un agent) care tulbură activitatea inimii; **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la cardiografie; **-trofie** (v. -trofie), s.f., proces de nutriție a inimii; **-valvulotom** (v. valvulo-, v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cardiovalvulotomie; **-valvulotomie** (v. valvulo-, v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a valvei mitrale; **-vasologie** (v. vaso-, v. -logie₁), s.f., ramură a medicinei care tratează despre inimă și despre sistemul vascular.

CARDO- „scaiete, ciulin”. ◊ gr. *kardos* „ciulin, mărăcină” > fr. *cardo*, engl. *id.* > rom. *cardo*. ■ **-fag** (v. -fag), adj. (despre un animal) care se hrănește cu scaiete.

CARFO- „obiecte mici”. ◊ gr. *karphos* „fir uscat, pai, ramură, așchie” > fr. *carpho*, engl. *id.* > rom. *carfo*. ■ **-logie** (v. -logie₂), s.f., agitație a degetelor unui bolnav care pare să vrea să pipăie obiecte mici; *sin.* *crocidism*, delir musitant.

CARI-, v. **CARIO**₁. ■ **-enchim** (v. -enchim), s.n., cariolimfă; **-opsă** (v. -opsă), s.f., tip de fruct uscat, indehiscent și monosperm, cu pericarpul membranos și concrecut cu sămânța.

CARICO- „rogoz” ◊ lat. *carex*, *icis* „rogoz” > fr. *carico*, engl. *id.*, germ. *kariko* > rom. *carico*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a speciilor de rogoz; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul speciilor de rogoz.

CARINI- „carenă, creastă, muchie”. ◊ lat. *carina* „carenă” > fr. *carini*, engl. *id.* > rom. *carini*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre o frunză) prevăzută cu o proeminență longitudinală; **-form** (v. -form), adj., în formă de carenă sau de creastă.

CARIO- (**KARIO-**) „nucleu, nucleic, nuclear”. ◊ gr. *karyon* „nucă, nucleu” > fr. *caryo-* și *karyo-*, engl. *caryo-* și *karyo-*, germ. *karyo*, lat. sav. *caryo-* și *karyo-* > rom. *carie-* și *kario-*. ■ **-biont** (v. -biont), s.n., organism vegetal cu nucleul bine diferențiat; **-carp** (v. -carp), adj., al cărui fruct se aseamănă cu o nucă; **-chinetic** (v. -chinetic), adj., referitor la cariocineză; **-chineză** (v. -cineză și **-kineză**) (v. -chineză), s.f., tip de înmulțire a celulelor vii, caracterizat prin transformări în structura nucleului care se divide indirect; *sin.* *mitoză*; **-cineză**, s.f., cariocineză; **-cit** (v. -cit), s.n., normoblast policromatofil; **-crom** (v. -crom), s.m. 1. Celulă nervoasă în care nucleul se colorează intens. 2. Celulă nervoasă care prezintă un raport nucleocitoplasmic ridicat; **-fag** (v. -fag), adj., care distruge nucleul celular; **-fază** (v. -fază), s.f., alternanță a haplofazei și diplofazei prin care poate trece nucleul celular; **-gamie** (v. -gamie), s.f., proces de fuziune a nucleilor de sex diferit; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la cariogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și diferențiere a nucleului celular; **-gramă**

(v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a cromozomilor dintr-o celulă, după numărul și caracterele morfologice ale acestora; **-kineză** (v. -kineză), s.f., cariocineză; **-lemă** (v. -lemă), s.f., membrana care delimitează nucleul, fiind formată din citoplasma înconjurătoare; *sin.* *membrana nucleară*; **-limfă** (v. -limfă), s.f., suc nuclear acromatinic, prezent în nucleul interfazic sau în repaus; *sin.* *nucleoplasmă*, *carinchim*; **-litic** (v. -litic), adj., relativ la carioliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces neorobiotic de dezintegrare a nucleului celular; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul nucleului celular; **-mer** (v. -mer), s.n., fragment dintr-un cromozom; **-metrie** (v. -metrie), s.f., măsurare a diametrelor nucleilor celulari cu ajutorul microscopului; **-microzomi** (v. micro-, v. -zom), s.m., microzomi din nucleul celular; **-mixie** (v. -mixie), s.f., amfimizie; **-picnoză** (v. -picnoză), s.f., condensare a structurilor cromatinice nucleare într-o masă densă și tahicromatică; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., masă protoplasmatică vie din interiorul membranei nucleare, cuprinzând cariolimfa și cromatina; **-plasmogamie** (v. plasmog., v. -gamie), s.f., proces de fuziune a doi gameți, din care rezultă o celulă nouă; **-plast** (v. -plast), s.n., totalitatea corpusculilor din nucleul celei; **-rexă** (v. -rexă), s.f., cariorexie; **-rexle** (v. -rexie), s.f., proces de rupere a nucleului celular în mai multe fragmente și răspândirea lor în citoplasmă; *sin.* *cariorexă*, *cariorexis*; **-schiză** (v. -schiză), s.f., eliminare a unor produse sau formațiuni în afara nucleului celular; **-sferă** (v. -sferă), s.f., formațiune care rezultă din fuziunea sferelor de pe cromozomii cu aspect de perie de lampă, la începutul vitelogenezei; **-stază** (v. -stază), s.f., timp intermitotic; **-tecă** (v. -tecă), s.f., membrană nucleară care separă carioplasma de citoplasmă; **-tip** (v. -tip), s.n., totalitate a cromozomilor unei specii sau a unor soiuri, împreună cu particularitățile lor caracteristice; **-zom** (v. -zom), s.m., masă granulară de substanță cromatică, prezentă în plasma nucleară în timpul interfazei.

CARIO₂ „carie dentară”. ◊ lat. *caries* „putregai, putrezire” > fr. *carie*, engl. *id.* > rom. *carie*. ■ **-gen** (v. -gen), adj., care produce carii dentare; *sin.* *cariogenic*; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la cariogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a cariilor dentare; **-genic** (v. -genic), adj., cariogen *.

-CARIONT „nucleu, corpuscul, sămbure osos”. ◊ gr. *karyon* „nucă” > fr. *caryonte* > rom. *cariont*.

CARNI- „carne, carnal”. ◊ lat. *caro*, *carnis*, „carne” > fr. *carni*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *karni* > rom. *carni*. ■ **-color** (v. -color) adj., de culoare roșie a cărnii; **-fer** (v. -fer), adj., care conține carne; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de carne; **-vor** (v. -vor), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care se hrănește cu carne. 2. S.n. pl. Ordin de mamifere care se hrănesc predo-

minant cu carne, având carnasiere și canini ascuțiți.

-CARP „fruct, ovar, sămânță”. ◇ gr. *karpos* „fruct” > fr. *-carpe*, germ. *-karp*, engl. *-carp* > rom. *-carp*. **CARP₁**, v. **CARPO₁**. ■ **-odiu** (v. -odiu), s.n., carpelă sterilă abortivă.

CARP₂, v. **CARPO₂**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție articulară a oaselor carpului.

CARPEL, v. **CARPELO**. ■ **-odiu** (v. -odiu), s.n., transformare a petalelor în carpele.

CARPELO „carpelă, frunză din verticilul floral”. ◇ lat. sav. *carpellum* „carpelă” (din gr. *karpos* „fruct”) > fr. *carpello*, engl. *id.*, germ. *karpello* > rom. *carpelo*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., proliferare teratologică a carpelelor.

CARPI „crap, ciprinid”. ◇ lat. tz. *carpa* „crap” > fr. *carpi* > rom. *carpi*. ■ **-cultură** (v. -cultură), s.f., ciprinicultură*.

-CARPIC „referitor la fruct, carpelar”. ◇ gr. *karpos* „fruct” > fr. *-carpique*, engl. *-carpic*, lat. sav. *-carpicus* > rom. *-carpic*.

-CARPIE „fructe, semințe, fructificații”. ◇ gr. *karpos* „fruct” > fr. *-carpie*, germ. *-karpie*, engl. *-carpy* > rom. *-carpie*.

-CARPIU „fruct, carpelă”. ◇ gr. *karpos* „fruct” > fr. *-carpium*, lat. sav. *id.*, germ. *-karpium* > rom. *-carpiu*.

CARPO₁ „fruct, sămânță, carpelă, ovar, fructificație”. ◇ gr. *karpos* „fruct” > fr. *carpo*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *karpo* > rom. *carpo₁*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază răspândirea fructelor și a semințelor; **-cefal** (v. -cefal), s.n., receptacol al sporogonului, care poartă organele de reproducere; **-cloniu** (v. -cloniu), s.n., ramură purtătoare de fructificații, la alge; **-fag** (v. -fag), adj. (despre animale) care se hrănește cu fructe; **-fil** (v. -fil₁), adj., care crește pe fructe; **-filă** (v. -fil₂), s.f., carpelă formată dintr-o frunză plisată; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante inferioare la care sporangii sunt incluși în organe speciale, numite sporocarpi; **-for** (v. -for), s.m. 1. Peduncul care susține fructul. 2. Baza lărgită a gineceului.

3. Suport bifidat al mericarcului; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă carpogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., tip de reproducere sexuală, care generează carpori, la rodofite; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce carpogoaane, carpele sau fructe; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la carpogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a fructului; **-geu** (v. -geu), adj. (despre o plantă) care își maturizează fructele pe pământ; **-gon** (v. -gon₁), s.n., gametange feminin care conține oosfera, prezent la alge; **-lit** (v. -lit₁), s.n., fruct fosil, prezent în straturile geologice; **-litic** (v. -litic₂), adj., relativ la carpoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de disociere a carpelelor sudate; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fructelor; **-manie** (v. -manie), s.f., producere teratologică de cistolite în unele fructe; **-morf** (v.

-morf), adj., care are aspectul unui fruct; **-nomiu** (v. -nomiu), s.n., cavitate roasă de larve în părțile parenchimatice ale fructelor; **-podiu** (v. -podiu), s.n., pedicelul fructului; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere permanentă a fructelor; **-sferă** (v. -sferă), s.f., oosferă înainte de fecundare; **-sperm** (v. -sperm), s.n., oosferă fecundată; **-spor** (v. -spor), s.m., spor asexuat, neflagelat și haploid al algelor roșii, format în carposporange; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange diferențiat din cistocarp, la algele roșii; **-sporofit** (v. sporo-, v. -fit), s.n., prima generație sporofitică a algelor roșii, constituită din filamente sporogene și gonimoblaste; **-stegiu** (v. -stegiu), s.n., bordură de perii în gâtul calciului, întârziind diseminarea, la labiate; **-tecă** (v. -tecă), s.f., teacă specifică sporilor; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la carpotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor, pentru protejarea fructelor în timpul maturizării; **-zom** (v. -zom), s.m., corp de fructificație, specific fungilor.

CARPO₂ „pumn, oase carpiene”. ◇ gr. *karpos* „încheietura mâinii, pumn” > fr. *carpo*, engl. *id.*, germ. *karpo* > rom. *carpo₂*. ■ **-cifoză** (v. -cifoză), s.f., afecțiune care constă în deformarea brațului prin curbarea radiusului cu convexitatea în afară; *sin. diformitatea lui Madelung*; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., diformitate a carpului, care se datorează paraliziei extensorilor mâinii și degetelor.

CARTO „plan, hartă, document, carte, papirus, reprezentare grafică, grafic”. ◇ gr. *khartes* „foaie de papirus, hârtie, hartă, document” și lat. *charta* „hârtie, carte, foaie, cărți de joc” > fr. *carto* și *charto*, it. *carto*, germ. *karto*, engl. *carto* și *charto* > rom. *carto*. ■ **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în cartografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază modelele și tehnica de întocmire a hărților și a planurilor topografice; **-gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unor fenomene statistice, repartizate teritorial; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul teoretic și practic al hărților; **-manție** (v. -manție), s.f., arta de a prezice viitorul cu ajutorul cărților de joc; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care studiază metodele și instrumentele folosite la măsurarea suprafețelor; **-stegiu** (v. -stegiu), adj., acoperit cu membrană papiracee; **-tecă** (v. -tecă), s.f. 1. Totalitatea fișelor de evidență, cuprinzând date privitoare la materialele sau la persoanele dintr-o instituție. 2. Colecție de hărți geografice.

CASMO- (**CHASMO-**, **HASMO-**) „fisură, deschidere, crăpătură”. ◇ gr. *khasma* „deschidere, deschizătură” > fr. *chasmo*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *casmo*, *chasmo* și *hasmo*. ■ **-cleistogam** (v. cleisto-, v. -gam), adj., care prezintă casmocleistogamie; **-cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., prezența florilor cleistogame și casmogame pe aceeași floare; *sin. casmodico-*

gamie; ~comofite (v. como-, v. -fit), s.f. pl., casmofite*; ~dicogamie (v. dico-, v. -gamie), s.f., casmocleistogamie*; ~fii (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește în crăpăturile stâncilor; ~fite (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc în crăpăturile stâncilor; *sin.* **casmocomofite**; ~game (v. -gam), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă casmogamie; ~gamie (v. -gamie), s.f., polenizare care se realizează după deschiderea florilor; ~petalie (v. -petalie), s.f., deschidere persistentă a învelișului floral.

CASTRO „castrare, lipsa organului sexual”. ◇ lat. *castro* „a castra, a emascula” > fr. *castro* > rom. *castro*-. ■ ~filie (v. -filie₁), s.f., perversiune care constă în adoptarea vestimentației și a obiceiurilor sociale ale sexului opus; ~frenie (v. -frenie), s.f., obsesia de furt al gândurilor, prezentă în schizofrenie; *sin.* **neoklopie**.

CATARO „curat, pur, nepoluat”. ◇ gr. *katharos* „curat, pur” > fr. *catharo*-, engl. *katharo*-, germ. *id.* > rom. *cataro*-. ■ ~b (v. -b), adj. (despre un organism) care populează ape curate, nepoluate cu substanțe organice putrescibile; ~biu (v. -biu), s.n., pl., catarobionte”; ~blonte (v. -biont), s.n. pl., organisme animale și vegetale care viețuiesc numai în apele curate, nepoluate; *sin.* **catarobii**.

CATARO „conductibilitate”. ◇ gr. *katarrhos* „scurgere, fluentă” > fr. *catarrho* > rom. *cataro*-. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat care măsoară conductibilitatea la căldură a aerului.

CATENI „lanț, lăntșor”. ◇ lat. *catena* „lanț” > fr. *caténi*-, lat. sav. *id.* > rom. *cateni*-. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de lanț; *sin.* **catenoid**.

CATENO „lanț, catenă”. ◇ *catena* „lanț” > fr. *caténo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cateno*-. ■ ~id (v. -id), adj., cateniform”; ~idă (v. -id), s.f., suprafață de rotație obținută prin rotirea lăntșorului în jurul bazei sale.

CATENULI „lăntșor, lanț mic”. ◇ lat. *catenula* „lăntșor” > fr. *caténuli*-, lat. sav. *id.* > rom. *catenuli*-. ■ ~form (v. form), adj., în formă de lăntșor.

CATETO „înălțime”. ◇ gr. *kathetos* „perpendiculară, înălțime” > fr. *cathéto*-, engl. *id.*, germ. *katheto* > rom. *cateto*-. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea cu precizie a diferențelor de înălțime.

CATIZO „stabilire, așezare”. ◇ gr. *kathisein* „a se așeza, a locui” > fr. *cathiso*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *catizo*-. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă morbidă a subiectului de a se așeza.

CATOPTRO „oglinză”. ◇ gr. *katoptron* „oglinză” > fr. *catoptro*-, engl. *id.*, germ. *katoptro* > rom. *catoptro*-. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de oglinzi; ~id (v. -id), adj., cu aspect de oglinză; ~mantie (v. -manție), s.f., arta de a prezice viitorul cu ajutorul unei oglinzi.

CAUDI „coadă, caudal, caudal”. ◇ lat. *cauda* „coadă” > fr. *caudi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom.

caudi-. ■ ~fer (v. -fer), adj. în formă de coadă; ~man (v. -man₂), adj. (despre un animal) a cărui coadă este flexibilă și prehensilă.

-CAUL „tulpină, tijă, axă vegetală”. ◇ gr. *kauios* „tulpină” și lat. *caulis* „tijă vegetală” > fr. *-caule*, engl. *-caulous*, lat. sav. *-caulis* > rom. *-caul*.

CAULI „tulpină, axă vegetală”. ◇ lat. *caulis* „tulpină, tijă vegetală” > fr. *cauli*-, engl. *id.*, germ. *kauli*-, lat. sav. *cauli* > rom. *cauli*-. ■ ~col (v. -col₁), adj. (despre un microorganism) care trăiește ca parazit pe tulpinile plantelor erbacee; ~fer (v. -fer), adj., care are tulpină aeriană; *sin.* caulescent; ~fior (v. -fior), adj. 1. Care poartă flori pe tulpină. 2. (Despre o plantă) Care mai întâi înflorește și apoi înfrunzește; ~florie (v. -florie), s.f., fenomen de apariție a florilor direct pe tulpina sau pe ramurile plantelor lemnoase; ~form (v. -form), adj., care se aseamănă cu o tulpină; ~gen (v. -gen₂), adj., care generează tulpini.

-CAULIE „tulpină, trunchi”. ◇ gr. *kauios* „tulpină” > lat. sav. *-caulia*, fr. *-caulie*, engl. *-cauly*, germ. *-kaulie* > rom. *-caulie*.

CAULO „tulpină, tijă vegetală”. ◇ gr. *kaulos* „tulpină, tijă botanică” > fr. *caulo*-, engl. *id.*, germ. *kaulo* > rom. *caulo*-. ■ ~carp (v. -carp), adj. (despre o plantă) la care fructele se formează direct pe tulpină; ~colezie (~colesie) (v. -colezie), s.f., concreștere anormală a tulpinilor la două plante deosebite; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la caulogeneză, ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de formare a tulpinii; ~id (v. -id), adj., s.m. 1. Adj. În formă de tulpină. 2. S.m. Partea talului unor plante inferioare, care se aseamănă morfologic cu tulpina plantelor superioare; ~taxie (v. -taxie), s.f., mod de așezare a ramurilor pe tulpină.

-CAUST „ardere, incinerare”. ◇ gr. *kaustos* „combustibil, care arde” > fr. *-causte*, engl. *-caust* > rom. *-caust*.

-CAUSTIC „arzător, care distruge”. ◇ gr. *kaustikos* „arzător” > fr. *-caustique*, engl. *-caustic*, germ. *-kaustisch* > rom. *-caustic*.

CAUSTO „care arde, combustibil”. ◇ gr. *kaustos* „care arde” > germ. *kausto* > rom. *causto*-. ■ ~biolit (v. bio-, v. -lit₁) s.n., rocă sedimentară organogenă ce poate fi utilizată drept combustibil.

CAVERNI - „peșteră, cavernă”. ◇ lat. *caverna* „grotă, cavernă” > fr. *caverni*-, engl. *id.* > rom. *caverni*-. ■ ~col (v. -col₁), adj., care trăiește sau care crește în peșteri; ~form (v. -form), adj., în formă de cavernă.

CAVERNO „grotă, peșteră, cavernă pulmonară, gaură de sondă”. ◇ lat. *caverna* „gaură, peșteră, grotă” > fr. *caverno*-, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kaverno* > rom. *caverno*-. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., radiografie a sinusului cavernos, după injectarea cu o substanță opacă la razele X; ~gramă (v. -gramă), s.f., diagramă reprezen-

tând variația diametrului unei găuri de sondă în funcție de adâncime; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., operație de măsurare și de înregistrare a diametrului unei găuri de sondă, de-a lungul acesteia; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în cavernometrie; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează cavitățile pulmonare; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinarea a cavităților pulmonare cu ajutorul cavernoscopului; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere a cavernei tuberculoase și de suturare a pereților ei la tegumente; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei caverne pulmonare.

CAVI- „cavitate, cavități, găunos”. ◊ lat. *cavus* „scobit, gol” > fr. *cavi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cavi-*. ■ ~**col** (v. -col₁) adj. (despre un parazit) care trăiește temporar sau permanent în cavitățile corporale ale altor organisme; ~**corn** (v. -corn), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre un animal) Care posedă coarne cavitare, scobite. 2. S.n. pl. Familii de erbivore rumegătoare, cu coarne cavitare; ~**form** (v. -form), adj., în formă de cavitate anatomică.

CAVO- „vena cavă”. ◊ lat. *cavus* „scobit, găunos” > fr. *cavo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cavo-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a unei vene cave; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută în urma cavografiei; ~**manometrie** (v. -mano-, v. -metrie₁), s.f., studiu al presiunii din interiorul venei cave.

~**CAZIE (-CHAZIE)** „răspândire, diseminare”. ◊ gr. *khasis* „diviziune” > fr. *-chasié*, germ. *id.*, engl. *-chasy* > rom. *-cazie* și *-chazie*.

~**CAZIU (-CHAZIU)** „ramificare, împărțire”. ◊ gr. *khasis* „diviziune” > fr. *-chasiium*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-caziu* și *-chaziu*.

CEBO- „mămuț”. ◊ gr. *kebos* „mămuț” > fr. *cébo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *cebo-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (monstru) care prezintă cebocefalie; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală în care nasul este turtit, iar ochii foarte apropiați; ~**id** (v. -id), adj. (despre aspectul facial) asemănător cu al unei mămuțe.

CEC-, v. **CECO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei părți din cecum.

CECIDIO- „galaă, cecidie, gogoasă de stejar”. ◊ gr. *kekidion* „gogoasă mică de stejar” > fr. *cécidio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cecidio-*. ■ ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante inferioare care provoacă dezvoltarea galelor; ~**for** (v. -for), adj., care poartă gale; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul cecidiilor și al agenților care le produc; *sin.* **cecidologie**; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., animale mici care determină formarea cecidiilor; *sin.* **zoocecidii**.

CECIDO- „gale, cecidii”. ◊ gr. *kekis*, *kekidos* „gogoasă de stejar, galaă” > fr. *cécido-*, engl. *id.*,

lat. sav. *id.* > rom. *cecido-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre specii vegetale și animale) care atacă organele vegetale, producând cecidii; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., cecidologie.*

CECO- „orb, cecum, cec, cecal”. ◊ lat. *caecus* „orb” > fr. *caeco-*, engl. *ceco-* și *caeco-*, it. *ceco-*, lat. sav. *ceco-* și *caeco-* > rom. *ceco-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie al cărei conținut este format din cecum; ~**cistoplastie** (v. cisto-, v. -plastie), s.f., mărire chirurgicală a capacității vezicale, folosindu-se cecul și colonul drept; ~**colostomie** (v. colo₁-, v. -stomie), s.f., anastomozare chirurgicală a cecului cu un segment din colonul transvers sau din colonul sigmoid; *sin.* **colocecostomie**; ~**graf** (v. -graf), s.n., instrument de scris pentru orbi; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., metodă specială de scris, folosită de orbi; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., imprimată poștală pentru orbi; ~**ileostomie** (v. ileo-, v. -stomie), s.f., anastomozare chirurgicală a cecului cu ileonul; *sin.* **ileocecostomie**; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a cecului la planul posterior al abdomenului; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., coborâre patologică a cecului în micul bazin; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a cecului; ~**sigmoidostomie** (v. sigmo-, v. -id, v. -stomie), s.f., anastomozare chirurgicală a cecului la sigmoid; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., creare chirurgicală a unui anus artificial la nivelul cecului; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cecotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere a cecului pe cale chirurgicală; ~**trofe** (v. -trof), adj., s.f. pl. (substanțe) cu ajutorul cărora se realizează cecotrofia; ~**trofic** (v. -trofic), adj., relativ la cecotrofia; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., proces fiziologic caracteristic iepurilor, constând într-o dublă circulație digestivă, în orele de întineric preluându-se cecotrofele produse în cecum.

~**CEFAL** „cap, cutie craniană, craniu”. ◊ gr. *kephaie* „cap, țeastă” > fr. *-céphale*, it. *-cefalo*, lat. sav. *-cephalis* și *-cephalus* > rom. *-cefal*.

CEFAL-, v. **CEFALO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la cap; *sin.* **cefalee**; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., durere localizată într-o zonă circumscrisă craniului; ~**odiu** (v. -odiu), s.n., excrescență gonidială a talului unor licheni.

~**CEFALIC** „relativ la cap”. ◊ gr. *kephalikos* „de cap” > fr. *-céphaiique*, engl. *-cephalic*, lat. sav. *-cephalicus* > rom. *-cefalic*.

~**CEFALIE** „cutie craniană, cap, craniu”. ◊ gr. *kephale* „cap” > fr. *-céphalie*, it. *-cefalia*, engl. *-cephaly*, lat. sav. *-cephalia* > rom. *-cefalie*.

CEFALO- „cap, cutie craniană, craniu, cefalic, cerebral, cranian”. ◊ gr. *kephale* „cap, cutie craniană” > fr. *-céphalo-*, engl. *id.*, germ. *kephalo-*, lat. sav. *cephalo-* > rom. *cefalo-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., denumire generică pentru un ansamblu de meningocele și encefalocele; *sin.* **craniocele**; ~**centeză** (v. -centeză), s.f., punctie cerebrală; ~**clast** (v. -clast), s.n., cefalotrib*;

~cord (v. -cord), s.n., porțiunea cefalică a notocordului; ~diprosop (v. di-, v. -prosop), s.m., monstru fetal caracterizat prin prezența unui cap rudimentar atașat de propriul său cap; ~for (v. -for), s.n. 1. Receptacul floral. 2. Picior al ciupercii; ~genetic (v. -genetic), adj., relativ la cefalogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de dezvoltare a craniului, din faza embrionară, până la vârsta adultă; ~graf (v. -graf), s.n., instrument pentru înregistrarea grafică a dimensiunilor capului; ~grafie (v. -grafie), s.f. 1. Descriere anatomică a capului. 2. Înregistrare grafică a formei și a dimensiunilor cutiei craniene; ~hidrocel (v. hidro-, v. -cel), s.n., colectare de lichid cefalorahidian în partea de jos a aponevrozelor epicraniene; ~id (v. -id), adj., în formă de craniu; ~manție (v. -manție), s.f., arta de a ghici viitorul cu ajutorul unui craniu; ~mel (v. -mei), s.m., monstru care are un membru supranumerar atașat la cap; ~menie (v. -menie), s.f., menstruație care se manifestă prin scurgerea sângelui din nas; ~metrie (v. -metrie), s.f., tehnică a măsurării dimensiunilor capului, utilizată în antropometrie; ~metru (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea dimensiunilor craniului; ~pag (v. -pag), adj., s.m. (monstru) care prezintă cefalopagie; ~pagie (v. -pagie), s.f., monstrozitate gemelară în care cei doi indivizi sunt reunii prin extremitățile lor cefalice; ~plegie (v. -plegie), s.f., paralizie a mușchilor capului și ai feței; ~pode (v. -pod), s.n. pl., clasă de moluște marine, cu structură superioară, având în jurul gurii brațe tentaculare; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare medicală a capului; ~stat (v. -stat), s.n., aparat de fixare a capului în cursul unei înregistrări fotografice sau radiografice a mișcărilor mandibulare; ~tom (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cefalotomie; ~tomie (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a craniului fetal în cursul nașterii în caz de făt mort; ~toracopag (v. toraco-, v. -pag), s.m., monstru gemelar dublu, rezultat din fuzionarea capetelor indivizilor și din sudarea toracelor; ~trib (v. -trib), s.n., instrument obstetrical, utilizat în cefalotripsie; *sin. cefaloclast*; ~tripsie (v. -tripsie), s.f., operație obstetricală de zdrobire a craniului fetal, în timpul nașterii, spre a facilita scoaterea lui.

~CEL₁ „cavitate, scobitură, gaură, concavitate”. \diamond gr. *koilos* „gaură, adâncitură, scobitură” > fr. *-coele*, engl. *id.*, lat. sav. *-coele* > rom. *-cel*.

~CEL₂ „hernie, tumoare”. \diamond gr. *kele* „tumoare, umflătură” > fr. *-cèle*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-cel*.

CELERI- „viteză, accelerație”. \diamond lat. *celer, eris* „iute, repede, rapid” > fr. *céléri* > rom. *celer-* ■ ~metrie (v. -metrie), s.f., tahimetrie; ~metru (v. -metru), s.n., tahimetru*.

CELI- „cavitate, abdomen, celiac, abdominal”. \diamond gr. *koile* „cavitate” > fr. *coeli-*, engl. *id.*, lat. sav.

coeli- și *celi-* > rom. *celi-*. ■ ~adeif (v. -adelf), s.m., făt teratologic dublu, cu comunicare inter-abdominală; ~algie (v. -algie), s.f., celiodinie*; ~ectazie (v. -ectazie), s.f., dilatare a abdomenului; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a ramurilor celiale ale nervului pneumogastriac; ~odinie (v. -odinie), s.f., durere abdominală; *sin. celiialgie*.

~CELIE „cavitate, scobitură”. \diamond gr. *koilia* „scobitură” > fr. *-coelie*, germ. *id.*, it. *-celia* > rom. *-celie*.

CELIO- (COELIO-) „abdomen, pânțece, cavitate abdominală, abdominală”. \diamond gr. *koilia* „pânțece, burtă” > fr. *coelio-*, engl. *coelio-* și *celio-*, it. *celio-*, lat. sav. *coelio-* și *celio-* > rom. *celio-*. ■ ~cel (v. -cel), s.n., hernie abdominală; ~centeză (v. -centeză), s.f., puncție abdominală; ~cieză (v. -cieză), s.f., pregnantă abdominală; ~colpotomie (v. colpo-, v. -tomie), s.f., coloceliotomie*; ~elitrotomie (v. elitro-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cavității abdominale pe cale vaginală; ~enterotomie (v. entero-, v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere a intestinului prin incizia peretelui abdominal; ~gastrotomie (v. gastro-, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a stomacului în urma secționării abdominale; ~histerectomie (v. histero-, v. -ectomie), s.f., operație medicală de deschidere a uterului prin incizie abdominală; ~mialgie (v. mi/o-, v. -algie), s.f., durere a mușchilor abdominali; *sin. celiomiodinie*; ~miodinie (v. mi/o-, v. -odinie), s.f., celiomialgie*; ~patie (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile abdominale; ~pioză (v. -pioză), s.f., prezența puroiului în cavitatea abdominală; ~plegie (v. -plegie), s.f., holeră asiatică; ~rafie (v. -rafie), s.f., sutură a peretelui abdominal; ~salpingectomie (v. salping/o-, v. -ectomie), s.f., secționare chirurgicală a tubului uterin prin incizie abdominală; *sin. celiosalpingotomie*; ~salpingotomie (v. salpingo-, v. -tomie), s.f., celiosalpingectomie*; ~scop (v. -scop), s.n., instrument pentru examinarea cavităților corpului uman; ~scopie (v. -scopie), s.f., metodă de explorare vizuală a cavității abdominale cu ajutorul celioscopului; ~tomie (v. -tomie), s.f., laparotomie*.

CELO- (COELO-) „scobit, găunos, concav”. \diamond gr. *koilos* „adâncit, scobit” > fr. *célo-* și *coelo-*, engl. *celo-* și *coelo-*, germ. *coelo-*, lat. sav. *id.* > rom. *celo-* și *coelo-*. ■ ~blast (v. -blast), s.n., aparat vegetativ al unor plante inferioare format dintr-o celulă pluricelulară; ~blastic (v. -blastic), adj., referitor la celoblast; ~mielie (v. -mielie), s.f., cavitate patologică în măduva spinării; ~nemă (v. -nemă), s.f., masă de peri filamentosi, higroscopici și fistuloși, din sporangeliile unor mixomicete și gastromicete; ~pod (v. -pod), adj., cu picioare fistuloase; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe găunoase.

CELO₂- „hernie, tumoare”. ◊ gr. *kele* „tumoare, umflătură” > fr. *célo*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *celo₂*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a chirurgiei care tratează despre hernie; **-rafie** (v. -rafie), s.f., operație medicală de fixare a testiculelor în bursele anatomice; **-som** (v. -som), s.m., monstru cu eventrație prin fisura mediană sau laterală, cu atrofie sternală și cu deplasare herniară a cordului; **-somie** (v. -somie), s.f., hernie a viscerelor fetusului; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în celotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație a herniei strangulate.

CELO₃- „cer, soare”. ◊ lat. *caelum* „boltă cerească” > fr. *célo* > rom. *celo₃*. ■ **-stat** (v. -stat), s.n., aparat automat care urmărește mișcarea diurnă a unui astru cu ajutorul unui sistem de oglinzi plane.

CELOMO- „cavitate, celomic”. ◊ gr. *koioma* „cavitate” > engl. *coelomo* > rom. *celomo*. ■ **-cite** (v. -cit), s.n. pl., corpusculi celomici, cuprinzând ambocitele și eleocitele, la anelide.

CELUL-, v. **CELULO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere provocată de inflamația țesutului celular.

CELULI- „celulă, celular”. ◊ lat. *cellula* „odaie, cameră mică” > fr. *celluli*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *celuli*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., care distruge celulele; **-fer** (v. -fer), adj., care conține celule; **-form** (v. -form), adj., în formă de celulă; **-fug** (v. -fug), adj., care se îndepărtează de celulă; **-pet** (v. -pet), adj., care se dirijează către celulă.

CELULO- „celuloză”. ◊ lat. *cellula* „cameră mică, odaie” > fr. *cellulo*, engl. *id.* > rom. *celulo*. ■ **-litic** (v. -litic₂), adj. (despre bacterii) care degradează celuloza din resturile vegetale în compuși mai simpli; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de descompunere a celulozei sub acțiunea unor microorganisme.

CEMENTO- „ciment dentar”. ◊ lat. *cementum* „pietriș” > fr. *cémento*, engl. *id.* > rom. *cemento*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă care participă la formarea cementului dentar; **-blastic** (v. -blastic), adj. referitor la cementoblaste; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă care face parte din structura cementului dentar; **-clazie** (v. -clazie) s.f., proces de distrugere a cementului dentar; **-id** (v. -id), s.m., matrice formată dintr-un țesut nemineralizat; **-litic** (v. -litic₁), adj., relativ la cementoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., resorbție patologică a cementului dentar din zona randiculară; **-plast** (v. -plast), s.n., cavitate săpată în masa cementului dentar, în care se află plasate cementoblastele.

-CEN₁ „nou, recent, actual”. ◊ gr. *kainos* „nou, recent” > fr. *cène*, engl. *id.* > rom. *-cen₁*.

-CEN₂ „comun, asociat”. ◊ gr. *koinos* „comun” > fr. *cène*, engl. *-coen*, lat. sav. *-coenus* > rom. *-cên₂*.

CEN-, v. **CENO₁**. ■ **-adeif** (v. -adelf), s.m., monstru cu două corpuri și cu unul sau mai

multe organe esențiale comune; **-antiu** (v. -antiu), s.n., cîmă cu ramificații scurte și concrecute, cu receptaculul în formă de disc, purtând numeroase flori; **-estezie** (v. -estezie), s.f. 1. Impresie generală nediferențiată, care constituie un rezultat al senzațiilor primite de la organele interne. 2. Sensibilitate care reflectă propria existență corporală; **-esteziopatie** (v. estezio-, v. -patie), s.f., tulburare a cenesteziei; *sin.* **cenestopatie**; **-ur** (v. -ur), s.m., tenie parazită a cărei larvă se dezvoltă în organismul uman sau animal. **-CENIC** „referitor la biotop, de biotop”. ◊ gr. *koinos* „în comun” > fr. *-cénique*, engl. *-coenic*, lat. sav. *-coenicus* > rom. *-cenic*.

CENO₁-(**CAENO**, **COENO**-) „asociație, comunitate, grupare, colonie, reuniți, comun, asociat”. ◊ gr. *koinos* „comun” > lat. sav. *caeno* și *coeno*, fr. *caeno* și *céno*, engl. *caeno* și *ceno*, germ. *coeno*, it. *ceno* > rom. *ceno*, *caeno* și *coeno*. ■ **-bionte** (v. -biont), s.n. pl., populație componentă a unei biocenoză; **-biospori** (v. bio-, v. -spor), s.m. pl., autospori reuniți în cenobii, prezenți la alge; **-biu** (v. -biu), s.n. 1. Colonie imobilă de organisme unicelulare, înglobată într-o masă mucilaginoasă comună. 2. Grup de celule în colonii, prezent la cloroficee. 3. Fruct schizocarpic; **-carp** (v. -carp), s.n., fruct compus, care provine din toate florile singurate ale unei inflorescențe; **-carpic** (v. -carpic), adj. (despre gineceu) cu carpelele concrecute; **-carpie** (v. -carpie), s.f., fenomen de concreștere a carpelelor; **-centru** (v. -centru), s.n., masă de granule de natură cromidială, din oosfera unor fungi; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă plurinucleată în membrană comună, specifică algelor și mixomicetelor; **-citic** (v. -citic), adj. (despre o plantă) cu corpul format dintr-o celulă gigantică plurinucleară; **-cladie** (v. -cladie), s.f., concreștere a ramurilor prin grefă naturală; **-fil** (v. -fil₁), adj., care prezintă afinitate pentru un anumit biotop; **-gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., gametange unicelular format dintr-o masă plasmatică plurinucleară; **-gamie** (v. -gamie), s.f., proces de contopire dintre doi cenogametangi, în urma căruia rezultă un cenozigot; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la cenogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Apariție a unor noi caractere în cursul dezvoltării, pentru adaptarea la condițiile mediului înconjurător. 2. Grup de indivizi rezultați dintr-un strămoș comun; **-glee** (v. -glee), s.f., substanță mucilaginoasă din spațiile intercelulare ale tubului algelor; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studii comunităților animale și ve-vegetale; **-monoecie** (v. mon/o-, v. -oecie), s.f., prezența pe aceeași plantă de flori hermafrodite, femele și masculine; **-sfere** (v. -sferă), s.f. pl. (la bazidiomicete) sferele formate din bazidii tinere, cu rol asemănător plastidilor; **-spor** (v. -spor), s.m., oospor compus, prezent la peronosporale; **-taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., siste-

matică a comunităților biologice; ~**timie** (v. -timie), s.f., aspect timic fundamental și global; ~**tip** (v. -tip), s.n., tip primitiv din care au derivat alte tipuri.

CENO₂ (**KENO-**) „gol, spațiu deschis”. ◊ gr. *kenos* „vid, deschis, gol” > fr. *céno-*, it. *id.*, germ. *keno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ceno₂*- și *keno-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de spații deschise (câmpii, deșerturi sau mări); ~**taf** (v. -taf), s.n., monument funerar construit în memoria unui personaj, al cărui corp a dispărut sau se găsește în altă parte.

CENO₃ (**CAINO-**, **KAINO-**) „recent, nou”. ◊ gr. *kainos* „nou, recent” > fr. *céno-* și *caeno-*, it. *ceno-*, lat. sav. *caeno-*, germ. *käno-*, engl. *ceno-*, *caino-* și *kaino-* > rom. *ceno₃*-, *caino-* și *kaino-*.

■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de nou, de înnoire; ~**genetic** (v. -genetic), adj. 1. Care dispăre în perioada adultă. 2. De origine recentă; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., obținere a unor caractere recente în urma schimbării condițiilor de mediu; ~**zoic** (**cainozoic**) (v. -zoic), adj., s.n., neozoic.*

-**CENOTIC**₁ „referitor la comunitate, asociat, comun”. ◊ gr. *koinos* „comun” > fr. *-cénotique*, engl. *-cenotic*, it. *-cenotico* > rom. *-cenotic*.

-**CENOTIC**₂ „relativ la evacuare, purgativ”. ◊ gr. *kenosis* „evacuare, golire, descărcare” > fr. *-cénotique*, engl. *-cenotic* > rom. *-cenotic*₂.

CENOTO- (**CAINOTO-**) „nou, înnoire”. ◊ gr. *koinotes* „noutate” > fr. *cénoto-*, it. *id.*, engl. *coenoto-* și *cenoto-* > rom. *cenoto-* și *cainoto-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de transformări, de schimbări, de înnoiri; *sin.* *misonieism*.

-**CENOZĂ**₁ „asociație, comunitate”. ◊ gr. *koinosis* „care se asociază, care reunește” > fr. *-cénose* și *-coenose*, engl. *-coenose*, *-coenosis* și *-cenosis*, lat. sav. *-coenosis* > rom. *-cenoză*₁.

-**CENOZĂ**₂ „evacuare, golire, descărcare”. ◊ gr. *kenosis* „golire, descărcare” > fr. *-cénose*, engl. *-cenosis*, lat. sav. *id.* > rom. *-cenoză*₂.

-**CENTEZĂ** „puncție, înțepătură”. ◊ gr. *kentesis* „înțepătură” > fr. *-centèse*, it. *-centesi*, lat. sav. *-centesis* > rom. *-centeză*.

CENTI- „o sută, însuțit”. ◊ lat. *centum* „o sută” > fr. *centi-*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *centi-*. ■ ~**fior** (v. -flor), adj., care are o sută de flori; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu o sută de frunze sau foliole; ~**pede** (v. -ped₂), adj., s.n. pl. (animale inferioare) care au o sută de picioare.

CENTRI- „centru”. ◊ lat. *centrum* „mijloc, centru” > fr. *centri-*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *centri-*. ■ ~**fug** (v. -fug), adj. 1. Care tinde să se depărteze de centru. 2. (Despre o inflorescență) Care se dezvoltă de la centru spre exterior; *sin.* *centrifugal*; ~**pet** (v. -pet), adj. (despre o inflorescență) care se dezvoltă de la exterior spre centru; *sin.* *centripetal*.

-**CENTRIC** „situat în centru, central”. ◊ gr. *kentron* „vârf, pinten, spin, centru” și lat. *centrum*

„centru” > fr. *-centrique*, engl. *-centric*, lat. sav. *-centricus* > rom. *-centric*.

CENTRO- „centru, mijloc, nucleu, spin, vârf”. ◊ gr. *kentron* „vârf, pinten, spin, centru” > fr. *centro-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *centro-*. ■

~**chinezie** (v. -chinezie), s.f., mișcare care rezultă din stimularea sistemului nervos central; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă întâlnită în leziunile de lichen ruber; ~**desmoză** (v. -desmoză), s.f., fascicul filamentos care leagă doi centrozomi și care dă naștere fusului central, în timpul diviziunii celulare;

~**id** (v. -id), s.n., punct din spațiu care se mișcă cu o viteză medie a obiectelor cereșii aflate în vecinătatea infinitesimală a acestuia; ~**lecit** (v. -lecit), adj., s.n. (ou) cu deutoplasma grupată spre centru; ~**mer** (v. -mer), s.n., segment scurt al cromozomului pe care se inserează filamentele fusului nuclear, în timpul procesului de mitoză și de meioză; ~**osteoscleroză** (v. osteo-, v. -scleroză), s.f., proces de osificare a cavității medulare osoase; *sin.* **centroscleroză**; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f. zonă plasmatică centrală care înconjoară centriolul; ~**plast** (v. -plast), s.n., corpuscul sferic extranuclear în timpul procesului mitotic;

~**scleroză** (v. -scleroză), s.f., centroosteoscleroză”; ~**sferă** (v. -sferă), s.f. 1. Partea centrală a pământului, formată din metale grele, complet dissociate și gazeificate. 2. Masă citoplasmatică situată în jurul centrozomului; ~**sperme** (v. -sperme), s.f. pl., grup de plante, cu ovar superior, cu semințe localizate pe o formație din centrul fructului; ~**spermigene** (v. spermi-, v. -geni), s.f., pl., grup mare de plante, cu semințele localizate pe o formație din centrul fructului și cu embrionul curbat, inelat sau spiralat; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., proces de concentrare a materialului cromatinian al spermatogoniei în jurul centrozomului; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., aparat central al unui spermatoцит; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu de tratament care constă în acțiunea directă sau indirectă asupra centrilor nervoși; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală a fistulei stercoale; ~**zom** (v. -zom), s.m., corpuscul înconjurat de o zonă protoplasmatică, situat în centrul celulei și care servește la reproducerea indirectă a acesteia; *sin.* **astrocentru**.

~**CENTRU** „vârf ascuțit, pinten, țepos, centru”. ◊ gr. *kentron* „pinten, vârf, centru” > fr. *-centre*, lat. sav. *-centrus* și *-centrum*, engl. *-centre* > rom. *-centru*.

-**CER**₁ „corn, tentacul, antenă”. ◊ gr. *keras* „corn” > lat. sav. *-cerus*, fr. *-cère*, engl. *-cerous* > rom. *-cer*₁.

-**CER**₂ „porc, suid”. ◊ gr. *khoiros* „porc, scroafă” > fr. *-chère*, lat. sav. *-choerus* > rom. *-cer*₂.

CERAMO- „argilă, lut, ceramică”. ◊ gr. *keramos* „lut pentru oale, argilă” > fr. *céramo-*, engl. *id.* > rom. *ceramo-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care tratează despre istoria ceramicii; ~**logie** (v. -logie), s.f., studiu sistematic al ceramicii.

-CERAS „corn, protuberanță osoasă, cornos”. ◊ gr. *keras* „corn” > lat. sav. *-ceras*, fr. *-céras*, engl. *id.* > rom. *-ceras*.

CERASI- „cireașă, vișină, vișiniu”. ◊ lat. *cerasus* „cireașă” > fr. *cérasî-*, lat. sav. *id.* > rom. *cerasi-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care poartă cireșe; **-foliu** (v. *-foliu*), adj., cu frunze vișinii; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de cireașă.

CERATO- „corn, protuberanță cornoasă, osos”. ◊ gr. *keras*, *keratos* „corn” > fr. *cérato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cerato-*. ■ **-carp** (v. *-carp*), adj., cu fructe cornoase; **-for** (v. *-for*), adj., care poartă țesut osos; **-hioid** (v. *hio-*, v. *-id*), s.n., piesă osoasă situată între bazihoid și epihioid; **-id** (v. *-id*), adj., cu aspect de corn; **-manie** (v. *-manie*), s.f., teratologie a frunzelor sau a florilor dezvoltate în formă de corn sau de pinten; **-pteris** (v. *-pteris*), s.m., ferigă tropicală cosmopolită, cu frunze divizate și de culoare verde-gălbui; **-zaur** (v. *-zaur*), s.m., reptilă fosilă din ordinea dinozaurienilor, având pe oasele nazale o creastă osoasă.

-CERC „coadă, înotoătoare, filament”. ◊ gr. *kerkos* „coadă” > fr. *-cerque*, lat. sav. *-cercus*, it. *-cerco* > rom. *-cerc*.

CERCO- „coadă, apendice, înotoătoare”. ◊ gr. *kerkos* „coadă” > fr. *cerco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cerco-*. ■ **-cist** (v. *-cist*), s.n., formă larvară de tenie, având un singur scolex, invaginat și un apendice sub formă de coadă; **-id** (v. *-id*), adj., în formă de coadă; **-pitec** (v. *-pitec*), s.m., specie de maimuță catariniană africană, cu coadă lungă și neprehensibilă; **-spore** (v. *-spor*), s.f. pl., ciuperci care produc cercosporioza, boală a plantelor manifestată prin apariția pe frunze a unor pete circulare.

CEREALI- „cereală”. ◊ lat. *cerealis* „de grâu” > fr. *céréali-* > rom. *cereali-*. ■ **-cultură** (v. *-cultură*), s.f., ramură a agriculturii care studiază cultura cerealelor.

CEREBELO- „cerebel, creierul mic”. ◊ lat. *cerebellum* „creierul mic” > fr. *cérébello-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *cerebelo-*. ■ **-patie** (v. *-patie*), s.f., afecțiune a cerebelului.

CEREBR-, v. **CEREBRO-**. ■ **-astenie** (v. *-astenie*), s.f., maladie a creierului care se datorează traumatismelor craniene și cerebrale.

CEREBRI- „creier”. ◊ lat. *cerebrum* „creier” > fr. *cérébri-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *cerebri-*. ■ **-form** (v. *-form*), adj. (despre ciuperci) asemănător unui creier, cu numeroase circumvoițuini.

CEREBRO- „creier, cerebral, vase cerebrale”. ◊ lat. *cerebrum* „creier” > fr. *cérébro-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *cerebro-*. ■ **-angioscieroză** (v. *angio-*, v. *-scleroză*), s.f., proces de sclerozare a vaselor cerebrale; **-fiziologie** (v. *fizio-*, v. *-logie*), s.f., fiziologie a creierului; **-id** (v. *-id*), adj., care se aseamănă cu creierul; **-logie** (v. *-logie*), s.f., disciplină care studiază

creierul și funcțiile sale; **-malacie** (v. *-malacie*), s.f., ramolire a unei porțiuni din creier; **-metru** (v. *-metru*), s.n., instrument cu care se pot măsura pulsațiile și transformările din creier; **-patie** (v. *-patie*), s.f., maladie a creierului; **-ragie** (v. *-ragie*), s.f., hemoragie cerebrală; **-scleroză** (v. *-scleroză*), s.f., proces de sclerozare a țesutului cerebral; **-scop** (v. *-scop*), s.n., instrument medical utilizat în diagnoza bolilor creierului; **-scopie** (v. *-scopie*), s.f., examinarea creierului cu ajutorul cerebroscoapului; **-stomie** (v. *-stomie*), s.f., disecție a țesutului cerebral; **-tomie** (v. *-tomie*), s.f., operație chirurgicală de disecție a creierului; **-tonie** (v. *-tonie*), s.f., componentă temperamentală, caracterizată prin tensiune nervoasă, masivă, înclinare spre meditație etc.

CEREI- „lumânare”. ◊ lat. *ceres* „făclie, lumânare” > fr. *cérei-* > rom. *cerei-*. ■ **-form** (v. *-form*), adj., care are forma unei lumânări.

CERI- „ceară, cerat, ceros”. ◊ lat. *cera* „ceară” > fr. *céri-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *ceri-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj. (despre glande sau celule) care conține ceară; **-form** (v. *-form*), adj., cu aspect de ceară; **-gen** (v. *-gen*), adj. (despre o glandă) care produce ceară; **-metrie** (v. *-metrie*), s.f., cerometrie*.

CERO- „ceară, ceros, cerat”. ◊ gr. *keros* „ceară” > fr. *céro-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *cero-*. ■ **-graf** (v. *-graf*), s.m. și f., specialist în cerografie; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., procedeu de pregătire a unei forme de tipar înalt, prin gravarea manuală a imaginii într-un strat de ceară, aplicat pe o placă de metal; **-id** (v. *-id*), adj. (despre mușchi) cu aspect lucios; **-manție** (v. *-manție*) s.f., prezi-cere a viitorului cu ajutorul picăturilor de ceară topită, vărsate în apă; **-metrie** (v. *-metrie*), s.f., metodă de analiză chimică cantitativă; *sin.* **cerimetrie**; **-plastic** (v. *-plastic*), adj., referitor la ceroplastie; **-plastie** (v. *-plastie*), s.f., modelare a structurilor, anatomice în ceară.

CERVI- „cerb, cervid”. ◊ lat. *cervus* „cerb” > fr. *cervi-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *cervi-*. ■ **-color** (v. *-color*), adj., de culoarea brun-roșcată a cerbilor; **-corn** (v. *-corn*), adj., cu coarne de cerb; **-form** (v. *-form*), adj., cu înfățișare de cerb.

CERVIC-, v. **CERVICO-**. ■ **-algie** (v. *-algie*), s.f., durere cervicală; **-artroză** (v. *-artroză*), s.f., afecțiune cu caracter degenerativ a vertebrelor cervicale; **-ectomie** (v. *-ectomie*), s.f., excizie chirurgicală a colului uterin; **-odinie** (v. *-odinie*), s.f., cervicalgie*.

CERVICO- „ceafă, cervical, col uterin”. ◊ lat. *cervix*; *icis* „gât, ceafă” > fr. *cervico-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cervico-*. ■ **-brahialgie** (v. *brahi-*, v. *-algie*), s.f., nevralgie a plexului cervicobrahial, caracterizată prin dureri localizate la ceafă, gât și membrele superioare; **-cistopexie** (v. *cisto-*, v. *-pexie*), s.f., suspendare chirurgicală

a colului vezical în caz de incontinență a urinei; *sin. operația lui Perrin*; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală a colului uterin; ~**plastie** (v. -plas-tie), s.f., refacerea chirurgicală a colului uterin; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală la nivelul colului uterin.

CESTO- „panglică, curea”. ◊ gr. *kestos* „cingătoare, brâu” > fr. *cesto-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *cesto-*. ■ ~**ide** (v. -id), adj., s.n. pl. 1. Adj. În formă de cingătoare sau de panglică. 2. S.n. pl. Clasă de viermi platelminți parazitiți, în formă de panglică, având ca tip tenia; *sin. cestode*.

~**CETE** „balene, cetacee”. ◊ gr. *ketos, keteos* „monstru marin, balenă” > lat. sav. *-cetae*, it. *-ceti* > rom. *-cete*.

CETEO- „cetaceu, reptilă”. ◊ gr. *ketos, keteos* „monstru marin” > engl. *ceteo-*, lat. sav. *id.* > rom. *ceteo-* ~**zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă din nozauriană uriașă, care a trăit în jurasic.

CETO- „cetaceu, balenă”. ◊ gr. *ketos* „balenă, cetaceu” > fr. *céto-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *ceto-*. ■ ~**log** (v. -log), s.m., specialist în ceto-logie; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul cetaceelor; ~**teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer marin din ordinul cetaceelor, ale cărui vertebre au fost descoperite în sedimentele din miocen.

CEZARO- „cezariană”. ◊ lat. *caesar, aris* „incizie, tăiere” > fr. *césaro-*, engl. *id.* > rom. *cezaro-*. ■ ~**tomie** (v. -tomie), s.f., extragere chirurgicală a fătului viu prin deschiderea uterului, în cazuri de naștere dificilă;

CHALAZO-, v. **CALAZO-**.

CHALINO-, v. **CALINO-**.

CHAME-, v. **CAME-**.

CHAO-, v. **CAO-**.

CHASMO-, v. **CASMO-**.

~**CHAZIE**, v. ~**CAZIE**.

~**CHAZIU**, v. ~**CAZIU**.

CHEIL-, v. **CHEILO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul buzelor.

~**CHEILIE** (-**CHELIE**) „buză, labie”. ◊ gr. *kheilos* „buză” > fr. *-chélie* și *-chéllie*, engl. *-chellia*, it. *-chelia* > rom. *-cheilie* și *-chellie*.

CHEILO- (**CHILO-**) „buză, labii, labial”. ◊ gr. *kheilos* „buză” > fr. *chéilo-* și *chilo-*, engl. *cheilo-*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cheilo-* și *chilo-*. ■ ~**angioscop** (v. **angio-**, v. **scop**), s.n., aparat medical utilizat în cheiloangioscopie; ~**angioscopie** (v. **angio-**, v. **scopie**), s.f., examinare a circulației sanguine din buze cu ajutorul cheiloangioscopului, ~**calazie** (-**chalazie**) (v. -calazie), s.f., buză iaxă și de volum mare; ~**drom** (v. -drom), adj., craspedodrom”; ~**fag** (v. -fag), adj., care prezintă cheilofagie; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., deprindere involuntară de mișcare a buzelor; ~**glif** (v. -glif), adj. (despre un organ vegetal) în formă de buză sau de labiu; ~**gnat** (v. -gnat), adj., care prezintă o fisură bucală; ~**gnatopalatoschizis** (v. **gnato-**, v.

palato-, v. -schizis), s.n., malformație congenitală caracterizată prin comunicarea cavității bucale cu fosele nazale; *sin. gură-de-lup*; ~**manie** (v. -manie), s.f., dublare teratologică a labelului în cazul florilor zigomorfe; ~**palatoschizis** (v. **palato-**, v. -schizis), s.n., malformație congenitală, sub forma unei crăpături a buzei superioare, care, în cazuri mai grave, scizura se extinde la orificiul narinei și la cerul gurii; *sin. cheiloschizis, buză-de-iepure*; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., reconstituire a buzei prin intervenție chirurgicală; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a unei buze; ~**schizis** (v. -schizis), s.n., cheilopalatoschizis”; ~**stomatoplastie** (v. **stomato-**, v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a buzelor și a gurii; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei buze.

CHEIMO- „iarnă, foarte frig”. ◊ gr. *kheimon* „vreme rea, iarnă” > fr. *chéimo-* > rom. *cheimo-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de frig, de iarnă.

CHEIMONO- (**CHIMONO-**) „iarnă, iernatic”. ◊ gr. *kheimon* „iarnă, timp rău” > fr. *chéimono-*, lat. sav. *id.*, engl. *cheimono-* și *chimono-* > rom. *cheimono-* și *chimono-*. ■ ~**clor** (v. -clor), adj., cu frunze verzi și persistente în timpul iernii; ~**file** (v. -fil), adj., s.f. pl. (plante) care trăiesc în zonele reci ale globului sau care vegetează în timpul iernii; ~**fob** (v. -fob), adj. (despre vegetale) cu frunze căzătoare în timpul iernii.

CHEIR-, v. **CHEIRO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., sindrom caracterizat prin dureri ale mâinilor.

CHEIRO- „mână, palmă, palmat, manual, digital”. ◊ gr. *kheir, kheiros* „mână” > fr. *chéiro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cheiro-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a scrie; ~**id** (v. -id), adj. (despre spori) asemănător cu degetele unei mâini; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., creștere în volum a degetelor și a mâinilor; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a policelului distrus; ~**podalgie** (v. **pod/o-**, v. -algie), s.f., durere în părțile extreme ale membrilor superioare sau inferioare; ~**ptere** (v. -pter), s.n., pl., ordin de mamifere cu aripi formate dintr-o membrană tegumentară întinsă între corp, membre și coadă, cuprinzând lilieci și vampirii; *sin. chiroptere*; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru reeducarea vederii binoculare și a capacității de fuziune; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare convulsivă a mâinii; ~**teriu** (v. -teriu), s.m., amfibian labirintodont ale cărui urme în formă de palmă cu cinci degete au fost găsite pe unele roci din triasic.

CHELI- „gheare, clești”. ◊ gr. *khele* „clește, gheară” și lat. tz. *chele* „foarfecele racului” > fr. *chéli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cheli-*. ■ ~**cere** (v. -cer), s.n., pl. 1. Pereche de apendice, la chelicerate, alcătuită din 2-3 articole terminate cu clești. 2. Piese componente ale aparatului bucal aparținând unor acarienți (ixodide); ~**fer** (v. -fer), adj., s.m. 1. Adj. Care este înzestrat cu

gheare sau cu clești. 2. S.m. Specie de arahnid mic, lipsit de postabdomen și de glanda veni-noasă; ~**form** (v. -form), adj., în formă de gheară sau de clește; ~**ped** (v. -ped₂), s.n., clește al crustaceelor decapode.

-**CHELIE**, v. **CHEILIE**.

CHELO₁- (**KELO**-), „tumoare, hernie”. ◇ gr. *kele* „umflătură, cocoasă” > fr. *chélo-* și *kélo-*, engl. *chelo-* și *kelo-*, lat. sav. *kelo-*, germ. id. > rom. *chelo₁-* și *kelo-*. ■ ~**id** (v. -id), s.n., formațiune tumorală benignă, dezvoltată pe pielea care a avut o leziune; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument medical utilizat în chelotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a inelului herniar, în herniile abdominale strangulate.

CHELO₂- „gheară, clește”. ◇ gr. *khele* „gheară, clește” > fr. *chélo-*, engl. id., lat. sav. id. > rom. *chelo₂-*. ■ ~**for** (v. -for), adj. (despre insecte) care este înzestrat cu gheare sau cu clește.

CHELO₃- „cicatrice”. ◇ gr. *kelis* „pată de sânge” > engl. *chelo-*, it. id. > rom. *chelo₃-*. ■ ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație reparatorie a unei cicatrice.

CHEMI- „chimie, chimic”. ◇ gr. *khemieia* „amestec de metale” > fr. *chémi-*, germ. id., engl. id. > rom. *chemi-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., tehnica gravării chimice a clișeelelor tipografice; *sin. chemitipie*; ~**tipie** (v. -tipie), s.f., chemigrafie”.

CHEMO- „chimie, substanțe chimice, anorganic”. ◇ gr. *khemieia* „amestec de metale, chimie” > fr. *chémo-*, germ. id., engl. id., lat. sav. id. > rom. *chemo-*. ■ ~**autotrof** (v. auto-, v. -trof), adj. (despre un organism) care obține el însuși energia necesară proceselor vitale prin oxidarea unor substanțe chimice anorganice; ~**autotrofie** (v. auto-, v. -trofie), s.f., mod de hrănire a microorganismelor chemoautotrofe; *sin. chemoautotrofism*; ~**autotrofism** (v. auto-, v. -trofism), s.n., chemoautotrofie”; ~**biont** (v. -biont), adj. (despre o zonă) care conține apă poluată cu substanțe chimice, unde se găsesc organisme adaptate pentru diferite săruri anorganice; ~**cineză** (-**kineză**), (v. -cineză), s.f., reacție locomotorie, determinată de substanțele chimice; ~**corism** (v. -corism), s.n., răspândire a plantelor prin detașarea unor organe (fructe, frunze, semințe), în urma unor cauze de natură chimică; ~**dineză** (v. -dineză), s.f., provocare a curenților de rotație în protoplasmă, prin acțiune chimică; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor față de excitații chimici; ~**fobotactism** (v. fobo-, v. -tactism), s.n., chemo-tactism negativ, în care excitația chimică îndepărtează organul vegetal influențat; *sin. chemo-fobotaxie*; ~**fobotaxie** (v. fobo-, v. -taxie), s.f., chemofobotactism”; ~**kineză** (v. -kineză), s.f., chemocineză”; ~**litic** (v. -litic), referitor la chemoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a unor celule pe cale chimică; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., efectul gradului de concentrație a unei substanțe

chemotactice asupra unor organisme cu mișcări libere; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., proces morfogenetic declanșat și modelat prin factori chimici; ~**mutagen** (v. muta-, v. -gen), adj. (despre o substanță chimică), cu acțiune mutagenă; ~**nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare de curbare a unor organe vegetale sub influența unor substanțe chimice; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., zonă a atmosferei terestre, în care este posibil procesul de chemosinteză; ~**tactic** (v. -tactic), adj., relativ la chemotactism, ~**tactism** (v. -tactism), s.n., deplasare orientată a unui organism mobil sub acțiunea unui excitant chimic; *sin. chimiotactism*; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., mișcare a celulelor mobile și a organismelor unicelulare libere ca răspuns la excitațiile chimice; *sin. chimiotaxie*; ~**taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., taxonomie moleculară bazată pe criteriile biochimice; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratamentul bolilor cu ajutorul unor substanțe chimice; *sin. chimioterapie*; ~**toxic** (v. -toxic), adj. (despre o zonă) care conține apă poluată cu substanțe chimice toxice; ~**trof** (v. -trof), adj., s.n. (microorganism) care își asigură energia prin reacții chimice și în absența luminii; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., mod de hrănire a microorganismelor chemotrofe; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la chemotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mișcări tropistice sub influența unor excitații chimice; *sin. chimiotropism*; ~**zoofil** (v. zoo-, v. -fil), adj. (despre o plantă), care elaborează substanțe chimice cu rol de atragere a organismelor animale; *sin. chimiozoofil*; ~**zoofob** (v. zoo-, v. -fob), adj. (despre o plantă) care se apără împotriva dăunătorilor animalii secretând diferite substanțe chimice; *sin. chimiozoofob*.

CHENO₁- „gâscă”. ◇ gr. *khen*, *khenos* „gâscă” > fr. *cheno-*, it. id., engl. id. > rom. *cheno₁-*. ■ ~**coprolit** (v. copro-, v. -lit), s.n., mineral cristalizat în sistemul hexagonal, în cristale columnare incolore și transparente.

CHENO₂- (**KENO**-) „spațiu deschis, gol”. ◇ gr. *kenos* „vid, gol” > fr. *céno-* și *kéno-*, engl. *keno-*, lat. sav. *keno-* > rom. *cheno₂-* și *keno-*. ■ ~**fobie** (**kenofobie**) (v. -fobie), s.f., teamă patologică de spații deschise sau de încăperi goale.

CHENO₃- „căscat, deschis”. ◇ gr. *khaino* „a se căsca, a se deschide” > fr. *chaeno-*, engl. id., germ. *cheno-*, lat. sav. *chaeno-* > rom. *cheno₃-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., fruct deschis; ~**clorantie** (v. clor/o-, v. -antie), s.f., apariție teratologică a frunzelor verzi în verticile florale.

CHERAT-, v. **CHERATO**-. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere a corneei; ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., deplasare în afară a corneei; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unei porțiuni din cornee.

CHERATO- (**KERATO**-) „corn, cornee, țesut cornos, cornean”. ◇ gr. *keras*, *keratos* „corn, cornee” > fr. *kérato-*, germ. id., engl. id., lat. sav. id., it.

cherato- > rom. *cherato-* și *kerato-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), cel), s.n., hernie a membranei posterioare a corneei; **-centeză** (v. -centeză), s.f., puncție chirurgicală a corneei; **-dermă** (v. -dermă), s.f., cheratodermie; **-dermie** (v. -dermie), s.f., hiperplazie a stratului cornos; *sin.* **cheratodermă**; **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., protruzie patologică a corneei; **-elcoză** (v. -elcoză), s.f., ulceratie a corneei; **-esteziometrie** (v. -estezio-, v. -metrie), s.f., măsurare a sensibilității corneei; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce inflamația corneei; **-id** (v. -id), adj., în formă de țesut cornos; **-litic** (v. -litic), adj., s.n. (agent terapeutic) care are proprietatea de a dizolva stratul cornos al epidermei; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de separare și de dizolvare fiziologică sau patologică a stratului cornos al epidermei; **-malacie** (v. -malacie), s.f., proces de înmuiere purulentă a corneei; **-metrie** (v. -metrie), s.f., măsurare a razei de curbură a corneei cu ajutorul unui cheratometru; **-metru** (v. -metru), s.f., instrument de măsurare a curburii corneei; **-plastic** (v. -plastic), adj., care are proprietatea de a stimula producerea de cromatină și de țesut cornos; **-plastie** (v. -plastie) s.f., operație chirurgicală de înlocuire a corneei bolnave; **-rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a corneei; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru observarea astigmatismului vizual; **-scopie** (v. -scopie), s.f., măsurare a refracției ochiului; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cheratotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a corneei.

-CHERAUNĂ (-KERAUNĂ) „fenomen electric atmosferic”. ◊ gr. *keraunos* „fulger, tunet” > fr. -kéraune, engl. *id.* > rom. -cheraună și -keraună.

CHERAUNO- (-KERAUNO-) „fulger, tunet”. ◊ gr. *keraunos* „tunet, fulger” > fr. *kérauno-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *cherauno-* și *kerauno-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de fulgere și de tunete; **-graf** (v. -graf), s.n., instrument cu care se înregistrează fulgeretele; **-manție** (v. -manție), s.f., arta de a prezice viitorul cu ajutorul fulgerelor sau tunetelor.

CHERI-, v. **KERI-**.

CHERO- „voioșie, veselie”. ◊ gr. *khairo*, *ein* „a se înveseli” > fr. *chéro-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *chāro-* > rom. *chero-*. ◊ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de veselie, de bună dispoziție; **-manie** (v. -manie), s.f., stare de excitație euforică patologică.

CHERSO- „întindere de pământ, teren”. ◊ gr. *chersos* „pământ, spațiu întelenit” > fr. *cherso-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *cherso-*. ■ **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante care au o mare răspândire geografică și care cresc pe terenuri uscate, necultivate; **-fitie** (v. -fitie), s.f., starea organismelor vegetale chersofite.

-CHETE „peri, perișori, filamente, setă, țepi, pilo-zitate”. ◊ gr. *khaite* „păr, coamă” > lat. sav. -*chaetes* și -*chaeta*, fr. -*chêtes* > rom. -chete.

CHETO- „păr, coamă, setă, țepi, pilo-zitate”. ◊ gr. *khaite* „păr, coamă” > fr. *chaeto-* și *chéto-*, engl. *chaeto-* și *cheto-*, lat. sav. *chaeto-* și *cheto-* > rom. *cheto-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe țepoase; **-for** (v. -for), adj. (despre viermi și insecte) care este înzestrat cu peri țepoși; **-gnate** (v. -gnate), s.n. pl., încrângătură de me-tazoare marine, având orificiul bucal prevăzut cu niște cângi chitinoase pentru prinsul hranei; **-pode** (v. -pod), s.n. pl., clasă de anelide sau de viermi cu corpul țepos și segmentat.

-CHEZIE „defecație, evacuare a fecalelor”. ◊ gr. *khezoin* „a defeca, a evacua fecalele” > fr. -*ché-sie* și -*chézie*, germ. -*chesie* > rom. -*chezie*.

CHIASMA- „chiasmă citologică”. ◊ gr. *khiasma* „încrucișare” > engl. *chiasma-* > rom. *chiasma-*. ■ **-tipie** (v. -tipie), s.f., mecanism de apariție a lo-cului de unire a cromozomilor omologi în timpul profazei.

CHIASTO- „diagonal, rombic”. ◊ gr. *khias-tos* „dia-gonal, încrucișat” > fr. *chiasto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *chiasto-*. ■ **-lit** (v. -lit₁), s.n., varietate de andaluzit cu structură originală, care cristalizează în sistemul rombic.

CHIL-, v. **CHILO-**. ■ **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a vaselor chilifere; **-emie** (v. -emie), s.f., prezența chilului în sânge; **-urie** (v. -urie), s.f., prezența chilului în urină.

CHIL₁- „suc, chil, suculent, lăptos”. ◊ lat. tz. *chy-lus* „suc, zeamă” > fr. *chyl₁-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *chil₁-* > rom. *chil₁-*. ■ **-caul** (v. -caul), adj. (des-pre o plantă) care are o tulpină succulentă; **-fer** (v. -fer), adj. (despre vasele limfatice) prin care circulă chilul; **form** (v. -form), adj., care are aspectul lăptos sau colorația chilului.

CHIL₂- „o mie, înmiit”. ◊ gr. *khilioi* „o mie” > fr. *chil₂-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *chil₂-*. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu numeroase flori.

-CHILIE „suc, umoare, chil, succulentă”. ◊ gr. *khy-lios* „zeamă, umoare” > fr. -*chylie*, germ. *id.*, engl. -*chylia*, lat. sav. *id.* > rom. -*chilie*.

CHILO₁- „suc, chil, produs chiliar”. ◊ gr. *khylos* „zeamă, umoare” > fr. *chylo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *khylo-*, it. *chilo-* > rom. *chilo₁-*. ■ **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpină lactescentă; **-cel** (v. -cel₂), s.n., acumulare de lichid chilos în tu-nica vaginală; **-cist** (v. -cist), s.n., veziculi chiliară; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze succulente; **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante succulente; **-for** (v. -for), adj., care conține chil; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de chil; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază chilul fiziologic; **-microgramă** (v. micro-, v. -gramă), s.f., curbă de variație a numărului chilomicronilor serici; **-poietic** (v. -poietic), adj., referitor la chilopoieză; **-poie-ză** (v. -poieză), s.f., proces de formare a chilului; **-ree** (v. -ree), s.f., secreție excesivă de chil.

CHILO₂- „o mie, înmiit, numeros”. ◊ gr. *khilioi* „o mie” > fr. *chilo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom.

*chilo*₂. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj. (despre o ființă mitologică) cu o mie de capete; **-gnate** (v. -gnat), s.n. pl., artropode libere din clasa miriapodelor, cu corpul alungit și format din mii de segmente; **-pode** (v. -pod), s.n. pl., ordin de artropode terestre, carnivore și cu foarte multe picioare, din care fac parte scolopendra, urechelnița etc.

CHILO₃, v. **CHEILO**.

-CHIMEN „iarnă, timpul iernii”. ◇ *kheimainein* „a fi rece, a fi frig” > fr. *-chimène*, engl. *id.* > rom. *-chimen*.

CHIMI- „sevă, chim”. ◇ lat. tz. *chymus* „suc, umoare” > fr. *chymi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* germ. *id.* > rom. *chimi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. 1. Care conduce seva. 2. Care poartă sau care conține chim; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de chim; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce chim.

CHIMO₁- (**KIMO**-) „sunet, zgomot, acustic, oscilatoriu”. ◇ gr. *kyma* „val, talaz, agitație” > fr. *kymo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *chimo*₁- și *kimo*- ■ **-graf** (v. -graf), s.n. 1. Aparat utilizat în fiziologie pentru înregistrarea grafică a mișcărilor unor organe interne. 2. Aparat pentru înregistrarea sunetelor; **-grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică a unor fenomene fiziologice cu ajutorul chimografului (1); **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă a oscilațiilor înregistrate la chimograf (1); **-metru** (v. -metru₁) s.n., oscilometru utilizat pentru măsurarea presiunii medii.

CHIMO₂- „suc gastric, chim”. ◇ gr. *khyμος* „suc, zeamă, umoare” > fr. *chymo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *chimo*₂-. ■ **-id** (v. -id), adj., cu aspect de suc gastric; **-ree** (v. -ree), s.f., scurgere abundentă a chimului.

CHIMO₃- „timpul iernii”. ◇ gr. *keima* „iamă” > fr. *chimo-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *chimo*₃-. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce frig; **-pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre un organism vegetal marin) care în timpul iernii devine planctonic.

CHIMONO-, v. **CHEIMONO**-.

CHIN₁-, v. **CHINO**- ■ **-estezie** (v. -estezie), s.f., totalitatea senzațiilor de mișcare pe care ni le dă corpul nostru.

CHIN₂-, v. **CHINO**₂-. ■ **-antropie** (v. -antropie), s.f., stare patologică a unei persoane care se crede transformată în câine.

CHINDUNO-, v. **KINDUNO**-.

-CHINETIC, v. **-CINETIC**.

CHINETO- (**CINETO**-, **KINETO**-) „mișcare, mobilitate, transformare”. ◇ gr. *kinetos* „mobil, mișcător” > fr. *cinéto-* și *kinéto-*, it. *chinetto-*, engl. *kineto-*, germ. *id.*, lat. sav. *kineto-* > rom. *chinetto-*, *cineto-* și *kineto-*. ■ **-cor** (v. -cor), s.n., zonă a cromozomului la nivelul căreia acesta se atașează de firele fusului de diviziune mitotică și meiotică; **-genetic** ((v. -genetic), adj., referitor la chinetogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltarea organelor biologice sub influența unei mișcări repetate; **-haptic** (**kinetohaptic**)

(v. -haptic), adj. (despre o iluzie tactilă) care este însoțit de impresia de mișcare înregistrată cutanat de către subiect; **-plasmă** (**kinetoplasmă**) (v. -plasmă) s.f., corpuscul cromofil din celulele nervoase; **-plaste** (**cinetoplaste**, **kinetoplaste**) (v. -plast), s.n. pl., corpusculi sateliți formați la baza flagelilor care se divid concomitent cu chinetozomii; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat cu ajutorul căruia se poate reconstitui o mișcare; **-terapie** (v. -terapie), s.f., terapeutică prin mișcare; **-zom** (**kinetozom**, **cinetozom**) (v. -zom), s.m. 1. Corp granular, situat la baza unui flagel sau cil. 2. Particula citoplasmatică autoduplicantă, cu rol important în morfogeneza ciliatelor.

-CHINEZĂ (**-CINEZĂ**-, **-KINEZĂ**), „mișcare, mobilitate, transformare”. ◇ gr. *kinesis* „mișcare” > fr. *-kinèse* și *-cinèse*, germ. *-kinese*, it. *-cinesi* > rom. *-chineză*, *-cineză* și *-kineză*.

CHINEZI-, v. **CHINEZIO**-. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de mișcare și de acțiune prezentă în patologia psihiatrică; **-metru** (**kinезimetru**) (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea unei mișcări; **-terapie** (**kinезiterapie**) (v. -terapie), s.f., utilizarea mișcării în scop terapeutic.

-CHINEZIE (**-KINEZIE**) „mișcare, transformare”. ◇ gr. *kinesis* „mișcare” > fr. *-kinésie*, germ. *id.*, engl. *-kinesia* > rom. *-chinezie* și *-kinezie*.

CHINEZIO- (**KINEZIO**-) „mișcare”. ◇ gr. *kinesis*, *kineseos* „mișcare” > fr. *kinésio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *chinezio-* și *kinézio-*. ■ **-logie** (**kinезiologie**) (v. -logie₁), s.f., știința anatomiei, fiziologiei și mecanicii mișcărilor musculare ale omului.

CHINO₁-, v. **KINO**-. ■ **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., kinoplasmă*;

-scop (v. -scop), s.n., kinoscop*.

CHINO₂-, v. **CINO**₂-. ■ **-drom** (**cinodrom**) (v. -drom), s.n., pistă, special amenajată pentru cursele de câini; **-fobie** (**cinofobie**) (v. -fobie), s.f., teamă patologică de câini; **-logie** (**cinologie**) (v. -logie₁), s.f., ramură a medicinei veterinare care se ocupă de câini; **-tehnice** (v. -tehnice), s.f., ansamblul metodelor folosite pentru creșterea câinilor și pentru ameliorarea raselor lor.

CHIO₁-, „uvulă, luetă”. ◇ gr. *kion* „uvulă” > fr. *kio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *chio*₁-. ■ **-tomie** (v. -tomie), s.f., amputarea chirurgicală a uvulei.

CHIO₂- „zăpadă, alb”. ◇ gr. *khion* „zăpadă” > fr. *chio-*, germ. *id.* > rom. *chio*₂-. ■ **-lit** (v. -lit₁), s.n., mineral alb și cu luciu sticlos din grupul criolitolului, care cristalizează în sistemul pătratic în cristale mici și piramidale.

CHIONO- „zăpadă, de zăpadă”. ◇ gr. *khion*, *khionos* „zăpadă” > fr. *chiono-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *chiono-*. ■ **-fil**₁ (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care prezintă afinitate pentru zăpadă; **-fil**₂ (v. -fil₂), adj., cu frunze de culoarea zăpezii; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc și care se dezvoltă sub covorul de zăpadă; **-fob** (v. -fob), adj. (despre plante și animale) care nu pre-

zintă afinitate pentru regiunile cu zăpadă abundentă; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de zăpadă; ~**higrofitie** (v. -higro-, v. -fit), s.f. pl., plante adaptate la regiunile cu ape stagnante, rezultate din topirea zăpezilor.

CHIR-, v. **CHIRO-**. ■ ~**agră** (v. -agră), s.f., afecțiune de origine gutoasă, localizată la membrele superioare; ~**algie** (v. -algie), s.f., sensibilitate a mâinii la presiune; ~**onim** (v. -onim), s.n., numele plantei dat în manuscris; ~**urg** (v. -urg), s.m., specialist în chirurgie; ~**urgie** (v. -urgie), s.f., ramură a medicinei care utilizează intervenția operatorie în scop terapeutic.

~**CHIRIE (-CHEIRIE)** „mână, membru superior”. ◇ gr. *kheir* „mână” > fr. -*chirie*, engl. -*cheiria*, lat. sav. *id.* > rom. -*chirie* și -*cheirie*.

CHIRO- „mână, palmă, palmat, membru superior” ◇ gr. *kheir*, *kheiros* „mână” > fr. *chiro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *chiro-*. ■ ~**brahialgie** (v. -brahi₂-, v. -algie), s.f., durere localizată la mâini și la umăr; ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze palmate; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru reeducarea degetelor unui mutilat; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., studiu al liniilor și semnelor palmare și digitale ale mâinii; ~**logie** (v. -logie), s.f. 1. Artă de a se exprima cu ajutorul mișcărilor degetelor mâinii. 2. Studiu științific al corelațiilor dintre mână și caracter; ~**manie** (v. -manie), s.f., formă de masturbare patologică masculină; ~**mant** (v. -mant), s.m. și f., persoană care practică chiromanția; ~**manție** (v. -manție), s.f., practică ocultă a aflării destinului cuiva pe baza studierii liniilor din palmă; ~**ptere** (v. -pter), s.n. pl., cheiroptere; ~**pterofile** (v. -ptero-, v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) a căror polenizare este realizată de lilieci; ~**pterogame** (v. -ptero-, v. -gam), adj., s.f. pl. (flori) care sunt polenizate de lilieci.

~**CHIST**, v. -**CIST**.

CHIST-, v. **CHISTO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui chist hidatic.

CHISTI- „capsula cristalinului”. ◇ gr. *kystis* „veziculă, capsulă” > fr. *cysti-* și *kysti-*, engl. *cysti-*, lat. sav. *kysti-* > rom. *chisti-*. ■ ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument medical pentru secționarea capsulei cristalinului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a capsulei cristalinului.

CHISTO- „veziculă, chist”. ◇ gr. *kystis* „sac, vezică” > fr. *kysto-*, engl. *cysto-*, lat. sav. *kysto-* > rom. *chisto-*. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la chistogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și dezvoltare a chisturilor anatomice; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică pentru evidențierea unui chist; ~**id** (v. -id), adj., în formă de chist.

CHITRO- „fosetă, gropiță, scobitură”. ◇ gr. *khytra* „gropiță, adâncitură” > fr. *chytro-*, lat. sav. *id.* > rom. *chitro-*. ■ ~**for** (v. -for), adj., care este prevăzut cu gropițe sau cu scobituri.

CHOMO-, v. **COMO-**.

~**CHOR**, v. -**COR**.

~**CHOREZĂ**, v. -**COREZĂ**.

~**CHORIE**, v. -**CORIE**₂.

~**CHORIZĂ**, v. -**CORIZĂ**.

CHORO-, v. **QORO**₁.

CHREIO-, v. **CREIO-**.

~**CHREZĂ**, v. -**CREZĂ**.

CHRONO-, v. **CRONO-**.

~**CIAN** „albastru, violet”. ◇ gr. *kyanos* „albastru-închis” > fr. -*cyane*, engl. -*cyan*, lat. sav. -*cyanum* > rom. -*cian*.

CIAN-, v. **CIANO-**. ■ ~**hidroză** (v. -hidroză), s.f., transpirație de culoare albastră; ~**opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii, în care obiectele apar colorate în albastru; ~**urie** (v. -urie), s.f., evacuare de urină de culoare albastră.

CIANO- „albastru, violet, cianogen”. ◇ gr. *kyanos* „albastru-închis” > fr. *cyano-*, engl. *id.*, it. *ciano-*, lat. sav. *cyano-* > rom. *ciano-*. ■ ~**cist** (v. -cist), s.n. 1. Celulă cu granule de clorofilă și amidon, care se colorează în albastru. 2. Masă de antician cuprinsă într-o membrană celulară; ~**dermie** (v. -dermie), s.f., colorare în albastru a pielii; *sin.* **cianopatie**; ~**ficee** (v. -ficee), s.f. pl., clasă de alge albastre microscopice; ~**fii** (v. -fil₁), adj., care are afinitate pentru coloranți albaștri sau verzi; ~**filă** (v. -fil₂), s.f., clorofilă aproape pură, fără pigmenți de xantofilă; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., alge albastre; ~**gen** (v. -gen₁), s.n., gaz incolor, otrăvitor, lacrimogen și cu miros de migdale amare; ~**genetic** (v. -genetic), adj., care produce cianogen sau acid hidrocianic; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de elaborare a cianogenului; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea gradului de intensitate a culorii albastre; ~**patie** (v. -patie), s.f., cianodermie*; ~**plast** (v. -plast), s.n., corpuscul celular sferic, impregnat cu antician; ~**tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de reproducere fotografică a unor desene tehnice, executate pe hârtie de calc.

~**CIANOZĂ** „albastru, violet, violaceu”. ◇ gr. *kyanosis* „culoare albastră, albăstreală” > fr. -*cyanose*, germ. -*zyanose*, engl. -*cyanosis* > rom. -*cianoză*.

CIATI- „cupă, cupulă”. ◇ lat. *cyathus* „cupă, pocal” > fr. *cyathi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ciati-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori în formă de cupă; ~**form** (v. -form), adj., în formă de cupă; *sin.* *ciatoid*.

CIATO- „cupă, pocal, cupulă”. ◇ gr. *kyathos* „pocal, cupă” > fr. *cyatho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ciato-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., *ciatiiform**; ~**lite** (v. -lit₁), s.n. pl., cocolite în formă de cupă.

CIBISO- „cataractă oculară”. ◇ gr. *kibisis* „pungă, săculeț” > fr. *cibiso-*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cibiso-*. ■ ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în cibusotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de extracție a cristalinului opacifiat.

CIBO- „hrană, alimentație“. ◊ lat. *cibus* „hrană“ > engl. *cibō* > rom. *cibo-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică de hrană, de mâncare.

CICL-, v. **CICLO-**. ■ ~**artroză** (v. -artroză), s.f., articulație centrală care permite mișcări de rotație; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., incizie a corpului ciliar; ~**encefal** (v. -encefal), adj., s.m. (monstru) care prezintă ciclencefalie; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., monstruoasă constând în fuziunea sau în lipsa emisferelor cerebrale; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., caracteristică temperamentală constând în ușurința de acomodare afectivă cu mediul ambiant; *sin.* **sintonie**; ~**op** (v. -op), s.m. 1. Făt teratologic cu un singur ochi. 2. Specie de crustaceu dulcicol, cu corpul oval, cu două antene înțotoare lungi și cu un singur ochi, situat pe cefalotorace; ~**opie** (v. -opie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin fuziunea celor două orbite și prin existența unui singur ochi; ~**oramă** (v. -oramă), s.f., perdea cu colorit neutru, care închide laturile și fundalul scenei.

~**CICLIC** „periodic, circular, spiralat“. ◊ gr. *kykli-* „în formă de cerc“ > fr. *-cyclique*, engl. *-cyclic*, it. *-ciclico* > rom. *-ciclic*.

~**CICLIE** „ciclu, cerc, spirală, verticil botanic“. ◊ gr. *kyklos* „cerc“ > fr. *-cyclie*, engl. *-cycl*, lat. sav. *-cyclia* > rom. *-ciclie*.

CICLO- „cerc, ciclu, perioadă, orbită, ochi, ciclic, circular, ocular“. ◊ gr. *kyklos* „cerc, roată“ > fr. *cyco-*, engl. *id.*, it. *ciclo-*, lat. sav. *cyco-* > rom. *ciclo-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care prezintă ciclocefalie; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală constând în lipsa totală sau parțială a organelor olfactive și în situarea ochilor, rudimentari și uniți, într-o singură orbită; ~**coriză** (v. -coriză), s.f., diviziunea organului axial vegetal într-un mănunchi de axe secundare; ~**ergometru** (v. ergo-, v. -metru₁), s.n., aparat medical care permite calcularea lucrului mecanic efectuat de un subiect într-o perioadă de timp; ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze ovale; ~**forie** (v. -forie), s.f., heteroforie în sens de torziune; ~**frenie** (v. -frenie), s.f., tulburare psihică cu caracter reversibil și periodic, de tip afectiv; ~**gen** (v. -gen), adj. (despre o tulpină) care crește în cercuri concentrice; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la ciclogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., totalitatea fenomenelor meteorologice care conduc la o depresiune atmosferică; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., sucesiune a diferitelor tipuri morfologice într-un ciclu de viață; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă reprezentând evoluția unui proces format din operații care se repetă în cicluri succesive; ~**id** (v. -id), adj. 1. Asemănător unui cerc. 2. Care este dispus în cerc sau în verticile concentrice; ~**idă** (v. -id), s.f., curbă plană descrisă de un punct dat al unui cerc care se rostogolește fără alunecare pe o dreaptă fixă; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la cicliză; ~**liză** (v.

-liză), s.f., totalitatea fenomenelor care însoțesc slăbirea și dispariția depresiunilor atmosferice; ~**mastopatie** (v. masto-, v. -patie), s.f., sindrom periodic, caracterizat prin tumefacția durerosă a sânilor; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., tehnică a măsurării unui cerc; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea cercurilor; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor morfologice pe care le suferă un organism în cursul dezvoltării sale ontogenetice; ~**nastie** (v. -nastie), s.f., capacitate a plantelor urcătoare de a se cățăra prin mișcări de răsucire în jurul suportului; ~**pareză** (v. -pareză), s.f., paralizie a mușchilor ciliar al ochiului; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a acomodării globului ocular; ~**pter** (v. -pter), adj. (despre pești) cu înțotoarele dispuse în cerc; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se măsoară câmpul vizual; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare convulsivă de acomodare a ochiului; ~**sperme** (v. -sperme), adj., s.f. (plante) la care embrionul este spiralizat în interiorul seminței; ~**spondil** (v. -spondil), s.n., vertebră formată din straturi concentrice și succesive de cartilaj; ~**steg** (v. -steg), adj. (despre o cochilie) care are cămăruțele înrulate în cercuri concentrice; ~**stenie** (v. -stenie), s.f., tulburare a steniei cu caracter alternant: de hiperstenie și de hipostenie; ~**stom** (v. -stom), adj., care are gura rotundă; ~**stomi** (v. -stom), s.m. pl., clasă de vertebrate acvatice inferioare cu corpul pisciform, lipsite de maxilare și cu gura rotundă; ~**tim** (v. -tim), adj. (despre un tip constituțional) cu trunchiul îndesat și cu membrele subțiri; ~**timie** (v. -timie), s.f., stare psihică morbidă, care se caracterizează prin alternarea stărilor de bună dispoziție cu cele de depresiune; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în ciclotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a mușchilor ciliar; ~**trop** (v. -trop), adj., s.n. (agent, medicament) care influențează desfășurarea ciclului menstrual; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., condiție a cicloforiei permanente.

~**CICLU** „cerc, perioadă de timp, ciclu, ciclic“. ◊ gr. *kyklos* „cerc“ > lat. sav. *-cyclus* și *-cyclum*, fr. *-cyclo*, engl. *id.* > rom. *-ciclu*.

CIOCONII „barză, bățlan“. ◊ lat. *ciconia* „barză“ > lat. sav. *ciconii-*, fr. *id.* > rom. *ciconii-*. ■ ~**forme** (v. -form), s.f. pl., ordin de păsări de talie mare, cu gâtul și picioarele lungi, cu ciocul alungit și conic, având ca tip bățlanul.

~**CID** „care omoară, care distruge, care oprește“. ◊ lat. *caedo*, *ere* „a tăia, a ucide“ > fr. *-cide*, lat. sav. *-cidus*, engl. *-cide* > rom. *-cid*.

CIDARI- „turban“. ◊ lat. *cidaris* „mîtră persană, tiară“ > fr. *cidari-*, lat. sav. *id.* > rom. *cidari-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre fruct) în formă de turban.

CIEMO- „embrion“. ◊ gr. *kyema* „fetus, embrion“ > fr. *cyémo-*, engl. *id.* > rom. *ciemo-*. ■ ~**logie**

(v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază embrioul în dezvoltarea sa.

-CIEZĂ „sarcină, gestație”. ◊ gr. *kyesis* „gestație” > fr. *cyèse*, engl. *-cyesis*, lat. sav. *id.* > rom. *-cieză*.

CIEZIO- „gestație, sarcină”. ◊ gr. *kyesis* „sarcină, gestație” > fr. *cyésio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ciezio-*. ■ **-gnoză** (v. -gnoză), s.f., diagnostică a sarcinii; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care tratează despre gestație.

CIFO- „cocoasă, curbare, convex”. ◊ gr. *kyphos* „cocoșat, înclinat” > fr. *cypho-*, engl. *id.*, it. *cifo-*, lat. sav. *cypho-* > rom. *cifo-*. ■ **-naut** (v. -naut), ș.m., formă larvară la ectoprocte; **-scolioză** (v. -scolioză), s.f., curbare laterală și anteroposterioară a coloanei vertebrale.

-CIFOZĂ „cocoasă, gibozitate”. ◊ gr. *kyphosis* „gheboșare, cocoasă” > fr. *-cyphose*, lat. sav. *-cyphosis*, it. *-cifose* > rom. *-cifoză*.

CILI- (CILII-), „perișori, cili”. ◊ lat. *cilium* „gene, pleoape” > fr. *cili-*, engl. *cilli-*, lat. sav. *id.* > rom. *cili-* și *cilli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu cili sau cu perișori; **-form** (v. -form), adj., în formă de cili.

CILII-, v. **CILI-**.

CILINDR-, v. **CILINDRO-**. ■ **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal format din celule cilindrice; **-urie** (v. -urie), s.f., prezența în urină a unor formațiuni cilindrice celulare, de origine renală.

CILINDRI- „cilindru, cilindric”. ◊ lat. *cylindrus* „sul, cilindru” > fr. *cylindri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cilindri-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori în formă de cilindru; **-form** (v. -form), adj., în formă de cilindru.

CILINDRO- „cilindru, cilindric”. ◊ gr. *kylindros* „butuc, cilindru, tub” > fr. *cylindro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cilindro-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe cilindrice; **-id** (v. -id), s.m. și n. 1. Adj. S.n. (Corp) Care are forma unui cilindru. 2. S.m. pl. Formațiuni cilindrice subțiri, ascuțite la extremități, prezente în urină, în unele cazuri de nefropatie. 3. S.n. Corp mărginit de o suprafață cilindrică și de două suprafețe, una fiind plană ce o intersectează.

CILIO- „perișori, cili”. ◊ lat. *cilium* „pleoape, gene” > fr. *cilio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cilio-*. ■ **-fore** (v. -for), s.n. pl., clasă de protozoare prevăzute cu cili vibrațili, necesari la locomoție și la prinderea hranei; *sin.* infuzori; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la fiziogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și dezvoltare a cililor; **-grad** (v. -grad), adj., care se deplasează cu ajutorul cililor vibrațili; **-spor** (v. -spor), s.m., spor mobil și ciliat, care este prezent la unele plante inferioare; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de tăiere a nervilor ciliari.

CIMBI- „luntre, nacelă”. ◊ lat. *cymba* „barcă, luntre” > fr. *cymbi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cimbi-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze în

formă de luntriță; **-form** (v. -form), adj., în formă de barcă sau de nacelă.

CIMBO- „depresiune, cavitate”. ◊ gr. *kymbe* „luntre, vas, barcă” > fr. *cymbo-*, engl. *id.*, it. *cimbo-*, lat. sav. *cymbo-* > rom. *cimbo-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (monstru) care prezintă cimbocefalie; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformație a craniului, care prezintă o scobitură adâncă, situată în partea de dinapoi a bregmei; **-encefalie** (v. -encefalie), s.f., malformație cerebrală caracterizată printr-o depresiune în formă de cupă pe suprafața creierului; **-id** (v. -id), adj., în formă de vas.

CIMI- „inflorescență”. ◊ lat. *cyma* „lăstar, lujer” > fr. *cymi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cimi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă o inflorescență; **-form** (v. -form) adj., în formă de inflorescență.

CIMO- „undă electromagnetică, ondulat”. ◊ gr. *kyma* „val, talaz” > fr. *cymo-*, germ. *kymo-*, engl. *cymo-* > rom. *cimo-*. ■ **-lit** (v. -lit), s.n., mineral amorf și moale din grupul alofanului, de culoare albă-cenușie; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea lungimilor de undă sau a frecvențelor oscilațiilor electromagnetice; *sin.* **undametri**; **-scop** (v. -scop), s.n., undametriu cu lampă de incandescență, folosit ca indicator de acord; **-trih** (v. -trih), adj., care are părul creț.

CIN-, v. **CINO₂-**. ■ **-antropie** (v. -antropie), s.f., stare patologică a unei persoane de a se crede transformată în câine; **-odonte** (v. -odont), adj., s.f. pl., 1. Adj. Cu dinți canini. 2. S.f. pl. Familie de reptile din ordinul teropsidelor; **-orexie** (v. -orexie), s.f., foame puternică, manifestată mai ales ca simptom al unor afecțiuni ale tubului digestiv.

CINCLIDO- „grilaj, reticulat, grilat”. ◊ gr. *kinklis*, idos „zăbrele, gratii” > fr. *cinclido-*, engl. *id.* > rom. *cinclido-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., care are fructe reticulate.

CINE- (KINE-) „mișcare, animație, care mișcă, film”. ◊ gr. *kineo*, *ein* „a mișca” > fr. *ciné-* și *kiné-*, germ. *kine-*, engl. *id.* > rom. *cine-* și *kine-*. ■ **-angiocardigrafie** (v. angio- v. cardio- v. -grafie), s.f., tehnică radiocinematică aplicată cavităților cardiace și vaselor mari ale inimii; **-cromie** (v. -cromie), s.f., ramură a cinematografiei care tratează despre colorația filmelor; **-densigrafie** (v. densi- v. -grafie), s.f., metodă de investigație a inimii și a vaselor pulmonare; **-fil** (v. -fil₁), adj., s.m. și f., (persoană) iubitoare de filme; **-filie** (v. -filie₁), s.f., pasiune pentru filme; **-fluorografie** (v. fluoro- v. -grafie), s.f., radiocinematografie*; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care urăște filmele; **-grafie** (v. -grafie), s.f., artă care utilizează imaginea animată; **-radiografie** (v. radio- v. -grafie), s.f., tehnică radiografică, permițând efectuarea de imagini în mișcare; **-radiologie** (v. radio- v. -logie₁), s.f., radiologie aplicată la imaginea organelor aflate în mișcare; **-scop** (v. -scop), s.n., tub catodic utilizat pentru redarea

imaginilor de televiziune; ~scopie (v. -scopie), s.f., metodă medicală de determinare a refracției oculare; ~tropic (v. -tropic), adj., referitor la cinetropism; ~tropism (v. -tropism), s.n., deplasare de orientare produsă de mișcările anumitor elemente ale mediului ambiant.

CINEMA „film, proiecție”. ◇ gr. *kinema* „mișcare” > fr. *cinéma* > rom. *cinema*. ■ ~scop (v. -scop), s.n., procedeu cinematografic de proiecție pe un ecran lat pentru obținerea unui câmp vizual mărit; ~tecă (v. -tecă), s.f., arhivă de filme; *sin. filmotecă*.

CINEMATO „mișcare, film”. ◇ gr. *kinema*, *atos* „mișcare” > fr. *cinémato*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *cinemato*. ■ ~graf (v. -graf), s.n. 1. Local special pentru proiectarea filmelor în fața publicului.

2. Arta cinematografică; ~grafie (v. -grafie), s.f., tehnica înregistrării fotografice și a unor imagini succesive, astfel încât să se dea iluzia mișcării; ~micrografie (v. micro-, v. -grafie), s.f., producerea și proiectarea filmelor fotografice, aparținând obiectelor microscopice mișcătoare.

CINEMO „mișcare, viteză”. ◇ gr. *kinema* „mișcare” > fr. *cinémo* > rom. *cinemo*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., instrument care determină și care înregistrează vitezele; ~gramă (v. -gramă), s.f., înregistrarea fotografică ritmică, la intervale scurte, a diverselor faze ale unei mișcări; ~metru (v. -metru), s.n., indicator de viteză.

-CINETIC (-CHINETIC, -KINETIC) „relativ la mișcare, de mișcare, mobil”. ◇ gr. *kinetikos* „mobil, mișcător” > fr. *-cinétique*, engl. *-kinetic*, germ. *-kinetisch* > rom. *-cINETIC*, *-chINETIC* și *-kinetic*.

CINETO, v. **CHINETO**. ■ ~nemă (v. -nemă), s.f., locul de inserție a filamentelor fusului cromozomial.

-CINEZĂ, v. **-CHINEZĂ**.

CINGUL, v. **CINGULO**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a girusului cingular.

CINGULO „cordon, girus cingular”. ◇ lat. *cingulum* „cordon, cingătoare” > fr. *cinguio*, lat. sav. *id.* > rom. *cingulo*. ■ ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie a girusului cingular.

CINO₁ „mișcare”. ◇ gr. *kineo*, *ein* „a mișca” > fr. *cino*, lat. sav. *id.* > rom. *cino*. ■ ~plasmă (v. -plasmă), s.f., partea hialină a protoplasmului în care are loc activitatea cINETICĂ a celulei.

CINO₂ (**CHINO₂**) „câine, canin”. ◇ gr. *kyon*, *ky-nos* „câine” > fr. *cyno*, germ. *kyno*, engl. *cyno* și *kyno*, lat. sav. *cyno* > rom. *cino*₂ și *chino*. ■ ~cefal (v. -cefal), s.m., specie de maimuță africană, cu capul ca al unui câine și cu coada lungă; ~drom (v. -drom), s.n., chinodrom; ~fil (v. -fil), adj., s.n. și f. (persoană) care iubește câinii; ~file (v. -file), s.f., atașament exagerat pentru câini; ~fob (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de cinofobie; ~fobie (v. -fobie), s.m., chinofobie; ~id (v. -id), adj., cu aspect de câine; ~logie (v. -logie), s.f., chinologie; ~pitec (v.

-pitec), s.m., specie de maimuță cinocefală; ~pod (v. -pod), adj., cu gheare de câine, neretractile.

CION, v. **CIONO**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., ablație a uvulei.

CIONO „luetă, uvulă”. ◇ gr. *kion*, *kionos* „uvulă” > fr. *ciono* > engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ciono*. ■ ~ptoză (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a uvulei; ~rafie (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a luelei; ~tom (v. -tom), s.n., instrument medical utilizat în cionotomie; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a luelei.

CIPRINI „crap, ciprind”. ◇ lat. *cyprinus* „crap” > fr. *cyprini*, lat. sav. *id.* > rom. *ciprini*. ■ ~col (v. -col), adj. (despre o zonă piscicolă), unde crește și se dezvoltă familia crapului; ~cultură (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii care se ocupă cu creșterea crapului; *sin. carpicultură*; ~forme (v. -form), s.n.pl., grup de pești osoși dulcicoli sau salmastricoli, cu corpul acoperit cu solzi cicloizi sau cu plăci osoase.

CIPRINO „crap, ciprind”. ◇ gr. *kyprinos* „crap” > fr. *cyprino*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ciprino*. ■ ~id (v. -id), adj., s.n. pl. 1. Adj. În formă de crap. 2. S.n. pl. Familie de pești teleosteeni de apă dulce, cu solzi rotunzi, având ca tip principal crapul; *sin. ciprinide*.

CIRI „filamente, peri țepoși, cărcei”. ◇ lat. *cirrus*, *i* „cârcel, filament, buclă de păr” > fr. *cirri*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ciri*. ■ ~fer (v. -fer), adj. (despre o plantă) care este înzestrat cu peri țepoși sau cărcei; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze țepoase; ~form (v. -form), adj., în formă de cărcel; *sin. ciroid*; ~grad (v. -grad), adj., care se mișcă cu ajutorul cirilor; ~pede (v. -pede), adj., s.n. pl. 1. Adj. Referitor la cripede. 2. S.n. pl. Subclasă de crustacee marine, cu picioarele transformate în ciri, pentru prinderea hranei.

CIRO „ciroză, cirotic”. ◇ gr. *kirrhos* „galben-roșcat” > fr. *cirrho*, engl. *id.* > rom. *ciro*. ■ ~gen (v. -gen), adj., care generează ciroză hepatică.

CIRO₂ „cârcel, cir”. ◇ lat. *cirrus* „filament, buclă de păr” > fr. *cirro*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ciro*₂. ■ ~id (v. -id), adj., ciriform*.

CIRS, v. **CIRSO**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a varicelor; ~oftalmie (v. -oftalmie), s.f., dilatare varicoasă a conjunctivei; ~omfal (v. -omfal), s.n., cirsocel al ombilicului.

CIRSO „varice, varicos”. ◇ gr. *kirsos* „varice” > fr. *cirso*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *cirso*. ■ ~cel (v. -cel), s.n., dilatare varicoasă a venelor cordonului spermatic; ~deză (v. -deză), s.f., tratament al venelor varicoase, prin legarea acestora; ~id (v. -id), adj., care se aseamănă cu varicele; ~tom (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cirsotomie; ~tomie (v. -tomie), s.f., operație medicală de extirpare a varicelor.

CIRTO „cutie toracică, torace”. ■ gr. *kyrtos* „cușcă, cutie, colivie” > fr. *cyрто*, engl. *id.* > rom.

cirto-, ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., totalitate a metodelor și procedeelelor de măsurare a perimetrului toracic; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical pentru măsurarea perimetrului toracic.

CIRTO₂- „curbat, arcuit”. ◇ gr. *kyrtos* „arcuit, convex, curbat” > fr. *cyrto-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cirto₂*- ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., cu fronce curbate; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu o cocoasă; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical pentru măsurarea toracelui; **-pod** (v. pod), adj., cu picioare arcuite.

CISO- „iederă, în formă de iederă”. ◇ gr. *kisso* „iederă” > fr. *ciso-*, engl. *id.* > rom. *ciso-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de iederă; **-idă** (v. -id), s.f., curbă plană cu un punct de întoarcere, a cărei ecuație este de gradul trei; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument care permite studierea coeziunii unui sol.

-CIST (-CHIST) „veziculă, vezică, chist”. ◇ gr. *kystis* „vezică, bășică” > fr. *-cyste* și *-kyste*, engl. *-cyst*, lat. sav. *-cystis* > rom. *-cist* și *-chist*.

CIST-, v. **CISTO-** ■ **-algie** (v. -algie), s.f., tulburare funcțională dureroasă a vezicii urinare; **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație patologică a vezicii urinare; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de ablație a vezicii urinare; **-elcoză** (v. -elcoză), s.f., ulceratie a vezicii urinare; **-encefal** (v. -encefal), s.m., monstru caracterizat prin aspectul vezicular al encefalului; **-odinie** (v. -odinie), s.f., durere reumatismală a vezicii urinare.

CISTERNO- „cisterne anatomice”. ◇ lat. *cisterna* „rezervor de apă” > fr. *cisterno-*, engl. *id.* > rom. *cisterno-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică pentru evidențierea conturului și dimensiunilor cisternelor subarahnoidiene; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută în urma unei cisternografii; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cisternotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere a cisternelor de la baza craniului.

CISTI- „vezică, vezicular, vezical”. ◇ gr. *kystis* „vezică, bășică” > fr. *cysti-*, engl. *id.*, lat. sav. *cysti-* și *cisti-* > rom. *cisti-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), s.m., monstru caracterizat prin aspectul vezicular al encefalului; **-cerc** (v. -cerc), s.m., formă larvară a teniei, având aspectul unei vezicule de mărimea unui bob de așazăre; **-cercoid** (v. cerco-, v.-id), s.m., formă larvară a unor cestode, ale căror vezicule sunt rudimentare; **-coliectomie** (v. coli-, v. -ectomie), s.f., operație de incizare a canalului chistic și a vezicii biliare, pentru extragerea calculilor.

-CISTIC „referitor la vezică, vezical”. ◇ gr. *kystikos* „al vezicii, vezical” > fr. *-cystique*, engl. *-cystic*, lat. sav. *-cysticus* > rom. *-cistic*.

CISTIC-, v. **CISTICO-** ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a canalului chistic.

CISTICO- „vezică, vezical, urinar, chistic”. ◇ gr. *kystikos* „vezical, de bășică” > fr. *cystico-*, engl.

id., lat. sav. *id.* > rom. *cistico-*. ■ **-duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., stabilire pe cale chirurgicală a unei legături între canalul chistic și duoden; **-litectomie** (v. lito-, v. -ectomie), s.f., incizie chirurgicală a calculilor biliari, făcută în canalul chistic; **-litolitropsie** (v. lito-, v. -tripsie), s.f., zdrobire chirurgicală a calculilor biliari în canalul chistic; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a canalului chistic; **-stomie** (v. -stomie), s.f., operație medicală de deschidere la suprafața abdomenului a canalului chistic; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere a canalului chistic.

CISTIDO- „vezica urinară”. ◇ gr. *kystis*, *kystidos* „vezică, bășică” > fr. *cystido-*, engl. *id.*, it. *cistido-* > rom. *cistido-*. ■ **-celiostomie** (v. celio-, v. -stomie), s.f., incizie a vezicii urinare, realizată pe cale abdominală; **-laparotomie** (v. laparo-, v. -tomie), s.f., cistidoceliostomie”; **-trahelotomie** (v. tahelo-, v. -tomie), s.f., incizie realizată în gâtul chistului urinar.

-CISTIE „vezica urinară”. ◇ gr. *kystis* „vezică, bășică” > fr. *-cystie*, engl. *-cystia*, lat. sav. *id.* > rom. *-cistie*.

CISTO- „vezică, bășică, chist”. ◇ gr. *kystis* „bășică, veziculă” > fr. *cysto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *cisto-* > rom. *cisto-*. ■ **-carp** (v. -carp), s.n., corp de fructificație al algelor roșii, **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a vezicii urinare; **-croic** (v. -croic), adj. (despre pigmenți) care este difuzat în vacuolele celulei; **-cromoscopie** (v. cromo-, v. -scopie), s.f., cromocistoscopie”; **-enterocel** (v. entero-, v. -cel₂), s.n., hernie a vezicii urinare, însoțită de o ansă intestinală, printr-un orificiu, natural sau patologic; **-enteroepiplocl** (v. en-tero-, v. epiplo-, v. -cel₂), s.n., hernie a vezicii urinare, a intestinului și a epiploonului prin același orificiu natural sau patologic; **-epiplocl** (v. epiplo-, v. -cel₂), s.n., hernie a vezicii urinare, însoțită de epiploon; **-for** (v. -for), adj., s.n. **1.** Adj. Care conține un chist. **2.** S.n. Hifă botanică purtătoare de spori de rezistență; **-fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., imagine fotografică a interiorului vezicii urinare; **-ftizie** (v. -ftizie), s.f., tuberculoză a vezicii urinare; **-gen** (v. -gen₁), adj. **1.** Care formează celula. **2.** (Despre o celulă) Care secretă chistul din corpul cercarilor; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la cistogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare și dezvoltare a chisturilor anatomice; *sin.* **cistogenie**; **-genie** (v. -genie₁), s.f., cistogeneză; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii urinare cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-gramă** (v. -gramă), s.f., schiagramă a vezicii urinare; **-hemie** (v. -hemie), s.f. **1.** Congestie vezicală. **2.** Aflux excesiv de sânge la nivelul vezicii urinare; **-histerectomie** (v. hister/o₁-, v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de excizie a vezicii urinare și a uterului; **-id** (v. -id), adj., s.n. pl. **1.** Adj. În formă de chist sau de

vezică. **2.** S.n. pl. Clasă de echinoderme fosile apărute în devonian, cu cochilia globuloasă, ovoidă sau turrită, fixată printr-un peduncul; *sin. cistoidee*; ~lit (v. -lit₁), s.n., concrețiune sferică de carbonat de calciu, de forma unui ciorchine, pe fața internă a membranei celulare; ~litic (v. -litic₁), adj., referitor la calcii vezicali; ~litotomie (v. lito-, v. -tomie), s.f., ablație chirurgicală a unui calcul din vezica urinară, ~merocel (v. mero-, v. -cel₂), hernie a vezicii urinare prin inelul femural; ~metrie (v. -metrie₁), s.f., măsurare a presiunii intravezicale, în funcție de conținutul acesteia și de puterea de contracție a mușchiului vezical; ~metrogramă (v. metro-, v. -gramă), s.f., grafic reprezentând variațiile presiunii intravezicale în funcție de conținutul și de puterea de contracție a mușchiului vezical; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea presiunii intravezicale; ~morf (v. -morf), adj., în formă de vezică; ~patie (v. -patie), s.f., afecțiune a vezicii urinare; ~pexie (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a vezicii urinare; ~pielografie (v. piele-, v. -grafie), s.f., radiografia vezicii urinare și a pelvisului ureteric; ~plastie (v. -plastie), s.f., închidere chirurgicală a unei fistule vezicovaginale; ~plegie (v. -plegie), s.f., paralizie a vezicii urinare; ~proctostomie (v. procto-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală pentru stabilirea comunicației între vezica urinară și rect; *sin. cistorectostomie*; ~ptoză (v. -ptoză), s.f. 1. Relaxarea anormală a vezicii urinare. 2. Reducerea capacității de contracție a peretelui vezicii urinare; ~radiografie (v. radio-, v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii urinare după injectarea acesteia cu o substanță radioopacă; ~rafie (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a vezicii urinare; ~ragie (v. -ragie), s.f., hemoragie intravezicală; ~rectostomie (v. recto-, v. -stomie), s.f., cistoproctostomie; ~ree (v. -ree), s.f. 1. Inflamație a vezicii urinare. 2. Scurgere din interiorul pereților vezicali; ~rexie (v. -rexie), s.f., ruptură a pereților vezicii urinare; ~schizie (v. -schizie), s.f., fisură congenitală a vezicii urinare; ~scleroză (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozare a vezicii urinare; ~scop (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează vizual interiorul vezicii urinare; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare a vezicii urinare cu ajutorul cistoscopului; ~sferă (v. -sferă), s.f., masă de secreții cuprinsă într-un chist vegetal sferoidal; ~sfincteromanetrie (v. sfincter-, v. mano-, v. -metrie₁), s.f., metodă medicală, de explorare a funcției vezicale, bazată pe studierea proprietăților mușchiului vezical și a sfincterelor sale, printr-o înregistrare grafică realizată cu ajutorul cisto-sfincteromanometrului; ~sfincteromanometru (v. sfinctero-, v. mano-, v. -metru₁), s.n., aparat medical utilizat în cistosfincteromanetrie; ~sor (v. -sor), s.m., structură în formă de pungă în care se găsesc chiști botanici; ~spasm (v. -spasm),

s.n. 1. Mișcare spastică a sfincterului vezical. **2.** Contracție spasmodică a vezicii urinare, localizată la gâtul vezicii; ~spor (v. -spor), s.m., stadiu de latență sau de repaus al unor zoospori; ~stomie (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a vezicii urinare la suprafața abdomenului; ~til (v. -til), s.n., concrețiune mucilaginoasă asemănătoare cistolitului, dar fără cristale de carbonat de calciu; ~tom (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în cistotomie; ~tomie (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de incizie a vezicii urinare; ~trahelografie (v. trahelo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de explorare a zonei colului vezical, prin introducerea în vezică a unei substanțe de contrast; ~trahelotomie (v. trahelo-, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a colului vezicii urinare; ~ureterogramă (v. uretero-, v. -gramă), s.f., radiografie a vezicii urinare și a ureterelor, utilizându-se o substanță radioopacă; ~ureteronefrectomie (v. uretero-, v. nefr/o-, v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a rinichiului și a ureterului cospunzător, cu greafă din vezică la locul de implantare. **-CIT (-CITĂ)** „celulă, cavitare celulară”. ◊ gr. *kytos* „obiect scobit, cavitare” > fr. *-cyte*, engl. *id.*, lat. sav. *-cytis* și *-cytus*, it. *-cito* > rom. *-cit* și *-cită*. **CIT-**, v. **CITO-**. ■ ~emie (v. -emie), s.f., invadarea sângelui periferic de elemente ale proceselor tumorale; ~odă (v. -od), s.f., celulă încă nediferențiată în citoplasmă, plastide și nucleu. **-CITĂ**, v. **-CIT**. **-CITIC** „relativ la celulă, celular”. ◊ gr. *kytos* „cavitare” > fr. *-cytique*, lat. sav. *-cyticus*, engl. *-cytic* > rom. *-citic*. **-CITIU** „celulă, sporangiu”. ◊ gr. *kytos* „cutie, cavitare” > fr. *-cytium*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > *-citiu*. **CITO-** „celulă, cavitare celulară, celular”. ◊ gr. *kytos* „cavitare, obiect scobit” > fr. *cyto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *cito* > rom. *cito-*. ■ ~biologie (v. bio-, v. -logie₁), s.f., studiul biologiei celulare; ~biotaxie (v. bio-, v. -taxie), s.f., citocleză; ~blast (v. -blast), s.n., nucleu celular; ~blastem (v. -blastem), s.n., corpuscul situat în centrul figurii asteriene, în timpul mitozei; ~botanic (v. -botanic), adj., relativ la studiul celulelor vegetale; ~centru (v. -centru), s.n., corpuscul înconjurat de o zonă protoplasmatică, situat în centrul celei; ~chineză (v. -chineză), s.f., citocineză; ~clid (v. -clid), adj., s.n. (substanță) care distruge celulele vii; ~cineză (v. -cineză) și ~kineză (v. -kineză), s.f., totalitatea schimbărilor care au loc în plasmă, în timpul diviziunii celulare; *sin. citodiereză*; ~clastic (v. -clastic), adj., care distruge celula; ~clazie (v. -clazie), s.f., proces de fragmentare sau de distrugere a celulelor vii; ~cleză (v. -cleză), s.f., influență a unei grupe de celule asupra dezvoltării altei grupe învecinate; *sin. citobiotaxie*; ~coc (v. -coc), s.m., nucleu diploid al zigotului; ~corism (v. -corism), s.m., diviziune celulară; ~crinie (v. -crinie), s.f.,

proces de excreție în mediul intern al unui produs chimic elaborat în celulă; ~**croic** (v. -croic), adj. (despre un pigment) care este difuzat în protoplasma celulară; ~**crom** (v. -crom), s.m. 1. Proteină complexă, cu rol determinant în realizarea respirației celulare. 2. Pigment feroporfirinic dizolvat în sucul vacuolar al saccharomicetelor. 3. Celulă nervoasă conținând o cantitate redusă de citoplasmă, fiind lipsită de corpi Nessler; ~**cromie** (v. -cromie), s.f., procedeul rapid de tipar în patru culori, la care forma parțială de negru servește la redarea efectelor de tonuri închise; ~**dermă** (v. -dermă), s.f., membrana sau peretele celular; ~**dinamic** (v. -dinamic), adj., relativ la dinamica celulei; ~**enzimologie** (v. enzimo-, v. -logie₁), s.f., studiul enzimelor la nivel celular; ~**fag** (v. -fag), adj., care înglobează sau care distruge celulele; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., înglobare a unei celule de către o alta; *sin.* **citofagocitoză**; ~**fii** (v. -fil₁), adj., care are afinitate pentru celule; ~**filaxie** (v. -filaxie), s.f., acțiune de protecție pe care o au apele minerale asupra celulelor; ~**filetic** (v. -filetic), adj., referitor la genealogia celulelor; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., proprietate a unor subpopulații de imunoglobuline monomere de a se fixa pe celule purtătoare de receptor; ~**fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază funcțiile celulei vii; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce celule; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la studiul componentelor celulari ai eredității; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de dezvoltare ontogenetică și filogenetică a celulei; *sin.* **citogenie**; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., citogeneză*; ~**geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., studiul legăturilor dintre constituția cromozomială a organismelor și răspândirea lor geografică; ~**gerontologie** (v. geronto-, v. -logie₁), s.f., ramură a gerontologiei, care studiază procesul de îmbătrânire la nivel celular; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., proces de înmulțire prin celule singulare, pe calea diviziunii simple; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a celulei; ~**hialoplasmă** (v. hialo-, v. -plasmă), s.f., stratul extern transparent și negranulos al citoplasmei; *sin.* **hialoplasmă**; ~**hidrolitic** (v. hidro₁-, v. -litic₂), adj., referitor la citohidroliză; ~**hidroliză** (v. hidro₁-, v. -liză), s.f., degenerare celulară prin distrugerea membranei sub acțiunea enzimelor; ~**histogenetic** (v. histo-, v. -genetic), adj., relativ la citohistogeneză; ~**histogeneză** (v. histo-, v. -geneză), s.f., dezvoltare structurală a celulelor vii; ~**histologie** (v. histo-, v. -logie₁), s.f., studiul histologic al celulelor individuale; ~**lemă** (v. -lemă₁), s.f., peliculă plasmatică externă, care căptușește membrana celulară; ~**limfă** (v. -limfă), s.f. 1. Partea fluidă a citoplasmei. 2. Suc celular; ~**litic** (v. -litic₂), adj. s.n. (substanță) care distruge celulele; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de dizolvare sau de dege-

nerare a celulei; ~**lizozomi** (v. lizo-, v. -zom), s.m. pl., vacuole citoplasmice prezente, mai frecvent, în celulele pe cale de degenerare; *sin.* **vacuole autofagice**; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază structura, dezvoltarea și funcțiile celulei; ~**mahie** (v. -mahie), s.f., lupta celulelor protectoare împotriva bacteriilor; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., creștere exagerată a unor celule sub acțiunea unor factori externi, chimici sau inframicrobieni; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare sau măsurare a celulelor din sânge; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea celulelor organice; ~**microzomi** (v. micro-, v. -zom) s.m. pl., incluziuni citoplasmice granulare; ~**mixie** (v. -mixie₁), s.f. 1. Proces de fuziune a celulelor. 2. Proces de trecere a cromatinei dintr-o celulă în citoplasma altei celule; ~**morfologie** (v. morfo-, v. -logie₁), s.f., studiul morfologic al celulei; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor structurale pe care le suferă celula în timpul dezvoltării ei; ~**nemă** (v. -nemă), s.f., particulă spiralată, prezentă în structura citoplasmei; ~**patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a celulelor animale sau vegetale; ~**patogen** (v. pato-, v. -gen₁), adj., care are un efect distructiv asupra celulelor; *sin.* **citopatogenic**; ~**patogenic** (v. pato-, v. -genic), adj., citopatogen*; ~**patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul modificărilor patologice din interiorul celulei; ~**penie** (v. -penie), s.f., reducere patologică a numărului de celule dintr-un țesut; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanță fundamentală vie, fluidă sau vâscoasă, din celulă, excluzând nucleul, membrana și plastidele; ~**poieză** (~**poeză**) (v. -poieză), s.f., proces de formare și dezvoltare a celulelor; ~**proct** (v. -proct), s.m., orificiu de eliminare a resturilor nedigerate, rămase în vacuola digestivă, la parameci; ~**riză** (v. -riză), s.f., formă mototilită a membranei celulare în cursul plasmolizei; ~**sare** (v. -sarc), s.n., corpul celulei fără nucleu; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se examinează celulele; ~**scopie** (v. -scopie), metodă de diagnosticare bazată pe studiul microscopic al celulelor prelevate din organism; ~**spectrofotometrie** (v. spectro-, v. foto-, v. -metrie₁), s.f., metodă fizică modernă de investigare fină a celulelor și structurii celulare; ~**static** (v. -static), adj., s.n. (medicament) care oprește sau care împiedică înmulțirea celulelor; ~**stază** (v. -stază), s.f., efect citostatic al celulelor limfoide și nelimfoide asupra altui tip de celule, de obicei, de origine tumorală; ~**stom** (v. -stom), s.m., infundibul bucal la unele protozoare, situat anterior pe fața ventrală, în șanțul peristomal; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., tendință de atracție reciprocă a celulelor; *sin.* **citotropism**; ~**taxigen** (v. taxi-, v. -gen₁), adj., s.n. (substanță) care induce formarea unei citotoxine și care are un efect chemostatic indirect; ~**taxonomie** (v.

taxo-, v. -nomie), s.f., clasificare botanică a celulelor, bazată pe asemănări și diferențe cromozomiale; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a celulelor embrionare în scop terapeutic; ~**tip** (v. -tip) s.n., populație locală care se deosebește de specia sa prin anumite particularități cromozomiale; ~**toxic** (v. -toxic), adj. (despre o substanță) cu efect nociv asupra unor celule; ~**trofic** (v. -trofic), adj., relativ la citotrofie; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., dezvoltare normală a celei vii; ~**trofoblast** (v. trofo-, v. -blast), s.n., stratul profund al lui Langhans din epiteliul corionului fetal; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre virusuri) cu afinitate deosebită pentru celule; *sin.* **citotrop**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., citotrop*; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., citotaxie*; ~**zim** (v. -zim), s.n., enzimă rezultată prin distrugerea trombocitelor, cu rol foarte important în coagularea sângelui; *sin.* **trombochinază**, **tromboplastină**; ~**zomi** (v. -zom), s.m. pl. 1. Formațiuni filamentoase și paratele, din celulele renale. 2. Componentii granulari extracelulari, cuprinși în membrana celulară. 3. Corpul celular, exclusiv nucleu; ~**zoologie** (v. zoo-, v. -logie), s.f., studiul celulelor animale.

CITRI- „lămâie, citric, de culoare galbenă”. ◊ lat. *citrus* „lămâie” > fr. citri-, engl. *id.* > rom. citri-. ■ ~**cultură** (v. -cultură), s.f., cultura plantelor citrice; ~**form** (v. -form), adj. (despre spori) în formă de lămâie.

CITRO- „citrice”. ◊ gr. *kitron* „lămâie” > engl. *citro-*, fr. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *citro-*. ■ ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., mucegaiuri superioare, având conidioforii în formă de mănunchi și care se dezvoltă pe fructele citrice (lămâi, portocale etc.).

~**CLAD** „lujer, ramură, tulpină”. ◊ gr. *klados* „ramură, lujer” > fr. -*clade*, engl. -*cladous*, lat. sav. *cladus* > rom. -*clad*.

CLAD-, v. **CLADO-**. ■ ~**autoic** (v. auto-, v. -oic), adj. (despre un organism vegetal) la care anteridia este dispusă pe ramuri speciale; ~**enchim** (v. -enchim), s.n., parenchim ramificat; ~**odiu** (v. -odiu), s.n., tulpină sau ramură axială asimilatoare dilatată; ~**odont** (v. -odont), adj., care are dinți cu proeminențe centrale și cu mici ridicături laterale.

~**CLADIE** „ramură, lăstar, tulpină”. ◊ gr. *klados* „lujer, ramură” > fr. -*cladie*, germ. -*kladie*, engl. -*cladia*, lat. sav. *id.* > rom. -*cladie*.

~**CLADIU** „lăstar, lujer, tulpină”. ◊ gr. *klados* „mlădiță, ramură” > fr. -*cladium*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. -*cladiu*.

CLADO- „lăstar, ramură, filament, tulpină, ramificație”. ◊ gr. *klados* „tulpină, ramură, mlădiță” > fr. *clado-*, engl. *id.*, germ. *klado-*, lat. sav. *clado-* > rom. *clado-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., la care arhegonul este situat pe ramuri speciale; ~**cere** (v. -cer), s.n. pl., ordin de crustacee inferioare planctonice, mărunte, cu corpul cuprins într-o carapace și având pe cap două perechi de an-

tene mari, adaptate la înot; ~**distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., dezvoltare inegală și teratologică a ramurilor; ~**fii** (v. -fil₂), s.n. 1. Ramură cu înfățișare foliacee, dar de origine caulinară. 2. Tulpină sau ramură asimilatoare dilatată, de forma unei frunze; ~**for** (v. -for), s.n., parte a tulpinii care poartă ramurile inflorescenței; ~**fore** (v. -for), s.f. pl., ordin de alge verzi filamentoase, ramificate dihotomic care trăiesc pe pietre sau pe sol, creșterea lor în lungime făcându-se terminal; ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre un organ vegetal) care este produs de ramură; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la cladogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., ramificare a direcțiilor evolutive, în filogeneză; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare diagramatică a unui filum care a evoluat prin cladogeneză; ~**manie** (v. -manie), s.f., blastomanie*; ~**podiu** (v. -podiu), s.n., suport sau trunchi vegetal ramificat; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere anormală a ramurilor; ~**riză** (v. -riză), s.f., rădăcină ramificată.

~**CLAMIDEU** „acoperit, învelit, prevăzut cu periant”. ◊ gr. *khlamys*, *khlamydos* „manta, acoperământ” > fr. -*chlamidé*, engl. -*chlamydeous*, lat. sav. -*chlamydeus* > rom. -*clamideu*.

CLAMIDO- „strat protector, membrană, acoperit”. ■ gr. *khlamys*, *ydos* „mantie, acoperământ” > fr. *chlamydo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *clamido-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., fruct acoperit cu periant; ~**cist** (v. -cist), s.n., zoosporange de rezistență cu pereții dubli, rămas închisat în interiorul hifei; ~**spor** (v. -spor), s.m., celulă asexuată cu perețele gros, neted sau ornamentat, capabilă să reziste peste zece ani.

~**CLASIE**, v. **CLAZIE**.

CLASMATO- „parte, fragment, diviziune”. ◊ gr. *klasma*, *atos* „parte, bucată” > fr. *clasmato-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *klasmato-* > rom. *clasmato-*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n. 1. Element celular din țesut conjunctiv al unor batracieni, reprezentând o varietate de mastocit. 2. Celulă mezenchimală primitivă, cu rol de macrofag.

CLASO-, v. **CLAZO-**.

~**CLAST** „spart, divizat, dezagregat”. ◊ gr. *klastos* „sfărâmat, zdrobit” > fr. -*claste*, engl. -*clast*, germ. -*klast* > rom. -*clast*.

~**CLASTIC** „care sfărâmă, care dezintegrează”. ◊ gr. *klastos* „sfărâmat, divizat” > fr. -*clastique*, engl. -*clastic* > rom. -*clastic*.

~**CLASTIE** „dezintegrare, distrugere, dizolvare”. ◊ gr. *klastos* „zdrobit” > fr. -*clastie*, engl. -*clastia*, it. *id.* > rom. -*clastie*.

CLASTO- „distrugere, sfărâmare, fragmentare”. ◊ gr. *klastos* „spart, sfărâmat, rupt în bucăți” > fr. *clasto-*, engl. *id.*, germ. *klasto-* > rom. *clasto-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre un agent chimic sau fizic) care induce rupturi cromozomiale; ~**manie** (v. -manie), s.f., tendință patologică de a distruge sistematic toate obiectele întâlnite;

~tip (v. -tip), s.n., fragmentul tipului botanic original.

CLATRO „zăbrele, gratii”. ◊ gr. *klathra* „gratie, grătar” > fr. *clathro*, engl. *id.* > rom. *clatro*. ■ ~id (v. -id), adj. (despre pete) în formă de rețele sau de gratii.

CLAUSTRO „spațiu închis, claustrare”. ◊ lat. *claustrum* „loc închis, incintă” > fr. *claustr*-, engl. *id.*, germ. *klaustro*- > rom. *claustr*-. ■ ~file (v. -file₁), s.f., atracție irezistibilă către încăperi închise; ~fob (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă claustrofobie; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de spații închise; *sin.* **filocleizie**; ~man (v. -man₁) s.m., persoană care prezintă claustromanie; ~manie (v. -manie), s.f., claustrare voluntară, prezentă la unele persoane psihopate.

CLAUZO „murmur, murmurare”. ◊ gr. *klausis* „plânset” > fr. *clauso*-, engl. *id.* > rom. *clauzo*-. ■ ~manie (v. manie), s.f., obsesie de a murmură.

CLAVI „măciucă, clavat, îngroșat”. ◊ lat. *clava* „ghioagă, măciucă” > fr. *clavi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *clavi*-. ■ ~corn (v. -corn), adj. (despre insecte) care are antene clavate; ~fior (v. -fior), adj., cu flori îngroșate spre vârf; ~form (v. -form), adj. 1. (Despre un organ vegetal) Care se îngroșă spre vârf. 2. (Despre o conidie) În formă de măciucă.

~CLAZ „spărtură, fractură”. ◊ gr. *klasis* „spărtură, fractură” > fr. *-clase*, germ. *-klas* > rom. *-claz*.

~CLAZĂ „sfărâmare, spărtură, zdrobire, refracție”. ◊ gr. *klasis* „rupere, spărtură, fractură” > fr. *-clase*, germ. *-klase*, engl. *-clase*, lat. sav. *-clasis* > rom. *-clază*.

~CLAZIE (-CLASIE) „fragmentare, zdrobire, împărțire”. ◊ gr. *klasis* „rupere, spărtură” > fr. *-clasi*, germ. *-klasi*, it. *-clasia* > rom. *-clazie* și *-clasi*.

CLAZO (-CLASO-) „țipăt strident”. ◊ gr. *klasis* „spargere, spărtură” > fr. *claso*- > rom. *clazo*- și *claso*-. ■ ~manie (v. -manie), s.f., formă a stării crepusculare epileptice critice, manifestată prin crize de țipete stridente.

CLEDO „dărămătură, teren necultivat”. ◊ gr. *khledos* „dărămătură” > fr. *chlédo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cledo*-. ■ ~fil (v. -fil), adj. (despre o plantă) care crește pe grămezile de gunoi sau pe molozuri; ~fite (v. -fit), s.f. pl., buruienișuri antropofile de pe terenurile necultivate; *sin.* **plante ruderaie**.

CLEID-, v. **CLEIDO**-. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a claviculei.

CLEIDO „claviculă, clavicular”. ◊ gr. *kleis*, *kleidos* „cheie” > fr. *cléido*-, engl. *id.*, germ. *kleido*- > rom. *cleido*-. ■ ~manție (v. -manție), s.f., precizare a viitorului după mișcările unei chei suspendate; ~rexie (v. -rexie), s.f., dublă fractură a claviculei fetusului; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a claviculei unui făt mort, în ve-

derea facilitării expulzării lui, ~tripsie (v. -tripsie), s.f., procedeu obstetrical care constă în fracturarea claviculei fătului, în momentul nașterii, în caz de distocie.

CLEIST-, v. **CLEISTO**-. ■ ~androcie (v. andro/-, v. -oecie), s.f., hemicleistogamie cu florile parțial deschise și cu staminele închise cu flori; ~anterie (v. -anterie), s.f., hemicleistogamie cu anterele rămase închise în floare.

CLEISTO (-CLISTO-) „închis, astupat, nedeschis”. ◊ gr. *kleistos* „închis, ascuns” > fr. *cléisto*-, engl. *cleisto*- și *clisto*-, germ. *kleisto*-, lat. sav. *cleisto*- > rom. *cleisto*- și *clisto*-. ■ ~carp (v. -carp), s.n., fruct sau organ de fructificație care nu se deschide la maturitate; ~carpic (v. -carpic), adj., cu corpul de fructificație închis; ~carpie (v. -carpie), s.f., formare a fructului la florile cleistogame; ~carpiu (v. -carpiu), s.n. 1. Ascocarp închis, prezent la ascomicete. 2. Drupă al cărei pericarp se deschide numai la germinare. 3. Capsulă neoperculată care se deschide prin rupere; ~gam (v. -gam), adj., care prezintă cleistogamie; ~gamie (v. -gamie), s.f., mod particular de polenizare în care florile se polenizează cu propriul lor polen, fără să se mai deschidă; ~gen (v. -gen₁), adj. (despre o plantă) care are flori cleistogame; ~petal (v. -petal) adj. (despre o floare) cu petale permanent închise; ~petalie (v. -petalie), s.f., înveliș floral permanent închis, care asigură polenizarea cleistogamică; ~teciu (v. -teciu), s.n., corp de fructificație de formă sferică și indehiscentă, prezent la ciupercile superioare (ascomicete).

~CLEM „ramură, lujer, rămușor”. ◊ gr. *klema* „lăstar, ramură” > fr. *-clème*, engl. *id.*, lat. sav. *-clemus* > rom. *-clem*.

~CLEPSIE „lipsă, absență”. ◊ gr. *klepsis* „pierdere, lipsă” > fr. *-clepsie*, it. *-clepsia*, lat. sav. *-clepsis* > rom. *-clepsie*.

CLEPTO „furt, sustragere”. ■ gr. *kleptes* „hoț” > fr. *clepto*- și *klepto*-, engl. *clepto*- și *klepto*-, germ. *klepto*- > rom. *clepto*-. ■ ~bioză (v. -bioză), s.f., mod de viață al unor specii de păsări care ocupă cuiburile abandonate de alte specii; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu fi victima unui furt sau de a nu comite un furt; ~lagnie (v. -lagnie), s.f., impulsie morbidă spre furt, asociată cu o stare de excitație sexuală; ~manie (v. -manie), s.f., înclinație patologică de sustragere a unor obiecte, de obicei fără utilitate practică pentru bolnav.

CLERO „tragere la sorți”. ◊ gr. *kleros* „tragere la sorți, suprafață” > fr. *cléro*-, engl. *id.* > rom. *clero*-. ■ ~manție (v. -manție), s.f., precizare a viitorului după combinarea pietricelelor aruncate pe o suprafață netedă.

CLIMA „climă, climat, climatic”. ◊ gr. *klima* „înclinare, climă” > fr. *clima*-, engl. *id.*, germ. *klima*- > rom. *clima*-. ■ ~gramă (v. -gramă), s.f., reprezen-

tare grafică simultană a variațiilor temperaturii și umidității dintr-un biotop dat; **-litic** (v. -litic₂), s.f., referitor la climaliză; **-liză** (v. -liză), s.f., metodă de măsurare a excitabilității nervilor, utilizându-se curenți electrice de intensitate progresivă; **-tip** (v. -tip), s.n., biotip sau ecotip format în condițiile climatice specifice habitatului său; **-top** (v. -top), s.n., ansamblu omogen de factori și de condiții ecologice care alcătuiesc climatul unei comunități de viață.

CLIMACO- „scară, treaptă”. \diamond gr. *klimax*, *akos* „scară” > fr. *climaco-*, engl. *id.*, germ. *klimako-* > rom. *climaco-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de trepte, scări și schele; **-rize** (v. -riză), s.f. pl., plante cu zona piliferă a rădăcinii de origine epidermală.

-CLIMATIC „referitor la climă, de climă”. \diamond gr. *klima*, *klimatos* „climă” > fr. *-climaticque*, engl. *-climatic*, germ. *-klimatisch* > rom. *-climatic*.

CLIMATO- „climă, climat, climatic”. \diamond gr. *klima*, *atos* „latitudine, climă” > fr. *climato-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *klimato-* > rom. *climato-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a climatelor; **-gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a principalelor date meteorologice pentru o anumită regiune geografică; **-logie** (v. -logie), s.f., ramură a meteorologiei care studiază clima diferitelor regiuni ale globului terestru și influența ei asupra vieții animale și vegetale; **-patologie** (v. -pato-, v. -logie), s.f., studiul acțiunii patologice a climatului asupra organismului; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a factorilor climatici în scop terapeutic.

CLIMO- „climă, climatic, efect termic”. \diamond gr. *klima* „climat” > fr. *climo-*, engl. *id.* > rom. *climo-*. ■ **-nanie** (v. -nanie), s.f., regresivitate patologică spre vârsta infantilă, în sensul preferinței obsesive pentru poziția culcată, pentru legănat și pentru căutarea sânelui matern; **-stat** (v. -stat), s.n., instrument așezat în exteriorul unei clădiri, care măsoară efectul termic al factorilor climatici.

-CLIN „înclinare, aplicare, tendință, descendență, înclinat, oblic”. \diamond gr. *kline* „pantă, pat” > fr. *-cline*, germ. *-klin*, lat. sav. *-clinus* > rom. *-clin*.

CLIN-, v. **CLINO-**. ■ **-andriu** (v. -andriu), s.n., cavitate situată în vârful ginostemului, cuprinzând anterele, la orhidee; **-antiu** (v. -antiu), s.n., receptacol comun al florilor dispuse în capitul; **-artroză** (v. -artroză), s.f., deviere laterală a axului unui membru la nivelul unei articulații; **-odiu** (v. -odiu), s.n. 1. Conidiofor prezent la uredinee. 2. Receptacol floral, prezent la compozee.

-CLINIC „înclinat, oblic”. \diamond gr. *klinikos* „relativ la pat” > fr. *-clinique*, engl. *-clinic*, it. *-clinico*, lat. sav. *-clinicus* > rom. *-clinic*.

-CLINIE „înclinare, curbare”. \diamond gr. *kline*, *ein* „a înclina” > fr. *-clinie*, germ. *-klinie*, engl. *-cliny* > rom. *-clinie*.

-CLINIU „receptacol, conceptacol”. \diamond gr. *kline* „pat” > lat. sav. *-clinium*, engl. *id.* > rom. *-cliniu*.

CLINO- „înclinare, poziție culcată, involuție, deviere, înclinat, clinic”. \diamond gr. *kline* „pantă, pat” > fr. *clino-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kline* > rom. *clino-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul în formă de șa; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformare congenitală a capului, caracterizată prin applatizarea sau deprimarea calotei craniene; **-claz** (v. -claz), s.n., mineral arsenios de cupru, care se prezintă în formă de agregate lamelare; **-clor** (v. -clor), s.n., mineral din grupa cloritului trioctaedric, care cristalizează în sistemul monoclinic, fiind de culoare verde; **-dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformație congenitală, care constă în devierea laterală a degetelor mâinii; **-dem** (v. -dem), s.n., grup de populații ale căror caractere variază gradat și continuu; **-filii** (v. -filii), adj., cu frunze oblice; **-filie** (v. -filie), s.f. tendința patologică de a sta în permanență culcat; **-geotropism** (v. -geo-, v. -tropism), s.n., clinotropism orientat sub un unghi oarecare spre geotropism; **-graf** (v. -graf), s.n. 1. Instrument care servește la determinarea grafică a înclinării pantei terenului. 2. Instrument pentru măsurarea înclinării față de verticală sau de orizontală a unei găuri de sondă; **-id** (v. -id), adj., în formă de pat; **-logie** (v. -logie), s.f., studiul involuției organismelor animale; **-manie** (v. -manie), s.f., tendință morbidă de căutare insistentă a patului sau a poziției culcate; **-metru** (v. -metru), s.n. 1. Instrument pentru măsurarea unghiurilor verticale față de orizont sau a unghiurilor zenitale față de verticala locului. 2. Instrument care determină înclinarea avionului sau a chilei unei nave; **-spor** (v. -spor), s.m., spor alungit, format la vârful filamentului micelian al fungilor și lichenilor; **-sporange** (v. -sporo-, v. -ange), s.m., organ de fructificație în formă de butelie sau de urci, cuprinzând picnospori; *sin.* **clinosporange**; **-sporangiu** (v. -sporo-, v. -angiu), s.m., clinosporange; **-stat** (v. -stat), s.n., aparat pentru cercetarea direcției de creștere a plantelor, **-static** (v. -static), adj., referitor la fenomenele provocate de poziția culcată; **-statism** (v. -statism), s.n., totalitatea modificărilor fiziologice rezultate din poziția culcată a corpului; **-stomi** (v. -stom), s.m., pl., viermi paraziti care, ca adulți, parazitează sifitea bucală a stârcilor; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical prin repaus la pat; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la clinotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Mișcare de curbare a plantelor în sens oblic, sub un unghi oarecare față de direcția excitației externe. 2. Proprietate a miocardului care conferă o anumită bruschete înclinației ramurii descendente a înregistrării contracției cardiace.

CLYPEI- „scut, pavăză”. \diamond lat. *clypeus* „scut” > fr. *clypé-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *clypei-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de scut.

-CLIST „oprit, închis, întrerupt”. ◇ gr. *kleistos* „astupat, închis” > fr. *-cliste*, engl. *-clistous* > rom. *-clist*.

CLISTO-, v. **CLEISTO-**.

-CLIT „încovoiat, înclinat, îndoit”. ◇ gr. *klitos* „înclinat” > fr. *-clite*, engl. *id.* > rom. *-clit*.

CLITO- „cădere, alunecare”. ◇ gr. *klitos* „arcurit, înclinat” > fr. *clito-*, engl. *id.*, germ. *klito-* > rom. *clito-*. ■ **-core** (**-chore**, **-hore**) (v. *-cor*), adj., s.f. pl. (plante) care își răspândesc fructele prin cădere sau prin alunecare.

CLITORID-, v. **CLITORIDO-**. ■ **-ectomie** (v. *-ectomie*), s.f., ablație chirurgicală a clitorisului.

CLITORIDO- „clitoris”. ◇ gr. *kleitoris, idos* „care închide” > fr. *clitorido-*, engl. *id.* > rom. *clitorido-*. ■ **-tomie** (v. *-tomie*), s.f., circumcizie realizată la femeie.

CLITRO- „spațiu închis”. ◇ gr. *kleithron* „zăvor, încuietoare” > fr. *clithro-*, engl. *id.*, germ. *klithro-* > rom. *clitro-*. ■ **-fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă patologică de spații închise.

-CLIZĂ „închidere, ocluziune”. ◇ gr. *kleisis* „închidere, împrejmuire” > fr. *-clise*, germ. *-klise*, lat. sav. *-clisis* > rom. *-cliză*₁.

-CLIZĂ₂ „spălare, spălătură”. ◇ gr. *klysis* „spălare” > fr. *-clyse*, engl. *-clysis* > rom. *-cliză*₂.

-CLIZĂ₃ „înclinație, predispoziție”. ◇ gr. *klisis* „înclinare, aplecare” > fr. *-clise*, germ. *-klise* > rom. *-cliză*.

CLIZI- „pantă, înclinație”. ◇ gr. *klisis* „înclinație, pantă” > fr. *clisi-* > rom. *clizi-*. ■ **-metru** (v. *-metru*₁), s.n., instrument topografic folosit pentru măsurarea unghiurilor de pantă.

-CLIZIE „închidere, suhurare”. ◇ gr. *kleisis* „închidere” > fr. *-clisie*, engl. *id.* > rom. *-clizie*.

-CLON „grup de celule identice, ramură”. ◇ gr. *klon* „ramură, lăstar” > fr. *-clone* > rom. *-clon*.

-CLONIE „convulsie, contracție”. ◇ gr. *klonos* „agitație, tumult” > fr. *-clonie*, germ. *-klonie* > rom. *-clonie*.

-CLONIU „ramură, ramificație”. ◇ gr. *klon* „rămurea, mlădiță” > fr. *-clonium*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-cloniu*.

CLONO- „agitație, convulsie”. ◇ gr. *klonos* „agitație, tumult” > fr. *clono-*, engl. *id.*, germ. *klono-* > rom. *clono-*. ■ **-graf** (v. *-graf*), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a mișcărilor produse în timpul unui spasm clonic.

CLONO₂ „înmulțire asexuată”. ◇ gr. *klon, klonos* „lujer, lăstar” > fr. *ciono-*, engl. *id.*, germ. *klono-* > rom. *clono*₂. ■ **-tip** (v. *-tip*), s.n., individ vegetal rezultat din tipul original pe cale de înmulțire asexuată.

CLOPE „furt”. ◇ gr. *klope* „furt” > fr. *clopé*, germ. *klope* > rom. *clope*. ■ **-manie** (v. *-manie*), s.f., impulsie morbidă pentru furt.

-CLOR „de culoare verde, verzui”. ◇ gr. *khloros* „verde” > fr. *-chlore*, lat. sav. *-chlorus* > rom. *-clor*.

CLOR-, v. **CLORO-**. ■ **-antie** (v. *-antie*), s.f., proces de transformare a unor elemente vegetale în frunze verzi asimilatoare; **-emie** (v. *-emie*), s.f., concentrație a clorului în sânge; **-enchim** (v. *-enchim*), s.n., țesut parenchimat asimilator, bogat în clorofilă; **-opsie** (v. *-opsie*), s.f., tulburare a vederii, în care obiectele privity apar colorate în verde; **-urie** (v. *-urie*), s.f., prezență a clorurilor în urină.

CLORO- „de culoare verde, verzui, clor, clorură, clorotic”. ◇ gr. *khloros* „galben-verzui” > fr. *chloro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *cloro-* > rom. *cloro-*. ■ **-cist** (v. *-cist*), s.n., celulă care conține clorofilă; **-eritroleucemie** (v. *eritro-*, v. *leuco-*, v. *-emie*), s.f., varietate de cloroleucoză, caracterizată prin trecerea în circulație a unui mare număr de eritroblaste; **-ficee** (v. *-ficee*), s.f. pl., clasă de alge verzi unicelulare sau pluricelulare, de obicei acvatică, care conțin clorofilă; **-filă** (v. *-fil*), s.f., pigment natural care se găsește în părțile verzi ale plantelor și care deține un rol fundamental în fotosinteză; **-filolitic** (v. *filo-*, v. *-litic*), adj., referitor la clorofiloliză; **-filoliză** (v. *filo-*, v. *-liză*) s.f., proces de distrugere a clorofitei sub influența unor agenți chimici; **-fite** (v. *-fit*), s.f. pl., filumul algelor verzi, unicelulare și pluricelulare, autotrofe și acvatică, având în citoplasmă cromatofori cu clorofilă; **-fitic** (v. *-fitic*), adj., referitor la clorofite; **-fori** (v. *-for*), s.m. pl., corpusculi impregnați cu clorofilă, prezenți în citoplasma celulei vegetale; *sin. cloroleucite*;

-metrie (v. *-metrie*), s.f., determinare a cantității de clor activ dintr-o soluție decolorantă; **-metru** (v. *-metru*), s.n., aparat pentru determinarea cantității de clor, care a fost dizolvată într-un lichid; **-nemă** (v. *-nemă*), s.f., tal filamentos pluricelular, cu funcție de asimilare; **-penie** (v. *-penie*), s.f., lipsă a clorului din organism; **-pexie** (v. *-pexie*), s.f., proces de fixare a clorurilor în țesuturile organice; **-plaste** (v. *-plast*), s.n. pl., corpusculi de culoare verde din citoplasma plantelor, formați din stromă și clorofilă, cu rol esențial în fotosinteză; *sin. plastide clorofillene, cloroplastide*.

-CLOROZĂ „îngălbenire, clorescență”. ◇ gr. *khloros* „verde” > fr. *-chlorose*, germ. *id.* > rom. *-cloroză*.

CLOSTERO- „fus”. ◇ gr. *kloster* „fus” > fr. *clostéro-*, engl. *id.* > rom. *clostero-*. ■ **-id** (v. *-id*), adj., în formă de fus; **-spor** (v. *-spor*), s.m., macroconidie multinucleată și multiseptată în formă de fus.

CNEM-, v. **CNEMO-**. ■ **-algie** (v. *-algie*), s.f., nevralgie a membrilor inferioare.

-CNEMIE „tâbie, picior, membru inferior”. ◇ gr. *kneme* „picior” > fr. *-cnémie*, germ. *-knemie*, lat. sav. *-cnemia* > rom. *-cnemie*.

CNEMO- „picior”. ◇ gr. *kneme* „picior” > fr. *cnémo-*, engl. *id.* > rom. *cnemo-*. ■ **-scolioză** (v. *-scolioză*), s.f., curbare laterală a picioarelor.

CNIDO- „urzică, veziculant, urticant”. ◊ gr. *knide* „urzică” > fr. *cnido-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cnido-*. ■ **~blast** (v. -blast), s.n., celulă urzicătoare ovală, situată în ectodermul unor celenterate și folosită de animale pentru apărare și pentru paralizarea prăzii; **~cist** (v. -cist), s.n., organ urticant, prezent la celenterate; **~pod** (v. -pod), s.n., apendice bazai cu rol locomotor, prezent la cnidoblaste.

COAGUL-, v. **COAGULO-**. ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui cheag de sânge dintr-un vas anevrismal.

COAGULO- „cheag, coagulare”. ◊ lat. *coagulum* „cheag, coagulare” > fr. *coagulo-*, engl. *id.* > rom. *coagulo-*. ■ **~grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare a variațiilor de viscozitate a sângelui în cursul coagulării; **~gramă** (v. -gramă), s.f., test care permite diagnosticarea unei coagulopatii; **~patie** (v. -patie), s.f., maladie datorată tulburării coagulării sângelui; **~viscozimetru** (v. viscozi-, v. -metru₁), s.n., aparat cu care se poate determina timpul de coagulare a sângelui.

COANO- „pâlnie”. ◊ gr. *khoane* „pâlnie, coș” > fr. *choano-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *coano-*.

■ **~cite** (v. -cit), s.n. pl., celule în formă de pâlnie; cu rol nutritiv, prezente la unele flagelate; **~id** (v. -id), adj., în formă de pâlnie; **~zom** (v. -zom), s.m., strat intern format din celule flagelate, la bureți.

COARCTO- „strictură, strâmtare”. ◊ lat. *coarcto, are* „a strânge, a îngusta” > fr. *coarcto-*, engl. *id.* > rom. *coarcto-*. ■ **~tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei stricturi anatomice.

-COC „boabă, grăunte, bacă”. ◊ gr. *kokkos* „grăunte, boabă” > fr. *coque*, it. *cocco*, lat. sav. *-coccus* > rom. *-coc*.

COCCIG-, v. **COCCIGO-**. ■ **~algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea coccigiană, care apare în timpul sarcinilor și în afecțiunile uterine; *sin.* coccigodinie; **~odinie** (v. -odinie), s.f. coccigalgie*.

COCCIGO- „coccis, coccigian”. ◊ gr. *kokkys, ygos* „cioc de cuc” > fr. *coccygo-*, engl. *id.* > rom. *coccigo-*. ■ **~id** (v. -id), adj., în formă de cioc de cuc; **~tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a coccisului.

COCCO-, v. **COCO-**. ■ **~goniu** (v. -goniu), s.n., cocogon*.

COCHLIO-, v. **COHLIO-**.

COCLEARI-, v. **COHLEARI-**.

COCO- (COCCO-) „nucleu, sâmbure, capsulă, sferic, nuclear, globulos”. ◊ gr. *kokkos* „boabă, sămânță, sâmbure” > fr. *cocco-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *coco-* și *cocco-*. ■ **~gen** (v. -gen₁), adj., care produce bacterii sferice; **~gon** (v. -gon) s.n., celulă reproducătoare, de formă sferică, prezentă la unele alge; *sin.* **cocogoniu**; **~id** (v. -id), adj., de forma unei bacterii sferice; **~lit** (v. -lit₁), s.n. 1. Constituentul caicaros al co-

cosferei. 2. Spiculeț calcaros al unor flagelate; **~litofore** (v. lito-, v. -for), s.n. pl., protiste fosile, acoperite cu cocolite (2); **~nemă** (v. -nemă), s.f., specie de sporozoaare cu spori sferoidali și cu un filament înrulat într-o vacuolă; **~micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci care produc cocomicoza, boală care se manifestă pe frunzele pomilor fructiferi sub forma unor pete roșietice dispersate sau confluențe; **~sferă** (v. -sferă), s.f. 1. Masă sferică de origine citoplasmatică având, la exterior, cocolite. 2. Schelet extern, caicaros sau silicios, fosilizat, al unor alge flagelate.

CODICO- „manuscrite”. ◊ lat. *codex, icis* „registru, condică” > fr. *codico-* > rom. *codico-*. ■ **~logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a paleografiei care studiază manuscrisele din punctul de vedere al obiectului în sine și nu al textului.

CODIO- „lână, lanuginos”. ◊ gr. *kodion* „lână” > fr. *codio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *codio-*. ■ **~fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze păroase sau lanuginoase.

CODO- „clopot, clopoțel”. ◊ gr. *kodon* „clopot” > fr. *codo-*, lat. sav. *id.* > rom. *codo-*. ■ **~fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze în formă de clopoțel.

COELIO-, v. **CELIO-**.

COELO-, v. **VELO-**.

COENO-, v. **CENO-**. ■ **~timie** (v. -timie), s.f., stare timică fundamentală și globală, ale cărei variații sunt în funcție de întregul organism și, în același timp, de modificările exterioare.

COFO- „surzenie, surditate”. ◊ gr. *kophos* „surd” > fr. *copho-*, germ. *kopho-* > rom. *cofo-*. ■ **~chirurgie** (v. chir/o-, v. -urgie), s.f., disciplină care se ocupă cu tratamentul surdității pe cale chirurgicală.

-COFOZĂ „surzenie, anacuzie”. ◊ gr. *kophosis* „surditate” > fr. *-cophose*, germ. *-kophosis* > rom. *-cofoză*.

COHLEARI- (COCLEARI-) „concav, cohleat, în formă de lingură”. ◊ lat. *cochlear, is* „lingură” > fr. *cochléari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cohleari-* și *cocleari-*. ■ **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze cohleate; **~form** (v. -form), adj., în formă de lingură.

COHLEI- „cochilie de melc, spiralat”. ◊ lat. *cochlea* „cochilie de melc, spirală” > fr. *cochléi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cohlei-*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre o pâstaie) în formă de cochilie de melc.

COHLEO- „cochilie, spirală”. ◊ gr. *kokhlías* „cochilia melcului” și lat. *cochlea* „melc, spirală” > fr. *cochléo-*, engl. *id.* > rom. *cohleo-*. ■ **~idă** (v. -id), s.f., curbă plană, loc geometric al extremităților arcelor de cerc tangente unei drepte într-un punct al ei, având origine comună și aceeași lungime.

COHLI-, v. **COHLIO-**. ■ **~acant** (v. -acant), adj., cu spini spiralați.

COHLIO- (COCHLIO-) „spiralat, cohleat”. ◊ gr. *kokhlías* „cochilie de melc, spirală” > fr. *cochlio-*,

engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cohlío- și cochlío-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe spiralate; **-id** (v. -id), adj., în formă de cochilie de melc.

COIL-, v. **COILO-**. ■ **-onichie** (v. -onichie), s.f., deformare a unghiilor care primesc aspect de lopată și consistență moale.

COILO- (**KOILO-**) „scobit, găunos, fistular”. ◇ gr. *koilos* „găunos, scobit” > fr. *coilo-* și *koilo-*, engl. *coilo-* și *koilo-*, germ. *kollo-* > rom. *coilo-* și *koilo-*. ■ **-carpie** (v. -carpie), s.f., fructificație fără semințe sau cu semințe găunoase și negerminabile.

COITO- „act sexual”. ◇ lat. *coitus* „act sexual” > fr. *coïto-* > rom. *coïto-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă inexplicabilă de realizarea actului sexual.

-COL- „care cultivă, care crește, care locuiește, care trăiește, care adoră”. ◇ lat. *colo, ere* „a cultiva, a locui, a frecventa, a se îngriji de, a adora, a venera” > fr. *-cole*, engl. *-cole*, it. *-colo*, lat. sav. *-colus* și *-colum* > rom. *-col*.

-COL₂ „gât, col anatomic” ◇ lat. *collum* „gât” > fr. *-col*, engl. *id.*, lat. sav. *-collis* > rom. *-col₂*.

-COL₃ „clei, lipici”. ◇ gr. *kolla* „clei” > fr. *-cole*, engl. *-col*, germ. *-koll* > rom. *-col₃*.

COL₁₋, v. **COLO₁₋**. ■ **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare patologică a colonului; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a colonului.

COL₂₋, v. **COLO₂₋**. ■ **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut flexibil al plantelor erbacee, format din celule vii cu membrane celulozice, puternic și inegal îngroșate.

COL₃₋, v. **COLO₃₋**. ■ **-agog** (v. -agog), adj., s.n. (medicament) care provoacă evacuarea bilei în intestin; **-angiectazie** (v. angi-, v. -ectazie), s.f., dilatație patologică a căilor biliare; **-angiocistostomie** (v. angi/o-, v. cisto-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală practică în capătul obturației canalului hepatic; *sin.* **hepatocistostomie**; **-angiocolicistografie** (v. angi-o-, v. cole-, v. cisto-, v. -grafie), s.f., metodă radiografică pentru punerea în evidență a căilor biliare hepatice și a vezicii biliare; **-angiografie** (v. angi-o-, v. -grafie), s.f., radiografie a căilor biliare, realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-angiostomie** (v. angi-o-, v. -stomie), s.f., anastomoză a căilor biliare la piele; **-angiotomie** (v. angi-o-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a canalului biliar; **-emeză** (v. -emeză), s.f., vomare biliară; **-emie** (v. -emie), s.f., trecere a bilei în sânge; **-eretice** (v. -eretice), adj., s.n. (medicament) care stimulează secreția biliară a ficatului; **-ereză** (v. -ereză), s.f., proces de elaborare a bilei de către celulele hepatice; **-urie** (v. -urie), s.f., prezență a segmentilor biliari în urină.

COLA- „substanță gelatinoasă”. ◇ gr. *kolla* „clei” > fr. *colla-*, engl. *id.*, germ. *kolla-* > rom. *cola-*. ■ **-gen** (v. -gen), adj., s.n. 1. Adj. (Despre o substanță) Care ajută la prepararea substanțelor gelatinoase. 2. S.n. Substanță organică albumi-

noidă din grupa scleroproteinelor, prezentă în țesutul conjunctiv, osos și cartilajinos.

COLAPSO- „turtire, aplatizare”. ◇ lat. *collapsus* „căzut, prăbușit” > fr. *collapso-*, engl. *id.*, germ. *kollapso-* > rom. *colapso-*. ■ **-terapie** (v. -terapie), s.f., metodă chirurgicală de tratament, constând în turtirea unui plămân pentru a grăbi cicatrizarea leziunilor.

-COLĂ „substanțe adezive, clei”. ◇ gr. *kolla* „clei” > fr. *-colla*, engl. *id.*, germ. *-kolla* > rom. *-colă*.

COLE- „fiere, bilă, hepatic, biliar”. ◇ gr. *khole* „fiere” > fr. *cholé-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cole-*. ■ **-cist** (v. -cist), s.n., vezică biliară; **-cistalgie** (v. cist/o-, v. -algie), s.f., durere a vezicii biliare; **-cistectazie** (v. cist/o-, v. -ectazie), s.f., dilatație a vezicii biliare; **-cistectomie** (v. cist/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a vezicii biliare; **-cistendeză** (v. cisto-, v. -endeză), s.f., incizie a vezicii biliare, pentru scoaterea calculilor biliari; **-cistocinetic** (v. cisto-, v. -cinețic), adj. (despre o substanță) care favorizează excreția bilei conținute în veziculă; **-cistocolodocostomie** (v. cisto-, v. coledoco-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de realizare a unei anastomoze între vezicula biliară și canalul coledoc; **-cistoduodenostomie** (v. cisto-, v. duodeno-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de creare a unei anastomoze între vezicula biliară și duoden; **-cistoenterostomie** (v. cisto-, v. entero-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de realizare a unei anastomoze între vezicula biliară și intestin; **-cistogastrostomie** (v. cisto-, v. gastro-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de realizare a unei anastomoze între vezicula biliară și stomac; **-cistografie** (v. cisto-, v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii biliare cu ajutorul unui substanțe de contrast; **-cistopatie** (v. cisto-, v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile căilor biliare; **-cistopexie** (v. cisto-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a vezicii biliare de peretele abdomenului; **-cistorafie** (v. cisto-, v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a pereților vezicii biliare; **-cistostomie** (v. cisto-, v. -stomie), s.f., intervenție chirurgicală de deschidere și de fixare la piele a vezicii biliare; **-cistotomie** (v. cisto-, v. -tomie), s.f., deschidere operatorie a vezicii biliare; **-doc** (v. -doc), adj. s.n., (canal) prin care se varsă bila în duoden; **-lit** (v. -lit), s.n., calcul biliar; **-litotomie** (v. lito-, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unui calcul biliar; **-litotripsie** (v. lito-, v. -tripsie), s.f., operație chirurgicală de strivire a calculilor biliari, fără deschiderea vezicii biliare; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a vezicii biliare; **-poieză** (~**poeză**) (v. -poieză), s.f., proces de producere a bilei; **-ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere abundentă, parțială sau totală, a bilei către exterior; **-static** (v. -static), adj., referitor la colestază; **-stază** (v. -stază), s.f., încetinire sau oprire provocată de întreruperea scurgerii bilei din căile biliare în intestin; *sin.* **stază**

billară; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor afecțiuni prin administrarea unor extracte de fiere de bou; **-urie** (v. -urie), s.f., prezența segmentelor biliari în urină.

COLEDOC-, v. **COLEDOCO**-. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a coledocului.

COLEDOCO-, „canalul coledoc”. ◇ gr. *khole dokhos* „care conține fiere” > fr. *cholédokho*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *coledoco*-. ■ **-duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de creare a unei anastomoze între coledoc și duoden; **-enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., realizare chirurgicală a unei anastomoze între coledoc și intestin; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a canalului coledoc, realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-hepatostomie** (v. hepato-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între coledoc și canalele hepatice; **-lit** (v. -lit), s.n., calcul sau concrețiune în canalul coledoc; **-litotomie** (v. lito-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a canalului coledoc în vederea extragerii de calculi biliari; **-litotripsie** (v. lito-, v. -tripsie), s.f., operație chirurgicală de zdrobire a calculilor din canalul coledoc; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a canalului coledoc, cu țesut prelevat din epiploon; **-rafie** (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a peretelui conductului biliar principal; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat medical utilizat în coledocoscopia; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare directă a canalului coledoc, cu ajutorul coledocoscopului; **-stomie** (v. -stomie), s.f., derivație externă a bilei, realizată prin introducerea unui tub în lumenul canalului coledoc; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a canalului coledoc, pentru scoaterea calculilor biliari.

COLEO- „teacă, vagin, elitră”. ◇ gr. *koleos* „teacă, scoarță, vagin” > fr. *coléo*-, engl. *id.*, germ. *koleo*-, it. *coleo*-, lat. sav. *id.* > rom. *coleo*-. ■ **-cel** (v. -cel), s.n., hernie vaginală; **-chete** (v. -chete), s.f. pl., gen de alge verzi, cu talul discoidal, prevăzută cu filamente scurte terminate cu țepi și cu oogonul în formă de butelie; **-fil** (v. -fil), s.n., coleoptil; **-gen** (v. -gen), s.n., țesut meristematic care generează endodermul; **-ptere** (v. -ptere), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre insecte) Cu aripile anterioare tari și scorțoase. 2. S.n. pl. Ordin de insecte cu o pereche de aripi tari și scorțoase, cu rol de protecție; **-pterologie** (v. ptero-, v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul coleopterelor; **-pteronom** (v. ptero-, v. -nom), s.n., cavitate roasă de larvele unor coleoptere în părțile parenchimatice ale plantelor; *sin.* **coleopteronomiu**; **-pteronomiu** (v. ptero-, v. -nomiu), s.n., coleopteronom; **-ptil** (v. -ptil), s.n., nomia frunzuliță teci-formă a gramineelor, care învește mugurașul embrionului; *sin.* **coleofil**; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., prolaps vaginal; **-rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a vaginului; **-riză** (v. -riză), s.f., organ membranos

în formă de teacă sau de scufie, care acoperă radica embrionului, la unele monocotiledonate; **-spastie** (v. -spastie), s.f., contracție spasmodică a mușchului vaginal; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare anormală a vaginului; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a peretelui vaginal.

-COLESIE, v. **-COLEZIE**.

-COLEZIE (-COLESIE) „concreștere, concreșteră”. ◇ gr. *kollesis* „concreștere” > fr. *collésie*, germ. *-kollesie*, engl. *-collesy* > rom. *-colezie*.

COLI-, „intestin”. ◇ gr. *kolon* „intestin” > fr. *coli*-, engl. *id.*, germ. *koli*- > rom. *coli*-. ■ **-bacilemie** (v. bacil/o-, v. -emie), s.f., prezență a colibacililor în sânge; **-bacilurie** (v. bacil/o-, v. -urie), s.f., prezență a colibacililor în urină; **-metrie** (v. -metrie), s.f., determinare cantitativă a germenilor din grupul coliform, cu scopul de a stabili contaminarea cu floră intestinală a unor produse.

COLI₂- „deal, colină”. ◇ lat. *collis* „deal” > fr. *collis*-, engl. *id.* > rom. *coli*-. ■ **-col** (v. -col), adj., care crește pe dealuri.

COLI₃- „gât, col”. ◇ lat. *collum* „gât” > fr. *collis*-, engl. *id.* > rom. *coli*-. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de gât.

COLI₄- „inhibiție”. ◇ gr. *kolyein* „a opri, a stagna” > fr. *coly*-, engl. *id.*, germ. *koly*- > rom. *coli*-. ■

-frenie (v. -frenie), s.f., inhibiție a psihicului uman. **-COLIE** „fiere, bilă”. ◇ gr. *khole* „fiere” > fr. *-cholie*, germ. *id.*, engl. *-choly*, lat. sav. *-cholia* > rom. *-colie*₁.

-COLIE₂ „colon, intestin”. ◇ gr. *kolon* „intestinul gros” > fr. *-colie*, engl. *id.*, it. *-colia* > rom. *-colie*₂.

-COLIE₃ „sudare, concreștere”. ◇ gr. *kolao* „a suda, a uni” > fr. *-collie*, germ. *id.*, engl. *-colly* > rom. *-colie*₃.

COLO-, „colon, intestinul gros, colic, abdominal”. ◇ gr. *kolon* „coloană, intestinul gros” > fr. *colo*-, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kolo*-, lat. sav. *colo*- > rom. *colo*-. ■ **-cecostomie** (v. ceco-, v. -stomie), s.f., cecocolostomie; **-centeză** (v. -centeză), s.f., puncționare chirurgicală a colonului în vederea distensiei; **-cistoplastie** (v. cisto-, v. -plastie), s.f., utilizare a unui segment de colon pentru refacerea chirurgicală a vezicii urinare; **-cliză** (v. -cliză), s.f., ocluzie patologică a colonului; **-colostomie** (v. colo-, v. -stomie), s.f., anastomoză chirurgicală a celor două anse ale intestinului gros; **-dispepsie** (v. dis-, v. -pepsie), s.f., sindrom dispeptic, caracterizat prin jenă abdominală, balonare etc.; **-litic** (v. -litic), adj., referitor la cololiză; **-liză** (v. -liză), s.f., eliberare chirurgicală a colonului de adeziunile anatomice; **-patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile colonului; *sin.* **colonopatie**; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a colonului de peretele abdominal; **-pexotomie** (v. pexo-, v. -tomie), s.f., colopexie cu deschiderea intestinului la peretele abdominal; **-proctectomie** (v. proct/o-, v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a colonului și a rectului; **-proctie** (v. -proctie), s.f.,

colostomie* ; ~ptoză (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a colonului transversal ; ~rafie (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a colonului ; ~ragie (v. -ragie), s.f., hemoragie asociată cu mucus și puroi, prezentă în unele afecțiuni ale colonului ; *sin.* **colono-*ragie*** ; ~rectorafie (v. recto-, v. -rafie), s.f., operație de suturare a extremității inferioare a colonului sigmoid ; ~ree (v. -ree), s.f., diaree de origine colică ; *sin.* colonoree ; ~stază (v. -stază), s.f., reținere patologică a materiilor fecale în colon ; ~stomie (v. -stomie), s.f., deschidere și fixare operatorie la piele a unui segment al intestinului gros ; *sin.* **coloproctie** ; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare operatorie a intestinului gros.

COLO₂ „clei, gelatină, coloid”. ◊ gr. *kolla* „clei, gumă” > fr. *collo-*, engl. *id.*, germ. *kollo-* > rom. *colo₂*. ■ ~blast (v. -blast), s.n., celulă din tentaculele ctenoforelor ; ~for (v. -for), s.n., structura tubulară ventrală, la insectele colembole ; ~grafie (v. -grafie), s.f. procedeul de tipărire la care clișeu imprimabil este preparat pe o placă de sticlă ; ~id (v. -id), adj., s.m. 1. Adj. Ale cărui particule se află în stare de dispersie și nu difuzează prin membrane ; *sin.* **coloidal**. 2. S.m. Substanță aflată în stare coloidală sau cu proprietăți coloidale.

COLO₃ „fiere, bilă, biliar, hepatic”. ◊ gr. *khole* „fiere” > fr. *cholo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *colo₃*. ■ ~crom (v. -crom), s.m., pigment al bilei ; ~lit (v. -lit), s.n., calcul biliar ; ~litic (v. -litic), adj., referitor la un calcul biliar ; ~ree (v. -ree), s.f., diaree bilioasă ; ~static (v. -static), adj., relativ la colostază ; ~stază (v. -stază), s.f., reducere sau suprimare a tranzitului biliar spre intestin.

COLON, v. **COLONO**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere de-a lungul colonului ; ~ectazie (v. -ectazie), s.f., dilatare patologică a colonului.

COLONO „colon, intestinul gros”. ◊ gr. *kolon*, *onos* „coloană, intestin” > fr. *colono-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kolono-* > rom. *colono-*. ■ ~gramă (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a motilității colonului ; ~patie (v. -patie), s.f., colopatie* ; ~ragie (v. -ragie), s.f., coloragie* ; ~ree (v. -ree), s.f., colorare* ; ~scop (v. -scop), s.n., aparat medical pentru examinarea optică a rectului ; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare a colonului cu ajutorul colonoscopului ;

~**COLOR** „culoare, colorat”. ◊ lat. *color, oris* „culoare” > fr. *-colore*, it. *id.*, lat. sav. *-color* și *-colorus* > rom. *-color*.

COLORI „culoare, colorație, coloranți”. ◊ lat. *color, oris* „culoare” > fr. *colori-*, engl. *id.*, germ. *kolori-* > rom. *colori-*. ■ ~metrie (v. -metrie), s.f. 1. Metodă de determinare a caracteristicilor unei culori. 2. Determinare a concentrației unei soluții colorate ; ~metru (v. -metru), s.n., aparat pentru determinarea concentrației soluțiilor colorate.

COLOSTRO „colostru”. ◊ lat. *colostrum* „primul lapte, coraslă” > fr. *coloastro-*, engl. *id.*, germ. *kolostro-* > rom. *coloastro-*. ■ ~ree (v. -ree), s.f., secreție exagerată și spontană de colostru, în timpul gravidității.

COLP-, v. **COLPO**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere vaginală ; *sin.* **colpodinie** ; ~ectazie (v. -ectazie), s.f., distensie exagerată a vaginului ; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unei porțiuni din vagin ; ~enchim (v. -enchim), s.n., țesut vegetal cu membranele celulare sinuoase ; ~ode (v. -od), s.n. pl., protozoare ciliate comune, cu corpul oval, prevăzut cu striuri longitudinale curbate ; ~odinie (v. -odinie), s.f., colpalgie*.

COLPO- „vagin, vaginal, sulcat, sinuos”. ◊ gr. *kolpos* „brazdă, adâncitură, sinuozitate” > fr. *colpo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kolpo-* > rom. *colpo-*.

■ ~cel (v. -cel₂), s.n., hernie intravaginală ; ~celiocenteză (v. celio-, v. -centeză), s.f., puncție a cavității peritoneale pe cale vaginală ; ~celiotomie (v. celio-, v. -tomie), s.f., deschidere a cavității abdominale pe cale vaginală ; *sin.* **celiocolpostomie** ; ~cervicoscopie (v. cervico-, v. -scopie), s.f., colposcopie* ; ~cistocel (v. cisto-, v. -cel₂), s.n., hernie a peretelui posterior al vezicii urinare în vagin ; ~cistoplastie (v. cisto-, v. -plăstie), s.f., operație chirurgicală de refacere a peretelui vezicovaginal ; ~cistostomie (v. cisto-, v. -stomie), s.f., incizie chirurgicală a colului vezicii urinare, realizată pe cale vaginală, ~cistotomie (v. cisto-, v. -tomie), s.f., incizie vezicovaginală ; ~citogramă (v. cito-, v. -gramă), s.f., rezultat al studiului citologic al frotiului vaginal ; *sin.* **colpogramă** ; ~citologie (v. cito-, v. -logie), s.f., studiul celulelor epiteliale ale țesutului vaginal ; ~desmorăție (v. desmo-, v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a pereților vaginali ; ~distrofie (v. dis-, v. -trofie), s.f., sindrom genital caracterizat prin scurgeri vaginale fetide, micțiuni dureroase și dispareunie ; ~gramă (v. -gramă), s.f., colpocitogramă* ; ~histerectomie (v. histero-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a uterului și a unei porțiuni din vagin ; ~histeropexie (v. histero-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală prin suturarea vaginului cu a uterului ; ~histerorafie (v. histero-, v. -rafie), s.f., refacere chirurgicală prin sutura vaginului și a uterului ; ~histerostomie (v. histero-, v. -stomie), s.f., extragere chirurgicală a fătului din uter, prin incizia pereților vaginali și uterini ; ~id (v. -id), adj. (despre un organ vegetal) în formă de brazdă ; *sin.* **colpoideu** ; ~laparotomie (v. laparo-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cavității abdominale pe cale vaginală ; ~microscop (v. micro-, v. -scop), s.n., instrument medical pentru vizualizarea colului uterin ; ~microscopie (v. micro-, v. -scopie), s.f., microscopie aplicată colului uterin ; ~patie (v. -patie), s.f., afecțiune a vaginului ; ~perineoplastie (v.

perineo-, v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a perineului și a vaginului; ~perineorafie (v. perineo-, v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a vaginului și a perineului; ~pexie (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a vaginului la țesuturile înconjurătoare; ~plastie (v. -plastie), s.f., refacere plastică pe cale chirurgicală a vaginului; ~poieză (v. -poieză), s.f., realizarea unui vagin artificial prin operații de chirurgie plastică; ~ptoză (v. -ptoză), s.f., prolaps al vaginului; ~rafie (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a vaginului; *sin.* **elitrorafie**; ~ragie (v. -ragie), s.f., elitroragie*; ~rectopexie (v. recto-, v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a rectului și a peretelui posterior al vaginului; ~ree (v. -ree), s.f., scurgere patologică de mucus din vagin; ~rexie (v. -rexie), s.f., ruptură a peretelui vaginal; ~scop (v. -scop), s.n., aparat medical pentru efectuarea colposcopiei; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare optică directă a vaginului și a colului uterin cu ajutorul colposcopului; *sin.* **colpocervicoscopie**; ~spasm (v. -spasm), s.n., contracție dureroasă a mușchilor perineali și constrictori ai vaginului; ~stat (v. -stat), s.n., instrument medical folosit pentru îndepărtarea pereților vaginului; *sin.* **specul vaginal**; ~stenotomie (v. steno-, v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei stenoze vaginale; ~stenoză (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a vaginului; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie a peretelui vaginal; ~trop (v. -trop), adj., care acționează asupra vaginului; ~ureterocistotomie (v. uretero-, v. cisto-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală, pe cale vaginală, a ureterului și a vezicii urinare; ~ureterotomie (v. uretero-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a ureterului pe cale vaginală, cu scopul extirpării unui calcul ureteral; ~xeroză (v. -xeroză), s.f., uscare anormală a canalului vaginal și a vulvei.

COLUBRI- „șarpe, năpârcă”. ◊ lat. *coluber, colubri* „șarpe, năpârcă” > fr. *colubri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *colubri-*. ■ ~form (v. form), adj., în formă de năpârcă, de șarpe.

COLUMBI- „porumbel”. ◊ lat. *columbus* „porumbel” > fr. *colombi-*, lat. sav. *columbi-* > rom. *columbi-*. ■ ~cultor (v. -cultor), s.m. și f., specialist în columbicultură; ~cultură (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă de creșterea, ameliorarea și valorificarea porumbeilor; ~forme (v. -form), adj., s.f. pl. 1. Adj. În formă de porumbel. 2. S.f. pl. Ordin de păsări monogame, tericole sau arboricole, de talie mică sau mijlocie, cu ciocul alungit și moale.

COLUMBO- „porumbel călător”. ◊ lat. *columbus* „porumbel” > fr. *colombo-* > rom. *columbo-*. ■ ~fil (v. -fii), adj., s.m. și f. 1. Adj. În legătură cu porumbeii călători. 2. S.m. și f. Persoană care se ocupă cu creșterea porumbeilor călători; ~filie (v. -filie), s.f., știința creșterii porumbeilor călători;

~gramă (v. -gramă), s.f., mesaj dus la destinație de porumbei.

COLUMELI- „coloană, columelă”. ◊ lat. *columella* „coloană mică” > fr. *columelli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *columeli-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de coloană sau de columelă.

COLUMNII- „coloană, columnă”. ◊ lat. *columna* „stâlp, coloană” > fr. *columni-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *columni-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care formează o coloană; ~form (v. -form), adj. (despre o stamină) în formă de coloană.

COMATO- „comă, agonie”, ◊ gr. *koma, atos* „somn profund” > fr. *comato-* > rom. *comato-*. ■ ~gen (v. -gen), adj. (despre o maladie) care determină o stare de comă.

COMETO- „cometă, corp ceresc”. ◊ gr. *kometes* „astru cu coamă” > fr. *cométo-*, engl. *id.* > rom. *cometo-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de comete, de corpuri cerești; ~grafie (v. -grafie), s.f., descriere a cometelor; ~id (v. -id), adj., care se aseamănă cu o cometă.

COMI- „păr, coamă, setă”. ◊ lat. *coma* „păr, plete” > fr. *comi-*, engl. *id.* > rom. *comi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care este înzestrat cu un smoc de păr; ~form (v. -form), adj., în formă de coamă.

COMISURO- „legătură, fascicul anatomic, comisură”. ◊ lat. *commissura* „legătură, încheietură” > fr. *commissuro-*, engl. *id.* > rom. *comisuro-*. ■ ~tom (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru secționarea comisurilor valvulare anormale, ~tomie (v. -tomie), s.f. 1. Secționare chirurgicală a comisurilor unui orificiu cardiac. 2. Secționare chirurgicală a măduvei spinării.

COMO- (**CHOMO-**) „rocă, detritus”. ◊ gr. *khoma* „dărâmatură, movilă” > fr. *chomo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *como-* și *chomo-*. ■ ~file (v. -fil), adj., s.f. pl., comofite*; ~fite (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc pe rocile acoperite cu detritus sau în crăpăturile stâncilor; *sin.* comofile.

COMPACTO- „densitate, îndesare”. ◊ lat. *compactus* „adunat, strâns” > fr. *compacto-* > rom. *com-pacto-*. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea gradului de îndesare a solului.

COMPRESI- „turtit, comprimat”. ◊ lat. *compressus* „strâns, strâmt” > fr. *compressi-*, lat. sav. *id.* > rom. *compresi-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpina turtită lateral.

CON-, v. **CONO-**. ■ ~odonte (v. -odont), s.f. pl., piese dințate considerate ca armături bucale ale viermilor din grupul anelidelor, întăinite în sedimentele pelitice paleozoice.

CONCAVI- „concav, scobit”. ◊ lat. *concavus* „găunos, scobit” > fr. *concavi-*, lat. sav. *id.* > rom. *concavi-*. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., care are frunze concave.

CONCHI- „cochilie, cohleat”. ◊ lat. *concha* „cochilie, scoică” > fr. *conchi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*

> rom. *conchi*. ■ ~ *fer* (v. -fer), adj., s.f. pl. (moluște) înzestrate cu cochiliile; ~ *fior* (v. -flor), adj., cu flori în formă de cochilie; ~ *foliu* (v. -foliu), adj., cu frunze cohleate; ~ *form* (v. -form), adj., în formă de cochilie de melc.

CONCHILI- „stridie, scoică”. ◊ lat. *conchylium* „scoică, stridie” > fr. *conchyli-* > rom. *conchili-*. ■ ~ **cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a acvaculturii care se ocupă cu creșterea stridiilor.

CONCHILIO- „scoică, cochilie”. ◊ gr. *konkhylion* „cochilie, scoică” > fr. *conchylio-*, engl. *id.*, germ. *konchylio-* > rom. *conchilio-*. ■ ~ **cultură** (v. -cultură), s.f., creșterea scoicilor; ~ **fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu cochiliile de moluște; ~ **log** (v. -log), s.m., specialist în conchiliologie; ~ **logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul scoicilor.

CONCO- „cochilie, cornet nazal, cavitate nazală”. ◊ gr. *konkhos* „cochilie, scoică” > fr. *concho-*, engl. *id.*, germ. *concho-* și *konchlo-* > rom. *conco-*. ■ ~ **id** (v. -id), adj., în formă de scoică; ~ **idă** (v. -id), s.f. 1. Curbă plană obținută dintr-o curbă dată, cu ajutorul unui punct fix și al unei secante care se rotește, sprijinindu-se pe punctul fix. 2. Profil al unui fus de coloană arhitectonică; ~ **logie** (v. -logie), s.f., studiul cochiliilor; ~ **scop** (v. -scop), s.n., aparat medical pentru examinarea cavității nazale; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în concotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., rezecție chirurgicală a cornetelor nazale.

-CONDIL „vârf, articulație, proeminență”. ◊ gr. *kondylos* „articulație” > fr. *condyie*, engl. *condylo-*, lat. sav. *condylus* > rom. *condil*.

CONDIL-, v. CONDILO-. ■ ~ **artroză** (v. -artroză), s.f., articulație formată dintr-un condil și cavitatea corespunzătoare; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., excerpere chirurgicală a unui condil anatomic.

CONDILO- „vârf, nod, proeminență, pinten, condil anatomic”. ◊ gr. *kondyios* „vârf, umflătură, nod, articulație” > fr. *condylo-*, engl. *id.*, germ. *kondylo-*, lat. sav. *condylo-* > rom. *condilo-*. ■ ~ **carp** (v. -carp), adj., cu fructe noduroase; ~ **clazie** (v. -clazie), s.f., intervenție ortopedică de realizare a unui pinten osos care se introduce în cavitatea existentă; ~ **id** (v. -id), adj., care are forma unui condil; ~ **pode** (v. -pod), s.n. pl., nevertebrate cu scheletul extern chitinos, cu corpul și cu membrele formate din inele articulate; ~ **tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în condilotomie; ~ **tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui condil.

CONDR-, v. CONDRIO-. ■ ~ **algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul porțiunilor cartilajinoase ale corpului; *sin.* **condrodinie**; ~ **aloplazie** (v. -alo-, v. -plazie), s.f., tulburare a procesului de osificare a cartilajelor; ~ **ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unui cartilaj; ~ **odinie** (v. -odinie), s.f., condralgie*.

CONDRI-, v. CONDRIIO-. ■ ~ **gen** (v. -gen), s.n., proteină din cartilaj care, prin fierbere, se transformă într-o substanță gelatinoasă, condrina.

-CONDRIE „cartilaj, țesut cartilajinos”. ◊ gr. *khondros* „cartilaj” > fr. *-chondrie*, engl. *-chondry*, lat. sav. *-chondria* > rom. *-condrie*.

CONDRIIO- „cartilaj, cartilajinos”. ◊ gr. *khondrion* „granulă, grăunte” > fr. *chondrio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *condrio-*. ■ ~ **chineză** (v. -chineză), s.f., proces de diviziune a mitocondriilor, în cursul mitozei și al meiozei; ~ **cineză** (v. -cineză), s.f., condriochineză*; ~ **conți** (v. -cont), adj., s.m. pl. (condriozomi) din citoplasma celulară, în formă de bastonașe drepte, curbate sau vermiforme; ~ **gen** (v. -gen), s.m., factor ereditar, presupus a fi prezent în mitocondrii; ~ **genetic** (v. -genetic), adj., relativ la condriogenează; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., plasmogenă care pare legată de mitocondrie; ~ **id** (v. -id), adj., în formă de cartilaj; ~ **lit** (v. -lit), s.n., condriom, în formă de șirag; ~ **mite** (v. -mite), s.f. pl., condriozomi citoplasmatici de forma unor lanțuri de grăunțioare; ~ **sferă** (v. -sferă), s.f., condriozom de formă granulară sau globuloasă, prezent în citoplasmă; ~ **zomi** (v. -zom), s.m. pl., totalitatea mitocondriilor și a organelor citoplasmice, care dețin un rol important în producerea enzimelor necesare respirației; *sin.* **condriom**.

CONDRO- „cartilaj, cartilajinos”. ◊ gr. *khondros* „cartilaj, granulă” > fr. *chondro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *condro-*, lat. sav. *chondro-* > rom. *condro-*. ■ ~ **blast** (v. -blast), s.n., celulă cartilajinoasă tânără; *sin.* **condroplast (1)**; ~ **blastic** (v. -blastic), adj., referitor la condroblaste; ~ **cel** (v. -cel), s.n., tumoare cartilajinoasă; ~ **cit** (v. -cit), s.n., celulă cartilajinoasă, de formă sferică, având un nucleu mare, veziculos, și excentric și o citoplasmă densă; ~ **claste** (v. -clast), s.n. pl., celule care realizează resorbția cartilajului; ~ **clazie** (v. -clazie), s.f., proces de resorbție a țesutului cartilajinos prin acțiunea condroclastelor; ~ **displazie** (v. -dis-, v. -plazie), s.f., afecțiune a osificării cartilajelor; *sin.* **discondroplazie**; ~ **distrofie** (v. -dis-, v. -trofie), s.f., anomalie congenitală a osificării endocondriale; ~ **fit** (v. -fit), s.n., excrescență cartilajinoasă prin metaplazia țesutului de granulație; ~ **fore** (v. -for), s.n. pl., cefalopode dibranhiate decapode, cu cochilia cornoasă și redusă la un scut dorsal; ~ **gen** (v. -gen), adj., care produce țesut cartilajinos; *sin.* **condrogenic**; ~ **genetic** (v. -genetic), adj., relativ la condriogenează; ~ **geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a țesutului cartilajinos; ~ **genic** (v. -genic), adj., condrogen*; ~ **grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a cartilajelor; ~ **id** (v. -id), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu aspect de cartilaj. 2. S.n. pl. Substanțe complexe, compuse din proteine în amestec cu polizaharide și care intră în structura cartilajelor; ~ **litic** (v. -litic), adj., referitor la condroliză; ~ **liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a

țesutului cartilajinos; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre cartilaje; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., înmuire patologică a cartilajelor; ~**mer** (v. -mer), s.n. 1. Segment cartilajinos al coloanei vertebrale embrionare. 2. Vertebră cartilajinoasă; ~**mucoid** (v. muc-, v. -id), s.n., substanță proteică aflată în cartilaje; ~**necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a cartilajului; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie a cartilajelor; ~**plast** (v. -plast), s.n. 1. Condroblast*. 2. Cavitate în care se găsește plasat condrocitul; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a cartilajelor distruse; ~**pterigieni** (v. -pterigian), s.m. pl., subclasă de pești cu scheletul cartilajinos, din care fac parte rechinii, torpilele etc.; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui cartilaj.

CONDUCTO- „conductibilitate”. ◇ lat. *conductus* „conductă” > fr. *conducto-*, germ. *kondukto-* > rom. *conducto-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă electrochimică de analiză, bazată pe modificarea conductibilității soluției analizate; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru determinarea conductibilității soluțiilor.

CONFERTI- „îngrămădit, aglomerat”. ◇ lat. *confertus* „compact, strâns” > fr. *conferti-*, lat. sav. *id.* > rom. *conferti-*. ■ ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori îngrămădite; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze aglomerate.

CONGESTI- „adunat, strâns, îngrămădit”. ◇ lat. *congestus* „adunat, îngrămădit” > fr. *congesti-*, lat. sav. *id.* > rom. *congesti-*. ■ ~**fior** (v. -flor), adj., cu flori strâns adunate; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze îngrămădite.

CONI₁- „con, conic”. ◇ lat. *conus* „con” > fr. *coni-*, engl. *id.*, germ. *koni-*, lat. sav. *coni-* > rom. *coni₁-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care poartă conuri. 2. S.n. pl. Ordin de arbori cu canale secretoare de rășină, cu frunze persistente, aciculare sau solzoase, cu flori unisexuate dispuse în conuri și cu semințe aripate; ~**fior** (v. -flor), adj., cu flori în formă de con; ~**form** (v. -form), adj., care are forma unui con; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce conuri; ~**rostre** (v. -rostru), adj., s.f. pl. (familie de păsări) cu ciocul conic și gros; ~**valve** (v. -valv), s.f. pl., moluște cu cochilie conică.

CONI₂-, v. **CONIO₁-**. ■ ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă de determinare a pulberilor din atmosferă prin examen microscopic; *sin.* conimetrie; ~**metru** (v. -metru₂), s.n., aparat utilizat pentru determinarea cantității de praf din atmosferă; *sin.* **coniometru**.

CONIDIO- „conidie, conidian”. ◇ gr. *konis, idos* „praf, pulbere” > fr. *conidio-*, engl. *id.*, germ. *konidio-*, lat. sav. *conidio-* > rom. *conidio-*. ■ ~**for** (v. -for), s.m., hifă sporiferă pe care se formează conidiile; ~**gen** (v. -gen₁), adj. (des-

pre o celulă) care generează conidii; ~**genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la condiogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a conidiilor; ~**spor** (v. -spor), s.m., celulă exogenă, formată pe conidiofor, servind la înmulțirea asexuată, prezentă la ascomicete; ~**stromă** (v. -stromă), s.f., strat de hife împletite, pe care se formează conidiile la melanconiacee.

-CONIE „pulbere, corpusculi”. ◇ gr. *konis* „praf, pulbere” > fr. *-conie*, lat. sav. *-conia* > rom. *-conie*.

CONIO₁- „praf, pulbere”. ◇ gr. *konis* „pulbere” > fr. *conio-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *konio-* > rom. *conio₁-*. ■ ~**fag** (v. -fag), s.m., celulă reticulară care înglobează pulberi; ~**ftizie** (v. -ftizie), s.f., tuberculoză pulmonară produsă de inhalarea pulberilor; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiu al prafului atmosferic; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., conimetrie*; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., conimetru*; ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., nume generic pentru ciupercile pulverulente; ~**profesiogramă** (v. profesio-, v. -gramă), s.f., profesiogramă efectuată la persoanele care lucrează într-un mediu cu pulberi.

CONIO₂- „con laringal, tubercul”. ◇ gr. *konos* „con” > fr. *conio-*, engl. *id.*, germ. *konio-* > rom. *conio₂-*. ■ ~**cist** (v. -cist), s.n., sporangie închis în formă de tubercul, conținând spori, prezent la ferigi; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., lojă a anterei; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a conului laringal, între cartilajul cricoid și cel tiroid.

CONO- „con, conic”. ◇ gr. *konos* „con” > fr. *cono-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kono-* > rom. *cono-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., fruct alipit de receptaculul comun; ~**for** (v. -for), adj., care poartă conuri; ~**forofite** (v. foro-, v. -fit), s.f. pl., plante din pădurile de conifere; ~**id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. În formă de con; *sin.* **conoidal**. 2. S.n. Suprafață generată de o dreaptă care se menține paralelă cu un plan dat, sprijinindu-se pe o dreaptă fixă și pe o curbă fixă; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat folosit pentru măsurarea unghiului dintre axele optice ale unui cristal mineral; ~**podiu** (v. -podiu), s.n., receptacul floral de formă conică; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în conoscopie; ~**scopie** (v. scopie), s.f., observare a fenomenului de polarizare cromatică.

CONSISTO- „consistență”. ◇ lat. *consisto, ere* „a se forma, a se alcătui” > fr. *consisto-* > rom. *consisto-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat folosit pentru determinarea consistenței materialelor. **-CONT** „filament, bastonaș, flagel, cil”. ◇ gr. *kontos* „prăjină, băț, baston” > fr. *-conte*, engl. *id.*, germ. *-kont* > rom. *-cont*.

CONVEXO- „curbăre, deformare”. ◇ lat. *convexus* „boltit, arcuit” > fr. *convexo-* > rom. *convexo-*. ■ ~**bazie** (v. -bazie), s.f., deformare constând în înfundarea spre fosa posterioară a scuamei osului occipital.

COPE- „ramă, vâslă”. ◇ gr. *kope* „opacină, vâslă” > fr. *copé*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cope*.

■ **~pode** (v. -pod), s.n. pl., subclasă de crustacee planctonice, de apă dulce sau marine, cu corpul segmentat și prevăzut cu cinci perechi de picioare biramate.

-**COPIE** „asociație, grupare”. ◇ lat. *copia* „mulțime” > fr. *-copie*, germ. *id.*, engl. *-copy* > rom. *-copie*.

COPR-, v. **COPRO-**. ■ **~emeză** (v. -emeză), s.f., vomitare stercorală; **~emie** (v. -emie), s.f., trecere în sânge a produselor excremențiale.

COPRO- „fecale, dejecții, excremente, bălegar, stercoral”. ◇ gr. *kopros* „excremente, bălegar” > fr. *copro-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kopro-* > rom. *copro-*.

■ **~biu** (v. -biu), adj. (despre o plantă sau despre un animal) care se hrănește cu dejecții, cu excremente; **~chezie** (v. -chezie), s.f., satisfacere erotică produsă de ungerea corpului cu excremente; **~crazie** (v. -crazie), s.f., imposibilitatea reținerii materiilor fecale; **~cultură** (v. -cultură), s.f., însămânțare a materiilor fecale recente, pe un mediu de cultură, în scopul identificării unor microbi patogeni; **~fag** (v. -fag), adj. (despre o insectă) care se hrănește cu excremente; **~fagie** (v. -fagie), s.f., ingerare de materii fecale, întâlnită la unii bolnavi mintali; *sin.* **scatofagie**; **~fazie** (v. -fazie), s.f., coprolalie*;

~femie (v. -femie), s.f., vorbire obscenă; **~fil** (v. -fil), adj., care crește sau care trăiește pe bălegar sau pe materii fecale; **~filie** (v. -filie), s.f., stare patologică în care bolnavul se complăce în murdăria de excremente; **~fite** (v. -fit), s.f., pl., plante saprofite care trăiesc pe excremente; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de materiile fecale; *sin.* **scatofobie**;

~gen (v. -gen), adj., care produce materii fecale; **~lagnie** (v. -lagnie), s.f., excitație sexuală perversă, obținută numai în prezența materiilor fecale; **~lalie** (v. -lalie), s.f., tendință morbidă de a folosi cuvinte și expresii obscene; *sin.* **coprofazie**;

~lalomanie (v. lalo-, v. -manie), s.f., obsesie patologică de a folosi un limbaj obscen, scatologic; **~lit** (v. -lit), s.n. 1. Concrețiune formată din materiile fecale întărite. 2. Excrement fosil; **~logie** (v. -logie), s.f., studiu biologic al materiilor fecale; **~manie** (v. -manie), s.f., impuls morbid de a se murdări cu excremente; **~parazitologie** (v. parazitolo-, v. -logie), s.f., examinare medicală macroscopică și microscopică a materiilor fecale în vederea depistării parazitilor;

~praxie (v. -praxie), s.f., tendință patologică de a folosi frecvent gesturi cu semnificație obscenă; **~scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărire excesivă a excrementelor în intestin; **~scopie** (v. -scopie), s.f., examen microscopic al fecalelor; **~stază** (v. -stază), s.f., coprostazie*;

~stazie (v. -stazie), s.f., acumulare în intestin de materii fecale care nu sunt expulzate la exterior; *sin.* **coprostază**; **~zoare** (v. -zoar), s.n. pl., protozoare care trăiesc în medii

bogate în materii organice aflate în descompunere; **~zoic** (v. -zoic) adj. (despre un microorganism) care crește pe materii fecale sau pe bălegar.

-**COR (-CHOR, -HOR)**, „loc, spațiu, areal, regiune”. ◇ gr. *choros* „loc, regiune, țară” > fr. *-chore*, engl. *id.*, germ. *-chor*, lat. sav. *-chorus* și *-chorum* > rom. *-cor*, *-chor* și *-hor*.

COR-, v. **CORE₂**. ■ **~ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație pupilară; *sin.* **midriază**; **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., incizie chirurgicală a irisului, în vederea corectării poziției pupilei; **~ectopie** (v. -ectopie), s.f., anomalie congenitală a poziției pupilei care nu se află situată în centrul irisului.

CORACII- „corb”. ◇ lat. *corax, coracis* „corb” > lat. sav. *coracii-*, fr. *id.*, engl. *id.* > rom. *coracii-*.

■ **~forme** (v. -form), s.f., ordin de pasări din care fac parte ciocara, corbul, stâncuța etc.

CORACO- „cioc de corb”. ◇ gr. *korax, akos* „corb” > fr. *coraco-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *coraco-*. ■ **~id** (v. -id), adj. (despre o formație anatomică) asemănător cu un cioc de corb.

CORALI - „corali, coralier”. ◇ lat. *corallium* „coral” > fr. *coralli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corali-*.

■ **~fer** (v. -fer), adj., care conține corali; **~form** (v. -form), adj., care are forma coraliilor;

~gen (v. -gen₂), adj. 1. Care rezultă din acumularea coloniilor de corali. 2. Care produce substanța calcaroasă a coraliilor.

CORALO- „coral, mărgan, de culoare roșie”. ◇ gr. *korallion* „mărgan” și lat. tz. *corallum* „coral” > fr. *corallo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *coralo-*.

■ **~carp** (v. -carp), s.n., fruct de culoare roșie a coralului; **~id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu ramificațiile coralului; **~riz** (v. -riz), adj., cu rădăcină de culoare roșie.

-**CORD** „coardă, schelet axial, coardă dorsală”. ◇ gr. *chorde* „sfoară, coardă, cârnă, intestin” > fr. *-chorde*, lat. sav. *-chorda*, germ. *-chord*, it. *-cordo* > rom. *-cord*.

CORD-, v. **CORDO-**. ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f. 1. Operație chirurgicală de extirpare a unei coarde vocale, pe care s-a dezvoltat o tumoră canceroasă. 2. Operație medicală de rezecție segmentară a măduvei spinării.

CORDI- „inimă, cordat”. ◇ lat. *cor, cordis* „inimă” > fr. *cordi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cordi-*. ■ **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze cordate; **~form** (v. -form), adj., în formă de inimă.

CORDILO- „băț, ramură”. ◇ gr. *kordyle* „băț, băț” > fr. *cordylo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cordilo-*.

■ **~fore** (v. -for), s.n. pl., celenterate coloniale din apele dulci sau salmastre, cu corpul în formă de tufă tubulară ramificată.

CORDO- „cordon, coardă, fir, cordat”. ◇ gr. *chorde* „coardă, maț, strună” > fr. *chordo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cordo-*. ■ **~fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze filamentoase, în for-

mă de fir; **-id** (v. -id), adj., în formă de notocord; **-mezoblast** (v. mezo-, v. -blast), s.n., al treilea strat al embrionului, care dă naștere scheletului, mușchilor, sistemului cardiovascular și aparatului nefrouinar; **-mezoderm** (v. mezo-, v. -derm), s.n., porțiune din marginea dorsală a blastoporelui, care dă naștere notocordului și mezodermului; **-pexie** (v. -pexie), s.f., operație medicală de fixare a coardei vocale la cartilajul tiroid; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a cordoanelor măduvei spinării.

CORE₁-, v. **COREO₁-**. ■ **-graf** (v. -graf), s.m. și f., maestru de dans și de balet; *sin.* coreograf; **-grafie** (v. -grafie) s.f. 1. Arta de a crea dansuri și spectacole de balet. 2. Sistem convențional de notare a pașilor și a figurilor de dans; *sin.* **coreografie**.

CORE₂- „pupilă, iris, pupilar, iridian”. ◇ gr. *kore* „pupilă anatomică” > fr. *coré-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *kore-* > rom. *core₂-* ■ **-cliză** (v. -cliză₁), s.f., ocluziune patologică a pupilei; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la coreliză; **-liză** (v. -liză), s.f., operație chirurgicală de excizie a aderențelor de pe fața posterioară a irisului; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., operație chirurgicală de restabilire a unei pupile artificiale; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală pe iris; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument medical pentru examinarea pupilei; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a irisului.

COREO- „dans, mișcare, coree, coreic”. ◇ gr. *khoreia* „dans” > fr. *choréo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *coreo-* > rom. *coreo-*. ■ **-frazie** (v. -frazie), s.f., tulburare de limbaj caracterizată prin emiteria unor fraze fără nici un sens; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., coregraf; **-grafie** (v. -grafie), s.f., coregrafie; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu coreea; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul și analiza notațiilor coreografice; **-manie** (v. -manie), s.f., tendință impulsivă de a executa mișcări asemănătoare dansului; *sin.* **coromanie**.

COREO₂- „pupilă, pupilar”. ◇ gr. *kore* „pupilă” > fr. *coréo-*, engl. *id.*, germ. *koreo-* > rom. *coreo₂-*. ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurarea dimensiunilor pupilei; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat care servește la măsurarea deschiderii pupilare; **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a pupilei.

-COREZĂ (-CHOREZĂ) „deplasare, mers”. ◇ gr. *khoreo*, ein „a merge” > fr. *chorèse*, germ. *id.* > rom. *-coreză* și *-choreză*.

CORI₁- „separat, despărțit”. ◇ gr. *khoris* „în mod separat, despărțit” > fr. *chori-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *cori₁-*. ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., care are frunzele libere, neconcescute; **-petal** (v. -petal), adj., care are petalele separate, neconcescute.

CORI₂- „piele, coriaceu”. ◇ lat. *corium* „piele” > fr. *cori-*, lat. sav. *id.* > rom. *cori₂-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze având consistența pielii.

CORI₃- „vârf”. ◇ gr. *koryphe* „vârf” > fr. *cory-*, engl. *id.*, germ. *kory-* > rom. *cori₃-*. ■ **-filie** (v. -filie₂), s.f., apariția anormală în vârful axei a unei frunze, adesea colorată; *sin.* **corifilie**.

-CORIC „răspândit, separat, diferențiat”. ◇ gr. *khoreo*, ein „a se răspândi” > fr. *-chorique* > rom. *-coric*.

-CORIE₁ „pupilă, iris”. ◇ gr. *kore* „pupilă” > fr. *-corie*, engl. *id.*, germ. *-korie* > rom. *-corie₁*.

-CORIE₂ (-CHORIE, -HORIE), „răspândire, împrăștiere, diseminare”. ◇ gr. *khoreo*, ein „a se răspândi” > fr. *-chorie*, germ. *id.*, engl. *-chory* > rom. *-corie₂*, *-chorie* și *-horie*.

-CORIE₃ „saturație, sațietate”. ◇ gr. *koros* „îmbuibare, saturație” > fr. *-corie*, germ. *-korie*, lat. sav. *-coria* > rom. *-corie₃*.

CORIF-, v. **CORIFO-**. ■ **-odon** (v. -odon), s.m., strămoșul îndepărtat al unguțelor, inclusiv al ecvinelor, care a trăit în cretacic și care prezenta o dentiție asemănătoare cu o carnivorelor primitive.

CORIFO- „vârf, regiune alpină”. ◇ gr. *koryphe* „culme, vârf” > fr. *corypho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corifo-*. ■ **-filie** (v. -filie₂), s.f., corifilie; **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante care cresc în ținuturile alpine.

CORIMBI- „ciorchine, corimb”. ◇ lat. *corymbus* „ciorchine de struguri” > fr. *corymbi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corimbi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre o plantă) care are florile dispuse în corimb; **-form** (v. -form), adj., în formă de ciorchine.

CORIN-, v. **CORINO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj. (despre o plantă) cu spini îngroșați spre vârf.

CORINE- „măciucă, globulos, clavat”. ◇ gr. *koryne* „măciucă, toiag” > fr. *coryné-*, lat. sav. *id.* > rom. *corine-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre o bacterie) în formă de măciucă.

CORINO- „măciucă, globular, clavat”. ◇ gr. *koryne* „toiag, măciucă” > fr. *coryno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corino-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de măciucă; **-stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) cu stilul îngroșat spre vârf; **-zomi** (v. -zom), s.m. pl., viermi mici cu corpul în formă de pară, care parazitează tubul digestiv al mamiferelor marine ihtiofage.

CORIO₁- „membrană, înveliș, corion”. ◇ gr. *khorion* „piele, placenta, înveliș” > fr. *chorio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *corio₁-*. ■ **-alantoidă** (v. -alanto-, v. -id), s.f., sac embrionar format din fuziunea corionului cu alantoida; **-id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu corionul; **-retinopatie** (v. retino-, v. -patie), s.f., maladie inflamatorie a coroidei și a retinei.

CORIO₂- „separat, liber, neconcescut”. ◇ gr. *khoris* „în mod separat” > fr. *chorio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corio₂-*. ■ **-file** (v. -file₂), adj., s.f. pl. (plante) la care sepelele și petalele sunt separate, neconcescute.

-CORISM „diviziune, detașare, răspândire, diseminare”. ◊ gr. *khoreo* „a se răspândi” > fr. *-chorisme*, engl. *-chorism* > rom. *-corism*.

CORISTO- „separat, neconcreșcut”. ◊ gr. *khoristos* „separat, izolat” > fr. *choristo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *coristo-*. ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunzele neconcreșcute; **-spore** (v. -spor), s.f. pl., grup de alge cu sporii separați.

-CORIZĂ (-CHORIZĂ) „separare, dezlipire, diviziune”. ◊ gr. *khorisis* „dezlipire, separație” > fr. *-chorise*, germ. *id.* > rom. *-coriză* și *-choriză*.

-CORM „trunchi, corp vegetal”. ◊ gr. *kormos* „corp, trunchi” > fr. *-corme*, engl. *-corm*, lat. sav. *-cormus* > rom. *-corm*.

CORM-, v. CORMO-. ■ **~ autocore** (v. auto-, v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) care se răspândesc pe cale vegetativă.

-CORMIE „trunchi, corp, corm”. ◊ gr. *kormos* „trunchi, corp” > fr. *-cormie*, engl. *-cormy*, germ. *-kormie* > rom. *-cormie*.

CORMO- „trunchi, tulpină, corm, stolon”. ◊ gr. *kormos* „trunchi, corp” > fr. *cormo-*, engl. *id.*, germ. *kormo-*, lat. sav. *cormo-* > rom. *cormo-*. ■

-bionte (v. -biont), s.f. pl., subregn vegetal care cuprinde încrângăturile: pteridofite, gimnospermatofite și angiospermatofite; **-dibionte** (v. di-, v. -biont), adj., s.f. pl. (plante) la care generațiile gametofitică și sporofitică mai păstrează un anumit grad de individualitate; **-filogenie** (v. filo₂-, v. -genie₁), s.f., originea și evoluția cormofitelor; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante al căror corp vegetativ este format din rădăcină, tulpină și frunze, din care fac parte criptogamele vasculare și plantele cu flori; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la cormofite; **-gen** (v. -gen₁), adj., care generează cormul vegetal; **-id** (v. -id), adj. s.m., 1. Cu aspectul unui corm vegetal. 2. S.m. Tal superior organizat, format din rizom, caulom și filom; **-monobionte** (v. mono-, v. -biont), s.f. pl., grup de plante la care există un raport permanent și total de dependență între generația gametofitică și cea sporofitică.

-CORN „antena, filament, protuberanță”. ◊ lat. *cornu* „corn” > fr. *-corne*, engl. *-corn*, lat. sav. *-cornis* și *-cornus* > rom. *-corn*.

CORNEO- „corne, cornean”. ◊ lat. *corneus* „de corn, străveziu” > fr. *cornéno*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corneo-*. ■ **-sclerectomie** (v. scler/o-, v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a corneei și a scleroteice.

CORNI- „corn, cornos”. ◊ lat. *cornu* „corn, copită” > fr. *corni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corni-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu apendice în formă de cornițe; **-form** (v. -form), adj., în formă de corn; **-gen** (v. -gen₂), adj., care generează țesut osos.

CORO₁- (CHORO-) „loc, regiune, ținut, răspândire, diseminare”. ◊ gr. *choros* „loc, regiune, țară” > fr. *choro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom.

coro₁- și *choro-*. ■ **~genetic** (v. -genetic), adj., referitor la corogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., disciplină care studiază evoluția geografică a unei regiuni; **~grafie** (v. -grafie), s.f., descriere generală a unei țări; **~logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Studiul răspândirii geografice și topografice a organismelor. 2. Metodă de cercetare care studiază răspândirea elementelor unei culturi istorice, într-o anumită zonă geografică; **~tip** (v. -tip), s.n., tip de distribuție geografică limitată.

CORO₂- „pieliță, membrană”. ◊ gr. *khorion* „membrană, piele” > fr. *choro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *coro₂-*. ■ **-idă** (v. -id), s.f., membrană vasculară și pigmentată a globului ocular, situată între sclerotică și retină; **~ideremie** (v. -id, v. -eremie), s.f., absența congenitală a coroidelor.

CORO₃- „fetiță, copilă”. ◊ gr. *kore* „tânără fată” > fr. *coro-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *coro₃-*. ■ **~fiilie** (v. -fiilie₁), s.f., formă particulară de homosexualitate feminină, constând în raporturi sexuale ale femeilor adulte cu fete; **~plast** (v. -plast), s.m., modelor de figurine în pământ ars din Grecia antică; **~plastic** (v. -plastic), adj., referitor la arta modelării în lut.

CORO₄- „dans, mișcări ritmice”. ◊ gr. *choros* „dans” > fr. *choro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *coro₄-*. ■ **~manie** (v. -manie), s.f., coreomanie.

COROLI- „corolă, înveliș floral”. ◊ lat. *corolla* „coroniță” > fr. *corolli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *coroli-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre o floare) care este prevăzut cu o corolă dezvoltată; **~fior** (v. -fior), adj. (despre o floare) care are o corolă; **~form** (v. -form), adj., în formă de corolă.

CORONARO- „artere coronare”. ◊ lat. *coronarius* „dispus în coroană” > fr. *coronaro-*, lat. sav. *id.* > rom. *coronaro-*. ■ **~grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a arterelor coronare; **~patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a arterelor coronare; **~scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de indurație a arterelor coronare; **~tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a arterelor coronare.

CORONI- „coroană, coronat”. ◊ lat. *corona* „coroană, cunună” > fr. *coroni-*, lat. sav. *id.* > rom. *coroni-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu coroană; **~form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal), dispus în verticil în formă de coroană.

CORONO- „coroană, coronarian”. ◊ gr. *korone* „cerc, coroană” și lat. *corona* „coroană, cerc” > fr. *corono-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *korono-* > rom. *corono₁-*. ■ **~graf** (v. -graf), s.n., instrument astronomic pentru studiul coroanei solare; **~metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru studiul luminii polarizate a coroanei solare; **~plastie** (v. -plastie), s.f., operație stomatologică de echilibrare ocluzală prin șlefuire selectivă.

CORONO₂- „vârf, ascuțit”. ◊ gr. *korone* „cioară” > fr. *corono-*, engl. *id.* > rom. *corono₂-*. ■ **-id** (v. -id), adj. (despre apofize) în formă de cioc de cioară; **~idotomie** (v. -id, v. -tomie), s.f., sec-

ținare chirurgicală a apofizei coroanide a mandibulei.

CORTI- „scoarță, coajă”. ◊ lat. *cortex* „coajă, scoarță” > fr. *corti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *corti-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un micro-organism) care crește și se dezvoltă pe scoarța sau sub scoarța arborilor și arbuștilor.

CORTIC-, v. **CORTICO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unei părți din scoarța cerebrală.

CORTICI- „scoarță, cortex cerebral”. ◊ lat. *cortex*, *icis* „scoarță, coajă de copac” > fr. *cortici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cortici-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un organism) care crește sub scoarța arborilor; **-fer** (v. -fer), adj. **1.** Care este prevăzută cu scoarță. **2.** (Despre o cariopsă) Care este cunoscut cu palea florală; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de scoarță.

CORTICO- „scoarță, cortex, cortizon, cortical”. ◊ lat. *cortex*, *icis* „scoarță” > fr. *cortico-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cortico-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.m. **1.** Adj. Referitor la zona corticală a suprarenalei. **2.** S.m. pl. Hormoni steroizi secretați de corticosuprarenală; **-lipoid** (v. lipo₁, v. -id), s.m., extract exclusiv lipidic de suprarenală; **-steroid** (v. stero-, v. -id), s.m., corticoid (**2**); **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a hormonilor corticosuprarenali; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a scoarței cerebrale; **-trop** (v. -trop), s.m., hormon al lobului anterior al hipofizei, care stimulează funcția cortexului suprarenal; **-tropic** (v. -tropic), adj., care stimulează activitatea cortexului suprarenal.

CORTINI- „cortină, vâl, filamentos”. ◊ lat. tz. *cortina* „draperie din piei, perdea” > fr. *cortini-*, lat. sav. *id.* > rom. *cortini-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre ciuperca) în formă de vâl membranos sau filamentos.

CORTO- „plantă”. ◊ gr. *khortos* „iarbă, buruiiană” > fr. *chorto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *corto-*. ■ **-nomie** (v. -nomie), s.f., totalitatea metodelor și procedeele de preparare și conservare a plantelor colectate, precum și de întocmire a ierbarelor.

COSCINO- „ciur, sită”. ◊ gr. *koskinon* „sită, ciur” > fr. *coscino-*, engl. *id.* > rom. *coscino-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de ciur; **-manție** (v. -manție), s.f., precizare a viitorului cu ajutorul unui ciur.

COSM-, v. **COSMO-**. ■ **-estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor la excitațiile externe; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină care se ocupă cu menținerea și perfecționarea frumuseții fizice a corpului omenesc.

COSMETO- „înfrumusețare, cosmetică”. ◊ gr. *kosmetos* „referitor la podoabă” > fr. *cosméto-*, engl. *id.* > rom. *cosmeto-*. ■ **-log** (v. -log), s.m., specialist în cosmetologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a dermatologiei care se ocupă cu înfrumusețarea corpului omenesc; *sin.* **bioestetică**.

COSMO- „lume, univers, ceresc, cosmic, universal”. ◊ gr. *kosmos* „podoabă, ordine, lume, univers” > fr. *cosmo-*, engl. *id.*, germ. *kosmo-* > rom. *cosmo-*. ■ **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m., specialist în cosmobiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul condițiilor de viață din spațiul cosmic. **2.** Studiu al activității factorilor cosmici asupra organismelor vii; **-ceras** (v. -ceras), s.m., amonit jurasic având o cochilie evolută cu numeroase coaste curbate, bifurcate sau polifurcate; **-crație** (v. -crație), s.f., monarhia universală, preconizată de filozofii antici; **-drom** (v. -drom), s.n., teren special amenajat pentru lansarea sateliților artificiali și a navelor cosmice; **-economie** (v. eco₁, v. -nomie), s.f., economie mondială; *sin.* **mondoeconomie**; **-fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., știință care studiază funcțiile organismului în condiții artificiale cosmice sau în timpul zborului cosmic; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la cosmogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., formare a universului; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la cosmogenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., teorie referitoare la originea și la formarea universului; **-gonie** (v. -gonie), s.f., ramură a astronomiei care studiază forma și evoluția universului; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în cosmografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea corpurilor și a fenomenelor cerești; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., adorație a astrilor; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în cosmologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază structura și evoluția universului și legile care îl guvernează; **-naut** (v. -naut), s.m. și f., astronaut; **-nautic** (v. -nautic), adj., referitor la studiul mijloacelor și posibilităților de zbor în spațiul cosmic; **-nomie** (v. -nomie), s.f., totalitatea legilor care guvernează cosmosul; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., studiul acțiunii nocive a factorilor cosmici asupra viețuitoarelor.

COST-, v. **COSTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., nevralgie intercostală; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție costală.

COSTI- „coastă, costal”. ◊ lat. *costa* „coastă” > fr. *costi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *costi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre tulpină sau pețiol) care este prevăzută cu coaste longitudinale; **-form** (v. -form), adj. (despre o apofiză) care se aseamănă cu o coastă.

COSTO- „coastă, costal”. ◊ lat. *costa* „coastă” > fr. *costo-*, engl. *id.*, germ. *kosto-* > rom. *costo-*. ■ **-pleurectomie** (v. pleur/o-, v. -ectomie), s.f., procedeu de toracoplastie în care se ridică odată cu coastele respective și pleura subiacentă; **-pneumopexie** (v. pneumo-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a plămânului de o coastă; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru rezecția coastelor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei coaste; **-transversectomie** (v. transvers/o-, v.

-ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a apofizelor transverse și a extremității vertebrale a coastelor.

-COTIL „gaură, cavitate, scobitură”. ◊ gr. *kotyle* „adâncitură, cavitate” > fr. *-cotyle*, eng. *-cotyl*, germ. *-kotyl* > rom. *-cotil*.

COTILI „cavitate, vas”. ◊ lat. *cotyla* „vas mic” > fr. *cotyl*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cotili*-. ■ **-form** (v. *-form*), adj., în formă de vas sau de cupă.

-COTILIE „cavitate, cotiledon”. ◊ gr. *kotyle* „gaură, adâncitură” > fr. *-cotylie*, germ. *-kotylie*, engl. *-cotyly* > rom. *-cotilie*.

COTILO „cavitate, scobitură”. ◊ gr. *kotyle* „adâncitură, cupă, gaură” > fr. *cotyl*-, engl. *id.*, germ. *kotyl*o- > rom. *cotilo*-. ■ **-for** (v. *-for*), adj., cu placentă cotiledonară; **-id** (v. *-id*), adj., care are forma unei cavități articulare; **-zauri** (v. *-zaur*), s.m. pl., reptile fosile înrudite cu stegocefalii, care au trăit în permian și triasic.

COX-, v. **COX**-. ■ **-algie** (v. *-algie*), s.f., durere localizată în articulația șoldului; **-anchilometru** (v. *anchilo*-, v. *-metru*), s.n., instrument cu care se măsoară gradul de diformitate a unui șold anchilozat; **-artrie** (v. *-artrie*), s.f., coxartroză*; **-artropatie** (v. *artro*-, v. *-patie*), s.f., afecțiune a articulației coxale; **-artroză** (v. *-artroză*), s.f., reumatism cronic degenerativ al șoldului; *sin. coxartrie*; **-odinie** (v. *-odinie*), s.f., durere la nivelul osului coxal.

COXO „coapsă, os coxal”. ◊ lat. *coxa* „coapsă” > fr. *cox*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cox*o-. ■ **-patie** (v. *-patie*), s.f., afecțiune a șoldului; **-tomie** (v. *-tomie*), s.f., rezecție chirurgicală a osului coxal.

-CRAN „craniu, cutie craniană”. ◊ gr. *kranion* „craniu” > fr. *-crâne* > rom. *-cran*.

CRANI-, v. **CRANIO**-. ■ **-ectomie** (v. *-ectomie*), s.f. 1. Deschidere chirurgicală a craniului pentru a da creierului posibilitatea de a se dezvolta normal. 2. Defect osos cranian produs pe cale chirurgicală, în scop terapeutic sau de explorare; **-logie** (v. *-logie*), s.f., craniologie*; **-ostoză** (v. *-ostoză*), s.f., închidere prematură a suturilor osoase craniene.

-CRANIE „craniu, cutie craniană”. ◊ gr. *kranion* „craniu” > fr. *-crânie*, germ. *-kranie*, lat. sav. *-crania* > rom. *-cranie*.

CRANIO „craniu, cutie craniană, craniu”. ◊ gr. *kranion* „țeastă, cutie craniană” > fr. *cranio*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kranio*-, it. *cranio*- > rom. *cranio*-. ■ **-cel** (v. *-cel*), s.n., cefalocel*; **-clast** (v. *-clast*), s.n., instrument obstetrical utilizat în cranioclație; **-clazie** (v. *-clazie*), s.f., operație obstetricală de zdrobire și de extragere a craniului unui făt mort, realizată cu ajutorul cranioclastului; **-for** (v. *-for*), s.n., ceraniostat* (1); **-graf** (v. *-graf*) s.n., aparat care permite radiografia craniului; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., radiografie a craniului, realizată cu ajutorul unei substanțe de

contrast; *sin. craniogramă*; **-gramă** (v. *-gramă*), s.f., craniografie*; **-log** (v. *-log*), s.m. și f., specialist în craniologie; **-logie** (v. *-logie*), s.f., disciplină care studiază forma și dimensiunile craniului; *sin. craniologie*; **-malacie** (v. *-malacie*), s.f., proces de înmuiere a oaselor craniene; **-manție** (v. *-manție*), s.f., ghicire a viitorului prin examinarea unui craniu; **-metrie** (v. *-metrie*), s.f., ramură a antropometriei care se ocupă cu măsurarea dimensiunilor craniului și a indicilor cranieni; **-metru** (v. *-metru*), s.n., instrument cu care se măsoară dimensiunile craniului; **-pagi** (v. *-pag*), s.m. pl., monștri gemelari dubli, reuniți prin extremitățile cefalice; **-patie** (v. *-patie*), s.f., nume generic pentru afecțiunile craniene; **-plastie** (v. *-plastie*), s.f., operație chirurgicală de transplanțare și de grefare a unui material osos la nivelul bolții craniene; **-schizis** (v. *-schizis*), s.n., fisură congenitală a craniului; **-scopie** (v. *-scopie*), s.f., examinare medicală a cutiei craniene; **-stat** (v. *-stat*), s.n. 1. Dispozitiv utilizat pentru localizarea și fixarea craniului, în vederea executării unei radiografii; *sin. craniofor*. 2. Suport folosit la orizontalizarea craniului, pentru măsurarea și desenarea lui; **-stenoză** (v. *-stenoză*), s.f., malformație congenitală a craniului, care se datorează unei sinostoze a oaselor capului; **-tom** (v. *-tom*), s.n., instrument chirurgical pentru deschiderea craniului; **-tomie** (v. *-tomie*), s.f. 1. Deschidere sau perforare a craniului fetal în cursul nașterii, în caz de hidrocefalie sau de făt mort. 2. Operație chirurgicală de secționare a cutiei craniene pentru a se putea ajunge la o tumoră cerebrală; **-toracopag** (v. *toraco*-, v. *-pag*), s.m., făt gemelar teratologic, format din alipirea craniilor și a toracelor; **-toracopagie** (v. *toraco*-, v. *-pagie*), stare a monștrilor craniotoracopagi.

CRASI „gros, cărnos”. ◊ lat. *crassus* „gros” > fr. *crassi*-, lat. sav. *id.* > rom. *crasi*-. ■ **-foliu** (v. *-foliu*), adj., cu frunze cămoase.

CRASPEDO „marginie, bordură”. ◊ gr. *kraspedon* „marginie” > fr. *craspedo*-, engl. *id.* > rom. *craspedo*-. ■ **-drom** (v. *-drom*), adj. (despre o frunză) cu nervurile secundare înaintând până la marginea limbului foliar, fără a se mai diviza; *sin. cheilodrom*.

-CRAT „care conduce, care guvernează”. ◊ gr. *kratos* „putere” > fr. *-crate*, germ. *-krat*, engl. *-crat* > rom. *-crat*

CRATERI „cupă, crater”. ◊ lat. *crater, eris* „cupă, vas mare” > fr. *cratéri*-, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *crateri*-. ■ **-form** (v. *-form*), adj., în formă de cupă concavă sau de crater vulcanic.

-CRATIC „care mișcă, energic, puternic”. ◊ gr. *kratos* „putere, energie” > fr. *-cratique*, it. *-cratico*, engl. *-cratic*, germ. *-kratisch* > rom. *-cratic*.

CRATO „putere, forță, energie, cutare, încrețire”. ◊ gr. *kratos* „forță, energie” > fr. *crato*-, engl. *id.*, germ. *krato*- > rom. *crato*-. ■ **-fanie**

(v. fanie), s.f., manifestare a puterii divine; ~gen (v. -gen₁), s.n. 1. Regiune întinsă din scoarța terestră, care, într-o anumită perioadă geologică nu a suferit mișcări de cutare, ci numai mișcări lente de ridicare sau de coborâre. 2. Teritoriul întins și rigid al scoarței terestre, format dintr-un fundament cristalin cutat și o cuvertură sedimentară, care este supus unor mișcări epirogenetice; *sin. platformă continentală*; ~manie (v. -manie), s.f., plăcere morbidă pentru putere și preeminență; ~metrie (v. -metrie), s.f., totalitatea metodelor și procedeele de măsurare a puterii fizice; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea puterii fizice.

-CRAȚIE „putere, forță, conducere”. ◊ gr. *kratos* „putere, forță” > fr. *-cratie*, germ. *-kratie*, it. *-crazia*, engl. *-cracy* > rom. *-crație*.

-CRAZIE „contractie, amestec, constituție, compoziție, melanj”. ◊ gr. *krasis* „amestec, constituție, contractie” > fr. *-crasie*, germ. *-krasie*, engl. *-crasy* și *-crasia*, lat. sav. *-crasia* > rom. *-crazie*.

CRE-, v. **CREO-**. ■ ~odont), s.f. pl., subordin de mamifere carnivore fosile, răspândite în eocen, cu membre masive, prevăzute cu gheare și cu dentiție puțin specializată.

CREATO- „carne, fibre musculare”. ◊ gr. *kreas*, *atos* „carne” > fr. *créato-*, engl. *id.* > rom. *creato-*. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f., studiul științific al cărnurilor; ~ree (v. -ree), s.f., eliminare a unor fibre musculare nedigerate, în fecale.

CREBRI- „strâns, îngrămădit, des”. ◊ lat. *creber*, *crebra*, *crebrum* „des, numeros, îngrămădit” > fr. *crebri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *crebri-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu flori îngrămădite; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze numeroase și îngrămădite; ~sulc (v. -sulc), adj. (despre un organ vegetal) prevăzut cu brazde longitudinale numeroase și dese.

CREIO- (CHREIO-) „trebuiețe, necesități”. ◊ gr. *khreia* „nevoie, necesitate” > fr. *chréio-* > rom. *creio-* și *chreio-*. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f., știință interdisciplinară care tratează despre clasificarea și evoluția trebuiețelor umane.

CREMASTO- „plutitor, suspendat”. ◊ gr. *kreastos* „suspendat” > fr. *cremasto-*, engl. *id.*, germ. *kreasto-* > rom. *cremasto-*. ■ ~bionte (v. -biont), s.n. pl., organisme prevăzute cu proeminențe plutitoare (spini, aciculi etc.).

CREMATO- „bani”. ◊ gr. *kreмата* „avere, bani” > germ. *chremato-* > rom. *cremato-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., frică patologică de bani, atât în ceea ce privește manipularea, cât și deținerea acestora.

CREMNO- „prăpastie, gol, vid”. ◊ gr. *kreynos* „râpă, prăpastie” > fr. *cremno-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kreyno-* > rom. *cremno-*. ■ ~cel (v. -cel₂), s.n., hernie a labiei mari, la femei; ~fite (v. -fit), s.f. pl., vegetație a stâncilor abrupte, sărace în humus; ~fobie (v. -fobie), s.f.,

teamă patologică de prăbușirea în prăpastie sau de la mari înălțimi.

CREMO- „care atârna, suspendat”. ◊ gr. *kre-mao* „a atârna, a suspenda” > fr. *crémo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cremo-*. ■ ~carp (v. -carp), s.n., fruct uscat bilocular, biseminal și indehiscent, întâlnit la umbelifere; ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze care atârna; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe suspendate.

-CREN „izvor, fântână”. ◊ gr. *krene* „izvor” > fr. *-crène*, germ. *-krene*, engl. *-crene* > rom. *-cren*.

CRENATI- „dîntat, dantelat”. ◊ lat. *crenatus* „dîntat” > fr. *crénati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *crenati-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu flori dantelate.

CRENI- „dantelat, incizat”. ◊ lat. *crena* „crestătură” > fr. *créni-*, lat. sav. *id.* > rom. *creni-*. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze crestate; ~form (v. -form), adj. (despre organe vegetale) cu crestături pe margine; ~rostru (v. -rostru), adj., cu ciocul zimțat spre vârf.

CRENO₁- „izvor, torent, pârâu, torențial”. ◊ gr. *krene* „fântână, izvor” > fr. *créno-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kre-no-* > rom. *creno₁-*. ■ ~bii (v. -bie), s.f. pl., organisme adaptate la apa de izvor; ~biologie (v. bio-, v. -logie), s.f., ramură a limnologiei care studiază organismele vii ce trăiesc în izvoare; ~bionte (v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme vegetale sau animale) care trăiesc numai în apa izvoarelor și a pâraielor; ~fii (v. -fii), adj. (despre viețuitoare) care trăiește numai în apa izvoarelor; ~fite (v. -fit), s.f. pl., vegetația apelor de izvoare; ~logie (v. -logie), s.f., studiul apelor minerale terapeutice; ~terapie (v. -terapie), s.f., folosirea apelor minerale în scop terapeutic; ~xen (v. -xen), adj. (despre un organism) care a ajuns, întâmplător, în biocenozele din apa de izvor.

CRENO₂- „crestat, dîntat”. ◊ lat. tz. *crena* „crestătură” > fr. *créno-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *creno₂-*. ■ ~cit (v. -cit), s.n., globulă roșie crenelată, întâlnită în acantocitoză.

CREO- „carne, de carne”. ◊ gr. *kreas*, *kreos* „carne” > fr. *créo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kreo-* > rom. *creo-*. ■ ~fag (v. -fag), adj., care se hrănește cu carne; ~fagie (v. -fagie), s.f., obișnuință de a se hrăni cu carne; ~fil (v. -fii), adj., care trăiește pe carne.

CREPIDO- „oval, ovalar”. ◊ gr. *krepis*, *idos* „sandală, potcoavă” > fr. *crérido-*, lat. sav. *id.*, > rom. *crepido-*. ■ ~id (v. -id), adj. (despre un organ vegetal) în formă de sandală; crepidat; ~stomi (v. -stom), s.m. pl., viermi paraziți din tubul digestiv al salmonidelor dulcicole, cu corpul ovalar, comprimat dorsoventral și cu ventuza bucală dispusă subterminal și prevăzută cu șase papile.

-CREZĂ (-CHREZĂ) „uzaj, folosință”. ◊ gr. *khresis* „folosire, uz” > fr. *-chrèse* > rom. *creză și *-chreză*.

CRI-, v. **CRIO**₁- ■ ~algezie (v. -algezie), s.f., senzație dureroasă la aplicarea de rece; ~**ergie** (v. -ergie), s.f., acțiune a înghețului asupra solului și a rocilor de suprafață; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate deosebită la frig.

CRIBRI- „sită, ciur, perforat, găurit”. ◇ lat. *cribrum*, i. „sită, ciur” > fr. *cribri*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cribri*- ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) prevăzut cu pori sau cu perforații; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole perforate; ~**form** (v. -form), adj. (despre o formație anatomică) cu aspect perforat, ciuruit.

CRICO- „cerc, inel, inelar, inelat”. ◇ gr. *krikos* „buclă, inel” > fr. *crico*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kriko*- > rom. *crico*- ■ ~**id** (v. -id), adj. în formă de inel; ~**idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unei porțiuni din cartilajul cricoid; ~**idotomie** (v. -id, v. -tomie), s.f., incizie parțială sau totală a cartilajului cricoid; ~**tireotomie** (v. tireo-, v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de incizie a cartilajului cricoid și a cartilajului tiroid; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a cartilajului cricoid; ~**traheotomie** (v. traheo-, v. -tomie), s.f., traheotomie realizată prin incizia cartilajului cricoid.

~**CRIF** „nesigur, neautentic”. ◇ gr. *kryphos* „ascuns, tainic” > fr. *-cryphe*, germ. *-kryph* > rom. *-crif*.

CRIM-, v. **CRIMO-** ■ ~**odinie** (v. -odinie), s.f., durere care apare la contactul cu gheața sau cu apa foarte rece.

CRIMINO- „omor, ucidere”. ◇ lat. *crimen*, *inis* „acuzare, crimă” > fr. *crimino*-, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *krimino*- > rom. *crimino*- ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj., care generează o crimă; *sin. criminogenic*; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la criminogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., studiul mecanismelor care generează acte delictuale; ~**genic** (v. -genic), adj., criminogen*; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în criminologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a dreptului care studiază cauzele criminalității și măsurile pentru prevenirea acesteia.

CRIMO- „frig, îngheț, polar, înghețare” ◇ gr. *krymos* „frig, îngheț” > fr. *crymo*-, engl. *id.*, germ. *krymo*- > rom. *crimo*- ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate a unor viețuitoare pentru temperaturile foarte scăzute; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în regiunile polare; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., crioterapie*.

~**CRIN** „care secretă, secretor”. ◇ gr. *krino*, *ein* „a secreta” > fr. *-crine*, engl. *id.*, germ. *-krin*, lat. sav. *-crinus* > rom. *-crin*.

CRINI- „păr, coamă, setă”. ◇ lat. *crinus* „păr, coamă, plete” > fr. *crini*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *crini*- ■ ~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpina prevăzută cu peri lungi și rigizi; ~**fior** (v. -flor), adj., care are flori cu peri lungi și rigizi; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze prevăzute cu peri lungi; ~**form** (v. -form), adj., în formă de coamă.

~**CRINIE** „secreție, excreție”. ◇ gr. *krinein* „a secreta” > fr. *-crinie*, germ. *-krinie*, engl. *-criny* > rom. *-crinie*.

CRINO₁- „crin”. ◇ gr. *krinos* „crin roșu” > fr. *crino*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *krino*- > rom. *crino*₁- ■ ~**id** (v. -id), adj., în formă de crin; *sin. crinoidal*; ~**ide** (v. -id), s.n. pl., clasă de echinoderme cu corpul în formă de caliciu cu brațe, așezate pe un peduncul și care trăiesc fixate de fundul mării; *sin. crini-de-mare*.

CRINO₂- „secreție”. ◇ gr. *krino*, *ein* „a secreta” > fr. *crino*-, engl. *id.* > rom. *crino*₂- ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce secreție; *sin. crinogenic*; ~**genic** (v. -genic), adj., crinogen*.

CRIO₁- „frig, îngheț, congelare, glaciari, înghețat”. ◇ gr. *kryos* „frig, gheață, îngheț” > fr. *cryo*-, engl. *id.*, germ. *kryo*- > rom. *crio*₁- ■ ~**aeroterapie** (v. aero-, v. -terapie), s.f., utilizarea aerului rece în scop terapeutic; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază efectele temperaturilor scăzute asupra organismelor; ~**bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme vegetale care cresc pe zăpezi sau pe gheață; ~**cardioplegie** (v. cardio-, v. -plegie), s.f., procedeu chirurgical de oprire a contracțiilor cardiace prin refrigerare; ~**chirurgie** (v. chir/o-, -urgie), s.f., parte a chirurgiei care tratează despre tehnicile de congelare locală; ~**clastie** (v. -clastie), s.f., dezagregare a rocilor sub acțiunea repetată și alternantă a înghețului și a deghețului; *sin. gelificație*; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., stare de sensibilitate extremă la frig; ~**file** (v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) care cresc în zonele reci ale globului pământesc; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate a unor bacterii pentru temperaturile foarte scăzute; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., grup de plante constituit din alge, mușchi, ciuperci etc., care se dezvoltă în climatul glacial; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la criofite; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de frig; ~**for** (v. -for), s.n., instrument în care apa se congeală ca o consecință a propriei sale evaporări; ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre un amestec refrigerent) care este format din apă și o sare solubilă; ~**genic** (v. -genic), adj. 1. Referitor la criogenia.

2. (Despre o substanță) Care produce scăderea temperaturii; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., ansamblu de tehnici și de procedee de producere a temperaturilor foarte scăzute; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., florură naturală de sodiu și aluminiu, sticloasă, monoclinică, incoloră, albă sau ușor colorată, folosită în industria sticlei; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la criolit; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Studiul legilor de congelare a soluțiilor. 2. Capitol al fizicii care studiază procedeele de obținere a temperaturilor joase; *sin. crionică*; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., crioscopie*; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea temperaturilor de congelare; *sin. crioscop*; ~**patie** (v. -patie),

s.f., nume generic pentru bolile provocate de temperaturile foarte scăzute; ~**pedogenetic** (v. pedo₂, v. -genetic), adj., relativ la pedogeneză; ~**pedogeneză** (v. pedo₂, v. -geneză), s.f., proces de formare și de evoluție a solurilor sub acțiunea înghețului; ~**pedologie** (v. pedo₂, v. -logie), s.f., cercetare a comportării solului la îngheț; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație de fixare a unui țesut organic printr-o refrigerare localizată; ~**planctofite** (v. plancto-, v. -fit), s.f. pl., microorganisme vegetale care populează ghețarii și zăpezile perene de pe munți; ~**plexie** (v. -plexie), s.f., efecte ale frigului asupra organismului în ansamblu; ~**scop** (v. -scop), s.n., criometru*; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de determinare a greutatei moleculare a unor substanțe, prin măsurarea coborârii temperaturii de solidificare a acelei substanțe într-un solvent; *sin.* **criometrie***; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., înveliș al suprafeței terestre situat în zona de interferență a atmosferei, hidrosferei și litosferei, caracterizat prin prezența gheții; ~**stat** (v. -stat), s.n., instalație pentru producerea sau pentru menținerea unor temperaturi scăzute, constante; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical care folosește congelarea cu ajutorul zăpezii carbonice, aplicat în afecțiunile dermice; *sin.* **crimoterapie***; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la criotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare tropistică a unor organisme animale sau vegetale, determinată de acțiunea frigului sau a înghețului.

CRIO2- „berbec, spiralat”. ◊ gr. *krios* „berbec” > fr. *crio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *crio2-*. ■ ~**bol** (v. -bol), s.n., sacrificiul unui berbec, în antichitate; ~**cefal** (v. -cefal), adj. (despre o statuie) cu cap de berbec; ~**ceras** (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilie spiralată, ornamentată cu coaste, noduri sau spini, cu secțiunea turei circulară sau eliptică; ~**for** (v. -for), adj. (despre o friză) care reprezintă imagini de berbeci.

CRIPT-, v. **CRIPTO-**. ■ ~**anterie** (v. -anterie), s.f., tip de hemicleistogamie cu anterele rămase închise în floare; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate ascunsă, prin care se produc relațiile metapsihice de tipul telepatiei, premonițiilor etc.; *sin.* **criptoestezie**; **parapsihologie**, **parapsihică**; ~**oftalm** (v. -oftalm), adj., s.m. (monstru) lipsit de ochi sau având ochii ascunși; ~**oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., malformație congenitală a ochilor, în care aceștia, rudimentar dezvoltăți, sunt acoperiți cu pielea pleoapelor; ~**onim** (v. -onim), adj., s.n. 1. Adj. Cu nume ascuns. 2. S.n. Nume convențional, imaginat sau reprezentat prin niște inițiale, cu care un autor își semnează o lucrare, o operă de artă; ~**orhid** (v. -orhid), adj., s.m. (monstru) cu testiculele ascunse sau neemigrate în pungile testiculare; ~**orhidie** (v. -orhidie), s.f., anomalie congenitală

caracterizată prin oprirea testiculului în cavitatea abdominală sau în canalul inghinal; ~**orhidopexie** (v. orhido-, v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a testiculelor în poziție normală.

CRIPTO- „ascuns, tainic, închis, acoperit, necunoscut”. ◊ gr. *kryptos* „acoperit, ascuns” > fr. *crypto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *krypto-* > rom. *cripto-*. ■ ~**bioză** (v. -bioză), s.f., fenomen prin care, în condiții nefavorabile de viață, funcțiile vitale ale unui organism sunt încetinite sau chiar oprite reversibil; *sin.* **anabioză**; ~**blast** (v. -blast), s.n., mugur aflat în stare latentă; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la criptoblaste; ~**carp** (v. -carp), s.n., structură în formă de fruct, prezentă în faza sferică a algelor roșii; ~**cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic, caracterizat prin lipsa de exteriorizare a capului; ~**cer** (v. -cer), adj. (despre o insectă) cu antenele ascunse; ~**coci** (v. -coc), s.m. pl., ciuperci levuriforme; ~**didim** (v. -didim), s.m., tumoră congenitală din interiorul corpului unui fetus, produsă prin creșterea separată a celulelor desprinse în cursul dezvoltării embrionare; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., criptestezie; ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., plante erbacee perene ale căror organe de înmulțire iermează sub pământ sau sub apă; ~**game** (v. -game), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care aparține criptogamelor. 2. S.f. pl. Încrângătură a regnului vegetal, cuprinzând plante inferioare vasculare și nevasculare, lipsite de flori și care se înmulțesc prin spori; ~**gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Înmulțire cu elemente reproductive ascunse sau necunoscute. 2. Ramură a botanicii care se ocupă cu studiul plantelor inferioare (alge, ciuperci, licheni, mușchi etc.); ~**gen** (v. -gen), adj. 1. (Despre un organism) A căruia origine și evoluție anterioară sunt necunoscute. 2. (Despre plante și animale) Care provin din regiuni inaccesibile cercetărilor; ~**genetic** (v. -genetic), adj. 1. (Despre o maladie) A căruia cauză nu poate fi determinată. 2. (Despre o plantă), Cu origine filogenetică necunoscută; ~**gin** (v. -gin), adj. (despre o plantă) cu organele femeiești ascunse; ~**graf** (v. -graf), s.m., specialist în criptografie (1); ~**grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Scriere secretă cu ajutorul unui cod de semne convenționale. 2. Disciplină care se ocupă cu studiul criptogramelor; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., document scris cu caractere secrete, cărora li se atribuie pe baza unui cod, valori speciale, cunoscute doar de cei inițiați; ~**lit** (v. -lit), s.n., calcul conținut într-o criptă anatomică; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu scrierile secrete, cu documentele cifrate; ~**menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., absența exteriorizării fluxului menstrual; ~**mer** (v. -mer), adj. s.n. 1. Adj. (Despre un caracter) Condiționat de o mutație recesivă. 2. Adj. (despre o genă) Care are efecte fenotipice

necunoscute. **3.** S.n. Alelă recesivă ascunsă; **-merie** (v. -merie), s.f., prezență a unor caractere ereditare latente, care nu pot fi recunoscute sub aspect fenotipic; **-mnezie** (v. -mnezie), s.f., tulburare de memorie constând în incapacitatea de a diferenția evenimentele trăite de propria persoană, de cele din vis, citite sau auzite; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., porțiunea negranulară a citoplasmei; **-podie** (v. -pod), adj., s.n. pl. (crustacee) cu picioarele ascunse; **-podie** (v. -podie), s.f. **1.** Diformitate congenitală în care piciorul, existent ca rudiment, este ascuns în celelalte organe dezvoltate normal. **2.** Diformitate constând în umflarea considerabilă a feței dorsale a piciorului; **-polimorfic** (v. poli-, v. -morfic), adj., referitor la criptopolimorfism; **-polimorfism** (v. poli-, v. -morfism), s.n., proces de transmitere a unor gene recesive în cursul mai multor generații, producând apariția unor caractere ereditare nefavorabile în cadrul populațiilor naturale; **-por** (v. -por), s.m., orificiu neapert, situat sub epidermă; **-radiometru** (v. radio-, v. -metru₁), s.n., instrument cu care se poate măsura puterea de penetrație a razelor X; **-ree** (v. -ree), s.f., secreție excesivă a glandelor endocrine; **-scop** (v. -scop), s.n., vizor pentru examene radioscopice în camere luminate; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen radiologic efectuat cu ajutorul crioscopului; **-tip** (v. -tip), s.n., modalitate de stocare în genotip a unei mari cantități de potențe evolutive nerealizate; **-zoic** (v. -zoic), adj. (despre un organism) care trăiește în locuri întunecate sau ascunse; **-zoit** (v. -zoit), s.m., stadiu al sporozitului oprit din dezvoltare.

CRISO- (CRIZO-) „aur, de aur, auriu”. \diamond gr. *khrisos* „aur” > fr. *chryso-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *criso-* > rom. *criso-* și *crizo-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe auri; **-cianoză** (v. -cianoză), s.f., crisodermă*; **-clor** (v. -clor), adj. (despre o plantă) de culoare verde-aurie; **-col** (v. -col₃), s.n., mineral conținând silicat de cupru hidratat, prezentându-se în mase opaliforme sau pământoase; **-dermă** (v. -dermă), s.f., erupție care apare, în zone descoperite, la unii bolnavi tratați cu săruri de aur; *sin. crisisază, crisisanoză, crisodermie*; **-dermie** (v. -dermie), s.f., crisodermă*; **-fil** (v. -fil₂), adj. cu frunze de culoare galben-aurie; **-filă** (v. -fil₂), s.f., pigment care apare în urma descompunerii clorofillei și care, toamna, colorează frunzele în galben; **-fite** (v. -fit), s.f.pl., încrengătură a regnului vegetal, făcând parte din subregnul talobiontelor; **-fobie** (v. -fobie) s.f., teamă patologică de obiectele din aur; **-graf** (v. -graf), s.m., copist care scrie manuscrise cu litere de aur; **-grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a scrie cu litere de aur; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de aur; **-lit** (v. -lit), s.n., silicat natural de magneziu și fier, cristalizat în sistemul rombic, de culoare verde-măslinie și cu aspect lucios; **-litic** (v. -litic₁), adj., referitor la

crisolit; **-pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a aurului în țesuturile organice; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a sărurilor de aur în scop terapeutic; *sin. auroterapie*.

CRISPI- „încrețit, zbârcit”. \diamond lat. *crispus* „încrețit” > fr. *crispi-*, lat. sav. *id.* > rom. *crispi-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu flori zbârcite; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze încrețite.

CRISTAL-, v. **CRISTALO-**. ■ **-urie** (v. -urie), s.f., prezența cristalelor în urină.

CRISTALI- „cristal”. \diamond lat. *crystallus* „cristal” > fr. *crystalli-*, engl. *crystalli-* > rom. *crystali-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține cristale; **-form** (v. -form), adj., în formă de cristale.

CRISTALO- „cristal, cristalizare, gheață, cristalin, transparent”. \diamond gr. *krystallos* „gheață” > fr. *crystallo-* și *crystallo-*, engl. *crystallo-*, germ. *krystallo-*, it. *crystallo-*, lat. sav. *crystallo-* > rom. *crystallo-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., cristal care intră în componența rocilor metamorfice, format prin creștere în masa solidă a materialului preexistent; **-blasteză** (v. -blasteză), s.f., proces de recristalizare metamorfică a rocilor preexistente, sub acțiunea presiunilor orientate din scoarța pământului; **-blastic** (v. -blastic), adj. (despre structura rocilor metamorfice) caracterizat prin recristalizări în stare solidă; **-core (-chore, -hore)** (v. -cor), adj., s.f. pl., (plante) care se răspândesc sub acțiunea ghețarilor; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de obiectele de cristal sau de sticlă; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce cristale; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la cristalogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Studiul condițiilor de formare a cristalelor; *sin. cristalogenie*. **2.** Proces de formare a cristalelor în natură; **-genie** (v. -genie₁), s.f., cristalogeneză* (**1**); **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în cristalografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază formele, proprietățile și legile de formare a cristalelor; **-id** (v. -id), adj., s.n. și m. **1.** Adj. Cu aspect de cristal. **2.** S.m. Substanță care cristalizează mai ușor și care, în stare de soluție, poate trece printr-o membrană vegetală sau animală. **3.** S.n. pl. Incluziuni proteice asemănătoare cristalelor, din celulele unor semințe. **4.** S.m. Capsula proprie a țesutului cristalinian; **-manție** (v. -manție), s.f., procedeul de divinație care se bazează pe contemplarea obiectelor de cristal; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul formelor geometrice ale cristalelor; **-nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor de formare a cristalelor; **-plastic** (v. -plastic), adj., care se referă la cristaloplastie; **-plastie** (v. -plastie), s.f., mlare a unui material, la rece, aflat în stare cristalină; **-tehnie** (v. -tehnie), s.f., tehnica producerii cristalelor artificiale; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare a cristalelor.

-CRIT „care discerne, care judecă”. \diamond gr. *kritos* „care alege, care discerne care judecă” > fr. *-crite*, engl. *id.* > rom. *-crit*.

CRITERIO- „normă, principiu, criteriu”. \diamond gr. *kriterion* „ceea ce servește la judecare” > fr. *critério*, engl. *id.* > rom. *critério*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiu logic al criteriilor.

CRITO- „resturi vegetale”. \diamond gr. *krithe* „orz, grâu” > fr. *critho*, engl. *id.* > rom. *crito*. ■ **-mantjie** (v. -mantjie), s.f., precizere după resturile vegetale și animale căzute, pe jos, lângă altare.

-CRIZĂ „judecată, aserțiune, concluzie”. \diamond gr. *krisis* „judecată” > fr. *-crise*, germ. *-krise*, it. *-crisi* > rom. *-criză*.

CRIZO-, v. **CRISO-**.

-CROIC „colorat, relativ la colorație”. \diamond gr. *khroia* „culoare” > fr. *-chroïque*, engl. *-chroic*, germ. *-chroich*, lat. sav. *-chroicus* > rom. *-croic*.

-CROM „culoare, colorație, pigment, pigmentație.” \diamond gr. *khroma* „culoare” > fr. *-chrome*, germ. *-chrom*, engl. *-chrome* > rom. *-crom*.

CROM-, v. **CROMO-**. ■ **-agog** (v. -agog), adj. (despre o funcție a ficatului) care se referă la extracția anumitor substanțe colorante, injectate în sânge; **-estezie** (v. -estezie), s.f., capacitate de a percepe culorile; **-hidroză** (v. -hidroză), s.f., transpirație colorată; **-opsie** (v. -opsie), s.f., boală a ochiului datorită căreia obiectele necolorate sunt percepute în culori; **-optometrie** (v. opto-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a percepției vizuale pentru culori; **-optometru** (v. opto-, v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în cromoptometrie; *sin.* **cromatoptometru**.

CROMAT-, v. **CROMATO-**. ■ **-opsie** (v. -opsie), s.f., capacitate de a percepe distinct culorile; **-optometru** (v. opto-, v. -metru₁), s.n., cromoptometru*; **-urie** (v. -urie), s.f., colorație anormală a urinei.

-CROMATIC „colorat, colorabil, pigmentat”. \diamond gr. *khromatikos* „relativ la culoare” > fr. *-chromatique*, engl. *-chromatic*, germ. *-chromatisch*, lat. sav. *-chromaticus* > rom. *-cromatic*.

CROMATO- „culoare, colorație, pigment, cromatină, colorat, cromatic”. \diamond gr. *khroma*, *khromatos* „culoare” > fr. *chromato*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *cromato* > rom. *cromato*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă tânără care conține sau care poate produce pigmenti; *sin.* **cromoblast**; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la cromato-blaste; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă cu pigmenti; *sin.* **cromocit**; **-disopsie** (v. dis-, v. -opsie), s.f., imposibilitate de a distinge culorile; **-fag** (v. -fag), s.m., celulă fagocită care înglobează pigmenti; *sin.* **cromofag**; **-fil** (v. -fil₁), adj., care fixează coloranții; *sin.* **cromofil**; **-filie** (v. -filie₁), s.f. afinitate a unor plante pentru materiile colorate; **-fobie** (v. -fobie), s.f. 1. Teamă morbidă de culori sau de obiecte colorate. 2. Frica de a nu roși în public; **-for** (v. -for), adj., s.m. 1. Adj. Care conține pigment. 2. Corpuscul (organit) din celulele plantelor superioare, care conține clorofilă sau alți pigmenti; *sin.*

cromofor (2). 3. Structură înconjurată de membrană, prezentă la bacteriile fotosintetice. 4. Celulă animală capabilă să sintetizeze pigmenti. **-gen** (v. -gen₁), adj., care colorază sau care produce materii colorante; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la cromatogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., fe-nomen de producere a unor substanțe colorate de către bacterii și fungi, ca rezultat al activității metabolice; **-grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu fizico-chimic de separare a substanțelor dintr-o soluție, filtrându-se printr-un absorbant; **-gramă** (v. -gramă), s.f., repartiție diferită a componentelor unui amestec de substanțe în soluție, care se filtrează printr-un mediu poros; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la cromatoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de descompunere și de dispariție a cromatinei nucleare; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiu materiilor colorante de origine vegetală; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a intensității culorilor *sin.* **cromometrie**; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurare intensității culorilor; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., structură periferică nediferențiată a citoplasmei, impregnată cu pigmenti, la bacterii și la cianoficee; *sin.* **cromoplasmă** (1); **-plast** (v. -plast), s.n., corpuscul colorat din rădăcinile de morcov sau din fructele coapte, cu rol asemănător cloroplastelor; *sin.* **cloroplast**; **-plastic** (v. -plastic), adj., referitor la cromatoplaste; **-rexă** (v. -rexă), s.f., proces de fragmentare a nucleului celular într-un număr de particule care se împrăștie în citoplasmă; **-taxie** (v. -taxie), s.f., afinitate a unor substanțe de a ataca selectiv cromatina nucleară.

-CROMAZIE „colorație, pigmentație”. \diamond gr. *khroma* „culoare” > fr. *-chromasie*, germ. *id.*, it. *-chromasia*, engl. *-chromasia*, lat. sav. *id.* > rom. *-cromazie*. **-CROMIC** „de culoare, colorat”. \diamond gr. *khroma* „culoare” > fr. *-chromique*, engl. *-chromic* > rom. *-cromic*.

CROMIDIO- „cromidie, granulă bazofilă”. \diamond gr. *khromidion* „culoare mică” > fr. *chromidio*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cromidio*. ■ **-centru** (v. -centru), s.n., grupare de cromidii în masa definită din celulă; *sin.* **cromidiosferă**; **-gamie** (v. -gamie), s.f., proces de fuzionare a cromidiilor; **-sferă** (v. -sferă), s.f., cromidiocentru*; **-zom** (v. -zom), s.m., granulă bazofilă de cromatină, care provine din nucleu.

-CROMIE „culoare, colorație, pigmentație”. \diamond gr. *khroma* „culoare” > fr. *-chromie*, germ. *id.*, it. *-chromia*, engl. *-chromy* > rom. *-cromie*.

CROMO- „culoare, colorație, cromatină, pigmentație, colorat, pigmentat”. \diamond gr. *khroma* „culoare” > fr. *chromo*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *cromo* > rom. *cromo*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., cromatoblast*; **-centru** (v. -centru), s.n. 1. S.n. pl. Corpusculi de cromatină din nucleul aflat în stare de repaus sau în stadiul interfazei, care absorb și fixează diferite substanțe colorate. 2. S.n. Regiune

cromozomială heterocromatică; ~**cistoscopie** (v. cisto-, v. -scopie), s.f., examinare cu cistoscopul a funcției renale și a permeabilității ureterelor cu ajutorul unei substanțe de contrast; *sin.* cromoureteroscopie, cistocromoscopie; ~**cit** (v. -cit), s.n., cromatocit*; ~**colografie** (v. colo₂-, v. -grafie), s.f., procedeu de tipar colografic în culori; *sin.* **cromocolotipie**, **cromoheliografie**; ~**colotipie** (v. colo₂-, v. -tipie), s.f., cromocolografie*; ~**condrie** (v. -condrie), s.f., mitocondrie granulară care dă naștere, în interiorul ei, unui pigment; ~**crinie** (v. -crinie), s.f., secreție sau excreție de materii colorate; ~**fag** (v. -fag), s.m., cromatofag*; ~**fii** (v. -fil₁) adj., cromatofil*; ~**fob** (v. -fob), adj. (despre un țesut sau o celulă) care nu se colorează; ~**for** (v. -for), adj., s.m. 1. Adj. s.m. (Grupare de atomi) care, introdusă în molecula combinațiilor organice, formează compuși coloranți. 2. Cromatofor* (1); ~**fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., procedeu de obținere a fotografiilor în culori, ~**folitolografie** (v. foto-, v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu de pregătire a unei forme de tipar planlitografic și multicolor și de multiplicare a imaginilor prin reproducere fotografică; ~**forterapie** (v. foto-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a luminii colorate; ~**fortotipie** (v. foto-, v. -tipie), s.f., stampă executată în tipar multicolor, pentru care formele de tipar au fost realizate cu ajutorul reproducerii fotomecanice; ~**gen** (v. -gen₁), adj. s.m. 1. Adj. Care produce pigmenți coloranți; *sin.* **chromogenic**. 2. S.m. Substanță care formează prin oxidare compuși colorați; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la cromogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a materiei colorate sau a pigmentilor; ~**genic** (v. -genic), adj., cromogen* (1); ~**heliografie** (v. helio-, v. -grafie), s.f., cromocolografie*; ~**lipoide** (v. lipo-, v. -id), s.f. pl., picături de ulei cu pigmenți de carotină, prezente în celulele unor alge și ciuperci; ~**litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu litografic de imprimare policromă; ~**mere** (v. -mer), s.n. pl., granule de cromatină dispuse liniar de-a lungul filamentului cromozomial sau al cromonemei; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., cromatometrie*; ~**nemă** (v. -nemă), s.f. 1. Filament cromozomial lung și spiralat, observat în profaza mitozei și a meiozei. 2. Lanț de ADN în bacterii și virusuri; ~**patie** (v. -patie), s.f., cromatodermatoză; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a pigmentilor sau coloranților pe o celulă sau pe o formațiune celulară, pe un țesut sau pe un organ; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f. 1. Cromatoplasmă*. 2. Rețea a cromatinei nucleare; ~**plast** (v. -plast), s.n., cromatoplast*; ~**radiometru** (v. radio-, v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea și dozarea razelor X; ~**scop** (v. -scop) s.n. 1. Aparat optic pentru reproducerea în culori a clișeele ortocromatice. 2. Cinescop folosit în transmisiunile de televiziune în culori; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., studiul

culorii unui lichid organic, care suferă modificări în caz de boală; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., strat incandescent gazos de culoare roz, situat în jurul soarelui și care devine vizibil în timpul eclipselor solare totale; ~**spiră** (v. -spiră), s.f., filament spiralat cromatic, care apare în nucleu în timpul diviziunii haplomitotice; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratare a unor maladii prin utilizarea luminii colorate; ~**tip** (v. -tip), s.n., parte a genotipului care este localizată în cromozomi; ~**tipie** (v. -tipie), s.f., reproducere litografică în culori, obținută pe cale fotochimică; ~**tipografie** (v. tipo-, v. -grafie), s.f., procedeu de tipărire multicoloră, cu elemente de imprimare în relief; ~**tropi** (v. -trop), s.m. pl., coloranți acizi și azoici, care vopsesc lăna în roșu până la violet și care au la lumină o rezistență relativ bună; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la cromotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., fototropism sub influența luminii colorate; ~**ureteroscopie** (v. uretero-, v. -scopie), s.f., cromocistoscopie*; ~**xilografie** (v. xilo-, v. -grafie), s.f., tipar înalt multicolor, executat pe clișee gravate în lemn; ~**zom** (v. -zom), s.m., corpuscul de substanță nucleară formată în timpul diviziunii cariocinetice și purtător al caracterelor ereditare; ~**zomic** (v. -zomic), adj., referitor la cromozomi.

-CRON (-CRONĂ) „timp, durată, cronic, relativ la timp”. ◊ gr. *khronos* „timp” > fr. *-chrone*, engl. *id.*, germ. *-chron*, it. *-crono* > rom. *-cron* și *-cronă*.

CRON-, v. **CRONO-**. ■ ~**axie** (v. -axie), s.f. 1. Timp minim în care are loc o excitație. 2. Timp fiziologic caracteristic de excitabilitate a fiecărui organ sau țesut; ~**aximetrie** (v. axi/o₁-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a cronaxiei; ~**aximetru** (v. axi/o₁-, v. -metru₁), s.n., aparat de măsurat proprietatea mușchilor de a se contracta.

-CRONĂ, v. **-CRON**.

CRONI- „timp, durată, cronic, de durată”. ◊ gr. *khronos* „timp” > fr. *chroni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *croni-*. ■ ~**spor** (v. -spor), s.m., spor de rezistență; ~**sprange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporangii care produce cronispori; ~**zoospor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., zoospor de conservare.

-CRONIC „relativ la timp, temporal”. ◊ gr. *khronikos* „referitor la timp” > fr. *-chronique*, engl. *-chronic*, it. *-cronico* > rom. *-cronic*.

-CRONIE „timp, temporalitate, evoluție, durată”. ◊ gr. *khronos* „timp” > fr. *-chronie*, engl. *-chrony* > rom. *-cronie*.

CRONO- (CHRONO-) „timp, durată, temporalitate, cronic”. ◊ gr. *khronos* „timp” > fr. *chrono-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *crono-* și *chrono-*. ■ ~**ataxie** (v. -ataxie), s.f., pierdere a sentimentului scurgerii timpului, observată în urma talamotomieii; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., studiul științific al ritmurilor bio-

logice ale viețuitoarelor; **-clin** (v. -clin), adj., s.n. (caracter morfologic) care se modifică de-a lungul unei perioade lungi de timp; **-fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., cercetare a caracteristicilor temporale ale funcțiilor fiziologice și ale factorilor care le condiționează; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă intensă și dureroasă față de trecerea timpului; **-fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., înregistrare fotografică a unei mișcări la intervale scurte de timp, în scopul studierii acesteia; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la cronogenează; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Capacitate a ființei umane de a percepe timpul, ideea de temporalitate. 2. Operație lingvistică sistematică de dispunere spațială a timpurilor verbale, corespunzătoare conjugării verbale; **-graf** (v. -graf), s.n. 1. Instrument pentru înregistrarea duratelor de desfășurare a evenimentelor, fenomenelor, operațiilor etc. 2. Aparat automat de precizie, utilizat la verificarea funcționării cronometrelor; **-grafie** (v. -grafie), s.f., 1. Totalitatea operelor în care faptele sunt prezentate cronologic. 2. Figură de stil care constă în descrierea temporală a unor momente sau evenimente; **-gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Informație dată de literele unei inscripții, ale unei fraze etc., care au și o semnificație numerală, reprezentând cifre romane. 2. Historiogramă; **-hidroizopleță** (v. hidro-, v. izo-, v. -pletă), s.f., linie care unește pe o hartă punctele cu aceeași umiditate; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină care se ocupă cu datarea evenimentelor istorice în vederea stabilirii succesiunii acestora. 2. Istoria vieții unui ecosistem, alcătuită din aspecte filogenetice și aspecte bionomice; **-metrie** (v. -metrie), s.f., ramură a meteorologiei care studiază procedeele și instrumentele pentru măsurarea timpului; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument de precizie, folosit pentru măsurarea intervalelor de timp; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază alterările caracteristicilor biologice temporale consecutive bolii; **-profesiogramă** (v. profesio-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică în timpul unei activități, cu determinarea duratei în timp a fiecărei operații componente; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea unui scurt interval de timp; **-tahimetru** (v. tahi-, v. -metru₁) s.n., aparat cu ajutorul căruia se evaluează viteza orară a unui vehicul; **-taraxie** (v. -taraxie), s.f., confuzie în orientarea temporală, asociată cu incapacitatea de a identifica datele și de a le aprecia durata timpului; **-teză** (v. -teză), s.f., fiecare etapă în procesul de reprezentare a timpurilor verbale în lingvistica modernă, corespunzând anumitor moduri din gramatica tradițională; **-trop** (v. -trop), adj., referitor la regularitatea unui ritm; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la cronotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., proprietate a

miocardului de a emite automat impulsuri ritmice cu o anumită frecvență.

CROSO (CROSSO-) „fimbrie, fâșie, fimbriat”. ◊ gr. *krossos* „franj, fâșie” > fr. *crosso-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *crosso-* și *crosso-*. ■ **-petal** (v. -petal), adj., cu petale despicate în fâșii lungi și subțiri; **-pterigieni** (v. -pterigian), s.m. pl., ordin de pești marini, având înotătoarele perechi sub formă de palete, prezentând caractere de trecere spre amfibieni și care au apărut în paleozoic (devonian); *sin. crossopterigii*.

CROSSO-, v. **CROSO-**.

CRUCI- „cruce, încrucișat”. ◊ lat. *crux, crucis* „cruce” > fr. *cruci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cruci-*. ■ **-fere** (v. -fer), s.f. pl., familie de plante angiosperme dicotiledonate, cu patru petale și patru sepale așezate în cruce; **-fior** (v. -flor), adj., cu florile dispuse în cruce; **-form** (v. -form), adj., în formă de cruce.

CRUSTI- „crustă, coajă”. ◊ lat. *crusta* „coajă, crustă” > fr. *crusti-*, lat. sav. *id.* > rom. *crusti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., asemănător cu o crustă.

CTEINO- „distrugător, care ucide”. ◊ gr. *kteino* „a ucide, a omorî” > fr. *ctéino-*, engl. *id.*, germ. *kteino-* > rom. *cteino-*. ■ **-fite** (v. -fite), s.f. pl., ciuperci parazite care, prin modul nutriției lor, distrug celulele plantei-gazdă.

CTENO- „pieptene, zimțat, cu dinți”. ◊ gr. *kteis, ktenos* „pieptene, creastă” > fr. *cténo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cteno-*. ■ **-cere** (v. -cer), s.n. pl., ordin de celenterate cu 8 tentacule, trăind în colonii și cuprinzând corali; **-cist** (v. -cist), s.n., organ senzitiv aboral, prezent la ctenofore; **-faringodon** (v. faring/o-, v. -odon), s.m., pește fitofag dulcicol, din familia ciprinidelor, cu capul alungit și cu corpul acoperit cu solzi mari; **-fore** (v. -for), s.n. pl., clasă de celenterate pelagice transparente, care se deplasează cu ajutorul unor palete în formă de pieptene; **-id** (v. -id), adj., s.m. 1. În formă de pieptene. 2. S.m. Varietate de solz cicloid, având marginea zimțată; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., gen de ciuperci dermatofite, din clasa ascomicetelor, cuprinzând tricofitonii microizi.

CTETO- „dobândit, câștigat”. ◊ gr. *ktetos* „câștigat, dobândit” > fr. *ctéto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cteto-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul biologic al caracterelor moștenite ale unui organism vegetal sau animal; **-zom** (v. -zom), s.m., cromozom supranumerar asociat unui cromozom sexual, în timpul meiozei.

-CTONIE „distrugere, ucidere”. ◊ gr. *ktonos* „omor, ucidere” > fr. *-ctonie*, germ. *-ktonie*, engl. *-ctony* > rom. *-ctonie*.

CTONO-, v. **HTONO-**.

CUADRI-, v. **CVADRI-**.

CUBI- „cub”. ◊ lat. *cubus, i*, „zar, cub” > fr. *cubi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cubi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de cub.

CUBO- „cub”. ◊ gr. *kubos* (*kybos*) „cub, zar” > fr. *cubo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cubo-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. De formă cubică. 2. S.n. Os al tarsului, în formă de cub; **-manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic către jocul de zaruri; **-manjor** (v. -manjor), s.f., precizere a viitorului cu ajutorul zarurilor.

CUCULI- „glugă, capișon, cornet”. ◊ lat. *cucullus* „glugă, capișon” > fr. *cuculli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cuculi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) care este prevăzut cu cornet sau cu capișon; **-form** (v. -form), adj. (despre flori și frunze) în formă de cornet.

CUCULI- „cuc”. ◊ lat. *cuculus* „cuc” > fr. *cuculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cuculi-*. ■ **-forme** (v. -form), s.f., pl., ordin de păsări cuprinzând cucii.

CUCUMI- „castravete”. ◊ lat. *cucumis* „castravete” > fr. *cucumi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cucumi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de castravete.

CULCITI- „perniță, pulvină”. ◊ lat. *culcita* „perniță” > fr. *culciti-*, lat. sav. *id.* > rom. *culciti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de perniță.

CULICI- „țânțar”. ◊ lat. *culex, icis* „țânțar” > fr. *culici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *culici-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge țânțarii; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de țânțar; **-fug** (v. -fug), adj., s.n. (preparat) care îndepărtează țânțarii.

CULMI- „pai, tulpină erbacee”. ◊ lat. *culmus, i* „pai, tulpină” > fr. *culmi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *culmi-*. ■ **-col** (v. -col), adj. (despre un microorganism) care trăiește pe tulpina plantelor erbacee; **-fer** (v. -fer), adj., care are tulpină erbacee.

CULTI- „cultivat, domestic”. ◊ lat. *cultus* „lucrare, îngrijire” > fr. *culti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *culti-*. ■ **-gen** (v. -gen), s.n., specie vegetală obținută de om și prezentă numai în cultură.

-CULTOR „care cultivă, care îngrijește”. ◊ lat. *cultor* „care lucrează, care cultivă” > fr. *-culteur* > rom. *-cultor*.

CULTRI- „cuțit”. ◊ lat. *culter, tri* „cuțit, fier de plug” > fr. *cultri-*, engl. *id.* > rom. *cultri-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de cuțit; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu ciocul alungit, în formă de cuțit.

-CULTURĂ „cultivare, creștere”. ◊ lat. *cultura* „lucrare, cultivare” > fr. *-culture*, engl. *id.* > rom. *-cultură*.

CULTURO- „civilizație, cultură”. ◊ lat. *cultura* „cultivare” > fr. *culturo-*, engl. *id.*, germ. *kulturo-* > rom. *culturo-*. ■ **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază fenomenele de civilizație și de cultură.

CUMULI- „grămadă, îngrămadit”. ◊ lat. *cumulus* „morman, grămadă” > fr. *cumuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cumuli-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu

flori adunate la un loc; **-form** (v. -form), adj. (despre nori) cu aspect de ghemotoace.

CUNEI- „colț, pană, cui, cuneat”. ◊ lat. *cuneus* „pană, colț” > fr. *funéi-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *kunei-* > rom. *cunei-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori în formă de pană; **-form** (v. -form), adj., s.n. și f. 1. Adj. (Despre condii) În formă de pană sau de cui. 2. Adj. (Despre un sistem de scriere) Care utilizează litere în formă de cui. 3. S.f. Literă folosită de unele popoare din Orientul antic. 4. S.Ń. Unul dintre oasele tarsului. 5. S.n. Tract de fibre în funiculul posterior al măduvei spinării.

CUNICULI- „iepure de casă”. ◊ lat. *cuniculus* „iepure de casă” > fr. *cuniculi-* > rom. *cuniculi-*. ■ **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu cuniculicultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a zootehniei care se ocupă cu creșterea iepurilor de casă.

CUNICULO- „canal, conductă, cavernă”. ◊ lat. *cuniculus* „galerie, tunel, conductă” > fr. *cuniculo-* > rom. *cuniculo-*. ■ **-cardie** (v. -cardie), s.f., aritmie cardiacă, manifestată prin perceperea unui singur zgomot cardiac.

CUPR-, v. **CUPRO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., prezența cuprului în sânge.

CUPRI- „cupru, aramă”. ◊ lat. *cuprum* „aramă” > fr. *cupri-*, engl. *id.* > rom. *cupri-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține cupru; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de cupru.

CUPRO- „cupru, de cupru”. ◊ lat. *cuprum* „aramă” > fr. *cupro-* > rom. *cupro-*. ■ **-rahie** (v. -rahie), s.f., prezență a cuprului în lichidul cefalorahidian; **-terapie** (v. -terapie) s.f., utilizare a cuprului și a sărurilor acestuia în scop terapeutic; **-tipie** (v. -tipie), s.f., procedeul de preparare a clișeeilor pentru tipar înalt, utilizându-se o placă de cupru.

CUPULI- „cupă mică, cupulă”. ◊ lat. tz. *cupula* „cupă mică” > fr. *cupuli-*, engl. *id.* > rom. *cupuli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă cupule; **-fere** (v. -fere), s.f. pl., familie de plante al căror fruct este prevăzut cu o cupulă având ca reprezentanți fagul, stejarul, castanul; *sin. fagacee*; **-form** (v. -form), adj. (despre un receptacol) în formă de cupă mică.

CUPULO- „cupă mică, cupulă”. ◊ lat. tz. *cupula* „cupă mică” > fr. *cupulo-*, engl. *id.* > rom. *cupulo-*. ■ **-gramă** (v. -gramă), s.f., rezultat grafic al unei cupulometrii; **-id** (v. -id), adj., în formă de cupulă; **-metrie** (v. -metrie), s.f., metodă de explorare funcțională a canalelor semicirculare ale urechii, supunând bolnavul unor probe rotatorii.

-CUSPID „vârf ascuțit, ghimpe”. ◊ lat. *cuspid, idis* „vârf ascuțit” > fr. *-cuspid*, it. *id.*, lat. sav. *-cuspid* > rom. *-cuspid*.

CUSPIDI- „vârf ascuțit, ghimpe”. ◊ lat. *cuspid, idis* „vârf ascuțit” > fr. *cuspidi-*, lat. sav. *id.* >

rom. *cuspidi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre frunze sau dinți) cu vârful lung și ascuțit; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze ascuțite și rigide; **-form** (v. -form), adj., în formă de vârf, ascuțit și rigid.

CUTI- „piele, tegument, coriaceu”. ◇ lat. *cutis* „piele, tegument” > fr. *cuti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *cuti-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre larvele insectelor) care se dezvoltă sub pielea diferitelor mamifere; **-color** (v. -color), adj., cu tegumentul colorat; **-form** (v. -form), adj., cu aspect coriaceu.

CVADRI- (CUADRI-) „de patru ori, împătrit”. ◇ lat. *quadrus* „pătrat” > fr. *quadri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *cvadri-* și *cuadri-*. ■ **-coc** (v. -coc), adj., care are patru bace; **-color** (v. -color), adj., care are patru culori; **-fid** (v. -fid), adj. (despre frunze) divizat în patru; **-flor** (v. -flor), adj., care are patru flori; **-fonie** (v. -fonie), s.f., tehnică de înregistrare și de redare muzicală, ba-

zată pe utilizarea a patru surse acustice; **-nom** (v. -nom₂), s.n., expresie algebrică formată din patru termeni; **-petal** (v. -petal), adj., care are patru petale; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie în care sunt lezate toate cele patru membre; **-valent** (v. -valent), s.n., formațiune constituită din patru cromozomi în meioza autotetraploizilor și a alotetraploizilor segmentali.

CVASI- (CUASI-) „aproape, asemănător”. ◇ lat. *quasi* „pe jumătate” > fr. *quasi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *cvasi-* și *cuasi-*. ■ **-geoid** (v. geo-, v. -id), s.n., suprafață auxiliară ale cărei puncte se depărtează, pe verticală, de punctele suprafeței topografice terestre, cu distanțe egale cu altitudinile normale ale acestor puncte; **-static** (v. -static), adj. (despre un sistem fizic) care se desfășoară cu viteză foarte mică, astfel încât fiecare stare intermediară a sistemului care se transformă să poată fi considerată stare de echilibru.

D

DACNO- „mușcare, mușcătură”. ◊ gr. *dakno*, *ein* „a mușca” > fr. *dacno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dacno-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., tendință patologică de a mușca.

DACRI, v. **DACRIO-**. ■ **-nom** (v. -nom₃), s.n., ulcer al căilor lacrimale; **-ops** (v. -ops), s.n., chist al glandei lacrimale.

DACRIO- „lacrimă, lacrimal”. ◊ gr. *dakry*, *on* „lacrimă” > fr. *dacryo-*, engl. *id.*, germ. *dakryo-*, lat. sav. *dacryo-* > rom. *dacrio-*. ■ **-blenoree** (v. *bleno-*, v. -ree), s.f., blenoree a sacului lacrimal; **-cel** (v. -cel₂) s.n., hernie a glandei lacrimale; **-cist** (v. -cist), s.n., sac lacrimal; **-cistectazie** (v. *cist/o-*, v. -ectazie), s.f., dilatație a sacului lacrimal; **-cistectomie** (v. *cist/o-*, v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de extirpare a sacului lacrimal; **-cistoblenoree** (v. *cisto-*, v. *bleno-*, v. -ree), s.f., scurgere mucilaginoasă din sacul lacrimal; **-cistocel** (v. *cisto-*, v. -cel₂), s.n., dilatare chistică a sacului lacrimal; **-cistografie** (v. *cisto-*, v. -grafie), s.f., radiografie a sacului lacrimal, realizată cu ajutorul unei substanțe radioopace; **-cistogramă** (v. *cisto-*, v. -gramă), s.f., diagramă obținută în urma unei daciocistografii; **-cistoptoză** (v. *cisto-*, v. -ptoză), s.f., relaxare exagerată a sacului lacrimal; **-cistorinostomie** (v. *cisto-*, v. *rino-*, v. -stomie), s.f., restabilire chirurgicală a drenajului lacrimonazal; **-gen** (v. -gen₁), adj., care provoacă secreția lacrimală; **-hemoragie** (v. *hemo-*, v. -ragie), s.f., hemoragie a căilor lacrimale; **-id** (v. -id), adj., în formă de lacrimă; **-lit** (v. -lit₁), s.n., calcul lacrimal; **-litic** (v. -litic₁), adj., referitor la dacirolit; **-pioree** (v. *pio-*, v. -ree), s.f., supurație a căilor lacrimale; *sin.* **daciropioză**; **-pioză** (v. -pioză), s.f., daciropioze*; **-ree** (v. -ree), s.f., secreție lacrimală abundentă.

-DACTIL „deget”. ◊ gr. *daktylos* „deget” > fr. *-dactyle*, engl. *-dactyl*, lat. sav. *-dactylus* > rom. *-dactil*.

-DACTILIE „deget, digitație”. ◊ gr. *daktylos* „deget” > fr. *-dactylie*, germ. *-daktylie*, engl. *-dactyly* > rom. *-dactilie*.

DACTILIO- „inel, gemă, piatră gravată”. ◊ gr. *daktylios* „inel, verighetă” > fr. *dactylio-*, engl. *id.*, germ. *daktylio-* > rom. *dactilio-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a inelelor și al pietrelor gravate; **-logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a arheologiei care se ocupă cu studiul inelelor și al pietrelor prețioase gravate; **-manție** (v. -manție), s.f., artă a ghicitului cu ajutorul unui inel; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de inele și de pietre prețioase gravate.

DACTILO- „deget, digitație, mașină de scris, dignal, tactil”. ◊ gr. *daktylos* „deget” > fr. *dactylo-*,

engl. *id.*, germ. *daktylo-* > rom. *dactilo-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructele dispuse ca degetele unei mâini; **-fazie** (v. -fazie), s.f., mijloc de înțelegere între oameni prin semne convenționale făcute cu degetele; *sin.* **dactilologie**; **-grafie** (v. -grafie), s.f., tehnica de a scrie la mașina de scris; **-gramă** (v. -gramă), s.f., urmă lăsată de degete, constituind un mijloc de identificare în antropometria judiciară; **-gripoză** (v. -gripoză), s.f., atitudine vicioasă care constă într-o încovoiere permanentă a degetelor; **-id** (v. -id), în formă de deget; **-logie** (v. -logie₁), s.f., dactilofazie*; **-megalie** (v. -megalie), s.f., creștere exagerată a degetelor; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat de înregistrare simultană a deplasării unui deget în trei direcții spațiale; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică pentru refacerea degetelor distruse; **-ptere** (v. -ptere), s.n. pl., specie de pești din ordinul acantopterigienilor, cu înălțările pectorale ca niște aripi; **-riză** (v. -riză), s.f., ramificație a rădăcinilor vegetale; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în dactiloscopie; **-scopie** (v. -scopie), s.f., procedeu întâlnit în antropometria judiciară, de identificare a persoanelor pe baza amprentelor digitale; **-spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spasmodică a degetelor; **-tecă** (v. -tecă), s.f., ferigă fosilă din carbonifer și permian, cu sporangii izolați și grupați în formă de degete, pe partea inferioară a pinulelor; **-zoizi** (v. -zoid), s.m. pl., indivizi din coloniile de hidrozoare, îndeplinind rol tactil și de protecție.

DAFNO- „dafin, laur”. ◊ gr. *daphne* „laur” > fr. *daphno-* > rom. *dafno-*. ■ **-id** (v. -id), adj., cu înfățișare de laur; **-manție** (v. -manție), s.f., prezicere a viitorului după pocniturile unei ramuri de laur puse pe foc; *sin.* **dafneomanție**.

DARTO- „dartos, strat al scrotului”. ◊ gr. *dartos* „cojit, jupuit” > fr. *darto-*, engl. *id.* > rom. *darto-*. ■ **-id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu dartosul, tunică subțire a scrotului.

DASI- „pilos, pârșos, cu peri, pilozitate”. ◊ gr. *dasys* „pârșos, aspru” > fr. *dasy-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dasi-*. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori piloase; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe acoperite de pilozitate; **-cerc** (v. -cerc), adj., cu coada păroasă; **-gastru** (v. -gastru), adj., cu abdomenul pârșos; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat cu care se măsoară densitatea gazelor; **-pod** (v. -pod), adj. (despre un animal) cu picioare păroase; **-trih** (v. -trih), adj., care are fire de păr groase; **-ur** (v. -ur), s.m., marsupial australian arboreol, cu coada păroasă.

DATO- „crăpat, despicat”. ◊ gr. *dateisthai* „a diviza, a tăia în două” > germ. *dato-*, engl. *id.* > rom. *dato-*. ■ **-lit** (v. -lit₁), s.n., mineral din gru-

pa borosilicațiilor, întâlnit în crăpăturile rocilor magmatice.

DAUCI- „morcov”. ◊ lat. *daucus* „morcov sălbatic” > fr. *dauci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dauci-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de morcov; *sin. daucoïd*.

DAUCO- „morcov”. ◊ gr. *daukon* „morcov sălbatic” > fr. *dauco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dauco-*. ■ **-id** (v. -id), adj., *dauciform**.

DEC-, v. **DECA-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu zece spini; **-adelf** (v. -adeif), adj., cu zece stamine; **-andrie** (v. -andrie), s.f., grupă de plante cu zece stamine libere în clasificarea linneană; **-andru** (v. -andru), adj., cu androceul format din zece stamine; **-aplold** (v. aplo-, v. -id), adj., s.m. (organism) cu zece seturi haploide de cromozomi; **-odont** (v. -odont), adj., cu zece dinți.

DECA- „zece, înzecit, de zece ori”. ◊ gr. *deka* „zece” > fr. *déca-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *deka-*, lat. sav. *déca-* > rom. *déca-*. ■ **-edru** (v. -edru), s.n., figură geometrică având zece fețe; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu zece frunze sau foliole; **-gin** (v. -gin), adj., cu zece pistile; **-ginie** (v. -ginie), s.f., grupă de plante cu zece pistile, în clasificarea linneană; **-gon** (v. -gon₂), s.n., poligon cu zece laturi; **-mer** (v. -mer), adj., compus din zece părți; **-petal** (v. -petal), adj., cu zece petale; **-pod** (v. -pod), adj., care are zece picioare; **-pode** (v. -pod), s.n. pl. 1. Ordin de moluște cefalopode, care au zece tentacule. 2. Ordin de crustacee superioare care posedă cinci perechi de picioare; **-silab** (v. -silab), adj., s.m., (vers) compus din zece silabe; **-stil** (v. -stil), adj., s.n. (templu) a cărui fațadă este compusă din zece coloane.

DECI- „zece, înzecit”. ◊ lat. *decimus* „al zecelea” > fr. *déci-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *déci-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu zece flori; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu zece frunze sau foliole.

DECIDUI- „caduc, căzător”. ◊ lat. *deciduus* „care cade, căzător” > fr. *décidui-*, lat. sav. *id.* > rom. *decidui-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori căzătoare; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze căzătoare.

DECLINO- „declinație”. ◊ lat. *declino, are* „a se îndepărta, a se abate” > fr. *déclino-*, engl. *id.*, germ. *deklino-* > rom. *declino-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., aparat cu care se măsoară variația declinației magnetice; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument cu care se determină declinația magnetică.

DECLIVO- „înclinare, înclinație”. ◊ lat. *declivus* „înclinat, situat în pantă” > fr. *déclivo-*, engl. *id.*, germ. *deklivo-* > rom. *declivo-*. ■ **-metru** (v. -metru), s.n., instrument cu care se măsoară înclinarea unei suprafețe.

DEFECTO- „deficientă, fisură”. ◊ lat. *defectus* „lipsă, uzură” > fr. *défecto-* > rom. *defecto-*. ■ **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul psihologic și pedagogic al copiilor cu

deficiențe senzoriale și intelectuale; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat cu ajutorul căruia se descoperă defectele pieselor metalice; **-scopie** (v. -scopie), s.f., procedeu de examinare a materialelor și a pieselor în vederea descoperirii defectelor acestora.

DEFERENT-, v. **DEFERENTO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a canalului deferent.

DEFERENTO- „canalul deferent”. ◊ lat. *deferens, ntis* „care cară, care duce mai departe” > fr. *déférento-* > rom. *deferento-*. ■ **-veziculografie** (v. veziculo-, v. -grafie), s.f., examen radiologic al canalului deferent și al veziculei seminale.

DEFLECTO- „îndepărtare, deflație”. ◊ lat. *deflecto, ere* „a se îndepărta, a se abate” > fr. *défecto-*, engl. *id.* > rom. *deflecto-*. ■ **-metru** (v. -metru), s.n., aparat folosit pentru determinarea cantității de sol transportat prin deflație.

DEINO-, v. **DINO-**.

-DEL, „vizibil, clar, evident”. ◊ gr. *delos* „vizibil, aparent” > fr. *-dèle*, engl. *id.*, lat. sav. *-dela* > rom. *-del*.

-DELFI „matrice, marsupiu”. ◊ gr. *delphys* „matrice, pânțec” > fr. *-delfe* > rom. *-delf*.

-DELFI „vagin, uter, matrice”. ◊ gr. *delphys* „uter, matrice” > fr. *-delfie*, germ. *id.* > rom. *-delfie*.

DELFINO- „delfin”. ◊ gr. *delphis, inos* „delfin” > fr. *delphino-* > rom. *delfino-*. ■ **-logie** (v. -logie), s.f., studiul științific al facultăților psihice ale delfinului.

DELO- „evident, definit, vizibil”. ◊ gr. *delos* „evident, vizibil, clar” > fr. *délo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *délo-*. ■ **-morf** (v. -morf), adj. (despre papile) cu aspect denivelat; *sin.* delomorfic; **-morfic** (v. -morfic), adj., delomorf.

DELTO- „triunghi, triunghiular, deltaic”. ◊ gr. *delta* „Δ” > fr. *délto-*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *délto-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.m., 1. Adj. În formă de triunghi. 2. S.m. Mușchi triunghiular din regiunea umărului.

-DEM, „populație, grup de indivizi”. ◊ gr. *demos* „popor” > fr. *-dème*, engl. *id.* > rom. *-dem*.

DEM-, v. **DEMO-**. ■ **-agog** (v. -agog), s.m. și f., partizan al demagogiei; **-agogie** (v. -agogie), s.f., politică prin care se flatează, se încurajează și se exploatează pasiunile maselor; **-ecologie** (v. eco-, v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ecologic al structurii și dinamicii populațiilor.

-DEMIC „referitor la o populație, la un ținut, relativ la un areal”. ◊ gr. *demos* „regiune, ținut, district, popor” > fr. *-démique*, engl. *-demic*, lat. sav. *-demicus* > rom. *-demic*.

-DEMIE „populație, locuitori, uman, areal”. ◊ gr. *demos* „regiune, popor” > fr. *-démie*, germ. *id.*, it. *-demia* > rom. *-demie*.

DEMO- „popor, populație, popular, colectiv, public”. ◊ gr. *demos* „popor, populație” > fr. *démo-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *démo-*. ■ **-cra-**

ție (v. -crație), s.f., doctrină politică după care puterea trebuie să aparțină tuturor cetățenilor; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de aglomerațiile de oameni; ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în demografie; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină socială care studiază statistic fenomenele și procesele din cadrul colectivităților umane; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază creațiile și tradițiile populare; *sin.* **demopsihologie**; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., demografie teoretică; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., demologie*; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., disciplină care are ca obiect cunoașterea opiniei publice prin mijloace statistice; ~**tehnografie** (v. tehn-, v. -grafie), s.f., tehnică a descrierii fenomenelor folclorice.

DEMONO- „demon, diavol; demonic, diabolic”. ◊ gr. *daimon* „ființă supranaturală, zeu” > fr. *démono-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *dämono-* > rom. *demono-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de demoni; stafii și spirite; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la demonogeneza: ~**geneză** (v. -geneză), s.f., originea demonilor; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care tratează despre credințele religioase referitoare la demoni; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a demonilor; ~**latru** (v. -latru), s.m. și f., adorator al demonilor; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină care se ocupă cu studiul demonilor. 2. Concepție psihotică prin care se încearcă demonstrarea originii demonice a bolilor psihice, motivându-se traterea acestora prin exorcisme; ~**manie** (v. -manie), s.f., tulburare mintală care constă în credința de a fi stăpânit de forțe diabolice; *sin.* **demonopatie**; ~**patie** (v. -patie), s.f., demonomanie*.

DENDRI- „arbore, copac”. ◊ gr. *dendron* „copac, pom” > fr. *dendri-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dendri-*. ■ ~**col** (v. -col₂), adj., care crește în arbori; ~**form** (v. -form), adj., ramificat în formă de arbore.

DENDRO- „copac, pom, arbust”. ◊ gr. *dendron* „arbore, copac” > fr. *dendro-*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *dendro-*. ■ ~**auxograf** (v. auxo-, v. -graf), s.n., aparat care înregistrează variația în timp a creșterii în diametru a arborilor; ~**auxometru** (v. auxo-, v. -metru₁), s.n., aparat folosit pentru măsurarea creșterii în diametru a arborilor pe intervale scurte, în cursul sezonului de vegetație; ~**biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care trăiește pe trunchiul copacilor; ~**climatologie** (v. climato-, v. -logie₁), s.f., procedeu de studiere a perioadelor climatice din trecut pe baza schimbărilor anuale ale grosimii inelelor arborilor; ~**cronologie** (v. crono-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu determinarea vârstei plantelor lemnoase pe baza studiului inelelor anuale formate prin creșterea în grosime a rădăcinii și a tulpinii; ~**fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrănește cu țesutul lemnos al

arborilor; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., dragoste obsesivă pentru copaci; ~**fiză** (v. -fiză), s.f., parafiză falsă, ramificată neregulat; ~**for** (v. -for), s.m., adorator al zeiței Cibeles, care, la serbările în cinstea acesteia, purta un brad împodobit cu flori și cu panglici de lână; ~**forii** (v. -forie), s.f. pl., serbări orgiastice în onoarea lui Dionysos și a Cibeles; ~**graf** (v. -graf), s.n., dendrometru înregistrator; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a arborilor; ~**id** (v. -id), adj., de forma unui arbore sau arbust; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., adorare a arborilor; ~**lit** (v. -lit₁), s.m., arbore fosil petrificat; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul arborilor; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care studiază metodele de măsurare a volumului arborilor; *sin.* **taxație forestieră**; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină înălțimea și grosimea arborilor netăiați; ~**morf** (v. -morf), adj., cu înfățișare de arbore sau de arbust; *sin.* **dendromorfic**; ~**morfic** (v. -morfic), adj., dendromorf*.

-DENDRON (-DENDRU) „copac, arbore, pom”. ◊ gr. *dendron* „arbore, copac” > fr. *-dendron*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *-dendrum* > rom. *-dendron* și *-dendru*.

-DENDRU, v. -DENDRON.

DENSI- „dens, des, densitate”. ◊ lat. *densus* „dens, compact, des” > fr. *densi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *densi-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori dese; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu radiochiomiografic care se bazează pe variațiile de intensitate a fasciculului de raze X, în urma trecerii lui printr-un organ în activitate; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care permite corelarea densităților exprimate în diferite unități de măsură; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., ansamblul procedeelelor de măsurare a densității substanțelor; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat în măsurarea densității lichidelor.

DENSITO- „opacitate”. ◊ lat. *densitas* „densitate, grosime” > fr. *densito-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *densito-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină opacitatea materialelor fotografice.

DENSO- „permeabilitate, opacitate”. ◊ lat. *densus* „des, dens” > germ. *denso-*, engl. *id.* > rom. *denso-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., densitometru înregistrator; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină permeabilitatea la aer a hârtiei.

-DENT „dinte”. ◊ lat. *dens, dentis* „dinte” > fr. *-dent*, lat. sav. *-dentus*, engl. *-dent*, germ. *id.* > rom. *-dent*.

DENTI- „dinte, dințat”. ◊ lat. *dens, dentis* „dinte” > fr. *denti-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *denti-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj. (despre o capsulă cu fructe) care se deschide prin dinți; ~**fer** (v. -fer), adj. (despre o frunză sau folioară) care este înzestrat pe margine cu dinți; ~**form** (v. -form), adj., în formă de dinte; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument chirurgical pentru măsurarea perimetrului

dentar; ~**rostru** (v. -rostru), adj. (despre un cioc) cu mandibula superioară zimțată.

DENTO- „dinte, dentar”. ◊ lat. *dens, dentis* „din-
te” > fr. *dent-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *dent-*.

■ ~**nomie** (v. -nomie), s.f., clasificare a dinților.

DEO- „zeu, divinitate”. ◊ lat. *deus* „zeu” > fr. *déo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *deo-*.

■ ~**lepsie** (v. -lepsie), s.f., formă de psiholepsie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., parte a mitologiei care se ocupă cu studiul divinităților.

DEONTO- „datorie, obligație”. ◊ gr. *deon, deontos*, „ceea ce trebuie” > fr. *déonto-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *deonto-*.

■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., totalitatea normelor și obligațiilor etice ale unei profesii.

DEPRESIO- „depresiune”. ◊ lat. *despressio* „adâncitură, înfundare” > fr. *depressio-* > rom. *depresio-*.

■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., manometru pentru măsurarea depresiunii din lucrările miniere subterane.

DEPRIMO- „diferență de presiune”. ◊ lat. *deprimo, ere* „a apăsa în jos, a înăbuși” > fr. *déprimo-* > rom. *deprimo-*.

■ ~**metru** (v. -metru₁) s.n., instrument utilizat pentru măsurarea diferențelor de presiune în interiorul unei mine, în vederea urmăririi tirajului.

-**DER** „occiput, gât, cervical”. ◊ gr. *dere* „gruz, gât, ceafă” > fr. *dère*, lat. sav. *-derus* > rom. *-der*.

DER-, v. **DERO-**. ■ ~**adelf** (v. -adelf), s.m., monstru dublu monocefalian; ~**encefal** (v. -encefal), adj., s.m. și f. (monstru) care prezintă derencefalie; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., monstruoasă care constă în dezvoltarea rudimentară a craniului, cu o anomalie marcată a creierului care rămâne în vertebrele cervicale superioare bifide.

-**DERM** (-**DERMĂ**) „piele, tegument, mucoasă, strat cutanat”. ◊ gr. *derma* „piele” > fr. *-derme*, germ. *-derm*, engl. *id.*, lat. sav. *-derma* > rom. *-derm* și *-dermă*.

DERM-, v. **DERMO-**. ■ ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., dermatoliză; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de excizie a unei porțiuni din piele.

DERMA- „piele, tegument, membrană, cutanat, membranos”. ◊ gr. *derma* „piele” > fr. *derma-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *derma-*.

■ ~**ptere** (v. -ptere), s.n. pl., ordin de insecte cu aripile membranoase, având ca reprezentant urechelnița; ~**tom** (v. -tom), s.n. 1. Instrument chirurgical pentru tăierea unor fragmente de piele pentru grefe. 2. Zonă a pielii care corespunde ramificației unui nerv rahidian; ~**trop** (v. -trop), adj., dermatotrop*.

DERMAT-, v. **DERMATO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., nevralgie a pielii care apare în anumite forme de reumatism, gută etc.; *sin. dermatodinie*; ~**emie** (v. -emie), s.f., aflux de sânge la nivelul pielii; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., dermalgie*.

DERMATO- „piele, tegument, mucoasă, dermic, cutaneu, cutanat, membranos”. ◊ gr. *derma, atos* „piele” > fr. *dermato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *dermato-*.

■ ~**auto-plastie** (v. auto-, v. -plastie), s.f., autoplastie cutanee; ~**biu** (v. -biu), adj., s.n. (microorganism) care trăiește pe piele sau sub piele; ~**caliptrogen** (v. caliptro-, v. -gen₁), s.n., țesutul meristemetic formând caliptra și stratul pilifer al rădăcinii; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare pedunculată benignă de țesut adipos; ~**ciste** (v. -cist), s.n. pl., peri umflați, prezenți pe sporoforul unor ciuperci; ~**filaxie** (v. -filaxie), s.f., metodă de apărare a pielii împotriva infecțiilor; ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., ciuperci microscopice care parazitează pielea și anexele acesteia; ~**fiție** (v. -fiție), s.f., boală de piele provocată de ciuperci parazite, localizate în pielea capului, în țesutul subcutanat și la rădăcina părului; *sin. dermatofitoză, dermatomicoză*; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de afecțiunile dermatologice; ~**gen** (v. -gen₁), s.n., țesut meristemetic care generează epiderma primară; ~**genic** (v. -genic), adj. 1. Care generează țesutul cutanat. 2. Care produce boli de piele; ~**glif** (v. -glif), s.f. pl., creste dermice de pe suprafața degetelor, palmelor și plantelor unui individ; *sin. creste papilare*; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere anatomică a pielii; ~**id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu pielea; ~**litic**₂ (v. -litic₂), adj., referitor la dermatoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., afecțiune congenitală, manifestată prin flaciditate și prin tendința de a se forma pliuri la nivelul pielii și al țesutului subcutanat; *sin. dermectazie*; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază și care tratează bolile de piele; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., proces de înmuiere a pielii; ~**mer** (v. -mer), s.n., teritoriu cutaneu care corespunde unui metamer medular; ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci din grupul fungilor imperfecti care parazitează pielea și anexele ei, producând dermatomicoze; ~**nevroză** (v. -nevroză), s.f., boală de piele determinată de anumite tulburări ale sistemului nervos; ~**patie** (v. -patie), s.f., boală de piele; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă vie, făcând parte din membrana celulară; ~**plast** (v. -plast), s.n., celulă ovoidă sau elipsoidală, prezentând o membrană celulară bine dezvoltată, care înconjoară protoplastul unor specii de ciuperci; ~**plastic** (v. -plastic), adj., referitor la dermatoplastie; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., grefă cutanată; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie cutanee; ~**ree** (v. -ree), s.f., transpirație abundentă, care survine în anumite boli febrile; ~**scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărirea patologică a țesutului cutanat; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a pielii cu ajutorul unui microscop special; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spasmodică a mușchilor pilomotori, însoțită de erecția fibrelor de păr;

-**terapie** (v. -terapie), s.f., tratamentul afecțiunilor pielii; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în dermatotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., disecție a țesutului cutanat; ~**venerologie** (v. venero-, v. -logie), s.f., parte a medicinei care se ocupă cu studiul bolilor de piele și venerice; ~**zoic** (v. -zoic), adj. (despre un delir care este însoțit de ectoparaziți); ~**zomi** (v. -zom), s.m. pl. 1. Corpusculi care apar în celulele vegetale, în timpul anafazei. 2. Particule care formează membrana celulară; ~**zoonoză** (v. zoo-, v. -noză), s.f., boală de piele contagioasă, provocată de paraziții animali microscopici.

-**DERMĂ**, v. -**DERM**.

-**DERMIC** „referitor la piele, relativ la dermă”. ◊ gr. *derma* „piele” > fr. -*dermique*, engl. -*dermic* > rom. -*dermic*.

-**DERMIE** „piele, tegument, țesut cutanat, mucoasă”. ◊ gr. *derma* „piele” > fr. -*dermie* germ. *id.*, engl. -*dermy*, lat. sav. -*dermia* > rom. -*dermie*.

DERMO- „tegument, piele, mucoasă, dermă; coriaceu, dermic, cutanat”. ◊ gr. *derma* „piele” > fr. -*dermo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. -*dermo-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., parte a mezodermului care dă naștere corionului; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la dermoblaste; ~**deză** (v. -deză), s.f., procedeul de chirurgie ortopedică de limitare a mișcării anormale a unei articulații, cu ajutorul unui ligament de piele; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., tendință specială a tegumentelor unor persoane de a reacționa prin leziuni papuloase urticariene la cele mai mici excitații; *sin.* **dermografism**, **urticarie factice**; ~**id** (v. -id), adj., care seamă cu pielea; ~**lexie** (v. -lexie), s.f., capacitate de a identifica litere sau desene trasate pe pielea proprie, fără a le putea urmări vizual; ~**lit** (v. -lit), s.n., rocă magmatică efuzivă, a cărei suprafață este brăzdată de forme de scurgere cu aspect de solzi sau de lobi ramificați; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie congenitală a pielii; ~**nosologie** (v. noso-, v. -logie), s.f., știința clasificării bolilor pielii; ~**ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin de mamifere exotice, arboricole, erbivore și cățărătoare, adaptate la zborul planat cu ajutorul unei membrane tegumentare, ce le umește capul, membrele și coada; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre bacterii și virusuri) care prezintă afinitate pentru mucoase și tegumente; *sin.* **dermatrop**, **dermotropic**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., dermatotrop*; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., însușire a unor microbi de a se fixa pe țesuturile cutanate.

DERO- „ceafă, gât”. ◊ gr. *dere* „gât, grumaz” > fr. *déro-*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. -*dero-*. ■ ~**didim** (v. -didim), s.m., făt teratologic având un singur corp cu două gâturi și două capete; *sin.* **derodim**; ~**dim** (v. -dim), s.m., derodidim*; ~**mei** (v. -mei), s.m., monstru care prezintă un membru supranumerar atașat de gât sau de maxilar; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secție-

nare chirurgicală a gâtului unui făt mort, a căruia extracție este imposibilă.

DESERTI- „deșert, pustiu”. ◊ lat. *desertum* „deșert” > fr. *déserti-*, engl. *id.* > rom. *deserti-*. ■ ~**col** (v. -col), adj. (despre o plantă) care crește în regiunile aride.

DESM-, v. **DESMO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., desmodinie*; ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a ligamentelor; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., durere localizată la nivelul ligamentelor unei articulații; *sin.* **desmalgie**; ~**odont** (v. -odont), adj. (despre lamelibranhiate) care prezintă dinți de origine ligamentară.

-**DESMĂ** „ligament, legătură”. ◊ gr. *desma* „legătură, ligament” > fr. -*desme*, germ. *desma*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. -*desmă*.

-**DESMIE** „legătură, ligament”. ◊ gr. *desma* „bandă, legătură, ligament” > fr. -*desmie*, germ. *id.*, engl. -*desmy*, lat. sav. -*desmia* > rom. -*desmie*.

DESMIO- „unit, atașat”. ◊ gr. *desmios* „care leagă” > fr. *desmio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *desmio-*. ■ ~**gnat** (v. -gnat), s.m., făt dublu teratologic, care prezintă un cap parazit suplimentar atașat de maxilarul inferior cu ajutorul unui ligament muscular.

DESMO- (**DEZMO-**), „ligament, bandă, fascicul, legătură, tendon, ligamentar, fasciculat”. ◊ gr. *desmos* „legătură, bandă, fascicul” > fr. -*desmo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *desmo-* și *dezmo-*. ■ ~**ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din sedimentele cretacului inferior, cu cochilie aproape involută și ornametată cu coaste rare, arcurile și despărțite prin striuri intermediare fine; ~**cite** (v. -cit), s.n. pl., celule ale țesutului de suport; ~**condrie** (v. -condrie), s.f., incluziune citoplasmatică granulară; ~**core** (v. -cor), s.f. pl., plante care se răspândesc cu ajutorul semințelor spinoase sau țepoase; ~**drom** (v. -drom), adj. (despre un mecanism) la care legăturile dintre elemente asigură o mișcare univoc determinată a oricărui element condus; ~**dromie** (v. -dromie), s.f., proprietatea unui mecanism de a fi desmodrom; ~**gen** (v. -gen), s.n., țesut meristematic format din celule alungite, care generează țesutul vascular primar; ~**glicogen** (v. glico-, v. -gen), s.n., glicogen prezent în țesutul interstițial sub formă combinată cu o proteină; ~**gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilarele unite; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a ligamentelor; ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de ligament anatomic; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la desmoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., ruptură a legăturii dintre diferitele elemente ale unei molecule simple, pe calea oxidației; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ligamentelor; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie a ligamentelor; ~**patologie** (v. pato-, v. -logie), s.f., patologie a ligamentelor; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a ligamentelor; ~**piconoză** (v. -piconoză), s.f., scurtare operatorie a ligamen-

telor rotunde, prin fixarea lor la peretele anterior al vaginului; **-plastic** (v. -plastic), adj., care provoacă sau care produce aderențe anatomice; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a ligamentelor distruse; **-plazie** (v. -plazie), s.f., configurație a ligamentelor; **-rexă** (v. -rexă), s.f., ruptură a ligamentelor articulare; *sin. desmoxerie*; **-rexie** (v. -rexie), s.f., desmoxerie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a ligamentelor articulare; **-trop** (v. -trop), adj. (despre compuși) care prezintă desmotropie; **-tropic** (v. -tropic), adj., care rezultă din desmotropie; **-tropie** (v. -tropie), s.f., tip de tautomerie în care formele izomere pot fi izolate și puse în evidență ca substanțe chimice; **-zomi** (v. -zom), s.m. pl., formațiuni corpusculare inframicroscopice, care formează o punte intercelulară.

-DEZMOZĂ „ligament, ligatură, legătură”. ◇ gr. *desmos* „bandă, legătură” > fr. *-desmose*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-desmoză*.

DETRITI- „detritus, detritic”. ◇ detritus „măcinat, zdrobit” > fr. *détritus* > rom. *detriti-*. ■ **-col** (v. -col), adj., care trăiește de obicei în depozitele detritice; **-fer** (v. -fer), adj., care conține detritus; **-form** (v. -form), adj., în formă de detritus; **-vore** (v. -vor), adj., s.n. pl. (organisme) care se hrănesc cu detritus vegetal sau animal.

DETRITO- „detritus, material granulat”. ◇ lat. *detritus* „măcinat, sfărâmat” > fr. *détrito-* > rom. *detrito-*. ■ **-fage** (v. -fag), adj., s.n. (bacterii, microorganisme) care se hrănesc cu detritusuri.

DEUTERO- „al doilea, secund, dedublare, dedublare”. ◇ gr. *deuteros* „al doilea” > fr. *deutéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *deutero-*. ■ **-cel** (v. -cel), s.n., cavitate în interiorul corpului animalelor metazoare, în care se află organele; *sin. celom*; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fuziune nucleară specială, posterioară actului sexual, întâlnită la criptogame; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la deuterogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., a doua fază a dezvoltării embrionare; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., grup eterogen de ciuperci, cărora le lipsește sau nu li se cunoaște încă forma perfectă de fructificație; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., schimbarea formei cristalelor mi-nerale, datorită unor factori externi; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie secundară a altei stări patologice; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., incluziuni citoplasmice inerte, formate din pigmenți, substanțe grase etc.; **-scopie** (v. -scopie), s.f., stare psihică patologică sub imperiul căreia bolnavul vede imaginea sa dedublă; *sin. autoscopie externă, halucinație autoscopică*; **-stomi** (v. -stom), s.m. pl., grup de animale nevertebrate triploblastice (bilaterale) celomate, al căror orificiu bucal se formează la polul opus blastoporiului; **-tochie** (v. -tochie), s.f., înmulțire partenogenetică, din care rezultă indivizi de ambele sexe.

DEUTO- „al doilea, secund”. ◇ gr. *deuteros* „al doilea” > fr. *deuto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *deuto-*. ■ **-genotipic** (v. geno-, v. -tipic), adj., care este derivat din același genotip; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanță nutritivă de rezervă, depozitată în citoplasma unor celule; **-plasmolitic** (v. plasm-, v. -litic₂), adj., referitor la deutoplasmoliză; **-plasmoliză** (v. plasm-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a deutoplasmei; **-sporofit** (v. sporo-, v. -fit), s.n., sporofit care produce tetraspori; **-sporofitic** (v. sporo-, v. -fitic), adj., care se referă la deutosporofite.

DEVIO- „deviere, derivație”. ◇ lat. tz. *devio*, are „a devia, a se îndepărta” > fr. *dévio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *devio-*. ■ **-metru** (v. -metru), s.n. 1. Instrument cu care se măsoară deviația de frecvență a unei unde modulate în frecvență. 2. Aparat pentru măsurarea deviației musculare oculare, cu înscrierea rezultatelor pe o schemă.

DEXIO- „spre dreapta, la dreapta”. ◇ gr. *dexios* „plasat la dreapta” > fr. *déxio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *dexio-*. ■ **-cardie** (v. -cardie), s.f., dextrocardie; **-stil** (v. -stil), adj. (despre flori) care are stilele curbate spre dreapta; **-trop** (v. -trop), adj. 1. (Despre flori) Care are stilele curbate de la dreapta. 2. (Despre un organ vegetal) Curbat sau răsucit de la stânga la dreapta; *sin. dexiotropic*; **-tropic** (v. -tropic), adj., dextiotrop* (2); **-tropism** (v. -tropism), s.n., răsucirea sau curbarea unor plante sau a organelor acestora de la stânga la dreapta.

-DEXTRIE „îndemănare, abilitate”. ◇ lat. *dexter* „drept, potrivit, abil” > fr. *-dextrie*, germ. *id.* > rom. *-dextrie*.

DEXTRO- „la dreapta, partea dreaptă”. ◇ lat. *dextra* „mâna dreaptă, partea dreaptă” > fr. *dextro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *dextro-*. ■ **-cardie** (v. -cardie), s.f., anomalie care constă în situarea inimii în hemitoracele drept; *sin. dexiocardie*; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., prima fază a unei angiocardigrafii, constând în opacifierea cavității drepte a inimii și a arterei pulmonare; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică manifestată față de orice obiect amplasat în dreapta subiectului; *sin. dextrofobie*; **-gastrie** (v. -gastrie), s.f., situare a stomacului în partea dreaptă a abdomenului; **-gir** (v. -gir), adj. 1. (Despre o substanță) Care deviază spre dreapta planul luminii polarizate. 2. (Despre un organ vegetal) Curbat de la stânga la dreapta; **-gramă** (v. -gramă), s.f., electrocardiogramă care redă preponderanța ventriculului stâng.

-DEXTRU „dreapta, situat la dreapta”. ◇ lat. *dexter, tra, trum* „la dreapta” > fr. *-dextre* > rom. *-dextru*.

-DEZĂ „legătură, ligament, bandă”. ◇ gr. *desis* „legare, fixare” > fr. *-dèse*, germ. *id.* > rom. *-deză*.

-DEZIE „divizare, diviziune“. ◊ gr. *daio, ein* „a diviza, a împărți“ > fr. *-désie*, germ. *-däsie* > rom. *-dezie*.

DEZMO-, v. **DESMO-**.

DI- „doi, de două ori, îndoit, dublat“. ◊ gr. *dis* „de două ori“ > fr. *di-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *di-*. ■ **~acant** (v. *-acant*), adj., care are doi spini; **~adeif** (v. *-adeif*), adj., s.n. (androceu) cu staminele unite prin filamentele lor, formând două fascicule separate; **~andrie** (v. *-andrie*), s.f., fecundare a unui ovul normal de către doi spermatozoizi; **~andru** (v. *-andru*), adj. (despre androceu) care este format din două stamine cu filamente libere; **~auxie** (v. *-auxie*), s.f., capacitate a unor microorganisme de a se dezvolta în medii care conțin doi carbohidrați diferiți; **~bionte** (v. *-biont*), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă gametofitul și sporofitul separate, ducând o viață independentă unul de celălalt; **~bioză** (v. *-bioză*), s.f., conviețuire a epibiotului și a hipobiotului; **~cariobiont** (v. *cario-*, v. *-biont*), s.n., organism cu aparatul vegetativ format din celule binucleate; **~cariocit** (v. *cario-*, v. *-cit*), s.n., celulă binucleată; **~cariofază** (v. *cario-*, v. *-fază*), s.f., conjugare a perechilor de nuclee haploizi, la reproducerea unor ascomicete; *sin.* **dihaplofază**; **~cariopsă** (v. *cario-*, v. *-opsă*), s.f., tip de fruct uscat, format din două cariopse; **~caziu** (v. *-caziu*), s.n., tip de inflorescență cimoasă cu dihotomie falsă, la care de sub floarea terminală a axului principal pornesc două ramuri secundare opuse, ce se ramifică din nou; *sin.* **cimă dicazială**, **cimă bipară**; **~cefal** (v. *-cefal*), s.m., făt teratologic, caracterizat prin existența a două capete unite; **~centric** (v. *-centric*), adj. (despre un cromozom) cu două centromere; **~cer** (v. *-cer*), adj., cu două antene sau tentacule; **~ceras** (v. *-ceras*), s.m., gen fosil de lamelibranhiate, având cochilie cu valve groase și vârful răscut în formă de corn; **~ciclic** (v. *-ciclic*), adj. 1. (Despre o floare) Care este dispusă în două verticile. 2. (Despre o plantă) Care are o durată de viață de doi ani; **~cINETIC** (v. *-cINETIC*), adj., care prezintă două centromere; **~cinodon** (v. *cin/od-*, v. *-odon*), s.m., gen fosil de reptile teromorfie din permian și triasic, având premaxilarele transformate într-un cioc cornos, iar caninii, în defense; **~clin** (v. *-clin*), adj. (despre un organism) la care organele sexuale masculine și feminine se diferențiază pe indivizi separați; **~clinic** (v. *-clinic*), adj. (la gimnosperme) cu flori masculine și femele pe indivizi deosebiți; **~corie** (v. *-corie*), s.f., anomalie constând în prezența a două pupile în același ochi; **~croic** (v. *-croic*), adj. 1. (Despre o substanță) Care prezintă proprietatea de a oferi colorații diferite după circumstanțele în care se face observarea. 2. (Despre o plantă) Ale cărei flori sunt de două culori; **~cromatic** (v. *-cromatic*), adj., care prezintă două culori; **~cromatopsie** (v. *cromat/o-*, v.

-opsie), s.f., anomalie a ochiului care nu poate distinge decât două dintre culorile fundamentale; **~cro-mofil** (v. *cromo-*, v. *-fil*), adj., care prezintă dicromofilie; **~cromofilie** (v. *cromo-*, v. *-filie*), s.f., caracteristică a unei celule sau a unui țesut organic de a se colora și cu un acid și cu o bază; **~dactil** (v. *-dactil*), adj., care are două degete; **~delfi** (v. *-delf*), adj., s.m. pl. 1. Adj. Cu matrice dublă. 2. S.m. pl. Marsupiale fosile carnivore, mai mici decât cangurul; **~delfie** (v. *-delfie*), s.f., malformație congenitală a aparatului genital feminin, constând în coexistența a două vagine, a două coluri și a două utere; **~dinam** (v. *-dinam*), adj. (despre androceu) format din patru stamine, dintre care două cu filamente mai lungi și două mai scurte; **~dinamic** (v. *-dinamic*), adj. (despre flori) cu două stamine mai lungi și două mai scurte; **~dinamie** (v. *-dinamie*), s.f., heterostilia cu două stamine mai lungi și cu două mai scurte, prezentă la labiate; **~diploid** (v. *diplo-*, v. *-id*), adj. (despre un organism) cu un număr dublu de cromozomi diploizi în celulele somatice ale ambilor părinți; **~drom** (v. *-drom*), adj. (despre un organ vegetal) care este răscut de două ori; **~edru** (v. *-edru*), adj. s.n. 1. Adj. Care este determinat de intersecția a două planuri. 2. S.n. Figură geometrică formată de două semiplane mărginite de dreapta lor de intersecție; **~embrionie** (v. *-embrionie*), s.f., proces de diviziune a unui zigot în două, fiecare jumătate dând naștere unui embrion; **~encefal** (v. *-encefal*), s.n., parte a encefalului situată între trunchiul cerebral și emisferale cerebrale; **~encefalopatie** (v. *encefalo-*, v. *-patie*), s.f., stare patologică a encefalului; **~entomofilie** (v. *entomo-*, v. *-filie*), s.f., înșușire a unor plante ale căror flori sunt polenizate de anumite insecte, iar altele, de alte insecte; **~fil** (v. *-fil*), adj., care are două foliole sau frunze; **~filetic** (v. *-filetic*), adj. (despre un organism) care provine din două linii de descendență; **~fitic** (v. *-fitic*), adj. (despre paraziți) care trăiește pe două plante-gazdă; **~fotic** (v. *-fotic*), adj., cu două fețe, inegal luminate; **~ftong** (v. *-ftong*), s.m., emisiune vocalică formată dintr-o vocală și o semivocală, pronunțate în aceeași silabă; **~gam** (v. *-gam*), adj. 1. Care prezintă digamie. 2. Care prezintă ambele sexe: cel mascul și cel femel. 3. Cu stamine și pistil; **~gamie** (v. *-gamie*), s.f., termen particular întâlnit la unele angiosperme, la care doi gameți masculi produc o dublă fecundație; **~genetic** (v. *-genetic*), adj., referitor la digeneză; **~geneză** (v. *-geneză*), s.f. 1. Înșușire a unor viețuitoare de a avea două moduri de reproducere: sexuală și asexuală. 2. Alternarea generațiilor în ciclul de dezvoltare a unor plante; **~genic** (v. *-genic*), adj. 1. (Despre un caracter) Condiționat de două perechi de gene sau de două gene independente. 2. (Despre un organism) Care are pe orice locus două gene cu

acțiune diferită; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., tip de înmulțire care se realizează prin contribuția celor două sexe; ~**gin** (v. -gin), adj. (despre gineceu) care este format din două pistile sau din două carpele; ~**ginie** (v. -ginie), s.f., stare a unui organism cu două seturi cromozomiale materno; ~**glosie** (v. -glosie), s.f. 1. Formă de schistoglosie în care părțile laterale ale limbii nu au fuzionat. 2. Practica utilizării în comunicare a două limbi diferite, fie un caz particular de bilingvism, presupunând inegalitatea de statut a celor două limbi în uz. 3. Folosirea într-o comunitate lingvistică a două varietăți ale aceleiași limbi, diferențiate ca mod de achiziție, funcție, tradiție literară și standardizare; ~**gnat** (v. -gnat), s.m., făt teratologic cu două mandibule; ~**gnatie** (v. -gnatie), s.f., prezența a două mandibule la același individ; ~**gonic** (v. -gonic) adj. (despre un organism) care produce atât gameții masculini, cât și gameții feminini; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., starea unui organism animal sau vegetal de a avea atât organe sexuale masculine, cât și feminine; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., examen radiologic care permite realizarea unei imagini în două situații funcționale diferite; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., semn dublu folosit pentru a indica o articulare unică; ~**haplofază** (v. haplo-, v. -fază), s.f., dicariofază*; ~**haploid** (v. haplo-, v. -id), adj., cu două perechi de nucleii haploizi; ~**heliotropism** (v. helio-, v. -tropism), s.n., tendința unor organe vegetale de a lua poziția de unghi drept față de razele solare; ~**heteroxen** (v. hetero-, v. -xen), adj. (despre evoluția unor paraziți) care trebuie să treacă, obligatoriu, prin două gazde; ~**heteromonoxenie** (v. hetero-, v. mono-, v. -xenie), s.f., dublă posibilitate de evoluție, monoxenă și heteroxenă, a unor paraziți; ~**izotrizomic** (v. izo-, v. tri-, v. -zomic), adj. (despre un individ) care are o pereche de izocromozomi pentru câte unul dintre brațele unui cromozom care îi lipsește; ~**izozomic** (v. izo-, v. -zomic), adj. (despre un individ) care are doi izocromozomi omologi pentru câte unul dintre brațele perechii de cromozomi omologi absente; ~**lemă** (v. -lemă₂), s.f., raționament disjunctiv-ipotetic care pune două alternative, dintre care trebuie aleasă una, deși ambele duc la aceeași concluzie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Sens echivoc. 2. Operă dramatică cu două acțiuni distincte; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., diviză fiziologică sau patologică a gameților masculini sau femeli în două categorii de măriri; ~**mer** (v. -mer), adj., s.m. 1. Adj. (Despre un organ vegetal) Care este divizat în două părți. 2. S.m. Compus chimic rezultat din combinarea a două molecule din aceeași specie de substanțe; ~**merospor** (v. mero-, v. -spor), s.m., spor format din două celule; ~**metrie** (v. -metrie₂), s.f., anomalie congenitală care constă în prezența unui uter dublu la aceeași femeie; ~**mictic** (v. -mictic), adj. (despre un lac din zona temperată) care pre-

zintă două perioade anuale de circulație verticală a apei, ce alternează cu o stratificare termică; ~**mixie** (v. -mixie₁), s.f., fuziune a doi gameți diferiți; ~**monoecie** (v. mon/o-, v. -oecie), s.f., prezența a două feluri de flori pe aceeași plantă; ~**morf** (v. -morf), adj. 1. (Despre un organism) Care prezintă două aspecte morfologice diferite. 2. (Despre o substanță) Care poate cristaliza sub două forme diferite; ~**morfic** (v. -morfic), adj., care prezintă două forme diferite morfologic și care nu sunt necesare pentru completarea ciclului de viață al unor microorganisme; ~**morfie** (v. -morfie), s.f., existența a două forme deosebite la aceeași specie animală sau vegetală; *sin.* **dimorfism** (1); ~**morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Dimorfie*. 2. Însușire pe care o au unele substanțe chimice sau unele minerale de a cristaliza în două forme diferite; ~**odă** (v. -odă₁), s.f., tub electronic format din doi electrozi, dintre care unul este incandescent în timpul funcționării; ~**odont** (v. -odont), adj., cu doi dinți; ~**oecie** (v. -oecie), s.f. 1. Prezența de flori masculine, respectiv femele pe indivizii diferiți ai aceleiași specii. 2. Grup de plante cu flori unisexuate, în sistemul lui Linné; ~**oic** (v. -oic), adj. (despre o plantă) care are florile femele și masculie situate pe indivizii deosebiți ai aceleiași specii; ~**oicpoligam** (v. -oic, v. poli-, v. -gam), adj. (despre o plantă) în cadrul aceleiași specii, unii indivizi au flori unisexuate, iar alții au flori hermafrodite; ~**petal** (v. -petal), adj. (despre corolă) care are două petale; ~**petaloneme** (v. petalo-, v. -nemă), s.f. pl., gen de paraziți nematozi din familia Onchocercidae, care parazitează pielea și țesutul subcutanat; ~**piren** (v. -piren), adj. (despre un fruct) care are două semințe osoase; ~**planetice** (v. -planetice), adj. (despre zoospori) care prezintă două stadii de mobilitate; ~**plazie** (v. -plazie), s.f., despicare în două a unui organ vegetal axial; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a ambelor jumătăți corporale; ~**pod** (v. -pod), adj. (despre un animal) care are două membre sau două organe analoage picioarelor; ~**pter** (v. -pter), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care are două aripi. 2. S.n. pl. Cercul de insecte cu două aripi și cu aparatul bucal adaptat pentru supt; ~**pterigian** (v. -pterigian), adj., care are două înolătoare sau aripi; ~**sperm** (v. -sperm), adj., (despre un fruct) care conține două semințe; ~**spermie** (v. -spermie), s.f., fecundația la care iau parte doi gameți masculini și unul femel; ~**spor** (v. -spor), adj., cu doi spori; ~**stih** (v. -stih), adj. (despre un organ vegetal altern) dispus pe două rânduri sau serii opuse de o parte și de alta a unui ax; ~**stihant** (v. stih/o-, v. -ant), adj., cu flori dispuse în două rânduri; ~**stihofil** (v. stih/o-, v. -fil₂), adj., cu frunze dispuse în două rânduri; ~**stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) care este prevăzută cu două stile; ~**stom** (v. -stom), s.m., vierme parazit de formă plată, care se instalează în ficatul

erbivorelor; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., duplicarea congenitală a gurii; ~**telomonotelo-zomic** (v. telo₁-, v. mono-, v. telo₁-, v. -zomic), adj. (despre o celulă) în care, în locul unei perechi de cromozomi omologi, se găsește o pereche de telocentrice, derivați dintr-unul dintre brațe, și încă un telocentric, derivat din celălalt braț cromozomial; ~**telotrizomic** (v. telo₁-, v. tri-, v. -zomic), adj. (despre o celulă) care are în locul unui cromozom o pereche de telocentrice, derivați dintr-unul dintre brațele cromozomului absent; ~**telozomic** (v. telo₁-, v. -zomic), adj. (despre o celulă) cu o pereche de cromozomi omologi omozigoți pentru o deleție (pierdere) a acelorași brațe; ~**trih** (v. -trih), adj. (despre bacterii) care prezintă doi flageli la o extremitate; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) care este răsucit de două ori; ~**xen** (v. -xen), adj., s.m. (parazit) care în ciclul său evolutiv se dezvoltă în două gazde; ~**zomic** (v. -zomic), adj. (despre o celulă) care are două seturi de cromozomi omologi; ~**zomie** (v. -zomie), s.f. 1. Prezența în celulă a două garnituri cromozomiale structural identice. 2. Prezența în celulele somatice haploide a doi cromozomi omologi.

DIABETO- „diabet, diabetic”. ◊ gr. *diabetes* „scurgere continuă” > fr. *diabète*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *diabeto-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce diabet; *sin.* **diabetogenic**; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la diabetogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a diabetului; ~**genic** (v. -genic), adj., diabetogen*; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul afecțiunilor diabetice.

DIADOCO- „succesiune, succedea”. ◊ gr. *diadokhos* „care succedă” > fr. *diadoco-* și *diadocho-*, engl. *diadocho-*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *diadoco-*. ■ ~**chinezie** (~**kinezie**) (v. -chinezie), s.f., capacitate de a executa mișcări alternative în succesiune ritmică.

DIAFANO- „transparent, vizibil, transparent, vizibilitate”. ◊ gr. *diaphanes* „care strălucește, transparent” > fr. *diaphano-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *diafano-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., procedeul de tipărire cu cerneluri transparente pe celofan, celuloid etc.; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare a gradului de transparentă a substanțelor lichide, solide sau gazoase; ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument pentru măsurarea transparentei hârtiei. 2. Instrument pentru determinarea vizibilității. 3. Aparat cu care se determină gradul de tulburare a apei prin măsurarea transparentei ei; ~**scop** (v. -scop), s.n. 1. Aparat utilizat în diafanoscopie. 2. Aparat folosit la identificarea semințelor scipe pe baza transparentei lor; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a cavităților naturale ale corpului prin transparentă sub acțiunea unei surse luminoase.

DIAFIZ-, v. **DIAFIZO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unei diafize.

DIAFIZO- „diafiză, porțiune mediană a unui os”. ◊ gr. *diaphysis* „interstițiu” > fr. *diaphyso-*, engl. *id.* > rom. *diafizo-*. ■ ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la diafizoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a unei diafize; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de incizie a unei diafize.

DIAPFRAGMATO- „diafragmă”. ◊ gr. *diaphragma* „perete, despărțitură” > fr. *diaphragmato-* > rom. *diafragmato-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a viscerelor abdominale printr-un orificiu al diafragmei.

DIAGO- „conductibilitate electrică”. ◊ gr. *diageln* „a transmite, a trece” > fr. *diago-*, engl. *id.* > rom. *diago-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a conductibilității electrice; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în diagometrie.

DIALECTO- „grai, dialect”. ◊ gr. *dialektos* „vorbire, grai” > fr. *dialecto-*, engl. *id.*, germ. *dialekto-* > rom. *dialecto-*. ■ ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în dialectologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază dialectele și graiurile unei limbi; *sin.* **glotologie** (1).

DIALI- „separare, despărțire, izolat, liber”. ◊ gr. *dialyo*, *ein*, „a separa, a despărți” > fr. *dialy-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *diali-*. ■ ~**desmie** (v. -desmie), s.f., separarea steiului în fascicule independente, în tulpina unor monocotiledonate; *sin.* **dialistelie**; ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze separate; ~**petal** (v. -petal), adj., s.f. pl. 1. Adj. A căruia corolă are petalele libere, neconscute. 2. S.f. pl. Subclasă de plante angiosperme dicotiledonate, ale căror flori au corola cu petalele separate până la bază; ~**stei** (v. -stel), adj. (despre tulpină) care prezintă mai mulți cilindri centrali separați; ~**steli** (v. -steli), s.f., dialidesmie*.

DIATEMAT-, v. **DIATEMATO-**. ■ ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., fisură patologică a creierului.

DIATEMATO- „fisură, fisurare, despicare, separare”. ◊ gr. *diastema*, *atos* „interval, distanță” > fr. *diastémato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *diastemato-*. ■ ~**caulie** (v. -caulie), s.f., monstrozitate caracterizată prin fisurarea longitudinală a trunchiului; ~**cheilie** (v. -cheilie), s.f., fisurare mediană a buzelor; ~**cistie** (v. -cistie), s.f., fisură mediană a vezicii urinare; ~**cranie** (v. -cranie), s.f., monstrozitate caracterizată printr-o despicare a craniului; ~**gastrie** (v. -gastrie), s.f., fisură, patologică a abdomenului; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., fisură mediană a limbii; ~**gnatie** (v. -gnatie), s.f., anomalie congenitală, caracterizată prin fisurarea longitudinală a mandibulei; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., monstrozitate caracterizată printr-o despicare a uterului; ~**mielie** (v. -mielie), s.f., dublare congenitală a măduvei spinării, asociată cu formarea unui sept osos sau cartilaginuos în peretele posterior al canalului vertebral; *sin.* **diplomielie**; ~**pielie** (v. -pielie), s.f., fisură patologică a bazinului; ~**rahie** (v. -rahie), s.f., monstrozitate caracterizată printr-o fisurare congenitală a măduvei

spinării; ~rinie (v. -rinie), s.f., fisură patologică a nasului; ~stafilie (v. -stafilie), s.f., monstruoasă caracterizată printr-o fisurare congenitală a luetei.

DIASTEMO- „distanță, spațiu”. ◊ gr. *diastema* „interval, distanță” > fr. *diastémo* > rom. *diastemo*. ■ ~metrie (v. -metrie), s.f., ansamblul metodelor și procedeelelor de măsurare indirectă a distanțelor, prin utilizarea telemetrelor și tahimetrelor.

-DICEE „dreptate, justiție”. ◊ gr. *dike* „justiție” > fr. *-dicée*, it. *-dicea* > rom. *-dicee*.

DICHE- „justiție”. ◊ gr. *dike* „justiție” > fr. *diké* > rom. *diche-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă morbidă față de instanțele de judecată.

DICHO-, v. **DICO-**.

DICHTIO-, v. **DICTIO-**.

DICO- (DICHO-, DIHO-) „în două părți, în doi, pe jumătate”. ■ gr. *dikha* „în două” > fr. *dicho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *dico-* > rom. *dico-*, *dicho* și *dih-*. ■ ~fiză (**dihofiză**) (v. -fiză), s.f., parafiză ramificată simplu; ~gam (v. -gam), adj. (despre flori) la care gameții femeii și masculii ajung la maturitatea funcțională la date diferite, împiedicând autopolenizarea; ~gamie (v. -gamie), s.f., proces de maturizare la date diferite a anterelor și stigmatelor unei flori; ~patrie (v. -patrie), s.f., condiție în care două populații ale unei specii sunt separate de bariere geografice, excluzând orice schimb de gene; ~petal (v. -petal), adj., cu petale despărțite în două; ~podiu (v. -podiu), s.n., sistem de ramificație dicotomică a axei inflorescenței în câte două părți; ~tipie (v. -tipie), s.f., apariție a unor organe analoage de tip diferit la aceeași plantă; ~tom (v. -tom), adj. 1. Care se împarte în două. 2. (Despre tulpină) Care se divide prin bifurcație; ~tomie (**dihotomie**) (v. -tomie), s.f. 1. Diviziune în două părți a unui concept, fără ca acesta să-și piardă înțelesul original. 2. Ramificație a unui organ vegetal prin bifurcare sau prin divizare repetată în alte două părți.

DICRO- „cu două culori”. ◊ gr. *dikhroos* „bicolor” > fr. *dichro-*, engl. *id.*, germ. *dikro-* > rom. *dicro-*. ■ ~ant (v. -ant), adj. (despre o plantă) care prezintă flori de două culori; ~graf (v. -graf), s.n., aparat care servește la măsurarea dicroismului circular; ~scop (v. -scop), s.n., instrument folosit pentru punerea în evidență a dicroismului mineralelor.

DICTIO- (DICHTIO-) „rețea, plasă, reticul anatomic, reticular”. ◊ gr. *diktyon* „plasă, mreajă, rețea” > fr. *dictyo-*, engl. *id.*, germ. *diktyo-*, lat. sav. *dic-tyo-* > rom. *dictio-* și *dichtio-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe reticulate; ~chineză (v. -chineză), s.f., diviziune a aparatului Golgi în cursul cariochizei; ~cit (v. -cit), s.n., celulă poliedrică de mărime medie, cu citoplasmă neutrofilă și cu un nucleol vizibil care se găsește asociat cu hiper-

plazia fibrelor de reticulină; ~drom (v. -drom), adj. (despre nervuri) care se întinde sub formă de rețea; ~fil (v. -fil), adj., cu frunze reticulate; ~for (v. -for), adj. (despre un organ vegetal) împânzit în formă de rețea; ~gen (v. -gen), adj., care produce frunze reticulate; ~nemă (v. -nemă), s.f., gen fosil de graptoliți din ordovician și carbonifer, care se caracterizează prin colonii arborescente, fixate printr-un peduncul; ~pter (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi reticulate; ~spor (v. -spor), s.m., spor pluricelular cu aspect reticulat; ~sporange (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange în interiorul căruia rămân membranele sporilor sub aspectul unei rețele, după ce aceștia au fost eliberați; ~stel (v. -stel), s.n., tip de sifonostel al cărui cilindru lemnos și liberian are aspectul unei rețele întrerupte în direcții radiare; ~tale (v. -tal), s.f. pl., ordin de alge din filumul feofitelor, cuprinzând specii marine cu talul de dimensiuni mijlocii; ~zomi (v. -zom), s.m. pl., formațiuni reticulare, veziculare sau ca niște pachete lamelare lipidice care formează aparatul lui Golgi.

-DIDIM (-DIM) „geamăn, dublu, testicul”. ◊ gr. *didymos* „geamăn, testicul” > fr. *-didyme* și *-dyme*, it. *-didimo*, lat. sav. *-didymus* > rom. *-didim* și *-dim*.

DIDIM-, v. **DIDIMO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., didimodinie*; ~antie (v. -antie), s.f., apariția a două flori separate pe un peduncul obișnuit uniflor; ~odine (v. -odine), s.f., durere testiculară; *sin. didimalgie*.

DIDIMO- „dublu, geamăn, testicul, testicular”. ◊ gr. *didymos* „geamăn, testicul” > fr. *didymo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *didimo-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe duble și sudate; *sin. didimocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., didimocarp*; ~spor (v. -spor), s.m., spor alcătuit din două celule egale sau inegale, hialine sau colorate.

DIETO- „dietă, regim alimentar”. ◊ gr. *diéta* „mod de viață, regim alimentar” > fr. *diéto-*, engl. *id.* > rom. *diéto-*. ■ ~terapie (v. -terapie), s.f., întrebuințarea terapeutică a regimurilor alimentare.

DIFI- „dublu, divizat”. ◊ gr. *diphyes* „dublu” > fr. *diphy-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *difi-*. ■ ~cerc (v. -cerc), adj. (despre o înțotoare caudală) care este divizat în două părți; ~genetic (v. -genetic), adj., care produce embrioni de două tipuri diferite; ~genic (v. -genic), adj. (despre un organism vegetal) care are două posibilități de dezvoltare; ~odont (v. -odont), adj. (despre un mamifer heterodont) care prezintă două dentiții succesive: prima, de lapte și a doua, definitivă.

DIFTERO- „membrană difterică”. ◊ gr. *diphthera* „piele, membrană” > fr. *diphthéro-*, engl. *diphthero-*, germ. *id.* > rom. *diftero-*. ■ ~ld (v. -ld), adj., care se aseamănă cu membrana difterică.

DIFUZIO- „difuziune, propagare”. ◊ lat. *diffusio* „revărsare” > fr. *diffusio-*, engl. *id.* > rom. *difuzio-*. ■ ~metru (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea difuziunii lichidelor sau a gazelor.

DIGITI- „deget, digital”. ◊ lat. *digitus* „deget” > fr. *digiti*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *digiti*-. ■ **-fid** (v. -fid), adj. (despre o plantă) cu foliolele despicate ca degetele unei mâini; **-form** (v. -form), adj. (despre frunze, foliole și rădăcini) cu organele omoloage dispuse ca degetele unei mâini; **-grade** (v. -grad), adj., s.n. pl. (animale) care în timpul mersului se sprijină numai pe vârful degetelor.

DIHO-, v. **DICO-**.

DILATO- „dilatare, dilatație”. ◊ lat. *dilato*, are „a lărgi, a mări” > fr. *dilato*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *dilato*-. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., dilatometrul înregistrator; **-gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a variației lungimii unui corp în funcție de temperatură; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care studiază metodele și procedeele de măsurare a dilatației corpurilor; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat folosit la măsurarea dilatației corpurilor.

-DIM, v. **-DIDIM**.

-DINAM „stamină, stamină”. ◊ gr. *dynamis* „putere, energie, forță” > fr. *-dynamie*, germ. *-dynam*, lat. sav. *-dynamus* > rom. *-dina*.

-DINAMIC „activ, energetic, puternic”. ◊ gr. *dynamikos* „relativ la forță” > fr. *-dynamique*, engl. *-dynamic*, germ. *-dynamisch*, lat. sav. *-dynamicus* > rom. *-dina*.

-DINAMIE „forță, putere, energie, stamină”. ◊ gr. *dynamis* „putere, forță” > fr. *-dynamie*, germ. *id.*, engl. *-dynamy*, lat. sav. *-dynamia* > rom. *-dina*.

-DINAMO „forță, energie, putere; energetic, dinamic”. ◊ gr. *dynamis* „forță, energie, putere” > fr. *dynamo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dinamo*-. ■ **-cor** (**-chor**) (v. -cor), adj. (despre o plantă) care prezintă dinamocorie; **-corie** (**-chorie**) (v. -corie₂), s.f., răspândire a semințelor sau a sporilor printr-un mecanism propriu plantei respective; **-for** (v. -for), adj. (despre un aliment) care împiedică organismul să degeneze; **-gen** (v. -gen₁), adj. 1. Care creează sau care generează energie. 2. (Despre stimulii) Care are proprietatea de a dinamiza organismul și de a-i spori capacitatea de acțiune; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la dinamogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Producere de energie sau de forță. 2. Proces de producere a senzațiilor, sentimentelor sau ideilor care măresc tonusul vital uman; **-genic** (v. -genic), adj., care produce forță, care mărește tonusul vital; **-genie** (v. -genie₁), s.f. 1. Mod de dezvoltare și creștere a activității unui organism, organ, celulă etc. 2. Acțiune biologică normală sau patologică prin care o activitate psihologică este imediat mărită; **-graf** (v. -graf), s.n., instrument care servește la înregistrarea forței musculare; **-gramă** (v. -gra-mă), s.f., diagramă obținută la dinamograf; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază forțele, considerate în

abstract; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a forței cu ajutorul dinamometrului; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat la măsurarea forțelor.

-DINEZĂ „rotire, rotație, răscuire”. ◊ gr. *dinesis* „rotire, învârtire” > fr. *-dineză*, germ. *id.* > rom. *-dineză*.

DINO₁- (DEINO-) „urias, teribil, groaznic”. ◊ gr. *deinos* „teribil, cumplit” > fr. *dino*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *dino*- și *deino*- > rom. *dino*- și *deino*-. ■ **-ceras** (v. -ceras), s.m., mamifer fosil asemănător cu rinocerotul, având caninii foarte dezvoltate și purtând pe cap trei perechi de proeminențe osoase; **-teriu** (v. -teriu), s.m., gen de mamifere fosile neogene proboscidiene, cu doi fildeși fixați pe maxilarul inferior; **-zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă de dimensiuni uriașe, care a trăit în jurasic și cretacic.

DINO₂- „amețeală, vertij”. ◊ gr. *dinos* „amețeală, vârtej” > fr. *dino*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *dino*-. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de amețeală, de vertij.

DIODO- „vase conducătoare”. ◊ gr. *diodos* „trecere” > fr. *diodo*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *diodo*-. ■ **-carp** (v. -carp), s.n., organ în formă de capsulă care conține și care protejează sporii; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante superioare care au în structura lor vase conducătoare prin care circulă seva; *sin. plante vasculare*; **-goniu** (v. -goniu), s.n., sacul embrionar și sacul polinic, la fanerogame.

DIPL-, v. **DIPLO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., care are doi spini; **-acuzie** (v. -acuzie), s.f., tulburare de percepere a sunetelor; **-ont** (v. -ont), adj., s.n. (organism) cu stadiul somatic diploid; **-opie** (v. -opie), s.f., anomalie a vederii care constă în perceperea dublă a imaginii unui obiect; **-ure** (v. -ur), s.f., ordin de insecte fără aripi și ochi, având antene foarte lungi.

DIPLO- „dublu, geamăn, de două ori, duplicat”. ◊ gr. *diploos* „dublu, îndoit” > fr. *diplo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *diplo*-. ■ **-biont** (v. -biont), adj., s.n. 1. (Organism) care este reprezentat numai de faza diploidă a ciclului evolutiv, cea haploidă fiind redusă numai la gameți. 2. (Organism vegetal) care înflorește și fructifică de două ori pe an; **-blastic** (v. -blastic), adj. (despre organisme metazoare) care are două părți germinative sau embrionare distincte: ectodermul și endodermul; **-cardie** (v. -cardie), s.f., inimă la care cele două părți sunt mai mult sau mai puțin separate; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (făt monstruos) care este caracterizat prin existența a două capete unite; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin prezența a două capete pe același trunchi; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă care prezintă două seturi haploide de cromozomi; **-coc** (v. -coc), s.m., bacterie ai cărei indivizi sunt dispuși câte doi, constituind agentul

etiologic al pneumoniei; **~corie** (v. -corie₁), s.f., pupilă dublă; **~cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom anormal având patru cromatide în loc de două; **~derm** (v. -derm), adj., cu piele dublă; **~doc** (v. -doc₂), s.n., reptilă dinosauriană fosilă și amfibiană din jurasicul superior, având coada și gâtul foarte lungi; **~fază** (v. -fază), s.f., generație diploidă din ciclul vital; **~fii** (v. -fil₂), adj. (despre o frunză) care are țesut palisadic pe ambele fețe; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., organisme vegetale diplobionte; **~fonie** (v. -fonie), s.f., emisiune de două tonuri a vocii, datorită unei anomalii a coar-delor vocale; **sin. voce bitonală**; **~genetic** (v. -ge-netic), adj., referitor la diplogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Dublare a organelor vegetale care sunt în mod obișnuit singuratice. 2. Producere de forme noi pe cale de hibridație între plante aparținând unor genuri din familii deosebite; **~graf** (v. -graf), s.n., mașină de scris cu două mecanisme, la care se efectuează simultan două scrieri cu caractere diferite; **~haplobiont** (v. haplo-, v. -biont), s.n., organism la care faza de dezvoltare haploidă, alternează cu cea diploidă; **~id** (v. -id), adj., care posedă un număr dublu de cromozomi; **~mielie** (v. -mielie), s.f., diastematomielle*; **~nastie** (v. -nastie), s.f., creștere mai viguroasă a organelor vegetale pe fața superioară și inferioară, decât pe părțile laterale; **~nemă** (v. -nemă), s.f., stadiu din profaza primară a meiozei, cu apariția dublă a filamentelor cromatice; **sin. diplonem**; **~pag** (v. -pag), s.m., monstru dublu constituit din unirea a doi gemeni egal dezvoltați, având unul sau mai multe organe vitale în comun; **~partenogenetic** (v. parteno-, v. -genetic), adj., referitor la diplopartenogeneză; **~partenogeneză** (v. parteno-, v. -geneză), s.f., dezvoltare a unui individ dintr-un ou diploid; **~pode** (v. -pod), s.f. pl., gen de artropode din clasa miriapodelor, care au câte două perechi de picioare pe fiecare segment al corpului; **~pore** (v. -por), s.f. pl., gen fosil de alge verzi cu talul mic nedivizat, având tulpini cu ramuri grupate în câte 2-5 mănunchiuri, care au trăit în triasicele medii, creatoare de roci calcaroase; **~scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se examinează vederea binoculară; **~spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat din diviziune reducțională, nucleul având numai jumătate din numărul de cromozomi caracteristici speciei; **~sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., tip de sporange format din generația de 2n cromozomi; **~stemon** (v. -stemon), adj. (despre o floare) cu stamine în număr dublu față de numărul petalelor; **~stemonie** (v. -stemonie), s.f., stare a unui androceu cu stamine în număr dublu față de numărul petalelor; **~stih** (v. -stih), adj. (despre un organ vegetal sau animal) care este dispus pe două rânduri sau în două serii; **~ten** (v. -ten), s.n., stadiu din profaza cariocinetică, având

filamentele duble, întretesute și longitudinal segmentate; **~zom** (v. -zom), s.m. 1. Centrozom cu doi centrioli. 2. Heterocromozom dublat; **~zomie** (v. -zomie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin existența a două corpuri distincte, unite prin una sau mai multe zone.

-DIPSIE „sete, băutură, ingerație de lichid“. ◇ gr. *dipsa* „sete“ > fr. *-dipsie*, engl. *-dipsia*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *-dipsie*.

DIPSO- „sete, băutură, ingerație de lichid“. ◇ gr. *dipsa* „sete“ > fr. *dipso-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dipso-*. ■ **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a consuma lichide; **~manie** (v. -manie), s.f., tendință patologică de a consuma excesiv și periodic băuturi alcoolice; **sin. alcoolism cronic**; **~patie** (v. -patie), s.f., stare psihică pe fondul căreia apar accese de dipsomanie; **~terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic care constă în limitarea cantității de lichid ingerat de bolnav.

DIPTERO- „cu două aripi, diptere“. ◇ gr. *dipteros* „care are două aripi“ > fr. *diptero-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *diptero-*. ■ **~carpic** (v. -carpic), adj., cu fructe de două ori aripate; **~nom** (v. -nom₃), s.n., cavitate roasă de larvele unor diptere în părțile parenchimatice ale plantelor.

DIS- (**DIZ-**) „difcil, anormal, greu, defectuos, rău“. ◇ gr. *dys* „rău, stricat, greu, neplăcut“ > fr. *dys-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dis-* și *diz-*.

■ **~acromelie** (v. acro-, v. -melie), s.f., dismorfie a extremităților membrilor; **~acuzie** (v. -acuzie), s.f., dificultate a auzului; **~afie** (v. -afie), s.f., tulburare a simțului tactil; **~aritmie** (v. -aritmie), s.f., discalculie*; **~artrie** (v. -artrie), s.f., tulburare de vorbire manifestată prin imposibilitatea exprimării corecte a cuvintelor; **~artroză** (v. -artroză), s.f., stare de mobilitate anormală a unei articulații; **~bazie** (v. -bazie), s.f., tulburare a actului motor al mersului; **~bulie** (v. -bulie), s.f., simptom psihic caracterizat prin lipsă de voință; **~calculie** (v. -calculie), s.f., tulburare manifestată în învățarea calculului; **sin. disaritmie**; **~centric** (v. -centric), adj. (despre un organ vegetal) deplasat de la centru; **~chezie** (v. -chezie), s.f., defecație dificilă; **~chinezie** (**~kinezie**) (v. -chinezie), s.f., proces patologic caracterizat prin alterarea mecanismelor de reglare a activității motorii a organelor contractile; **sin. paralizie incompletă**; **~ciclie** (v. -ciclie), s.f., nume generic pentru tulburările circulatorii; **~colie** (v. -colie₁), s.f., tulburare în metabolismul pigmentilor biliari; **~condroplazie** (v. condro-, v. -plazie), s.f., tulburare a procesului de osificare a cartilajelor; **~corie** (v. -corie₁), s.f., deformare a pupilei; **~crazie** (v. -crazie), s.f., tulburare în compoziția și în reacțiile diferitelor umori și țesuturi ale organismului; **~crinie** (v. -crinie), s.f., tulburare în funcționarea glandelor endocrine; **~cromatic** (v. -cromatic), adj. 1. Care are o culoare anormală. 2. Care produce alterarea cu-

lorilor; ~**cromatop** (v. cromat/o-, v. -op), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de discromatopsie; ~**cromatopsic** (v. cromat/o-, v. -opsic), adj., referitor la discromatopsie; ~**cromatopsie** (v. cromat/o-, v. -opsie), s.f., imposibilitatea de a distinge culorile; ~**cromazie** (v. -cromazie), s.f., discromie cutanată; ~**cromie** (v. -cromie), s.f., tulburare în pigmentarea colmă a pielii; ~**cronometrie** (v. crono-, v. -metrie₁), s.f., tulburare de coordonare cinetică, proprie sindromului cerebelos; ~**diadocochinezie** (~**diadocokinezie**) (v. diadoco-, v. -chinezie), s.f., dificultate de a executa sincron și cu rezeziune mișcări de succesiune ritmică; ~**dipsie** (v. -dipsie), s.f., dificultate în deglutiția lichidelor; ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., dificultate de deschidere a colului vezical, producând o micțiune jenantă; ~**embriogenezie** (v. embryo-, v. -genezie), s.f., perturbare morfologică sau metabolică prenatală, cu substrat genetic sau nutrițional; ~**embrioplazie** (v. embryo-, v. -plazie), s.f., malformație de origine embrionară a unui organ; ~**ergasie** (v. -ergasie), s.f., funcționarea anormală a psihicului; ~**ergie** (v. -ergie), s.f., stare patologică a sugarului, caracterizată prin scăderea toleranței digestive și prin diminuarea rezistenței față de infecții; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., perturbare generală a proceselor perceptive; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., dificultate la înghițirea alimentelor; ~**fazie** (v. -fazie), s.f., tulburare a vorbirii; *sin.* **afazie**; ~**femie** (v. -femie), s.f., tulburare a pronunțării cuvintelor; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., tulburare temporară sau permanentă a timbrului și a intensității vocii; ~**fonografie** (v. fono-, v. -grafie), s.f., tulburare a limbajului scris; ~**forie** (v. -forie), s.f., tulburare a dispoziției afective, caracterizată prin insatisfacție, prin tristețe penibilă și prin iritabilitate; ~**fotic** (v. -fotic), adj., cu luminozitate redusă; ~**frazie** (v. -frazie), s.f., vorbire incoerentă, întâlnită în formele avansate de schizofrenie; ~**galactie** (v. -galactie), s.f., perturbare a secreției laptelui mamar; ~**genezie** (v. -genezie), s.f., tulburare în dezvoltarea normală a zigotului sau a embrionului; ~**genic** (v. -genic), adj., care este pe cale de degenerare; ~**geuzie** (v. -geuzie), s.f., alterare a simțului gustativ; ~**gnozie** (v. -gnozie), s.f., tulburare a funcțiilor de cunoaștere; ~**gonosomie** (v. gono-, v. -somie), s.f., aberație cromozomială; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., tulburare patologică a scrisului; ~**hemie** (v. -hemie), s.f., tulburare sau alterare sanguină; ~**hidroză** (v. -hidroză), s.f., afecțiune cutanată dureroasă, caracterizată printr-o erupție veziculoasă pe mâini și picioare; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare a pronunțării cuvintelor; ~**leptic** (v. -leptic), adj., care dereglează sau care favorizează o tulburare funcțională a unui organ, aparat sau sistem; ~**lexie** (v. -lexie), s.f., tulburare nervoasă, constând în dificultatea de a citi și de a înțelege un text; ~**logie** (v. -logie), s.f., tulburare de conținut și de formă a vorbirii, datorită unor modificări

psihopatologice; ~**megalopsie** (v. megal/o-, v. -opsie), s.f., iluzie vizuală care constă în impresia că obiectele sunt alungite sau lățite în jurul propriului ax; ~**melie** (v. -melie), s.f., dezvoltare anormală a membrilor; ~**menie** (v. -menie), s.f., tulburare a fluxului menstrual, însoțită de dureri; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., imposibilitatea de a dimensiona și de a ghida precis mișcările; ~**mimie** (v. -mimie), s.f., tulburare a capacității de exprimare prin gesturi mimice; ~**mnezie** (v. -mnezie), s.f., perturbare a memoriei; ~**morfie** (v. -morfie), s.f., diformitate congenitală sau câștigată; ~**morfofobie** (v. morfo-, v. -fobie), s.f., tulburare de ordin psihic constând în ideea obsesivă de a avea un defect fizic inestetic, de obicei al feței; ~**morfofen** (v. morfo-, v. -gen.), adj., dismorfogenic*; ~**morfo-genetic** (v. morfo-, v. -genetic), adj., referitor la dismorfogeneza; ~**morfoeneză** (v. morfo-, v. -eneză), s.f., proces care duce la apariția formelor și structurilor anormale ale materiei vii; ~**morfo-genic** (v. morfo-, v. -genic), adj. (despre un factor) care induce anomalii morfologice; *sin.* **dismorfofen**; ~**morfologie** (v. morfo-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază malformațiile congenitale la plante și la animale; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., anomalie a formei unei părți a corpului; ~**odie** (v. -odie), s.f., miros fetid produs de unele secreții; ~**odont** (v. -odont), adj. (despre țătâna cochiliei) cu dinți reduși sau regresați până la dispariție; ~**ontogenetic** (v. onto-, v. -genetic), adj., referitor la disontogeneza; ~**ontogeneza** (v. onto-, v. -eneză), s.f., tulburare a dezvoltării embrionare normale; ~**opie** (v. -opie), s.f., slăbire a acuității vizuale; ~**opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii; ~**orexie** (v. -orexie), s.f., perturbare a poftii de mâncare; ~**organoplazie** (v. organo-, v. -plazie), s.f., tulburare patologică în dezvoltarea totală a complexului morfofuncțional caracteristic unui organ; ~**ortografie** (v. orto-, v. -grafie), s.f., tulburare a însușirii ortografice, însoțită de dislexie; ~**osmie** (v. -osmie), s.f., perturbare a simțului olfactiv; ~**ostoză** (v. -ostoză), s.f., osificare defec-tuoasă a cartilajelor fetale; ~**pareunie** (v. -pareunie), s.f., durere violentă în timpul actului sexual, manifestată la femeie; ~**pepsie** (v. -pepsie), s.f., tulburare a procesului de digestie; ~**peptic** (v. -peptic), adj., s.m. **1.** Adj. Referitor la dispepsie. **2.** S.m. Persoană care suferă de dispepsie; ~**plastic** (v. -plastic), adj., referitor la displastie; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., înfățișare defectuoasă, congenitală sau dobândită, a unui organ anatomic extern; ~**platopsie** (v. plat/o-, v. -opsie), s.f., iluzie vizuală care constă în tulburarea capacității de percepție a reliefului, spațiul fiind perceput bidimensional și nu tridimensional; ~**plazie** (v. -plazie), s.f., anomalie în dezvoltarea țesuturilor, organelor sau regiunilor anatomice; ~**pnee** (v. -pnee), s.f., tulburare respiratorie de origine cardiacă sau nervoasă; ~**pragie** (v. -pragie), s.f., manifestare dureroasă

a unei funcții anatomice; **-praxie** (v. -praxie), s.f., incapacitate de a executa mișcări coordonate, ca urmare a unor leziuni ale creierului; *sin.* **apraxie**; **-rafie** (v. -rafie), s.f., lipsa sudurii anatomice; **-ritmie** (v. -ritmie), s.f., ansamblul modificărilor anormale ale ritmului electroencefalogramic; **-tanasia** (v. -tanasia), s.f., moarte dificilă, cu comă grea și dureri prelungite; **-taxie** (v. -taxie), s.f., ataxie parțială; **-termie** (v. -termie), s.f., tulburare a termoreglării organismului uman; **-timie** (v. -timie), s.f., modificare în sens depresiv a tonusului afectiv; **-tocie** (**-tochie**, **-tokie**) (v. -tocie), s.f., naștere dificilă; **-tomie** (v. -tomie), s.f., ansamblul tulburărilor de pronunție; **-tonie** (v. -tonie), s.f. 1. Dereglare a tonusului funcțional al sistemului nervos vegetativ. 2. Tulburare în reglarea inervației tonice a musculaturii netede sau striate; **-topie** (v. -topie), s.f., anomalie în situarea unui organ anatomic; **-trof** (v. -trof), adj., distrofic* (1); **-trofic** (v. -trofic), adj. 1. (Despre lacuri) Sărac în materii nutritive, dar bogat în substanțe humice; *sin.* **distrof**. 2. Cu organe omoloage inegal dezvoltate; **-trofie** (v. -trofie), s.f., stare patologică a nutriției țesuturilor sau organelor animale sau vegetale; **-urie** (v. -urie), s.f., greutate la urinare. **DISC-**, v. **DISCO-**. ■ **-artroză** (v. -artroză), s.f., afecțiune cu caracter degenerativ care afectează discurile intervertebrale. **DISCI-** „disc, rotund”. ◊ lat. *discus* „disc” > fr. *disci*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *disci*. ■ **-fior** (v. -fior), adj. (despre o plantă) care are receptaculul floral în formă de disc; **-form** (v. -form), adj., de forma unui disc. **DISCO-** „disc, rotund, rotat, discal”. ◊ gr. *diskos* „disc” > fr. *disco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *disco-* > rom. *disco-*. ■ **-blastic** (v. -blastic), adj. (despre un embrion meroblastic) în formă de disc; **-carp** (v. -carp), s.n., apoteciu în formă de disc, pe care se găsește stratul hifnial al ascomicetelor; **-carpic** (v. -carpic), adj., referitor la disco-carp; **-cotili** (v. -cotili), s.m. pl., viermi ectoparaziți, cu corpul oval și turtit dorsoventral, care trăiesc pe branhiile salmonidelor; **-filie** (v. -filie), s.f., pasiune pentru discuri; **-for** (v. -for), adj., care poartă un disc; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a nucleului unui disc intervertebral; **-id** (v. -id), adj., în formă de disc; *sin.* **discoidal**; **-lite** (v. -lit), s.n. pl., formațiuni rotunde sau elipsoidale, concentrice, prezente în nămolurile calcaroase batiale sau în depozitele cretoase; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., ordin de ciuperci din clasa ascomicetelor, cu corpul de fructificație în formă de disc sau de cupă; **-patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a discurilor intervertebrale; **-podiu** (v. -podiu), s.n., receptacul floral în formă de disc; **-radiculografie** (v. radiculo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de punere în evidență a spațiului discal și a rădăcinilor nervoase rahidiene.

DISO- „dublu, geamăn, geminat”. ◊ gr. *dissos* „dublu” > fr. *disso-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *diso-*. ■ **-genie** (v. -genie), s.f., condiție de a avea două sexualități în perioada de maturitate a aceluiași organism: una larvară și alta adultă; *sin.* **disogonie**; **-gonie** (v. -gonie), s.f., disogonie*; **-morf** (v. -morf), adj., cu două forme; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe geminate. **DISPERSO-** „dispersie”. ◊ lat. *dispersus* „împrăștiat, răspândit” > fr. *disperso*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *disperso-*. ■ **-metrie** (v. -metrie), s.f., determinare a gradului de dispersie a aerosolilor. **DISTORSIO-** „distorsiune”. ◊ lat. *distorsio* „răsucire, sucire” > fr. *distorsio* > rom. *distorsio-*. ■ **-metru** (v. -metru), s.n., aparat care servește la măsurarea distorsiunilor armonice. **-DIT** „care locuiește, care intră, care pătrunde”. ◊ gr. *dynein* „a intra, a pătrunde” > fr. *-dyte*, engl. *id.*, germ. *-dyt* > rom. *-dit*. **DIVERSI-** „diferit, variat”. ◊ lat. *diversus* „deosebit, felurit” > fr. *diversi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *diversi-*. ■ **-color** (v. -color), adj. (despre o frunză) care este colorat deosebit pe cele două fețe; **-fior** (v. -fior), adj., cu flori de diverse forme; **-form** (v. -form), a cărui formă este variabilă. **DIVERTICUL-**, v. **DIVERTICULO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unui diverticul al tubului digestiv. **DIVERTICULO-** „diverticul, fund anatomic”. ◊ lat. *diverticulum* „loc ferit, adăpost” > fr. *diverticulo-* > rom. *diverticulo-*. ■ **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare operatorie într-o poziție dorită a diverticulului unui organ cavităar; **-stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie la piele a unui diverticul Meckel, care nu poate fi extirpat. **DIZ-**, v. **DIS-**. **-DOC₁** „care conține”. ◊ gr. *dokhos* „care conține, recipient” > fr. *-doque*, lat. sav. *-dochus* > rom. *-doc₁*. **-DOC₂** „grindă, bară”. ◊ gr. *dokos* „bărnă, grindă” > fr. *-docus*, engl. *id.*, germ. *-dokus* > rom. *-doc₂*. **-DOCHIU** „recipient, receptacul”. ◊ gr. *dokheion* „recipient” > lat. sav. *-dochium*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-dochiu*. **DOCIMO-** „examen, notare”. ◊ gr. *dokime* „probă, examen, test” > fr. *docimo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *docimo-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., specializat în docimologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul examinării și notării elevilor; *sin.* **docimonomie**; **-nomie** (v. -nomie), s.f., docimologie*. **DOCUMENTO-** „documentare”. ◊ lat. *documentum* „dovadă, act” > it. *documento-* > rom. *documento-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., tehnică a descrierii documentelor; **-logie** (v. -logie), s.f., știință a documentelor ca fenomene ale vieții socioculturale.

DODEC-, v. **DODECA-**. ■ ~andrie (v. -andrie), s.f., grup de plante cu 12 stamine în clasificăția lui Linné; ~andru (v. -andru), adj., care are 12 stamine.

DODECA- „doisprezece”. ◇ gr. *dodeka* „doisprezece” > fr. *dodéca-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *dodeka-* > rom. *dodeca-*. ■ ~edru (v. -edru), s.n., polledru cu 12 fete; ~fonie (v. -fonie), s.f., tehnică modernă de compoziție muzicală, care utilizează cele 12 sunete, ale gamei cromatice; ~gin (v. -gin), adj., care are 12 pistile; ~ginie (v. -ginie), s.f., grup de plante cu 12 pistile în clasificăția lui Linné; ~gon (v. -gon), s.n., poligon cu 12 laturi și tot atâtea unghiuri; ~mer (v. -mer), adj., format din 12 părți; ~petal (v. -petal), adj., care are 12 petale. ~silab (v. -silab), adj., s.m. (vers) care are 12 silabe.

DOLABRI- „toporaș, dolabrat”. ◇ lat. *dolabra* „topor, secure” > fr. *dolabri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dolabri-*. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de toporaș; ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) care are forma unui topor cu lama convexă.

DOLEI- „butoiaș”. ◇ lat. *dolium* „butoi, chiup” > fr. *doléi-*, lat. sav. *id.* > rom. *dolei-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre o tulpină) în formă de butoiaș; *sin. doliiform*.

DOLIC-, v. **DOLICO-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spini lungi.

DOLICHO-, v. **DOLICO-**.

DOLICO- (**DOLICHO-** și **DOLIHO-**) „alungire, lung, alungit, prelung”. ◇ gr. *dolikhos* „lung, alungit” > fr. *dolicho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, it. *dolico-* > rom. *dolico-*, *dolicho-* și *dolicho-*. ■ ~blast (v. -blast), s.n., ramură alungită, purtătoare de frunze și flori; ~carp (v. -carp), s.n., fruct alungit; ~carpic (v. -carpic) adj., cu fructe alungite; ~cefal (v. -cefal), adj., s.m. și f. (persoană) care are cutia craniană alungită din față către spate; ~cefalie (*dolichocefalie*) (v. -cefalie) s.f., malformație a craniului caracterizată prin alungirea diametrului său anteroposterior; ~cnemie (v. -cnemie), s.f., malformație constând în alungirea osului tibial; ~colie (v. -colie), s.f., malformație care constă în alungirea anormală a colonului; ~cran (v. -cran), adj. (despre un craniu) care are indicele de lățime cuprins între 70 și 74,9; ~der (v. -der), adj., s.m. (individ) care are gâtul disproporționat de lung; ~enterie (v. -enterie), s.f., malformație care constă în alungirea intestinului; ~gnatie (v. -gnatie), s.f., formă pe care o prezintă maxilarul în dolicocefalie; ~leptocefal (v. lepto-, v. -cefal), adj., s.m. și f. (persoană) a cărei cutie craniană este lungă, înaltă și îngustă; ~megalie (v. -megalie), s.f., alungire și dilatare a unei părți aparținând tubului digestiv; ~morf (v. -morf), adj. (despre un tip uman) cu trăsături alungite; ~morfie (v. -morfie), s.f., deformație congenitală, caracterizată prin alun-

girea și subțierea excesivă a degetelor; ~nemă (v. -nemă), s.f., stadiu din profaza mitotică, definit prin alungirea filamentelor cromatice; ~pod (v. -pod), adj. (despre insecte) cu picioare lungi; ~sigmoid (v. sigmo-, v. -id), s.n., malformație caracterizată prin alungirea excesivă a segmentului sigmoid al colonului; ~stenomelie (v. steno-, v. -melie), s.f., arahnodactilii*; ~stil (v. -stil), adj., cu stilul lung; ~tipic (v. -tipic), adj., de formă alungită; ~zaur (v. -zaur), s.m. reptilă fosilă lacertiliană din cretacic.

DOLIHO-, v. **DOLICO-**.

DOLIO- „butoi, butoiaș”. ◇ lat. *dolium* „butoi” > engl. *dolio-*, fr. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dolio-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de butoi.

DOLIOLI- „butoiaș”. ◇ lat. *doliolum* „butoi mic” > fr. *dolioli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dolioli-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre o tulpină) în formă de butoiaș.

-DOM (-DOMĂ) „casă, domiciliu, edificiu”. ◇ gr. *doma* „casă, locuință” > fr. *-dome*, engl. *id.*, germ. *dom* > rom. *-dom* și *-domă*.

DOMATO- „casă, locuință”. ◇ gr. *doma, atos* „adăpost, încăpere, casă” > fr. *domato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *domato-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a sta închis în casă.

-DOMĂ, v. **-DOM**.

-DONEZĂ „tremurare, tremurătură”. ◇ gr. *done-sis* „vibrație, tremurare” > fr. *-donèse*, engl. *id.*, it. *-donesi* > rom. *-doneză*.

DORA- „blănuri de animale”. ◇ gr. *dora* „piele, blană” > fr. *dora-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *dora-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a atinge blănuri de animale.

DORIO- „lance, lanceolat”. ◇ gr. *dory* „lance, su-liță” > fr. *doryo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dorio-*. ■ ~fil (v. -fil), adj., cu frunze lanceolate.

DORO- „dar, cadou”. ◇ gr. *doron* „dar, plocon” > fr. *doro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *doro-*. ■ ~manie (v. -manie), s.f., dorință patologică de a face daruri persoanelor din anturaj.

DORSI- „spate, dorsal, posterior”. ◇ lat. *dorsum* „spate” > fr. *dorsi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dorsi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., cu sporangii situați în spatele frunzei; ~grad (v. -grad), adj., care se deplasează pe spate.

-DOXIE „credință, opinie”. ◇ gr. *doxa* „păreră, opinie, credință” > fr. *-doxie*, germ. *id.*, engl. *-doxy* > rom. *-doxie*.

DOXO- „opinie, păreră, glorie, credință”. ◇ gr. *doxa* „păreră, credință” > fr. *doxo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *doxo-*. ■ ~graf (v. -graf), s.m. (În Grecia antică) Autor care culegea părerile filozofilor și le expunea pe probleme; ~logie (v. -logie), s.f. 1. Cântare liturgică închinată Sfintei Treimi. 2. (În logică) Enunț care se limitează la reproducerea unei opinii sau a unei aparențe. 3. Studiu al rolului pe care îl are evaluarea în școală; ~metrie (v. -metrie), s.f., sistem de

determinare și de măsurare statistică a opiniei publice în legătură cu o anumită chestiune.

DOZI- „doză, cantitate”. \diamond gr. *dosis* „parte, porție” > fr. *dosi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *dozi-*. ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care tratează despre tehnica măsurării dozelor de radiații; **-metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Aparat pentru măsurarea dozelor de radiații. 2. Aparat utilizat pentru măsurarea cantității de lumină produsă într-un interval de timp de o sursă luminoasă.

DREPANI- „seceră”. \diamond gr. *drepanon* „seceră” > fr. *drépani-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *drepani-*. ■ **-form** (v -form), adj. (despre o pâstăie) care este curbat în formă de seceră.

DREPANO- „seceră, falcat”. \diamond gr. *drepanon* „seceră” > fr. *drépano-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *drepano-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe falcate; *sin. drepanocarpic*; **-carpic** (v. -carpic), adj., drepanocarp*; **-cit** (v. -cit), s.n., hematie în formă de seceră; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze în formă de seceră; **-id** (v. -id), adj., în formă de seceră.

DRIMI- „sărat, bogat în săruri”. \diamond gr. *drimys* „acid, acru” > fr. *drimy-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *drimi-*. ■ **-fil** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care prosperă pe terenurile sărate; **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante adaptate la solurile bogate în săruri minerale.

-DRIMIU „vegetație de arbori și arbuști”. \diamond gr. *drymos* „crâng, pădure” > fr. *-drymium*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-drimiu*.

DRIMO- „crâng pădure”. \diamond gr. *drymos* „pădure, crâng” > fr. *drymo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *drimo-*. ■ **-filo** (v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) care cresc în crânguri; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante lemnoase de talie mică, din care fac parte arbori și arbuști.

DRIO- „arbore, stejar”. \diamond gr. *drys, dryos* „arbore, stejar” > fr. *dryo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *drio-*.

■ **-fil** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește pe stejari; **-pitec** (v. -pitec), s.m., maimuță fosilă antropoidă și arboricolă, care a trăit la începutul perioadei neogene; **-pteris** (v. -pteris), s.m., ferigă din familia polipodiaceelor.

-DROM (-DROMĂ) „drum, cursă, orientare, direcție, sens, teren pentru rulare”. \diamond gr. *drómos* „drum, teren, cursă, alergare” > fr. *-drome*, engl. *-drome* și *-dromous*, germ. *-drom*, lat. sav. *-dromus* > rom. *-drom* și *-dromă*.

DROMA- „alergător”. \diamond gr. *dromas* „agil” > fr. *droma-*, lat. sav. *id.* > rom. *droma-*. ■ **-teriu** (v. -teriu), s.m., animal fosil din triasicul superior, care prezintă caractere accentuate de reptilă și unele caractere de mamifere.

-DROMĂ, v. **-DROM**.

-DROMIC „care acționează, care mișcă”. \diamond gr. *dromos* „fugă, cursă, alergare” > fr. *-dromique*, engl. *-dromic* > rom. *-dromic*.

-DROMIE „orientare, direcție, sens”. \diamond gr. *dromos* „fugă, cursă, alergare” > fr. *dromie*, germ. *id.*, engl. *-dromy* > rom. *-dromie*.

DROMO- „mers, drum, deplasare, fugă, direcție, orientare”. \diamond gr. *dromos* „fugă, cursă, alergare, drum parcurs” > fr. *dromo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *dromo-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de călătorie sau de drumuri; **-lepsie** (v. -lepsie), s.f., formă de aură epileptică; **-manie** (v. -manie), s.f., simptom la unii bolnavi psihici, manifestat printr-un impuls irezistibil de a vagabonda; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea alergărilor în scop terapeutic; **-trop** (v. -trop), adj., care favorizează propagarea influxului nervos sau a contracției musculare; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la dromotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., fenomenul de creștere spiralată a plantelor cățăărătoare.

DROSO- „rouă”. \diamond gr. *drosos* „rouă” > fr. *droso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *droso-*. ■ **-filă** (v. -fil₁), s.f., insectă dipteră ale cărei larve trăiesc în materiile în stare de fermentație; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a cantității de rouă care a căzut în timpul unei nopți; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea cantității de rouă depusă în cursul unei nopți.

DRUPI- „drupă, fruct cu sămbure”. \diamond lat. *drupa* „măslină coaptă” > fr. *drupi-*, lat. sav. *id.* > rom. *drupi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă drupe; **-form** (v. -form), adj., în formă de drupă.

DUCTILO- „ductibilitate”. \diamond lat. *ductilis* „maleabil” > fr. *ductilo-*, engl. *id.*, germ. *duktilo-* > rom. *ductilo-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară ductibilitatea unor substanțe.

-DULIE „robie, servitute”. \diamond gr. *douleia* „robie, sclavie” > fr. *-dulie* și *-doulie*, germ. *-dulie*, it. *-dulia* > rom. *-dulie*.

DUO- „doi, dublu”. \diamond lat. *duo* „doi” > fr. *duo-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *duo-*. ■ **-diodă** (v. di-, v. -odă₁), s.f., tub electronic care cuprinde două diode sub aceiași înveliș; **-pentodă** (v. pent/o-, v. -odă₁), s.f., tub electronic care conține sub același înveliș două pentode; **-triodă** (v. tri-, v. -odă₁), s.f., tub electronic care cuprinde într-un singur înveliș două triode.

DUODEN-, v. **DUODENO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a duodenului.

DUODENO- „duoden, duodenal”. \diamond lat. *duodenum* [*digitorum*] „de douăsprezece [degete]” > fr. *duodéno-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *duodeno-*.

■ **-cistostomie** (v. cisto-, v. -stomie), s.f., duodenocolecistomie*; **-colecistostomie** (v. cole-, v. cisto-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei comunicații între vezicula biliară și duoden; *sin. duodenocistostomie*; **-coledocostomie** (v. coledoco-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei comunicații între duoden și canalul coledoc; **-enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f.,

realizare chirurgicală a unei comunicații între duoden și un alt segment al intestinului subțire; **-ileostomie** (v. ileo-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei legături între duoden și ileon; **-jejúnostomie** (v. jejuno-, v. -stomie), s.f., realizare chirurgicală a unei legături între duoden și jejun; **-pancreatectomie** (v. pancreat/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a potcoavei duodenale, împreună cu capul pancreasului; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a duodenului; **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a duodenului; **-rafie** (v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a unei plăgi a duodenului;

-scopie (v. -scopie), s.f., examinare medicală a duodenului; **-sfincterectomie** (v. sfincter/o-, v. -ectomie), s.f., rezecție operatorie a duodenului și a sfincterului piloric; **-stomie** (v. -stomie), s.f. realizare chirurgicală a unei legături între duoden și exteriorul organismului; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a duodenului.

DURO- „duritate”. ◊ lat. *durus* „tare, dur” > fr. *duro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *duro-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat care măsoară duritatea prin apăsare statică, utilizat în industria cauciucului; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru măsurarea durității metalelor.

E

EBULIO- „fierbere, ebuliție”. ◊ lat. *ebullio, ire* „a clocoli, a fierbe” > fr. *ébullio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ebulio-*. ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., ebulioscopie”; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea conținutului de alcool al unui lichid prin stabilirea punctului său de fierbere; *sin. ebulioscop*; **-scop** (v. -scop) s.n., ebuliometru”; **-scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de determinare a greutateii moleculare pe baza temperaturii de fierbere; *sin. ebuliometrie*.

ECHI- egal, asemănător. ◊ lat. *aequus* „asemănător, egal” > fr. *équi-*, lat. sav. *aequi-*, it. *equi-*, germ. *äqui-* > rom. *echi-*. ■ **-valv** (v. -valv), adj. (despre o moluscă) cu valve egale ca mărime și ca formă; **-voc** (v. -voc), adj. (despre un termen) care poate fi interpretat în mai multe feluri.

ECHILIBRO- echilibrare. ◊ lat. *aequilibrium* „echilibru” > fr. *équilibre* > rom. *echilibro-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat de măsurare a echilibrării.

ECHIN-, v. ECHINO-. ■ **-oftalmie** (v. -oftamie), s.f., blefarită cu erjecția cililor.

ECHINI- „arici, țepi, setă, setular”. ◊ lat. tz. *echinus* „arici” > fr. *échin-*, lat. sav. *echini-* > rom. *echini-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. care este prevăzută cu spini sau cu o setă rigidă; **-form** (v. -form), adj., asemănător cu un arici.

ECHINO- „arici, ghimpi, setă, țepos, setular”. ◊ gr. *ekhinós* „arici” > fr. *échino-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *echino-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., care are fructe spinoase; **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul țepos; **-coc** (v. -coc), s.m., vierme parazit din clasa cestodelor, care trăiește ca adult în intestinele carnivorelor; **-derm** (v. -derm), s.n. pl., încrengătură de animale marine nevertebrate, cu simetrie radiașă și schelet caicaros, acoperite cu țepi; **-for** (v. -for), adj. (despre un fruct) acoperit cu spini; **-id** (v. -id), adj., în formă de arici; **-rinc** (v. -rinc), s.m., vierme parazit nematelmint din ordinul acantocefalilor; **-spor** (v. -spor), adj., cu spori țepoși; **-stomi** (v. -stom), s.m. pl., viermi paraziti din clasa trematodelor, care infestază în mod incidental și omul.

ECHO-, v. ECO₂-.

-ECIC „de habitat, referitor la habitat”. ◊ gr. *oikos* „casă, locuință” > fr. *écique*, lat. sav. *-oecicus*, engl. *-oecic* > rom. *-ecic*.

ECIDIO- „ecidie, corp de lactofacție”. ◊ gr. *oikidion* „căsuță” > fr. *écidio-*, lat. sav. *aecidio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ecidio-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., spor asexuat binucleat, format în ecidiile uredinațelor; *sin. ecidiospor*; **-sor** (v. -sor), s.m., îngrămădire de ecidiospori; **-spor** (v. -spor), s.m., ecidiocit”.

ECLEZIO- „cler, biserică”. ◊ gr. *ekklesia* „adunare, biserică” > fr. *ecclésio-*, engl. *id.* > rom.

eclezio-. ■ **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a bisericii; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Parte a teologiei care tratează despre biserică. 2. Știința construirii și decorării bisericilor.

ECLI- „pantă, înclinație”. ◊ gr. *ekklines* „în pantă, înclinat” > fr. *écli-*, germ. *ekkl-*, engl. *ecli-* > rom. *ecli-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument topografic care măsoară diferența de nivel.

ECO₁- (OECO- „casă, locuință, familie, mediu ambiant, habitat”. ◊ gr. *oikos* „casă, locuință” > fr. *éco-* și *oeco-*, it. *eco-*, lat. sav. *oeco-*, engl. *eco-* și *oeco-*, germ. *öko-* > rom. *eco₁-* și *oeco-*. ■ **-biotic** (v. -biotic), adj. (despre un organism) adaptat la un mod specific de viață; **-bioză** (v. -bioză), s.f., adaptarea unui organism la un mod specific de viață; **-cid** (v. -cid), s.n., distrugere metodică a florei și faunei; **-climatic** (v. -climatic), adj., cu climat condiționat de factorii ecologici; **-clin** (v. -clin), s.n., variație morfologică sau fiziologică, corelată cu o variație ecologică; **-clinic** (v. -clinic), adj., referitor la ecoclin; **-dem** (v. -dem), adj., s.n. (populație) care trăiește într-o zonă ecologică bine definită; **-etolog** (v. eto-, v. -log), s.m. și f., specialist în ecoetologie; **-etologie** (v. eto-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază influența condițiilor de mediu asupra comportamentului și obiceiurilor organismelor; **-fene** (v. -fen), s.f. pl., organisme vegetale cu genotipuri asemănătoare, dar cu fenotipuri deosebite; **-fenotip** (v. fenotip, v. -tip), s.n., modificare fenotipică determinată de mediul înconjurător; **-fite (-oecofite)** (v. -fit), s.f. pl., plante introduse în mod voluntar de om în același spațiu geografic; **-fiziolog** (v. fizio-, v. -log), s.m. și f., specialist în ecofiziologie; **-fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază fiziologia diferitelor grupe de organisme în corelație cu mediul lor natural; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f., persoană care suferă de ecofobie; **-fobie** (v. -fobie), teamă patologică de a sta singur în casă; **-for** (v. -for), adj. (despre moluște) care își poartă cochilia; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la ecogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Proces de formare a condițiilor ecologice. 2. Stabilire a unor relații între viețuitoare și mediu, în cursul evoluției; **-geografic** (v. geo-, v. -grafic), adj., care este condiționat de factorii ecologici și geografici; **-grafie** (v. -grafie), s.f., studiul evoluției mediului înconjurător; **-id** (v. -id), s.m., ansamblul factorilor biologici; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în ecologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază relațiile reciproce dintre organisme și mediul lor de viață; **-manie** (v. -manie), s.f., comportament aberant al bolnavului psihic față de membrii familiei sale; **-morte** (v. -mor), adj., s.f. pl. (plante)

cu comportament identic față de un anumit factor ecologic; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare a unor caractere morfologice ale plantelor sub influența factorilor mediului înconjurător; **-nomic** (v. -nomic), adj., referitor la economie; **-nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază fenomenele privind producția, distribuția și consumul bunurilor materiale într-o colectivitate umană; **-pedologie₁** (v. pedo₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază caracterele somatice determinate de factorii ecologici; **-pedologie₂** (v. pedo₂-, v. -logie₁), s.f., știință care studiază influența solurilor asupra organismelor vegetale și animale; **-proterandrie** (v. proter/o-, v. -andrie), s.f., fenomen de maturizare a florilor masculine înaintea celor femele; **-proteroginie** (v. protero-, v. -ginie), s.f., fenomen de maturizare a florilor femele înaintea celor masculine; **-sferă** (v. -sferă), s.f., nume generic pentru atmosferă, hidrosferă, biosferă și pentru stratul superficial al litosferei, populate de viețuitoare; **-tip** (v. -tip) s.n. 1. Grup de plante sau de animale din aceeași specie, cu anumite însușiri ereditare proprii, dobândite sub influența condițiilor de mediu. 2. Rasă ecologică adaptată sub aspect genetic; **-tipic** (v. -tipic), adj., referitor la ecotip; **-ton** (v. -ton), s.n. 1. Areal de tranziție între două comunități de plante. 2. Populație de tranziție de pe arealul intermediar dintre două asociații vegetale sau animale; **-top** (v. -top), s.n., habitat particular determinat de intersecția unui complex de factori fiziogeografici; **-topic** (v. -topic), adj., relativ la ecotop; **-toxicolog** (v. toxico-, v. -log), s.m. și f., specialist în ecotoxicologie; **-toxicologie** (v. toxico-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază acțiunea elementelor și substanțelor toxice din mediul înconjurător asupra sistemelor biologice; **-trofobioză** (v. trofo-, v. -bioză), s.f., schimb de hrană între viitoarele larve și insectele adulte.

ECO₂- (ECHO-) „sunet, zgomot, ecou, semnal sonor, imitație”. ◊ gr. *ekhos* „sunet, ecou” > fr. *écho*-, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *eco₂-* și *echo*-. ■ **-acuzie** (v. -acuzie), s.f., tulburare a funcției auditive, caracterizată prin perceperea unui sunet auzit altădată; **-cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., aplicație a ecografiei la studiul inimii; **-chinezie** (v. -chinezie), s.f., tendință patologică de imitare automată a acțiunilor și gesturilor persoanelor din jur; *sin.* **ecopraxie**; **-encefalografie** (v. encefalo-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnosticare a proceselor patologice intracraniene cu ajutorul ultrasunetelor; **-estezie** (v. -estezie), s.f., semnale somatoestezice false, determinate de propagarea difuză a excitației; **-frazie** (v. -frazie), s.f., tendință patologică de repetare automată a propozițiilor auzite la alte persoane; **-graf (echograf)** (v. -graf), s.n., aparat pentru aprecierea densității mediilor, bazat pe principiul vibrațiilor ultrasonore; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Metodă de apreciere

a densității țesuturilor cu ajutorul ecoului reflectat de vibrațiile ultrasonore. 2. Intercalar în scris de către bolnav a unor cuvinte auzite întâmplător; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la ecograf; **-lalie** (v. -lalie), s.f., repetare automată a cuvintelor spuse de interlocutor, constituind un simptom al unor boli nervoase; **-metrie** (v. -metrie), s.f., procedeu de determinare a nivelului unui lichid într-o sondă; **-metru** (v. -metru), s.n., aparat de măsurare a adâncimii nivelului de lichid într-o gaură de sondă, pe baza reflexiei undelor sonore; **-mimie** (v. -mimie), s.f., imitare a expresiilor mimice ale persoanelor din jur, care apare în anumite stări patologice; **-mnezie** (v. -mnezie), s.f., simptom în unele intoxicații, care constă în retrăirea multiplă a unui eveniment, la care subiectul a participat; **-patie** (v. -patie), s.f., manifestare patologică constând în repetarea fără sens a unor cuvinte sau acțiuni; **-praxie** (v. -praxie), s.f., ecochinezie*; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat care, utilizând ultrasunetele, vizualizează pe un ecran capul copilului înainte de naștere; **-scopie** (v. -scopie), s.f., imagine obținută cu ecoscopul; **-timie** (v. -timie), s.f., reflectare în reacțiile emoționale ale unei persoane a tonusului afectiv al celor din jur.

ECREMO- „suspendat, care atârână”. ◊ gr. *ekkrēmos* „suspendat, atârnat” > fr. *eccremo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ecremo*-. ■ **-fil** (v. -fil), adj., cu frunze care atârână; **-riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini atârătoare.

ECRINO- „secreție”. ◊ gr. *ekkrino*, *ein* „a secreta” > fr. *ecrino*-, engl. *id.* > rom. *ecrino*-. ■ **-logie** (v. -logie), s.f., ramură a fiziologiei care studiază secrețiile.

-ECTAZIE „dilație, extensie”. ◊ gr. *ektasis* „alungire, dilatare” > fr. *-ectasie*, germ. *-ektasie*, it. *-ectasia*, lat. sav. *id.* > rom. *-ectazie*.

ECT-, v. **ECTO-**. ■ **-auxeză** (v. -auxeză), s.f., creșterea unui organ vegetal spre exterior prin substanța ramurii parentale.

ECTO- „extern, în afară”. ◊ gr. *ektos* „în afară, exterior” > fr. *ecto*-, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *ekto*- > rom. *ecto*-. ■ **-biont** (v. -biont), s.n., organism fixat pe fața externă a corpului gazdei; **-blast** (v. -blast), s.n. 1. Ectoderm* (1). 2. Lob membranos situat în partea opusă cotiledonului; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la ectoblast; **-cardie** (v. -cardie), s.f., anomalie congenitală care constă în situarea inimii în afara cardiei; **-carp** (v. -carp), s.n. 1. Peretele extern al pericarpului fructelor. 2. Corp de fructificație rezultat din straturile externe ale aparatului vegetativ; **-chelostomie (-kelostomie)** (v. chelo-, v. -stomie), s.f., procedeu de tratare a herniei pe cale ventrală, prin deschiderea sacului herniar; **-cianoză** (v. -cianoză), s.f., algotrofism pe suprafața externă sau în celulele moarte ale

fanerogamelor; ~**ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre tuburi cribrale) care se află în afara sclerogenului și sub țesutul epidermal; ~**colostomie** (v. colo-, v. -stomie), s.f., deschidere operatorie la nivelul epidermei a unui segment de colon; ~**crine** (v. -crin), adj., s.f. pl. (substanțe) care sunt eliminate în mediu de către organismele componente ale unei biocenoză; ~**croic** (v. -croic), adj. (despre un pigment) care este situat pe suprafața celulei sau a hifelor; ~**derm** (v. -derm), s.n. 1. Înveliș extern al embrionului celular, din care provin tegumentele și sistemul nervos; *sin.* **ectoblast** (1). 2. Strat unicelular extern al peretelui corpului celenteratelor; ~**dermic** (v. -dermic), adj., derivat din ectoderm; ~**dinamomorf** (v. -dino-, v. -morf), adj. (despre un sol) format sub acțiunea predominantă a factorilor climatici; ~**endotrof** (v. endo-, v. -trof), adj. (despre micoriză) în care hifele ciupercii pătrund atât între celulele scoarței rădăcinilor, cât și în interiorul celulelor din vârful rădăcinilor; ~**endotrofic** (v. endo-, v. -trofic), adj., care prezintă parazitism ectotrofic și endotrofic; ~**fit** (v. -fit), adj., s.f. pl. 1. (Despre un organism vegetal) Care trăiește ca parazit la exteriorul unei plante. 2. S.f. pl. Paraziți vegetali pe fața externă a plantei-gazdă; 3. Paraziți vegetali de pe suprafața corpului uman; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la ectofite; ~**floic** (v. -floic), adj. (despre un fascicul lemnos) care este dispus central și acoperit cu țesut liberian; ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre o plantă) care parazitează pe suprafața corpului-gazdă; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la ectogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Ontogeneză produsă de factori externi. 2. Dezvoltare embrionară în afara organismului (in vitro); ~**genic** (v. -genic), adj. (despre un caracter) care este condiționat de factori de mediu; ~**glie** (v. -glie), s.f., strat extern al tubului medular primitiv embrionar; ~**goniu** (v. -goniu), s.n., sacul sporifer acoperit de epigoniu, care, cu acesta din urmă, formează arhegoniu; ~**mer** (v. -mer), s.n., blastomer care participă la formarea ectodermului; ~**mezoblast** (v. mezo-, v. -blast), s.n., pătură celulară embrionară, din a cărei diferențiere rezultă ectoblastul și mezoblastul; ~**mezoblastic** (v. mezo-, v. -blastic), adj., referitor la ectomezoblast; ~**mezoderm** (v. mezo-, v. -derm), s.n., mezoderm derivat din ectodermul primar al unui blastodisc bilaminar sau al unei gastrule; ~**morf** (v. -morf), adj. (despre un tip somatic) caracterizat prin dezvoltarea exagerată a membrilor în raport cu trunchiul, și a craniului în raport cu masivul facial; ~**pag** (v. -pag), s.m., făt teratologic dublu, caracterizat prin fuziunea pereților costosternali; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., zonă citoplasmatică periferică hialină; ~**plasmie** (v. -plasmie), s.f., bioplasma eliberată și structurată în condiții experimentale, în cadrul ședințelor de spiritism; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., granule de cianofi-

cină, prezente la algele albastre; ~**sarc** (v. -sarc), s.n., stratul extern al protoplasmei protozoarelor; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., zonă exterioară a cromozomului; ~**spor** (v. -spor), s.m., stratul extern al membranei sporilor de rezistență; ~**stromă** (v. -stromă), s.f., țesut format din hife miceliene, aflat pe suprafața organelor parazite; ~**trof** (v. -trof), adj. 1. (Despre un organism vegetal sau animal) Care duce o viață parazitară pe suprafața unui organism viu. 2. Cu micoriză la care filamentele miceliene se dezvoltă numai în straturile superficiale ale rădăcinilor plantei-gazdă; *sin.* **ectotrofic**; ~**trofic** (v. -trofic), adj., ectotrof* (2); ~**trop** (v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) care este curbat în afară; *sin.* **ectotrop**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., ectotrop*; ~**zoar** (v. -zoar), s.n., parazit extern care trăiește pe suprafața corpului unor ființe; *sin.* **ectoparazit, epizoar**.

-**ECTOMIE** „excizie, extirpare, ablație”. ◊ gr. *ektome* „tăiere, excizie” > fr. *-ectomie*, germ. *-ektomie*, lat. sav. *-ectomia*, engl. *-ectomy* > rom. *-ectomie*.

-**ECTOPIE** „deplasare, dislocare”. ◊ gr. *ektopos* „în alt loc, deplasat” > fr. *-ectopie*, germ. *-ektomie*, engl. *-ectopy*, lat. sav. *-ectopia* > rom. *-ectopie*.

ECTOPO- „situat la distanță”. ◊ gr. *ektopos* „în afară, îndepărtat” > fr. *ectopo-*, germ. *ektopo-* > rom. *ectopo-*. ■ ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie operatorie practică la o anumită distanță de organul anatomic asupra căruia se intervine chirurgical.

ECTRO- „malformație, anomalie, absență congenitală”. ◊ gr. *ektroo* „a avorta” > fr. *ectro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *ektro-* > rom. *ectro-*.

■ ~**dactilie** (v. -dactilie), s.f., lipsa congenitală a unuia sau a mai multor degete; ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre o substanță) care provoacă o malformație; ~**genic** (v. -genic), adj. referitor la ectrogenie; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., malformație produsă de dezvoltarea incompletă a unor organe; ~**mei** (v. -mei₁), s.m., monstru care prezintă ectromelie; ~**melie** (v. -melie), s.f., malformație care constă în lipsa congenitală a unui membru; ~**podie** (v. -podie), s.f., lipsa congenitală, parțială sau totală, a unui picior.

ECZEMATO- „eczemă”. ◊ gr. *ekzema, atos* „erupție cutanată” > fr. *eczémato-* > rom. *eczemato-*.

■ ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre o substanță) care provoacă eczeme; ~**id** (v. -id), adj., cu caractere simptomatice similare eczemei.

EDAFO- „sol, teren, pământ, edafon, edafic”. ◊ gr. *edaphos* „sol, teren, pământ” > fr. *édapho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *edaf-*. ■ ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., totalitatea plantelor care formează flora microscopică a solului; ~**fitic** (v. -fitic), adj., care are rădăcinile în sol și organele asimilatoare în aer; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care este produs de condițiile solului; ~**id** (v. -id), s.m., formațiune

geologică naturală, similară unui complex stratigrafic pedogenetic; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină care studiază solul din punct de vedere ecologic și fitopatologic. 2. Studiul formării, al compoziției și al influenței solului asupra organismului. 3. Disciplină care studiază rolul constituției celulare, tisulare și individuale, în răspunsul la influențe patologice fizice sau chimice; **-sferă** (v. -sferă), s.f., zonă a solului care este neinfluențată de rădăcinile plantelor; **-tip** (v. -tip), s.n., ecotip format sub acțiunea anumitor condiții de sol; **-tipic** (v. -tipic), adj., referitor la edafotip; **-top** (v. -top), s.n., ansamblul omogen de factori ecologici, specifici solului unei comunități de organisme vii; **-tropic** (v. -tropic), adj., relativ la edafotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., reacție de orientare a unui organism către factorii ecologici ai solului.

EDEO-, v. **EDOIO-**.

EDOIO- (**AIDOIO-**, **EDEO-**) „organe genitale”. \diamond gr. *aidoia* „organe genitale” > fr. *édoio-* și *aedoeo-*, germ. *aedio-*, lat. sav. *aedoeo-*, *aedio-* și *aidoio-*, engl. *aedio-* și *aidoio-* > rom. *edoio-*, *aidoio-* și *edoeo-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), s.m., monstru fără gură și cu maxilarele atrofiate, având deasupra ochilor o trompă în formă de penis; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a organelor de reproducere; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiu al organelor genitale; **-manie** (**aidoioomanie**) (v. -manie), s.f., exagerrare patologică a instinctului sexual al bărbatului; *sin.* **aidomanie**, **satiriazis**; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a organelor genitale; **-tomie** (v. -tomie), s.f., anatomie a organelor de reproducere.

-EDRIE „față, latură, muchie”. \diamond gr. *hedra* „bază, față” > fr. *-édrie*, germ. *id.*, it. *-edria* > rom. *-edrie*.

-EDRU „latură, bază, față”. \diamond gr. *hedra* „față bază, fundament” > fr. *-édre*, it. *-edro* > rom. *-edru*.

EDUCO- „educație, educativ”. \diamond lat. *educō*, are, „a crește, a instrui” > fr. *éduco-* > rom. *educō-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre factori psihosociali) care contribuie la formarea omului și la integrarea lui socială.

EFEBO- „tânăr, adolescent”. \diamond gr. *ephebos* „adolescent” > fr. *éphébo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *efebo-* > rom. *efebo-*. ■ **-crazie** (v. -crazie), s.f., sindrom caracterizat prin dureri de cap persistente, asociate cu tulburări endocrine; **-filie** (v. -filie₁), s.f., atracție homosexuală a bărbatilor către adolescenți; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la efebogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Totalitatea transformărilor care se produc în organism în timpul pubertății. 2. Dezvoltare aberantă și spontană a unei celule germinative masculine, provocând teratom testicular sau corioepiteliom. 3. Dezvoltare a gametului vegetal mascul, fără fecundare prealabilă; **-id** (v. -id),

adj., cu aspect de adolescent; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință a modificărilor structurale și funcționale ale pubertății masculine.

EFEMERO- „cu viață scurtă, efemer”. \diamond gr. *ephemerōs* „care durează o zi” > fr. *éphéméro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *efemero-*.

■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante cu perioada de vegetație scurtă; **-ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte artropode diptere și aeriene, cu viață foarte scurtă, ale căror larve se dezvoltă în apele dulci.

EFIDRO- „transpirație, sudoare”. \diamond gr. *ephidron* „transpirație” > fr. *éphidro-*, engl. *id.* > rom. *efidro-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de propria transpirație.

EFLUVIO- „flux, curent, efluviu”. \diamond lat. *effluvium* „curgere, curent” > fr. *effluvio-*, engl. *id.* > rom. *efluvio-*. ■ **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea fluxului electric în scop terapeutic.

EFUZIO „răspândire, efuziune”. \diamond lat. *efusio* „re-vărsare” > fr. *effusio-*, engl. *id.* > rom. *efuzio-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., dispozitiv care permite determinarea densității unui gaz ce străbate un înveliș poros.

EGERSI- „excitabilitate”. \diamond gr. *egersis* „erecție, trezire” > fr. *egersi-* > rom. *egersi-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical cu care se determină cronaxia și excitabilitatea neuromusculară.

-EGETIC „care, conduce, care îndrumă”. \diamond gr. *agetikos* „care conduce” > fr. *-égétique*, it. *-egético* > rom. *-egetic*.

EGO- „eu, propria persoană”. \diamond lat. *ego* „eu” > fr. *égo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ego-*. ■ **-centric** (v. -centric), adj., s.m. și f. (persoană) care privește totul prin prisma intereselor și sentimentelor proprii, considerându-se centrul oricărei situații; **-filie** (v. -filie₁), s.f., iubire de sine patologică; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație patologică a propriei persoane; **-latru** (v. -latru), adj., care este stăpânit de egolatrie; **-manie** (v. -manie), s.f., paroxismul patologic al egoismului; **-morfism** (v. -morfism), s.n., tendința de a atribui altei persoane, în încercarea de a o analiza, propriile dorințe, motive și modalități de reacție; **-patie** (v. -patie), s.f., manifestare comportamentală aberantă a unei persoane, în raport cu ceilalți membri ai grupului sau ai societății, determinată de supraevaluarea eului la personalitățile structurate dizarmonic; **-tropic** (v. -tropic), adj., relativ la egotropie; **-tropie** (v. -tropie), s.f., preocupare exagerată față de sine însuși, prezentă în psihopatii, intoxicații neuromedicamentoase etc.; *sin.* **egocentrism**, **narcisism**.

EGO- (**AEGO-**) „capră, behă de capră”. \diamond gr. *aix*, *aigos*, „capră” > fr. *égo-*, germ. *ägo-*, *aego-* și *ego-*, lat. sav. *ego-* și *aego-*, engl. *ego-* și *aego-*, it. *ego-* > rom. *ego-* și *aego-*. ■ **-bronhofonie** (v. bronho-, v. -fonie), s.f., bron-

hoegofonie*; ~ceras (aegoceras) (v. -ceras), s.m., specie de amonit caracteristic triasicului, cu cochilia răsucită spre interior și cu coaste proeminente; ~fonie (v. -fonie), s.f., voce asemănătoare behăitului de capră, cu timbru nazal, percepută stetoacustic la nivelul superior al unei colecții pleurale mijlocii.

ELACO- „mic, redus”. ◊ gr. *elakhys* „mic, scurt” > fr. *élacho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *elaco-*.

■ ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze mici; ~glos (v. -glos), adj. (despre o insectă) cu limbă minusculă.

ELAFO- „cerb”. ◊ gr. *elaphos* „cerb” > fr. *élapho-*, engl. *id.* > rom. *eiafo-*. ■ ~id (v. -id), adj., cu înfățișare de cerb.

ELAIO- „ulei, oleios, oleaginos”. ◊ gr. *elaion* „ulei de măsline” > fr. *élaio-*, engl. *elaio-* și *elaeo-*, germ. *elalo-*, lat. sav. *id.* > rom. *elaio-*. ■ ~cite (v. -cit), s.n. pl., celule grase, bogate în lipide, depuse sub formă de picături; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea densității uleiurilor grase; ~patie (v. -patie), s.f., umflătură nedureroasă cu conținut gras, prezentă la articulațiile distale ale membrilor inferioare; ~plaste (v. -plast), s.f. pl., leucoplaste cu roi important în formarea și în depunerea uleiurilor sub formă de picături; ~sferă (v. -sferă), s.f., corpuscul sferic gras, care este prezent în celulele parenchimului palisadic și spongios; ~zomi (v. -zom), s.m. pl., apendice de pe semințe sau fructe, cu conținut oleaginos, care sunt consumate de insecte, contribuind astfel la răspândirea plantelor.

-ELASMĂ „lamelă, cartilaj, solz”. ◊ gr. *elasma* „lamă cornoasă, placă, solz” > fr. *élasma*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-elasmă*.

ELASMO- „cartilaj, lamelă, cartilaginos”. ◊ gr. *elastos* „lamă cornoasă, placă” > fr. *élasmo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *elasma-*. ■ ~id (v. -id), adj. (despre solzi) în formă de lamelă cartilaginoasă; ~teriu (v. -teriu), s.m., rinocer gigant din cuaternar, cu o protuberanță mare pe frunte și una pe oasele nazale; ~zaur (~saur) (v. -zaur), s.m., reptilă gigantică marină din cretacic, din ordinul sauropterigenilor, cu corpul plat și cu membrele transformate în palete pentru înot.

ELASTO- „elasticitate, elastic”. ◊ gr. *elastes* „care se întinde” > fr. *élasto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *elasto-*. ■ ~cINETIC (v. -cINETIC), adj., referitor la vibrațiile elastice ale corpurilor, fără a se ține seama de cauzele pe care le produc; ~DINAMIC (v. -DINAMIC), adj., relativ la vibrațiile elastice ale corpurilor, ținându-se seama de cauzele care le produc; ~MER (v. -MER), s.m., polimer sintetic cu proprietăți plastice și elastice asemănătoare cauciucului natural; ~MERIC (v. -MERIC), adj., referitor la elastomeri; ~METRIE (v. -METRIE₁), s.f. 1. Măsurare a elasticității unor corpuri. 2. Măsurare a elasticității celulelor, țesuturilor și orga-

nelor vii; ~METRU (v. -METRU₁), s.n., aparat folosit în panificație pentru determinarea gradului de elasticitate a glutenului; ~PATIE (v. -PATIE) s.f., deficiență a țesutului elastic; ~PLASTIC (v. -PLASTIC), adj. (despre o substanță) care în același timp este elastică și plastică; ~REXIE (v. -REXIE), s.f., ruptură a fibrelor țesutului elastic; ~TONOMETRIE (v. TONO-, v. -METRIE₁), s.f., metodă de măsurare a tensiunii intraoculare.

ELATERO- „elater, celule sterile elastice”. ◊ gr. *elater, eros* „care împrăștie, care diseminează” > fr. *élatéro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *elatero-*. ■ ~FOR (v. -FOR), s.n. 1. Țesut generator de elater. 2. Organ filiform care poartă elaterile plantelor hepatică.

-ELCOZĂ (-HELCOZĂ) „ulcer, ulceratie”. ◊ gr. *helkosis* „ulcerație” > fr. *-elcose* și *-helcose*, germ. *-elkose* > rom. *-elcoză* și *-helcoză*.

ELECTO- „care alege, care fixează”. ◊ gr. *elek-tikos* „ales” > engl. *electo-* > rom. *electo-*. ■ ~ZOM (ELECTOSOM) (v. -ZOM), s.m., condriozom care intervine în elaborarea și fixarea constituenților chimici ai protoplasmei.

ELECTRO- „curent electric, electrizare”. ◊ gr. *elektron* „ambră galbenă, chihlimbar” > fr. *électro-*, engl. *id.*, germ. *elektro-* > rom. *electro-*. ■ ~ACUMETRU (v. ACU-, v. -METRU₁), s.n., audiometru electric; ~BIOGENETIC (v. BIO-, v. -GENETIC), adj., referitor la electrobiogenează; ~BIOGENEZĂ (v. BIO-, v. -GENEZĂ), s.f., producere de electricitate de către organismele vii; ~BIOLOGIC (v. BIO-, v. -LOGIC), adj., referitor la electrobiologie; ~BIOLOGIE (v. BIO-, v. -LOGIE), s.f., studiul formării și al efectelor electricității în organismele vii; ~BIOSCOPIE (v. BIO-, v. -SCOPIE), s.f., metodă medicală de stabilire, cu ajutorul curentului electric, a prezenței sau absenței vieții; ~BRONHOGRAMĂ (v. BRONHO-, v. -GRAMĂ), s.f., înregistrare a curenților de acțiune ai musculaturii netede bronhopulmonare; ~CALORIMETRU (v. CALORI-, v. -METRU₁), s.n., calorimetru electric; ~CARDIOFONOGRAMĂ (v. CARDIO-, v. FONO-, v. -GRAMĂ), s.f., fonocardiogramă; ~CARDIOGRAF (v. CARDIO-, v. -GRAF), s.n., aparat pentru înregistrarea unei electrocardiogramme; ~CARDIOGRAFIE (v. CARDIO-, v. -GRAFIE), s.f., înregistrare grafică a contracțiilor mușchiului cardiac și a biocurenților lui; ~CARDIOGRAMĂ (v. CARDIO-, v. -GRAMĂ), s.f., înregistrare grafică a activității electrice a mușchiului cardiac; ~CARDIOSCOP (v. CARDIO-, v. -SCOP), s.n., aparat care permite proiectarea pe un ecran a traseului electrocardiogrammei; ~CARDIOSCOPIE (v. CARDIO-, v. -SCOPIE), s.f., examinare pe un ecran a curbelor electrice ale inimii proiectate pe electrocardioscop; ~CEREBELOGRAFIE (v. CEREBELO-, v. -GRAFIE), s.f., metodă de înregistrare grafică a biocurenților cerebelului; ~CEREBELOGRAMĂ (v. CEREBELO-, v. -GRAMĂ), s.f., diagramă obținută prin electrocerebelografie; ~CHIMOGRAF (~KIMOGRAF) (v.

-chimo₁, v. -graf), s.n., aparat utilizat în electrochimografie; ~**chimografie** (~**kimografie**) (v. chimo₁, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare fotoelectrică a pulsațiilor inimii, bazată pe utilizarea razelor X; ~**chimogramă** (~**kimogramă**), (v. chimo₁, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a conturului inimii și a vaselor mari în activitate, cu ajutorul electrochimografului; ~**chirurgie** (v. chir/o-, v. -urgie), s.f., chirurgie bazată pe utilizarea curenților electrici; ~**cinetic** (v. -cinetic), adj., s.f. **1.** Adj. Referitor la electrocinetică. **2.** S.f. Ramură a fizicii care studiază curenții electrici; ~**cistomiografie** (v. cisto-, v. mio₁, v. -grafie), s.f., înregistrare electrică a curenților de acțiune aparținând mușchiului vezical; ~**corticografie** (v. cortico-, v. -grafie), s.f., tehnică de studiere a activității electrice a scoarței cerebrale, prin aplicarea unor electrozi pe suprafața creierului; ~**corticogramă** (v. cortico-, v. -gramă), s.f., diagramă obținută prin electrocorticografie; ~**cromatografie** (v. cromato-, v. -grafie), s.f., metodă de separare a unui amestec de substanțe sub acțiunea unui câmp electric; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., utilizare a curentului electric pentru dezvoltarea vegetalelor; ~**densitograf** (v. densito-, v. -graf), s.n., aparat care permite obținerea automată a repartiției curentului electric într-un electrod; ~**dermatografie** (v. dermato-, v. -grafie), s.f., metodă prin care se cercetează rezistența electrică a pielii; ~**dermatometrie** (v. dermato-, v. -metrie), s.f., metodă de studiu și de determinare a conductivității electrice a pielii; ~**dermogramă** (v. dermo-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a variației tensiunii relevate pe pielea zonei occipitale; ~**dinamic** (v. -dinamic), adj., s.f. **1.** Adj. Relativ la electrodinamică. **2.** S.f. Disciplină care se ocupă cu studiul fenomenelor privitoare la acțiunile dintre curenții electrici; ~**dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru), s.n., aparat care servește la măsurarea intensității curentului; ~**encefalograf** (v. encefalo-, v. -graf), s.n., aparat utilizat în electroencefalografie; ~**encefalografie** (v. encefalo-, v. -grafie), s.f., tehnică de înregistrare grafică a activității bioelectrice a sistemului nervos central; ~**encefalogramă** (v. encefalo-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a activității electrice a creierului, realizată cu ajutorul electroencefalografului; ~**fil** (v. -fil), adj. (despre o particulă care prezintă afinitate pentru electroni); ~**filie** (v. -filie), s.f. puterea electrofilă a unei particule; ~**fiziologie** (v. fizio-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază manifestările biocurenților care însoțesc procesele fiziologice; ~**fizioterapie** (v. fizio-, v. terapie), s.f., tratament medical prin procedee fizice acționate electric; ~**fluoroscopie** (v. fluoro-, v. -scopie), s.f., electrocardiografie fluoroscopică; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de curentul electric; ~**fon** (v. -fon),

s.n., aparat pentru redarea prin mijloace electroacustice a sunetelor înregistrate pe un disc; ~**for** (v. -for), s.n., aparat cu care se demonstrează apariția electricității prin influență electrostatică; ~**foreză** (v. -foreză), s.f. **1.** Deplasare spre electrozi a particulelor dintr-o soluție coloidală sub acțiunea câmpului electric. **2.** Migrație a particulelor coloidale aflate în suspensie în celula vie la catod, sub influența curentului electric; ~**fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., procedeu de obținere a fotografiilor, bazat pe efectul fotoelectric al luminii; ~**fototerapie** (v. foto-, v. -terapie), s.f., tip de fototerapie realizată prin metode electrice; ~**gastrograf** (v. gastro-, v. -graf), s.n., instrument electronic pentru înregistrarea electrogastrografiei; ~**gastrografie** (v. gastro-, v. -grafie), s.f., înregistrare a fenomenelor electrice care se produc la nivelul stomacului în timpul activităților secretorii și motorii; ~**gastrogramă** (v. gastro-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a fenomenelor electrice care însoțesc secreția și motilitatea gastrică; ~**gen** (v. -gen), adj., care produce electricitate; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la electrogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., producere a electricității în țesuturile organice; *sin.* **electrogenie**; ~**genie** (v. -genie), s.f., electrogeneză; ~**geotermic** (v. geo-, v. -termic), adj., care produce electricitate pe baza energiei calorice a apelor termale; ~**glotograf** (v. gloto-, v. -graf), s.n., aparat electronic care permite vizualizarea și înregistrarea vibrațiilor glotale; ~**glotogramă** (v. gloto-, v. -gramă), s.f., diagramă a curbelor ce reprezintă forma de undă a impulsurilor glotale înregistrate de electroglotograf; ~**glotospectrografie** (v. gloto-, v. spectro-, v. -grafie), s.f., metodă de stabilire a compoziției armonice a semnalelor vorbirii prin analiza impulsurilor obținute cu electroglotograf; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat cu ajutorul căruia se face analiza calitativă a metalelor și a mineurelor; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Procedeu tipografic bazat pe corodarea electrochimică. **2.** Metodă modernă de investigare a organismelor vii cu ajutorul curentului electric; ~**gravimetrie** (v. gravi-, v. -metrie), s.f., metodă de analiză cantitativă care se bazează pe depunerea prin electroliză a metalului la catod și pe cântărirea substanței depuse; ~**hemostază** (v. hemo-, v. -stază), s.f., obținere a hemostazei prin cauterizarea vasului care sângerează cu cuterul electric; ~**hidrometrie** (v. hidro-, v. -metrie), s.f., hidrometrie care utilizează procedee electrice sau electronice; ~**histerograf** (v. histero-, v. -graf), s.n., aparat care înregistrează curenții electrici emiși de contracțiile uterine; ~**histerogramă** (v. histero-, v. -gramă), s.f., curbă obținută la electrohisterograf; *sin.* **electrometrogramă**; ~**lit** (v. -lit), s.m., compus chimic care se poate disocia în ioni sub influența curentului electric;

-**litemie** (v. lit₁-, v. -emie), s.f., prezența și depunerea electroliților în plasma sanguină; -**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la electroliză; -**liză** (v. -liză), s.f., descompunere a unei substanțe chimice în stare de soluție cu ajutorul curentului electric; -**logie** (v. -logie₁), s.f., parte a fizicii care studiază fenomenele electrice, magnetice și electromagnetice; -**mecanoterapie** (v. mecano-, v. -terapie), s.f., aplicare combinată a electricității și a mecanoterapiei în tratamentul bolnavilor; -**mer** (v. -mer), s.m., compus chimic care prezintă fenomenul electromeriei; -**merie** (v. -merie), s.f., izomerie prezentată de doi compuși chimici care diferă doar prin distribuția electronilor; -**metalurgie** (v. metal/o-, v. -urgie), s.f., ramură a metalurgiei care folosește procedeele electrolitice sau electrotermice; -**metrie** (v. -metrie₁), s.f., ansamblu de metode de analiză chimică cantitativă, pentru măsurarea diferențelor de potențial; -**metrogramă** (v. metro₁-, v. -gramă), s.f., electrohistogramă; -**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument electrostatic pentru măsurarea diferențelor de potențial electric; -**micrometrie** (v. micro-, v. -metrie₁), s.f., determinare a tensiunilor electrice foarte mici; -**miograf** (v. mio₁-, v. -graf), s.n., aparat cu ajutorul căruia se realizează electromiografia; -**miografie** (v. mio₁-, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare electrică a contracțiilor mușchilor scheletici; -**miogramă** (v. mio₁-, v. -gramă), s.f., curbă reprezentând curentii electrici generați de activitatea musculară; -**narcoză** (v. -narcoză), s.f., anestezie generală profundă, produsă prin acțiunea curentului electric asupra creierului; -**nastie** (v. -nastie), s.f., totalitate mișcărilor nastice ale plantelor, provocate de curentul electric; -**nistagmografie** (v. nistagmo-, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare a frecvenței și amplitudinii mișcărilor nistagmice; -**oculografie** (v. oculo-, v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare electrică a mișcărilor oculare, prin utilizarea unor electrozi de contact; -**oculogramă** (v. oculo-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică obținută în urma unei electrooculografii; -**optic** (v. -optic), adj. (despre un dispozitiv) care cuprinde o parte electrică și una optică; -**patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., studiul efectelor patologice ale electricității industriale și atmosferice; -**pirexie** (v. -pirexie), s.f., temperatură ridicată, realizată în organism cu ajutorul curentilor electrici; -**plasmolitic** (v. plasm-, v. -litic₂), adj., relativ la electroplasmoliză; -**plasmoliză** (v. plasm-, v. -liză), s.f., procedeu de degradare a protoplasmei celulare sub acțiunea unui curent electric, utilizat în vinificație și în industria zahărului; -**plastie** (v. -plastie), s.f., reproducere în relief a unor obiecte prin depunerea electrolitică a unui strat de metal pe tiparul lor; -**plexie** (v. -plexie), s.f., procedeu terapeutic

electroconvulsivant; -**pneumograf** (v. pneumo-, v. -graf), s.n., pneumograf cu sistem de înregistrare electrică; -**radiologie** (v. radio-, v. -logie₁), s.f., disciplină medicală cuprinzând aplicațiile electricității și ale razelor în diagnosticarea și tratarea bolilor; -**reoforeză** (v. reo-, v. -foreză), s.f., variantă a tehnicii de electroforeză pe hârtie; -**retinografie** (v. retino-, v. -grafie), s.f., tehnică de măsurare a potențialului electric retinian, provocat de o stimulare luminoasă; -**retinogramă** (v. retino-, v. -gramă), s.f., înregistrare obținută în urma electroretinografiei; -**scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se determină prezența și nivelul electricității statice într-un corp; -**scopie** (v. -scopie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul electroscopelor și al aplicațiilor lor; -**siderurgie** (v. sider/o₁-, v. -urgie), s.f., ansamblul procedeelelor siderurgice utilizând curentul electric ca sursă termică; -**spectrografie** (v. spectro-, v. -grafie), s.f., analiza formei complexe a unei electroencefalograme, prin izolarea și înregistrarea sistemului de unde constituenți; -**static** (v. -static), adj., s.f. 1. Adj. Referitor la sarcinile electrice aflate în repaus. 2. S.f. Ramură a fizicii care studiază fenomenele ce însoțesc electricitatea statică; -**stenolitic** (v. steno-, v. -litic₂), adj., relativ la electrostenoliză; -**stenoliză** (v. steno-, v. -liză), s.f., depozitarea de ioni sau de particule coloidale pe pereții interiori ai unui tub capilar, sub acțiunea câmpului electric; -**stetograf** (v. steto-, v. -graf), s.n., aparat electric care amplifică și înregistrează zgomotele respiratorii și cardiace ale toracelui; -**tactic** (v. -tactic), adj., referitor la electro-tactism; -**tactism** (v. -tactism), s.n., electro-taxie*; -**tanisie** (v. -tanisie), s.f., moarte provocată de curentul electric; *sin.* **electrotraumatism**, **electrocutare**; -**taxie** (v. -taxie), s.f., mișcări de orientare, de apropiere sau de îndepărtare, provocate de plantele și animalele de curentul electric; *sin.* **electrotactism**; -**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical bazat pe acțiunea curentilor electrici asupra organismului; -**termic** (v. -termic), adj., referitor la electrotermie; -**termie** (v. -termie), s.f., știință care utilizează energia electromagnetică pentru obținerea căldurii necesare unor operații tehnologice; -**termoterapie** (v. termo-, v. -terapie), s.f., producere de căldură în țesuturile vii în scop terapeutic, cu ajutorul curentului electric; -**tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu tipografic de reproducere a gravurilor cu ajutorul electrolizei; -**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare a țesuturilor organice cu ajutorul curentilor electrici; -**tonic** (v. -tonic), adj., referitor la modificările excitabilității unui țesut viu, produse de curentul electric care trece prin acesta; -**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la electro-tropism; -**tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Orientare în anumite direcții

a organismelor vii sub influența unui câmp electric. **2.** Proprietate a protoplasmei de a fi respinsă sau atrasă de un curent electric. **3.** Mișcare de curbare a plantelor, cauzată de un curent electric.

ELEO- „ulei, uleios, oleaginos”. ◊ gr. *elaion* „ulei” > fr. *éleo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *eleo-*. ■ **-lit** (v. -lit₁), s.n., varietate de aluminosilicat natural de sodiu, de culoare deschisă, cristalizată sau compactă; **-metru** (v. -metru₁), s.n., oleometru*; **-plast** (v. -plast), s.n., plastidă cu conținut oleaginos, prezentă în celulele plantelor; **-plastic** (v. -plastic), adj., referitor la eleoplaste.

ELEUTERO- „liber, mobil, separat, neconcescut”. ◊ gr. *eleutheros* „liber” > fr. *éleuthéro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *eleutero-*. ■ **-dactil** (v. -dactil), adj., cu degetele libere; **-fil** (v. -fil₂), adj. (despre o floare) care are petalele, separele sau tepalele libere, neconcescute; **-gin** (v. -gin), adj. (despre o plantă) cu ovarele neconcescute; **-manie** (v. -manie), s.f., libertate excesivă pe care subiectul și-o ia în raport cu ceilalți membri ai grupului sau ai societății; **-petal** (v. -petal), adj., cu petalele neconcescute; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., echinoderme de tip mobil.

ELICO- „elice, spirală, spiralat, torsionat”. ◊ gr. *helix*, *helikos* „spirală” > fr. *hélico-*, germ. *heliko-*, it. *elico-* > rom. *elico-*. ■ **-id** (v. -id), s.n. **1.** Curbă generată de învârtirea unei parabole obișnuite în jurul unui cerc. **2.** Suprafață generată de o curbă supusă unei mișcări elicoidale; **-pter** (v. -pter), s.n., aeronavă mai grea decât aerul, prevăzută cu una sau mai multe elice orizontale, putând decola și ateriza pe verticală; **-stat** (v. -stat), s.n., aparat de zburat; prevăzută cu o elice de susținere și completat cu un balon.

ELIPSO- „elipsă, elipsoidal, eliptic, oval”. ◊ gr. *elleipsis* „lipsă, insuficiență” > fr. *ellipso-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *elipso-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), s.m., trilobit din cambrian, cu corpul mic și oval, prezentând un cefalotorace semicircular; **-graf** (v. -graf), s.n., instrument pentru trasarea elipselor; **-id** (v. -id), adj., s.n. **1.** Adj. În formă de elipsă; elipsoidal. **2.** S.n. Corp geometric rezultat prin rotirea unei elipse în jurul uneia dintre axele sale de simetrie; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe elipsoidale.

ELITRIE „vagin”. ◊ gr. *elytron* „teacă, vagin” > fr. *-élytrie* > rom. *-elitrie*.

ELITRO- „înveliș, teacă, elită, vagin, vaginal”. ◊ gr. *elytron* „înveliș, teacă, vagin” > fr. *élytro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *elitro-* > rom. *elitro-*. ■ **-blenoree** (v. bleno-, v. -ree), s.f., blenoragie a vaginului; **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie vaginală; **-clazie** (v. -clazie), s.f., ruptură vaginală; **-clizie**

(v. -clizie), s.f., operație chirurgicală de obliterație a pereților vaginali; **-for** (v. -for), adj. (despre insecte) care poartă elitre; **-id** (v. -id), adj., în formă de elită; **-plastie** (v. -plastie), s.f., autoplastie a vaginului; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., prolaps vaginal; **-rafie** (v. -rafie), s.f., colporafie*; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie vaginală; *sin.* **colporagie**; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a vaginului; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în elitrotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a peretelui vaginal.

-ELMINȚI (-HELMINȚI) „viermi”. ◊ gr. *helmins*, *inthos* „vierme” > fr. *-helminthes*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-elminți* și *-helminți*.

EMANO- „emanație”. ◊ lat. *emano*, are „a se răspândi, a emana” > fr. *émano-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *emano-*. ■ **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a emanațiilor corpurilor radioactive.

EMBOL-, v. **EMBOLO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui embolus. **EMBOLI-** „embolie, astupare a unui vas fiziologic”. ◊ lat. *embolus* „pană de lemn, cui, piron” > fr. *emboli-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *emboli-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de embolie; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce embolii.

-EMBOLIE „astupare, obstrucție”. ◊ gr. *embole* „strângere, înfigere, astupare, obstrucție” > fr. *-embolie*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-embolie*.

EMBOLO- „embolie, obstrucție, astupare”. ◊ gr. *embole* „astupare, strângere, obstrucție” > fr. *embolo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *embolo-*. ■ **-fazie** (v. -fazie), s.f., embololalie*; **-frazie** (v. -frazie), s.f., tulburare psihică, manifestată prin umplerea golurilor dintre cuvintele unor propoziții sau fraze cu sunete repetate sau alungite; **-lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare psihică articulatorie, care se manifestă prin adăugarea inoportună a unor sunete între cuvintele unor fraze; *sin.* **embolo-fazie**; **-mer** (v. -mer), adj., s.m. pl. **1.** Adj. (Despre o vertebră) Care este constituită din două piese în formă de inel, străbătute de notocord. **2.** S.m. pl. Grup fosil de stegocefali temnospondilii din carbonifer și permian, cu vertebre embolomere; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică, în unele forme ușoare de tuberculoză, a emboliilor provocate prin injecții intravenoase.

EMBRI-, v. **EMBRIO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unei porțiuni de embrion.

EMBRIO- „embrion, embrionar”. ◊ gr. *embryon* „germen, embrion” > fr. *embryo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *embrio-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., parte a discului germinai din care se dezvoltă embrionul propriu-zis; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la embrioblaste; **-cardie** (v. -cardie), s.f., ritm cardiac patologic, care apare în miocarditele grave; **-ctonie** (v. -ctonie), s.f., acțiune de suprimare a embrionului în

matrice; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., grup de plante care, în cursul dezvoltării lor ontogenetice, formează un embrion; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la embriofite; **-for** (v. -for), adj., s.n. 1. Adj. (Despre o plantă) Care generează și poartă embrioni. 2. S.n. Strat saciform și dilatat de celule care poartă embriunii din arhegoane, la lycopodiacee. 3. S.n. Formațiune înconjurată de o membrană rezistentă, constituită din embrionul hexacant de cestode; **-ftorie** (v. -ftorie), s.f., lezare toxică a embrionului; **-gen** (v. -gen₁), adj., care generează embrionul; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la embriogenează; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de transformare embrionară a oului și embrionului până la ecloziune sau naștere; *sin.* **embriogenezie**; **-genie** (v. -genie₁), s.f., embriogenează; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea embrionului; **-id** (v. -id), adj. (despre o tumoare) care pe aseamănă cu un embrion; *sin.* **embriomorf**; **-lemă** (v. -lemă₁), s.f., membrană extraembrionară; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază stadiile de dezvoltare embrionară; **-morf** (v. -morf), adj., embrioid*; **-nomie** (v. -nomie), s.f., știință care se ocupă cu clasificarea embrionilor; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie apărută în cursul dezvoltării embrionare; **-tegă** (v. -tegă), s.f., calozitate pe tegumentul seminal de lângă hil care, la începutul germinăției, se detașează permițând ieșirea radiclei; **-tocie** (v. -tocie), s.f., expulzare spontană sau provocată a fătului din cavitatea uterină, înainte ca acesta să fie viabil; **-tom** (v. -tom), s.n. 1. Instrument utilizat în embriotomie. 2. Somatotom*; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare intrauterină pe cale obstetricală a fătului mort; **-trof** (v. -trof), adj., care furnizează substanțele nutritive folosite în timpul gestației; **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la embriotrofie; **-trofie** (v. -trofie), s.f., ansamblu de procese prin care se asigură nutriția oului, a embrionului sau a fătului.

EMEN-, v. **EMENO-**. ■ **-agog** (v. -agog), adj., s.n. (substanță) care provoacă sau care favorizează menstruația.

EMENO- „menstruație, ciclu menstrual”. ◇ gr. *emmenos* „menstruație” > fr. *emméno-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *emeno-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care tratează despre menstruație; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune apărută în timpul ciclului menstrual.

EMERO-, v. **HEMERO-**.

-EMETIC „vomitiv, care vomită”. ◇ gr. *emetikos* „care provoacă vomă” > fr. *-émétique*, engl. *-emetic*, lat. sav. *-emeticus* > rom. *-emetic*.

EMETO- „vomă, vomitiv”. ◇ gr. *emetos* „care varsă” > fr. *éméto-*, engl. *id.* > rom. *emeto-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a vomă, manifestată în psihastenie, isterie etc.;

-logie (v. -logie₁), s.f., studiu asupra vomării și a vomitivelor.

-EMEZĂ „vomă, vomitare”. ◇ gr. *emesis* „vărsare, vomă” > fr. *-emèse*, germ. *id.* > rom. *-emeză*.

EMI-, v. **HEMI-**. ■ **-sferă** (v. -sferă) s.f. 1. Jumătate dintr-o sferă. 2. Fiecare dintre cele două părți simetrice ale creierului mare, de formă eliptică. 3. Fiecare dintre cele două jumătăți ale sferei cerești sau terestre, delimitate de ecuatorul ceresc, respectiv de ecuatorul terestru și de primul meridian.

-EMIE (-HEMIE) „sânge, lichid sanguin”. ◇ gr. *haima* „sânge” > fr. *-émie* și *-hémie*, germ. *-ämie*, engl. *-emie*, it. *-emia* > rom. *-emie* și *-hemie*.

-EMPATIE „afectivitate, pasiune”. ◇ gr. *empathia* „afecțiune, pasiune” > fr. *-empathie*, engl. *-empathy* > rom. *-empatie*.

EMPI-, v. **EMPIO-**. ■ **-omfal** (v. -omfal), s.n., abces ombilical.

EMPIO- „supurație, supurativ”. ◇ gr. *empyos* „care supurează” > fr. *empyo-*, engl. *id.* > rom. *empio-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare purulentă.

EMPIRO- „foc”. ◇ gr. *empyros* „foc, incendiu” > fr. *empyro-*, engl. *id.* > rom. *empiro-*. ■ **-manție** (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul focului.

EMPROSTO- „în față, înainte”. ◇ gr. *emprosthēn* „înainte, anterior” > fr. *emprosthō-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *emprosto-*. ■

-melofor (v. melo₁-, v. -for), s.m., monstru cu membrele supranumerare situate sub gât sau sub torace.

EMULSO- „emulsie, dispersie”. ◇ lat. *emulsus* „muls” > fr. *émulso-* > rom. *emulso-*. ■ **-id** (v. -id), s.n., sistem coloidal în care mediul de dispersie este lichid, iar faza dispersă are proprietățile unui lichid; *sin.* **coloid liofil**.

ENANTIO- „contrar, invers, opus, antagonic”. ◇ gr. *enantios* „opus, contrar, invers” > fr. *énantio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *enantio-*. ■ **-biotic** (v. -biotic), adj., referitor la antiobioză; **-bioză** (v. -bioză), s.f., relații antagonice care se stabilesc între două sau mai multe organisme vegetale sau animale; **-blast** (v. -blast), adj. (despre un embrion) care are radacula opusă hilului; *sin.* **enantioblastic**; **-blastic** (v. -blastic), adj., enantioblast*; **-dromie** (v. -dromie), s.f., proces psihic prin care o tendință dominantă a vieții conștiente este contrabalansată și modificată de opusul acesteia, ce se constituie în mod gradat în inconștient; **-meri** (v. -mer), s.m. pl., antipozi optici ai unei substanțe dotate cu activitate optică; **-morf** (v. -morf), adj., care este format din aceleași părți, dar dispuse în sens invers; *sin.* **enantiomorfic**; **-morfic** (v. -morfic), adj., enantiomorf*; **-morfie** (v. -morfie), s.f., proprietate a unor substanțe de a cristaliza în două forme,

dintre care una este imaginea simetrică a celeilalte în raport cu un plan; *sin. enantiomorfism*; ~**morfism** (v. -morfism), s.n., enantiomorfie*; ~**patie** (v. -patie), s.f., procedeu terapeutic de a trata o boală cu mijloace contrare naturii sale; ~**stil** (v. -stil) adj. (despre o floare) care prezintă stilul și stigmatul aplecate în direcția contrară staminelor; ~ **trop** (v. -trop), adj., care prezintă enantiotropie; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unei substanțe de a cristaliza în două structuri cristaline diferite, în funcție de temperatură și de presiune, fără schimbarea stării de agregare.

-**ENCEFAL** „creier”. \diamond gr. *enkephalos* „creier” > fr. -*encéphale*, it. -*encefalo*, lat. sav. -*encephalus* > rom. -*encefal*.

ENCEFAL-, v. **ENCEFALO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere intensă a capului; ~**atrofie** (v. -atrofie), s.f., proces de atrofiere a creierului; ~**emie** (v. -emie), s.f., edem cerebral congestiv; ~**opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare vizuală provocată de leziuni cerebrale.

-**ENCEFALIE** „creier, encefal, activitate cerebrală”. \diamond gr. *enkephalos* „creier” > fr. -*encéphalie*, lat. sav. -*encephalia*, it. -*encefalia* > rom. -*encefalie*.

ENCEFALO- „creier, encefal, cerebral, sistem nervos”. \diamond gr. *enkephalos* „creier” > fr. -*encéphalo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. -*encefalo-* > rom. -*encefalo-*. ■ ~**atriografie** (v. atrio-, v. -grafie), s.f., tehnică mixtă de encefalografie și arteriografie; utilizată pentru evidențierea aportului sanguin în regiunea cerebrală; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a encefalului; ~**cistocel** (v. cisto-, v. -cel₂), s.n., tip de hernie a encefalului în care sistemul ventricular comunică cu cavitatea encefalocelului; ~**cistomeningocel** (v. cisto-, v. meningo-, v. -cel₂), s.n., varietate de encefalocel în care există o cantitate de lichid între meninge și porțiunea de creier herniat; ~**displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., anomalie în dezvoltarea țesuturilor sistemului nervos central; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de examinare radiografică a encefalului; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., imagine radiologică a encefalului; ~**id** (v. -id), adj., care are aparența sau consistența encefalului; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., concrețiune de calciu intracerebrală; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la encefalolit; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul encefalului; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a creierului; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie a unei părți a encefalului; ~**mere** (v. -mer), s.n. pl., segmente succesive ale creierului embrionar; ~**mielocel** (v. mielo-, v. -cel₂), s.n., malformație în care se asociază în același sac herniar un encefalocel cu un mielocel; ~**mielografie** (v. mielo-, v. -grafie), s.f., explorare radiologică a encefalului și a măduvei spinării; ~**patie** (v. -patie), s.f., afecțiune organică a creierului; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie cerebrală; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea interiorului cutiei craniene; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a encefalu-

lui; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., disecție a encefalului.

ENCHI-, v. **ENHI-**.

-**ENCHIM** „țesut vegetal sau animal”. \diamond gr. -*enchyma* „umplutură, amestec” > fr. -*enchyme*, germ. -*enchym*, engl. -*enchyma* > rom. -*enchim*.

ENCLITO- „asasin, criminal”. \diamond gr. *enkleitos* „demn de oprobriu, blamabil” > fr. *enclito-*, it. *id.* > rom. *enclito-*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., tendință erotică morbidă către criminali, întâlnită la psihopați.

END-, v. **ENDO-**. ■ ~**adelf** (v. -adelf), s.m., făt teratologic caracterizat prin includerea gemenului parazit în corpul celui alt; ~**anevrismografie** (v. anevrismo-, v. -rafie), s.f., tratament chirurgical al unui anevrism arteriovenos pe cale endoanevrismală; ~**arteriectomie** (v. arterio-, v. -ectomie), s.f., rezecția chirurgicală a tunicii interne a unei artere; ~**oecie** (v. -oecie), s.f., folosire a cavităților din corpul indivizilor unei specii ca locuință de către indivizii altei specii, fără ca între cele două organisme să existe relații de parazitism; ~**osmometru** (v. osmo₂-, v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea intensității fenomenelor de endosmoză.

ENDEC-, v. **ENDECA-**. ■ ~**andru** (v. -andru), adj., care are unsprezece stamine.

ENDECA- „unsprezece”. \diamond gr. *hendeka*, „unsprezece” > fr. -*hendéca-*, engl. *id.*, germ. *hendeka* > rom. *endeca-*. ■ ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu unsprezece foliole sau foi; ~**gin** (v. -gin), adj., cu unsprezece pistile; ~**gon** (v. -gon₂), s.n., poligon care are unsprezece unghiuri și unsprezece laturi; ~**silab** (v. -silab), s.m., vers de unsprezece silabe.

ENDEMIO- „endemie, endemic”. \diamond gr. *endemios* „indigen, înăscut, nativ” > fr. -*endémio-*, engl. *id.* > rom. *endemio-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., cunoaștere a bolilor endemice.

-**ENDEZĂ** „scoatere, extragere, luare”. \diamond gr. *endysis* „intrare” > fr. -*endéza* > rom. -*endeză*.

ENDO- „intern, interior, înăuntru, lăuntric”. \diamond gr. *endon* „spre interior, înăuntru” > fr. -*endo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. -*endo-*. ■ ~**biofiție** (v. bio-, v. -fiție), s.f., viață parazită în interiorul țesuturilor unui alt organism vegetal; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., ansamblu de însușiri biologice, specifice fiecărui țesut sau organ; ~**biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care trăiește ca parazit în corpul plantelor sau al animalelor; ~**biotic** (v. -biotic), adj. (despre un organism patogen) care crește în întregime în celulele sau în țesuturile gazdei vegetale sau animale; ~**blast** (v. -blast), s.n., strat interior al embrionului celular; ~**blastic** (v. -blastic), adj., care aparține endoblastului; ~**blem** (v. -blem), s.n., țesut aflat sub dermatogen; ~**card** (v. -card), s.n., membrană subțire care captează cavitățile inimii; ~**cariogamie** (v. cario-, v. -gamie), s.f., unire a doi gameți formați în același organism vegetal sau animal; ~**carp** (v. -carp), s.n., stratul intern al

pericarpului, care protejează sămânța unor fructe; **~carpic** (v. -carpic), adj., referitor la endocarp; **~ceras** (v. -ceras), s.m., cefalopod fosil din silurian, cu cochilie mare și cilindrică, având un sifon marginal; **~cianoză** (v. -cianoză) s.f., simbioză a unor plante superioare cu unele specii de alge albastre; **~ciclogen** (v. ciclo-, v. -gen₁), adj. (despre pteridofite) format în endodermul unor rădăcini adventive; *sin.* **endodermogen**; **~ciclu** (v. -ciclu), s.n., ciclu de replicări ale acidului dezoxiribonucleic în interiorul unei membrane nucleare, fără formarea fusului; **~cINETIC** (v. -cINETIC), adj. (despre un fruct) care se deschide printr-un mecanism intern; **~cist** (v. -cist), s.n. **1.** Celulă de rezistență, prezentă la ficoflagelate. **2.** Celulă sexuată din frustele unor diatomee; **~crin** (v. -crin), adj. **1.** (Despre o glandă) Care își varsă secrețiile cu hormoni direct în sânge. **2.** Care aparține glandelor endocrine; **~crinie** (v. -crinie), s.f., stare patologică produsă de dereglarea secreției endocrine; **~crinologie** (v. crino₂-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul glandelor endocrine; **~crinopatie** (v. crino₂-, v. -patie), s.f., stare patologică datorată disfuncției glandelor endocrine; **~crinopsihiatrie** (v. crino₂-, v. psih^o-, v. -iatrie), s.f., studiul contribuției hormonilor la activitatea psihică; **~crinoterapie** (v. crino₂-, v. -terapie), s.f., utilizarea terapeutică a substanțelor extrase din glandele endocrine; **~crinotrop** (v. crino₂-, v. -trop), adj., cu afinitate pentru glandele endocrine; **~cromă** (v. -crom), s.f., ansamblul cromatoforilor din celulele unor alge; **~dem** (v. -dem), s.n., grup de organisme al cărui membri se reproduc predominant sexuat; **~dendrobiont** (v. dendro-, v. -biont), s.n., organism care are biotopul în interiorul lemnului; **~derm** (v. -derm), s.n. **1.** Foiță embrionară internă, din care provin tubul digestiv și glandele anexe. **2.** Strat unicelular interior al peretelui corpului de celenterate. **3.** Strat intern al scoarței tulpinii și rădăcinii, care protejează steiul; **~dermic** (v. -dermic), adj., referitor la endoderm; **~dermogen** (v. dermo-, v. -gen₁), adj., endociclogen*; **~estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate internă; **~fagie** (v. -fagie), s.f., înșușire a unor insecte de a se alimenta în spații închise; **~fazie** (v. -fazie), s.f., trăire interioară a actului vorbirii, fără exteriorizare verbală; **~fenotip** (v. fen^o-, v. -tip), s.n., totalitate a caracterelor fenotipice care nu oferă purtătorilor nici un avantaj selectiv; **~fii** (v. -fil₂), adj. (despre paraziți) care trăiește în interiorul frunzelor; **~filie** (v. -filie₁), s.f., înșușire a unor insecte de a rămâne în locuințe sau adăposturi atât ziua, cât și noaptea; **~fit** (v. -fit), adj., (despre un organism vegetal sau animal) care trăiește în interiorul unei plante; *sin.* **endofitic**; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., ciuperci parazite ale căror micelii se dezvoltă în interiorul țesuturilor plantei-gazdă; **~fitic** (v. -fitic), adj., endofit*; **~fitobiont** (v. fito-, v. -biont), s.n., organism cu biotopul situat în țesutul plantelor; **~forie** (v. -forie), s.f., tendință de deviație a ochiului spre interior;

sin. **strabism convergent latent**; **~fragmă** (v. -fragmă), s.f., perete anatomic intern; **~gee** (v. -gee), adj. f. (despre o specie sau populație) care trăiește în interiorul solului; **~gen** (v. -gen₁), adj. **1.** (Despre o infecție sau intoxicație) Care se datorează unor cauze din interiorul organismului. **2.** (Despre un proces geologic) Provocat de forțe care provin din interiorul pământului și care conduc la apariția denivelărilor scoarței. **3.** (Despre un parazit) Care crește în întregime în celulele sau țesuturile gazdei; **~genetic** (v. -genetic), adj., referitor la endogeneză; **~geneză** (v. geneză), s.f., proces de producere a celulelor în interiorul altor celule; **~genic** (v. -genic), adj., referitor la endogenie; **~genie** (v. -genie₁), s.f., etiologie a psihozelor fără o cauză aparentă externă; **~gnație** (v. -gnație), s.f., distalizare a maxilarului superior, ca urmare a unei dezvoltări insuficiente; **~goniu** (v. -goniu), s.n., sacul sporifer acoperit de epigoniu, la briofite; **~herniotomie** (v. hernio-, v. -tomie), s.f., tratament chirurgical al unei hernii pe cale endosaculară; **~limfă** (v. -limfă), s.f., lichid care se găsește în labirintul urechii interne; **~lilitic** (v. -lilitic₁), adj. (despre licheni) încrustat în piatră; **~litolif** (v. lito-, v. -fil₁), adj. (despre o plantă), care trăiește în crăpăturile stâncilor; **~litolifite** (v. lito-, v. -fit), s.f. pl., grup de plante (alge, fungi, briofite) care pătrund și trăiesc în interiorul pietrelor; **~meloză** (v. -meloză), s.f., reproducere cu cromozomii supranumerari în profaza primei diviziuni meiotice; **~metru** (v. -metru₂), s.n., mucoasa internă a uterului; **~mixie** (v. -mixie₁), s.f., formare a macronucleului dintr-un produs al diviziunii micronucleului, fără a fi precedată de o fuziune nucleară; **~morf** (v. -morf), adj. (despre un tip de temperament) a cărui constituție predominant viscerală ar predispuie la senzualitate, comoditate și bonomie; **~morfic** (v. -morfic), adj., relativ la endomorfism (**1**, **2**); **~morfism** (v. -morfism), s.n. **1.** Totalitatea schimbărilor suferite de rocile eruptive la contactul cu alte roci pe care le asimilează. **2.** Homomorfism de la o mulțime cu o structură dată de ea însăși; **~nom** (v. -nom₁), adj. (despre un sistem biologic) care nu necesită un impuls sau o constrângere exterioară pentru a funcționa; **~plasmă** (v. -plasmă), s.f., masă internă granulară a citoplasmei; **~plast** (v. -plast), s.n. **1.** Conținut citoplasmatic care formează celula infuzorilor. **2.** Corpuscul prezent în centroplasma unor cloroficee. **3.** Micronucleu prezent la organismele protiste; **~pleură** (v. -pleură), s.f., tegument intern al seminței; **~ptil** (v. -ptil), adj. (despre un embrion) care are plumula răsucită în cotiledon; **~radioterapie** (v. radio-, v. -terapie), s.f., tratament medical cu raze X al tumorilor aflate în organele profunde; **~riz** (v. -riz), adj. (despre un embrion) care are radacina cuprinzând primordiul rădăcinii; **~sarc** (v. -sarc), s.n., partea interioară a corpului amibelor; **~scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru cercetarea cavităților interne; **~scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de exa-

minare pe viu a interiorului organelor cavitate sau tubulare; **~sperm** (v. -sperm), s.n., țesut vegetal albuminos intern al seminței, care asigură nutriția embrionului; **~spor** (v. -spor), s.m. 1. Spor format în interiorul unor celule sau organe sporogene. 2. Spor format în celula bacteriană; **~sporiu** (v. -sporiu), s.m. 1. Membrana celulozică internă a sporului plantelor criptogame. 2. Membrana internă a grăunciorului de polen; **~stetoscop** (v. steto-, v. -scop), s.n. tip de stetoscop pentru ascultarea inimii prin esofag; **~stomă** (v. -stomă), s.f. 1. Deschizătură a integumentului intern al ovulului. 2. Dinții interni ai peristomiului mușchilor frondoși; **~tecă** (v. -tecă), s.f. 1. Strat intern al grăuntelui de polen. 2. Perețele intern ale sporogonului. 3. Membrana internă a lojei anterelor. 4. Peretele intern al sacului embrionar; **~teliu** (v. -teliu), s.n., țesut asemănător epitelului, care acoperă unele cavități ale organismului; **~telocit** (v. telo-, v. -cit), s.n., celulă subțire care formează endoteliul inimii și al vaselor de sânge și limfatice; **~telofază** (v. telo-, v. -fază), s.f., telofază a diviziunii endomitotice; **~term** (v. -term), adj. (despre un fenomen fizic sau chimic) care absoarbe căldura din exterior; *sin.* **endotermic**; **~termic** (v. -termic), adj., endoterm*; **~termie** (v. -termie), s.f., reacție care se efectuează prin absorbție de căldură; **~tim** (v. -tim), adj., intern, privind baza sentimentală a tuturor trăirilor; **~tireopexie** (v. tireo-, v. -pexie), s.f., eliberare chirurgicală a glandei tiroide de trahee; **~trof** (v. -trof), adj. (despre micoriză) care își procură nutriția din interiorul unui țesut străin; *sin.* **endotrofic**; **~trofic** (v. -trofic), adj., endotrof*; **~tropic** (v. -tropic), adj., referitor la endotropism; **~tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Orientare a organismului vegetal lateral către cel central. 2. Pătrundere a tubului polinic în ovul prin micropil; **~xil** (v. -xil), adj., aflat în interiorul lemnului; **~xilofag** (v. xilo-, v. -fag), adj. (despre un organism) care pătrunde și care se hrănește cu țesuturile interne din tulpinile și rădăcinile plantelor; **~xilofite** (v. xilo-, v. -fit), s.f. pl., paraziți criptogamici din corpul plantelor lemnoase; **~zoare** (v. -zoar), s.n. pl., paraziți cavitari sau tisulari, de origine animală, care trăiesc în corpul gazdei; **~zoic** (v. -zoic), adj. 1. (Despre un organism vegetal sau animal) Care este parazit ori simbiot, desfășurându-și ciclul vital în interiorul corpului animalelor. 2. (Despre plante) Care se răspândește prin intermediul dejecțiilor animalelor; **~zom** (~som) (v. -zom), s.m. 1. Masă cromatinică situată aproape de centrul nucleului. 2. Vacuolă tânără care conține material de digerat; **~zobiont** (v. zoo-, v. -biont), s.n., organism cu biotopul în interiorul unui animal; **~zoocore** (v. zoo-, v. -cor), s.f. pl., plante ale căror semințe, consumate de animale, trec prin intestinalele acestora și apoi sunt diseminate prin dejecție; **~zoocorie** (v. zoo-, v. -corie₂), s.f., răspândire a semințelor prin intermediul dejecției animale; **~zoofite** (v. zoo-, v. -fit), s.f. pl. 1. Or-

ganisme vegetale care trăiesc în corpul animalelor. 2. Protiste frecvent patogene, care trăiesc în interiorul organismelor.

ENE-, v. **ENEA-**. ■ **~acant** (v. -acant), adj., care are nouă spini; **~andrie** (v. -andrie), s.f., clasă linneană cuprinzând plantele cu nouă stamine; **~andru** (v. -andru), adj., prevăzut cu nouă stamine; **~aploid** (v. haplo-, v. -id), adj., s.n. (organism) ale cărui celule somatice au nouă seturi de cromozomi; **~odă** (v. -odă₁), s.f., tub electronic cu nouă electrozi.

ENEA- „nouă, de nouă ori”. ◊ gr. *ennea* „nouă” > fr. *ennéa*, engl. *id.*, lat.sav. *id.* > rom. *enea-*. ■ **~fii** (v. -fil₂), adj., cu nouă frunze sau foliole; **~gin** (v. -gin), adj., care are nouă pistile; **~gon** (v. -gon₂), s.n., poligon cu nouă unghiuri și cu nouă laturi; **~petal** (v. -petal), adj., care are nouă petale; **~silab** (v. -silab), adj., s.m. (vers) format din nouă silabe; **~sperm** (v. -sperm), adj., care are nouă semințe; **~stil** (v. -stil), adj., cu nouă coloane.

ENEO- „aramă, de aramă”. ◊ lat. *aeneus* „de aramă” > fr. *énéo-* > rom. *eneo-*. ■ **~litic** (v. -litic-), s.n., ultima fază a neoliticului, caracterizată prin folosirea uneltelor de piatră și a poddoabelor de aramă.

ENERGO- „energie, puls”. ◊ gr. *energeia* „forță, acțiune” > fr. *énergie* > rom. *energo-*. ■ **~logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază diversele forme de energie fizică sau spirituală, precum și relațiile între sistemele acestor energii; **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru analiza pulsului arterial.

ENHI- (**ENCHI-**) „suc, fluid”. ◊ gr. *enkheo* „a vărsa” > fr. *enchy-*, lat. sav. *id.* > rom. *enhi-* și *enchi-*. ■ **~lemă** (v. -lemă₃), s.f., suc celular, substanța fundamentală fluidă a citoplasmei.

ENO- (**OENO-**, **OINO-**) „vin, vinicol”. ◊ gr. *oinos* „vin” > fr. *oeno-* și *oino-*, germ. *öno-*, engl. *oeno-* și *eno-*, it. *eno-*, lat. sav. *oeno-* > rom. *eno-*, *oeno-* și *oino-*. ■ **~fii** (v. -fil₁), adj., s.m. și f. (persoană) interesată în producerea și ameliorarea vinurilor; **~logie** (**oenologie** și **oinologie**) (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu tehnologia producerii și conservării vinurilor; **~manie** (**oenomanie**) (v. -manie), s.f., impuls patologic de a bea vin; **~metrie** (**oenometrie**) (v. -metrie₁), s.f., determinare a cantității de alcool din vinuri; **~metru** (v. -metru₁), s.n., areometru pentru evaluarea cantității de alcool conținute de vin; **~tehnic** (**oenotehnic**) (v. -tehnic), adj., s.f. 1. Adj. Referitor la enotehnică. 2. S.f. Disciplină care studiază metodele de preparare și de conservare a vinurilor; *sin.* **enotehnie**; **~tehnie** (v. -tehnie), s.f., enotehnică*; **~terapie** (**oenoterapie** și **oinoterapie**) (v. -terapie), s.f., utilizare a vinului în scop terapeutic.

ENOPTRO- „oglină”. ◊ gr. *enoptro* „oglină” > fr. *énoptro-* > rom. *enoptro-*. ■ **~manție** (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul unei oglinzi.

ENOSI- „agitație”. ◊ gr. *enosis* „zguduitură, clătinare” > fr. *énosi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *enosi-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., stare psihică maladivă, caracterizată printr-o stare de agitație excesivă și irațională.

ENSI- „sabie, ascuțit”. ◊ lat. *ensis* „sabie” > fr. *ensi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ensi-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de sabie; **-form** (v. -form), adj. (despre o frunză) în formă de sabie.

-ENTER „intestin”. ◊ gr. *enteron* „maț, intestin” > fr. *-entère* > rom. *-enter*.

ENTER-, v. **ENTERO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere acută în intestine; **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare patologică a intestinului; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unei părți din intestin; **-odinie** (v. -odinie), s.f., durere intestinală.

-ENTERIE „intestin”. ◊ gr. *enteron* „intestin” > fr. *-entérie*, germ. *id.*, engl. *-enterly*, lat. sav. *-enteria* > rom. *-enterie*.

ENTERO- „intestin, tub digestiv, viscere, intestinal, visceral”. ◊ gr. *enteron* „intestin” > fr. *entéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *entero-*. ■ **-bacter** (v. -bacter), s.m., germen saprofit care trăiește în tubul digestiv al omului și al animalelor; **-blast** (v. -blast), s.n., hipoblastul după formarea mezoblastului; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la enteroblast; **-branh** (v. -branh), adj. (despre un organism acvatic) care are intestinul prelungit în branhii; **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie intestinală; **-celie** (v. -celie), s.f. 1. Tip de formare a mezodermului sau a mezoblastului la metazoarele tridermice, prin evaginații ale ectodermului. 2. Ipoteză care dă o explicație filogenetică originii mezodermului și celomului; **-centeză** (v. -centeză), s.f., puncție a intestinului în cursul unei intervenții chirurgicale; **-cistocel** (v. cisto-, v. -cel₂), s.n., hernie mixtă a intestinului și a vezicii urinare în aceeași breșă parietală; **-cistoplastie** (v. cisto-, v. -plastic), s.f., operație chirurgicală de unire a unui segment exclus din intestin cu vezica urinară, pentru a-i mări capacitatea; **-cliză** (v. -cliză₂), s.f., spălătură intestinală; **-coc** (v. -coc), s.m., streptococ izolat din materiile fecale, care trăiește saprofit în intestin; **-cocemie** (v. coc/o-, v. -emie), s.f., infecție cu aspect septicemic, provocată de streptococi din grupul D (enterococi); **-epiploce** (v. epiplo-, v. -cel₂), s.n., hernie mixtă a intestinului și a epiploonului; **-gen** (v. -gen₁), adj., de origine intestinală; *sin.* **enterogenic**; **-genic** (v. -genic), adj., enterogen; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează motilitatea intestinală și presiunile intraintestinale; **-grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică a motilității intestinale și a presiunilor intraintestinale; **-hemoragie** (v. hemo-, v. -ragie), s.f., hemoragie intestinală; **-hepatocel** (v. hepato-, v. -cel₂), s.n., hernie ombilicală con-

genitală a ficatului și a intestinului; **-hidrocel** (v. hidro-, v. -cel₂), s.n., hernie intestinală a hidrocelului; **-id** (v. -id), adj., enteromorf; **-lit** (v. -lit₁), s.n., concrețiune minerală formată în intestin; **-litic** (v. -litic₁), adj., relativ la enterolit; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tractului intestinal; **-megalie** (v. -megalie), s.f., lărgire patologică a calibrului intestinal; **-mer** (v. -mer), s.n., segment al tubului digestiv embrionar; **-merocel** (v. mero-, v. -cel₂), s.n., hernie crurală a intestinului; **-mixoree** (v. mixo-, v. -ree), s.f., secreție exagerată de mucus intestinal; **-morf** (v. -morf), adj., în formă de intestin; *sin.* **enteroid**, **enteromorfic**; **-morfic** (v. -morfic), adj., enteromorf; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune localizată pe intestin; **-pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a intestinului de perețele abdominal; **-plastic** (v. -plastic), s.f., operație chirurgicală în care se utilizează ca material de greță o ansă de intestin subțire; **-plexie** (v. -plexie), s.f., operație chirurgicală de unire a două segmente de intestin secționat prin intermediul unor ace elastice de fixare; **-proctie** (v. -proctie), s.f., anus artificial; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare a intestinului în partea de jos a cavității abdominale; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală unei plăgi intestinale; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie intestinală; **-rectostomie** (v. recto-, v. -stomie), s.f., operație de anastomozare a intestinului la rect; **-rexie** (v. -rexie), s.f., rupere a intestinului; **-sarcoce** (v. sarco-, v. -cel₂), s.n., hernie a intestinului însoțită de sarcoce; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în enteroscopie; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinarea a intestinului cu ajutorul enteroscopului; **-spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spasmodică a intestinului; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a intestinului; **-stomie** (v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere la piele a unei anse intestinale; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în enterotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a peretelui intestinal; **-toxemie** (v. tox/o-, v. -emie), s.f., proces complex de trecere în circulația sanguină a toxinelor elaborate și eliminate de flora intestinală; *sin.* **enterotoxiemie**; **-trop** (v. -trop), adj. (despre o toxină) care prezintă afinitate pentru intestin; *sin.* **enterotropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., enterotrop; **-zoar** (v. -zoar), s.n., vierme sau parazit intestinal.

ENTOMO- „insecte, de insecte”. ◊ gr. *entomon* „insectă” > fr. *entomo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *entomo-*. ■ **-corie** (v. -corie₂), s.f., diseminare a sporilor și a semințelor prin intermediul insectelor; **-fag** (v. -fag), adj., s.m. și f. (plantă sau animal) care se hrănește cu insecte; **-fagie** (v. -fagie), s.f., hrănire cu insecte; **-fil** (v. -fil₁), adj., s.f. pl. 1. Adj. (Despre o plantă) La care polenizarea se rea-

lizează prin intermediul insectelor. **2.** S.f. pl. Plante alogame adaptate la polenizarea cu ajutorul insectelor; **-filie** (v. -filie₁), s.f., polenizare realizată prin intermediul insectelor; *sin.* **entomogamie**; **-fit** (v. -fit), adj. (despre ciuperci și bacterii) care parazitează pe insecte; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de insecte; **-gam** (v. -gam), adj. (despre o floare) care este polenizat de insecte; **-gamie** (v. -gamie), s.f., entomofilie^{*}; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre un organism) care se dezvoltă pe insecte; **-grafie** (v. -grafie), s.f., entomologie descriptivă; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de insectă; **-lit** (v. -lit₁), s.n., insectă fosilă petrificată; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul insectelor; **-micete** (v. -micete), s.f. pl. ciuperci parazite ale insectelor; **-patogen** (v. -pato-, v. -gen₁), adj. (despre bacterii) care infectează corpul insectelor, provocându-le moartea; **-steg** (v. -steg), adj. (despre testul foraminiferelor pluriloculare) care este fusiform și înrulat în 2-3 șiruri spiralete; **-taxie** (v. -taxie), s.f., prepararea metodică a insectelor în vederea conservării; **-tomie** (v. -tomie), s.f., disecția insectelor; **-toxicologie** (v. -toxico-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază toxinele insectelor folosite ale omului; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., încrengătură de animale nevertebrate având scheletul segmentat și articulat.

EO- „primitiv, preistoric, inferior, foarte vechi”. ◊ gr. *eos* „zori de zi, devreme, auroră” > fr. *éo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *eo-*.

■ **-antrop** (v. -antrop), s.m., gen de maimuțe antropoide fosile, foarte asemănătoare cu omul; *sin.* **omul de Pildown**; **-biogenetic** (v. bio-, v. -genetic), adj., referitor la eobiogeneză; **-biogeneză** (v. bio-, v. -geneză), s.f., totalitatea proceselor care au dus la apariția vieții; **-bionte** (v. -biont), s.n. pl., formațiuni previi din care au rezultat, acum câteva miliarde de ani, primele celule; **-cen** (v. -cen₁), s.n., adj. **1.** S.n. Epocă geologică cuprinzând prima parte a perioadei paleogene. **2.** Adj. Care aparține acestei epoci geologice; **-gen** (v. -gen₁), s.n., prima perioadă a neozoicului; *sin.* **numulitic**; **-lit** (v. -lit₁), s.n., piatră din epoca preistorică, cioplită grolan, folosită de omul primitiv ca primă unealtă; **-litic** (v. -litic₁), s.n., adj. **1.** S.n. Epoca pietrei cioplite. **2.** Adj. Care datează din această epocă; **-paleolitic** (v. paleo-, v. -litic₁), s.n., prima fază a paleoliticului; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanță primitivă, anterioară protoplasmei; **-zoic** (v. -zoic), s.n., adj. **1.** S.n. Eră geologică anterioară paleozoicului, în care au apărut bacteriile, algele și nevertebratele primitive. **2.** Adj. Care aparține acestei ere geologice. **3.** Adj. Care se referă la apariția vieții; **-zomi** (v. -zom), s.m. pl., particule create din acizi ribonucleici, constituind prima etapă de formare a

ribozomilor; **-zomic** (v. -zomic), adj., referitor la eozomi.

EOLO- „instabil, inegal, necoplanar”. ◊ gr. *aiolos* „vânt, repede, înclinat” > fr. *éolo-*, engl. *aeolo-* > rom. *eolo-*. ■ **-clin** (v. -clin), adj., referitor la calitatea a două drepte de a fi necoplanare; **-trop** (v. -trop), adj. (despre o substanță sau un corp) care nu prezintă proprietăți fizice identice în toate direcțiile; **-tropie** (v. -tropie), s.f., însușirea unei substanțe sau a unui corp de a fi eolotrop.

EPECO-, v. **EPOICO-**.

EPEIRO-, v. **EPIRO-**.

EPENDIMO- „ependim, membrană epitelială, ependimal”. ■ gr. *ependyma* „ceea ce este peste îmbrăcămintă” > fr. *ependymo-* > rom. *ependimo-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă ependimală.

EPICICLO- „cerc exterior”. ◊ gr. *epikyklos* „deasupra cercului” > fr. *épicyclo-*, engl. *id.* > rom. *epiciclo-*. ■ **-idă** (v. -id), s.f., curbă plană descrisă de un punct de pe un cerc mobil care se rostogolește fără să alunece pe un cerc fix.

EPIDEMIO- „epidemie, epidemic”. ◊ gr. *epidemios* „care se stabilește într-o țară” > fr. *épidémio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *epidemio-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în epidemiologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază cauzele și natura epidemiilor.

EPIDERMO- „epidermă, epidermic”. ◊ gr. *epidermis* „epidermă” > fr. *épidermo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *epidermo-*. ■ **-displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., dermatoză precanceră, caracterizată printr-o erupție generalizată de papule verucoase; **-fiție** (v. -fiție), s.f., boală de piele datorată unor ciuperci microscopice, care se localizează în epidermă; **-id** (v. -id), adj., care are caractere asemănătoare cu ale epidermei; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la epidermoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., sensibilitate deosebită a epidermei, caracterizată prin formarea de bule cu conținut seros.

EPIDIDIM-, v. **EPIDIDIMO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de ablație a epididimului.

EPIDIDIMO- „epididim”. ◊ gr. *epididymis* „situat deasupra testiculului” > fr. *épididymo-*, engl. *id.*, it. *epididimo-* > rom. *epididimo-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., examen radiografic al epididimului, prin injectarea unei substanțe de contrast; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a epididimului; **-vasectomie** (v. vas/o-, v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a epididimului și a unei porțiuni a canalului deferent.

-EPIE „pronunție, röstire”. ◊ gr. *epos* „vorbire, cuvânt” > fr. *-épie*, germ. *id.* > rom. *-epie*.

EPIFIZIO- „epifiză, epifizar”. ◊ gr. *epiphysis* „excrescență” > fr. *épiphyso-* > rom. *epifizio-*. ■ **-deză** (v. -deză), s.f., operație chirurgicală practică asupra cartilajelor de creștere în scopul blocării dez-

voltării osoase; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la epifizioliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., dezlipire a epifiziei de metafiză la nivelul cartilajului de creștere.

EPIGASTR-, v. **EPIGASTRO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea epigastrului.

EPIGASTRO- „epigastru, epigastric”. ◇ gr. *epigastriōn* „deasupra stomacului” > fr. *épigastro-*, engl. *id.* > rom. *epigastro-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie epigastrică; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a unei hernii epigastrice.

EPIGEIO- „suprafața solului, epigeu”. ◇ gr. *epigeios* „deasupra pământului” > fr. *épigéo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *epigeo-*. ■ ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la epigeotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantei, orientată spre suprafața solului.

EPILEPTO- „epilepsie”. ◇ gr. *epileptos* „care suferă de epilepsie” > fr. *épilepto-*, engl. *id.* > rom. *epilepto-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce epilepsie; ~**id** (v. -id), adj., care prezintă aparențele epilepsiei.

EPIPL-, v. **EPIPLO-**. ■ ~**omfal** (v. -omfal), s.n., hernie ombilicală a epiploonului; ~**oscheocel** (v. -oscheo-, v. -cel₂), s.n., hernie scrotală a epiploonului.

EPIPLO- „epiploon, ligament peritoneal”. ◇ gr. *epiploon* „care plutește, care înnoată” > fr. *épiplo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *epiplo-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a epiploonului; ~**enterocel** (v. -entero-, v. -cel₂), s.n., hernie simultană a epiploonului și a intestinului; ~**ischiocel** (v. -ischio-, v. -cel₂), s.n., hernie a epiploonului prin concavitate ischiatică; ~**merocel** (v. -mero-, v. -cel₂), s.n., hernie crurală a epiploonului; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a epiploonului de peretele abdominal; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., utilizare chirurgicală a unui fragment de epiploon pentru acoperirea unei suturi; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a epiploonului.

EPIREO- „factori externi”. ◇ gr. *epirtheo* „a curge peste” > fr. *épirréo-*, engl. *epirtheo-*, germ. *id.* > rom. *epireo-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiu al influenței factorilor externi asupra plantelor.

EPIRO- (**EPEIRO-**) „scoarță terestră, mediu terestru”. ◇ gr. *epeiros* „pământ ridicat, continent” > fr. *épiro-*, engl. *epiro-* și *epeiro-*, germ. *epiro-* și *epeiro-* > rom. *epiro-* și *epeiro-*. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj. (despre mișcări tectonice) care are caracter oscilatoriu și care determină ridicarea sau scufundarea unor blocuri continentale; *sin.* *epirogenic*; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de ridicare a unor porțiuni mari din scoarța terestră deasupra nivelului mării, datorită mișcărilor tectonice oscilatorii; ~**genic** (v. -genic), adj., *epirogenetic**; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., ecologie a mediului terestru.

EPISTEMO- „cunoaștere”. ◇ gr. *episteme* „cunoaștere, știință” > fr. *épistemo-*, germ. *id.*, it. *id.*,

engl. *id.* > rom. *epistemo-*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., plăcere morbidă de informare asupra tuturor lucrurilor și evenimentelor, indiferent de semnificația acestora pentru subiect; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., parte a gnoseologiei care studiază procesul cunoașterii din cadrul diferitelor științe; *sin.* *teorie a cunoașterii științifice*.

EPISTOLO- „scrisoare”. ◇ gr. *epistole* „scrisoare” > fr. *épistolo-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *epistolo-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.m., autor de epistole; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Sistem de scriere vulgară la vechii egipteni. **2.** Artă de a redacta scrisori.

EPIZIO- „vulvă, vagin, vulvar”. ◇ gr. *epeision* „pubis, regiune pubiană” > fr. *épisio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *epizio-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie inghinală; ~**clizie** (v. -clizie), s.f., sutură a vulvei; ~**perineoplastie** (v. -perineo-, v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică pentru refacerea rupturii perineovulvare; ~**perineorafie** (v. -perineo-, v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a rupturii perineovulvare; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație reparatorie a vaginului pentru evitarea unui prolaps; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., suturare parțială a fețelor interne ale labiilor, pentru strâmtorarea orificiului vulvar; ~**stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a vulvei; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a regiunii vulvare (labia mare, labia mică și inelul himenal).

EPO- „poem, epos”. ◇ gr. *epos* „povestire, cântec” > fr. *épo-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *epo-*. ■ ~**pee** (v. -pee), s.f., specie în versuri a genului epic, în care sunt narate fapte eroice, legendare sau istorice, dominate de personaje extraordinare sau supranaturale.

EPOICO- (**EPECO-**) „aclimatizare”. ◇ gr. *epoikeo* „a coloniza” > fr. *époico-*, engl. *epoiko-*, germ. *id.* > rom. *epoico-* și *epeco-*. ■ ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., plante antropic-epice, mai ales buruieni, care cresc numai pe terenurile cultivate, încetățenite la noi de pe alte continente.

ERASTIE- „iubire, dragoste fizică”. ◇ gr. *erastes* „îndrăgostit” > fr. *-erastie*, germ. *id.*, it. *-erastia*, engl. *-erasty* > rom. *-erastie*.

ERBI- „iarbă, buruiană”. ◇ lat. *herba* „iarbă” > fr. *herbi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *erbi-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge ierburile dăunătoare agriculturii; ~**color** (v. -color), adj., de culoarea verde a ierbii; ~**fer** (v. -fer), adj., acoperit cu iarbă; ~**vor** (v. -vor), s.n. pl. **1.** Adj. Care se hrănește cu ierburi. **2.** S.n. pl. Grup de mamifere care se hrănesc cu vegetale, având o dentiție specială.

EREDO- „ereditate, ereditar”. ◇ lat. *heres*, *heredis* „urmaș, moștenitor” > fr. *héredo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *eredo-* > rom. *eredo-*. ■ ~**ataxie** (v. -ataxie), s.f., afecțiune ataxică ereditară;

-biologie (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază fenomenele eredității și variabilității în organismele vii; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune moștenită sau transmisibilă ereditar.

EREMI- „pusti, deșert”. ◊ lat. *eremus* „pustietate, sihăstrie” > fr. *érémi-*, lat. sav. *id.* > rom. *eremi-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă) care preferă deșerturile.

-EREMIE „lipsă, absență”. ◊ gr. *eremia* „absență” > fr. - *érémie* > rom. - *eremie*.

EREMO- „deșert, solitar, pustiu, izolare, gol”. ◊ gr. *eremos* „deșert, pustiu” > fr. *éremo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *eremo-*. ■ **-bionte** (v. -biont), adj., s.n. pl. (vietuitoare) care cresc și se dezvoltă în solitudine; **-carp** (v. -carp), adj., cu fruct solitar; **-fil** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care preferă deșerturile; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante xerofile care cresc în regiunile deșertice; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de deșert, de locuri pustii și izolate; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știința deșerturilor.

-ERETIC „care stimulează, care mărește”. ◊ gr. *airetikos* „care atâță, care excită” > fr. - *éréitique*, germ. - *eretisch* > rom. - *eretic*.

EREUTO- „înroșire, îmbujorare”. ◊ gr. *ereuthos* „roșeață” > fr. *éreutho-* > rom. *ereuto-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a roși în public.

-EREZĂ „prindere, luare, înhățare”. ◊ gr. *haire-sis* „smulgere, ridicare” > fr. - *èrèse*, germ. *id.* > rom. - *ereză*.

ERG-, v. **ERGO-**. ■ **-astenie** (v. -astenie), s.f., stare de oboseală cauzată de o suprasolicitare psihică sau fizică.

-ERGASIE „funcționare, mers”. ◊ gr. *ergasia* „muncă, activitate” > fr. - *ergasie* > rom. - *ergasie*.

ERGASIO- „muncă, activitate umană”. ◊ gr. *ergasia* „forță, muncă” > fr. *ergasio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *ergasio-*. ■ **-figofite** (v. figo-, v. -fit), s.f. pl., plante introduse de om pentru nevoile sale și apoi evadate din cultură, azi fiind subspontane; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., specii vegetale străine, introduse de om, în mod voluntar, în cultură; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teama de a nu da curs tendinței impulsive, de a nu comite actul impulsiv spre care este împins subiectul; **-lipofite** (v. lipo₂-, v. -fit), s.f. pl., relice ale plantelor de cultură ce se mențin drept componente ale unei flore; **-logie** (v. -logie₁), s.f., psihologie*; **-manie** (v. -manie), s.f., impulsivitatea de a fi în activitate permanentă, aceasta devenind un scop în sine, fără a se finaliza în obiective concrete.

ERGASTO- „care elaborează, care transportă”. ◊ gr. *ergastes* „muncitor, lucrător” > fr. *ergasto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ergasto-*. ■ **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., formațiuni citoplasmatică în

care circulă substanțele metabolice; **-plasmic** (v. -plasmic), adj., referitor la ergastoplasmă.

-ERGIE „efort, energie, activitate”. ◊ gr. *ergon* „muncă, acțiune, activitate” > fr. - *ergie*, germ. *id.*, it. - *ergia*, engl. - *ergy* > rom. - *ergie*.

ERGO- „muncă, energie, activitate, ocupație”. ◊ gr. *ergon* „muncă, lucru” > fr. *ergo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *ergo-*. ■ **-crație** (v. -crație), s.f., societate în care munca este apreciată ca valoare fundamentală; **-dinamograf** (v. dinamo-, v. -graf), s.n., ergograf*; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a munci; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la ergogeneza; **-geneză** (v. -geneză), s.f., ansamblu de factori care condiționează creșterea organismelor; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a forței musculare și a lucrului mecanic, rezultat din contracția mușchilor; *sin.* ergodinamograf; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Metodă de înregistrare grafică a oboseții unui mușchi. 2. Descriere analitică a tehnicii muncii specifice unei comunități etnice; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la ergograf; **-latrie** (v. -latrie), s.f., cult al muncii; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință despre bunurile materiale ale culturii; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu determinarea lucrului mecanic efectuat în timpul unui efort fizic; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea lucrului mecanic; **-nom** (v. -nom₁), s.m., specialist în ergonomie; **-nomic** (v. -nomic), adj., referitor la ergonomie; **-nomie** (v. -nomie), s.f., știință interdisciplinară care se ocupă cu studiul condițiilor și metodelor de muncă în vederea normării raționale a acestora; *sin.* **etnoergonomie**; **-psihiatrie** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., disciplină care studiază omul în procesul muncii și aspectele legate de psihiogenia și de psihopatogeneza binomului om-muncă; **-psihometrie** (v. psiho-, v. -metrie₁), s.f., testare a subiecților aflați sub presiunea unor sarcini psihologice sau fiziologice; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratarea unor afecțiuni mintale prin muncă; **-tropic** (v. -tropic), adj., relativ la ergotropie; **-tropie** (v. -tropie), s.f., stare determinată de intensificarea proceselor de combustie și apărare generală a organismului; *sin.* **ergotropism**; **-tropism** (v. -tropism), s.n., ergotropie*; **-zom** (v. -zom), s.m., agregat ribozomic format dintr-o singură moleculă de mARN și un grup de ribozomi.

ERI-, v. **ERIO-**. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori lanuginoase.

ERIO- „păr, lână, păsor, pufos, lanuginos”. ◊ gr. *erion* „lână, păr” > fr. *éριο-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *erio-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe lanuginoase; **-corie** (v. -corie₂), s.f., răspândire a semințelor cu ajutorul perilor; **-fag** (v. -fag), adj., care prezintă eriofagie; **-fagie** (v. -fagie), s.f., aberație gustativă, specifică ovinelor, care

constă în consumul lânii; ~fil (v. -fil₂), adj. (despre o plantă) cu frunze pufoase; ~for (v. -for), adj., cu aspect de lână sau de bumbac; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea diametrului eritrocitelor; ~petal (v. -petal), adj., cu petale pufoase.

ERITR-, v. **ERITRO-**. ■ ~emie (v. -emie), s.f., eritrocitemie*; ~odonție (v. -odonție), s.f., maladie congenitală constând în pigmentarea în roșu a dinților; ~opsie (v. -opsie), s.f., vedere colorată în roșu; ~urie (v. -urie), s.f., colorare în roșu a urinei.

ERITRO- „culoare roșie, înroșire, globulă roșie, hematie”. ◊ gr. *erythros* „roșu, roșeață” > fr. *érythro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *eritro-* > rom. *eritro-*. ■ ~blast (v. -blast), s.n., celulă roșie primitivă, cu nucleu care produce hematii; ~blastic (v. -blastic), adj., referitor la eritroblaste; ~blastemie (v. blast/o-, v. -emie), s.f., maladie caracterizată prin prezența eritroblastelor în sânge; ~blastolitic (v. blasto-, v. -litic₂), adj., referitor la eritroblastoliză; ~blastoliză (v. blasto-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a eritroblastelor; ~blastopenie (v. blasto-, v. -penie), s.f., reducere anormală a numărului de eritroblaste din măduva spinării; ~carp (v. -carp), adj., cu fructe roșii; ~cefal (v. -cefal), adj., cu cap roșu; ~cheratodermie (~keratodermie) (v. cherato-, v. -dermie), s.f., boală de piele sub formă de placarde roșii, care pot deveni verucoase; ~cianoză (v. -cianoză), s.f., eritem de culoare violacee la extremitățile membrelor; ~cit (v. -cit), s.n., celulă sanguină de culoare roșie; *sin.* **hematie**, **eritroplast**; ~citemie (v. cit/o-, v. -emie), s.f., creștere a numărului de hematii din sânge; *sin.* **eritremie**; ~citolitic (v. cito-, v. -litic₂), adj., relativ la eritrocitoliză; ~citoliză (v. cito-, v. -liză), s.f., distrugere a celulelor roșii din lichidul sanguin; ~citometrie (v. cito-, v. -metrie₁), s.f., totalitatea metodelor și procedeele de măsurare a eritrocitelor; ~citopenie (v. cito-, v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de globule roșii din sânge; *sin.* **eritropenie**; ~citopoeză (v. cito-, v. -poeză), s.f., eritropoeză*; ~clad (v. -clad), adj., cu ramuri de culoare roșie; ~clazie (v. -clazie), s.f., proces de fragmentare a globulelor roșii; ~coc (v. -coc), s.m., bacterie globuloasă roșie; ~cont (v. -cont), s.m., corpuscul în formă de bastonaș, prezent în globulele roșii; ~dermie (v. -dermie), s.f., roșeață inflamatorie generalizată a pielii; ~fagie (v. -fagie), s.f., fagocitoză a celulelor roșii; ~fil (v. -fil₁), adj. (despre celule) care prezintă afinitate deosebită pentru coloranții roșii; ~filă (v. -fil₂), s.f., pigment roșu prezent în frunzele și talurile unor alge; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de culoarea roșie; ~ftizie (v. -ftizie), s.f., suprimare a funcției eritropoietice a măduvei oaselor;

~genetic (v. -genetic), adj., referitor la eritropoeză; ~geneză (v. -geneză), s.f., anemie hipoplastică congenitală; ~gonie (v. -gonie), s.f., celulă originară a seriei eritrocitare; ~gramă (v. -gramă), s.f., parte din hemogramă referitoare la seria roșie, la numărul de eritrocite și reticulocite și la valoarea globalară; ~id (v. -id), adj., cu aparență roșie; ~leucemie (v. leuc/o-, v. -emie), s.f., formă de leucoză în care proliferarea atinge seria granulocitară și eritropoietică; *sin.* **eritroleucoză**; ~leucotrombocitemie (v. leuco-, v. trombo-, v. cit/o-, v. -emie), s.f., proliferare globală a elementelor medulare hematopoietice, cu apariția elementelor tinere în circulația sanguină periferică; ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la eritroliză; ~liză (v. -liză), s.f., proces de distrugere a globulelor roșii; ~melalgie (v. mel/o₁-, v. -algie), s.f., acromegalie*; ~melie (v. -melie), s.f., maladie cronică a pielii la nivelul extremităților corpului; ~patie (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile globulelor roșii; ~penie (v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de globule roșii din sânge; ~picnoză (v. -picnoză), s.f., alterare a globulelor roșii, caracterizată prin separația unei pigmențații brune în interiorul lor; ~plast (v. -plast), s.n., eritrocit*; ~plazie (v. -plazie), s.f., maladie dermică precanceroasă, care se prezintă sub formă de placarde de culoare roz-cenușie, cu creste gălbui; ~poietic (eritropoetic) (v. -poietic), adj., referitor la eritropoeză; ~poieză (~poeză) (v. -poeză), s.f., proces de formare a globulelor roșii; ~rexie (v. -rexie), s.f., fragmentare a celulelor roșii; ~trih (v. -trih), adj. cu peri de culoare roșie.

ERO₁- „erotic, plăcere sexuală”. ◊ gr. *eros* „dragoste, iubire” > fr. *éro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ero₁-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., susceptibil de a provoca o excitație sexuală.

ERO₂- „timpuriu, primăvărat”. ◊ gr. *era* „primăvară” > fr. *éro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ero₂-*. ■ ~fil (v. -fil₁), adj., care înflorește de timpuriu.

EROO- „semizeu, erou mitic”. ◊ gr. *heros, oos* „erou, semizeu” > fr. *héroo-* > rom. *eroo-*. ■ ~gonie (v. -gonie), s.f., genealogia semizeilor; ~logie (v. -logie₁), s.f., partea finală a mitologiei care se ocupă cu studiul eroilor mitici.

EROTO- „dragoste, iubire, sexual, erotic”. ◊ gr. *eros, erotos* „dragoste, iubire” > fr. *érotó-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *eroto-*. ■ ~dromomanie (v. dromo-, v. -manie), s.f., impulsivitate de a fugi, ca unică posibilitate de eliberare, consecutivă unei experiențe sexuale penibile; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de dragoste; ~gen (v. -gen₁), adj., care generează excitații sexuale; ~grafomanie (v. grafo-, v. -manie), s.f., impuls morbid de a compune scrisori de dragoste, în care sentimentele de iubire se exprimă în termeni idealizați;

-**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul științific al iubirii fizice; ~**man** (v. -man₁), adj., s.m. și f. (persoană) obsedată sexual; ~**manie** (v. -manie), s.f., stare morbidă caracterizată prin predominarea ideilor sexuale; ~**patie** (v. -patie), s.f., tulburare în sfera pulsuniilor sexuale; ~**tanatologie** (v. tanato, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază procesele erotice și tanatice.

ERPETO-, v. HERPETO-

ERUCI- „omidă”. ◊ lat. *eruca* „omidă” > fr. *éruce*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *eruci*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre spori) în formă de omidă; ~**vor** (v. -vor), adj. (despre o pasăre) care se hrănește cu omizi.

ESCARO- „focar”. ◊ gr. *eskhara* „focar” > fr. *escharo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *escaro*. ■ ~**strofă** (v. -strofă), s.f., orânduire a cromoplastelor în focarul de lumină.

ESCATO- (ESCHATO-, ESHATO-) „sfârșit, final”. ◊ gr. *eskhatos* „final, ultim” > fr. *eschato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *escato-* și *eshato-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., totalitatea concepțiilor religioase referitoare la soarta finală a omului și a lumii.

ESCHATO-, v. ESCATO-

ESHATO-, v. ESCATO-

ESMO- „dispunere, dispoziție”. ◊ gr. *esmos* „așezare” > fr. *esmo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *esmo-*. ■ ~**taxie** (v. -taxie), s.f., mod de dispoziție a pieselor vegetale.

ESOCI- „știucă”. ◊ lat. *esox*, *esocis* „știucă” > fr. *ésoci-*, lat. sav. *id.* > rom. *esoci-*. ■ ~**cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii, care se ocupă cu creșterea știucii; ~**forme** (v. form), s.f. pl., ordin de pești teleosteeni fizostomi, cu corpul alungit, acoperit cu solzi mărunți și cicloizi, având ca tip reprezentativ știuca.

ESOFAG-, v. ESOFAGO-. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere esofagiană; ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație anormală a esofagului; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unei părți din esofag.

ESOFAGO- „esofag, esofagian”. ◊ gr. *oisophagos* „esofag” > fr. *oesophago-*, engl. *esophago-*, germ. *ösophago-*, lat. sav. *oesophago-* > rom. *esofago-*. ■ ~**cardiotomie** (v. cardio-, v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a manșonului fibros stenozat al unui cardiospasm, cu conservarea mucoasei esofagiene; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., diverticul esofagian, produs de hernia mucoasei; ~**gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., creare operatorie, în cazul unui cardiospasm, a unei anastomoză între punga de dilatație a esofagului inferior și punga cu aer a stomacului; ~**jejunostomie** (v. jejuno-, v. -stomie), s.f., restabilire operatorie a tranzitului digestiv după rezecția porțiunii proximale a stomacului; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a pe-

retelui esofagian; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile esofagului; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație de refacere chirurgicală a esofagului, în care se utilizează tegumente; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examenul endoscopic al esofagului; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., explorare endoscopică a esofagului; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spastică a pereților esofagieni; ~**stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare anormală a cavității esofagiene; ~**stomi** (v. -stom), s.m. pl., paraziți nematozi din familia strongilidelor, ale căror larve se închistează în peretele intestinal al animalelor infestate; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere la piele a esofagului; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în esofagotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a peretelui esofagian.

ESTESIO-, v. ESTEZIO-

-ESTEZIE „senzație, sensibilitate, perceptibilitate, simțire”. ◊ gr. *aisthesis* „simțire, percepție, sensibilitate” > fr. *aesthésie* și *esthésie*, germ. *ästhesie* și *esthesia*, engl. *aesthesis*, it. *estesia* > rom. *-estezie*.

ESTEZIO- (ESTESIO-) „senzație, sensibilitate, senzorial”. ◊ gr. *aisthesis* „percepție, senzație, simțire” > fr. *esthésio-*, germ. *ästhesio-*, it. *estezio-*, engl. *esthesio-* > rom. *estezio-* și *estesio-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., celulă ganglionară embrionară; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la estezioblaste; ~**gen** (v. -gen₁) adj., care produce sensibilitate organică; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., proces de restaurare a sensibilității organice; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fenomenelor senzoriale; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă de măsurare a sensibilității tactile cu ajutorul esteziometrului; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical cu care se măsoară sensibilitatea tactilă; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru tulburările sensibilității organice; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă psihoterapeutică de grup.

ESTRO- (OESTRO-) „excitație sexuală, estru, estral”. ◊ gr. *oistros* „impuls, dorință, violentă” > fr. *oestro-*, engl. *estro-* și *oestro-*, germ. *östro-*, it. *estro-* > rom. *estro-* și *oestro-*. ■ ~**gen (oestrogen)** (v. -gen₁), adj., s.n. (hormon feminin) care provoacă apariția ciclului estral la mamifere; ~**genic** (v. -genic) adj., referitor la estrogeni; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., prezența hormonilor estrogeni în organism; ~**genoterapie** (v. -geno₁-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a hormonilor estrogeni; ~**man** (v. -man₁), s.m. și f., persoană afectată de estromanie; ~**manie** (v. -manie), s.f., manifestare de hiperexcitabilitate genitală, întâlnită la cele două sexe.

ETEO- „mascul, masculin”. ◊ gr. *etheos* „tânăr” > fr. *éthéo-*, engl. *id.* > rom. *eteo-*. ■ ~**genetic** (v.

-genetic), adj., referitor la eteogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Reproducere a unui organism dintr-un gamet mascul. 2. Tip de partenogeneză din care rezultă numai descendenți masculi.

ETERO-, v. **HETERO-**.

ETIMO- „sens adevărat, etimon”. ◊ gr. *etimos* „adevărat, real” > fr. *étymo-*, germ. *id.*, it. *etimo-* > rom. *etimo-*. ■ ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în etimologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Ramură a lingvisticii care studiază originea cuvintelor unei limbi. 2. Explicație istorică a formei și a sensului unui cuvânt.

ETIO- (**AETIO-**) „cauză, factori externi”. ◊ gr. *aitia* „cauză” > fr. *étio-*, engl. *id.*, germ. *ätio-*, lat. sav. *aetio-* > rom. *etio-* și *aetio-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre o mișcare) cauzat de factori sau de excitații din exterior; *sin.* **etiogenic**; ~**genic** (v. -genic), adj., etiogen*; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină medicală care tratează despre cauzele bolilor. 2. Știință a descifrării cauzelor lucrurilor; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică a plantelor, cauzată de factori externi; ~**nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare a organelor vegetale, produsă de excitații externe; ~**nom** (v. -nomic), adj. care este produs de factori sau de excitații externe; ~**patogenic** (v. -pato-, v. -genic), adj., referitor la etiopatogenie; ~**patogenie** (v. -pato-, v. -genie₁), s.f., disciplină care studiază cauzele apariției și dezvoltării unei maladii; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre un tratament) care se adresează cauzelor bolii; *sin.* **etiotrop**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., etiotrop; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantei, cauzată de excitații externe.

ETMO- „ciur, sită, ciuruit, găuri”. ◊ gr. *ethmos* „ciur, sită” > fr. *ethmo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *etmo-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), s.m., monstru cu nasul în formă de trompă; ~**id** (v. -id), s.n., os nepereche al craniului, străpuns de numeroase orificii, care formează peretele nărilor; ~**idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală de îndepărtare a leziunilor celulare etmoidale.

ETN-, v. **ETNO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., nume de popor; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., studiul lingvistic al antroponimelor aparținând unei comunități etnice.

ETNO- „popor, comunitate etnică, rasă, etnie”. ◊ gr. *ethnos* „popor, națiune” > fr. *ethno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *etno-* > rom. *etno-*. ■ ~**astronomie** (v. -astro-, v. -nomie), s.f., disciplină care studiază motivele și riturile tradiționale cu caracter astronomic, aparținând unei comunități etnice; ~**axiologie** (v. -axio₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază geneza, structura și funcția valorilor culturale dintr-o comunitate etnică; ~**biografie** (v. -bio-, v. -grafie), s.f., autobiografie a unui popor; ~**biologie** (v. -bio-, v. -logie₁), s.f., știință care tratează despre

raporturile dintre om și mediul ambiant; ~**botanic** (v. -botanic), adj., care se referă la studiul plantelor cunoscute și utilizate de popor; ~**cid** (v. -cid), s.n. 1. Ucișdere în masă a unei comunități etnice. 2. Modificare forțată și programată a structurii biosociale sau culturale a unei unități etnice; ~**coregrafie** (v. -core₁-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază activitatea ludică (jocul și dansul) a unei comunități etnice; ~**crație** (v. -crație), s.f., conducere a unei comunități etnice de către proprii ei reprezentanți; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., cultură specifică unei comunități etnice; ~**demografie** (v. -demo-, v. -grafie), s.f., demografie a unităților și a grupurilor etnice; ~**ergonomie** (v. -ergo-, v. -nomie), s.f., ergonomie*; ~**escatologie** (v. -escato-, v. -logie₁), s.f., escatologie a unei comunități etnice; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afecțiune deosebită pentru tot ceea ce privește viața unei comunități etnice; ~**filozofie** (v. -filo₃-, v. -zofie), s.f., totalitatea conceptelor filozofice ale unei grupări etnice; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică față de tot ceea ce aparține unei comunități etnice; ~**genealogie** (v. -genea-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază geneza popoarelor și legăturile lor etnice; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la etnogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a unui popor ca unitate social-istorică; ~**genic** (v. -genic), adj., referitor la etnogenie; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., ramură a antropologiei care studiază originea și filiația raselor și a popoarelor; ~**geografie** (v. -geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază influența reciprocă dintre mediul geografic și comunitatea etnică; ~**geologie** (v. -geo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază stratigrafia civilizației și culturii unei comunități etnice; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., concept care cuprinde geneza, evoluția și dispariția unui popor din perspectiva mitologiei; ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în etnografie; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază felul de trai, viața materială și spirituală a unui popor; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unor fenomene etnografice; ~**iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină care tratează despre datinile,* obiceiurile și practicile medicale ale unei comunități etnice; ~**id** (v. -id), s.m., element constitutiv al unei unități etnice, care nu posedă autonomie; ~**lit** (v. -lit₂), s.m., element constitutiv al unui fenomen de civilizație sau de cultură, extras prin etnoliză; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la etnoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., analiza calitativă a unui fenomen, a unui fapt de civilizație sau de cultură; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în etnologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază trăsăturile de bază ale structurii și evoluției popoarelor; ~**metodologie** (v. -metodo-, v. -logie₁), s.f., metodologie de tip epistemologic a cunoașterii și

reflecării etnice a unei cercetări științifice; **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă de măsurarea elementelor, actelor, relațiilor, proceselor și comportamentului etnocivilizator sau etnocultural, proprii unei unități etnice; **~minerologie** (v. minera-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază relația omului cu lumea minerală în societatea umană; **~muzicolog** (v. muzico-, v. -log), s.m. și f., specialist în etnomuzicologie; **~muzicologie** (v. muzico-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază activitatea muzicală a unei comunități etnice; **~pedagogie** (v. ped/o-, v. -agogie), s.f., știință a educației permanente a maselor de adulți; **~psihiatrie** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., disciplină psihologică care se ocupă cu studiul tipurilor de conduită dintr-o unitate etnoculturală; **~psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază viața unui popor și producțiile sale, după însușirile lui psihologice caracteristice; **~semnologie** (v. semio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază organizarea paradigmatică a fenomenelor culturale, asociate cu descrierea lor lingvistică și gramaticală; **~sociologie** (v. socio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care interpretează fenomenele sociale cu ajutorul datelor etnologiei; **~tanatologie** (v. tanato-, v. -logie₁), s.f., disciplină etnologică având ca obiect de studiu riturile de înmormântare ale unei grupări etnice; **~tip** (v. -tip), s.n., formațiune biopsihică, specifică unui grup etnic, înainte și după procesul de educație complexă; **~zofie** (~sofie) (v. -zofie), s.f., modul cum o comunitate etnică își pune și rezolvă problemele fundamentale ale antropogenezei și ale etnogenezei; **~zoologie** (v. zoo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază relațiile reciproce dintre comunitatea etnică și mediul zoologic înconjurător.

ETO- „obicei, comportament, morală, conduită”. \diamond gr. *ethos* „obicei, morav, caracter” > fr. *étho-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *eto-*. ■ **~crație** (v. -crație), s.f., guvernare fondată numai pe principiile moralei; **~farmacologie** (v. farmaco-, v. -logie₁), s.f., metodă de evaluare a efectelor medicației psihotrope, prin folosirea unor studii asupra comportamentelor sociale ale animalelor; **~grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a obiceiurilor, practicilor și uzanțelor etnice; **~gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare a comportamentului animalelor; **~logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină având ca obiect studiul moravurilor popoarelor. 2. Știință care studiază evoluția comportamentului și modul de viață al plantelor și animalelor. 3. Știința legilor care determină formarea caracterelor; **~mer** (v. -mer), adj., s.n. (organism vegetal) cu un număr normal de cromozomi; **~pedie** (v. -pedie), s.f., ramură a defectologiei care studiază deficiențele de conduită; **~pee** (v. -pee), s.f. 1. Figură de stil care

constă în personificarea unor lucruri. 2. Figură de compoziție constând în zugrăvirea caracterului sau a structurii psihice a unui personaj prin scrisori ori printr-o cuvântare.

ETRIO- „cer, spațiu ceresc”. \diamond gr. *aitiria* „cer senin” > fr. *ethrio-*, germ. *äthrio-* > rom. *etrio-*. ■ **~scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea radiației și a căldurii terestre în spațiul ceresc.

EU- „bine, normal, frumos, armonios”. \diamond gr. *eu* „bun, bine” > fr. *eu-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *eu-*. ■ **~antie** (v. -antie), s.f., concepție a originii strobilare a florii; **~arheofite** (v. arheo-, v. -fit), s.f. pl., plante ruderaie sau nitrofile din neolitic; **~ascomicete** (v. asco-, v. -micete), s.f. pl., grupă din clasa ascomicetelor, cuprinzând ciuperci care formează ascocarpi cu pereții proprii; **~capnie** (v. -capnie), s.f., prezență a dioxidului de carbon sanguin în cantități normale în sângele arterial; **~carpic** (v. -carpic), adj. (despre un organism vegetal inferior) la care corpurile de fructificație se diferențiază numai într-o parte a corpului lor; **~cefal** (v. -cefal) adj. (despre o insectă) prevăzută cu un cap chitinizat, distinct de corp; **~centric** (v. -centric), adj. (despre o remaniere cromozomială) care nu afectează poziția genelor față de centromer; **~ciclic** (v. -ciclic), adj., care prezintă un număr egal de piese în fiecare verticil floral; **~claz** (v. -claz), s.n., mineral rar din familia silicaților, având o compoziție foarte apropiată de cea a beriliului; **~cleistocarpic** (v. cleisto-, v. -carpic), adj. (despre fruct) care rămâne închis până la maturitatea carpozomului; **~colie** (v. -colie), s.f., stare normală a fierii; **~coloid** (v. colo₂-, v. -id), s.m., substanță macromoleculară cu proprietăți coloidale, **~crazie** (v. -crazie), s.f., constituție fizică bună; **~croic** (v. -croic), adj. (despre un organ vegetal) care prezintă o culoare sau o pigmentație naturală; **~cromocentru** (v. cromo-, v. -centru), s.n., cromocentru al nucleului în stare de repaus; **~cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom tipic și normal; **~dicotomie** (v. dico-, v. -tomie), s.f., tip de dicotomie normală cu ramuri dezvoltate și ramificate uniform; **~ergasie** (v. -ergasie), s.f., funcționarea normală a psihicului; **~fenie** (v. -fenie), s.f., ramură a geneticii care urmărește ameliorarea fenotipului, fără să acționeze asupra structurilor genetice; **~fonie** (v. -fonie), s.f., succesiune armonioasă de sunete; **~foric** (v. -foric), adj., care provoacă euforie; **~forie** (v. -forie), stare exagerată de bună dispoziție, prezentă în unele boli neuropsihice; **~forme** (v. -form), s.f. pl., specii de uredinale, cu ciclul vital complet, având toate tipurile de fructificație; **~fotic** (v. -fotic), adj. 1. (Despre plancton) Aflat în zona apelor cu lumină abundentă. 2. (Despre un

strat de apă) Cuprins între suprafață și limita la care pătrund razele luminoase; **-fototrop** (v. foto-, v. -tropic), adj. (despre frunză) cu lamina așezată perpendicular pe razele de lumină; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fecundație normală, tipică; **-gelie** (v. -gelie), s.f., tonalitatea, amplitudinea și oportunitatea răsului normal; **-genetic** (v. -genetic), adj., s.f. **1.** Adj. Referitor la eugenetică. **2.** S.f. Studiul ameliorării caracterelor ereditare specifice; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la eugenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., teorie care susține ameliorarea calităților biologice umane prin măsuri genetice; **-geofite** (v. geo-, v. -fit), s.f. pl., geofite a căror perioadă de repaus biologic se datorează lipsei de lumină sau de căldură corespunzătoare; **-geogen** (v. geo-, v. -gen₁), adj. (despre o rocă) ușor dezagregabil; **-gnație** (v. -gnație), s.f., ocluzie dentară normală, **-gonic** (v. -gonic), adj. (despre un organism) care se înmulțește sau care crește foarte repede; **-halin** (v. -halin), adj. (despre un organism) care crește numai în apele sărate; **-haploid** (v. haplo-, v. -id), s.m., haploid adevărat, în ale cărui celule somatice se află un singur set de cromozomi; **-menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., menstruație normală; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci cu micelii septate, cuprinzând un mare număr de specii parazite pentru om și pentru animale; **-micofite** (v. mico-, v. -fit), s.f. pl., ciuperci adevărate, cuprinzând ficomicetele, ascomicetele, bazidiomicetele și deutromicetele; **-morfic** (v. -morfic), adj. (despre un organism) cu dezvoltare somatică normală; **-morfie** (v. -morfie), s.f., dezvoltare armonioasă și normală a corpului omenesc; **-notozaur** (**-notosaur**) (v. noto₁-, v. -zaur), s.m., reptilă mică din permian, considerată strămoș al broștelor țestoase, având dinți pe oasele palatine și pe maxilare; **-osmie** (v. -osmie₁), s.f., stare normală a simțului olfactiv; **-pareunie** (v. -pareunie), s.f., îndeplinire normală a actului sexual; **-patie** (v. -patie), s.f., resemnare în fața suferinței; **-pepsie** (v. -pepsie), s.f., digestie fiziologică ușoară; **-picioză** (v. -picioză), s.f., colorare și spiralizare normală a unor cromozomi sau segmente cromozomiale; **-pnee** (v. -pnee), s.f., respirație normală; **-potamic** (v. -potamic), adj. (despre o plantă) care trăiește în ape curgătoare sau în bazine acvatice; **-praxie** (v. -praxie), s.f., capacitate de a executa mișcări coordonate; **-prosop** (v. -prosop), adj. (despre un individ) a cărui față este mai mult lată decât lungă; **-ritmie** (v. -ritmie), s.f. **1.** Combinație armonioasă de linii, sunete și mișcări. **2.** Funcționare regulată a oricărei activități organice ritmice. **3.** Ritm regulat al pulsului; **-semie** (v. -semie), s.f., totalitatea simptomelor favorabile în evoluția unei boli; **-sistolie** (v. -sistolie),

s.f., contracție periodică normală; **-sporie** (v. -sporie), s.f., dezvoltare normală a sporilor în urma unei meioze obișnuite; **-static** (v. -static), adj. **1.** Referitor la variația nivelului general al oceanelor, de origine climatică sau tectonică. **2.** (Despre o speie vegetală sau animală) Care se menține; **-stei** (v. -stel), s.n., cilindru vegetal central cu fascicule liberolemnnoase concentrice; **-stenurie** (v. sten₁-, v. -urie), s.f., condiție în care se elimină o urină finală cu presiune osmotică normală; **-tanasia** (v. -tanasia), s.f. **1.** Moarte ușoară, fără suferință. **2.** Metodă medicală de provocare a morții precoce unui bolnav incurabil. **3.** Sacrificare prin procedee rapide și nedureroase a animalelor bolnave; **-tecă** (v. -tecă), s.f., zid al hexacoraliilor, dezvoltat din centre de calcifiere distinctă; **-tectic** (v. -tectic), adj. (despre un amestec chimic) care se topește sau se solidifică la temperatură constantă, inferioară punctului de topire a fiecăruia dintre constituenți; **-telegeneză** (v. tele-, v. -geneză), s.f., eutelegenie*; **-telegenie** (v. tele-, v. -genie₁), s.f., procedeu de ameliorare a structurii genetice în populațiile umane, constând în însămănțarea artificială a femeilor cu celule germinale ale bărbaților supradotați; *sin.* **eu-telegeneză**; **-terofite** (v. tero₁-, v. -fit), s.f. pl., plante anuale cu flori; **-texie** (v. -texie), s.f., fenomen prezentat de un amestec a cărui temperatură de fuziune constantă este mai joasă decât aceea a altui amestec făcut în alte proporții; **-timie** (v. -timie), s.f., dispoziție afectivă normală; **-toci** (v. -toci), adj., care favorizează eutocia; **-tocie** (v. -tocie), s.f., naștere normală, lipsită de complicații; **-tonie** (v. -tonie), s.f., reeducare psihotonică; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un lac) care conține, în cantități echilibrate, substanțe necesare biosintezei; *sin.* **eutrofic** (2); **-trofic** (v. -trofic) adj. **1.** (Despre un organism) Care este dezvoltat normal. **2.** Eutrof*; **-trofie** (v. -trofie), s.f., stare normală de nutriție, creștere și dezvoltare a unui organism; **-tropic** (v. -tropic), adj. (despre o plantă) care prezintă fototropism negativ; **-tropie** (v. -tropie), s.f., adaptare a unor flori la polenizare numai prin anumite insecte specializate; **-xerofitic** (v. xero-, v. -fitic), adj. (despre o plantă) care prezintă o adaptare pronunțată la perioadele de uscăciune; **-zeolit** (v. zeo-, v. -lit₁), s.m., varietate de heulandit; **-zomic** (v. -zomic), adj. (despre o celulă) care are două seturi normale de cromozomi.

EUDEMONO- „fericire”. ◊ gr. *eudaimonia* „fericire” > fr. *eudémono*, it. *id.* > rom. *eudemono-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., discurs, discuție în jurul problemei fericirii.

EUDIO- „gaz, substanțe gazoase”. ◊ gr. *eudios* „senin, calm” > fr. *udio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *udio-*. ■ **-metrie** (v. -metrie₁),

s.f., determinare a compoziției unui gaz cu ajutorul eudiometrului; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat folosit la analiza volumetrică a gazelor și la sinteza unor substanțe gazoase, cu ajutorul descărcărilor electrice.

EUNUCO- „castrat, eunuc”. ◊ gr. *eunoukhos* „care păzește patul” > fr. *eunucho-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *eunuco-*. ■ ~**id** (v. -id), adj. (despre un timbru vocal) ca de castrat.

EUR-, v. **EURI-**. ■ ~**opistocefal** (v. opisto-, v. -cefal), s.m., individ al cărui cap este neobișnuit de lat în regiunea occipitală.

EURI- „larg, lat, cuprinzător, mare, amplu, vast”. ◊ gr. *eurys* „larg, întins, lat” > fr. *eury-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *eur-*. ■

~**andru** (v. -andru), adj., cu stamine late; ~**bar**

(v. -bar), adj., s.n. (organism) care suportă

variații mari ale presiunii hidrostatice; ~**baric**

(v. -baric), adj. (despre un organism) capabil

de a suporta diferențe mari de altitudine și de

presiune; ~**bate** (v. -bat₁), adj., s.n. pl. (orga-

nisme) care pot viețui la adâncimi marine

foarte diverse; ~**batic** (v. -batic), adj. (despre

un organism) care prezintă o largă adapta-

bilitate la diferite adâncimi marine; ~**bionte** (v.

-biont), adj., s.n. pl. (organisme) care prezintă

o largă toleranță față de variațiile mari ale

factorilor de mediu; ~**biotic** (v. -biotic), adj.,

referitor la euribioză; ~**bioză** (v. -bioză), s.f.,

reacție de maximă rezistență a unui organism

față de variațiile mari ale factorilor de mediu,

fără pierderea poziției nișei ecologice ocupate

în ecosistem; ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m.

(individ) care prezintă euricefalie; ~**cefalie** (v.

-cefalie), s.f., malformație congenitală constând

în existența unui craniu cu diametrul lateral

foarte mare; ~**cenotic** (v. -cenotic), adj.

(despre o specie) care participă frecvent la

conviețuirea unor plante sau animale în ace-

lași biotop; ~**clad** (v. -clad), adj., cu ramuri

late; ~**cor** (~**chor**) (v. -cor), adj. (despre o

plantă) cu o largă răspândire geografică; *sin.*

euricoric; ~**dolicotropic** (v. dolico-, v. -tropic),

adj., referitor la raportul dintre lungimea și lăr-

gimea diferitelor segmente corporale; ~**ecic**

(v. -ecic), adj. (despre o specie) care prezintă o

mare adaptabilitate la variate condiții de viață;

sin. **euriec**; ~**fag** (v. -fag), adj. (despre un ani-

mal) care se hrănește cu un mare număr de

organisme vegetale sau animale; ~**fagie** (v.

-fagie), s.f., mod de nutriție specific organis-

melor care utilizează hrană variată, vegetală

sau animală; ~**fot** (v. -fot), adj., eurifotic”; ~**fotic**

(v. -fotic), adj. (despre plante și animale) cu mare

adaptabilitate la condițiile variate de lumină; *sin.*

eurifot; ~**gam** (v. -gam), adj. (despre o insectă)

care se acuplează în spații largi sau în liber-

tate; ~**gnat** (v. -gnat), adj., s.m. (individ) cu ma-

salinitate; ~**higric** (v. -higric), adj. (despre viețui-

toare) care suportă o mare variabilitate a con-

dițiilor de umiditate; *sin.* **eurihigru**; ~**higru** (v.

-higru), adj., eurihigric”; ~**mer** (v. -mer), adj. (des-

pre un agent patogen) care atinge majoritatea

organismelor plantei-gazdă; ~**oxibionte** (v. oxi-

v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme) care su-

portă o mare variabilitate în privința cantității

de oxigen din mediul ambiant; ~**prosop** (v.

-prosop), adj., s.m. (individ) care are fața

largă, iar indicele lățime-înălțime este cuprins

între 79,0 și 83,9; ~**pter** (v. -pter), adj., cu aripi

largi; ~**term** (v. -term), adj. 1. (Despre un orga-

nism) Adaptabil la mari variații de temperatură.

2. (Despre un patogen) Care produce infecții

în limite largi de temperatură; ~**termic** (v.

-termic), adj., euriterm (1); ~**termie** (v. -termie),

s.f., calitate a organismelor euriterme; ~**top** (v.

-top), adj. (despre plante și animale) cu o

largă răspândire ecologică; *sin.* **euritopic**;

~**topic** (v. -topic), adj., euritop”; ~**trof** (v. -trof),

adj. 1. (Despre un biotop) Ale cărui resurse

alimentare sunt normale. 2. (Despre un

patogen) Care produce infecții în limite largi

ale condițiilor ecologice; ~**xen** (v. -xen), adj.

(despre un parazit) adaptat la gazde din grupe

zoologice îndepărtate; ~**zomic** (**eurisomic**) (v.

-zomic), adj. (despre un tip constituțional) ca-

acterizat prin torace scurt și larg, prin membre

scurte și groase și prin capacitatea mare de

asigurare a hranei.

EUTI- „indirect, nemijlocit”. ◊ gr. *euthy* „neted,

drept, direct” > fr. *euthy-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it.

euti- > rom. *euti-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n.,

miră stadimetrică orizontală pentru măsurarea

indirectă a distanțelor; ~**scopie** (v. -scopie), s.f.,

metodă medicală prin care se urmărește for-

țarea maculei ochiului ambliop să funcționeze

normal.

EVAPORI- „evaporare”. ◊ lat. *evaporo*, are „a

se evapora” > fr. *evapori-*, germ. *id.*, engl. *id.* >

rom. *evapori-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., eva-

porimetru înregistrator; ~**metrie** (v. -metrie),

s.f., totalitatea procedeeilor și mijloacelor de mă-

surare a evaporăției; ~**metru** (v. -metru₁), s.n.,

instrument pentru măsurarea vitezei medii de

evaporare a apei.

-EXIE (-HEXIE) „stare, componentă”. ◊ gr.

hexis „stare, constituție fizică” > fr. *-exie* și *-*

hexie, lat. sav. *-hexia*, engl. *-exy* > rom. *-exie* și

-hexie.

EXTENSI- „deformație, extensiune”. ◊ lat. *ex-*

tensus „întins” > fr. *extensi-* > rom. *extensi-*.

■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., alveograf”.

EXTENSO- „deformație, alungire, extensiune”.

◊ lat. *extensus* „întins” > fr. *extenso-*, germ. *id.*,

engl. *id.* > rom. *extenso-*. ■ ~**graf** (v. -graf),

s.n., aparat care înregistrează variația vis-

cozității unui aluat de o anumită consistență;

-gramă (v. -gramă), s.f., diagramă realizată la extensograf; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., parte a metrologiei care se ocupă cu diversele aparate de măsură a deformațiilor mecanice; **-metru** (v. -metru₁), s.n. **1.** Instrument pentru

măsurarea deformațiilor pieselor supuse la întindere. **2.** Dinamometru care măsoară forța unei extensiuni în kilograme. **3.** Aparat electric pentru măsurarea variației dimensiunilor unui solid.

F

FABI- „bob de fasole, fabaceu”. ◊ lat. *faba* „fasole, bob” > engl. *fabi-*, lat.sav. *id.* > rom. *fabi-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre spori) de forma bobului de fasole.

-FACHIE (-FAKIE) „cristalin, lenticular”. ◊ gr. *phakos* „lentilă” > fr. *-phakie*, germ. *id.*, it. *-fachia*, engl. *-phacia* > rom. *-fachie* și *-fakie*.

FACO- „lentilă, cristalin, lenticular”. ◊ gr. *phakos* „lente, lentilă” > fr. *phaco-* și *phako-*, engl. *phaco-*, germ. *phako-* > rom. *faco-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a cristalinului; **-cer** (v. -cer₂), s.m., mamifer artiodactil din familia suidelor, cu botul mare și turtit și cu colții curbați, care trăiește în savanele africane; **-id** (v. -id), adj., în formă de lentilă; **-lit** (v. -lit₁), s.n., corp de roci magmatice intruzive în formă de seceră; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la facoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., suprimare chirurgicală a cristalinului; **-malacie** (v. -malacie), s.f., ramolismnt cristalinian; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea numărului de dioptrii ale unei sticle de lentilă; **-pioză** (v. -pioză) s.f., supurație a cristalinului; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., îndurație a cristalinului; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se măsoară capacitatea de adaptare a cristalinului; **-scopie** (v. -scopie), s.f., procedeu de examinare a ochilor cu ajutorul facoscopului.

-FAG „care consumă, care mănâncă, care se nutrește cu”. ◊ gr. *phagein* „a mânca” > fr. *-phage*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *-phagus*, it. *-fago* > rom. *-fag*.

-FAGIE „măncare, deglutiție, nutriție, consumare”. ◊ gr. *phagein* „a mânca” > fr. *-phagie*, germ. *id.*, engl. *-phagy*, it. *-fagia* > rom. *-fagie*.

FAGO- „ingestie, deglutiție, mâncare, absorbire”. ◊ gr. *phagein* „a mânca” > fr. *phago-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *fago-* > rom. *fago-*.

■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă sanguină care are proprietatea de a distruge microorganismele patogene din organism; **-citic** (v. -citic), adj., referitor la fagocit; **-citolitic** (v. cito-, v. -litic₂), adj., relativ la fagocitoliză; **-citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a fagocitelor; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a înghiți alimente; **-litic** (v. -litic₂), adj., relativ la fagoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., soluție a fagocitelor într-un lichid în care sunt aruncate; **-lizozom** (v. lizo-, v. -zom), s.m., tip de lizozom secundar, întâlnit frecvent în celulele fagocitare; **-manie** (v. -manie), s.f., impuls morbid pentru ingerarea de alimente; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare cantitativă a bacteriofagilor din

mediul înconjurător; **-terapie** (v. -terapie), s.f.

1. Tratament al unor boli microbiene cu ajutorul bacteriofagilor specifici. **2.** Utilizare a regimului alimentar în scop terapeutic; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un organism) care se hrănește prin procesul de fagocitoză; *sin.* **fagotrofic**; **-trofic** (v. -trofic), adj., fagotrof; **-zom** (v. -zom), s.m., vacuolă sau veziculă fagocitică sau pinocitică înainte de fuziunea cu un lizozom.

-FAKIE, v. -FACHIE.

FAL-, v. FALO-. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a membrului viril; **-odinie** (v. -odinie), s.f., durere a penisului.

FALACRO- „chel, glabru”. ◊ gr. *phalakros* „lipsit de peri, chel” > lat. sav. *phalacro-*, engl. *id.* > rom. *falacro-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe lipsite de peri; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze glabre.

FALANGI- „falangă, oscior al degetelor”. ◊ lat. *phalanx, angis* „falangă, os al degetelor” > fr. *phalangi-*, engl. *id.* > rom. *falangi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de falangă.

-FALANGIE „falange, oscioare ale degetelor”. ◊ gr. *phalanx, angos* „băț gros” > fr. *-phalangie*, lat.sav. *-phalangia* > rom. *-falangie*.

FALCI- „coasă, seceră, curbat, falcat”. ◊ lat. *falx, falcis* „seceră, coasă” > fr. *falci-*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *falci-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze falcate; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ anatomic) în formă de coasă sau de seceră; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu ciocul în formă de seceră; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a scoarței foliate a creierului.

FALCONI- „șoim, acvilă”. ◊ lat. *falco, onis* „șoim” > fr. *falconi-*, lat. sav. *id.* > rom. *falconi-*. ■ **-forme** (v. -form), s.n. pl., ordin de păsări răpitoare de zi, cu corpul puternic, cu aripi lungi și ciocul încovoiat, din care fac parte acvila, uliul, condorul, vulturul-pleșuv etc.

-FALIE „membru viril, falus”. ◊ gr. *phallos* „membru viril, penis” > fr. *-phallie*, lat. sav. *-phallia* > rom. *-falie*.

FALO- „membru viril, falus”. ◊ gr. *phallos* „falus, penis” > fr. *phallo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *falo-*. ■ **-campsie** (v. -campsie), s.f., îndoare a membrului viril în timpul erecției; **-centric** (v. -centric), adj., care raportează totul la falus; **-crat** (v. -crat), s.m., partizan al falocrației; **-cratic** (v. -cratic), adj., care se referă la falocrație; **-crație** (v. -crație), s.f., dominație a bărbatului și a simbolului falic asupra femeii; **-id** (v. -id), adj. (despre o ciupercă) în formă de falus; **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chi-

rugicală a membrului viril distrus; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a membrului viril; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a penisului; **-ree** (v. -ree), s.f., inflamație a mucoasei peniene, datorită unui gonococ.

-FAN „care apare, care lucește, transparent, translucid”. \diamond gr. *phaino, ein*, „a apărea, a luci, a se arăta” > fr. *-phane*, engl. *id.*, germ. *-phan*, lat. sav. *-phanus* > rom. *-fan*.

FANER-, v. **FANERO-**. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori aparente; **-anter** (v. -anter), adj., cu antere evidente.

FANERO- „vizibil, aparent, manifest, extern, fanere”. \diamond gr. *phaneros* „clar, evident, vizibil” > fr. *phanéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fanero-*. ■ **-biotic** (v. -biotic), adj., referitor la fenomenele aparente ale vieții; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., denumire a plantelor lemnoase (arbori și arbuști) cu mugurii regeneratori expuși deasupra solului; **-for** (v. -for), adj. 1. Care produce fanere. 2. (Despre țesutul embrionar) Care formează papilele foliculilor dentari și piloși;

-gam (v. -gam), adj. (despre o plantă) cu pistile și stamine aparente; **-game** (v. -gam), s.f. pl., încrengătură a regnului vegetal care cuprinde plantele cu flori având organele de reproducere aparente; **-gamie** (v. -gamie), s.f., parte a botanicii care studiază plantele cu flori; **-gen** (v. -gen), adj., care produce fanere organice; **-genetic** (v. -genetic), adj. (despre o maladie) a cărei origine este necunoscută; **-pter** (v. -pter), adj. (despre o insectă) cu aripi aparente.

-FANEROZĂ „apariție, manifestare”. \diamond gr. *phaneros* „manifestare” > fr. *-phanérose*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-faneroză*.

-FANIE „apariție, revelație, aparență, manifestare”. \diamond gr. *phainein* „a-și face apariția, a apărea, a străluci” > fr. *-phanie*, germ. *id.*, engl. *-phany*, it. *-fania* > rom. *-fanie*.

-FANT „care denunță, care arată”. \diamond gr. *phainein* „a arăta, a denunța” > fr. *-phante*, germ. *-phant*, engl. *id.* > rom. *-fant*.

FANTASMO- „fantomă, nălucă”. \diamond gr. *phantasma* „fantomă” > fr. *phantasmo-*, engl. *id.* > rom. *fantasmo-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de fantome; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care tratează despre fantome; **-scopie** (v. -scopie), s.f., halucinație psihosenzorială complexă, cu caracter vizual, în care obiectele sau figurile sunt imprecis conturate.

FAO- „lumină, luminos, optic”. \diamond gr. *phaos* „lumină” > fr. *phao-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fao-*. ■ **-zom** (v. -zom), s.m., organit optic, prezent în anumite celule epidermice, la anelide.

FARING-, v. **FARINGO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere faringiană; **-ectomie** (v. -ectomie) s.f., ablație chirurgicală a faringelui.

FARINGO- „faringe, faringian”. \diamond gr. *pharynx, ngos* „gât, gâtlee” > fr. *pharyngo-*, germ. *id.*, engl.

id., lat. sav. *id.* > rom. *faringo-*. ■ **-cel** (v. -cel), s.n., hernie faringiană; **-fonie** (v. -fonie), s.f., defect de fonatie, caracterizat printr-o rezonanță exagerată a sunetului în faringe; *sin. guturalizare*; **-gnat** (v. -gnat), adj., care are oasele faringelui sudate în maxilar; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a faringelui; **-lit** (v. -lit), s.n., calcul în peretele faringian; **-litic** (v. -litic), adj., relativ la faringolite; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul faringelui; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a faringelui; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează faringele; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a faringelui cu ajutorul faringoscopului; **-spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spasmodică a faringelui; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., diminuare patologică a orificiului faringian; **-stomie** (v. -stomie), s.f., legarea extremităților faringelui la suprafața pielii; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în faringotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a faringelui.

FARINO- „făină, aluat”. \diamond lat. *farina* „făină” > fr. *farino-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *farino-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., aparat care servește la înregistrarea rezistenței la frământare a unui aluat și a capacității de hidratat a făinii; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă înregistrată la farinograf; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument pentru secționarea boabelor de grâu în vederea determinării cantității de substanțe proteice conținute de acestea.

FARMACO- „medicament, remediu, tratament, medicație”. \diamond gr. *pharmakon* „leac, remediu” > fr. *pharmaco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *pharmako-*, it. *farmaco-* > rom. *farmaco-*. ■ **-cINETIC** (v. -cINETIC), adj., referitor la interacțiunea dintre medicamentele administrate și organism; **-dinamic** (v. -dinamic), adj. 1. Care se referă la forța activă a medicamentelor. 2. Relativ la acțiunea medicamentelor asupra organismului; **-dinamie** (v. -dinamie), s.f., studiul experimental al acțiunii medicamentelor asupra organismului; **-filie** (v. -filie), s.f., tendință patologică de a consuma medicamente; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de medicamente; **-gen** (v. -gen), adj. (despre un delir) produs de medicamente; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la răspunsul individual, determinat genetic, la medicamente; **-gnostic** (v. -gnostic), adj., care se referă la farmacognozie; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., studiul medicamentelor naturale în cadrul chimiei farmaceutice; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină medicală care stabilește normele de prescriere a medicamentelor; **-lit** (v. -lit), s.n., mineral care cristalizează în sistemul monoclinic și care se găsește sub formă de eflorescențe pe minereurile de arsen; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în farmacologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu stu-

diul originii, proprietăților, compoziției, clasificării și acțiunii terapeutice ale substanțelor medicamentoase; ~**manie** (v. -manie), s.f., preocupare patologică de a lua și de a administra medicamente; ~**manție** (v. -manție), s.f., prezicere a viitorului cu ajutorul unor substanțe halucinogene de origine vegetală; ~**orictologie** (v. oricto-, v. -logie₁), s.f., mineralogie farmaceutică; ~**pee** (v. -pee), s.f., tratat care conține descrierea și formulele de preparare și utilizare a medicamentelor; ~**poeză** (~**poeză**) (v. -poeză), s.f., preparare a medicamentelor; ~**psihatrie** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul substanțelor chimice generatoare de afecțiuni mintale; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., studiul efectelor psihice ale substanțelor toxice; ~**psihoză** (v. -psihoză), s.f., tulburare a activității psihice, datorată toxicității medicamentelor; ~**tehnice** (v. -tehnice), s.f., disciplină care tratează despre extracția și despre sinteza industrială a medicamentelor; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea medicamentelor în scop terapeutic.

FARO- „orientare”. ◊ gr. *pharos* „far” > fr. *pharo-*, engl. *id.* > rom. *faro-*. ■ ~**taxie** (v. -taxie), s.f., capacitate instinctuală a unui animal de a alege de fiecare dată drumul cel mai scurt dintre două puncte.

FASCICULI- „fascicul, mănunchi”. ◊ lat. *fasciculus* „legătură, mănunchi” > fr. *fasciculi-*, lat. sav. *id.* > rom. *fasciculi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., (despre un organ vegetal) reunii în mănunchi;

~**form** (v. -form), adj., în formă de fascicul.

FASCIO- „fâșie, fascie, țesut conjunctiv”. ◊ lat. *fascia* „fâșie, bandă” > fr. *fascio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fascio-*. ■ ~**deză** (v. -deză), s.f., corectare chirurgicală a unei deficiențe musculare cu ajutorul unei fâșii ligamentare; ~**plastic** (v. -plastic), s.f., realizare chirurgicală a continuității fasciei, cu ajutorul materialelor organice autogene sau heterogene; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a unei fascii anatomice; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei fascii.

FASCOLO- „marsupiu, marsupial”. ◊ gr. *phascolos* „pungă, buzunar” > fr. *phascolo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fascolo-*. ■ ~**teriu** (v. -teriu), s.m., gen de marsupiale care au trăit la începutul jurasicului.

FASMO- „fantomă, strigoi”. ◊ gr. *phasma* „apariție, fantomă” > fr. *phasmo-*, engl. *id.* > rom. *fasmo-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de strigoi, de fantome.

FAUCI- „gâtuit, strangulat”. ◊ lat. *fauces* „strâmtoare, gât” > lat. sav. *fauci-*, fr. *id.* > rom. *fauci-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori gătuite, strangulate.

FAVI- „fagure de miere”. ◊ lat. *favus* „fagure de miere” > engl. *favi-* > rom. *favi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de fagure.

~**FAZĂ** „apariție, manifestare, stadiu”. ◊ gr. *phasis* „apariție, aparentă, fază” > fr. *-phase*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-fază*.

~**FAZIC** „alternant, referitor la fază”. ■ gr. *phasis* „apariție, fază” > fr. *-phasique*, engl. *-phasic*, germ. *-phasisch*, lat. sav. *-phasicus* > rom. *-fazic*.

~**FAZIE** „vorbire, rostire, exprimare”. ■ gr. *phasis* „cuvânt, vorbire” > fr. *-phasie*, germ. *id.*, engl. *-phasy*, it. *-fasia* > rom. *-fazie*.

FEBRI- „febră”. ◊ lat. *febris* „febră, friguri” > fr. *febri-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *febri-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de febră; ~**fug** (v. -fug), adj., s.n. (medicament) care reduce sau înlătură febra; *sin.* **alexipiretic**; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce febră.

FECULO- „feculă, amidon din tuberculi”. ◊ lat. *faecula* „drojdie de vin” > fr. *féculo-* > rom. *fecuio-*. ■ ~**metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru determinarea calității feculelor.

FEGO- „stejar”. ◊ gr. *phegos* „stejar” > fr. *phégo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fego-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de stejar.

FELO₁- „suber, plută, țesut vegetal, suberos”. ◊ gr. *phellos* „plută” > fr. *phello-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *felo₁-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe suberoase; ~**derm** (v. -derm), s.n., țesut vegetal din care se formează scoarța secundară; ~**gen** (v. -gen₁), s.n., strat de celule meristemate care generează suberul și felodermul; ~**id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. Asemănător cu suberul. 2. S.n. Strat de celule cu pereți celulozici sau lignificați, aparținând peridermului;

~**sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe suberoase.

FELO₂- „loc umblat, ruderal”. ◊ gr. *phelleys* „loc pietros” > lat. sav. *phello-* > rom. *felo₂-*. ■ ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în apropierea așezămintelor omenești, în locuri umblate de animale sau pe lângă ziduri; *sin.* **felidofite**, plante *ruderales*; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la felofite.

~**FEMIE** „exprimare, rostire, vorbire, mesaj, fonație”. ◊ gr. *pheme* „vorbire, exprimare” > fr. *-phemie*, germ. *id.*, it. *-femia* > rom. *-femie*.

FEMINI- „femeiesc, prevăzut cu pistil”. ◊ lat. *femina* „femeie, femelă” > fr. *fémini-*, lat. sav. *id.* > rom. *femini-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori lipsite de stamine, prevăzute cu pistil.

FEMINO- „femeie, femeiesc”. ◊ lat. *femina* „femeie” > fr. *fémino-* > rom. *femino-*. ■ ~**id** (v. -id), adj. (despre alură) care evocă o femeie.

~**FEN** „aparent, evident, vizibil”. ◊ gr. *phaino, ein* „a-și face apariția, a apărea” > fr. *-phène* și *-phaen*, germ. *-phaen*, engl. *id.* > rom. *-fen*.

FEN- v. **FENO-**. ■ ~**acant** (v. -acant), adj., cu spini vizibili; ~**ant** (v. -ant), adj., cu flori aparente; ~**anter** (v. -anter), adj., cu antere vizibile.

FENGO- „lumină, luminos, lucios” ◊ gr. *phengos* „lumină” > fr. *phengo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fengo-*. ■ ~**fil** (v. -fil₁), adj., care prezintă fengofilie; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate deosebită a unor organisme vegetale pentru lumină; ~**fob** (v. -fob), adj. (despre un organism animal sau

vegetal) care evită lumina; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de lumină; ~**trih** (v. -trih), adj., cu peri lucioși.

-**FENIC** „care apare, care rezultă”. ◊ gr. *phainein* „a apărea, a se manifesta” > fr. *-phénique*, engl. *-phenic* > rom. *-fenic*.

FENICO- „roșu, de culoare purpurie”. ◊ gr. *phoinix*, *phoinikos* „purpură” > fr. *phénico-*, lat. sav. *phoenico-* > rom. *fenico-*. ■ ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze de culoare roșie.

-**FENIE** „aparitiție, aparență, înfățișare”. ◊ gr. *phaino*, *ein* „a apărea, a se manifesta” > fr. *-phéno*, germ. *-phänie*, engl. *-phaeny* > rom. *-fenie*.

FENO- „aparitiție, revenire, strălucire, vizibil, aparent”. ◊ gr. *phaino*, *ein*, „a apărea, a lămi, a-și face apariția” > fr. *phéno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *fero-* > rom. *feno-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe vizibile; ~**citologie** (v. cito-, v. -logie), s.f., studiul citologic al relațiilor dintre modificările nucleului celular și histogeneza; ~**clin** (v. -clin), s.n., variantă clonală cu manifestări fenotipice particulare; ~**copie** (v. -copie), s.f., tulburare de origine mezologică, imitând o tulburare similară condiționată genetic; ~**dem** (v. -dem), s.n., populație cu caractere fenotipice distincte; ~**fază** (v. -fază), s.f., etapă din periodicitatea dezvoltării în viața plantelor (germinare, înflorire etc.); ~**game** (v. -gam), adj., s.f. pl. (plante) care prezintă pistile și stamine aparente; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., stare a plantelor fenogame; ~**genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la studiul genezei caracterelor ereditare în cursul dezvoltării ontogenetice a organismului; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., formarea ontogenetică a caracterelor ereditare sub influența tuturor factorilor genetici ai organismului în cadrul condițiilor de mediu; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în fenologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul și cu stabilirea legăturilor dintre fazele de vegetație ale plantelor și anotimpurilor; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., materiale plastice obținute pe bază de acid fenic; ~**spermie** (v. -spermie), s.f., stare a unei semințe abortive; ~**termic** (v. -termic), adj., cu considerare a factorilor termici în raport cu fenologia; ~**tip** (v. -tip), s.n., ansamblu de însușiri particulare, manifestate vizibil la un organism și formate în procesul dezvoltării sale individuale; ~**tipic** (v. -tipic), adj., referitor la fenotip.

FENOMENO- „fenomen”. ◊ gr. *phainomenon* „ceea ce apare” > fr. *phénoméno-*, germ. *phänomeno-*, it. *fenomeno-* > rom. *fenomeno-*. ■ ~**log** (v. -log), s.m. și f., adept al fenomenologiei; ~**logie** (v. -logie), s.f. 1. Cercetare descriptivă a manifestării în timp și spațiu a unui ansamblu de fenomene. 2. Teorie filozofică hegeliană care afirmă primatul conștiinței asupra existenței.

FEO- „brun, cafeniu”. ◊ gr. *phaios* „brun, întunecat” > fr. *phéo-*, engl. *phaeo-*, germ. *phäo-*, it. *feo-* > rom. *feo-*. ■ ~**croic** (v. -croic), adj., de culoare închisă; ~**chrom** (v. -chrom), adj., cu afinitate pentru sărurile de crom; ~**cromoblast** (v. cromo-, v. -blast), s.n., structură embrionară din care se dezvoltă feocromocitul; ~**cromocit** (v. cromo-, v. -cit), s.n., celulă care prezintă afinitate pentru sărurile de crom; ~**dictiospor** (v. dictio-, v. -spor), s.m., spor brun pluricelular; ~**didimospor** (v. didimo-, v. -spor), s.m., spor brun bicelular; ~**ficee** (v. -ficee), s.f. pl., clasă de alge marine la care clorofila este acoperită cu un pigment brun; ~**fii** (v. -fil₂), adj., s.n. 1. Cu frunze brune. 2. S.n. Pigment cafeniu din cromatoforii activi ai algelor brune; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., alge macroscopice pluricelulare, de dimensiuni mari, de culoare brună sau cafenie, care cresc în mediul marin sau oceanic; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la feofite; ~**for** (v. -for), s.m., termen colectiv pentru plastidele din citoplasmă; ~**fragmospori** (v. fragmo-, v. -spor), s.m. pl., spori bruni pluricelulari, cu septuri transversale; ~**plast** (v. -plast), s.n., cromatofor al algelor brune; ~**pod** (v. -pod), adj., cu suportul brun; ~**scoleospor** (v. scoleco-, v. -spor), s.m., spor cafeniu vermiform, septat sau ne-septat; ~**spor** (v. -spor), adj., s.m. 1. Adj. Cu spori bruni. 2. S.m. Spor brun unicelular; ~**zom** (v. -zom), s.m., corpuscul lentiform brun, din celulele de peridinee, servind la înmulțire.

-**FER** „care poartă, care conduce, care conține, care produce”. ◊ lat. *fero*, *ferre* „a purta, a duce, a produce” > fr. *-fère*, it. *-fero*, lat. sav. *-fer*, engl. *-fer* și *-ferous* > rom. *-fer*.

FERI- „fier, feruginos”. ◊ lat. *ferrum* „fier” > fr. *ferri-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *feri-*. ■ ~**citocrom** (v. cito-, v. -crom), s.m., citocrom oxidat în care ionul de fier are trei sarcini pozitive; ~**fer** (v. -fer), adj., care conține fier.

FERMENTI- „ferment, enzimă”. ◊ lat. *fermentum* „drojdie de bere, dospire” > it. *fermenti-* > rom. *fermenti-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge fermenții.

FERMENTO- „ferment, fermentație”. ◊ lat. *fermentum* „aluat, drojdie” > fr. *fermento-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *fermento-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., instrument cu care se determină puterea de fermentație a unui aluat; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la fermentograf; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a fermentației în scop terapeutic.

FERO- „fier, feros, săruri feroase”. ◊ lat. *ferrum* „fier” > fr. *ferro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *fero-*. ■ ~**bacter** (v. -bacter), s.m., tip de bacterie care eliberează energie prin oxidarea sărurilor feroase; ~**citocrom** (v. cito-, v. -crom), s.m., citocrom redus, în care ionul de fier are două sarcini pozitive; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la fero-

liză; ~liză (v. -liză), s.f., proces pedogenetic de oxidare și de reducere, care constă în reacții de schimb cationic, în care este implicat fierul; ~pexie (v. -pexie), s.f., proces de depunere și de fixare a sărurilor feroase în organism; ~terapie (v. -terapie), s.f., utilizare a fierului în tratamentul unor afecțiuni provocate de diminuarea pigmentilor pielii; ~tipie (v. -tipie), s.f., procedeu de reproducere fotografică în care materialul sensibil este o emulsie de colodiu fixată pe o tablă smălțuită.

FETI- (FOETI) „embrion, făt”. \diamond lat. *fetus* (foetus) „făt, copil” > fr. *foeti-*, engl. *feti-*, și *foeti-*, lat. sav. *foeti-* > rom. *feti-* și *foeti-*. ■ ~cid (v. -cid), s.n., omorârea unui făt în pântecul mamei.

FETO- (FOETO-) „embrion, fetus”. \diamond lat. *fetus* „copil, făt” > fr. *foeto-*, lat. sav. *id.* > rom. *feto-* și *foeto-*. ■ ~fagie (v. -fagie), s.f., fenomen prezent la unele carnasiere primipare, manifestat prin devorarea propriilor produși, imediat după fătare; ~grafie (v. -grafie), s.f., metodă medicală prin care se obține imaginea radiografică a fătului în cavitatea uterină; ~metrie (v. -metrie), s.f., procedeu radiologic de măsurare a diametrelor capului fetal; ~patie (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile fetusului; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare directă a fătului cu ajutorul instrumentelor endoscopice, în vederea detectării unor malformații congenitale; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a corpului fetal, în cazul unei distocii grave.

FIADIC „lăstar, organ vegetal”. \diamond gr. *phyas*, *phyados* „mlădiță, lăstar” > fr. *phyadique*, engl. *phyadic*, germ. *phyadisch* > rom. *fiadic*.

FIALO- „cupă, pocal, fialidă”. \diamond fr. *phiale* „cupă de libații” > fr. *phialo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fialo-*. ■ ~fore (v. -for), s.f. pl., gen de ciuperci conidiosporate dintre care unele sunt patogene; ~gen (v. -gen), adj., s.n. (tip) de dezvoltare a conidiilor din fialide; ~id (v. -id), adj., în formă de cupă; ~spori (v. -spor), s.m. pl., celule reproductive asexuate, dispuse în grămăjoare sau în lanțuri, produse de fialide, la ciupercile fialofore.

FIBRI- „fibră”. \diamond lat. *fibra* „fibră, fir” > fr. *fibri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fibri-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de fibră.

FIBRO- „fibră, fibrom, fibros”. \diamond lat. *fibra* „filament, fibră, fir” > fr. *fibro-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *fibro-*. ■ ~blast (v. -blast), s.n., celulă a țesutului conjunctiv, de formă stelată sau alungită; ~blastic (v. -blastic), adj. (despre o rocă) a cărei structură este caracterizată prin prezența mineralelor fibroase; ~cit (v. -cit), s.n., celulă conjunctivă, fusiformă sau stelată, derivată din fibroblast; ~displazie (v. dis-, v. -plazie), s.f., dezvoltare insuficientă a rețelei de fibre conjunctive și elastice; ~gastrosco (v. gastro-, v. -scop), s.n., gastroscop flexibil, la care, pentru

transmisia imaginii, este utilizat un mănunchi de fibre de sticlă; ~glie (v. -glie), s.f., nevrogie fibroasă; ~graf (v. -graf) s.n., aparat folosit la măsurarea lungimii fibrelor; ~id (v. -id), adj., care are aparența sau constituția unei fibre; ~lit (v. -lit), s.n., silicat natural de aluminiu, constituent al unor șisturi cristaline metamorfizate; ~metru (v. -metru), s.n., aparat pentru determinarea unor caracteristici dimensionale ale fibrelor; ~plastic (v. -plastic), adj., care poate da naștere la țesut fibros; ~plazie (v. -plazie), s.f., formare de fibre de către fibroblaste; ~scop (v. -scop), s.n., endoscop suplul, constituit din fibre optice, pentru explorarea cavităților interne; ~scopie (v. -scopie), s.f., examen medical cu ajutorul fibroscopului.

FICEE „algă”. \diamond gr. *phykos* „algă” > fr. *phycees*, engl. *phyceae*, lat. sav. *id.* > rom. *ficee*.

FICI- „smochină”. \diamond lat. *ficus* „smochină” > fr. *fici-*, engl. *id.* > rom. *fici-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de smochină.

FICO- „algă, relativ la alge, de culoare verzuie”. \diamond gr. *phykos* „algă” > fr. *phyco-*, engl. *id.*, germ. *phyko-*, lat. sav. *id.* > rom. *fico-*. ■ ~cian (v. -cian), s.n., materie colorantă albastră, specifică cianoficeelor; ~crom (v. -crom), s.m., pigment albastru-verzui, prezent la algele albastre; ~fag (v. -fag), adj. (despre melci) care se hrănește cu alge; ~ficee (v. -ficee), s.f. pl., alge albastre; ~grafie (v. -grafie), s.f., descriere a algelor; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în ficologie; ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul algelor; ~micete (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci parazite sau saprofite, cuprinzând mucegaiurile, al căror aparat vegetativ este format dintr-un miceliu ramificat; ~riză (v. -riză), s.f., tip de simbioză între alge și rădăcinile unor plante.

FID „despicat, divizat, împărțit”. \diamond lat. *fidus* „țaiat, divizat” > fr. *fide*, engl. *-fid*, lat. sav. *-fidus* > rom. *-fid*.

FIGO- „care se răspândește”. \diamond gr. *phyge* „fugă” > fr. *phygo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *figo-*. ■ ~blastem (v. -blastem), s.n., parte vegetativă a talului unui lichen care poate reproduce plante.

FIL₁ „iubitor de, care preferă, care prezintă afinitate pentru, care crește pe”. \diamond gr. *philos* „prietten, iubitor” > fr. *-philie*, germ. *-phil*, engl. *-phil* și *-phile*, it. *-filo*, lat. sav. *-phibus* > rom. *-fil*.

FIL₂ (-FILĂ) „frunză, foaie, foliolă”. \diamond gr. *phyllon* „frunză, foaie” > fr. *-phyllie*, germ. *-phill*, engl. *id.* și *-phie* > rom. *-fil₂* și *-filă*.

FILACO- „protecție”. \diamond gr. *phylax*, akos „gardă, pază, apărare” > fr. *phylaco-*, engl. *id.* > rom. *filaco-*. ■ ~biotic (v. -biotic), adj., referitor la filacobioză; ~bioză (v. -bioză), s.f., comportament mutual sau unilateral de protecție, întâlnit la unele specii de furnici.

-FILACTIC „care apără, care previne, care protejează”. ◊ gr. *phylaktein*, „a veghea, a supraveghea, a apăra” > fr. *-phylactique*, engl. *-phylactic* > rom. *-filactic*.

FILACTO- „apărare, protecție”. ◊ gr. *phylax, phylaktos* „pază, gardă” > fr. *phylacto-*, engl. *id.* > rom. *filacto-*. ■ **-carp** (v. *-carp*), s.n., hidrocladiu modificat, specific hidromeduzelor, pentru protecția gonoforului; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., relativ la filactocarp.

FILAMENTI- „fir, filament”. ◊ lat. tz. *filamentum* „fir” > fr. *filamenti-*, lat. sav. *id.* > rom. *filamenti-*. ■ **-form** (v. *-form*), adj., în formă de filament.

-FILAXIE „apărare, prevenire, protecție”. ◊ gr. *phylaxis* „protecție, apărare” > fr. *-phylaxie*, germ. *id.* > rom. *-filaxie*.

-FILĂ v. **-FIL₂**.

-FILETIC „urmaș, descendent, în linie de descendență, evolutiv”. ◊ gr. *phyletes* „membru al tribului” > fr. *-phylétique*, engl. *-phyletic*, germ. *-phyletisch* > rom. *-filetic*.

FILI- „fir, filamentos”. ◊ lat. *filum* „fir, ată” > fr. *filii-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *filii-*. ■ **-caul** (v. *-caul*), adj., cu tulpină filamentoasă; **-fer** (v. *-fer*), adj., care poartă filamente; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de fir sau de filament.

-FILIC „referitor la specie, la neam, la trib, tribu, cu strămoș comun”. ◊ gr. *phyle* „rasă, trib” > fr. *-phylique*, engl. *-phyllic*, lat. sav. *-phyllicus* > rom. *-filic*.

FILICI- „ferigă”. ◊ lat. *filix, filicis* „ferigă” > fr. *filici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *filici-*. ■ **-foliu** (v. *-foliu*), adj., cu frunze de ferigă; **-form** (v. *-form*), adj., cu aspect de ferigă; sin. *filicoid*.

FILICO- „ferigă”. ◊ lat. *filix, icis* „ferigă” > fr. *filico-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *filico-*. ■ **-id** (v. *-id*) adj., filiciform”; **-logie** (v. *-logie*), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ferigilor.

-FILIE₁ „iubire, afinitate, înclinație, atracție”. ◊ gr. *philein* „a iubi” > fr. *-philie*, germ. *id.*, it. *-filia*, lat. sav. *-philia* > rom. *-filie₁*.

-FILIE₂ „frunză, foaie, foliolă”. ◊ gr. *phyllon* „frunză, foaie” > fr. *-phyllie*, germ. *id.*, engl. *-phyllly*, lat. sav. *-phyllia* > rom. *-filie₂*.

-FILIE₃ „neam, trib, specie”. ◊ gr. *phyle* „trib” > fr. *-phyllie*, germ. *id.*, engl. *-phyly* > rom. *-filie₃*.

FILO- „frunză, foaie, foliaceu, foliar, solzos”. ◊ gr. *phyllon* „foaie, frunză” > fr. *phylo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *filo-*. ■ **-biologie** (v. *bio-*, v. *-logie*), s.f., studiul biologic al frunzei; **-blast** (v. *-blast*), s.n., expansiune foliacee a talului lichenilor; **-blastic** (v. *-blastic*), adj., referitor la filoblaste; **-bolie** (v. *-bolie*), s.f., cădere a frunzelor; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., cu mișcări carpotropice ale pedicelului pentru aducerea fructului tânăr sub frunze; **-cer** (v. *-cer*), adj. (despre o insectă) care are antene foliacee; **-ceras** (v. *-ceras*), s.m., amonit din jurasic și cretacic, cu cochilie involută și cu ornamentație în

formă de frunze terminale; **-cladiu** (v. *-cladiu*), s.n. ramură lătită, cu forma și funcțiile frunzelor, prezentă la licheni și cactuși; **-colie** (v. *-colie*), s.f., producere teratologică de foliole pe lamina frunzelor; **-fag** (v. *-fag*), adj. (despre o insectă) care roade frunzele vegetalelor; **-for** (v. *-for*), adj. 1. Care poartă frunze. 2. Care produce frunze; **-gen** (v. *-gen*), adj., care crește pe frunze; **-genetic** (v. *-genetic*), adj., care produce frunze; **-gonie** (v. *-gonie*), s.f., teorie a formării frunzelor; **-id** (v. *-id*), adj., s.m. 1. Adj. În formă de frunze. 2. S.m. Parte terminală a talului superior organizat, asemănător frunzelor plantelor superioare; **-manie** (v. *-manie*), s.f., proliferare anormală a frunzelor; **-manție** (v. *-manție*), s.f., divinație cu ajutorul frunzelor; **-morfic** (v. *-morfic*), adj., referitor la filomorfie; **-morfie** (v. *-morfie*), s.f., metamorfoză a organelor florale în frunze; **-morfoză** (v. *-morfoză*), s.f., modificare morfologică și funcțională a frunzelor potrivit fiecărui anotimp; **-necroză** (v. *-necroză*), s.f., proces de mortificare a frunzelor; **-nom** (v. *-nom*), s.n., galerie săpată în parenchimul frunzelor de către larvele unor insecte; sin. *filonomiu*; **-nomiu** (v. *-nomiu*), s.n., filonom”; **-pode** (v. *-pod*), adj., s.n. pl. (crustacee branhipode) cu picioare foliacee; **-podiu** (v. *-podiu*), s.n. 1. Suport al frunzelor. 2. Bază a pețiolului. 3. Bază vaginată a frunzelor; **-ptoză** (v. *-ptoză*), s.f., cădere timpurie a frunzelor; **-sferă** (v. *-sferă*), s.f., totalitate a substanțelor exsudate la suprafața frunzelor și a altor organe aeriene ale plantelor superioare; **-sperme** (v. *-sperme*), adj., s.f. pl. (plante) la care semințele se formează pe frunze; **-spore** (v. *-spor*), adj., s.f. pl. (ferigi) la care sporofitele sunt asemănătoare cu frunzele; **-tactic** (v. *-tactic*), adj. 1. Referitor la regiunea unei tulpini cuprinsă între două frunze situate la două noduri vecine. 2. Relativ la unghiul de divergență format la aceste frunze; **-taxie** (v. *-taxie*), s.f., mod de dispunere a frunzelor pe tulpină și pe ramuri; **-tip** (v. *-tip*), s.n., tip de frunză; **-xeră** (v. *-xeră*), s.f. 1. Insectă dăunătoare din ordinul homopterelor, care distruge frunzele și rădăcinile viței de vie. 2. Boală produsă viței de vie de această insectă dăunătoare.

FILO- „neam, specie, rasă”. ◊ gr. *phylon* „rudă, rasă, trib” > fr. *phylo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *filo-* > rom. *filo-*. ■ **-biologie** (v. *bio-*, v. *-logie*), s.f., studiul relațiilor sau comportamentului organismelor în relație cu istoria lor rasială; **-cenogeneză** (v. *ceno-*, v. *-geneză*), s.f., dezvoltare istorică a tipurilor de vegetație; **-embriogeneză** (v. *embrio-*, v. *-geneză*), s.f., evoluție datorată modificării cursului dezvoltării embrionare; **-genetic** (v. *-genetic*), adj. 1. Referitor la filogenie. 2. (Despre un sistem de clasificare) Care urmărește aplicarea procesului de filogenie; **-geneză** (v. *-geneză*), s.f., filogenie*(1); **-genie** (v. *-genie*), s.f. 1. Proces de evoluție a formelor

organice ale unei specii ori ale unui grup de plante sau de animale în cursul dezvoltării istorice a lumii vii; *sin. filogeneză*. 2. Ramură a biologiei care cercetează filiația speciilor și dezvoltarea lor de-a lungul timpului; ~gerontic (v. -gerontic), adj. (despre un organism) aflat în faza de îmbătrânire a evoluției sale.

FIL03- „iubitor, prieten, atracție, afinitate, preferință”. ◊ gr. *philos* „prieten, iubitor” > fr. *philo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *filo-* > rom. *filo3-*. ■ ~**dendron** (v. -dendron), s.m., plantă decorativă exotică, cu frunze mari lobate și cu rădăcini aeriene; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în filologie; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază textele vechi și operele literare din punctul de vedere al limbii; ~**patrie** (v. -patrie), s.f., tendință a unui individ de a rămâne în habitatul său, eventual, de a reveni acolo; ~**pter** (v. -pter), adj. (despre un microorganism) care trăiește pe aripile păsărilor; ~**tehnic** (v. -tehnic), s.f., care iubeste artele și tehnica; ~**tehnie** (v. -tehnie), adj., înclinație deosebită pentru arte și invenții tehnice; ~**xenie** (v. -xenie), s.f., simpatie pentru tot ceea ce este străin; ~**zof** (v. -zof), s.m. și f., specialist în filozofie; ~**zofie** (v. -zofie), s.f. 1. Sistem curent de noțiuni și de idei care reflectă realitatea sub aspectele ei cele mai generale. 2. Totalitatea principiilor metodologice care stau la baza unui anumit domeniu științific.

FIL04- „filament, fir”. ◊ lat. *filum* „fir, ață” > lat. sav. *filo-*, fr. *id.*, engl. *id.* > rom. *fil04-*. ■ ~**deză** (v. -deză), s.f., intervenție chirurgicală în luxația umărului; *sin. operația Lange*; ~**pode** (v. -pod), s.n. pl., protozoare ale căror pseudopode sunt în formă de filament.

FIMATO- „tumoare, excrescență”. ◊ gr. *phyma, atos* „tumoare, abces” > fr. *phymato-*, lat. sav. *id.* > rom. *fimato-*. ■ ~**for** (v. -for), adj., care conține tumori; ~**id** (v. -id), adj., asemănător cu o tumoare.

~**FIMĂ** „tumoare, umflătură, hipertrofie”. ◊ gr. *phyma* „tumoare, excrescență” > fr. -*phyma*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. -*fima* > rom. -*fimă*.

FIMI- „gunoi, bălegar”. ◊ lat. *firmum* „bălegar, murdărie” > fr. *fimi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fimi-*. ■ ~**col** (v. -col), adj. (despre ciuperca) care crește pe gunoi sau pe bălegar; ~**form** (v. -form), adj., în formă de bălegar.

~**FIMOZĂ** „îngustare, micșurare, obstrucție”. ◊ gr. *phimosis* „strâmtare, îngustare” > fr. -*phimose*, germ. *id.* > rom. -*fimoză*.

FIRMI- „rigid, țeapăn”. ◊ lat. *firmus* „solid, tare, rezistent” > fr. *firmi-*, lat. sav. *id.* > rom. *firmi-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze rigide.

FISALO- „veziculă, veziculos”. ◊ gr. *physalis* „bășică, foale” > fr. *physalo-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *fisalo-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., în formă de veziculă; ~**pter** (v. -pter), adj., care prezintă aripi veziculoase.

FISI- „crăpat, despicat, divizat”. ◊ lat. *fissus* „despicat, crăpat” > fr. *fissi-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *fisi-*. ■ ~**dactile** (v. -dactil), adj., s.f. pl. (păsări) caracterizate prin absența membranei palmate dintre degete; ~**par** (v. -par), adj. 1. Care se reproduce prin diviziune celulară. 2. Care este despicat în două; ~**pede** (v. -pede), s.n. pl., ordin de mamifere terestre carnivore, digitigrade sau plantigrade, cu membre terminate cu 4-5 degete, prevăzute cu gheare; ~**rostru** (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu ciocul despicat profund.

FISO-, v. **FIZO-**.

FISTULI- „canal, fistulă, fistular, fistulos, tubular”. ◊ lat. *fistula* „canal, tub, țeavă” > fr. *fistuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fistuli-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori tubulare; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze fistuloase; ~**form** (v. -form), adj. (despre tulpină) în formă de tub.

FISTULO- „fistulă, canal anatomic, fistulos, fistular”. ◊ lat. *fistula* „tub, canal” > fr. *fistulo-*, engl. *id.* > rom. *fistulo-*. ■ ~**enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală a capătului extern al unei fistule glandulare într-un segment al intestinului subțire; ~**gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., implantare chirurgicală a capătului extern al unei fistule glandulare în stomac; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., punere în evidență a dimensiunilor unui traiect fistular cu ajutorul razelor X; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a pereților unei fistule anale.

~**FIT (-FITĂ)** „plantă, vegetale, vegetație, excrescență”. ◊ gr. *phyton* „vegetație, plantă, tumoare” > fr. -*phyte*, engl. *id.*, germ. -*phyt*, it. -*fito*, lat. sav. -*phytus* > rom. -*fit* și -*fită*.

FIT-, v. **FITO-**. ■ ~**iatrie** (v. -iatrie), s.f., studiul produselor antiparazitare destinate plantelor; *sin. fitofarmacie*; ~**onim** (v. -onim), s.n., nume de plantă; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., nomenclatură a plantelor; ~**onomatotehnie** (v. onomato-, v. -tehnie), s.f., studiul formării nomenclaturii plantelor.

~**FITĂ** și ~**FIT**.

~**FITIC** „relativ la plantă, vegetal, botanic, vegetativ”. ◊ gr. *phytikos* „de plantă, vegetativ” > fr. -*phytique*, engl. -*phytic*, germ. -*phytisch* > rom. -*fitic*.

~**FITIE**, v. ~**FITIE**.

FITO- „plantă, vegetație, botanic, vegetal, vegetativ”. ◊ gr. *phyton* „plantă” > fr. -*phyto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. -*fito-*. ■ ~**biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază materia vegetală vie și funcțiile acesteia; *sin. biologie vegetală*; ~**biotic** (v. -biotic), adj. 1. (Despre un animal) Care trăiește ca saprofit în interiorul plantelor. 2. Care se referă la viața plantelor; ~**blast** (v. -blast), s.n., celulă vegetală aflată în faza inițială a dezvoltării sale; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la fitoblaste; ~**cenogenetic** (v. ceno-, v. -genetic), adj., referitor la fi-

tocenogeneză; **-cenogeneză** (v. cen₁-, v. -geneză), s.f., studiul schimbărilor lente în compoziția și structura fitocenozelor; **-cenologie** (v. cen₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază asociațiile vegetale; **-cenotic** (v. -cenotic₁), adj., relativ la fitocenoză; **-cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., grupare naturală a plantelor care trăiesc într-un anumit mediu, fiind condiționate de anumiți factori fizici, biologici și geografici; **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge plantele; **-citolog** (v. cito-, v. -log), s.m. și f., specialist în fitocitologie; **-citologie** (v. cito-, v. -logie₁), s.f., studiul citologic al plantelor; **-climogramă** (v. climo-, v. -gramă), s.f., grafic reprezentând condițiile climatice optime pentru dezvoltarea unei plante; **-corologie** (v. coro₁-, v. -logie₁), s.f., studiul distribuției plantelor și stabilirea arealului lor geografic; **-crom** (v. -crom), s.m., pigment fotosensibil conținut în frunzele plantelor superioare și în talul algelor; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la dinamica mobilității plantelor; **-ecologie** (v. eco₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază relațiile plantelor cu mediul ambiant; **-electrogeneză** (v. electro-, v. -geneză), s.f., producere a electricității la plante; **-estrogen** (v. estro-, v. -gen₁), s.m., estrogen vegetal; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu vegetale; **-fagie** (v. -fagie), s.f., hrănirea cu plante; **-fenologie** (v. feno-, v. -logie₁), s.f., studiul fenologiei plantelor; **-fii** (v. -fii₁), adj. 1. (Despre un animal) Care se hrănește cu vegetale. 2. (Despre pește) Care depune icrele pe plante. 3. (Despre o ciupercă) Care trăiește parazită sau saprofită pe un substrat vegetal; **-fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază principalele procese fiziologice din corpul plantelor; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă fitogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fertilizare prin polenizare încrucișată; **-gen** (v. -gen₁), adj., de origine vegetală; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la studiul genezei plantelor; **-geneză** (v. -geneză), s.f., originea, dezvoltarea și evoluția plantelor; *sin.* **fitogenie**; **-genic** (v. -genic), adj. (despre o rocă) format din resturi vegetale; **-genie** (v. -genie₁), s.f., fitogeneză*; **-geogenetic** (v. geo-, v. -genetic), adj., referitor la fitogeeneneză; **-geeneză** (v. geo-, v. -geneză), s.f., proces evolutiv al plantelor în cursul epocilor geologice; **-geograf** (v. geo-, v. -graf), s.m. și f., specialist în fitogeografie; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., studiul răspândirii plantelor pe suprafața terestră; *sin.* **geobotanică**; **-geosferă** (v. geo-, v. -sferă), s.f., suprafața de pe globul terestru ocupată de plante; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., știința plantelor; *sin.* **botanică**; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în fitografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a plantelor; *sin.* **botanică descriptivă**; **-hidrogen** (v. hidro-, v. -gen₁), adj. (despre soluri) format sub asociații vegetale

hidrofile; **-histologie** (v. histo-, v. -logie₁), s.f., studiul histologic al vegetalelor; **-id** (v. -id), adj., s.m. 1. Adj. Cu înfișurare de plantă. 2. S.m. Individ dintr-o colonie de plante; **-lit** (v. -lit₁), s.n. 1. Plantă fosilă. 2. Cristal mineral prezent în celulele vegetale; **-litologie** (v. lito-, v. -logie₁), s.f., ramură a paleontologiei care studiază plantele fosile; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în fitologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul plantelor; **-mer** (v. -mer), s.n. 1. Unitate structurală a unui organism vegetal. 2. Internodiu împreună cu frunzele sale; **-morf** (v. -morf), adj., asemănător unei plante; *sin.* **fitomorfic**; **-morfic** (v. -morfic), adj., fitomorf*; **-morfologie** (v. morfo-, v. -logie₁), s.f., studiul morfologic al plantelor; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor morfologice și structurale provocate plantelor de către paraziți; **-nomie** (v. -nomie), s.f. 1. Fiziologia plantelor. 2. Studiul legităților constituției interne și ale biologiei plantelor; **-noză** (v. -noză), boală a plantelor; **-ontogeneză** (v. onto-, v. -geneză), s.f., dezvoltarea individuală a plantelor; **-organografie** (v. organo-, v. -grafie), s.f., descriere a organelor vegetale; **-organologie** (v. organo-, v. -logie₁), s.f., studiul sistematic al organelor vegetale; **-paleontologie** (v. paleo-, v. onto-, v. -logie₁), s.f., ramură a paleontologiei care reconstituie pe baza resturilor fosile și studiază plantele care au existat în perioadele geologice trecute; **-patogen** (v. pato-, v. -gen₁), adj., s.m. (factor ecologic) care produce îmbolnăvirea organismelor vegetale; **-patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în fitopatologie; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază bolile plantelor; **-patografie** (v. pato-, v. -grafie), s.f., descrierea bolilor plantelor; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă din celulele vegetale; **-psamon** (v. -psamon), s.n., asociație vegetală care populează nisipurile situate pe fundul albiilor apelor dulci; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., boală vegetală produsă de acarieni; **-reobiocenoză** (v. reo-, v. bio-, v. -cenoză₁), s.f., asociație vegetală acvatică, specifică apelor curgătoare; **-sociologie** (v. socio-, v. -logie₁), s.f., studiul asociațiilor vegetale caracteristice unor anumite regiuni sau biotipuri; **-succivor** (v. succi-, v. -vor), adj., care se hrănește cu seva plantelor; **-taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., studiul clasificării plantelor agricole și tehnica culturii lor; **-tehnic** (v. -tehnic), adj., referitor la fitotehnie; **-tehnie** (v. -tehnie), s.f., disciplină care se ocupă cu tehnica culturii plantelor agricole; *sin.* **fitotehnică**; **-telmă** (v. -telmă), s.f., cantitate mică de apă strânsă în cavitățile plantelor, populate de microbiocenoze speciale; **-terapie** (v. -terapie), s.f. 1. Utilizare a plantelor medicinale în scop terapeutic. 2. Disciplină care se ocupă cu metodele de prevenire și de combatere a bolilor și

a dăunătorilor plantelor cultivate; **-teratologie** (v. terato-, v. -logie₁), s.f., studiul malformațiilor și al monstrozităților vegetale; **-termogenetic** (v. termo-, v. -genetic), adj., relativ la fitotermogeneză; **-termogeneză** (v. termo-, v. -geneză), s.f., transformare a energiei potențiale în energie calorică, la plante; **-tip** (v. -tip), s.n., individ al unei specii de plante; **-tomie** (v. -tomie), s.f., anatomia plantelor; **-toxic** (v. -toxic), adj., s.n. (substanță) care are acțiune vătămătoare asupra plantelor; **-toxicologie** (v. toxico-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază acțiunea toxinelor asupra plantelor; **-trofic** (v. -trofic), adj. (despre o plantă) cu nutriție autotrofă; **-trofie** (v. -trofie), s.f., nutriția plantelor; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., animale metazoare cu simetrie axială, a căror formă se aseamănă cu aceea a plantelor. **-FITIE (-FITIE)** „vegetație, excrescență, proliferare”. \diamond gr. *phyton* „plantă” > fr. *-phytie*, germ. *id.*, lat. sav. *-phytia* > rom. *-fitie* și *-fitie*. **-FIZĂ** „creștere, concreștere, dezvoltare”. \diamond gr. *physis* „creștere, formație” > fr. *-physe*, germ. *id.*, lat. sav. *-physis* > rom. *-fiză*. **-FIZIC** „referitor la materie, material, natural”. \diamond gr. *physikos* „al naturii, natural” > fr. *-physique*, engl. *-physic* > rom. *-fizic*. **FIZIO-** „natură, cauze naturale, fizic, fiziologic, vital”. \diamond gr. *physis* „natură” > fr. *physio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *fisio-* > rom. *fizio-*. ■ **-climatologie** (v. climato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază influența cliimei asupra fiziologiei umane; **-crație** (v. -crație), s.f., doctrină economică din secolul XVIII, care considera agricultura ca unica sursă de bogăție; **-gen** (v. -gen), adj. (despre o maladie) care este determinat de leziuni fizice; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la fiziogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare a activităților vitale; *sin.* **fiziogenie**; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la fiziogenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., fiziogeneză; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., studiul geografic al mișcărilor și variațiilor atmosferice, hidrologice etc. care au loc la suprafața pământului; **-gnomie** (v. -gnomie), s.f. **1.** Înfrățirea externă a organismelor animale sau vegetale. **2.** Aspectul general al plantelor dintr-o stațiune; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în fiziografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., știință care studiază caracteristicile exterioare ale globului terestru; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a naturii; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în fiziologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază funcțiile organismului viu, animal sau vegetal; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a capacității fiziologice a unor funcții organice, în vederea aprecierii dezvoltării fizice; **-nomic** (v. -nomic), adj., referitor la fizionomie; **-nomie** (v. -nomie), s.f., totalitatea trăsăturilor feței care determină expresia ei particulară; **-patie** (v. -patie), s.f., tulburare fiziologică provocată de diverși fac-

tori fizici, chimici, mecanici, nutriționali și genetici; **-patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în fiziopatologie; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f. **1.** Ramură a medicinei care studiază fiziologia organismului în timpul unei boli. **2.** Disciplină care se ocupă cu studiul mecanismelor de producere a bolilor; **-terapie** (v. -terapie), s.f., ramură a terapiei generale care folosește agenți fizici naturali ca apa, aerul, lumina și băile.

FIZO- (FISO-) „vezică, bășică, veziculă, umflătură, veziculos, vezicular”. \diamond gr. *physa* „vezică, veziculă” > fr. *physo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *fiso-* > rom. *fizo-* și *fiso-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe veziculoase; **-cefal** (v. -cefal), adj., al cărui cap prezintă o umflătură emfizematoasă; **-cel** (v. -cel₂), s.n., distensie gazoasă a pungilor testiculare; **-clisți** (v. -clisť), adj., s.m. pl. (pești) la care vezica înotoătoare nu este unită cu esofagul; **-for** (v. -for), adj. (despre un organ animal sau vegetal) acoperit cu vezicule; **-gastrie** (v. -gastrie), s.f., mărire excesivă a abdomenului insectelor; **-id** (v. -id), adj., în formă de veziculă; **-metrie** (v. -metrie₂), s.f., prezența de gaze în uter; **-nomiu** (v. -nomiu), s.n., cavitate veziculară roasă de larvele unor insecte în părțile parenchimatoase ale plantelor; **-petal** (v. -petal), adj., cu petale veziculoase; **-stomi** (v. -stom), adj., s.m. pl. **1.** Adj. Care prezintă vezica înotoătoare legată de esofag printr-un canal. **2.** S.m. pl. Ordin de pești teleosteeni cu vezica înotoătoare legată de tubul digestiv.

FLABELI- „evantai, radial, ramificat”. \diamond lat. *flabellum* „evantai” > fr. *labelli-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *flabeli-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze dispuse în evantai; **-form** (v. -form), adj. **1.** (Despre un organ vegetal) Răsfirat în formă de raze. **2.** (Despre mușchi) Ca fibrele dispuse în evantai; **-ped** (v. -ped₂), adj., cu picioarele dispuse în evantai.

FLAGELI- „flagel, flagelat”. \diamond lat. *flagellum* „bici, curea” > fr. *flagelli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *flageli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu flagel vegetal; **-form** (v. -form), adj., în formă de flagel sau de bici.

FLAMI- „flacăra, flămă”. \diamond lat. *flamma* „flacăra” > engl. *flammi-*, lat. sav. *id.* > rom. *flami-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă sau care produce flăcări; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) de culoarea flăcării sau a focului.

FLAVI- „galben, auriu”. \diamond lat. *flavus* „galben-roșcat, blond, auriu” > fr. *flavi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *flavi-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori gălbui; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze galbene; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul galben-deschis.

FLEB-, v. **FLEBO-**. ■ **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație a unei vene; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., secționare chirurgicală a unei vene.

-FLEBIE „nervură, nervație, venă”. ◇ gr. *phleps*, *phlebos* „vână, venă” > fr. *phlébie*, germ. *id.*, engl. *-phlebia*, lat. sav. *id.* > rom. *-flebie*.

FLEBO- „venă, vână, nervură, nervație, venos, nervat”. ◇ gr. *phleps*, *phlebos* „vână, venă” > fr. *phlébo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *flebo-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe nervate; **-cavografie** (v. cavo-, v. -grafie), s.f., radiografie a unei vene cave; **-centeză** (v. -centeză), s.f., puncție a unei vene; **-cliză** (v. -cliză₂), s.f., clismă a venelor; **-filii** (v. -fil₂), adj., cu frunze nervate; **-for** (v. -for), adj. (despre un organ vegetal) prevăzut cu vinișoare sau nervuri; **-gen** (v. -gen₁), adj., care își are originea în vene; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a venelor; **-gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a pulsațiilor unei vene; **-lit** (v. -lit₁), s.n., concrețiune de calcar a peretului venos; **-litic** (v. -litic₂), adj., relativ la fleboliză; **-liză** (v. -liză), s.f., fenomen de distrugere a venelor; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în flebologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul sistemului venos; **-malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere patologică a venelor; **-manometrie** (v. mano-, v. -metrie₁), s.f., metodă de determinare a presiunii venoase cu ajutorul unui manometru cu apă sau aneroid; **-manometru** (v. mano-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea presiunii sângelui în vene; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a venelor; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie venoasă; **-rexie** (v. -rexie), s.f., proces de fisurare a venelor; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozare a peretului venos; **-spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spasmodică a pereților venelor; **-stază** (v. -stază), s.f., încetinire a vitezei de circulație în vene; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în flebotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei vene; **-tonic** (v. -tonic), adj., care întărește tonicitatea pereților venoși; **-trih** (v. -trih), adj. (despre un organism vegetal) cu nervuri păroase.

FLEGM-, v. **FLEGMO-**. ■ **-agog** (v. -agog), adj., s.n. (medicament) care evacuează mucozitatea expectorantă.

FLEGMO- „mucozitate, flegmă”. ◇ gr. *phlegma* „inflamație, umoare” > fr. *phlegmo-* > rom. *flegmo-*. ■ **-ragie** (v. -ragie), s.f., excreție abundentă de mucozități.

FLEO- „scoarță de copac”. ◇ gr. *phloios* „scoarță, coajă de copac” > engl. *phleo-* > rom. *fleo-*. ■ **-fag** (v. -fag), adj. (despre un animal) care se hrănește cu scoarță de copac.

FLEXI- „flexibil, flexiune”. ◇ lat. *flexus* „curbat, îndoit” > fr. *flexi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *flexi-*.

■ **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina flexuoasă; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical cu care se măsoară flexiunea unei articulații.

FLEXO- „îndoire, flexibil”. ◇ lat. *flexus* „îndoit, curbat” > fr. *flexo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom.

flexo-. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., tipar înalt care utilizează forme realizate dintr-un material flexibil; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat cu care se determină rezistența la îndoire a unor materiale.

FLECTENO- „veziculă cutanee, flictenă”. ◇ gr. *phlyktaina* „bășică, erupție a pielii” > fr. *phlycténo-*, engl. *id.*, germ. *phlyktäno-* > rom. *flecteno-*. ■ **-id** (v. -id), adj., care are aspectul unei flictene.

FLECTO- „veziculă, bășică”. ◇ gr. *phlyktis* „bășică” > fr. *phlycto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *flecto-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de veziculă.

FLOGO- „inflamație, de culoare roșie”. ◇ gr. *phlox*, *phlogos* „flacăra” > fr. *phlogo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *flogo-*. ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze de culoare roșie; **-gen** (v. -gen₁), adj., care provoacă inflamații; *sin. flogogenic*; **-genic** (v. -genic), adj., flogogen”; **-trih** (v. -trih), adj., cu peri roșii.

FLOIC „de scoarță, cu floem”. ◇ gr. *phloios* „scoarță de copac” > fr. *-phloïque*, engl. *-phloic*, germ. *-phloisch* > rom. *-floc*.

-FLOR „floare, înveliș floral”. ◇ lat. *flos*, *floris* „floare” > fr. *-flore*, engl. *-florous*, lat. sav. *-florus* > rom. *-flor*.

FLORI- „floare, înveliș floral”. ◇ lat. *flos*, *floris* „floare” > fr. *flori-*, engl. *id.*, *it. id.*, lat. sav. *id.* > rom. *flori-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. 1. (Despre insecte) Care trăiește pe flori. 2. (Despre plante ornamentale) Care are flori. 3. Relativ la floricultură; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu floricultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu cultura plantelor ornamentale autohtone sau exotice; **-fer** (v. -fer), adj., care poartă flori; **-form** (v. -form), adj., în formă de floare; **-gen** (v. -gen₂), s.n., hormon al înfloririi, acumulat în meristemele apicale ale tulpinii; **-genic** (v. -genic), adj. (despre un hormon vegetal) care stimulează deschiderea și maturizarea florilor; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la florigenză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces morfologic și fiziologic de dezvoltare a florilor; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descrierea florilor; **-par** (v. -par), adj. (despre un mugure) care produce flori.

-FLORIE „înflorire, inflorescență”. ◇ lat. *flos*, *floris* „floare” > fr. *-florie*, germ. *id.*, engl. *-flory*, lat. sav. *-floria* > rom. *-florie*.

FLUO- „fluid”. ◇ lat. *fluo*, *ere* „a curge” > fr. *fluo-* > rom. *fluo-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea debitelor de fluide care curg prin conducte.

FLUORI - „fluor, substanțe fluorescente”. ◇ lat. *fluor*, *oris* „topire, scurgere” > fr. *fluori-* > rom. *fluori-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține fluor; **-metru** (v. -metru₁), s.n. instrument utilizat pentru măsurarea concentrațiilor slabe ale substanțelor fluorescente.

FLUORO- „fluor, fluorescentă”. ◇ lat. *fluor*, *oris* „corp lichid, curgere” > fr. *fluoro-*, engl. *id.*, germ.

id., it. *id.* > rom. *fluoro-*. ■ **~grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu fotografic pe sticlă, care se realizează cu ajutorul acidului fluorhidric; **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., dozare a substanțelor fluorescente prin măsurarea intensității și culorii radiațiilor de fluorescență; **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea duratei luminii emise de o substanță fluorescentă; **~scop** (v. -scop), s.n. 1. Instrument utilizat pentru determinarea vizuală a intensității fluorescenței. 2. Ecran fluorescent care poate transforma radiațiile invizibile în radiații vizibile; **~scopie** (v. -scopie), s.f. 1. Determinare vizuală a intensității fluorescenței cu ajutorul fluoroscopului. 2. Examen radiologic realizat cu ajutorul fluoroscopului.

FLUVIO- „fluent, curgător”. ◇ lat. *fluvius* „râu, apă curgătoare” > fr. *fluvio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *fluvio-*. ■ **~graf** (v. -graf), s.n., fluvio-metru înregistrator; **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea variațiilor de nivel ale unei ape curgătoare.

-FOB „care urăște, care respinge, care se teme de, care evită”. ◇ gr. *phobos* „teamă, frică, teroare” > fr. *-phobe*, engl. *id.*, germ. *-phob* > rom. *-fob*.

-FOBIE „repulsie, antipatie, teamă morbidă”. ◇ gr. *phobos* „spaimă, frică, teamă” > fr. *-phobie*, germ. *id.*, lat. sav. *-phobia*, engl. *id.*, it. *-fobia* > rom. *-fobie*.

FOBO- „teamă, aversiune, repulsie”. ◇ gr. *phobos* „teamă, frică” > fr. *phobo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fobo-*. ■ **~chemotactism** (v. chemo-, v. -tactism), s.n., fobochemotaxie; **~chemotaxie** (v. chemo-, v. -taxie), s.f., mișcare de repulsie a plantelor față de excitația agenților chimici; **~dipsie** (v. -dipsie), s.f., boală infecțioasă virotică, specifică animalelor, care se transmite prin salivă, de obicei prin mușcătură; **sin. rabie, turbare**; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu avea stări obsesive de frică sau de repulsie; **~fototaxie** (v. foto-, v. -taxie), s.f., mișcare de curbare a plantelor pentru evitarea razelor de lumină; **sin. fobo-fototropism**; **~fototropism** (v. foto-, v. -tropism), s.n., fobofototaxie; **~gen** (v. -gen₁), adj., care produce teamă; **~taxie** (v. -taxie), s.f., reacție de îndepărtare a unui organ sau organism vegetal față de o excitație repulsivă.

FOCO₁- „distanță focală”. ◇ lat. *focus* „foc, vatră” > fr. *foco-*, germ. *foko-*, engl. *foco-* > rom. *foco₁-*. ■ **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., capitol al opticii care se ocupă cu determinarea distanței focale a sistemelor optice; **~metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea distanțelor focale ale sistemelor optice.

FOCO₂- „focă, de focă”. ◇ gr. *phoke* „focă” > fr. *phoco-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *foco₂-*. ■ **~mei** (v. -mei₁), s.m., monstru care prezintă focomelie; **~melie** (v. -melie), s.f., anomalie

congenitală care constă în aceea că mâinile și picioarele, reduse la extremitatea lor, sunt alipite direct pe trunchi.

FOETI-, v. **FETI-**.

FOETO-, v. **FETO-**.

FOLADO- „gaură, cavitate, scobitură”. ◇ gr. *pholas*, *ados* „groapă, cavitate, gaură” > fr. *pholado-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *folado-*. ■ **~fite** (v. >fit), s.f.pl., plante iubitoare de umbră, care trăiesc în gropi sau cavități, evitând lumina puternică; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la foladofite.

FOLEO- „cavitate, crăpătură, peșteră”. ◇ gr. *pholeos* „cavernă, cavitate” > fr. *pholéo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *foleo-*. ■ **~bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme animale sau vegetale care trăiesc în cavități, crăpături sau peșteri; **~fii** (v. -fil₁), adj. (despre un animal) care prezintă afinitate pentru microcaverne.

FOLI-, v. **FOLII-**.

FOLICULI- „foliculă, fruct unicarpetar”. ◇ lat. *folliculus* „sac mic, săculeț” > fr. *folliculi-*, lat. sav. *id.* > rom. *foliculi-*. ■ **~form** (v. -form), adj., în formă de foliculă.

FOLII- (FOLI-) „frunză, foliolă, foaie”. ◇ lat. *folium* „frunză” > fr. *folii-*, engl. *folii-* și *foli-* > rom. *folii-* și *foli-*. ■ **~col (folicol)** (v. -col₁), adj. (despre fungi și licheni) care crește pe frunze; **~fer (folifer)** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu frunze; **~form (foliform)** (v. -form), adj., în formă de frunză; **~par (folipar)** (v. -par), adj., care produce frunze.

-FOLIU „frunză, frunziș”. ◇ lat. *folium* „foaie, frunză” > lat. sav. *-folius* > rom. *-foliu*.

-FON „voce, sunet, fonație, fonator, fonic”. ◇ gr. *phone* „voce, sunet” > fr. *-phone*, engl. *id.*, germ. *-phon* > rom. *-fon*.

FON-, v. **FONO-**. ■ **~astenie** (v. -astenie), s.f., oboseală a organelor vocale; **~endoscop** (v. endo-, v. -scop), s.n., stetosoc; **~endoscopie** (v. endo-, v. -scopie), s.f. 1. Auscultare a zgomotelor cardiace cu ajutorul fonendoscopului. 2. Delimitare a unui organ anatomic cu ajutorul fonendoscopului, aplicat la nivelul său; **~iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care studiază tulburările și afecțiunile vocii; **~iatru** (v. -iatru), s.m. și f., specialist în foniatrie; **~opsie** (v. -opsie), s.f., apariție de senzații colorate la azul sunetelor.

-FONIC „de sunet, sonor, fonator, de vorbire”. ◇ gr. *phone* „sunet” > fr. *-phonique*, engl. *-phonic*, it. *-fonico* > rom. *-fonic*.

-FONIE „sunet, fonație, rezonanță, sonoritate”. ◇ gr. *phone* „sunet, voce” > fr. *-phonie*, germ. *id.*, engl. *-phony*, it. *-fonia* > rom. *-fonie*.

FONO- „sunet, voce, fonație, sonoritate, sonor, fonator”. ◇ gr. *phone* „voce, sunet” > fr. *phono-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *fono-* > rom. *fono₁-*. ■ **~arteriogramă** (v. arterio-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a suflurilor arteriale în tulburările circulației periferice; **~audiologie** (v. audio-, v. -logie₁), s.f.,

disciplină care studiază relațiile dintre funcția auditivă și cea fonatorie; **-cardiograf** (v. cardio-, v. -graf), s.n., aparat medical care transformă vibrațiile sonore ale inimii în semnale electromagnetice; **-cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., procedeu de înregistrare grafică a bătăilor inimii; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică obținută la fonocardiograf; *sin.* **electrocardiografonogramă**; **-chirurgie** (v. chir/o-, v. -urgie), s.f., chirurgie a aparatului fonator; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a vorbi cu voce tare; **-genic** (v. -genic), adj. (despre voce) care se pretează la înregistrare; **-genie** (v. -genie), s.f., calitate a unei voci sau a unui instrument care se pretează la o bună înregistrare fonică; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat utilizat la imprimarea și la reproducerea sunetelor; **-grafie** (v. -grafie), s.f., operație de imprimare mecanică și de reproducere a sunetelor; **-gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Înregistrare a vibrațiilor sonore pe un suport, cu mijloace electrice, mecanice etc. 2. Telegramă telefonată; **-lit** (v. -lit), s.n., rocă microlitică efuzivă care, la lovire, se desface în plăci subțiri, producând un sunet caracteristic; **-litic** (v. -litic), adj., care este alcătuit din fonolite; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în fonologie; **-logie** (v. -logie), s.f., ramură a lingvisticii care studiază sunetele limbii din punctul de vedere al structurii lor funcționale și al funcției pe care o îndeplinesc în limbă; **-metrie** (v. -metrie), s.f., măsurare a intensității sunetelor; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument utilizat la măsurarea intensității vibrațiilor sonore; **-mimie** (v. -mimie), s.f., reprezentare a sunetelor vorbirii cu gesturi, utilizată la comunicarea între surdomuți; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument medical utilizat în fonoscopie; **-scopie** (v. -scopie), s.f., înregistrare fotografică a zgomotelor cardiace; **-stetoscop** (v. steto-, v. -scop), s.n., aparat care înregistrează zgomotele intratoracice, cardiace sau pulmonare; **-taxie** (v. -taxie), s.f., mișcare de reacție a organului vegetal sub influența sunetelor; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de înregistrări sonore; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a vibrațiilor sonore în scop terapeutic.

FONO- „ucidere, asasinare”. \diamond gr. *phono-*, *asinat*, omor > fr. *phono-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *fono-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a nu fi asasinat; **-manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic către omucidere.

FONTI- „izvor, fântână”. \diamond lat. *fontis*, „fântână, izvor” > fr. *fonti-*, lat. sav. *id.* > rom. *fonti-*. ■ **-col** (v. -col), adj. (despre o plantă) care crește în izvoare sau în fântâni.

-FOR „care poartă, care susține, care conține, purtător, suport, bază”. \diamond gr. *phoros* „care poartă” > fr. *-phore*, engl. *id.*, germ. *-phor*, it. *-foro*, lat. sav. *-phorus* > rom. *-for*.

FORAMINI- „orificiu, foramen”. \diamond lat. *foramen*, *inis* „gaură, orificiu” > fr. *foramini-*, engl. *id.*,

germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *foramini-*. ■ **-fere** (v. -fer), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre formațiuni geologice) Care conține foraminiferi. 2. S.n. pl. Ordin de protozoare rizopode marine, cu corpul învelit într-o cochilie calcaroasă, formată din mai multe cămăruțe care comunică între ele prin orificii mici.

-FOREZĂ „împrăștiere, diseminare, migrație, deplasare”. \diamond gr. *phoresis* „deplasare, împrăștiere” > fr. *-phorèse*, germ. *id.* > rom. *-foreză*.

-FORIC „care poartă, care susține, care conține”. \diamond gr. *phoros* „care poartă” > fr. *-phorique*, engl. *phoric*, lat. sav. *-phoricus* > rom. *-foric*.

-FORIE „purtare, atitudine, comportament”. \diamond gr. *phorein* „a se simți, a se comporta” > fr. *-phorie*, germ. *id.*, lat. sav. *-phoria*, engl. *id.* > rom. *-forie*.

-FORM „aspect, formă, înfățișare”. \diamond lat. *forma* „formă, contur, structură” > fr. *-forme*, germ. *-form*, engl. *id.*, it. *-forme*, lat. sav. *-formis* > rom. *-form*.

FORMICI- „furnică”. \diamond lat. *formica* „furnică” > fr. *formici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *formici-*. ■ **-form** (v. -form), adj., cu aspect de furnică; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu furnici.

FOSFORO- „lumină, fosforescență, fosfor, fosforescent”. \diamond gr. *phosphoros* „lumină” > fr. *phosphoro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *fosforo-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de reproducere a obiectelor în lumină infraroșie, prin utilizarea unui ecran fosforescent; **-litic** (v. -litic), adj., relativ la fosforoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces fiziologic reversibil, de eliberare a grupării fosforil din fosfații organici; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea duratei de emisie a luminii prin fosforescență.

FOSILI- „fossil, petrificat”. \diamond lat. *fossilis* „scos din pământ, dezgropat” > fr. *fossili-*, engl. *id.* > rom. *fosili-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre o rocă) care conține fosile; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de fosile.

-FOT (-FOTĂ) „lumină, luminozitate, radiație”. \diamond gr. *phos, photos* „lumină” > fr. *-photo*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-fot* și *-fotă*.

FOT-, v. **FOTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere provocată de o lumină de o intensitate mare; **-opsie** (v. -opsie), s.f., halucinație vizuală elementară, obținută prin excitația mecanică a receptorilor retinieni; *sin.* **fosfenă**.

-FOTĂ, v. **FOT**.

-FOTIC „luminos, produs de lumină”. \diamond gr. *phos, photos* „lumină” > fr. *-photique*, engl. *-photic*, germ. *-photisch*, lat. sav. *-photicus* > rom. *-fotic*.

FOTO- „lumină, fosforescență, iradiație, iluminare, fotografie”. \diamond gr. *phos, photos* „lumină” > fr. *photo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *foto-*, lat. sav. *photo-* > rom. *foto-*. ■ **-autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f., procedeu manual de pregătire a unei forme de tipar plan, folosind ca original o fotografie și pentru lucru o cerneală autografică

sau tuș litografic; **~autotrofe** (v. auto-, v. -trof), adj., s.f. pl. (plante) care se hrănesc prin fotosinteză; **~biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază efectele luminii asupra biologiei ființelor vii; **~blast** (v. -blast), s.n., lăstar dezvoltat subteran, care se adaptează mai târziu la viața aeriană din mediul luminos; **~cartograf** (v. carto-, v. -graf), s.n., aparat utilizat la realizarea automată a hărților pe bază de fotogramme; **~chineză** (**~cineză**, **~kineză**) (v. -chineză), s.f., provocare a mișcării unui organ sau organism vegetal pe calea mișcării bruste a intensității luminii; **~chinograf** (**~kinograf**) (v. chino-, v. -graf), s.n., instrument care permite analiza și studiarea mișcărilor fizice cu ajutorul filmului; **~chinogramă** (**~kinogramă**) (v. chino-, v. -gramă), s.f., imagine obținută la fotochinograf; **~cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de cleistogamie care se datorează insuficienței luminii; **~clinie** (v. -clinie), s.f., curbare în jos a frunzelor sau a lăstarilor sub influența gradului de luminozitate sau a direcției razelor de lumină; **~coagulograf** (v. coagulo-, v. -graf), s.n., aparat pentru măsurat coagularea sângelui; **~colografie** (v. colo₂-, v. -grafie), s.f., metodă de tipărire la care se utilizează un strat de gelatină, sensibilizat la acțiunea luminii; **~colorimetru** (v. color-, v. -metru₁), s.n., instrument utilizat la măsurarea concentrației unei soluții colorate cu ajutorul luminii; **~colposcopie** (v. colpo-, v. -scopie), s.f., colposcopie cu înregistrare fotografică a imaginilor; **~crom** (v. -crom), adj., s.m. (corp) care își modifică culoarea sub acțiunea luminii; **~cromatic** (v. -cromatic), adj., a cărui cromaticitate este în funcție de luminozitate; **~cromie** (v. -cromie), s.f., procedeul de reproducere fotografică, prin care se obțin imagini în culori; **~cromogeni** (v. cromo-, v. -gen₁), s.m. pl., grup de bacterii nespecifice și patogene, caracterizate prin capacitatea de a elabora, numai în prezența luminii, un pigment galben; **~cromografie** (v. cromo-, v. -grafie), s.f., metodă de fotografiere în culori sau de reproducere fotografică a tablourilor în culori; **~cromotipografie** (v. cromo-, v. tipo-, v. -grafie), s.f., procedeul de reproducere fotomecanică a culorilor pentru ilustrarea publicațiilor; **~cromoxilografie** (v. cromo-, v. xilo-, v. -grafie), s.f., procedeul de reproducere în culori cu clișee gravate în lemn; **~cronograf** (v. crono-, v. -graf), s.n., aparat fotografic utilizat la înregistrarea automată a fotografiilor luate în serie; **~dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre o substanță) cu efect asupra celulelor vii numai în prezența luminii; **~dinamic** (v. -dinamic), s.f., efect stimulator al luminii asupra organismelor vegetale; **~dineză** (v. -dineză), s.f., declanșare a curenților de rotație în citoplasmă sub influența luminii; **~estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate vegetală sau animală sub in-

fluența luminii; **~fază** (v. -fază), s.f., stadiu în dezvoltarea plantelor, caracterizat printr-o cerință deosebită pentru temperatura optimă și pentru intensitatea și durata luminii; **~fil** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care este iubitor de lumină; **~filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate a unor organisme vegetale pentru lumină; **~flite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în stațiunile ecologice însoțite; **~fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. 1. Adj., s.m. și f. (Persoană) care prezintă fotofobie. 2. Adj. (Despre o plantă) Care evită lumina puternică; **~fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică față de lumină; **~fon** (v. -fon), s.n., instalație care transmite sunetele prin intermediul unei raze de lumină; **~fonie** (v. -fonie), s.f., procedeul de transmitere a sunetelor cu ajutorul fotofonului; **~for** (v. -for), adj., care posedă sau care poartă o sursă de lumină; **~foreză** (v. -foreză), s.f., deplasare a particulelor microscopice sub acțiunea unui flux puternic de lumină; **~gen** (v. -gen₁), adj. (despre un organism sau despre o substanță) care are proprietatea de a emite radiații luminoase; **~genetic** (v. -genetic), adj., relativ la fotogenează; **~geneză** (v. -geneză), s.f., proprietatea de a produce lumină; *sin.* **fotogenie**; **~genic** (v. -genic), adj. 1. Care impresionează bine placa fotografică. 2. (Despre bacterii) Care produce lumină; **~genie** (v. -genie₁), s.f. fotogenează*; **~geologie** (v. geo-, v. -logie₁), s.f., metodă de cercetare geologică pe bază fotografică; **~goniometru** (v. gonio-, v. -metru₁), s.n., instrument cu care se efectuează măsurători unghiulare pe fotograme; **~grafie** (v. -grafie), s.f., procedeul tehnic care permite obținerea imaginii pozitive a obiectelor prin acțiunea luminii pe o suprafață sensibilă; **~grafotip** (v. grafo-, v. -tip), s.n. 1. Fotografie a exemplarului vegetal tipic. 2. Tip de taxon stabilit pe baza unei ilustrații fotografice; **~gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Probă fotografică pozitivă. 2. Fiecare imagine a unui film. 3. Fotografie specială, luată din avion, utilizată în topografie și cartografie; **~grametrie** (v. -gram/ă, v. -metrie₁), s.f., ramură a topografiei care se ocupă cu ridicarea planurilor și a hărților pe baza fotogramelor; **~grammetru** (v. gram/ă-, v. -metru₁), s.n., aparat cu care se fac fotograme; **~laparoscopie** (v. laparo-, v. -scopie), s.f., tip de laparoscopie cu înregistrare fotografică a imaginilor; **~lepsie** (v. -lepsie), s.f., cantitatea de lumină de care poate dispune o plantă în condițiile stațiunii sale; **~linotip** (v. lino-, v. -tip), s.n., mașină de culegere fotografică; **~litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeul de preparare a formelor de tipar prin fotografierea pe o piatră litografică; **~litic** (v. -litic₂), adj., referitor la fotoliză; **~liză** (v. -liză), s.f. 1. Descompunere chimică a unei substanțe sub acțiunea luminii. 2. Organizare a granulelor de clorofilă sub acțiunea luminii; **~metalografie** (v. metalo-, v. -grafie),

s.f., procedeu de imprimare tipografică a hărților și a desenelor, constând în transpunerea acestora pe o placă de zinc sensibilizată; **-metric** (v. -metric), adj. 1. Referitor la fotometrie. 2. Cu orientare spre direcția razelor de lumină. 3. (Despre o frunză) Care ia o poziție pentru a obține maximum de lumină; **-metrie** (v. -metrie), s.f., disciplină care studiază metodele de măsurare a intensității surselor luminoase; **-metru** (v. -metru), s.n. 1. Instrument pentru determinarea sensibilității retiniene la lumină. 2. Instrument pentru măsurarea intensității radiațiilor luminoase; **-micrografie** (v. micro-, v. -grafie), s.f. 1. Fotografie a unor obiecte, a unor preparate sau a unor ființe microscopice, obținută cu ajutorul unui aparat fotografic adaptat la un microscop. 2. Tehnica obținerii unei fotomicrografii; **-microscopie** (v. micro-, v. -scopie), s.f., metodă de înregistrare fotografică a preparatelor microscopice; **-mor-foză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor morfogenetice suferite de ființele vii sub acțiunea luminii; **-nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare a plantelor ca răspuns la un excitant luminos difuz; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., inflamație simultană a corneei și a conjunctivei, produsă de radiațiile ultraviolete; **-patie** (v. -patie), s.f., fototaxie (1)*; **-perspectograf** (v. perspecto-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de transformare plană a fotogramelor, în vederea obținerii de hărți topografice a zonelor terestre plane, dar înclinate; **-plagiotrop** (v. plagio-, v. -trop), adj. (despre o frunză) cu așezare oblică față de sursa de lumină; *sin.* **fotoplagiotrop**; **-plagiotrop** (v. plagio-, v. -tronic), adj., fotoplagiotrop*; **-polarimetru** (v. polari-, v. -metru), s.n., polarimetru fotoelectric; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat exterior al soarelui sau al unei stele, care iradiază lumină; **-stat** (v. -stat), s.n., reproducere fotografică a unui document, realizată doar printr-o singură operație; **-stereograf** (v. stereo-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de fotorestituție, bazat pe principiul vederii stereoscopice, fiind înzestrat cu o lunetă stereoscopică de vizare; **-stereogramă** (v. stereo-, v. -gramă), s.f., ansamblu de două fotograme corespondente care conțin același obiect din fotoperspectivă realizată din două puncte de stație vecine; **-stereotecă** (v. stereo-, v. -tecă), s.f., colecție de fotostereograme spațiale, care conține o regiune terestră dată; **-stereotomie** (v. stereo-, v. -tomie), s.f., metodă de cercetare în antropologie, bazată pe fotografierea în trei dimensiuni; **-stetoscop** (v. steto-, v. -scop), s.n., instrument medical bazat pe transformarea sunetelor în impulsuri luminoase și utilizat pentru analiza zgomotului cordului fetal; **-tactic** (v. -tactic), adj., care prezintă fototactism; **-tactism** (v. -tactism), s.n., mișcare de orientare a orga-

nelor vegetale pentru a lua o poziție față de direcția razelor de lumină; **-taxie** (v. -taxie), s.f. 1. Mișcare de orientare a organelor vegetale în direcția razelor de lumină; *sin.* **fotopatie**. 2. Deplasare a unor organisme vegetale inferioare după direcția razelor de lumină într-un mediu inegal luminat. 3. Reacție a protoplasmei la lumină; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de fotograme sau de fotografii, organizată sistematic; **-telefon** (v. tele-, v. -fon), s.n., sistem de transmisie a convorbirilor telefonice, folosind modularea unui fascicul de lumină sau de raze infraroșii; **-telegraf** (v. tele-, v. -graf), s.n., aparat folosit în fototelegrafie; **-telegrafie** (v. tele-, v. -grafie), s.f., transmitere la distanță a imaginilor cu ajutorul telegrafiei; **-telegramă** (v. tele-, v. -gramă), s.f., probă obținută de fototelegraf; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical care utilizează radiații luminoase; **-termometru** (v. termo-, v. -metru), s.n., aparat pentru înregistrarea fotografică a temperaturii apelor din mediile inaccesibile; **-termoterapie** (v. termo-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică simultană a radiațiilor luminoase și a radiațiilor calorice; **-tip** (v. -tip), s.n., fotografie a exemplarului vegetal tipic; **-tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de fotocolorografie prin care se realizează reproduceri în diverse cerneluri; **-topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., aplicație a fotogrammetriei la topografie; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un organism) care sintetizează substanțe organice cu ajutorul energiei obținute din lumina solară; *sin.* **fototrofic**; **-trofic** (v. -trofic), adj., fototrof*; **-trofie** (v. -trofie), s.f. 1. Sintetizare a substanțelor organice cu ajutorul energiei luminoase. 2. Dezvoltare mai bună a unei părți din organul unei plante datorită unei luminozități mai pronunțate; **-trop** (v. -trop), adj. (despre un organism) care se orientează în direcția izvorului de lumină; *sin.* **fototrop**; **-tropie** (v. -tropie), s.f., schimbare reversibilă a culorii unui compus cristalizat sub acțiunea luminii; *sin.* **fototropism** (2); **-tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Reacție de orientare și de mișcare a plantelor și animalelor sub influența luminii. 2. Fototropie*; **-xen** (v. -xen), adj. (despre un animal) care manifestă indiferență față de prezența unei anumite intensități luminoase; **-xilografie** (v. xilo-, v. -grafie), s.f., procedeu tipografic cu copiere a negativului unei fotografii pe o placă de lemn. **FOVEI-** „fosită, gropiță”. ♦ lat. *fovea* „gropă” > engl. *fovei-* > rom. *fovei-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de gropiță. **FRAGILI-** „fragil, ruptil”. ♦ lat. *fragilis* „fragil, firav” > fr. *fragili-*, lat. sav. *id.* > rom. *fragili-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze fragile, ruptile. **-FRAGM (-FRAGMĂ)** „perete, sept, despărțitură”. ♦ gr. *phragma* „împrejmuire, închidere, separare”

> fr. *-phragme*, engl. *-phragm*, lat. sav. *-phragma*, germ. *id.* > rom. *-fragm* și *-fragmă*.

FRAGMATO- „septat, despărțit”. ◊ gr. *phragma*, atos „despărțire, separare” > fr. *phragmato*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *fragmato-*. ■ **-spor** (v. -spor), s.n., spor multicelular septat; *sin. fragmospor*.

-FRAGMĂ, v. -FRAGM.

FRAGMO- „septat, despărțit, despărțitor”. ◊ gr. *phragma* „despărțitură, gard” > fr. *phragmo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fragmo-*. ■ **-ceras** (v. -ceras), s.m.gen de cefalopode din silurian; **-for** (v. -for), adj. (despre o cochilie) prevăzut cu septuri; **-plast** (v. -plast), s.n., membrană despărțitoare care apare la sfârșitul telofazei în regiunea centrală a fusului de diviziune celulară; **-sferă** (v. -sferă), s.f., fibrele fusului de diviziune celulară împreună cu citoplasma aflată în curs de transformare într-o sferă goală; **-spor** (v. -spor), s.m., fragmatospor; **-zom** (v. -zom), s.m., lamelă plasmatică din stadiul profazei celulare, care formează mai târziu placa ecuatorială.

-FRASTIC, care exprimă, care redă”. ◊ gr. *phrastikos* „care enunță, care arată” > fr. *-phrastique*, engl. *-phrastic* > rom. *-frastic*.

-FRAZĂ „vorbire, exprimare, explicare”. ◊ gr. *phrasis* „vorbire, exprimare” > fr. *-phrase*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-frază*.

FRAZEO- „exprimare, expresie, limbaj”. ◊ gr. *phrasis*, *phraseos* „vorbire, exprimare” > fr. *phraséo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *frazeo-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., reprezentare a unei expresii lingvistice prin simboluri; **-gramă** (v. -gramă), s.f., simbol care reprezintă o expresie; **-logie** (v. -logie), s.f. 1. Manieră de a construi frazele, proprie unei limbi sau unui scriitor. 2. Disciplină care se ocupă cu studiul grupurilor (unităților) frazeologice, opuse îmbinărilor libere de cuvinte; **-morf** (v. -morf), adj., cu aspect de frază.

-FRAZIE „exprimare, vorbire, limbaj”. ◊ gr. *phrasis* „vorbire, frază, elocuțiune” > fr. *-phrasie*, germ. *id.*, it. -frasia > rom. *-frazie*.

FREATO- „ape freatice, ape subterane”. ◊ gr. *phreas*, atos „izvor, fântână” > fr. *phréato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *freato-*. ■ **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în freatobiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul organismelor din pânzele de apă freatică; **-biu** (v. -biu), s.n., biocenoză specifică apelor freatice; *sin. freaton*; **-fil** (v. -fil), adj. 1. (Despre o plantă) Care crește în bazinele de apă. 2. (Despre vegetale) Care are nevoie de apă subterană foarte apropiată de suprafață; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante din regiunile secetoase, cu rădăcini foarte lungi, care ajung până la pânza de apă freatică.

-FREN „rațiune, inteligentă”. ◊ gr. *phren* „minte, spirit, gândire” > fr. *-phrène*, germ. *-phren* > rom. *-fren*.

FREN-, v. **FRENO**₂. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., dispoziție dureroasă și depresivă, întâlnită în melancolie.

-FRENIE „minte, spirit, inteligentă”. ◊ gr. *phren* „spirit, gândire” > fr. *-phrénie*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *-frenia* > rom. *-frenie*.

FRENO₁- „membrană, diafragmă”. ◊ gr. *phren*, *phrenos* „diafragmă” > fr. *phréno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *freno*₁-. ■ **-colopexie** (v. colo-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală la diafragmă a unghiului stâng al colonului căzut; **-plegie** (v. -plegie), s.f., deficit motor de tip plegic; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a părții centrale a diafragmei; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a diafragmei.

FRENO₂- „minte, inteligentă”. ◊ gr. *phren*, *phrenos* „minte, spirit” > fr. *phréno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *freno*₂-. ■ **-cardie** (v. -cardie), s.f., sindrom funcțional în nevrozele cardiace, caracterizat prin senzații de strângere precordială, tulburări respiratorii și prin stări obsesive; **-lepsie** (v. -lepsie), s.f., nume generic pentru ideile prevalente și pentru stările obsesive; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în frenologie; **-logie** (v. -logie), s.f., studiul caracterului și al funcțiilor intelectuale ale omului după conformația craniului; **-narcoză** (v. -narcoză), s.f., simptom apărut în unele boli psihice, caracterizat printr-o stare de imobilitate completă, amuțire și deprimare; *sin. stare de stupor*; **-patie** (v. -patie), s.f., formă de alienație mentală; **-plexie** (v. -plexie), s.f., boală mentală caracterizată printr-o continuă excitație psihică, manifestată prin euforie și prin succesiunea rapidă și incoerentă a ideilor; **-tropic** (v. -tropic), adj., s.n. (agent farmaceutic) care are acțiune psihotropă.

FRIGANO- „mărăcini”. ◊ gr. *phryganon* „mărăciniș” > fr. *phrygano-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *frigano-*. ■ **-fil** (v. -fil), adj. (despre o plantă) care crește printre mărăcini.

FRIGO- „temperatură scăzută, frig”. ◊ lat. *frigus* „răceală, frig” > fr. *frigó-*, engl. *id.* > rom. *frigo-*. ■ **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a temperaturilor scăzute în scop terapeutic.

FRIGORI- „frig, congelare, temperatură redusă”. ◊ lat. *frigus*, *oris* „răceală, frig” > fr. *frigori-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *frigori-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care produce și care menține frigul; **-fug** (v. -fug), adj. (despre un material) care este puțin conducător de căldură; **-gen** (v. -gen₂), adj., care poate produce frig; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument utilizat în bioclimatologie pentru determinarea efectului caloric complex al factorilor de microclimat.

FRONDI- „frunziș, foliageu”. ◊ lat. *frons*, *frondis* „frunziș” > fr. *frondi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *frondi-*. ■ **-col** (v. -col), adj., care trăiește în frunziș; **-fer** (v. -fer), adj., care poartă frunze; **-form** (v. -form), adj., în formă de frunziș, **-par**

(v. -par), adj., care produce frunze; ~vor (v. -vor), adj., care se hrănește cu frunze.

FRONTO- „front atmosferic, masă de aer”. ◇ lat. *frons, frontis* „frunte” > fr. *fronto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *fronto-*. ■ ~**focometru** (v. *foco-*, v. -metru₁), s.n., aparat cu care se măsoară distanța focală a lentilelor corectoare; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la frontogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces meteorologic de formare a suprafețelor frontale și a perturbațiilor atmosferice legate de ele; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la frontoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., ansamblu de procese atmosferice care însoțesc dispariția unui front meteorologic; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul fronturilor atmosferice.

FRUCTI- „fructe, roade”. ◇ lat. *fructus* „fruct” > fr. *fructi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fructi-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre un parazit) care se dezvoltă pe/sau în țesuturile fructelor; ~**fer** (v. -fer), adj. 1. (Despre un organ vegetal) Care poartă fructele. 2. (Despre pomi) Care produce fructe; ~**fior** (v. -fior), adj. (despre flori) al cărui caliciu servește la formarea fructului; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce fructe; *sin.* **fructipar**; ~**par** (v. -par), adj., fructigen; ~**vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu fructe.

FRUGI- „roade, fructe”. ◇ lat. *frux, frugis* „fruct, roade” > fr. *frugi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *frugi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care produce fructe; ~**vore** (v. -vor), adj., s.n. pl. (animale) care se hrănesc mai ales cu fructe.

FTIRIO- „păduchi”. ◇ gr. *phtheir, os* „păduche” > fr. *phthirio*, engl. *id.* > rom. *ftirio-*. ■ ~**fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu paraziți sau cu păduchi; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de păduchi.

~**FTIZIE** „tuberculoză, baciloză”. ◇ gr. *phthisis* „distrugere, consumare” > fr. *-phthisie*, it. *-ftisi* > rom. *-ftizie*.

FTIZIO- „baciloză, tuberculoză”. ◇ gr. *phthisis* „pierdere, distrugere, decădere” > fr. *phthisio*- germ. *phthisio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ftizio-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de tuberculoză pulmonară; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce tuberculoză; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la ftizioeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., ansamblul cauzelor care provoacă tuberculoza pulmonară; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în ftizilogie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tuberculozei; ~**manie** (v. -manie) s.f., convingere obsesivă de a suferi de tuberculoză; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., terapeutică a tuberculozei pulmonare.

~**FTONG** „sunet, vocală”. ◇ gr. *phthongos* „sunet” > fr. *-phthongue*, germ. *-phthong*, engl. *id.* > rom. *-ftong*.

~**FTOR** (-**FTORĂ**) „care putrezește, care alterează”. ◇ gr. *phthora* „putrezire” > fr. *-phthore*, lat. sav. *-phthora* > rom. *-ftor* și *-ftoră*.

~**FTORĂ**, v. -**FTOR**.

~**FTORIE** „putrezire, degenerare, alterație”. ◇ gr. *phthora* „putrezire, stricăciune” > fr. *-phthorie*, germ. *-phthoria*, lat. sav. *id.* > rom. *-ftorie*.

FUCI- „alge marine”. ◇ lat. *fucus* „algă” > engl. *fuci-* > rom. *fuci-*. ■ ~**vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu alge marine.

FUCO- „fucus, algă marină”. ◇ lat. *fucus* „specie de licheni” > fr. *fuco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fuco-*. ■ ~**ide** (v. -id), adj., s.f.pl. 1. Adj. Care se aseamănă cu fucusul, sau de algă marină. 2. S.f. pl. Amănă ale algelor gen ale deplasării viermilor, vizibile pe suprafețele straturilor geologice.

~**FUG** „care respinge, care alungă, care fuge, care se îndepărtează”. ◇ lat. *fugio, ere* „a fugi, a evita” > fr. *-fuge*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *-fugus* > rom. *-fug*.

FULVI- „brun-roșcat”. ◇ lat. *fulvus* „roșcat, arămiu” > fr. *fulvi-*, lat. sav. *id.* > rom. *fulvi-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze de culoare brun-roșcată.

FUMI- „fum, ceață”. ◇ lat. *fumus* „fum” > fr. *fumi-*, engl. *id.* > rom. *fumi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține fum; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce fum sau ceață; ~**vor** (v. -vor), adj., care absoarbe fumul.

FUNALI- „funie”. ◇ lat. *funalis, is* „sfoară” > fr. *funali-*, lat. sav. *id.* > rom. *funali-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de funie sau de sfoară.

FUNDI- „bandă, bandaj”. ◇ lat. *funda* „rețea, bandaj” > engl. *fundi-* > rom. *fundi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un ligament anatomic) în formă de bandaj.

FUNGI- „ciuperci, fungi”. ◇ lat. *fungus* „burete, ciupercă” > fr. *fungi- și fongi-*, engl. *fungi-*, lat. sav. *id.* > rom. *fungi-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge ciupercile dăunătoare; ~**col** (v. -col₁), adj., (despre un organism) care trăiește ca saprofit sau ca parazit pe ciuperci; ~**form** (v. -form), adj., în formă de ciupercă; ~**static** (v. -static), adj., s.n. (substanță) care oprește dezvoltarea ciupercilor; ~**stază** (v. -stază), s.f., inhibarea germinării sporilor și a creșterii unui organism fără însă a-l omorî; ~**vor** (v. -vor), adj., s.n. (organism vegetal sau animal) care se hrănește cu ciuperci.

FUNGO- „ciuperci, fungi”. ◇ lat. *fungus* „ciupercă” > fr. *fongo-*, engl. *fungo-*, lat. sav. *id.* > rom. *fungo-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., în formă de ciupercă cu pălărie.

FUNI- „funie”. ◇ lat. *funis* „funie” > fr. *funi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *funi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre o rădăcină) în formă de funie.

FUNICULO- „funicil, cordon spermatic”. ◇ lat. *funiculus* „funie mică” > fr. *funiculo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *funiculo-*. ■ ~**pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a cordonului spermatic; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a cordonului spermatic.

FURCI- „furcă, bifurcat“. ◊ lat. *furca* „furcă“ > engl. *furci*-, lat. sav. *id.* > rom. *furci*-. ■ ~fer (v. -fer), adj., cu ramificație bifurcată; ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de furcă.

FUSCI- „brun-închis“. ◊ lat. *fuscus* „negricios“ > fr. *fusci*-, lat. sav. *id.* > rom. *fusci*-. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze de culoare brun-închisă; ~ped (v. -ped₂), adj., cu suport vegetal brun-închis.

FUSI- (FUZI-) „fus“. ◊ lat. *fuscus* „fus“ > fr. *fusi*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *fusi*- și *fuzi*-. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de fus.

FUSO- (FUZO-) „fus“. ◊ lat. *fuscus* „fus“ > fr. *fuso*-, lat. sav. *id.* > rom. *fuso*- și *fuzo*-. ■ ~id

(v. -id), adj. (despre o structură vegetală) care este în formă de fus.

FUTURO- „viitor, previziune“. ◊ lat. *futurus* „viitor“ > fr. *futuro*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *futuro*-. ■ ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în futurologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul, explorarea și cercetarea viitorului; *sin.* *viitorologie*.

FUZI-, v. **FUSI-**.

FUZIO- „topire, fuziune“. ◊ lat. *fusio* „topire, revărsare“ > fr. *fusio* > rom. *fuzio*-. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea temperaturii de fuziune.

FUZO-, v. **FUSO-**.

G

GAGATO- „de culoare închisă”. ◊ gr. *gagatos* „piatră neagră” > fr. *gagato*-, lat. sav. *id.* > rom. *gagato*-. ■ **~sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe de culoare închisă.

GALACT-, v. **GALACTO-**. ■ **~agog** (v. -agog), adj., s.n. (substanță) care favorizează secreția laptelui; *sin. galactogog*; **~emie** (v. -emie), s.f., prezența sângelui în lapte; **~urie** (v. -urie), s.f., urină de culoare lactescență.

-GALACTIE „lactație, lapte”. ◊ gr. *gala, galaktos* „lapte” > fr. *-galactie*, germ. *-galaktie*, lat. sav. *-galactia* > rom. *-galactie*.

GALACTO- „lapte, lactație, latex, secreție lactee, lactic, lactescență”. ◊ gr. *gala, galaktos* „lapte” > fr. *galacto*-, engl. *id.*, germ. *galakto*-, lat. sav. *galacto*- > rom. *galacto*-. ■ **~blast** (v. -blast), s.n., corpuscul mamar care conține grăsime sau colostru; **~blastic** (v. -blastic), adj., relativ la galactoblaste; **~cel** (v. -cel), s.n., tumoare mamelară cu conținut lactescenț; **~fag** (v. -fag), adj., s.m. și f. (persoană) care se hrănește cu lapte; **~fii** (v. -fil), adj., cu frunze care conțin latex; **~for** (v. -for), adj. 1. Care conduce lactele spre exterior. 2. Care secretă latex; **~gen** (v. -gen), adj., s.n. (substanță) care sporește secreția laptelui; **~genetic** (v. -genetic), adj., relativ la galactogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., producere a laptelui de către glandele mamare; *sin. galactopoeză*; **~grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a glandei mamare; **~id** (v. -id), adj., cu aspect de lapte; **~lit** (v. -lit), s.n., calcul mineral format în sinusul galactofor; **~metru** (v. -metru), s.n., instrument cu care se măsoară densitatea laptelui; **~pexie** (v. -pexie), s.f., fixare a galactozei în țesuturile organice; **~poeză** (**~poeză**) (v. -poeză), s.f., galactogeneză; **~ree** (v. -ree), s.f., secreție continuă de lapte în timpul sau după încetarea alăptării; **~stază** (v. -stază), s.f., retenție a secreției mamare; **~terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical pe bază de injecții de lapte sterilizat; **~trof** (v. -trof), adj., care se hrănește cu lapte; **~trofie** (v. -trofie), s.f., hrănire, în exclusivitate, cu lapte; **~tropic** (v. -tropic), adj. (despre hormoni) care stimulează secreția laptelui.

GALBANI- „galbanum, rășină gumoasă”. ◊ lat. *galbanum* „rășină exotică” > fr. *galbani*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *galbani*-. ■ **~fer** (v. -fer), adj., care conține rășină galbanum; **~gen** (v. -gen), adj., care produce rășină galbanum.

GALE-, v. **GALEO-**. ■ **~antropie** (v. -antropie), s.f., stare patologică delirantă în care bolnavul se crede transformat în pisică.

GALEI- „cască”. ◊ lat. *galea* „coif, cască” > fr. *galéi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *galei*-. ■

~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de cască.

GALEO- „pisică, felină”. ◊ gr. *gale, galeos* „pisică, nevăstuică” > fr. *galéo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *galeo*-. ■ **~fil** (v. -fil), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă galeofilie; **~filie** (v. -filie), s.f., dragoste patologică față de feline; **~fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (individ) stăpânit de galeofobie; **~fobie** (v. -fobie), s.f., frică obsedantă de feline, mai ales de pisici; **~id** (v. -id), adj., cu aspect de pisică; **~pitec** (v. -pitec), s.m., mamifer insectivor nocturn din sud-estul Asiei, de mărimea unei pisici, care poate plana datorită unei membrane laterale situate între membre și coadă.

GALERI- „bonetă, scufiță”. ◊ lat. *galerus* „bonetă” > fr. *galéri*-, lat. sav. *id.* > rom. *galéri*-. ■ **~fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu o bonetă mică; **~form** (v. -form), adj., în formă de bonetă.

GALI- „găină, galinacee”. ◊ lat. *gallus* „cocoș” > fr. *galli*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gali*-. ■ **~forme** (v. -form), s.f. pl., ordin de păsări tericole sau arboricole, cu zbor greoi și cu cioc puternic; *sin. galinacee*.

GALI₂- „excreșcență, cecidie, gală”. ◊ lat. *galla* „gală, gogoșă” > fr. *galli*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gali₂*-. ■ **~col** (v. -col), adj. (despre insecte) care locuiește în excreșcențe sau în gale; **~form** (v. -form), adj., de forma galelor; **~gen** (v. -gen), adj., care provoacă excreșcențe numite gale sau cecidii.

GAM „care fecundează, referitor la copulație”. ◊ gr. *gamos* „unire, căsătorie” > fr. *-game*, germ. *-gam*, engl. *-gam*, it. *-gamo*, lat. sav. *-gamus* > rom. *-gam*.

GAM-, v. **GAMO-**. ■ **~ont** (v. -ont), s.n., celulă germinală care dă naștere gameților maturi.

GAMET-, v. **GAMETO-**. ■ **~ange** (v. -ange), structură vegetală în care se formează gameții; *sin. gametangiu*; **~angiofor** (v. -angio-, v. -for), s.m., suport al gametangeliului; **~angiogamie** (v. -angio-, v. -gamie), s.f., reproducere sexuată prin copularea gametangilor de sex opus; **~angiu** (v. -angiu), s.m., gametange;

GAMETI- „gamet, celulă sexuală”. ◊ gr. *gametes* „soț” > fr. *gaméti*-, engl. *id.* > rom. *gameti*-. ■ **~cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge gameții; *sin. gametocid*.

GAMETO- „gameți, celule sexuale, spori, gametic”. ◊ gr. *gametes* „soț, bărbat” > fr. *gaméto*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gameto*-. ■ **~biont** (v. -biont), s.n., generație sexuată a plantelor având celule cu nucleu haploizi; **~blast** (v. -blast), s.n. 1. Substanță primară, încă nedi-

ferențiată, a gametului. **2.** Țesut nediferențiat al arhesporului; **~cid** (v. -cid), adj., s.n., gametic*; **~cinetic (-chinetic, -kinetic)** (v. -cinetic), adj., care stimulează formarea și maturizarea gameților; **~cist (-chist)** (v. -cist), s.n., formațiune rezultată din contopirea a doi gameți de sex diferit, prevăzută cu un perete chistic comun; **~cit** (v. -cit), s.n., celulă germinală care dă naștere gameților; **~citic** (v. -citic), adj. (despre indice) care rezultă din raportul procentual dintre numărul persoanelor purtătoare de gametocite și al celor cercetați; **~filă** (v. -fil₂), s.f., frunză fertilă metamorfozată, producătoare și purtătoare de gameți sau spori; **~fit** (v. -fit), s.n. **1.** Plantă care se înmulțește prin gameți. **2.** Fază din ciclul vital al unei plante care produce gameți; **~fitic** (v. -fitic), adj., care se referă la gametofite; **~for** (v. -for), s.n. **1.** Parte a gametofitului care poartă gametangii. **2.** Purtătoare a organelor de reproducere, la arhegoniate. **3.** Protal al pteridofitelor. **4.** Plantula mușchilor împreună cu organele de reproducere, la briofite; **~gamie** (v. -gamie), s.f., fuziune a doi gameți, urmată de formarea unui zigot; **~genetic** (v. -genetic), adj., referitor la gametogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a gameților; *sin.* **gametogenie**; **~genic** (v. -genic), adj., relativ la gametogenie; **genie** (v. genie₁), s.f., gametogeneză*; **~gonie** (v. -gonie), s.f. **1.** Fecundație prin contopirea a doi gameți uninucleați și de sex diferit. **2.** Diviziune sexuală care se face la parazitul malariei, în gazda nevertebrată (femela de anofel) și care se termină cu formarea sporozitoilor; **~goniu** (v. -goniu), s.n., celula-mamă a gameților; **~id** (v. -id), s.m., celulă asemănătoare ca structură și ca funcție cu un gameț; **~patie** (v. -patie), s.f., proces de tulburare genetică a gameților; **~plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasma gameților; **~spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat din copularea gameților; **~tal** (v. -tal), s.n., organ vegetativ rudimentar, producător și purtător de gameți; **~toxic** (v. -toxic), adj. (despre o substanță) care are efecte toxice asupra gameților.

-GAMIE „copulație, reproducere, fecundație, căsătorie”. ◊ gr. *gamos* „unire, căsătorie” > fr. *gamie*, germ. *id.*, engl. *-gamy* și *-gamie*, lat. sav. *-gamia* > rom. *-gamie*.

GAMO- „copulație, fecundație, reproducere, concrescență”. ◊ gr. *gamos* „împerechere, căsătorie” > fr. *gamo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gamo-*. ■ **~biu** (v. -biu), s.n., organism aparținând generației sexuate, în cazul alternației de generații; **~carp** (v. -carp), adj., cu fructe concrescute; *sin.* **gamocarpic**; **~carpic** (v. -carpic), adj., gamocarp*; **~cit** (v. -cit), s.n., celulă sexuată; **~dem** (v. -dem), adj., s.n. (populație) ai cărei membri se încrucișează liber; **~citic** (v. -citic), adj., referitor la gamocite; **~desmie** (v. -desmie), s.f., concresștere a fasciculelor din steiu

vegetal; **~dromi** (v. -drom), s.m. pl. (pești) care întreprind migrații pentru reproducere; **~fază** (v. -fază), s.f., stare a celulelor sexuale în care nucleele au numai o jumătate din numărul de cromozomi; *sin.* **faza haploidă**; **~fil** (v. -fil₂), adj. **1.** Cu frunzele concrescute. **2.** (Despre o floare) La care elementele învelișului floral sunt unite sau concrescute; **~filie** (v. -filie₂), s.f., fenomenul de concresștere a frunzelor; **~fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) stăpânită de gamofobie; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de căsătorie; **~gemie** (v. -gemie), s.f., fenomenul de concresștere a mugurilor; **~genetic** (v. -genetic), adj. (despre un organism) care rezultă dintr-un proces de fecundație; **~geneză** (v. -geneză), s.f., reproducere a unui organism prin unirea gameților; **~gonie** (v. -gonie), s.f., procesul de formare, prin meioză, a gameților, la protozoare; **~logie** (v. -logie₁), s.f., tratat asupra căsătoriei; **~man** (v. -man₁), adj., s.m. (individ) care prezintă gamomanie; **~manie** (v. -manie), s.f., stare psihică patologică a unor erotomani de a cere în căsătorie toate femeile întâlnite; **~merie** (v. -merie), s.f., concresștere teratologică a pieselor florale prin vârful lor; **~morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică realizată prin excitarea produsului fecundației în cursul dezvoltării sale; **~petale** (v. -petal), adj., s.f. pl. (flori) ale căror petale sunt concrescute; **~stelie** (v. -stelie), s.f., prezența mai multor cilindri vegetali centrali având stelurile concrescute; **~stil** (v. -stil), adj., cu stielele concrescute; **~tactic** (v. -tactic), adj., referitor la gamotactism; **~tactism** (v. -tactism), s.n., acțiunea de atragere reciprocă a gameților; **~tropic** (v. -tropic), adj., referitor la gamotropism; **~tropism** (v. -tropism), s.n. **1.** Mișcări de atracție reciprocă între gameții conjuganți. **2.** Mișcări de mutație ale unor piese florale pentru protejarea organelor sexuale sau pentru ușurarea polenizării; **~zoizi** (v. -zoid), s.m. pl., indivizi masculi sau femeli dintr-o colonie de sifonofore, asigurând reproducerea acestora.

GAMPISO- „sclerozare, imobilitate”. ◊ gr. *gampso-* „arcuit, îndoit” > fr. *gampso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gampso-*. ■ **~dactilie** (v. -dactilie), s.f., imposibilitate de a extinde complet degetele de la picioare.

GANGAMO- „rețea, plasă”. ◊ gr. *gangamon* „plasă mică” > fr. *gangamo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gangamo-*. ■ **~pteris** (v. -pteris), s.m., ferigă fosilă cu frunze ovale și lanceolate, cu numeroase nervuri anastomozate într-o rețea fină de ochiuri, caracteristică pentru flora glaciației permieni.

GANGLI-, v. **GANGLIO-**. ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui ganglion nervos.

GANGLIO- „ganglion, nodul, nodular, ganglionar”. ◊ gr. *ganglion* „nod, tumoare, glandă” > fr.

ganglio-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. **ganglio-**. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă ganglionară embrionară; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la ganglioblaste; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă ganglionară; **-citic** (v. -citic), adj., relativ la gangliocite; **-cultură** (v. -cultură), s.f., metodă de diagnostic etiologic, care constă în cultivarea conținutului ganglionar pe medii de cultură adecvate, în vederea identificării agenților patogeni; **-id** (v. -id), adj., care are aspectul unui ganglion; **-litic** (v. -litic₂), adj., ganglioplegic*; **-liză** (v. -liză), s.f., decompresiune a ganglionului Gasser prin deschiderea cavității Meckel; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a ganglionilor; **-plegic** (v. -plegic), adj., s.n. (substanță) care împiedică temporar transmiterea influxului nervos prin ganglionii vegetativi; *sin.* **gangliolitic**.

GANO- „smaț, solz”. ◊ gr. *ganos* „strălucire” > fr. *gano-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. **gano-**. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă cilindrică înaltă din epiteliul adamantin, cu rol în formarea smalțului dentar; **-blastic** (v. -blastic), adj., relativ la ganoblaste; **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul protejat de o crustă osoasă; **-id** (v. -id), adj., s.m. pl. 1. Adj. (Despre solzi) Acoperit cu smalț și de formă rombică. 2. S.m. pl. Pești teleostomi actinopteriigeni, cu coloana vertebrală incomplet osoasă și cu corpul acoperit cu solzi osoși.

GASTERO- „stomac, pânțece, cavitate gastrică”. ◊ gr. *gaster, gastros* „stomac” > fr. *gastéro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. **gastero-**. ■ **-micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci bazidiomicete al căror corp de fructificație este în formă de stomac; *sin.* **gastromicete**; **-pode** (v. -pod), s.n. pl., clasă de moluște univalve cu corpul acoperit cu o cochilie calcaroasă și care se târăsc cu ajutorul unui picior muscular așezat sub pântec; *sin.* gastropode; **-spori** (v. -spor), s.m. pl., spori sferici cu perețele subțire, caracteristici pentru gasteromicete.

GASTR-, v. **GASTRO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul stomacului; **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație anormală a stomacului; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a stomacului; **-odinie** (v. -odinie), s.f., durere nevralgică a stomacului; **-oxie** (v. -oxie), s.f., aciditate excesivă a sucului gastric.

-GASTRIC „de stomac, referitor la stomac, stomacal”. ◊ gr. *gaster, gastros* „stomac” > fr. *-gastrique*, engl. *-gastric* > rom. *-gastric*.

-GASTRIE „stomac, abdomen, viscere”. ◊ gr. *gaster, gastros* „stomac” > fr. *-gastrie*, engl. *-gastría*, lat. sav. *id.* > rom. *-gastrie*.

GASTRO- „stomac, cavitate abdominală, abdominal, ventral”. ◊ gr. *gaster, gastros* „stomac” > fr. *gastro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. **gastro-**. ■ **-bacterioscopie** (v. bacterio-, v. -scopie), s.f., examen al sucului gastric pentru de-

pistarea bacilului tuberculozei; **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a stomacului; **-cist** (v. -cist), s.m., sporozoar din clasa sarcosporidiilor, descoperit la vacă; **-colpotomie** (v. colpo-, v. -tomie), s.f., colpotomie realizată pe cale abdominală; **-cronoree** (v. crono-, v. -ree), s.f., prelungire a duratei de secreție gastrică; **-diafanoscopie** (v. diafano-, v. -scopie), s.f., explorare a cavității prin transparența pereților săi, produsă de sursa luminoasă a unui esofagoscop; **-discoide** (v. disco-, v. -id), s.n. pl., paraziți plăți hermafrodiți din clasa trematodelor care, la extremitatea anterioară, au o ventuză orală; **-duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între stomac și duoden; **-elitrotomie** (v. elitro-, v. -tomie), s.f., deschidere a cavității abdominale prin incizia vaginului; **-enteralgie** (v. enter/o-, v. -algie), s.f., durere gastrointestinală; **-enterolog** (v. entero-, v. -log), s.m. și f., specialist în gastroenterologie; **-enterologie** (v. entero-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază bolile aparatului digestiv; **-enteroptoză** (v. entero-, v. ptoză), s.f., cădere patologică a stomacului și a intestinelor; **-enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală în vederea realizării unei comunicații directe între stomac și intestin; **-fii** (v. -fil-), adj. (despre un organism) care trăiește ca parazit în cavitatea gastrică a unor animale; **-fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., fotografie a mucoasei gastrice cu ajutorul unui aparat introdus în esofag; **-gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între cardia și pilor; **-gen** (v. -gen-), adj. (despre vase, nervi) care se ramifică din stomac; **-graf** (v. -graf), s.n., instrument pentru înregistrarea grafică a mișcărilor stomacului; **-hidroree** (v. hidro₁-, v. -ree), s.f., hidroree abdominală; **-histerectomie** (v. hister/o₁-, v. -ectomie), s.f., histerectomie abdominală; **-histeropexie** (v. histero₁-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a uterului pe cale abdominală; **-histerotomie** (v. histero₁-, v. -tomie), s.f., operație cezariană; **-ileostomie** (v. ileo-, v. -stomie), s.f., ileostomie abdominală; **-jejunostomie** (v. jejuno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între stomac și o anasă jejunală; **-latrie** (v. -latrie), s.f., pasiune excesivă pentru mâncare; **-latru** (v. -latru), s.m. și f., persoană preocupată în mod excesiv de mâncare; **-lit** (v. -lit₁), s.n., concrețiune calcaroasă care se află în stomacul racului și din care ia naștere înștă; **-litic** (v. -litic₂), adj., relativ la gastroliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a mucoasei gastrice; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Studiul stomacului. 2. Tratat de artă culinară; **-malacie** (v. -malacie), s.f., înmuierie patologică a peretelui stomacului; **-megalie** (v. -megalie), s.f., stare caracterizată prin mărirea dimensiunilor stomacului; **-mei** (v. -mei₁), s.m., monștru care prezintă gastromelie; **-melie** (v. -melie), s.f., monștruozitate conge-

nitală care se manifestă prin prezența membrului anexat de abdomen; ~**menie** (v. -menie), s.f., hemoragie gastrică periodică, survenind ca o menstruație vicariantă; ~**miotomie** (v. mio-, v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a pilorului; ~**mixoree** (v. mixo-, v. -ree) s.f., exagerare a secreției sucului gastric; ~**mucoree** (v. muco-, v. -ree), s.f., secreție, excesivă de mucus în sucul gastric; ~**nom** (v. -nom₁), s.m. și f., persoană cu gusturi culinare rafinate; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., arta de a prepara produse culinare deosebite sau de a le aprecia calitatea; ~**pareză** (v. -pareză), s.f., atonie gastrică; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie a stomacului; ~**plexie** (v. -plexie), s.f., fixare chirurgicală a stomacului deplasat; ~**pilorectomie** (v. pilor/o-, v. -ectomie), s.f., rezecție a unei părți din stomac și din pilor; ~**piloroduodenojejunosomie** (v. piloro-, v. duodeno-, v. jejuno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoză între stomac, pilor și duoden, pe de o parte, și o ansă jejunală, pe de altă parte; ~**plastie** (v. -plastie), s.f. refacere chirurgicală a stomacului diform sau defect; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a stomacului; ~**ponde** (v. -pod), s.n.pl., gasteropode*; ~**por** (v. -por), s.m., orificiu al gastrulei; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare patologică a stomacului; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a stomacului; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie gastrică; ~**ree** (v. -ree), s.f., secreție gastrică abundentă; ~**rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură gastrică; ~**schizie** (v. -schizie), s.f., fantă abdominală; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se examinează interiorul stomacului; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare optică a interiorului stomacului cu ajutorul gastroscopului; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spasmodică a pereților stomacului; ~**stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a unui orificiu gastric; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie a stomacului; ~**tehnice** (v. -tehnice), s.f., studiu al schimbărilor suferite de produsele alimentare în timpul preparării lor culinare; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical pe bază de extract de mucoasă gastrică animală; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în gastrotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a stomacului; ~**tonometrie** (v. tono-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a tensiunii intragastrice cu ajutorul insuflării de aer în stomac; ~**zoizi** (v. -zoid), s.m. pl., polipi care au funcția de a hrăni colonia de hidrozoare.

-**GASTRU** „stomac, pânțec, cavitate abdominală”. ◇ gr. *gastēr, gastros* „stomac” > fr. *-gastre* > rom. *-gastru*.

GATO „pisici, feline”. ◇ gr. *gatos* „pisică” > fr. *gato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *gato-*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afecțiune patologică față de pisici; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de feline (de pisici).

GE-, v. **GEO-**. ■ ~**odă** (v. -odă₂), s.f. 1. Agregat de minerale format prin depunere în cavitățile rocilor. 2. Cavitate patologică în diverse țesuturi organice; ~**onim** (v. -onim), s.n., nume de loc adoptat ca nume propriu; ~**oramă** (v. -oramă), s.f., încăpere sferică pe a cărei față interioară sunt reprezentate, în relief, la o scară convențională, forma și accidentele scoarței terestre.

-**GEE**, v. **-GEU**.

GEFIRO „pod”. ◇ gr. *gephyra* „pod” > fr. *géphyro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gefiro-*. ■ ~**cerc** (v. -cerc), adj. (despre o înțâitoare caudală la teleosteenii) format din radiile înțâitoarelor dorsală și anală; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a merge pe pod.

GEITONO „vecin, apropiat, învecinat”. ◇ gr. *geiton, onos* „aproape, vecin” > fr. *gêitono-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *geitono-*.

■ ~**carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului în urma geitonogamiei; ~**gam** (v. -gam), adj., care prezintă geitonogamie; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., tip de polenizare directă în care polenul de pe staminele unei flori este transportat pe gineceul altei flori de pe aceeași plantă.

GELATI „gelatină, gelatinos”. ◇ *gelatus* „înghețat, congelat” > fr. *gélati-*, engl. *id.* > rom. *gelati-*.

■ ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce gelatină.

-**GELIE** „râs, veselie, ilaritate”. ◇ gr. *gelos* „râs, râset” > fr. *-gêlie* > rom. *-gelie*.

GELO „râs, râset, ilaritate”. ◇ gr. *gelos* „râs” > fr. *gêlo-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *gelo-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce râsul; *sin. gelogenic*; ~**genic** (v. -genic), adj., gelogen*; ~**lepsie** (v. -lepsie), s.f., acces de râs; *sin. geloplegie*; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., geloplegie*; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., ghicire cu ajutorul râsului; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli prin provocarea râsului la bolnav.

GELOTO „râs, veselie”. ◇ gr. *gelos, gelotos* „râs, râset” > engl. *geloto-* > rom. *geloto-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază râsul ca metodă terapeutică; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical pentru măsurarea accesului de râs.

GEMELI „gemeni, geminat”. ◇ lat. *gemellus* „geamăn” > fr. *gémelli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gemeli-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori geminate; ~**pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care a născut gemeni.

GEMELO „gemeni”. ◇ lat. *gemellus* „geamăn” > fr. *gémello-* > rom. *gemelo-*. ■ ~**gerontologie** (v. geronto-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază procesul de îmbătrânire pe baza cercetării gemenilor monovitelini; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studierea gemenilor din punct de vedere comportamental și anatomopatologic.

GEMI „mugure, boboc, germen vegetativ”. ◇ lat. *gemma* „mugure, boboc” > fr. *gemmi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gemi-*. ■ ~**fer**

(v. -fer), adj., care poartă muguri sau boboci; **-form** (v. -form), adj., care se înmulțește prin muguri sau prin germeni vegetativi.

-GEMIE „mugure, înmulțire”. ◊ lat. *gemma* „boboc, mugure” > fr. *-gemie*, germ. *id.*, engl. *-gemmy* > rom. *-gemie*.

GEMINI- „pereche, împerechere, geminat”. ◊ lat. *geminus* „geamăn, îndoi” > fr. *gèmini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gèmini-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu florile dispuse în pereche.

GEMISTO- „uriaș, mare”. ◊ gr. *gemistos* „dolo-fan, umflat” > fr. *gémisto-*, engl. *id.* > rom. *gemisto-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă mare și umflată, cu citoplasmă omogenă acidofilă și cu nucleu deplasat excentric.

GEMO- „pietre prețioase”. ◊ lat. *gemma* „piatră prețioasă” > fr. *gemmo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *gemo-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul pietrelor prețioase.

GEMULI- „muguraș, gemulă”. ◊ lat. *gemma* „mugure mic” > fr. *gemmuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gemuli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă mugurași sau gemule; **-form** (v. -form), adj., în formă de muguraș.

-GEN₁ „care produce, care naște, care generează”. ◊ gr. *gennan* „a crea, a naște, a produce” > fr. *-gène*, germ. *-gen*, engl. *-gen* și *-gene*, it. *-geno*, lat. sav. *-genus* > rom. *-gen₁*.

-GEN₂ „care generează, care naște, care produce”. ◊ lat. *geno*, *genere* „a naște, a genera” > fr. *-gène*, it. *-geno*, lat. sav. *-genus*, germ. *-gen* > rom. *-gen₂*.

GEN-, v. **GENO₁**. ■ **-ecologie** (v. *eco₁*-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază relațiile existente între genetică și ecologia unui organism sau a unei populații; **-onim** (v. -onim), s.n., numele generic al unor grupe de plante.

GENE-, v. **GENEA-**. ■ **-static** (v. -static), adj., s.n. (substanță) care oprește reproducerea unei ciuperci.

GENEA- „naștere, neam, generație”. ◊ gr. *genea* „naștere, apariție, neam” > fr. *génée-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *genea-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la geneageneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., formare a unui embrion din oosfera nefecundată, numai din celulele sexuale femele; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină care studiază atât filiația diferitelor familii nobiliare sau dinastice, cât și legăturile dintre ele. 2. Originea, descendența și procesul de evoluție istorică a organismelor.

GENERI- „gen, specie”. ◊ lat. *genus*, *generis* „soi, neam, specie” > fr. *généri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *generi-*. ■ **-tip** (v. -tip), s.n. 1. Specie tipică a unui gen. 2. Specie întrunind caracterele generale cele mai reprezentative ale genului căruia îi aparține.

-GENETIC „care creează, care naște, care generează”. ◊ gr. *genetikos* „propriu nașterii” > fr.

-génétique, engl. *-genetic*, lat. sav. *-geneticus* > rom. *-genetic*.

GENETLIO- „naștere”. ◊ gr. *genethle* „naștere” > fr. *généthio-* > rom. *genetlio-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., arta de a cunoaște destinul după poziția astrilor în momentul nașterii cuiva: *sin. genetliologie*.

-GENEZĂ „naștere, procreație, origine”. ◊ gr. *genesis* „naștere, procreație” > fr. *-genèse*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *-geneză*.

-GENEZIE „fecundație, înmulțire, reproducere”. ◊ gr. *genesis* „creație, naștere” > fr. *-génésie*, germ. *id.*, it. *-genesia*, lat. sav. *id.* > rom. *-genezie*.

GENEZIO- „înmulțire, reproducere”. ◊ gr. *genesis* „naștere, procreație” > fr. *généσιο-*, engl. *id.* > rom. *genezio-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul complex al înmulțirii și reproducerii la organismele vii.

-GENIC „care naște, care produce, care procrează”. ◊ gr. *genos* „naștere, origine” > fr. *-génique*, engl. *-genic*, it. *-genico*, lat. sav. *-genicus* > rom. *-genic*.

GENICULI- „geniculat, răsrânt”. ◊ lat. *geniculum* „genunchi mic” > fr. *généculi-*, lat. sav. *id.* > rom. *geniculi-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu flori răsrânte brusc; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole geniculate.

-GENIE₁ „naștere, procreație, producere, origine”. ◊ gr. *genos* „origine, naștere, formare” > fr. *-génie*, germ. *id.*, engl. *-geny*, lat. sav. *-genia* > rom. *-genie₁*.

-GENIE₂ „bărbie”. ◊ gr. *geneion* „bărbie” > fr. *-génie*, germ. *id.*, lat. sav. *-genia* > rom. *-genie₂*.

GENIO- „bărbie, maxilar”. ◊ gr. *geneion* „bărbie” > fr. *génio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *genio-*. ■ **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală, prin autoplastie, a bărbiei diforme sau fracturate.

GENITO- „organe genitale”. ◊ lat. *genitus* „creat, născut” > fr. *génito-*, engl. *id.* > rom. *genito-*. ■ **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație, de chirurgie plastică de refacere a organelor genitale distruse; **-ree** (v. -ree), s.f., scurgere albicioasă din organul genital al femeii.

GENO₁ „neam, rasă, familie, procreație, neam, naștere, generație”. ◊ gr. *genos* „naștere, neam, urmaș, origine” > fr. *génno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *geno₁*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă germinală matură, bărbătească sau femeiească; **-cid** (v. -cid), s.n., exterminare a unei comunități etnice; **-copie** (v. -copie), s.f., fenotip care poate fi produs de diferite gene; **-crație** (v. -crație), s.f., putere politică datorată originii; **-dem** (v. -dem), s.n., populație care diferă de alta prin frecvența uneia sau a mai multor gene; **-dermatologie** (v. *dermato-*, v. -logie₁), s.f., studiul influenței eredității asupra afecțiunilor pielii; **-distrofie** (v. *dis-*, v. -trofie), s.f., tulburare ereditară a nutriției; **-fagie** (v. -fagie), s.f., înlo-

cuire teoretică a tuturor genelor recesive ale unei populații oarecare cu gene dominante; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de activitatea sexuală; **-for** (v. -for), s.m., cromozom (grupul linkage) al virusurilor și al procariotelor; **-geografie** (v. geô-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază răspândirea geografică a unor factori genetici pe arealul speciei, precum și condițiile istorice ale acestora; **-holotip** (v. holo-, v. -tip), s.n., specie caracteristică genului vegetal sau animal; **-mer** (v. -mer), s.n., subunitate a unei genei; **-nemă** (v. -nemă), s.f., zona axială a unui cromozom, unde sunt localizate combinațiile genelor; **-nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază problemele genetice ale organismelor; **-patie** (v. -patie), s.f., alterare patologică ereditară; **-tip** (v. -tip), s.n. 1. Totalitatea genelor unui organism, care sunt localizate în cromozomi. 2. Totalitatea factorilor genetici dintr-un organism; **-tipic** (v. -tipic), adj., care aparține unui genotip; **-toxic** (v. -toxic), adj. (despre un agent biologic sau chimic) care antrenează modificări genetice în celulele germinale și somatice, ducând la apariția cancerului; **-trof** (v. -trof), adj. (despre o plantă) rezultat prin adaptarea la condiții nutriționale particulare; **-tropic** (v. -tropic), adj., s.n. (substanță) care modifică o genă, realizând astfel o anumită orientare a procesului de dezvoltare; **-zom** (**-som**) (v. -zom), s.m., poziție pe care o ocupă o genă în cromozom.

GENO₂- „obraz”. ♦ gr. *genys* „obraz” > fr. *géo-* > rom. *geno₂*- ■ **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a obrajilor.

GENO₁- „pământ, sol, teren, terestru, teluric, subteran”. ♦ gr. *gē* „pământ, sol” > fr. *géo-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *geo-* ■ **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în geobiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., știință care studiază raporturile care există între apariția și evoluția vieții și evoluția pământului; **-biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care își petrece toată viața în sol, hrănindu-se și înmulțindu-se subteran; **-bioză** (v. -bioză), s.f., viață subterană; **-blast** (v. -blast), s.n. 1. Embrion cu germinație subterană. 2. Stolon subteran; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la geoblaste; **-botanic** (v. -botanic), adj., care se referă la răspândirea plantelor pe globul terestru; **-cancerologie** (v. cancro-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază evoluția cancerului în interdependență cu alimentația și clima; **-carp** (v. -carp), adj., geocarpic; **-carpic** (v. -carpic), adj., care prezintă geocarpie; *sin.* **geocarp**; **-carpie** (v. -carpie), s.f., fenomen prezent la unele plante care, după fecundație, își afundă floarea în pământ, unde se dezvoltă fructele; **-carpotropic** (v. carpo-, v. -tropic), adj. (despre o plantă) care se curbează, dirijând fructul în pământ; **-centric** (v. -centric), adj., care se raportează la centrul pământului;

-clază (v. -clază), s.f., ruptură mare în scoarța terestră; **-cratic** (v. -cratic), adj., referitor la mișcările tectonice de ridicare și de coborâre a scoarței terestre, manifestate prin regresivitatea și transgresivitatea apelor marine; **-criologie** (v. crío-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază zonele de îngheț ale pământului; **-criptofite** (v. crpto-, v. -fit), s.f. pl., plante care se înmulțesc prin muguri subterani; **-cronologie** (v. crono-, v. -logie₁), s.f., ramură a geologiei care se ocupă cu măsurarea timpului istoric și cu stabilirea succesiunii fenomenelor geologice; **-dezie** (v. -dezie), s.f., disciplină care studiază forma și dimensiunile pământului și tehnica reprezentării cartografice a suprafeței lui; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la modificările suferite de scoarța terestră sub acțiunea diferiților agenți externi; **-ecologie** (v. eco₁-, v. -logie₁), s.f., ecologia globului terestru; **-ecotip** (v. eco₁-, v. -tip), s.n., ecotip geografic stabilizat; **-estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor față de forța de gravitație; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu pământ; **-fagie** (v. -fagie), s.f., tulburare a instinctului alimentar, manifestată prin ingerarea de pământ; **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre un organ vegetal) care crește subteran; **-fite** (v. -fit), s.f. pl. (plante) care în perioada repausului vegetativ sau în condiții nefavorabile continuă să supraviețuiască numai prin organele subterane; **-fon** (v. -fon), s.n., instrument folosit în prospecțiunile geologice pentru recepționarea undelor sonore; **-fotogrammetrie** (v. foto-, v. -gram/ă-, v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea, determinarea și reprezentarea suprafeței terestre; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la geogenează; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a pământului; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la geogenie; **-genie** (v. -genie), s.f., disciplină care studiază originea și formarea pământului; **-gnostic** (v. -gnostic), adj., care se referă la geognozie; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., disciplină care studiază compoziția mineralogică și resturile faunei și florei globului terestru; **-gonie** (v. -gonie), s.f., disciplină care studiază formarea pământului; **-graf** (v. -graf), s.m., și f., specialist în geografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., știință care descrie și care studiază scoarța terestră, cu toate elementele sale, din punct de vedere fizic, economic și biologic; **-helminți** (v. -helminți), s.m. pl., viermi paraziți intestinali care își dezvoltă ciclul vital printr-o evoluție pe sol; **-id** (v. -id), s.n., corp geometric reprezentând forma teoretică a pământului, redusă la nivelul oceanului; **-izotermă** (v. izo-, v. -term), s.f., linie care unește pe o hartă puncte cu aceeași temperatură din scoarța terestră; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a pământului; **-lit** (v. -lit₁), s.n., silicați complet hidratați de aluminiu și alte metale, reprezentând punctele intermediare de deza-

gregare dintre silicații din roci și argilă; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în geologie; **-logie** (v. -logie-), s.f., disciplină care studiază modul de formare, structura și istoria dezvoltării pământului; **-mal** (v. -mal), adj. 1. (Despre un organ vegetal) Cu dezvoltare orizontală, ca rezultat al acțiunii forței de gravitație. 2. (Despre o plantă) Care prezintă organe târâtoare; **-manție** (v. -manție), s.f., interpretarea viitorului după fenomenele telurice; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., ramură a matematicii care studiază formele și proprietățile figurilor spațiale; **-metrografie** (v. metro₂, v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul găsirii unei soluții cât mai simple, dar exacte, a unei probleme de construcție geometrică; **-metru** (v. -metru₁), s.m. și f. 1. Specialist în geometrie. 2. Topograf; **-micobotanic** (v. mico-, v. -botanic), adj., care se referă la răspândirea pe glob a microflorei; **-morfic** (v. -morfic), adj., referitor la forma pământului sau a configurației suprafeței sale; **-morfie** (v. -morfie), s.f., parte a geodeziei care se ocupă cu studiul figurii pământului; **-morfism** (v. -morfism), s.n., configurație, formă a pământului sau a unei suprafețe terestre; **-morfogenetic** (v. morfo-, v. -genetic), adj., referitor la geomorfogeneză; **-morfogeneză** (v. morfo-, v. -geneză), s.f., proces de apariție a formelor de relief ale suprafeței terestre; **-morfogenie** (v. morfo-, v. -genie₁), s.f., disciplină care studiază originea formelor de relief de pe pământ; **-morfolog** (v. morfo-, v. -log), s.m. și f., specialist în geomorfologie; **-morfologie** (v. morfo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul formelor de relief și al producerii lor; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., influență morfogenetică a forței de gravitație asupra organelor vegetale; **-nastie** (v. -nastie), s.f., fenomen biologic de curbare sau de răsucire a organelor vegetale spre pământ; **-nemie** (v. -nemie), s.f., ramură a biogeografiei care studiază condițiile și distribuirea organismelor vegetale și animale pe suprafața terestră; **-nictinastie** (v. nicti-, v. -nastie), s.f., mișcare de curbare a plantelor sub influența puterii de gravitație pentru luarea poziției de somn; *sin.* **geonictitropie**; **-nictitropie** (v. nicti-, v. -tropie), s.f., geonictinastie*; **-nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor fizice după care se produc schimbările scoarței terestre; **-oceanografie** (v. oceano-, v. -grafie), s.f., geologie marină; **-ortotrop** (v. orto-, v. -tropic), adj., referitor la geortotropism; **-ortotropism** (v. orto-, v. -tropism), s.n., proprietate a unor organe vegetale de a crește într-un anumit sens sub influența gravitației; **-paralelotropism** (v. paralelo-, v. -tropism), s.n., mișcări tropice ale unor organe vegetale pentru luarea poziției paralele cu suprafața pământului; **-patogen** (v. pato-, v.

-gen₁), adj., referitor la geneza maladiilor datorate climatului; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază efectele climatului și ale mediului înconjurător în apariția bolilor; **-plagiotropism** (v. plagio-, v. -tropism), s.n., geotropism cu creștere oblică pe suprafața solului; **-ritmogramă** (v. ritmo-, v. -gramă), s.f., înregistrare a rețelelor telurice Hartmann și Curry cu ajutorul unui aparat de măsurare a rezistenței cutanate; **-scopie** (v. -scopie), s.f., prezicere a viitorului prin studierea culorilor pe care le iau asfințitul și răsăritul soarelui; **-sferă** (v. -sferă), s.f., fiecare dintre învelișurile concentrice care intră în componența globului terestru; **-speologie** (v. speo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază morfologia, mineralogia, petrografia și speogeneza regiunilor carstice; **-static** (v. -static), adj., referitor la statica globului terestru; **-strofic** (v. -strofic), adj. (despre mase de aer) care se deplasează paralel cu globul pământesc în straturile superioare ale atmosferei; **-strofism** (v. -strofism), s.n., mișcări de torsione a organelor vegetale provocate de acțiunea geotropică pentru a-și restabili poziția lor naturală; *sin.* **geotorsiune**, **geotortism**; **-tactic** (v. -tactic), adj., referitor la geotactism; **-tactism** (v. -tactism), s.n., ansamblul fenomenelor prezentate de protoplasma din celulele anumitor plante sub influența gravitației; *sin.* **geotaxie** (1); **-taxie** (v. -taxie), s.f. 1. Geotactism*. 2. Mișcare de orientare a organelor vegetale în direcția forței de gravitație. 3. Mișcare locomotorie ca reacție la gravitație; **-tehnic** (v. -tehnic), adj., referitor la stabilitatea și la rezistența terenurilor; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea terapeutică a climatului; **-termic** (v. -termic), adj., referitor la căldura interioară a pământului; **-termie** (v. -termie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul variațiilor termice ale pământului, în raport cu adâncimea lui; **-termometru** (v. termo-, v. -metru₁), s.n., termometru cu care se măsoară temperatura solului; **-tip** (v. -tip), s.n., populație rară cu caractere particulare, rezultate ale selecției în anumite condiții de mediu; **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la geotrofie; **-trofie** (v. -trofie), s.f., creștere unilaterală și inegală a unui organ datorită poziției luate în urma puterii de gravitație; *sin.* **geotrofism**; **-trofism** (v. -trofism), s.n., geotrofie*; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la geotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., proprietate a unor organe vegetale de a crește într-un anumit sens sub influența gravitației; **-xen** (v. -xen), adj. (despre un animal) care trăiește majoritatea timpului la suprafața solului; **-zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă, înrudită cu crocodilienii și cu saurienii; **-zoolog** (v. zoo-, v. -log), s.m. și f., specialist în geozologie; **-zoologie** (v. zoo-, v. -logie₁), s.f., studiul răspândirii animalelor pe suprafața terestră.

GER-, v. **GERO-**. ■ **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină care studiază bolile bătrâneții; **-iatru** (v. -iatru), s.m. și f., specialist în geriatrie.

-GERIE „bătrânețe, îmbătrânire, senescentă”. ◊ gr. *geraios* „bătrân” > fr. *-gerie*, germ. *id.*, engl. *-geria*, lat. sav. *id.* > rom. *-gerie*.

GERMI- „germeni”. ◊ lat. *germen* „mugur, germen” > fr. *germi-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *germi-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (agent) care distruge germenii patogeni; **-fug** (v. -fug), adj. s.n., (substanță) care îndepărtează germenii patogeni; **-gen** (v. -gen₂), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care produce germenii patogeni. 2. S.n. pl. Ovarele parazitilor din clasa cestodelor.

GERMINO- „germinație, germinativ”. ◊ lat. *germino*, are „a încolți, a germina” > fr. *germino-*, engl. *id.* > rom. *germino-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă reticulară din centrul germinativ al foliculului limfatic; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la germinoblaste.

GERMO- „germinație, germinativ”. ◊ lat. *germen* „sămânță, germen, mugure” > engl. *germo-* > rom. *germo-*. ■ **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., conținutul nuclear celular care determină caracterele și însușirile speciei; *sin.* **plasmă germinativă**.

GERO- bătrân, senil, bătrânețe”. ◊ gr. *geron* „om în vârstă, bătrân” > fr. *géro-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gero-*. ■ **-dermie** (v. -dermie), s.f.,

modificare patologică regresivă a țesutului epidermic, la bătrâni; **-filie** (v. -filie₁), s.f., gerontofilie*; **-morfic** (v. -morfic), adj., relativ la geromorfism; **-morfism** (v. -morfism), s.n., proces de îmbătrânire morfologică; **-psihiatrie** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., studiu al tulburărilor mintale survenite la bătrânețe; *sin.* **gerontopsihiatrie**; **-tip** (v. -tip), s.n., tip uman care se conturează doar în vârsta a treia, la bătrânețe.

-GERONTIC „senil, bătrân, senilizat”. ◊ gr. *gerontikos* „de bătrânețe” > fr. *-gérontique*, engl. *-gerontic*, germ. *-gerontisch* > rom. *-gerontic*.

GERONTO- „bătrân, bătrânețe, senectute, senescentă, senilitate”. ◊ gr. *geron*, *gerontos* „bătrân, om în vârstă” > fr. *géronto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *geronto-*. ■ **-crație** (v. -crație), adj., referitor la gerontocrație; **-crație** (v. -crație), s.f., sistem de conducere în societatea arhaică sau tradițională, în care forța politică aparține bătrânilor; **-ecologie** (v. eco-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază relațiile dintre factorii de mediu și procesele de îmbătrânire; **-fii** (v. -fil₁), s.m. și f., persoană care prezintă gerontofilie; **-filie** (v. -filie₁), s.f.,

perversiune constând în atracția sexuală față de bătrâni; *sin.* **gerofilie**; **-fob** (v. -fob), adj., s.m și f. (persoană) care suferă de gerontofobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică față de persoanele în vârstă; **-gnomonic** (v. -gnomonic), adj. (despre un anumit caracter) care exprimă

îmbătrânire; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în gerontologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază bătrânețea sub diversele sale aspecte biologice, psihologice, morfologice etc.; **-mimetic** (v. -mimetic), adj. (despre un anumit caracter) care imită starea de bătrânețe; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., transformare morfologică care se datorează îmbătrânirii organismului; **-psihiatrie** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., gerontopsihiatrie*; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază modificările psihice concomitente îmbătrânirii cronologice.

-GESTĂ „sarcină, graviditate”. ◊ lat. *gesto*, are „a purta în pânțece, a purta sarcina” > fr. *-geste*, lat. sav. *-gesta* > rom. *-gestă*.

-GEU (-GEE) „pământ, teren, sol, suprafață, restru, teluric”. ◊ gr. *ge* „pământ” > fr. *-gée*, engl. *-gee* și *-gaea*, germ. *-gäum*, lat. sav. *-gaeus*, *-geus*, *-gaea* și *-gea* > rom. *-geu* și *-gee*.

-GEUSIE, v. **-GEUZIE**.

-GEUZIE (-GEUSIE) „gust, gustativ”. ◊ gr. *geusis* „gust” > germ. *-geusie*, fr. *-gueusie*, it. *-geusia*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-geuzie* și *-geusie*.

GIBI- „excreșcență, proeminență, gibos, giberculat”. ◊ lat. *gibbus* „cocoșă, protuberantă” > fr. *gibbi-*, lat. sav. *id.* > rom. *gibi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) care poartă o excreșcență; **-fior** (v. -fior), adj., cu flori cu proeminențe rotunjite; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze prevăzute cu excreșcențe rotunde; **-form** (v. -form), adj., în formă de excreșcență, de gibozitate.

GIGA- „foarte mare, foarte puternic”. ◊ gr. *giga* „uriaș, imens” > fr. *giga-* > rom. *giga-*. ■ **-fon** (v. -fon), s.n., difuzor cu cameră de compresiune, care asigură un nivel sonor foarte înalt.

GIGANTO- „uriaș, imens, gigant”. ◊ gr. *gigas*, *gigantos* „uriaș, enorm” > fr. *giganto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *giganto-*. **-blast** (v. -blast), s.n., eritroblast uriaș și nucleat; *sin.* **gigantocromoblast**; **-cit** (v. -cit), s.n., hematie mare anucleată; **-cromoblast** (v. cromo-, v. -blast), s.n., gigantoblast*; **-grafie** (v. -grafie); s.f., metodă tipografică de reproducere prin proiecție, pe formate mari; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul cazurilor de gigantism; **-manie** (v. -manie), s.f., tendință patologică de a prezenta totul în mod exagerat; **-pitec** (v. -pitec), s.m., gen de maimuțe fosile din familia hilobatidelor, superfamilia hominidelor; **-zaur** (**-saur**) (v. -zaur), s.m., reptilă uriașă dinozauriană erbivoră, din cretacic, cu corpul de aproape 40 m, și cu membrele anterioare mai lungi decât cele posterioare; **-zom** (**-som**) (v. -zom), s.m., gigantism normal.

GIGARTO- „sămânță de viță de vie”. ◊ gr. *gigarton* „sămânță de vitacee” > engl. *gigarto-*, lat. sav. *id.* > rom. *gigarto-*. ■ **-id** (v. -id), adj., asemănător cu semințele viței de vie.

GIMN-, v. **GIMNO-**. ■ **-andru** (v. -andru), adj., cu stamine lipsite de înveliș; **-ant** (v. -ant), adj., care prezintă flori nude, fără înveliș floral; **-odont** (v. -odont), adj., cu dinții goi.

GIMNO- „gol, nud, fără înveliș, deschis, neacoperit”. ◊ gr. *gymnos* „gol, descoperit, nud” > fr. *gymno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gimno-*. ■ **-blast** (v. -blast), adj., gimnoblasic*;
-blastic (v. -blastic), adj., cu embrionul necuprins în sacul embrionar; sin. gimnoblasic; **-carp** (v. -carp), adj., s.n. (fruct) care nu este atașat de un organ accesoriu; **-carpic** (v. -carpic), adj.

1. Cu fructe lipsite de peri, țepi sau spini. **2.** Cu fructificațiile neacoperite; **-carpiu** (v. -carpiu), s.n., corp de fructificație cuprinzând tecile, parafizele, ascele și sporangii, în care se dezvoltă spori; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă lipsită de membrană; **-citic** (v. -citic), adj., referitor la gimnocite; **-ciad** (v. -clad), adj., cu ramuri golașe; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă gimnofobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică la vederea corpului gol; **-gen** (v. -gen), adj. (despre pui) care este golaș la ieșirea din ou; **-gin** (v. -gin), adj., cu ovarul descoperit; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci goale sau pulverulente; **-plast** (v. -plast), s.n.

1. Citoplasmă lipsită de membrana celulară. **2.** Masă plasmatică plurinucleată fără membrană; sin. **plasmodiu**; **-pter** (v. -pter), adj., cu aripi golașe; **-sperme** (v. -sperme), adj., s.f. pl. **1.** Adj. Cu ovulele necuprinse în ovar. **2.** Cu semințele nude. **3.** S.f. pl. Încrângătură de plante vasculare la care semințele nu sunt învelite într-un ovar adevărat, ci se dezvoltă neprotejate pe o carpelă deschisă; **-spermatofite** (v. spermatofit), s.f. pl., încrângătură a regnului vegetal, subregnul cormobiontelor, cuprinzând cicadatele, pinatele și gnetatele; **-spor** (v. -spor), s.m., spor liber, neînvelit într-o membrană protectoare; **-stom** (v. -stom), adj., cu gura lipsită de dinți; **-zofie** (~**sofie**) (v. -zofie), s.f., doctrină filozofică antică indiană, ai cărei adepți erau celibatari, vegetarieni și umbau dezbrăcați complet.

-GIN „ovar, pistil, femel, femeiesc”. ◊ gr. *gyne* „femeie” > fr. *-gyne*, germ. *-gyn*, engl. *-gyne*, lat. sav. *-gynus* > rom. *-gin*.

GIN-, v. **GINO-**. ■ **-andă** (v. -andă), adj. (despre o floare) la care staminele sunt concrescute cu pistilul; **-andric** (v. -andric), adj., ginandru*; **-andrie** (v. -andrie), s.f. **1.** Aspect sub care se prezintă la unele flori androceul și gineceul, datorită concreșterii staminelor cu pistilul. **2.** Prezența, la femei, a caracterelor secundare masculine; **-androfor** (v. andro-, v. -for), s.m., prelungire a axului floral pe care sunt prinse atât staminele, cât și carpelele; **-androfrenie** (v. andro-, v. -frenie), s.f., existența elementelor psihocomportamentale masculine, la femei sau a elementelor feminine, la bărbați; **-andromonoecie** (v. andro-

v. mon/o-, v. -oecie), s.f., poligamie monoică cu flori masculine, femele și hermafrodite pe același individ; **-andromorf** (v. andro-, v. -morf), adj. (despre un organism) care este constituit din țesuturi genetic masculine și genetic feminine; **-androspor** (v. andro-, v. -spor), s.m., spor masculin format în vecinătatea oogonului; **-andru** (v. -andru), adj., care prezintă ginandrie; sin. **ginandric**; **-anter** (v. -anter), adj., cu staminele transformate în pistil; **-antrop** (v. -antrop), s.m., hermafrodit, mai mult femeie decât bărbat; **-autozom** (v. auto-, v. -zom), s.m., autozom care poartă gene feminizante, consecutiv unei translocății; **-autozomic** (v. auto-, v. -zomic), adj., referitor la ginautozomi; **-oecie** (v. -oecie), s.f., prezența numai de flori femele pe aceeași plantă; **-oic** (v. -oic), adj., care are numai flori femele pe aceeași plantă.

GINE- „femeie, femeiesc”. ◊ gr. *gyne* „femeie” > fr. *gyné-*, engl. *id.*, germ. *gynä-* > rom. *gine-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., ginecofobie*.

GINECO- „femeie, femeiesc, femei”. ◊ gr. *gyne*, *gynaikos* „femeie” > fr. *gynéco-*, engl. *id.*, germ. *gynäko-*, it. *gineco-* > rom. *gineco-*. ■ **-crat** (v. -crat), s.m. și f., adept al ginecrației; **-crație** (v. -crație), s.f., sistem de guvernare arhaică, în care conducerea este încredințată femeilor; sin. **ginocrație**; **-filie** (v. -filie), s.f., satisfacere sexuală patologică între femei; sin. safism, lesbianism, tribadism; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de femei; sin. ginefobie, ginofobie; **-for** (v. -for), s.n., canal la anumii viermi schistozomi, în care masculul adăpostește femela, cele două sexe constituind o unitate biologică; **-foric** (v. -foric), adj., referitor la ginecofor; **-genic** (v. -genic), adj. (despre un factor genetic) care feminizează; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a organelor genitale interne ale femeii; **-id** (v. -id), adj., care prezintă caractere feminine; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în ginecologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină medicală care studiază fiziologia și patologia aparatului genital feminin; **-manie** (v. -manie), s.f., înclinare excesivă pentru femei; sin. **donjuanism**; **-mastie** (v. -mastie), s.f., dezvoltare exagerată a mamelor la bărbat, anomalie condiționată de tulburări genetice; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a organelor genitale femeiești; **-tomografie** (v. tomo-, v. -grafie), s.f., tehnică radiologică de tomografiere a organelor genitale femeiești interne.

GINGIV-, v. **GINGIVO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a mucoasei gingivale.

GINGIVO- „gingie, gingival”. ◊ lat. *gingiva* „gingie” > fr. *gingivo-*, engl. *id.* > rom. *gingivo-*. ■ **-plastie** (v. -plastie), s.f., intervenție chirurgicală asupra gingiei, în vederea recuperării ei funcționale și morfologice; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie care survine la nivelul gingiilor.

GINGLIMO- „balama, fătână”. ◊ gr. *ginglymos* „fătână, balama” > fr. *ginglymo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ginglîmo-*. ■ **-îd** (v. -îd), adj. (despre o articulație anatomică) în formă de fătână sau de balama; *sin. ginglimoidal*.

-GINIC „femel, feminin, de gineceu, cu pistil”. ◊ gr. *gyne* „femeie” > fr. *-gynique*, engl. *-gynic*, lat. sav. *-gynicus* > rom. *-ginic*.

-GINIE „femeie, pistil, gineceu”. ◊ gr. *gyne* „femeie” > fr. *-gynie*, germ. *id.*, it. *-ginia*, engl. *-gyny*, lat. sav. *-gynia* > rom. *-ginie*.

-GINIU „gineceu, pistil”. ◊ gr. *gyne* „femeie” > lat. sav. *-gynium*, engl. *id.* > rom. *-giniu*.

GINO- „femeie, gineceu, pistil, femel, femeiesc”. ◊ gr. *gyne* „femeie” > fr. *gyno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *-id.* > rom. *gino-*. ■ **-bază** (v. -bază), s.f., partea lărgită a suportului care susține gineceul; **-cit** (v. -cit), s.n., element citoplasmatic, neavând perete celular; **-crație** (v. -crație), s.f., ginecocratie*; **-dimorfic** (v. di-, v. -morfic), adj., referitor la ginodimorfism; **-dimorfism** (v. di-, v. -morfism), s.n., prezența unor flori femele mai mici la plantele ginodioice; **-dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre o floare) cu stielele mai lungi decât staminele; **-dioecie** (v. di-, v. -oecie), s.f., tip de dioecie la care la care florile hermafrodite și cele femele se găsesc pe indivizi deosebiți; **-dioic** (v. di-, v. -oic), adj. (despre o plantă) care produce numai flori femele sau hermafrodite; **-fen** (v. -fen), adj. (despre un organism) care produce celule sexuale fenotipice; **-filie** (v. -filie), s.f. 1. Transformare a elementelor carpelare în frunze obișnuite. 2. Virescență a ovarului; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., exemplare femele din generația vegetală sexuată; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la ginofite; **-fobie** (v. -fobie), s.f., ginecofobie*; **-for** (v. -for), s.n., peduncul rezultat din alungirea ultimului internodiu al axului floral, care poartă gineceul; **-gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., gametange cu gameți femeli; **-gametofor** (v. gameto-, v. -for), s.n., gametofor femel; **-gen** (v. -gen), adj. (despre un organism) care produce celule sexuale genotipice; **-genetic** (v. -genetic), adj. (despre un organism) care derivă exclusiv din ou; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Tip particular de reproducere, caracterizat prin dezvoltarea unui ovul care a fost activat de un gamet mascul, al cărui nucleu nu a fuzionat cu cel al ovulului. 2. Diviziunea și formarea embrionului în icre, prin stimularea spermatozoidului, fără însă a fi o fecundație; **-îd** (v. -îd), adj., care prezintă caractere feminine; **-merogonie** (v. mero-, v. -gonie), s.f., tip de reproducere, caracterizat prin dezvoltarea unui ovul care a fost activat de un gamet mascul al cărui nucleu nu a fuzionat cu cel al ovulului; **-monoecie** (v. mon/o-, v. -oecie), s.f., tip de monoecie cu flori femele și hermafrodite pe același individ vegetal; **-monoic** (v. mon/o-, v. -oic), adj., (despre o plantă) care posedă numai

pistil și flori hermafrodite; **-pară** (v. -par), adj., s.f. (femelă) care are numai descendenți de sex feminin; **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a organelor genitale femele; **-podiu** (v. -podiu), s.n., peduncul de pe axa florală care poartă gineceul; **-spermatozoid** (v. spermato-, v. -zoid), s.m., spermatozoid cu cromozom de sex X; **-spor** (v. -spor), s.m., spor femel care formează, la germinare, un protal; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange care conține macrospori; **-sporogenetic** (v. sporo-, v. -genetic), adj., referitor la ginosporigeneză; **-sporogeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., macrosporigeneză; **-stegiu** (v. -stegiu), s.n., înveliș protector al gineceului; **-stemiu** (v. -stemiu), s.n., formație columnară rezultată din concreșterea staminelor cu gineceul; **-tip** (v. -tip), s.n., tip feminin caracteristic speciei.

GIPSI- „ghips”. ◊ lat. *gypsum* „ipsos” > fr. *gypsi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gipsi-*. ■ **-col** (v. -col), adj. (despre o plantă) care crește pe terenuri cu ghips; **-fer** (v. -fer), adj. (despre un sol) care conține ghips.

GIPSO- „ghips, sulfat de calciu”. ◊ gr. *gypsos* „ipsos, ghips” > fr. *gypso-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gipso-*. ■ **-fil** (v. -fil), adj. (despre vegetale) care prezintă afinitate pentru solurile cu ghips sau cu calcar; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru determinarea conținutului de sulfați din vin; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de obiecte ornamentale făcute din ghips.

-GIR „care se rotește, rotativ, circular, răsucit, curbat”. ◊ gr. *gyros* „inel, cerc” > fr. *-gyre*, engl. *id.*, lat. sav. *-gyrus* > rom. *-gir*.

GIR-, v. **GIRO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a girusurilor cerebrale; **-encefal** (v. -encefal), s.m., creier a cărui suprafață prezintă circumvoluții.

-GIRIE „rotire, răsucire, giriație”. ◊ gr. *gyros* „cerc, roată” > fr. *-gyrie*, lat. sav. *-gyria* > rom. *-girie*.

GIRINI- „mormoloc, pui de broască”. ◊ lat. *gyrinus* „mormoloc” > fr. *gyrint-*, lat. sav. *id.* > rom. *girini-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un embrion) care se aseamănă cu un mormoloc de broască.

GIRO- „cerc, roată, girus anatomic, rotativ, circular, inelar”. ◊ gr. *gyros* „cerc, inel, roată” > fr. *gyro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *giro-*. ■ **-ceras** (v. -ceras), s.m., moluscă cefalopodă fosilă nautiloidee din devonian, cu cochilie curbată și ornamentată cu coaste; **-clinometru** (v. clino-, v. -metru), s.n., aparat giroscopic care indică înclinarea laterală a avionului; **-dactil** (v. -dactil), s.m. pl., viermi vivipari paraziți de pe suprafața corpului și de pe branhiile peștilor dulcicoli, salmastricoli și marini; **-edru** (v. -edru), s.n., formă cristalografică simplă din sistemul cubic; **-ide** (v. -id), s.f. pl., axe de simetrie com-

plexe, întâlnite la unele forme cristalografice, care pot fi puse în evidență prin combinarea a două operații simple de simetrie; ~**manție** (v. -manție), s.f., previziune făcută cu ajutorul unui cerc, în jurul căruia au fost înscrise literele alfabetului; ~**metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru determinarea vitezei de rotație a avionului; ~**scop** (v. -scop), s.n. 1. Aparat care, antrenat de o mișcare de rotație în jurul uneia dintre axele de simetrie, se poate deplasa astfel încât să nu modifice direcția axei sale de rotație. 2. Dispozitiv care asigură stabilitatea și orientarea în spațiu a unui avion sau a unui submarin; ~**stat** (v. -stat), s.n., corp solid care posedă o mișcare de rotație în jurul axei sale; ~**static** (v. -static), adj., referitor la aplicațiile girostatului.

GLABRI- „fără peri, spân, glabru”. \diamond lat. *glaber*, *glabri* „chel, fără păr” > fr. *glabri*, lat. sav. *id.* > rom. *glabri-*. ■ ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori lipsite de perizotie; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze lipsite de perizotie.

GLACIO- „gheață, ghețar, glaciație, glaciare”. \diamond lat. *glacies* „gheață” > fr. *glacio-*, engl. *id.* > rom. *glacio-*. ■ ~**izostazie** (v. izo-, v. -stazie), s.f., mișcări izostatice verticale, determinate de formarea sau de topirea calotelor glaciare; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în glaciologie; ~**logie** (v. -logie), s.f., știință care studiază ghețarii, gena, repartiția și rolul acestora în modelarea reliefului.

GLADIOLI- „spadă, sabie”. \diamond lat. *gladiolus* „sabie scurtă” > fr. *gladioli-* > rom. *gladioli-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de spadă.

GLANDI- „ghindă, glandă, glandaceu”. \diamond lat. *glans*, *glandis* „ghindă” > fr. *glandi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *glandi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține ghindă; ~**form** (v. -form), adj. 1. în formă de ghindă. 2. în formă de glandă; ~**vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu ghindă.

GLANDO- „glande endocrine”. \diamond lat. *glans*, *glandis* „ghindă” > fr. *glando-*, germ. *id.* > rom. *glando-*. ■ ~**trop** (v. -trop), adj. (despre hormoni) cu rol în reglarea funcționării glandelor endocrine periferice.

GLANDULI- „glandă mică, glandulă, glandular”. \diamond lat. *glandula* „amigdală, glandulă, gâlcă” > fr. *glanduli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *glanduli-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține glandule; ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori glandulare; ~**form** (v. -form), adj., în formă de glandă mică.

GLAUC-, v. **GLAUCO-**. ■ ~**urle** (v. -urie), s.f., colorație în albastru a urinei.

GLAUCI- „albastru-verzui, verzui-suriu”. \diamond lat. *glauca* „verzui, albastru-verzui” > fr. *glauci-*, lat. sav. *id.* > rom. *glauci-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze de culoare albastră-verzuie.

GLAUCO- „albastru-verzui, verzui”. \diamond gr. *glaukos* „verde-albăstrui” > fr. *glauco-*, engl. *id.*, lat.

sav. *id.* > rom. *glauco-*. ■ ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., plante albastre-verzui; ~**lit** (v. -lit), s.n., varietate de scapoli, de culoare albastră-deschis.

~**GLEE** „clei, vâsc, mucus, mucilașiu”. \diamond gr. *glia* „clei, lipici, gumă” > fr. *-glée*, germ. *-glöa*, engl. *-gloea*, lat. sav. *id.* > rom. *-glee*.

GLENO- „gaură, cavitate”. \diamond gr. *glene* „găvan, gaură” > fr. *gléno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gleno-*. ■ ~**id** (v. -id), adj. (despre o cavitate) în care se articulează un os sau o vertebră; *sin.* *glenoidal*.

GLI-, v. **GLIO-**. ■ ~**oxizomi** (v. oxi-, v. -zom), s.m. pl., organite produse de reticulul endoplasmatic, prezente în celulele vegetale, cu rol important în metabolismul lipidelor.

GLIC-, v. **GLICO-**. ■ ~**emie** (v. -emie), s.f., prezența glucozei în sângele circulant.

GLICERO- „glicerină”. \diamond gr. *glykeros* „dulce” > fr. *glycéro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *glicero-*. ■ ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la gliceroliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., reacție chimică în care grăsimile (trigliceridele) reacționează cu glicerina.

GLICI- „dulce”. \diamond gr. *glykys* „dulce” > fr. *glycy-*, lat. sav. *id.* > rom. *glici-*. ■ ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunzele dulci; ~**riz** (v. -riz), adj., cu rădăcina dulce.

GLICO- „dulce, zaharos, zaharoasă, glucoză, glicogen”. \diamond gr. *glykys* „dulce” > fr. *glyco-*, engl. *id.*, germ. *glyko-*, lat. sav. *glyco-*, it. *glico-* > rom. *glico-*.

■ ~**col** (v. -col₃), s.n., aminoacid conținut în foarte multe proteine; ~**fil** (v. -fil₁), adj., care prezintă glicofili; ~ **filie** (v. -filie), s.f., afinitate a unor plante pentru solurile care conțin puține săruri minerale; ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., grup ecologic de plante care nu pot trăi pe solurile sărăturoase; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la glicofite; ~**gen** (v. -gen₁), s.m., polizaharid animal, format prin polimerizarea glucozei, prezent în cantități mari în mușchi și ficat; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la glicogenoză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a glicogenului în ficat; ~**genic** (v. -genic), adj., referitor la glicogen; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., glicogenogenează*; ~**genogenetic** (v. geno₁-, v. -genetic), adj., referitor la glicogenoză; ~**genogenează** (v. geno₁-, v. -geneză), s.f., producere a glucozei din proteine sau grăsimi; *sin.* *glicogenie*, *glicogenogeneie*; ~**genogenie** (v. geno₁-, v. -genie₁), s.f., glicogenogenează*; ~**genolitic** (v. geno₁-, v. -litic₂), adj., relativ la glicogenoliză; ~**genoliză** (v. geno₁-, v. -liză), s.f., transformare a glicogenului în glucoză prin hidrolizare; ~**genoneogenează** (v. geno₁-, v. neo-, v. -geneză), s.f., formare a glicogenului în corpul animal din combinații neglucidice; ~**genopexie** (v. geno₁-, v. -pexie), s.f., proces de fixare a glicogenului în ficat; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la glicoliză; ~**liză** (v. -liză) s.f., proces de descompunere a glucozei, în cadrul metabolismului; ~**metru** (v. -metru), s.n., areometru uti-

lizat la determinarea cantității de zahăr dintr-un lichid; ~mielie (v. -mielie), s.f., prezența de zahăr în măduva osoasă; ~neogenetic (v. neo-, v. -genetic), adj., referitor la gliconeogeneză; ~neogeneză (v. neo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a glucozei din proteine sau glicimi; ~penie (v. -penie), s.f., diminuare a cantității de glucoză din sânge; ~pexie (v. -pexie), s.f., proces de fixare a zahărului în țesuturile organice; ~rahie (v. -rahie), s.f., valoare a concentrației glucozei în lichidul cefalorahidian; ~static (v. -static), adj., referitor a glicostază; ~stază (v. -stază), s.f., menținerea la valoarea normală a rezervelor de glicogen din ficat și mușchi.

-GLIE „clei, gelatină, cleios, gelatinos, vâscos”. ◇ gr. *glia* „clei” > fr. *-glie*, germ. *id.*, lat. sav. *-glia*, engl. *id.* > rom. *-glie*.

-GLIF (-GLIFĂ) „gravat, cizelat, inscripție, gravare”. ◇ gr. *glyphe* „gravare, sculptat, cioplire” > fr. *-glyphe*, germ. *-glyph* și *-glyphe*, engl. *-glyph*, lat. sav. *-glyphus* > rom. *-glif* și *-glifă*.

-GLIFĂ, v. -GLIF.

GLIO- „materie vâscoasă, lipicios, gliom”. ◇ gr. *glia* „clei, materie vâscoasă” > fr. *glío-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *glío-*. ■ ~cit (v. -cit), s.n., celulă glială; ~citic (v. -citic), adj., relativ la gliocite; ~zomi (v. -zom), s.m. pl., granulații din citoplasma celulei nevroglice; *sin. glicozomie*; ~zomie (v. -zomie), s.f., gliozomi*.

GLIPT-, v. GLIPTO-. ■ ~odon (v. -odon), s.m., mamifer uriaș fosil edentat, care a trăit la sfârșitul terțiarului și la începutul cuaternarului.

GLIPTO- „incrustație, gravare, gravat, erodare, brăzdare”. ◇ gr. *glyptos* „gravat, sculptat, incrustat” > fr. *glypto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *glipto-*.

■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe prevăzute cu brazde longitudinale; ~genetic (v. -genetic), adj., relativ la gliptogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., totalitatea proceselor de eroziune exercitate de către agenții externi asupra scoarței terestre; ~grafie (v. -grafie), s.f., știință care se ocupă cu studiul pietrelor antice gravate; ~logie (v. -logie), s.f., studiul pietrelor gravate; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe brăzdate; ~tecă (v. -tecă), s.f., colecție de pietre prețioase gravate.

GLIRI- „șobolan, hârciog”. ◇ lat. *gliris*, *gliris* „marmotă, hârciog” > fr. *gliri-*, lat. sav. *id.* > rom. *gliri-*. ■ ~form (v. -form), adj., care se aseamănă cu hârciogul sau marmota.

GLOBI- „glob, sferă, sferic, globulos”. ◇ lat. *globus* „sferă, glob” > fr. *globi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *globi-*. ■ ~flor (v. -flor), adj., cu flori globuloase; ~form (v. -form), adj., în formă de glob.

GLOBO- „glob, sferic, globulos, rotund”. ◇ lat. *globus* „sferă, glob” > fr. *globo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *globo-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe globuloase; *sin. globocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., globocarp*;

~glicoid (v. glico-, v. -id), s.m., glicoproteină din plasma umană, prezentă în stările inflamatorii și care migrează electroforetic cu globulinele serice; ~id (v. -id), adj., s.n. 1. Adj., s.n. (Corp) care are formă sferică sau globulară. 2. S.n. pl. Incluziuni proteice globulare din grăuncioarele de aleuronă.

GLOBULI- „globul botanic”. ◇ lat. *globulus* „glob mic, globul” > fr. *globuli-*; lat. sav. *id.* > rom. *globuli-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de globul.

-GLOBULIE „globule sanguine”. ◇ lat. *globulus* „sferă mică” > fr. *-globulie*, germ. *id.*, lat. sav. *-globulia* > rom. *-globulie*.

GLOBULO- „globule roșii”. ◇ lat. *globulus* „glob mic, globul” > fr. *globulo-* > rom. *globulo-*. ■ ~litic (v. -litic), adj., relativ la globuloliză; ~liză (v. -liză), s.f., distrugere a globulelor roșii din sânge.

GLOEO-, v. GLOIO-.

GLOIO- (GLOEO-) „vâscos, glutinos, mucilaginos”. ◇ gr. *gloios* „vâsc, materie vâscoasă” > fr. *gloeo-*, engl. *id.*, germ. *glöo-*, lat. sav. *gloeo-* > rom. *glío-* și *gloeo-*. ■ ~spori (v. -spor), s.m. pl., spori mucilaginoși sau cuprinși în picături vâscoase, care se răspândesc prin intermediul apei de ploaie sau al insectelor.

GLOMERI- „aglomerat, des, îngrămădit”. ◇ lat. *glomus*, *glomeris* „ghem, grămadă” > fr. *gloméri-*, engl. *id.* > rom. *glomeri-*. ■ ~flor (v. -flor), adj., cu flori îngrămădite; ~form (v. -form), adj., în formă de grămadă sferică.

GLOMERULI- „glomerulă”. ◇ lat. sav. *glomerulus* „glomerulă” (din lat. *glomus*, *glomeris* „ghem, grămadă”) > fr. *glomérul-*, engl. *id.* > rom. *glomeruli-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care conține glomerule; ~flor (v. -flor), adj., care are florile dispuse în glomerule capituliforme.

GLOMERULO- „glomerule”. ◇ lat. sav. *glomerulus* „glomerulă” (din lat. *glomus* „ghem”) > fr. *glomérulo-* > rom. *glomerulo-*. ■ ~scleroză (v. -scleroză), s.f., nefrită caracterizată prin sclerozarea glomerulelor.

-GLOS „limbă, lingual”. ◇ gr. *glossa* „limbă” > fr. *-glosse*, lat. sav. *-glossus* > rom. *-glos*.

GLOS-, v. GLOSO-. ■ ~agră (v. -agră), s.f., durere a limbii, de origine gutoasă; ~algie (v. -algie), s.f., nevralgie a limbii; *sin. giosodinie*; ~odinie (v. -odinie), s.f., glosalgie*.

-GLOSĂ „limbă, vorbire, limbaj”. ◇ gr. *glossa* „limbă” > fr. *-glosse*, germ. *id.* > rom. *-glosă*.

-GLOSIE „limbă, limbaj, exprimare”. ◇ gr. *glossa* „limbă” > fr. *-glossie*, germ. *id.*, lat. sav. *-glossia*, engl. *id.* > rom. *-glosie*.

GLOSO- „limbă, vorbire, lingual, ligulat”. ◇ gr. *glossa* „limbă” > fr. *glosso-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gloso-*. ■ ~cel (v. -cel), s.n., hernia limbii; ~dinamometru (v. dinamometru, v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea forței

contractile a mușchilor limbii; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze în formă de limbă; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a vorbi; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul gloselor; **-id** (v. -id), adj., în formă de limbă; *sin.* **glosolalie**; **-lalie** (v. -lalie), s.f. 1. Limbaj neinteligibil al unor bolnavi, alcătuit din silabe și cuvinte fără sens; *sin.* **glotalalie**. 2. Dar supranatural al unei persoane de a vorbi în limbi străine ca în limba maternă, și de a se face înțeleș de alții, fără a le fi învățat în prealabil; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la glosoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., paralizie a limbii; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină medicală care studiază fiziologia și patologia limbii. 2. Totalitatea termenilor tehnici dintr-o disciplină; **-manie** (v. -manie), s.f. 1. Tulburare obsesivă constând în preocuparea permanentă a unor bolnavi de a-și autoexamina limba. 2. Sindrom întâlnit la unii alienați mintali, care constă în introducerea continuă de termeni inventați și de jocuri verbale în vorbire, făcând-o ininteligibilă; **-patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile limbii; **-plastic** (v. -plastic), s.f., operație chirurgicală de refacere a limbii diforme sau distrușe; **-plegie** (v. -plegie), s.f., pierdere totală sau parțială a mobilității și a sensibilității limbii; **-podiu** (v. -podiu), s.n., partea bazală a ligulei frunzei; **-pteris** (v. -pteris), s.m., gen de ferigă fosilă din ordinul filicalelor, caracteristică pentru flora permiană, având frunze mari ligulate sau lanceolate; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., căderea patologică a limbii în faringe; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a limbii; **-schizie** (v. -schizie), s.f., despicătură linguală; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a limbii; **-spasm** (v. -spasm), s.n., contracție spasmodică a musculaturii limbii; **-tomie** (v. -tomie), s.f., amputație a limbii.

-GLOT (-GLOTA) „limbă, vorbire”. \diamond gr. *glotta* „limbă” > fr. *glotte*, it. *glotta*, engl. *glot*, germ. *-glotii*, lat. sav. *id.* > rom. *-glot* și *-glotă*.

-GLOTA, v. **-GLOT**.

GLOTO „limbă, limbaj, dialect, lexical”. \diamond gr. *glotta* „limbă” > fr. *glotto*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *gloto*. ■ **-cronologie** (v. crono-, v. -logie₁), s.f., tehnică bazată pe statistica lexicală, care își propune datarea limbilor primitive; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la glotogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de apariție a unei limbi; **-lalie** (v. -lalie), s.f., glosolalie* (1); **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Dialectologie*. 2. Știință care studiază limba și legile ei de dezvoltare; *sin.* **lingvistică, teoria limbii**.

GLUCO „zahăr, glucoză”. \diamond gr. *gleukos* „must” > fr. *gluco*, engl. *id.*, germ. *gluko* > rom. *gluco*. ■ **-corticoizi** (v. cortico-, v. -id), s.m. pl., grup de hormoni produși de glanda corticosuprarenală, cu rol important în procesul de gliconeogeneză; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., totalitatea metodelor

de dozare a glucozei din mustul de struguri; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină cantitatea de zahăr din must.

GLUMI „bractee, scuame, glume vegetale”. \diamond lat. *gluma* „pleavă, tărăță” > fr. *glumi*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *glumi*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu bractee membranoase; **-flor** (v. -flor), adj., cu flori care au la bază glume sau bractee; **-form** (v. -form), adj., în formă de bractee sau de glumă membranoasă.

-GNAT „falcă, mandibulă, maxilar inferior”. \diamond gr. *gnathos* „falcă” > fr. *-gnathe*, germ. *id.*, engl. *-gnathous*, it. *-gnato*, lat. sav. *-gnathus* > rom. *-gnat*.

GNAT, v. **GNATO**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere a mandibulei; *sin.* gnatodinie; **-odinie** (v. -odinie), s.f., gnatalgie*; **-odonte** (v. -odont), adj, s.n. pl. (animale) cu dinții implantați în maxilare.

-GNATIE (-GNAȚIE) „falcă, maxilar, mandibulă”. \diamond gr. *gnathos* „falcă” > fr. *-gnathie*, germ. *id.*, it. *-gnatia* și *-gnazia*, lat. sav. *-gnathia* > rom. *-gnatie* și *-gnație*.

GNATO „maxilar, mandibulă, masticator, mandibular”. \diamond gr. *gnathos* „falcă, maxilar” > fr. *gnatho*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gnato*. ■ **-cefal** (v. -cefal), s.m., monștru lipsit de toate părțile cutiei craniene, cu excepția mandibulelor; **-graf** (v. -graf), s.n., instrument medical pentru măsurarea forței mușchilor masticatori; **-plastic** (v. -plastic), s.f., refacere chirurgicală a unui maxilar; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a mușchilor masticatori; **-pod** (v. -pod), s.n., limb situat în regiunea orală a crustaceelor, cu rol în apucarea hranei; **-stat** (v. -stat), s.n., aparat utilizat în ortopedia dentară, pentru precizarea anomaliilor dentare și maxilare; **-stomi** (v. -stom), s.m. pl., subîncrengătură de vertebrate acvatice și terestre, cu falci mobile, cuprinzând peștii și tetrapodele; **-tecă** (v. -tecă), s.f., învelișul cornos extern al maxilarului inferior de la păsări.

-GNAȚIE, v. **-GNATIE**.

GNESIO „încrucșat”. \diamond gr. *gnesios* „legitim, legal” > fr. *gnesio*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gnesio*. ■ **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă gnesiogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fertilizare cu polen a unor flori de pe două plante deosebite ale aceleiași specii; *sin.* **polenizare încrucșată**.

-GNOMIE „cunoaștere, studiu”. \diamond gr. *gnome* „sentință, judecată” > fr. *-gnomie*, germ. *id.*, engl. *-gnomy*, it. *-gnomia* > rom. *-gnomie*.

GNOMO „culegere, maximă”. \diamond gr. *gnome* „culegere, sentință” > fr. *gnomo*-, engl. *id.* > rom. *gnomo*-. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., culegere de maxime, de sentințe.

-GNOMONIC „specific, caracteristic”. \diamond gr. *gnomonikos* „care indică” > fr. *-gnomonique*, engl. *-gnomonic* > rom. *-gnomonic*.

GNOSEO- „știință, cunoaștere“. ◊ gr. *gnosis*, *gnoseos* „cunoaștere, știință“ > fr. *gnoséo-*, germ. *id.* > rom. *gnoseo-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. f. i., adept al gnoseologiei; **-logie** (v. -logie), s.f., parte a filozofiei care tratează despre sursele și formele cunoașterii; *sin.* **teoria cunoașterii**.

-GNOSTIC „de cunoaștere, cognitiv“. ◊ gr. *gnostikos* „care cunoaște“ > fr. *-gnostique*, germ. *-gnostisch*, engl. *-gnostic* > rom. *-gnostic*.

GNOTO- „cunoscut, experimental“. ◊ gr. *gnotos* „știut, cunoscut“ > engl. *gnoto-* > rom. *gnoto-*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază organismele aflate în situația de a fi complet izolate de influența microorganismelor; **-biotic** (v. -biotic), adj. (despre un animal) care se naște și care trăiește în condiții experimentale, fiind izolat de contaminarea cu diferite microorganisme; **-bioză** (v. -bioză), s.f., stare caracteristică animalelor notobioteice; **-foric** (v. -foric), adj. (despre un animal de laborator) care poartă unul sau mai multe microorganisme introduse experimental.

-GNOZĂ „cunoaștere, identificare, diagnoză, depistare“. ◊ gr. *gnosis* „cunoaștere“ > fr. *-gnose*, germ. *id.* > rom. *-gnoză*.

-GNOZIE „cunoaștere, știință, disciplină“. ◊ gr. *gnosis* „cunoaștere“ > fr. *-gnosie*, germ. *id.*, engl. *-gnosy*, it. *-gnosia* > rom. *-gnozie*.

GOMFI- „cui, piron“. ◊ lat. *gomphus* „cui, piron“ > fr. *gomphi-* > rom. *gomfi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de cui.

GOMFO- „cui, piron, litera T“. ◊ gr. *gomphos* „cui, piron“ > fr. *gompho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gomfo-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructul în formă de cui; **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul în formă de cui; **-ceras** (v. -ceras), s.m., cefalopod tetrabranchiat din silurian, a cărui cochilie, dreaptă, scurată și netedă, avea o deschidere ovală în formă de T; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu sămânța în formă de cui; **-stil** (v. -stil), adj., cu stilul în formă de cui.

-GON₁ „naștere, origine, procreație, sămânță“. ◊ gr. *gone*, *gonos* „urmaș, sămânță, generație, procreație“ > fr. *-gone*, engl. *id.* > rom. *-gon₁*.

-GON₂ „unghi, colț, muchie“. ◊ gr. *gonia* „unghi“ > fr. *-gone*, germ. *-gon*, engl. *id.*, lat. sav. *-gonus* > rom. *-gon₂*.

GON-, v. **GONO₂**. ■ **-agră** (v. -agră), s.f., acces gutos al genunchiului; **-algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul genunchilor; **-artroză** (v. -artroză), s.f., degenerație a articulației genunchiului.

GONAD-, v. **GONADO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a gonadelor.

GONADO- „gonade, hormoni sexuali“. ◊ lat. sav. *gonas*, *gonadis* „gonadă“ (din gr. *gone* „sămânță“) > fr. *gonado-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *gonado-*. ■ **-trofic** (v. -trofic), adj., care reglează activitatea gonadelor; *sin.* **gonado-**

tropic; **-tropi** (v. -trop), adj., s.m. pl. (hormoni) care stimulează activitatea gonadelor; **-tropic** (v. -tropic), adj., gonadotrofic.*

GONEO- „urmaș, descendent“. ◊ gr. *gone* „urmaș“ > fr. *gonéo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *goneo-*. ■ **-clin** (v. -clin), adj. (despre un hibrid) cu caractere mai apropiate de ale unuia dintre părinți, macrocline sau patrocline; *sin.* **goneoclinic**; **-clinic** (v. -clinic), adj., goneoclin*.

GONGILO- „rotund, rotunjit“. ◊ gr. *gongylos* „rotund“ > fr. *gongylo-*, lat. sav. *id.* > rom. *gongilo-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe globuloase; **-id** (v. -id), adj., în formă de glob; **-nemă** (v. -nemă), s.f., gen de paraziți nematozi din familia spirulidelor, cu localizare în esofagul animalelor (bovidee, ovine, porcine, cabaline).

-GONIC „care generează, care procrează, genital, de gameți“. ◊ gr. *gone* „sămânță“ > fr. *-gonique*, engl. *-gonic* > rom. *-gonic*.

GONIDIO- „gonidie, gonidial“. ◊ lat. sav. *gonidium* „gonidie, celulă asexuată“ (din gr. *gonos* „urmaș, sămânță“) > fr. *gonidio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gonidio-*. ■ **-for** (v. -for), s.n., suportul aerian al gonidiei; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce gonidii; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu o gonidie; **-nemă** (v. -nemă), s.f., stratul gonidial împreună cu ansamblul gonidilor din tal, la licheni.

-GONIE „geneză, naștere, creație, procreație, generație“. ◊ gr. *gone* „origine, sămânță“ > fr. *-gonie*, germ. *id.*, lat. sav. *-gonia*, it. *id.*, engl. *-gony* > rom. *-gonie*.

-GONIMIU „gonidie a lichenilor“. ◊ gr. *gonimos* „producător, productiv“ > fr. *-gonimum*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-gonimiu*.

GONIMO- „fecundare, fecundat“. ◊ gr. *gonimos* „fecund, productiv“ > fr. *-gonimo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gonimo-*. ■ **-blaste** (v. -blast), s.n. pl., filamente pluricelulare, haploide sau diploide, producătoare de carpospori, rezultate din germinarea carpogonului fecundat; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la gonimoblaste.

GONIO- „unghi, colț, muchie, angular, muchiat“. ◊ gr. *gonia* „unghi“ > fr. *gonio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gonio-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe muchiate; **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina muchiată; **-grafie** (v. -grafie), s.f., desenare pe un plan a unghiurilor terestre reduse la orizont, fără a le măsura; **-metrie** (v. -metrie), s.f.

1. Ramură a geometriei aplicate care se ocupă cu studiul unghiurilor și cu determinarea valorii lor. 2. Tehnica măsurării unghiurilor cu ajutorul goniometrului; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument care servește la măsurarea unghiurilor; **-scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de examinare biomicroscopică a unghiului cuprins între iris și

corne; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe muchiate; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație practică în glaucomul congenital, prin care se deschide, sub viziunea directă, canalul Schlemm; ~**trih** (v. -trih), adj. (despre o tulpină) cu muchii păroase.

-**GONIU** „organ de înmulțire, procreație, naștere”. ◊ gr. *gonos* „urmas” > fr. -*gonium*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. -*goniu*.

GONO₁- „origine, procreație, germinare, sămânță, organe sexuale”. ◊ gr. *gone*, *gonos* „sămânță, procreație, generație” > fr. *gono-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gono*₁-. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., celulă germinală; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la gonoblaste; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., dilatarea canalelor seminifere ca urmare a acumulării și neeliminării spermei; ~**cit** (v. -cit), s.n. 1. Celulă sexuală la spongieri. 2. Celulă reproducătoare primordială din glandele sexuale esențiale; ~**coc** (v. -coc), s.m., microb patogen specific, care provoacă blenoragia; ~**cocemie** (v. coc/o-, v. -emie), s.f., septicemie produsă de gonococ; ~**core** (-*chore*, -*hore*) (v. -cor), s.n. pl., organisme unisexuate dioice; ~**coric** (v. coric), adj.

1. (Despre un individ) Care prezintă gonade unisexuate. 2. (Despre o populație) Format din indivizi diferențiați sexual (mascul și femelă); ~**corie** (v. -corie₂), s.f., existența într-o populație a două sexe bine individualizate, la mascul și la femelă, fiecare elaborând gonade și gameți specifici; ~**corism** (v. -corism), s.n., condiția biologică a unei specii în care sexele sunt separate; ~**coriză** (v. -coriză), s.f., separare a sexelor; ~**for** (v. -for), s.n., suport al organelor vegetale de reproducere; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la gogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., totalitatea proceselor biologice care duc la formarea și la maturizarea organelor sexuale; ~**merie** (v. -merie), s.f., organizare distinctă a cromozomilor materni și paterni, în stadiul timpuriu al diviziunii oului; ~**nefrotom** (v. nefro-, v. -tom), s.n., segment embrionic care conține primordiul și sistemul urogenital; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., zonă internă a citoplasmei oogonului, specifică peronosporaceelor; ~**plasmic** (v. -plasmic), adj., relativ la gonoplasmă; ~**podiu** (v. -podiu), s.n., partea anterioară a înotătoarei anole, transformată în organ copulator, la peștii osoși vivipari; ~**ree** (v. -ree), s.f., blenoragie*; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., zoospor caracteristic ciupercilor chitridiale; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat prin diviziune reducțională; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., mișcare a anterozoizilor în direcția organelor reproducătoare femele; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., organ de reproducere al unor graptoloizi, în interiorul căruia se găsește un ax chitinos, pe care sunt prinse sicule; ~**toconte** (v. toc/o-, v. -ont), s.n. pl., celule diploide în care are loc o diviziune reducțională; ~**tom** (v. -tom), s.n., segment embrionic care

conține primordiul gonadei; ~**trofic** (v. -trofic), adj. (despre un ciclu) care cuprinde cele trei perioade din viața tânărului anofel: ingestia de sânge uman și digestia, maturizarea ouălor și ponta; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la gonotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., curbare a tubului polinic și deplasarea anterozoizilor în direcția organului reproducător femele; ~**zoid** (v. -zoid), s.m., individ din coloniile de sifonofore, care produce elemente sexuale; ~**zom** (v. -zom), s.m., cromozom cu rol important în transmiterea sexualității și în determinarea sexului; *sin.* **cromozom de sex**; ~**zomic** (v. -zomic), adj., care aparține gonozomului; ~**zoospor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., spor mobil, produs prin meioză.

GONO₂- „genunchi”. ◊ gr. *gonys* „genunchi” > fr. *gono-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gono*₂-. ■ ~**campsie** (v. -campsie), s.f., anchiloză în flexiunea articulației genunchiului.

GRACIL- „subțire și lung, gracil, delicat”. ◊ lat. *gracilis* „subțire, fin, delicat” > fr. *gracili-*, lat. sav. *id.* > rom. *gracili-*. ■ ~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpina subțire; ~**rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul lung și subțire.

-**GRAD** „mers, treaptă, care merge, care se deplasează”. ◊ lat. *gradus* „mers, treaptă” > fr. -*grade*, engl. *id.*, germ. -*grad*, it. -*grado*, lat. sav. -*gradus* > rom. -*grad*.

-**GRAF** „care înregistrează, care desenează, înregistrator, care scrie”. ◊ gr. *graphe* „scriere” > fr. -*grape*, it. -*grafa*, germ. -*graph*, engl. *id.* > rom. -*graf*.

GRAF-, v. **GRAFO**-. ■ ~**estezie** (v. -estezie), s.f., percepție tactilă foarte fină care permite decodificarea grafemelor trasate pe pielea cuiva, fără ca acesta să poată sesiza vizual textul.

-**GRAFIC** „care descrie, care scrie, care înregistrează, desenat, tipărit, înregistrat”. ◊ gr. *graphe* „scriere, însemnare” > fr. -*graphique*, engl. -*graphic*, germ. -*graphisch*, it. -*grafico* > rom. -*grafic*.

-**GRAFIE** „scriere, descriere, înregistrare, redare grafică, diagramă, radiografie, desen”. ◊ gr. *graphe* „scriere, însemnare” > fr. -*graphie*, germ. *id.*, engl. -*graphy*, lat. sav. -*graphia* > rom. -*grafie*.

GRAFO- „scriere, descriere, înscris, înregistrare, înregistrator”. ◊ gr. *grapho*, *ein* „a scrie, a însemna, a descrie” > fr. *grapho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *grafo-*, lat. sav. *grapho-* > rom. *grafo*-. ■ ~**fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă grafofobie; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a scrie; ~**fon** (v. -fon), s.n., fonograf la care sunetele sunt înregistrate pe un cilindru; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în grafologie; ~**logie** (v. -logie), s.f. 1. Studiul caracteristicilor individuale ale scrierii, în scopul cunoașterii autenticității unor documente. 2. Studiul relațiilor care există între scrisul unui individ și caracterul său; ~**man** (v. -man₁), adj., s.m. și f.

(persoană) stăpânită de grafomanie; ~**manie** (v. -manie), s.f., graforee*; ~**manție** (v. -manție), s.f., tehnică divinatorie de a descifra viitorul unei persoane din analiza scrisului; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., studiu comparativ al liniilor grafice ale unui text, în vederea identificării scrisului; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat la măsurarea unghiurilor în ridicările topografice; ~**ree** (v. -ree), s.f., tulburare caracterizată printr-o tendință imperioasă de a scrie oriunde, oricum și cu orice; sin. grafomanie; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare metodică a caracterelor generale ale grafiei, cu scopul de a identifica scrisul; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spasmodică a musculaturii antebrațului și a mâinii, în timpul scrierii; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă psihoterapeutică bazată pe exerciții scriptice; sin. **terapie prin scris**.

GRALI- „picioroange”. ◊ lat. *grallae* „picioroange, catalige” > fr. *gralli*, lat. sav. *id.* > rom. *grali-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre o plantă) cu rădăcini aeriene proptitoare lungi, în formă de picioroange.

-**GRAM**, v. -**GRAMĂ**.

GRAMĂ (-GRAM) „scriere, comunicare, înregistrare, diagramă, inscripție, grafie”. ◊ gr. *gramma* „linie, literă, desen, figură” > fr. *gramme*, lat. sav. *-gramma*, it. *id.* > rom. *-gramă* și *-gram*.

GRAMINI- „graminee, ierbos, erbaceu”. ◊ lat. *gramen*, *inis* „iarbă, pașiște” > fr. *gramini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gramini-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre paraziți) care trăiește pe graminee; ~**fer** (v. -fer), adj., care conține iarbă; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze erbacee; ~**form** (v. -form), adj., care are consistența plantelor ierboase; ~**vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu iarbă.

GRAMINO- „graminee, plante ierboase”. ◊ lat. *gramen*, *inis* „iarbă” > fr. *gramino-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gramino-*. ■ ~**fore** (v. -for), s.f. pl., plante cu frunze alungite sesile, cu nervațiune paralelă; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., agrostologie*.

GRAMO- „literă, linie, desen”. ◊ gr. *gramma* „literă, linie” > fr. *grammo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gramo-*. ■ ~**ceras** (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilie larg ombilicată și cu ornamentație formată din coaste fine și apropiate; ~**petal** (v. -petal), adj., cu petale având ornamentații de linii sau litere.

GRANDI- „mare, uriaș”. ◊ lat. *grandis* „mare” > fr. *grandi-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *grandi-*. ■ ~**fior** (v. -flor), adj., cu flori mari; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze mari.

GRANI- „semințe, grăunțe”. ◊ lat. *granum* „grăunte, sămbure” > fr. *gran-*, engl. *id.* > rom. *grani-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă semințe; ~**form** (v. -form), adj., în formă de sămânță; ~**vor** (v. -vor), adj. (despre animale) care se hrănește cu semințele plantelor.

GRANO- „granulă, granulos”. ◊ lat. *granum* „grăunte” > fr. *grano-*, engl. *id.* > rom. *grano-*. ■ ~**plasmă** (v. -plasmă) s.f., masa internă granulată a citoplasmei.

GRANULI- „grăuncior, granulă”. ◊ lat. *granulum* „grăunte mic” > fr. *granuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *granui-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține granule; ~**form** (v. -form), adj., în formă de granulă.

GRANULO- „grăunte, granulă, granulație, granular”. ◊ lat. *granulum* „grăunte mic, grăuncior” > fr. *granulo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *granulo-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., mieloblast*; ~**cit** (v. -cit), s.n., leucocit granular cu mai multe nucleee; ~**citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., scădere a numărului granulocitelor din sânge; sin. granulopenie; ~**ftizie** (v. -ftizie), s.f., maladie produsă de reducerea sau de dispariția granulocitelor din sânge; ~**mer** (v. -mer), s.n., porțiune din trombocit cu structură granulară; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinarea proporțiilor diferitelor mărimi de granule care compun un amestec mineral granular; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină granulozitatea substanțelor minerale; ~**penie** (v. -penie), s.f., granulocitopenie*; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., zona internă a citoplasmei în care sunt înglobate nucleee, incluziunile și ceilalți constituenți celulari; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical realizat prin injecții cu suspensie de cărbune animal. **GRAO-** „bătrână”. ◊ gr. *grays*, *graos* „femeie în vârstă” > fr. *grao-* > rom. *grao-*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., atracție homosexuală a femeilor tinere către bătrâne.

GRAPTO- „incrustat, gravat”. ◊ gr. *graptos* „gravat, sculptat” > fr. *grapto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *grapto-*. ■ ~**liți** (v. -liți), s.m. pl., clasă de animale fosile marine și coloniale, din încrengătura stomatocordatelor, cu o mare răspândire în rocile din silurian.

GRAVI- „gravitație, gravitațional”. ◊ lat. *gravis* „greu” > fr. *gravi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gravi-*. ■ ~**conimetrie** (v. conio-, v. -metrie₁), s.f., procedeu pentru determinarea greutății, a concentrației și a dispersiei pulberilor din aer; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f. 1. Ramură a geofizicii care se ocupă cu studiul distribuției geografice a câmpului gravitațional. 2. Procedeu chimic prin care se determină cantitatea unui element dintr-un amestec prin separarea lui cu ajutorul unui reactiv; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat la măsurarea intensității gravitației.

GREGI- „grup, grupat, gregar”. ◊ lat. *grex*, *gregis* „turmă, cireadă” > fr. *grégi-*, lat. sav. *id.* > rom. *gredi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de grup. ~**GRIF** „enigmă”. ◊ gr. *griphos*, ghicitoare, enigmă” > fr. *-griphe*, germ. *-griph*, engl. *id.* > rom. *-grif*.

-GRIPNIE „somn, somnolență”. ◇ gr. *grypnos* „somn” > fr. *-grypnie*, germ. *id.*, lat. sav. *-grypnia* > rom. *-gripnie*.

-GRIPOZĂ „arcuire, încovoiere”. ◇ gr. *gryposis* „curbare, îndoire” > fr. *-grypose*, germ. *id.*, lat. sav. *-gryposis* > rom. *-gripoză*.

GRUI- „cocor”. ◇ lat. *grus, gruis* „cocor” > fr. *grui-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *grui-*. ■ **-forme** (v. *-form*), s.f. pl., ordin de păsări care trăiesc pe malurile apelor și pe câmpie, cu ciocul comprimat lateral, cu gâtul și picioarele lungi, din care fac parte cocorii.

GUMI- „gumă, rășină vegetală”. ◇ lat. tz. *gumma* „suc vegetal, gumă” > fr. *gummi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *gumi-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj. 1. Care secretă rășini vegetale. 2. Care produce gumă.

GUSTO- „gust, gustativ”. ◇ lat. *gustus* „simț gustativ” > fr. *gusto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom.

gusto-. ■ **-metrie** (v. *-metrie₁*), s.f., determinare prin măsurători a intensității senzațiilor gustative; **-metru** (v. *-metru₁*), s.n., instrument pentru măsurarea sensibilității gustative.

GUTI- „picătură, lacrimă, exsudație”. ◇ lat. *gutta* „picătură” > fr. *gutti-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *guti-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., s.f. pl. 1. Adj. (Despre minerale) Care se prezintă sub formă de picături. 2. S.f.pl. Familie de plante tropicale dicotiledonate polipetale hipogine, cuprinzând un mare număr de liane; **-flor** (v. *-flor*), adj., cu flori prevăzute cu pete de forma unor picături; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de picătură sau de lacrimă.

GUTURO- „gât, gutural”. ◇ lat. *guttur, uris* „gât” > fr. *gutturo-* > rom. *guturo-*. ■ **-lite** (v. *-lit₁*), s.n. pl., concrețiuni calcaroase în punga guturală; **-litic** (v. *-litic₁*), adj., referitor la guturolite.

HABRO- „veselie, euforie”. ◊ gr. *habros* „agrabil, grațios, plăcut” > fr. *habro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *habro-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., stare patologică de excitație euforică; **-nemă** (v. -nemă), s.f., gen de viermi nematozi parazitiți din familia spiruridelor, care determină habronemoza (habronemiaza) cabalinelor.

HADE- „infern, iad”. ◊ gr. *Hades* „iad, infern” > fr. *hadé-* > rom. *hade-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică de iad, de infern.

HADO- „abis, abisal, hadal”. ■ **-pelagic** (v. -pelagic), adj., referitor la fauna marilor fose marine; *sin.* ultraabisal.

HADRO- „voluminos, uriaș”. ◊ gr. *hadros* „gros, abundent, dens” > fr. *hadro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hadro-*. ■ **-centric** (v. -centric), adj. (despre un fascicul liberolemnos concentric) cu țesutul lemnos dispus central, iar cel liberian spre exterior, în jurul celui lemnos; **-zaur** (**-saur**) (v. -zaur), s.m., specie de reptile dinozauriene uriașe fosile din cretacic.

HAGI-, v. **HAGIO-**. ■ **-onim** (v. -onim), s.n., nume de sfânt.

HAGIO- „sfânt, sacru”. ◊ gr. *hagios* „sacru, sfânt” > fr. *hagio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hagio-*. ■ **-crație** (v. -crație), s.f., guvernare de către persoanele sacre; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă exagerată de lucrurile sau persoanele sfinte; **-graf** (v. -graf), s.m., autor care scrie despre viețile sfinților; **-grafie** (v. -grafie), s.f., ramură a teologiei care studiază viețile sfinților; *sin.* **hagiologie**; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a sfinților; **-logie** (v. -logie₁), s.f., hagiografie*.

HAIRO- „veselie, excitație euforică”. ◊ gr. *khairo* „a fi vesel, a exalta, a excita” > lat. sav. *chairo-*, engl. *id.* > rom. *hairo-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., stare de excitație euforică patologică, însoțită de un sentiment de omniprezență.

HALI- „marin, sărat, apa mării”. ◊ gr. *hals, halos* „mare, sare” > fr. *hali-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hali-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., halometru*; **-psamon** (v. -psamon), s.n., totalitatea organismelor animale și vegetale din nisipul marin; **-stereză** (v. -stereză), s.f., proces de realizare a osteolizei, care se caracterizează prin eliberarea lentă a sărurilor minerale din os; **-teriu** (v. -teriu), s.m., mamifer acvatic fosil din eocen și miocen, cu corpul pisciform, cu membrele anterioare transformate în palete înotătoare.

-HALIN „sărat, cu săruri”. ◊ gr. *halinos* „sărat, salin, de sare” > fr. *-haline*, engl. *id.*, germ. *-halin*, lat. sav. *-halinus* > rom. *-halin*.

HALMATO- „sare, sărat”. ◊ gr. *halma, atos* „sare” > fr. *halmato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *halmato-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la halmatogeneză; **-geneză** (v. -geneză) s.f., procesul de formare a sării.

HALMIRO- „ape marine, sedimente marine”. ◊ gr. *halmyros* „sărat” > fr. *halmyro-*, germ. *id.* > rom. *halmiro-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce sedimente marine; **-litic** (v. -litic₂), adj., care se referă la halmiroliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de alterare și de sinteză a mineralelor noi, care are loc în apele mărilor și oceanelor și în sedimentele depuse pe fundul depresiunilor marine.

HALO- „sare, salinitate, sărat, salin, marin”. ◊ gr. *hals, halos* „mare, sare” > fr. *halo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *halo-*. ■ **-bionte** (v. -biont), s.n. pl. 1. Organisme animale și vegetale adaptate exclusiv la apele și terenurile sărate. 2. Asociații de plante marine; **-biu** (v. -biu), s.n., totalitatea organismelor vii din apele marine și oceanice; **-cromic** (v. -cromic), adj., referitor la halocromie; **-cromie** (v. -cromie), s.f., fenomen de închidere a culorii care apare la unii compuși organici, când aceștia se transformă în săruri; **-drimiu** (v. -drimiu), s.n., vegetație tropicală caracteristică țărmurilor marine; **-file** (v. -fil₁), adj., s.n. pl. (microorganisme) care se dezvoltă într-un mediu sărat; **-fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc pe solurile bogate în săruri minerale; **-fob** (v. -fob), adj., care evită solurile sărate; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.m. pl. 1. Adj. Care produce săruri. 2. S.m. pl. Denumire generică dată elementelor fluor, clor, brom, iod și astatinu, care se pot combina cu metalele, dând săruri; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la halogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a solurilor saline și alcaline; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a sărurilor; **-id** (v. -id), adj., s.m. (sare) care rezultă din combinația unui halogen cu un metal; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul sărurilor; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul sării; **-metru** (v. -metru₁), s.n., areometru pentru determinarea concentrației în săruri anorganice solubile a substanțelor zaharose; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un sol) care se caracterizează prin acumularea sărurilor solubile; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor adaptative, ca rezultat al vieții unor organisme vegetale pe solurile sărate; **-tehnie** (v. -tehnie), s.f., tehnica preparării sărurilor; **-xen** (v. -xen), adj. (despre un organism vegetal) capabil să trăiască în ape cu o anumită concentrație de săruri.

HALO₂ „degetul gros”. ◊ gr. *hallux* „degetul mare de la picior” > fr. *hallo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom.

*halo*₂- ■ **~megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofiie congenitală a degetului mare de la picior.

HALO₃- „diametru”. ◊ gr. *halos* „cerc, disc” > fr. *halo*-, engl. *id.* > rom. *halo*₃-. ■ **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă de determinare a diametrului mediu al eritrocitelor, cu ajutorul halometrului; **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat medical utilizat în halometrie.

HALUCINO- „halucinație, halucinatoriu”. ◊ lat. *hallucinatio* „nălucire, halucinație” > fr. *hallucino*-, engl. *id.* > rom. *halucino*-. ■ **~filie** (v. -filie₁), s.f., predispoziție halucinatorie; **~gen** (v. -gen₁), adj., s.n. (substanță) care produce halucinații; **~id** (v. -id), adj. (despre o tulburare) care face parte din categoria halucinozelor.

HAMARTO- „defect, malformație”. ◊ gr. *hamartia* „defecte corporale” > fr. *hamarto*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hamarto*-. ■ **~fobie** (v. -fobie), s.f. 1. Teamă patologică de defecte corporale. 2. Frică morbidă de a comite un păcat; **~plazie** (v. -plazie), s.f., dezvoltare excesivă a unui țesut organic, ca răspuns la o pierdere anterioară de substanță.

HAMI- „cârlig, încârligat, recurbat”. ◊ lat. *hamus* „undiță, cârlig” > fr. *hami*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hami*-. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre bractee, spinișori etc.) prevăzută cu cârlige mici; **~foliu** (v. -foliu), adj., care prezintă cârlige sau spinișori de foliolele involucrale; **~form** (v. -form), adj. (despre spini, fructe, frunze), în formă de cârlig, **~rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul încârligat.

HAMULI- „cârlig mic, cu cârlige mici, hamulat”. ◊ lat. *hamulus* „cârlig mic” > fr. *hamuli*-, lat. sav. *id.* > rom. *hamuli*-. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de cârlig mic.

HAPAL-, v. **HAPALO-**. ■ **~onichie** (v. -onichie), s.f., proces de distrofie a unghiilor, care se caracterizează printr-o consistență moale și prin lipsa cornificației.

HAPALO- „moale, delicat, fin”. ◊ gr. *hapalos* „moale, delicat” > fr. *hapalo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hapalo*-. ■ **~fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze moi și fine; **~stil** (v. -stil), adj., cu stilul moale.

HAPL-, v. **HAPLO-**. ■ **~odont** (v. -odont), adj., care are molarii cu coroane simple; **~ont** (v. -ont), s.m., organism în celelele căruia se află un număr redus de cromozomi.

HAPLO- (**APLO-**) „simplu, redus, cu un singur, reducere, jumătate”. ◊ gr. *haploos* „simplu, singur, o dată, neamestecat” > fr. *haplo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *haplo-* și *aplo-*. ■ **~biont** (v. -biont), adj., s.n. 1. Adj. Cu nucleee somatice haploide. 2. S.n. Plantă care fructifică o singură dată. 3. S.n. Plantă haploidă cu un număr simplu de cromozomi; **~biotic** (v. -biotic), adj., referitor la haplobioză; **~bioză** (v. -bioză), s.f. 1. Caracter al organismelor haplobionte. 2. Fază haploidă a

cicului reproductiv; **~caul** (v. -caul), adj., cu tulpină neramificată, având numai axa principală terminată prin floare; **~ceras** (v. -ceras), s.m., amonit caracteristic pentru jurasicul superior și pentru cretacicul inferior, având cochilia aproape netedă și puțin evolută, ornamentată cu striuri fine și arcuite; **~cit** (v. -cit), s.n., celulă cu un singur set haploid de cromozomi; **~citic** (v. -citic), adj., referitor la haplocite; **~clamideu** (v. -clamideu), adj., cu un singur înveliș floral, cu periant simplu; **~diplobiont** (v. diplo-, v. -biont), s.n., organism cu ciclul evolutiv format din două faze: cea sexuată (haploidă) și cea asexuată (diploidă); **~diploid** (v. diplo-, v. -id), adj. (despre un organism) care prezintă jumătate din numărul de cromozomi diploizi; **~diplont** (v. dipl/o-, v. -ont), adj. (despre un organism) al cărui ciclu evolutiv este format din două faze: cea sexuată și cea asexuată; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante haploide sau plante în fază de gametofite; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la gametofite; **~genetic** (v. -genetic), adj., referitor la haplogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariție a unor forme noi de plante pe calea evoluției și a ontogeniei caracterelor neomorfe; **~grafie** (v. -grafie), s.f., greșeală de scriere care constă în a nu reda decât o singură dată un grup de caractere grafice duble; **~id** (v. -id), adj., s.m. (organism) care posedă în nucleu numărul gametic de cromozomi; **~logie** (v. -logie₁), s.f., proces de suprimare a unei silabe prin disimilare totală; **~mitoză** (v. -mitoză), s.f., tip de diviziune nucleară primitivă, în care granulele formează cromospire dispuse în două grupe; **~partenogenetic** (v. parteno-, v. -genetic), adj., referitor la haplopartenogeneză; **~partenogeneză** (v. parteno-, v. -geneză), s.f., dezvoltare a unui individ dintr-un ovul redus (haploid); **~petal** (v. -petal), adj. (despre o floare) cu un singur verticil de petale; **~poliploid** (v. poliplo-, v. -id), adj., rezultat partenogenetic dintr-o formă poliploidă cu jumătate din numărul cromozomilor inițiali; **~spor** (v. -spor), s.m., spor simplu al cărui nucleu are numărul complet de cromozomi caracteristici; **~sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange rezultat din generația haploidă; **~stel** (v. -stei), s.n., stel simplu, având xilemul central înconjurat de floem; **~stemon** (v. -stemon), adj. (despre androceu) format dintr-un singur cerc de stamine; **~stemonie** (v. -stemonie), s.f., dispoziție a staminelor într-un singur verticil; **~stemonopetal** (v. stemonop-, v. -petal), adj., cu staminele egale în număr cu petalele; **~stom** (v. -stom), adj. (despre un organism) care are gura simplă; **~tip** (v. -tip), s.n., combinație de determinanți genetici, care controlează sinteza unor proteine specifice; **~zomic** (v. -zomic), adj., referitor la haplozomie; **~zomie** (v. -zomie), s.f., apariție în celulele haploide a unor cromozomi simpli.

HAPT-, v. **HAPTO-**. ■ **~algezie** (v. -algezie), s.f., senzație dureroasă intensă, care se ma-

nifestă la apăsarea pe anumite zone, fără să existe o leziune.

HAPTE- „atins, atingere”. ◊ gr. *hapto, haptēin* „a atinge, a prinde” > fr. *hapté-* > rom. *hapte-*.

■ **~fobie** (v.-fobie), s.f., teamă patologică de o experiență negativă anterioară, de a nu fi atins de un obiect sau de o ființă.

-HAPTIC „tactil, care atinge”. ◊ gr. *haptikos* „capabil de a fi atins” > fr. *-haptique*, engl. *-haptic*, germ. *-haptisch* > rom. *-haptic*.

HAPTO- „apăsare, presiune, contact, stimul tactil”. ◊ gr. *hapto, haptēin* „a atinge, a prinde, a strânge” > fr. *hapto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hapto-*. ■ **~disforie** (v. dis-, v.-forie), s.f., senzație neplăcută la atingere; **~fon** (v.-fon), adj. (despre o halucinație) care transpune elementele tactile în registrul auditiv; **~for** (v.-for), adj., care permite fixarea pe țesuturile organice; **~metru** (v.-metru), s.n., aparat cu care se măsoară sensibilitatea diferențială a presiunii tactile; **~morfoză** (v.-morfoză), s.f., modificare morfologică provocată prin excitații de contact, prezentă la plantele cățărătoare; **~taxie** (v.-taxie), s.f., reacție a organului vegetal ajuns în contact cu o suprafață solidă, la care tinde să adere sau să o evite; **~tip** (v.-tip), s.n., icotipul colectat împreună cu holotipul unei plante; **~trop** (v.-trop), adj., haptotrop; **~tropic** (v.-tropic), adj., referitor la curbarea sau la răsucirea organelor vegetale la contactul cu un stimul; *sin.* **haptotrop**; **~tropie** (v.-tropie), s.f., haptotropism; **~tropism** (v.-tropism), s.n., mișcare de curbare sau de răsucire a organelor vegetale, datorită excitației de contact; *sin.* **haptotropie**.

HARMO- „legat, unit” ◊ gr. *harmos* „legat, sudat” > fr. *harmoni*, engl. *id.* > rom. *harmoni*. ■ **~fan** (v.-fan), s.n., mineral translucid și lămelar; **~tom** (v.-tom), s.n., silicat tectosilicat, care face parte din grupa zeoliților.

-HARMOZĂ „reglare, adaptare, aranjare”. ◊ gr. *harmosis* „reglare” > fr. *-harmose*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-harmoză*.

HARFACTO- „pradă, atac”. ◊ gr. *harpax* „jaf, pradă, atac” > fr. *harpacto-* > rom. *harpacto-*. ■ **~fag** (v.-fag), adj. (despre un animal) capabil să atace alte forme animale pentru a se hrăni.

HARPAXO- „furt, jaf, jefuire”. ◊ gr. *harpax* „jaf, atac” > fr. *harpaxo-* > rom. *harpaxo-*. ■ **~fobie** (v.-fobie), s.f., teamă patologică de a nu fi jefuit, furat.

HARPO- „cârlig, seceră, încovoiat, curbat”. ◊ gr. *harpe* „cârlig, seceră” > fr. *harpo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *harpo-*. ■ **~carp** (v.-carp), adj., cu fructe încârligite; **~ceras** (v.-ceras), s.m., amonit fosil din jurasic, cu cochilie discooidală, ornamentată cu creste arcuite în formă de seceră; **~fil** (v.-fil₂), adj., cu frunze în formă de cârlig; **~id** (v.-id), adj., în formă de cârlig; **~lit** (v.-lit) s.n., corp de roci magmatice intruzive,

în formă de seceră; **~litic** (v.-litic₁), adj., referitor la harpolite.

-HASMĂ „auroră polară”. ◊ gr. *khasma* „crăpătură, deschidere” > germ. *-chasme* > rom. *-hasmă*.

HASMO-, v. **CASMO-**.

HASTI- „lance, hastat, lanceolat”. ◊ lat. *hasta* „lance, sulită” > fr. *hasti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hasti-*. ■ **~foliu** (v.-foliu), adj., cu frunze lanceolate; **~form** (v.-form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de lance; lanceolat, hastat.

HEAUTO- „el însuși”. ◊ gr. *heauton* „de sine însuși” > fr. *héauto-* > rom. *heauto-*. ■ **~scopie** (v.-scopie), s.f., tulburare a percepției care constă în proiectarea spațială anormală a propriei imagini corporale.

HEBE- „pubescent, adolescent, pubertate, pilozi-tate”. ◊ gr. *hebe* „pubertate, adolescență, tinerețe” > fr. *hébé-*, engl. *hebe-*, germ. *id.* > rom. *hebe-*. ■ **~ant** (v.-ant), adj., cu flori acoperite cu peri deși; **~ciad** (v.-clad), adj., cu ramuri acoperite cu peri deși, **~frenie** (v.-frenie), s.f., formă a demenței precoce, care apare la pubertate; **~gin** (v.-gin), adj., cu gineceul acoperit cu peri; **~logie** (v.-logie), s.f., ansamblul metodelor de studiu și al lucrărilor referitoare la adolescență; *sin.* **psihologia adolescenței**.

HEBO- „tânăr, precoce”. ◊ gr. *hebe* „pubertate, adolescență” > fr. *hébo-*, germ. *id.* > rom. *hebo-*. ■ **~id** (v.-id), adj. (despre forme atenuate de hebefrenie) care se manifestă în special prin tendința către comiterea unor fapte antisociale.

HECAT-, v. **HECATO-**. ■ **~ant** (v.-ant), adj., cu o sută de flori; cu numeroase flori.

HECATO- „cu o sută de, însuși”. ◊ gr. *hekaton* „o sută” > fr. *hécatō-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hecatō-*. ■ **~fil** (v.-fil₂), adj., cu o sută de frunze.

HECHISTO- (**HEKISTO-**) „redus, mic, scăzut”. ◊ gr. *hekistos* „foarte mic, cel mai puțin, minim” > fr. *hékisto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hechisto-* și *hekisto-*. ■ **~terme** (v.-terme, adj., s.f. pl. (plante) specifice regiunilor arctice și antarctice, care vegetează la temperaturi sub 0° C; **~termic** (v.-termic), adj. (despre un ținut) cu temperaturi foarte scăzute.

HECTICO- „obișnuit, frecvent”. ◊ gr. *hektikos* „normal, habitual” > fr. *hectico-*, lat. sav. *id.* > rom. *hectico-*. ■ **~ceras** (v.-ceras), s.m., amonit jurasic, cu cochilie evolută și larg ombilicată, cu circumvoluții ovale și cu ornamentația formată din tuberculi periombilicali.

HECTO- „o sută, de o sută de ori”. ◊ gr. *hekaton* „o sută” > fr. *hecto-*, engl. *id.*, germ. *hekto-*, lat. sav. *hecto-* > rom. *hecto-*. ■ **~cotil** (v.-cotil), s.n., braț al cefalopodelor dibranhiate, care poartă spermatoforii; **~graf** (v.-graf), s.n., aparat folosit pentru multiplicarea textelor, format dintr-un cilindru acoperit cu o pastă specială; *sin.* **șapirograf**; **~grafie** (v.-grafie), s.f.,

procedeu care permite reproducerea unui text într-o sută de exemplare.

HEDERI- „iederă, hederaceu”. ◊ lat. *hedera* „iederă” > fr. *hédéri-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hederi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține iederă; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze hederacee; **-form** (v. -form), adj., în formă de iederă.

HEDI- „dulce”. ◊ gr. *hedys* „dulce” > fr. *hédy-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hedi-*. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori dulci; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe dulci; **-riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini dulci.

HEDON-, v. **HEDONO-**. ■ **-algezie** (v. -algezie), s.f., senzație ambivalentă de plăcere și de neplăcere.

-HEDONIE „plăcere, desfătare”. ◊ gr. *hedone* „plăcere” > fr. *-hédonie*, germ. *id.*, engl. *-hedonia* > rom. *-hedonie*.

HEDONO- „plăcere”. ◊ gr. *hedone* „plăcere” > fr. *hédono-*, engl. *id.* > rom. *hedono-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de o experiență (trăire) plăcută; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul plăcerii.

HEDRANO- „sesil, fără pețiol sau peduncul”. ◊ gr. *hedranon* „suport, sprijin” > fr. *hedrano-*, lat. sav. *id.* > rom. *hedrano-*. ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze sesile, nepetiolate; **-sperm** (v. -sperm) adj., cu fructe sesile.

HEDRO- „rect, rectal”. ◊ gr. *hedra* „rect, anus” > fr. *hédro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hedro-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie perineală mediană posterioară, asociată cu prolaps rectal complet.

HEFE- „îmbrăcămintă”. ◊ gr. *hephestris* „haină” > fr. *héphé-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hefe-*. ■ **-file** (v. -file₁), s.f., formă de fetișism care constă în utilizarea drept fetiș a unor bucăți din stofa îmbrăcămintei ființei iubite.

HEKISTO-, v. **HECHISTO-**.

HEL-, v. **HELO-**. ■ **-orgadofil** (v. ordago-, v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește în locuri păduroase și mocirloase.

-HELĂ „strălucire solară”. ◊ gr. *helios* „soare” > fr. *-hèle*, engl. *-hel* > rom. *-helă*.

HELCO- „ulcer, ulceratie”. ◊ gr. *helkos* „ulcer, rană” > fr. *helco-*, engl. *id.*, germ. *helko-* > rom. *helco-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce ulceratii; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de ulcer; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul ulceratiilor; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație de grefă cutanee a unui ulcer.

-HELCOZĂ, v. **-ELCOZĂ**.

HELEO- „mlăștină, iaz, lacustru”. ◊ gr. *helos*, *heleos* „mlăștină, mocirlă” > fr. *héléo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *heleo-*. ■ **-cren** (v. -cren), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care crește în izvoarele mlăștinoase; **-fil** (v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește în mlăștină; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante scufundate în mlăștină, având organele foliare și florale situate deasupra apei; **-trof** (v. -trof), adj.

(despre un organism animal sau vegetal) care se hrănește cu biomasa din iazuri sau mlăștini; *sin. heliotrofic*; **-trofic** (v. -trofic), adj., heliotrof*.

HELI- „melc”. ◊ lat. *helix* „spirală” > fr. *héli-*, engl. *id.* > rom. *heli-*. ■ **-cide** (v. -cid), s.n. pl., substanțe chimice utilizate împotriva melcilor dăunători.

HELICI- „melc, cochilie de melc”. ◊ lat. *helix*, *helicis* „spirală, volută” > fr. *hélici-*, lat. sav. *id.* > rom. *helici-*. ■ **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu helicultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu creșterea și exploatarea melcilor; **-fer** (v. -fer), adj. (despre un strat geologic) care conține cochiliile de melci; **-form** (v. -form), adj., în formă de cochilie de melc.

HELICO- „spirală, torsiune, spiralat, torsionat”. ◊ gr. *helix*, *helicokos* „spirală” > fr. *hélico-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *heliko-* > rom. *helico-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe spiralate; **-id** (v. -id), adj. (despre un organ animal sau vegetal) în formă de cochilie de melc; *sin. helicoidal*; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., grup de ciuperci la care conidioforii prezintă ramificații simpodiale spiralate; **-nomiu** (v. -nomiu), s.n., cavitate spiralată produsă prin roaderea de către larvele insectelor în părțile parenchimale ale plantelor; **-spor** (v. -spor), s.m., celula reproducătoare asexuată spiralată; **-tremă** (v. -tremă), s.f., orificiu al labirintului cohlear, prin care rampa vestibulară comunică cu rampa timpanică.

-HELIE „radiație solară” ◊ gr. *helios* „soare” > fr. *-hélie*, germ. *id.* > rom. *-helie*.

HELIO- „soare, lumină, radiații solare, însořit”. ◊ gr. *helios* „soare” > fr. *hélio*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *helio-*. ■ **-aeroterapie** (v. aero-, v. -terapie), s.f., expunere terapeutică la razele solare; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., studiul fenomenelor biologice în raportul lor cu radiația solară; **-centric** (v. -centric), adj. (despre o teorie) care are Soarele drept centru; **-cromie** (v. -cromie), s.f., tipar poligrafic adânc și policrom; **-fil** (v. -fil₁), adj. 1. (Despre o plantă) Care crește în regiunile însořite. 2. (Despre un organism) Care prezintă afinitate pentru lumina solară; **-file** (v. -fil₂), s.f. pl., frunze periferice însořite din coroana arborilor; **-file** (v. -file₁), s.f., atracție patologică față de lumina soarelui; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care au nevoie de o cantitate crescută de lumină pentru a se putea dezvoltă; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la heliofite; **-fizioterapie** (v. fizio-, v. -terapie), s.f., fizioterapie solară; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. 1. Adj. (Despre o plantă) Care nu suportă lumina solară. 2. Adj., s.m. și f. (Persoană) care suferă de heliofobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de lumina solară; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce lumină; **-graf** (v. -graf), s.n. 1. Aparat pentru fotografierea globului solar. 2. Aparat de măsură a puterii calorice a soarelui. 3. Aparat

meteorologic care înregistrează perioadele din zi cu timp însorit. 4. Aparat telegrafic optic care utilizează razele solare. 5. Aparat folosit pentru copierea desenelor pe o hârtie heliografică; **~grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Procedeu de tipar calcografic, care utilizează clișee de cupru, obținute pe cale fotochimică. 2. Reproducere în mai multe exemplare a unei imagini cu ajutorul heliografului. 3. Descriere a Soarelui; **~latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a Soarelui de către unele populații primitive; **~latru** (v. -latru), adj., s.m. și f., (persoană) care adoră soarele; **~litic** (v. -litic), adj., s.n. (civilizație) caracteristică prin cultul soarelui și prin megaliți; **~litografie** (v. lito-, v.-grafie), s.f., procedeu litografic în care formele de tipar sunt obținute prin reproducere fotografică; **~logie** (v. -logie), s.f., studiul Soarelui; **~meteorologie** (v. meteor-, v. -logie), s.f., disciplină care tratează despre raporturile dintre circulația atmosferică și activitatea solară; **~metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru determinarea diametrului aparent al Soarelui și al planetelor; **~nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare a plantelor produsă sub influența luminii difuze; **~patie** (v. -patie), s.f., afecțiune provocată de razele solare; **~plastie** (v. -plastie), s.f., procedeu de gravură fotografică, prin care se obțin planșe gravate în relief; **~sciofite** (v. scio-, v. -fit), s.f. pl.; plante adaptate atât pentru stațiunile însorite, cât și pentru cele umbrite; **~scop** (v. -scop), s.n., dispozitiv optic, care se atașează la o lunetă pentru observarea discului solar; **~scopic** (v. -scopic), adj. (despre un organ vegetal) orientat în direcția soarelui; **~stat** (v. -stat), s.n., instrument optic folosit pentru a transmite un fascicul de raze solare dintr-o direcție determinată; **~tactism** (v. -tactism), s.n., heliotaxie*; **~taxie** (v. -taxie), s.f., tendință a plantelor de a se îndrepta spre o sursă de lumină; *sin. heliotactism*; **~terapic** (v. -terapic), adj., referitor la helioterapie; **~terapie** (v. -terapie), s.f., tratament prin expunere la acțiunea razelor solare ultraviolete; **~term** (v. -term), adj. (despre lacuri sărate) a cărui suprafață are un strat izolator de apă dulce, împiedicând iradierea căldurii în atmosferă; **~termic** (v. -termic), adj., referitor la helioterapie; **~termie** (v. -termie), s.f., fenomen fizic care constă în păstrarea de către apa unor lacuri sărate a căldurii solare înmagazinate, mai mult decât în regiunile limitrofe; **~tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de reproducere tipografică, în care se utilizează substanțe coloidale expuse la acțiunea razelor solare; **~trop** (v. -trop), s.n. 1. Instrument geodeic de semnalizare, format dintr-o oglindă plană care reflectă razele solare la o mare distanță. 2. Varietate roșie de calcedonie, cu pete galbene și strălucitoare la soare; **~tropic** (v. -tropic), adj. (despre un organism vegetal) care se orientează în direcția izvorului de lumină; **~tropie** (v. -tropie),

s.f., heliotropism*; **~tropism** (v. -tropism), s.n., capacitatea unor plante sau a unor organe vegetale de a se orienta în direcția razelor solare; *sin. heliotropie*; **~turgotropism** (v. turgo-, v. -tropism), s.n., turgescență a vegetalelor sub influența luminii; **~zoare** (v. -zoar), s.n. pl., clasă de protozoare de tipul rizopodelor.

HELMINT-, v. **HELMINTO-**. ■ **~agog** (v. -agog), adj. s.n. (remediu) împotriva viermilor paraziți.

HELMINTO- „viermi paraziți, helminți”. ◊ gr. *helmins*, *helminthos* „vierme” > fr. *helmintho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *helmino-*. ■ **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a se infesta cu helminți; **~id** (v. -id), adj. (despre spori) în formă de vierme; **~log** (v. -log), s.m. și f., specialist în helmintologie; **~logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază viermii paraziți; **~scopie** (v. -scopie), s.f., examen vizual direct sau cu instrumente optice al helminților; **~spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată vermiculară; **~zoonoză** (v. zoo-, v. -noză), s.f., boală parazită, comună omului și animalelor, produsă de helminți.

-HELMINȚI, v. **-ELMINȚI**.

HELO₁- „baltă, mlaștină, mlaștină, palustră”. ◊ gr. *helos* „mlaștină” > fr. *hélo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *helo₁-*. ■ **~biu** (v. -biu), adj., s.n. (organism) cu viață palustră; **~cren** (v. -cren), adj. (despre un izvor) care se scurge într-o mlaștină; **~fil** (v. -fil), adj., care prezintă afinitate pentru regiunile mlaștinoase; **~fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) al căror rizom se află în nămol sau în mlaștină; **~hidrofite** (v. hidro₁-, v. -fit), s.f. pl., plante superioare adaptate la locurile mlaștinoase cu adâncime mică; **~hilofile** (v. hii-, v. -fii), adj., s.f. pl., (plante) care cresc în pădurile mlaștinoase sau umede; **~id** (v. -id), adj., cu aspect de baltă, de mlaștină; **~lohmofil** (v. lohmo-, v. -fil), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe pășunile din lunci.

HELO₂- „strat cornos”. ◊ gr. *helos* „unghie” > fr. *hélo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *helo₂-*. ■ **~dermie** (v. -dermie), s.f., dezvoltare exagerată a țesutului cornos epidermic la nivelul articulațiilor degetelor de la mâini; **~tomie** (v. -tomie), s.f., excizie chirurgicală a unei excrescențe cornoase.

HEM-, **HEMO-**. ■ **~agog** (v. -agog), adj., care provoacă scurgerea sângelui; **~angiectazie** (v. angi-, v. -ectazie), s.f., stare de dilatație a vaselor sanguine; **~artroză** (v. -artroză), s.f., acumulare patologică de sânge în articulații; **~oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., hemoragie în corpul vitros.

HEMA- „sânge, globule roșii, sânguin”. ◊ gr. *halma* „sânge” > fr. *héma-*, germ. *hāma-*, engl. *haema-* > rom. *hema-*. ■ **~citometru** (v. cito-, v. -metru), s.n. 1. Aparat pentru măsurat globulele albe și roșii din sânge. 2. Aparat utilizat în fitopatologie pentru numărarea sporilor dintr-o suspen-

sie, în vederea determinării densității acestora; **-poietic** (**-poetic**) (v. **-poietic**), adj., care produce sânge.

HEMAT-, v. **HEMATO-**. ■ **-acant** (v. **-acant**), adj., cu spini purpurii; **-emeză** (v. **-emeză**), s.f., vârsătură cu conținut de sânge provenit din leziunile tubului digestiv; **-hidroză** (v. **-hidroză**), s.f., eliminare de sudoare cu sânge; **-omfal** (v. **-omfal**), s.n., hematom al cordonului ombilical; **-urie** (v. **-urie**), s.f., prezența sângelui în urină, datorită unei hemoragii a mucoasei căilor urinare.

HEMATI- „globule roșii, hematii”. ◊ gr. *haima*, hematosa „sânge” > fr. *hémati*, engl. *id.*, germ. *hämati*, lat. sav. *hemati* > rom. *hemati*. ■ **-metrie** (v. **-metrie**), s.f., metodă de numărare a globulelor roșii din sânge; **-metru** (v. **-metru**), s.n., aparat pentru măsurarea hematiilor.

HEMATO- „sânge, globule roșii, hematii; sanguin, hematic”. ◊ gr. *haima*, *haimatos* „sânge” > fr. *hémato*, engl. *id.*, germ. *hämato*, lat. sav. *haemato* > rom. *hemato*. ■ **-blast** (v. **-blast**), s.n., celula de origine a elementelor figurate sanguine; **-blastic** (v. **-blastic**), adj., referitor la hematoblaste; **-cefal** (v. **-cefal**), s.n., hematocel al meningelui intern; **-cel** (v. **-cel**), s.n., tumoră formată din acumularea de sânge într-un țesut, organ sau cavitate; **-cit** (v. **-cit**), s.n., termen generic pentru orice element figurat din sânge; **-citic** (v. **-citic**), adj., referitor la hematocite; **-citolitic** (v. **-citolitic**), adj., referitor la hematocitoliză; **-citoliză** (v. **-citoliză**), s.f., proces de distrugere a hematocitelor; **-citolog** (v. **-citol**, v. **-log**), s.m. și f., specialist în hematocitologie; **-citologie** (v. **-citol**, v. **-logie**), s.f., disciplină care tratează despre celulele sanguine; **-crit** (v. **-crit**), s.n. 1. Aparat pentru stabilirea volumului procentual de hematii. 2. Metodă pentru determinarea masei eritrocitare dintr-un volum dat de sânge; **-crom** (v. **-crom**), s.m., pigment roșu carotenoid din cloroplastele unor alge; **-cultură** (v. **-cultură**), s.f., hemocultură; **-dermie** (v. **-dermie**), s.f., afecțiune a sistemului hematopoietic, însoțită de leziuni cutanate; **-doc** (v. **-doc**), s.n., veziculă fibroelastică, situată la baza organului palpal al unor insecte; **-fag** (v. **-fag**), adj., s.m. și f. 1. Adj. s.m. și f. (Animal) care se hrănește cu sângele altui animal. 2. (Despre viermi) Care se hrănește cu sânge; **-fagie** (v. **-fagie**), s.f. 1. Faptul de a se hrăni cu sânge. 2. Fagocitoză a hematiilor; **-fii** (v. **-fil**), adj., cu frunze purpurii; **-fite** (v. **-fit**), s.f. pl., microorganisme vegetale prezente în sânge; **-fobie** (v. **-fobie**), s.f., teamă morbidă de a vedea sânge; **-gen** (v. **-gen**), adj., s.n. 1. Adj. (Despre un medicament) Care produce sânge sau care face să crească numărul de hematii din sânge. 2. (Despre o maladie) Care își are originea în sânge. 3. S.n. Substanță ferugi-noasă care se găsește în gălbenușul de ou.

4. S.n. Produs alimentar concentrat, obținut din amestecarea sângelui cu lapte și cu diferite substanțe aromatizate; **-genetic** (v. **-genetic**), adj., referitor la hematogeneză; **-geneză** (v. **-geneză**), s.f., proces de formare a sângelui; **-gonie** (v. **-gonie**), s.f., celulă-tulpină; **-grafie** (v. **-grafie**), s.f., descriere a sângelui; **-gramă** (v. **-gramă**), s.f., hemogramă; **-id** (v. **-id**), adj., cu aspect de sânge; **-lit** (v. **-lit**), s.n., arseniat natural de mangan și aluminiu, cristalizat în sistemul romboedric, fiind de culoare roșie; **-litic** (v. **-litic**), adj., referitor la hematoliză; **-liză** (v. **-liză**), s.f., hemoliză; **-log** (v. **-log**), s.m. și f., specialist în hematologie; **-logie** (v. **-logie**), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul morfofiziologiei și patologiei sângelui în vederea determinării numărului, tipurilor și proporției diferitelor elemente figurate; **-metrie** (v. **-metrie**), s.f., examinarea a sângelui în vederea determinării numărului, tipurilor și proporției diferitelor elemente; **-metrie** (v. **-metrie**), s.f., hematometru; **-metru** (v. **-metru**), s.n., retenție patologică a sângelui menstrual în cavitatea uterină; *sin.* **hematometrie**; **-mielie** (v. **-mielie**), s.f., hemoragie în măduva spinării; **-poietic** (v. **-poietic**), adj. care produce celule sanguine; **-poieză** (v. **-poieză**), s.f., proces de formare și dezvoltare a celulelor sanguine; *sin.* **hemopoieză**; **-rahie** (v. **-rahie**), s.f., hemoragie în canalul medular; **-ree** (v. **-ree**), s.f., însușire pe care o au unele insecte de a elimina reflex lichidul repulsive, la nivelul orificiului bucal sau anal, pentru îndepărtarea agresorilor; *sin.* **hemoree** (2); **-scop** (v. **-scop**), s.n., instrument utilizat pentru determinarea numărului de elemente figurate din sânge; **-scopie** (v. **-scopie**), s.f., examinarea a sângelui la microscop; **-spectroscopie** (v. **-spectro**, v. **-scopie**), s.f., examinarea a sângelui cu ajutorul spectroscopului; **-spermie** (v. **-spermie**), s.f., prezență a sângelui în lichidul spermatic; *sin.* **hemospermie**; **-static** (v. **-static**), adj., s.n., hemostatic; **-terapie** (v. **-terapie**), s.f., hemoterapie; **-zoare** (v. **-zoar**), s.n. pl., sporozoaare parazite în sângele animalelor și în tubul digestiv al țânțarului anofel, provocând malarie.

HEMER-, v. **HEMERO-**. ■ **-ant** (v. **-ant**), adj., care înfloarește în timpul zilei; *sin.* **hemerantic**.

HEMERO- „zi, diurn, timpul zilei”. ◊ gr. *hemera* „zi” > fr. *héméro* și *éméro*, engl. *hemero*, germ. *id.*, it. *emero* > rom. *hemero* și *emero*. ■ **-biu** (v. **-biu**), adj., s.n. (organism) cu existență diurnă; **-fonie** (v. **-fonie**), s.f., blocaj verbal manifestat la trezirea din somn, în nevroza anxioasă, epilepsie și schizofrenie; **-log** (v. **-log**), s.m. 1. Autor de calendare. 2. Persoană care studiază problemele legate de calendare; **-logie** (v. **-logie**), s.f., știința de a compune calendare; **-patie** (v. **-patie**), s.f., maladie care nu se produce sau care nu apare decât în

timpul zilei; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., bibliotecă de publicații periodice.

HEMERO- „cultivat, domestic”. ◊ gr. *hemeros* „domestic, cultivat” > fr. *héméro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hemero-*. ■ ~**fii** (v. -fil-), adj. (despre o plantă) care este ușor de cultivat; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante introduse și încetățenite în cultură; ~**fob** (v. -fob), adj. (despre o plantă) care se cultivă greu.

HEMI- (EMI-) „jumătate, doime, pe jumătate”. ◊ gr. *hemi* „pe jumătate” > fr. *hémi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *emi-* > rom. *hemi-* și *emi-*. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere limitată la o sin-gură parte a corpului; ~**alogen** (v. alo-, v. -gen₁), adj., referitor la două animale care fac parte din aceeași specie, dar care diferă între ele printr-un singur haplotip; *sin. semialogen*; ~**alopoliploid** (v. alo-, v. poliplo-, v. -id), adj. (despre un aloplloid) care rezultă din încrucișarea unor specii îndepărtate filogenetic; ~**ambliopie** (v. ambii-, v. -opie), s.f., scădere a acuității vizuale la nivelul centrilor nervoși, afectând jumătate din câmpul vizual; ~**angiocarp** (v. angio-, v. -carp), adj. (despre fungi) care prezintă fructificații pe jumătate închise; *sin. hemian-giocarpic*; ~**angiocarpic** (v. angio-, v. -carpic), adj., hemiangiocarp*; ~**ascomicete** (v. asco-, v. -micete), s.f. pl., grupă din clasa ascomicetelor, cuprinzând ciuperci cu asce descoperite pe jumătate și lipsite de hife ascogene sau de ascocarp; ~**asomatognozie** (v. asomato-, v. -gnozie), s.f., ignorarea unei jumătăți a corpului; ~**atrofie** (v. -afie), s.f., atrofiere limitată numai la o jumătate a corpului sau a unui organ; ~**autofite** (v. auto-, v. -fit), s.f. pl., plante parazite, prezentând clorofilă; ~**autopoliploid** (v. auto-, v. poliplo-, v. -id), adj., s.m. (autopoliploid) care rezultă din poliploidizarea hibridilor din populații aparținând aceleiași specii; ~**biotrof** (v. bio-, v. -trof), adj. (despre un agent patogen) care se hrănește din celulele vii ale gazdei; *sin. hemi-biotrofic*; ~**biotrofic** (v. bio-, v. -trofic), adj., hemibiotrof*; ~**cardie** (v. -cardie), s.f., malformație congenitală, care constă în prezența a numai două dintre cele patru camere normale ale inimii; ~**cariont** (v. cari-, v. -ont), s.n., nucleu cu un număr simplu (haploid) de cromozomi; ~**cariotip** (v. cario-, v. -tip), s.n., complement cromozomal prezent într-un gamet; ~**carp** (v. -carp), s.n., jumătate a unui fruct compus din două carpele; ~**cefal** (v. -cefal), adj. (despre o larvă) cu capul nedevelopat; ~**cefalic** (v. -cefalic), adj., care prezintă hemicefalie*; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., anomalie congenitală reprezentând o encefalie parțială, caracterizată prin absența creierului; ~**chineză** (~**cineză**, ~**kineză**) (v. -chineză), s.f., distribuție anormală a cromozomilor în procesul anafazei; ~**ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre o plantă) la care unele elemente fo-

rale sunt dispuse în cercuri concentrice, iar altele, în spirală; ~**ciclu** (v. -ciclu), s.n., construcție sau spațiu mare în formă de semicerc; ~**cistectomie** (v. cist/o-, v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unei jumătăți din vezica urinară; ~**cleistocarp** (v. cleisto-, v. -carp), adj. (despre fungi) cu carpozomul la început acoperit, din care, la maturitate, ies organele de fructificație; *sin. hemicleistocarpic*; ~**cleistocarpic** (v. cleisto-, v. -carpic), adj., hemicleistocarp*; ~**cleistogam** (v. cleisto-, v. -gam), adj. (despre o floare) care în perioada polenizării se deschide numai pe jumătate; *sin. hemicleistogamic*; ~**clonie** (v. -clonie), s.f., contracție musculară bruscă și involuntară, manifestată la o jumătate de corp; ~**colectomie** (v. col/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei jumătăți de colon; ~**cranie** (v. -cranie), s.f., durere localizată la o jumătate a craniului; ~**criptofite** (v. cripto-, v. -fit), adj., s.f. pl., (plante) cu organele vegetative hibernante, situate la suprafața solului sau la mică adâncime; ~**cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom constituit dintr-o singură cromatidă, prezent în unele celule; ~**decandru** (v. dec/a-, v. -andru), adj. (despre o floare) care prezintă cinci stamine; ~**dibioză** (v. di-, v. -bioză), s.f., dibioză relativă, deoarece epibiotul depinde de hipobiot, de la care primește seva; ~**digin** (v. di-, v. -gin), adj. (despre ovar) care prezintă două carpele; ~**edrie** (v. -edrie), s.f., caracteristică a unor cristale de a nu prezenta modificări decât pe jumătate din muchii; ~**encefal** (v. -encefal), s.m., monstru care prezintă hemiencefalie; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., aplazie cerebrală, limitată la o emisferă; ~**endobiotic** (v. endo-, v. -biotic), adj. (despre un parazit) care trăiește parțial în interiorul gazdei și, parțial, la exteriorul acesteia; ~**fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f. pl., semiarbuști numai cu părțile vegetative inferioare lemnoase și cu muguri de reînnoire aproape de suprafața solului; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., incapacitate de a vorbi cu voce tare; ~**gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Fecundație incompletă, în cadrul căreia are loc numai plasmogamia, nu și cariogamia. 2. Inducere a germinării gametului feminin sau a ovulului de către mascul, fără copulație; ~**gamopetal** (v. gamo-, v. -petal), adj., cu petalele concrescute numai în partea lor inferioară; ~**gamotrop** (v. gamo-, v. -trop), adj. 1. Care prezintă mișcări gamotropice incomplete pentru ușurarea polenizării. 2. (Despre o floare) Cu mișcări incomplete de deschidere și de închidere; *sin. hemigamotrop*; ~**gamotrop** (v. gamo-, v. -tropic), adj., hemigamotrop* (1, 2); ~**gnat** (v. -gnat), adj., care prezintă hemignatie; ~**gnatie** (v. -gnatie), s.f., absență congenitală a unei jumătăți a maxilarului inferior; ~**haploid** (v. haplo-, v. -id) adj. (despre o celulă) care are doar

jumătate din numărul haploid de cromozomi caracteristic speciei; **-laringectomie** (v. laring/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei jumătăți din laringe; **-macroencefalie** (v. macro-, v. -encefalie), s.f., hipertrofie limitată doar la o emisferă cerebrală; **-macroglisie** (v. macro-, v. -glisie), s.f., hipertrofie limitată la o jumătate a limbii; **-mei** (v. -mei₁), s.m., monstru care prezintă hemimelie; **-melie** (v. -melie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin absența extremităților membrelor superioare și inferioare; **-mezofitic** (v. mezo-, v. -fitic), adj., care face trecerea de la mezofitic la xerofitic; **-mimie** (v. -mimie), s.f., modificare uni-laterală a expresiei faciale; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un mineral) care prezintă hemimorfie; **-morfie** (v. -morfie), s.f., proprietate a substanțelor cristalizate de a avea axe polare de simetrie; *sin.* **hemimorfism**; **-morfism** (v. -morfism), s.n., hemimorfie*; **-nefrectomie** (v. nefr/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unuia dintre cei doi rinichi, în cazul unei malformații congenitale renale; **-opie** (v. -opie), s.f., restricție a vederii unei părți laterale a câmpului vizual binocular; **-pag** (v. -pag), s.m., monstru dublu monomfalian, cu aderența laterală a regiunii toracice și a gâtului; **-pareunie** (v. -pareunie), s.f., imposibilitatea de copulație completă, datorită malformației organelor genitale feminine; **-pareză** (v. -pareză), s.f., reducere a forței, vitezei și amplitudinii mișcărilor voluntare într-una din jumătățile corpului, din motive organice sau funcționale; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie localizată într-o jumătate de corp, consecutivă unor leziuni cerebrale; **-pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre un sediment) care aparține adâncurilor marine și oceanice între 800 și 2400 m; **-pentacotil** (v. penta-, v. -cotil), adj., care are cinci cotiledoane, din care unul despicat; **-plegic** (v. -plegic), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de hemiplegie; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a unei jumătăți laterale a corpului; *sin.* **hemiplexie**; **-plexie** (v. -plexie), s.f., hemiplegie*; **-ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte hemimetabole, cu aripile anterioare chitinizate la jumătatea bazală și membranoase la jumătatea terminală; **-saprofitie** (v. sapro-, v. -fit), s.f. pl., plante saprofite care posedă și aparat clorofilian; **-sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., reducere la jumătate a pulsului sanguin; **-somatognozie** (v. somato-, v. -gnozie), s.f., tulburare a somatognoziei, care constă în indiferența bolnavului față de paralizia unei părți a corpului; **-spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spasmodică produsă cu intensitate redusă; **-spondilie** (v. -spondilie), s.f., anomalie congenitală, constând în lipsa unei jumătăți a coloanei vertebrale; **-terie** (v. -terie), s.f., anomalie a organelor axiale și apendiculare ale plantelor;

-termic (v. -termic), adj., referitor la hemitermie; **-termie** (v. -termie), s.f., fenomen de ascensiune termică numai la o jumătate a corpului; **-terofite** (v. tero₁-, v. -fit), s.f. pl., plante bianuale, care, la sfârșitul primului an, hibermează, iar în al doilea an înfloresc și fructifică; **-trigin** (v. tri-, v. -gin), adj., cu două pistile concrescute până la jumătate, iar cu al treilea liber; **-trop** (v. -trop), adj. 1. Cu ovulul aflat pe partea hilului. 2. (Despre o floare) Care este semiadaptat pentru polenizare prin anumite grupe de insecte; *sin.* **hemitropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., hemitrop* (2); **-tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unor grupuri de cristeale, de aceeași formă și de aceeași natură, de a avea poziția indivizilor unu față de altul, obținută prin rotirea unuia dintre aceștia în jurul unui ax; **-xerofite** (v. xero-, v. -fit), s.f. pl., plante adaptate parțial la condiții de sol cu umiditate scăzută; **-zigotie** (v. -zigotie), s.f., condiție în care numai o alelă dintr-o celulă este prezentă.

-HEMIE, v. -EMIE.

HEMO- „sânge, globule roșii, sanguin, hematic, purpuriu”. ◊ gr. *haima* „sânge” > fr. *hémo-*, engl. *id.*, germ. *hāmo-*, lat. sav. *haemo-* > rom. *hemo-*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., biologie a sângelui; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la hemoblaste; **-blaste** (v. -blast), s.n. pl., celule-tulpină; *sin.* **hemocitoblaste**; **-cel** (v. -cel₁), s.n., cavitate a corpului la unele nevertebrate, originară din fragmentarea mezodermului sub formă de sinusuri sau lacune pline cu sânge în blastocel; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă sanguină; **-citoblaste** (v. cito-, v. -blast), s.n. pl., hemoblaste*; **-citofagie** (v. cito-, v. -fagie), s.f., fenomen de citofagie, care se manifestă la celulele sângelui și la organele hematopoietice; **-citofizie** (v. cito-, v. -ftizie), s.f., mieloză aplazică; **-citolitic** (v. cito-, v. -litic₂), adj., relativ la hemocitoliză; **-citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a hemocitelor; **-citometric** (v. cito-, v. -metric), adj. (despre un procedeu) pentru determinarea concentrației spermei în spermatozoizi cu ajutorul unei camere de numărare; **-citometru** (v. cito-, v. -metru₁), s.n., dispozitiv de măsurare a hematiilor; **-citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., diminuare a numărului de celule din sânge; **-poieză** (v. -poieză), s.f., proces de formare a hemocitelor; **-citotripsie** (v. cito-, v. -tripsie), s.f., proces de zdrobire a hemocitelor din cauza presiunii intracelulare; **-citozoare** (v. cito-, v. -zoar), s.n. pl., protozoare parazite ale hematiilor; **-clastic** (v. -clastic), adj., referitor la hemoclazie; **-clazie** (v. -clazie), s.f., scădere a numărului de leucocite din masa sanguină; **-colecist** (v. cole-, v. -cist), s.n., acumulare de sânge în vezicula biliară; **-conie** (v. -conie), s.f., grupare de corpusculi observați în sânge la ultramicroscop, prezentând mișcări browniene;

~**crinie** (v. -crinie), s.f., vărsare a hormonilor în sânge; ~**crinoterapie** (v. crino₂-, v. -terapie), s.f., utilizare în scop terapeutic a unui amestec injectabil de sânge și de extract glandular; ~**crioscopie** (v. crio₁-, v. -scopie), s.f., determinare a punctului de înghețare a sângelui; ~**chromi** (v. -chrom), s.m. pl., pigmenți sanguini, transportori de oxigen; ~**chromic** (v. -chromic), adj., referitor la hemocromi; ~**chromogen** (v. chromo-, v. -gen₁), s.m., compus rezultat din combinarea heliului cu diverse substanțe azotate; ~**chromometru** (v. chromo-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea procentului de hemoglobină din sânge; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., cultivare și identificare a unor germeni patogeni în sânge, prin însămânțarea lor pe un mediu adecvat; *sin.* **hematocultură**; ~**dinamometrie** (v. dinamo-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a presiunii sanguine cu ajutorul hemodinamometrului; ~**dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea presiunii sanguine; ~**distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., proces de distrofie a sângelui; ~**dromograf** (v. dromo-, v. -graf), s.n., debitmetru bazat pe deplasarea variabilă de către curentul sanguin a unei supape, ale cărei mișcări sunt înregistrate pneumatic; ~**dromometrie** (v. dromo-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a vitezei sanguine cu ajutorul hemodromometrului; ~**dromometru** (v. dromo-, v. -metru₁), s.n., aparat de măsurat viteza de circulație a sângelui în vene și artere; ~**fag** (v. -fag), adj. **1.** (Despre un organism) Care se hrănește cu sânge. **2.** (Despre o celulă fagocitară) Care distruge celulele roșii; ~**fii** (v. -fii₁), adj., s.m. și f. (persoană) atinsă de hemofilie; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., maladie a sângelui, caracterizată printr-o predispoziție patologică la hemoragii, datorită insuficienței puteri de coagulare sanguină; ~**genic** (v. -genic), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de hemogenie; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., afecțiune caracterizată prin hemoragii survenite spontan, ca urmare a scăderii pronunțate a numărului de trombocite; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., analiză prin care se stabilește compoziția sângelui; *sin.* **hematogramă**; ~**histioblast** (v. histio-, v. -blast), s.n., celulă din țesutul reticulohistocitar din măduva osoasă, cu citoplasma ușor bazofilă, reprezentând sursa nediferențiată, a celulelor sanguine; ~**histioblastic** (v. histio-, v. -blastic), adj., referitor la hemohistioblaste; ~**id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu sângele; ~**leucogramă** (v. leuco-, v. -gramă), s.f., analiză de laborator constând în notarea hematiilor și a leucocitelor; ~**limfă** (v. -limfă), s.f., lichid organic din aparatul circulator al nevertebratelor, corespunzător sângelui; ~**litic** (v. -litic₂), adj., care distruge hematiile; ~**liză** (v. -liză), s.f., fenomen de distrugere patologică a globulelor roșii din sânge; *sin.* **hema-**

toliză; ~**manometru** (v. mano-, v. -metru₁), s.n. **1.** Aparat pentru dozarea hemoglobinei din sânge. **2.** Aparat pentru determinarea cantității de hemoglobină din sânge; ~**neurocrinie** (v. neuro-, v. -crinie), s.f., vărsare a hormonilor hipofizari în sistemul nervos prin mijlocirea circulației porte hipotalamohipofizare; ~**patic** (v. -patic), adj., referitor la hemopatie; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile sângelui; ~**poietic** (v. -poietic), adj., relativ la hemopoieză; ~**poieză** (~**poeză**) (v. -poieză), s.f., hematopoieză*; ~**proctie** (v. -proctie), s.f., hemoragie anală; ~**ptizie** (v. -ptizie), s.f., eli-minare de sânge pe gură, provocată de o hemoragie a căilor respiratorii; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., izbucnire a sângelui din vene și artere; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere abundentă de sânge, cauzată de ruperea unui vas sanguin; ~**ree** (v. -ree), s.f. **1.** Curgere de sânge. **2.** Hematoree; ~**rinie** (v. -rinie), s.f., hemoragie nazală, provocată de ruperea unui vas de sânge; ~**spermie** (v. -spermie), s.f., hematospemie*; ~**static** (v. -static), adj. s.n. (medicament) care oprește o hemoragie; *sin.* **hematostatic**; ~**stază** (v. -stază), s.f., oprire a unei hemoragii prin mijloace proprii organismului sau prin procedee medicale; ~**tahometru** (v. taho-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea vitezei de circulație a sângelui; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unei boli prin transfuzii de sânge; *sin.* **hematoterapie**; ~**tipologie** (v. tipo-, v. -logie₁), s.f., determinare tipologică a unei populații cu ajutorul grupelor sanguine; ~**toxic** (v. -toxic), adj., relativ la hemotoxie; ~**toxie** (v. -toxie), s.f., intoxicație a sângelui; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre un virus) care se fixează electiv pe celulele sanguine; *sin.* **hemotropic**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., hemotrop*. **HENDECA-, v. ENDECA-**. **HENO-** „unul, unul singur”. ◊ gr. *heis, henos* „unul” > fr. *héno-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *heno-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., doctrină filozofică plotiniană, potrivit căreia principiul ultim al lucrurilor este Unu. **HEORTO-** „sărbătoare”. ◊ gr. *heorte* „sărbătoare, zi festivă” > fr. *héorto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *heorto-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiu asupra sărbătorilor grecești. **HEPAT-, v. HEPATO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea ficatului; *sin.* **hepatodinie**; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a unei părți din ficat; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., hepatalgie*. **HEPATICO-** „de ficat, canal hepatic”. ◊ gr. *hepatikos* „referitor la ficat” > fr. *hépatico-*, engl. *id.*, germ. *hepatiko-*, lat. sav. *hepatico-* > rom. *hepatico-*. ■ ~**duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între canalul hepatic și duoden; ~**enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., crearea operatorie a unei anasto-

moze între canalul hepatic și un segment al intestinului subțire; ~**gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între canalul hepatic și stomac; ~**logie** (v. -logie), s.f., studiul plantelor criptogame hepatice; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între canalul hepatic și un segment al tubului digestiv; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a canalului hepatic.

-**HEPATIE** „ficat, glandă hepatică”. ◊ gr. *hepar*, *hepatos* „ficat” > fr. *hépatie*, germ. *id.* > rom. *-hepatie*.

HEPATO- „ficat, de ficat, hepatic”. ◊ gr. *hepar*, *hepatos* „ficat” > fr. *hépato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hepato-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a ficatului; ~**clt** (v. -cit), s.n., celulă hepatică; ~**citic** (v. -citic), adj., referitor la hepatocite; ~**citofagie** (v. cito-, v. -fagie), s.f., aspect lezional apărut în urma fagocitării unor celule hepatice; ~**crinie** (v. -crinie), s.f., secreție hepatică; ~**enterostomie** (v. entero-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de creare a unui anastomoze între o zonă a glandei hepatice și un segment al intestinului subțire; ~**gastrostomie** (v. gastro-, v. -stomie), s.f., operație prin care se creează o anastomoză între glanda hepatică și stomac; ~**gen** (v. -gen), adj., care este produs de ficat; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a ficatului; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., imagine fotografică obținută în urma unei hepatografii; ~**lît** (v. -lît), s.n., calcul hepatic; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la hepatolit; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în hepatologie; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază anatomia, fiziologia și patologia ficatului; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., ramoliment al ficatului; ~**manometrie** (v. mano-, v. -metrie), s.f., măsurare a presiunii hepatice; ~**manție** (v. -manție), s.f., precizare prin examinarea ficatului animalelor sacrificate; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., mărire patologică a ficatului; ~**necroză** (v. -necroză) s.f., distrugere celulară în cursul unor procese infecțioase ale ficatului; ~**nefromegalie** (v. nefro-, v. -megalie), s.f., mărire patologică a ficatului și a rinichilor; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie a ficatului; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație de fixare chirurgicală a glandei hepatice deplasate; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare în jos a ficatului; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., operație de suturare a unei plăgi hepatice; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie hepatică; ~**ree** (v. -ree), s.f., supersecreție biliară; ~**rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a ficatului; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a ficatului; ~**splénomegalie** (v. spleno-, v. -megalie), s.f., mărire patologică a ficatului și a splinei; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei derivații biliare; ~**terapie** (v. -terapie), s.f. 1. Tratament medical al bolilor hepatice. 2. Tratament pe bază de extracte hepatice; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a ficatului; ~**toxemie** (v. tox/o-, v. -emie), s.f., in-

toxicăție de origine hepatică; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre un virus) care are afinitate pentru ficat; *sin.* **hepatotropic**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., hepatotrop*.

HEPT-, v. **HEPTA-**. ■ ~**acant** (v. -acant), adj., cu șapte spini; ~**andrie** (v. -andrie), s.f., stare a florilor cu androceul format din șapte stamine; ~**andru** (v. -andru), adj., care prezintă șapte stamine libere; ~**aploid** (v. aplo-, v. -id), adj. (despre o celulă sau despre un organism) care are șapte seturi haploide de cromozomi; ~**odont** (v. -odont), adj., care are șapte dinți.

HEPTA- „șapte, de șapte ori”. ◊ gr. *hepta* „șapte” > fr. *hepta-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *hepta-*. ■ ~**edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu șapte fețe; ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu șapte frunze sau foliole; ~**gin** (v. -gin), adj., cu gineceul format din șapte pistile sau carpele; *sin.* **heptaginic**; ~**ginic** (v. -ginic), adj., heptagin*; ~**gon** (v. -gon₂), s.n., poligon cu șapte laturi și cu șapte unghiuri; ~**mer** (v. -mer), adj. 1. Divizat în șapte părți. 2. Format din șapte părți; ~**petal** (v. -petal), adj., care are șapte petale; ~**pod** (v. -pod), adj., care are șapte picioare; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu șapte semințe; ~**stih** (v. -stih), adj. (despre frunze alterne) dispus pe șapte rânduri.

HERBI- „plante erbacee”. ◊ lat. *herba* „iarbă” > fr. *herbi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *herbi-*. ■ ~**col** (v. -col), adj. (despre un agent patogen) care parazitează plantele erbacee.

HERCO- „barieră, obstacol”. ◊ gr. *herkos* „gard, zid” > fr. *herco-*, engl. *id.*, germ. *herko-*, lat. sav. *herco-* > rom. *herco-*. ■ ~**gam** (v. -gam), adj. (despre o floare) la care autofecundația este imposibilă; ~**gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Imposibilitate a autofecundării sau a autopolenizării din cauza modului de poziție a antelor și a stigmatelor. 2. Polenizare prin intermediul insectelor.

HERNIO- „hernie, herniar”. ◊ lat. *hernia* „vătămare, hernie” > fr. *hernio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hernio-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., în formă de hernie; ~**laparotomie** (v. laparo-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cavității peritoneale, utilizată în tratamentul herniilor voluminoase ale intestinului gros; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care tratează despre hernie; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a unui sac herniar; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., hernie a unei anse de intestin gros printr-o breșă parietală; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., consolidare a peretelui prin sutură la arcada crurală, după rezecția sacului herniar; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în herniile strangulate, pentru debridarea inelului herniar; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație reparatorie a unei hernii.

HERPETI- „herpes, herpetic”. ◊ lat. *herpes*, *etis* „pecingine, herpes” > fr. *herpéti-*, germ. *id.*,

engl. *id.* > rom. *herpeti-*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre o inflamație) cu aspect de herpes.

HERPETO- (ERPETO-) „reptile, șerpi”. ◇ gr. *herpeton* „șarpe, reptilă” > fr. *herpéto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *herpeto-* și *erpeto-*. ■ **~fag** (v. -fag), adj. (despre un animal) care se hrănește cu reptile; **~fagie** (v. -fagie), s.f., faptul de a se hrăni exclusiv cu reptile; **~id** (v. -id), adj., în formă de reptilă; **~log** (v. -log), s.m. și f., specialist în herpetologie; **~logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul reptilelor.

HETER-, v. **HETERO-**. ■ **~acant** (v. -acant), adj., cu spini diversificați ca formă și ca număr; **~adelf** (v. -adelf), s.m., făt teratologic format din doi indivizi, din care parazitul, lipsit de cap, este implantat în epigastrul individului autozit; **~adelfie** (v. -adelfie), s.f., dezvoltare inegală a carpelor aderente; **~adenie** (v. -adenie), s.f., anomalie în formarea sau localizarea țesutului glandular; **~andric** (v. -andric), adj., heterandru*; **~andru** (v. -andru), adj. (despre o floare) care are staminele sau anterele de lungimi și forme diferite; **~ant** (v. -ant), adj., care are flori cu stamine diferite; **~anterie** (v. -anterie), s.f., deosebire de formă, dimensiune, poziție și funcții între staminele aceleiași flori sau specii; **~antie** (v. -antie), s.f., stare a florilor cu stamine diferite, la aceeași plantă; **~auxeză** (v. -auxeză), s.f. 1. Creștere anormală a unei părți a corpului sau a unui organ. 2. Dezvoltare inegală a organelor vegetale pe laturile opuse; **~odont** (v. -odont), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre un animal) Care are dinții diferențiați în incisivi, canini, premolari și molari. 2. S.n. pl. Ordin de lamelibranchiate cu dinții diferențiați; **~oic** (v. -oic), adj. 1. (Despre un microorganism) Cu ciclul vital succesiv pe diferite plante-gazdă. 2. Cu anteridii și oogoaane pe filamente deosebite; **~onim** (v. -onim), adj., s.n. 1. Adj. Care nu are același nume. 2. Adj. (Despre un organ anatomic simetric) Care se află în relație de opoziție. 3. S.n. Echivalentul unui cuvânt în altă limbă; **~onimic** (v. -onimic), adj., relativ la heteronimie; **~onimie** (v. -onimie), s.f., utilizare a unor perechi de cuvinte din radicale diferite, moștenite sau împrumutate; **~orexie** (v. -orexie), s.f., pervertire a gustului la animale.

HETERO- (ETERO-) „diferit, deosebit, inegal, diferențiat”. ◇ gr. *heteros* „altul, diferit” > fr. *hétéro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, it. *etero-* > rom. *hetero-* și *etero-*. ■ **~bafie** (v. -bafie), s.f., colorație diferită la organele vegetale, care sunt, în mod obișnuit, incolore; *sin.* **heterocromie** (2); **~blast** (v. -blast), s.n., strat tisular care se dezvoltă sub o formă diferită de a țesutului de origine; **~blastic** (v. -blastic), adj. (despre un organism) cu dezvoltare diferită, prezentând o evidentă tranziție între forma juvenilă și cea adultă; **~cariont** (v. -cariont), s.n. 1. Celulă cu nulcee genotipic diferite. 2. Organism având în celule două tipuri de nucleu, dife-

rențiate genetic; **~cariotip** (v. cario-, v. -tip), s.n., celulă diploidă în care unul dintre cromozomii unei perechi oarecare prezintă o anomalie structurală; **~carp** (v. -carp), adj., cu mai multe forme sau feluri de fructe; **~carpie** (v. -carpie), s.f., prezența de fructe heteromorfe la aceeași plantă; **~cefal** (v. -cefal), s.m., monstru fetal având două capete de mărimi diferite; **~ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din cretacicul inferior, cu cochilia, la început, turculată, apoi dreaptă și terminată cu o cârjă; **~cerc** (v. -cerc), adj. (despre înotătoarea caudală) format din lobi inegali, cel dorsal fiind mai mare decât cel ventral; **~cheirie** (v. -cheirie) s.f., alocheirie*; **~ciclic** (v. -ciclic) adj. 1. (Despre un compus organic) Care are în ciclu, pe lângă atomi de carbon și atomi ai altor elemente. 2. (Despre o floare) Cu vesticile neuniforme sau cu piese inegale; **~ciclu** (v. -ciclu), s.n., compus organic ciclic care conține, pe lângă atomi de carbon, și atomi ai altor elemente; **~cineză** (v. -cineză), s.f., proces meiotic heterotipic; **~cist** (v. -cist), s.n., celulă globuloasă mare, prezentă la algele albastre filamentoase, cu rol în procesul de înmulțire; **~clin** (v. -clin), adj., cu polenizare încrucișată; **~conte** (v. -cont), s.f. pl., grupă de alge verzi cu tal unicelular sau pluricelular filamentos, cu zoosporii având doi flageli inegali, **~coric** (v. -coric), adj. (despre o specie) care face parte din două sau mai multe formații vegetale diferite; **~cotii** (v. -cotii), adj., cu cotiledoane inegale; **~cotilie** (v. -cotilie), s.f., inegalitate a cotiledoanelor; **~crin** (v. -crin), adj., cu secreții diferite; *sin.* **alocrin**; **~croic** (v. -croic), adj., care prezintă inegalități de colorație; **~crom** (v. -crom), adj. (despre flori) de culori diferite; **~cromatic** (v. -cromatic), adj. (despre flori) care prezintă colorație diferită, cea centrală față de cea marginală; **~cromazie** (v. -cromazie), s.f., colorație diferită a organelor vegetale; **~cromie** (v. -cromie), s.f. 1. Anomalie congenitală caracterizată prin colorarea diferită a irisurilor. 2. Heterobafie*; **~cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom sexuat deosebit ca formă, dimensiuni și conținut de autozom sau eucromozom; **~cron** (v. -cron), adj., care se formează sau care se produce în timpuri diferite; **~cronie** (v. -cronie), s.f., dezvoltare a unor organe în momente diferite ale embriogenezei unor specii înrudite; **~dactil** (v. -dactil), adj., cu degete diferite ca formă și mărime; **~derm** (v. -derm), adj., cu tegument diferit; **~dicogamie** (v. dico-, v. -gamie), s.f., prezența la aceeași specie de flori proterandrice și proteroginice; **~dim** (v. -dim), s.m., monstru dublu, în care unul dintre indivizi este mic și imperfect, fiind prins pe fața anterioară a corpului individului principal; **~dinam** (v. -dinam), adj. 1. Cu predominanța unuia dintre organele de reproducere, în cazul florilor hermafrodite. 2. (Despre un hibrid) Cu predominanța unuia dintre caracterele părintești; *sin.* **heterodinamic**; **~dinamic** (v. -dinamic), adj. (hete-

rodinam* (2); ~**distilie** (v. di-, v. -stilie), s.f., dimorfism floral cu stile lungi și stamine scurte sau invers; ~**drom** (v. -drom), adj. (despre un organ vegetal) care este orientat în direcții diferite, ~**fag** (v. -fag), adj. 1. Cu nutriție variată. 2. Care parazitează pe plante diferite; ~**fazic** (v. -fazic), adj., care prezintă mai multe faze de dezvoltare în cursul ciclului evolutiv; ~**fenie** (v. -fenie), s.f., apariția neașteptată a unei anomalii structurale la indivizii unei familii vegetale; ~**fenogamie** (v. fenogamie), s.f., reproducere a vegetalelor prin indivizi fenotipic diferiți; ~**fiadic** (v. -fiadic), adj. (despre o plantă) cu tulpini fertile și sterile diferite la una și aceeași tulpină; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze diferite pe aceeași plantă; ~**filie** (v. -filie₂), s.f., prezența unor frunze de forme și dimensiuni diferite pe aceeași plantă; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante autotrofe, capabile să-și prelucreze și substanțele nutritive luate din substrat sau pe cele de natură organică; ~**fitic** (v. -fitic), adj., care are două feluri de spori, formați pe saprofiti diferiți; ~**fon** (v. -fon), adj., relativ la heterofonie; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., discordanță provenită din devierea incidentală a vocilor mai multor cântăreți care improvizează aceeași melodie; ~**forie** (v. -forie), s.f., tulburare funcțională a vederii binoculare, provocată de un dezechilibru oculomotor, cu tendință mare de fuionare; ~**gam** (v. -gam), adj. 1. (Despre un organism vegetal) Care are mai multe feluri de flori. 2. Care prezintă flori discale și marginale de diferite sexe în același antodiu. 3. Care prezintă heterogamie; ~**gametangiogamie** (v. gamet/o-, v. angio-, v. -gamie), s.f., gametangiogamie între gametangi de sex diferit; ~**gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., gametange femei și mascul pe același tal, specific fungilor; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., copulație totală a doi gameți deosebiți ca formă, dimensiuni și sex; ~**gamogonie** (v. gamo-, v. -gonie), s.f., copulație a gameților de sex diferit; ~**gen** (v. -gen₁), adj. 1. (Despre un caracter) Care își are originea în afara organismului. 2. (Despre indivizi și caractere) Cu altă origine decât a populației căreia îi aparține. 3. (Despre un organism) Alcătuit din mai multe elemente diferite ca formă, funcție sau origine. 4. (Despre un grup sistematic) Care include genuri sau specii cu origini diferite; ~**genetic** (v. -genetic), adj. 1. (Despre un organism) Derivat din strămoși diferiți. 2. (Despre o împerechere meiotică) În care cromozomii sunt proveniți din specii diferite. 3. (Despre un organism poliploid) Care conține alele diferite pe același locus; ~**geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Geneza unor urmași neasemănători în cadrul aceleiași specii. 2. Alternanță de generații; ~**genic** (v. -genic), adj. 1. (Despre un poliploid) Care are alele diferite pe același locus. 2. (Despre un gamet) Care are două alele ale aceleiași gene; ~**genie** (v. -genie₁), s.f. 1. Formare, în cadrul unui ciclu evolutiv, a două sau a

mai multor generații, diferite din punct de vedere morfologic, fiziologic, și cariologic. 2. Condiție ca un caracter fenotipic să fie determinat de gene diferite; ~**gin** (v. -gin), adj. (despre o colonie de insecte) cu două sau mai multe tipuri de femele; ~**gnat** (v. -gnat), adj., s.f. pl. 1. Adj. (Despre un făt teratologic) Care are maxilarele inegale. 2. S.f. pl. Echinide exocidice cu aparatul masticator format din cinci piese inegale; ~**gonic** (v. -gonic), adj., referitor la heterogonie; ~**gonie** (v. -gonie), s.f. 1. Condiția în care o specie are un ciclu de reproducere particular. 2. Formarea pe același individ a două sau trei tipuri de flori diferite din punctul de vedere al structurii androceului. 3. Însușire a unor specii de a prezenta una sau mai multe reproduceri partenogenetice urmate de una sexuată. 4. Alternare a generației hermafrodite, cu una sau mai multe generații partenogenetice, la trematode și rotifere; ~**grafe** (v. -grafie), s.f., ortografie eterogenă; ~**id** (v. -id), adj. (despre un organ vegetal) cu forme și mărimi diferite; ~**lexe** (v. -lexă), adj., s.n. pl. (antonomie) care au radicali diferiți; ~**litic** (v. -litic₂), adj., care distruge celulele vii; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de dizolvare sau de distrugere a celulelor sub acțiunea unor agenți străini; ~**log** (v. -log), adj. 1. Care provine din descendenți diferiți. 2. Care este deosebit din punct de vedere morfologic. 3. Care aparține unor specii diferite. 4. (Despre ser, grefă etc.) Care provine de la o altă specie; ~**mal** (v. -mal), adj. (despre o frunză) îndreptat în toate direcțiile; ~**mer** (v. -mer), adj. 1. Format din mai multe părți morfologice sau anatomice. 2. Cu diviziuni inegale sau neuniforme. 3. Cu un număr diferit de elemente în verticilul floral. 4. (Despre go-nidii) Dispūs în straturi; ~**meric** (v. -meric), adj. (despre gene) care participă inegal la formarea unui caracter cantitativ; ~**mericarpie** (v. meri-, v. -carpie), s.f., heterocarpie între mericarpiile aceluiași fruct; ~**merie** (v. -merie), s.f. 1. Influență reciprocă diferită a factorilor ereditari multipli. 2. Inegalitate numerică sau neuniformitate a părților sau a segmentelor unor organe ale aceleiași specii; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f. 1. Heteroplazie în care se produc devieri cantitative de la normal. 2. Utilizare în aceeași strofă și în același poem a două sau a mai multor tipuri de vers; ~**mezogamie** (v. mezo-, v. -gamie), s.f., prezența mai multor moduri de polenizare la aceeași specie; ~**mixie** (v. -mixie₁), s.f., reproducere sexuată prin fuziunea nucleilor genotipic diferiți; ~**morf** (v. -morf), adj. 1. (Despre substanțe) Care prezintă două sau mai multe forme cristaline diferite. 2. Diferit ca formă și ca dimensiuni. 3. (Despre o colonie vegetală) Format din indivizi diferiți ca formă și funcție. 4. (Despre cromozomi) Care diferă din punct de vedere morfologic. 5. (Despre boli și malformații) Care prezintă forme variate. 6. (Despre frunze, antere etc.) Cu forme diferite; ~**morfic** (v. -morfic), adj. (des-

pre un organ vegetal) cu forme diferite; **~morfie** (v. -morfie, s.f. 1. Heteromorfism* (1). 2. Sterilitate a florilor generată de existența deosebirilor de lungimi între stil și stamine. 3. Conformația diferită a unor organe vegetale sau animale; **~morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Calitatea a ceea ce este heteromorf; *sin.* **heteromorfie** (1). 2. Schimbare periodică a formei; **~morfoză** (v. -morfoză), s.f. 1. Diversitate morfogenetică. 2. Regenerare a organismului vegetal sub altă formă. 3. Înlocuire a unei porțiuni dintr-un organ distrus; **~nom** (v. -nom), adj., care se supune unor legi provenite din exterior, străine fenomenului respectiv; **~nomie** (v. -nomie), s.f. 1. Caracterul a ceea ce este heteronom. 2. Principiu potrivit căruia voința subiectului nu are în sine rațiunea propriei acțiuni, ci o derivă din rațiuni externe; **~pag** (v. -pag), s.m., făt teratologic dubiu, caracterizat prin faptul că parazitul prezintă un cap și membre pelvine distincte și rudimentare; **~patie** (v. -patie) s.f., alopatie*; **~petal** (v. -petal), adj., cu petale diferite; **~picnoză** (v. -picnoză), s.f., fenomen caracteristic cromozomilor de sex, manifestat printr-o condensare în cursul etapelor timpurii ale gametogenezei; **~plasmă** (v. -plasmă), s.f., țesut vegetal format pe locuri neobișnuite; **~plastic** (v. -plastic), adj., referitor la heteroplastie; **~plastie** (v. -plastie), s.f., operație medicală de transplant chirurgical de la o specie la alta; *sin.* **heterogrefă**; **~plazie** (v. -plazie), s.f. 1. Proces de formare a unui țesut patologic în organism. 2. Formare, pe calea diviziunii celulare, a unor celule sau țesuturi noi pe locurile vătămate, care sunt deosebite de cele normale; **~pode** (v. -pod), s.n. pl., ordin de gasteropode marine, cu piciorul transformat în înotoătoare; **~polimeri** (v. poli-, v. -mer), s.m. pl., molecule polimerizate, compuse din unități structurale diferite; **~ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte cu prima pereche de aripi pe jumătate chitinizată și în rest membranoasă; **~riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini diferite; **~rizie** (v. -rizie) s.f., prezența de rădăcini diferite, contractile sau de nutriție, la aceeași plantă; **~schiză** (v. -schiză), s.f., fragmentare simultană a nucleului-mamă, rezultând mai multe nuclee; **~scopie** (v. -scopie), s.f., capacitate parapsihică de a vedea prin corpuri opace sau prin organele interne ale unui organism; **~sferă** (v. -sferă), s.f., strat al atmosferei situat deasupra homosferei, în care predomină gazele ușoare, dispuse neuniform; **~spermie** (v. -spermie), s.f., prezența de semințe diferite ca formă sau conținut la aceeași plantă; **~spore** (v. -spor), adj., s.f. pl. (plante) care formează două tipuri distincte de spori: unul mai mic (microspor) și altul mai mare (macrospor); **~spori** (v. -spor), s.m. pl., spori deosebiți morfologic și fiziologic; **~sporie** (v. -sporie), s.f., proces de producere a două tipuri de spori; macrospori și microspori; **~static** (v. -static), adj., în care se utilizează o electrizare independentă de aceea a

corpurilor supuse experienței; **~stazie** (v. -stazie), s.f., fenomen biologic care constă în stabilirea unor relații de dominanță între genele nealele; **~stemon** (v. -stemon), adj., cu stamine diferite; **~stemonie** (v. -stemonie), s.f., prezența de stamine de lungimi și forme diferite la aceeași plantă; **~stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) cu stile de lungimi diferite la aceeași plantă; **~stilie** (v. -stilie), s.f., prezența unor stile de lungimi diferite la florile unor plante care aparțin aceleiași specii; **~stom** (v. -stom), adj., cu gura asimetrică; **~tactic** (v. -tactic), adj. (despre o inflorescență) format în moduri diferite: racemos și botritic; **~talic** (v. -talic), adj. (despre ciuperci și alge) la care sexele se dezvoltă pe taluri sau micelii diferite din punct de vedere morfologic și fiziologic; **~taxie** (v. -taxie), s.f. 1. Dispoziție diferită sau anormală a unor organe sau părți din organism. 2. Dereglare a proprietăților fizice ale unui organ anatomic; **~terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli cu mijloace și metode specifice alteia; **~term** (v. -term), adj. (despre un animal) cu temperatura internă a corpului aproape tot timpul variabilă; **~termic** (v. -termic), adj. 1. Referitor la stratul de apă din mări și oceane, situat până la adâncimea de 200 m, unde temperatura este variabilă. 2. Care prezintă diferență de stratificație între diversele păaturi suprapuse ale apei marine sau oceanice; **~termie** (v. -termie), s.f., fenomen care constă în pierderea sezonieră a capacității de încălzire, fiind caracteristic animalelor care hibernează; **~tip** (v. -tip), s.m., monstru dublu în care fătul parazit atarnă de peretele ventral al celui autozit; **~tipic** (v. -tipic) adj. 1. (Despre plante) Care este de alt tip, deosebit de cel obișnuit. 2. Care este reprezentat de prima diviziune meiotică, deosebit de mitoză tipică; **~tipie** (v. -tipie), s.f., monstruoziitate care constă în atașarea individului accesoriu la peretele anterior al corpului individului principal; **~tom** (v. -tom), adj. 1. Cu incizii neregulate. 2. Cu diviziuni sau verticile neuniforme; **~tomie** (v. -tomie), s.f. 1. Ramificație sau segmentare vegetală inegală. 2. Dezvoltare inegală a elementelor învelișului floral; **~top** (v. -top), adj. (despre o plantă) care crește în biotopuri diferite; **~topic** (v. -topic), adj., care apare în alt loc decât în cel normal; **~topie** (v. -topie), s.f., deplasare sau poziție anormală a unui organ anatomic; **~trih** (v. -trih), adj. (despre un organism unicelular) care prezintă cili sau flageli de diferite mărimi; **~tristilie** (v. tri-, v. -stilie), s.f., prezență a stilelor de trei forme la aceeași specie de plantă; **~trof** (v. -trof), adj., s.m. și f. 1. Adj. s.m. și f. (Organism) care utilizează în nutriție substanțe organice, neputând efectua autonom sinteza lor din cele anorganice. 2. Adj. Cu nutriție variată. 3. Adj. Cu dezvoltare inegală a unor părți de organe din cauza nutriției neuniforme; **~trofic** (v. -trofic), adj., care prezintă nutriție variată; **~trofie** (v. -trofie), s.f., mod de hrănire spe-

cific organismelor heterotrofe; ~trop (v. -trop), adj. (despre oul sau embrion) curbat în formă de pot-coavă; *sin. heterotrop; ~tropic* (v. -tropic), adj., heterotrop; ~tropie (v. -tropie), s.f., strabism vizibil, în care ochiul se îndepărtează involuntar de axa vizuală; ~xen (v. -xen), adj., s.m. **1.** Adj. s.m. (Parazit) care în cursul evoluției trece prin mai multe gazde. **2.** Adj. (Despre uredinale) Cu ciclu vital succesiv pe diferite plante-gazdă; **3.** Adj. Care prezintă anteridii și oogoaane pe filamente deosebite; ~zigotic (v. -zigotic), adj., referitor la heterozigotie; ~zigotic (~zigotie) (v. -zigotie), s.f., condiția de a avea cel puțin o pereche de alele diferite într-o pereche de cromozomi diferiți; ~zigoză (v. -zigoză), s.f. **1.** Totalitatea descendenților rezultați din hibridarea a două specii, varietăți sau rase diferite. **2.** Condiția de a avea perechi de alele diferite; *sin. heterozigosis; ~zom* (v. -zom), s.m., cromozom de sex; ~zomie (v. -zomie), s.f., prezență suplimentară sau absență a unuia sau a câtorva cromozomi, într-o celulă sau într-un organism diploid.

HEX-, v. **HEXA-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., care are șase spini; ~andric (v. -andric), adj., care are șase stamine; *sin. hexandru, ~andru* (v. -andru), adj., hexandric; ~ant (v. -ant), adj., care are șase flori; ~aploid (v. -aplo-, v. -id), adj., care prezintă șase seturi haploide de cromozomi; ~odont (v. -odont), adj., cu șase dinți.

HEXA- „șase, de șase ori”. ◊ gr. *hexa* „șase” > fr. *hexa-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hexa-*. ■ ~ciclic (v. -ciclic), adj., cu șase verticile florale; ~dactil (v. -dactil), adj., care are șase degete; ~dactilie (v. -dactilie), s.f., prezența a șase degete la o mână; ~fil (v. -fil), adj., care are șase frunze sau foliole; ~filetic (v. -filetic), adj. (despre un hibrid) provenit din șase linii de descendență; ~genic (v. -genic), adj. (despre un poliploid) care are șase alele pe șase loci diferiți; ~gin (v. -gin), adj., care are șase pistile; *sin. hexaginic; ~ginic* (v. -ginic), adj., hexaginic; ~gon (v. -gon₂), s.n., poligon cu șase laturi și cu șase unghiuri; ~gramă (v. -gramă), s.f., reunire a șase litere; ~mer (v. -mer), adj. (despre un verticil floral) care prezintă șase diviziuni sau părți; ~petal (v. -petal), adj., care are șase petale; ~pod (v. -pod), adj., s.n. pl. **1.** Adj. (Despre un animal) Care are șase picioare. **2.** S.n. pl. Clasă de artropode antenate, cu corpul acoperit de chitină și având șase picioare; ~pter (v. -pter), adj. (despre o insectă) cu șase aripi; ~somatic (v. -somatic), adj. (despre un organism diploid) cu un cromozom oarecare prezent în șase exemplare; ~sperm (v. -sperm), adj., cu șase semințe; ~stemon (v. -stemon), adj., cu șase stamine; ~stih (v. -stih) adj. (despre un organism vegetal) cu părțile componente așezate pe șase rânduri; ~valent (v. -valent), adj. (despre radicali sau elemente) care are valența șase.

-HEXIE, v. -EXIE.

HI-, v. **HIO-**. ■ ~oftalm (v. -oftalm), adj., s.m. (individ) care prezintă hioftalmie; ~oftalmie (v. -oftalmie), s.f., dezvoltare incompletă a fantei palpebrale.

HIAL-, v. **HIALO-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spini transparente.

HIALO- „sticlă, sticlos, transparent, străveziu”. ◊ gr. *hyalos* „sticlă, piatră transparentă” > fr. *hyalo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hialo-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe străvezii; ~cist (v. -cist), s.n., celulă hialină mare, moartă, fiind lipsită de clorofilă; ~cistic (v. -cistic), adj., referitor la hialociste; ~fagie (v. -fagie), s.f., ingerare patologică de sticlă; ~fan (v. -fan), s.n., feldspat de potasiu și bariu, transparent și cu luciu sticlos, fiind prezent în rocile magmatice; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de obiecte de sticlă; ~graf (v. -graf), s.n. **1.** Instrument pentru desenarea mecanică a perspectivei. **2.** Instrument cu care se gravează sticla; ~grafie (v. -grafie), s.f., arta gravării pe sticlă; ~id (v. -id), adj., care are transparența sticlei; ~mer (v. -mer), s.n., porțiune din trombocit cu structură transparentă și granulară; ~mucoide (v. -muco-, v. -id), s.n. pl., substanțe din grupul mucinelor, care sunt prezente în umoarea vitroasă a organismului animal; ~nemă (v. -nemă), s.f., substanța care acoperă cromonema cromozomilor în timpul diviziunii nucleare; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., citohialoplasmă; ~pter (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi transparente; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe străvezii; ~spor (v. -spor), s.m., spor transparent, caracteristic fungilor imperfecti; ~trih (v. -trih), adj., cu fire de păr transparente; ~zom (v. -zom), s.m., granulă încorporată din nucleu.

HIBERNO- „hibernare, hibernat”. ◊ lat. *hiberno-*, are „a ierna” > fr. *hiberno-* > rom. *hiberno-*. ■

~terapie (v. -terapie), s.f., utilizare a hibernației artificiale în scop terapeutic.

HIBO- „curbat, cocoșat”. ◊ gr. *hybos* „curbat, adus, cocoșat” > fr. *hybo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hibo-*. ■ ~fil (v. -fil), adj., cu frunze curbate; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe curbate.

HIBRIDO- „hibrid, încrucișat”. ◊ lat. *hybrida* „hibrid, metis” > fr. *hybrido-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hibrido-*. ■ ~gamie (v. -gamie), s.f., polenizare între flori din specii diferite.

HIDAT-, v. **HIDATO-**. ■ ~enterocel (v. entero-, v. -cel₂), s.n., hernie intestinală, complicată cu hidrocel; ~odă (v. -odă), s.f., structură epidermică a frunzei, având funcția de a elimina apa sub formă de picături; *sin. stomată de apă.*

HIDATI- „chist hidatic, hidatidă”. ◊ gr. *hydatis* „picătură de apă” > fr. *hydati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hidati-*. ■ ~enterie (v. -enterie), s.f., deschidere a unui chist hidatic de localizare hepatică sau splenică în colon; ~form (v. -form), adj., care se aseamănă cu chistul hidatic (hidatida); ~gen (v. -gen₂), adj., care produce hidatide.

HIDATID-, v. **HIDATIDO-**. ■ **-emeză** (v. -emeză), s.f., deschidere a unui chist hidatic de localizare hepatică sau splenică în stomac; **-urie** (v. -urie), s.f., prezența elementelor hidatice în urină.

HIDATIDO- „chist hidatic, hidatidoză”. ◇ gr. *hydatis*, *idos* „picătură de apă” > fr. *hydatis*, engl. *id.* > rom. *hidatido-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., formațiune tumorală chistică produsă de un hidatic organizat în scrot; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în hidatidologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul chistului hidatic.

HIDATO- „apă, acvatic, umed”. ◇ gr. *hydor*, *hydotos* „apă” > fr. *hydato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hidato-*. ■ **-cor** (v. -cor), adj. (despre o plantă) care se răspândește cu ajutorul curenților de apă; **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante care se dezvoltă în locuri umede și care elimină apa sub formă de picături prin hidatode; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre un mineral) format din soluții magmatice, bogate în apă; *sin.* **hidatogenic**; **-genic** (v. -genic), adj., hidatogen*; **-morfic** (v. -morfic), adj., referitor la hidatomorfie; **-morfie** (v. -morfie), s.f., totalitatea modificărilor organelor plantelor acvatice.

HIDR-, v. **HIDRO-**. ■ **-agog** (v. -agog), adj., s.n. (purgativ) puternic; **-artroză** (v. -artroză), s.f., acumulare patologică de lichid seros într-o cavitate articulară; **-emeză** (v. -emeză), s.f., vomitare apoasă; **-emie** (v. -emie), s.f., creștere anormală a cantității de plasmă sanguină; **-encefalie** (v. -encefalie), s.f., lipsa sau dezvoltarea rudimentară congenitală a encefalului; **-encefalocel** (v. encefalo-, v. -cel₂), s.n., malformație congenitală caracterizată prin craniu bifid, encefalocel și hidrocefalie internă a ventriculului inclus în hernie; **-encefalocrinie** (v. encefalo-, v. -crinie), s.f., secreție a unor hormoni hipofizari în lichidul cefalorahidian; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., tratament medical bazat pe utilizarea apelor; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., întindere a globului ocular din cauza unei presiuni interioare prea pu-ternice; **-omfal** (v. -omfal), s.n., prezența unei serozități într-un sac herniar ombilical; **-onim** (v. -onim), adj., s.n. (cuvânt) care denumește o apă; **-onimie** (v. -onimie), s.f. 1. Totalitatea numelor de ape dintr-o regiune geografică. 2. Studiul denumirilor de ape; **-opic** (v. -opic), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă o acumulare patologică de lichide în țesuturi sau în cavitățile corpului; **-oscheocel** (v. oscheo-, v. -cel₂), s.n., tumoare seroasă a scrotului; **-urie** (v. -urie), s.f., creșterea elaborării și eliminării de urină.

-HIDRĂ, v. **-HIDRU**.

-HIDRIE „sudoare, secreție sudorală”. ■ ◇ gr. *hidros* „sudoare” > fr. *hidrie*, germ. *id.* > rom. *-hidrie*.

HIDRO- „apă, lichid, fluid, ser, serozitate, apos, seros, acvatic”. ◇ gr. *hydor* „apă” > fr. *hydro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hidro-*. ■

-acustic (v. -acustic), adj., referitor la producerea și la propagarea sunetelor în mediul acvatic; **-arheologie** (v. arheo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază felul de viață și cultura popoarelor vechi pe baza descoperirilor făcute prin săpături subacvatice; **-bii** (v. -bie), s.f. pl., organisme care pot trăi și pot evolua într-un mediu acvatic; **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în hidrobiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază procesele biologice animale și vegetale din mediul acvatic; **-bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme care cresc și se dezvoltă în mediul acvatic; **-blast** (v. -blast), s.n., lăstar acvatic; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la hidroblaste; **-botanic** (v. -botanic), adj., referitor la studiul plantelor acvatice; **-cardie** (v. -cardie), s.f., hidroplazie a pericardului; **-carpic** (v. -carpic), adj., relativ la hidrocarpie; **-carpie** (v. -carpie) s.f. proces de maturizare a fructelor sub apă; **-carpotrop** (v. carpo-, v. -trop), adj., care prezintă mișcări de curbare pentru maturizarea fructelor sub apă; *sin.* **hidrocarpotropic**; **-carpotropic** (v. carpo-, v. -tropic), adj., hidrocarpotrop*; **-caul** (v. -caul), s.n., ax subțire chitinos, prezent la graptoliții axonofori, care unește rhabdizomii într-o colonie complexă; **-cefal** (v. -ce-fal), adj., s.m., și f. (persoană) care suferă de hidrocefalie; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., boală manifestată printr-o acumulare excesivă de lichid cefalorahidian în membranele creierului; **-cel** (v. -cel₂), s.n. 1. Acumulare seroasă în tunica vaginală a testiculului. 2. Acumulare de plasmă sanguină extravazată, într-o cavitate; **-celie** (v. -ce-lie), s.f., stare patologică a prepuilor de păstrăv, caracterizată prin balonarea sacului vitelin din cauza lichidului acumulat aici; **-cenoză** (v. -cenoză₂), s.f., evacuare apoasă a fecalelor; **-cen-tru** (v. -centru), s.n., regiune geografică bogată în ape și în energie hidrolică; **-chineziterapie** (**kineziterapie**) (v. chinezio-, v. -terapie), s.f., tratament medical cu ajutorul mișcărilor și exercițiilor în apă; **-cirsocel** (v. cirso-, v. -cel₂), s.n., prezența simultană a unui cirsocel și a unui hidrocel; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă vegetală de acumulare și de conducere a apei; **-cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., cleistogamie datorită dezvoltării florilor în mediul subacvatic; **-climatologie** (v. climato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază acțiunea apelor minerale și a cli-matului asupra organismelor; **-clinie** (v. -clinie), s.f., fenomen de curbare a tulpinii sau a frunzelor sub influența apei; **-colecist** (v. cole-, v. -cist), s.n., dilatare a veziculei biliare prin acumulări de lichid seros; **-coleretic** (v. col/o₃-, v. -eretic), adj., s.n. (medicament) care stimulează secreția biliară, mai ales pe seama apei; **-core** (**-chore**) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) ale căror semințe și fructe sunt răspândite prin intermediul apei; **-coric** (v. -coric), adj., referitor la hidrocorie; **-corie** (**-horie**) (v. -corie₂), s.f., diseminarea fructelor, semințelor

sau sporilor cu ajutorul apei; **~corm** (v. -corm), s.n., tulpină subacvatică sau plutitoare; **~cratic** (v. -cratic), adj., relativ la mișcările suprafeței mărilor și oceanelor, produse de schimbările volumului de apă; **~criptofite** (v.ripto-, v. -fit), s.f. pl., plante cu organele vegetative scufundate complet în apă; **~cultură** (v. -cultură), s.f., procedeu de cultivare a plantelor în apă sau în soluții nutritive, renunțându-se la pământ; **~dinamic** (v. -dinamic), adj., care se referă la legile mișcării lichidelor; **~dipsomanie** (v. dipso-, v. -manie), s.f., tulburare manifestată prin inestia exagerată de apă, consecutivă unei senzații imperioase de sete; **~encefalocel** (v. encefalo-, v. -cel₂), s.n., hidrocefalie asociată cu hipersecreție ventriculară; **~enterocel** (v. entero-, v. -cel₂), s.n., enterocel complicat cu hidrocel; **~epiopllocel** (v. entero-, v. epiplo-, v. -cel₂), s.n., enteroepiopllocel cu serozitate în sacul herniar; **~enteromfal** (entero-, v. -omfal), s.n., hernie ombilicală complicată cu o aglomerare de serozități în sacul herniar; **~epioplcel** (v. epiplo-, v. -cel₂), s.n., hidrocel complicat cu epiplocel; **~epioplomfal** (v. epiplo-, v. -omfal), s.n., hernie ombilicală a epiploonului, cu epanșament seros; **~estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate a plantelor față de apă; **~fan** (v. -fan), s.n., substanță minerală ușoară și poroasă, constituind o varietate de opal; **~filă** (v. fil₂), s.f., frunză a hidrofitelor; **~file** (v. -fil₁), adj., s.f. pl. **1.** Adj. Care are afinități pentru apă, care se îmbibă ușor cu apă. **2.** S.f. pl. Plante la care polenizarea se face prin intermediul apei; **~filie** (v. -filie₁), s.f. **1.** Proprietate a unei substanțe de a fi hidrofilă. **2.** Capacitate a țesuturilor organice de a absorbi apa. **3.** Caracteristică a plantelor hidrofile; **~fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) adaptate la viața acvatică; **~fitografie** (v. fito-, v. -grafie), s.f., descrierea plantelor acvatice; **~fitologie** (v. fito-, v. -logie₁), s.f., studiul plantelor de apă; **~fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. **1.** Adj. (Despre o plantă) Care evită excesul de apă. **2.** Adj. (Despre un animal) Care evită o cantitate abundentă de apă. **3.** (Despre un sol) Care nu are afinitate pentru apă. **4.** (Despre un material) Care are proprietatea de a nu absorbi apă. **5.** (Despre o substanță) Care nu intră niciodată în combinație cu apa. **6.** Adj., s.f. pl. (Plante) care nu se pot dezvolta într-un mediu cu un grad ridicat de umezeală. **7.** Adj., s.m. și f. (Persoană) care suferă de hidrofobie; **~fo-bie** (v. -fobie), s.f. **1.** Teamă patologică de apă. **2.** Proprietate a unei substanțe de a fi hidrofoabă; **~fobofobie** (v. fobo-, v. -fobie), s.f., teamă de hidrofobie, prezentă în nevroza obsesivă și în isterie; **~fon** (v. -fon), s.n., aparat pentru semnalizarea sub apă cu ajutorul sunetelor; **~for** (v. -for), adj. (despre țesuturi vegetale și stomate) care conduce sau care înmagazinează apă; **~fug** (v. -fug), adj. (despre un material) care nu permite pătrunderea umidității sau a apei; **~game** (v. -gam),

adj., s.f. pl., (plante) la care florile se polenizează în apă sau la suprafața acesteia; **~gamie** (v. -gamie), s.f., fertilizare a plantelor sub apă sau deasupra acesteia; **~gastru** (v. -gastru), s.n., hidropizie abdominală; *sin.* **ascită**; **~gen** (v. -gen₁), s.n., element chimic gazos, incolor, inodor, insipid și inflamabil, obținut prin electroliza apei; **~genetic** (v. -genetic), adj., referitor la hidrogenază; **~geneză** (v. -geneză), s.f., proces de îmbibare cu apă a rocii-mamă; **~genolitic** (v. geno₁-, v. -liti₂), adj., referitor la hidrogenoliză; **~genoliză** (v. geno₁-, v. -liză), s.f., reacție simultană de hidrogenare și de rupere a unei catene de atomi de carbon; **~geolog** (v. geo-, v. -log), s.m. și f., specialist în hidrogeologie; **~geologie** (v. geo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul distribuției și genezei apelor subterane; **~graf** (v. -graf), s.n., grafic care indică variația nivelului sau debitului unui curs de apă, egală cu a zecea parte din amplitudinea maximă; **~grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul apelor de suprafață dintr-o regiune. **2.** Știință care se ocupă cu elaborarea hărților marine; **~gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care indică variația nivelului sau debitului unui curs de apă într-o anumită unitate de timp; **~harmoză** (v. -harmoză), s.f., reacție a plantelor la excitațiile produse de apă; **~hemartroză** (v. hem/o-, v. -artroză), s.f., revărsare de lichid serohematic în cavitatea articulară; **~hematocel** (v. hemato-, v. -cel₂), s.n., hematocel complicat cu hidrocel; **~hematosee** (v. hemato-, v. -ree), s.f., pierdere seroasă sau serosanguinolentă; **~hemie** (v. -hemie), s.f., infiltrare a țesutului conjunctiv cu lichide și reducerea a depozitului adipos subcutanat; **~id** (v. -id), adj. (despre un țesut organic) care conține multă apă; **~izobată** (v. izo-, v. -bat₁), s.f., curbă care unește punctele de pe suprafața unui teren în dreptul cărora adâncimea nivelului hidrostatic este constantă între două adâncimi convenționale; **~izodinamă** (v. izo-, v. -dinam), s.f., curbă reprezentând grafic suprafața de presiune creată în strat acvifer sub acțiunea și în timpul drenării acestuia; **~izohipsă** (v. izo-, v. -hipsă), s.f., linie care unește punctele cu același nivel hidrostatic subteran la straturile acviferelor; **~izopieză** (v. izo-, v. -pieză), s.f., linie care unește punctele cu același nivel hidrostatic la stratele acvifere cu nivel ascendent; **~izotermă** (v. izo-, v. -term), s.f., linie care unește punctele cu aceeași temperatură a apei din rocile acvifere respective; **~lacolit** (v. laco-, v. -lit₁), s.n., formă pozitivă de relief cu aspect circular din zonele subpolare, având în substrat o lentilă de gheață acoperită cu un material mineral; **~litiic** (v. -liti₂), adj., care se obține prin hidroliză; **~liză** (v. -liză), s.f. **1.** Proces de descompunere a unor compuși prin acțiunea apei. **2.** Reacție chimică între un compus organic și apă, care se produce în prezența unui catalizator;

~log (v. -log), s.m. și f., specialist în hidrologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază proprietățile fizice, chimice și mecanice ale apelor de la suprafața scoarței terestre; ~manie (v. -manie), s.f. 1. Tendință patologică de sinucidere prin înec. 2. Tendință irezistibilă de a se arunca în apă. 3. Tendință irezistibilă a unor animale de a se îmbăia; ~manție (v. -manție), s.f., arta de a prezice viitorul prin examinarea bășicilor de la suprafața apei; ~megaterm (v. mega-, v. -term), adj. (despre un organism vegetal) care necesită multă apă și căldură; ~meningocel (v. meningo-, v. -cel₂), s.n., hernie în afara cutiei craniene a membranelor creierului, împinse de lichidul cefalorahidian; ~metalurgie (v. metal/o-, v. -urgie), s.f., disciplină care se ocupă cu extragerea metalelor din mineruri cu ajutorul soluțiilor apoase; ~meteorologie (v. meteor-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază circulația apei în atmosferă; ~metrie₁ (v. -metrie₁), s.f., disciplină care studiază metodele tehnice pentru determinarea debitului unui curs de apă sau al unei conducte; ~metrie₂ (v. -metrie₂), s.f., acumularea de lichid seros în cavitatea uterină; ~metru₁ (v. -metru₁), s.n. 1. Aparat pentru măsurarea densității și a vitezei de curgere a lichidelor. 2. Manometru metalic cu care se măsoară nivelul unui curs de apă; ~metru₂ (v. -metru₂), s.n., acumulare de serozități în uter; ~microencefalie (v. micro-, v. -encefalie), s.f., asociere de microcefalie cu hidrocefalie internă; ~mielie (v. -mielie), s.f., afecțiune caracterizată prin dilatarea segmentară a canalului ependimar; ~mielocel (v. mielo-, v. -cel₂), s.n., tip de meningocel spinal caracterizat printr-o dilatație chistică a canalului medular central; ~morf (v. -morf), adj. (despre un sol) ale cărui caractere se datorează prezenței temporare sau permanente a apei; ~morfic (v. -morfic), adj. (despre un organ vegetal) adaptat la viața subacvatică; ~morfie (v. -morfie), s.f., hidromorfoză*; ~morfologie (v. morfo-, v. -logie₁), s.f., ramură a hidrologiei care studiază formele și geneza albiilor apelor curgătoare sau stătătoare; ~morfometrie (v. morfo-, v. -metrie₁), s.f., ramură a hidrografiei care se ocupă cu determinarea mărimilor care caracterizează dimensiunile și forma albiilor apelor; ~morfoză (v. -morfoză), s.f., totalitatea modificărilor structurale ale organelor plantelor acvatice; *sin.* hidromorfie; ~nastie (v. -nastie), s.f., mișcare de curbare, de închidere sau de deschidere a florilor, frunzelor etc., ca răspuns la variația umidității aerului sau a solului; ~nefroză (v. -nefroză), s.f., acumulare de urină în bazinetul renal, datorită unor greutăți de scurgere prin căile urinare, obstructate de calculi sau tumori; ~noză (v. -noză), s.f., edem produs de astuparea unui ureter; ~patie (v. -patie), s.f., hidroterapie*; ~pexie (v. -pexie), s.f. 1. Fixare a apei în țesuturile organismului. 2. Însușire pe care o prezintă unele corpuri sau substanțe de a fixa

apa; ~planctofite (v. plancto-, v. -fite), s.f. pl., organisme vegetale care formează planctonul apelor; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., constituent lichid al protoplasmei; ~plast (v. -plast), s.n., formațiune în formă de vacuolă, în care se produc granule de aleuronă; ~pneumatocel (v. pneumato-, v. -cel₂), s.n., tumoare herniară care conține serozități și gaze; ~ponic (v. -ponic), adj. (despre o cultură de plante) care se dezvoltă în soluții nutritive sau pe un substrat nisipos, printre particulele căruia circulă apă și substanțe hrănitoare; ~pote (v. -pot), adj., s.f. pl. (celule epidermice) situate pe partea inferioară a unor frunze submerse, permeabile pentru apă și săruri; ~psamon (v. -psamon), s.n., totalitatea organismelor marine sau de apă dulce care trăiesc în nisipurile saturate cu apă din zona situată în apropierea râurilor, fluviilor, lacurilor, mărilor și oceanelor; ~ragie (v. -ragie), s.f., trecere a apei din plasma sanguină în spațiile interstițiale ale organismului; ~rahie (v. -rahie), s.f., hidropizie a canalului rahidian; ~rahioцентезă (v. rahio-, v. -centeză), s.f., puncție chirurgicală și eliminare a unei cantități de lichid, în caz de hidropizie a canalului rahidian; ~ree (v. -ree), s.f., scurgere cronică a unui lichid apos dintr-o mucoasă inflamată; ~sarc (v. -sarc), s.n., tumoare cărnosă care conține serozități; ~sarcocele (v. sarco-, v. -cel₂), s.n., sarcocele complicat cu hidrocel vaginal; ~scopie (v. -scopie), s.f., arta de a descoperi sursele de apă cu ajutorul unei baghete bifurcate; ~sferă (v. -sferă), s.f., învelișul de apă al globului terestru; ~spor (v. -spor), s.m., spor diseminat prin intermediul apei; ~static (v. -static), adj., care se referă la echilibrul fluidelor; ~stom (v. -stom), s.n., orificiul bucal al hidrozoarelor, clasă de celențerate de apă dulce sau marine; ~tactic (v. -tactic), adj., referitor la hidrotactism; ~tactism (v. -tactism), s.n. 1. Atracție exercitată în mod imperativ de către apă sau umiditate asupra organismelor animale și vegetale. 2. Mișcare a organismelor vii, datorită aerului umed. 3. Calitate pe care o au anumiți paraziți de a se îndrepta spre apă; ~taxie (v. -taxie), s.f., mișcare locomotorie a plasmodiului unor mixomicete sub influența uscăciunii în direcția substratului mai umed sau invers; ~tecă (v. -tecă), s.f., fiecare dintre căsuțele chitinoase în care sunt adăpostiți polipii hidrozoarelor; ~terapie (v. -terapie), s.f., folosirea terapeutică a apei la diverse temperaturi, sub formă de băi, aburi, dușuri etc.; *sin.* hidropatie; ~termoterapie (v. termo-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a apelor termale; ~tipie (v. -tipie), s.f., procedeu de utilizare a fotografiilor în culori, cu ajutorul unor coloranți solubili în apă; ~tomie (v. -tomie), s.f., procedeu de disecție, constând în injectarea arterelor cu apă sub presiune; ~trofic (v. -trofic), adj., referitor la hidrotrofie; ~trofie (v. -trofie), s.f., dezvoltare inegală a unor părți de organe vegetale datorită diferenței de umiditate;

-**trop** (v. -trop), adj., referitor la procedeul de fierbere a materiilor prime vegetale, în vederea obținerii de produse fibroase; ~**tropic** (v. -tropic), adj., care se referă la hidrotropism; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., fenomen prin care se mărește solubilitatea în apă a combinațiilor greu solubile, organice sau anorganice; ~**tropism** (v. -tropism), s.n. **1.** Tendință de orientare a organelor vegetale spre o sursă de umiditate. **2.** Reacție de orientare a indivizilor unei populații spre locurile umede; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., clasă de celenterate dulcicole și marine, coloniale sau solitare, cuprinzând hidrele și meduzele; ~**zom** (v. -zom), s.m., totalitatea hidroteclor, care constituie o colonie fixată de hidrozoare.

HIDRO₂ „transpirație, sudorație”. ◊ gr. *hidros* „sudoare” > fr. *hidro*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hidro*. ■ ~**pedeză** (v. -pedeză), s.f., transpirație abundentă; ~**poietic** (~**poetic**) (v. -poietic), adj., care produce sudoare; ~**poieză** (**poeză**) (v. -poieză), s.f., proces de producere a sudorației; ~**ree**₂ (v. -ree), s.f., sudorație profundă.

HIDROTI- „apă, fluid, lichid”. ◊ gr. *hydrotēs* „scurgere, fluiditate” > fr. *hydroti-* > rom. *hidroti-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a durtății unei ape; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat care servește la măsurarea durtății unei ape.

-**HIDROZĂ** (-**IDROZĂ**) „sudoare, transpirație”. ◊ gr. *hidros* „sudoare, transpirație” > fr. *-hydrose*, germ. *id.*, > rom. *-hidroză* și *-idroză*.

-**HIDRU** (-**HIDRĂ**) „cu apă, acvatic, umed”. ◊ gr. *hydros* „apă” > fr. *-hydre*, engl. *-hydrous*, lat. sav. *-hydros* > rom. *-hidru* și *-hidră*.

HIER-, v. **HIERO**-. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere în regiune sacră; ~**onim** (v. -onim), s.n., nume de sfânt.

HIERO- „sacru, sfânt, religios, sacră, public, obiect de cult”. ◊ gr. *hieros* „sacru, sfânt” > fr. *hiéro*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hiéro*. ■ ~**botanic** (v. -botanic), adj., care se referă la studiul plantelor menționate în textele biblice; ~**cratic** (v. -cratic), adj., relativ la hierocrație; ~**crație** (v. -crație), s.f., tip de organizare și conducere a societății primitive și apoi feudale, în funcție de obiectivele spirituale ale unei religii dominante; ~**fanie** (v. -fanie), s.f., relevarea unei entități sacre de ordin cultural în istoria spirituală a unei comunități etnice; ~**fant** (v. -fant), s.m., preot care prezida misterele de la Eleusis, inițiindu-i pe neofii; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică de obiectele de cult religios; ~**gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Unirea matrimonială dintre un zeu și o zeiță. **2.** Contopirea a două principii omologate cu sexele opuse și socotite divine, care figurează într-un mare număr de religii; ~**glifă** (v. -glifă), s.f. **1.** Semn din scrierea vechilor egipteni, cu o valoare figurativă sau ideografică. **2.** S.f. pl. Urme proeminente, alungite sau ramificate, întâlnite pe stratele geologice; ~**graf** (v. -graf), s.m., persoană care descrie obiectele sacre; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a religiilor; ~**gramă** (v.

-gramă), s.f., caracter sau simbol sacru; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., venerație a persoanelor sacre; ~**latru** (v. -latru), s.m. și f., persoană care practică hierolatria; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre lucrurile sacre; ~**manie** (v. -manie), s.f., delir religios; ~**manție** (v. -manție), s.f., ghicire prin examinarea măruntaielor animalelor sacrificate; *sin.* **hieroscopia**; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., hieromanție*.

-**HIETĂ** „ploaie, precipitații”. ◊ gr. *hyetos* „ploaie” > fr. *-hyète*, germ. *id.* > rom. *-hietă*.

HIETO- „ploaie, precipitații, pluvial”. ◊ gr. *hyetos* „ploaie” > fr. *hyéto*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hieto*-. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., diagramă reprezentând cantitatea de precipitații căzute într-o anumită regiune, în funcție de timp; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., ramură a meteorologiei care tratează despre ploaie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiu precipitațiilor; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru determinarea cantității de precipitații, căzute într-un interval de timp pe o anumită suprafață.

HIF-, v. **HIFO**-. ■ ~**enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal format din hife păsloase.

HIFALMIRO- „ape sărate, salmastre” ◊ gr. *hiphalmiros* „puțin sărat” > fr. *hyphalmyro*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hifalmyro*-. ■ ~**biu** (v. -biu), s.n. pl., vietuitoare adaptate la apele salmastre; ~**biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) a cărui dezvoltare optimă se petrece în apă salmăstră.

HIFO- „miceliu, hife, filament, micelian”. ◊ gr. *hyphē* „țesut, păslă, plasă” > fr. *hypho*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hifo*-. ■ ~**drom** (v. -drom) adj., care străbate de la un capăt la altul țesuturile frunzei; ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci mucozite; ~**pode** (v. -pod), s.n. pl., îngroșări formate la vârful hifelor unor ciuperci parazite, servind pentru fixarea lor pe țesutul exterior al plantelor; ~**podiu** (v. -podiu), s.n., apendice capital al miceliului care poartă peritecii; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., zonă din imediata apropiere a miceliului în care trăiesc bacterii sau ciuperci simbiotice sau parazite; ~**stromă** (v. -stromă), s.f., totalitate a hifelor unor ciuperci purtând sau nu organe de fructificație; *sin.* miceliu.

HIGIO- „sănătate”. ◊ gr. *hygieia* „sănătate” > fr. *hygio*-, engl. *id.* > rom. *higio*-. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la higiogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., totalitatea metodelor terapeutice care se adresează menținerii stării de sănătate; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știința menținerii sănătății.

-**HIGRIC** „umed, cu umezeală”. ◊ gr. *hygros* „umed” > fr. *-hygrique*, engl. *hygric*, germ. *-hygrisch* > rom. *-higric*.

HIGRO- „lichid, umezeală, umed, umiditate”. ◊ gr. *hygros* „umed” > fr. *hygro*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *higro*-. ■ ~**bionte** (v. -biont), s.n. pl., plante acvatice sau care cresc în stațiunile ecologice umede; ~**cazie** (~**chasia**, ~**chazie**)

(v. -cazie), s.f., fenomen de punere în libertate a semințelor sau sporilor plantelor în perioada de umiditate excesivă; **-file** (v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) care se dezvoltă în condiții de umiditate excesivă; **-filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate a plantelor pentru locurile umede; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în regiunile cu umiditate ridicată; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la higrofitie; **-fob** (v. -fob), adj. (despre o plantă) care evită umiditatea abundentă; **-fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică manifestată față de lichide; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea continuă a umidității aerului atmosferic; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă reprezentând variația umidității aerului; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul umidității atmosferice; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care studiază metodele și aparatele folosite pentru determinarea umidității aerului atmosferic; **sin. higroscopie**; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea umidității aerului atmosferic; **sin. umidometru (2)**; **-morfe** (v. -morfe), s.f., totalitate a caracterelor structurale speciale la plantele higrofile; **-morfism** (v. -morfism), s.n., modificare morfologică și funcțională a plantelor, cauzată de umiditatea mediului; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., partea fluidă a citoplasmei; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument folosit pentru studierea variației umidității aerului atmosferic; **-scopie** (v. -scopie), s.f., higrometrie; **-scotofil** (v. -scoto-, v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe locuri umede și întunecoase; **-stat** (v. -stat), s.n., aparat pentru menținerea umidității relative a aerului dintr-o încăpere, dintr-o instalație etc.; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la higrotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., tendință a unor larve de paraziți de a trece dintr-o zonă mai uscată într-una mai umedă.

-HIGRU, „umed, umezit, cu umezeală”. \diamond gr. *hygros* „umed” > lat. sav. *-hygrus*, engl. *-hygrous* > rom. *-higru*.

HILE, v. **HILEO**. ■ **-onim** (v. -onim), s.n., nume de pădure.

HILEO „pădure, silvatic”. gr. *hyle* „pădure” > fr. *hyléo*, engl. *id.* > rom. *hileo*. ■ **-filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate a unor organisme vegetale pentru stațiunile silvice; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante de pădure.

HILI „hil, cicatrice vegetală, hilat”. \diamond lat. *hilum* „punct negru, grăunte, semn” > fr. *hili*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hili*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre semințe) prevăzut cu hil sau cu cicatrice; **-form** (v. -form), adj., în formă de hil sau de cicatrice.

HILO „lemn, pădure, materie, substanță”. \diamond gr. *hyle* „pădure, lemn, substanță” > fr. *hylo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hilo*-. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., ramură a biologiei care se ocupă cu biodegradarea materialelor organice și anorganice sub acțiunea mi-

croorganismelor; **-clastie** (v. -clastie), s.f., acțiune paranormală asupra materiei, care încalcă legile naturii (psihochinezie, telechinezie etc.); **-fag** (v. -fag), adj. 1. (Despre insecte) Care roade lemnul. 2. (Despre ciuperci) Care se hrănește cu țesut lemnos; **-fil** (v. -fii₁), adj. (despre o plantă) care crește în pădure; **-fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică de traversarea sau trecerea printr-o pădure; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă hilogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fuzionare a nucleului sexual cu unul vegetativ; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la hilogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., originea materiei; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitate de a recunoaște materialul din care este constituit un obiect numai prin explorare tactică, fără participare vizuală; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul materiei.

HILODO „pădure, mediu silvic”. \diamond gr. *hylodes* „acoperit de păduri” > fr. *hylodo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hilodo*-. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în pădurile cu sol uscat; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la hilodofite.

HIMANTO „curea”. \diamond gr. *himas*, *himantos* „bici, curea” > fr. *himanto*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *himanto*-. ■ **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze în formă de curea; **-id** (v. -id), adj. (despre un organ vegetal) de forma unei curele.

HIMEN-, v. **HIMENO**-. ■ **-andru** (v. -andru), adj. (despre o floare) cu stamine membranoase sau coriacee; **-ant** (v. -ant), adj., cu flori coriacee; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a himenului.

HIMENI- „himeniu vegetal”. \diamond lat. tz. *hymen* „membrană” > engl. *hymeni*-, lat. sav. *id.* > rom. *himeni*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care are himeniu vegetal; **-form** (v. -form), adj., în formă de himeniu vegetal.

HIMENO „membrană, himeniu, piele, coriaceu, membranos”. \diamond gr. *hymen*, *aios* „piele, membrană” > fr. *hyméno*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *himeno*-. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe coriacee; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze membranoase; **-for** (v. -for), s.n. și s.f. pl. 1. S.n. Suportul stratului himenial. 2. S.n. Suprafața organului fructifer la bazidiomicete, care poartă himeniul. 3. S.f. pl. Ciuperci care prezintă un strat himenial evident și diferențiat; **-genie** (v. -genie₁), s.f., proces de formare a membranelor organice; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a membranelor organice; **-id** (v. -id), adj. (despre un organism vegetal) care are forma și consistența unei membrane subțiri; **-latrie** (v. -latrie), s.f., cultul himenului, la unele popoare primitive; **-lepis** (v. -lepis), s.m., cestod din regiunile calde care determină apariția himenolepidozei, parazitoză intestinală, frecventă la copiii cu tulburări digestive; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul membranelor organice; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., ordin de ciuperci din clasa holo-bazidiomicetelor, cu picior și pălărie, care pre-

zintă himeniul descoperit, provocând putrezirea lemnului; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a himenului distrus; **-ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte cu două perechi de aripi membranoase, cu metamorfoză completă, femela având în vârful abdomenului un ac de venin; **-pterologie** (v. ptero-, v. -logie₁), s.f., ramură a entomologiei care studiază himenopterele; **-rafie** (v. -rafie), s.f., refacere chirurgicală a membranei himenale; **-tomie** (v. -tomie), s.f., disecție a membranelor organice.

HIMNO-, v. **IMNO-**.

HIO- „potcoavă, în formă de potcoavă”. \diamond gr. *hys* „litera isipion, ψ ” > fr. *hyo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hio-*. ■ **-condroglos** (v. condro-, v. -glos), s.m., parte a mușchiului hioglos; **-glos** (v. -glos), s.m., cel mai masiv mușchi lingual, inserat pe brazihioid; **-id** (v. -id), adj., s.n. (os) în formă de potcoavă, situat între baza limbii și laringe; **-spondilotomie** (v. spondilo-, v. -tomie), puncție a pungilor guturale; **-teriu** (v. -teriu), s.m., gen de pahiderme care au trăit în miocen; **-vertebrotomie** (v. vertebro-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a pungilor guturale la cabaline, în scopul evacuării colecțiilor purulente.

HIP-, v. **HIPO-**. ■ **-antropie** (v. -antropie), s.f., monomanie în care bonavul se crede transformat în cal; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f. 1. Studiul bolilor cabaline. 2. Arta de a îngriji caii; **-iatru** (v. -iatru), s.m., specialist în hipiatrie; **-osteologie** (v. osteo-, v. -logie₁), s.f., studiul oaselor calului; **-urie** (v. -urie), s.f., prezența anormală a acidului hipuric în urină; **-uropatie** (v. uro-, v. -patie), s.f., afecțiune a nervilor de la coada calului.

HIPENGIO- „răspundere, responsabilitate”. \diamond gr. *hypengyos* „responsabil” > fr. *hypengyo-*, engl. *id.* > rom. *hipengio-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., stare de frică de asumare a unei responsabilități sau răspunderi de ordin familial sau socioprofesional.

HIPN-, v. **HIPNO-**. ■ **-agog** (v. -agog), s.n., medicament cu ajutorul căruia se realizează starea de somn fiziologic; **-agogie** (v. -agogie), s.f., practică ce constă în a educa programatic, nu prin informație liberă, ci prin persuasiunea repetării unor noțiuni și precepte, după ce individul a adormit; **-algie** (v. -algie), s.f., durere care se manifestă numai în timpul somnului; **-estezie** (v. -estezie), s.f., tendință anormală către somn; **-urie** (v. -urie), s.f., micțiune care întrerupe somnul.

-HIPNIE „sogn, narcoză”. \diamond gr. *hypnos* „sogn” > fr. *-hypnie*, germ. *id.* > rom. *hipnie*.

HIPNO- „sogn, somnolență, narcotic, soporific, repaus biologic”. \diamond gr. *hypnos* „sogn” > fr. *hypno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hipno-*. ■ **-biotic** (v. -biotic), adj., referitor la hipnobiază; **-bioză** (v. -bioză), s.f., stare prelungită de latență clinică din evoluția unor boli parazitare;

-cist (v. -cist), s.n., chist aflat în stare de lung repaus biologic; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de somn; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.n. (substanță) care produce somnul; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la hipnogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., inducție a stării hipnotice; *sin.* **hipnogenie** (v. -genie), s.f., hipnogeneză; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu somnul; **-lepsie** (v. -lepsie), s.f., stare de somnolență incidentală, întâinită în sindromul narcoleptic; **-logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a fiziologiei care studiază mecanismele și particularitățile somnului; **-manie** (v. -manie), s.f., amplificarea preocupărilor referitoare la somn, ajungând o problemă obsedantă pentru subiect; **-narcoză** (v. -narcoză), s.f., stare narcotică obținută prin hipnoză profundă; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie microbială care se manifestă printr-un somn greu și prelungit; **-pedie** (v. -pedie), s.f., metodă pedagogică de învățare pasivă, bazată pe sugestie hipnotică; **-psihoterapie** (v. psiho-, v. -terapie), s.f., metodă terapeutică modernă, care constă în folosirea concomitentă a hipnozei și a dialogului; **-spor** (v. -spor), s.m., spor în stare de repaus, prezent la cianoficee; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange cu spori de conservare; **-terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratament prin hipnoză; **-zoit** (v. -zoit), s.m., sporozoit malaric care, chiar oprit din dezvoltare, la stadiul de criptozoit, se poate trezi din starea de latență clinică după mult timp.

HIPO- „cal, hipic, cabalin”. \diamond gr. *hippos* „cal” > fr. *hippo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hipo-*. ■ **-camp** (v. -camp), s.m. 1. Pește teleostean marin, lipsit de înotătoarea caudală, având capul asemănător cu al calului. 2. Circumvoluție internă a encefalului, situată în planșeu inferior al ventriculului lateral; *sin.* **cornul lui Amon**; **-drom** (v. -drom), s.n., teren amenajat pentru desfășurarea concursurilor hipice; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu carne de cal; **-fagie** (v. -fagie), s.f., întrebuintare a cărnii de cal în alimentație; **-fil** (v. -fil₁), adj., care manifestă dragoste pentru cai; **-filie** (v. -filie₁), s.f., dragoste morbidă pentru cai; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de cai; **-id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu un cal; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în hipologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază anatomia și fiziologia calului; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație practică, la celți, după mișcările și după nechezatul cailor sacri; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu clasificarea cailor după anumite măsurători; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat la măsurarea diferitelor dimensiuni corporale ale cailor; **-patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în hipopatologie; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază bolile și defectele cabalinelor; **-tehnie** (v. -tehnie), s.f., disciplină care are ca obiect creșterea și exploatarea calului; **-tomie** (v. -tomie), s.f., disecție a calului.

HIPOGEO- „sub pământ, subteran, hipogeu”. ◊ gr. *hypogeion* „subteran” > fr. *hypogéo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hipogeo-*. ■ ~**carpic** (v. -carpic), adj., relativ la hipogeo-carpie; ~**carpie** (v. -carpie), s.f., maturizare subterană a fructelor și a semințelor.

HIPOGRAFO- „iscălire, semnare”. ◊ gr. *hypographein* „a semna, a iscăli” > fr. *hypographeo-* > rom. *hipografo-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie) s.f., teamă patologică de a semna documente, de a iscăli.

-HIPSA „altitudine, înălțime”. ◊ gr. *hypsos* „înălțime” > fr. *-hypse*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-hipsă*.

HIPSI- (**IPSI-**) „înalt, înălțime”. ◊ gr. *hyspi* „elevat, înalt, ridicat” > fr. *hyspi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hipsi-* și *ipsi-*. ■ ~**brahicefalie** (v. brahi-, v. -cefalie), s.f., cutie craniană înaltă și mare; ~**cefal** (v. -cefal), adj. (despre un individ) care are cap înalt și larg, cu indicile de lungime-înălțime cuprins între 62,5 și x; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., hipsocefalie*; ~**stafilie** (v. -stafilie), s.f., arc palatal înalt și strâmt.

HIPSO- (**IPSO-**) „înălțime, altitudine, loc înalt, înalt”. ◊ gr. *hypsos* „înălțime” > fr. *hypso-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hipso-* și *ipso-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), adj.s.m. (persoană) care prezintă hipsocefalie; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală a cutiei craniene, care constă în alungirea acesteia; *sin.* **hipsicefalie**; ~**crom** (v. -crom), adj., care prezintă hipsochromie; ~**cromie** (v. -cromie), s.f., fenomen de deschidere a culorii, ca rezultat al modificării structurii unei substanțe prin introducerea unui substituent în moleculele corpului colorat; ~**filă** (v. -filă), s.f., frunză metamorfozată din regiunea terminală a florii sau a inflorescenței, fiind adaptată la funcțiile de reproducere; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de locuri înalte; ~**graf** (v. -graf), s.n., hipsometru înregistrator; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Ramură a geomorfologiei care se ocupă cu descrierea reliefului după altitudine.

2. Totalitate a formelor de relief dintr-o regiune, analizate după altitudine; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care reprezintă variația nivelului de tensiune, de intensitate și de putere de-a lungul unui sistem de transmisie electrică; ~**metrie** (v. -metrie), s.f. 1. Ramură a geodeziei care se ocupă cu măsurarea înălțimilor. 2. Totalitate a elementelor care redau pe o hartă altitudinea reliefului; ~**metru** (v. -metru), s.n. 1. Instrument care indică înălțimea unui loc prin determinarea temperaturii de fierbere a apei. 2. Instrument ecologic utilizat în măsurarea cantității de precipitații căzute într-o regiune geografică; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., folosire terapeutică a climatului de altitudine.

HIRACO- „șoarece”. ◊ gr. *hyrax*, *akos* „șoarece” > fr. *hyraco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *hiraco-*. ■ ~**teriu** (v. -teriu), s.m., gen fosil de mamifere

din ordinul imparicopitatelor, familia ecvideelor, fiind considerat cel mai vechi strămoș al calului, fiind de mărimea unei vulpi, cu membrele anterioare cu câte cinci degete distincte și cu dentiție bunodontă; *sin.* **echippus**.

HIRTI- „țepos, păros”. ◊ lat. *hirtus* „țepos, aspru, păros” > fr. *hirti-*, lat. sav. *id.* > rom. *hirti-*. ■ ~**flor** (v. -fior), adj., cu flori prevăzute cu peri scurți și riși; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole prevăzute cu peri riși.

HIRUDINI- „lipitoare”. ◊ lat. *hirudo*, *inis* „lipitoare” > fr. *hirudini-*, engl. *id.* > rom. *hirudini-*. ■ ~**cultor** (v. -cultor), s.m., specialist în hirudini-cultură; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., creșterea lipitorilor pentru necesități medicale; ~**form** (v. -form), adj., în formă de lipitoare.

HISTER-, v. **HISTERO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere uterină; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a uterului.

HISTEREZI- (**ISTEREZI-**) „întârziere, istereză”. ◊ gr. *hysteresis* „lipsă, pierdere” > fr. *hystérésis* > rom. *histerezi-* și *isterezi-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat care servește la trasarea ciclurilor de istereză; ~**metru** (v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea cuplului de istereză.

HISTERO- „uter, matrice, isterie, uterin, isteric”. ◊ gr. *hystera* „pânțele, matrice, uter” > fr. *hystéro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *histero-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a uterului; ~**cervicotomie** (v. cervico-, v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a colului uterin pe cale vaginală, în sens longitudinal; ~**cistocel** (v. cisto-, v. -cel₂), s.n., hernie a uterului și a vezicii urinare; ~**clstopexie** (v. cisto-, v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a uterului și a vezicii la peretele abdominal anterior; ~**colpectomie** (v. colp/o-, v. -ectomie), s.f., operație de excizie pe cale abdominală sau vaginală a uterului împreună cu o porțiune din vagin; ~**fiză** (v. -fiză), s.f., distensie gazoasă a uterului; ~**for** (v. -for), s.n., pesar cu tijă, susținut de o centură, utilizat la reducerea prolapsului total la femeie; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce isterie; *sin.* **histero-genic**; ~**genic** (v. -genic), adj., histergen*; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a cavității uterine, realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., fotogramă obținută în urma unei histerografii; ~**id** (v. -id), adj., asemănător cu isteria; *sin.* **histeroidal**; ~**ligamentopexie** (v. ligamento-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a uterului la peretele abdominal anterior; ~**lit** (v. -lit), s.n., calcul uterin; ~**log** (v. -log), s.m., specialist în histerologie; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care tratează despre afecțiunile uterine; ~**loxie** (v. -loxie), s.f., înclinare oblică a matricei; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., ramolisment al uterului, ~**manie** (v. -manie), s.f., dorință irezistibilă și insașiabilă pentru actul sexual la femei; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., măsură

rare a dimensiunilor uterului prin cateterism uterin; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument folosit pentru sondarea, măsurarea sau redresarea uterului; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a uterului; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a uterului; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie uterină; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., prolaps uterin; **-rafie** (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a uterului; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie uterină; **-rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a uterului; **-salpingografie** (v. salpingo-, v. -grafie), s.f., explorare radiologică a uterului și a trompelor uterine; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument medical utilizat în histeroscopia; **-scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de examinare a cavității uterine cu ajutorul histeroscopului; **-stomatotom** (v. stomato-, v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în operațiile plastice pe colul uterin; **-stomatotomie** (v. stomato-, v. -tomie), s.f., operație de chirurgie plastică pe colul uterin, efectuată pentru lărgirea orificiului său extern; **-tecie** (v. -tecie), s.f., histeroteciu*; **-teciu** (v. -teciu), s.n., periteciu eliptic cu ostiolul în formă de crăpătură; *sin. histerotecie*; **-tocolomie** (v. toco-, v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de ablație a uterului; **-tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere a uterului pentru extragerea fătului în cazul unei nașteri anormale.

HISTERO₂ „târziu, întârziat, ulterior”. ◊ gr. *hysteros* „următor, ultim” > fr. *hystéro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *histero₂*. ■ **-croic** (v. -croic), adj. (despre ciuperca) care este slab decolorat de la bază spre vârf, la o vârstă mai înaintată; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre o frunză) dezvoltat mai târziu, după înflorire; *sin. histerogen*; **-genic** (v. -genic), adj., histerogen*.

HISTIO- „țesut organic, tisular”. ◊ gr. *histon* „pânză, țesut” > fr. *histio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *histio-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă ovală reticulohistiocitară foarte tânără; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la histioblaste; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă ovală macrofagă, mobilă și stelată, aparținând țesutului conjunctiv; **-citic** (v. -citic), adj., referitor la histiocit; **-id** (v. -id), adj., asemănător unui țesut organic.

HISTO- „țesut organic, tisular”. ◊ gr. *histos* „pânză, țesut, țesătură” > fr. *histo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *histo-*. ■ **-autoradiografie** (v. auto-, v. radio-, v. -grafie), s.f., metodă pentru studiul distribuției topografice a unui radioizotop sau a unei substanțe marcate la nivelul celulei; *sin. autohistordiografie, histordiografie*; **-blast** (v. -blast), s.n., unitate sau element tisular; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă tisulară; **-enzimologie** (v. enzimo-, v. -logie₁), s.f., studiul histochimic enzimologic al componentelor microscopice organice; **-filie** (v. -filie₂), s.f., istorie filogenetică a unui grup de celule; **-fit** (v. -fit), adj., s.n. (organism ani-

mal sau vegetal) care trăiește în dauna unui alt organism-gazdă; **-fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază funcțiile celulei și ale țesuturilor organice; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.n. 1. Adj. Care dă naștere la noi țesuturi. 2. S.n. Unul dintre straturile de celule meristemate de la vârful organelor vegetative. 3. S.n. Grup de celule meristemate generatoare de țesuturi; **-genetic** (v. -genetic), adj. (despre plasmă) care formează țesuturi; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și dezvoltare a țesuturilor vegetale și animale; *sin. histogenie*; **-genic** (v. -genic), adj., care produce țesut organic; **-genie** (v. -genie₁), s.f., histogenează*; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a țesuturilor organice; **-gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a unei distribuții statistice prin dreptunghiuri, astfel ca înălțimea fiecărui dreptunghi să fie proporțională cu mărimea pe care le reprezintă; **-id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu un țesut organic; **-litic** (v. -litic₂), adj. (despre o enzimă) care produce histoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a țesuturilor organice vii; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în histologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază țesuturile organice; **-nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor de dezvoltare și de organizare a țesuturilor organice; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre patologia țesuturilor organice; **-picnoză** (v. -picnoză), s.f., proces de condensare a țesuturilor organice; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., ciupercă imperfectă din clasa adelomicetelor; **-radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., histoautoradiografie*; **-radiogramă** (v. radio-, v. -gramă), s.f., imagine obținută în urma unei histordiografii; **-rexie** (v. -rexie), s.f., rupea a unui țesut organic; **-spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., apreciere cantitativă a elementelor histologice foarte mici cu ajutorul spectroscopului; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical bazat pe extracte tisulare; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat pentru disecția țesuturilor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui țesut organic; **-toxic** (v. -toxic), adj., s.n. (substanță) care distruge țesuturile; **-trof** (v. -trof), adj., care furnizează substanțe nutritive folosite în gestație; *sin. histotrofic*; **-trofic** (v. -trofic), adj., histotrof*; **-trop** (v. -trop), adj. (despre un virus) care prezintă afinitate pentru celule și țesuturi organice; *sin. histotrop*; **-tropic** (v. -tropic), adj., histotrop*; **-tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Afinitate a unor specii de paraziți pentru țesuturile vii. 2. Tendință a larvelor unor paraziți de a pătrunde în organism trecând prin țesutul cutanat; **-zoic** (v. -zoic), adj., care trăiește în țesuturile organice.

HISTORIO- „evoluție, succesiune în timp”. ◊ gr. *historia* „întâmplare, istorie” > fr. *historio-* > rom. *historio-*. ■ **-gramă** (v. -gramă), s.f.,

grafic care reprezintă evoluția în timp a unui fenomen; *sin. curbă cronologică*.

HISTRICO- „țepi, ghimpi”. ◊ gr. *hystrix, ikhos* „țepă, păr de porc” > fr. *hystricho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *histrico-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de țepă, de ghimpe; *sin. histicomorf; -morf* (v. -morf), adj., histicoid*.

HOD-, v. **HODO-**. ■ **-onim** (v. -onim), s.n. nume de drum.

HODO- (ODO-) „drum, traseu, cale, circuit”. ◊ gr. *hodos* „cale, rută, drum” > fr. *odo- și hodo-*, engl. *hodo-*, germ. *id.*, it. *odo-* > rom. *hodo-* și *odo-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., artă măsurică pe care subiectul o încearcă atunci când trebuie să călătorească; **-graf** (v. -graf), s.n. 1. Curbă plană sau în spațiu, loc geometric al extremității vectorilor, care reprezintă valorile unei funcții vectoriale. 2. Traseu al unui drum. 3. Aparat pentru studiul cutremurelor; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a drumurilor dintr-o anumită regiune; **-metrie** (v. -metrie), s.f., arta măsurării distanțelor parcurse pe jos; **-metru** (v. -metru), s.n., aparat care servește la măsurarea unui drum parcurs.

HOL-, v. **HOLO-**. ■ **-andric** (v. -andric), adj. 1. (Despre un caracter) Care este controlat de o genă situată pe cromozomul Y, în regiunea neomoloagă. 2. (Despre un caracter) Care apare numai la bărbați (masculi). 3. Referitor la genele înlănțuite complet în cromozomul Y la om (sexul masculin XY) și care se transmit exclusiv de la tată la fiu; **-arctic** (v. -arctic), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care se află în emisfera nordică temperată, dincolo de tropice; **-eurihalin** (v. euri-, v. -halin), adj. (despre un organism) care poate viețui atât în ape dulci, cât și în ape sărate.

HOLC-, v. **HOLCO-**. ■ **-odont** (v. -odont), adj., cu dinți străbătuți de șanțuri.

HOLCO- „brazdă, șanț”. ◊ gr. *holkos* „cută, brazdă” > fr. *holco-*, engl. *id.* > rom. *holco-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de șanț.

HOLO- (OLO-), „întreg, integral, total, în întregime”. ◊ gr. *holos* „întreg, tot” > fr. *holo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *holo-* și *olo-*. ■ **-bazidiomicete** (v. bazidio-, v. -micete), s.f. pl., subclasă de ciuperci superioare, care cuprinde specii cu bazidia întregă, nesegmentată și cu corpurile de fructificație bine diferențiate; **-biotic** (v. -biotic), adj. (despre pești) care migrează în același mediu marin sau dulce; **-bioză** (v. -bioză), s.f., variantă a holismului care susține că evoluția este produsă mai ales prin concentrarea și asocierea progresivă a organismelor simbioante într-un întreg, creator al noului în evoluție; **-blastic** (v. -blastic), adj. 1. Care se divide complet în celule în timpul clivajului. 2. (Despre spori) Care participă integral la formarea celulelor; **-carp** (v. -carp), s.n., fruct întreg,

nedespicat; **-carpic** (v. -carpic), adj. (despre reproducerea sexuată la ciuperci) la care întregul este transformat într-o structură reproducătoare; **-cefali** (v. -cefalie), s.m. pl., grup de pești marini cartilagineși, având maxilarul superior sudat la baza craniului; **-cefalic** (v. -cefalic), adj., s.m. (monstru) care prezintă deficiențe somatice, dar care are capul complet dezvoltat; **-cen (olocen)** (v. -cen), s.n., adj. 1. Ultima epocă (serie) a perioadei cuaternare care se continuă și astăzi, caracterizată prin desăvârșirea treptată a tipurilor umane și prin apariția culturilor materiale. 2. Adj. Care aparține acestei epoci (serii); **-cenoză** (v. -cenoză), s.f., comunitate de organisme, considerată în ansamblul ei geobotanic; **-centric** (v. -centric), adj. (despre un cromozom) cu centromerul difuz pe întreaga lungime; **-ciclic** (v. -ciclic) adj. 1. Care formează un cerc complet. 2. Care înconjoară complet un organ vegetal. 3. (Despre un organism vegetal) Care este persistent în tot cursul anului, având frunze de înlocuire; **-clamideu** (v. -clamideu), adj. (despre un oul) care este complet acoperit; **-cren** (v. -cren), adj. (despre un izvor) la care apa muștește din pământ, formând mlaștini cu vegetație și faună săracă; **-crin** (v. -crin), adj. 1. (Despre o glandă) Cu secreție totală. 2. Care împreună cu celula secretoare formează elementele componente ale secreției glandulare; **-cronic (olocronic)** (v. -cronic), adj., care se referă la toată desfășurarea în timp a unui fenomen; **-dentografie** (v. dento-, v. -grafie), s.f., fotografiere tridimensională a cavității bucale; **-dibioză** (v. di-, v. -bioză), s.f., transplant vegetal la care hipobiotul nefoliat posedă aparat de absorbție, iar epibiotul, aparat de asimilație; **-edrie** (v. -edrie), s.f., calitate a unui sistem cristalin de a prezenta simetrie maximă; **-endobiotic** (v. endo-, v. -biotic), adj. (despre fungi) care trăiește toată viața în interiorul unui alt organism; **-endofite** (v. endo-, v. -fit), s.f. pl., organisme care trăiesc complet în interiorul altor organisme vegetale; **-endozoare** (v. endo-, v. -zoar), s.n. pl., organisme (ciuperci, bacterii etc.) care trăiesc în corpul animalelor-gazdă; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante autotrofe a căror viață nu este dependentă de a altor organisme; **-fitic** (v. -fitic), adj. (despre nutriție) complet vegetal, care nu este nici saprofitic, nici parazitic; **-gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Condiție de a avea gameți morfologici similari celulelor somatice. 2. Macrogamie cu participarea întregului aparat vegetativ, rezultând nemijlocit o celulă nediferențiată cu rol de gamet; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la hologeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., ansamblul proceselor de ontogenie și filogenie, prin care se exprimă continuitatea vieții; *sin. hologenie*; **-genic** (v. -genic), adj., referitor la ho-

logenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., hologeneză*; **-genotip** (v. geno₁-, v. -tip), s.n., specie vegetală sau animală care a stat la baza creării unui gen nou; **-gimnocarp** (v. gimno-, v. -carp), adj., cu fructe sau fructificații complet nedeacoperite; *sin.* **hologimnocarpic**; **-gimnocarpic** (v. gimno-, v. -carpic), adj., hologimnocarp; **-gin** (v. -gin), adj., cu caractere care se transmit numai pe linie maternă; *sin.* **hologinic**; **-ginic** (v. -ginic), adj., holojin*; **-gnat** (v. -gnat), adj. (despre un animal) care are falca formată dintr-o singură piesă; **-grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de luat imagini în relief prin utilizarea razei unui laser; **-gramă** (v. -gramă), s.f., imagine obținută prin hlografie; **-merocrin** (v. mero-, v. -crin), adj. (despre o glandă) care elaborează produsul de secreție prin distrugerea parțială a celulelor glandulare, **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea înălțimii unghiulare a unui punct situat deasupra orizontului; **-mictic** (v. -mictic), adj. (despre un lac puțin adânc) în care apa se amestecă permanent, astfel încât se elimină posibilitatea stratificării termice și chimice; **-morf** (v. -morf), adj. (despre o funcție uniformă a variabilei complexe *z*) care admite o derivată unică în fiecare punct al domeniului conex; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică prin înlocuirea totală a părții vegetale regenerare; **-patie** (v. -patie), s.f. **1.** Stare patologică generală, exteriorizată prin modificări locale. **2.** Teorie conform căreia orice tulburare sau boală locală este consecința unei stări patologice generale; **-petal** (v. -petal), adj., cu pistilul și cu staminele transformate în petale; **-saprofite** (v. sapro-, v. -fit), s.f. pl., organisme saprofite în mod obligatoriu, lipsite de clorofilă și cu nutriție limitată la substanțele organice vegetale sau animale; **-schiză** (v. -schiză), s.f., diviziune directă a celulelor animale și vegetale, la care nu apar cromozomi; *sin.* **amitoză**; **-spor** (v. -spor), s.m., spor a cărui formă și a cărui mărime se definitivează înainte ca sporul precedent să fi ajuns la maturitatea deplină; **-stom** (v. -stom), s.n., peristom continuu, care este prezent la gasteropode și la echinide; **-tecă** (v. -tecă), s.f., înveliș calcaros continuu al coloniilor masive de madrepori; **-timie** (v. -timie), s.f., activitate bazală; **-tip** (v. -tip), s.n., exemplar vegetal sau animal pe baza căruia s-a făcut descrierea speciei; **-tomie** (v. -tomie), s.f., ablație completă; **-tonie** (v. -tonie), s.f., mișcare spasmodică a întregului sistem muscular; **-trih** (v. -trih), adj., care prezintă păr sau cili de aceeași mărime pe toată suprafața; **-xenic** (v. -xenic), adj. (despre un animal) care este crescut în mediu natural de hrană și într-o ambianță a cărei compoziție bacteriană, fungică și virusologică nu este controlată.

HOM-, v. HOMO- ■ **-odont** (v. -odont), adj. (despre un animal) care are dinți asemănători și nediferențiați; *sin.* **homeodont**; **-oecic** (v. -oecic), adj. (despre un organism) cu întreg ciclul de viață petrecut pe aceeași plantă-gazdă. **HOMALO₁-** „asemănător, uniform, egal” . ◇ gr. *homalos* „egal, asemănător neted, plan” > fr. *homalo*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *homalo*₁-. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe asemănătoare; **-clad** (v. -ciad), adj., cu ramuri uniforme; **-coric** (**-choric**) (v. -coric), adj., care populează o singură asociație vegetală; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze plane. **HOMALO₂-** „curbat, convex”. ◇ gr. *homalos* „turtit” > fr. *homalo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *homalo*₂-. ■ **-trop** (v. -trop), adj. (despre un organism vegetal) curbat perpendicular către sursa de excitație; *sin.* **homalotrop**; **-tropic** (v. -tropic), adj., homalotrop*. **HOME-, v. HOMEO-** ■ **-andru** (v. -andru), adj., care are stamine uniforme; **-odont** (v. -odont), adj., homodont*. **HOMEO- (OMEO-)** „asemănător, egal, uniform, constant”. ◇ gr. *homiois* „egal, asemănător, similar” > fr. *homéo- și homoeo-*, engl. *homeo-* și *homoeo-*, germ. *homöo-*, lat. sav. *homoeo-* și *homeo-* > rom. *homeo-* și *omeo-*. ■ **-biotic** (v. -biotic), adj., care trăiește la fel; **-climatic** (v. -climatic), adj., care prezintă caracteristici climatice asemănătoare; **-hidru** (v. -hidru), adj. (despre un animal) care își schimbă culoarea în funcție de unghiul de incidență pe care îl face lumina solară cu suprafața corpului; **-log** (v. -log), adj. (despre un individ, un organ etc.) care este similar în privința structurii, originii și poziției; **-meri** (v. -mer), s.m. pl. **1.** Cele mai mici particule materiale, infinit divizibile, ale corpurilor, care, după filozoful grec Anaxagoras, conțineau în sine toate calitățile posibile. **2.** Tip de structură a talului lichenilor, la care celulele algei sunt răspândite uniform în întreaga grosime a acestuia; **-meric** (v. -meric), adj. **1.** Care este egal dezvoltat. **2.** Care este repartizat uniform; **-merie** (v. -merie), s.f., proces de cristalizare în comun a unor macromolecole organice, care au compoziție chimică foarte puțin diferită între ele; **-merologie** (v. mero-, v. -logie₁), s.f., descriere a părților asemănătoare; **-morf** (v. -morf) adj. (despre un organism) care este asemănător prin condițiile de viață în care trăiește și prin faptul că aparține aceluiași grup taxonomic, fără a fi însă legat filogenetic; **-morfic** (v. -morfic), adj., care se aseamănă în formă sau în structură; **-morfie** (v. -morfie), s.f., homeomorfism (**1**); **-morfism** (v. -morfism), s.n. **1.** Funcție care aplică unul pe altul două spații *x* și *y*, adică realizează o aplicație biunivocă și bicontinuu a unui spațiu pe celălalt; *sin.* **homeomorfie**. **2.** Fenomen referitor la ana-

logiile formelor cristaline ale unor compuși; **-patie** (v. -patie), s.f., sistem terapeutic ce întrebuințează doze infinitezimale de medicamente care, în cantități mari, ar produce o afecțiune analoagă celei pe care o combate; *sin.* **homeoterapie**; **-plastie** (v. -plastie), s.f., homoplasție; **-plazie** (v. -plazie), s.f., neoformație de țesuturi prin diviziuni celulare anormale, dar care corespund țesuturilor de bază; **-reză** (v. -reză), s.f. 1. Lege a dezvoltării psihice, desemnând echilibrări și reechilibrări progresive. 2. Dezvoltare canalizată într-o direcție oarecare, formându-se un țesut deosebit sub aspect morfologic sau fiziologic, iar nu un țesut intermediar; **-stat** (v. -stat), s.n., sistem cibernetic de autoorganizare pe principiul căutării statistice a regimului de funcționare stabilă; **-static** (v. -static), adj., referitor la homeostazie; **-stază** (v. -stază), s.f. 1. Proprietate generală a organismelor de a-și menține, în limitele echilibrului funcțional, genetic și fiziologic, constantele mediului intern; *sin.* **homeostazie**. 2. Proprietate a unor sisteme de a-și menține constante anumite caracteristici; **-stazie** (v. -stazie), s.f., homeostază (1); **-terapie** (v. -terapie), s.f., homeopatie; **-term** (v. -term), adj. s.n. 1. Adj. s.n. (Animal) care își menține temperatura corpului relativ constantă, indiferent de condițiile mediului extern. 2. Adj. (Despre ape termale) Care izvorăște la o temperatură apropiată de aceea a organismului uman; **-termic** (v. -termic), adj., (despre un organism) cu temperatura aproape constantă; **-termie** (v. -termie), adj., proprietate a animalelor cu sânge cald de a-și menține aproape constantă o anumită temperatură a corpului; **-tipic** (v. -tipic), adj. (despre a doua diviziune melodică) care este similar unei mîtoze tipice; **-tipie** (v. -tipie), s.f., caracteristică a organelor care, pe același animal, prezintă același tip structural; **-zoic** (v. -zoic), adj., care se caracterizează prin forme similare de viață.

HOMILO- „comunicare, relație”. ◊ gr. *homileo*, *ein* „a se înțelege, a comunica” > fr. *homilo*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *homilo*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a comunica cu semenii; **-patie** (v. -patie), s.f., sindrom al delirului de urmărire, întâlnit la surzi și hipocuzici.

HOMINO- „om, hominid”. ◊ lat. *homo*, *hominis* „om” > engl. *homino*-, lat. sav. *id.* > rom. *homino*-. ■ **-ide** (v. -id), s.n. pl., superfamilie care include trei familii fosile și actuale: hilobatidele, pongidele și hominidele.

HOMO- (OMO₂-) „asemănător, identic, același, egal, nediferențiat” > fr. *homo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *omo* > rom. *homo*- și *omo*-. ■ **-andrie** (v. -andrie), s.f., fenomen de uniformitate a staminelor; **-blast** (v. -blast), adj., homoblastic; **-blastic** (v. -blastic), adj. 1. Provenit

din celule similare; 2. (Despre un organism vegetal) Fără trecere evidentă de la forma juvenilă la cea adultă; **-cariont** (v. -cariont), s.n., celulă sau organism cu nucleii haploizi identici din punct de vedere genetic; **-cariotip** (v. cario-, v. -tip), s.n. 1. Cariotip cu toate perechile de cromozomi similare. 2. Cariotip homozigot pentru o remaniere oarecare; **-carp** (v. -carp), adj., cu toate fructele de un singur fel; *sin.* **homocarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., homocarp; **-cen** (v. -cen₂), adj., care își petrece întreg ciclul de viață în același biotop; **-centric** (v. -centric), adj. 1. Care are un centru comun. 2. (Despre un fascicul de lumină) Ale cărui raze trec toate printr-un singur punct; **-centru** (v. -centru), s.n., centru comun mai multor cercuri; **-cerc** (v. -cerc), adj. (despre o înțotoare caudală) format din doi lobi egali; **-ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre o floare) cu verticile uniflorale sau cu același număr de piese botanice; **-cINETIC** (v. -cINETIC), adj., relativ la homocineză; **-cineză** (v. -cineză), s.f., meioză homotipică; **-clamideu** (v. -clamideu), adj., la care învelișul floral nu este diferențiat în caliciu și corolă, fiind alcătuit din două verticile în care foliolele au aceeași formă și culoare; **-clin** (v. -clin), adj. 1. (Despre o floare) Care se polenizează cu polenul propriu. 2. (Despre un strat) Care este înclinat în același sens și cu același unghi față de orizontală; **-crom** (v. -crom), adj., care prezintă homocromie; **-cromie** (v. -cromie), s.f. 1. Capacitate a unui organism de a avea o culoare și formă asemănătoare cu aceea a mediului ambiant. 2. Proprietate a două tipuri de celule seroase ale glandelor salivare de a lua aceeași culoare ca și colorantul; **-cron** (v. -cron), adj. (despre un fenomen) care se petrece sau care se produce în același timp; **-cronie** (v. -cronie), s.f., dezvoltare a unei tulburări genetice la aceeași vârstă a membrilor unei familii; **-dicogamie** (**-dichogamie**) (v. dico-, v. -gamie), s.f., prezența homogamiei și a dicogamiei în cadrul aceleiași specii; **-dinam** (v. -dinam), adj. 1. Cu aceeași vigoare în dezvoltarea organelor de reproducere. 2. (Despre hibridi) Cu caractererele patern transmise la urmași în aceeași măsură; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., homodinam* (1, 2); **-dinamie** (v. -dinamie), s.f., homologie metamerică; **-drom** (v. -drom), adj. (despre nervi) care este orientat în același sens; **-fag** (v. -fag), adj. 1. Cu nutriție de un singur fel. 2. (Despre uredinale) Cu nutriție legată de aceeași plantă-gazdă; **-fan** (v. -fan), adj. (despre un animal) care își schimbă culoarea în funcție de unghiul de incidență pe care îl face lumina solară cu suprafața corpului; **-fanie** (v. -fanie), s.f., proprietate pe care o prezintă unele animale de a-și adapta culoarea tegumentului la lumina mediului ambiant; **-fiadic** (v. -fiadic), adj., cu un singur fel de tulpină frunzoasă și concomitent sporiferă;

~**filii** (v. -fil₁) adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă atracție sexuală față de indivizii de același sex; ~**file** (v. -fil₂) adj., s.f. pl. (plante) cu frunze uniforme; ~**filetic** (v. -filetic), adj., derivat din același strămoș comun; *sin.* **homofilic**; ~**filic** (v. -filic), adj., homofiletic*; ~**filie₁** (v. -filie₁), s.f., atracție sexuală anormală față de indivizii de același sex; *sin.* **homosexualitate**; ~**filie₂** (v. -filie₂), s.f., prezența unei singure forme foliare la aceeași plantă; ~**fitic** (v. -fitic), adj. 1. Care prezintă două feluri de spori. 2. Care este bisexual în generația diploidă; ~**fon** (v. -fon), adj. (despre o halucinație auditivă) în care bolnavul percepe mai multe voci, între care una este principală, restul constituind fundalul sonor; ~**gam** (v. -gam), adj. 1. (Despre o floare) La care anterele și stigmatetele ajung în același timp la maturitate funcțională. 2. (Despre antodiu) Cu toate florile de un singur fel, hermafrodite. 3. (Despre un hermafrodit) Ale cărui organe sexuale funcționează în același timp; ~**gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Autopolenizare cu maturitate funcțională concomitentă a anterelor și a stigmatetelelor, la florile bisexualate. 2. Totalitate a caracteristicilor și a înclinațiilor comune ale persoanelor care se căsătoresc; ~**gen** (v. -gen₁), adj. 1. Care provine din strămoși comuni și care are o structură genetică similară. 2. Care este constituit din părți similare. 3. Cu o structură genetică asemănătoare; ~**genetic** (v. -genetic), adj. 1. Care este descendent din același strămoș. 2. (Despre împerecherea meiotică) În care cromozomii provin din aceeași specie; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., totalitate a generațiilor succesive dintr-un strămoș comun; *sin.* **homogenie**; ~**genic** (v. -genic), adj. 1. (Despre un organism) Care are aceeași origine filogenetică. 2. (Despre un poliploid) Care conține aceeași alelă pe unul sau mai mulți loci specifici; ~**genie** (v. -genie), s.f., stare a anterelor și a stigmatetelelor egal de lungi; ~**gon** (v. -gon₂), adj. (despre un organism vegetal) cu muchii uniforme; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., condiție de a avea antere și stigmatete egal de lungi; ~**heterostilie** (v. hetero-, v. -stilie), s.f., prezența a florilor cu stile egal și cu stile inegale în cadrul aceleiași specii; ~**lexe** (v. -lexă), adj., s.n. pl. (antonime) care au același radical; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la homoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., reacție chimică de desfacere a unei legături covalente cu repartizarea dubletului electronic de legătură în mod egal ambilor parteneri; ~**log** (v. -log), adj. 1. (Despre un caracter) Care este prezent în două specii provenite dintr-un strămoș comun. 2. (Despre un individ) Care aparține aceleiași specii. 3. (Despre un cromozom) Care are aceeași succesiune a genelor și care schimbă material genetic în meioză. 4. (Despre gene) Care condiționează același caracter. 5. Care indică proveniența

unui produs terapeutic sau a unui țesut de la un alt individ din aceeași specie. 6. (Despre un organ) Care este similar în privința structurii, originii și poziției; ~**logie** (v. -logie), s.f. 1. Condiția de a fi homolog. 2. Asemănare a organismelor cu origine comună. 3. Repetare a aceleiași boli la mai mulți membri ai aceleiași familii; ~**mal** (v. -mal), adj. (despre frunze) îndreptat în aceeași direcție; ~**mer** (v. -mer), adj. 1. Care este egal divizat. 2. Repartizat uniform. 3. Cu un singur strat de hife sau de gonidii în tal. 4. (Despre o floare) Cu același număr de piese în verticil; ~**meric** (v. -meric), adj. (despre gene) care participă în egală măsură la realizarea unui caracter cantitativ; ~**merie** (v. -merie), s.f. 1. Polimerie la care influența reciprocă a factorilor ereditari este identică. 2. Egalitate numerică sau uniformitate a părților, respectiv a segmentelor unor organe ale aceleiași specii; ~**mixie** (v. -mixie), s.f., reproducere sexuală la ciuperci prin fuzionarea nucleilor asemănători din punct de vedere genotipic; ~**morf** (v. -morf), adj., care are aceeași formă; *sin.* **homomorfic**; ~**morfic** (v. -morfic), adj., homomorf*; ~**morfie** (v. -morfie), s.f., dezvoltare a unei insecte, din care lipsește stadiul de metamorfoză; ~**morfism** (v. -morfism), s.n., corespondență univocă între două mulțimi dotate cu aceeași structură algebrică; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f. 1. Uniformitate morfogenetică. 2. Regenerare a organului în formă inițială; ~**petal** (v. -petal), adj., cu petale asemănătoare; ~**plastic** (v. -plastic), adj., referitor la homoplastie; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., transplant chirurgical de la un individ din aceeași specie; *sin.* **homeoplastie**; ~**polimer** (v. poli-, v. -mer), s.m., macromoleculă cu o catenă lungă compusă din subunități monomerică identice linked; ~**pter** (v. -pter), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu aripi asemănătoare. 2. S.n. pl. Ordin de insecte cu două perechi de aripi membranose de aceeași formă și mărime; ~**seistă** (v. -seistă), s.f., curbă care unește pe o hartă punctele unde s-a produs cutremurul în același timp; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., strat al atmosferei care se întinde de la suprafața pământului până la aproximativ 100 km înălțime, caracterizat prin omogenitatea compoziției sale; ~**spori** (v. -spor), adj., s.m. pl. (spori) asemănători ca formă și structură; ~**sporie** (v. -sporie), s.f. 1. Producere numai a unui singur fel de spori. 2. Reproducere sexuală prin spori identici morfologic; ~**stemonie** (v. -stemonie), s.f., uniformitate a staminelor la aceeași plantă; ~**stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) cu stile egal de lungi; ~**stilie** (v. -stilie), s.f., condiție în care florile unei specii vegetale au stile cu aceeași lungime; ~**tactic** (v. -tactic), adj. compus din inflorescențe de un singur fel; ~**talic** (v. -talic), adj. (la ciuperci și alge) care indică existența ambe-

lor sexe pe același miceliu (tal); **-taxie (omotaxie)** (v. -taxie), s.f., sincronism aproximativ a două strate care conțin aceeași faună; **-term** (v. -term), adj. (despre un animal) care are sânge cald; **-termic** (v. -termic), adj. **1.** (Despre apa marină) A cărei temperatură este aceeași de la suprafață până la fund. **2.** Situat la o adâncime sub 2000 m, unde temperatura este constantă și unde nu există curenți; **-termie** (v. -termie), s.f. **1.** Scădere treptată a temperaturii apelor marine și oceanice de la suprafață către fund. **2.** Caracteristică a unui corp a cărei temperatură este omogenă și constantă; **-tip** (v. -tip), s.n. **1.** Parte care corespunde alteia similară, aflată pe cealaltă jumătate a corpului. **2.** Parte dintr-un organism similară altora, de la alte organisme; **-tipic** (v. -tipic), adj. (despre meioză sau mitoză) de același fel sau tip; **-tipie** (v. -tipie), s.f., tip de diviziune celulară în care dintr-o celulă cu un anumit număr de cromozomi se obțin două celule-fiice cu același număr de cromozomi ca acela din celula-mamă; **-tom** (v. -tom), adj. (despre un organ vegetal) cu incizuni regulate și cu diviziuni uniforme; **-top** (v. -top), adj., care prezintă homotopie **(3)**; **-topic** (v. -topic), adj. (despre o maladie) în care atât agentul patogen, cât și gazda au aceeași distribuție în spațiu, **-topie** (v. -topie), s.f. **1.** Identitate a biotopului. **2.** Dezvoltare a unui țesut sau a unui organ pe locul obișnuit. **3.** Mulțime de părți ale unei mulțimi, supusă anumitor condiții; **-trop** (v. -trop), adj. (despre un embrion) curbat sau îndreptat într-o singură direcție; *sin.* **homotropie**; **-tropi** (v. -trop), adj., s.m. pl. (criminali) specializați în forme unice de atentate; **-tropic** (v. -tropic), adj., homotrop*; **-zigotic** (v. -zigotic), adj. **1.** Rezultat din elemente genetice asemănătoare. **2.** Cu constituție genetică pură; **-zigotie (-zigoție)** (v. -zigotie), s.f., condiția de a avea gene pe aceeași loci în cei doi cromozomi homologi; **-zigoză** (v. -zigoză), s.f., proces de producere a homozigoților. **HOMOIO-** „asemănător, constant, uniform”. \diamond gr. *homoios* „asemănător, asemenea” > fr. *homoio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *homoio-*. ■ **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă homoiogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fecundație realizată prin unirea a doi gameți identici sub aspect morfologic, dar diferiți sexual din punct de vedere fiziologic; **-term** (v. -term), adj. **1.** (Despre un animal) Care are sânge cald. **2.** Care are temperatura corpului mai mult sau mai puțin constantă; *sin.* **homoio-termic**; **-termic** (v. -termic), adj., homoioterm* **(2)**. **HOPLO-** „înarmat, armat, protejat”. \diamond gr. *hoplon* „armă” > fr. *hoplo-*, engl. *id.* > rom. *hoplo-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj. (despre un animal) cu cutia craniană protejată; **-gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilarele armate; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a uneltelor de vânătoare sau a armelor

de luptă de către populațiile primitive; **-mahie** (v. -mahie), s.f., luptă de gladiatori înarmați cu arme grele, la vechii greci.

-HOR, v. -COR.

HORDEI- „grăunte de orz”. \diamond lat. *hordeum* „orz” > fr. *hordéi-* > rom. *hordei-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un ganglion) de forma unor grăunțe de orz.

-HOREZĂ, v. -COREZĂ.

-HORIE, v. -CORIE₂.

HORIO- „anotimp, sezon”. \diamond gr. *horios* „sezonier” > fr. *horio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *horio-*. ■ **-dimorfic** (v. di-, v. -morfic), adj., referitor la horiodimorfism; **-dimorfism** (v. di-, v. -morfism), s.n., prezența caracterelor morfologice diferite în anotimpuri diferite, la aceeași plantă; *sin.* **dimorfism sezonat**.

HORME- „lovire, izbire, șoc”. \diamond gr. *horme* „impuls, elan, impulsivitate” > fr. *hormé-* > rom. *horme-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de lovire, izbitor, ciocniri sau șocuri.

HORMO- „șirag, lanț”. \diamond gr. *hormos* „șirag, ghirlandă, lanț” > fr. *hormo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *hormo-*. ■ **-cist** (v. -cist), s.n., hormogon scurt și septat, prezent la cianoficee; **-cistic** (v. -cistic), adj., referitor la hormociste; **-gon** (v. -gon), s.n., fragment din talul unor alge albastre, având capacitatea de a genera un nou individ; *sin.* **hormogoni**; **-gonimiu** (v. -gonimiu), s.n., gonidii dispuse în șirag, prezente la licheni; **-goniu** (v. -goniu), s.n., hormogon*.

HORMON, v. HORMONO-. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., prezență a unui anumit hormon în sânge; **-urie** (v. -urie), s.f., prezența hormonilor în urină.

HORMONO- „hormon, hormonal”. \diamond gr. *hormon* „excitat, pus în mișcare, împins” > fr. *hormono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *hormono-*. ■ **-gen** (v. -gen), adj., care produce hormoni; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la hormonogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de sinteză a hormonilor în organism; *sin.* **hormonopoeză**; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care redă procentul diferiților hormoni ai unui individ; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în hormonologie; **-logie** (v. -logie), s.f., special. studiul proprietăților chimice și biologice ale hormonilor; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare electivă a unui hormon într-un țesut organic; **-poietic** (v. -poietic), adj., referitor la hormonopoeză; **-poieză** (v. -poieză), s.f., hormonogeneză*; **-terapie** (v. -terapie), s.f., terapeutică bazată pe utilizarea hormonilor.

HORO₁- „oră, diviziune de timp, orar, sezon”. \diamond gr. *hora* „oră, timp” > fr. *horo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *horo₁-*. ■ **-dimorfic** (v. di-, v. -morfic), adj., relativ la horodimorfism; **-dimorfism** (v. di-, v. -morfism), s.n., dimorfism sezonat; **-grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a construi cadrane solare;

~logie (v. -logie₁), s.f., studiul măsurării timpului;
~metrie (v. -metrie₁), s.f., arta de a diviza timpul;
~scop (v. -scop), s.n., reprezentare grafică a poziției stelelor în momentul nașterii unui copil, pe baza căreia astrologii prezic viitorul acestuia;
~scopie (v. -scopie), s.f., arta de a întocmi horoscoape.

HORO₂ „hotar, limită”. ◊ gr. *horos* „bornă, limită” > fr. *horo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *horo₂*. ■
~termă (v. -termă), s.f., limita inferioară a temperaturii până la care se poate extinde zona împădurită.

HORTI „grădină, livadă”. ◊ lat. *hortus*, *i* „grădină” > fr. *horti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *horti-*. ■
~col (v. -col₁), adj., care crește în grădini;
~cultor (v. -cultor), s.m. și f., specialist în horticultură; ~cultură (v. -cultură), s.f., știință care tratează despre cultivarea grădinilor; ~fug (v. -fug), adj. (despre o plantă) evadat din grădină.

HOSPITALO- „spital, internare”. ◊ lat. *hospitaiis* „ospitalier, primitor, de oaspeți” > fr. *hospitalo-*, engl. *id.* > rom. *hospitaio-*. ■ ~manie (v. -manie), s.f., tendință a unor bolnavi de a-și prelungi excesiv internarea.

-HTON „pământ, țară, ținut”. ◊ gr. *khthon* „pământ” > fr. *-chtone*, germ. *-chthon*, lat. sav. *-chthonus*, engl. *-chthon* > rom. *-hton*.

-HTONIE „țara de origine, loc de baștină”. ◊ gr. *khthon* „pământ, țară” > fr. *-chtonie*, it. *-ctonia*, germ. *-chthonie*, engl. *-chtony* > rom. *-htonie*.

HTONO- (CTONO-) „teren, sol, pământ”. ◊ gr. *khthon*, *onos* „pământ” > fr. *chtono-*, engl.

chthono-, it. *ctono-*, lat. sav. *chtono-* și *chthono-* > rom. *htono-* și *ctono-*. ■ ~fag (v. -fag), adj. care prezintă htonofagie; ~fagie (v. -fagie), s.f., obicei morbid de a ingera pământ; ~fite (v. -fit), s.f. pl., grupă de plante care trăiesc pe sol sau subteran; *sin. plante terestre*; ~fitic (v. -fitic), adj., referitor la htonofite; ~gen (v. -gen₁), adj. (despre un agent patogen) care își duce viața în sol, de unde atacă diferite plante; *sin. htonogenic*; ~genic (v. -genic), adj., htonogen*.

HUMANI- „om, omenesc”. ◊ lat. *humanus* „omenesc, uman” > fr. *humani-*, engl. *id.* > rom. *humani-*. ■ ~form (v. -form), adj., cu înfățișare de om.

HUMANO- „om, uman”. ◊ lat. *humanus* „omenesc, de om” > fr. *humano-*, engl. *id.* > rom. *humano-*. ■ ~id (v. -id), adj., care prezintă caractere umane; ~logie (v. -logie₁), s.f., știință interdisciplinară despre om, considerat ca sistem unitar biopsihosocial.

HUMI- „pământ, humus, humic”. ◊ lat. *humus* „sol, teren, pământ” > fr. *humi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *humi-*. ■ ~col (v. -col₁), adj. (despre un organism) care trăiește în sol, fie în particulele acestuia, fie pe resturile organice în descompunere; ~fer (v. -fer), adj., care conține materie organică; ~form (v. -form), adj., cu aspect de humus; ~gen (v. -gen₂), adj., care produce humus.

HUMO- „humus, materie organică, pământ”. ◊ lat. *humus* „pământ, țărână, sol” > fr. *humo-* > rom. *humo-*. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul evoluției diferitelor forme de humus.

-IATRIC „curativ, terapeutic”. ◊ gr. *iatrikos* „terapeutic, medicinal” > fr. *-iatrique*, engl. *-iatic*, it. *-iatico*, germ. *-iatisch* > rom. *-iatic*.

-IATRIE „tratament, medicație, îngrijire”. ◊ gr. *iatreia* „tratament, vindecare” > fr. *-iatrie*, germ. *id.*, engl. *-iatry*, it. *-iatria* > rom. *-iatrie*.

IATRO- „medic, medicație, tratament, medical, terapeutic”. ◊ gr. *iatros* „medic” > fr. *iatro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *iatro-*. ■ **-filie** (v. -filie₁), s.f., invocare a unor suferințe imaginare de către o categorie de indivizi; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre o maladie) care este provocat de medic; *sin.* **iatrogenic**; **-genic** (v. -genic), adj., iatrogen*; **-genie** (v. -genie₁), s.f. 1. Stare psihică produsă sau agravată pe cale psihogenă de către medic, de tratament sau de condițiile spitalizării. 2. Consecința aplicării incorecte a unor pesticide cu puternică acțiune fitotoxică; **-lepsie** (v. -lepsie), s.f., absorbție a produselor medicamentose prin piele; **-leptic** (v. -leptic), adj. (despre tratament) care se bazează pe utilizarea fricțiunilor și oncțiunilor; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul medicinii; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație prin care erau indicate bolile de care suferea cineva, tratamentul și evoluția lor; **-sofie** (v. -sofie), s.f., concepție medicală, teorie a medicinii; **-somatopatie** (v. somato-, v. -patie), s.f., influența pe care o au prescrierea incorectă a unor tratamente, efectuarea unor experimente nefondate sau recurgerea la unele intervenții chirurgicale incorecte, asupra greutateii corporale a unor bolnavi.

IATRU „medic, doctor, terapeu”. ◊ gr. *iatros* „medic” > fr. *-iatre*, it. *-iatra* > rom. *-iatru*.

ICHTIO-, v. **IHTIO-**.

ICMADO- „loc umed, umezeală”. ◊ gr. *ikmas*, *ikmados* „umiditate, umezeală” > fr. *icmado-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *icmado-*. ■ **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) care are afinitate pentru locurile umede.

ICNO- (**IHNO-**) „urmă, amprentă”. ◊ gr. *ikhnos* „talpa piciorului, urmă” > fr. *ichno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *icno-* > rom. *icno-* și *ihno-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., proiecție pe planul orizontal al secțiunilor de nivel prin clădiri, edificii etc.; *sin.* **secțiune de nivel**; **-gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare a urmei pașilor pe sol, utilizată în diagnosticul unor afecțiuni ale piciorului; **-lit** (v. -lit₁), s.n., rocă în care se află imprimate urmele picioarelor unor animale fosile; **-litologie** (v. lito-, v. -logie₁), s.f., icnologie*; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul urmelor de locomotie lăsate de

vertebrate pe unele sedimente; *sin.* **icnolito-**

logie; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație după urmele de picioare lăsate pe pământ.

ICO- „desen, imagine”. ◊ gr. *eikon* „formă, imagine, figură” > fr. *ico-*, engl. *id.*, germ. *iko-*, lat. sav. *ico-* > rom. *ico-*. ■ **-tip** (v. -tip), s.n., desen al unui individ animal sau vegetal reprezentativ pentru un taxon, folosit pentru identificarea altora.

-ICONIE „imagine, figură”. ◊ gr. *eikon* „formă, figură, imagine” > germ. *-ikonie*, it. *-iconia*, engl. *id.* > rom. *-iconie*.

ICONO- „imagine, figură, portret, aparență, icoană, operă plastică”. ◊ gr. *eikon*, *eikonos* „figură, tablou, aparență” > fr. *icono-*, it. *id.*, germ. *ikono-*, engl. *icono-* > rom. *icono-*. ■ **-clastic** (v. -clastic), adj., referitor la iconoclastie; **-clastie** (v. -clastie), s.f., distrugere sistematică a imaginilor religioase; **-dul** (v. -dul), s.m. și f., adept al cultului icoanelor; **-dulie** (v. -dulie), s.f., cult al imaginilor sacre; **-fii** (v. -fil₁), adj., s.m. și f. (persoană) care iubește imaginile, stampele etc.; **-gen** (v. -gen₁), s.m., sare de sodiu utilizată ca revelator fotografic; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Disciplină care se ocupă cu descrierea și cu studiul operelor realizate în arta plastică. 2. Ansamblu de imagini documentare referitoare la o anumită epocă, temă, problemă, persoană etc.; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorarea sau venerarea imaginilor plastice evocatoare ale divinității; **-latru** (v. -latru), s.m. și f., persoană care venerază icoanele; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în iconologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f.

1. Artă care studiază atribuțiile ce caracterizează zeitățile unei mitologii, necesare artiștilor pentru a reprezenta personajele respective.

2. Disciplină care studiază și interpretează reprezentările folosite în artele plastice; **-manie** (v. -manie), s.f., pasiune patologică pentru imaginile plastice; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., tehnică a măsurării elementelor și proporțiilor unei opere de artă, pentru a descoperi concepția ce stă la baza construcției ideative și plastice a acesteia; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat cu care se măsoară asimetria imaginii retiniene dintre cei doi ochi; **-scop** (v. -scop), s.n., tub electronic folosit în televiziune pentru transmiterea imaginilor; **-strof** (v. -strof), s.n., instrument optic care dă imaginea răsturnată a obiectelor; **-tecă** (v. -tecă), s.f., loc dintr-un muzeu unde se conservă gravuri, picturi, fotografii etc.; **-tip** (v. -tip), s.n., reprezentare a tipului unui taxon prin desen sau fotografie, **-tipic** (v. -tipic), adj., referitor la iconotip.

ICOS-, v. **ICOSI-**. ■ **~andric** (v. -andric), adj., cu douăzeci de stamine; **~andrie** (v. -andrie), s.f., grup de plante cu flori hermafrodite, având peste douăzeci de stamine inserate pe caliciu; **~andru** (v. -andru), adj. (despre un androceu) format din douăzeci sau peste douăzeci de stamine.

ICOSA- „douăzeci”. ◇ gr. *eikosi* „douăzeci” > fr. *icosa-*, germ. *ikosa-*, engl. *icosa-*, lat. sav. *id.* > rom. *icosa-*. ■ **~edru** (v. -edru), s.n., poliedru mărginit de douăzeci de fețe plane; **~gon** (v. -gon₂), adj., s.n. **1.** Adj. Care are douăzeci de unghiuri. **2.** Poligon care are douăzeci de unghiuri și tot atâtea laturi.

ICOSI- „douăzeci”. ◇ gr. *eikosi* „douăzeci” > fr. *icosi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *icosi-*. ■ **~mer** (v. -mer), adj. (despre un organ vegetal) format din douăzeci de părți; **~tetraedru** (v. tetra-, v. -edru), s.n., poliedru cu douăzeci și patru de fețe.

ICTERI- „icter”. ◇ lat. tz. *icterus* „gălbeneală, icter” > fr. *ictéri-* > rom. *icteri-*. ■ **~gen** (v. -gen₂), adj., care provoacă sau care răspândește icterul.

ICTERO- „de culoare galbenă, icter”. ◇ gr. *ikteros* „gălbinare, icter” > fr. *ictéro-*, engl. *id.* > rom. *ictero-*. ■ **~cefal** (v. -cefal), adj., cu capul de culoare galbenă; **~gen** (v. -gen₁), adj., care produce icter; *sin.* **icterogenic**; **~genetic** (v. -genetic), adj., relativ la icterogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a icterului; **~genic** (v. -genic), adj., icterogen; **~id** (v. -id), adj., care are aparența icterului; **~pod** (v. -pod), adj. (despre o pasăre) cu picioare galbene.

ICTO- „șoc, lovitură”. ◇ lat. *ictus* „lovitură” > fr. *icto-*, engl. *id.* > rom. *icto-*. ■ **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea intensității șocului apexian.

-ID (-IDĂ) „în formă de, cu aspect de, cu înfățișare de”. ◇ gr. *eidos* „formă, înfățișare, aparență” > fr. *-ide*, lat. sav. *-ides*, engl. *-id*, germ. *id.* > rom. *-id* și *-idă*.

-IDĂ, v. -ID.

IDEO- „idee, noțiune, ideatic, noțional”. ◇ gr. *idea* „formă, aparență, idee” > fr. *idéo-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ideo-*. ■ **~frenie** (v. -frenie), s.f., stare patologică mentală, caracterizată prin anomalia ideilor; **~genie** (v. -genie₁), s.f., proces de formare a ideilor; **~glosie** (v. -glosie), s.f. **1.** Înșușirea de unicitate a personalității. **2.** Formă particulară de glosolalie care constă într-un discurs plin de omisiuni, de repetiții sau de substituirii de sunete și de cuvinte; *sin.* **ideioglosie**; **~grafie** (v. -grafie), s.f., sistem de reprezentare a ideilor prin semne care sugerează obiectele; **~gramă** (v. -gramă), s.f., semn grafic utilizat în scrierea hieroglifică pentru a nota un cuvânt sau o idee; **~log** (v.

-log), s.m. și f., teoretician al unei ideologii; **~logie** (v. -logie₁), s.f., ansamblu de idei, de credințe și de doctrine proprii unei epoci, unei societăți sau unei clase; **~motor** (v. -motor), adj. (despre un centru nervos) care intră în acțiune sub influența unei excitații cerebrale.

IDI-, v. **IDIO-**. ■ **~onim** (v. -onim), s.n., omonim rezultat din identificarea greșită a unui alt taxon. **-IDIE** „formă, aparență”. ◇ gr. *eidos* „formă, aspect, înfățișare” > fr. *-idie*, germ. *-idie*, engl. *id.*, lat. sav. *-idia* > rom. *-idie*.

IDIO- „propriu, specific, caracteristic, individual, independent”. ◇ gr. *idios* „particular, propriu, specific” > fr. *idio-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *idio-*. ■ **~androsport** (v. andro-, v. -spor), adj., s.f. pl. (plante inferioare) la care organele sexuale se formează pe ramuri separate; **~biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., știință care studiază raportul biologic care există între un organism individual și restul populației; **~blast** (v. -blast), s.n. **1.** Celulă vegetală fără clorofilă, care apare izolată printre celulele de alt tip. **2.** Biofor, unitate a substanței ereditare; **~blastic** (v. -blastic), adj. (despre un cristal) cu formă de cristalizare proprie; **~botanic** (v. -botanic), adj., referitor la studiul plantelor considerate individual și nu fitocenologic; **~chinezie** (**idiokinezie**) (v. -chinezie), s.f., comandă independentă nonsinkinetică a mușchilor distali, al cărei suport este reprezentat de sistemul piramidă; **~cINETIC** (v. -cINETIC), adj. (despre substanțe chimice) capabil să producă modificări în structura cromozomică a organismelor; **~corologie** (v. coro-, v. -logie₁), s.f., studiul arealelor taxonilor considerați ca entități separate; **~cromatic** (v. -cromatic), adj. (despre un mineral) cu culoare proprie; **~cromozom** (v. cromo-, v. -zom), s.m., cromozom de sex; **~cromozomic** (v. cromo-, v. -zomic), adj., referitor la idiocromozomi; **~desmozomi** (v. desmo-, v. -zom), s.m. pl., desmozomi care unesc celule de același tip; **~ecologie** (v. eco-, v. -logie₁), s.f., ecologia organismelor individuale; **~gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Nume colectiv pentru autogamie și geitonogamie. **2.** Fuziune a doi gameți de sex diferit, generați de același individ; *sin.* **autofecundare**; **~glosie** (v. -glosie), s.f., tulburare de vorbire manifestată prin substituirea cuvintelor prin sunete fără sens; **~gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a morfologiei individuale a cromozomilor unui individ; **~lalie** (v. -lalie), s.f., limbaj neinteligibil, inventat, care caracterizează formele grave ale tulburărilor dislalice; **~lect** (v. -lect), s.n., repertoriu general al deprinderilor lingvistice ale unui individ, într-o anumită perioadă a existenței sale; **~morf** (v. -morf), adj. **1.** (Despre un mineral) Cristalizat într-o formă cristalină proprie perfectă. **2.** (Despre un caracter) Condiționat de gene cu frecvență mică,

deoarece acestea sunt supuse unei presiuni selective uniforme și sistematice; ~**morfic** (v. -morfic), adj., care are formă proprie; ~**morfism** (v. -morfism), s.n., proprietate a unui mineral de a fi idiomorf; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică și funcțională specială a plantelor; ~**patie** (v. -patie), adj. 1. (Despre un proces patologic) Care este caracteristic prin el însuși. 2. (Despre un proces patologic) A cărui cauză nu se cunoaște; ~**patie** (v. -patie), s.f. 1. Maladie independentă de alte afecțiuni ale organismului, având propriile ei cauze. 2. Nume generic pentru fenomenele patologice ca cauză necunoscută; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., unitatea activă și formativă a citoplasmei, considerată ca având funcții genetice; ~**sferotecă** (v. sfero-, v. -tecă), s.f., veziculă care conține acrozomul celulelor spermatice; ~**sferozom** (v. sfero-, v. -zom), s.m., granula centrală a idiosferotecii; ~**somatic** (v. -somatic), adj. (despre o malformație) care poate fi condiționat uneori de mediu, alteori genetic; ~**terie** (v. -terie), s.f., monstrozitate vegetală, esențial deosebită de tipul și de speciile înrudite; ~**term** (v. -term), adj., care are sânge cald; ~**tip** (v. -tip), s.n. 1. Totalitatea materialului genetic din celulă, inclusiv din citoplasmă. 2. Determinant antigenic, situat în regiunea variabilă a moleculei de imunoglobulină. 3. Exemplar tipic stabilit de autor din materialul care nu a fost colectat de pe un loc important. 4. Totalitatea genelor unui organism, care sunt localizate în cromozomi; sin. genotip; ~**top** (v. -top), s.n., biocor al unui individ vegetal sau animal; ~**topic** (v. -topic), adj., referitor la idiotop; ~**trof** (v. -trof), adj., idiotrofic*; ~**trofic** (v. -trofic), adj. (despre un organism) care își poate asigura propria nutriție; sin. **idiotrof**; ~**trofism** (v. -trofism), s.n., proprietate pe care o au unele organisme de a-și asigura propria nutriție; ~**zom** (-**som**) (v. -zom), s.m. 1. Ultima unitate ipotetică a celulei. 2. Corpuscul prezent în nucleu cu ocazia diviziunii cariocinetice, care absoarbe colorile baze și care este purtător al caracterelor ereditare. 3. Biofor*. 4. Aparat central al unui spermatoцит, cuprinzând aparatul Golgi și mitocondriile.

IGNI- „foc, flacără, căldură”. ◊ lat. *ignis* „foc” > fr. *igni-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *igni-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj., care adoră focul; ~**color** (v. -color), adj. (despre o petală) de culoarea focului; ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă foc; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de flacără; ~**fug** (v. -fug), adj., s.n. (substanță) care nu se aprinde; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce căldură.

IGRO-, v. **HIGRO-**.

IHNO-, v. **ICNO-**.

IHTI-, v. **IHTIO-**. ■ ~**odont** (v. -odont), s.m., dinte fosil de pește; ~**ornis** (v. -ornis), s.m.,

pasăre fosilă ihtiografă acvatică din cretacicul superior, cu aripi bine conformate și cu o creastă pe stern.

IHTIO- (**ICHTIO-**) „pește, pescuit, piscicol, de pește”. ◊ gr. *ikhthys*, *yos* „pește” > fr. *ichtyo-*, germ. *ichthyo-*, engl. *id.*, it. *ictio-*, lat. sav. *ichtyo-* și *ichthyo-* > rom. *ihlio-* și *ichtio-*. ■ ~**col** (v. -col₃), s.n., clei obținut din vezica înotoătoare a sturionilor; ~**fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu pește; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., faptul de a se hrăni exclusiv cu pește; ~**fil** (v. -fil₁), adj., care iubește peștii; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de pești; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea peștilor; ~**id** (v. -id), adj., în formă de pește; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a peștilor; ~**latru** (v. -latru), s.m. și f., adept al ihtiolatricii; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., pește fosil petrificat; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în ihtiologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul peștilor; ~**manție** (v. -manție), s.f., precizie după măruntăile peștilor; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare științifică a peștilor; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument care servește la măsurarea lungimii și grosimii peștilor; ~**morf** (v. -morf), adj., cu aspect de pește; ~**pag** (**ichtio-pag**) (v. -pag), s.m., monstru compus din doi indivizi reuniți prin regiunea hipogastrică; ~**patolog** (v. -patolog, v. -log), s.m. și f., specialist în ihtiopatologie; ~**patologie** (v. -patolog, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază bolile peștilor; ~**pter** (v. -pter), s.n., înotoătoare de pește; ~**scop** (v. -scop), s.n., dispozitiv echipat cu un capac transparent de cristal, cu ajutorul căruia pot fi observate direct aglomerațiile de pești marini; ~**spondil** (v. -spondil), s.m., vertebra fosilă de pește; ~**stegi** (v. -steg), s.m. pl., amfibieni fosili din devonianul superior, caracterizați prin prezența unui os preopercular și a unei înțotoare caudale susținută de radii dermice; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., anatomia peștilor; ~**zaur** (**ichtio-saur**) (v. -zaur), s.m., gen de reptile uriașe acvatice din mezozoic, având corpul asemănător cu al peștilor.

ILEO- „ileon, intestin, intestinal”. ◊ gr. *eilein* „a răsuca, a torsiona” > fr. *iléo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ileo-*. ■ ~**coloplastie** (v. colo₁-, v. -plăstie), s.f., interpunere chirurgicală a unei anse intestinale pe traiectul colonului, pentru refacerea continuității digestive; ~**colostomie** (v. colo₁-, v. -stomie), s.f., anastomoză chirurgicală a intestinului subțire la intestinul gros; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a ileonului; ~**patie** (v. -patie), s.f., afecțiune patologică a ileonului; ~**proctie** (v. -proctie), s.f., ileostomie*; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a ileonului; ~**rectocoloplastie** (v. recto-, v. colo₁-, v. -plăstie), s.f., interpunere chirurgicală a unei anse ileale pe traiectul colonului, și, parțial, al

rectului, pentru restabilirea continuității digestive; **~sigmoidostomie** (v. sigmo-, v.-id, v.-stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ileon și colonul sigmoid; **~stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a ileonului la piele; *sin.* **ileoproctie**; **~transversostomie** (v. lat. sav. v. > rom. (stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ileonul terminal și colonul transvers.

ILI-, v. **ILIO-**. ■ **~adelf** (v. -adelf), s.m., monstrozitate bigemelară, în care feții sunt uniți prin regiunea iliacă.

ILIO- „șold, bazin, osul iliac, iliac”. ◇ lat. *ilii, ilium* „șold, pânțece, bazin” > fr. *illo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ilio-*. ■ **~pag** (v. -pag), s.m., monstrozitate bigemelară în care feții sunt uniți prin regiunea iliacă; **~toracopag** (v. toraco-, v. -pag), s.m., monstrozitate bigemelară în care feții sunt sudați prin regiunea toracică și iliacă; **~xifopag** (v. xifo-, v. -pag), s.m., monstrozitate bigemelară în care feții sunt uniți de la xifoid până la regiunea iliacă.

IMAGO- „image, imago, stadiu final”. ◇ lat. *imago* „chip, portret, imagine” > fr. *imago* > rom. *imago-*. ■ **~cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) cu acțiune de distrugere a insectelor adulte; **~logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a sociopsihologiei care se ocupă cu studiul reprezentărilor pe care grupurile etnice și le fac unele despre altele.

IMBRI- „țigla, apă de ploaie”. ◇ lat. *imbri-*, *imbricis* „țigla” > fr. *imbri-* > rom. *imbri-*. ■ **~fug** (v. -fug), adj. (despre un material) care nu poate fi pătruns de ploaie.

IMNO- (**HIMNO-**) „imn, imnic”. ◇ gr. *hymnos* „imn, cântec de biruință” > fr. *hymno-*, engl. *id.* > rom. *imno-* și *himno-*. ■ **~grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a compune imnuri; **~logie** (v. -logie₁), s.f., știință a creării poeziei imnice.

IMPARI- „impar, inegal”. ◇ lat. *impar, imparis* „inegal, impar” > fr. *impari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *impari-*. ■ **~fior** (v. -fior), adj., cu flori impare; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole impare.

IMPLANTO- „implant, transplant dentar”. ◇ lat. *impianto, are* „a planta, a înfige” > fr. *implanto-* > rom. *implanto-*. ■ **~logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul implantelor și transplantelor dentare.

IMUNO- „imun, imunitate”. ◇ lat. *immunis* „apărat, scutit” > fr. *immuno-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *imuno-*. ■ **~bacteriolitic** (v. bacterio-, v. -litic₂), adj., referitor la imunobacterioliză; **~bacterioliză** (v. bacterio-, v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a microbilor prin seruri imune corespunzătoare, ce se realizează prin acțiunea conjugată a anticorpului specific și a alexinei; **~blast** (v. -blast), s.n., celulă pironinofilă cu citoplasma bogată în poliribozomi și cu nucleu

bine dezvoltat, ce conține cromatină; **~cit** (v. -cit), s.n., celulă limfoidă sau plasmocit cu rol important în procesele imunității; **~electroforeză** (v. electro-, v. -foreză), s.f., adaptare a tehnicii electroforetice la studiile imunochimice; **~gen** (v. -gen₁), adj., s.n. 1. Adj. (Despre o substanță) Care produce imunitate. 2. S.n. Substanță antigenică ce stimulează răspunsul imun, mediat prin anticorpi sau celule; **~genetic** (v. -genetic), adj., referitor la studiul proceselor imunitare; **~geneză** (v. -geneză), s.f., teorie asupra legilor de dezvoltare și de manifestare a rezistenței imunitare la organismele animale și vegetale; **~hematolog** (v. hemato-, v. -log), s.m. și f., specialist în imunohematologie; **~hematologie** (v. hemato-, v. -logie₁), s.f., ramură a hematologiei care se bazează pe concepția că o serie de hematopatii rezultă din acțiunea unor factori imunologici; **~hemolitic** (v. hemo-, v. -litic₂), adj., referitor la imunohemoliză; **~hemoliză** (v. hemo-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a hematiilor sub acțiunea anticorpilor antieritrocitari corespunzători; **~logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul imunității; **~osmoforeză** (v. osmo₂-, v. -foreză), s.f., metodă rapidă pentru identificarea virusurilor prin reacții simulate de serologie și de electroforeză; **~patolog** (v. pato-, v. -log₁), s.m. și f., specialist în imunopatologie; **~patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază imunitatea organismului în relație cu boala; **~terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea metodelor imunologice pentru tratamentul unor boli infectocontagioase; **~zom** (v. -zom), s.m., virozom.

INCIZI- „crestat, incizat”. ◇ lat. *incisus* „țaiat, crestat” > engl. *incisi-*, lat. sav. *id.* > rom. *incizi-*. ■ **~fior** (v. -fior), adj., cu flori crestate pe margine; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze incizate pe margine.

INCLINO- „înclinație, deviație”. ◇ lat. *inclino, are* „a se apleca, a se înclina” > fr. *inclino-*, engl. *id.* > rom. *inclino-*. ■ **~gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Grafic în care se prezintă proiecția pe plan orizontal a poziției unei găuri de sondă. 2. Grafic pentru determinarea poziției pe care trebuie să aibă turbina de foraj împreună cu deviatorul respectiv; **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare și înregistrare a poziției unei găuri de sondă sau a unghiului de înclinare; **~metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Aparat pentru măsurarea și înregistrarea poziției unei găuri de sondă. 2. Instrument care servește la măsurarea unghiurilor de înclinare a unei nave în raport cu orizontul. 3. Instrument care indică direcția magnetismului globului pământesc.

INDUCTO- „inducție”. ◇ lat. *inductus* „condus, adus, introdus” > fr. *inducto-*, engl. *id.*, germ. *indukto-* > rom. *inducto-*. ■ **~metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea cu-

renților de inducție; ~termic (v. -termic), adj., referitor la inductotermie; ~termie (v. -termie), s.f., producere de căldură cu ajutorul inducției electromagnetice.

INFARCTO- „infarct”. \diamond lat. *infarctus* „astupat” > fr. *infarcto* > rom. *infarcto*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., care produce un infarct.

INFORMO- „mesaj, mesager”. \diamond lat. *informo*, are „a informa” > fr. *informo*, engl. *id.* > rom. *informo*. ■ ~zom (v. -zom), s.m., formă sub care circulă acidul ribonucleic mesager din nucleul citoplasmatic, reprezentat de complexul ribonucleoproteic.

INFUNDIBULI- „infundibil, pâlnie, infundibular”. \diamond lat. *infundibulum* „pâlnie, coș de moară” > fr. *infundibili*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *infundibili*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care conține un infundibil anatomic; ~form (v. -form), adj. (despre un organ anatomic) de forma unei pâlnii larg deschise.

INFUNDIBULO- „infundibil, canal în formă de pâlnie”. \diamond lat. *infundibulum* „coș de moară, pâlnie” > fr. *infundibulo* > rom. *infundibulo*. ■ ~tom (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în infundibulotomiile pulmonare; ~tomie (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de incizie a infundibulului arterei pulmonare îngustate.

INI-, v. **INIO-**. ■ ~encefal (v. -encefal), s.m., malformație fetală caracterizată printr-o fisură occipitală a craniului cu protruzia substanței creierului; ~ops (v. -ops), s.m., tip de cefalotoracopag, la care fuzionarea capetelor nu este totală, existând două fețe opuse.

INIO- „inion, occipital”. \diamond gr. *inion* „spatele capului” > fr. *inio*, engl. *id.* > rom. *inio*. ■ ~dim (v. -dim), s.m., monstru dublu cu un singur corp și cu două capete unite la spate, ~pag (v. -pag), s.m., monstruoziitate gemelară dublă, care constă în unirea indivizilor prin oasele occipitale.

INO- „fibră, tendon, fibros, muscular”. \diamond gr. *is*, *inos* „fibră” > fr. *ino*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ino*. ■ ~blast (v. -blast), s.n., celulă a țesutului conjunctiv; ~blastic (v. -blastic), adj., referitor la inoblaste; ~carp (v. -carp), adj., cu fructe care sunt acoperite de păr; ~cit (v. -cit), s.n., celulă prozenchimatică a țesutului fibros; ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze fibroase; ~gen (v. -gen₁), adj., care produce fibre musculare; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la inogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., producere a fibrelor musculare; ~glie (v. -glie), s.f., nevroglie fibroasă; ~lit (v. -lit₁), s.n., concrețiune fibroasă; ~pexie (v. -pexie), s.f., proces de coagularea a fibrinei; ~scleroză (v. -scleroză), s.f., indurație sau sclerozare care apare ca urmare a dezvoltării excesive a țesutului fibros; ~trop (v. -trop), adj., care se referă la contractilitatea fibrei musculare;

~tropism (v. -tropism), s.n., contractilitate a fibrei musculare.

INSECTI- „insectă, relativ la insecte”. \diamond lat. *insectum* „insectă” > fr. *insecti*, engl. *id.*, germ. *insekti*, lat. sav. *insecti* > rom. *insecti*. ■ ~cid (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge insectele; ~fer (v. -fer), adj. (despre un mineral) care conține insecte fosile; ~form (v. -form), adj., cu aspect de insectă; ~fug (v. -fug), adj., s.n. (substanță) care îndepărtează insectele dăunătoare; ~vore (v. -vor), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care se hrănește cu insecte. 2. S.n. pl. Ordin de mamifere mici, cu dinții ascuțiți, a căror hrană principală o constituie insectele.

INSECTO- „insecte”. \diamond lat. *insectum* „insectă” > fr. *insecto* > rom. *insecto*. ■ ~fungicid (v. fungi-, v. -cid), adj., s.n. (substanță) care servește la combaterea insectelor și a ciupercilor parazite.

INSERTO- „inserat, inserare”. \diamond lat. *insertus* „inserat, introdus” > fr. *inserto*, engl. *id.* > rom. *inserto*. ■ ~zom (v. -zom), s.m., secvență de nucleotide inserate prin transformare, conjugare, transducție și captare, din mediul extracelular sau prin manipulări genetice, în cromozomul bacterian sau viral.

INTEGRI- „tot, în întregime, nedivizat”. \diamond lat. *integer* „tot, integru” > engl. *integri*, lat. sav. *id.* > rom. *integri*. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunzele întregi, nelobate.

INTEGRO- „total, integral”. \diamond lat. *integer* „tot, complet, întreg” > fr. *integro*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *integro*. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru calcularea ariei unei figuri plane, a volumului unei figuri de revoluție etc.

INTENSI- „intensitate”. \diamond lat. *intensus* „încordat, întins” > fr. *intensi*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *intensi*. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea intensității unei radiații.

IO- „otrăvă, otrăvit”. \diamond gr. *ios* „venin, otrăvă” > fr. *io*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *io*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a fi otrăvit.

IO₂ „violet”. \diamond gr. *ion* „violet” > fr. *io*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *io*. ■ ~lit (v. -lit₁), s.n., piatră de culoare violetă.

IOD-, v. **IODO-**. ■ ~emie (v. -emie), s.f., prezența iodului în sânge; ~urie (v. -urie), s.f., prezența iodului în urină.

IODO- „iod, iodat, iodic”. \diamond gr. *iodos* „violet” > fr. *iodo*, engl. *id.* > rom. *iodo*. ■ ~fil (v. -fil₁), adj. (despre bacterii) care prezintă afinitate pentru iod; ~filie (v. -filie), s.f., afinitatea unor celule sau bacterii pentru iod și pentru compușii săi; ~gnozie (v. -gnozie), s.f., studiul iodului; ~metrie (v. -metrie₁), ansamblu de procedee chimice de dozare cantitativă a diferitelor substanțe care pot reacționa cu o soluție de iod; ~terapie (v. -terapie), s.f., utilizare a iodului în scop terapeutic; ~ventriculografie (v. ventriculo-, v.

-grafie), s.f., metodă radiologică de evidențiere a cavităților ventriculare ale inimii cu ajutorul unei substanțe de contrast iodate.

-IONIC „referitor la concentrația de ioni”. ◊ gr. *ion* „migrator, călător” > fr. *-ionique*, engl. *-ionic* > rom. *-ionic*.

IONO- „ioni, ionizat, ionizare”. ◊ gr. *ion* „migrator, călător, care migrează” > fr. *iono-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *iono-*. ■ **-fon** (v. -fon), s.n., traductor electroacustic care transformă direct energia electrică în energie acustică; **-for** (v. -for), s.n., substanță care facilitează trecerea cationilor de-a lungul membranei mitocondriilor; **-foreză** (v. -foreză), s.f., metodă prin care se administrează în organism anumite medicamente cu ajutorul unui curent galvanic; **-gen** (v. -gen), adj., care produce ioni; **-grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu radiochimigrafic bazat pe variațiile de intensitate a fasciculului de raze X, în urma trecerii lui printr-un organ în activitate; **-gramă** (v. -gramă), s.f., oscilogramă ridicată de o stațiune ionosferică, indicând înălțimea aparentă de reflexie a undelor în funcție de frecvență; **-metrie** (v. -metrie), s.f., metodă de prospecțiune radiometrică folosită în măsurarea ionizării aerului de către radiațiile radioactive; **-metru** (v. -metru), s.n. 1. Instrument folosit pentru determinarea radiațiilor ionizate. 2. Aparat cu care se determină concentrația de ioni de hidrogen a unei soluții; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat superior al atmosferei care este alcătuit din gaze rarefiate și puternic ionizate; **-terapie** (v. -terapie), s.f., introducere în organism a ionilor medicamentoși.

IONTO- „ionizare”. ◊ gr. *ion*, *iontos* „care migrează” > engl. *ionto-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *ionto-*. ■ **-foreză** (v. -foreză), s.f., introducere în organism a unor substanțe medicamentoase cu ajutorul ionizărilor prin curent electric continuu; *sin.* cataforeză.

IPSI-, v. **HIPSI-**.

IPSO-, v. **HIPSO-**.

IRENO- „pace, pacificare”. ◊ gr. *eirene* „pace” > fr. *iréno-*, it. *id.* > rom. *ireno-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în irenologie, **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază măsurile care asigură menținerea sau restabilirea păcii.

IRI- „curcubeu”. ◊ lat. *iris* „curcubeu” > engl. *iri-*, lat. sav. *id.* > rom. *iri-*. ■ **-color** (v. -color), adj. (despre un organ vegetal) de culoarea curcubeului.

IRID-, v. **IRIDO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea irisului; **-auxeză** (v. -auxeză), s.f., iridoncoză*; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a unei porțiuni din iris; **-elcoză** (v. -elcoză), s.f., ulceratie a irisului; **-emie** (v. -emie), s.f., hemoragie a irisului; **-eremie** (v. -eremie), s.f., absență congenitală a irisului; **-oncoză** (v. -oncoză), s.f., hipertrofie a irisului;

sin. **iridaxează**; **-opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii care constă în percepția vizuală a curcubeului.

-IRIDIE „iris, al irisului, iridian”. ◊ gr. *iris*, *iridos* „iris, curcubeu” > fr. *-iridie*, germ. *id.*, it. *-iridia*, engl. *id.* > rom. *-iridie*.

IRIDO- „curcubeu, iris, iridian”. ◊ gr. *iris*, *iridos* „curcubeu, iris” > fr. *irido-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *irido-*. ■ **-cel** (v. -cel), s.n., hernie a irisului; **-cite** (v. -cit), s.n. pl., celule iridescente din integumentul sepiei; **-deză** (v. -deză), s.f., operație chirurgicală de fixare a irisului de cornee; **-doneză** (v. -doneză), s.f., mișcare tremurătoare a irisului, datorită lipsei de suport a cristalinelui; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în iridologie; **-logie** (v. -logie), s.f., metodă de diagnosticare prin cercetarea irisului și a pupilei; **-malacie** (v. -malacie), s.f., ramolism al irisului; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a irisului; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare anormală în jos a irisului; **-rexă** (v. -rexă), s.f., operație chirurgicală de dezlipire a irisului de cristalini; *sin.* **iridorexie**; **-rexie** (v. -rexie), s.f., iridorexă*; **-schizie** (v. -schizie), s.f., fisurare a irisului; **-sclerotomie** (v. sclero-, v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a irisului și a sclerei oculare; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat pentru examinarea irisului; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a irisului cu ajutorul iridoscopului; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a irisului.

IRIGO- „irigație, irigare”. ◊ lat. *irrigo*, *are* „a iriga, a uda” > fr. *irrigo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *irigo-*. ■ **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen radiologic al colonului după introducerea unei substanțe de contrast pe cale rectală.

ISCHI-, v. **ISCHIO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., nevralgie sciatică.

ISCHIO- „șold, ischion, bazin”. ◊ gr. *iskhion* „șold” > fr. *ischio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ischio-*. ■ **-cel** (v. -cel), s.n., hernie a unui intestin de-a lungul osului sacru și de-a lungul tuberozității ischionului; **-mel** (v. -mel), s.m., făt teratologic cu un membru supranumerar atașat de regiunea ischiatică; **-pag** (v. -pag), s.m., monstruoasă zitate bigemelară în care feții sunt uniți prin regiunea lor sacrală sau ischiatică; **-pagie** (v. -pagie), s.f., anomalie care caracterizează monștrii ischiopagi; **-pubiotomie** (v. pubio-, v. -tomie), s.f., operație chirurgicală obstetricală, care constă în secționarea ischionului, a pubisului și a arcadei crurale; **-tomie** (v. -tomie), s.f., rezecție chirurgicală a osului ischion.

ISCNO- „subțire, fragil”. ◊ gr. *iskhnos* „subțire” > fr. *ischno-*, lat. sav. *id.* > rom. *iscno-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe fragile; **-stil** (v. -stil), adj., cu stile subțiri.

ISCO-, v. **ISHO-**.

ISHO- (ISCO-) „defect, deficientă”. ◊ gr. *iskhein* „a reține, a opri” > fr. *ischo-*, germ. *id.*, it. *isco-*, lat. sav. *ischo-* > rom. *ischo-* și *isco-*. ■ **-colie** (v. *-colie₁*), s.f., deficiență a fierii; **-fonie** (v. *-fonie*), s.f., tulburare de vorbire, caracterizată prin pronunție ezitantă și prin repetarea unor silabe.

ISO-, v. IZO-.

ISTEREZI-, v. HISTEREZI-.

ISTMO- „vălul palatului”. ◊ gr. *isthmos* „gât” > fr. *isthmo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *istmo-*. ■ **-plegie** (v. *-plegie*), s.f., paralizie a vălului palatului.

ISTO-, v. HISTO-.

ISTORIO- „istorie, referitor la istorie”. ◊ gr. *historia* „povestire, istorie” > fr. *historio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *istorio-*. ■ **-graf** (v. *-graf*), s.m. 1. Persoană care redactează istoria unei epoci, a unei domnii. 2. Specialist în domeniul istoriei; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., disciplină care studiază scrierile istorice.

ITEO- „salcie”. ◊ gr. *itea*, *iteas* „salcie” > fr. *itéo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *iteo-*. ■

-logie (v. *-logie₁*), s.f., studiul științific al salciei.

ITI- „drept, rigid”. ◊ gr. *ithys* „erect, drept” > fr. *ithy-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *iti-*.

■ **-filii** (v. *-filii*), adj., cu frunze drepte și rigide.

IULI- „amenți, mătășori”. ◊ lat. *iuli*, *iulorum* „muguri, mătășori” > fr. *iuli-* > rom. *iuli-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., purtător de amenți; **-flor** (v. *-flor*), adj., cu flori dispuse în formă de mătășori; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de mătășori.

IX-, v. IOXO-. ■ **-anter** (v. *-anter*), adj., cu antere lipicioase.

IXO- „clei, cleios, lipicios”. ◊ gr. *ixos* „clei” > fr. *ixo-*, engl. *id.* > rom. *ixo-*. ■ **-lit** (v. *-lit₁*), s.n., rășină fosilă.

IZ-, v. IZO-. ■ **-adelf** (v. *-adelf*), adj., care are staminele reunite în două grupuri egale; **-alobară** (v. *alo-*, v. *-bar*), s.f., curbă care unește pe o hartă meteorologică punctele în care presiunea atmosferică a variază de la aceeași cantitate între două observații consecutive; **-alotermă** (v. *alo-*, v. *-term*), s.f., curbă care unește punctele de pe pământ în care variațiile temperaturii aerului sunt egale într-un timp dat; **-odont** (v. *-odont*), adj., care are dinți egali; **-odontie** (v. *-odontie*), s.f., dențiție formată din același fel de dinți.

IZO- (ISO-) „egal, identic, asemănător, similar, același”. ◊ gr. *isos* „la fel, egal” > fr. *iso-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *izo-* și *iso-*. ■ **-anizosindeză** (v. *anizo-*, v. *-sindeză*), s.f., sinapsă parțială în meioza alopolizoizilor segmentali, cu cromozomi parțial omologi; **-bafie** (v. *-bafie*), s.f., caracteristică a unui corp care nu reflectă decât o singură culoare; **-bar** (v. *-bar*), adj., s.f. 1. Adj. Cu presiune constantă. 2. Adj. (Despre o substanță chimică) Cu aceeași greutate atomică, dar cu numere atomice dife-

rite. 3. S.f. Linie care unește pe o hartă sau pe o diagramă punctele cu aceeași presiune; **-bat** (v. *-bat₁*), adj., s.f. 1. Adj. Care este de aceeași adâncime. 2. S.f. Linie care unește pe o hartă geologică sau marină punctele cu aceeași adâncime; **-batic** (v. *-batic*), adj. (despre o caudală) cu lobii egali; **-bază** (v. *-bază*), s.f., linie care unește toate punctele în care un strat geologic apare la aceeași înălțime; **-brontă** (v. *-brontă*), s.f., linie care unește pe o hartă punctele în care tunetul produs într-un anumit loc este auzit cu aceeași intensitate; **-carp** (v. *-carp*), adj. (despre o floare) la care numărul carpelilor este egal cu cel al elementelor periantului; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., cu un singur fel de fructe; **-cefalie** (v. *-cefalie*), s.f., principiu compozițional folosit în pictura bizantină potrivit căruia toate capetele personajelor dintr-un grup erau prezentate la aceeași înălțime; **-cenoză** (v. *-cenoză₂*), s.f., asociație vegetală cu fizionomie asemănătoare din cauza condițiilor ecologice similare; **-cerc** (v. *cerc*), adj. (despre o înotătoare) la care ambii lobi au un număr egal de radii; **-cheraună** (*izoke-raună*) (v. *-cheraună*), s.f., curbă care separă două zone de aceeași frecvență anuală a fenomenelor electrice din atmosferă; **-chimen** (v. *-chimen*), adj., s.f. 1. Adj. Cu temperatură medie de iarnă egală. 2. S.f. Linie care unește punctele de pe suprafața terestră cu aceeași temperatură medie în timpul iernii; **-ciclic** (v. *-ciclic*), adj. (despre o floare) cu număr egal de piese în fiecare verticil; **-clin** (v. *-clin*), adj., s.f. 1. Adj. Cu aceeași înclinație. 2. S.f. Linie care unește pe o hartă punctele cu aceeași înclinație magnetică; **-cont** (v. *-cont*), adj., s.n. (organism) cu cili sau flageli de aceeași lungime; **-cor** (*izochor*, *izohor*) (v. *-cor*) adj., s.f. 1. Adj. (Despre transformări de stare) Care se face la un volum constant. 2. S.f. Linie de-a lungul căreia un sistem fizic are același volum; **-corie** (v. *-corie₁*), s.f., egalitate a pupilelor la ambii ochi; **-crom** (v. *-crom*), adj. (despre două lumini) care produc aceeași senzație de culoare când acționează simultan asupra vederii; **-cromatic** (v. *-cromatic*), adj. 1. De culoare uniformă. 2. Sensibil la toate culorile spectrului; **-cromazie** (v. *-cromazie*), s.f., colorație analogă a unor obiecte; **-cromic** (v. *-cromic*), adj. 1. (Despre un organ vegetal) Care este colorat uniform. 2. Care este de aceeași culoare; **-cromocentric** (v. *cromo-*, v. *-centric*), adj. (despre un nucleu) care are un număr egal de cromocentre și de cromozomi; **-cromozom** (v. *cromo-*, v. *-zom*), s.m., cromozom cu brațe omoloage, identice din punct de vedere genetic; **-cron** (v. *-cron*), adj., s.f. 1. Adj. (Despre un fenomen) Care se repetă la intervale de timp egale. 2. S.f. Linie care unește punctele egal

depărtate în timp de un punct dat; **-cronic** (v. -cronic), adj. 1. (Despre un fenomen) Care are o durată egală cu un altul. 2. Care se repetă la intervale de timp egale; **-dactil** (v. -dactil), adj. (despre un animal) cu degete egale; **-dimorf** (v. di-, v. -morf), adj. (despre un compus izomorf) care are proprietatea de a forma cristale mixte; **-dimorfic** (v. di-, v. -morfic), adj., referitor la izodimorfism; **-dimorfism** (v. di-, v. -morfism), s.n., proprietate a unor compuși izomorfi de a forma cristale mixte; **-dinam** (v. -dinam), adj., s.f. 1. Adj. Care prezintă aceeași intensitate a câmpului magnetic. 2. S.f. Curbă care unește punctele cu aceeași intensitate a câmpului magnetic terestru; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., s.f. 1. Adj. Care are, care produce aceeași energie. 2. S.f. Curbă care unește într-un sistem fizico-chimic punctele cu aceeași energie; **-dinamie** (v. -dinamie), s.f., identitate de valoare energetică a două sau mai multe alimente; **-dizomie** (v. di-, v. -zomie), s.f., dizomie uniparentală cu secvențe de alele identice; **-drom** (v. -drom), s.n., paralelometru dentar de tip special; **-fag** (v. -fag), adj. (despre un animal) cu un singur fel de nutriție; **-fagie** (v. -fagie), s.f., starea animalelor izofage; **-fază** (v. -fază), s.f., curbă care reprezintă izotermele și izobarele coincidente pe o diagramă de stare presiune-volum a unui sistem fizico-chimic format dintr-un singur component cu două faze coexistente; **-fen** (v. -fen), adj. 1. Care este derivat din același fenotip. 2. Cu aceeași periodicitate biologică în fenologie. 3. (Despre un organism) Care prezintă caractere asemănătoare; **-fene** (v. -fen), s.f. pl., linii de pe globul terestru care unesc frecvențe fenotipice egale, care variază clinal; **-fenic** (v. -fenic), adj. 1. (Despre un grup de indivizi) Care este identic fenotipic, deoarece este frecvent izogen. 2. (Despre o genă) Care are același efect fenotipic; **-fenogamie** (v. feno-, v. -gamie), s.f., fecundație între indivizi fenotipic asemănători; **-fenotipie** (v. feno-, v. -tipie), s.f., situație în care mai multe gene independente să condiționeze același caracter normal sau patologic, indiferent dacă genele se transmit recesiv; **-file** (v. -fil₂), adj., s.f. pl. (plante) care formează un singur fel de frunze; **-filie** (v. -filie₂), s.f., situație în care toate frunzele unei plante sunt asemănătoare; *sin.* **monomorfism filiar**; **-fonă** (v. -fon), s.f. 1. Curbă care unește punctele cu aceeași viteză de propagare a sunetului în apa de mare. 2. Linie care delimitează, pe o hartă lingvistică, aria de răspândire a unor forme sau fenomene fonetice; **-fotic** (v. -fotic), adj. (despre frunze) care este expus uniform la lumină; **-gam** (v. -gam), adj. (despre un organism vegetal) la care elementele de reproducere sunt asemănătoare; **-gamă** (v. -gam), s.f., linie care

unește punctele de egală valoare ale accelerației gravitației; **-gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., gametange masculin, asemănător morfologic cu cel feminin; **-gametangiogamie** (v. gamet/o-, v. angio-, v. -gamie), s.f., proces de unire a doi gametangi; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fecundație prin unirea a doi gameți identici sub raport morfologic, dar sexual diferiți sub aspect fiziologic; *sin.* **izogamogonie**; **-gamogonie** (v. gamo-, v. -gonie), s.f., izogamie*; **-gen** (v. -gen₁), adj. 1. (Despre un țesut) Care are aceeași origine embrionară cu un alt țesut. 2. (Despre gemenii monozigoti) Identic din punct de vedere genetic și fenotipic. 3. Referitor la raporturile dintre doi indivizi cu genotipuri perfect identice; *sin.* **izogeneic**; **-genetic** (v. -genetic), adj. 1. (Despre un organism) Cu aceeași origine genetică. 2. Care este derivat din același genotip; **-genic** (v. -genic), adj. 1. (Despre un organism) Care este homozigot pentru un număr oarecare de gene. 2. (Despre o populație) Care este alcătuită din indivizi cu același genotip, indiferent dacă acesta este homozigot sau heterozigot; **-genotip** (v. geno-, v. -tip), s.n. tip botanic cu două nume genetice; **-genotipic** (v. geno-, v. -tipic), adj., derivat din același genotip; **-geoterm** (v. geo-, v. -term), adj., s.f. 1. Adj. Referitor la liniile care unesc toate punctele cu aceeași treaptă geotermică; *sin.* **izogeotermic**. 2. S.f. Linie care unește toate punctele terestre cu aceeași temperatură medie a solului; **-geotermic** (v. geo-, v. -termic), adj., izogeoterm (1); **-gin** (v. -gin), adj. 1. Cu pistile similare. 2. Cu carpele în număr egal cu cel al sepalilor; **-ginic** (v. -ginic), adj., izogin* (1, 2); **-glosă** (v. -glosă), s.f., linie care arată pe o hartă limitele teritoriale ale unei particularități de limbă; **-gnat** (v. -gnat), adj. (despre dinți) care are creste alveolare egale; **-gon** (v. -gon), adj., s.f. 1. Adj. (Despre un corp geometric) Cu unghiuri egale. 2. S.f. Linie care trece prin punctele terestre de egală declinație magnetică; **-gonic** (v. -gonic), adj. (despre un organ vegetal) cu muchii asemănătoare sau identice; **-graf** (v. -graf), s.n., interpolator de curbe de nivel; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă statistică obținută prin unirea punctelor cu aceeași intensitate; **-halin** (v. -halin), adj., s.f. 1. Adj. Cu aceeași salinitate. 2. S.f. Curbă care unește punctele cu aceeași salinitate marină; **-hasmă** (v. -hasmă), s.f., linie care unește pe o hartă punctele cu aceeași frecvență de apariție a aurorei polare; **-helă** (v. -helă), s.f., linie care unește pe o hartă meteorologică punctele caracterizate prin aceeași durată mijlocie de strălucire a soarelui; **-helie** (v. -helie), s.f., procedeu fotografic de separație a tonurilor; **-hemolitic** (v. hemo-, v. -litic₂), adj., relativ la izohemoliză; **-hemoliză** (v. hemo-, v. -liză), s.f.,

fenomen de dezintegrare a hematitelor provenite de la o anumită specie, de către serul unor indivizi din aceeași specie, **-hemoterapie** (v. hemo-, v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic bazat pe folosirea sângelui obținut de la un animal din cadrul aceleiași specii; **-hietă** (v. -hietă), s.f., curbă care unește punctele de pe suprafața terestră unde cad cantități egale de apă provenită din precipitații; **-hipsă** (v. -hipsă), s.f., curbă care unește pe hartă punctele cu aceeași altitudine; *sin. curbă de nivel altimetrică*; **-hologamie** (v. holo-, v. -gamie), s.f., conjugare a gameților complet identici ca formă și sexualitate; **-iconie** (v. -iconie), s.f., egalitate de mărime a imaginilor retinute de ambii ochi; **-lexă** (v. -lexă) s.f., linie care delimitează, pe o hartă lingvistică, aria de răspândire a termenilor desemnând aceeași noțiune; **-log** (v. -log), adj. (despre o substanță chimică) cu o compoziție analoagă; **-mer** (v. -mer), adj., s.m. (substanță) care prezintă izomerie; **-meric** (v. -meric), adj. 1. Care se referă la izomerie. 2. (Despre o floare) Cu același număr de elemente omoloage în componența unui ciclu. 3. (Despre un factor ereditar) Repartizat în aceeași proporție; **-merie** (v. -merie), s.f. 1. Înșușire a unor substanțe de a avea proprietăți fizice și chimice deosebite, deși au moleculele alcătuite dintr-un număr identic de atomi. 2. Înșușire a nucleelor atomice ale aceluiși element chimic de a avea stări de energie și deci proprietăți radioactive diferite. 3. Egalitate a segmentelor sau a părților omoloage la organele aceleiași specii. 4. Influență egală a factorilor ereditari; **-merogamie** (v. mero-, v. -gamie), s.f., proces de populație a doi gameți identici sub aspect morfologic, dar sexual diferiți sub aspect fiziologic; **-metrie** (v. -metrie), s.f. 1. Înșușire a cristalelor de a avea dimensiuni egale în toate direcțiile. 2. Utilizarea unui singur tip de vers, în prozodie; **-metropie** (v. metri/O₂, v. -opie), s.f., anomalie a refracției oculare egală la ambii ochi; **-morf** (v. -morf), adj. 1. (Despre o substanță) Care prezintă identitate de structură. 2. (Despre un cristal) Asemănător ca formă. 3. (Despre un organism sau un organ) Care se aseamănă din punct de vedere morfologic; **-morfă** (v. -morf), s.f., linie care delimitează, pe o hartă lingvistică, aria de răspândire a unor particularități morfologice; **-morfic** (v. -morfic), adj. (despre un organ vegetal) de aceeași formă; **-morfie** (v. -morfie), s.f. 1. Înfățișare exterioară asemănătoare la organismele animale și vegetale; *sin. izomorfism*. 2. Proprietate a substanțelor cu compoziție chimică diferită, dar cu structură înrudită, de a se prezenta în aceleași forme structurale cristalografice; **-morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Relație între două obiecte care au aceeași structură. 2. Proprietate a unor

substanțe cu compoziție chimică deosebită de a prezenta aceleași forme structurale cristalografice. 3. Corespondență biunivocă între elementele a două mulțimi care păstrează o anumită structură. 4. Principiu matematic adoptat în cibernetică, în scopul punerii în relație de corespondență a unor sisteme diferite din punct de vedere substanțial și calitativ. 5. Identitate de structură între două sau mai multe sisteme, care diferă între ele în ceea ce privește natura elementelor din care sunt alcătuite. 6. Teză a lingvisticii moderne care susține paralelismul total sau parțial dintre două structuri diferite; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f. 1. Uniformitate morfogenetică. 2. Regenerare a organismului vegetal în forma inițială; **-nefă** (v. -nefă), s.f., linie care unește pe o hartă punctele cu aceeași nebulozitate; **-nomie** (v. -nomie), s.f., analogie în modul de cristalizare; **-osmie** (v. -osmie), s.f., echilibru molecular între două soluții separate de o membrană organică și care au aceeași presiune osmotică; **-pagă** (v. -pagă), s.f., linie care unește pe o hartă punctele de pe cursurile de apă cu aceeași durată a podului de gheață; **-patie** (v. -patie), s.f., homeopatie care utilizează diluții din chiar agentul patogen; **-pectă** (v. -pectă), s.f., linie care unește pe hartă punctele în care înghețul apei se produce în aceeași zi; **-petal** (v. -petal), adj., cu petale egale; **-picnă** (v. -picnă), s.f. 1. Curbă care unește pe o hartă toate punctele de egală densitate a apei oceanice. 2. Linie de-a lungul căreia un sistem fizico-chimic are aceeași densitate; **-picioză** (v. -picioză), s.f., condiție în care autozomii manifestă aceeași stare de condensare în tot cursul diviziunii celulare; **-pieză** (v. -pieză), s.f., linie care unește pe o hartă punctele cu aceeași presiune a zăcământului petrolifer la un moment dat; **-pletă** (v. -pletă), s.f., linie care unește pe o hartă punctele de egală valoare ale diverselor elemente meteorologice; **-pod** (v. -pod), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu picioare asemănătoare sau egale. 2. S.n. pl. Ordin de crustacee acvatice sau terestre, cu șapte segmente toracice și cu toate picioarele la fel conformat; **-polimorf** (v. poli-, v. -morf), adj., care prezintă izopolimorfie; **-polimorfie** (v. poli-, v. -morfie), s.f., proprietate a unor substanțe sau a unor minerale de a cristaliza în forme diferite; *sin. izopolimorfism*; **-polimorfism** (v. poli-, v. -morfism), s.n., izopolimorfie*; **-poliploid** (v. poliplo-, v. -id), s.m., poliploid cu un număr par de seturi cromozomiale; **-poră** (v. -por), s.f., linie care unește punctele de egală variație a unui element fizic ca salinitatea, declinația etc.; **-ptere** (v. -pter), s.f. pl., ordin de insecte polimorfe cu corpul moale, cu mandibule puternice și cu aripi egale, înzestrând termitile; **-ritmie** (v. -ritmie), s.f., stare a fenomenelor cardiologice

care apar și care se repetă în același ritm; ~**schizomere** (v. schizo-, v. -mer), s.n. pl., endonucleaze restrictive, produse de organisme diferite, care recunosc aceeași secvență de nucleotide; ~**scop** (v. -scop), s.n., tub electronic la care condensatorul oriconului e înlocuit printr-un dispozitiv generator de câmp magnetic; ~**seistă** (v. -seistă), s.f., linie care unește pe o hartă punctele cu aceeași intensitate a unui cutremur de pământ; ~**sindeză** (v. -sindeză), s.f., sinapsă a cromozomilor cu aceeași origine în meioza aloploidizilor; ~**spor** (v. -spor), adj., s.m. pl., s.f. pl. **1.** Adj. Cu spori asemănători și de un singur fel. **2.** S.m. pl. Spori asemănători morfologic, întâlniți la mușchi și la ferigi. **3.** S.f. pl. Plante care formează spori identici din punct de vedere morfologic. **4.** S.f. pl. Sporozoare coccidiene din familia eimeriidelor, cuprinzând specii cu 2 spori, cu câte 4 sporozoiți; ~**sporie** (v. -sporie), s.f., însușire a unor plante de a produce izospori; ~**static** (v. -static), adj., referitor la izostazie; ~**stazie** (v. -stazie), s.f., teorie potrivit căreia diversele compartimente ale scoarței terestre s-ar menține într-un echilibru relativ datorită diferențelor de densitate ale materialelor; ~**stemon** (v. -stemon), adj., care are petalele și staminele în număr egal; ~**stenurie** (v. sten/o-, v. -urie), s.f., condiție în care se elimină o urină finală cu presiune osmotică constantă; ~**steră** (v. -ster), s.f., linie în diagrama unui sistem fizico-chimic pentru care volumul specific al sistemului care se transformă rămâne constant; ~**sterie** (v. -sterie), s.f., proprietate a unor substanțe de a avea aceeași structură spațială fără să aibă compoziții chimice identice; ~**stih** (v. -stih), adj. (despre o rădăcină) care se caracterizează printr-un număr de octostihuri egal cu cel al fasciculelor lemnoase din cilindrul central; ~**stil** (v. -stil), adj., cu stile uniforme; ~**tactic** (v. -tactic), adj. (despre un polimer) care are o structură spațială regulată; ~**tahă (izotacă)** (v. -tahă), s.f., linie care unește punctele unui curs de apă, unde aceasta are aceeași viteză; ~**teră** (v. -teră), s.f., linie care unește punctele cu aceeași căldură medie în timpul verii; ~**term** (v. -term), adj., s.f. **1.** Adj. Cu aceeași temperatură medie sau cu aceeași temperatură constantă; *sin. izotermic*. **2.** S.f. Curbă care unește pe o hartă punctele cu

aceeași temperatură medie; ~**termic** (v. -termic), adj. izoterm* (**1**); ~**termie** (v. -termie), s.f., stare caracterizată prin menținerea unei temperaturi constante; ~**termobată** (v. termo-, v. -bat), s.f., curbă care unește punctele cu aceeași temperatură a apei de mare în adâncime; ~**termognozie** (v. termo-, v. -gnozie), s.f., sensibilitate patologică în care durerea, frigul etc. sunt percepute ca senzații de căldură; ~**tip** (v. -tip), adj. s.n. **1.** Adj. Care prezintă izotipie; *sin. izotipic*. **2.** S.n. Tip al unui specii de plantă pentru două sau mai multe areale geografice. **3.** S.n. Set de determinanți antigenici ai imunoglobulinelor, localizat în regiunea constantă a lanțurilor grele. **4.** S.n. Dubletul holotipului din colecția originală; ~**tipic** (v. -tipic), adj., izotip* (**1**); ~**tipie** (v. -tipie), s.f., proprietate a unor substanțe chimice de a cristaliza în aceleași forme, fără a forma cristale mixte; ~**tom** (v. -tom), adj., care este ramificat sau despicat uniform; ~**tomie** (v. -tomie), s.f. **1.** Tip de ramificație în două sau în mai multe ramuri egale. **2.** Diviziune a unui organ animal sau vegetal în două părți egale; ~**toni** (v. -ton), s.m. pl., nuclezi caracterizați prin același număr de neutroni în nucleu; ~**tonic** (v. -tonic), adj., cu putere osmotică egală cu cea a soluției învecinate; ~**tonie** (v. -tonie), s.f. **1.** Calitate a mai multor soluții de a avea aceeași presiune osmotică. **2.** Proprietate a unor nuclee atomice de a avea același număr de neutroni; ~**top** (v. -top), s.m., element chimic având aceeași proprietăți fizico-chimice, dar masă atomică diferită; ~**topic** (v. -topic), adj., referitor la izotopie; ~**topie** (v. -topie), s.f. **1.** Proprietate a unor elemente chimice de a fi formate din mai mulți izotopi stabili sau radioactivi. **2.** Ansamblu ordonat și redondant de categorii semantice, care face posibilă lectura unitară și uniformă a unui text, în analiza stilistică sau poetică; ~**trop** (v. -trop), adj. **1.** (Despre o substanță) Care are proprietăți independente de direcția în spațiu. **2.** (Despre un material) Care are pe toate direcțiile aceeași proprietăți mecanice; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la izotropie; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., însușirea unui corp de a fi izotrop; ~**zigotic** (v. -zigotic), adj., care descinde din aceiași părinți, având moștenite aceeași caractere; ~**zime** (v. -zimă), s.f. pl., forme moleculare multiple ale aceleiași enzime.

J

JACULI- „lance”. ◊ lat. *jaculum* „lance” > fr. *jaculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *jaculi-*.
■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un organism vegetal) înzestrat cu spini în formă de lance.

JEJUNO- „jejun, jejunal”. ◊ lat. *jejunum* [*intestinum*] „intestin flămând” > fr. *jejun-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *jejuno-*. ■
-rafie (v. -rafie), s.f., sutură a jejunului;
-stomie (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie a unei anse jejunale la piele; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a jejunului.

JUBI- „coamă, comat”. ◊ lat. *juba* „coamă, creastă” > fr. *jubi-*, lat. sav. *id.* > rom. *jubi-*. ■
-form (v. -form), adj. (despre o inflorescență) în formă de coamă.

JUNCI- „trestie”. ◊ lat. *juncus* „trestie” > engl. *junci-*, lat. sav. *id.* > rom. *junci-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de trestie.

JURI- „drept, juridic”. ◊ lat. *jus, juris* „drept” > fr. *juri-* > rom. *juri-*. ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., tehnica măsurării capacității de elaborare a unei norme de drept și a eficienței ei juridice în conștiința socială a unei comunități etnice.

K

KAINO-, v. **CENO**₃-.

KARIO-, v. **CARIO**₁-.

KELO-, v. **CHELO**₁-.

KENO-, v. **CHENO**₂-.

KERATO-, v. **CHERATO-**.

-KERAUNĂ, v. **-CHERAUNĂ**.

KERAUNO-, v. **CHERAUNO-**.

KERDO- „zgomot”. ◊ gr. *kerdos* „câștig, agoniseală” > fr. *kerdo* > rom. *kerdo*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea nivelelor de zgomot pe liniile telefonice.

KERI- (**CHERI-**) „ceară, parafină”. ◊ gr. *kerion* „făgure, miere” > fr. *kéri*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *keri* și *cheri*. ■ ~**terapie (cheriterapie)** (v. -terapie), s.f., utilizarea terapeutică a băilor de parafină.

KILO- „o mie, înmiit”. ◊ gr. *kilioi* „o mie” > fr. *kilo*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *kilo*. ■ ~**gram** (v. -gram), s.n., unitate de măsură pentru masă, egală cu o mie de grame; ~**metru** (v. -metru₁), s.m., unitate de măsură pentru lungimi, egală cu o mie de metri.

KIMO-, v. **CHIMO**₁-.

KINDUNO- (**CHINDUNO-**) „risc, pericol”. ◊ gr. *kindynos* „pericol, risc” > fr. *kinduno* > rom. *kinduno* și *chinduno*. ■ ~**lagnie (chindunolagnie)** (v. -lagnie), s.f., perversiune sexuală care constă în procurarea voluptății erotice în condiții de risc, pe care individul le caută în mod deliberat.

KINE-, v. **CINE-**.

-KINETIC, v. **-CINETIC**.

KINETO-, v. **CHINETO-**.

-KINEZĂ, v. **-CHINEZĂ**.

KINEZI-, v. **CHINEZI-**.

-KINEZIE, v. **-CHINEZIE**.

KINEZIO-, v. **CHINEZIO-**.

KINEZO-, v. **CHINEZO-**.

KINO- (**CHINO**₁-) „mișcare, mobilitate”. ◊ gr. *kineo*, *kinein* „a mișca” > germ. *kino*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *kino* și *chino*₁. ■ ~**plasmă (chinoplasmă)** (v. -plasmă), s.f. 1. Elementul activ al protoplasmei. 2. Citoplasmă cu o structură fibrilară; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat care reproduce mecanic mișcările individuale ale mandibulelor.

KOILO-, v. **COILO-**.

LABI-, v. **LABIO-**. ■ **-odontie** (v. -odontie), s.f., raport de ocluziune în care dinții incisivi frontali de pe arcada superioară se întănesc pe marginea incisivă cu cei de pe arcada inferioară.

LABIDO- „clește, cârlig”. ◇ gr. *labis*, *labidos* „gheară, clește” > fr. *labido-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *labido-*. ■ **-for** (v. -for), adj. (despre insecte) care posedă organe în formă de clești; **-gnate** (v. -gnat), s.f. pl., ordin de araneide, cuprinzând păianjenii cu chelicere transversale; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical cu care se măsoară ecartamentul brațelor unui forceps; **-zaur** (**labidosaur**) (v. -zaur), s.m., reptilă cotilosauriană carnivoră din permianul superior, având dinții anteriori în formă de cârlige.

LABII- „labiu floral, labiat”. ◇ lat. *labium* „buză” > lat. sav. *labii-* > rom. *labii-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre corolă) în formă de labiu (conformație vegetală în formă de buză).

LABIO - „buze, labii, labial, labiat”. ◇ lat. *labium* „buză” > fr. *labio-*, engl. *id.* > rom. *labio-*. ■ **-manție** (v. -manție), s.f., divinație după forma și mărimea buzelor; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a unei buze distruse.

LABIRINT-, v. **LABIRINTO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a labirintului; **-odonti** (v. -odont), s.m. pl., grup de amfibieni fosili din triasic, ai căror dinți prezintă încrețituri sinuoase.

LABIRINTI- „labirint, labirintic”. ◇ lat. *labyrinthus* „labirint” > fr. *labyrinthi-*, engl. *id.* > rom. *labirinti-*. ■ **-form** (v. -form), adj. 1. În formă de labirint. 2. (Despre un organ vegetal) Cu braze sinuoase neregulate și încalcite.

LABIRINTO- „labirint, parte a urechii interne”. ◇ gr. *labyrinthos* „labirint” > fr. *labyrintho-*, engl. *id.* > rom. *labirinto-*. ■ **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de trepanație a labirintului.

LABRO- „care înglobează”. ◇ gr. *labros* „lacom, avid” > fr. *labro-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *labro-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă granuloso bazofilă, prezentă în țesutul conjunctiv, având rol fagocitar, înglobând particule străine.

LACERTI- „șopărlă”. ◇ lat. *lacerta* „șopărlă” > fr. *lacerti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lacerti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., cu aspect de șopărlă.

LACINI- (**LACINII-**) „lacinie, segment îngust, laciniat”. ◇ lat. *lacinia* „fâșie, franj” > fr. *lacini-*, engl. *id.*, lat. sav. *lacinii-* > rom. *lacini-* și *lacinii-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori care prezintă creștături adânci și inegale; **-foliu** (v. -foliu),

adj., cu frunze laciniate; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de fâșii înguste și inegale.

LACINI-, v. **LACINII-**.

LACNO- „păros, lanuginos”. ◇ gr. *lakhne*, *lakhneos* „lână” > engl. *lachno-*, lat. sav. *id.* > rom. *lacno-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe păroase; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze lanugi-noase; **-riz** (v. -riz), adj., cu rădăcina păroasă.

LACO- „cavitate, sac lacrimal”. ◇ gr. *lakkos* „fosă, cavitate, rezervor” > fr. *lacco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *lakko-* > rom. *laco-*. ■ **-dacriostomie** (v. dacrio-, v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de restabilire a drenajului între sacul conjunctival și sacul lacrimal; **-lit** (v. -lit₁), s.n., masă de rocă eruptivă în formă de ciupercă, produsă de fenomenele vulcanice care nu au atins suprafața; **-litic** (v. -litic₁), adj., referitor la lacolite; **-rinostomie** (v. rino-, v. -stomie), s.f., restabilire chirurgicală a drenajului între sacul lacrimal și mucoasa pituitară.

LACRIMI- „lăcrimă”. ◇ lat. *lacrima* „lăcrimă” > fr. *lacrimi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lacrimi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de lăcrimă.

LACRIMO- „lăcrimă, lacrimal”. ◇ lat. *lacrima* (*lacryma*) „lăcrimă” > fr. *lacrymo-*, engl. *lacrimo-* > rom. *lacrimo-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care determină secreția lacrimală.

LACTI- „lapte, latex, lăptos, lactescent, de culoare albă”. ◇ lat. *lac*, *lactis* „lapte” > fr. *lacti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lacti-*. ■ **-color** (v. -color), adj. (despre un organ vegetal) de culoare albă; **-fer** (v. -fer), adj. (despre o plantă) care conține latex sau suc lăptos; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze lactescente; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de lapte; **-fug** (v. -fug), adj. (despre un medicament) care diminuează secreția laptelui; **-gen** (v. -gen₂), adj., care favorizează creșterea secreției de lapte; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu lapte.

LACTO- „lapte, latex, lactație, lactic, lactescent”. ◇ lat. *lac*, *lactis* „lapte” > fr. *lacto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *lacto-* > rom. *lacto-*. ■ **-bioză** (v. -bioză), s.f., substanță organică dulce, compusă din glucoză și galactoză, extrasă din lapte; *sin.* lactoză; **-butirometru** (v. butiro-, v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea cantității de unt conținut în lapte; **-crom** (v. -crom), s.m., pigment albastru din lapte; **-densimetru** (v. densi-, v. -metru₁), s.n., aparat care servește la măsurarea densității laptelui; *sin.* **lactometru**; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.n. (substanță)

care stimulează lactația; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la lactogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., fenomenul de producere a laptelui; ~**genic** (v. -genic), adj. (despre un hormon) care stimulează secreția mamară; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., lactodensimetru"; ~**ree** (v. -ree), s.f., eliminarea continuă a laptelui din mame-loane; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se determină conținutul în grăsime din lapte; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă terapeutică bazată pe utilizarea laptelui, injectat sub piele; ~**viscozimetru** (v. viscozi-, v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină gradul de viscozitate a laptelui.

LAG-, v. **LAGO-**. ■ ~**oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., stare patologică a pleoapei superioare care nu acoperă complet globul ocular; *sin. ochi-de-iepure.*

LAGENI- „butelie, garafă”. ◇ lat. *lagna* „vas umflat, butelie, sticlă” > fr. *lagéni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lageni-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de butelie.

-**LAGNIE** „raport sexual, relații sexuale”. ◇ gr. *lagneia* „dorință sexuală, voluptate” > fr. *-lagnie*, engl. *-lagny* și *-lagnia*, lat. sav. *-lagnia* > rom. *-lagnie*.

LAGO- „iepure”. ◇ gr. *lagos* „iepure” > fr. *lago-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lago-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), adj., cu cap de iepure; ~**morfe** (v. -morf), s.f. pl., ordin de mamifere rozătoare de talie mijlocie, caracterizate prin prezența a două perechi de incisivi pe maxilar și a unei perechi pe mandibulă, cuprinzând iepurii; ~**pod** (v. -pod), adj., cu picioare păroase sau cu pene; ~**stom** (v. -stom), s.n., malformație congenitală în care buza superioară este creată ca la iepure.

LALI-, v. **LALIO-**. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., laliofobie”.

-**LALIE** „vorbire, pronunțare, articulare”. ◇ gr. *lalein* „a vorbi” > fr. *-lalie*, germ. *id.*, it. *-lalia*, engl. *id.* > rom. *-lalie*.

LALIO- „vorbire, exprimare”. ◇ gr. *lalia* „vorbire, discuție” > fr. *lallo-* > rom. *lallo-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a vorbi; *sin. laliofobie.*

LALO- „vorbire, exprimare, limbaj”. ◇ gr. *lalein* „a vorbi” > fr. *lalo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *lalo-*. ■ ~**patie** (v. -patie), s.f., tulburare a vorbirii; ~**patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre anomaliile limbajului; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a mușchilor vorbirii.

LAMBDO- „litera grecească λ”. ◇ gr. *lambda* „litera λ” > fr. *lambdo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lambdo-*. ■ ~**id** (v. -id), adj. (despre sutura parietooccipitală) de forma literei lambda (λ).

LAMELI- „lamelă, lamera”. ◇ lat. *lamella* „lamă mică” > fr. *lamelli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom.

lameli-. ■ ~**corn** (v. -corn), adj. (despre insecte coleoptere) cu antenele scurte și cu articolele de la extremitate transformate în lamele dispuse în evantai; ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un organism vegetal) prevăzut cu lamele; ~**form** (v. -form), adj. (despre măduvă) 1. În formă de prelungire lamelară. 2. (Despre o rocă) Dispus în straturi subțiri; ~**ped** (v. -ped₂), adj. (despre un organism animal) cu picioarele turtite în formă de lamelă; ~**rostre** (v. -rostru), adj., s.f. pl. 1. Adj. pl. (Despre păsări) Care au ciocul acoperit de lamele transversale. 2. S.f. pl. Familie de păsări palmipede al căror cioc este acoperit de o membrană moale lămoasă.

LAMIN-, v. **LAMINO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a apofizelor vertebrale.

LAMINI- „lamină, vegetală, limb”. ◇ lat. *lamina* „foaie de metal, lamă” > fr. *lamini-*, engl. *id.* > rom. *lamini-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă lamine vegetale; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze laminate; ~**form** (v. -form), adj., în formă de lamină.

LAMINO- „lamă vertebrală, apofiză”. ◇ lat. *lamina* „lamă, foaie de metal” > fr. *lamino-*, engl. *id.* > rom. *lamino-*. ■ ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de secționare a lamelor vertebrale.

LAMPADO- „facă, flacăra”. ◇ gr. *lampas*, *lampados* „făclie, flacăra” > fr. *lampado-*, engl. *id.* > rom. *lampado-*. ■ ~**drom** (v. -drom), s.m., purtător de torță la ceremoniile religioase antice grecești; ~**dromii** (v. -dromie), s.f. pl., întreceri cu torțe, cu ocazia sărbătorilor religioase eleanice; ~**for** (v. -for), s.m., purtător de torță în timpul procesiunilor religioase din Grecia antică; ~**forii** (v. -forie), s.f. pl., serbări compuse din procesiuni cu torțe și alergări de cai, care durau opt zile; ~**manție** (v. -manție), s.f., precizere după flacăra unei lămpi agitate de vânt.

LAMPRO- „strălucitor, lucios”. ◇ gr. *lampros* „lucios, lucitor” > fr. *lampro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lampro-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe lucioase; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze lucioase; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe lucioase.

LANCI- „lance, lanceolat”. ◇ lat. *lancea* „lance, suliță” > fr. *lanci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lanci-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze lanceolate; ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de vârf de lance.

LANI- „lână, lanuginos, păros”. ◇ lat. *lana* „lână” > fr. *lani-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lani-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. 1. (Despre o plantă) Care este acoperit cu peri moi și lănoși. 2. Care poartă lână; ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori lanuginoase; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze pline de peri; ~**ped** (v. -ped₂), adj., cu picioare păroase.

LAO- „popor, etnie”. ◊ gr. *laos* „popor” > fr. *lao-*, engl. *id.* > rom. *lao-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tematic și metodologic al antichităților etnice ale fiecărui popor.

LAPAR-, v. **LAPARO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a peretelui abdominal.

LAPARO- „abdomen, abdominal, ventral, perineal”. ◊ gr. *lapara* „abdomen” > fr. *laparo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *laparo-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie ventrală; **-cliză** (v. -cliză₂), s.f., irigare perineală; **-histerectomie** (v. hister/o₁-), v. -ectomie), s.f., operație care incizează linia mediană a abdomenului pentru a scoate la suprafață uterul, din care se extrage fătul; *sin.* **operație cezariană**; **-nerefrectomie** (v. nefr/o-, v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unui rinichi, realizată prin deschiderea cavității abdominale; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de rezecție a tegumentelor abdominale; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea viscerelor abdominale; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinarea a cavității abdominale cu ajutorul laparoscopului; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în laparotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere operatorie a cavității abdominale; *sin.* **celiotomie**; **-toracofrenotomie** (v. toraco-, v. freno-, v. -tomie), s.f., incizie care interesează concomitent peretele abdominal, peretele toracic și diafragma.

LAPIDI- „piatră, stâncă, pietriș”. ◊ lat. *lapis, lapidis* „piatră” > fr. *lapidi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lapidi-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre o specie animală sau vegetală) care crește sau care trăiește sub pietre sau între stânci; **-fer** (v. -fer), adj., care conține pietre.

LAPILI- „pietricică”. ◊ lat. *lapillus* „pietricică” > fr. *lapilli*, engl. *id.* > rom. *lapili-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de pietricică.

LARI- „pescăruș”. ◊ lat. *larus* „pescăruș” > fr. *lari-*, lat. sav. *id.* > rom. *lari-*. ■ **-formă** (v. -form), s.f. pl., ordin de păsări acvatice palmipede, având ca reprezentant pescărușul.

LARING-, v. **LARINGO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere a laringelui; *sin.* **laringodinie**; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a laringelui; **-odinie** (v. -odinie), s.f., laringalgie*.

LARINGO- „laringe, laringian, laringal”. ◊ gr. *larynx, laryngos* „laringe, gâtlej” > fr. *laryngo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *laringo-*.

■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare a laringelui; **-centeză** (v. -centeză), s.f., puncție a laringelui; **-fon** (v. -fon), s.n., dispozitiv electroacustic care transformă oscilațiile laringelui în semnale electrice; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Descoperire a laringelui. 2. Radiografie a laringelui; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în laringologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină

care studiază fiziologia și patologia laringelui; **-malacie** (v. -malacie), s.f., ramoliment al laringelui; **-necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a cartilajelor laringelui; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a laringelui; **-piocel** (v. pio-, v. -cel₂), s.n., laringocel care conține puroi; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a laringelui; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a laringelui; **-rafie** (v. -rafie), s.f., operație de suturare a laringelui; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie laringiană; **-ree** (v. -ree), s.f., secreție laringiană excesivă; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument medical cu care se examinează laringele; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare medicală a laringelui cu ajutorul laringoscopului; **-spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spasmodică a laringelui; **-spasmodiile** (v. spasm/o-, v. -filie₁), s.f., spasmodiile manifestată sub formă de laringospasm, cu sau fără convulsie; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a laringelui; **-stroboscop** (v. strobo-, v. -scop), s.n., aparat utilizat pentru studiul mobilității coardelor vocale; **-stroboscopia** (v. strobo-, v. -scopie), s.f., examinare a coardelor vocale cu ajutorul laringostroboscopului; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în laringotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a laringelui; **-traheotomie** (v. traheo-, v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a părții inferioare a laringelui și a traheii; **-xeroză** (v. -xeroză), s.f., uscare patologică a mucoasei laringale.

LARVI- „larvă, larvar”. ◊ lat. *larva* „mască, arătare, spectru” > fr. *larvi-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *larvi-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj. s.n. (substanță) care distruge larvele insectelor; **-col** (v. -col₁), adj., care trăiește în corpul larvelor; **-gen** (v. -gen₂), adj., favorabil pentru formarea și dezvoltarea larvelor; **-par** (v. -par), adj. (despre o insectă) care produce larve; **-vor** (v. -vor), adj. (despre un organism) care se hrănește cu larvele insectelor.

LASI-, v. **LASIO-**. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori acoperite cu peri.

LASIO- „păros, vilos, pilos”. ◊ gr. *lasios* „păros” > fr. *lasio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lasio-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe păroase; **-ciad** (v. -ciad), adj., cu ramuri vilose.

LATEBRI- „ascuns, întunecos”. ◊ lat. *latebra* „ascunziș, loc ascuns” > fr. *latebri-*, lat. sav. *id.* > rom. *latebri-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă) care crește în locuri ascunse sau întunecoase.

LATERI- „latură, pieziș, lateral”. ◊ lat. *latus, lateris* „latură, coastă” > fr. *latéri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lateri-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunzele așezate pe marginile unui organ vegetal; **-grad** (v. -grad), adj. (despre crabii, păianjeni etc.) care merge pieziș.

LATERO- „latură, lateral”. ◊ lat. *latus, lateris* „latură, coastă, coapsă” > fr. *latéro-*, engl. *id.* > rom. *latero-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie laterală; **-gnație** (v. -gnație), s.f., deformare a maxilarului atunci când mijlocul arcadei dentare nu coincide cu planul de simetrie al feței.

LATI- „lat, larg, întins”. ◊ lat. *latus* „întins” > fr. *lati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lati-*. ■ **-dent** (v. -dent), adj., cu dinții lați; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze late; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu ciocul lat.

LATICI- „lapte, latex, suc vegetal”. ◊ lat. *latex, laticis* „licoare, lichid” > fr. *latici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *latici-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., s.n., (țesut vegetal) care conduce și care secretă latexul; **-gen** (v. -gen₂), adj., care secretă latex.

-LATRIE „cult, adorație, divinizare”. ◊ gr. *latreia* „adorație” > fr. *-lâtrie*, germ. *id.*, engl. *-latry* și *-latría*, it. *-latría* > rom. *-latrie*.

-LATRU „adorator, care se închină, slujitor”. ◊ gr. *latreuein* „a servi, a adora, a sluji” > fr. *-lâtre*, it. *-latro* > rom. *-latru*.

LAXI- „rar, spațiat, lax”. ◊ lat. *laxus* „larg, desțins” > fr. *laxi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *laxi-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., care are flori rare; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze rare.

LECANO- „bazin, pelvis, vas cu apă”. ◊ gr. *lekane* „vas, bazin” > fr. *lécano-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lecano-*. ■ **-manție** (v. -manție), s.f., divinație după zgomotul sau după imaginile formate la căderea unui obiect într-un vas cu apă; **-pagi** (v. -pag), s.m. pl., gemeni simetrici fuzionați la nivelul pelvisului.

-LECID „vitelul, vitelin, gălbenuș de ou”. ◊ gr. *lekithos* „gălbenuș de ou” > fr. *-lécithé* > rom. *-lecid*.

LECITO- „gălbenuș de ou, embrion”. ◊ gr. *lekithos* „gălbenuș de ou” > fr. *lécitho-*, engl. *id.* > rom. *lecito-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., gălbenuș de ou care conține blastomere; **-cel** (v. -cel₁), s.n., cavitate embrionară care generează vezicula ombilicală și intestinul subțire.

-LECT „limbă, grai”. ◊ gr. *lego, ein* „a spune, a zice” > fr. *-lecte*, engl. *id.*, germ. *-lekte* > rom. *-lect*.

LECTO- „ales, triat”. ◊ gr. *lektos* „ales” > fr. *lecto-*, engl. *id.*, germ. *leкто-* > rom. *lecto-*. ■ **-alotip** (v. -alo-, v. -tip), s.n., exemplar de plantă de alt sex decât acela al lectotipului, ales ulterior din materialul original; **-tip** (v. -tip), s.n., exemplar botanic ales în lipsa holotipului din materialul original pentru a servi ca tip nomenclatural.

LEGUMINI- „păstaie”. ◊ lat. *legumen, leguminis* „păstaie” > fr. *légumini-*, engl. *id.* > rom. *legumini-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de păstaie.

LEIO₁- „neted, fără peri, glabru”. ◊ gr. *leios* „lucios, neted” > fr. *léio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it.

id. > rom. *leio₁-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe netede, nepăroase; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze netede; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe netede; **-trih** (v. -trih), adj. (despre un organ vegetal) acoperit cu peri moi și netezi.

LEIO₂- „la stânga, spre stânga”. ◊ gr. *laios* „stâng” > fr. *léio-*, engl. *id.* > rom. *leio₁-*. ■ **-trop** (v. -trop), adj., leiotropic*; **-tropic** (v. -tropic), adj. (despre un organ vegetal) care este curbat sau răsucit spre stânga; *sin.* *leiotrop*.

LEIPO-, v. **LIPO₂-**.

-LEMĂ₁ „tegument, teacă, înveliș”. ◊ gr. *lemma* „coajă, teacă, pielită” > fr. *-lemme*, germ. *-lemma*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *-lemă*.

-LEMĂ₂ „alternativă”. ◊ gr. *lemma* „supoziție, premisă” > fr. *-lemme*, germ. *-lemma*, engl. *-id.* > rom. *-lemă₂*.

-LEMĂ₃ „fluid, suc”. ◊ gr. *leme* „suc, fluid” > engl. *-lema*, lat. sav. *id.* > rom. *-lemă₃*.

-LEMIE „esofag, faringe”. ◊ gr. *laimos* „gât” > fr. *-lémie*, engl. *-laemia* > rom. *-lemie*.

LEMO₁- (LEMMO-) „teacă, înveliș”. ◊ gr. *lemma* „teacă, pielită, înveliș” > fr. *lemmo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *lemo₁-* și *lemmo-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă nevrilemă primitivă; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la lemoblaste; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă a nevrilemei.

LEMO₂- „esofag”. ◊ gr. *laimos* „gât” > fr. *lémo-*, germ. *lāmo-*, engl. *lemo-* > rom. *lemo-*. ■ **-stenoza** (v. -stenoza), s.f., îngustare patologică a esofagului.

LEMO₃- „ciumă, pestă”. ◊ gr. *loimos* „ciumă” > fr. *lémo-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *lemo-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a peștei; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul peștei.

LENTI- „lentilă, cristalin”. ◊ lat. *lens, lentis* „linte, lentilă” > fr. *lenti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lenti-*. ■ **-form** (v. -form), adj. 1. În formă de lentilă. 2. (Despre un strat geologic) Care este mai gros la centru decât la margini.

LENTO- „cristalin”. ◊ lat. *lens, lentis* „bob de linte” > fr. *lento-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *lento-*. ■ **-ptoza** (v. -ptoza), s.f., hernie a cristalinelului.

LEO- „la stânga”. ◊ gr. *laios* „stâng” > fr. *léo-*, engl. *id.* > rom. *leo-*. ■ **-trop** (v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) înclinat la stânga; *sin.* *leiotropic*; **-tropic** (v. -tropic), adj., leotrop*.

LEONTO- „leu, leonin”. ◊ gr. *leon, leontos* „leu” > fr. *léonto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *leonto-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj. (despre o statuie) cu cap de leu; **-glos** (v. -glos), adj. (despre cel deal doilea nume al unui taxon) ca limba leului.

LEPIDO- „solz, scumă, lamelă, solzos, lame-lar”. ◊ gr. *lepis, lepidos* „crustă, solz, placă” > fr. *lépido-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lepido-*. ■ **-blastic** (v. -blastic), adj. (despre textura rocilor) format din minerale lamelare; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe solzoase; **-caul**

(v. -caul), adj., cu tulpină solzoasă; ~**cer** (v. -cer₁), adj. (despre insecte) cu antene prevăzute cu solzi mici; ~**dendroid** (v. dendro-, v. -id), adj., care are cicatrice în formă de solzi sau de frunze; ~**dendron** (v. dendron), s.m., arbore fosil din clasa ferigilor, cu coroană în formă de umbrelă și cu trunchiul prezentând cicatrice foliare rombice; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze în formă de solzi; ~**fit** (v. -fit), s.f. pi., ferigi arborescente fosile din devonianul inferior, cu frunze mici și solzoase; ~**id** (v. -id), adj., cu aspectul unui solz; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., varietate de mică, bogată în litiu și fluor, formând agregate foioase, tabulare sau solzoase; ~**ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin de antropode din clasa insectelor, având aripi membranoase și acoperite cu solzi fini, cuprinzând fluturii; ~**pterofile** (v. ptero-, v. -fil₁), s.f. pl., plante la care polenizarea se realizează cu ajutorul fluturilor; ~**pterolog** (v. ptero-, v. -log), s.m. și f., specialist în lepidopterologie; ~**pterologie** (v. ptero-, v. -logie₁), s.f., studiul sistematic al fluturilor; ~**pteronomiu** (v. ptero-, v. -nomiu), s.n., cavitate roasă de larvele lepidopterelor în parenchimul plantelor.

LĒPIRO- „solz, scuamă”. ◇ gr. *lepyron* „solz, înveliș, scuamă” > fr. *lépyro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *lepiro-*. ■ ~**filie** (v. -filie₂), s.f., transformare a integumentelor ovulare în foliole sau scuame. -**LEPIS** „solz, scuamă, solzișor”. ◇ gr. *lepis* „solz, placă” > fr. *-lépis*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-lepis*.

LEPO- „solz, scuamă, placă osificată”. ◇ gr. *lepis* „solz, placă” > fr. *lépo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *lepo-*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă cuprinsă într-o membrană; ~**spondilii** (v. -spondil), s.m. pl., amfibieni stegocefali din permian și carbonifer, ale căror vertebre prezintă o osificație mai accentuată decât la ihtiostegi și filospindili.

LEPORI- „iepure, leporid”. ◇ lat. *lepus*, *leporis* „iepure” > fr. *lépori-*, engl. *id.* > rom. *lepori-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., cu înfățișare de iepure.

LEPRO- „lepră”. ◇ gr. *lepra* „lepră” > fr. *lepro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *lepro-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de lepră; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul leprei.

-**LEPSIE** „prindere, apucare, cuprindere, atașare”. ◇ gr. *lepsis* „fixare, prindere, apucare” > fr. *-lepsie*, germ. *id.*, engl. *-lepsy* > rom. *-lepsie*.

LEPT-, **LEPTO-**. ■ ~**acant** (v. -acant), adj., cu spini mici; ~**odont** (v. -odont), adj., cu dinții mici și subțiri.

-**LEPTIC** „care afectează, care se fixează pe, care are afinitate pentru”. ◇ gr. *leptikos* „care prinde” > fr. *-leptique*, engl. *-leptic*, germ. *-leptisch* > rom. *-leptic*.

LEPTO- „mic, fragil, subțire, moale, delicat”. ◇ gr. *leptós* „subțire, mic, delicat, slab” > fr. *lepto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lepto-*. ■

~**bioză** (v. -bioză), s.f., lestobioză*; ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe mici și fragile; ~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpină subțire; ~**cefal** (v. -cefal), s.m., fază larvară din metamorfoza anghilei, având corpul transparent și comprimat lateral; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., micșorare anormală a cutiei craniene; ~**cefaloid** (v. cefalo-, v. -id), adj., care are forma unei larve de anghilă; ~**centric** (v. -centric), adj. (despre un fascicul liberolemnos) care este dispus în jurul leptomului; ~**cer** (v. -cer₁), adj., s.f. pl. 1. Adj. (Despre insecte) Cu antene mici și subțiri. 2. S.f. pl. Muște din familia sferoceridelor, mici, de culoare închisă, exofile și, în general, coprofage; ~**cit** (v. -cit), s.n., globulă roșie anormal de mică, dar cu diametrul mărit; ~**clad** (v. -clad), adj., cu ramuri subțiri; ~**clază** (v. -clază), s.f., ruptură mică, frecventă la suprafața scoarței terestre; ~**cromatic** (v. -cromatic), adj., care se caracterizează printr-un reticul cromatinian fin diferențiat; ~**ductil** (v. -ductil), adj., caracterizat prin subțierea și alungirea degetelor de la mâini și picioare; ~**derm** (v. -derm), adj., cu membrana subțire; ~**fil** (v. -fil₂), adj. (despre o plantă) cu frunze membranoase subțiri și cu suprafața redusă; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., slăbire patologică a vocii; ~**gastru** (v. -gastru), adj., cu stomacul mic și subțire; ~**id** (v. -id), adj., cu aspect subțire și delicat; ~**litic** (v. -litic₁), s.n., perioadă a paleoliticului superior, caracterizată prin utilizarea mai diferențiată a silexului și cuprinzând forme fine; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., descriere minuțioasă și subtilă; ~**mer** (v. -mer), s.n., element anatomic foarte mic; ~**micrognație** (v. micro-, v. -gnație), s.f., grad moderat de micrognație; ~**morf** (v. -morf), adj., letpozom*; ~**nemă** (v. -nemă), s.f., filament cromozomial subțire, prezent în nucleul celular din stadiul leptotenuiui meiotic; ~**petal** (v. -petal), adj., cu petale mici și subțiri; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., parte hialină a protoplasmei, în care are loc activitatea cinetică a celulei; ~**pod** (v. -pod), adj., cu picioarele mici și subțiri; ~**prosop** (v. -prosop), adj., s.m. (individ) care prezintă o față alungită; ~**prosopie** (v. -prosopie), s.f., față de tip îngust, caracteristică unor rase umane; ~**rin** (v. -rin), adj., cu nasul mic și subțire; ~**rinie** (v. -rinie), s.f., îngustare și subțiere a nasului, caracterizată printr-un indice nazal mic; ~**spiră** (v. -spiră), s.f., bacterie patogenă în formă de filament spiralat, terminat la ambele capete cu câte un cârlig; ~**sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange cu peretele format dintr-un singur strat de celule epidermale, prezent la lycopodiacee; ~**stil** (v. -stil), adj., cu stil filiform; ~**ten** (v. -ten), s.n., orânduire a cromozomilor în filamente lungi și fine, în cursul profazei cariocinetice; ~**zigoten** (v.

zigo-, v. -ten), s.n., fază de tranziție între leptonemă și zigonemă; ~zoare (v. -zoar), s.n. pl., grupă de viermi (trematode și turbelariate) cu corpul subțire și fin; ~zom (leptosom) (v. -zom), adj. (despre un individ) care are membre lungi și subțiri; *sin.* **leptozomic**; ~zomic (leptosomic) (v. -zomic), adj., leptozom*.

LESTO- „care ocupă, ocupant”. ◊ gr. *leistes* „hoț, brigand” > fr. *lesto-*, engl. *ld.* > rom. *lesto-*.

■ ~biotic (v. -biotic), adj., referitor la lestobioză; ~bioză (v. -bioză), s.f., mod de viață al anumitor specii animale care ocupă cuiburile abandonate de alte specii; *sin.* **leptobioză**.

LETEO- „tranchilizant, calmant”. ◊ gr. *lethe* „uitare” > fr. *léthéo-* > rom. *leteo-*. ■ ~manie (v. -manie), s.f., utilizarea exagerată a tranchilizantelor pentru a dormi.

LEUC-, v. **LEUCO-**. ■ ~emie (v. -emie), s.f., maladie caracterizată pentru înmulțirea anormală a globulelor albe și prin prezența unor leucocite imature; ~onichie (v. -onichie), s.f., colorație în alb a unghiilor.

LEUCO- „alb, alburii, incolor, decolorant”. ◊ gr. *leukos* „alb” > fr. *leuco-*, engl. *id.*, germ. *leuko-*; it. *leuco-*, lat. sav. *id.* > rom. *leuco-*. ■ ~blast

(v. -blast), s.n., celulă imatură din seria albă, ocupând o poziție de trecere între mieloblast și promielocit; ~blastic (v. -blastic), adj., referitor la leucoblaste; ~blasturie (v. blast/o-, v. -urie), s.f., prezență a leucoblastelor în urină; ~carp (v. -carp), adj., cu fructe albe și cărnoase; ~cian (v. -cian), s.n., pigment de culoare albă-albăstrui, prezent la alge; ~cist (v. -cist), s.n., celulă fără clorofilă, cu membrană subțire și cu perforații, prezentă la alge; ~cit (v. -cit), s.n., globulă albă prezentă în sânge, cu rol de apărare a organismului împotriva microbilor; ~citemie (v. cit/o-, v. -emie), s.f., boală a organelor producătoare de leucocite, caracterizată prin înmulțirea exagerată a acestor globule; ~citic (v. -citic), adj., referitor la leucocite; ~citoblast (v. cito-, v. -blast), s.n., precursor al leucocitului; ~citogenetic (v. cito-, v. -genetic), adj., referitor la leucocitogenează; ~citogeneză (v. cito-, v. -geneză), s.f., leucopoeză*; ~citolitic (v. cito-, v. -litic₂), adj., relativ la leucocitoliză; ~citoliză (v. cito-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a leucocitelor din sânge; ~citometrie (v. cito-, v. -metrie₁), s.f., numărare a globulelor albe din sânge; ~citopenie (v. cito-, v. -penie), s.f., reducere anormală a numărului de globule albe din sânge; *sin.* **leucopatie**, **leucopenie**; ~citopoeză (leucocitopoeză) (v. cito-, v. -poeză), s.f., proces de formare a leucocitelor; ~citotaxie (v. cito-, v. -taxie), s.f., deplasare a leucocitelor spre locul în care anumite microorganisme amenință integritatea tisulară; ~citorapie (v. cito-, v. -terapie), s.f., utilizarea în scop terapeutic a

leucocitelor; ~citozoonoză (v. cito-, v. zoo-, v. -noză), s.f., boală a păsărilor determinată de diferite specii de sporozoaie parazite, care fac parte din subordnul hemosporinelor, familia psalmodiidelor; ~citurie (v. cit/o-, v. -urie), s.f., prezență a leucocitelor în urină; ~crat (v. -crat), adj. (despre minerale și roci) care este de culoare deschisă sau care este incolor; *sin.* **leucocratic**; ~cratic (v. -cratic), adj., leucocrat*; ~dermie (v. -dermie), s.f., decolorare a pielii produsă de absența totală sau parțială a pigmentului melanic; *sin.* **acromodermie**; ~distrofie (v. dis-, v. -trofie), s.f., leziune distrofică a substanței nervoase albe; ~fan (v. -fan), s.n., mineral complex, cristalizat în sistemul rhombic, de culoare albă-cenușie; ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze albe; ~for (v. -for), s.n., pigment galben prezent în celulă; ~foreză (v. -foreză), s.f., procedeu de recoltare a sângelui și de reinjecție la aceeași persoană donatoare, după îndepărtarea leucocitelor; ~gen (v. -gen), adj., care provoacă formarea globulelor albe; *sin.* **leucogenic**; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la leucogenează; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de formare a leucocitelor; ~genic (v. -genic), adj., leucogen*; ~grafie (v. -grafie), s.f., descriere a albinismului; ~gramă (v. -gramă), s.f., examen de laborator prin care se determină numărul de globule albe din sânge; ~litic (v. -litic₂), adj., care se referă la leucoliză; ~liză (v. -liză), s.f., proces de distrugere a globulelor albe din sânge; ~melalgie (v. mel/o-, v. -algie), s.f., tulburare circulatorie periferică la extremități, însoțită de dureri și de paloare tegumentară; ~melanodermie (v. melano-, v. -dermie), s.f., tulburare a pigmentației cutanate, în care zonele hiperpigmentate alternează cu cele hipopigmentate; ~metru (v. -metru₁), s.n., fotometru cu care se determină gradul de alb al unor substanțe fibroase; ~patie (v. -patie), s.f., leucocitopenie*; ~pedeză (v. -pedeză), s.f., proces de migrare a globulelor albe; ~penie (v. -penie), s.f., leucocitopenie*; ~plachie (v. -plachie), s.f., leucoplazie*; ~plaste (v. -plast), s.n. pl., corpusculi microscopici din celelele plantelor, albi sau incolori, care formează și care acumulează amidon; ~plazie (v. -plazie), s.f., îngroșare patologică a unei mucoase care se acoperă cu un țesut cornos de culoare albicioasă; *sin.* **leucoplachie**; ~pod (v. -pod), adj. (despre o ciupercă) cu piciorul alb; ~poeză (leucopoeză) (v. -poeză), s.f., proces de formare și de maturare a globulelor albe; *sin.* **leucocitogeneză**; ~ragie (v. -ragie), s.f., leucoree abundentă; ~ree (v. -ree), s.f., scurgere vaginală albicioasă și purulentă; ~spermie (v. -spermie), s.f., colorație albă anormală a unor semințe, din cauza lipsei pigmentilor; ~terapie (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic care constă

în provocarea creșterii exagerate a leucocitelor din sânge, prin acțiunea unor substanțe chimice; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în leucotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de secționare a fibrelor nervoase talamofrontale; **-toxic** (v. -toxic), adj., s.n. (substanță) care distruge leucocitele; **-trih** (v. -trih), adj., cu peri albi; **-trichie** (v. -trichie), s.f., decolorare congenitală a părului; **-trombopenie** (v. trombo-, v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de leucocite și de trombocite din sânge; **-xen** (v. -xen), s.n., silicat de calciu și de titan, de culoare albă, întâlnit sub formă de agregate fine sau fibroase; **-zom** (v. -zom), s.m., corpuscul sferic albuminoid, inclus în leucoplaste.

LEVI- „neted, fără asperități”. \diamond lat. *laevis* (levis) „neted, plan, lipsit de asperități” > fr. *lévi-*, lat. sav. *laevi-* > rom. *levi-*. ■ **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina netedă; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze netede, lipsite de asperități; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu cioc neted și ascuțit.

LEVO- „stâng, în partea stângă”. \diamond lat. *laevus* „stâng” > fr. *lévo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *lävo-* > rom. *levo-*. ■ **-cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare patologică a inimii spre stânga; *sin. sinistocardie*; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., parte dintr-o cardiogramă aparținând activității ventriculului stâng; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de obiectele sau de ființele situate în stânga individului; **-gir** (v. -gir), adj. **1.** (Despre o substanță) Care deviază spre stânga planul de marizare a luminii. **2.** (Despre o cochilie) Care este răsucit spre stânga; **-trop** (v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) răsucit spre stânga; **-levotrop**; **-tropic** (v. -tropic), adj., levotrop*.

LEXĂ „cuvânt, radical lingvistic”. \diamond gr. *lexis* „cuvânt” > fr. *-lexe*, engl. *id.* > rom. *-lexă*.

LEXICO- „cuvânt, vocabular”. \diamond gr. *lexikon* „dicționar, vocabular” > fr. *lexico-*, engl. *id.*, germ. *lexiko-* > rom. *lexico-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în lexicografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină a lingvisticii care stabilește metodele și principiile de elaborare a dicționarilor; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în lexicologie; **-logie** (v. -logie), s.f., ramură a lingvisticii care studiază cuvintele unei limbi sub toate aspectele; **-metrie** (v. -metrie), s.f., parte a lexicografiei care studiază relațiile statistice și determinările cantitative în domeniul vocabularului; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de dicționare.

-LEXIE „vorbire, exprimare, limbaj”. \diamond gr. *lexis* „cuvânt, enunț” > fr. *-lexie*, germ. *id.*, engl. *-lexia* > rom. *-lexie*.

LIBRI- „lemn, lemnos”. \diamond lat. *liber, libri* „scoarță de copac” > fr. *libri-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *libri-*. ■ **-form** (v. -form), adj., s.n. (țesut mecanic fibros) prezent în structura lemnului și a foioase, având celule cu membrana groasă.

LIC-, v. **LICO-**. ■ **-antrop** (v. -antrop), s.m. și f., persoană care suferă de licanotropie; **-antropie** (v. -antropie), s.f., alienație mentală în care bolnavul se crede transformat în lup; **-odont** (v. -odont), adj., cu dinți de lup; **-orexie** (v. -orexie), s.f., foame excesivă.

LICHENI- „licheni”. \diamond lat. *lichen* „lichen” > fr. *lichēni-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *licheni-*. ■ **-col** (v. -col), adj., care trăiește pe licheni; **-form** (v. -form), adj., cu înfățișare de lichen; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu licheni.

LICHENO- „licheni”. \diamond gr. *leikhen* „lichen” > fr. *lichēno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *licheno-*. ■ **-fite** (v. -fite), s.f. pl., încrengătură care reprezintă o subdiviziune a talofitelor; **-fitic** (v. -fitic), adj., relativ la lichenofite; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a lichenilor; **-id** (v. -id), adj., care are aspectul lichenului; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în lichenologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul lichenilor.

LICHO- „lins, lingere”. \diamond gr. *leikho* „a linge” > fr. *leicho-*, engl. *id.* > rom. *licho-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., formă a perversității gustului, întâlnită la bovine, manifestându-se prin lingerea insistentă a congenerilor și a diferitelor obiecte din jur.

LICO- „lup”. \diamond gr. *lykos* „lup” > fr. *lyco-*, engl. *id.*, it. *lico-*, germ. *lyko-*, lat. sav. *lyco-* > rom. *lico-*. ■ **-id** (v. -id), adj., cu înfățișare de lup; *sin. lico-* mort; **-manie** (v. -manie), s.f., delir psihiatric în care bolnavul se crede transformat în lup; **-morf** (v. -morf), adj., licoid*; **-podiu** (v. -podiu), s.n., plantă criptogamă care, prin forma sa, se aseamănă cu un picior de lup.

-LIENIE „splină”. \diamond lat. *lien, lienis* „splină” > fr. *-liénie*, germ. *id.*, engl. *-lienia*, it. *id.* > rom. *-lienie*.

LIENO- „splină”. \diamond lat. *lien, lienis* „splină” > fr. *liéno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lieno-*. ■ **-cel** (v. -cel), s.n., hernie a splinei; **-gastric** (v. -gastric), adj. (despre vene sau artere) referitor la splină și la stomac; **-gramă** (v. -gramă), s.f., imagine radiologică a splinei; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a splinei, realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-malacie** (v. -malacie), s.f., ramolism al splinei; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a splinei.

LIGAMENTI- „ligament, ligamentos”. \diamond lat. *ligamentum* „bandaj, legătură” > fr. *ligamenti-*, engl. *id.* > rom. *ligamenti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de ligament.

LIGAMENTO- „ligament, fascicul fibros”. \diamond lat. *ligamentum* „legătură, bandă” > fr. *ligamento-*, engl. *id.* > rom. *ligamento-*. ■ **-pexie** (v. -pexie), s.f. **1.** Refacere a aparatului ligamentar al unei articulații prin sutură directă. **2.** Redresare chi-

rurgicală a uterului în caz de retroversie; ~plastie (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală plastică a ligamentelor unei articulații.

LIGNI- „lemn, lemnos”. ◊ lat. *lignum* „lemn” > fr. *ligni-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *ligni-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care trăiește pe lemne sau pe putregaiuri; ~**color** (v. -color), adj., de culoare brun-roșcat, ca a inimii lemnului; ~**fer** (v. -fer), adj., care produce lemn; ~**form** (v. -form), adj., care se aseamănă cu lemnul; ~**vor** (v. -vor), adj. **1.** (Despre un animal) Care se hrănește cu țesutul lemnos al plantelor moarte. **2.** Care roade lemnul, formând galerii.

LIGNO- „arboresc”. ◊ lat. *lignum* „copac, trunchi, lemn” > fr. *ligno-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ligno-*. ■ ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la lignoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de degradare biologică a lemnului; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat la măsurarea diametrului și a înălțimii arborilor.

LIGO- „umbră, umbros, întunecos”. ◊ gr. *lygos* „întunecos, umbros” > fr. *lygo-*, engl. *id.* > rom. *ligo-*. ■ ~**fil** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care prezintă afinitate pentru locurile umbroase sau întunecoase.

LIGUL-, v. **LIGULO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție operatorie a teritoriului ligular din lobul superior pulmonar stâng.

LIGULI- „ligulă, formație apendiculară, ligulat”. ◊ lat. *ligula* „curea, limbă mică” > fr. *liguli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *liguli-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori ligulate; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze ligulate; ~**form** (v. -form), adj., în formă de ligulă sau de guleră.

LIMACI- „melc, culbec”. ◊ lat. *limax*, *limacis* „melc, culbec” > fr. *limaci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *limaci-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de melc.

LIMBI- „margine, limb vegetal”. ◊ lat. *limbus* „panglică, cordeluță” > fr. *limbi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *limbi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu limb; ~**form** (v. -form), adj., în formă de limb.

LIMF-, v. **LIMFO-**. ■ ~**adenectazie** (v. aden/o-, v. -ectazie), s.f., afecțiune care constă în apariția unor tumori axiale formate prin dilatarea sau proliferarea vaselor din ganglionii limfatici; ~**adenie** (v. -adenie), s.f., hipertrofie a ganglionilor limfatici; ~**adenopatie** (v. adeno-, v. -patie), s.f., maladie a ganglionilor limfatici; ~**agog** (v. -agog), adj., s.n. (substantă) care stimulează producerea lichidului limfatic; ~**angiectazie** (v. angi/o-, v. -ectazie), s.f., dilatație a vaselor limfatice; ~**angiectomie** (v. angi/o-, v. -ectomie), s.f., secționare chirurgicală a vaselor limfatice; ~**angiopatie** (v. angi/o-, v. -patie), s.f., termen generic pentru afecțiunile vaselor limfatice; ~**angioplastie** (v. angi/o-, v. -plastie), s.f.,

operație chirurgicală de refacere a circulației limfatice; ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație varicoasă a vaselor limfatice.

-LIMFĂ, „lichid limfatic, umoare”. ◊ lat. *lymphā* „apă limpede” > fr. *-lymphe*, germ. *id.*, engl. *-lymph* > rom. *-limfă*.

LIMFO- „vase limfatice, ganglioni limfatici, limfatic”. ◊ lat. *lymphā* „apă limpede” > fr. *lympho-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *limfo-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., celulă embrionară, premergătoare limfocitelor; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la limfoblaste; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare cu conținut limfatic; ~**cit** (v. -cit), s.n., leucocit imobil și imunizant, cu nucleu voluminos, care se găsește în limfă și în sânge; ~**citemie** (v. cit-, v. -emie), s.f., creștere a numărului de limfocite din sânge; ~**citogenetic** (v. cito-, v. -genetic), adj., referitor la limfocitogeneză; ~**citogeneză** (v. cito-, v. -geneză), s.f., proces de formare a limfocitelor; *sin.* limfocitopoeză; ~**citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de limfocite în sânge; *sin.* **limfopenie**; ~**citopoeză** (v. cito-, v. -poeză), s.f., limfocitogeneză*; ~**citorexă** (v. cito-, v. -rexă), s.f., distrugere a limfocitelor, produsă de acțiunea substanțelor citostatice, exercitată la nivelul țesutului limfopoietic; ~**dermie** (v. -dermie), s.f., manifestare cutanată a leucemiei limfoide; ~**fil** (v. -fil₁), adj., care are afinitate pentru țesutul limfatic; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce limfă sau limfocite; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la limfogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a limfei; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a vaselor limfatice cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~**id** (v. -id), adj. (despre un țesut) în care se formează limfocite; ~**idocit** (v. -id, v. -cit), s.n., celulă-tulpină; ~**litic** (v. -litic₂), adj., care se referă la limfoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a țesutului limfatic și a limfocitelor; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul limfocitelor; ~**mielocit** (v. mielo-, v. -cit), s.n., celulă medulară, din care iau naștere leucocitele polinucleare din sânge; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile sistemului limfatic; ~**penie** (v. -penie), s.f., scădere anormală a numărului de limfocite din sânge; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a circulației limfatice; ~**poietic** (v. -poietic), adj., care produce globule albe; ~**poieză** (**limfopoeză**) (v. -poeză), s.f., proces de formare și de dezvoltare a limfocitelor și a țesutului limfatic; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere a limfei printr-o ruptură de vas limfatic; ~**ree** (v. -ree), s.f., hemoragie limfatică pasivă; ~**stază** (v. -stază), s.f., încetinire sau oprire a circulației în vasele limfatice; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre un virus) care prezintă afinitate pentru țesutul limfatic; *sin.* **limfotrop**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., limfotrop*.

LIMI- „mâl, nămol, noroios, mlaștinos“. ◇ lat. *limus*, *limi* „noroii, nămol“ > fr. *limi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *limi-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., s.f. pl. 1. Adj. (Despre un animal) Care trăiește în mlaștea de pe fundul apelor. 2. S.f. pl. Subordin de păsări cu picioare nepalmate, care trăiesc în locuri umede sau mlaștinoase; **-vor** (v. -vor), adj. 1. (Despre un animal acvatic) Care se hrănește cu mlaștea conținând particule organice provenite din descompunerea resturilor organice. 2. (Despre un microorganism) Care trăiește în interiorul vaselor sanguine ale unui animal, hrănindu-se cu conținutul lor.

-LIMIE „foame, înfometare“. ◇ gr. *limos* „foame“ > fr. *-limie*, germ. *id.*, engl. *-limia*, it. *id.* > rom. *-limie*.

LIMINO- „limită“. ◇ lat. *limen*, *liminis* „limită, barieră“ > fr. *limino-* > rom. *limino-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument care măsoară intensitatea limită a unui stimul care, aplicat pe un tendon, poate provoca un reflex.

-LIMNETIC „de lac, de baltă, lacustru“. ◇ gr. *limne* „lac“ > fr. *-limnetique*, engl. *-limnetic*, lat. sav. *-limneticus* > rom. *-limnetic*.

LIMNI- „lac, mlaștină, apă stătătoare“. ◇ gr. *limne* „lac, iaz, baltă“ > fr. *limni-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *limni-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă) care crește în lacuri sau în mlaștini; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează grafic variațiile de nivel ale unui lac sau ale unui curs de apă; *sin.* limnometru înregistrator; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., studiu al variației nivelului apelor curgătoare sau al apelor stătătoare; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea nivelului apei unui lac, al unui curs de apă sau al unui rezervor; *sin.* **limnometru**.

LIMNO- „baltă, mlaștină, apă stătătoare“. ◇ gr. *limne* „lac, baltă“ > fr. *limno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *limno-*. ■ **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în limnobiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază lacurile și apele stătătoare dulci din punct de vedere biologic; **-bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme din lacuri și mlaștini; **-bios** (v. -bios), s.n., ansamblu organismelor vegetale și animale din apele dulci: râuri, lacuri, ape freactice, izvoare etc.; **-biu** (v. -biu), adj., care crește în lacuri sau în mlaștini; **-cren** (v. -cren), adj. (despre un izvor) a cărui apă țâșnește de jos în sus, formând un mic bazin cu fund mlaștos sau nisipos; **-criptofite** (v. cripto-, v. -fit), s.f. pl., plante superioare care cresc în lacuri, bălți și mlaștini; **-dendrobiu** (v. dendro-, v. -biu), adj. (despre o populație vegetală și animală) care trăiește într-un mediu acvatic format din apa acumulată în scorburile arborilor; **-fii** (v. -fii₁), adj. 1. (Despre o plantă) Care are afinitate pentru apele stătătoare. 2. (Despre

pește) Care depune icrele în ape stătătoare; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante hidrofite fixate pe fundul apelor dulci ale lacurilor; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la limnofite; **-fitie** (v. -fitie), s.f., formațiune fitoplanctonică, cuprinzând planctonul apelor dulci; **-gen** (v. -gen₁), adj., care crește și se dezvoltă în lacuri; *sin.* **limnogenic**; **-genic** (v. -genic), adj., limnogen*; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în limnologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină care studiază fenomenele fizice și biologice referitoare la lacuri. 2. Ramură a hidrobiologiei care se ocupă cu studiul apelor dulci; **-metru** (v. -metru₁), s.n., limnometru*; **-tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă limnotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., reacție fizică antrenând peștii către apele mai liniștite.

LIMO- „foame, înfometare“. ◇ gr. *limós* „foame“ > fr. *limo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *limo-*. ■ **-terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic care constă în reducerea treptată a rației alimentare.

LINO- „rând, șir tipografic“. ◇ lat. *linea* „linie, rând“ > fr. *lino-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *lino-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., mașină tipografică de cules și de turnat rânduri; **-tip** (v. -tip), s.n., mașină tipografică de cules și de turnat literele în rânduri întregi; **-tipie** (v. -tipie), s.f., culegere tipografică cu ajutorul linotipului.

LINO- „in, pânză“. ◇ gr. *linon* „in“ și lat. *linum* „pânză de in“ > fr. *lino-* > rom. *lino-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., imprimare pe stofă; **-lit** (v. -lit₁), s.n., ulei de in, solidificat prin hidrogenare.

LIO- „dispersie, dizolvare“. ◇ gr. *lyo*, *lyein* „a desface, a dizolva“ > fr. *lyo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lio-*. ■ **-crom** (v. -crom), s.m., substanță colorată în galben, foarte răspândită în țesuturile plantelor și animalelor; *sin.* flavină; **-fii** (v. -fii₁), adj. (despre coloizi) care are afinitate pentru moleculele mediului de dispersie; **-filie** (v. -filie₁), s.f., proprietate a substanțelor liofile; **-fob** (v. -fob), adj. (despre un coloid) care nu prezintă afinitate pentru moleculele mediului de dispersie; **-fobie** (v. -fobie), s.f., proprietate a substanțelor liofobe; **-litic** (v. -litic), adj., referitor la lioliză; **-liză** (v. -liză), s.f., desfacere a moleculelor unei substanțe dizolvate, prin reacția dintre aceste molecule și cele ale solventului; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat de lichid absorbit de suprafața unei particule care este în suspensie, într-un lichid; **-trop** (v. -trop), adj., obținut prin ordonarea ionilor sub influența pe care o exercită asupra proprietăților diferitelor sisteme; *sin.* **liotrop**; **-tropic** (v. -tropic), adj., liotrop*.

LIP-, v. **LIPO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație a excesului unui țesut adipos; **-emie** (v. -emie), s.f., totalitatea lipidelor din sânge; **-urie** (v. -urie), s.f., eliminarea de lipide prin urină.

LIPARO- „grăsime, adipos”. ◊ gr. *liparos* „gras” > fr. *liparo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *liparo-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare adipoasă pe scrot; **-id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu grăsimea.

LIP0- „grăsime, lipide, gras, adipos, sebaceu”. ◊ gr. *lipos* „grăsime” > fr. *lipo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lipo-*. ■ **-artroză** (v. -artroză), s.f., afecțiune a articulațiilor, caracterizată prin creșterea țesutului periarticular; **-blast** (v. -blast), s.n., celulă adipoasă; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la lipoblaste; **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie formată din țesut adipos; **-clastic** (v. -clastic), adj. (despre o enzimă) care descompune substanțele grase; **-clazie** (v. -clazie), s.f., proces de descompunere a substanțelor grase; **-condrii** (v. -condrie), s.f. pl., granule lipoide globuloase și colorabile din celulă; **-condrodistrofie** (v. condro-, v. dis-, v. -trofie), s.f., disostoză congenitală, manifestată prin alterații grotești ale scheletului; *sin.* **sindromul Hurler, gargollism**; **-croic** (v. -croic) adj. (despre pigmentii), care este difuzat în picături uleioase; **-crom** (v. -crom), s.m., pigment liposolubil de culoare galbenă care se găsește în țesutul adipos; **-cromie** (v. -cromie), s.f., colorare a grăsimii produsă de hepatoză nutrițională; **-distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., tulburare a nutriției a țesutului adipos subcutanat; **-fag** (v. -fag), s.m., celulă macrofagă care înglobează particule de grăsime; **-fagie** (v. -fagie), s.f., înglobare a particulelor de grăsime de către celulele lipofage; **-faneroză** (v. -faneroză), s.f.

1. Apariție de grăsimi în citoplasma celulelor prin desfacerea complexelor lipoprotidice. 2. Degenerare a substanțelor grase din citoplasma vegetală; **-filii** (v. -fil₁), adj., cu afinitate pentru substanțele grase; **-filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate pentru substanțele grase; **-fob** (v. -fob), adj., care nu prezintă afinitate pentru corpurile uleioase; **-fobie** (v. -fobie), s.f., lipsa afinității pentru substanțele grase; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce adipozitate; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la lipogeneza; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a lipidelor în organismele vegetale și animale; **-hemartroză** (v. hem/o-, v. -artroză), s.f., prezența concomitentă de sânge și grăsimi într-o articulație organică; **-id** (v. -id), adj., s.f. pl. 1. Care se aseamănă cu grăsimea. 2. S.f. pl. Lipide complexe insolubile în acetonă, cărora substanțele organice din constituția lor le conferă proprietăți diferite de ale lipidelor simple; **-idurie** (v. -id, v. -urie), s.f., eliminare de lipide prin-urină; **-litic** (v. -litic₁), adj., care descompune substanțele grase; **-liză** (v. -liză), s.f., disociere în cadrul procesului digestiv a grăsimilor în acizi grași și glicerină; **-necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a țesutului gras; **-neogeneză** (v. neo-

v. -geneză), s.f., formarea în organism, în ficat și în celulele adipoase, de grăsimi pe baza hidraților de carbon; **-pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare și de acumulare de grăsimi în țesuturile organice; **-plast** (v. -plast), s.n., protoplast producător de substanțe grase; **-plastic** (v. -plastic), adj., referitor la lipoplaste; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., transformare sclerozantă a țesutului adipos; **-trop** (v. -trop), adj. (despre o substanță chimică) care se fixează în mod electiv pe grăsimi; *sin.* lipotrop; **-tropic** (v. -tropic), adj., lipotrop*; **-tropie** (v. -tropie), s.f., caracteristică a substanțelor lipotrope; **-xenie** (v. -xenie), s.f., părăsire a plantei-gazdă de către parazitul ajuns la o dezvoltare completă; **-zomi (liposomi)** (v. -zom), s.m. pl., vezicule citoplastice foarte mici și stabile, alcătuite dintr-un strat dublu de lipide, în interiorul cărora există hidrolaze acide.

LIP0₂- (LEIPO- „lipsă, omisiune, slăbire”. ◊ gr. *leipo, leipein* „a cădea, a lipsi, a pierde, a abandona” > fr. *Lipo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *lipo-* și *leipo-* > rom. *lipo-* și *leipo-*. ■ **-brahie** (v. -brahie), s.f., lipsa congenitală a brațelor; *sin.* abrahie; **-gastrie** (v. -gastrie), s.f., obliterație temporară a cavității gastrice, prezentă la unii bureți-de-mare; **-grafie** (v. -grafie), s.f., omisiune de litere sau de cuvinte din scriere; **-gramă** (v. -gramă), s.f., specie literară în care se impune omiterea programată a uneia sau a mai multor litere ale alfabetului; **-merie (ieipomerie)** (v. -merie), s.f., absența congenitală a unuia sau a mai multor membre; **-psihie** (v. -psihie), s.f., lipotimie*; **-timie** (v. -timie), s.f., pierdere a cunoștinței fără oprirea respirației și a activității cardiace; *sin.* **lipopsihie**.

LIRI- „liră”. ◊ lat. *lyra* „liră” > fr. *lyri-*, engl. *id.* > rom. *lir-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre o frunză) în formă de liră.

LIRIO- „crin”. ◊ gr. *leirion* „crin” > fr. *lirio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lirio-*. ■ **-dendron** (v. -dendron), s.m., arbore exotic din familia magnoliaceelor, cu flori asemănătoare celor de la lele.

LIS-, v. **LISO₁-**. ■ **-encefal** (v. -encefal), adj. (despre un animal) cu encefal lipsit de șanțuri și de circumvoluțiuni; **-encefalie** (v. -encefalie), s.f., lipsa dezvoltării circumvoluțiilor cerebrale; *sin.* **agirie**.

LISI-, v. **LIZI-**.

LISO₁- „neted, lipsit de peri, glabru”. ◊ gr. *lissos* „lustruit, neted” > fr. *lisso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *liso₁-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe netede, fără peri; **-trih** (v. -trih), adj., cu peri netezi.

LISO₂- „turbare”. ◊ gr. *lyssa* „turbare” > fr. *lyss-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *liso₂-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de turbare; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu turbarea.

-LIT₁ „piatră, rocă, stâncă”. ◊ gr. *lithos* „piatră” > fr. *-lithé* și *-lite*, engl. *-lithé* și *-lith*, it. *-lite*, germ. *-lith* > rom. *-lit₁*.

-LIT₂ „solubil”, aflat în soluție”. ◊ gr. *lytos* „dizolvat, solubil” > fr. *-lyte*, engl. *id.*, germ. *-lyt*, it. *-lito* > rom. *-lit₂*.

LIT-, v. **LITO-**. ■ **-agog** (v. *-agog*), adj., s.n., (medicament) care ușurează expulzarea calculilor; **-ectomie** (v. *-ectomie*), s.f., îndepărtare chirurgicală a unui calcul.

-LITIC₁ „de piatră, pietros”. ◊ gr. *lithikos* „de piatră” > fr. *-lithique*, engl. *-lithic*, it. *-litico*, germ. *-lithisch* > rom. *-litic₁*.

-LITIC₂ „descompus, disociat, dizolvat”. ◊ gr. *lytikos* „care dizolvă, care descompune” > fr. *-lytique*, engl. *-lytic*, it. *-litico*, germ. *-lytisch* > rom. *-litic₂*.

LITO- „piatră, stâncă, bolovăniș, șacluli, pietriș, translucid”. ◊ gr. *lithos* „piatră” > fr. *litho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *lito-*, lat. sav. *litho-* > rom. *lito-*.

■ **-bii** (v. *-biu*), adj., s.n. pl. (organisme vegetale) care trăiesc în crăpăturile stâncilor;

-carp (v. *-carp*), s.n., fruct fosil petrificat;

-cenză (v. *-cenză*), s.f., evacuare de calculi sau de fragmente calculate prin uretră;

-ceras (v. *-ceras*), s.m., gen de amoniți fosili din jurasic, cu cochilie evolută și larg ombilicală;

-cist (v. *-cist*), s.n., celulă vegetală excretoare, care conține carbonat de calciu;

-clastie (v. *-clastie*), s.f., operație de zdrobire a calculilor vezicali, în vederea extragerii lor din uretră;

-clază (v. *-clază*), s.f., ruptură mare în scoarța terestră;

-dendron (v. *-dendron*), s.m., gen de hexacoraliери cu specii răspândite din triasic până în neozoic;

-fag (v. *-fag*), adj. (despre unele animale) care se hrănește cu nisip sau cu pietriș;

-fagle (v. *-fagle*), s.f., formă de manifestare a sindromului de pica la animale, constând în consumul de nisip sau de pietriș;

-fii (v. *-fil₁*), adj. 1. (Despre un element chimic) Care se concentrează, de preferință, în atmosferă. 2. (Despre pești) Care depune icrele pe un substrat pietros;

-filă (v. *-fil₂*), s.f., frunză fosilă petrificată;

-fite (v. *-fit*), adj., s.f. pl. (plante) care cresc pe stânci, roci sau bolovănișuri;

-gen (v. *-gen₁*), adj. 1. Care produce calculi. 2. Care produce pietre sau roci;

-genetic (v. *-genetic*), adj., referitor la litogeneză;

-geneză (v. *-geneză*), s.f., proces de formare a rocilor ședimentare;

-genic (v. *-genic*), adj., care dă naștere pietrelor;

-genie (v. *-genie₁*), s.f., proces de formare a concrețiunilor și a calculilor;

-graf (v. *-graf*), s.m. și f., specialist în litografie;

-grafie (v. *-grafie*), s.f., procedeul de reproducere și de multiplicare a textelor, prin utilizarea de negative imprimate pe o piatră calcaroasă specială;

-id (v. *-id*), adj., care are aparența pietrei;

-latrie (v. *-latrie*), s.f., formă primitivă de cult religios, care constă în adorația

pietrelor;

-latru (v. *-latru*), adj., s.m. și f. (persoană) care adoră pietrele;

-litic (v. *-litic₂*), adj., s.n. (substanță) care dizolvă calculii;

-logie (v. *-logie₁*), s.f. 1. Ramură a geologiei care se ocupă cu studiul rocilor sedimentare. 2. Compoziție mineralogică și petrografică a rocilor sedimentare;

-malacie (v. *-malacie*), s.f., ramoliment al calculilor;

-manție (v. *-manție*), s.f., divinație după forma și culoarea pietrelor;

-morf (v. *-morf*), adj. (despre un zeu) în formă de piatră;

-ree (v. *-ree*), s.f., totalitatea ecosistemelor de pe țărmul mărilor și al apelor continentale, situate în zona de tranziție dintre mediul acvatic și cel terestru;

-scop (v. *-scop*), s.n., aparat medical, utilizat pentru descoperirea calculilor vezicali;

-sperm (v. *-sperm*), adj., cu semințe dure și pietroase;

-static (v. *-static*), adj. (despre o presiune) care se datorează greutateii straturilor acoperitoare și se manifestă cu aceeași intensitate în toate direcțiile;

-telmă (v. *-telmă*), s.f., apă adunată în scobiturile stâncilor calcaroase marine;

-terapie (v. *-terapie*), s.f., utilizarea în scop terapeutic a pietrelor prețioase;

-tip (v. *-tip*), s.n., constituent al unui cărbune humic, care poate fi recunoscut macroscopic;

-tipografie (v. *-tipografie*), s.f., reproducere litografică a unei planșe, imprimată cu caractere tipografice obișnuite;

-tom (v. *-tom*), s.n., instrument utilizat în litotomie;

-tomie (v. *-tomie*), s.f., operație chirurgicală de extragere a calculilor din vezica urinară;

-tripsie (v. *-tripsie*), s.f., operație chirurgicală de zdrobire a calculilor din interiorul vezicii;

-xil (v. *-xil*), s.n., țesut lemnos fosilizat.

LIZ-, v. **LIZO-**. ■ **-enchim** (v. *-enchim*), s.n., țesut patologic, format în urma procesului de lizare a unor celule.

-LIZĂ „dizolvare, disociere, distrugere, disoluție”. ◊ gr. *lycis* „dizolvare, descompunere, disoluție” > fr. *-lyse*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-liză*.

LIZI- (**LISI-**) „disociere, disoluție”. ◊ gr. *lysis* „dizolvare, desfacere, disociere” > fr. *lysi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *lizi-* și *lisi-*.

■ **-carp** (v. *-carp*), s.n., gineceu care are o singură lojă în ovar, în centrul căreia se află o coroană, care continuă în ovar axul florii pe care se prind ovulele;

-carpic (v. *-carpic*), v. *-carpic*), s.n., carpelele neconcescute cu columna centrală a ovarului;

-gen (v. *-gen₁*), adj. 1. Care produce o disociere sau o distrugere a celulelor. 2. (Despre o pungă sau o lacună) Rezultat prin lichefierea celulelor secretoare din zona centrală;

-metru (v. *-metru*), s.n., instrument pentru măsurarea cantității de apă de ploaie care se scurge prin sol.

LIZO- (**LISO-**) „distrugere, descompunere, disoluție”. ◊ gr. *lysis* „desfacere, distrugere” > fr. *lyso-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *lizo-* și *liso-*.

■ **-gen** (v. *-gen₁*), adj. (despre o bacterie) care

posedă în genomul său un virus temperat, un profag (provirus); ~**genic** (v. -genic), adj. (despre un bacteriofag) al cărui ciclu vital, după infectare, poate determina distrugerea rapidă a unei bacterii; ~**genie** (v. -genie), s.f. 1. Însoșire a unei bacterii de a purta profag pe cromozom și de a elibera bacteriofagi. 2. Relație dintre un virus și bacteria-gazdă. 3. Proces de formare a unor substanțe rezultate din degradarea celulelor vegetale (aparitia de gome la unii pomi fructiferi); ~**tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de identificare și clasificare a bacteriilor în funcție de sensibilitatea lor față de un bacteriofag sau un grup de bacteriofagi; ~**zimă** (v. -zim), s.f., enzimă cristalizabilă, prezentă în țesuturile animale, cu proprietăți bacteriolitice; ~**zomi** (v. -zom), s.m. pl., particule granulare sau veziculare, prezente în secrețiile țesuturilor mamiferelor, cu proprietăți bacteriolitice.

LOB-, v. **LOBO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f. ablațiune a unui lob, practică pe un plămân sau pe creier.

LOBI- „lob, lobat”. ◇ lat.tz. *lobus* „lob” > engl. *lobi-*, lat. sav. *id.* > rom. *lobi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un organ foliar) divizat în lobi; ~**ped** (v. -ped₂), adj. (despre un organism) care are picioare lobate.

LOBO- „lob, lobat”. ◇ gr. *lobos* „lob auricular sau hepatic” > fr. *lobo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lobo-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe lobate; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă cu nucleul segmentat; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unor fibre nervoase dintr-un lob cerebral.

-LOC „care vorbește”. ◇ lat. *loquor, loqui* „a vorbi, a spune” > fr. *-loque* > rom. *-loc*.

LOCULI- „loc, poziție, punct”. ◇ lat. *loculus* „loc mic, locușor” > fr. *loculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *loculi-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj. (despre o capsulă vegetală) care se deschide prin rupere într-un loc anumit.

-LOCVIE „vorbire, exprimare”. ◇ lat. *loquor, loqui* „a vorbi” > fr. *-loquie*, germ. *id.* > rom. *-locvie*.

-LOF „creastă, smoc”. ◇ gr. *lophos* „coamă, creastă, smoc de păr” > fr. *-lophe*, lat. sav. *-lophus* > rom. *-lof*.

LOF-, v. **LOFO-**. ■ ~**odont** (v. -odont), adj., care are creste transversale pe suprafața dinților.

-LOFIE „creastă, egretă”. ◇ gr. *lophos* „smoc de păr, coamă, creastă” > fr. *-lophie*, lat. sav. *-lophia* > rom. *-lofie*.

LOFIO- „cu creștături mici, velurat”. ◇ gr. *lophion* „creastă mică” > fr. *lophio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lofio-*. ■ ~**morf** (v. -morf), adj., în formă de creastă mică.

LOFO- „creastă, egretă, crinieră, smoc de perii”. ◇ gr. *lophos* „coamă, creastă” > fr. *lopho-*, engl.

id., germ. *id.* > rom. *lofo-*. ■ ~**for** (v. -for), s.n., organ tentacular în formă de potcoavă, situat în jurul gurii briozoarelor; ~**pode** (v. -pod), s.n. pl., subclasă de briozoare, cuprinzând indivizi dulcicoli, având coroana de tentacule incompletă; ~**trih** (v. -trih), adj. (despre bacili) care are un smoc de cili vibratili la una dintre extremități; ~**zom** (v. -zom), adj., cu corpul înzestrat cu o coamă de păr.

-LOG „specialist, cercetător”. ◇ gr. *logos* „raport, rațiune, discurs, tratare” > fr. *-logue*, germ. *-log*, engl. *-logue*, it. *-logo*, lat. sav. *-logus* > rom. *-log*. **LOG-**, v., **LOGO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., numele speciei vegetale care a devenit tipul genului.

-LOGIC „care studiază, care vorbește, care expune”. ◇ gr. *logos* „cuvânt, discurs, teorie, studiu” > fr. *-logique*, germ. *-logisch*, it. *-logico* > rom. *-logic*.

-LOGIE₁ „studiere, descriere, cercetare, știință”. ◇ gr. *logos* „studiu, teorie, discurs, tratare” > fr. *-logie*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *-logy*, lat. sav. *-logia* > rom. *-logie₁*.

-LOGIE₂ „colecție, adunare, strângere”. ◇ gr. *lego, legein* „a aduna, a culege, a strânge” > fr. *-logie*, it. *-logia* > rom. *-logie₁*.

LOGO- „vorbire, exprimare, cuvânt, termen, raport, principiu, rațiune”. ◇ gr. *logos* „cuvânt, discurs, tratare, rațiune” > fr. *logo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *logo-*. ■

~**clonie** (v. -clonie), s.f., defect de vorbire care constă în repetarea convulsivă a unei silabe la mijlocul unui cuvânt; ~**cofoză** (v. -cofoză), s.f., surditate verbală; ~**fanie** (v. -fanie), s.f., manifestare a cuvântului divin; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a pronunța greșit unele sunete sau unele cuvinte dificile; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., semn grafic care înlocuiește un cuvânt, fără să-i reproducă integral sau deloc sunetele prin litere; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., deficiență de vorbire manifestată prin întârzierea sau nedeveloparea limbajului; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., atribuirea unor semnificații magice unor cuvinte care au sensuri bine stabilite și sunt utilizate ca atare de toată lumea; ~**mahie** (v. -mahie), s.f., dispută polemică în jurul unor termeni; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină raportul dintre două mărimi electrice; ~**nevroză** (v. -nevroză), s.f., tulburare a vorbirii de natură nervoasă; ~**pat** (v. -pat), adj., s.m. și f. (bolnav) de logopatie; ~**patie** (v. -patie), s.f., defect de vorbire, care constă în exprimarea confuză a ideilor; ~**ped** (v. -ped₁), s.m. și f., specialiast în logopedie; ~**pedie** (v. -pedie), s.f., ramură a pedagogiei speciale care se ocupă cu corectarea deficiențelor de limbaj ale copiilor; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., imposibilitate de a pronunța unele sunete sau cuvinte; *sin. alalie, afazie*; ~**ree** (v. -ree), s.f., tendință

excesivă de a vorbi continuu și incoerent; ~**terapie** (v.-terapie), s.f., totalitatea tehnicilor de corectare a limbajului oral sau scris; ~**tip** (v.-tip), s.n., tipul determinat istoric dintre două sau mai multe specii animale sau vegetale, aflate în colecția inițială.

-**LOHIE** „naștere, lohii, lăuzie”. ◊ gr. *lokheia* „naștere” > fr. *-lochie*, germ. *id.*, it. *-lochia*, lat. sav. *id.* > rom. *-lohie*.

LOHIO- „naștere, lăuzie, lohii”. ◊ gr. *lokheia* „naștere, zămislire” > fr. *lochio-*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lohio-*. ■ ~**metrie** (v.-metrie), s.f., tulburare caracterizată prin absența scurgerii normale a lohiilor, în cursul lăuziei; ~**ragie** (v.-ragie), s.f., evacuare excesivă de lohii în timpul lăuziei; *sin.* **lohioree**; ~**ree** (v.-ree), s.f., lohio-**ragie***; ~**stază** (v.-stază), s.f., retenție de lohii în timpul lăuziei.

-**LOM** „margine, marginal”. ◊ gr. *loma* „margine, bordură” > fr. *-lome*, lat. sav. *-lomis* > rom. *-lom*.

LOMATO- „margine, pe margine, marginal”. ◊ gr. *loma*, *lomatós* „margine, bordură” > fr. *lomato-*, engl. *id.* > rom. *lomato-*. ■ ~**fil** (v.-fil), adj., cu frunze așezate pe margine.

LOMENTI- „lomentă, păstaie, lomentaceu”. ◊ lat. *lomentum* „bob, fasole” > fr. *lomenti-*, engl. *id.* > rom. *lomenti-*. ■ ~**form** (v.-form), adj., în formă de păstaie.

LONGI- „lung, alungit”. ◊ lat. *longus* „lung” > fr. *longi-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *longi-*. ■ ~**corn** (v.-corn), adj. (despre insecte) cu antene lungi; ~**flor** (v.-flor), adj., cu flori lungi; ~**foliu** (v.-foliu), adj., cu frunze alungite; ~**man** (v.-man), adj., cu mâini lungi; ~**rostru** (v.-rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul lung și subțire; ~**tip** (v.-tip), adj., cu membrele lungi și subțiri.

LOPO- „coajă, intruziune”. ◊ gr. *lope* „coajă” > fr. *lopo-*, engl. *id.* > rom. *lopo-*. ■ ~**lit** (v.-lit), s.n., intruziune magmatică concordantă, în formă de cupă, în cadrul unui bazin structural, care apare diferențiată în straturi cu compoziție chimică mineralogică diferită; ~**litic** (v.-litic), adj., care se referă la lopolite.

LORI- „curea, panglică”. ◊ lat. *lorum* „curea” > fr. *lori-*, lat. sav. *id.* > rom. *lori-*. ■ ~**foliu** (v.-foliu), adj., cu frunze în formă de curea sau de panglică; ~**form** (v.-form), adj. (despre un organ vegetal) de forma unei curele sau a unei panglici.

LOTI- „lotus, boboc de lotus”. ◊ lat. *lotus* „lotus” > fr. *loti-*, engl. *id.*, lat. sav., *id.* > rom. *loti-*. ■ ~**form** (v.-form), adj. (despre un ornament) care are forma unui boboc de lotus.

LOX-, v. **LOXO-**. ■ ~**anter** (v.-anter), adj., cu antere oblice; ~**odont** (v.-odont), adj., cu dinți oblici.

-**LOXIE**, „înclinare, înclinație”. ◊ gr. *loxos* „oblic” > fr. *-loxie*, germ. *id.* > rom. *-loxie*.

LOXO- „oblic, înclinat, deviat, asimetric”. ◊ gr. *loxos* „oblic, curb, arcuit” > fr. *loxo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *loxo-*. ■ ~**carp** (v.-carp), adj., cu fructe asimetrice; ~**cer** (v.-cer), adj., cu antene oblice; ~**dromă** (v.-drom), s.f., curbă trasată pe harta globului pământesc, care taie toate meridianele sub același unghi; ~**dromic** (v.-dromic), adj., referitor la loxodromă; ~**tomie** (v.-tomie), s.f., amputație chirurgicală prin secțiune oblică.

LUCI- „lumină, luminos”. ◊ lat. *lux*, *lucis* „lumină” > fr. *luci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *luci-*. ■ ~**fil** (v.-fil), adj. (despre un animal) care iubește lumina; ~**fob** (v.-fob), adj. (despre un organism) care se ferește de lumină; ~**fug** (v.-fug), adj. (despre un animal acvatic) care fuge de lumină, ascunzându-se sub pietre sau sub plante.

LUDO- „joc, activitate ludică”. ◊ lat. *ludus* „joc” > fr. *ludo-* > rom. *ludo-*. ■ ~**tecă** (v.-tecă), s.f., colecție de jucării și de jocuri; ~**terapie** (v.-terapie), s.f., metodă psihoterapeutică constând în utilizarea jocurilor în scopul restabilirii echilibrului afectiv și volitiv al bolnavilor.

LUMB-, v. **LUMBO-**. ■ ~**algie** (v.-algie), s.f., durere în regiunea lombară; ~**artrie** (v.-artrie), s.f., proces degenerativ al articulațiilor lombare; *sin.* **lumbodinie**; ~**odinie** (v.-odinie), s.f., lumbalgie*.

LUMBO- „șale, regiune lombară, lombar”. ◊ lat. *lumbus* „șale, șold, coapse” > lat. sav. *lumbo-*, engl. *id.* > rom. *lumbo-*. ■ ~**colostomie** (v. colo-, v.-stomie), s.f., colostomie lombară; ~**colotomie** (v. colo-, v.-tomie), s.f., colotomie lombară.

LUMBRICI- „râmă”. ◊ lat. *lumbricus* „râmă, vierme intestinal” > fr. *lumbrici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *lumbrici-*. ■ ~**form** (v.-form), adj. (despre alge) în formă de râmă.

LUMINO- „radiații luminoase, lumină”. ◊ lat. *lumen*, *luminis* „lumină, făclie” > fr. *lumino-* > rom. *lumino-*. ■ ~**scop** (v.-scop), s.n., aparat cu ajutorul căruia se analizează luminescența corpurilor în întuneric.

LUNI- „discul Lunii, lunar”. ◊ lat. *luna* „lună plină” > fr. *luni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *luni-*. ■ ~**form** (v.-form), adj. (despre un organ vegetal) de forma semiorbiculară a discului Lunii.

LUTEO- „galben, corp galben, luteină”. ◊ lat. *luteus* „galben” > fr. *lutéo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *luteo-*. ■ ~**carp** (v.-carp), adj., cu fructe care conțin pigmenți galbeni; ~**cit** (v.-cit), s.n., celulă secretoare a corpului galben, care elaborează progesteronul; ~**id** (v.-id), s.m., hormon steroic cu acțiune progestativă; ~**trofic** (v.-trofic), adj. (despre un hormon) care hrănește corpul galben; ~**tropic** (v.-tropic), adj. (despre hormoni) care stimulează secreția corpului galben și lactația.

M

MACR-, v. **MACRO-**. ■ **~acant** (v. -acant), adj., cu spini mari; **~andric** (v. -andric), adj., cu stamine lungi; *sin.* **macrandru**; **~andru** (v. -andru), adj., macrandric*; **~ant** (v. -ant), adj., cu flori mari; **~odont** (v. -odont), adj., care are dinți mari; **~odontie** (v. -odontie), s.f., dezvoltare exagerată a dinților; **~oftalm** (v. -oftalm), adj., care prezintă macroftalmie; **~oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., mărire patologică a globului ocular; **~opie** (v. -opie), s.f., macropsie*; **~opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare patologică a văzului, care constă în impresia de mărire a obiectelor; *sin.* **macropie**; **~optic** (v. -optic), adj., care survine secundar unor tulburări de percepție, caracterizate prin faptul că obiectele apar cu dimensiuni mai mari decât cele reale; **~otie** (v. -otie), s.f., mărire exagerată și congenitală a pavilionului auricular; **~ulie** (v. -ulie), s.f., dezvoltare anormală a gingiilor; **~ur** (v. -ur), adj. (despre un organism) cu coada mare.

-MACRIE „mărire, îngroșare”. ◊ gr. *makros* „mare” > fr. *-macrie*, germ. *-makrie*, engl. *-macria*, lat. sav. *id.* > rom. *-macrie*.

MACRO- „mare, lung, enorm, anormal”. ◊ gr. *makrós* „mare, lung, larg” > fr. *macro-*, engl. *id.*, germ. *makro-*, it. *macro-*, lat. sav. *id.* > rom. *macro-*. ■ **~aerofil** (v. *aero-*, v. -fil₁), adj., care necesită mult oxigen pentru creștere; **~androspor** (v. *andro-*, v. -spor), s.m., macrospor care îndeplinește funcții masculine; **~aplanosporange** (v. *aplano-*, v. *spor/o-*, v. -ange), s.m., sporange care prezintă macroaplanospori; **~aplanospori** (v. *aplano-*, v. -spor), s.m. pl., aplanospori de dimensiuni mari; **~bie** (v. -bie), s.f., durata excepțională a vieții unei ființe; **~biocarpie** (v. *bio-*, v. -carpie), s.f., menținere îndelungată a fructelor pe plantă, după perioada de maturizare a semințelor; **~biotic** (v. -biotic), adj. (despre un organism) cu durată lungă de viață; **~blast** (v. -blast), s.n. 1. Globulă roșie cu nucleul anormal de mare, caracteristică în anemia pernicioasă. 2. Lujer cu internodii lungi, cu creștere normală, la plantele lemnoase; **~blastic** (v. -blastic), s.f., referitor la macroblaste; **~blefarie** (v. -blefarie), s.f., mărire patologică a pleoapelor; **~brahie** (v. -brahie), s.f., dezvoltare exagerată a brațelor; **~cardie** (v. -cardie), s.f., mărire exagerată a inimii; **~carp** (v. -carp), adj., cu fructe mari; **~cefal** (v. -cefal), adj., s.m. și f. (individ) care are un craniu excesiv de mare; **~cefalie** (v. -cefalie), s.f., anomalie congenitală care constă în dezvoltarea excesivă a volumului cranian în raport cu corpul; **~cer** (v. -cer₁), adj. (despre un

animal) cu coarne mari sau lungi; **~cerc** (v. -cerc), adj. (despre un animal) cu coada foarte lungă; **~cheilie** (v. -cheilie), s.f., stare patologică caracterizată prin mărirea anormală a buzelor; **~cheirie** (v. -cheirie), s.f., dezvoltare patologică exagerată a mâinilor; **~ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre ciuperci) care are ciclul de viață complet, prezentând toate formele de spori; **~cist** (v. -cist), s.n., parte rotunjită a plasmodiului tânăr, cu nucleii cuprinși în membrană dublă; **~cit** (v. -cit), s.n., globulă roșie cu diametrul foarte mare; **~cnemie** (v. -cnemie), s.f., dezvoltare exagerată a gambelor; **~cromozomi** (v. *cromo-*, v. -zom), s.m. pl., cromozomi mari; **~dactil** (v. -dactil), adj., cu degete excesiv de lungi; **~dactilie** (v. -dactilie), s.f., dezvoltare exagerată a degetelor; **~diodange** (v. *diod/o-*, v. -ange), s.m., sporange care conțin macrospori; **~encefalie** (v. -encefalie), s.f., mărire exagerată a encefalului; **~estezie** (v. -estezie), s.f., denaturare patologică a simțului tactil, prin care obiectele sunt percepute mai mari decât în realitate; **~etnologie** (v. *etno-*, v. -logie₁), s.f., studiul etnologic al unităților sociale mari, ca entități creatoare, consumatoare și de difuziune a civilizației și culturii; **~fag** (v. -fag), adj., s.n. (leucocit uriaș) care distruge bacteriile și corpurile străine din organism; **~fagie** (v. -fagie) s.f., tip de nutriție, frecventă la animale, care constă în introducerea hranei în gură în formă de bucăți mari și înghițirea lor ca atare; **~falie** (v. -falie), s.f., dezvoltare exagerată a membrului viril; **~fanerofite** (v. *fanero-*, v. -fit), s.f. pl., totalitatea arborilor dintr-o biocenoză; **~fii** (v. -fil₂), adj., s.f. 1. (Despre o plantă) Cu frunze mari. 2. S.f. Frunză mare; **~filogenetic** (v. *filo₂-*, v. -genetic), adj., relativ la macrofilogeneză; **~filogeneză** (v. *filo₂-*, v. -geneză), s.f., filogenie a unităților sistematice superioare speciei; *sin.* **macroevoluție**, **evoluție transpecifică**; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante superioare de dimensiuni mari, vizibile cu ochiul liber; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la macrofite; **~fotografie** (v. *foto-*, v. -grafie), s.f., tehnică de fotografiere a obiectelor foarte mici, realizându-se o imagine mai mare decât în realitate; **~gametange** (v. *gamet/o-*, v. -ange), s.m., organ în care se formează gameții femeii; **~gametocit** (v. *gameto-*, v. -cit), s.n., celulă generatoare a gamețului feminin; **~gametofit** (v. *gameto-*, v. -fit), s.n., gametofit femeii pe care se diferențiază gametangii și gameții feminini; **~gametogenetic** (v. *gameto-*, v. -genetic), adj., referitor la ma-

crogametogeneză; **~gametogeneză** (v. gameto-, v. -geneză), s.f., proces de formare a gametului feminin, la spermatozoid; **~gamie** (v. -gamie), s.f., proces de conjugare a doi microgameți; **~gastrie** (v. -gastrie), s.f., dezvoltare exagerată a stomacului; **~genetic** (v. -genetic), adj., relativ la macrogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., formare a unei specii noi sau a unui taxon superior, printr-o mutație importantă sau printr-o restructurare majoră a structurilor genetice; **~genic** (v. -genic), adj., referitor la macrogenie; **~genie** (v. -genie), s.f., dezvoltare anormală a feței prin creșterea exagerată a etajului său inferior, care apare, constant, în acromegalie; **~genitosomie** (v. genito-, v. -somie), s.f., dezvoltare precoce a corpului și, în special, a organelor genitale; **~ginospor** (v. gino-, v. -spor), s.m., spor femel uriaș; **~girie** (v. -girie), s.f., mărire excesivă a circumvoluțiilor cerebrale; **~glosie** (v. -glosie), s.f., mărire în volum a limbii, constituind un defect congenital; **~gnat** (v. -gnat), adj., s.m. (individ) care prezintă macrognație; **~gnatie** (v. -gnatie), s.f., dezvoltare anormală a feței, prin creșterea exagerată a maxilarului inferior; **~grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Ramură a metalurgiei care studiază metalele și aliajele. 2. Scriere prea mare a literelor; **~lepidoptere** (v. lepto-, v. -pter), s.n. pl., lepidoptere de talie mare; **~leucocit** (v. leuco-, v. -cit), s.n., leucocit cromofil uriaș; **~mastie** (v. -mastie), s.f., dezvoltare exagerată a mamelelor; *sin.* **macromazie**; **~mazie** (v. -mazie), s.f., macromastie*; **~mel** (v. -mel), s.m., făt cu dezvoltare exagerată a membrilor; **~melie** (v. -melie), s.f., dezvoltare excesivă a extremităților corpului omenesc; **~mer** (v. -mer), s.n., blastomer uriaș; **~micete** (v. -micete), s.f. pl., grup de ascomicete și de bazidiomicete, cu corpul de fructificație mare; **~miofil** (v. mio-, v. -fil), adj., a cărui polenizare se face cu ajutorul dipterelor mari; **~mitozom** (v. mito-, v. -zom), s.m., paranucleu specific lepidopterelor; **~nezie** (v. -nezie), s.f., dezvoltare exagerată a insulelor Langerhans; **~nucleocit** (v. nucleo-, v. -cit), s.n., leucocit cu nucleul relativ mare; **~pedagogie** (v. ped/o-, v. -agogie), s.f., disciplină care studiază concepția, orientarea și principiile sistemului de educație la scară națională; **~pinacoid** (v. pinaco-, v. -id), s.m., pinacoid de dimensiuni mari; **~picnospor** (v. picno-, v. -spor), s.m., tip de picnospor de dimensiuni mari; **~plaste** (v. -plast), s.n. pl., plastide mari în formă de disc; **~plastic** (v. -plastic), adj., referitor la macroplaste; **~pnee** (v. -pnee), s.f., respirație amplă; **~pod** (v. -pod), adj., 1. (Despre un organism) Care are picioarele, labele sau aripioarele înțotoare lungi. 2. (Despre o plantă) Care are pedunculii lungi; **~podie** (v. -podie), s.f., malformație ca-

racterizată prin dezvoltarea exagerată a picioarelor; **~policit** (v. poli-, v. -cit), s.n., granulocit gigant; **~por** (v. -por), s.m., orificiu al pielii, vizibil cu ochiul liber; **~prosopie** (v. -prosopie), s.f., dezvoltare exagerată a feței; **~pter** (v. -pter), adj. 1. (Despre păsări) Care are aripile lungi. 2. (Despre pești) Cu înțotoare lungi și subțiri; **~rinie** (v. -rinie), s.f., dezvoltare exagerată a nasului; **~riz** (v. -riz), adj. (despre o plantă) care are rădăcina lungă; **~schelie** (v. -schelie), s.f., dezvoltare exagerată a oaselor scheletului; **~scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea optică a suprafeței materialelor; **~scopic** (v. -scopic), adj. 1. Care poate fi văzut cu ochiul liber. 2. (Despre iluzii vizuale) Care constă în perceperea eronată a uneia dintre dimensiunile reale, ceea ce conduce la supra-dimensionare; **~scopie** (v. -scopie), s.f., examinare cu ochiul liber sau cu un instrument optic a suprafeței unei piese sau a unui material; **~sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., puls cu amplitudine exagerată, prezent în unele afecțiuni cardiace; **~simbiont** (v. simbi/o-, v. -ont), s.m., partenerul cel mai mare dintre simbiozi; **~somie** (v. -somie), s.f., anomalie caracterizată prin dezvoltarea exagerată a întregului corp; **~sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe mari, **~spor** (v. -spor), s.m. 1. Spor mare al pteridofitelor, care dă naștere unui protal femel. 2. Sac embrionar, prezent la antofite; **~sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m. 1. Sporange în care se formează macrosporii. 2. Nuclea fanerogamelor; **~sporangiofor** (v. spor/o-, v. angio-, v. -for), s.m., organ vegetal producător sau protector al unui macrosporange; **~sporangiu** (v. spor/o-, v. -angiu), s.m., macrosporange; **~sporocit** (v. sporo-, v. -cit), s.n. 1. Celulă productoare de macrospori. 2. Stadiu inițial al sacului embrionar; **~sporofilă** (v. sporo-, v. -filă), s.f., frunză pe care se dezvoltă macrosporangii; **~sporofor** (v. sporo-, v. -for), s.m., suportul macrosporilor; **~sporogenetic** (v. sporo-, v. -genetic), adj., referitor la macrosporogeneză; **~sporogeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a macrosporilor; *sin.* **ginosporogeneză***; **~sporozoit** (v. sporo-, v. -zoit), s.m., sporozoit endogam de dimensiuni mari, prezent la sporozoare; **~stereognozie** (v. stereo-, v. -gnozie), s.f., stare patologică vizuală care constă într-o percepere supraestimativă a tuturor dimensiunilor obiectelor; **~stil** (v. -stil), adj., cu stile lungi; **~stilospor** (v. stilo-, v. -spor), s.m., stilospor de dimensiuni mari; **~stom** (v. -stom), adj. (despre un organism) care gura mare; **~stomie** (v. -stomie), s.f., dezvoltare exagerată a orificiului bucal; **~teriu** (v. -teriu), s.m., gen de edentate din miocen; **~term** (v. -term), adj. (despre un organism vegetal) care prezintă afinitate pentru regiunile calde; *sin.*

macrotermic; **-termic** (v. -termic), adj., macroterm"; **-termofite** (v. termo-, v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în regiunile tropicale; **-ter-mofitic** (v. termo-, v. -fitic), adj., referitor la macrotermofite; **-zomi** (**macrosomi**) (v. -zom), s.m. pl., granule alveolare mari, prezente în protoplasmă; **-zoospori** (v. zoo-, v. -spor), s.m. pl., spori de dimensiuni mari, mobili și ciliați.

-MACRU „mare, uriaș”. \diamond gr. *makros* „mare” > fr. *-macre*, lat. sav. *-macrus* > rom. *-macru*.

MACULI „pată, pătat”. \diamond lat. *macula* „pată” > fr. *maculi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *maculi*-. ■ **-col** (v. -col₁), adj., care se dezvoltă la suprafața petelor foliare; **-fer** (v. -fer), adj., care conține pete; **-form** (v. -form), adj., în formă de pată.

MAGMATO- „măgmă, magmatic”. \diamond gr. *magma*, *magnatos*, „pastă întărită, aluat” > fr. *magmato-*, germ. *id.* > rom. *magmato-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care este legat de activitatea magmatică a proceselor geologice; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la magmatogenează; **-geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a magmei terestre.

MAGMO- „măgmă, masă lichidă”. \diamond gr. *magma* „pastă, aluat” > fr. *magmo-* > rom. *magmo-*. ■ **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat cuprins între litosferă și nucleul globului terestru; *sin.* manta-taua pământului.

MAGNETO- „magnet, magnetic, magnetism”. \diamond gr. *magnes*, *magnetos* „magnet” > fr. *magnéto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *magneto-*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., ramură a biofizicii care studiază acțiunea câmpurilor magnetice asupra materiei vii; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare a curenților produși de mușchii inimii, prin intermediul potențialelor ce apar la suprafața pielii; **-dinamic** (v. -dinamic), adj. (despre un aparat) în care excitația magnetică este produsă de un magnet permanent; **-encefalogramă** (v. encefalo-, v. -gramă), s.f., encefalogramă înregistrată pe baza câmpului magnetic; **-fon** (v. -fon), s.n., aparat de înregistrare și reproducere a sunetelor cu ajutorul unor benzi acoperite cu substanță feromagnetică; **-gen** (v. -gen₁), adj., care generează efectele magnetismului; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat utilizat pentru înregistrarea variațiilor în timp ale câmpului magnetic terestru; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă realizată cu ajutorul unui magnetograf; **-hidrodinamic** (v. hidro₁-, v. -dinamic), adj. 1. Referitor la legile generale ale comportării fluidului electroconductoare în câmp magnetic. 2. (Despre un generator) Care transformă direct în energie electrică energia termică a unui fluid fierbinte ionizat, supus acțiunii unui câmp magnetic; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul magnetismului; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f. 1. Parte a geofizicii care se ocupă cu studiul magnetismului terestru. 2. Măsurare a mărimilor mag-

netice. 3. Metodă geofizică de prospecțiune a subsolurilor bogate în elemente sau minerale magnetice; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară intensitatea câmpului magnetic; **-optic** (v. -optic), adj., care studiază efectele câmpului magnetic asupra fenomenelor optice; **-pauză** (v. -pauză), s.f., limită exterioară a magnetosferei; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat de înregistrare și de redare a imaginilor pe o bandă magnetică; **-scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de control, cu ajutorul pilurii de fier, a metalelor și aliajelor feromagnetice; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat exterior al atmosferei terestre, în care câmpul magnetic exercită o acțiune intensă; **-static** (v. -static), adj., care se referă la fenomenele legate de magneți sau de masele magnetice aflate în repaus; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de benzi magnetice înregistrate; **-terapie** (v. -terapie), s.f., fizioterapie cu ajutorul câmpurilor magnetice; **-tropic** (v. -tropic), adj., care se referă la magnetotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., curbare a organelor vegetale sub influența forței magnetice.

MAGNI- „mare, important”. \diamond lat. *magnus* „mare, uriaș” > fr. *magni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *magni-*. ■ **-cid** (v. -cid), s.n., atentat la viața unei personalități sau a unui om de stat; **-fior** (v. -fior), adj. (despre o plantă) cu flori mari; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze mari.

-MAHIE „luptă, întrecere”. \diamond gr. *makhe* „bătălie, luptă” > fr. *-machie*, germ. *id.*, it. *-machia* > rom. *-mahie*.

MAIEUSO- „naștere”. \diamond gr. *maieysis* „naștere” > fr. *mayéuso-* > rom. *maieuso-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică prezentă la femei, la naștere.

-MAL „orientat spre, cu direcția către”. \diamond gr. *mallos* „buclă” > fr. *-male*, engl. *-malous*, lat. sav. *-mallus* > rom. *-mal*.

MALAC-, v. **MALACO-**. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori moi; **-ostracologie** (v. ostraco-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul malacostraceelor.

-MALACIE „înmuiere, ramolire”. \diamond gr. *malakia* „înmuiere” > fr. *-malacie*, lat. sav. *-malacia*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *-malacie*.

MALACO- „moale, moluște, melci”. \diamond gr. *malakos* „moale” > fr. *malaco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *malako-* > rom. *malaco-*. ■ **-derm** (v. -derm), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care are pielea moale. 2. S.f. pl. Coleoptere pentamere cu pielea moale; **-fil₁** (v. -fil₁), adj., malacogam”; **-fil₂** (v. -fil₂), adj., cu frunze moi; **-file** (v. -fil₁), s.f. pl., plante polenizate prin intermediul melcilor; **-filie** (v. -filie₁), s.f., polenizare prin intermediul melcilor; **-gam** (v. -gam), adj., care este polenizat prin intermediul melcilor; *sin.* **malacofili**; **-id** (v. -id), adj., care este asemănător unui mucilagiu; **-log** (v. -log), s.m. și

f., specialist în malacologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul moluștelor; ~pter (v. -pter), adj. (despre organisme animale) cu aripi moi; ~pterigieni (v. -pterigian), s.m. pl., ordin de pești osoși teleosteeni, cu aripioarele moi sau flexibile, din care fac parte somonul, crapul, morunul etc.; ~zoare (v. -zoar), s.n. pl., încrengătură de animale acvatice și de uscat, cu corpul moale, nesegmentat, cuprins într-o cochilie calcaroasă, deplasându-se cu ajutorul unui picior muscular; *sin.* moluște.

MALEI- „ciocan, maleolat”. \diamond lat. *malleus* „ciocan” > engl. *mallei-*, lat. sav. *id.* > rom. *malei-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de ciocan.

MALI- „măr, globulos”. \diamond lat. *malum* „măr” > fr. *mali-*, lat. sav. *id.* > rom. *mali-*. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze globuloase; ~form (v. -form), adj., de forma comprimat-globuloasă a mărilor.

MALO- „lână, păr, pene, scuame”. \diamond gr. *mallos* „păr, lână, blană” > fr. *mallo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mallo-*. ■ ~fag (v. -fag), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre insecte) Care se hrănește cu pene, fulgi sau păr. 2. S.n. pl. Ordin de insecte mici, nearipate, turtite dorsoventral, care parazitează păsările și animalele domestice, hrănindu-se cu penele și părul acestora; ~fagie (v. -fagie), s.f., pervertire a gustului la ovine, constând în consumul lânii; ~for (v. -for), adj., care poartă păr sau lână.

MAM-, v. **MAMO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere a glandei mamare; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a glandei mamare.

MAMA- „mamifere”. \diamond gr. *mamme* „mamelă, sânul mamei” > fr. *mamma-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mama-*. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f., parte a zoologiei care se ocupă cu studiul mamiferelor.

MAMI- „sân, mamelă, mamelon”. \diamond lat. *mamma* „mamelă” > fr. *mammi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mami-*. ■ ~fere (v. -fer), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care are mamele. 2. S.n. pl. Clasă de vertebrate superioare, cu temperatura corpului constantă, care nasc pui vii și-i alăptează cu mamelele; ~form (v. -form), adj., în formă de mamelă sau de mamelon; ~plastie (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică în vederea remedierii mamelonului ombilicat.

MAMILI- „mamelon, mamelonat”. \diamond lat. *mamilla* „mamelă” > fr. *mamilli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mamili-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care poartă mici excrescențe rotunjite; ~form (v. -form), adj., în formă de mamelon.

MAMILO- „mamelon”. \diamond lat. *mamilla* „mamelă” > fr. *mamillo-* > rom. *mamilo-*. ■ ~plastie (v. -plastie), s.f., modificarea chirurgicală a mamelonului în scop estetic.

MAMO- „sân, glande mamare”. \diamond gr. *mamme* „sânul mamei” > fr. *mammo-*, engl. *id.* > rom. *mamo-*. ■ ~genic (v. -genic), adj., care generează glandele mamare; ~grafie (v. -grafie), s.f., radiografie a glandei mamare; ~plastie (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a sânelui.

-MAN₁ „pasionat, înfocat, amator”. \diamond gr. *mania* „furie, nebunie” > fr. *-mane*, germ. *id.* > rom. *-man₁*.

-MAN₂ „mână”. \diamond lat. *manus* „mână” > fr. *-mane*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-man₂*.

MAN-, v. **MANI-**. ■ ~otoscop (v. oto-, v. -scop), s.n., aparat cu ajutorul căruia se determină predominantă oculară și, indirect, mâna abila.

-MANCIE, v. **-MANȚIE**.

MANDIBULI- „mandibulă, falcă, maxilar”. \diamond lat. *mandibula* „falcă, maxilar” > fr. *mandibuli-*, engl. *id.* > rom. *mandibuli-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de mandibulă.

MANDIBULO- „mandibulă, mandibular”. \diamond lat. *mandibula* „falcă, maxilar” > fr. *mandibulo-*, engl. *id.* > rom. *mandibulo-*. ■ ~hioid (v. hio-, v. -id), adj., situat în regiunea mandibulei și a osului hioid; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat pentru determinarea dimensiunilor și unghiurilor mandibulei.

MANI₁- „mână”. \diamond lat. *manus* „mână” > fr. *mani-*, engl. *id.* > rom. *mani₁-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de mână.

MANI₂- „mană, exsudație vegetală”. \diamond lat. *tz. manna* „exsudație întărită” > fr. *manni-* > rom. *mani-*. ■ ~par (v. -par), adj. (despre înțepătura unor insecte) care produce exsudație solidificată.

MANIACO- „boală mintală”. \diamond gr. *tz. maniakos* „referitor la manie, maniac” > fr. *maniaco-* > rom. *maniaco-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de o boală mintală.

-MANIE „obsesie patologică, tulburare mintală, proliferare patologică”. \diamond gr. *mania* „furie, nebunie” > fr. *-manie*, germ. *id.*, it. *-mania*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-manie*.

MANO- „densitate, presiune”. \diamond gr. *manos* „puțin dens, subțire” > fr. *mano-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *mano-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., manometru înregistrator; ~metrie (v. -metrie₁), s.f. 1. Tehnică a măsurării presiunii fluidelor cu ajutorul manometrelor. 2. Metodă utilizată în biologie pentru măsurarea intensității proceselor fermentative, enzimatică, de respirație și de asimilație; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea presiunii lichidelor sau a gazelor dintr-un spațiu închis; ~scop (v. -scop), s.n., instrument care indică variațiile presiunii atmosferice; ~termograf (v. termo-, v. -graf), s.n., manometru prevăzut cu un termometru înregistrator; ~termometru (v. termo-, v. -metru₁), s.n., manometru înzestrat cu o scară de temperatură.

-MANT „ghicitor, prezicător, profet”. ◊ gr. *mantis* „ghicitor, profet” > fr. *-mant*, it. *-mante*, germ. *-mant* > rom. *-mant*.

MANTO- „ghicire, divinație”. ◊ gr. *manteia* „ghicitor, divinație” > fr. *manto-*, engl. *id.* > rom. *manto-*. ■ **-logie** (v. *-logie*), s.f., arta divinației.

-MANȚIE (-MANCIE) „prezicere, ghicit, divinație”. ◊ gr. *manteia* „oracol, ghicitor, prezicere” > fr. *-mancie*, it. *-manzia*, germ. *-mantie*, engl. *-mancy* > rom. *-manție* și *-mancie*.

MARE- „apa mării, mare”. ◊ lat. *mare, maris* „mare” > fr. *maré* > rom. *mare-*. ■ **-graf** (v. *-graf*), s.n., instrument folosit pentru determinarea și înregistrarea variației nivelului apelor mării; **-gramă** (v. *-gramă*), s.f., diagramă obținută la maregraf.

MARGARIT- „perlă, perlat”. ◊ lat. *margarita* „perlă, mărgăritar” > fr. *margariti*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *margariti-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care conține perle; **-form** (v. *-form*), adj. (despre un organ vegetal) în formă de perlă.

MARGARITO- „perlă”. ◊ gr. *margarites* „perlă” > fr. *margarito*, engl. *id.* > rom. *margarito-*. ■ **-manție** (v. *-manție*), s.f., interpretarea divinatorie a poziției perlelor când izbesc o suprafață plană.

MARGINI- „margine, marginat”. ◊ lat. *margo, marginis* „margine, hotar” > engl. *margin-*, lat. sav. *id.* > rom. *margini-*. ■ **-cid** (v. *-cid*), adj., care se desface la marginea suturii carpelelor; **-form** (v. *-form*), adj., care se aseamănă cu o margine vegetală, în aparență sau structură; **-rostru** (v. *-rostru*), adj., care formează marginile ciocului unor păsări.

MARI- „mare, marin”. ◊ lat. *mare, maris* „mare” > engl. *mari-* > rom. *mari-*. ■ **-col** (v. *-col*), adj., care trăiește în apa mării; **-cultură** (v. *-cultură*), s.f., acvacultură marină.

MARMORI- „marmură”. ◊ lat. *marmor, marmoris* „marmură” > fr. *marmori-* > rom. *marmori-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care conține marmură; **-form** (v. *-form*), adj., care are aspectul marmorei.

MARSIPO- „pungă, marsupiu”. ◊ gr. *marsipion* „pungă” > fr. *marsipo-*, engl. *id.* > rom. *marsipo-*. ■ **-branh** (v. *-branh*), adj., care are branhiile în formă de pungă.

MASCULI- „organ bărbătesc, stamină”. ◊ lat. *masculus* „bărbătesc, de sex masculin” > fr. *mascul-*, lat. sav. *id.* > rom. *masculi-*. ■ **-fior** (v. *-fior*), adj., cu flori prevăzute numai cu stamine.

MAST-, v. **MASTO-**. ■ **-algie** (v. *-algie*), s.f., mastodinie*; **-ectomie** (v. *-ectomie*), s.f., excizie a glandei mamare; **-odinie** (v. *-odinie*), s.f., durere a glandei mamare; *sin.* **mastalgie**; **-odont** (v. *-odont*), s.m., mamifer uriaș pahiderm fosil din terțiar și cuaternar, pe ale cărui maxilare se găseau molari mamelonați.

-MASTIE „sâni, mamele, piept”. ◊ gr. *mastos* „mamelă” > fr. *-mastie*, germ. *id.*, engl. *-masty*, lat. sav. *-mastia* > rom. *-mastie*.

MASTIGO- „bici, flagel, biciuire, filament, flagelat, filamentos”. ◊ gr. *mastix, mastigos* „bici” > fr. *mastigo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mastigo-*. ■ **-cer** (v. *-cer*), adj. (despre insecte) cu antenele în formă de filament; **-desmoză** (v. *-desmoză*), s.f., legătura fină dintre mastigozomii aparatului cinetic, la flagelate; **-fii** (v. *-fil₂*), adj., cu frunze filamentoase; **-fobie** (v. *-fobie*), s.f., frică patologică de biciuirea nejustificată de vreo experiență anterioară a subiectului, care nu urmează să fie expus unei asemenea acțiuni; **-fore** (v. *-for*), s.n. pl., clasă de protozoare cu flageli din care unele au cromatofori cu clorofilă; **-nemă** (v. *-nemă*), s.f., prelungire apicală sau laterală a flagelilor; **-pode** (v. *-pod*), s.n. pl., animale protozoare care se deplasează cu ajutorul flagelilor sau cililor; **-spor** (v. *-spor*), s.m., spor înzestrat cu un flagel; **-zom** (v. *-zom*), s.m., corpuscul situat la baza flagelului, la flagelate.

MASTO- „mamelă, glandă mamară, sân, marșelar”. ◊ gr. *mastos* „mamelă” > fr. *masto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *masto-*. ■ **-cite** (v. *-cit*), s.n. pl., celule granulare cu nucleu uriaș, răspândite în diferite țesuturi ale organismului, formând sistemul reticuloendotelial; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., radiografie a glandei mamare; **-id** (v. *-id*), adj., s.f. 1. Adj. (Despre o apofiză) în formă de mamelă. 2. S.f. Proeminență a osului temporal, situată în partea posterioară a urechii; **-idectomie** (v. *-id*, v. *-ectomie*), s.f., extirpare chirurgicală a apofizei mastoide; **-logie** (v. *-logie*), s.f., disciplină care studiază glanda mamară; **-patie** (v. *-patie*), s.f., afecțiune a glandei mamare; **-pexie** (v. *-pexie*), s.f., operație chirurgicală de ridicare a unui sân căzut și de fixare pe mușchiul pectoral; **-plastie** (v. *-plastie*), s.f., refacere chirurgicală a unui sân distrus sau diform; **-ptoză** (v. *-ptoză*), s.f., cădere patologică a mamelei.

MATR-, v. **MATRO-**. ■ **-onim** (v. *-onim*), adj., s.n., matronimic*; **-onimic** (v. *-onimic*), adj., s.n. (nume) care derivă din numele mamei; *sin.* **matronim**.

MATRO- „mamă, matern”. ◊ lat. *mater, matris* „mamă” > fr. *matro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *matro-*. ■ **-clin** (v. *-clin*), adj., la care predomină caracterele materne; *sin.* **matroclinial**; **-clinie** (v. *-clinie*), s.f., predominare a caracterelor genetice materne, la hibridi.

MAXILI- „falcă, maxilar”. ◊ lat. *maxilla* „falcă, maxilar” > fr. *maxilli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *maxili-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care este înzestrat cu fălci; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de falcă; **-pede** (v. *-ped₂*), s.n. pl., apendice ale crustaceelor, care servesc la masticție și locomoție.

MAZ-, v. **MAZO**-1. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a glandei mamare.

-MAZIE „sâni, mamele, glandă mamară”. ◊ gr. *mazos* „sân, țâță, mamelă” > fr. *-mazie*, germ. *id.*, engl. *-mazia*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-mazie*.

MAZO-1 „sân, mamelă, glandă mamară”. ◊ gr. *mazos* „mamelă, sfârc al sânelui” > fr. *mazo*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *mazo*- ■ **-patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile sânelor; **-pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a unui sân diform sau căzut.

MAZO-2 „placentă”. ◊ gr. *maza* „pastă, plăcintă” > fr. *mazo*, engl. *id.* > rom. *mazo*- ■ **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la mazoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a placentei anatomice; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a placentei.

MEANDRI „sinuoz, labirintic”. ◊ lat. *maeander* „cotitură” > fr. *méandri*, lat. sav. *id.* > rom. *meandri*- ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) cu aspect sinuos, labirintic.

MEATO „canal, tub, meat uretral sau urinar”. ◊ lat. *meatus* „canal, pasaj, trecere” > fr. *méato*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *meato*- ■ **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a unui meat anatomic distrus; **-stomie** (v. -stomie), s.f., secționare chirurgicală a stenozei de meat uretral; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în meatotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a meatului urinar pentru a-l lărgi.

MECANO „mecanică, mecanic”. ◊ gr. *mekhane* „născocire, invenție, mecanism” > fr. *mécano*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *mechano* > rom. *mecano*- ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă produsă de măduva spinării, cartilaje, țesuturi, tendoane sau mușchi; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de mecanică, prezentă în nevroza obsesivă; **-grafie** (v. -grafie), s.f., fabricare a mașinilor de scris, a multiplicatoarelor și a calculatoarelor electronice; **-latrice** (v. -latrice), s.f., adorație a mecanicii; **-morfic** (v. -morfic), adj., referitor la mecanomorfism; **-morfism** (v. -morfism), s.n., tendința de a atribui ființelor vii și omului caracteristici proprii mașinilor; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică și fiziologică a unui organ, determinată de cauze fizice externe; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unei boli neuromusculare sau osteoarticulare prin gimnastică medicală, masaj sau aparate mecanice; **-termie** (v. -termie), s.f., producere de căldură cu ajutorul exercițiilor fizice sau ale masajului; **-tropic** (v. -tropic), adj., relativ la mecanotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., mișcări tropistice care se datorează unor stimulatori mecanici.

MECO „lung, alungit”. ◊ gr. *mekos* „lungime” > fr. *méco*, germ. *meko*, engl. *meco*, lat. sav. *id.* > rom. *meco*- ■ **-ptere** (v. -ptere), s.n. pl., ordin de insecte cu capul alungit, cu antenele filiforme, cu două perechi de aripi membra-

noase și cu aparatul bucal de tip masticator; **-pteroide** (v. ptero-, v. -id), s.n. pl., superordin de insecte, cuprinzând mecopterele, dipterele, lepidopterele, tricopterele și sifonaptereile.

MECONO „opiu, opiaceu”. ◊ gr. *mekon* „opiu” > fr. *mécono*-, engl. *id.* > rom. *mecono*- ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul substanțelor opiacee.

MEDIASTINO „mediastin, mediastinal”. ◊ lat. *mediastinus* „care stă la mijloc” > fr. *médiastino* > rom. *mediastino*- ■ **-scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat la examinarea vizuală a mediastinului; **-scopie** (v. -scopie), s.f., explorare vizuală a mediastinului; **-tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a mediastinului.

MEDICO „medicină, medical, medicinal”. ◊ lat. *medicus* „medic, doctor” > fr. *médico*-, engl. *id.* > rom. *medico*- ■ **-pedagogie** (v. ped/o₁-, v. -agogie) s.f., pedagogie a copiilor cu dificultăți de adaptare școlară; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie), s.f., psihologie a copiilor cu deficiențe psihice.

MEDIO „mediu, în mijloc, medial”. ◊ lat. *medius* „mijloc” > fr. *médio*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *medio*- ■ **-centric** (v. -centric), adj. (despre un cromozom) cu centromerul situat la mijloc; **-necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare și degenerescență senilă a mediei anterelor mijlocii.

MEDUL-, v. **MEDULO**- ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., incizie a țesutului medular.

MEDULI „măduvă, țesut medular”. ◊ lat. *medulla* „măduvă” > fr. *médulli*-, engl. *id.* > rom. *meduli*- ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține măduvă; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de țesut medular; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce țesut medular.

MEDULO „măduvă, țesut medular”. ◊ lat. *medulla* „măduva spinării” > fr. *médullo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *medulo*- ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă primitivă a tubului neural; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la meduloblaste; **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a măduvei spinării; **-cultură** (v. -cultură), s.f., metodă medicală de diagnosticare, constând în cultivarea germinilor din măduva osoasă; **-gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Prezentare procesuală a diferitelor celule din măduva osoasă. 2. Radiografie a măduvei spinării; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., metodă de tratament care constă în sclerozarea medulosuprarenalei; **-trop** (v. -trop), adj., cu afinitate pentru măduva spinării; *sin. medulotrop*;

-tropic (v. -tropic), adj., medulotrop”.

MEDUZI „meduză, celenterat marin”. ◊ lat. *Medusa* „una dintre Gorgone, având șerpi în loc de păr” > fr. *médusi*-, engl. *id.* > rom. *meduzi*- ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de meduză; **-pare** (v. -par), adj., s.n. pl. (celenterate campanulare) care se reproduc prin intermediul indivizilor în formă de meduză.

MEGA- „mare, uriaș, întins, înalt, dilatat”. ◊ gr. *mega* „mare, uriaș” > fr. *méga*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mega-*. ■ **~aerofil** (v. *aero-*, v. *-fil*), adj. (despre un organism) care are nevoie de o cantitate crescută de oxigen pentru a supraviețui; **~biocenoză** (v. *bio-*, v. *-cenoză*), s.f., biocenoză foarte întinsă; **~cardie** (v. *-cardie*), s.f., mărire a volumului inimii; **~carioblast** (v. *cario-*, v. *-blast*), s.n., celula mare din măduva osoasă, ocupată aproape în întregime de nucleu; **~cariocit** (v. *cario-*, v. *-cit*), s.n., celula uriașă din măduva roșie osoasă, a cărei citoplasmă se fragmentează, producând plăcuțe sanguine; **~cariogramă** (v. *cario-*, v. *-gramă*), s.f., proporție a megacariocitelor în diverse faze de maturare; **~carp** (v. *-carp*), adj., cu fructe mari; **~cefal** (v. *-cefal*), adj., cu craniul mare; **~cefalie** (v. *-cefalie*), s.f., megalocefalie*; **~cromozom** (v. *cromo-*, v. *-zom*), s.m., cromozom de dimensiuni mari, specific unor specii vegetale; **~dactil** (v. *-dactil*), adj., care are degete mari; **~fanerofite** (v. *fanero-*, v. *-fit*), s.f. pl., categorie de plante în care se încadrează arborii care depășesc înălțimea de 30 m; **~fii** (v. *-fil*), adj., cu frunze mari; **~fon** (v. *-fon*), s.n. 1. Difuzor puternic și mare. 2. Cornet acustic mare, care înlesnește comunicările verbale la distanță; **~gametocit** (v. *gameto-*, v. *-cit*), s.n., gametocit de dimensiuni mari; **~gametofit** (v. *gameto-*, v. *-fit*), s.n. 1. Gametofit femel. 2. Sac embrionar, prezent la antofite; **~gametogenetic** (v. *gameto-*, v. *-genetic*), adj., referitor la megagametogeneză; **~gametogeneză** (v. *gameto-*, v. *-geneză*), s.f., proces de formare a macrogameților; **~gnat** (v. *-gnat*), adj., cu maxilarul mare; **~graf** (v. *-graf*), s.n., planșetă de desen cu suport, căreia i se poate da orice înclinație; **~heterocromatic** (v. *hetero-*, v. *-cromatic*), adj. (despre o populație) ai cărei cromozomi conțin multe regiuni heterocromatice; **~lit** (v. *-lit*), s.m., bloc uriaș de piatră, construit în neolitic și la începutul epocii bronzului, care constituia, probabil, un monument funerar sau de cult; **~litic** (v. *-litic*), adj., care este compus din pietre mari; **~metru** (v. *-metru*), s.n., instrument pentru determinarea lungitudinilor; **~prospie** (v. *-prospie*), s.f., dezvoltare exagerată a feței; **~ptere** (v. *-pter*), s.n. pl., mamifere cetacee, lungi de 15 m, cu înotătoarele mari, trăind în toate mările; **~rine** (v. *-rin*), s.n. pl., subfamilie de culicide, cu trompă uriașă și rigidă, care distrug larvele de țânțari; **~scopic** (v. *-scopic*), adj., care se referă la observarea unui mineral cu ajutorul lupei sau numai cu ochiul liber; **~splanhnie** (v. *-splanhnie*), s.f., megalosplanhnie*; **~spor** (v. *-spor*), s.m. 1. Spor mare, prezent la pteridofite, din care se dezvoltă protalul femel. 2. Celula-mamă a sacului embrionar, la antofite;

~sporange (v. *sporo-*, v. *-ange*), s.m., sporange uriaș în care se dezvoltă macrosporii; **~sporocit** (v. *sporo-*, v. *-cit*), s.n. 1. Celulă care produce macrosporii. 2. Stadiu inițial al sacului embrionar; **~sporofilă** (v. *sporo-*, v. *-fil*), s.f., sporofilă care poartă macrosporangii; **~sporogenetic** (v. *sporo-*, v. *-genetic*), adj., relativ la megasporogeneză; **~sporogeneză** (v. *sporo-*, v. *-geneză*), s.f., proces de formare a macrosporilor, de dezvoltare a sacului embrionar și de producere a gameților, la plantele cu flori; **~teriu** (v. *-teriu*), s.m., mamifer fosil edentat și erbivor, de talie mare, care a trăit în terțiar și cuaternar; **~term** (v. *-term*), adj. (despre o plantă) care preferă regiunile calde; *sin.* **~megatermic**; **~termic** (v. *-termic*), adj., megaterm*; **~zom (megasom)** (v. *-zom*), s.m., granulă alveolară mare, din citoplasmă; **~zoospor** (v. *zoo-*, v. *-spor*), s.m., spor mare ciliat, plurinucleat și mobil, prezent la alge.

MEGAL-, v. **MEGALO-**. ■ **~andru** (v. *-andru*), adj., cu stamine mari; **~encefalie** (v. *-encefalie*), s.f., mărire exagerată a encefalului; **~hepatie** (v. *-hepatie*), s.f., mărire patologică a ficatului; **~odont** (v. *-odont*), adj. 1. Cu dinții mari. 2. S.n. pl. Lamelibranhiate heterodonte cu cochilie groasă și echivalvă, având pe fiecare valvă câte doi dinți cardinali mari; **~odontie** (v. *-odontie*), s.f., dezvoltare excesivă a dinților; **~oftalmie** (v. *-oftalmie*), s.f., mărire congenitală a diametrului globului ocular; **~opsie** (v. *-opsie*), s.f., tulburare de vedere, care constă în impresia că obiectele sunt mai mari decât în realitate.

~MEGALIE „îngroșare, creștere patologică, dezvoltare excesivă”. ◊ gr. *megale* „mare, uriaș” > fr. *-mégalie*, germ. *id.*, it. *-megalia*, engl. *-megaly* > rom. *-megalie*.

MEGALO- „mare, uriaș, gigant, înalt, intens”. ◊ gr. *megas*, *megalos* „mare, uriaș” > fr. *mégalo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *megalo-*. ■ **~blast** (v. *-blast*), s.n., globulă roșie care are un nucleu foarte mare; **~blastic** (v. *-blastic*), adj., referitor la megaloblaste; **~cefal** (v. *-cefal*), adj., s.m. (individ) care prezintă megalocefalie; **~cefalie** (v. *-cefalie*), s.f., anomalie care constă în dezvoltarea excesivă a craniului; *sin.* **~megalocefalie**, **~megalocranie**; **~chirie** (v. *-chirie*), s.f., creștere în volum a degetelor și a mâinilor; **~cit** (v. *-cit*), s.n., celulă roșie mare și anucleată, care apare în sânge în cazul anemiei pernicioase; **~cranie** (v. *-cranie*), s.f., megalocefalie*; **~dactilie** (v. *-dactilie*), s.f., dezvoltare exagerată a degetelor; **~dermie** (v. *-dermie*), s.f., hipertrofie congenitală a pielii; **~fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă patologică față de obiectele cu dimensiuni mari; **~gametogeneză** (v. *gameto-*, v. *-geneză*), s.f., proces de formare a macrogameților; **~gastrie** (v. *-gastrie*), s.f., dezvoltare exage-

rată a stomacului; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., dezvoltare excesivă a limbii; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Formă de manifestare a picturii antice, cuprinzând frescele mari din porticuri și încăperi și tablourile de mărimea coloșilor de bronz. 2. Tulburare caligrafică manifestată prin utilizarea literelor mari de tipar într-un text în care, normal, acest fapt nu se impune; ~**man** (v. -man₁), adj., s.m. și f. (individ) atins de megalomanie; ~**manie** (v. -manie), s.f., manifestare psihică morbidă, caracterizată prin obsesia grandorii, a gloriei, a puterii; ~**melie** (v. -melie), s.f., anomalie congenitală care constă în gigantismul unuia sau al ambelor membre superioare; ~**podie** (v. -podie), s.f., dezvoltare excesivă a picioarelor; ~**psihie** (v. -psihie), s.f., încredere exagerată în propriile sale forțe sau posibilități; ~**pter** (v. -pter), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care are aripi mari. 2. S.f. pl. Ordin de insecte superioare cu aripi mari, făcând parte din subclasa pterigotelor; ~**splanhnie** (v. -splanhnie), s.f., mărire excesivă a viscerelor; *sin.* **mega-splanhnie**; ~**splenie** (v. -splenie), s.f., mărire exagerată a splinei; ~**timie** (v. -timie), s.f., creștere în volum a timusului; ~**zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă gigantică dinozauriană, din mezozoic care, în mers, se sprijinea pe coadă. **MEGISTO-** „foarte mare”. \diamond gr. *megistos* „foarte mare” > fr. *mégisto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *megisto-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe foarte mari; ~**fii** (v. -fil₂), adj., care are frunze foarte mari; ~**terme** (v. -term), s.f. pl., plante adaptate la temperaturi foarte mari; ~**termic** (v. -termic), adj., care are afinitate pentru temperaturile ridicate. **MEIO-** „diviziune, educere, meioză, redus, mai mic”. \diamond gr. *meion* „mai mic, mai puțin” > fr. *méio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *meio-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe mai mici; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă în diviziune meiotică; ~**file** (v. -fil₂), s.f. pl., plante la care se observă o reducere a numărului elementelor învelișului floral; ~**filie** (v. -filie₂), s.f., reducere a numărului de frunze carpelare; ~**genic** (v. -genic), adj., care favorizează procesul diviziunii meiotice; ~**gin** (v. -gin), adj., cu pistilul mai mic; ~**mer** (v. -mer), adj., care prezintă meiomerie; ~**merie** (v. -merie), s.f., condiția de a avea mai puține elemente anatomice decât numărul normal; ~**pragie** (v. -pragie), s.f., rezistență scăzută a organismului; ~**spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată, rezultată din diviziunea mitotică; ~**sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange plurilocular mai mic, care conține zoospori; ~**stemon** (v. -stemon), adj., care are mai puține stamine decât petale sau sepale; ~**term** (v. -term), adj. (despre un organism) care trăiește în regiunile reci ale globului; ~**termic** (v. -termic), adj., cu temperatură

răcoroasă; ~**zom** (v. -zom), s.m., incluziune citoplasmatică granulară.

-MEIOZĂ „reducere, diviziune, reducere”. \diamond gr. *meiosis* „diminuare, descreștere, reducere” > fr. *-méiose*, germ. *id.* > rom. *-meioză*.

-MEL₁ „picior, membru, apendice, extremitate”. \diamond gr. *melos* „vârf, extremitate, membru” > fr. *-mêle*, it. *-melo*, lat. sav. *-melus* > rom. *-mel₁*.

-MEL₂ „miere”. \diamond gr. *mei* „miere de albine” > fr. *-mel*, engl. *id.* > rom. *-mel₂*.

MEL-, v. **MELO₁**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere cu caracter neurologic, localizată în membre.

MELAN-, v. **MELANO-**. ■ ~**colie** (v. -colie₁), s.f., stare morbidă caracterizată printr-o tristețe, apatie, delir, halucinații și printr-un pesimism exagerat; ~**emie** (v. -emie), s.f., colorație în negru a sângelui, datorită prezenței pigmentilor melanici; ~**hidroză** (v. -hidroză), s.f., sudoare de culoare închisă; ~**odonție** (v. -odonție), s.f., distrofie dentară la nivelul dentiției temporare la incisivii superiori, caracterizată prin culoarea brună a dentinei; ~**onichie** (v. -onichie), s.f., melanoonichie”; ~**ur** (v. -ur), adj., cu coada neagră; ~**urie** (v. -urie), s.f., colorație anormală a urinei, datorită prezenței pigmentilor melanici.

MELANO- „negru, de culoare închisă, brun, melanină melanic”. \diamond gr. *melas, melanos* „negru” > fr. *mélano-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *melano-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., celulă primordială care formează melanina; *sin.* **melanocit**;

~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la melanoblaste; ~**cianodermă** (v. ciano-, v. -derm), s.f., pigmentație de culoare brună-albăstruie, datorată fixării sărurilor de argint la nivelul pielii sau al mucoaselor; ~**cit** (v. -cit), s.n., melanoblast”; ~**crat** (v. -crat), adj. (despre un mineral) de culoare închisă și care predomină în compoziția rocilor magmatice eruptive; ~**derm** (v. -derm), adj., de rasă neagră; ~**dermic** (v. -dermic), adj., care se referă la melanodermie; ~**dermie** (v. -dermie), s.f., pigmentație excesivă a pielii, localizată sau generalizată în urma unor boli cronice; ~**for** (v. -for), s.m., cromatofor cu granule pigmentare din melanină, ~**gen** (v. -gen₁), s.m., precursor incolor al melaninei; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la melanogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a pigmentilor melanici; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., colorare patologică în negru a limbii; ~**id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu melanomul; ~**leucodermie** (v. leuco-, v. -dermie), s.f., tulburare a pigmentației pielii, care constă în zone foarte pigmentate, alternând cu zone lipsite de pigment; ~**plachie** (v. -plachie), s.f., pigmentație de culoare închisă la nivelul mucoasei bucale; *sin.* **melanoplazie**; ~**plazie** (v. -plazie), s.f., melanoplachie”; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe de culoare închisă; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor

de culoare închisă; ~**trih** (v. -trih), adj., care are părul negru; ~**zomi** (v. -zom), s.m. pl., organite celulare ale melanoforilor, în care este depozitată melanina.

MELDO- „punct de topire”. \diamond gr. *meldein* „a topi” > engl. *meldo-* > rom. *meldo-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea punctului de topire.

MELI₁- „miere, nectar, albină”. \diamond lat. *mel, mellis* „miere” > fr. *melli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *meli₁-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care produce miere. 2. S.f. pl. Grup de insecte himenoptere, cuprinzând albinele, viespile etc., care culeg polenul și nectarul din flori; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce miere; ~**vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu miere.

MELI₂- „miere de albine”. \diamond gr. *meli* „fagure de miere” > fr. *méli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *meli₂-*. ■ ~**biotic** (v. -biotic), adj., referitor la melibioză; ~**bioză** (v. -bioză), s.f., dizaharidă izomeră cu lactoza, formată dintr-o moleculă de glucoză și una de galactoză, fiind sintetizată de plante ca: oleaceele, malvaceele etc.; ~**fag** (v. -fag), adj., care consumă miere de albine; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., consumul mierii de albine; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., amestec izomorf de silicați gălbui, care se formează în rocile efuzive tinere, din lave leucite și nefelinite.

~**MELIE** „extremitate, membru, capăt”. \diamond gr. *melos* „membru, extremitate” > fr. *-mêlie*, germ. *id.*, engl. *-melia*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-melie*.

MELISO- „albină”. \diamond gr. *melissa* „albină” > fr. *mélisso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *meliso-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de albine; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea veninului de albine în scop terapeutic; *sin. melitoterapie*.

MELIT-, v. **MELITO-**. ■ ~**urie** (v. -urie), s.f., eliminare de zahăr prin urină.

MELITO- „albină, miere de albine”. \diamond gr. *melitta* „albină” > fr. *mélitto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *melito-*. ■ ~**fil** (v. -fil₁), adj., care este polenizat de albine; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., polenizare realizată prin intermediul albinelor; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., melisoterapie*.

MELO₁- „vârf, extremitate, membru”. \diamond gr. *melos* „membru, capăt, extremitate” > fr. *mélo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *melo₁-*. ■ ~**mei** (v. -mei₁), s.m., monstru care prezintă melomelie; ~**melle** (v. -melle), s.f., monstruoasă care constă în dedublarea unui membru; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a unei extremități anatomice; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui membru aparținând unui făt mort.

MELO₂- „muzică, melodie”. \diamond gr. *melos* „cântec, melodie” > fr. *mëio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *melo₂-*. ■ ~**fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care nu suferă muzică; ~**fobie** (v.

-fobie), s.f., aversiune patologică față de muzică; ~**man** (v. -man₁), s.m. și f., persoană pasionată de muzică; ~**manie** (v. -manie), s.f., dragoste excesivă pentru muzică; ~**pee** (v. -pee), s.f., ansamblu de reguli referitoare la cânt și la arta declamației, la vechii greci; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de psihoterapie care se bazează pe efectul benefic al muzicii asupra funcțiilor neuropsihice ale organismului uman; ~**tipie** (v. -tipie), s.f., culegere a notelor muzicale prin utilizarea unui material tipografic mobil.

MELO₃- „față, obraz”. \diamond gr. *melon* „obraz, față” > fr. *mélo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *melo₃-*. ■ ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație de restaurare a feței prin autoplastie.

MELO₄- „miere”. \diamond gr. *meli* „miere” > fr. *mélo-* > rom. *melo₄-*. ■ ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat cu ajutorul căruia se determină nuanțele culorii mierii.

MEMBRANI- „membrană, membranos, peliculă”. \diamond lat. *membrana* „peliță, membrană” > fr. *membrani-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *membrani-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu o membrană; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze membranoase; ~**form** (v. -form), adj., în formă de membrană; ~**pore** (v. -por), s.n. pl., briozoare din grupul cheilostomatelor, cu colonia formată dintr-un singur strat de celule, răspândite în calcarele sarmațiene.

MEMBRANO- „membrană, membranos”. \diamond lat. *membrana* „peliță, membrană” > engl. *membrano-*, lat. sav. *id.* > rom. *membrano-*. ■ ~**genic** (v. -genic), adj., care generează membrană biologică; ~**id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu o membrană.

MEMORI- „memorie, memorare”. \diamond lat. *memor, memoris* „care își amintește” > engl. *memori-* > rom. *memori-*. ■ ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat electronic de afișare, cu posibilitatea de memorare a curbelor afișate.

MEN-, v. **MENO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere care apare în timpul menstruației; ~**hidroză** (v. -hidroză), s.f., exces de secreție sudorală care apare la femei în timpul menstruației.

~**MENIE** „ciclu menstrual, menstruație”. \diamond gr. *meniaia* „menstruație” > fr. *-ménie*, germ. *id.*, it. *-menia*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-menie*.

MENINGO- „meninge, meningian”. \diamond gr. *meninx, meningos* „membrană” > fr. *méningo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *meningo-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a meningelor; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă fagocitică din spațiul subarahnoidal; ~**coc** (v. -coc), s.m., diplococ care constituie agentul patogen al meningitei; ~**cocemie** (v. -coc, v. -emie), s.f., infecție generală datorată prezenței meningococului în sânge; ~**encefalocel** (v. encefalo-, v. -cel₂), s.n., herniere a conținutului intracranian (meninge, țesut nervos,

ventricul etc.) printr-un orificiu cranian congenital, situat pe linie mediană; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la meningoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., desfacere chirurgicală a aderențelor meningelor creierului sau ale măduvei spinării; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., înmuierie patologică a meningelor; ~**mielocel** (v. mielo-, v. -cel₂), s.n., hernie a măduvei spinării, situată în exteriorul coloanei vertebrale; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile meningelui; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., operație de suturare a pahimeningelui; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a meningelor; *sin. meningoree*; ~**ree** (v. -ree), s.f., meningoragie*.

MENISC-, v. **MENISCO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unui menisc articular.

MENISCO- „menisc, lentilă, disc cartilaginos”. ◇ gr. *meniskos* „lună nouă, semilună” > fr. *ménisco-*, engl. *id.*, germ. *menisko-*, lat. sav. *menisco-* > rom. *menisco-*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă în formă de semilună; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a meniscurilor articulare ale genunchiului; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., imagine obținută în urma unei meniscografii; ~**id** (v. -id), adj., în formă de lentilă sau de menisc; ~**patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a cartilajelor articulare ale genunchiului, ~**pexie** (v. -pexie), s.f., suturare chirurgicală a fragmentelor unui menisc, traumatizat; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat pentru secționarea unui menisc articular; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui menisc articular.

MENO- „ciclu menstrual, menstruație, menstrual”. ◇ gr. *men*, *menos* „lună” > fr. *méno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *meno-*. ■ ~**metroragie** (v. metro₁-, v. -ragie), s.f., scurgere menstruală prelungită, depășind ca durată șapte zile, limita superioară în timp a fluxului menstrual; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile ciclului menstrual; ~**pauză** (v. -pauză), s.f., perioadă în care încetează definitiv menstruația la femei, ca urmare a suprimării funcției ovariene; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., pierdere a unei cantități excesive de sânge în timpul menstruației; ~**ree** (v. -ree), s.f., hemoragie fiziologică vaginală, care apare la femeia adultă în mod regulat și periodic; ~**stază** (v. -stază), s.f., suprimare a fluxului menstrual.

~**MER** „parte, diviziune”. ◇ gr. *meros* „parte” > fr. *mère*, germ. *-mer*, engl. *-mere* și *-merous*, it. *-mero*, lat. sav. *-merus* > rom. *-mer*.

MER-, v. **MERO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul suprafeței externe a coapsei; ~**astenie** (v. -astenie), s.f., sindrom al picioarelor neliniștite; *sin. anxietas tibiarum*; ~**enchim** (v. -enchim), s.n., țesut parenchimatice lax, rezultat din diviziunea meristemului.

MERCEO- „sortiment, marfă”. ◇ lat. *merx*, *mercis* „marfă” > it. *merceo-* > rom. *merceo-*. ■ ~**log**

(v. -log), s.m. și f., specialist în merceologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care are ca obiect studiul mărfurilor.

MERDI- „excremente, fecale”. ◇ lat. *merda* „balegă, excremente” > fr. *merdi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mărdi-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj., care crește pe excremente; ~**fer** (v. -fer), adj., care conține excremente; ~**vor** (v. -vor), adj. (despre un organism) care se hrănește cu excremente.

MERI- „parte, parțial”. ◇ gr. *meris* „parte” > fr. *méri-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *meri-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., parte a unui fruct articulată, la malvacee și umbelifere; ~**carpic** (v. -carpic), adj., referitor la mericarp; ~**carpie** (v. -carpie), s.f., proces de fragmentare în bucăți a fructelor articulate; ~**edrie** (v. -edrie), s.f., simetrie mai redusă a unor forme cristaline decât simetria clasei holoedrice a sistemului în care se încadrează; ~**spor** (v. -spor), s.m., uredospor independent care poate genera un promiceliu; ~**sporocist** (v. sporo-, v. -cist), s.n., sporangiu cilindric format pe columela sporangioforului; ~**strofă** (v. -strof), s.f., orientare a cromatoforilor către partea inferioară și superioară a celulei; ~**tal** (v. -tal), s.n., porțiune a tulpinii cuprinsă între două noduri.

~**MERIC** „divizat, împărțit”. ◇ gr. *meros* „parte” > fr. *-mérique*, engl. *-meric*, lat. sav. *-mericus* > rom. *-meric*.

MERICO- „rumegător, ruminatie”. ◇ gr. *meryx*, *merykos* „animal rumegător” > fr. *méryco-*, engl. *id.* > rom. *merico-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul ruminatiei.

~**MERIE** „diviziune, împărțire, parte”. ◇ gr. *méros* „parte, diviziune, membru” > fr. *-mérie*, germ. *id.*, engl. *-mery*, it. *-meria*, lat. sav. *id.* > rom. *-merie*.

MERISTO- „meristem, meristematic”. ◇ gr. *meristos* „divizat, care se divide” > fr. *méristo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *meristo-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj. 1. Care este generat de țesutul meristematic. 2. Care, pornind de la o singură celulă sau de la celule adiacente ale aceleiași hife, dau, prin diviziune, picnidii sau corpuri fructifere; ~**genetic** (v. -genetic), adj., care este rezultat din înmulțirea unei singure celule sau a unei singure porțiuni de hifă.

MERO- „tăiere, secționare, diviziune, parte, coapsă, secționat, fragmentat”. ◇ gr. *meros* „parte a corpului, coapsă, diviziune” > fr. *méro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mero-*. ■ ~**blastic** (v. -blastic), adj., care numai parțial ia parte la formarea celulelor; ~**blastie** (v. -blastie), s.f., segmentare a oului sau a zigotului și formarea de blastomere numai în regiunea nucleului; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie crurală; ~**cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., porțiune din biocenoză formată din părți repetabile ale organismelor (frunze, tulpini etc.), pe care trăiesc alte

organisme; ~**crin** (v. -crin), adj. (despre o glandă) la care celulele secretorii își mențin integritatea în ciclurile succesive de activitate fiziologică; ~**fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc în medii cu umiditate moderată din zonele de climă temperată; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la merofite; ~**gam** (v. -gam), adj., care prezintă merogamie; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., proces de fecundație la care copulează merogameții mai mici decât în cazul hologamiei; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la merogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de diviziune a celei apicale; ~**gon** (v. -gon), s.m. 1. Embriion rezultat prin merogonie. 2. Celulă bătrână, capabilă să primească material nuclear tânăr; ~**gonic** (v. -gonic), adj., relativ la merogonie; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., proces de formare a unui embrion dintr-un ovul enucleat, fecundat de un spermatozoid normal; ~**halin** (v. -halin), adj. (despre un lac) care are concentrația în săruri cuprinsă între 2 și 17‰; ~**mer** (v. -mer), s.n., segment dintr-un organism animal întreg; ~**microsomie** (v. micro-, v. -somie), s.f., micșorare anormală a unor părți ale corpului omenesec; ~**mictic** (v. -mictic), adj. (despre un lac) cu o adâncime de peste 10 m și cu o zonă permanent stagnantă, în care temperatura și chimismul apei sunt constante; ~**mixie** (v. -mixie), s.f. 1. Proces fiziologic din care rezultă un merozigot. 2. Transfer unidirecțional al materialului genetic, prezent la bacterii; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., proces de regenerare numai parțială a organului vegetal pierdut; ~**spermie** (v. -spermie), s.f., tip particular de reproducere, caracterizat prin dezvoltarea unui ovul care a fost activat de un gamet mascul, al cărui nucleu nu a fuzionat cu cel al ovulului; ~**sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., structură cilindrică situată pe extremitatea umflată a unui sporangiofor; ~**statmochineză** (v. statmo-, v. -chineză), s.f., proces mitotic anormal, care duce la o anafază multipolară; ~**tip** (v. -tip), s.n., exemplar care a fost obținut pe cale de înmulțire vegetativă din tipul original de cultură; ~**tipic** (v. -tipic), adj., care se referă la merotip; ~**tomie** (v. -tomie), s.f. 1. Secționare chirurgicală a unei celule vii. 2. Fragmentare a celei sau a organismului, din care rezultă și părți nenucleate; ~**top** (v. -top), s.n., loc ocupat de o merocenoză; ~**topic** (v. -topic), adj., referitor la merotop; ~**xen** (v. -xen), s.n., varietate de biotit, de culoare verde; ~**zoiți** (v. -zoit), s.m. pl., elemente care apar la sfârșitul ciclului schizogonic al parazitului malariei; ~**zom (merosom)** (v. -zom), s.m., unul dintre segmentele, mai mult sau mai puțin similare, ale corpului diferitelor organisme.

MESI- „cereale”. ◊ lat. *messis* „recoltă, seceriș” > fr. *messi-* > rom. *mesi-*. ■ ~**col** (v. -col), adj.

(despre o plantă anuală) care crește împreună cu cerealele.

MESO-, v. **MEZO-**.

METABOLI- „metabolism”. ◊ gr. *metabole* „transformare, schimbare” > fr. *métaboli-* > rom. *metaboli-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie), s.f., ansamblu de mijloace și procedee de măsurare a metabolismului; ~**metru** (v. -metru), s.n., instrument utilizat la determinarea metabolismului bazal.

METALI- „metal”. ◊ lat. *metallum* „minereu, metal” > fr. *métalli-*, engl. *id.* > rom. *metali-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține metal; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de metal.

METALO- „metal, minereu”. ◊ gr. *metallon* „carieră, mină” > fr. *métallo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *metalo-*. ■ ~**cromie** (v. -cromie), s.f., tehnică a colorării suprafețelor metalice; ~**fii** (v. -fil), adj. (despre o celulă) care reține în mod selectiv sărurile unor metale ca argintul sau cromul; *sin. metalofilic*; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică la contactul cu obiectele metalice; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la metalogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., formare a zăcămintelor metalifere; ~**genic** (v. -genic), adj., care se referă la metalogenie; ~**genie** (v. -genie), s.f., disciplină care studiază geneza și răspândirea zăcămintelor minerale în scoarța terestră; ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în metalografie; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază structura și proprietățile metalelor și aliajelor; ~**id** (v. -id), s.m., element chimic rău conductor de căldură și electricitate, fiind lipsit de luciul metalic și de ductilitate; ~**plastic** (v. -plastic), adj., care are caracteristicile unui metal și ale unui material plastic; ~**plastic** (v. -plastic), s.f. 1. Modelare a unui material metaloplastic. 2. Procedeu de obținere a unui material metaloplastic; ~**radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f. 1. Procedeu care permite obținerea unei probe de radiografie pe o placă metalică. 2. Radiografie a unei substanțe metalice; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., studiul terapeutic al efectelor aplicării metalelor pe piele; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., strat din centrul globului pământesc care este format din elemente cu densitate mare; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., muzeu de zăcămintă minerale; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a unor compuși metalici în scop terapeutic; ~**termic** (v. -termic), adj., referitor la metalotermie; ~**termie** (v. -termie), s.f., metodă de obținere a unor metale sau aliaje din compușii lor, prin reducerea acestora cu ajutorul unui alt metal; ~**tipie** (v. -tipie), s.f., procedeu de tipar înalt, care utilizează metalogravura.

METEORO- „meteor, fenomen meteorologic, meteoric”. ◊ gr. *meteoros* „prezent în aer, meteor” > fr. *météoro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *meteoro-*. ■ ~**biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f.,

specialist în meteorobiologie; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază influența factorilor meteorologici asupra organismelor vegetale și animale; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică față de meteoriți; ~**graf** (v. -graf), s.n., instrument care măsoară și care înregistrează presiunea atmosferică, temperatura și umiditatea aerului; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a fenomenelor meteorologice; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă care reprezintă grafic un fenomen atmosferic, observat în timp; sin. **meteogramă**; ~**id** (v. -id), adj., cu aparența unui meteorit; ~**lit** (v. -lit₁), s.m., corp care cade pe spațiul terestru, fiind de proveniență extraterestră; sin. **meteorit**; ~**litic** (v. -litic₁), adj., relativ la meteoriți; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în meteorologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul științific al fenomenelor atmosferice; ~**manție** (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul fenomenelor meteorologice (tunete, trăsnete, meteori etc.); ~**pat** (v. pat), s.m. și f., persoană care acționează patologic la modificările factorilor meteorologici; ~**patie** (v. -patie), s.f., stare patologică influențată sau determinată de fenomenele meteorologice; ~**patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază stările patologice influențate sau provocate de unii factori meteorologici; sin. **meteopatologie**; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în meteoroscopie; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., studiul meteorilor; ~**trop** (v. -trop), adj., care este influențat de condițiile meteorologice; sin. **meteorotropie**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., meteorotrop; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., totalitatea modificărilor provocate de acțiunea factorilor atmosferici asupra organismelor vegetale și animale.

METO- „alcool, alcoolism”. \diamond gr. *methe* „beție” > fr. *métho-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *meto-*. ■ ~**manie** (v. -manie), s.f., primul stadiu al alcoolismului cronic.

METODO- „metodă”. \diamond gr. *methodos* „cale, mijloc, cercetare” > fr. *méthodo-*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *metodo-*. ■ ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în metodologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul metodelor științifice și tehnice.

METOPO- „față, trăsăturile feței, liniile frunții”. \diamond gr. *metopon* „frunte” > fr. *métopo-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *metopo-*. ■ ~**manție** (v. -manție), s.f., prezicere a viitorului după trăsăturile feței sau după liniile frunții; ~**pag** (v. -pag), s.m., monstru alcătuit din gemeni uniți prin partea anterioară a craniului; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a feței; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., studiul caracterului prin examinarea trăsăturilor feței și ale frunții.

METR-, v. **METRO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere neinflamatorie a uterului; sin. **metrodinie**; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală

a uterului; ~**ectopie** (v. -ectopie), s.f., deplasare patologică a uterului; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., metralgie*.

~**METRIC** „care măsoară, care calculează, care se orientează”. \diamond gr. *metreo*, *metrein* „a măsura” > fr. *-métrique*, engl. *-metric*, it. *-metrico*, germ. *-metrisch*, lat. sav. *-metricus* > rom. *-metric*.

~**METRIE**₁ „măsurare, determinare, evaluare”. \diamond gr. *metron* „măsură” > fr. *-métric*, germ. *id.*, engl. *-metry*, it. *-metria*, lat. sav. *id.* > rom. *-metrie*.

~**METRIE**₂ „uter, matrice”. \diamond gr. *metra* „uter” > fr. *-métric*, germ. *id.*, lat. sav. *-metria* > rom. *-metrie*₂.

METRO₁ „uter, matrice, uterin”. \diamond gr. *metra* „uter, matrice” > fr. *métro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *metro*₁. ■ ~**campsie** (v. -campsie), s.f., însoțire patologică a uterului; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a uterului; ~**elitrafie** (v. elitro-, v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de unire a peretelui vaginal anterior sau a feței anterioare a colului uterin cu peretele posterior al vaginului; ~**manie** (v. -manie), s.f., dorință irezistibilă și insașiabilă pentru actul sexual la femei sau la animalele femele; ~**patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a uterului; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a uterului în axul vaginului; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie uterină care survine în afara ciclului menstrual; ~**ree** (v. -ree), s.f., scurgere mucoasă sau seroasă din cavitatea uterină; ~**rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură uterină; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a uterului.

METRO₂ „măsură, vers, măsurătoare”. \diamond gr. *metron* „măsură” > fr. *métro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *metro*₂. ■ ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în metrologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază măsurile fizice, unitățile și procedeele de măsură; ~**manie** (v. -manie), s.f., manifestare psihopatică de a face versuri; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., metronom; ~**nom** (v. -nom₁), s.n., instrument care, prin bătăile regulate ale unui pendul, marchează intervale de timp egale; sin. **metrometru**; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul instrumentelor și aparatelor de măsură; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă psihoterapeutică prin măsurătoare.

METRO₃ „matern, maternal”. \diamond gr. *meter*, *meros* „mamă” > fr. *metro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *metro*₃. ■ ~**clin** (v. -clin), adj., care prezintă metroclinie; ~**clinie** (v. -clinie), s.f., predominanța, la hibridi, a caracterelor maternale.

~**METRU**₁ „care măsoară, care înregistrează, care determină”. \diamond gr. *metron* „măsură” > fr. *-mètre*, it. *-metro*, lat. sav. *-metrum* și *-meter*, engl. *-meter*, germ. *id.* > rom. *-metru*₁.

~**METRU**₂ „uter, matrice”. \diamond gr. *metra* „uter, matrice” > fr. *-mètre* > rom. *-metru*₂.

METULI- „piramidă, piramidal”. \diamond lat. *metula* „piramidă mică” > fr. *métuli-* > rom. *metuli-*. ■

-form (v. -form), adj. (despre o ramură sporiferă) în formă de piramidă.

MEZ-, v. **MEZO-**. ■ **-arh** (v. -arh), adj. (despre un fascicul lemnos) la care protoxilemul ocupă o poziție centrală, fiind înconjurat de metaxilem; **-arhic** (v. -arhic), adj. **1.** Care se află între fasciculele de vase. **2.** Care este centripetal și parțial centrifugal; **-encefal** (v. -encefal), s.n., partea mijlocie a encefalului, situată deasupra protuberanței inelare; **-encefalotomie** (v. encefalo-, v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a tractului spinotalamic la nivelul mezencefalului; **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut conjunctiv embrionar, format din celule fusiforme sau stelate, intrând în alcătuirea mezodermului; **-enter** (v. -enter), s.n., membrană a peritoneului, care leagă intestinul subțire de peretele abdominal posterior; **-omfal** (v. -omfal), adj. (despre o statuie) cu o proeminență centrală.

MEZATI- (**MEZO-**) „mijloc, median, intermediar”. ◊ gr. *mesatos* „mijloc” > fr. *mésati*, engl. *id.* > rom. *mezati- și mesati-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) al cărui indice cefalic se situează între acela al brahicefalilor și acela al dolicocefalilor; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., stare a persoanelor care sunt mezaticefale.

MEZO- (**MESO-**) „centru, mediu, mijloc, central, medial, care stă la mijloc”. ◊ gr. *mesos* „intermediar, de mijloc, mijlociu, median” > fr. *méso-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mezo-* și *meso-*. ■ **-aerofil** (v. aero-, v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care este parțial aerofil; **-filie** (v. -filie), s.f., stare a plantelor aérofile; **-biotic** (v. -biotic), adj. (despre semințe sau propagule) care, în condiții bune de păstrare, trăiește 3–15 ani; **-blast** (v. -blast), s.n. **1.** Strat celular din embrionul animal, situat între stratul extern și cel intern. **2.** Corpuscul din citoplasmă, constituentul principal al celulei, cu rol în reproducere și în transmiterea caracterelor; **-blastic** (v. -blastic), adj., care aparține mezoblastului; **-cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare patologică a inimii către mijloc; **-carp** (v. -carp), s.n., strat median al pericarpului, constituind partea cărnosă a unui fruct; **-carpic** (v. -carpic), adj., referitor la mezocarp; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care are capul de forma intermediară între brahicefal și dolicocefal, cu indicele de lățime-lungime cuprins între 76,0 și 80,9; **-cefalic** (v. -cefalic), adj., care prezintă mezocefalie; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., stare a persoanelor al căror craniu prezintă indicele lățime-lungime cuprins între 76,0 și 80,9; **-ciclu** (v. -ciclu), s.n., strat de celule parenchimatică, situat între floem și xilem; **-cist** (v. -cist), s.n., nucleu central al sacului embrionar; **-colă** (v. -colă), s.f., stratul median al cuticulei; **-coloid** (v. colo₂-, v. -id), s.m., substanță coloidală polimerizată, cu gradul de polimerizare

între 100 și 1000; **-colopexie** (v. colo₁-, v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a mezocolonului la peretele abdominal; **-cotil** (v. -cotil), s.n., regiune a axei plantulei, cuprinsă între cotiledon și coleoptil, la graminee; **-dendrobiont** (v. dendro-, v. -biont), s.n., organism al cărui biotop se găsește în scoarța copacilor; **-derm** (v. -derm), s.n. **1.** Stratul celular din embrionul animalelor, care se află între stratul extern și cel intern și din care se dezvoltă oasele și mușchii. **2.** Stratul median al țesutului capsulei, la briofite; **-dermic** (v. -dermic), adj., care aparține mezodermului; **-fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f. pl., tip de fanerofite semipervirescente, cu muguri de reînnoire neacoperiți în anotimpul nefavorabil; **-fil₁** (v. -fil₁), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre un organism) Care crește pe soluri moderat umede. **2.** Care se dezvoltă la o temperatură moderată, cuprinsă între 10 și 45°C. **3.** S.n. pl. Microorganisme care se dezvoltă la temperaturi medii; **-fil₂** (v. -fil₂), s.n. țesut cuprins între cele două membrane exterioare ale frunzei, conținând clorofila; *sin.* **mezofilă**; **-filă** (v. -fil₂), s.f., mezofil₂; **-fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc și care se dezvoltă în condiții de temperatură și de umiditate mijlocii; **-fotic** (v. -fotic), adj., care necesită lumină de intensitate medie; **-gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Tip de fecundație care face trecerea între bazigamie și acrogamie. **2.** Pătrundere a tubului polinic prin peretele integumentului ovular, iar nu prin micropil; **-gastru** (v. -gastru), s.n., regiune mijlocie a abdomenului; **-glee** (v. -glee), s.f., masă gelatinoasă care se află între straturile externe și interne ale corpului spongiilor și celenteratelor; **-glie** (v. -glie), s.f., tip de fagocit amfiboid din țesutul nevralgic; **-halin** (v. -halin), adj. **1.** (Despre un organism) Care trăiește în ape salmastre, având concentrația de săruri cuprinsă între 5 și 16 g/l. **2.** (Despre un lac) Care se caracterizează printr-o salinitate cuprinsă între 5 și 16g/l; **-hidrofite** (v. hidro-, v. -fit), s.f. pl., specii de hidrofite prezente în locurile relativ umede; **-higrofil** (v. higo-, v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) care se dezvoltă la temperaturi medii și în condiții de umiditate mare; **-higrofitic** (v. higo-, v. -fitic), adj., care este intermediar între plantele mezofitice, și cele higrofitice; **-lectic** (v. -lectic), adj. (despre ouăle de amfibieni, viermi anelizi etc.) care se caracterizează prin vitelus nutritiv mai puțin bogat și neseparat de cel formativ; **-lit** (v. -lit₁), s.n., tip de mineral zeolitic; **-litic** (v. -litic), adj., s.n. **1.** Adj. Care aparține epocii situate între paleolitic și neolitic. **2.** S.n. Epoca mijlocie a pietrei, situată între paleolitic și neolitic; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază relațiile dintre organisme și factorii mediului înconju-

rător; ~mer (v. -mer), adj. (despre o substanță) care este în stare de mezomerie; ~meric (v. -meric), adj., referitor la mezomerie; ~merie (v. -merie), s.f., fenomen de oscilare a structurii unei substanțe între formele ei izomere electronice; *sin.* **structură intermediară**; ~metru (v. -metru₂), s.n., cută peritoneală care leagă uterul de peretele abdominal, corespunzând ligamentelor largi; ~morf (v. -morf), adj. **1.** Care prezintă stare mezomorfică. **2.** (Despre un tip morfologic) La care predomină musculatura, osatura, țesutul conjunctiv, având un aspect fizic viguros; ~morfic (v. -morfic), adj. (despre o stare de agregare a materiei) situat între starea amorfă și cea cristalină; ~oligoterme (v. oligo-, v. -term), adj., s.f. pl. (specii vegetale) care cresc în stațiunile relativ reci, nu prea puternic bănuite, în etajul alpin inferior; ~pauză (v. -pauză), s.f., strat atmosferic de tranziție între mezosferă și termosfera atmosferei terestre, caracterizat prin valori termice minime; ~petal (v. -petal), adj., care prezintă o poziție centrală sau mijlocie în cadrul corolei; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., zonă a citoplasmei cuprinsă între plasmalemă și tonoplast, în care sunt înglobate incluziunile citoplasmice; ~podiu (v. -podiu), s.n., codița semicilindrică a frunzei, situată între suport și lamină; ~prosop (v. -prosop), adj. (despre un individ) a cărui față este de dimensiuni mijlocii; ~rin (v. -rin), adj. (despre un individ) cu nasul relativ îngust și înalt; ~rinie (v. -rinie), s.f. **1.** Situație în care deschiderea anterioară a fiecărei fose nazale este aproape de două ori mai înaltă decât lată. **2.** (În somatometrie) Nas moderat de lung și de lat; ~saprob (v. sapro-, v. -b), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care suportă impuritatea mediocră a apelor; ~saprobiei (v. sapro-, v. -biu), s.n. pl., ape moderate încărcate cu substanțe putrescibile pe cale de degradare și cu o cantitate redusă de oxigen solvit; ~saprofite (v. sapro-, v. -fit), s.f. pl., ciuperci ale căror micelii se află în interiorul plantei în curs de descompunere, având corpurile de fructificație însă la exterior; ~scaf (v. -scaf), s.n., submersibil utilizat în cercetările subacvatice marine și oceanice de adâncime medie; ~sferă (v. -sferă), s.f. **1.** Strat al atmosferei cuprins între stratosferă și ionosferă. **2.** Înveliș cuprins între 1200 și 2900 km în adâncimea globului pământesc; ~sperm (v. -sperm), s.n., strat median cărnos din tegumentul seminal; ~spor (v. -spor), s.m. **1.** Porțiunea mediană a sporului. **2.** Teleospor unicelular; ~stilie (v. -stilie), s.f., heterostilie în care predomină stilele de lungime mijlocie; ~teciu (v. -teciu), s.n., stratul median de celule din peretele anterei; ~teliu (v. -teliu), s.n., strat de celule mezodermice, delimitând cavitățile

celomice ale vertebratelor; ~terapie (v. -terapie), s.f., metodă terapeutică constând în injectarea pe cale intradermică a unor doze infime de procaină; ~term (v. -term), adj. (despre un organism) care prezintă afinitate pentru regiunile cu temperatură medie; ~termic (v. -termic), adj., referitor la mezotermie; ~termie (v. -termie), s.f., stare a organismelor mezoterme; ~termofil (v. termo-, v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește în zonele cu climat temperat; ~termofite (v. termo-, v. -fit), s.f. pl., comunitate vegetală specifică zonei temperate; ~trof (v. -trof), adj. (despre apele dulci) care este relativ bogat în substanțele hrănitoare dizolvate, cu pH-ul cuprins între 6 și 7; *sin.* **mezotrofic**; ~trofic (v. -trofic), adj., mezotrof; ~xerofite (v. xero-, v. -fit), s.f. pl., specii de plante din locurile expuse temporar uscăciunii relative; ~xerofitic (v. xero-, v. -fitic), adj., care crește în regiuni mai uscate decât plantele mezofitice; ~zaur (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă în formă de șarpe, lungă până la 12 m, care a trăit în mările din cretacic; ~zoare (v. -zoar), s.n. pl., organisme metazoare protostomiene triploblastice și cu simetrie bilaterală; ~zoic (v. -zoic), adj., s.n. **1.** Adj. Care aparține erei mezozoice. **2.** S.n. Eră geologică intermediară între paleozoic și neozoic, în care au apărut mamiferele, păsările și peștii osoși; ~zom (v. -zom), adj., s.m. **1.** Adj. (Despre un individ) Care este de statură mijlocie. **2.** S.m. Structură a membranei bacteriene, care intervine în diviziunea celulară și în fotosinteză; ~zomic (v. -zomic), adj., referitor la mezozomi.

MI-, v. **MIO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere musculară care apare în urma unui efort îndelungat, precum și în cadrul unor boli neurologice; *sin.* **miodinie**; ~odinie (v. -odinie), s.f., mialgie*. **-MIAR** „muscular, referitor la mușchi”. ◊ gr. *mys, myos* „mușchi” > fr. *-myaire*, lat. sav. *-myarius* > rom. *-miar*.

MIASMATO- „exalație infecțioasă”. ◊ gr. *miasma, miasmatos* „pată, miasmă, murdărie” > engl. *miasmato-* > rom. *miasmato-*. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f., studiul exalațiilor infecțioase; *sin.* **miasmologie**.

-MICETE „ciuperci, fungi”. ◊ gr. *myketes* „ciuperci” > fr. *-mycètes*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-micete*.

MICETO- „ciuperci, fungi”. ◊ gr. *mykes, myketos* „ciupercă” > fr. *myceto-*, engl. *id.*, it. *miceto-*, lat. sav. *myceto-* > rom. *miceto-*. ■

~fag (v. -fag), adj. (despre un organism) care se hrănește cu ciuperci; ~fagie (v. -fagie), s.f., consumul de ciuperci de către unele insecte; ~fii (v. -fil₁), adj. (despre insecte) care trăiește în interiorul ciupercilor; ~gen (v. -gen₁), adj., care produce ciuperci; *sin.* **micetogenic**; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la micetogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de formare a ciupercilor; ~genic (v. -genic), adj.,

micetogen*; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu o ciupercă; **-logie** (v. -logie₁), s.f., micologie*; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., ordin de ciuperci inferioare, constituind mase gelatinoase, inofensive și mobile și care trăiesc pe substraturi organice în curs de descompunere.

MICO₁- „ciuperci, fungi”. ◊ gr. *mykes* „ciupercă” > fr. *myco-*, engl. *id.*, germ. *myko-*, lat. sav. *myco-* > rom. *mico₁*. ■ **-cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., asociație de ciuperci din cadrul unei biocenoză; **-chirurgie** (v. chir/o-, v.-urgie), s.f., secționarea diferitelor organe ale ciupercilor (asce, bazidii, picnidii, peritecii etc.) sub microscop; **-derme** (v. -derm), s.f. pl., ciuperci filamentoase atropore, cu aspect fragmentat, care vegetează normal în contact cu aerul; **-dermic** (v. -dermic), adj., referitor la micodermie; **-dermie** (v. -dermie), s.f., afecțiune a pielii și a anexelor ei, provocată de ciuperci; **-fag** (v. -fag), adj. (despre un organism vegetal) care se hrănește cu mușgăiuri sau cu ciuperci; **-fagie** (v. -fagie), s.f., consumul de mușgăiuri și ciuperci de către insecte, nematozi și acarieni; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., încrengătură a organismelor vegetale inferioare, cuprinzând următoarele clase: arhimicetele, ficomicetele, ascomicetele și bazidiomicetele; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la micofite; **-ftoră** (v. -ftor), s.f., ciupercă ce se hrănește pe o altă ciupercă, fiind sau nu parazită; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce ciuperci; **-genetic** (v. -genetic), adj., care studiază fenomenele ereditare la ciuperci; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., studiul privind distribuția geografică a ciupercilor pe glob sau pe zone; **-litic** (v. -litic₂), adj., care distruge miceliul ciupercilor; **-liză** (v. -liză), s.f., distrugere a ciupercilor sub acțiunea unor agenți externi; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în micologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ciupercilor; **-paleontolog** (v. pale/o-, v. onto-, v. -log), s.m. și f., specialist în micropaleontologie; **-paleontologie** (v. pale/o-, v. onto-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ciupercilor din timpurile geologice; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., grup de microorganisme, intermediare între bacterii și virusuri; **-plasmic** (v. -plasmic), adj., referitor la micoplasmă; **-riză** (**micorhiză**) (v. -riză), s.f., relație bilaterală pozitivă dintre două organisme, formată între ciuperci și rădăcinile plantelor superioare; **-sociologie** (v. socio-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul comunităților micologice, **-static** (v. -static), adj., s.n. (substantă) care oprește dezvoltarea ciupercilor; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de preparate microscopice cu ciuperci; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea extractelor de ciuperci în scop terapeutic; **-terofite** (v. tero-, v. -fit), s.f. pl.,

ciuperci cu viață scurtă; **-trofe** (v. -trof), adj., s.f. pl. (plante) care trăiesc în simbioză cu unele specii de ciuperci; **-trofic** (v. -trofic), adj. (despre o plantă) care se nutrește în simbioză cu unele specii de ciuperci; **-trofism** (v. -trofism), s.n., legătură simbiotică dintre miceliile unor ciuperci și rădăcinile unor plante superioare.

MICO₂- „fecundare, fecundație”. ◊ gr. *mykos* „adâncime, profunzime” > fr. *mycho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mico₂*. ■ **-gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare directă, urmată de fecundare.

MICR-, v. **MICRO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini mici; **-odont** (v. -odont), adj., cu dinți mici; **-odontie** (v. -odontie), s.f., dezvoltare insuficientă a dinților; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., anomalie congenitală, care constă în micșorarea ochilor; **-opsie** (v. -opsie), s.f., anomalie a vederii, datorită căreia obiectele sunt percepute mai mici decât în realitate; **-orhid** (v. -orhid), adj., care are testiculele mici; **-orhidie** (v. -orhidie), s.f., dezvoltare insuficientă a testiculelor; **-osmie** (v. -osmie₁), s.f., diminuare patologică a simțului mirosului; **-otie** (v. -otie), s.f., atrofiere congenitală a pavilionului urechii.

-MICRIE „micșorare, reducere, atrofiere”. ◊ gr. *mikros* „mic, redus” > fr. *-micrie*, germ. *-mikrie* > rom. *-micrie*.

MICRO- „mic, redus, insuficient”. ◊ gr. *mikros* „mic” > fr. *micro-*, engl. *id.*, germ. *mikro-*, lat. sav. *micro-* > rom. *micro-*. ■ **-aerofil** (v. aero-, v. -fil), adj. (despre vegetale) care trăiește într-un mediu sărac în oxigen; **-angiografie** (v. angio-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de punere în evidență a vaselor capilare, după observarea microscopică a preparatelor; **-angiopatie** (v. angio-, v. -patie), s.f., stare patologică a vaselor capilare; **-aplanospor** (v. aplano-, v. -spor), s.m., aplanospor de dimensiuni mici; **-b** (v. -b), s.m., nume generic dat unor microorganisme vegetale sau animale, care sunt uneori agenții transmițători ai unor boli; **-barimetru** (v. bari-, v. -metru₁), s.n., tip de barimetru care înregistrează intensitățile mici ale zgomotului; **-barograf** (v. baro-, v. -graf), s.n., tip de barograf care înregistrează variațiile mici și repezi ale presiunii; **-biocenoză** (v. bio-, v. -cenoză₁), s.f., componentă analitică a biocenozelor, cuprinzând populațiile de microorganisme; **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în microbiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază morfologia și fiziologia microorganismelor; **-biosferă** (v. bio-, v. -sferă), s.f., parte din biotop ocupată de un individ sau de o populație, care oferă acestora toate condițiile de dezvoltare; *sin. habită*; **-blast** (v. -blast), s.n. 1. Eritroblast de dimensiuni mici. 2. Lujer anual scrbut, cu creștere limitată; **-blefarie** (v. -blefarie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin dezvoltarea in-

completă a pleoapelor; ~**brahie** (v. -brahie), s.f., malformație care se caracterizează prin brațe foarte mici; ~**cardie** (v. -cardie), s.f., inimă foarte mică congenitală; ~**caulie** (v. -caulie), s.f., dezvoltare insuficientă a ramurilor; ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă microcefalie; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală, caracterizată prin dezvoltarea insuficientă a craniului și a creierului; ~**cenoză** (v. -cenoză), s.f., parte a biocenozelor cu durată de existență redusă, apărută ca urmare a unor condiții favorabile; ~**centru** (v. -centru), s.n., constituent citoplasmatic situat lângă nucleu, care intervine în procesul mitozei; ~**chellie** (v. -chellie), s.f., anomalie caracterizată prin scurtarea accentuată a uneia sau a ambelor buze; ~**chirie** (v. -chirie), s.f., anomalie congenitală care se caracterizează prin mâini foarte mici; ~**chiroptere** (v. chiro-, v. -pter), s.n. pl., subordn al chiropterelor, cuprinzând specii mici de insectivore care sug sângele animalelor; ~**chirurgie** (v. chir/o-, v. -urgie), s.f., chirurgie practică la microscop; ~**ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre ciuperci) care nu are toate cele cinci forme de spori; ~**cinematografie** (v. cinemato-, v. -grafie), s.f., filmare a unor fenomene observate la microscop; ~**cist** (v. -cist), s.n., celulă înconjurată de o membrană groasă, devenind spor de rezistență al unor ciuperci; ~**cit** (v. -cit), s.n., globulă roșie de dimensiuni foarte mici; ~**citemie** (v. cit/o-, v. -emie), s.f., prezența excesivă a microcitelor în sânge; ~**citic** (v. -citic), adj., referitor la microcite; ~**climatologie** (v. climato-, v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul climatic al unor localități sau stațiuni balneoclimatice; ~**clin** (v. -clin), s.n., mineral din grupa feldspațiilor potasici, cristalizat în sistemul triclinic, fiind un constituent important al unor roci eruptive și metamorfice; ~**cnemie** (v. -cnemie), s.f., anomalie congenitală care constă în existența unor gambe foarte scurte; ~**coc** (v. -coc), s.m., bacterie sferică de dimensiuni foarte mici; ~**corie** (v. -corie), s.f., anomalie congenitală a irisului, caracterizată prin pupile foarte mici; ~**chromozom** (v. chromo-, v. -zom), s.m., cromozom de dimensiuni mici, cu centromer bine definit; ~**cronologie** (v. crono-, v. -logie), s.f., cronologie sumară; ~**cultură** (v. -cultură) s.f., cultură obținută de regulă în picătură suspendată și care nu poate fi examinată decât sub microscop; ~**dactil** (v. -dactil), adj., care prezintă microdactilii; ~**dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformație care constă în dezvoltarea insuficientă a degetelor; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., anomalie congenitală care constă în existența unui creier foarte mic; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., tulburare de sensibilitate, constând în recepția diminuată a volumului și a greutății obiectelor;

~**etnologie** (v. etno-, v. -logie), s.f., studii volumetric și statistico-matematic ai microunităților sociale, de tipul familiei, spitei de neam, al grupelor profesionale etc., privite ca entități producătoare și consumatoare de civilizație și cultură; ~**eudiometru** (v. eudio-, v. -metru), s.n., aparat utilizat în microdeterminările gazometrice; ~**fachie** (-**fakie**) (v. -fachie), s.f., anomalie congenitală care constă într-un cristalin anormal de mic; ~**fag** (v. -fag), adj., s.n. 1. Adj. (Despre un organism) Care se hrănește cu viețuitoare mărunte. 2. **Sfnagocit** de dimensiuni reduse; *sin.* **microfagocit**; ~**fagocit** (v. fago-, v. -cit), s.n., microfag* (2); ~**fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f. pl., grup de fanerofite cuprinzând arbori și arbuști înalți de 2-8 m; ~**fil** (v. -fil), adj., cu frunze mici și solzoase; ~**filogenetic** (v. filo₂-, v. -genetic), adj., referitor la microfilogeneza; ~**filogeneza** (v. filo₂-, v. -geneză), s.f., proces de adaptare și de diferențiere, caracteristic unor grupe de organisme mai mici; *sin.* **microevoluție**; ~**filogenic** (v. filo₂-, v. -genic), adj., care se referă la microfilogenie; ~**filogenie** (v. filo₂-, v. -genie), s.f., evoluție care are loc într-o perioadă scurtă de timp; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante inferioare unicelulare, de dimensiuni foarte mici; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la microfite; ~**fitobentometru** (v. fito-, v. bento-, v. -metru) s.n., aparat pentru colectarea microorganismelor din stratul subțire format la suprafața fundului bazinelor acvatice; ~**fitocenoză** (v. fito-, v. -cenoză), s.f., variantă locală a fitocenozelor, cu compoziție și structură determinate, dar nepunând existența independent în afara fitocenozelor; ~**fitologie** (v. fito-, v. -logie), s.f. 1. Studiu al organismelor vegetale microscopice. 2. Bacteriologie*; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică, obsesivă nemotivată, de obiecte mici; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., stare maladivă caracterizată prin slăbirea vocii; ~**fot** (v. -fot), s.n., imagine realizată prin microfotografiere; ~**fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., fotografie executată la stereoscop, la microscopul optic, electronic sau de baleiaj; ~**fotometru** (v. foto-, v. -metru), s.n., aparat utilizat în spectroscopie pentru determinarea opacității negativelor fotografice, pe zone foarte mici; ~**fotoradiografie** (v. foto-, v. radio-, v. -grafie), s.f., tehnică radiologică prin care se pot obține radiografii pulmonare de dimensiuni reduse; ~**gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., gametange cu celule sexuale masculine; ~**gametoblast** (v. gameto-, v. -blast), s.n., gametoblast de dimensiuni reduse; ~**gametocit** (v. gameto-, v. -cit), s.n., gametocit mascul, element din ciclul sporogonic sexuat din evoluția parazitului malariei în organismul insectei vectoare; ~**gametofit** (v. gameto-, v. -fit), s.n., gametofit mascul, gene-

rator de gameți masculini, de la speciile heterotalice; **~gametofitic** (v. gameto-, v. -fitic), adj., referitor la microgametofite; **~gametogenetic** (v. gameto-, v. -genetic), adj., referitor la microgametogeneză; **~gametogeneză** (v. gameto-, v. -geneză), s.f., totalitate a proceselor care duc la formarea și la maturizarea gameților masculini; **~gamie** (v. -gamie), s.f., proces de fecundare la care copulează merogameții mai mici decât în cazul hologamiei; **~gastrie** (v. -gastrie), s.f., dezvoltarea insuficientă a stomacului; **~genie** (v. -genie₂), s.f., dezvoltare incompletă a mandibulei, care duce la ștergerea reliefului bărbiei; **~girie** (v. -girie), s.f., malformație a scoarței cerebrale care se caracterizează prin circumvoluții foarte mici; **~glie** (v. -glie), s.f., celulă nevroglică mică a sistemului nervos central; *sin.* **celulă Hortega**; **~glosie** (v. -glosie), s.f., dezvoltare insuficientă a limbii; **~gnație** (v. -gnație), s.f., dezvoltare insuficientă a unui maxilar, de obicei a mandibulei; **~graf** (v. -graf), s.n., pantograf care permite desenaarea unor figuri extrem de mici; **~grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Disciplină care tratează despre prepararea și descrierea obiectelor supuse observației microscopice. 2. Scriere mărunță, liniară și aproape ilizibilă, întâlnită în schizofrenie; **~hematocrit** (v. hemato-, v. -crit), s.n., metodă de determinare a hematocritului cu cantități minime de sânge; **~hematurie** (v. hemato-, v. -urie), s.f., hematurie microscopică; **~leucocit** (v. leuco-, v. -cit), s.n., amibocit de dimensiuni mici; **~lite** (v. -lit₁), s.n. pl. 1. Elemente cristaline microscopice, de formă tubulară sau prismatică, prezente în compoziția rocilor vulcanice din terțiar. 2. Unelte de piatră cioplită, de dimensiuni mici, folosite în comuna primitivă, mai ales în mezolitic; **~litic** (v. -litic₁), adj. (despre o rocă) format din microlite (1); **~litotip** (v. lito-, v. -tip), s.n., constituent microscopic al cărbunilor humici; **~logie** (v. -logie₁), s.f., tratat despre microorganisme; **~manie** (v. -manie), s.f., complex de inferioritate exagerată; **~manometru** (v. mano-, v. -metru₁), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea variațiilor foarte mici de presiune; **~mastie** (v. -măstie), s.f., dezvoltare insuficientă a sănilor; **~mei** (v. -mei₁), adj., care prezintă micromelie; **~melie** (v. -melie), s.f., dezvoltare incompletă a extremităților; **~mer** (v. -mer), adj., s.n. 1. Adj. Cu părți sau diviziuni de dimensiuni mici. 2. S.n. Celulă mică rezultând din diviziunile succesive ale blastomerelor, la începutul segmentării oului; **~merograf** (v. mero-, v. -graf), s.n., aparat pentru determinarea granulozității unui amestec mineral granular; **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea dimensiunilor foarte mici; **~metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument mecanic de mare precizie,

cu care se măsoară dimensiunile foarte mici. 2. Instrument gradat, adaptat la ocularul unui microscop, pentru a măsura dimensiunile obiectelor studiate; **~micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci minuscule, saprofitice sau parazite, care nu pot fi văzute cu ochiul liber; **~mielie** (v. -mielie), s.f., dezvoltare incompletă în lungime a măduvei spinării; **~mieloblast** (v. mielo-, v. -blast), s.n., mieloblast caracterizat printr-o structură fină și prin prezența unui nucleol și a unei citoplasme bazofile; **~mieloblastic** (v. mielo-, v. -blastic), adj., referitor la micromieloblaste; **~monolit** (v. mono-, v. -lit₁), s.n., monolit de dimensiuni mici; **~nemă** (v. -nemă), s.f., parazit nematod minuscul, cu cuticula subțire și vărgată, depistat în creierul uman; **~orhid** (v. -orhid) adj., care prezintă microorhidie; **~orhidie** (v. -orhidie), s.f., anomalie caracterizată prin dezvoltarea incompletă a testiculelor; **~paleontologie** (v. paleo-, v. onto-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fosilelor de dimensiuni microscopice; **~pedagogie** (v. pedo-, v. -agogie), s.f., pedagogie privită în perspectiva aplicării ei la procesul instructiv-educativ, realizat în structuri mici ca: elev, grup de elevi, clasă, școală; **~pil** (v. -pil₁), s.n. 1. Orificiu la partea terminală a ovulului, prin care pătrunde, de obicei, tubul polinic. 2. Orificiu al instrumentului seminal pe unde iese radacula; **~pletismografie** (v. pletismo-, v. -grafie), s.f., metodă de studiu pletismografic a pulsului digital; **~podie** (v. -podie), s.f., anomalie de dezvoltare a piciorului, care rămâne de dimensiuni mici; **~por** (v. -por), s.m., orificiu al pielii care nu poate fi văzut cu ochiul liber; **psihokinezie** (v. psiho-, v. -kinezie), s.f., totalitatea acțiunilor psihokinetice manifestate la nivel microfizic; **~pter** (v. -pter), adj. (despre pește) cu aripi mici sau rudimentare; **~radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., radiografie efectuată pe un film special de dimensiuni mici; **~radiofotografie** (v. radio-, v. foto-, v. -grafie), s.f., radiografie medicală de mici dimensiuni; **~radiometru** (v. radio-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea lungimilor prin metode radiotehnice; **~scop** (v. -scop), s.n., instrument optic construit pe baza unui sistem de lentile, utilizat la observarea și cercetarea corpurilor extrem de mici; **~scopie** (v. -scopie), s.f., tehnică a observării și studierii corpurilor mici cu ajutorul microscopului; **~seismograf** (v. seismo-, v. -graf), s.n., seismograf care înregistrează cutremurele de pământ foarte slabe; **~sferă** (v. -sferă), s.f., camera inițială și foarte mică a foraminiferelor; **~sferocit** (v. sfero-, v. -cit), s.n., globulă roșie cu diametrul foarte redus; **~sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., amplitudine redusă a pulsului; **~sociolog** (v. socio-, v. -log), s.m. și f., specialist în microsociologie; **~sociologie** (v.

socio-, v. -logie₁), s.f. 1. Curent pozitivist în sociologia contemporană, care consideră că factorul fundamental al vieții sociale îl constituie relațiile afective din cadrul unor grupuri mici. 2. Studiu sociologic al grupurilor mici; **-somie** (v. -somie), s.f., deficiență în creștere în care dimensiunile corporale rămân subnormale; **-sor** (v. -sor), s.m., grup de microsporangi; **-spectrofotometrie** (v. spectro-, v. foto-, v. -metrie₁), s.f., metodă pentru studiul cantitativ al elementelor chimice componente ale diferitelor țesuturi, cu ajutorul spectrelor de emisie și de absorbție; **-splanhnie** (v. -splanhnie), s.f., scădere a volumului și a greutateii viscerelor; **-splenie** (v. -splenie), s.f., dezvoltare insuficientă a splinei; **-spondilie** (v. -spondilie), s.f., tip de cifoză care se manifestă radiologic prin oprirea în dezvoltare a unuia sau a două corpuri vertebrale; **-spor** (v. -spor), s.m. 1. Spor mascul de mici dimensiuni al unor criptogame vasculare, care dă naștere unui protal masculin. 2. Grăunte de polen, care este prezent la antofite; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m. 1. Organ al anumitor alge și criptogame vasculare, în care se formează și se dezvoltă microspori. 2. Sac polinic; **-sporle** (v. -sporle), s.f., boală infecțioasă provocată de ciuperci microscopice; **-sporocit** (v. sporo-, v. -cit), s.n., celulă care produce microspori; **-sporofilă** (v. sporo-, v. -fil₂), s.f., frunzuliță modificată, pe care se dezvoltă microsporangele; **-sporofor** (v. sporo-, v. -for), s.m., suport al microsporilor; **-sporogenetic** (v. sporo-, v. -genetic), adj., relativ la microsporigeneză; **-sporogeneză** (v. sporo-, v. -geneză), s.f., proces de formare a microsporilor, la plantele cu flori; **-stilie** (v. -stilie), s.f., tip de heterostilie la care unele flori au stile scurte și filamente staminale lungi; **-stilospor** (v. stilo-, v. -spor), s.m., stilospor de dimensiuni reduse; **-stom** (v. -stom), adj. (despre un organism) cu orificiul bucal mic; **-stomie** (v. -stomie), s.f., micșorare exagerată a orificiului bucal; **-taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., clasificare a unităților taxonomice infraspecifiche; **-telopsic** (v. tel/e-, v. -opsic), adj., referitor la microtelopsie; **-telopsie** (v. tel/e-, v. -opsie), s.f., iluzie vizuală din categoria micropsiei, constând în micșorarea aparentă a obiectelor reale; **-term**, (v. -term), adj. (despre o plantă) care preferă regiunile reci; **-termofil** (v. termo-, v. -fil₁), adj., care crește în zone cu climă temperată rece din regiunea boreală; **-termofite** (v. termo-, v. -fit), s.f. pl., plante boreale; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument de secționare a țesuturilor animale sau vegetale, spre a putea fi examinate la microscop; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare a țesuturilor organice în vederea examinării la microscop; **-zim** (v. -zim), s.m.,

microb zimotic; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., încrengătură de animale acvatice foarte mici, vizibile numai la microscop; **-zom (microsom)** (v. -zom) s.m., granulă citoplasmică de dimensiuni foarte mici, bogată în proteine și fosfolipide; **-zoofag** (v. zoo-, v. -fag), adj. (despre un organism) care consumă nevertebrate minuscule; **-zoospor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., zoospor de dimensiuni mici.

-MICTIC „care se amestecă, stratificat”. ◊ gr. *miktos* „amestecat” > fr. *-mictique*, engl. *-mictic* > rom. *-mictic*.

MIEL-, v. **MIELO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere a măduvei spinării; **-atrofie** (v. -atrofie), s.f., proces de atrofiere a măduvei spinării; **-emie** (v. -emie), s.f., prezența de celule medulare în sânge; **-encefal** (v. -encefal), s.n., partea posterioară a creierului embrionar, din care se dezvoltă bulbul rahidian.

-MIELIE „măduvă osoasă”. ◊ gr. *myelos* „măduvă” > fr. *-myélie*, germ. *id.*, it. *-mielia*, lat. sav. *-myelia* > rom. *-mielie*.

MIELO- „măduvă, medular”. ◊ gr. *myelos* „măduvă” > fr. *myélo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *mielo-* > rom. *mielo-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă a măduvei osoase, din care iau naștere leucocitele polinucleare din sânge; **-sin**, granuloblast; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la mieloblaste; **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a măduvei spinării, în exteriorul coloanei vertebrale; **-cistocel** (v. cisto-, v. -cel₂), s.n., tip de meningocel spinal, caracterizat printr-o dilatație chistică a canalului medular central; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă din măduva osoasă, făcând parte din seria granulocitară; **-citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., prezența excesivă a mielocitelor în sânge; **-displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., viciu de dezvoltare a măduvei spinării, antrenând malformații și tulburări funcționale; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre leucocite) care își are originea în măduva osoasă; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la mielogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a măduvei osoase; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Studiu al formațiilor celulare din măduva generatoare de țesut sanguin. 2. Radiografie a coloanei vertebrale, după injectarea canalului rahidian cu o substanță de contrast; **-gramă** (v. -gramă), s.f., metodă de determinare cantitativă și calitativă a componentelor celulare din măduva hematopoietică; **-id** (v. -id), adj., aflat în relație cu măduva osoasă; **-limfocit** (v. limfo-, v. -cit), s.n., limfocit de dimensiuni mici, format în măduva osoasă; **-malacie** (v. -malacie), s.f., proces de ramolire a măduvei spinării; **-meningocel** (v. meningo-, v. -cel₂), s.n., tip de meningocel în care măduva spinării și rădăcinile lui sunt incluse în sac; **-meningocistocel** (v. meningo-, v. cisto-, v. -cel₂), s.n., malformație com-

plexă care rezultă din asocierea unui mielocistocel cu un mielomeningocel; ~mer (v. -mer), s.n., segment din măduva spinării; ~monocit (v. mono-, v. -cit), s.n., monocit dezvoltat în măduva oaselor; ~patie (v. -patie), s.f., afecțiune a măduvei spinării; ~plast (v. -plast), s.n., leucocit din măduva oaselor; ~plastic (v. -plastic), adj., referitor la mieloplaste; ~poleză (v. -poieză), s.f., proces de producere a măduvei osoase; ~por (v. -por), s.m., deschidere sau canal în măduva spinării; ~rafie (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a măduvei spinării; ~scleroză (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozare a măduvei osoase sau a măduvei spinării; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a măduvei spinării; ~trop (v. -trop), adj., care are afinitate pentru măduva osoasă sau pentru măduva spinării; *sin.* **mielotrop**; ~tropic (v. -tropic), adj., mielotrop*.

MILIO- „muște, diptere”. ◊ gr. *myia* „muscă” > fr. *mylo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *milio-*. ■ ~fii (v. -fil₁), adj. (despre o floare) polenizat prin intermediul dipterelor; ~pter (v. -pter), adj., cu aripi asemănătoare cu acelea ale muștei.

MILI- „o mie, numeroși”. ◊ lat. *millē* „o mie” > fr. *milli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mili-*. ■ ~pede (v. -ped₂), s.n. pl., miriapode chilognate vegetariene.

MILO- „falcă, maxilar, molar”. ◊ gr. *mylos* „molar, maxilar” > fr. *mylo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *milo-*. ■ ~hioid (v. hio-, v. -id), adj., s.m. (mușchi) care ridică hioidul și care suportă planșeul bucal; ~id (v. -id), adj., în legătură cu molarii; ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la mioliză; ~liză (v. -liză), s.f., defect de structură la suprafața dintelui, care rezultă din lipsa discontinuă a stratului de smalt.

-MIMETIC „care reproduce, care imită”. ◊ gr. *mimetikos* „care imită” > fr. *mimétique*, engl. *-mimetic*, it. *-mimetico*, lat. sav. *-mimeticus* > rom. *-mimetic*.

-MIMIE „imitație, imitare”. ◊ gr. *mimia* „imitare” > fr. *-mimie*, germ. *id.*, engl. *-mimia*, lat. sav. *id.* > rom. *-mimie*.

MIMO- „imitație, imitare, mim, mimică”. ◊ gr. *mimos* „imitator” > fr. *mimo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *mimo-*. ■ ~graf (v. -graf), s.m., autor de mimuri, de comedii populare antice; ~grafie (v. -grafie), s.f., tratat asupra mimicii sau asupra mimurilor; ~logie (v. -logie₁), s.f., arta imitării vocii și a gesturilor.

MINERAL-, v. **MINERALO-**. ■ ~urgie (v. -urgie), s.f., știință care studiază aplicarea cunoștințelor mineralogice în industrie.

MINERALO- „mineral, săruri minerale”. ◊ lat. tz. *mineralē* „mineral” > fr. *minéralo-*, engl. *id.* > rom. *mineralo-*. ■ ~corticoid (v. cortico-, v. -id), adj., s.m. (hormon) secretat de glanda

corticosuprarenală; ~id (v. -id), s.m., mineral de natură organică.

MINUTI- „mic, mărunț”. ◊ lat. *minutus* „mic, mărunț” > fr. *minuti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *minuti-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu flori mărunte; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze mici.

MIO₁- „mușchi, muscular”. ◊ gr. *mys*, *myos* „mușchi” > fr. *myo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mio₁-*. ■ ~atrofie (v. -atrofie), s.f., scădere a volumului unui mușchi, ca urmare a unor tulburări metabolice; ~blast (v. -blast), s.n., celulă a mezenchimului, care produce fibrele musculare striate; ~blastic (v. -blastic), adj., relativ la mioblast; ~card (v. -card), s.n., mușchiul striat al inimii; ~cardie (v. -cardie), s.f., afecțiune cardiacă neinflamatorie și degenerativă, care apare în tulburările generale ale metabolismului; ~cel (v. -cel₂), s.n., hernie musculară; ~cit (v. -cit), s.n., celulă musculară; ~clonie (v. -clonie), s.f., contracție musculară bruscă, involuntară și dezordonată a mușchilor; ~crom (v. -crom), s.n., pigment roșu, prezent în țesutul muscular; ~dynamometru (v. dinamometru), s.n., instrument cu care se măsoară puterea de contracție a unor grupe musculare; ~distonie (v. dis-, v. -tonie), s.f., tulburare a tonicității musculare; ~distrofie (v. dis-, v. -trofie), s.f., degenerescență musculară nutrițională; ~gen (v. -gen₁), s.n., proteină de tipul albuminelor, care se găsește în țesutul muscular; ~genic (v. -genic), adj. 1. Care își are originea în celulele musculare. 2. (Despre un element mezodermic) Care se transformă în fibră musculară; ~genie (v. -genie₁), s.f., proces biologic în urma căruia elementele diferențiate ale mezodermului se transformă în fibre musculare; ~gnat (v. -gnat), s.m., monstru dublu ale cărui capete nu fuzionează decât la mușchi și la piele; ~graf (v. -graf), s.n., aparat utilizat pentru înregistrarea grafică a contracțiilor musculare; ~grafie (v. -grafie), s.f., înregistrare a activității musculare cu ajutorul miografului; ~gramă (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la miograf; ~id (v. -id), adj. 1. Care este asemănător mușchilor sau fibrelor musculare. 2. (Despre o celulă) Care conține în citoplasmă un schelet de miofibrile; ~kinetic (v. -kinetic), adj. (despre un test psihiatric) care constă în trasarea de linii în cele trei planuri ale spațiului, sub controlul vederii, apoi fără acest control; ~lemă (v. -lemă₁), s.f., membrană care acoperă celula musculară; ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la mioliză; ~liză (v. -liză), s.f., proces de distrugere a țesutului muscular; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază natura, structura și funcțiile mușchilor; ~malacie (v. -malacie), s.f., proces de ramolire a mușchilor; ~mer (v. -mer), s.n., segment al sistemului muscular, care corespunde unui metamer, la acraniate și la

pești; **-metrectomie** (v. metr/o₁, v. -ectomie), s.f., operație chirurgicală care constă în extirparea unei tumori benigne uterine și a unei părți din peretele uterin; **-metru** (v. -metru₂), s.n., stratul muscular al uterului; *sin.* **mușchiul uterin**; **-nemă** (v. -nemă), s.f., minusculă fibrilă contractilă, prezentă la protiste; **-neuralgie** (v. nevr/o-, v. -algie), s.f., neuralgie musculară; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a mușchilor; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă care înconjoară nucleul celulei musculare; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de transplant muscular; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie musculară; **-pragie** (v. -pragie), s.f., scădere a aptitudinilor funcționale ale unui organ; **-psihie** (v. -psihie), s.f., asocierea dintre tulburări psihice și manifestări musculare de tipul miocloniilor, tremurărilor, miotoniilor și miopatiilor; *sin.* **miopsihopatie**, **miopsihoză**; **-psihiopatie** (v. psiho-, v. -patie), s.f., miopsihie*; **-psihoză** (v. -psihoză), s.f., miopsihie*; **-rafie** (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a unui mușchi distrus; **-rexă** (v. - rexă), s.f., ruptură musculară; **-ritmie** (v. -ritmie), s.f., mișcare involuntară care constă în deplasarea ritmică și lentă a unor segmente musculare; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces patologic de sclerozare a țesutului muscular; **-spasm** (v. -spasm), s.n., contracție musculară spasmodică; **-stenometru** (v. steno-, v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea și terapeu- de contracție a grupelor musculare; **-terapii** (v. -te- rapie), s.f., metodă terapeutică de remediere a dezechilibrului forțelor musculare prin exerciții de gimnastică; **-tom** (v. -tom), s.n. 1. Instru- ment chirurgical utilizat în miotomie. 2. Parte a unei somite care se diferențiază în mușchi scheletici. 3. Grup muscular inervat pe un singur nerv spinal; **-tomie** (v. -tomie), s.f. 1. Secționare chirurgicală a unui mușchi. 2. Parte a anatomiei care tratează despre disecția muș- chilor; **-tonie** (v. -tonie), s.f., stare patologică manifestată prin tulburări în contracția mușchi- lor; **-tonometru** (v. tono-, v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară tonusul mus- cular; **-trop** (v. -trop), adj., care prezintă afi- nitate pentru țesutul muscular; *sin.* **miotropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., miotrop*.

MIO₂- „mai mic, mai puțin”. \diamond gr. *meion* „mai puțin” > fr. *mio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *miO₂*-. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe mici; **-cen** (v. -cen₁), s.n., adj. 1. S.n. Diviziune a erei terțiare, situată între oligocen și pliocen, caracterizată prin floră și faună asemănătoare celor actuale. 2. Adj. Care se referă la formațiile din această epocă; **-didim** (v. -didim), s.m., monstru dicefalic având un cap mic fuzionat cu occipitalul unui cap de di- mensiuni mari; **-stemon** (v. -stemon), adj.,

care are mai puține stamine decât sepale sau petale.

MIO₃- „șoarece”. \diamond gr. *mys*, *myos* „șoarece” > fr. *myo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *miO₃*-. ■ **-manție** (v. -manție), s.f., divinație după mersul șoarecilor; **-morfe** (v. -morf), s.n. pl., subordn de mamifere rozătoare, având ca reprezentant șoarecele.

MIRI-, v. **MIRIO-**. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu numeroase flori; **-acant** (v. -acant), adj., cu numeroși spini.

MIRIA- „foarte numeros, nenumărat”. \diamond gr. *myrias* „zece mii” > fr. *myria-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *miria-*. ■ **-pode** (v. -pod), s.n. pl., clasă de artropode al căror corp este format din segmente sau din inele și care au mai multe perechi de picioare; **-spor** (v. -spor), adj., cu numeroși spori.

MIRINGO- „țimpan, membrană timpanică”. \diamond lat. *myringa* „țimpan” > fr. *myringo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *miringo-*. ■ **-plastie** (v. -plastie), s.f., reconstituire chirurgicală a membranei timpanice; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chi- rurgicală a timpanului.

MIRIO- „foarte mulți, numeroși”. \diamond gr. *myrios* „foarte numeros” > fr. *myrio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mirio-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., care are numeroase fructe; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze numeroase.

MIRMECO- „furnică, referitor la furnică”. \diamond gr. *myrmex*, *myrmecos* „furnică” > fr. *myrmeco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *myrmeko-* > rom. *mirmeco-*. ■ **-core** (**-chore** și **-hore**) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) ale căror semințe și fructe sunt răspândite prin intermediul furnicilor; **-corie** (**-chorie**) (v. -corie₂), s.f., caracteristică a plan- telor mirmecocore; **-fag** (v. -fag), adj. (despre un organism) care se hrănește cu furnici; **-fil** (v. -fil₁), adj., s.m. și f. 1. Adj. și s.m. și f. (Plantă) în care trăiesc furnici. 2. Adj., s.m. și f. (Animal) care trăiește în furnicare; **-filie** (v. -filie₁), s.f., caracteristică a organismelor mir- mecocore; **-fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care oferă furnicilor hrană și adăpost; **-fitic** (v. -fi- tic), adj., relativ la mirmecofite; **-fob** (v. -fob), adj., care se teme de furnici; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de furnici; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în mirmecologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul științific al furnicilor.

MIRTI- „frunză de mirt, lanceolat”. \diamond lat. *myrtus* „mirt” > fr. *myrti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mirti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., care are forma lanceolată a frunzelor de mirt.

MIS-, v. **MISO-**. ■ **-andrie** (v. -andrie), s.f., repulsie patologică față de bărbați.

MISCO- „peduncul vegetal”. \diamond gr. *miskhos* „pe- dicel” > fr. *misco-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *misco-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., ramificare teratologică a pedicelilor.

MISO₁- (MIZO₁-) „repulsie, aversiune”. ◊ gr. *miseo*, ein „a urî” > fr. *miso*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *miso₁-* și *mizo₁-*. ■ ~**gam** (v. -gam), adj., s.m. și f. 1. S.m. și f. Persoană care se teme de căsătorie. 2. Adj. (Despre o populație) Care, din rațiuni etnice, religioase sau politice, nu se încrucișează cu alte populații; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., aversiune patologică față de căsătorie; ~**gin** (v. -gin), adj., s.m. (bărbat) care manifestă ură față de femei; ~**ginic** (v. -ginic), adj., referitor la misoginie; ~**ginie** (v. -ginie), s.f., repulsie maladivă față de femei; ~**log** (v. -log), s.m. și f., persoană care urăște rațiunea sau raționamentele; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., repulsie morbidă față de rațiune și față de demonstrația logică; ~**pedie** (v. -pedie), s.f., repulsie patologică față de copii.

MISO₂- (MIZO₂-) „murdărie, contaminare”. ◊ gr. *mysos* „murdărie, gunoi” > fr. *myso*-, germ. *id.*, it. *miso*-, engl. *myso* > rom. *miso*- și *mizo₂-*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate pentru murdărie; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de murdărie.

MISTACO- „mustață”. ◊ gr. *mystax*, *mystakos* „mustață, barbă” > fr. *mystaco*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mistaco*-. ■ ~**cete** (v. -cete), s.n. pl., specie de cetacee fără dinți, având ca reprezentant balena.

MIT-, v. **MITO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., nume mitic.

-MITE „filamente, antene”. ◊ gr. *mitos* „fir, filament” > fr. *-mites*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-mite*.

MITILI- „midii, scoici”. ◊ lat. *mytilus* „midie, scoică” > fr. *mytili*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mitili*-. ■ ~**col** (v. -col₁), adj., referitor la creșterea midiilor; ~**cultor** (v. -cultor), s.m. și f., specialist în miticultură; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a acvaculturii care se ocupă cu creșterea midiilor pe lângă țărnișurile stâncoase marine sau oceanice; ~**form** (v. -form), adj., în formă de midie.

MITILO- „midie”. ◊ gr. *mytilos* „scoică” > fr. *mytilo*-, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *mitilo*-. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de midie.

MITO₁- „filament, mitoză, mitotic”. ◊ gr. *mitos* „fir, filament” > fr. *mito*-, lat. sav. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *mito*-. ■ ~**clastic** (v. -clastic), adj. (despre o substanță) care anihilează cursul normal al mitozei; ~**condrie** (v. -condrie), s.f., corpusul granular de dimensiuni mici, constituind partea esențială a condriomului celular; ~**gene** (v. -gene₁), s.n. pl., granule de origine bacteriană, vegetală și animală, capabile să interacționeze cu anumite structuri ale membranei celulare și să inducă mitoză; ~**genetic** (v. -genetic), adj., s.n. (agent) capabil să determine diviziunea celulară mitotică; ~**ribozomi**

(v. ribo-, v. -zom), s.m. pl., ribozomi care asigură translația acidului ribonucleic mesager transcris de acidul dezoxiribonucleic ribozomal, constituiți din două subunități, una mică, având constanta de sedimentare 58S și una mare, cu constanta de sedimentare 80S; ~**ribozomic** (v. ribo-, v. -zomic), adj., referitor la mitoribozomi; ~**spor** (v. -spor), s.m., celulă formată prin diviziune mitotică, fiind capabilă să genereze, fără fecundație, un nou organism; ~**static** (v. -static), adj., s.n. (agent) capabil să blocheze activitatea mitotică.

MITO₂- „legendă, mit, fabulație, mitic, legendar”. ◊ gr. *mythos* „povestire, legendă, fabulă” > fr. *mytho*-, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *mito* > rom. *mito₂-*.

■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de mituri și legende; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la mitogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a miturilor; ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în mitografie; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care cercetează și compară structurile și sensurile miturilor; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., ansamblu de semne arhaice care au o anumită semnificație simbolică, referindu-se la diverse elemente de mit primordial; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în mitologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Ansamblul miturilor și legendelor care aparțin unei civilizații, unui popor sau unei religii. 2. Disciplină care studiază originea, dezvoltarea și semnificațiile miturilor; ~**man** (v. -man₁), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de mitomanie; ~**manie** (v. -manie), s.f., formă de dezechilibru psihic, caracterizată prin tendința maladivă de a denatura adevărul, de a minți; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., stadiul deductiv și predictiv al mitologiei; ~**pee** (v. -pee), s.f., construcție a miturilor; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., aspectul mitomanic al conversiilor somatice, în cadrul manifestărilor de tip isteric; *sin.* **mitoplasticitate**; ~**poetic** (v. -poetic), adj., care generează, care produce mituri; ~**poeză** (v. -poeză), s.f., producerea miturilor; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., sferă spirituală a omeniirii, cuprinzând ipostazele gândirii mitice.

-MIXIE₁ „amestec, amestecare, copulație, fuziune, acuplare”. ◊ gr. *mixis* „amestec, melanj, unire” > fr. *-mixie*, germ. *id.*, engl. *-mixia*, lat. sav. *id.* > rom. *-mixie*.

-MIXIE₂ „mucus, mucozitate, mucilagiu”. ◊ gr. *myxa* „mucus, mucozitate” > fr. *-myxie*, germ. *id.*, lat. sav. *-myxia* > rom. *-mixie₂*.

MIXO₁- „mucus, mucilagiu, mucozitate, mucilagos, gelatinos”. ◊ gr. *myxa* „mucus, mucozitate” > fr. *myxo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mixo₂-*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă mare, poliedrică sau stelată, prezentă în țesutul mucilagos; ~**ctic** (v. -ctic), adj., referitor la mixocite; ~**ficee** (v. -ficee), s.f. pl., clasă de alge albastre microscopice, înrudite cu bacteriile, care

conțin în protoplasmă, alături de clorofilă un pigment albastru; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., încrengătură de organisme saprofite, cu structură simplă și cu unele caracteristici comune plantelor și animalelor, al căror plasmodiu este format dintr-o masă de protoplasmă cu numeroși nuclei; ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de mucus; ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci inferioare, având forma unei mase gelatinoase mobile și înforme și care se hrănesc cu vegetale aflate în putrefacție; ~**pode** (v. -pod), adj., s.n. pl. (protozoare) care se deplasează cu ajutorul pseudopodelor; ~**poietic** (v. -poietic), adj., referitor la mixopoeiază; ~**poieză** (v. -poieză), s.f., secreție de mucus; ~**ree** (v. -ree), s.f., secreție excesivă și mucilaginoasă a intestinului; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., perversiune sexuală care constă în plăcerea de contemplantare a actului sexual; ~**spor** (v. -spor), s.m., corpuscul haploid reproducător, specific mixomicetelor; ~**sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., corp de fructificație, la mixomicete; *sin.* **mixosporangiu**; ~**zom** (v. -zom), s.m., celulă amiboidală haploidă din ciclul evolutiv al mixomicetelor, fiind formată din zoospori care și-au pierdut flagelii.

MIXO₂- „amestec, amestecat, mixt, fuzionat”. ◊ gr. *mixos* „amestecat, mixt” > fr. *mixo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mixo₂*. ■ ~**biotip** (v. bio-, v. -tip), s.n., complex genetic discontinuu care ia naștere în cadrul populației, în calitatea de element fundamental și adaptativ al acesteia, incapabil de a se segrega; ~**biotipic** (v. bio-, v. -tipic), adj., referitor la mixobiotip; ~**chromozom** (v. chromo-, v. -zom), s.m., cromozom rezultat din fuziunea completă a doi cromozomi omologi în profaza meiotică; ~**plasmă** (v. -plasmă) s.f., substanță intercelulară formată la sfârșitul profazei cariocinetice, prin contopirea citoplasmei cu carioplasma; ~**terie** (v. -terie), s.f., figură din artele plastice, reprezentând o combinație între om și animal; ~**trof** (v. -trof), adj. (despre un organism) care se nutrește în două feluri, autotrof și heterotrof sau saprofit și parazit; *sin.* **mixotrofic**; ~**trofic** (v. -trofic), adj., mixotrof; ~**zaur (mixosaur)** (v. -zaur), s.m., reptilă ihtiosauriană din triasic, lungă de peste doi metri și cu botul alungit, în care se găseau numeroși dinți, și cu membrele încă neadaptate pentru înot.

MIZ-, v. **MIZO₁**. ■ ~**antrop** (v. -antrop), s.m. și f., persoană care manifestă aversiune față de oameni; ~**antropic** (v. -antropic), adj., care prezintă mizantropie; ~**antropie** (v. -antropie), s.f., aversiune față de societatea oamenilor.

MIZO₁, v. **MISO₁**.

MIZO₂, v. **MISO₂**.

MIZO₃- „supt, sugere”. ◊ gr. *myzein* „a absorbi, a suga” > fr. *myzo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom.

mizo-. ■ ~**rinci** (v. -rinc), s.m. pl., subgen de țânțari anofelini, agenți ai malariei și ai filariozei.

MNEMO- „memorie, memorare”. ◊ gr. *mneme* „memorie” > fr. *mnemo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mnemo-*. ■ ~**taxie** (v. -taxie), s.f., reacție direcțională la păsări, la care există orientare prin memorare; ~**tehnie** (v. -tehnie), s.f., ansamblu de procedee care ușurează memorarea și reproducerea unor informații; *sin.* **mnemotehnică**, **mnemonică**.

MNEZĂ „memorie, reproducere”. ◊ gr. *mnesis* „memorie” > fr. *mnèse*, germ. *id.* > rom. *mneză*.

MNEZIE „memorie, amintire, reproducere”. ◊ gr. *mnesia* „memorie, amintire” > fr. *mnésie*, germ. *id.*, lat. sav. *mnesia* > rom. *mnezie*.

MOBIL „care se mișcă, mișcător”. ◊ lat. *mobilis* „care se mișcă” > fr. *mobile*, engl. *id.*, germ. *mobil* > rom. *mobil*.

MOBILO- „fluiditate”. ◊ lat. *mobiliis* „care se mișcă” > fr. *mobilo-* > rom. *mobilo-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat cu care se măsoară fluiditatea unui lichid.

MODIOLI- „butucul roții, modiolar”. ◊ lat. *modiolus* „butucul roții” > fr. *modioli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *modioli-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în forma unui butuc de roată.

MODULO- „modulație”. ◊ lat. *modulus* „măsură, cadentă” > fr. *modulo-* > rom. *modulo-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea modulațiilor oscilațiilor armonice.

MOGI- „dificil, cu dificultate”. ◊ gr. *mogis* „greu, anevoios, cu efort” > fr. *mogi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mogi-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., contracție involuntară a mușchilor mâinii după o activitate profesională; *sin.* **crampa scriitorului**; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., dificultate de exprimare verbală.

MOLARI- „molar”. ◊ lat. *molaris* „de moară, care rășnește” > fr. *molari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *molari-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de molar.

MOLI- „moale”. ◊ lat. *mollis* „moale” > fr. *molli-*, lat. sav. *id.* > rom. *moli-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze moi.

MOLISMO- „poluare, poluant”. ◊ gr. *molysma* „pată, murdărie” > fr. *molysmo-* > rom. *molismo-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., frică patologică, fără nici o justificare reală, de a se molipsi de o boală contagioasă; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază problemele legate de poluarea mediului înconjurător.

MOLUSCI- „moluște”. ◊ lat. *molluscus* „moale” > fr. *mollusci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *molusci-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge moluștele; *sin.* **moluscocid**; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de moluscă; ~**vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu moluște.

MOLUSCO- „moluște“. ◇ lat. *molluscus* „moale“ > fr. *mollusco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mollusco-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n., moluscicid*; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu o moluscă; **-ide** (v. -id), s.n. pl., încrengătură de nevertebrate marine, cuprinzând briozoarele și brahiopodele, având în jurul gurii un organ, format din tentacule, numit lofofor.

MON-, v. **MONO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu un singur spin; **-adeif** (v. -adelf), adj. (despre un androceu) care are toate staminele unite prin filamentele lor într-un singur mănunchi; **-andric** (v. -andric), adj., prevăzut cu o singură stamină; **-andrie** (v. -andrie), s.f., condiția de a avea o singură stamină; **-andru** (v. -andru), adj. (despre o floare) care are doar o singură stamină; **-ant** (v. -ant), adj., care are doar o singură floare; **-anter** (v. -anter), adj., care are doar o anteră; **-arh** (v. -arh), adj. (despre un stei) în cadrul căruia se află un singur fascicul protoxilematic; **-odont** (v. -odont), adj., prevăzut cu un singur dinte; **-oflodonte** (v. ofi/o-, v. -odont), adj., s.n. pl. (mamifere) care au doar un singur set de dinți, așa cum sunt cetaceele, sireniienii și edentatele; **-oftalm** (v. -oftalm), adj., s.m. și f. (persoană) care are doar un singur ochi; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., monopsie*; **-oic** (v. -oic), adj., care are flori unisexuate, atât masculine, cât și femele; **-oicodimorfic** (v. oico-, v. di-, v. -morfic), adj., care prezintă monoicodimorfie; **-oicodimorfie** (v. oico-, v. di-, v. -morfie), s.f., autogamie în floarea rămasă închisă; **-onim** (v. -onim), s.n., nume format dintr-un singur termen; **-opsie** (v. -opsie), s.f., malformație congenitală, caracterizată prin prezența unui singur ochi; *sin.* **monoftalmie**; **-orhid** (v. -orhid), adj., care nu are decât un singur testicul; **-orhidie** (v. -orhidie), s.f., malformație genitală constând în prezența unui singur testicul.

MONADI- „monadă, organism unicelular“. ◇ lat. tz. *monas, monadis* „monadă, unitate“ > fr. *monadi-*, engl. *id.* > rom. *monadi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., care este asemănător cu un protozoar flagelat.

MONADO- „monade“. ◇ gr. *monas, monadis* „unitate“ > fr. *monado-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *monado-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., sistem filozofic potrivit căruia universul este compus din monade.

MONILI- „șirag, colier“. ◇ lat. *monile, monilis* „colier, șirag“ > fr. *monili-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *monili-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de șirag de mărgel.

MONO- „unic, singur, singular“. ◇ gr. *monos* „unul singur, unic“ > fr. *mono-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mono-*. ■ **-andrie** (v. -andrie), s.f., formă de căsătorie în care femeia are un singur soț; **-auxotrofic** (v. auxo-, v.

-trofic), adj. (despre un microorganism) care, în urma unei mutații, nu mai poate sintetiza un factor de creștere și care supraviețuiește doar dacă i se asigură factorul de creștere absent; **-bionte** (v. -biont), s.f. pl., plante la care, în ciclul lor evolutiv, gametofitul și sporofitul sunt permanente dependente unul de altul; **-blast** (v. -blast), s.n. 1. Celula de origine a monocitului sanguin. 2. Spor unicelular; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la monoblaste; **-blepsie** (v. -blepsie), s.f., defect al vederii constând în neputința de a vedea clar cu ambii ochi, în timp ce cu fiecare în parte bolnavul vede bine; **-brahie** (v. -brahie), s.f., condiția de a avea un singur braț; **-carp** (v. -carp), adj., s.n. 1. Adj. (Despre o plantă) Care înflorește și fructifică o singură dată în cursul ciclului de dezvoltare. 2. S.n. Fruct format dintr-o singură carpelă; **-carpic** (v. -carpic), adj. 1. Care fructifică doar o singură dată, după care își încheie ciclul de viață. 2. Care prezintă un singur fel de fruct. 3. Care este prevăzut cu o singură carpelă sau care este format dintr-o singură carpelă; **-caziu** (**monochaziu**) (v. -caziu), s.n., inflorescență la care florile se formează într-o singură parte; **-cefal** (v. -cefal), adj. 1. Care are un singur cap. 2. Care are un singur capitol; **-cefalic** (v. -cefalic), adj., monocefal* (1, 2); **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., condiția de a avea un singur cap; **-centric** (v. -centric), adj. 1. (Despre o formațiune anatomică) Care prezintă un singur centru. 2. (Despre un cromozom) Care are un singur centromer; **-cer** (v. -cer₁), adj., care are doar un singur corn; **-cerc** (v. -cerc), adj. (despre un protozoar) care este înzestrat cu un singur flagel; **-ciclic** (v. -ciclic), adj. (Despre un animal) Care prezintă o singură perioadă sexuală pe an. 2. (Despre o plantă) Care are o perioadă de vegetație doar de un singur an; **-cinetic** (v. -cinetic), adj. (despre un fascicul) care este format din particule cu aceeași viteză; **-cit** (v. -cit), s.n., leucocit monocelular de dimensiuni mari, cu o puternică acțiune fagocitară; **-citic** (v. -citic), adj., format dintr-o singură celulă; *sin.* unicelular; **-citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., reducere patologică a numărului de monocite din sânge; **-clin** (v. -clin), adj., s.n. 1. Adj. Care are gineceul și androceul în aceeași floare. 2. S.n. Structură geologică monoclinală, prezentându-se sub forma unor strate succesive cu același sens și cu același unghi de înclinare; **-clinic** (v. -clinic), adj. 1. Cristalizat în forma unei prismă dreptunghiulare oblice. 2. Care are stamine și pistil pe aceeași floare; **-cont** (v. -cont), adj. (despre un organism unicelular) prevăzut cu un singur cil sau flagel; **-crație** (v. -crație), s.f., formă de guvernământ în care puterea aparține unei singure persoane; **-crom** (v. -crom), adj., care are

o singură culoare; *sin.* **monocromatic**; **-cromatic** (v. -cromatic), adj. **1.** Monocrom*. **2.** (Despre un fascicul de raze) Format din radiații cu aceeași monocromie; **-cromic** (v. -cromic), adj., care prezintă monocromie; **-cromie** (v. -cromie), s.f., condiția de a avea o singură culoare; **-cronic** (v. -cronic), adj., care se petrece în același timp; **-cultură** (v. -cultură), s.f., sistem de cultivare pe un teren numai a unei singure plante agricole; **-dactil** (v. -dactil), adj., s.n. (picior) cu un singur deget; **-dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformație congenitală, care constă în prezența unui singur deget la mână sau la picior; **-delf** (v. -delf), adj. (despre un mamifer) care are un singur uter; *sin.* **monodelfic**; **-delfie** (v. -delfie), s.f., condiția de a avea un singur uter; **-dinam** (v. -dinam), adj., care are o stamină mai lungă decât celelalte; *sin.* **monodinamic**; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., monodinam*; **-drom** (v. -drom), adj., referitor la monodromie; **-dromie** (v. -dromie), s.f., funcție a unei variabile complexe care, în fiecare punct al unui domeniu, nu are decât o singură valoare; **-fag** (v. -fag), adj., s.m. și f. (organism) care are ca mod de nutriție monofagia; **-fagie** (v. -fagie), s.f., proprietate a unor paraziți de a se dezvolta pe o singură plantă-gazdă; **-fazie** (v. -fazie), s.f., tulburare a vorbirii în care persoana repetă un singur cuvânt sau o singură propoziție; **-fil** (v. -fil₂), adj., format dintr-o singură frunză; **-filetic** (v. -filetic), adj. (despre un organism) care provine dintr-o singură formă ancestrală; **-fit** (v. -fit), adj. (despre un parazit) care își petrece întreg ciclul evolutiv numai pe o singură specie; *sin.* **monofitic**; **-fitic** (v. -fitic), adj., monofit*; **-fitodont** (v. fit/o-, v. -odont), adj. (despre un animal) care are dinți doar pe un singur rând; **-fobie** (v. -fobie), s.f., stare patologică în care bolnavul se teme de singurătate; **-fonic** (v. -fonic), adj., care are o singură sursă sonoră; **-fonie** (v. -fonie), s.f., însușire de a avea o singură sursă sonoră; **-ftong** (v. -ftong), s.m., sunet care provine din reducerea unui diftong; **-gam** (v. -gam), adj. **1.** Cu flori masculine și femele pe indivizi diferiți. **2.** (Despre oameni) Care nu are decât un singur soț sau o singură soție; **-gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Formă de căsătorie în care un bărbat sau o femeie nu poate avea în același timp decât o singură soție sau un singur soț. **2.** (La animale) Conviețuire a unui mascul cu o singură femele. **3.** Stare a unei plante monogame; **-genetic** (v. -genetic), adj. **1.** Cu descendenți unisexuați. **2.** Care este reprodus pe cale asexuată. **3.** Condiționat de un singur factor genetic; **-geneză** (v. -geneză), s.f. **1.** Înmulțire pe cale asexuată. **2.** Înmulțire directă, fără alternare de generații sexuate și asexuate; **-genic** (v. -genic), adj. **1.** Care este condiționat de o

singură genă. **2.** Care are descendenți unisexuați. **3.** Care este reprodus pe cale asexuată. **4.** (Despre o formă topografică) Produs în întregime în aceleași condiții, fără schimbarea climatului și fără deformații tectonice; **-genie** (v. -genie₁), s.f., condiție ca femelele să producă numai descendenți femeii; **-genopatie** (v. geno₁-, v. -patie), s.f., tulburare condiționată de o singură mutație genică; **-gin** (v. -gin), adj. (despre o floare) cu un singur pistil; *sin.* **monoginic**; **-ginic** (v. -ginic), adj., monogin*; **-ginie** (v. -ginie), s.f., stare a florilor monogine; **-glot** (v. -glot), adj., care cunoaște doar o singură limbă; **-gonie** (v. -gonie), s.f., înmulțire pe cale asexuată; **-gonopore** (v. gono₁-, v. -por), s.n. pl., gen de turbelariate dendrocele; **-grafie** (v. -grafie), s.f., studiu limitat din punct de vedere istoric, geografic sau literar, constând în descrierea unei regiuni, a unei personalități, a unei epoci etc.; **-gramă** (v. -gramă), s.f., semn scris sau gravat, format prin reunirea unor inițiale ale numelui cuiva; **-hemiplegie** (v. hemi-, v. -plegie), s.f., hemiplegie manifestată la o singură parte a corpului; **-id** (v. -id), s.m., mulțime nevidă *M* pe care s-a definit o lege de compoziție, $f: M \times M \rightarrow M$, asociativă și cu element neutru; **-izodizomie** (v. izo-, v. di-, v. -zomie), s.f., absență a unui cromozom și înlocuirea lui cu un izocromozom pentru brațele scurte sau lungi ale cromozomului lipsă; **-izozomie** (v. izo-, v. -zomie), s.f., aneuploidie caracterizată prin absența unei perechi de cromozomi și prin prezența unui izocromozom pentru brațele lungi sau brațele scurte ale unuia dintre cei doi cromozomi absenți; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a unei singure divinități; **-lepsie** (v. -lepsie), s.f., hibridare prin care se transmit urmașului numai caracterele unuia dintre părinți; **-lit** (v. -lit₁), adj., s.n. (monument) construit dintr-un singur bloc de piatră; **-litic** (v. -litic₁), adj., format dintr-un singur bloc de piatră; **-lof** (v. -lof), adj., cu o singură creastă; **-log** (v. -log), s.n. **1.** Scenă dintr-o piesă de teatru în care vorbește un singur personaj. **2.** Vorbire neîntreruptă a cuiva și care nu dă posibilitate de replică; **-mahie** (v. -mahie), s.f. **1.** Luptă între doi oameni. **2.** Duel prevăzut de legile medievale ca probă judiciară; **-man** (v. -man₁), s.m. și f. (persoană) care suferă de monomanie; **-manie** (v. -manie), s.f., stare patologică manifestată prin obsesia unei singure idei; **-mer** (v. -mer) adj., s.m. **1.** Adj. Care este format dintr-o singură parte. **2.** S.m. Moleculă simplă care intră în componența polimerilor; **-meric** (v. -meric), adj. (despre un caracter) care este condiționat de o singură genă sau de o pereche de gene; **-morf** (v. -morf), adj. **1.** (Despre o floare) Care prezintă o singură formă. **2.** (Despre un organism) Care

trece de la un stadiu la altul, fără modificări sau cu schimbări foarte mici. **3.** (Despre o ciupercă) Care prezintă un singur tip de spor; ~**morfic** (v. -morfic), adj. (despre un organism) care are un singur aspect morfologic; ~**morfism** (v. -morfism), s.n., condiție în care toți membrii unei populații au, pe același locus, un singur tip de genă; ~**nemic** (v. -nemic), adj. (despre un cromozom) care, înaintea reduplicării, este constituit dintr-un filament de acid dezoxiribonucleic dublu helix; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie care afectează doar un singur organ sau doar o singură funcție; ~**patofobie** (v. -patofobie), s.f., frică patologică de o anumită maladie, nejustificată prin nici un argument real; ~**petal** (v. -petal), adj. (despre o floare) care are o singură petală; ~**pil** (v. -pil), adj. (despre un edificiu) care are numai o singură poartă; ~**piren** (v. -piren), adj., cu un singur sămbure; ~**placofore** (v. -placofore), s.f. pl., clasă din subîncrângătura conchiferelor, cuprinzând moluște primitive cu corpul acoperit dorsal cu o cochilie formată dintr-o singură placă turtită dorsoventral; ~**planetic** (v. -planetic), adj. (despre un zoospor) care prezintă un singur stadiu de mobilitate; ~**plast** (v. -plast), adj., s.n. (organism) format dintr-o singură celulă; ~**plastic** (v. -plastic), adj., care este format dintr-o singură celulă vegetală sau animală; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a unui singur membru sau a unui grup muscular; ~**pod** (v. -pod), adj., care are un singur picior; ~**podie** (v. -podie), s.f., malformație congenitală care constă în prezența unui singur picior; ~**podiu** (v. -podiu), s.n., tip de ramificație a tulpinei în care axul principal crește continuu; ~**pter** (v. -pter), adj. (despre un edificiu) care este format dintr-un singur șir de coloane; ~**scop** (v. -scop), s.n., tub cu fascicul electronic, utilizat, în televiziune, pentru generarea unui semnal de imagine, corespunzător unei imagini fixe; ~**semie** (v. -semie), s.f., proprietate a cuvintelor care au doar un singur sens; ~**sperm** (v. -sperm), adj. (despre un fruct) care are o singură sămânță; ~**spermie** (v. -spermie), s.f., fecundare a unui ovul de către un singur spermatozoid; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor sporadic provenit fără diviziune redukțională; ~**sporange** (v. -sporange), s.m., sporange care conține un monospor; ~**stei** (v. -stei), s.n., cilindru vegetal central mic; ~**stemon** (v. -stemon), adj. (despre o floare) cu un singur verticil de stamine; ~**stih** (v. -stih), adj. (despre un organ vegetal) așezat pe un singur rând; ~**stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) care nu are decât un stil; ~**stom** (v. -stom), adj. (despre un organism) care are doar un orificiul bucal; ~**telocentric** (v. -telocentric), v. -centric), adj. (despre un cromozom telo-

centric) care înlocuiește într-o celulă un cromozom dintr-o pereche oarecare; ~**telodizomic** (v. -telodizomic), v. -di-, v. -zomic), adj. (despre un individ sau despre o celulă) care are, într-o pereche oarecare, un cromozom normal și un telocentric în locul celuilalt cromozom; ~**telomonoizozomic** (v. -telomonoizozomic), v. -mono-, v. -izo-, v. -zomic), adj. (despre o celulă) în care lipsește o pereche de cromozomi omologi, dar care are în locul lor alți doi cromozomi diferiți, un telocentric pentru unul dintre brațe și un izocromozom pentru celălalt braț; ~**telozom** (v. -telozom), v. -zom), s.m., telocentric prezent într-un singur exemplar; ~**term** (v. -term), adj. (despre un sistem) care nu schimbă căldură decât cu o singură sursă, la o temperatură determinată; sin. monotermic; ~**termic** (v. -termic), adj., monotermic; ~**termie** (v. -termie), s.f., anomalie în termoreglare, care constă în menținerea neschimbată a temperaturii corpului în tot cursul zilei; ~**tip** (v. -tip), adj., făcut dintr-un singur tip sau model; ~**tipic** (v. -tipic), adj. **1.** (Despre o specie) Care este lipsit de variabilitate. **2.** (Despre un gen) Care are doar o singură specie; ~**toc** (v. -toc), adj., cu o singură naștere; ~**top** (v. -top), adj. (despre o specie vegetală) care este originar dintr-un singur loc; sin. **monotopic**; ~**topic** (v. -topic), adj., monotopic; ~**treme** (v. -treme), s.f. pl., ordin de mamifere primitive și ovipare, cu cioc și cu corpul acoperit cu păr și cu țepi, cărora le lipsesc mameloanele, având ca reprezentant ornitorincul; ~**trih** (v. -trih), adj., care are doar un singur fir de păr, cil sau flagel; ~**trof** (v. -trof), adj. **1.** Care are un singur fel de hrănire. **2.** Cu nutriție pe o singură specie-gazdă; ~**trofic** (v. -trofic), adj., care trăiește și care se hrănește cu un singur fel de hrană; ~**troptic** (v. -troptic), adj. **1.** Care vizitează florile unei singure specii vegetale. **2.** Care prezintă adaptabilitate redusă; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unor elemente care au mai multe forme alotropice, de a suferi transformări într-un singur sens; ~**valent** (v. -valent), adj. (despre un element chimic) care are o singură valență; ~**xen** (v. -xen), adj. **1.** (Despre paraziți) Care în ciclul evolutiv nu are nevoie decât de o singură gazdă. **2.** Care crește numai pe o singură plantă-gazdă; sin. **monoxenic**; ~**xenic** (v. -xenic), adj., monoxen* (**2**); ~**xil** (v. -xil), adj., care este făcut dintr-un singur trunchi de copac; sin. **monoxilic**; ~**zigotic** (v. -zigotic), adj. **1.** Dezvoltat dintr-un singur ovul fecundat. **2.** Care prezintă doar un singur zigot; ~**zoic** (v. -zoic), adj. **1.** (Despre un animal) Care duce o viață individuală și izolată. **2.** Care produce numai un singur spozoit; ~**zom (monosom)** (v. -zom), s.m., cromozom al unei perechi oarecare, al cărui omolog este absent; ~**zomie** (v. -zomie), s.f., tip de aneu-

ploidie care constă în lipsa unui cromozom din complementul cromozomial diploid.

MONTI- „munte, montan”. ◊ lat. *mons, montis* „munte” > fr. *monti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *monti-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj. (despre specii vegetale sau animale) care crește pe munți; **~form** (v. -form), adj., în formă de munte.

MORBI- „boală, afecțiune”. ◊ lat. *morbus* „boală” > fr. *morbi-*, engl. *id.* > rom. *morbi-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., care poartă, care transmite o maladie; **~par** (v. -par), adj., care dă naștere unei boli.

MORBILI- „rujeolă, pojar”. ◊ lat. tz. *morbillus* „erupție cutanată, rujeolă” > fr. *morbilli-*, engl. *id.* > rom. *morbilli-*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre erupții cutanate) care se aseamănă cu rujeola.

MORF-, v. **MORFO-**. ■ **~estezie** (v. -estezie), s.f., sensibilitate morfogenetică; **~onim** (v. -onim), s.n., nume care se bazează pe caracterele morfologice ale plantei; **~opsic** (v. -opsic), adj. (despre o halucinație vizuală) în care obiectele și scenele primate sunt percepute ca având modificări bizare și grotesci.

-MORF „cu aspect de, în formă de”. ◊ gr. *morphe* „formă, aspect” > fr. *-morphe*, germ. *-morph*, it. *-morfo*, engl. *-morph*, lat. sav. *-morphus* > rom. *-morf*.

-MORFIC „referitor la formă, formal”. ◊ gr. *morphe* „formă, aspect, înfățișare” > fr. *-morphique*, engl. *-morphy* > rom. *-morfic*.

-MORFIE „configurație, înfățișare, formă, reprezentare”. ◊ gr. *morphe* „formă, aspect” > fr. *-morphie*, germ. *id.*, engl. *-morphy*, lat. sav. *-morphia*, it. *-morfia* > rom. *-morfie*.

-MORFISM „formă, configurație, conformație”. ◊ gr. *morphe* „formă, înfățișare” > fr. *-morphisme*, engl. *-morphism*, it. *-morfismo*, lat. sav. *-morphismus* > rom. *-morfism*.

MORFO- „formă, configurație, structură”. ◊ gr. *morphe* „formă, aspect” > fr. *morpho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *morfo-* > rom. *morfo-*. ■

~cronologie (v. -cronologie), s.f., studiu al evoluției reliefului terestru în timp; **~fii** (v. -fil₂), adj., în formă de frunză; **~filogenetic** (v. filo₂, v. -genetic), adj., relativ la morfologeneză; **~filogeneză** (v. filo₂, v. -geneză), s.f., studiu al genezei variabilității morfologice în cursul filogeniei;

~fiziologie (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază raportul dintre structura celulelor, a țesuturilor sau a organelor și a funcțiilor lor; **~fonologie** (v. fonol-, v. -logie₁), s.f., studiul alternanțelor ca mijloace fonologice cu funcție morfologică; **~gen** (v. -gen₁), adj., care duce la modificarea formei sau a structurii unui organism;

~genetic (v. -genetic), adj., referitor la morfogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Proces de formare și dezvoltare a configurației morfologice a organismelor în cursul ontogenezei. 2. Proces de formare a profilului unui sol sub acțiunea factorilor naturali pedogenetici; **~genie** (v. -genie₁), s.f.

1. Parte a geomorfologiei care se ocupă cu studiul originii formelor de relief. 2. Studiu al adaptărilor morfologice ale plantelor la condițiile mediului lor natural; **~gnozie** (v. -gnozie), s.f., identificarea, numai prin pipăire, a configurației obiectelor; **~grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Ramură a geomorfologiei care se ocupă cu descrierea și clasificarea formelor de relief după aspectul lor exterior. 2. Descriere morfologică și histologică a organelor sau a organismelor; **~gramă** (v. -gramă), s.f., grafic care reprezintă mărimi ale constituției corporale; **~log** (v. -log), s.m. și f., specialist în morfologie; **~logie** (v. -logie), s.f. 1. Disciplină care studiază forma și structura organismelor vegetale și animale. 2. Parte a gramaticii care studiază părțile de vorbire și flexiunea lor; **~metrie** (v. -metrie), s.f. 1. Disciplină care se ocupă cu măsurarea formei oricărui corp natural. 2. Parte a geomorfologiei care se ocupă cu măsurarea dimensiunilor formelor de relief și cu fragmentarea lor orizontală și verticală, în vederea stabilirii legilor lor spațiale; **~nomie** (v. -nomie), s.f., totalitatea legilor de formare a caracterelor morfologice animale sau vegetale; **~patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în morfopatologie; **~patologie** (v. pato-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază forma și structura diferitelor organe în stare patologică; **~plazie** (v. -plazie), s.f., potențialitate morfogenetică a organismelor în curs de dezvoltare; **~psihologie** (v. psiho-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază corespondențele între caracterele morfologice și psihologice ale indivizilor; **~scopie** (v. -scopie), s.f., studiu al aspectului exterior al granulelor care alcătuiesc formațiile geologice; **~tip** (v. -tip), s.n., exemplar tipic al uneia dintre formele speciei polimorfe; **~tropic** (v. -tropic), adj., referitor la morfotropie; **~tropie** (v. -tropie), s.f., totalitatea modificărilor care intervin în forma și dimensiunile unei rețele cristaline, ca urmare a înlocuirii chimice a unei părți din particulele componente.

-MORFOZĂ „formare, dezvoltare, configurație, aspect”. ◊ gr. *morphosis* „formare” > fr. *-morphose*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-morfoză*.

MORI- „mură, agudă”. ◊ lat. *morus* „dud, agudă” > engl. *mor-*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *mor-*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre ascospori, conidii) în forma fructului de dud sau de mur.

MOSCHI- „mosc”. ◊ lat. tz. *moschus* „mosc, mamifer exotic” > fr. *moschi-*, engl. *id.* > rom. *moschi-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre un mamifer) care poartă glande de mosc.

-MOTOR „care stimulează, care mișcă”. ◊ lat. *motor* „care se mișcă” > fr. *-moteur*, engl. *-motor* > rom. *-motor*.

MUCI- „mucus, mucozitate, mucilagii, suc vegetal”. ◊ lat. mucus „secreție nazală” > fr. *muci-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *muci-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., care conține mucilagii; **~form** (v. -form), adj., în formă de mucilagii;

~gen (v. -gen₂), adj., care produce mucus sau care secretă mucus; ~par (v. -par), adj., care produce mucozități sau mucină; ~vor (v. -vor), adj., care se hrănește cu sucuri vegetale.

MUCILAGI- „mucilagii, mucegaiuri”. ◊ lat. tz. *mucilago*, *mucilaginis* „suc mucegăit” > fr. *mucilagi*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mucilagi*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care conține mucegaiuri; ~form (v. -form), adj., în formă de mucilagii; ~gen (v. -gen₂), adj., care secretă mucilagii; *sin.* **mucilagenic**; ~genic (v. -genic), adj., mucilagenic*.

MUCO- „mucozitate, mucus, mucilaginos, mucină”. ◊ lat. *mucus* „mucus, secreție nazală, mucozitate” > fr. *muco-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *muco-*. ■ ~cel (v. -cel₂), s.n., formațiune chistică plină cu mucus, rezultată din închiderea canalelor excretoare ale unor glande mucoase; ~clază (v. -clază), s.f., operație chirurgicală de ridicare a unei suprafețe mucoase; ~id (v. -id), adj., s.f. 1. Adj. Care se aseamănă cu mucina. 2. S.f. Substanță mucoasă din secrețiile glandelor; *sin.* mucoproteidă; ~litic (v. -litic₂), adj., s.n. (substanță) cu acțiune distructivă asupra mucusului bronhic; ~liză (v. -liză), s.f., proces de distrugere a mucusului bronhic; ~metru (v. -metru₂), s.n., acumulare de mucus în cavitatea uterină.

MUCRONI- „vârf ascuțit, mucronat”. ◊ lat. *mucro*, *mucronis* „tâș, ascuțit” > fr. *mucroni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *mucroni-*. ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze ascuțite; ~form (v. -form), adj., în formă de vârf scurt și ascuțit.

MUGILI- „chefali”. ◊ lat. *mugilis* „chefal” > lat. sav. *mugili-*, fr. *id.* > rom. *mugili-*. ■ ~cultură (v. -cultură), s.f., ramură a pisciculturii care se ocupă cu creșterea chefalului; ~forme (v. -form), s.f. pl.; familie de pești teleosteeni marini care au solzi și pe cap, având ca reprezentant chefalul.

MULTI- „mai mulți, mai numeroși”. ◊ lat. *multus* „mult, numeros” > fr. *multi-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *multi-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpini numeroase; ~corn (v. -corn), adj., cu mai multe coarne; ~cuspid (v. -cuspid), adj., cu mai multe vârfuluri; ~fer (v. -fer), adj., care înflorește și care fructifică de mai multe ori; ~fid (v. -fid), adj., divizat într-un număr mai mare de părți sau lobi; ~fior (v. -fior), adj. (despre o plantă) cu mai multe flori; ~form (v. -form), adj., care se prezintă sub diverse forme; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument complex pentru măsurarea de mărimi de specii diferite; ~pară (v. -par), adj., s.f. (femeie) care a născut de mai multe ori; ~ped (v. -ped₂), adj., care are picioare numeroase; ~sperm (v. -sperm), adj. (despre un fruct) care are mai multe semințe; ~valent (v. -valent), adj. 1. Cu mai multe valențe. 2. (Despre meioză) Cu mai mulți cromozomi reuniți; ~valv (v. -valv), adj., cu mai multe valve sau capsule.

MURI- „zid, sept, perete”. ◊ lat. *murus* „zid, perete” > fr. *muri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *muri-*. ■ ~col (v. -col₁), adj., care crește pe ziduri; ~form (v. -form), adj. 1. (Despre un țesut medular) De forma unui zid. 2. (Despre conidii) Cu septe longitudinale și transversale, astfel așezate încât seamănă cu un zid de cărămidă.

MUSCI- „muscă”. ◊ lat. *musca* „muscă” > fr. *musci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *musci-*. ■ ~form (v. -form), adj., cu aspect de muscă; ~vor (v. -vor), adj., care se hrănește cu muște. **MUSCI₂-** „briofite, mușchi”. ◊ lat. *muscus* „mușchi vegetal” > fr. *musci-*, engl. *id.* > rom. *musci₂-*. ■ ~col (v. -col₁), adj. (despre ciuperci) care parazitează mușchii de pe pomi.

MUSO- „șoarece”. ◊ gr. *mys* „șoarece” > fr. *muso-*, engl. *id.* > rom. *muso-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă irațională, nejustificată, de șoareci.

MUSTI- „must”. ◊ lat. *mustum* „must” > fr. *musti-* > rom. *musti-*. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară densitatea și procentul de zahăr din must.

MUTA- „mutație”. ◊ lat. *muto*, *mutare* „a muta, a schimba” > fr. *muta-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *muta-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., s.m. (agent) care produce o mutație genetică; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la mutație genetică; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de modificare a materialului genetic, datorită unui agent mutagen.

MUZEO- „muzeu, muzeal”. ◊ gr. *mouseion* „templu al muzelor” > fr. *muséo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *muzeo-*. ■ ~graf (v. -graf), s.m. și f., specialist în muzeografie; ~grafie (v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu descrierea, organizarea și istoria muzeelor; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în muzeologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul organizării muzeelor, al păstrării și prezentării exponatelor într-un muzeu; *sin.* **muzeistică**.

MUZICO- „melodie, muzică”. ◊ gr. *mousike* „muzică” > fr. *musico-*, it. *id.*, germ. *musiko-* > rom. *muzico-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj. (despre un atac epileptic) care este precedat în mod caracteristic de o aură sonoră, având caracter polimorf, nespecific; ~graf (v. -graf), s.m. și f., specialist în muzicografie; ~grafie (v. -grafie), s.f., totalitate a studiilor care se ocupă cu muzica; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în muzicologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază istoria, estetica și teoria muzicii; ~man (v. -man₁), s.m. și f., persoană pasionată de muzică; ~manie (v. -manie), s.f., pasiune exagerată pentru muzică; ~tecă (v. -tecă), s.f., colecție de piese muzicale; ~terapie (v. -terapie), s.f., utilizarea audițiilor muzicale în scop terapeutic.

MUZIE „melodie, muzică”. ◊ gr. *mousia* „muzică” > fr. *-musie*, germ. *id.* > rom. *-muzie*.

NAMATO- „pârâu”. ◊ gr. *nama*, *namatos* „izvor, pârâu” > fr. *namato*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *namato-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f.pl., plante care cresc în pâraie.

NAN-, v. **NANO-**. ■ **-andric** (v. -andric), adj., nanandru*; **-andru** (v. -andru), adj., cu anteridii situate pe filamente scurte; *sin.* **nanandric**; **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., malformație congenitală în care globul ocular, orbita și figura palpebrală sunt anormal de mici.

-NANIE „infantilism”. ◊ gr. *nanos* „mic, pitic” > fr. *-nanie*, germ. *id.*, lat. sav. *-nania* > rom. *-nanie*.

NANO- „mic, minuscul, nedezvoltat, scurt”. ◊ gr. *nanos* „pitic, mic” > fr. *nano-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nano-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe mici; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă nanocefalie; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., dezvoltare insuficientă a craniului și a creierului; **-cormie** (v. -cormie), s.f., anomalie caracterizată prin dimensiunile foarte reduse ale corpului uman; **-fanerofite** (v. fanero-, v. -fit), s.f.pl., fanerofite cuprinzând arbuști și tufișuri, cu mugurii de reinnoire situați deasupra solului; **-mel** (v. -mel₁), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă nanomelie; **-melie** (v. -melie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin creșterea insuficientă a unuia sau a mai multor membre; **-somie** (v. -somie), s.f., malformație care se caracterizează prin creșterea insuficientă în înălțime; *sin.* **nanism hipofizar**.

NAO- „templu, clădire sacră”. ◊ gr. *naos* „templu” > fr. *nao-*, engl. *id.* > rom. *nao-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul templelor și al clădirilor sacre.

NAPI- „nap”. ◊ lat. *napus* „nap” > fr. *napi-*, engl. *id.* > rom. *napi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de nap.

NARATO- „narațiune, narare”. ◊ lat. *narratus* „povestit, narat” > fr. *narrato-* > rom. *narato-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studierea mecanismelor și structurilor narațiunii.

NARCO- „toropeală, narcoză, somn, somnolență, narcotic”. ◊ gr. *narke* „somn, toropeală” > fr. *narco-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *narko-*, lat. sav. *narco-* > rom. *narco-*. ■ **-biotic** (v. -biotic), adj., referitor la narcobioză; **-bioză** (v. -bioză), s.f., diminuare a funcțiilor vitale ale organismului uman sub acțiunea substanțelor narcotice; **-hipnie** (v. -hipnie), s.f., sugestie hipnotică făcută în timp ce bolnavul este sub influența unui hipnagog; **-lepsie** (v. -lepsie), s.f., maladie

provocată de tulburări neuropsihice, a cărei caracteristică principală este tendința morbidă pentru somn; **-leptic** (v. -leptic), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de narcolepsie; **-man** (v. -man₁), s.m. și f. (persoană) care suferă de narcomanie; **-manie** (v. -manie), s.f., deprindere morbidă de a administra narcotice; **-terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu de tratare a maladiilor prin somn; *sin.* **somnoterapie**; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la narcotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., capacitate a unor organisme de a efectua mișcări orientate, pozitive și negative, față de o sursă de substanțe narcotice.

-NARCOZĂ „somn, anestezie”. ◊ gr. *narkosis* „amorțire, adormire” > fr. *-narcose*, germ. *-narkose* > rom. *-narcoză*.

NARI- „nară”. ◊ lat. *naris* „nară” > fr. *nari-*, engl. *id.* > rom. *nari-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de nară.

-NASTIE „mișcare, schimbare”. ◊ gr. *nastos* „presat, apăsător” > fr. *-nastie*, germ. *id.*, engl. *-nasty*, lat. sav. *-nastia* > rom. *-nastie*.

NATURO- „factori naturali”. ◊ lat. *natura* „natură” > engl. *natur-* > rom. *natur-*. ■ **-patie** (v. -patie), s.f., naturoterapie*; **-terapie** (v. -terapie), s.f., procedeu de tratare a bolilor prin valorificarea remediilor naturale ca apa, aerul, soarele etc.; *sin.* **naturopatie, naturism**.

NAU- „călătorie pe mare, transport”. ◊ gr. *naus* „navă, vas” > fr. *nau-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nau-*. ■ **-patie** (v. -patie), s.f. 1. Stare patologică întâlnită în cursul călătoriilor pe mare și care se manifestă prin amețeală, dureri de cap, paloare etc. 2. Dezechilibru vagotonic provocat de transportul animalelor cu vaporul, cu autovehiculele etc., condiționând slăbirea sau scăderea producției.

-NAUT „navigator, explorator”. ◊ gr. *nautes* „marinar, navigator” > fr. *-naute*, germ. *-naut*, engl. *id.* > rom. *-naut*.

NAUTI- „luntre mică, nacelă”. ◊ lat. *nauta* „corăbier, luntraș” > engl. *nauti-*, lat. sav. *id.* > rom. *nauti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de luntre mică.

-NAUTIC „care navighează, care explorează”. ◊ gr. *nautikos* „de navigație, naval” > fr. *-nautique*, germ. *-nautisch* > rom. *-nautic*.

NAUITILO- „nautil, moluscă cefalopodă”. ◊ gr. *nautilus* „marinar, navigator” > fr. *nautilo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nautilo-*. ■ **-ide** (v. -id), s.n. pl., ordin de cefalopode fosile și actuale, apărute în paleozoic, cu cochilia spiralată și compartimentată, având ca tip nautilul.

NAUTO- „care plutește”. ◊ gr. *nautes* „matelot, călător” > fr. *nauto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nauto-*. ■ **-hidrocore** (v. hidro-, v. -cor), s.f.pl., plante hidrocore plutitoare.

NAVI- „navă, vapor”. ◊ lat. *navis* „corabie, vas” > fr. *navi-*, engl. *id.* > rom. *navi-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., instrument marinăresc cu care se calculează unghiul de derivă și viteza față de sol; **-sferă** (v. -sferă), s.f., instrument în formă de sferă cu ajutorul căruia se identifică astrii.

NAVICULI- „nacelă, luntriță”. ◊ lat. *navicula* „luntre mică, luntriță” > fr. *naviculi-*, lat. sav. *id.* > rom. *naviculi-*. ■ **-form** (v. -form), adj. 1. În formă de nacelă sau de luntriță. 2. (Despre bractee și valve) Scobit în interior și carenat pe dos.

NE-, v. **NEO-**. ■ **-antrop** (v. -antrop), s.m., neoantrop*; **-onim** (v. -onim), s.n., nume nou care înlocuiește pe cel vechi, devenit impropriu, în nomenclatura botanică; **-ontologie** (v. onto-, v. -logie), s.f., ramură a embriologiei care studiază ciclurile de viață ale organismelor actuale; **-oramă** (v. -oramă), s.f., reprezentare interioară panoramică pe o suprafață cilindrică, cel ce privește fiind situat în centrul cilindrului.

NECR-, v. **NECRO-**. ■ **-opsie** (v. -opsie), s.f., disecție și examinare a unui cadavru pentru stabilirea cauzei morții.

NECRO- „moarte, mortificare, cadavru, necrozare”. ◊ gr. *nekros* „moarte, cadavru” > fr. *necro-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *nekro-* > rom. *necro-*. ■ **-biotic** (v. -biotic), adj., referitor la necrobioză; **-bioză** (v. -bioză), s.f., proces de necrozare care apare ca urmare a unor leziuni distrofice; **-cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., ansamblu al organismelor moarte de pe fundul mărilor sau lacurilor; **-cist** (v. -cist), s.n., celulă moartă; **-fag** (v. -fag), adj. s.m. (animal) care se hrănește cu corpurile organismelor moarte; **-fagie** (v. -fagie), s.f. 1. Caracteristică a unor animale de a se hrăni cu cadavre. 2. Tendință morbidă a unor alienați de a consuma carne cadaverică; **-fii** (v. -fii), adj., s.m. (persoană) care suferă de necrofilie; **-filie** (v. -filie), s.f. 1. Perversiune sexuală care constă în practicarea actului copulativ pe cadavre. 2. Dorință patologică de a manipula, de a privi sau de a fi în apropierea cadavrelor; **-fite** (v. -fite), adj., s.f.pl. (ciuperci) care se hrănesc saprofit pe țesuturile gazdei omorâte în prealabil cu ajutorul unor enzime; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de necrofobie; **-fobie** (v. -fobie), s.f. 1. Teamă patologică de cadavre, de cimitire, de morți. 2. Teamă morbidă de moarte; **-for** (v. -for), s.m., gen de insecte coleoptere care se hrănesc cu cadavre; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre ciuperci parazite) care se naște pe o plantă moartă; **-latrie** (v. -latrie), s.f., cult patologic pentru

morți; **-latru** (v. -latru), s.m. și f., persoană care are un cult exagerat al morților; **-litic** (v. -litic₂), adj., care se referă la necroliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a unui țesut care a suferit un proces de necrozare; **-logie** (v. -logie₁), s.f., listă de oameni de seamă, morți într-o perioadă de timp; **-manie** (v. -manie), s.f., preocupare morbidă pentru moarte, pentru morți; **-mant** (v. -mant), s.m. și f., persoană care practică necromanția; **-mantie** (v. -mantie), s.f., practică magică, constând în invocarea spiritelor morților, în vederea aflării viitorului; **-patie** (v. -patie), s.f., predispoziție organică antrenând necrozare succesivă în diverse organe; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasmă inactivă, omoloagă celei din sămânța moartă; **-plast** (v. -plast), s.n., protoplast care a suferit leziuni grave, urmate de moartea acestuia; **-plastic** (v. -plastic), adj., referitor la necroplaste; **-spermie** (v. -spermie), s.f., apariție în lichidul spermatic a spermatozoizilor morți; **-taxie** (v. -taxie), s.f., migrarea chemotactică a celulelor fagocitare în direcția unui focar tisular necrotic; **-tip** (v. -tip), s.n., formă biologică, în prezent stinsă și existentă numai formal; **-tomie** (v. -tomie), s.f., îndepărtare pe cale chirurgicală a unui țesut osos atins de necroză; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un microorganism) care continuă să se hrănească în interiorul celulelor necrozate; *sin.* **necrotrofic**; **-trofic** (v. -trofic), adj., necrotrof*; **-zoospermie** (v. zoo-, v. -spermie), s.f., prezența în lichidul spermatic a spermatozoizilor morți.

-NECROZĂ „putrefacție, mortificare”. ◊ gr. *nekrosis* „moarte, mortificare” > fr. *-nécrose*, engl. *id.*, germ. *-nekrose* > rom. *-necroză*.

NECTARI- „nectar”. ◊ lat. *nectar, nectaris* „nectar” > fr. *nectari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nectari-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care secretă nectar; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de nectar; **-vor** (v. -vor), adj. (despre insecte) care se hrănește cu nectar.

NECTARO- „nectar, nectarină”. ◊ gr. *nektar* „nectar” > fr. *nectaro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nectaro-*. ■ **-stegii** (v. -stegiu), s.n. pl., peri care acoperă nectarinele, apărând nectarul de ploaie, dar permițând accesul insectelor vizitatoare; **-stigmă** (v. -stigmă), s.f., pată sau presiune care indică prezența glandelor nectarifere; **-tecă** (v. -tecă), s.f., recipient vegetal pentru nectarul care se scurge din glandele nectarifere.

-NECTE „care plutesc, înotătoare”. ◊ gr. *nektes* „înotător” > fr. *-nectes*, lat. sav. *-nectae* > rom. *-necte*.

NECTO- „care înoată, înotător”. ◊ gr. *nektós* „înotător, care înoată” > fr. *necto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *necto-*. ■ **-cer** (v. -cer₁), adj. (despre crustacee) care înoată cu antenele;

~fiză (v. -fiză), s.f., vezica înotătoare a peștilor; ~pod (v. -pod), adj., s.n. 1. Adj. Care este înzestrat cu picioare pentru înot. 2. S.n. Apendice sau limb specializat pentru înot, la moluște.

~NEFĂ „nor, nebulozitate”. ◊ gr. *nephos* „nor” > fr. *-nèphe*, germ. *id.* > rom. *-nefă*.

NEFELO- „nor, nebulozitate, emulsie”. ◊ gr. *nephele* „nor” > fr. *néphélo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *nefelo-* > rom. *nefelo-*. ■ ~id (v. -id), adj. (despre un strat de apă tulbure) care se deplasează pe fundul marin sau oceanic, sub efectul propriei densități; ~manție (v. -manție), s.f., arta de a prezice viitorul prin observarea norilor; ~metrie (v. -metrie), s.f., metodă de determinare a concentrației unei emulsii; ~metru (v. -metru), s.n., instrument utilizat în nefelometrie, pentru determinarea concentrației emulsiilor; ~sferă (v. -sferă), s.f., învelișul de nori care înconjoară Terra.

NEFO- „nori, nebulozitate”. ◊ gr. *nephos* „nor, ceață” > fr. *népho-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *nefo-*. ■ ~gen (v. -gen), adj., care produce nebulozitate; ~logie (v. -logie), s.f., ramură a meteorologiei care tratează despre nori; ~metru (v. -metru), s.n., instrument meteorologic cu care se măsoară gradul de acoperire a cerului cu nori; ~scop (v. -scop), s.n., aparat meteorologic cu ajutorul căruia se determină viteza și direcția de deplasare a norilor.

NEFR-, v. NEFRO-. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere a rinichilor; *sin. nefrodinie*; ~ectazie (v. -ectazie), s.f., distensie a rinichilor; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unui rinichi; ~odinie (v. -odinie), s.f., nefralgie*.

NEFRO- „rinichi, urinar, renal”. ◊ gr. *nephros* „rinichi” > fr. *néphro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *nefro-*, lat. sav. *nephro-* > rom. *nefro-*. ■ ~angioscleroză (v. angio-, v. -scleroză), s.f., angioscleroză renală; ~cel (v. -cel), s.n., hernie a rinichilor; ~distrofie (v. dis-, v. -trofie), s.f., leziune degenerativă a rinichilor, fără inflamare; ~gen (v. -gen), adj. 1. Care produce țesut renal. 2. De origine renală; ~genic (v. -genic), adj., nefrogen (1, 2); ~grafie (v. -grafie), s.f., radiografie a rinichilor cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~gramă (v. -gramă), s.f., imagine radiologică a parenchimului renal; ~id (v. -id), adj., s.f. 1. Adj. Care are forma unui rinichi. 2. S.f. Curbă plană având conturul unui rinichi; ~lit (v. -lit), s.n., calcul renal; ~litic (v. -litic), adj., referitor la nefroliză; ~litomie (v. lito-, v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui rinichi în vederea extragerii calculilor; ~liză (v. -liză), s.f., eliberare chirurgicală a rinichiului și rezecția straturilor celulare; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în nefrologie; ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul rinichilor; ~malacie (v. -malacie), s.f., ramolisment al rini-

chilor; ~megalie (v. -megalie), s.f., hipertrofie renală; ~mer (v. -mer), s.n., masă celulară intermediară; ~nevroză (v. -nevroză), s.f., tulburare urinară de origine nervoasă; ~omentopexie (v. omento-, v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a unui ligament epiploic la rinichi, pentru ameliorarea vascularizației acestuia; ~pat (v. -pat), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de nefropatie; ~patie (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile de rinichi; ~pexie (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a rinichilor; ~pielolitomie (v. pielo-, v. lito-, v. -tomie), s.f., operație de extragere a calculilor dintr-un rinichi printr-o incizie a bazinetului și a parenchimului renal; ~pioză (v. -pioză), s.f., supurație a rinichiului; ~plegie (v. -plegie), s.f., suprimare a excreției renale; ~por (v. -por), s.m., deschidere externă a nefridiei; *sin. nefridiopor*; ~ptoză (v. -ptoză), s.f., deplasare a unui rinichi; ~rafie (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de sutură a unui rinichi; ~ragie (v. -ragie), s.f., hemoragie renală; ~scleroză (v. -scleroză) s.f., maladie renală datorată sclerozării arterelor renale mici și mijlocii; ~stom (v. -stom), s.n., deschidere a tubului nefridial în cavitatea corpului; ~stomie (v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de abateri în exterior a urinei din cavitățile renale; ~tom (v. -tom), s.n., masă nesegmentată de mezoderm care leagă somitele cu mezodermul lateral; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a rinichiului; ~tomografie (v. tomo-, v. -grafie), s.f., tomografie a rinichilor, realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~ureterectomie (v. uretero-, v. -ectomie), s.f., ablațiune chirurgicală într-un singur bloc al rinichiului împreună cu ureterul respectiv.

~NEFROZĂ „afecțiune renală”. ◊ gr. *nephros* „rinichi” > fr. *néphrose*, germ. *id.* > rom. *-nefroză*.

NEMA- „fir, filament”. ◊ gr. *nema* „fir, filament” > fr. *néma-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nema-*. ■ ~teciu (v. -teciu), s.n., excrescență care conține organe de fructificație, la alge.

NEMAT-, v. NEMATO-. ■ ~elminți (v. -elminți), s.m. pl., încrengătură de viermi cilindrici nesegmențati, de formă alungită, care trăiesc în ape, pe pământ și ca paraziți; ~ode (v. -od), s.n. pl., clasă de viermi paraziți, care au în partea din față o gură aparentă.

NEMATO- „fir, filament, filamentos”. ◊ gr. *nema*, *nematos* „fir, filament” > fr. *némato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nemato-*. ■ ~blaste (v. -blast), s.n. pl., plastide filiforme din citoplasmă; *sin. nematoplaste*; ~blastic (v. -blastic), adj., cu o structură caracteristică rocilor metamorfice; ~caul (v. -caul), adj., cu tulpină filamentoasă; ~cer (v. -cer), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care are antene filiforme. 2. S.f. pl. Familie de insecte lepidoptere, cu antene filiforme; ~cist (v. -cist), s.n., vezicula urticantă a celerentara-

telor; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze filamentoase; ~**for** (v. -for), s.m., polip minuscul apărător, prezent în coloniile de hidrozoare; ~**id** (v. -id), adj., s.n. pl. 1. De forma unui fir sau filament. 2. S.n. pl. Ordin de helminți paraziți, în formă de filament, lipsiți de circulație și de respirație, având un intestin deschis la cele două extremități; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul paraziților nematozi, întâlniți la om sau la animale; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., nematoblaste*; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., extremitatea globuloasă a tentaculelor anumitor actinii; ~**sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., tip de zoosporange separat de restul filamentului printr-o membrană transversală.

-**NEMĂ** „fir, filament”. ◊ gr. *nema* „filament, fir” > fr. *-néma* și *-nème*, engl. *-nema*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *-nemă*.

-**NEMIC** „filamentos, cu filament”. ◊ gr. *nema* „fir, filament” > fr. *-némique*, engl. *-nemic* > rom. *-nemic*.

-**NEMIE** „răspândire, distribuție”. ◊ gr. *nemein* „a distribui” > fr. *-némie*, engl. *-nemy* > rom. *-nemie*.

NEMO₁- „fir, filament”. ◊ gr. *nema* „fir, filament” > fr. *némo-*, engl. *id.* > rom. *nemo-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., embrion filiform, specific mușchilor; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la nemoblaste; ~**cefal** (v. -cefal), adj., cu capul filiform; ~**cer** (v. -cer₁), adj., cu antene filiforme; ~**gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilare filiforme; ~**pter** (v. -pter), adj., cu aripi filiforme; ~**zom** (v. -zom), adj., cu corpul filiform.

NEMO₂- „pădure, livadă”. ◊ gr. *nemos* „pădure, codru” > fr. *némo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nemo*₂-. ■ ~**fil** (v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește în păduri sau livezi; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate a unor organisme pentru păduri și poieni.

NEO- „recent, nou, tânăr, imatur”. ◊ gr. *neos* „nou” > fr. *néo-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *neo-*. ■ ~**antrop** (v. -antrop), s.m., denumire dată omului fosil asemănător celui actual; *sin.* neantrop; ~**artroză** (v. -artroză), s.f. 1. Articulație nou creată între două extremități osoase. 2. Articulație recent creată prin artroplastie într-o anchiloză osoasă; ~**biogenetic** (v. bio-, v. -genetic), adj., relativ la neobiogenează; ~**biogenează** (v. bio-, v. -genează), s.f., ipoteză conform căreia viața a apărut de mai multe ori pe Pământ; ~**blaste** (v. -blast), s.n. pl., celule nediferențiate care, la anumite organisme animale (planarii, anelide), asigură reconstituirea părților amputate accidentale; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la neoblaste; ~**centromer** (v. centro-, v. -mer), s.n., regiune cromozomială care îndeplinește, parțial, funcțiile centromerului; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă de formație recentă; ~**citemie** (v. cit/o-, v. -emie), s.f., apariție a neocitelor în

sânge; ~**cotii** (v. -cotii), s.n., cavitate cotiloidiană în luxația congenitală a șoldului; ~**echinorinc** (v. echino-, v. -rinc), s.m., vierme parazit în intestinul peștilor dulcicoli, prevăzut, anterior, cu o mică trompă evaginabilă, înzestrată cu 6 rânduri de câte 3 cârlige, cu vârful îndreptat înapoi; ~**ecologie** (v. eco₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază ecosistemele din perioada actuală; ~**fil** (v. -fil₁), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă neofilie; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate excesivă pentru tot ceea ce este nou; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante antropocore înțetătenite pe alte continente și în timpuri mai recente; ~**fitic** (v. -fitic), adj., s.n. 1. Adj. Care face parte din neofitic. 2. S.n. Eră florală din cretacic și postcretacic; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tot ceea ce este nou; ~**gee** (v. -gee), s.f., arie zoogeografică, cuprinzând regiunea neotropicală; ~**gen** (v. -gen₁), adj., s.n. 1. Adj. Care aparține neogenului. 2. S.n. A doua perioadă a neozoicului; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la neogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de diferențiere a unor noi structuri și țesuturi; ~**glicogenetic** (v. glico-, v. -genetic), adj., referitor la neoglicogenează; ~**glicogenează** (v. glico-, v. -geneză), s.f., formare de glucoză din proteine sau lipide; ~**idă** (v. -id), s.f., curbă plană obținută dintr-o curbă dată, cu ajutorul unui punct fix și al unei secante care se rotește sprijinindu-se pe punctul fix; *sin.* **spirală lui Arhimede**; ~**litic** (v. -litic₁), adj., s.n. 1. Adj. Care aparține neoliticului. 2. S.n. Epoca pietrei lustruite; ~**log** (v. -log), s.m. și f., persoană care utilizează frecvent neologisme; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., suma procedeelelor interne și externe de îmbogățire a vocabularului cu cuvinte și cu sensuri noi; ~**morf** (v. -morf), adj. 1. Cu înfățișare nouă sau cu caractere noi. 2. (Despre un caracter morfologic) Care apare recent într-un filum oarecare, fiind condiționat de o mutație genică; ~**morfic** (v. -morfic), adj., referitor la neomorfie; ~**morfie** (v. -morfie), s.f., apariție la hibridii din prima generație a unor caractere noi, deosebite de cele ale părinților; ~**morfism** (v. -morfism), s.n., apariția unor noi formații care modifică forma vechiului organ; ~**morfofen** (v. morfo-, v. -gen₁), adj. (despre un factor biologic) care produce neomorfoze; *sin.* **neomorfofenic**; ~**morfofenic** (v. morfo-, v. -genic), adj., neomorfofenic*; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f. 1. Regenerare a țesuturilor sau organelor distruse. 2. Regenerare a unui organ într-o formă nouă și neobișnuită; ~**ontologie** (v. onto-, v. -logie₁), s.f., studiul organismelor actuale, în opoziție cu paleontologia; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie recentă; ~**pitec** (v. -pitec), s.m., specie de maimuță fosilă, de la începutul erei terțiare; ~**plasm** (v. -plasm), s.n. țesut de neoformație, rezultat din proliferarea patologică a celulelor; *sin.* **neoplas-**

mă; **~plasmă** (v. -plasmă), s.f., neoplasm*;
~plastie (v. -plastie), s.f., restaurare chirurgicală, prin autoplastie, a țesuturilor distruse; **~plazie** (v. -plazie), s.f., proces patologic de formare a unui țesut nou, printr-o înmulțire excesivă a celulelor;
~ptere (v. -pter), s.f. pl., diviziune a pterigotelor, cuprinzând insectele cu aripi: plecopterele, ortopterele, dermapterele, izopterele, heteropterele etc.; **~stomie** (v. -stomie), s.f., anastomoză a unui canal natural într-un organ alăturat; **~tenie** (v. -tenie), s.f., fenomen de persistență a caracterelor larvare în starea de adult; **~tip** (v. -tip), s.n., exemplar botanic care înlocuiește tipul pierdut sau distrus, colectat de pe locul clasic;
~tropic (v. -tropic), adj. (despre o plantă) care provine din regiunea tropicală a Americii de Sud și Mijlocii; **~zoic** (v. -zoic), adj., s.n. 1. Adj. Care aparține neozoicului. 2. S.n. Ultima eră geologică, continuând de la sfârșitul mezozoicului până astăzi, cuprinzând perioadele paleogenă, neogenă și cuaternară; *sin. Cainozoic, cenozoic*;
~zom (v. -zom), s.m., precursor al ribozomului;
~zomic (v. -zomic), adj., referitor la neozomi.
-NERITIC „referitor la cochilii, de cochilii”. ◊ gr. *nerite* „cochilie, scoică” > fr. *-néritique*, engl. *-neritic*, germ. *-neritisch* > rom. *-neritic*.
NERITO- „scoici, cochilii”. ◊ gr. *nerite* „cochilie” > fr. *nérito-*, lat. sav. *id.* > rom. *nerito-*. ■
~pelagic (v. -pelagic), adj. (despre un organism marin) care trăiește în apropierea țărmlui marin și oceanic.
-NERV „nervură, nervație”. ◊ lat. *nervus* „mușchi, tendon, coardă, nerv” > fr. *-nerve*, lat. sav. *-nervis* > rom. *-nerv*.
NERVI- „nervură”. ◊ lat. *nervus* „ligament, tendon, nerv” > fr. *nervi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nervi-*. ■ **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze prevăzute cu nervuri; **~form** (v. -form), adj., în formă de nerv; **~motor** (v. -motor), adj., care produce motricitate.
NESIDIO- „insulele Langerhans, celule insulare”. ◊ gr. *nesidion* „insuliță” > engl. *nesidio-*, lat. sav. *id.* > rom. *nesidio-*. ■ **~blast** (v. -blast), s.n., celulă din insulele Langerhans ale pancreasului; **~blastic** (v. -blastic), adj., referitor la nesidioblaste.
NESO- „insulă, insular”. ◊ gr. *nesos* „insulă” > engl. *neso-*, lat. sav. *id.* > rom. *neso-*. ■ **~fil** (v. -fil), adj. (despre o plantă) care crește pe insule, care preferă insulele.
NEST-, v. **NESTO-**. ■ **~iatrie** (v. -iatrie), s.f., nestoterapie*.
NESTO- „post, abinență”. ◊ gr. *nestis* „post, abinență” > fr. *nésto-*, engl. *id.* > rom. *nesto-*. ■ **~terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical prin cură de foame sau restricție substanțială a alimentației; *sin. nestiatrice*.
NEUR-, v. **NEURO-**. ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a unui nerv pe o anumită întindere;

~odonie (v. -odonie), s.f., durere resimțită pe traiectul unui nerv senzitiv sau al ramificațiilor sale; **~onichie** (v. -onichie), s.f., modificări distrofice ale unghiilor, care apar în cursul unor boli neuroase.

-NEURĂ „nervi, inervație”. ◊ gr. *neuron* „coardă, nerv” > fr. *-neure*, lat. sav. *-neura* > rom. *-neură*.
NEURI- (**NEVRI-**) „nervi, celule nervgase”. ◊ gr. *neuron* „nerv” > fr. *neur-* și *névri-*, germ. *neur-*, engl. *id.* > rom. *neur-* și *nevri-*. ■ **~crinie** (v. -crinie), s.f., activitate endocrină a celulelor neuroase; **~lemă** (**nevrilemă**) (v. -lemă), s.f., țesut conjunctiv fascicular care învelește nervii la exterior; *sin. nevriem*.

-NEURIE „sistem nervos”. ◊ gr. *neuron* „nerv” > fr. *-neurie*, germ. *id.* > rom. *-neurie*.

NEURO- (**NEVRO-**) „nervi, țesut nervos, sistem nervos, neural, nervos, nervat”. ◊ gr. *neuron* „nerv” (cu pronunțarea *nevron* din greaca modernă) > fr. *neuro-* și *névro-*, germ. *neuro-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *neuro-* și *nevro-*. ■ **~biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în neurobiologie; **~biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază biologia sistemului nervos; **~biotaxie** (v. bio-, v. -taxie), s.f. 1. Teorie care dă o explicație biologică modului de dezvoltare, migrare și așezare a neuronilor. 2. Acumulare treptată, în filogeneză, de neuroni cu aceeași funcțiune, în același loc din sistemul nervos central. 3. Mod de constituire a centrilor nervoși; **~blast** (v. -blast), s.n., celulă neuroasă embrionară, din care provine neuronul; **~blastic** (v. -blastic), adj., relativ la neuroblaste; **~carpic** (v. -carpic), adj., ale cărui fructe sunt prevăzute cu nervuri; **~cel** (v. -cel), s.n., ansamblu de cavități și ventricule în sistemul nervos central primitiv; **~chirurg** (v. chir/o-, v. -urg), s.m., specialist în neurochirurgie; **~chirurgie** (v. chir/o-, v. -urgie), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu intervențiile pe sistemul nervos; *sin. chirurgie neuroasă*; **~cit** (v. -cit), s.n., celulă neuroasă; **~citic** (v. -citic), adj., referitor la neurocit; **~crin** (v. -crin), adj., referitor la neurocrinie; **~crinie** (v. -crinie), s.f. 1. Vărsare a unei secreții interne într-un țesut sau organ nervos. 2. Proprietate secretorie pe care o au unele celule neuroase; **~doc** (v. -doc), s.n., parte a nervului care stă într-un canal osos; **~endocrin** (v. endo-, v. -crin), adj., care aparține sistemelor nervos și endocrin; **~endocrinologie** (v. endo-, v. crino₂, v. -logie), s.f., disciplină care studiază relațiile dintre sistemul nervos și cel endocrin; **~fag** (v. -fag), s.m., celulă fagocitară care distruge celulele neuroase senescente; **~fil** (v. -fil), adj. (despre o toxină) care se fixează în mod electiv pe sistemul nervos **~filaxie** (v. -filaxie), s.f., acțiune de protejare a sistemului nervos; **~filie** (v. -filie), s.f., afinitate a unor inframicroorganisme

pentru sistemul nervos; ~**fiziolog** (v. fizio-, v. -log), s.m. și f., specialist în neurofiziologie; ~**fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fenomenelor normale ale diferitelor forme de activitate nervoasă; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., emiteră a unor țipete determinate de un spasm al mușchilor respiratori; ~**gen** (v. -gen₁), adj. **1.** Care este determinat, generat de sistemul nervos. **2.** Referitor la originea nervoasă a unei tulburări organice; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la neurogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a nervilor; ~**genic** (v. -genic), adj. (despre ritmul cardiac) care depinde de descărcarea stimulilor nervoși; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a nervilor; ~**histologie** (v. histo-, v. -logie₁), s.f., histologie a sistemului nervos; ~**id** (v. -id), adj., asemănător unui nerv; ~**lemă** (v. -lemă₁), s.f., pătură membranoasă care înconjoară teaca de mielină a unei fibre nervoase; ~**leptic** (v. -leptic), adj., s.n. (medicament) cu acțiune sedativă, nu și narcotică; ~**limfă** (v. -limfă), s.f., lichid cefalorahidian; ~**litic** (v. -litic₂), s.f., care produce neuroliza, referitor la neuroliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de descompunere a sistemului nervos; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în neurologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază formarea, structura, funcțiile și bolile sistemului nervos; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., ramoliment al sistemului nervos; ~**mer** (v. -mer), s.n., segment embrionar al creierului sau al măduvei spinării; ~**mielopatie** (v. mielo-, v. -patie), s.f., maladie a măduvei spinării; ~**oftalmolog** (v. oftalmo-, v. -log), s.m. și f., specialist în oftalmologie; ~**oftalmologie** (v. oftalmo-, v. -logie₁), s.f., studiu al tulburărilor oftalmologice datorate leziunilor nervoase; ~**patie** (v. -patie), s.f., tulburare a funcțiilor sistemului nervos central; ~**patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în neuropatologie; ~**patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul bolilor sistemului nervos; ~**pil** (v. -pil₂), s.n., rețea de fibre subțiri amielinice, care străbate întregul sistem nervos central; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă care umple interstițiile dintre fibrele celulelor nervoase; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de înlocuire a unor părți ale nervilor periferici cu ajutorul unor omogrefe prelevate din măduva spinării; ~**plegic** (v. -plegic), adj., s.n.pl. (substanțe) care blochează sistemul nervos neurovegetativ și inhibă astfel unele funcții vegetative; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., diminuare sau dispariție a tonusului sistemului nervos; ~**por** (v. -por), s.m., deschidere terminală a tubului neural embrionar; ~**praxie** (v. -praxie), s.f., dependența mișcărilor corpului de buna

funcționare a sistemului nervos; ~**psihiatric** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul bolilor nervoase; ~**psihiatru** (v. psih/o-, v. -iatru), s.m., specialist în neuropsihiatrie; ~**psiholog** (v. psiho-, v. -log), s.m. și f., specialist în neuropsihologie; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază fenomenele psihice în corelație cu sistemul nervos central; ~**pteris** (v. -pteris), s.m., plantă fosilă caracteristică pentru carbonifer și permian, cu frunze mari și cu foliolele fixate într-un singur punct; ~**radiologie** (v. radio-, v. -logie₁), s.f., ramură a radiologiei care utilizează radiațiile ionizante în tratarea afecțiunilor sistemului nervos; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a unui nerv; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în neurotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui nerv periferic; ~**tonic** (v. -tonic), adj., s.n. (medicament) care fortifică sistemul nervos; ~**traumatologie** (v. traumato-, v. -logie₁), s.f., studiu al leziunilor traumatiche ale sistemului nervos; ~**tripsie** (v. -tripsie), s.f., zdrobire a unui nerv; ~**trofic** (v. -trofic), adj., care hrănește sistemul nervos; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., hrănire a sistemului nervos; ~**trop** (v. -trop), adj., s.m. (virus, toxină, germen etc.) cu afinitate pentru țesutul nervos; ~**tropic** (v. -tropic), adj., relativ la neurotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., afinitate a unor substanțe sau microbi pentru sistemul nervos; ~**zom** (v. -zom), s.m., mitocondrie a celulelor nervoase; ~**zomic** (v. -zomic), adj., referitor la neurozomi.

NEURONO- „celulă nervoasă, neuron”. ◊ gr. *neuron* „nerv” > fr. *neurono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *neurono-*. ■ ~**fagie** (v. -fagie), s.f., proces prin care o celulă nervoasă alterată este fagocitată de alte celule speciale din jurul ei.

NEUTRO- „compuși chimici neutri”. ◊ lat. *neuter*, *neutra*, *neutrum* „nici unul din doi, neutru” > fr. *neutro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *neutro-*. ■ ~**bazofil** (v. bazo-, v. -fil₁), adj. (despre un sol), care este bogat în humus și are pH-ul de 6-8; ~**fii** (v. -fil₁), adj., s.n. și f. pl. **1.** Adj. s.n. (Leucocit) care prezintă afinitate pentru coloranții bazici. **2.** Adj., s.f. pl. (Plante) care s-au adaptat la reacțiile neutre ale solului; ~**filie** (v. -filie₁), s.f. **1.** Pătrundere a leucocitelor neurofile în sânge. **2.** Afinitate atât pentru coloranții bazici, cât și pentru cei acizi; ~**penie** (v. -penie), s.f., reducere a proporției de granulocite neutrofile în circulația periferică.

NEVR-, v. **NEURO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere acută pe traiectul unui nerv; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., neurectomie*.

NEVRI-, v. **NEURI-**.

NEVRO-, v. **NEURO-**. ■ ~**glie** (v. -glie), s.f., țesut conjunctiv care intră în structura siste-

mului nervos; ~patie (v. -patie), s.f., tulburare a funcțiilor sistemului nervos central; ~ptere (v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte cu metamorfoză completă, cu aripile membranoase, străbătute de numeroase rețele de nervi; ~scleroză (v. -scleroză), s.f., indurație a țesutului nervos.

-NEVROZĂ „tulburare nervoasă”. ◊ gr. *neuron* „nerv” > fr. *-névrose*, germ. *-nevrose* > rom. *-nevroză*.

-NEZIE „structură insulară, celulă hepatică”. ◊ gr. *nesos* „însulă” > fr. *-nésie*, germ. *id.* > rom. *-nezie*.

NICT-, v. **NICTO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere de cap, care se manifestă numai noaptea; ~antie (v. -antie), s.f., înflorire în timpul nopții; ~ureză (v. -ureză), s.f., nicturie*; ~urie (v. -urie), s.f., incontinență nocturnă de urină; *sin. nictureză, nicturezis*.

NICTAL-, v. **NICTALO-**. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., nictalofobie*; ~opie (v. -opie), s.f., afecțiune a ochiului datorită căreia bolnavul nu distinge bine lucrurile decât la o lumină slabă sau în timpul nopții.

NICTALO- „noapte, nocturn”. ◊ gr. *nyktalos* „nocturn” > fr. *nyctalo-* > rom. *nictalo-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă obsedantă și angoasantă de obscuritate.

NICTI- „de noapte, nocturn”. ◊ gr. *nyx, nyktos* „noapte” > fr. *nycti-*, engl. *id.*, germ. *nykti-*, lat. sav. *nycti-* > rom. *nicti-*. ■ ~gam (v. -gam), adj. (despre o floare) care se deschide numai seara spre a atrage insectele în vederea polenizării; ~nastie (v. -nastie), s.f., mișcare periodică de deschidere și de închidere a florilor, ca efect al alteranței între noapte și zi; *sin. nictitropie*; ~pelagic (v. -pelagic), adj. (despre un organism plutitor) care în timpul nopții se ridică deasupra apelor mării; ~tropic (v. -tropic), adj. (despre un organ foliaceu) care prezintă mișcări de strângere sub influența luminii reduse; ~tropie (v. -tropie), s.f., nictinastie*; ~tropism (v. -tropism), s.n., mișcare paratonică periodică de închidere a frunzelor la întuneric.

NICTO- „noapte, nocturn”. ◊ gr. *nyx, nyktos* „noapte” > fr. *nycto-*, engl. *id.*, germ. *nykto-* > rom. *nicto-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de întuneric.

NIDI- „cuib”. ◊ lat. *nidus* „cuib” > fr. *nidi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nidi-*. ■ ~col (v. -col), adj. (despre pui) care la ieșirea din ou nu poate părăsi cuibul; ~form (v. form), adj., în formă de cuib de pasăre; ~fug (v. -fug), adj. (despre pui) care la ieșirea din ou este bine dezvoltat și poate părăsi cuibul.

NIGRI- „negru”. ◊ lat. *niger, nigra, nigrum* „negru” > fr. *nigri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nigri-*. ■ ~rostru (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu ciocul negru; ~spin (v. -spin), adj., cu ghimpi negri.

NIMF-, v. **NIMFO-**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., excizie a labiilor mici.

NIMFI- „pupă, nimfă”. ◊ lat. *nympha* „crisalidă la insecte” > fr. *nymphi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nimfi-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de nimfă; ~par (v. -par), adj., care produce pupe.

NIMFO- „vulvă, labii mici, vulvar, vaginal”. ◊ gr. *nymphē* „labie mică, vulvă” > fr. *nympho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nimfo-*. ■ ~lepsie (v. -lepsie), s.f., extazie sau frenezie produsă de plăcere; ~leptic (v. -leptic), adj., s.m. și f. (persoană) atinsă de nimfolepsie; ~mană (v. -man), adj., s.f. (femeie) care suferă de nimfomanie; ~manie (v. -manie), s.f., excitație sexuală excesivă la femei; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie a labiei mici vulvare.

NISTAGMO- „mișcări nistagmatice”. ◊ gr. *nys-tagmos* „oscilație, clătinare” > fr. *nystagmo-* > rom. *nistagmo-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea mișcărilor nistagmatice; ~grafie (v. -grafie), s.f., tehnică de reproducere a constantelor cantitative și calitative ale unui nistagmus; ~gramă (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la nistagmograf.

NITIDI- „lucios, lucitor”. ◊ lat. *nitidus* „neted, lucios” > fr. *nitidi-*, lat. sav. *id.* > rom. *nitidi-*. ■ ~flor (v. -flor), adj., cu flori lucioase; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze lucitoare.

NITRO- „azot, azotic, azotii”. ◊ gr. *nitron* „salpetru” > fr. *nitro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nitro-*. ■ ~bacter (v. -bacter), s.m., bacterie care oxidează azotii formați în sol prin oxidarea amoniacului, formând astfel azotați care pot fi folosiți de plante; ~file (v. -fil), adj., s.f. pl. (plante) care au nevoie de o mare cantitate de azot pentru a se dezvolta; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante care prezintă afinitate pentru solurile azotoase; ~metru (v. -metru), s.n., instrument cu care se determină cantitatea de azot a unor combinații chimice; ~morf (v. -morf), adj. (despre un sol) care este bogat în compuși azotați.

NIVI- „zăpadă, ghețar”. ◊ lat. *nix, nivis* „zăpadă” > fr. *nivi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nivi-*. ■ ~col (v. -col), adj. (despre o plantă) care crește în apropierea zăpezilor permanente; ~fer (v. -fer), adj. (despre un sol) care este acoperit de zăpadă; ~form (v. -form), adj., cu aspect de zăpadă.

NIVO- „zăpadă, de zăpadă, nival”. ◊ lat. *nix, nivis* „zăpadă” > fr. *nivo-*, germ. *id.* > rom. *nivo-*. ■ ~metrie (v. -metrie), s.f., măsurare a regiunii nival al unui curs de apă; ~metru (v. -metru), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea cantității de zăpadă căzută pe o anumită suprafață într-un interval de timp.

NOCTI- „noapte, nocturn”. ◊ lat. *nox, noctis* „noapte” > fr. *nocti-*, germ. *nokti-*, engl. *nocti-*, lat. sav. *id.* > rom. *nocti-*. ■ ~flor (v. -flor), adj.,

care înflorește sau care se deschide în timpul nopții.

NODI- „nod, nodozitate“. ◊ lat. *nodus* „legătură, nod“ > fr. *nod-*, engl. *id.* > rom. *nod-*. ■ **-col** (v. -col), adj., care locuiește în nodurile vegetalelor; **-corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) care are antene noduroase; **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu nodozități; **-fior** (v. -fior), adj., cu flori care dau din nodurile vegetale; **-form** (v. -form), adj., în formă de nod.

NODULI- „nodul, nod mic“. ◊ lat. *nodulus* „nod mic“ > fr. *noduli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *noduli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., cu noduri mici; **-form** (v. -form), adj., de forma unor noduri mici. **-NOIA** „minte, spirit“. ◊ gr. *noia* „rațiune, spirit“ > fr. *-noia*, germ. *-noia*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-noia*.

-NOM₁ „care conduce, care dirijează, care administrează“. ◊ gr. *nómos* „lege, regulă“ > fr. *-nome*, germ. *-nom*, it. *-nomo* > rom. *-nom₁*.

-NOM₂ „parte, diviziune, termen“. ◊ gr. *nome* „diviziune, parte“ > fr. *-nome*, germ. *-nom* > rom. *-nom₂*.

-NOM₃ „ros, roadere“. ◊ gr. *nomós* „pășune“ > fr. *-nome*, germ. *-nom*, engl. *-nome* > rom. *-nom₃*.

-NOMIC „care conduce, care guvernează“. ◊ gr. *nómos* „lege, normă“ > fr. *-nomique*, it. *-nomico*, engl. *-nomic* > rom. *-nomic*.

-NOMIE „regulă, principiu, conducere, distribuție“. ◊ gr. *nómos* „lege, normă“ > fr. *-nomie*, germ. *id.*, engl. *-nomy*, it. *-nomia* > rom. *-nomie*.

-NOMIU „cavitate roasă“. ◊ gr. *nomós* „pășune“ > fr. *-nomium*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-nomiu*.

NOMO₁- „lege, regulă, normă“. ◊ gr. *nómos* „lege, regulă, obicei“ > fr. *nomo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nomo₁-*. ■ **-crație** (v. -crație), s.f., formă de guvernământ bazată pe supremația legii; **-filă** (v. -fil₂), s.f., frunză normală, propriu-zisă, ca organ de asimilație (exclusiv catafilele, hipofilele și cotiledoanele); **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la nomogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., concepție conform căreia evoluția își are propriile ei legi; **-genie** (v. -genie₁), s.f., origine a vieții bazată pe legile naturii și nu pe miracole; **-graf** (v. -graf), s.m., autor al unui tratat despre legi sau al unei culegeri de legi; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Tratat despre legi. 2. Disciplină matematică având ca obiect de studiu folosirea practică a nomogramelor; **-gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică în plan, cu ajutorul liniilor gradate, a unei funcții cu una sau mai multe variabile; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știința legilor.

NOMO₂- „pășune“. ◊ gr. *nomós* „pășune“ > fr. *nomo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nomo₂-*. ■ **-fil** (v. -fil₁), adj., care crește pe pășuni; **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante de pășuni.

NOO- „spirit, intelect, rațiune“. ◊ gr. *noos* „idee, inteligență, rațiune“ > fr. *noo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *noo-*. ■ **-crat** (v. -crat), s.m. și f., adept al noocrației; **-cratic** (v. -cratic), adj., care se referă la noocrație; **-crație** (v. -crație), s.f. tip de stat condus de intelectuali, după sistemul platonician al guvernării filozofilor; **-gen** (v. -gen₁), adj., care generează probleme spirituale; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază spiritul; **-nevroză** (v. -nevroză), s.f., tulburare nervoasă ale cărei cauze sunt determinate de probleme spirituale, de frământări sau de crize existențiale; *sin.* **nevroză noogenă**; **-sferă** (v. -sferă), s.f., ansamblul sistemelor de informație, cunoaștere și valorizare, specifice ființei umane.

NORM-, v. **NORMO-**. ■ **-ergie** (v. -ergie), s.f., capacitate reacțională normală a organismului la acțiunea diversilor excitanți.

NORMO- „normă, normal, echilibrat“. ◊ lat. *norma* „regulă, lege, model“ > fr. *normo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *normo-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., globulă roșie nedezvoltată care se găsește în mod normal în măduva hematopoietică; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la normoblaste; **-capnie** (v. -capnie), s.f., concentrație normală de acid carbonic în sânge; **-cit** (v. -cit), s.n., globulă roșie adultă care provine dintr-un normoblast; **-citic** (v. -citic), adj., relativ la normocit; **-crom** (v. -crom), adj. (despre o anemie) în cursul căreia deficitul în hemoglobină este paralel cu diminuarea numărului globulelor roșii; **-cromazie** (v. -cromazie), s.f., reacție normală la colorant, prezentată de o celulă sau de un țesut organic; **-drom** (v. -drom), adj. (despre o contracție cardiacă) care se propagă în sens normal; *sin.* **normodromic**; **-dromic** (v. -dromic), adj. normodrom; **-tip** (v. -tip), s.n., persoană normală, echilibrată funcțional și structural; **-tipic** (v. -tipic), adj. (despre o contracție cardiacă) care este de o calitate normală; **-top** (v. -top), adj. (despre o contracție cardiacă) apărută la nivelul unui sinus; *sin.* **normotopic**; **-topic** (v. -topic), adj., normotop; **-topie** (v. -topie), s.f., localizare normală a formațiunilor anatomice.

NOS-, v. **NOSO-**. ■ **-encefal** (v. -encefal), adj., s.m. (individ) care prezintă nosencefalie; **-encefalie** (v. -encefalie), s.f., aplazie cerebrală limitată la lobii frontal și temporal bilateral.

NOSO- (**NOZO-**) „boală, maladie, afecțiune“. ◊ gr. *nosos* „boală, maladie“ > fr. *noso-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *noso-* și *nozo-*. ■ **-fite** (v. -fite), s.f. pl., paraziți vegetali dezvoltați pe plante bolnave; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de boli; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., geografie medicală; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a bolilor; **-logie** (**nozologie**) (v. -logie₁), s.f., disciplină

medicală care se ocupă cu studiul, clasificarea și definirea bolilor; **-manie** (v. -manie), s.f., stare obsesivă a unei persoane de a se crede că suferă de o boală imaginară; **-nomie** (v. -nomie), s.f., parte a taxonomiei care se referă la clasificarea bolilor.

NOST-, v. **NOSTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., sentiment de melancolie provocat de dorința de a revede locuri și persoane dragi.

NOSTO- „întoarcere, senilitate”. ◇ gr. *nostos* „întoarcere, revenire” > fr. *nosto-*, engl. *id.* > rom. *nosto-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul vârstelor senile ale organismelor; **-manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic al unei persoane de a se reîntoarce în țara unde și-a petrecut copilăria.

NOT-, v. **NOTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea dorsală; **-encefal** (v. -encefal), s.m., monstru al cărui creier se află în afara craniului, în regiunea occipitală; **-encefalocel** (v. encefalocel₁, v. -cel₂), s.n., malformație congenitală caracterizată prin herniere encefalului sub forma unei tumori prin regiunea occipitală a craniului.

-NOTIE „hibrid, hibridare”. ◇ gr. *nóthos* „hibrid” > fr. *-nothie*, germ. *id.*, engl. *-nothy* > rom. *-notie*.

NOTO- „spate, spinare, dorsal”. ◇ gr. *notos* „spate, spinare” > fr. *noto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *noto-*. ■ **-cord** (v. -cord), s.n., schelet axial primitiv al embrionului animalelor cordate, din care derivă coloana vertebrală; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la notogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de dezvoltare a notocordului; **-mei** (v. -mei₁), s.m., monstru la care membrele supranumerare sunt prinse în partea de dinapoi a corpului; **-necte** (v. -necte), s.f. pl., insecte hemiptere heteromere, din ordinul heteropterelor carnișiere, care înnoată pe spate; **-pter** (v. -pter), adj., care are una sau mai multe înotoătoare pe spate; **-riz** (v. -riz), adj. (despre crucifere) cu radica la plasată pe partea dorsală a cotiledoanelor; **-teriu** (v. -teriu), s.m., gen de marsupial fosil gigantic, descoperit în Australia; **-trib** (v. -trib), adj. (despre polen), care este transportat pe spatele înșeței care realizează polenizarea; **-zauri** (v. -zaur), s.m. pl., specie de saurieni marini din triasic.

NOTO- „hibrid, deosebit, fals”. ◇ gr. *nothos* „hibrid, bastard” > fr. *notho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *noto-*. ■ **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă notogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare cu polen provenit de la subspeciile deosebite ale aceleiași specii; **-morf** (v. -morf), adj. (despre o formă hibridă) care este derivat din aceeași specie parentală; **-xen** (v. -xen), adj. (despre o plantă) originar din alte țări sau continente și care s-a răspândit prin semințe, fără a fi cultivat.

NOXO- „noxe, factori nocivi”. ◇ lat. *noxā* „vătămare, boală” > fr. *noxo-* > rom. *noxo-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază acțiunea factorilor nocivi asupra organismului.

-NOZĂ „boală, afecțiune, maladie”. ◇ gr. *nosos* „boală” > fr. *-nose*, germ. *id.* > rom. *-noză*.

NOZO-, v. **NOSO-**.

NUBI- „nor”. ◇ lat. *nubes, nubes* „nor” > fr. *nubi-*, engl. *id.* > rom. *nubi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține nori; **-form** (v. -form), adj., în formă de nor; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce nori.

NUCI- „nucă”. ◇ lat. *nux, nucis* „nucă” > fr. *nuci-*, engl. *id.* > rom. *nuci-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre o plantă) care produce nuci; **-form** (v. -form), adj., care are forma unei nuci; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu nuci.

NUCLEI- „nucleu”. ◇ lat. *nucleus* „miez, sămbure” > fr. *nuclei-*, engl. *id.* > rom. *nuclei-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu nucleu; **-form** (v. -form), adj., în formă de nucleu.

NUCLEO- „nucleu, nuclear, nucleat”. ◇ lat. *nucleus* „sămbure, miez” > fr. *nucleo-*, engl. *id.*, germ. *nukleo-*, it. *nucleo-*, lat. sav. *id.* > rom. *nucleo-*. ■ **-bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme cu celule nucleate; **-centrozom** (v. centro-, v. -zom), s.m., centru divizionar situat în interiorul nucleului; **-desme** (v. -desmă), s.f. pl., formații fibrilare care fac legătura între nucleu și citoplasmă; **-hialoplasmă** (v. hialo-, v. -plasmă), s.f., lichid vâscos care ocupă în nucleu spațiul din jurul nucleolului și cromatinei; **-fage** (v. -fag), adj., s.n. pl. (sporozoare) care parazitează amibe, distrugându-le nucleul; **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre o particulă) susceptibil de a se uni cu un nucleu atomic, din al cărui strat electronic extern lipsește un dublet; **-filie** (v. -filie₁), s.f., caracteristică a unei particule nucleofile; **-ide** (v. -id), s.n. pl., corpusculi nucleoforini din citoplasma bacteriilor; **-lemă** (v. -lemă₁), s.f., totalitate a elementelor fibrilare ale nucleolului; **-litic** (v. -litic₂), adj. (despre o enzimă) care degradează acizii nucleici; **-microzomi** (~**microsomi**) (v. micro-, v. -zom), s.m. pl., corpusculi care formează fiecare fibră a rețelei nucleare; **-morfă** (v. -morf), s.f., unitate de polimorfism DNA, reprezentată prin siturile de restricție ale unui nucleon; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f. 1. Substanță fundamentală a nucleului celular interfazic, formată din proteine, enzime și acizi ribonucleici. 2. Regiunea centrală a celulei cianofitelor, în care se găsește cromatinozomi; **-zomi** (v. zom), s.m. pl., particule globulare nucleoproteice situate de-a lungul moleculei de ADN din cromatina eucariotelor.

NUDI- „gol, neacoperit, nefoliat”. ◇ lat. *nudus* „gol, neacoperit” > fr. *nudi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nudi-*. ■ **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina lipsită de ramuri; **-col** (v. -col₂), adj., cu gâtul descoperit; **-flore** (v. -flor), adj., s.f. pl. (plante) care au flori fără înveliș, fără peri sau fără

glande nectarifere; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze goale; ~**pare** (v. -par), adj., s.n. pl. (animale) care expulzează fătul gol; ~**ped** (v. -ped₂), adj. (despre galinacee) cu picioarele neacoperite, ~**rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul gol, neacoperit.

NULLI- „nul, nici un, care lipsește”. ◇ lat. *nullus* „nici unul” > fr. *nulli-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *nuli-*. ■ ~**gestă** (v. -gestă), adj., s.f. (femeie) care nu a fost niciodată gravidă; ~**haploid** (v. haplo-, v. -id), adj. (despre o celulă haploidă) care are un cromozom lipsă; ~**pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care nu a născut niciodată un făt viu; ~**zom** (v. -zom), s.m., celulă care prezintă nulizomie; ~**zomie** (~**nulisomie**) (v. -zomie), s.f., absența unei perechi de cromozomi omologi de la un organism aneuploid.

NUMERO- „metode statistice”. ◇ lat. *numerus* „număr” > fr. *numéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat.

sav. *id.* > rom. *numero-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., divinație cu ajutorul numerelor; ~**tip** (v. -tip), s.n., tip botanic care poate fi recunoscut numai prin metode statistice; ~**tipic** (v. -tipic), adj., referitor la numerotip.

NUMI- „monedă, numular”. ◇ lat. *nummus* „ban, monedă” > fr. *nummi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *numi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., de forma rotundă a unei monede.

NUMISMATO- „monedă, medalie, numismatic”. ◇ gr. *nomisma*, *nomismatos* „monedă, medalie” > fr. *numismato-*, engl. *id.* > rom. *numismato-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descrierea monedelor și a medaliilor vechi; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul monedelor și al medaliilor vechi.

NUMULI- „ban mic, bănuț”. ◇ lat. *nummulus* „bănuț” > fr. *nummuli-*, engl. *id.* > rom. *numuli-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de bănuț.

O

OBLONGI- „alungit, oblung”. ◊ lat. *oblongus* „lunguiet, prelung” > lat. sav. *oblongi-*, fr. *id.* > rom. *oblongi-*. ■ **~flor** (v. -fior), adj., cu flori alungite; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze elongate.

OBTUZI- „bont, teșit”. ◊ lat. *obtusus*, „tocit, slăbit” > fr. *obtus* -, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *obtuzi-*. ■ **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole teșite, terminate cu un vârf rotunjit.

OCEANO- „ocean, oceanic”. ◊ gr. *okeanos* „ocean” > fr. *océano-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oceano-*. ■ **~drom** (v. -drom), adj. (despre un organism acvatic) care migrează numai în interiorul mediului marin; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în apa oceanelor; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la oceanofite; **~graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în oceanografie; **~grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Știință care se ocupă cu studiul fenomenelor fizice și chimice din mări și oceane. 2. Disciplină care tratează despre influența mediului marin asupra florei și faunei de la diferite adâncimi; **~log** (v. -log), s.m. și f., specialist în oceanologie; **~logie** (v. -logie), s.f., ramură a hidrologiei care se ocupă cu studiul oceanului planetar; **~naut** (v. -naut), s.m., navigator care explorează străfundurile oceanelor.

OCELI- „rotund, ocelat, inelar”. ◊ lat. *ocelus* „ochi mic, ochisor” > engl. *ocelli-*, lat. sav. *id.* > rom. *oceli-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu macule inelare sau oculiforme; **~form** (v. -form), adj., în formă de ocel anatomic.

OCHLO-, v. **OCLO-**.

OCL- „care stimulează, stimulator”. ◊ gr. *okys* „iute, repede” > fr. *ocy-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oci-*. ■ **~totic** (v. -totic), adj., s.n. (substanță) care are acțiune stimulatorie asupra contractiei musculaturii uterine.

-OCIE „decalcifiere, sfărâmare”. ◊ gr. *okys* „slab” > fr. *-ocie* > rom. - *ocie*.

OCLO- (**OCHLO-**), „mulțime, aglomerație”. ◊ gr. *okhios* „mulțime, gloată” > fr. *ochlo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *oclo-* și *ochlo-*. ■ **~crație** (v. -crație), s.f., formă de guvernământ în care puterea se află în mâinile plebei; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă față de mulțime, față de aglomerațiile mari.

OCO- „mijloc de transport, vehicul”. ◊ gr. *okhos* „vehicul” > fr. *och-* > rom. *oco-*. ■ **~patie** (v. -patie), s.f., totalitatea manifestărilor neurovegetative declanșate de mișcarea produsă de un mijloc de transport (mașină, avion, vapor); *sin.* **kinetoză**.

OCRO- „galben, bruniu-galben, ocru, gălbui”. ◊ gr. *okhros* „palid, galben” > fr. *ochro-*, engl. *id.*, germ.

id., lat. sav. *id.*, it. *ocro-* > rom. *ocro-*. ■ **~dermie** (v. -dermie), s.f., pigmentație gălbuie a tegumentelor; **~id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu ocru; **~metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea presiunii din capilarele sanguine; **~noză** (v. -noză), s.f., stare patologică, caracterizată printr-o colorație galben-brună a pielii; *sin.* **porfirie congenitală**.

OCT-, v. **OCTO-**. ■ **~acant** (v. -acant), adj., cu opt spini; **~andră** (v. -andră), adj., s.f. (floare) cu androceul format din opt stamine cu filamentele libere; **~andru** (v. -andru), adj., cu opt stamine; **~anter** (v. -anter), adj., cu opt antere; **~odă** (v. -odă₁), s.f., tub electronic cu opt electrozi.

OCTA- „opt, de opt ori”. ◊ gr. *okto* „opt” > fr. *octa-*, engl. *id.*, germ. *okta-* > rom. *octa-*. ■ **~edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu opt fețe; **~gin** (v. -gin), adj. (despre o floare) cu gineceul format din opt carpele libere; **~mer** (v. -mer), adj. (despre un organ vegetal) format din opt părți sau segmente.

OCTO- „opt, de opt ori”. ◊ gr. *okto* „opt” > fr. *octo-*, engl. *id.*, germ. *okto-*, lat. sav. *octo-*, it. *id.* > rom. *octo-*. ■ **~cer** (v. -cer₁), adj., cu opt coarne sau tentacule; **~dactil** (v. -dactil), adj., cu opt degete; **~fil** (v. -fil₂), adj., compus din opt frunze sau foliole; **~gin** (v. -gin), adj., cu opt pistile; *sin.* **octoginic**; **~ginic** (v. -ginic), adj., octogin*; **~gon** (v. -gon₂), s.n., poligon cu opt laturi; **~petal** (v. -petal), adj., format din opt petale libere; **~pod** (v. -pod), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care are opt picioare sau opt tentacule. 2. S.n.pl. Ordin de moluște cefalopode cu opt tentacule, purtătoare de ventuze; **~sperm** (v. -sperm), adj., cu opt semințe; **~spor** (v. -spor), adj. (despre asce și sporangi) care prezintă opt spori; **~stih** (v. -stih), adj. (despre frunze) care este dispus pe opt rânduri longitudinale; **~stom** (v. -stom), adj., cu opt orificii; **~zoic** (v. -zoic), adj., care conține opt sporozoiți.

OCULI- „ochi, ocular”. ◊ lat. *oculus* „ochi” > fr. *oculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oculi-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre papile) care poartă un ochi; **~form** (v. -form), adj., în formă de ochi.

OCULO- „ochi, glob ocular, ocular”. ◊ lat. *oculus* „ochi” > fr. *oculo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *okulo-* > rom. *oculo-*. ■ **~gir** (v. -gir), adj. 1. Care rotește globul ocular. 2. (Despre o criză nervoasă) În cadrul căreia se produc rotații convulsive ale globilor oculari; **~metru** (v. -metru₁), s.n., dispozitiv cu ajutorul căruia un infirm poate să-și ghideze scaunul prin simpla mișcare a ochilor; **~motor**

(v. -motor), adj., s.m. 1. Adj. Referitor la mișcarea globului ocular. 2. Adj., s.m. (Mușchi) Care controlează mișcarea globului ocular; ~static (v. -static), adj. (despre un sindrom) care constă în modificarea poziției subiectului la mișcarea globilor oculari.

-OD (-ODĂ₂), „asemănător, în formă de, cu aspect de”. ◇ gr. *eidos* „formă, aspect” > fr. *-ode*, engl. *id.*, lat. sav. *-oda* > rom. *-od* și *-odă₂*.

-ODĂ₁, „cale, circuit, tub electronic”. ◇ gr. *hodos* „drum, cale” > fr. *-ode*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-odă₁*.

-ODĂ₂, v. **-OD**.

-ODIE₁, „miros, olfacție”. ◇ gr. *ozo*, *ozein* „a mirosi” > fr. *-odie*, germ. *id.* > rom. *-odie₁*.

-ODIE₂, „cântec, melodie”. ◇ gr. *ode* „cântec” > fr. *-odie*, germ. *id.*, engl. *-ody*, it. *-odia* > rom. *-odie₂*.

-ODIE₃, „în formă de, asemănător cu” ◇ gr. *eidos* „aspect, înfățișare, formă” > fr. *-odie*, engl. *-ody* și *-odia*, lat. sav. *-odia* > rom. *-odie*.

-ODINIE „durere”. ◇ gr. *odyne* „durere” > fr. *-odynie*, germ. *id.*, it. *-odinia*, engl. *-odynia*, lat. sav. *id.* > rom. *-odinie*.

ODINO- „durere”. ◇ gr. *odyne* „durere” > fr. *odyno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *odino-* > rom. *odino-*. ■ **-fagie** (v. -fagie), s.f., durere consecutivă deglutiției; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de durere; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la odinoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces fiziologic de diminuare a durerii; **-poietic (-poetic)** (v. -poietic), adj., care produce durere.

-ODIU „asemănător, în formă de”. ◇ gr. *eidos* „aspect, formă” > engl. *-odium*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *-odiu*.

ODO-, v. **HODO-**.

-ODON „dinte, molar”. ◇ gr. *odous*, *odontos* „dinte” > fr. *-odon*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-odon*.

-ODONT „dinte, molar, dentar”. ◇ gr. *odous*, *odontos* „dinte” > fr. *-odonte*, engl. *-odont*, germ. *-odonten* > rom. *-odont*.

ODONT-, v. **ODONTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere de dinți; **-ocie** (v. -ocie), s.f., decalcifiere a dinților care provoacă sfărâmarea lor.

-ODONTIE, v. **-ODONȚIE**.

ODONTO- „dinte, dental, dințat, dentar, denticulat”. ◇ gr. *odous*, *odontos* „dinte” > fr. *odonto-* > germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *odonto-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă conjunctivă care deține un rol important în formarea dentinei; *sin.* **odontoplast**; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la odontoblaste; **-cete** (v. -cete), s.n.pl., specie de cetacee cu dinți, din care fac parte delphinii și cașaloții; **-cit** (v. -cit), s.n., odontoblast matur; **-clast** (v. -clast), s.n., celulă multinucleată care intervine în resorbția rădăcinii dinților; **-clazie** (v. -clazie), s.f., proces de dis-

trugere a țesutului dentar; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze dințate; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de durerile de dinți; **-for** (v. -for), adj., prevăzut cu dinți; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la odontogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., ansamblul proceselor care duc la formarea dinților; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la odontogenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., procesul de dezvoltare a dinților; **-glifi** (v. -glif), adj., s.m. pl., (ofidieni) ai căror dinți sunt brăzdați; **-gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilarele prevăzute cu dinți; **-grafie** (v. -grafie), s.f., notare a dinților pe fișe cu diferite simboluri; **-gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare schematică a arcadelor dentare; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., stomatologie”; **-iatru** (v. -iatru), s.m., stomatolog”; **-id** (v. -id), adj. (despre o apofiză, o papilă etc.) care are forma unui dinte; **-lit** (v. -lit₁), s.n. 1. Tartru dentar. 2. Microformă concreționară carstică, având aspect de cupă; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la odontoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de eroziune a dinților; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în odontologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază anatomia și patologia dinților; **-loxie** (v. -loxie), s.f., iregularitate a dinților; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă de identificare a morților, constând în luarea unui mular în ghips al maxilarelor; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument care servește la măsurarea dantelurii unei mărci poștale; **-necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a dinților; **-patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile dentare; **-plast** (v. -plast), s.n., odontoblast”; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de replantare dentară; **-pleroză** (v. -pleroză), s.f., creștere a numărului dinților peste limitele normale; **-pteris** (v. -pteris), s.m., frunze compuse din foliole (pinule), unite între ele prin baza lățiță, aparținând pteridospermatitelor; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a alveolelor dentare; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces degenerativ care apare în pulpa dentară cu distrofie secundară; **-scop** (v. -scop), s.n., oglindă dentară; **-tecă** (v. -tecă), s.f., folicul dentar; **-tehnice** (v. -tehnice), s.f., tehnică dentară; *sin.* **odontotehnică**; **-terapie** (v. -terapie), s.f., terapeutică dentară; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a unui dinte; **-tripsie** (v. -tripsie), s.f., trepanație a unui dinte.

-ODONȚIE (-ODONTIE) „dinți, dantură”. ◇ gr. *odous*, *odontos* „dinte” > fr. *-odontie*, germ. *id.*, it. *-odontozia*, engl. *-odontia* și *-odonty* > rom. *-odonție* și *-odontie*.

ODORI- „miros, olfactiv”. ◇ lat. *odor*, *odoris* „miros” > fr. *odor*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *odor*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care răspândește un miros plăcut; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare a gradului de percepere a senzațiilor olfactive; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în odorimetrie.

ODORO- „miros”. ◊ lat. *odor, odoris* „miros” > fr. *odoro-* > rom. *odoro-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care elaborează metodologia de căutare, descoperire și examinare a urmei de miros lăstate de infractor; **-scopie** (v. -scopie), s.f., metodă prin care se apreciază mirosurile.

-OECIC „care crește, care trăiește”. ◊ gr. *oikos* „casă” > fr. *-oécique*, lat. sav. *-oecicus* > rom. *-oecic*.

-OECIE „plantă, individ vegetal, comunitate vegetală”. ◊ gr. *oikos* „casă, locuință” > fr. *-oécie*, lat. sav. *-oecia*, engl. *-oecy* și *-oecia* > rom. *-oecie*.

OECO-, v. **ECO**₁-.

OENO-, v. **ENO-**.

OESTRO-, v. **ESTRO-**.

OFIDIO- „șerpi, ofidieni, reptile”. ◊ gr. *ophidion* „șarpe mic” > fr. *ophidio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ofidio-*. ■ **-filie** (v. -filie₁), s.f., afecțiune morbidă pentru șerpi; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de șerpi; *sin.* **ofiofobie**.

OFIO- „șerpi, reptile, șerpuitor, flexuos, de culoare verde, ofidian”. ◊ gr. *ophis, opheos* „șarpe” > fr. *ophio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *ofio-* > rom. *ofio-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., cu cap de șarpe; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu șerpi; **-fagie** (v. -fagie), s.f., obicei de a se hrăni cu șerpi; **-filii** (v. -filii₂), adj., cu frunze flexibile; **-fobie** (v. -fobie), s.f., ofidiofobie*; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a șerpilor; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de șarpe; **-latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a șerpilor; **-latru** (v. -latru), s.m., și f., persoană care adoră șerpii; **-lit** (v. -lit₁), s.n., rocă eruptivă ale cărei culori, verde și roșu, amintesc de pielea șerpilor; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în ofiologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul șerpilor; **-mantie** (v. -mantie), s.f., divinație pe baza observării șerpilor; **-morf** (v. -morf), adj., în formă de șarpe; *sin.* **afiomorfic**; **-morfic** (v. -morfic), adj., ofiomorf*; **-nomiu** (v. -nomiu), s.n., cavitate serpentiformă roasă de larve în părțile parenchimatice ale plantelor; **-stom** (v. -stom), adj., cu gură de șarpe.

-OFTALM „ochi, glob ocular”. ◊ gr. *ophthalmos* „ochi” > fr. *-ophthaimie* > rom. *-oftalm*.

OFTALM-, v. **OFTALMO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., oftalmodinie*; **-odinie** (v. -odinie), s.f., durere reumatismală a ochiului; *sin.* oftalmalgie.

-OFTALMIE „ochi, glob ocular, vază”. ◊ gr. *ophthalmos* „ochi” > fr. *-ophthalmie*, germ. *id.*, it. *-oftalmia* > rom. *-oftalmie*.

OFTALMO- „ochi, glob ocular, vedere, retină, retinian”. ◊ gr. *ophthalmos* „ochi” > fr. *ophthalmo-*, germ. *ophthalmo-*, engl. *id.*, it. *oftalmo-* > rom. *oftalmo-*. ■ **-blenoree** (v. bleno-, v. -ree), s.f., oftalmie purulentă; **-cel** (v. -cel₂) s.n., ieșire în afară a globului ocular; *sin.* **exoftalmie**; **-diafa-**

noscop (v. diafano-, v. -scop), s.n., aparat pentru măsurarea polului posterior al ochiului; **-diafanoscopie** (v. diafano-, v. -scopie), s.f., transluminare a membranelor oculare; **-dinamometrie** (v. dinamo-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a presiunii din vasele retiniene cu ajutorul oftalmodinamometrului; **-dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru₁), s.n., aparat care măsoară presiunea arterei centrale a retinei; **-facometru** (v. faco-, v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară curbura anterioară a cristalinului; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere anatomică a ochiului; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină care tratează despre patologia ochiului; **-iconometru** (**-eikonometru**) (v. icono-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurat mărimea imaginilor retiniene; **-lit** (v. -lit₁), s.n., calcul lacrimal; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în oftalmologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază fiziologia și patologia ochilor; **-malacie** (v. -malacie), s.f., hipotonie exagerată a globului ocular; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a gradului de astigmatism vizual cu ajutorul oftalmometrului; **-metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument medical utilizat în oftalmologie pentru determinarea gradului de astigmatism. 2. Instrument optic pentru determinarea distanței vizibilității distincte a ochiului; **-patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile oculare; **-plastie** (v. -plastie), s.f., proteză oculară; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie a mușchilor ochiului; **-ptoza** (v. -ptoza), s.f., ieșire a ochiului din cavitatea orbitară; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie oculară; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat medical pentru examinarea internă a globului ocular; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a interiorului ochiului cu ajutorul oftalmoscopului; **-stat** (v. -stat), s.n., instrument medical care fixează pleoapele în timpul operației pe ochi; **-tecă** (v. -tecă), s.f., strat care acoperă ochiul crisalidei; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în oftalmotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., extirpare a unui glob ocular; **-tonometrie** (v. tono-, v. -metrie₁), s.f., determinare a tensiunii globilor oculari; **-tonometru** (v. tono-, v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea tensiunii globilor oculari.

OGDO- „optime”. ◊ gr. *ogdoos* „al optulea” > fr. *ogdo-*, engl. *id.* > rom. *ogdo-*. ■ **-edrie** (v. -edrie), s.f., proprietate a unor forme cristalografice de a prezenta o simetrie cuprinzând doar o optime din numărul fețelor formelor holoedrice corespunzătoare.

-OIC „care locuiește, care crește, referitor la mediu”. ◊ gr. *oikos* „casă” > fr. *-oïque*, engl. *-oic*, lat. sav. *-oicus* > rom. *-oic*.

OIC-, v. **OICO-**. ■ **-onim** (v. -onim), s.n., nume de așezare omenească; **-onimie** (v. -onimie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul numelor de așezări omenești.

OICO- (OIKO-) „așezare, mediu, regiune” ◊ gr. *oikos* „casă” > engl. *oiko-*, lat. sav. *oico-*, germ. *ōko-* > rom. *oico-* și *oiko-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f., pl., plante spontane, introduse în mod voluntar de om în cultură, în aceeași regiune; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de întoarcerea acasă, după ieșirea din spitalul de psihiatrie; **-manie** (v. -manie), s.f., comportament aberant al bolnavului psihic față de membrii familiei sale, apărând în tabloul clinic al psihozelor, al nevrozelor etc.

OIDIO- „oidium, spor asexual”. ◊ gr. *oidion* „oușor” > germ. *oidio-*, lat. sav. *id.* > rom. *oidio-*. ■ **-for** (v. -for), s.n., purtător de oidii, reprezentat printr-o hifă din care se fragmentează conidiile începând de la vârf spre bază; **-spor** (v. -spor), s.m., formă specială de conidie care are pe micelii filamente separate în părți unicelulare.

OIKO-, v. **OICO-**.

OINO-, v. **ENO-**.

OIO- „ou”. ◊ gr. *oion* „ou” > lat. sav. *oio-* > rom. *oio-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe în formă de ou.

OLEI- „ulei, oleaginos”. ◊ lat. *oleum* „ulei” > fr. *oléi-*, engl. *id.* > rom. *olei-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care produce sau care conține ulei; **-form** (v. -form), adj., care prezintă consistența uleiului.

OLEO- „ulei, grăsime, uleios, oleaginos”. ◊ lat. *oleum* „ulei” > fr. *oléo-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *oleo-*. ■ **-artroză** (v. -artroză), s.f., introducerea unor substanțe uleioase în articulații, în scop terapeutic; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la nivelul țigeliului dintr-o sondă în timpul extracției; **-fil** (v. -fil₁), adj., care are afinitate pentru substanțele oleaginoase; **-fob** (v. -fob), adj., care respinge substanțele uleioase; **-grafie** (v. -grafie), s.f., cromolitografie care reproduce o pictură în ulei făcută pe o hârtie care imită pânza; **-lit** (v. -lit₁), s.n., ulei petrificat; **-metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument utilizat la determinarea densității uleiurilor vegetale. 2. Instrument cu care se dozează uleiurile și grăsimile provenite din seminte; **-peritoneografie** (v. peritoneo-, v. -grafie), s.f., radiografie a cavității peritoneale după injectarea unei cantități de ulei iodat; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanță lipidică din citoplasmă; **-plast** (v. -plast), s.n.pl., plastide producătoare de picături oleaginoase, prezente în talul mușchilor hepatici; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe oleaginoase; **-static** (v. -static), adj., relativ la nivelul țigeliului dintr-o sondă în care extracția a fost întreruptă; **-zom** (v. -zom), s.m., incluziune citoplasmatică de substanțe grase.

OLFACTO- „miros, olfactiv”. ◊ lat. *olfactus* „miros” > fr. *olfacto-*, engl. *id.*, germ. *olfakto-* > rom. *olfacto-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă față de mirosurile neplăcute; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul științific al sensibilității olfac-

tive; **-metrie** (-metrie₁), s.f., măsurare a gradului de sensibilitate olfactivă; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru aprecierea acuității olfactive.

OLIG-, v. **OLIGO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj. (despre un organ vegetal) care prezintă spini sporadici; **-andră** (v. -andră), adj., s.f. (floare) cu androceul format din câteva stamine; **-ant** (v. -ant), adj. (despre o plantă) care are puține flori; **-anter** (v. -anter), adj., care prezintă puține antere; **-antropie** (v. -antropie), s.f., scădere a populației unei țări, a unui oraș etc.; **-arhie** (v. -arhie₁), s.f., guvernare, conducere în care puterea este exercitată numai de câteva persoane sau familii; **-emie** (v. -emie), s.f., stare maladivă produsă de scăderea numărului de globule roșii din sânge; **-odont** (v. -odont), adj., cu dinți puțini; **-odonție** (v. -odonție), s.f., anomalie dentară în ceea ce privește numărul dinților; **-urie** (v. -urie), s.f., scădere a cantității de urină.

OLIGO- „reducere, scădere, insuficiență, puțin numeros, redus, sărac, scăzut”. ◊ gr. *oligos* „puțin, mic, puțin numeros” > fr. *oligo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oligo-*. ■ **-cardie** (v. -cardie), s.f., reducere a bătăilor inimii; **-carp** (v. -carp), adj. 1. Cu puține fructe. 2. (Despre o floare) Cu gineceul format dintr-un mic număr de carpele; **-cefal** (v. -cefal), adj. (despre o inflorescență) format din câteva capitule; **-cen** (v. -cen₁), adj., s.n. 1. Epocă superioară a paleogenului, caracterizată prin numuliți, lameli-branhiate, gasteropode, echinide, mamifere etc. 2. Adj. Care aparține acestei epoci; **-chete** (v. -chete), s.n., pl., clasă de anelide terestre și dulcicole, cu corpul acoperit cu puțini peri; **-citemie** (v. cit/o-, v. -emie), s.f., reducere a numărului globulelor roșii din sânge; **-claz** (v. -claz), s.n., varietate de feldspat plagioclaz care conține, în cantități mici, anortit; **-cranie** (v. -cranie), s.f., dezvoltare insuficientă a volumului cutiei craniene; **-crație** (v. -crație), s.f., formă de conducere a statului, în care puterea este exercitată de un număr restrâns de persoane; **-cromie** (v. -cromie), s.f., anemie produsă prin reducerea încărcăturii hemoglobinice; **-cron** (v. -cron), adj. (despre un organism) care trăiește puțin timp; **-dactilie** (v. -dactilie), s.f., anomalie caracterizată printr-un număr mai mic decât cel normal al degetelor de la mâini și picioare; **-dendrocit** (v. dendro-, v. -cit), s.n., oligodendrogliu; **-dendrogliu** (v. dendro-, v. -glie), s.f., celulă mică a sistemului nervos, caracterizată prin nucleul sferoizi și prelungiri citoplasmice fine; *sin.* **oligodendrocit**, **oligoglie**; **-dinamic** (v. -dinamic), adj. 1. Cu putere slabă. 2. Care desfășoară activitate chimică în cantități foarte mici; **-dinamie** (v. -dinamie), s.f., acțiune de distrugere a bacteriilor din apă de către ionii metalelor grele, la o concentrație foarte mică a acestora; **-dipsie** (v.

-dipsie), s.f., diminuare a senzației de sete; **-encefalie** (v. -encefalie), s.f., reducerea accentuată a volumului cutiei craniene și oprirea primară a dezvoltării creierului; **-fag** (v. -fag), adj., cu nutriție limitată la puține specii de plante și de animale; **-fagie** (v. -fagie), s.f. 1. Scădere a poftei de mâncare. 2. Tip de nutriție bazat pe hrană aparținând aceluiași tip biologic; **-fazie** (v. -fazie), s.f., sindrom caracterizat prin dificultatea denumirii obiectelor de către bolnav; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu un număr mic de frunze; **-filetic** (v. -filetic), adj. (despre un organism) care își are originea în câteva forme primitive; **-fotă** (v. -fot), adj. (despre o zonă) care este cuprinsă între 30 și 80 m și maximum 400-500 m adâncime din mări, oceane și lacuri, fiind puțin luminată și unde se mai pot dezvolta organisme fotosintetizante; **-fotic** (v. -fotic), adj. (despre o plantă) care trăiește în medii cu luminozitate slabă; **-fotometric** (v. foto-, v. -metric), adj. (despre frunze, flori etc.) fără posibilitate de orientare după izvorul de lumină; **-fren** (v. -fren), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de oligofrenie; **-frenie** (v. -frenie), s.f., stare patologică caracterizată prin dezvoltarea incompletă și întârziată a facultăților psihice; **-frenopedagogie** (v. freno₂-, v. pedo₁-, v. -agogie), s.f., parte a defectologiei care tratează despre educarea deficienților mintali; **-frenologie** (v. freno₂-, v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul oligofreniei; **-galactie** (v. -galactie), s.f., diminuare a secreției glandei mamare; **-genic** (v. -genic), adj. (despre un caracter ereditar) condiționat de un număr redus de gene; **-glie** (v. -glie), s.f., oligodendrologie; **-halin** (v. -halin), adj. (despre un bazin acvatic) care posedă un conținut de 0,5-3 g de clorură de sodiu la litru; **-hemie** (v. -hemie), s.f., reducere a masei totale de sânge; **-hidroză** (v. -hidroză), s.f., diminuare accentuată a secreției sudorale; *sin.* hipohidroză; **-lecit** (v. -lecit), adj. (despre ou) care se caracterizează prin vitelus nutritiv foarte puțin; *sin.* **oligolectic**; **-manie** (v. -manie), s.f., afecțiune psihică cuprinzând un număr restrâns de bolnavi; **-melie** (v. -melie), s.f., subțiere congenitală excesivă a membrilor sau deficiență în numărul lor; **-menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., diminuare a frecvenței menstruației; **-mer** (v. -mer), adj., s.n., s.m. 1. Adj. Format din puține elemente structurale. 2. S.n. Ciclu floral având un număr mai mic de elemente constitutive. 3. S.m. Polimer a cărui moleculă nu conține decât un număr redus de molecule monomere; **-nitrofil** (v. nitro-, v. -fil₁), adj. (despre bacterii) care trăiește într-un mediu cu puțin azot; **-pelic** (v. -pelic), adj., care crește pe solurile detritice slab argiloase; **-pod** (v. -pod), adj., cu un număr redus de picioare sau de înotătoare; **-psihie** (v. -psihie), s.f., formă de intensitate medie a oligofreniei, în care dezvoltarea psihică a individului

este similară vârstei preșcolare; *sin.* **imbecilitate**; **-rize** (v. -riză₁), adj., s.f. pl. (plante) care posedă un număr mic de rădăcini; **-sapro** (v. sapro-, v. -b), adj. s.n. pl. 1. Adj. (Despre apă) Cu un conținut foarte scăzut de substanțe organice putrescibile. 2. Adj., s.n. pl. (Organisme) care caracterizează apele curate, fără substanțe organice în descompunere; **-saprobli** (v. sapro-, v. -bie), s.f. pl., forme vegetale și animale prezente în apa puțin încărcată cu substanțe putrescibile, în care mineralizarea materiilor organice este terminată; **-saprobiotic** (v. sapro-, v. -biotic), adj. (despre un organism) care trăiește în ape puțin contaminate; **-sialie** (v. -sialie), s.f., reducere a secreției salivare; **-sperm** (v. -sperm), adj., s.n. (fruct) care cuprinde un număr redus de semințe; **-spermie** (v. -spermie), s.f., reducere a numărului de spermatozoizi din lichidul seminal; **-spore** (v. -spor), adj., s.f. pl. (plante) care produc un număr redus de spori sau de granule de polen; **-stemon** (v. -stemon), adj., cu puține stamine; **-taxie** (v. -taxie), s.f., reducere a numărului de verticile florale; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea oligoelementelor în scop terapeutic; **-term** (v. -term), adj., s.n. (organism) care este adaptat să trăiască în zone cu temperatură scăzută; **-termic** (v. -termic), adj. (despre un organism), care nu poate trăi decât în zone climatice sau biotopuri, în care variațiile termice sunt relativ mici; **-timie** (v. -timie), s.f., insuficiență afectivă care caracterizează personalitatea dizarmonicului, reprezentând faptul central al psihopatiilor; **-toc** (v. -toc), adj. (despre o plantă) care generează puțini muguri sau numai câteva ramuri; **-trichie** (v. -trichie), s.f., rărire patologică sau senilă a părului; **-trih** (v. -trih), adj. (despre un organism vegetal) puțin păros; **-trof** (v. -trof), adj. 1. (Despre o plantă) Care crește pe soluri sărace în substanțe nutritive. 2. (Despre un sol sau mediu de cultură) Care este sărac în substanțe organice și minerale; **-trofic** (v. -trofic), adj. (despre un sol, un lac etc.) care este sărac în elemente nutritive, minerale sau organice; **-trofie** (v. -trofie), s.f., 1. Însușire a plantelor oligotrofe. 2. Nutriție deficitară; **-trofil** (v. trofo-, v. -fil₁), adj., care crește în medii sărace în substanțe nutritive; **-tropic** (v. -tropic), adj. (despre insecte) care vizitează un număr restrâns de plante în vederea polenizării; **-zomic (oligosomic)** (v. -zomic), adj. (despre o celulă sau un organism) cu unul sau, mai rar, cu doi cromozomi absenți (monozomic sau nulizomic); **-zoospermie** (v. zoo-, v. -spermie), s.f., cantitate mică de ejaculat, datorită scăderii secreției de spermă.

OLIVI- „măslină”. ◊ lat. *oliva* „măslină” > fr. *olive* > rom. *olive* -. ■ **-color** (v. -color), adj. (despre un organ vegetal) de culoare măslinie; **-fer** (v. -fer), adj. 1. (Despre un teren) Care este

fertil în măslina. 2. (Despre o cunună) Făcut din ramuri de măslin; ~**form** (v. -form), adj., în formă de măslină.

OLO-, v. **HOLO-**.

OLOIO- „putrefacție”. ◊ gr. *oloios* „distrus, putred” > fr. *oloïo-*, engl. *oloio*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oloio-*. ■ ~**trofic** (v. -trofic), adj. (despre plancton) care este bogat în substanțe organice aflate în stare de putrefacție.

OM₁-, v. **OMO₁-**. ■ ~**agră** (v. -agră), s.f., afecțiune gutoasă a articulației umărului; ~**algie** (v. -algie), s.f., nevralgie scapulo humerală; *sin.* **omodinie**; ~**artroză** (v. -artroză), s.f., reumatism cronic degenerativ, localizat în articulația umărului; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., omalgie*.

OM₂-, v. **OMO₂-**. ■ ~**onim** (v. -onim), adj., s.n.

1. Adj. Care are același nume, cu același nume.
2. S.n. Cuvânt asemănător ca formă cu altul, dar deosebit ca sens; ~**onimic** (v. -onimic), adj., referitor la omonime sau la omonimie; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., faptul sau însușirea de a fi omonim; situația în care se află două sau mai multe cuvinte omonime.

OMATO- „ochi, organ al văzului”. ◊ gr. *omma*, *ommatos* „ochi” > fr. *ommato-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *omato-*. ■ ~**for** (v. -for), adj. (despre un proces neuromuscular) care mișcă ochiul; ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de ochi.

OMBRO- „ploaie, precipitații”. ◊ gr. *ombros* „ploaie” > fr. *ombro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ombro-*. ■ ~**cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de cleistogamie datorată timpului ploios; ~**fii** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care este adaptat pentru ploile abundente; ~**fitte** (v. -fit), s.f. pl., plante adaptate la ținuturile bogate în ploi; ~**fob** (v. -fob), adj. (despre un organism vegetal) care este neadaptat pentru ploi abundente; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de ploaie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul precipitațiilor atmosferice; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină cantitatea de ploaie căzută într-un interval de timp; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică și funcțională produsă de ploile abundente; ~**trofic** (v. -trofic), adj., care își extrage hrana din ploi și din pulberile atmosferice.

OMENT-, v. **OMENTO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecția chirurgicală a epiploonului.

OMENTO- „peritoneu, viscere, epiploon, peritoneal”. ◊ lat. *omentum* „viscere, epiploon” > fr. *omento-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *omento-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a epiploonului; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a epiploonului; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a epiploonului; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a epiploonului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a epiploonului.

OMEQ-, v. **HOMEO-**.

~**OMFAL** „ombilic, ombilical, omfalic”. ◊ gr. *omphalos* „buric, ombilic” > fr. -*omphale*, lat. sav. -*omphalus* > rom. -*omfal*.

OMFAL-, v. **OMFALO-**. ■ ~**odiu** (v. -odiu), s.n., cicatricea hilului prin care pătrund în sămânța vasele conducătoare; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a ombilicului; ~**urie** (v. -urie), s.f., scurgere de urină prin ombilic, datorită unei anomalii congenitale.

~**OMFALIE** „ombilic, regiune ombilicală”. ◊ gr. *omphalos* „ombilic, buric” > fr. -*omphalie* > rom. -*omfalie*.

OMFALO- „ombilic, cordon ombilical, proeminență, ombilical”. ◊ gr. *omphalos* „umflătură, ombilic” > fr. *omphalo*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *omfalo-*. ■ ~**angiopag** (v. *angio-*, v. -pag), s.m., denumire a gemenului mic și parazit, dependent de circulația semenului mai mare, în caz de gemeni monocoronici; ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a ombilicului; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la omfalogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de dezvoltare a sacului vitelin; ~**id** (v. -id), adj., în formă de ombilic; ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., grup de ciuperci a căror pălărie este scobită deasupra; ~**pag** (v. -pag), adj., s.m. (monstru) care are două corpuri reunite prin ombilic; ~**pagie** (v. -pagie), s.f., stare a monștrilor omfalopagi; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile ombilicului; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie ombilicală; ~**ree** (v. -ree), s.f., scurgere de limfă prin ombilic; ~**rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a ombilicului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a cordonului ombilical; ~**trib** (v. -trib), s.n., instrument medical utilizat în omfalotripsie; ~**tripsie** (v. -tripsie), s.f., zdrobire a cordonului ombilical; ~**zit** (v. -zit), s.m., fetus monstruos a cărui viață încetează de îndată ce este separat de mama sa prin ruptura cordonului ombilical.

OMNI- „tot, totalitate, total”. ◊ lat. *omnis* „tot” > fr. *omni-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *omni-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă) care crește pe diferite substraturi ca: sol, stâncă, scoarța arborilor, lemn putred etc.; ~**color** (v. -color), adj., care prezintă toate culorile; ~**scop** (v. -scop), s.n., stativ care permite examinarea radiologică a bolnavului în toate incidentele; ~**vor** (v. -vor), adj., s.n. (animal) care se hrănește atât cu hrană vegetală, cât și cu hrană animală.

OMO- „umăr”. ◊ gr. *omos* „umăr” > fr. *omo-*, engl. *id.* > rom. *omo₁-*. ■ ~**cotii** (v. -cotii), s.n., cavitatea glenoidă a omoplatului care primește capul humerusului; ~**hioid** (v. *hio-*, v. -id), adj. (despre un mușchi) care ține de omoplat și de osul hioid; *sin.* **omohioidian**; ~**plat** (v. -plat), s.m., os pereche plat și triunghiular, care formează, împreună cu clavicula, centura scapulară; *sin.* **scapulă**.

OMO₂-, v. **HOMO**-. ■ **-fon** (v. -fon), adj. (despre o silabă, un cuvânt etc.) care sună la fel, cu toate că ortografia diferă; **-fonie** (v. -fonie), s.f. **1.** Calitate a două sau a mai multor cuvinte de a avea aceeași pronunțare. **2.** Stil muzical caracterizat prin predominarea unei voci sau a unei melodii asupra celorlalte; **-form** (v. -form), adj. (despre forme ale unor cuvinte) care coincide ca pronunțare; **-gen** (v. -gen₁), adj. **1.** Care prezintă omogenitate. **2.** (Despre funcții cu mai multe variabile) Ale cărui valori rămân proporționale pentru variabile proporționale. **3.** (Despre o specie) Care trăiește în aceleași condiții de viață în tot cursul dezvoltării ei; **-graf** (v. -graf), adj., s.n. (cuvânt) care se scrie la fel cu alt cuvânt, dar care diferă din punct de vedere fonetic; **-grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Faptul sau însușirea de a fi omograf; situația în care se află două cuvinte omografe. **2.** Corespondența biunivocă între două spații proiective; **-gramă** (v. -gramă), s.f., cuvânt care are aceeași grafie cu un altul de origine diferită; **-log** (v. -log), adj. **1.** (Despre un lucru) Care corespunde anumitor reguli, unei legi determinate. **2.** (Despre laturi sau fețe în figuri omotetice) Care este paralel, de același sens sau de sens contrar. **3.** (Despre o substanță organică) Cu funcțiuni și structuri analoge; **-logie** (v. -logie), s.f. **1.** Calitatea a ceea ce este omolog. **2.** Corespondența omografică între punctele unui aceluiași plan proiectiv. **3.** Corespondență de structură a unuia sau a unor organe la două specii diferite ca urmare a originii lor comune.

OMO₃-, „crud, necopt“. ◊ gr. *omos* „crud, necopt“ > fr. *omo*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *omo₃*-. ■ **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu carne crudă; **-fagie** (v. -fagie), s.f., obicei de a consuma carne crudă.

ONCO₁-, v. **ONCO**-. „tumoare, tumefacție, cancer, canceroas“. ◊ gr. *onkos* „tumoare, masă, volum“ > fr. *onco*-, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *onko* > rom. *onco₁*-. ■ **-cît** (v. -cît), s.n., celula epitelială nediferențiată, cu citoplasmă granulară; **-gen** (v. -gen₁), adj., care generează cancer; *sin.* oncogenic; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la oncogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a unei tumori; **-genic** (v. -genic), adj., oncogen*; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea variațiilor de volum ale unui organ; **-grafie** (v. -grafie), s.f., reprezentare grafică a volumului și configurației unui organ cu ajutorul oncografului; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la oncoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., distrugere prin absorbție a unor celule canceroase; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în oncologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tumorilor canceroase; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară locul și con-

figurația unui organ; **-pediatrie** (v. -ped/o₁-, v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care studiază tumorile canceroase la copii; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al tumorilor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei tumori; **-tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă afinitate pentru celulele neoplazice.

ONCO₂-, „cârlig, croșetă“. ◊ gr. *onkos* „cârlig, croșetă, mustață“ > fr. *onco*-, engl. *id.* > rom. *onco₂*-. ■ **-cerci** (v. -cerc), s.m., pl., gen de filarii parazite din familia oncocercidelor, care provoacă omului oncocerceroza sau filarioza; **-for** (v. -for), adj. (despre viermi) prevăzut cu croșete; **-rinc** (v. -rinc), s.m., specie de pește din familia salmonidelor, cu corpul acoperit cu solzi mici aderenți, parazitată uneori cu larve de botriocelal; **-sferă** (v. -sferă), s.f., embrion al cestodelor, conținând în interior un embrion cu șase croșete; *sin.* **embrion hexacant**.

-ONCOZĂ „tumoare, tumefacție, hipertrofie“. ◊ gr. *onkosis* „umflare, îngroșare“ > fr. *-oncose*, germ. *-onkose* > rom. *-oncoză*.

ONEIRO-, v. **ONIRO**-.
ONGULI-, v. **UNGULI**-.
ONIC-, v. **ONICO**-. ■ **-algie** (v. -agie), s.f.,

dureri în unghii, produsă de o mică tumoare; **-atrofie** (v. -atrofie), s.f., afecțiune caracterizată prin subțierea unghiei, care devine ondulată.

-ONICHIE „unghie“. ◊ gr. *onyx*, *onykhos* „unghie“ > fr. *-onychie*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *-onichia* > rom. *-onichie*.

ONICHO-, v. **ONICO**-.
ONICO-, v. **ONICHO**-. „unghie, gheară, copită,

ungulat“. ◊ gr. *onyx*, *onykhos* „unghie“ > fr. *onycho*-, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *onico* > rom. *onico* și *onicho*-. ■ **-clazie** (v. -clazie), s.f., ruptură a unghiei. **-fagie** (v. -fagie), s.f., tulburare caracterizată prin gresita deprindere de a-și roade unghiile; *sin.* **onicitolomanie**; **-fimă** (v. -fimă), s.f., calozitate a unghiilor; **-for** (v. -for), adj., care este înzestrat cu unghii; **-fore** (v. -for), s.n. pl., încrengătură din laturile metazoarelor, care prezintă pe laturile corpului numeroase perechi de apendice terminate cu câte două gheare; **-gen** (v. -gen₁), adj., care se referă la formarea unghiei; **-genic** (v. -genic), adj., oncogen*; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la oncoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., deăprire a unghiei de pe patul ei; **-malacie** (v. -malacie), s.f., proces patologic de înmuiere a unghiilor; **-manție** (v. -manție), s.f., prezicere după unghiile degetelor mâinii; **-patie** (v. -patie), s.f., boală localizată la unghii sau la copite; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere a unghiilor în urma unor intoxicații; **-tilomanie** (v. tilo-, v. -manie), s.f., onicofagie*; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie la unei unghii; **-trofic** (v. -trofic), adj., relativ la onicotrofie; **-trofie** (v. -trofie), s.f., proces de nutriție a unghiilor.

-ONIM „nume, denumire, termen”. ◊ gr. *onyma* „nume” > fr. *-onyme*, germ. *-onym*, engl. *id.* > rom. *-onim*.

-ONIMIC „de nume, relativ la nume”. ◊ gr. *onyma* „nume” > fr. *-onymique*, it. *-onimico*, engl. *-onymic* > rom. *-onimic*.

-ONIMIE „denominație, denumire, nume, termen”. ◊ gr. *onyma* „nume” > fr. *-onymie*, germ. *id.*, engl. *-onymy*, it. *-onimia* > rom. *-onimie*.

ONIO- „achiziționare, cumpărare”. ◊ gr. *onios* „care se cumpără, de vânzare” > fr. *onio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *onio-*. ■ **-manie** (v. *-manie*), s.f., impuls patologic de a face cumpărături în mod exagerat.

ONIRO- (ONEIRO-) „vis, visare, halucinație, halucinatoriu”. ◊ gr. *oneiros* „vis” > fr. *oneiro-* și *oniro-*, engl. *oneiro-*, germ. *id.* > rom. *oniro-* și *oneiro-*. ■ **-frenie** (v. *-frenie*), s.f., tulburare a activității psihice, cu stări halucinatorii; **-gen** (v. *-gen₁*), adj., care produce starea onirică; **-graf** (v. *-graf*), s.n., aparat care înregistrează biocurenții cerebrale; **-id** (v. *-id*), adj. (despre o stare psihică) caracterizat prin halucinații și stări onirice; **-logie** (v. *-logie₁*), s.f., disciplină care studiază mecanismele și conținutul viselor; **-manție** (v. *-manție*), s.f., divinație pe baza viselor; **-scopie** (v. *-scopie*), s.f., analiza medicată a viselor.

ONOMASIO- „denumire, semnificație”. ◊ gr. *onomasia* „denumire” > fr. *onomasio-*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *onomasio-*. ■ **-logie** (v. *-logie₁*), s.f., disciplină care studiază numele din punctul de vedere al formei și al conținutului lor.

ONOMATO- „nume, denumire, cuvânt”. ◊ gr. *onoma*, *onomatos* „nume” > fr. *onomato-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *onomato-*. ■ **-fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă patologică de anumite cuvinte; **-logie** (v. *-logie₁*), s.f., totalitatea numerelor proprii dintr-o limbă; **-manie** (v. *-manie*), s.f., repetare obsesivă în memorie a unui cuvânt, a unui nume sau a unei cifre; *sin.* onomomanie; **-manție** (v. *-manție*), s.f., divinație pe baza etimologiei și valorii simbolice a numerelor; **-pee** (v. *-pee*), s.f., cuvânt care, prin elementele lui sonore, imită anumite sunete și zgomote.

-ONOMAZIE „nume, denumire”. ◊ gr. *onomasia* „denumire” > fr. *-onomasie* > rom. *-onomazie*.

ONOMO- „cuvânt, nume”. ◊ gr. *onomo-* „denumire” > fr. *onomo-* > rom. *onomo-*. ■ **-manie** (v. *-manie*), s.f., onomatomanie*.

-ONT „ființă, organism, viețuitoare”. ◊ gr. *on*, *ontos* „ceea ce există, ființă” > engl. *-ont*, germ. *id.* > rom. *-ont*.

ONTO- „ființă, existență”. ◊ gr. *on*, *ontos* „ceea ce există, ființă” > fr. *onto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *onto-*. ■ **-clazie** (v. *-clazie*), s.f., etapă în evoluția existenței unei ființe, caracterizată prin preponderența proceselor de deteriorare; **-genetic** (v.

-genetic), adj., referitor la ontogeneză; *sin.* ontogenic; **-geneză** (v. *-geneză*), s.f., ontogenic*; **-genic** (v. *-genic*), adj., ontogenetic* **-genie** (v. *-genie₁*), s.f., dezvoltarea individuală a organismului începând de la celula-ou și până la încheierea ciclului vital; *sin.* **ontogeneză**; **-gonic** (v. *-gonic*), adj., referitor la ontogeneză; **-gonie** (v. *-gonie*), s.f., disciplină care studiază apariția ființelor pe globul terestru; **-log** (v. *-log*), s.m. și f., specialist în ontologie; **-logie** (v. *-logie₁*), s.f., parte a filozofiei care studiază existența ca atare, independent de determinările sale particulare; **-morfogenetic** (v. *morfo-*, v. *-genetic*), adj., referitor la ontomorfogeneză; **-morfogeneză** (v. *morfo-*, v. *-geneză*), s.f., dezvoltare a țesuturilor și a organelor în cursul ontogenezei unui individ.

OO- „ou, ovul, ovar, zigot, oval, zigotic, referitor la ou”. ◊ gr. *oon* „ou” > fr. *oo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oo-*. ■ **-blast** (v. *-blast*), s.n., ovulul primordial; **-blastic** (v. *-blastic*), adj., referitor la ooblast; **-carp** (v. *-carp*), s.n., zigot caracteristic unor grupe de ciuperci; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., relativ la oocar; **-cefal** (v. *-cefal*), s.m., făt teratologic cu capul în formă de ou, având partea frontală a craniului turtită; **-centru** (v. *-centru*), s.n., centru divizionar al oosferei; **-chineză** (v. *oocineză*, *ookineză*) (v. *-chineză*), s.f., diviziunea mitotică a oului; **-chist** (v. *-chist*), s.n., celula femelă fecundată (zigot), la hematozoarul paludismului; **-cist** (v. *-cist*), s.n., formațiune chistică rezultată din oogamie, dând naștere talurilor noi; **-cit** (v. *-cit*), s.n., celulă germinativă derivată din oogon; **-fag** (v. *-fag*), adj. (despre specii) care se hrănește cu ouă de animale; **-fit** (v. *-fit*), s.n., gametofit caracteristic unor criptogame; **-for** (v. *-for*), s.n. 1. Organ în care se formează celulele sexuale feminine. 2. Parte a pistilului unde se formează ovulele; **-gam** (v. *-gam*), adj., care prezintă gameți diferențiați sexual; **-gamie** (v. *-gamie*), s.f. 1. Proces sexual în care are loc unirea unui gamet femeii, mare și imobil, cu un gamet mascul, mic și mobil. 2. Mod de reproducere sexuată între anizogameți, rezultând oosporul, la oomicete; **-gen** (v. *-gen₁*), adj., care produce ouă; **-genetic** (v. *-genetic*), adj., referitor la oogenează; **-geneză** (v. *-geneză*), s.f. 1. Proces de formare a ovulului animal. 2. Dezvoltare a celulei sexuale femele în oogon. 3. Proces de formare a oosferei; **-gon** (v. *-gon₁*), s.n., organ în care se formează celulele femele, la talofite; *sin.* **oogoniu**; **-goniogamie** (v. *gonio-*, v. *-gamie*), s.f., contopire a gametangeliu femeii, care încetează să mai producă gameți, cu gametul mascul; **-goniu** (v. *-goniu*), s.n., oogon*; **-id** (v. *-id*), adj., în formă de ou; **-lemă** (v. *-lemă₁*), s.f., înveliș elastic, solid și îngroșat al oului; **-lit** (v. *-lit₁*), s.n., formațiune minerală sferică de calcar; **-litic** (v. *-litic₁*), adj., care conține oolite, format din oolite; **-liză** (v. *-liză*), s.f., înver-

zire a carpelei sau a ovulului; **~logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul complex al formării și dezvoltării oului; **~manție** (v. -manție), s.f., divinație după albușurile de ou aruncate în apă; **~micete** (v. -micete), s.f. pl., grup de ciuperci inferioare din clasa sifomicetelor; **~plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasma oului sau a zigotului; **~plast** (v. -plast), s.n., oosferă*; **~sferă** (v. -sferă), s.f., celulă reproducătoare femelă la plante, corespunzătoare oocitului la animale, care se transformă după fecundație în ou; *sin.* **ooplast**; **~sperm** (v. -sperm), adj., s.n. (ou) fecundat la începutul procesului de diferențiere; **~spor** (v. -spor), s.m., ou fecundat, specific algelor și ciupercilor; **~sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange cu oospori; **~tecă** (v. -tecă), s.f. 1. Coajă în care sunt închise ouăle insectelor. 2. Sporange prezent la ferigi; **~tip** (v. -tip), s.n., loc de întâlnire a mai multor canale reproducătoare la cestode și nematode, unde se formează oul; **~zom** (v. -zom), s.m., corpuscul citoplasmatic din ovulul matur.

OOFOR-, v. **OOFORO-**. ■ **~algie** (v. -algie), s.f., durere a ovarului; **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a ovarelor.

OOFORO- „ovar, oofor, ovarian”. ◇ gr. *oophoros* „care produce ouă” > fr. *oophoro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ooforo-*. ■ **~malacie** (v. -malacie), s.f., ramolisment al ovarului; **~manie** (v. -manie), s.f., accident nervos caracterizat prin crize epileptice, însoțite de tulburări menstruale; **~rafie** (v. -rafie), s.f., intervenție chirurgicală care constă în suturarea ovarului; **~ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a ovarului; **~salpingectomie** (v. salping/o-, v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a trompei uterine și a ovarului.

-OP „ochi, glob ocular, vâz, vedere”. ◇ gr. *ops*, *opos* „ochi” > fr. *-ope*, germ. *-op* > rom. *-op*.

OPACI- „opacitate”. ◇ lat. *opacus* „întunecat, umbros” > fr. *opaci-*, engl. *id.* > rom. *opaci-*. ■ **~metrie** (v. -metrie), s.f., ansamblu de metode și procedee pentru măsurarea opacității unor substanțe; **~metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru determinarea opacității unor substanțe.

OPERCULI- „opercul, membrană osoasă”. ◇ lat. *operculum* „capac” > fr. *operculi-*, engl. *id.* > rom. *operculi-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre o cochilie) prevăzut cu un opercul; **~form** (v. -form), adj., în formă de opercul; **~gen** (v. -gen₂), adj., care generează un operculat.

-OPIC „cu aspect de, cu înfățișare de”. ◇ gr. *ops* „aspect, înfățișare” > fr. *-opique*, it. *-opico*, engl. *-opic* > rom. *-opic*.

-OPIE „vâz, vedere, percepere”. ◇ gr. *ops*, *opos* „vâz” > fr. *-opie*, germ. *id.*, engl. *-opy*, it. *-opia* > rom. *-opie*.

OPIO- „opiu”. ◇ gr. *opion* „suc de mac” > fr. *opio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *opio-*. ■ **~fag** (v. -fag), adj., s.m. și f. (individ) atins de

opiografie; **~fagie** (v. -fagie), s.f., toxicomanie provocată de consumul de opiu; **~id** (v. -id), s.n., produs natural sau de sinteză, având o farmacodinamie asemănătoare cu a opiumului; **~logie** (v. -logie₁), s.f., tratat despre opiu; **~man** (v. -man₁), adj., s.m. și f. (persoană) care consumă opiu; **~manie** (v. -manie), s.f., deprindere morbidă de a consuma opiu.

OPIST-, v. **OPISTO-**. ■ **~odont** (v. -odont), adj., cu dinții situați înăpoia celor superiori; **~odontie** (v. -odontie), s.f., situație a dinților frontali ai arcadei inferioare mult înăpoia celor superiori; **~orhid** (v. -orhid), adj., s.m. (parazit), care face parte din familia opistorchiidelor.

OPISTO- „situat înăpoi, în spate, posterior”. ◇ gr. *opisthen* „înăpoi, în spate, îndărăt” > fr. *opistho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *opisto-* > rom. *opisto-*. ■ **~cifoză** (v. -cifoză), s.f., curbare a șirei spinării în spate; **~dom** (v. -dom), s.n., partea posterioară a unui templu grecesc; **~drom** (v. -drom), adj., când linia spiralei genetice trece de la bractee la primul segment floral pe partea posterioară a florii; **~gastric** (v. -gastric), adj., care este situat în spatele stomacului; **~genie** (v. -genie₂), s.f., ștergere a reliefului bărbiei prin lipsă de dezvoltare a ramurilor orizontale mandibulare; **~gir** (v. -gir), adj., care poate fi dirijat posterior; **~glif** (v. -glif), adj. (despre un șarpe veninos) care are dinții canelați înaintea altor dinți; **~gnat** (v. -gnat), adj., care are dinții înclinați în afară; **~graf** (v. -graf), adj., care este scris sau tipărit pe ambele fețe ale unei foi.

OPO₁- „extract glandular, endocrin”. ◇ gr. *opos* „suc” > fr. *opo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *opo₁-*. ■ **~fii** (v. -fil₁), adj., cu afinitate pentru sucrici glandulare; **~terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a extractelor glandulare endocrine în scop terapeutic.

OPO₂- „față, organ facial”. ◇ gr. *ops*, *opos* „față” > fr. *opo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *opo₂-*. ■ **~cefal** (v. -cefal), s.m., monstru caracterizat prin fuziunea urechilor, prin prezența unei singure orbite și prin absența gurii și a nasului; **~didim** (v. -didim), s.m., făt teratologic având o cutie craniană mică, însă două fețe distincte.

OPOZITI- „față în față, opus”. ◇ lat. *oppositus* „care se află față în față” > fr. *oppositi-*, lat. sav. *id.* > rom. *opoziti-*. ■ **~flor** (v. -fior), adj., cu flori așezate față în față; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze opuse, așezate la același nivel.

-OPS „ochi, glob ocular”. ◇ gr. *ops* „ochi” > fr. *-ops*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-ops*.

-OPSĂ „aspect, aparență, înfățișare”. ◇ gr. *opsis* „aspect, înfățișare” > fr. *-opse*, germ. *id.*, lat. sav. *-opsis* > rom. *-opsă*.

OPSI- „târziu, tardiv, întârziat”. ◇ gr. *opsios* „în întârziere, tardiv” > fr. *opsi-*, engl. *id.*, germ. *id.*,

lat. sav. *id.* > rom. *opsi-*. ■ **~ant** (v. -ant), adj., care înflorește târziu; **~gonie** (v. -gonie), s.f., dezvoltare tardivă și anormală a mugurilor adormiți; **~urie** (v. -urie), s.f., eliminare întârziată a urinei.

-OPSIC „referitor la văz, vizual”. ◇ gr. *opsis* „vedere, văz” > fr. *-opsique* > rom. *-opsic*.

-OPSIE „vedere, imagine, percepție vizuală”. ◇ gr. *opsis* „vedere, văz, viziune” > fr. *-opsie*, germ. *id.*, engl. *-opsia*, it. *id.* > rom. *-opsie*.

OPSO₁- „alimentație, hrană”. ◇ gr. *opson* (*opsos*) „aliment” > fr. *opso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *opso₁-*. ■ **~man** (v. -man₁), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de opsomanie; **~manie** (v. -manie), s.f., tendință patologică de a consuma numai anumite alimente.

OPSO₂- „târziu, tardiv”. ◇ gr. *opse* „târziu” > fr. *opso-*, engl. *id.* > rom. *opso₂-*. ■ **~menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., flux menstrual întârziat și în cantitate mică; *sin.* **hipomenoree**.

OPTI- „optic”. ◇ gr. *optos* „vizibil” > germ. *opti-* > rom. *opti-*. ■ **~metru** (v. -metru₁), s.n., instrument optic de mare precizie cu care se măsoară dimensiunile pieselor.

-OPTIC „optic, referitor la vedere”. ◇ gr. *optikos* „de vedere, vizual” > fr. *-optique*, engl. *-optic*, germ. *-optisch* > rom. *-optic*.

OPTO- „vedere, văz, rețină”. ◇ gr. *optos* „vizibil” > fr. *opto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *opto-*. ■ **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu determinarea, măsurarea și corectarea defectelor de vedere; **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea caracteristicilor optice ale ochiului.

OR-, v. **ORO-**. ■ **~onimie** (v. -onimic), adj., care denumește un munte; **~onimie** (v. -onimie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul numelor de munți.

ORAIO- „de sezon, sezonier”. ◇ gr. *oraios* „de sezon” > lat. sav. *oraiō-* > rom. *oraiō-*. ■ **~dimorfism** (v. di-, v. -morfism), s.n., două înfățișări ale unei plante, deosebite după anotimp, ca urmare a adaptării la condițiile ecologice; *sin.* **dimorfism sezonier**; **~polimorfism** (v. poli-, v. -morfism), s.n., polimorfism sezonier.

-ORAMA „spectacol, priveliște”. ◇ gr. *horama* „vedere, spectacol” > fr. *-orama*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-oramă*.

ORBI- „globul pământesc”. ◇ lat. *orbis* „lume, univers” > fr. *orbi-* > rom. *orbi-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă sau animal) care este răspândit pe tot globul terestru.

ORBITO- „orbită, orbital”. ◇ lat. *orbita* „linie circulară, orbită” > fr. *orbito-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *orbito-*. ■ **~grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică utilizată pentru diagnosticul neoformărilor intraorbitale; **~ide** (v. -id), s.n. pl., foraminifere perforate, de talie mare, cu testul biconvex, care au trăit în senonianul superior; **~litate** (v. -litate),

s.n. pl., foraminifere din familia peneroplidelor, cu test neperforat discoidal, cu camere dezvoltate inițial în spirală; **~stat** (v. -stat), s.n., instrument utilizat în antropologie, cu ajutorul căruia se determină direcția axei orbitale; **~steg** (v. -steg), s.n., carapace de formă lenticulară, specifică unor foraminifere și dezvoltată pe laturile unui strat de loje ecuatoriale și de loje laterale; **~tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a orbitei.

ORCHIO-, v. **ORHIO-**.

ORCULI- „butoiaș”. ◇ lat. *orcula* „chiup mic” > fr. *orculi*, lat. sav. *id.* > rom. *orcui-*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre sporii lichenilor) în formă de butoiaș.

ORDINO- „programare”. ◇ lat. *ordino*, *are* „a organiza, a arându-i” > fr. *ordino-* > rom. *ordino-*. ■ **~gramă** (v. -gramă), s.f., tip de organigramă funcțională.

OREO- „munte, de munte, montan, alpin”. ◇ gr. *oros*, *oreos* „munte” > fr. *oréo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oreo-*. ■ **~fil** (v. -fil), adj., care crește pe munți; **~fite** (v. -fite), s.f. pl., plante alpine; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la plantele adaptate la condițiile aspre ale marilor altitudini; **~gnozie** (v. -gnozie), s.f., cunoaștere a munților și a structurii acestora; **~grafie** (v. -grafie), s.f., orografie*; **~piteci** (v. -pitec), s.m.pl., primate hominiene fosile din miocen, cu brațe lungi.

OREXI- „foame”. ◇ gr. *orexis* „poftă, apetit” > fr. *orexi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *orexi-*. ■ **~gen** (v. -gen₁), adj., care produce poftă de mâncare; **~manie** (v. -manie), s.f., exagerare morbidă a poftii de mâncare.

-OREXIE „poftă de mâncare”. ◇ gr. *orexis* „foame, apetit” > fr. *-orexie*, germ. *id.* > rom. *-orexie*.

ORGADO- „loc păduros, pășune”. ◇ gr. *orgas*, *orgados* „sol fertil, pășune” > fr. *orgado-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *orgado-*. ■ **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante din locuri păduroase deschise.

ORGAN-, v. **ORGANO-**. ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a unei porțiuni de organ; **~onimie** (v. -onimie), s.f., nomenclatura organelor vegetale sau animale.

ORGANI- „organizare, program”. ◇ lat. *organum* „instrument, mașină” > fr. *organi-*, it. *id.* > rom. *organi-*. ■ **~gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Schemă de organizare a unui serviciu, a unei întreprinderi. 2. Grafic reprezentativ operațiile unui program destinat calculatorului electronic; *sin.* **schemă logică de calcul**.

ORGANO- „organ, organism, substanțe organice, organic”. ◇ gr. *organon* „instrument, organ” > fr. *organo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *organo-*. ■ **~filetic** (v. -filetic), adj., referitor la apariția, diferențierea și evoluția istorică a organelor vegetale sau animale; **~fil** (v. -fii₁), adj., cu afinitate deosebită pentru anumite organe sau țesuturi; **~filie** (v. -filie₃), s.f., filogenie a organelor;

~**filogenetic** (v. *filo-*, v. -genetic), adj., relativ la organofilogenează; ~**filogenează** (v. *filo-*, v. -geneză), s.f., studiu al dezvoltării organelor din punct de vedere filogenetic; ~**gen** (v. -gen₁), adj. **1.** Care intră în compoziția substanțelor organice. **2.** Care s-a format sub acțiunea organismelor vegetale sau animale. **3.** Care participă la formarea compușilor organici. **4.** Care produce organe; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la organogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a organelor în cursul dezvoltării individuale a organismelor; *sin.* **organogenie**; ~**genic** (v. -genic), adj., relativ la organogenie; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., organogenează; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu descrierea organelor vegetalelor și animalelor. **2.** Morfologia externă a organelor; ~**ide** (v. -id), s.n. pl., părți din protoplasma celulei (nucleul, plastidele, reticulul endotelial) care îndeplinesc anumite funcțiuni; ~**leptic** (v. -leptic), adj., s.n. **1.** Adj., s.n. (Substanță) care are afinitate pentru un anumit organ. **2.** Adj. Care afectează organele de simț. **3.** Adj. Care apreciază calitatea produselor alimentare cu ajutorul organelor de simț; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., rocă sedimentară de origine organică; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. **1.** Studiul organelor. **2.** Disciplină care se ocupă cu istoria instrumentelor muzicale; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor care guvernează viața sau organismele vii; ~**patie** (v. -patie), s.f., boală a organelor, însoțită de leziuni; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a unui organ anormal; ~**plastic** (v. -plastic), adj., capabil de a forma organe; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., nașterea și dezvoltarea organelor; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., clasificare a organelor în funcție de anumite criterii și caractere; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratare a unor boli, bazată pe folosirea organelor sau a glandelor; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui organ; ~**trofic** (v. -trofic), adj., care se hrănește cu substanțe organice; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre un virus sau un medicament) care are afinitate pentru țesuturile unui organ; *sin.* **organotrop**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., organotrop*; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., capacitate a patogenilor (bacterii, ciuperci) de a infecta anumite organe ale gazdei; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., afinitate a unor virusuri sau a unor microbi pentru un anumit organ; ~**zoonomie** (v. zoo-, v. -nomie), s.f., tratat despre organizarea regnului animal.

ORHI-, v. **ORHIO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere a testiculelor; *sin.* **orhioidine**; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a glandelor sexuale masculine; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., orhialgie*.

~**ORHID** „testicul, pungă testiculară“. ◊ gr. *orkhis, orchidos* „testicul“ > fr. -*orchide*, engl. -*orchid* > rom. -*orhid*.

ORHID-, v. **ORHIDO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație a testiculelor.

~**ORHIDIE** „testicule“. ◊ gr. *orkhis, orchidos* „testicul“ > fr. -*orchidie*, germ. *id.*, engl. -*orchidy*, it. -*orchidia* > rom. -*orhidie*.

ORHIDO- „testicul, orhidee, testicular“. ◊ gr. *orkhis, orchidos* „testicul“ > fr. *orchido-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *orchido-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiu orhideelor; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a testiculelor în poziție normală; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a unui testicul; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a extractului testicular; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a testiculelor; *sin.* **orhiotomie**.

ORHIO- (**ORCHIO-**) „testicul, scrot, testicular“. ◊ gr. *orkhis, orchios* „testicul“ > fr. *orchio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *orhio-* și *orchio-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a testiculului; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maldăile testiculului; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., operație medicală de suturare a unui testicul distrus; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., orhidotomie*.

ORICTO- „fosile, relicve“. ◊ gr. *oryktos* „săpat, dezgropat“ > fr. *orycto-*, engl. *id.*, germ. *orykto-* > rom. *oricto-*. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la orictogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., originea fosilelor; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a fosilelor; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., istorie a fosilelor.

ORINO- „regiune muntoasă, munte“. ◊ gr. *oreinos* „muntos“ > fr. *orino-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *orino-*. ■ ~**terapie** (v. -terapie), s.f., cură de altitudine în regiuni muntoase.

~**ORNIS** „pasăre“. ◊ gr. *ornis* „pasăre“ > fr. -*ornis*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. -*ornis*.

ORNITO- „pasăre, de pasăre, avicol“. ◊ gr. *ornithos* „pasăre“ > fr. *ornitho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ornito-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), adj., care are cap de pasăre; ~**cor** (**ornitochor**) (v. -cor), adj. (despre semințe) răspândit prin intermediul păsărilor; ~**corie** (~**horie**) (v. -corie₂), s.f., răspândire a semințelor diferitelor plante prin intermediul păsărilor; ~**dactil** (v. -dactil), adj., cu degete de pasăre; ~**fag** (v. -fag), adj. (despre un animal) care se hrănește cu păsări; ~**file** (v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) la care polenizarea se realizează cu ajutorul păsărilor; ~**filie** (v. -filie₁), s.f. **1.** Dragoste exagerată pentru păsări. **2.** Polenizare realizată prin intermediul păsărilor; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de păsări; ~**gam** (v. -gam), adj., polenizat de păsări; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare prin intermediul păsărilor; ~**gee** (v. -gee), s.f., denumire zoogeografică pentru regiunile neozelandeză și polineziană; ~**geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul răspândirii geografice a păsărilor; ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de pasăre; ~**lite** (v. -lit₁), s.n. pl., resturi fosile de

păsări; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în ornitologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul păsărilor; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație după cântecul și zborul păsărilor; **-melologie** (v. melo₂-, v. -logie₁), s.f., parte a ornitologiei care se ocupă cu studiul cântecelor de păsări; **-pode** (v. -pod), s.n. pl., reptile erbivore dinozauriene din cretacic, cu poziție bipedă și cu înfățișare de pasăre; **-rinc** (v. -rinc), s.m., mamifer australian amfibiu din ordinul monotremelor, cu botul ca un cioc de rață și care se înmulțește prin ouă; **-scopie** (v. -scopie), s.f., observare a păsărilor și a obiceiurilor acestora; **-sfingofil** (v. sfingo-, v. -fil₁), adj., care este polenizat prin păsări și prin fluturi de noapte; **-tomie** (v. -tomie), s.f., disecție a păsărilor.

ORO- „munte, montan, alpin”. ◊ gr. *oros* „munte” > fr. *oro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oro-*. ■ **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește pe munți; **-fite** (v. -fit), adj., s.f. pl., (plante) adaptate la mediul alpin și subalpin; **-fitic** (v. -fitic), adj. (despre un organism vegetal) specific munților înalți, fiind adaptat la condițiile aspre ale marilor altitudini; **-gen** (v. -gen₁), s.n., regiune vastă a scoarței terestre, în care s-au produs puternice mișcări tectonice, ducând la apariția unui lanț muntos cutat; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la formarea munților; *sin.* **orogenic**; **-geneză** (v. -geneză), s.f., totalitatea fenomenelor geologice care au determinat formarea munților; **-genic** (v. -genic), adj., orogenic; **-genie** (v. -genie₁), s.f., ramură a geologiei care studiază formarea lanțurilor muntoase cutate; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., cunoaștere a munților, a rocilor; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în orografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a configurației munților; *sin.* **oreografie**; **-hidrografie** (v. hidro₁-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază apele și formațiunile geognostice dintr-o regiune; **-logie** (v. -logie₁), s.f., tratat despre munți; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., ramură a geodeziei care se ocupă cu măsurarea înălțimilor; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în orometrie; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un sol) format din roci cu textură grosieră, având o capacitate mică de reținere a apei; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a mediului montan în scop terapeutic.

ORT-, v. **ORTO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini drepti; **-iconoscop** (v. icono-, v. -scop), s.n., tub de luat vederi, folosit în camerele de televiziune; **-odont** (v. -odont), adj., care are dinți drepti; **-odontologie** (v. odonto-, v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care se ocupă cu studiul și cu tratamentul anomaliilor dentomaxilare; **-odonție** (v. -odonție), s.f., metodă de tratament a anomaliilor dentomaxilare; **-opie** (v. -opie), s.f., corectare a strabismului.

ORTO- „drept, corect, adevărat, normal, rigid”. ◊ gr. *orthos*, „drept, corect” > fr. *ortho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *orto-* > rom. *orto-*. ■ **-amfiboli** (v. amfi-, v. -bol), s.m. pl., amfiboli care cristalizează în sistemul rombic; **-bioză** (v. -bioză), s.f., mod de a duce o viață corectă, înțeleaptă; **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul drept; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., cutie craniană cu un index vertical între 70° și 75°; **-centric** (v. -centric), adj. (despre un tetraedru) care are un ortocentru; **-centru** (v. -centru), s.n., punct de întâlnire al segmentelor de dreaptă care reprezintă înălțimile unui triunghi sau ale unui tetraedru; **-cer** (v. -cer₁), adj., cu antenele sau cu coarcele drepte; **-ceras** (v. -ceras), s.m., moluscă din mările primare, cu cochilia dreaptă și conică; **-chineză** (-**kineză**) (v. -chineză), s.f., mișcare în plan orizontal sau, respectiv, vertical, a unei celule, ca urmare a prezenței unei substanțe din mediul înconjurător; **-ciad** (v. -clad), adj., cu ramuri drepte; **-claz** (v. -claz), adj., s.n. 1. Adj. (Despre feldspați) Care se taie, care se despică drept. 2. S.n. Feldspat potasic, cristalizat în sistemul monoclinic, component important al rocilor eruptive și al unor șisturi cristaline; **-cromatic** (v. -cromatic), adj. (despre un material fotosensibil) care este sensibil la toate radiațiile luminoase, în afară de roșu; **-cromie** (v. -cromie), s.f., caracteristică particulară a suprafețelor sensibile ortocromatice; **-dactil** (v. -dactil), adj., cu degete drepte; **-drom** (v. -drom), adj. (despre influxul nervos) care se propagă normal în sens aferent sau eferent; **-dromă** (v. -dromă), s.f., drumul cel mai scurt care leagă două puncte de pe suprafața terestră; **-dromic** (v. -dromic), adj., referitor la ortodromă; **-epie** (v. -epie), s.f., parte a lingvisticii care se ocupă cu studiul pronunției corecte a cuvintelor unei limbi; **-fite** (v. -fit), s.f., pl. 1. Plante care prezintă o dezvoltare normală. 2. Plante care, în dezvoltarea lor ontologică, parcurg toate etapele ciclului evolutiv; **-fonic** (v. -fonic), adj., care redă exact timbrul sunetului emis; **-fonie** (v. -fonie), s.f. 1. Pronunțare considerată normală sau corectă a unui fonem sau a unui grup de foneme. 2. Tratament special, destinat corectării tulburărilor de fonație; **-forie** (v. -forie), s.f. 1. Echilibru muscular normal al ochilor. 2. Paralelism perfect al axelor vizuale; **-fototactism** (v. foto-, v. -tactism), s.n., ortofototaxie*; **-fototaxie** (v. foto-, v. -taxie), s.f., orientare a organismului vegetal în linie dreaptă sub influența luminii; *sin.* **ortofototactism**; **-fototrop** (v. foto-, v. -trop), adj., a cărui lumină influențează direct plantele; **-fotropism** (v. foto-, v. -tropism), s.n., influență directă a luminii asupra plantelor; **-frenie** (v. -frenie), s.f., totalitatea metodelor utilizate în educarea copiilor cu tulburări de comportament; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă ortogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fertilizare botanică directă sau

imediată; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la ortogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., serie de variații care, în evoluția organismelor animale și vegetale, se produc în același sens; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la ortogenie; **-genie**, (v. -genie₁), s.f., planificare, control al nașterilor; *sin.* **planning familial**; **-genie₂** (v. -genie₂), s.f., dezvoltare simetrică a arcaadelor dentare superioare și inferioare, care face posibilă întâlnirea dinților cap la cap; **-geotrop** (v. geo-, v. -trop), adj., care prezintă ortogeotropism; *sin.* **ortogeotrop**; **-geotrop** (v. geo-, v. -tropic), adj., ortogeotrop*; **-geotropism** (v. geo-, v. -tropism), s.n., poziția stabilă de echilibru a organelor ortotrope (de geotropism pozitiv al rădăcinii și de geotropism negativ al tulpinii); **-gnat** (v. -gnat), adj. (despre un individ) care are profil facial drept, cu indicele prognatic mai mic de 97,9; *sin.* **ortognatic**; **-gnație** (v. -gnație), s.f., absența prognatismului; *sin.* ortognatism; **-gon** (v. -gon₂), adj., de forma unui unghi drept; *sin.* **rectangular**; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Ansamblu de reguli care stabilesc scrierea corectă a unei limbi. 2. Elevație, profil al unui obiect sau al unei persoane, în arhitectura și pictura antică; **-gramă** (v. -gramă), s.f., model de scriere corectă; **-heliotrop** (v. helio-, v. -tropic), adj. (despre frunze) care este orientat drept spre sursa de lumină; **-hidrogen** (v. hidro₁-, v. -gen₁), s.n., hidrogen cu moleculele formate din doi atomi ale căror nuclee au spinii paraleli; **-lexie** (v. -lexie), s.f., manieră corectă de exprimare; **-logie** (v. -logie₁), s.f., arta de a vorbi corect; **-morf** (v. -morf), adj. (despre o proiecție cartografică) care păstrează nedeformate unghiurile și în care orice porțiune mică a suprafeței terestre are aceeași formă pe hartă ca pe un glob; **-morfic** (v. -morfic), adj., referitor la ortomorfie; **-morfie** (v. -morfie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul diformităților aparatului locomotor; **-nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare a organelor vegetale având plan de simetrie staționară și, de obicei, verticală; **-pancromatic** (v. pan-, v. -cromatic), adj. (despre un material fotografic) sensibil în mod egal la toate radiațiile luminoase; **-ped** (v. -ped₁), s.m. și f. 1. Medic specialist în ortopedie. 2. Constructor de aparate ortopedice; **-pedie** (v. -pedie), s.f. 1. Ramură a medicinei care se ocupă cu studiul și tratamentul deformațiilor oaselor și articulațiilor corpului. 2. Parte a chirurgiei veterinare care se ocupă cu corectarea viciilor de conformație a copitei; **-ploc** (v. -ploc), adj. (despre embrion) cu cotiledoanele curbate în jurul radiclei; **-pnee** (v. -pnee), s.f., formă particulară de astm în care bolnavul nu poate respira decât în picioare, în poziție dreaptă; **-poliploid** (v. poliplo-, v. -id), s.m. poliploid cu un număr par de genomuri; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., disciplină psihoeducativă care se ocupă cu corectarea dezvoltării capacităților intelectuale la copii; **-ptere**

(v. -pter), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre insecte) Cu aripile pliate longitudinal. 2. S.n. pl. Ordin de insecte cu elitre pergamentoase și cu picioare posterioare lungi, adaptate la sărit; **-pterologie** (v. ptero-, v. -logie₁), s.f., studii ortopterelor; **-radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., ortoradioscopie*; **-radioscopie** (v. radio-, v. -scopie), s.f., metodă radioscopică de obținere a contururilor unui obiect la dimensiunile sale reale; *sin.* **ortoradiografie**; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de osificare a peretelui osos al urechii, care duce la surditate; *sin.* **ortospongioză**; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru observarea intersecțiilor de cristal în lumina polarizată; **-scopie** (v. -scopie), s.f., însușire a unui sistem optic de a nu produce distorsiuni; **-seismometru** (v. seismo-, v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea cutremurelor verticale; **-sperm** (v. -sperm), adj. 1. Adj. (Despre fructe) A cărui sămânță are o poziție dreaptă. 2. Adj. Cu endospermul plan pe fața internă a mericarpuului; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange prins de filamentul miceliului pe care s-a format; *sin.* **ortosporangiu**; **-sporangiu** (v. spor/o-, v. -angiu), s.m., ortosporange*; **-static** (v. -static), adj. (despre un fenomen) care se produce numai în poziția verticală a corpului; **-stih** (v. -stih), adj., s.n. 1. Adj. (Despre frunze) Așezat în șiruri verticale. 2. S.n. Linie verticală care unește mugurii sau frunzele dispuse unele sub altele în lungul tulpinii; **-tectogenetic** (v. tecto-, v. -genetic), adj., referitor la ortotectogeneză; **-tectogeneză** (v. tecto-, v. -geneză), s.f., evoluție geotectonică a unui ortogeosinclinal; **-tip** (v. -tip), s.n., genotip cu denumirea lui inițială; **-tipic** (v. -tipic), adj., referitor la ortotip; **-topic** (v. -topic), adj. (despre o greță) realizat într-o regiune anatomică unde în mod fiziologic se dezvoltă organe sau țesuturi similare; **-trop** (v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) care prezintă o creștere verticală; **-tropic** (v. -tropic), adj. (despre corpuri) a cărui suprafață prezintă aceeași strălucire, indiferent de direcțiile de iluminare și de observație; **-tropie** (v. -tropie), s.f., caracteristică a unui corp de a fi ortotrop; **-tropism** (v. -tropism), s.n., creștere a unui organism în linie verticală.

OSCHEO- „scrot, scrotal”. ◊ gr. *oskheos* „pungă testiculară, scrot” > fr. *oschéo*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oscheo*. ■ **-calazie** (v. -calazie), s.f., elefantiazis scrotal; **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie scrotală; **-hidrocel** (v. hidro₁-, v. -cel₂), s.n., hidrocel scrotal; **-lit** (v. -lit₁), s.n., calcul prezent în glandele sebacee ale scrotului; **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere prin autoplastie a unui scrot distrus; **-tomie** (v. -tomie), s.f., rezecție a unei părți din scrot. **OSCIL-**, v. **OSCILO-**. ■ **-opsie** (v. -opsie), s.f., vedere oscilantă.

OSCILO- „oscilație, oscilant”. ◇ lat. *oscillo, are* „a se balansa, a se legăna” > fr. *oscillo-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *oscilo-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n. 1. Aparat care permite înregistrarea grafică a vibrațiilor unui curent electric variabil în funcție de timp. 2. Aparat care permite studiul variațiilor de presiune ale vibrațiilor acustice în funcție de timp și de intensitate; **-grafie** (v. -grafie), s.f., operație de înregistrare a oscilațiilor cu ajutorul oscilografului; **-gramă** (v. -gramă), s.f., curbă care apare pe ecranul unui oscilograf; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a amplitudinii modificărilor de volum ale arterelor; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea variațiilor presiunii arteriale; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat care servește la observarea vizuală a curbei pe care reprezintă vibrațiile periodice ale presiunii arteriale; **-taxie** (v. -taxie), s.f., mișcare de apropiere sau de îndepărtare a unor organisme introduse într-un mediu prin care trece un curent electric; **-tropic** (v. -tropic), adj., relativ la oscilotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., orientare în anumite direcții a organismelor vii sub influența curentului electric.

OSCULI- „oscul, por al spongierilor”. ◇ lat. *osculum* „gură mică” > engl. *oscul-*, lat. sav. *id.* > rom. *oscul-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu osculi; **-form** (v. -form), adj., în formă de oscul.

OSFRESIO- „miros, olfacție”. ◇ gr. *osphresis* „simțul mirosului” > fr. *osphrésio-*, engl. *id.* > rom. *osfresio-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de mirosurile plăcute sau neplăcute; *sin.* *osfresidofobie*; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre mirosuri.

OSI- „os, țesut osos”. ◇ lat. *os, ossis* „os” > fr. *ossi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *osi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține oase; **-form** (v. -form), adj., în formă de os; **-vor** (v. -vor), adj., care distruge oasele sau substanța osoasă.

-OSMIE₁ „miros, olfacție”. ◇ gr. *osme* „miros” > fr. *-osmie*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-osmie₁*.

-OSMIE₂ „impuls, imbold, stimul”. ◇ gr. *osmos* „impuls” > fr. *-osmie*, germ. *id.*, engl. *-osmia* > rom. *-osmie₂*.

OSMO₁- „miros, olfacție, odorant, mirositor”. ◇ gr. *osmo* „miros, parfum” > fr. *osmo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *osmo₁-*. ■ **-for** (v. -for), adj. (despre radicali organici) care generează substanțe mirositoare; **-lagnie** (v. -lagnie), s.f., plăcere sexuală stimulată de diferite substanțe odorante; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul mirosurilor, al parfurmilor; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru evaluarea simțului olfactiv; **-spor** (v. -spor), adj., cu spori mirositori.

OSMO₂- „impuls, presiune osmotică, osmoză”. ◇ gr. *osmos* „presiune, împingere” > fr. *osmo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *osmo₂-*. ■ **-fil** (v. -fil), adj., cu afinitate pentru un mediu de cultură sau o presiune osmotică ridicată;

-gen (v. -gen₁), adj., care produce presiune osmotică; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază osmoza; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul măsurării presiunilor osmotice; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument folosit la măsurarea presiunii osmotice; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., reacție morfogenetică în urma schimbării presiunii osmotice; **-taxie** (v. -taxie), s.f., mișcare automată pentru restabilirea echilibrului osmotic; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un organism lipsit de aparatul digestiv) care se hrănește cu alimente dizolvate cu ajutorul unor enzime, pe care le absoarbe apoi prin suprafața corpului; *sin.* *osmotrofic*; **-trofic** (v. -trofic), adj., osmotrofic; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la osmotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor sub acțiunea presiunii osmotice.

OSO- „lichid organic”. ◇ gr. *osis* „impuls” > engl. *oso-* > rom. *oso-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul lichidelor corpului.

-OST „os, cartilaj”. ◇ gr. *osteon* „os” > fr. *-oste*, germ. *-ost* > rom. *-ost*.

OSTARI- „sâmbure”. ◇ gr. *ostarion* „os mic, oscior” > fr. *ostari-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ostari-*. ■ **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante al căror fruct cărnos și zemos are un singur sâmbure.

OSTE-, v. **OSTEO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere osoasă neinflamatorie; *sin.* *osteodinie*; **-odinie** (v. -odinie), s.f., ostealgie; **-oncoză** (v. -oncoză), s.f., tumoare osoasă.

OSTEO- „os, osos”. ◇ gr. *osteon* „os” > fr. *ostéo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *osteo-*. ■ **-acuzie** (v. -acuzie), s.f., conducție auditivă osoasă; **-artropatie** (v. artro-, v. -patie), s.f., afecțiune a extremităților osoase ale unei articulații; **-artrotomie** (v. artro-, v. -tomie), s.f., rezecție a extremității articulare a unui os; **-blast** (v. -blast), s.n., celulă osoasă tânără care produce oseina; *sin.* *osteoplast*; **-blastic** (v. -blastic), adj., relativ la osteoblaste; **-campsie** (v. -campsie), s.f., curbare a oaselor; **-cel** (v. -cel), s.n., hernie al cărei sac este de consistență osoasă sau cartilagineasă; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă osoasă în stadiul matur; **-clast** (v. -clast), s.n. 1. Celulă din sânge având rolul de a distruge partea internă a osului, pe măsură ce la suprafața lui se depun noi straturi de substanță osoasă. 2. Instrument chirurgical pentru sfărâmarea anumitor oase; **-clazie** (v. -clazie), s.f. 1. Intervenție chirurgicală care necesită sfărâmarea anumitor oase. 2. Proces de resorbție osoasă, datorită osteoclastelor; **-col** (v. -col), s.n., substanță proteică și coloidală, preparată din oase, cartilaje etc.; *sin.* *gelatină*; **-condrodistrofie** (v. condro-, v. dis-, v. -trofie), s.f., osteocondropatie; **-condrofit** (v. condro-, v. -fit), s.n., condrom semiosos; **-condropatie** (v.

condro-, v. -patie), s.f., proces de necrozare a unei porțiuni dintr-o apofiză sau epifiză; *sin. osteodistrofie*; **-deză** (v. -deză), s.f., suprimare chirurgicală a unei articulații calcaneo-cuboidiene cu fragment de transplant tibial; **-distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., afecțiune osoasă caracterizată prin modificarea formei, mărimii, consistenței sau creșterii osului; *sin. distrofie osoasă*; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a unui os; **-elcoză** (v. -elcoză), s.f., ulcerare a oaselor; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu oase; **-firmă** (v. -firmă), s.f., osteofit; **-fit** (v. -fit), s.n., proliferare anormală de țesut osos în apropierea unei inflamații; *sin. osteofimă*; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la osteofit; **-fon** (v. -fon), s.n., dispozitiv care transmite sunetele exterioare în urechea internă; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce țesut osos; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la osteogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a țesutului osos; *sin. ostogenie*; **-genic** (v. -genic), adj., relativ la osteogeneză; **-genie** (v. -genie₁), s.f., osteogeneză; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a oaselor; **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. Cu aspect de os. 2. S.n. Matricea hialină tânără a osului, în care se depozitează sărurile de calciu; **-lepis** (v. -lepis), s.m., pește fosil cu solzi rombici groși; **-lit** (v. -lit), s.n., os fosil petrificat; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la osteoliză; **-liză** (v. -liză), s.f. 1. Proces de distrugere a țesutului osos. 2. Imagine radiografică de transparență osoasă centrală sau marginală, cu limite șterse sau nete; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în osteologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază sistemul osos; **-malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere a scheletului produsă de decalcifiere; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a oaselor; **-mielodisplazie** (v. mielo-, v. dis-, v. -plazie), s.f., degenerare a țesutului hematopoietic din măduva oaselor; **-mieloscleroză** (v. mielo-, v. -scleroză), s.f., boală malignă a măduvei osoase, în care activitatea hematopoietică este redusă până la dispariție; **-necroză** (v. -necroză), s.f., moarte celulară a țesutului osos; **-patie** (v. -patie), s.f., denumire generică a bolilor sistemului osos; **-picioză** (v. -picioză), s.f., condensare a țesutului osos; **-plast** (v. -plast), s.n., osteoplast; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a unui os distrus; **-plazie** (v. -plazie), s.f., neoformație osoasă netipică; **-poichilie (osteopoikilie)** (v. -poichilie), s.f., maladie prezentând, la examenul radiologic al spongioasei, numeroase zone bine delimitate de condensare osoasă; *sin. boala oaselor pătate*; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., maladie caracterizată prin sclerozarea și îngroșarea țesutului osos; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe osoase; **-tiloză** (v. -tiloză), s.f. 1. Proces de formare a calusului osos. 2. Îngroșare a unui os în urma unui proces in-

flamator divers; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat la secționarea oaselor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui os; **-tomoclazie** (v. tomo-, v. -clazie), s.f., operație chirurgicală de corectare a diformității unui os prin osteotomie parțială; **-trib** (v. -trib), s.n., instrument medical utilizat pentru zdrobirea oaselor; **-trop** (v. -trop), adj. (despre o substanță) care se fixează electiv pe oase; *sin. osteotropic*; **-tropic** (v. -tropic), adj., osteotrop*; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., animale vertebrate.

-OSTOZĂ „calcifiere, osificare”. ◊ gr. *osteon* „os” > fr. *-ostose*, germ. *id.* > rom. *-ostoză*.

OSTRACO- „scoică, cochilie, romapace”. ◊ gr. *ostrakon* „scoică, cochilie” > fr. *ostraco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ostraco-*. ■ **-dermi** (v. -derm), s.m. pl., subclasă de vertebrate marine fosile din paleozoic, lipsite de maxilarul inferior și cu corpul acoperit de scuturi osoase puternice; **-filii** (v. -fil₁), s.m. pl., pești care depun icrele în cavitatea paleală a scoicilor; **-id** (v. -id), adj., în formă de scoică; **-logie** (v. -logie₁), s.f., descriere a cochiliilor.

OSTREI- „stridie”. ◊ lat. *ostrea* „stridie” > fr. *ostré-*, engl. *id.* > rom. *ostrei-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., referitor la osteicultură; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu osteicultură; **-cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu creșterea, protejarea și comercializarea stridiilor; **-form** (v. -form), adj., care are forma unei cochilii de stridie; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu stridii; *sin. osteofag*.

OSTREO- „stridie”. ◊ gr. *ostreon* „stridie” > fr. *ostréo-*, engl. *id.* > rom. *ostreo-*. ■ **-fag** (v. -fag), adj., ostreivor; **-id** (v. -id), adj., care are înfățișarea unei stridii.

OT-, v. **OTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere de urechi; *sin. otodinie*; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., operație de amputare a urechilor; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., studiul patologiei urechii; **-odinie** (v. -odinie), s.f., otalgie*.

-OTIE „ureche, pavilion auricular”. ◊ gr. *ous*, *otos* „ureche” > fr. *-otie*, germ. *id.*, engl. *-otia*, it. *id.* > rom. *-otie*.

OTO- „ureche, pavilion auricular, auz, auditiv, auricular”. ◊ gr. *ous*, *otos* „ureche” > fr. *oto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oto-*. ■ **-blenoree** (v. bleno-, v. -ree), s.f., scurgere de mucozități din ureche; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (făt teratologic) caracterizat prin unirea urechilor, absența maxilarului inferior și prin închiderea căii de acces a urechii; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., starea unui făt otocefal; **-cel** (v. -cel₂), s.n., veziculă auditivă, specifică nevertebratelor; **-cist** (v. -cist), s.n., organ auditiv la diverse nevertebrate, format dintr-o veziculă cu otolite; **-conie** (v. -conie), s.f., pulbere de carbonat de calciu, întâlnită în labirintul membranos al urechii interne; **-fon** (v. -fon), s.n., dispozitiv electroacustic care recep-

ționează semnalele electrice, transformându-le în semnale acustice; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descrierea a urechii; ~**lit** (v. -lit), s.n., corpuscul caricar din labirintul urechii animalelor nevertebrate, servind la formarea senzației de echilibru; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în otologie; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază fiziologia și patologia urechii; ~**neurologie** (v. neuro-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază sistemul nervos al urechii; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru bolile aparatului auditiv; ~**pediatrie** (v. ped/o-, v. -iatrie), s.f., studiul maladiilor aparatului auditiv al copilului; ~**pioore** (v. pio-, v. -ree), s.f., afecțiune purulentă a urechii; ~**pioză** (v. -pioză), s.f., supurație a urechii; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a urechii externe; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., scurgere de sânge din ureche; ~**rahie** (v. -rahie), s.f., scurgere de lichid cefalorahidian prin conductul auditiv extern; ~**ree** (v. -ree), s.f., scurgere de serozități, de mucus sau de puroi din conductul auditiv extern; ~**rinolaringolog** (v. rino-, v. laringo-, v. -log), s.m. și f., specialist în otorinolaringologie; ~**rinolaringologie** (v. rino-, v. laringo-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază fiziologia și patologia urechii, nasului și laringelui; ~**scleroză** (v. -scleroză), s.f., afecțiune a urechii, caracterizată prin acoperirea timpanului cu țesut cicatriceal; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument medical pentru examinarea canalului auditiv al urechii; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a conductului auditiv al urechii cu ajutorul otoscopului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., disecție a urechii.

OVALI- „oval, alungit”. ◊ lat. mediev. *ovalis* „oval” > lat. sav. *ovali-* > rom. *ovali-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze ovale.

OVALO- „oval, eliptic”. ◊ lat. mediev. *ovalis* „oval” > fr. *ovalo-*, engl. *id.* > rom. *ovalo-*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n., eritrocit eliptic.

OVARI-, v. **OVARIO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație a ovarelor.

OVARIO- „ovar, ovarian”. ◊ lat. sav. *ovarium* „ovar” (din lat. *ovum* „ou”) > fr. *ovario-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ovario-*. ■ ~**cel** (v. -cel), s.n. hernie a ovarului; ~**centeză** (v. -centeză), s.f., puncție a ovarului; ~**cieză** (v. -cieză), s.f., tip de gestație extrauterină, în care fixarea oului s-a făcut în ovar; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la ovarioliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a ovarului sub acțiunea agenților fizici, chimici și biologici; ~**patie** (v. -patie), s.f., denumire generică pentru afecțiunile ovarului; ~**rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură a ovarului; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în ovariectomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a ovarului.

OVATI- „ovat, în formă de ou”. ◊ lat. *ovatus* „în formă de ou, oval” > lat. sav. *ovati-* > rom. *ovati-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze având capetele rotunjite.

OVI- „ou, ovul, oval, ovular”. ◊ lat. *ovum* „ou” > fr. *ovi-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ovi-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substantă) care distruge ouăle insectelor; ~**fer** (v. -fer), adj., care conține ovule; ~**form** (v. -form), adj., în formă de ou; sin. *ovoid*; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce ouă; ~**par** (v. -par), adj., s.n. pl. 1. Adj., s.n. pl. (Animale) care se înmulțesc prin ouă. 2. Adj. (Despre o plantă) Care se înmulțește prin semințe.

OVO- „ou, ovul, oval, ovular, embrion”. ◊ lat. *ovum* „ou” > fr. *ovo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *ovo-*. ■ ~**centru** (v. -centru), s.n., centru divizionar al celulei-ou; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă sexuală femelă în curs de maturaj, la animale; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la ovogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a ovulelor, la animale; sin. *ovogenie*; ~**genie** (v. -genie), s.f., ovogeneză; ~**gon** (v. -gon), s.n., cavități în care se formează oosfera, la talofite; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., celula cu care începe procesul de ovogeneză; ~**helmintoscopie** (v. helminto-, v. -scopie), s.f., identificare pe cale microscopică a ouălor de helminți (viermi paraziți) în intestinul omului sau al animalelor; ~**id** (v. -id), adj., oviform; sin. *ovoidal*, *ovoidu*; ~**mucoïd** (v. muco-, v. -id), s.n., mucoproteidă existentă în albușul de ou; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasma oului; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se urmărește dezvoltarea embrionului în timpul incubației; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea extractelor ovariene în scop terapeutic; ~**vivipare** (v. vivi-, v. -par), adj., s.n. pl. (animale) care formează ouă ce rămân în oviducte tot timpul necesar pentru dezvoltarea embrionului.

OVULI- „ovul, ovular”. ◊ lat. sav. *ovulum* „ovul, celulă sexuală” (din lat. *ovum* „ou”) > fr. *ovulli-*, engl. *id.* > rom. *ovulli-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre ovar) care conține ovule, care poartă ovule; ~**form** (v. -form), adj., în formă de ovul; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce ovule.

-OX „ascuțit”. ◊ gr. *oxys* „ascuțit” > fr. *-oxus*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-ox*.

OXAL-, v. **OXALO-**. ■ ~**emie** (v. -emie), s.f., prezență a oxalaților în sânge; ~**urie** (v. -urie), s.f., prezență a oxalaților în urină.

OXALI- „oxalat de calciu”. ◊ lat. *oxalis* „măcriș, plantă erbacee cu frunze acrișoare” > fr. *oxali-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oxali-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre o celulă) care conține cristale de oxalat de calciu.

OXALO- „acid oxalic”. ◊ lat. *oxalis* „măcriș, plantă erbacee” > fr. *oxalo-* > rom. *oxalo-*. ■ ~**rahie** (v. -rahie), s.f., prezență a acidului oxalic în lichidul cefalorahidian.

OXI- „ascuțit, acru, acid, acut; oxigen, aer”. ◊ gr. *oxys* „acru, ascuțit” > fr. *oxy-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *oxi-*. ■ ~**acant** (v. -acant), adj.,

cu spini ascuțiți; **-aden** (v. -aden), adj., cu glande ascuțite; **-afie** (v. -afie), s.f., sensibilitate extremă la pipăit; **-bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme cu viața condiționată de folosirea oxigenului liber din atmosferă; **-biotic** (v. -biotic), adj. (despre un organism) care consumă oxigenul atmosferic; **-bioză** (v. -bioză), s.f., prezentă a oxigenului într-un proces biochimic aerob; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe ascuțite; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care prezintă oxicefalie; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., deformație congenitală a craniului, constând în țuguirea lui; **-cer** (v. -cer₂) adj. **1.** Cu coarne ascuțite. **2.** Cu antene ascuțite; **-dactil** (v. -dactil), adj., cu degete ascuțite; **-fil**, (v. -fil₁), adj. **1.** (Despre o plantă) Care preferă solurile acide. **2.** (Despre o celulă) Cu afinitate pentru coloranții acizi; **-fil₂** (v. -fil₂), adj., cu frunze sau cu foliole ascuțite; **-filie** (v. -filie₁), s.f. **1.** Afinitate a unor plante pentru solurile acide. **2.** Afinitate a unor celule pentru coloranții acizi; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe solurile bogate în acizi humici; **-fob** (v. -fob), adj. **1.** (Despre un organism vegetal) Care evită solurile acide. **2.** (Despre o celulă) Care nu prezintă afinitate pentru coloranții acizi; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de obiectele ascuțite; **-fonie** (v. -fonie), s.f., vorbire cu voce exagerat de înaltă și tare, întâlnită la deliranții și dizarmonici; **-gen** (v. -gen₁), s.n., element chimic gazos, incolor, inodor și insipid, constituind o cincime din aerul atmosferic; **-genomorfoză** (v. geno₁-, v. -morfoză), s.f., modificare morfologică și funcțională a vegetalelor, datorită influenței oxigenului; **-genotaxie** (v. geno₁-, v. -taxie), s.f., mișcare orientativă a plantei sub influența repartiției inegale de oxigen; **-genoterapie** (v. geno₁-, v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a oxigenului în inhalații; **-genotropism** (v. geno₁-, v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor,

provocată de prezența oxigenului; **-geofite** (v. geo-, v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe terenurile bogate în humus; **-gnat** (v. -gnat), adj. (despre un individ) cu maxilare ascuțite; **-gon** (v. -gon₂), adj., cu vârful ascuțit; **-lit** (v. -lit₁), s.n., peroxid de sodiu care, în contact cu apa, degajă oxigen; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f. **1.** Operație de determinare a cantității de oxigen din hemoglobină. **2.** Determinare a cantității de acid liber conținut într-o substanță; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat la determinarea cantității de hemoglobină din țesutul sanguin; **-odont** (v. -odont), adj., cu dinți ascuțiți; **-opie** (v. -opie), s.f., acuitate vizuală exagerată; **-osmie** (v. -osmie), s.f., acuitate olfactivă foarte dezvoltată; **-pter** (v. -pter), adj., cu aripi sau cu înotătoare ascuțite; **-rinc** (v. -rinc), adj., cu ciocul sau cu botul ascuțit; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe ascuțite; **-stil** (v. -stil), adj. (despre o cochilie) cu columela ascuțită; **-stom** (v. -stom), adj., cu gura ascuțită; **-ton** (v. -ton), adj., s.n. (cuvânt) care se accentuează pe ultima silabă; **-tonic** (v. -tonic), adj. (despre o limbă) care tinde să plaseze accentul la sfârșitul cuvintelor sau al grupurilor de cuvinte care formează o sintagmă; **-tonie** (v. -tonie), s.f., accentuare a unui cuvânt pe ultima silabă; **-tropic** (v. -tropic), adj., relativ la oxitropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., mișcări orientate ale organismelor animale sau vegetale provocate de aciditatea mediului; **-ur** (v. -ur), s.m., vierme parazit care trăiește în intestinul omului și al animalelor, având partea terminală ascuțită.

-OXIE „acid, aciditate, oxigen”. ◊ gr. *oxys* „acru, ascuțit” > fr. *-oxie*, germ. *id.*, engl. *-oxia* > rom. *-oxie*. **OZO-** „miros fetid”. ◊ gr. *ozo*, *ozein* „a mirosi” > fr. *ozo-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *ozo-*. ■ **-stomie** (v. -stomie), s.f., miros respingător al gurii; *sin. halitosis*.

P

-P „picior, tentacul”. ◇ gr. *pous* „picior” > fr. *-pe*, engl. *-p*, germ. *id.* > rom. *-p*.

PACHI-, v. **PAHI-**.

-PACHIE (-PAHIE) „grosime, îngroșare”. ◇ gr. *pakhys* „gros, dens, tare” > lat. sav. *-pachia*, it. *id.*, engl. *-pachy* > rom. *-pachie* și *-pahie*.

PACO- „grosime”. ◇ gr. *pakhos* „grosime” > fr. *pacho-*, engl. *id.* > rom. *paco-*. ■ **~metru** (v. *-metru*), s.n., aparat utilizat în construcții pentru măsurarea grosimii plăcilor inaccesibile.

-PAG „fixat, unit, sudat”. ◇ gr. *pagos* „unit, legat” > fr. *-page*, lat. sav. *-pagus*, engl. *-pagous*, it. *-pago* > rom. *-pag*.

-PAGĂ „gheață, îngheț”. ◇ gr. *pagos* „gheață, stâncă” > fr. *-page*, germ. *id.* > rom. *-pagă*.

-PAGIE „fixare, unire”. ◇ gr. *pagos* „legat, unit” > fr. *-pagie*, engl. *-pagia*, lat. sav. *id.* > rom. *-pagie*.

PAGO- „montan, submontan”. ◇ gr. *pagos* „stâncă” > fr. *pago-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pago-*. ■ **~fite** (v. *-fite*), s.f. pl., plante care cresc în regiunile submontane.

PAGO₂- „îngheț, înghețare”. ◇ gr. *pagos* „gheață” > fr. *pago-*, engl. *id.* > rom. *pago₂-*. ■ **~fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă exagerată de gheață, ca fenomen fizic; **~plexie** (v. *-plexie*), s.f., leziune provocată de acțiunea frigului asupra țesuturilor; **~scop** (v. *-scop*), s.n., instrument meteorologic cu care se poate prevedea posibilitatea unui îngheț nocturn.

PAHI- (PACHI-) „gros, îngroșat, îngroșare, mărire”. ◇ gr. *pakhys* „dens, tare, gros” > fr. *pachy-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *pachi-*, lat. sav. *pachy-* > rom. *pahi-* și *pachi-*. ■ **~acant** (v. *-acant*), adj., cu spini îngroșați; **~acrie** (v. *-acrie*), s.f., diformitate caracterizată prin existența unor extremități îngroșate; *sin. acropahidermie*; **~andru** (v. *-andru*), adj., cu stamine îngroșate; **~ant** (v. *-ant*), adj., cu flori îngroșate; **~carp** (v. *-carp*), adj., cu fructe îngroșate; *sin. pahicarpic*; **~carpic** (v. *-carpic*), adj., pahicarp*; **~cefal** (v. *-cefal*), adj., s.m. (persoană) care prezintă pahicefalie; **~cefalie** (v. *-cefalie*), s.f., îngroșare anormală a oaselor craniene; **~cheilie** (v. *-cheilie*), s.f., îngroșare exagerată a buzelor; **~colie** (v. *-colie*), s.f., îngroșare a secreției biliare; **~cromatic** (v. *-cromatic*), adj., cu cromatina dispusă în filamente groase; **~dactil** (v. *-dactil*), adj., care prezintă pahidactilie; **~dactilie** (v. *-dactilie*, s.f.), îngroșare anormală a degetelor; **~derm (pachiderm)** (v. *-derm*), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu pielea foarte

groasă. 2. S.n. pl. Mamifere erbivore masive, cu pielea groasă, cu abdomenul mare și cu picioarele terminate cu o copită; **~dermatocel** (v. *dermato-*, v. *-cel₂*), s.n., îngroșare a dermei; *sin. pahidermocel*; **~dermie** (v. *-dermie*), s.f., îngroșare patologică a pielii, limitată, în general, la o regiune; **~dermocel** (v. *dermo-*, v. *-cel₂*), s.n., pahidermatocel*; **~fii** (v. *-fil₂*), adj., cu frunze groase; **~girie** (v. *-girie*), s.f., circumvoluțiune cerebrală mai lată, cu suprafața netedă și cu șanțurile mai puțin adânci; **~glosie** (v. *-glosie*), s.f., îngroșare patologică a limbii; **~metru** (v. *-metru*), s.n., instrument pentru măsurarea grosimii obiectelor; **~nemă (pachinemă)** (v. *-nemă*), s.f., filament cromozomic prezent în stadiul pahiten al diviziunii meiotice; **~noză** (v. *-noză*), s.f., creștere anormală în grosime a organelor vegetale; **~odont** (v. *-odont*), adj. (despre moluște) cu dinții ascuțiți și groși; **~onichie** (v. *-onichie*), s.f., îngroșare exagerată a unghiilor; **~otie** (v. *-otie*), s.f., îngroșare anormală a urechilor; **~pod** (v. *-pod*), adj., s.m. (individ) cu picioare anormal de groase; **~pter** (v. *-pter*), adj. (despre insecte) cu aripi îngroșate; **~riz** (v. *-riz*), adj., care are rădăcina groasă; **~stom** (v. *-stom*), adj., cu buze groase; **~ten** (v. *-ten*), adj., s.n. (stadiu) al profazei meiotice, care se caracterizează prin terminarea împerecherii cromozomilor omologi; **~teriu** (v. *-teriu*), s.m., mamifer gigantic edentat fosil, descoperit în straturile geologice sudamericane; **~trih** (v. *-trih*), adj., care are peri groși; **~zom** (v. *-zom*), adj., cu corpul gros.

-PAHIE, v. **-PACHIE**.

PAL-, v. **PALO-**. ■ **~estezie** (v. *-estezie*), s.f., sensibilitate vibratorie osoasă; **~esteziometru** (v. *estezio-*, v. *-metru*), s.n., aparat pentru măsurarea sensibilității vibratorii.

PALAT-, v. **PALATO-**. ■ **~odinie** (v. *-odinie*), s.f., durere a unei jumătăți a bolții palatine.

PALATO- „palat, cerul gurii, palatal, palatin”. ◇ lat. *palatum* „cerul gurii” > fr. *palato-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *palato-*. ■ **~graf** (v. *-graf*), s.n., mulaj al palatului, utilizat pentru obținerea unei palatograme; **~gramă** (v. *-gramă*), s.f., reprezentare grafică a bolții palatine, în care se observă locurile atinse de limbă în timpul pronunțării unui sunet; **~lalie** (v. *-lalie*), s.f., tulburare de vorbire specifică persoanelor cu despicături palatine, caracterizată prin nazalizarea sunetelor; **~plastie** (v. *-plastie*), s.f., operație chirurgicală de închidere a unei despicături sau a unui defect traumatic palatin; **~plegie** (v. *-plegie*), s.f., pa-

ralizie a vălului palatului; ~rafie (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a vălului palatin.

PALE-, v. **PALEO-**. ■ ~antrop (v. -antrop), s.m., denumire taxonomică a omului fosil din pleistocenul mediu; *sin. omul de Neanderthal, paleoantrop*; ~arctic (v. -arctic), adj. (despre o regiune zoogeografică) care include Europa, nordul Africii, vestul Asiei, Siberia, nordul Chinei și Japonia; *sin. paleoarctic*; ~ontografie (v. onto-, v. -grafie), s.f., descriere sistematică a fosilelor; ~ontolog (v. onto-, v. -log), s.m. și f., specialist în paleontologie; ~ontologie (v. onto-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul complex al organismelor fosile animale și vegetale, descoperite în sedimentele scoarței terestre.

PALEI- „pleavă, palee vegetale”. ◇ lat. *palea* „paie, pleavă” > fr. *palé-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *palei-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care conține palee; ~form (v. -form) adj., în formă de palee.

PALEO- „vechi, străvechi, preistoric, antic, arhaic, fosil, ancestral”. ◇ gr. *palaios* „vechi, străvechi” > fr. *paléo-*, engl. *id.*, germ. *paläo-*, it. *paleo-*, lat. sav. *palaeo-* și *paleo-* > rom. *paleo-*. ■ ~antrop (v. -antrop), s.m., paleantrop”; ~antropologie (v. antropo-, v. -logie₁), s.f., parte a antropologiei care se ocupă cu studierea omului preistoric; ~arctic (v. -arctic), adj., palearctic”; ~arheofite (v. arheo-, v. -fit), s.f. pl., plante antropofite din paleolitic; ~arheologie (v. arheo-, v. -logie₁), s.f., arheologie a timpurilor preistorice; ~astronautic (v. astro-, v. -nautic), adj., referitor la cercetarea celor mai vechi informații astronautice; ~autecologie (v. aut/o-, v. eco₁-, v. -logie₁), s.f., parte a paleoecologiei care studiază speciile fosile și condițiile climatice în care acestea au trăit; ~bioclimatologie (v. bio-, v. climato-, v. -logie₁), s.f., bioclimatologie a epocilor preistorice; ~biogeografie (v. bio-, v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază flora și fauna din trecutul geologic al globului pământesc; ~biologie (v. bio-, v. -logie₁), s.f., ramură a biologiei care studiază organismele animale și vegetale; ~botanic (v. -botanic), adj., referitor la studiul plantelor fosile; ~cen (v. -cen₁), adj., s.n. 1. S.n. Prima epocă (serie) a paleogenului, caracterizată prin faună de numuliți, gasteropode etc. 2. Adj. Care aparține acestei epoci (serii); ~climatic (v. -climatic), adj., referitor la clima vechilor epoci geologice; ~climatologie (v. climato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul variațiilor cliimei în decursul perioadelor geologice; ~demografie (v. demo-, v. -grafie), s.f., ramură a demografiei istorice care studiază vestigiile umane; ~dendrologie (v. dendro-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul plantelor lemnoase fosile; ~ecologie (v. eco₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină

care studiază relațiile dintre viețuitoare și mediu în cadrul epocilor geologice; ~encefal (v. -encefal), s.n., partea cea mai veche din punct de vedere filogenetic a creierului; ~etnografie (v. etno-, v. -grafie), s.f., etnografie a popoarelor străvechi; ~etnolog (v. etno-, v. -log), s.m. și f., specialist în paleoetnologie; ~etnologie (v. etno-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studierea popoarelor dispărute; ~etnofitic (v. etno-, v. -fitic), adj., s.n. 1. S.n. Perioadă geologică situată între silurian și permian, caracterizată prin apariția primelor plante vasculare. 2. Adj. Care aparține acestei perioade geologice; ~fitografie (v. fito-, v. -grafie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul morfologiei plantelor fosile; ~fitolog (v. fito-, v. -log), s.m. și f., specialist în paleofitologie; ~fitologie (v. fito-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul plantelor fosile; *sin. paleobotanică*; ~gen (v. -geni), adj., s.n. 1. S.n. Prima perioadă a erei neozoice, caracterizată prin floră de fanerogame și prin faună variată; *sin. numulitic*. 2. Adj. Care aparține acestei perioade; ~genetic (v. -genetic), adj. (despre viețuitoare) care a apărut cu foarte mult timp în urmă; ~geofizic (v. geo-, v. -fizic), adj., care studiază fenomenele geofizice de-a lungul erelor geologice ale globului terestru; ~geografie (v. geo-, v. -grafie), s.f., știință care se ocupă cu reconstituirea condițiilor fizico-geografice existente în decursul istoriei geologice a pământului; ~morfologie (v. morfo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază evoluția reliefului în trecut, reconstituind configurația acestuia și procesele geomorfologice din diferite perioade geologice; ~graf (v. -graf), s.m. și f., specialist în paleografie; ~grafie (v. -grafie), s.f., știință care se ocupă cu clasificarea, datarea și cu studiul scrisurii vechi din manuscrise, de pe hârti etc.; ~histologie (v. histo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul țesuturilor animale conservate în fosile; ~litic (v. -litic), adj., s.n. 1. S.n. Cea mai veche epocă din istoria omenirii, caracterizată prin folosirea uneltelor de piatră cioplită. 2. Adj. Care datează din această epocă; ~log (v. -log), s.m. și f., savant care studiază limbile vechi; ~micolgie (v. mico-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ciupercilor fosile; ~ontologie (v. onto-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază biologia organismelor fosile din epocile geologice; ~palinologie (v. palino-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu cercetarea geologică bazată pe studiul polenului fosil; ~patologie (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul bolilor viețuitoarelor fosile; ~pedologie (v. pedo₂-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază solurile fosile; ~pitec (v. -pitec), s.m., maimuță antropomorfă fosilă

ale cărei urme au fost descoperite în depozitele terțiere din India; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază structura, psihicul, comportamentul și condițiile de viață ale oamenilor preistorici, pe baza urmelor și trăsăturilor activității lor; ~**ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin al insectelor pterigote, cuprinzând ordinele efemeroptere și odonate; ~**pteris** (v. -pteris), s.m., gen de ferigă din devonian; ~**sinecologie** (v. sineco₂-, v. -logie₁), s.f., parte a paleoecologiei care studiază asociațiile vegetale și animale fosile; ~**speolog** (v. speo-, v. -log), s.m. și f., specialist în paleospeologie; ~**speologie** (v. speo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază istoria peșterilor; ~**teriu** (v. -teriu), s.m., avifer erbivor ungulat fosil din era neozoică, mâvând picioare groase cu trei degete, asemănător cu tapirul; ~**zaur** (v. -zaur), s.m., gen de reptile sauriene din perioada permiană, având limba despicată; ~**zoic** (v. -zoic), adj., s.n. 1. S.n. A doua eră geologică, situată între precambrian și mezozoic, caracterizată prin formarea munților și prin apariția ultimelor tipuri de nevertebrate; *sin.* **era primară**. 2. Adj. Care aparține acestei ere geologice; ~**zoolog** (v. zoo-, v. -log), s.m. și f., specialist în paleozoologie; ~**zoologie** (v. zoo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul animalelor fosile.

PALI- „repetare, repetiție”. ◊ gr. *palin* „iarăși, din nou” > fr. *pali-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pali-*. ■ ~**chinezie** (**palicinezie**, **palikinezie**) (v. -chinezie), s.f., tulburare motorie care se manifestă prin repetarea spontană a acelorași gesturi, acțiuni sau mișcări; ~**femie** (v. -femie), s.f., tulburare caracteristică logonevrozei, constând în repetarea unui cuvânt sau a unei silabe; ~**gnostic** (v. -gnostic), adj., **palingnostic***; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., **palingrafie***; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., tulburare de vorbire care constă în repetarea involuntară, fără sens, a unor silabe, cuvinte sau propoziții; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., tip de palilalie în care repetiția unei propoziții corecte se intercalează între cuvinte incoerente și de neînțeles; ~**opsie** (v. -opsie), s.f., afecțiune vizuală în care bolnavul continuă să vadă, intermitent, un obiect dispărut din câmpul său vizual; ~**praxie** (v. -praxie), s.f., fenomen psihotic care constă în repetarea persistentă, incoercibilă și inconștientă a unor acțiuni orientate spre îndeplinirea unui scop; ~**silabie** (v. -silabie), s.f., tulburare de vorbire explozivă a aceleiași silabe, prezentă în logonevroză.

PALIDO- „înveliș al creierului”. ◊ lat. *pallidus* „palid, galben” > fr. *pallido-*, engl. *id.* > rom. *pallido-*. ■ ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a învelișului nucleului lenticular al creierului.

PALIN- „repetare, din nou, iarăși”. ◊ gr. *palin* „din nou” > fr. *palin-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom.

palin-. ■ ~**biotic** (v. -biotic), adj., referitor la palinbioză; ~**bioză** (v. -bioză), s.f., repetarea și înglobarea în conținutul psihotic a unor perioade din trecutul bolnavului; ~**dromi** (v. -drom), s.m. pl., secvențe de baze repetate, inversate în catenele de ADN, localizate la diverse intervale de-a lungul moleculelor eucariotelor; ~**dromic** (v. -dromic), adj. (despre o maladie) care revine, care recidivează; ~**dromie** (v. -dromie), s.f., recrudescență a unei boli; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., revenirea bruscă la starea de sensibilitate după anestezia generală; ~**frazie** (v. -frazie), s.f., tulburare de vorbire manifestată prin repetarea ultimei silabe a cuvintelor; ~**genetic** (v. -genetic), adj., relativ la palingeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Apariție în procesul dezvoltării unor indivizi a unor caractere deja dispărute pentru grupa din care aceștia fac parte; *sin.* **palingenie**. 2. Formare a magmei prin topirea completă a unor roci preexistente; ~**genezie** (v. -genezie), s.f. 1. Reîntoarcere eternă și periodică a acelorași evenimente, la stocii. 2. Concepție potrivit căreia istoria este alcătuită din perioade succesive de decădere și înflorire. 3. Concepție despre perfecționarea permanentă a viețuitoarelor printr-o evoluție lentă; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., palingeneză* (1); ~**gnostic** (v. -gnostic), adj. (despre un delir) în care bolnavul are convingerea patologică de a recunoaște, în ceea ce de fapt vede pentru prima oară, obiecte, persoane, situații etc.; *sin.* **palignostic**; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., tendință patologică de a repeta în scris aceleiași cuvinte sau propoziții; *sin.* **palingrafie**; ~**opsie** (v. -opsie), s.f., fenomen de perseverare vizuală, care constă în reapariția percepției după dispariția obiectului care i-a dat naștere.

PALINO- „polen, spori, polinic”. ◊ gr. *palyno*, *ein* „a risipi făină, a împrăștiia” > fr. *palyno-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *palino-*. ■ ~**fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrănește cu polenul plantelor; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul polenului și al sporilor; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., palinotaxonomie*; ~**taxonomie** (v. taxo-, v. -nomie), s.f., studiul morfologiei polenului din punct de vedere taxonomic și filogenetic; *sin.* **palinotaxie**.

PALMATI- „palmat, digitat”. ◊ lat. *palmatus* „ca palma, ramificat” > fr. *palmati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *palmati-*. ■ ~**fid** (v. -fid), adj. (despre o frunză) divizat în lobi așezați ca degetele mâinii; ~**fior** (v. -fior), adj., cu corola dispusă palmat pe o bază comună; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze palmate; ~**form** (v. -form), adj., cu organe omoloage dispuse în evantai, ca degetele mâinii.

PALMI- „palmă, palmat”. ◊ lat. *palma* „palmă” > fr. *palmi-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *palmi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. 1. (Despre membrele unor animale) Cu degete unite

printr-o membrană. **2.** (Despre o frunză) Care pornește de la un centru comun și se răsfiră ca degetele unei palme; ~**nerv** (v. -nerv), adj., cu nervură palmată; ~**pede** (v. -ped₂), adj., s.n. pl. **1.** Adj. (Despre păsări) Ale căror picioare sunt palmate. **2.** S.n. pl. Grup de păsări acvatice, la care degetele sunt unite printr-o membrană interdigitală.

PALMO₁- „pulsatie”. ◊ gr. *palmos* „agitație, pulsație” > engl. *palmo*-, lat. sav. *id.* > rom. *palmo*-. ■ ~**scopie** (v. -scopie), s.f., observație medicală a pulsațiilor inimii.

PALMO₂- „mână”. ◊ lat. *palma* „palma mâinii” > fr. *palmo*-, engl. *id.* > rom. *palmo*-. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru stabilirea gradului de oboseală a mâinii.

PALO- „oscilație, pulsație”. ◊ gr. *pallo*, *ein* „a vibra, a oscila, a tremura” > fr. *pallo*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *palo*-. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n. **1.** Instrument cu care se înregistrează oscilațiile unei nave. **2.** Aparat pentru determinarea pulsațiilor arteriale; ■ ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la palograf; ~**id** (v. -id), adj., relativ la dantura curbă a roților conice.

-**PALP** „apendice, antenă tactilă”. ◊ lat. *tz. palpus* „atingere, pipăit” > fr. -*palpe*, engl. -*palp* > rom. -*palp*.

PALPI- „apendice tactil, palp” ◊ lat. *tz. palpus* „pipăit, atingere” > fr. *palpi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *palpi*-. ■ ~**corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) care are palpi în formă de antene; ~**fer** (v. -fer), adj. (despre insecte) care poartă apendice tactili; ~**form** (v. -form), adj., în formă de palp.

PALUDI- „baltă, mlaștină”. ◊ lat. *palus, paludis* „baltă, mlaștină” > fr. *paludi*-, engl. *id.* > rom. *paludi*-. ■ ~**col** (v. -col), adj. (despre un organism) care trăiește în mlaștini; ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care are mlaștini.

PALUDO- „mlaștină, paludism, malarie”. ◊ lat. *palus, paludis* „mlaștină” > fr. *paludo*- > rom. *paludo*-. ■ ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în paludologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul malariei. **2.** Știință care studiază aspectele floristice, ecologice, chimice și biocenotice ale mlaștinilor; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., ansamblu de cercetări și de investigații întreprinse în vederea măsurării endemicității malariei; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., inoculare în scop terapeutic a parazitului malariei.

PAMPINI- „cârcel de viță de vie”. ◊ lat. *pampinus* „cârcel, coardă de viță” > fr. *pampini*-, engl. *id.* > rom. *pampini*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu lăstari de viță de vie; ~**form** (v. -form), adj. **1.** Care imită împletirea lăstarilor de viță de vie. **2.** În formă de cârcel de viță de vie; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce lăstari de viță de vie.

PAN- „tot, întreg, total, general”. ◊ gr. *pan* „întreg, tot” > fr. *pan*-, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pan*-. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere extinsă la întreg corpul uman; *sin. pantalgie*; ~**alopoliploid** (v. -alo-, v. -poliplo-, v. -id), adj. (despre un organism) care rezultă din încrucișarea a două specii apropiate filogenetic; ~**alotriomorf** (v. -alotrio-, v. -morf), adj. (despre o rocă magmatică) în care toate mineralele componente mulează forma altor minerale; ~**autopoliplloid** (v. -auto-, v. -poliplo-, v. -id), adj. (despre un organism) care rezultă din poliploidizarea liniilor pure, având cromozomi identici sau aproape identici genetic; ~**citopenie** (v. -cito-, v. -penie), s.f., reducere a numărului de elemente sanguine din sângele periferic; ~**cromatic** (v. -cromatic), adj., care este sensibil la toate culorile din spectrul luminii vizibile; ~**cronic** (v. -cronic), adj., valabil pentru orice epocă; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., concept care exprimă caracterul general-uman al culturii, indiferent de gradul și de stadiul de dezvoltare a societății; ~**demie** (v. -demie), s.f., epidemie care cuprinde, într-un timp relativ scurt, teritorii imense; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., stare de anxietate extremă față de tot ceea ce se petrece în jur; *sin. pantofobie*; ~**fotometric** (v. -foto-, v. -metric), adj. (despre frunze) care prezintă mișcări de orientare în funcție de direcția și de intensitatea razelor de lumină; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., reproducere, numai accidentală, în cadrul unei populații, în care partenerii prezintă posibilități identice de combinare a genelor; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la pangeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., teorie conform căreia toate caracterele ereditare sunt localizate în organism sub formă de corpusculi, gemule sau pangene; ~**genozom** (v. -geno₁-, v. -zom), s.m., corpuscul prezent în nucleu în timpul diviziunii cariocinetice, fiind purtător al caracterelor ereditare; ~**hidroză** (v. -hidroză), s.f., sudorație pe întreaga suprafață a corpului; ~**idiomorf** (v. -idio-, v. -morf), adj. (despre structura rocilor magmatice) în care mineralele componente sunt cristalizate în formele lor proprii cristaline; ~**mictic** (v. -mictic), adj., care rezultă în urma împerecherii întâmplătoare a indivizilor dintr-o populație; ~**mieloftizie** (v. -mielo-, v. -ftizie), s.f., dispariție a elementelor hematopoietice din măduva osoasă; *sin. panmielopatie*; ~**mielopatie** (v. -mielo-, v. -patie), s.f., panmieloftizie; ~**mixie** (v. -mixie₁), s.f., fenomen prin care fiecare femelă dintr-o populație poate fi fecundată de oricare dintre masculii din acea populație; ~**nevroză** (v. -nevroză), s.f., formă de evoluție pseudonevrotică a schizofreniei, constând în coexistența simultană a unor simptome obsesive, isterice și conversive; ~**oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., infecție supurativă a tuturor părților componente ale ochiului; ~**psihotrop** (v.

psih-, v. -trop), adj., s.n. (substanță) care poate determina efecte inverse, de excitare, de inhibiție sau de depresiune prin simpla invocare exemplificatoare a acesteia; ~sofie (v. -sofie), s.f., cunoaștere enciclopedică a tuturor cunoștințelor aparținând disciplinelor umane; ~spermie (v. -spermie), s.f., teorie conform căreia viața terestră ar fi apărut din germeii aduși de pe alte planete prin intermediul sporilor unor microorganisme; ~sporoblast (v. sporo-, v. -blast), s.n., celulă complexă care cuprinde două sporoblaste înconjurate de o membrană comună; ~telegraf (v. tele-, v. -graf), s.n., aparat telegrafic cu ajutorul căruia se pot reproduce la postul receptor scrisul, desenele etc. transmise de expeditor; ~trop (v. -trop), adj. (despre microbi, virusuri etc.) care se localizează în toate organele; *sin.* **pantrropic**; ~tropic (v. -tropic), adj., pantrop*.

PANCREAT-, v. **PANCREATO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere a pancreasului; *sin.* **pancreatodinie**; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a pancreasului; ~odinie (v. -odinie), s.f., pancreatalgie*.

PANCREATO- „pancreas, pancreatic”. ◇ gr. *pankreas, pankreatos* „pancreas” > fr. *pancréato-*, engl. *id.*, germ. *pankreato-* > rom. *pancreato-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., de origine pancreatică; ~grafie (v. -grafie), s.f., radiografie a pancreasului după injectarea acestuia cu izotopi radioactivi; ~jejunosomie (v. jejuno-, v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui canal pancreatic în jejun; ~lit (v. -lit₁), s.n., calcul pancreatic; ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la pancreatoliză; ~liză (v. -liză), s.f., procedeu chirurgical de înlăturare a pancreasului prin incizie a capsulei sale; ~patie (v. -patie), s.n., nume generic pentru bolile pancreasului; ~stomie (v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei fistule care să permită comunicarea canalului pancreatic cu exteriorul corpului; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a țesutului pancreatic; ~trop (v. -trop), adj., care are afinitate pentru pancreas; *sin.* **pancreatotrop**; ~tropic (v. -tropic), adj., pancreatotrop*.

PANDURI- „vioară, oval”. ◇ lat. tz. *pandura* „vioară, alăută” > fr. *panduri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *panduri-*. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze obovate; ~form (v. -form), adj., în formă de vioară, cu segmentul terminal dilatat.

PANI- „pâslă, păslos”. ◇ lat. *pannus* „stofă, cârpă” > fr. *panni-*, lat. sav. *id.* > rom. *pani-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) cu aspect de pâslă.

PANICULI- „panicul botanic, inflorescență în formă de spic”. ◇ lat. *panicula* „spic, inlorescență” > fr. *paniculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *paniculi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., prevăzut

cu panicule; ~fior (v. -fior), adj., cu flori dispuse în panicul; ~form (v. -form), adj., în formă de panicul.

PANT-, v. **PANTO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., panalgie*.

PANTO- „tot, întreg, total, general, integral, generalizat”. ◇ gr. *pas, pantos* „tot, întreg” > fr. *panto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *panto-*. ■ ~clast (v. -clast), adj., s.m. și f. (persoană atinsă de pantoclastie; ~clastie (v. -clastie), s.f., stare psihică obsesivă de a distruge totul; ~fag (v. -fag), adj. (despre un organism) care se hrănește cu substanțe vegetale și animale; ~fagie (v. -fagie), s.f., însușirea de a fi pantofag; ~fobie (v. -fobie), s.f., panfobie; ~gen (v. -gen₁), adj. (despre ciuperci) care poate să se dezvolte în orice gazdă; ~graf (v. -graf), s.n. 1. Instrument cu care se reproduce mecanic un desen sau o gravură la aceeași mărime sau la altă scară. 2. Dispozitiv pentru măsurarea conturului secțiunii transversale a unei excavații, a unei galerii, a unui tunel etc.; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument topografic pentru măsurarea unghiurilor și a înclinării terenului pe o anumită porțiune; ~morf (v. -morf), adj., care există sub mai multe forme; *sin.* **phantomorfic**; ~morfic (v. -morfic), adj., phantomorf*; ~nomie (v. -nomie), s.f., concept desemnând prezența artisticului în toate acțiunile și manifestările sociale ale omului; ~pode (v. -pod), s.n. pl., clasă de artropode, exclusiv marine, cu cap mic și cu 8-12 perechi de picioare foarte lungi; ~ptoză (v. -ptoză), s.f., cădere generală a viscerelor, datorită slăbirii bruste; ~saprobionte (v. sapro-, v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme) care pot viețui în orice fel de apă; ~stat (v. -stat), s.n., aparat medical care transformă curentul de la rețea în curenți galvanici, faradici etc., utilizabili în scopuri terapeutice; ~termie (v. -termie), s.f., variație a temperaturii corporale care apare fără o cauză evidentă; ~tropic (v. -tropic), adj. (despre un virus) care prezintă afinitate pentru toate țesuturile.

PAPI- „smoc de păr, egretă”. ◇ lat. *pappus* „puf, smoc de păr” > fr. *pappi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *papi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj. (despre fructe) prevăzut cu un smoc de peri sau cu scuame; ~form (v. -form), adj., în formă de egretă.

PAPIL-, v. **PAPILO-**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f. ablație chirurgicală a papilei ampulei lui Vater.

PAPILI- „papilă, proeminentă”. ◇ lat. *papilla* „sân, gurgui, proeminentă” > fr. *papilli-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *papili-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., prevăzut cu papile; ~form (v. -form), adj., în formă de papilă.

PAPILO- „papilă”. ◇ lat. *papilla* „sân, sfârc” > fr. *papillo-*, engl. *id.* > rom. *papilo-*. ■ ~sfinc-

terectomie (v. sfincter/o-, v. -ectomie), s.f., procedeul de sfincterectomie prin exteriorizarea papilei pe o sondă medicală și secționarea ei pe acest suport; **-tomie** (v. -tomie), incizie transduodenală a ampulei lui Vater, pentru extragerea unui calcul blocat.

PAPIRI- „papyrus, floare de papyrus”. ◊ lat. *papyrus* „papyrus” > fr. *papyri-* > rom. *papiri-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. **1.** Care produce papyrus. **2.** A cărui scoarță servește la fabricarea hârtiei; **-form** (v. -form), adj. **1.** (Despre un tip de coloană egipteană) format dintr-un fascicul de tije asemănătoare tijelor de papyrus; **2.** (Despre un motiv decorativ) Care este asemănător cu floarea de papyrus.

PAPIRO- „papyrus, pergament, hârtie”. ◊ gr. *papyrus* „papyrus” > fr. *papyro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *papiro-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., cromatografie pe hârtie; **-gramă** (v. -gramă), s.f., cromatogramă de repartiție pe hârtie; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în papirologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul papyrusurilor egiptene și grecești; **-tipie** (v. -tipie), s.f., fotolitografie în care desenul este copiat pe un film de gelatină sensibilă, pe un suport de hârtie.

PAPULI- „papulă, spuzeală”. ◊ lat. *papula* „bășică, pustulă” > fr. *papuli-*, engl. *id.* > rom. *papuli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care are papule; **-form** (v. -form), adj., în formă de papulă.

-PAR (-PARĂ) „care naște, care generează, care produce”. ◊ *pario*, *parere* „a naște, a zămisli” > fr. *-pare*, germ. *-par*, it. *-paro*, engl. *-parous*, lat. sav. *-parus* > rom. *-par* și *-pară*.

PARALELO- „paralel, echidistant”. ◊ gr. *parallelos* „paralel” > fr. *paralléio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *paralelo-*. ■ **-drom** (v. -drom), adj. (despre o frunză) care prezintă nervuri paralele; **-gram** (v. -gram), s.n., patruleter cu laturile opuse egale și paralele; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical pentru situarea și trasarea ecuatorului unuia sau a mai multor dinți la o anumită înclinare a modelului de lucru; **-tip** (v. -tip), s.n., exemplar botanic din colecția originală a autorului taxonomului, care însă nu este holotipul, nici izotipul, nici sintipul; **-trop** (v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) cu mișcări de orientare paralele cu direcția excitantului; *sin.* **paralelo-tropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., paralelotrop*; **-tropism** (v. -tropism), s.n., mișcări de curbare a plantelor în direcția izvorului de excitație luminoasă, paralel cu razele de lumină.

PARALIPO- „acțiune greșită”. ◊ gr. *paralipo*, *ein* „a nu băga de seamă, a omite, a uita” > fr. *paraleipo-* > rom. *paraiipo-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a nu comite acțiuni greșite, prezentă în psihastenii.

PARAZIT-, v. **PARAZITO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., prezentă a unor paraziți în sânge.

PARAZITI- „paraziți”. ◊ lat. *parasitus* „come-sean, invitat la masă” > fr. *parasiti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *paraziți-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substantă) care distruge paraziții; **-fer** (v. -fer), adj., care poartă paraziți; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de parazit; **-fug** (v. -fug), adj., s.n. (substantă) care îndepărtează endoparaziții, fără a-i ucide.

PARAZITO- „paraziți”. ◊ gr. *parasitos* „come-sean, conviv” > fr. *parasito-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *parazito-*. ■ **-fobie** (v. fobie), s.f., teamă patologică de paraziți; **-gen** (v. -gen₁), adj., care favorizează apariția de paraziți; **-id** (v. -id), adj. (despre unele specii de insecte) care se dezvoltă în stadiul larvar în/sau pe animale-gazdă, omorâte sau paralizate de părinții lor; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în parazitologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul morfobiologic al paraziților animal și vegetali; **-trop** (v. -trop), adj. (despre o substanță) care are afinitate pentru microbii, fixându-se pe aceștia și distrugându-i; *sin.* **parazitotropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., parazitotrop*.

-PARĂ, v. **-PAR**.

PAREMIO- „maximă, proverb”. ◊ gr. *paroimia* „parabolă, proverb” > fr. *parémio-*, germ. *parömio-* > rom. *paremio-*. ■ **-filie** (v. -filie₁), s.f., utilizare exagerată a proverbelor; **-graf** (v. -graf), s.m., specialist în paremiografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a proverbelor; **-log** (v. -log), s.m., specialist în paremiologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază proverbele.

-PAREUNIE „act sexual, relații sexuale”. ◊ gr. *pareune* „acuplare sexuală” > fr. *paréunie*, germ. *id.*, it. *-pareunia* > rom. *-pareunie*.

-PAREZĂ „paralizie”. ◊ gr. *paresis* „slăbire” > fr. *-parèse*, germ. *id.* > rom. *-pareză*.

PARI- „egal”. ◊ lat. *par*, *paris* „egal, pereche” > fr. *pari-*, engl. *id.* > rom. *pari-*. ■ **-silab** (v. -silab), adj. (despre un substantiv sau adjectiv) care are același număr de silabe la nominativ și la genitiv singular; *sin.* **parisilabic**.

ARIETO- „perete, parietal”. ◊ lat. *paries*, *parietis* „perete” > fr. *pariète-*, engl. *id.* > rom. *parieto-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a venelor peretelui abdominal după injectarea acestuia cu un lichid radioopac.

PARTENO- „fecioară, adioopac, lipsa fecundației, asexualitate, asexual, asexuat”. ◊ gr. *parthenos* „fecioară” > fr. *parthéno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *parteno-*, lat. sav. *partheno-* > rom. *parteno-*. ■ **-cariogamie** (v. cario₁-, v. -gamie), s.f., proces de fuziune a doi nuclei haploizi femeli; **-carp** (v. -carp), s.n., fruct fără semințe, format prin partenocarpie; **-carpic** (v. -carpic), adj., care prezintă partenocarpie; **-carpie** (v. -carpie), s.f., fenomen de dezvoltare a ovarului, fără ca fecundația să fi

avut loc, și de transformare a lui în fruct lipsit de semințe; ~**filă** (v. -fil₁), adj., s.f. (femeie) care prezintă partenofiliile; ~**filie** (v. -filie₁), atracție homosexuală a femeilor adulte față de adolescente; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă nejustificată de adolescente; ~**gam** (v. -gam), adj., care prezintă partenogamie; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., autofecundare prin fuzionarea unor gameți femeii, în urma căreia embrionul se dezvoltă fără participarea nucleului mascul; *sin.* **partenomixie**; ~**genetic** (v. -genetic), adj. 1. Referitor la partenogeneză. 2. Rezultat prin partenogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare a unui organism dintr-un ovul sau oosferă nefecundată; *sin.* **geneageneză**, **agamogonie**; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul medical al virginității; ~**mixie** (v. -mixie₁), s.f., partenogamie*; ~**sperme** (v. -sperm), s.f. pl., plante ale căror semințe se formează în ovule nefecundate; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat din diviziunea unui gamet nefecundat.

PARTO- „naștere”. ◊ lat. *partus* „naștere” > fr. *parto-* > rom. *parto-*. ■ ~**gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a frecvenței și intensității contracțiilor uterine, pentru urmărirea sistematică a evoluției nașterii.

PARVI- „mic, redus”. ◊ lat. *parvus* „mic” > fr. *parvi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *parvi-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu un număr redus de flori; ~**rostru** (v. -rostru), adj. (despre insecte) cu organul bucal minuscul.

PASERI- „păsărele”. ◊ lat. *passer, passeris* „vrabie” > fr. *passéri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *passeri-*. ■ ~**forme** (v. -form), s.f. pl., ordin de păsări insectivore sau granivore, de talie mică, cuprinzând aproape 12.000 de specii și al căror reprezentant este vrabia.

PASI₁- „universal”. ◊ gr. *pasi* „pentru toți” > fr. *passi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *passi-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., sistem de scriere universală.

PASI₂- „dimensiune”. ◊ lat. *passus* „pas” > fr. *passi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *passi-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea dimensiunilor cavităților pieselor.

PASIO- „suferință fizică, masochism”. ◊ lat. *passio* „suferință” > fr. *passio-* > rom. *passio-*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., masochism homosexual.

-PAT „care suferă, suferind”. ◊ gr. *pathos* „care emoționează, care suferă” > fr. *-pathe*, engl. *-path*, germ. *id.* > rom. *-pat*.

PAT-, v. **PATO-**. ■ ~**ergie** (v. -ergie), s.f., reacție modificată a organismului, cu caracter antigenic, înnăscut sau dobândit.

PATEL-, v. **PATELO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație parțială sau totală a rotulei.

PATELI- „patelă, apoteciu circular”. ◊ lat. *patella* „farfurie întinsă, teler” > fr. *patelli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pateli-*. ■ ~**form** (v.

-form), adj. (despre un organ vegetal) de forma unui potir sau a unei farfurii.

PATELO- „rotulă, patelă”. ◊ lat. *patella* „disc mic, rotula genunchiului” > fr. *patello-*, engl. *id.* > rom. *patelo-*. ■ ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a rotulei de față anterioară a condiliilor femurali; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a rotulei fracturate sau deformate.

PATERI- „cupă, pocal”. ◊ lat. *patra* „cupă evazată” > engl. *pateri-*, lat. sav. *id.* > rom. *pateri-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un apoteciu) în formă de cupă.

-PATIC „referitor la boală, maladiu”. ◊ gr. *pathos* „emoție puternică, suferință” > fr. *-pathique*, engl. *-pathic*, germ. *-pathisch*, it. *-patico* > rom. *-patic*.

-PATIE „maladie, boală, afecțiune, suferință”. ◊ gr. *pathos* „suferință” > fr. *-pathie*, germ. *id.*, engl. *-pathy*, it. *-patia* > rom. *-patie*.

PATO- „maladie, suferință, afecțiune” ◊ gr. *pathos* „pasiune, suferință” > fr. *patho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *pato-* > rom. *pato-*. ■ ~**biont** (v. -biont), s.n., organism heterofit care produce boli la plante și care se hrănește cu substanțe organice gata sintetizate; ~**cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., totalitatea factorilor patogeni dintr-un biotop, priviți ca un sistem; ~**cliză** (v. -cliză₃), s.f., predispoziție de ordin morfologic sau funcțional pentru localizarea unui proces patologic cu predilecție pentru anumite organisme; ~**crinie** (v. -crinie), s.f., afecțiune a funcției endocrine; ~**dem** (v. -dem), s.n., populație de plante-gazdă în care toți indivizii au caracterul de rezistență sau de sensibilitate față de un patogen specific; ~**farmacodinamie** (v. farmaco-, v. -dinamie), s.f., știință a acțiunii medicamentelor asupra organismului bolnav; ~**fit** (v. -fit), adj., s.n. (agent patogen) care provoacă îmbolnăvirea plantelor; ~**fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază disfuncțiile organismului; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă; ~**foreză** (v. -foreză), s.f., proces de transmitere a bolilor; ~**gen** (v. -gen₁), adj. 1. (Despre microbi) Capabil să producă infecții. 2. Care se referă la o boală; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la patogeneza; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., patogeneza; ~**genezie** (v. -genezie), s.f., ansamblu de simptome pe care le determină un anumit remediu la un om sănătos; ~**genic** (v. -genic), adj., care provoacă o boală; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., disciplină care studiază mecanismul de apariție și de dezvoltare a unei boli; *sin.* **patogeneza**; ~**gnomie** (v. -gnomie), s.f., ansamblul semnelor caracteristice unei boli; ~**gnomonic** (v. -gnomonic), adj., care este caracteristic unei anumite boli, pe baza căreia se poate stabili diagnosticul unei boli; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., știință care studiază cauzele bolilor; ~**grafie** (v.

-grafie), s.f., studierea biografiei unor personalități cu scopul evidențierii unor trăsături psihopatologice ale acestora; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la patoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de dezintegrare a țesuturilor bolnave; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în patologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. **1.** Ramură a medicinei care studiază natura și simptomele bolilor. **2.** Ansamblu de modificări morbide care apar în țesuturile corpului în cursul unei anumite boli; ~**manie** (v. -manie), s.f., insanitate morală; ~**mimie** (v. -mimie), s.f., stare morbidă caracterizată prin nevoia de simulare a unei boli, uneori chiar prin automutilare; ~**morfogen** (v. morfo-, v. -gen₁), adj. (despre vegetale) care produce modificări morfologice din cauza unui agent patogen; ~**morfologie** (v. morfo-, v. -logie₁), s.f., anatomie patologică; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., descrierea manifestărilor clinice și morfologice ale bolilor în comparație cu descrierile inițiale sau cu descrierile clasice; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., studiul legilor proceselor patologice; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., dinamica particularităților prin care se manifestă o anumită boală la un anumit bolnav; ~**poieză** (v. -poieză), s.f., etiologie a bolilor; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., psihologie patologică; ~**tip** (v. -tip), s.n., totalitatea caracterelor patologice asemănătoare la membrii unui grup de indivizi; ~**tipic** (v. -tipic), adj., referitor la patotip; ~**trof** (v. -trof), adj., s.n. (organism heterotrof) care induce boli la plante și care se hrănește cu substanțe organice gata sintetizate; ~**trofic** (v. -trofic), adj., referitor la un organism patotrof; ~**tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă patotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., afinitate a unor medicamente pentru structurile patologice.

PATR-, v. **PATRO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., nume de familie; ~**onimic** (v. -onimic), adj., s.n. (nume) format de la numele tatălui cu ajutorul unui sufix special; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., ramură a genealogiei care cercetează evoluția numelor după tată într-o familie.

PATRI- „patern, paternal”. ◇ lat. *pater, patris* „tată, părinte” și gr. *pater, patros* „părinte” > engl. *patri-*, fr. *id.* > rom. *patri-*. ■ ~**clin** (v. -clin), adj., patroclin*.

-**PATRIC** „de areal, de habitat, relativ la o regiune geografică”. ◇ gr. *patrikos* „de patrie, patern” > fr. -*patrique*, engl. -*patric*, germ. -*patrisch* > rom. -*patric*.

-**PATRIE** „areal, habitat, regiune geografică”. ◇ gr. *patrios* „care aparține tatălui” > fr. -*patrie* > rom. -*patrie*.

PATRO- „părinte, patern, mascul, masculin, paternal”. ◇ gr. *pater, patros* „tată, părinte” > fr. *patro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *patro-*. ■ ~**clin** (v. -clin), adj. **1.** (Despre un organism) Care a moștenit predominant caractere

paterne. **2.** (Despre un caracter) Moștenit exclusiv de la tată și transmis prin cromozomul de sex Y sau printr-un cromozom autozom; *sin.* patroclin; ~**clinic** (v. -clinic), adj., patroclin*; ~**clinie** (v. -clinie), s.f., ereditate numai a caracterelor paterne; *sin.* **ereditate paternă**; ~**genetic** (v. -genetic), adj., ereditate la patrogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare a unui organism care conține numai genomul patern; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. **1.** Disciplină care se ocupă cu studiul doctrinei, al operelor și al biografiei părinților bisericii; *sin.* **patristică**. **2.** Colecția completă a operelor părinților bisericii; ~**morf** (v. -morf), adj. (despre o generație) cu înfățișare paternă; *sin.* **patromorfic**; ~**morfic** (v. -morfic), adj., patromorf*.

PAUCI- „în număr mic, redus, puțin”. ◇ lat. *paucus* „puțin, redus” > fr. *pauci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pauci-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj. (despre o plantă) cu flori sau cu inflorescențe puține; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze puține.

PAULO- „repaus, încetare”. ◇ gr. *paula* „repaus, încetare” > fr. *paulo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *paulo-*. ■ ~**cardie** (v. -cardie), s.f., dilatare ritmică prelungită a mușchilor inimii în momentul afluxului sanguin; *sin.* **diasistolă prelungită**; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor de repaus sau de rezistență, având membrana groasă.

PAURO- „mic, redus”. ◇ gr. *pauros* „mic, redus, scurt” > fr. *pauro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pauro-*. ■ ~**pode** (v. -pod), s.n. pl., clasă de miriapode oarbe, cu corpul format din segmente, pe care se află un număr mic de apendice locomotorii.

-**PAUZĂ** „diminuare, reducere, scădere, încetare”. ◇ gr. *pausis* „încetare” > fr. -*pause*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. -*pausa* > rom. -*pauză*.

PAXILI- „țărșuș, pivot”. ◇ lat. *paxillus* „țărșuș, piron” > fr. *paxilli-*, engl. *id.* > rom. *paxill-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de țărșuș.

PECATI- „culpă, vină, păcat”. ◇ lat. *peccatum* „vină, greșeală” > fr. *peccati-* > rom. *pecati-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., frică morbidă de a săvârși un păcat; *sin.* **pecafobie**.

PECHI- „cot, antebraț”. ◇ gr. *pekhis* „antebraț” > fr. *péchy-*, engl. *id.*, it. *pechi-* > rom. *pechi-*. ■ ~**agră** (v. -agră), s.f., formă de gută cu afectarea articulației cotului.

PECO- „lână, lănos”. ◇ gr. *pekos, pokos* „blană, lână” > fr. *péco-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *peco-*. ■ ~**pteris** (v. -pteris), s.m., gen de ferigi fosile arborescente din flora carboniferă și permiană, având ramuri cu frunze mari, compuse și lobate.

-**PECTĂ** „îngheț, înghețare”. ◇ gr. *pektos* „înghețat, coagulat” > fr. -*pecte* > rom. -*pectă*.

PECTINI- „pieptene, pectinat”. ◊ lat. *pecten, pectinis* „pieptene” > fr. *pectini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pectini-*. ■ **-branh** (v. -branh), adj., care are branhiile în formă de pieptene; **-corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) care are antenele pectinate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze dispuse ca dinții unui pieptene; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de pieptene.

PECTO- „coloid, coloidal”. ◊ gr. *pektos* „coagulat, înghețat” > fr. *pecto-*, engl. *id.*, germ. *pekto-* > rom. *pecto-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de studiere a soluțiilor coloidale pe baza examinării depunerilor produse pe o lamelă de sticlă, în urma evaporării acestor soluții.

PED-, v. **PEDO**₁. ■ **-agog** (v. -agog), s.m. și f., persoană care instruește, care educă pe copii; **-agogie** (v. -agogie), s.f., știință a instrucției și a educației copiilor; **-erastie** (v. -erastie), s.f., perversiune sexuală constând în atracția homosexuală pentru băieți; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care studiază bolile copilului; *sin.* **medicină infantilă**; **-iatru** (v. -iatru), s.m. și f., specialist în pediatrie.

-PED₁ „care instruește, care corectează, care educă”. ◊ gr. *pais, paidos* „copil” > fr. *-pède*, germ. *-päd* și *-päde* > rom. *-ped*₁.

-PED₂ „suport, bază, picior, peduncul”. ◊ lat. *pes, pedis* „picior” > fr. *-pède*, germ. *ped, ped*, engl. *id.*, lat. sav. *-pes* și *-pedis* > rom. *-ped*₂.

PEDALI- „picior, pedal, de mărirea unui picior”. ◊ lat. *pedalis* „de lungimea unui pas” > fr. *pédali-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pedali-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de picior; **-nerv** (v. -nerv), adj., cu nervuri pedaliiforme.

PEDATI- „pedat, bifurcat, ca degetele picioarelor”. ◊ lat. *pedatus* „care are picioare” > fr. *pédati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pedati-*. ■ **-fid** (v. -fid), adj. (despre un organ vegetal) împărțit în așa fel încât segmentele sunt aproape paralele; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze având pețiolul furcat, pe care segmentele laminei sunt aproape paralele; **-form** (v. -form), adj. (despre o nervură) dispus ca degetele picioarelor.

-PEDEZĂ „migrare, izbucnire”. ◊ gr. *pedesis* „săritură, salt, trecere” > fr. *-pédèse*, germ. *id.* > rom. *-pedeză*.

PEDI- „picior, talpa piciorului”. ◊ lat. *pes, pedis* „picior” > fr. *pédi-*, engl. *id.* > rom. *pedi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu picioare; **-form** (v. -form), adj., de forma unui picior; **-man** (v. -man₂), adj., s.m. și f. (animal) cu picioare în formă de mâini, având degetul mare opus celorlalte; **-palp** (v. -palp), s.m. pl. și s.n. pl. 1.

S.m. pl. A doua pereche de apendice cefalotoracice care încadrează gura arahnidelor, servind la pipăit, la mers și la prinderea prăzii. 2. S.n. pl. Ordin din clasa arahnidelor, cuprinzând specii foarte mici, fără ochi și organe de respirație, având chelicerele terminate cu clești, iar pedipalpii servindu-le la locomoție.

-PEDIE „instrucție a copiilor, educație”. ◊ gr. *paidea* „creșterea copiilor, educație, instrucție” > fr. *-pédie*, germ. *-pädagogie*, engl. *-pedy* și *-paedy*, it. *-pedia* > rom. *-pedie*.

PEDIO₁- „copil, nou-născut”. ◊ gr. *paidion* „nou-născut, copil mic” > fr. *pédieo-* > rom. *pedio-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la pedio-geneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., reproducere prin ouă nefecundate, care se dezvoltă partenogenetic în corpul larvei; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare a înălțimii și a greutatei copiilor mici; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea lungimii nou-născuților.

PEDIO₂- „podîș”. ◊ gr. *pedion* „podîș” > fr. *pédieo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pedio*₂. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe podîșuri; **-fitic** (v. -fitic), adj., relativ la pediofite.

PEDO₁- „copil, tânăr, juvenil, copilărie, preadolescență”. ◊ gr. *pais, paidos* „copil, tânăr” > fr. *pédo-*, engl. *id.*, germ. *pädo-*, it. *pedo-* > rom. *pedo*₁. ■ **-fil** (v. -fil₁), adj., s.m. (persoană) care suferă de pedofilie; **-filie** (v. -filie₁), s.f., perversiune care constă în raporturi sexuale cu copiii sau cu adolescenții; **-fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică față de păpuși sau de sugari; **-gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Tip de autotomie la protozoare, la care gameții haploizi sunt formați după diviziuni multiple (meiotice) ale nucleului unuia și aceluiași individ. 2. Fuziune a celulei adulte cu una tânără, la zaharomicete; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la pedio-geneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Precocitate a înfloririi unor plante lemnoase în stadiul juvenil. 2. Înmulțire sexuată în stare larvară; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Studiul fiziologic și psihologic al copilului. 2. Studiul ai caracterelor somatice determinate de factorii biologici, ereditari etc.; **-morfic** (v. -morfic), adj., referitor la structurile primitive sau embrionice care apar la animalele recente; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., fenomen al stabilizării unor structuri primitive sau larvare în stadiul de animal adult; **-nom** (v. -nom₁), s.m., magistrat spartan care supraveghea educația; **-nosologie** (v. -noso-, v. -logie₁), s.f., studiul maladiilor caracteristice copilăriei; **-pornografie** (v. porno-, v. -grafie), s.f., pornografie infantilă; **-psihiatrie** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., disciplină care studiază bolile psihice ale copilului; *sin.* **psihiatrie infantilă**; **-tehnie** (v. -tehnie), s.f., ansamblul tehnicilor de educare și de reeducare a copiilor; **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la pedotrofie; **-trofie** (v. -trofie), s.f., alimentația copiilor.

PEDO₂ „teren, sol, pământ, edafon, edafic“. ◇ gr. *pedon* „pământ, sol“ > fr. *pédo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *pedo₂*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază biologia organismelor din sol în condiții naturale sau modificate de om; **-bionte** (v. -biont), adj., s.n. pl. (animale) care trăiesc în pământ; **-climatic** (v. -climatic), adj., referitor la condițiile de sol și de climă; **-cor (pedochor, pedohor)** (v. -cor), adj. (despre un agent patogen) care se găsește în rizosfera plantelor, pătrunzând apoi prin rădăcini, îmbolnăvindule; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la formarea solului; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și de evoluție a solurilor; **-genic** (v. -genic), adj., care este produs de factori edafici; **-lite** (v. -lit₁), s.n. pl., minerale formate în procesul pedogenetic; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în pedologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază caracterul fizic, chimic și biologic al solului; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat solidificat de la suprafața solului care servește ca izvor de hrană pentru plante.

PEDO₃ „picior, pas“. ◇ lat. *pes, pedis* „picior“ > fr. *pédo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pedo₃*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., pedometru înregistrator; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație pe baza urmelor lăsate de pași pe sol; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument care înregistrează, în număr de pași, distanța parcursă de cineva pe jos.

PEDUNCULI „peduncul, suport floral“. ◇ lat. *pedunculus* „picioruș“ > fr. *pedoncul-*, engl. *pedunculi-*, lat. sav. *id.* > rom. *pedunculi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu pedunculi; **-fior** (v. -fior), adj., cu flori pedunculate; **-form** (v. -form), adj., în formă de peduncul.

PEDUNCULO „peduncul cerebral“. ◇ lat. *pedunculus* „picioruș“ > fr. *pedonculo-*, engl. *pedunculo-* > rom. *pedunculo-*. ■ **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a pedunculului cerebral.

-PEE „formare, creare, facere“. ◇ gr. *poeo, poein* „a face, a crea“ > fr. *-pée*, it. *-pea* > rom. *-pee*.

-PEG „izvor, apă curgătoare“. ◇ gr. *pege* „izvor, fântână“ > germ. *-pege* > rom. *-peg*.

-PEGIE „fixare, prindere, îmbinare“. ◇ gr. *pegnein* „a fixa, a prinde“ > fr. *-pégie* > rom. *-pegie*.

PEGMATO „material fondant“. ◇ gr. *pegma, pegmatos* „concrețiune, materie întărită“ > engl. *pegmato* > rom. *pegmato-*. ■ **-lit** (v. -lit₁), s.n., varietate de ortoză, utilizată ca fondant în industria ceramică.

PEGO „izvor, fântână, ape minerale“. ◇ gr. *pege* „izvor, fântână“ > fr. *pégo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pego-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul izvoarelor și al apelor minerale;

-manție (v. -manție), s.f., divinație prin observarea apelor din fântâni.

-PEL „nămol, mâl, noroi“. ◇ gr. *pelos* „mâl, nămol“ > fr. *-pèle*, și *-pel*, germ. *-pel* > rom. *-pel*.

-PELAGIC „marin, abisal, bentonic“. ◇ gr. *pelagikos* „marin“ > fr. *-pélagique*, engl. *-pelagic*, germ. *-pelagisch* > rom. *-pelagic*.

PELAGO „mare, oceanic, marin“. ◇ gr. *pelagos* „marea, apele mării“ > fr. *pélago-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pelago-*. ■ **-filii** (v. -fil₁), adj., s.m. pl. (pești) care depun icrele în largul mării; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care trăiesc pe suprafața apelor marine; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la pelagofite; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru examinarea fundului apelor marine.

PELECI „lamă de topor“. ◇ gr. *pelekys* „topor“ > fr. *pélécy-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *peleci-*. ■ **-pode** (v. -pod), s.n. pl., clasă de moluște acvatice acefale, cu cochilie calcaroasă, cu branhiile lamelare și cu un picior în formă de topor.

PELECO „lamă de topor“. ◇ gr. *pelekys* „topor“ > fr. *péléco-*, lat. sav. *id.* > rom. *peleco-*. ■ **-id** (v. -id), adj. (despre moluște) în formă de lamă de topor.

-PELIC „argilos, nămolos“. ◇ gr. *pelos* „argilă, mâl“ > fr. *-pelique*, engl. *-pelic*, germ. *-pelisch* > rom. *-pelic*.

PELICO „micul bazin, bazinet“. ◇ gr. *peilyx, pelykos* „albie, cadă“ > fr. *pélyco-*, engl. *id.*, germ. *pelyko-* > rom. *pelico-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care se raportează la micul bazin; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare vizuală directă a cavității micului bazin.

-PELIE „bazin, pelvis“. ◇ gr. *pella* „vas, bazin“ > fr. *-pellie* > rom. *-pelie*.

PELIO „plumburiu“. ◇ gr. *pelios* „plumburiu“ > fr. *pélio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pelio-*. ■ **-clad** (v. -clad), adj., cu ramuri plumburii; **-rinc** (v. -rinc), adj. (despre păsări) cu ciocul plumburiu.

PELMATO „picior, talpa piciorului“. ◇ gr. *pelma, pelmatos* „urma piciorului“ > engl. *pelmato-*, lat. sav. *id.* > rom. *pelmato-*. ■ **-gramă** (v. -gramă), s.f., amprentă plantară înregistrată pe sol; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., subîncrângătură de echinoderme marine, fixate pe fundul apei, în tot timpul vieții sau numai temporar, fie cu ajutorul unui peduncul articulată, fie prin regiunea aborală a corpului.

PELO „mâl, argilă, mîlos, argilos“. ◇ gr. *pelos* „argilă, noroi, mâl“ > fr. *pélo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pelo-*. ■ **-biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care trăiește pe un sol sau pe un substrat mîlos; **-biu** (v. -biu), adj. (despre insecte) care viețuiește în mâl;

-fag (v. -fag), adj. (despre un microorganism) care se hrănește cu mâl; **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește în mâl; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe terenuri argiloase; **-gen** (v. -gen₁), adj., care se formează în mâl, în argilă; **-ide** (v. -id), s.n. pl., nămoluri terapeutice; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., mulaj intern de cochilii, aparținând aceleiași specii, care a suferit de-a lungul timpului deformații plastice; **-psamogen** (v. psamo-, v. -gen₁), adj., care crește pe nisipuri argiloase; *sin.* **pelopsamogenic**; **-psamogenic** (v. psamo-, v. -genic), adj., pelopsamogen*; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament cu nămoluri naturale; *sin.* peloidoterapie; **-trof** (v. -trof), adj. (despre ape sărace în substanțe organice) care s-a îmbogățit în argilă, putând împiedica dezvoltarea organismelor.

PELTI- „scut, scutuleț, peltat”. ◊ lat. *pelta* „scut ușor” > fr. *pelti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pelti-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu scut; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze peltate; **-form** (v. -form), adj., în formă de scutuleț; **-nerv** (v. -nerv), adj. (despre o frunză) cu nervuri ramificate de la centru către margine ca niște raze.

PELTO- „scut, peltat”. ◊ gr. *pelte* „scut” > fr. *pelto-*, lat. sav. *id.* > rom. *pelto-*. ■ **-cefali** (v. -cefal), s.m. pl., familie de crustacee; **-ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din jurasic, cu cochilie evoluată și larg ombilicată, cu coaste bifurcate în regiunea ventrală; **-for** (v. -for), adj. (despre licheni) care poartă apoteciu în formă de scut; **-id** (v. -id), adj., în formă de scut; *sin.* **peltoideu**.

PELV-, v. **PELVI-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a organelor conținute în cavitatea pelviană.

PELVI- „bazin, pelvis, pelvian”. ◊ lat. *peivis* „lighean, căldare, bazin” > fr. *pelvi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *pelvi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de bazin; **-grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică de evidențiere a organelor prin utilizarea unei substanțe de contrast; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiu obstetrical al bazinului normal sau patologic; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă obstetricală de măsurare a diametrelor bazinului; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical utilizat în pelvimetrie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală practică pe oasele și articulațiile bazinului.

PEMFIGO- „pemfigus, veziculă”. ◊ gr. *pemphix*, *pemphigos* „veziculă, bulă” > fr. *pemphigo-*, engl. *id.* > rom. *pemfigo-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. Asemănător unui pemfigus. 2. S.n. Eruptie cutanată cronică buloasă, generalizată, care apare, în general, la persoanele în vârstă; *sin.* **pemfigus benign**.

PENATI- „crestat, penat”. ◊ lat. *pennatus* „cu pene” > fr. *pennati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *penati-*. ■ **-fid** (v. -fid), adj. (despre o frunză) la care diviziunile ating jumătate din lățimea limbului.

PENDULI- „care atârna, suspendat”. ◊ lat. *pendulus* „atârnat, suspendat” > fr. *penduli-*, lat. sav. *id.* > rom. *penduli-*. ■ **-flor** (v. -fior), adj., cu flori suspendate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze care atârna.

PENETRO- „penetrație, pătrundere”. ◊ lat. *penetro*, are „a pătrunde” > fr. *pénétro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *penetro-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul energiei radiante; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea gradului de penetrație a unui pământ, a umorilor, a biturilor etc.

PENI- „pană, penat”. ◊ lat. *penna* „pană” > fr. *penni-*, engl. *id.* > rom. *penni-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre limb) în formă de pană; **-nerv** (v. -nerv), adj., cu nervuri penate.

PENIA- „sărăcie, mizerie”. ◊ gr. *penia* „lipsă, sărăcie” > fr. *pénia-* > rom. *penia-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de mizerie, de sărăcie.

PENICILI- „pămătuș, pensulă”. ◊ lat. *penicillus* „smoc de păr, pensulă” > fr. *pénicilli-*, engl. *id.* > rom. *penicili-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un stigmat) în formă de pensulă.

-PENIE „lipsă, reducere, diminuare”. ◊ gr. *penia* „sărăcie, lipsă” > fr. *pénie*, germ. *id.*, it. *penia*, engl. *id.* > rom. *-penie*.

PENO- (**POINO-**) „pedeapsă, penalitate”. ◊ gr. *poine* și lat. *poena* „pedeapsă, pedeapsire” > fr. *péno-*, engl. *id.*, germ. *pöno-* > rom. *peno-* și *poino-*. ■ **-fobie** (**poinofobie**) (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a fi pedepsit de consecințele aplicării unor legi; **-logie** (v. -logie₁), s.f., parte a sociologiei și a etnologiei care studiază penalitatea și pedepsele.

PENT-, v. **PENTA-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., care are cinci spini; **-adelf** (v. -adelf), adj. (despre o floare) care prezintă cinci carpele libere sau cinci pistile; **-andric** (v. -andric), adj., pentandru*; **-andru** (v. -andru), adj. (despre o floare) care are cinci stamine; *sin.* **pentandric**; **-aploid** (v. aplo-, v. -id), adj. (despre un organism) cu cinci seturi de cromozomi; **-arh** (v. -arh), adj. (despre un ciclu central) format din cinci fascicule lemnoase și cinci liberiene; **-odă** (v. -odă₁), s.f., tub electronic cu cinci electrozi.

PENTA- „cinci, de cinci ori”. ◊ gr. *pente* „cinci” > fr. *penta-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *penta-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu cinci fructe; *sin.* **pentacarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., pentacarp*; **-centru** (v. -centru), adj., cu cinci piteni; **-ciclic** (v. -ciclic), adj. (despre un element floral) dispus pe cinci cicluri; **-coc** (v.

-coc), adj., care are cinci semințe sau fructe; ~**dactil** (v. -dactil), adj., s.n. (animal) care are cinci degete; ~**decagon** (v. deca-, v. -gon₂), s.n., poligon plan cu 15 laturi; ~**edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu cinci fețe; ~**fid** (v. -fid), adj., care are cinci diviziuni sau cinci lobi; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu cinci frunze sau foliole; ~**filetic** (v. -filetic), adj. (despre hibridi) care provine din cinci linii parentale; ~**gin** (v. -gin), adj., care are cinci pistile; *sin.* **pentaginic**; ~**ginic** (v. -ginic), adj., pentagin"; ~**glot** (v. -glot), adj., scris sau tipărit în cinci limbi; ~**gon** (v. -gon₂), s.n., poligon cu cinci laturi; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., figură geometrică în formă de stea cu cinci colțuri; ~**lof** (v. -lof), adj. (despre dinți) cu cinci creste; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., asociere simultană a cinci simptome; ~**mer** (v. -mer), adj. **1.** Format din cinci părți sau elemente. **2.** (Despre insecte) Cu tarsul divizat în cinci părți; ~**merie** (v. -merie), s.f., însușirea de a fi pentamer; ~**petal** (v. -petal), adj. (despre corolă) care are cinci petale; ~**pter** (v. -pter), adj. (despre un fruct) cu cinci aripiare; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., figură formată din cinci sfere, ortogonale două câte două, care constituie un reper într-un sistem de coordonate pentasferice, din care cel puțin una este imaginară; ~**silab** (v. -silab), adj. (despre un cuvânt) format din cinci silabe; *sin.* **pentasilabic**; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu cinci semințe; ~**stih** (v. -stih), adj. (despre un organ vegetal) dispus pe cinci șiruri longitudinale; ~**stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) care are cinci stile; ~**stom** (v. -stom), adj., care are cinci guri sau cinci orificii bucale; ~**tonic** (v. -tonic), adj., referitor la pentatonie; ~**tonie** (v. -tonie), s.f., sistem muzical provenit din oligocordie, care cuprinde doar cinci sunete în cadrul octavei și care se organizează în jurul unei terțe mari sau mici; ~**valent** (v. -valent), adj. (despre un element chimic) care are valența 5; ~**zomic** (v. -zomic), adj. **1.** (Despre un nucleu) În care un cromozom este prezent de cinci ori. **2.** (Despre o celulă sau un organism) Cu un cromozom oarecare în cinci exemplare.

PEO- „membru viril, zonă genitală”. ◊ gr. *peos* „membru viril” > fr. *péo-*, engl. *id.* > rom. *peo-*. ■ ~**tilomanie** (v. tilo₂-, v. -manie), s.f., obicei morbid de a duce mâna la nivelul regiunii genitale; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., amputare a membrului viril.

PEPLO- „peplos viral”. ◊ gr. *peplos* „tunică” > fr. *peplo-*, engl. *id.* > rom. *peplo-*. ■ ~**mere** (v. mer), s.n. pl., complexe glicoproteice care, la microscopul electronic, au aspectul unor spiculi, prezenți pe suprafața peplosului viral.

-PEPSIE „digestie”. ◊ gr. *pepsis* „coacere, digestie” > fr. *-pepsie*, engl. *-pepsy*, germ. *-pepsie* > rom. *-pepsie*.

-PEPTIC „de digestie, digestiv”. ◊ gr. *peptikos* „capabil de digestie” > fr. *-peptique*, engl. *-peptic* > rom. *-peptic*.

PEPTO- „suc gastric, peptonă”. ◊ gr. *peptos* „copt, digerat” > fr. *pepto-*, engl. *id.* > rom. *pepto-*. ■ ~**gen** (v. -gen₁), adj., s.n. (substanță) care favorizează și care mărește secreția sucului gastric; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la peptoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de hidrolizare a peptonei.

PERCI- „biban”. ◊ lat. *perca* „biban” > fr. *perci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *perci-*. ■ ~**forme** (v. -form), s.n. pl., ordin de pești teleosteeni osoși, cu corpul acoperit cu solzi cicloizi sau ctenoizi, având ca tip bibanul; *sin.* *percolde*.

PERCO- „biban”. ◊ gr. *perke* „biban” > fr. *perco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *perco-*. ■ ~**ide** (v. -id), s.n. pl., perciforme*.

PERICARDIO- „pericard, pericardic”. ◊ gr. *perikardion* „în jurul inimii” > fr. *péricardio-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *perikardio-* > rom. *pericardio-*. ■ ~**centeză** (v. -centeză), s.f., puncție a pericardului; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la pericardioliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., tratament al pericarditei adevize prin distrugerea chirurgicală a aderențelor dintre foiașul parietal și cea viscerală a pericardului; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a pericardului; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie a pericardului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie operatorie a pericardului; *sin.* *pericardotomie*.

-PERIDIE „peridie, pungă, săculeț”. ◊ gr. *peridion* „sac mic, punguliță” > fr. *-péridie*, germ. *id.* > rom. *-peridie*.

PERINEO- „perineu, perineal”. ◊ gr. *perineos* „perineu” > fr. *périnéo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *perineo-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie perineală; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a regiunii perineale după crearea unui contrast artificial cu aer sau gaz; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de autoplastie perineală; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de refacere a rupturilor de perineu; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., uretostomie perineală; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a perineului.

PERIODO- „perioadă, periodicitate”. ◊ gr. *periodos* „circuit, ciclu, perioadă” > fr. *périodo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *perido-*. ■ ~**gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică prin care se scot în evidență componentele periodice ale unui proces; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiu, știință a periodicității.

PERIOSTEO- „periost, periosteal”. ◊ gr. *perios-teos* „în jurul osului” > fr. *périostéo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *periosteo-*. ■ ~**fimă** (v. -fimă), s.f., hipertrofie a periostului; ~**genetic** (v. -genetic),

adj., referitor la periosteogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., formare sub periost a unui strat osteoid mai friabil decât osul adevărat; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., refacere prin autoplastie a periostului distrus; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a periostului; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în periosteotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a periostului.

PERISO- „impar, superfluu”. ◊ gr. *perissos* „impar, superfluu” > fr. *périsso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *periso-*. ■ ~**dactil** (v. -dactil), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care are un număr impar de degete. 2. S.n. pl. Ordin de mamifere copitate, erbivore, nerumgătoare, cu un număr impar de degete; *sin.* **imparcopitate**; ~**logie** (v. -logie), s.f. 1. Procedeu retoric de insistare prin repetiție. 2. Greșeală de limbă datorită ignoranței sau neglijenței în exprimare.

PERISTERO- „porumbel”. ◊ gr. *peristerá* „porumbel” > engl. *peristero-*, lat. sav. *id.* > rom. *peristero-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., de culoarea surie a porumbelului; ~**pod** (v. -pod), adj., cu picioare de porumbel.

PERITONEO- „peritoneu, peritoneal”. ◊ gr. *peritonaion* „întins împrejur” > fr. *péritonéo-*, engl. *id.*, germ. *peritonäo-* > rom. *peritoneo-*. ■ ~**centeză** (v. -centeză), s.f., paracenteză a cavității peritoneale; ~**cliză** (v. -cliză), s.f., irigație peritoneală; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a cavității peritoneale; ~**patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a peritoneului; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a peritoneului; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de acoperire a unei suprafețe cu peritoneu; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie în peritoneu; ~**rexie** (v. -rexie), s.f., ruptură peritoneală; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru examinarea viscerelor abdominale; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., explorare a cavității peritoneale cu ajutorul unui peritoneoscop; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie operatorie a peritoneului.

PERO- „anomalie, diformitate”. ◊ gr. *peros* „mutilat, schilodit” > fr. *péro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pero-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic cu cap diform; ~**dactil** (v. -dactil), adj., s.m. (persoană) care prezintă perodactilie; ~**dactilie** (v. -dactilie), s.f., dezvoltare defectuoasă a degetelor de la mâini și de la picioare; ~**mei** (v. -mei), adj., s.m. (persoană) care prezintă peromelie; ~**melie** (v. -melie), s.f., anomalie congenitală care constă în păstrarea, în locul unui membru, numai a unui simplu rudiment atașat direct de centură; ~**pod** (v. -pod), adj., care are picioarele unite.

PERONO- „cui, piron”. ◊ gr. *perone* „gleznă, cui de lemn, piron” > fr. *pérono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *perono-*. ■ ~**spore** (v. -spor), s.f. pl., grup de ciuperci sifonomicete, care parazitează plantele fanerogame.

PERSONO- „persoană, personalitate”. ◊ lat. *persona* „caracter, persoană” > engl. *persono-*

> rom. *persono-*. ■ ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază personalitatea umană; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre tratament) îndreptat spre ceea ce este particular în terenul constituțional al bolnavului; *sin.* **personotrop**; ~**tropic** (v. -tropic), adj. personotrop*.

PERSPECTO- „perspectivă”. ◊ lat. *perspectus* „cercetat, examinat” > fr. *perspecto-*, engl. *id.*, germ. *perspekto-* > rom. *perspecto-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru redresarea fotogramelor aeriene înregistrate pe clișee înclinate față de planul orizontal.

PERTO- „care devastează, care atacă”. ◊ gr. *pertho, ein* „a distruge, a devasta” > fr. *pertho-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *perto-*. ■ ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., ciuperci parazite care mai întâi atacă țesuturile plantei-gazdă și numai după aceea le utilizează drept hrană; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la pertofite; ~**trof** (v. -trof), adj. (despre un patogen) caracterizat prin aceea că înainte de a pătrunde în celulele vegetale le omoară cu ajutorul toxinelor și apoi se hrănește cu țesuturile moarte ale acestora; *sin.* **perotrofic**; ~**trofic** (v. -trofic), adj., perotrofi*.

PESTI- „peastă, ciumă”. ◊ lat. *pestis* „molimă, ciumă” > fr. *pesti-*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *pesti-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care combate dăunătorii culturilor; ~**fer** (v. -fer) adj., care transmite ciuma; ~**fug** (v. -fug), adj., care îndepărtează pesta.

PET „atras, mișcat spre ceva, cu tendința către”. ◊ lat. *peto, petere* „a tinde spre, a se îndrepta către” > fr. *-pète*, it. *-peto*, lat. sav. *-petus* > rom. *-pet*.

PETAL „petală, cu petale, foliaceu”. ◊ gr. *petalon* „foaie de metal, lamă” > fr. *-pétale*, germ. *-petal*, lat. sav. *-petalus* > rom. *-petal*.

PETAL-, v. PETALO-. ■ ~**odiu** (v. -odiu), s.n., modificare teratologică a filomului (carpele, stamine etc.) în privința formei, culorii sau a consistenței în organe petaloide.

PETALI- „petală, foliar, foliaceu”. ◊ lat. *tz. petalum* „lamă, foaie de metal” > fr. *pétali-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *petali-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu petale; ~**form** (v. -form), adj., în formă de petală.

PETALIE „înveliș floral, petale”. ◊ gr. *petalon* „lamă de metal, foaie metalică” > fr. *-pétalie*, engl. *-petaly*, germ. *-petalie* > rom. *-petalie*.

PETALO- „petală”. ◊ gr. *petalon* „foaie de metal” > fr. *pétalo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *petalo-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de petală; ~**manie** (v. -manie), s.f., fenomen de multiplicare teratologică a numărului de petale.

PETRI- „piatră, pietros”. ◊ lat. *petra* „rocă, stâncă” > fr. *pétri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *petri-*. ■ ~**col** (v. -col), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care trăiește în crăpăturile stâncilor,

care viețuiește pe pietre; ~fer (v. -fer), adj., care conține piatră; ~form (v. -form), adj., cu aspect de piatră.

PETRO- „rocă, stâncă, pietros, stâncos, rupestru”.
◇ gr. *petra* „piatră, rocă, stâncă” > fr. *pétro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *petro-*. ■ ~bionte (v. -biont), adj., s.n. pl. (animale) care trăiesc în crăpăturile rocilor; ~durosco (v. *duro-* v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea durtății rocilor; ~fil (v. -fil₁), adj. 1. Care s-a dezvoltat în interiorul pietrelor. 2. (Despre o plantă) Care preferă locurile pietroase. 3. (Despre un animal) Care se dezvoltă pe stânci, pietre și bolovănișuri; ~fite (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc pe locuri pietroase; ~fitie (v. -fitie), s.f., formațiune vegetală dezvoltată pe un substrat stâncos; ~gen (v. -gen₁), adj., care generează roci; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la petrogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., disciplină care se ocupă cu stabilirea provenienței rocilor; ~genie (v. -genie₁), s.f., știință a originii rocilor; ~glifă (v. -glifă), s.f. 1. Desen incizat pe o rocă. 2. Rocă șlefuită grosolan pe cale naturală sau sculptată manual rudimentar; ~graf (v. -graf), s.m. și f., specialist în petrografie; ~grafie (v. -grafie), s.f., studiul descriptiv al rocilor; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul complex al rocilor din punct de vedere genetic, chimic, mineralogic și al răspândirii lor geografice.

PEȚIOLI- „pețiol, codița frunzei”. ◇ lat. *petiolus* „picioaruș” > fr. *pétiole*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pețiole*. ■ ~col (v. -col₁), adj. (despre un parazit) care crește pe pețiol.

-PEXIE „fixare, unire, atașare”. ◇ gr. *pexis* „fixare” > fr. *-pexie*, germ. *id.*, engl. *-pexy* > rom. *-pexie*.

PEXO- „fixare, prindere”. ◇ gr. *pexis* „fixare” > fr. *pexo-* > rom. *pexo-*. ■ ~colie (v. -colie₂), s.f., operație chirurgicală de fixare a unui colon căzut.

PI-, v. **PIO-**. ■ ~artroză (v. -artroză), s.f., inflamație purulentă a unei articulații; ~emie (v. -emie), s.f., infecție generală provocată de pătrunderea în sânge a germenilor patogeni sau a unor fragmente septice; *sin.* **pioemie**; ~oftalmie (v. -oftalmie), s.f., colecție de puroi în ochi; ~urie (v. -urie), s.f., prezență a puroiului în urină.

PICI- „ciocănițoare”. ◇ lat. *picus* „ciocănițoare” > fr. *picé*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *picé*. ■ ~forme (v. -form), s.f. pl., ordin de păsări sedentare și insectivore, cuprinzând ciocănițoarea, ghionoaia etc.

PICN-, v. **PICNO-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spini denși; ~ant (v. -ant), adj., cu flori îngrămădite, compacte.

-PICNĂ „densitate”. ◇ gr. *pyknos* „dens, compact” > germ. *-pykne* > rom. *-picnă*.

PICNIDIO- „picnidie, organ de fructificație”. ◇ lat. sav. *pycnidium* „picnidie” (din gr. *pyknidion*

„mai puțin dens”) > fr. *pycnidio-*, engl. *id.*, germ. *pyknidio-* > rom. *picnidio-*. ■ ~for (v. -for), s.n., suportul picnidiei; ~spor (v. -spor), s.m., spor format în picnidie.

PICNO- „densitate, frecvență, dens, strâns, compact, frecvent, gros, îndesat”. ◇ gr. *pyknos* „dens, gros, compact, frecvent” > fr. *pycno-*, engl. *id.*, germ. *pykno-*, lat. sav. *pycno-* > rom. *picno-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe dese; ~ciad (v. -ciad), adj., cu ramuri dese și groase; ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze dense; ~fori (v. -for), s.m. pl., filamente fertile care căpтуșesc perețele intern al picnidiei și poartă picnosporii; ~id (v. -id), adj., picnomorf; ~lepis (v. -lepis), adj., cu scume îndesate; ~leptic (v. -leptic), adj., referitor la picnolepsie; ~lepsie (v. -lepsie), s.f., formă de epilepsie întâlnită la copii, manifestată prin pierderi bruște, scurte și frecvente ale conștiinței; ~metrie (v. -metrie₁), s.f., tehnică de măsurare a densităților; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea densității lichidelor sau solidelor; ~morf (v. -morf), adj. (despre un tip constituțional) cu trunchiul gros și cu membrele subțiri; *sin.* **picnoid**; ~pter (v. -pter), adj., cu aripi groase; ~spori (v. -spor), s.m. pl., tip de spori ai ciupercilor, formați în picnidii; ~stil (v. -stil), adj. (despre pistil) cu stile strânse; ~stromă (v. -stromă), s.f., structură vegetativă formată din filamente miceliene, în care sunt cufundate picnidiele.

-PICNOZĂ „condensare, strângere”. ◇ gr. *pyknosis* „condensare, comprimare” > fr. *-pycnose*, engl. *id.*, germ. *-pyknose* > rom. *-picnoză*.

PICRO- „amar, amăruit”. ◇ gr. *pikros* „amar” > fr. *picro-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *pikro-* > rom. *picro-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe amare; ~coc (v. -coc), adj., cu bace amare.

PICTO- „imagine, desen”. ◇ lat. *pictus* „pictat” > fr. *picto-*, engl. *id.*, germ. *pikto-* > rom. *picto-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., sistem primitiv de scriere care constă în exprimarea ideilor prin desene figurative cu valoare reală sau simbolică; ~gramă (v. -gramă), s.f., element, semn, figură a unei scrieri pictografice.

PIEL-, v. **PIELO-**. ■ ~ectazie (v. -ectazie), s.f., dilatație a bazinetului; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., rezecție operatorie a unei porțiuni a bazinetului.

-PIELIE „pelvis, bazinet, bazin”. ◇ gr. *pyelos* „cavitate, bazin” > fr. *-pyélie* > rom. *-pielie*.

PIELO- „pelvis, bazin, bazinet”. ◇ gr. *pyelos* „cavitate, bazin” > fr. *pyélo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pielo-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., radiografie a rinichilor, a bazinetului și a ureterelor; ~gramă (v. -gramă), s.f., imagine radiografică a arborelui ureteropielocaliceal; ~litotomie (v. lito- v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a bazinetului renal pentru extragerea

calculilor; ~**nefrotomie** (v. nefro-, v. -tomie), s.f., pielotomie lărgită prin incizarea parenchimului renal; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examen radioscopic al ureterului și al bazinetului; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., intervenție chirurgicală pentru devierea spre exterior a urinei din bazinet; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a bazinetului renal; ~**ureterostomie** (v. uretero-, v. -stomie), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între bazinet și ureter.

-**PIEZĂ** „presiune, comprimare”. ◊ gr. *piezo*, *piezein* „a presa, a apăsa, a comprima” > fr. *-pièze* > rom. *-pieză*.

PIEZO- „presiune, comprimare, compresibilitate”. ◊ gr. *piezo*, *piezein* „a presa, a strânge, a comprima” > fr. *piézo*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *piezo-*. ■ ~**bază** (v. -bază), s.f., valoare psihometrică a unei stimulări liminale a presiunii mecanice, corespunzând pragului de bază al excitației electrice; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea presiunii sau forțelor vibratoare prin metodă piezoelectrică; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică realizată cu ajutorul piezografului; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., curbă obținută la piezograf; ~**metrie** (v. -metrie), s.f. 1. Măsurare a presiunilor ridicate. 2. Disciplină care studiază compresibilitatea lichidelor; ~**metru** (v. -metru), s.n. 1. Instrument pentru măsurarea compresibilității fluidelor; 2. Tub manometric care servește la determinarea presiunii statice a fluidelor dintr-o conductă; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., aplicare terapeutică a presiunilor intratoracice în tratamentul afecțiunilor pulmonare; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la piezotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mixare tropistică a vegetalelor, produsă de o acțiune de comprimare.

-**PIG** „fesă, bucă”. ◊ gr. *pyge* „bucă, fesă” > fr. *-pyge*, engl. *id.*, lat. sav. *-pygus* > rom. *-pig*.

-**PIGIE** „regiune fesieră, buci”. ◊ gr. *pyge* „fesă, bucă” > fr. *-pygie*, germ. *id.*, engl. *-pygia*, lat. sav. *id.* > rom. *-pigie*.

-**PIGIU** „regiune dorsală”. ◊ gr. *pyge* „fund, târâșă” > engl. *-pygium*, lat. sav. *id.* > rom. *-pigiu*.

PIGMENTI- „pigment organic”. ◊ lat. *pigmentum* „vopsea, materie colorată” > fr. *pigmenti-*, engl. *id.* > rom. *pigmenti-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține pigmenți; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de pigment.

PIGMENTO- „pigment, pigmentar”. ◊ lat. *pigmentum* „materie colorată, vopsea, culoare” > fr. *pigmento-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pigmento-*. ■ ~**dermie** (v. -dermie), s.f., cromatodermatoză; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., proces de înglobare a pigmentului de către unele celule; ~**for** (v. -for), s.m., celulă care poartă pigmenți; ~**gen** (v. -gen), adj. (despre o celulă) care generează pigmenți;

~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la pigmentogenează; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces fiziologic de formare a pigmentilor organici; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la pigmentoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., descompunere a pigmentilor din substanța celulară.

PIGO- „regiune fesieră, regiune sacrală”. ◊ gr. *pyge* „fesă, bucă” > fr. *pygo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pigo-*. ■ ~**mei** (v. -mei₁), s.m., monstru cu unul sau cu două membre accesorii atașate în regiunea fesieră; ~**melie** (v. -melie), s.f., stare a unui monstru pigomel; ~**pag** (v. -pag), adj., s.m. (făt), care prezintă pigopagie; ~**pagie** (v. -pagie), s.f., monstruozitate dublă, caracterizată prin unirea feților în regiunea sacrală.

-**PIL** „poartă, orificiu, perforație, canal”. ◊ gr. *pyle* „poartă, ușă” > fr. *-pyle*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-pil*.

-**PIL**₂ „rețea, păienjeniș”. ◊ gr. *pilos* „pâslă, băteală” > fr. *-pile*, engl. *id.*, it. *-pilo*, lat. sav. *-pilus* > rom. *-pil*₂.

PILEI- „scufie, bonetă”. ◊ lăt. *pileus* „bonetă de lână, cușmă” > fr. *piléi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pilei-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de bonetă sau de pălărie.

PILI- „perişori, perii”. ◊ lat. *pilus* „fir de păr” > fr. *pili-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pilf-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care are perişori; ~**form** (v. -form), adj., în formă de peri.

PILO- „păr, pilozitate”. ◊ gr. *pilos* „pâslă, fetru” > fr. *pilo-*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pilo-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.m., arbust din familia rutaceelor, ale cărui foliole conțin pilocarpină; ~**riză** (v. -riză₁), s.f., țesut protector care acoperă vârful rădăcinii, iar la mușchi, partea în care se formează sori; *sin. caliptră*; ~**motor** (v. -motor), adj., capabil să contracte mușchii pilolectorii ai pielii.

PILOR- v. **PILORO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a sfinterului piloric.

PILORO- „pilor, piloric”. ◊ gr. *pyloros* „paznic, portar” > fr. *pyloro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *piloro-*. ■ ~**clazie** (v. -clazie), s.f., tehnică constând în dilatarea pilorului cu degetul; ~**duodenostomie** (v. duodeno-, v. -stomie), s.f., duodenectomie inelară cu anastomozarea pilorului la duoden; *sin. procedeu Roeder*; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., lărgire chirurgicală a sfinterului piloric prin incizia longitudinală și suturarea transversală a pilorului; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere a pilorului; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a pilorului; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spasmodică a pilorului; ~**stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a sfinterului piloric; ~**stomie** (v. -stomie), s.f., fistulă gastrică, realizată la nivelul pilorului pentru remedierea unei strâmtori esofagiene; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie operatorie a pilorului.

PILULI- „pilulă”. ◇ lat. *pilula* „ghemotoc, ghem mic” > fr. *piluli*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *piluli*-. ■ **-form** (v. -form), adj., de forma unei pilule.

PINACO- „disc, tablou, discoidal, farfurie”. ◇ gr. *pinax*, *pinakos* „disc, tablou, farfurie” > fr. *pinaco*-, engl. *id.*, germ. *pinako*-, lat. sav. *pinaco* > rom. *pinaco*-. ■ **-ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din triasicul superior, cu cochilie în formă de disc; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă plată din epiteliul spongierilor; **-id** (v. -id), adj., s.m. 1. Adj. În formă de disc. 2. S.m. Formă cristalografică deschisă, constituită din două fețe simetrice în raport cu un centru de simetrie; **-logie** (v. -logie), s.f., studiul picturilor cu ajutorul razelor X sau al razelor ultraviolete; **-tecă** (v. -tecă), s.f., muzeu în care se păstrează și se expune o mare colecție de tablouri și de obiecte de artă.

PINATI- „crestat, penat”. ◇ lat. *pinnatus* „cu pene, cu aripi” > fr. *pinnati*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pinati*-. ■ **-fid** (v. -fid), adj., cu frunze divizate până la mijlocul semilaminei; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze penate; **-nerv** (v. -nerv), adj., cu nervură penată; **-ped** (v. -ped₂), adj. (despre o pasăre) cu picioare crestate.

PINEAL-, v. **PINEALO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a glandei pineale.

PINEALO- „glandă pineală”. ◇ lat. *pinealis* „ca un con de pin” > fr. *pinéalo*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pinealo*-. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă glandulară pineală imatură; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la pinealoblaste; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă principală epitelială a glandei pineale; *sin.* **pineocit**; **-citic** (v. -citic), adj., relativ la pinealocite; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a glandei pineale.

PINEO- „glandă pineală”. ◇ lat. *pinea* „con de pin” > fr. *pinéo*-, engl. *id.* > rom. *pineo*-. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., pinealocit*.

PINI- „înotătoare, aripioară”. ◇ lat. *pinna* „aripă, pană, înotătoare” > fr. *pinni*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pini*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un animal) care poartă înotătoare; **-form** (v. -form), adj., în formă de aripioară; **-grad** (v. -grad), adj. (despre peștii) care se deplasează cu ajutorul aripișoarelor; **-pede** (v. -ped₂), s.n. pl., ordin de mamifere acvatice din regiunile polare, cu corpul fusiform și cu membrele transformate în înotătoare.

PINI₂ „pin, con de pin”. ◇ lat. *pinus* „pin” > fr. *pin*-, engl. *id.* > rom. *pin₂*-. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un microorganism) care crește pe pini; **-fer** (v. -fer), adj., care produce pini; **-form** (v. -form), adj., în formă de con de pin; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu conuri de pin.

PINO- „absorbire, înglobare”. ◇ gr. *pino*, *pinein* „a bea” > fr. *pino*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom.

pino-. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celula epifizară macrofagă care înglobează particule tisulare lichide; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante ale căror semințe se dezvoltă pe o carpelă deschisă.

PIO- „puroi, supurație, supurativ, purulent”. ◇ gr. *pyon* „puroi, abces” > fr. *pyo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pio*-. ■ **-blenoree** (v. bleno-, v. -ree), s.f., blenoree purulentă; **-cel** (v. -cel₂), s.n., colecție purulentă în jurul unui testicul; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă de puroi, rezultată din degenerescența vacuolară a unui granulocit; **-colecist** (v. cole-, v. -cist), s.n., veziculă biliară inflamată, care conține puroi; **-colpocel** (v. colpo-, v. -cel₂), s.n., inflamație supurativă a peretelui posterior al vaginului; **-dermie** (v. -dermie), s.f., supurație difuză a pielii; **-emie** (v. -emie), s.f., piemie*; **-fagie** (v. -fagie), s.f., deglutiție a secreției purulente, provenind din cavitatea bucală sau din căile respiratorii; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre bacterii) care produce puroi; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la piogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., mecanismul producerii puroiului; **-genic** (v. -genic), adj., referitor la piogenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., proces de producere a puroiului; *sin.* **piopoleză**; **-id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu puroiul; **-metrie** (v. -metrie₂), s.f., colecție purulentă în uter; *sin.* **piometrită**, piometru; **-metru** (v. -metru₂), s.n., piometrie*; **-nefroză** (v. -nefroză), s.f., formare de puroi în cavitatea renală; **-poieză** (v. -poieză), s.f., piogenie*; **-ragie** (v. -ragie), s.f., pioree*; **-ree** (v. -ree), s.f., scurgere de puroi dintr-un focar infecțios; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., inflamație purulentă asociată cu o hiperplazie a țesutului conjunctiv; **-septicemie** (v. septic/o-, v. -emie), s.f., septicemie însoțită de leziuni infecțioase purulente; **-spermie** (v. -spermie), s.f., prezență a puroiului în lichidul spermatic; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a infecțiilor subcutanate cu puroi sterilizat.

-PIOZĂ „supurație, puroi”. ◇ gr. *piosis* „coptură, supurație” > fr. *pyose*, germ. *id.* > rom. *pioză*.

PIPTO- „care cade, caduc”. ◇ gr. *pipto*, *piptein* „a cădea” > fr. *pipto*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pipto*-. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe care cad la pământ; **-spor** (v. -spor), adj., cu spori care se dezarticulează.

PIR-, v. **PIRO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu țepi de culoare roșie; **-exie** (v. -exie), s.f., maladie febrilă; **-geometru** (v. geo-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea intensității radiației terestre, care determină condițiile echilibrului termic de la suprafața solului; **-heliograf** (v. helio-, v. -graf), s.n., pirheliometru înregistrator; **-heliometru** (v. helio-, v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea cantității totale de energie solară care cade într-o unitate de timp pe o unitate de suprafață.

PIRAMIDO- „piramidă, tract piramidal”. ◊ gr. *pyramis, pyramidos* „piramidă” > fr. *pyramido-*, engl. *id.* > rom. *piramido-*. ■ **-id** (v. *id.*), adj., în formă de piramidă; **-tomie** (v. *-tomie*), s.f., secționare chirurgicală a tracturilor piramidale ale măduvei spinării.

-PIREN „sâmbure, nucleu, sămânță”. ◊ gr. *pyren, pyrenos* „mie, sâmbure” > fr. *-pyrène*, engl. *-pyrenous*, lat. sav. *-pyrenus* > rom. *-piren*.

PIRENO- „sâmbure, corpuscul, nucleu”. ◊ gr. *pyren, pyrenos* „sâmbure, miez” > fr. *pyréno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pireno-*. ■ **-carp** (v. *-carp*), s.n., fructificație cu ascele închise în fundul periteciului, prezentă la ascomicete; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., referitor la pirenocarp; **-for** (v. *-for*), s.n. 1. Filament siderofil terminat într-un centriol. 2. Parte a citoplasmei care conține nucleul; **-id** (v. *-id*), adj., s.f. pl. 1. Adj. În formă de sâmbure osos. 2. S.f. pl. Plastide granulare globuloase și incolore aflate în cromatofori, prezente la alge; **-micete** (v. *-micete*), s.f. pl., ordin de ciuperci din clasa ascomicetelor cu miceliul compartimentat și cu periteciul în formă de butelie sau de sferă; **-zom** (v. *-zom*), s.m., corpuscul plastic din pirenoid.

-PIRETIC „referitor la febră, febril”. ◊ gr. *pyretikos* „de febră, febril” > fr. *-pyrétique*, germ. *-pyretisch*, engl. *-pyretic*, lat. sav. *-pyreticus* > rom. *-piretic*.

PIRETO- „febră, febril”. ◊ gr. *pyretos* „febră” > fr. *pyréto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pireto-*. ■ **-gen** (v. *-gen₁*), adj., care produce febră; **-logie** (v. *-logie₁*), s.f., tratat asupra febrei; **-terapie** (v. *-terapie*), s.f., procedeu terapeutic care constă în realizarea artificială a unei stări febrile.

-PIREXIE „febră, stare febrilă”. ◊ gr. *pyrexia* „acces de febră” > fr. *-pyrexie*, germ. *id.* > rom. *-pirexie*.

PIREXIO- „febră”. ◊ gr. *pyrexia* „febră” > fr. *pyrexio-* > rom. *pirexio-*. ■ **-fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă exagerată de a face febră.

PIRGO- „ascuțit, țuguiaț”. ◊ gr. *pyrgos* „turn” > fr. *pyrgo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pirgo-*. ■ **-cefal** (v. *-cefal*), adj., s.m. (individ) cu craniul înalt și țuguiaț; **-cefalie** (v. *-cefalie*), s.f., malformație congenitală a craniului, caracterizată prin aspectul ascuțit și țuguiaț al cutiei craniene.

PIRI- „pară, ca para”. ◊ lat. *pirum* „pară” > fr. *piri-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *piri-*. ■ **-carp** (v. *-carp*), adj., cu fructe în formă de pară; **-fer** (v. *-fer*), adj., care produce pere; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de pară.

PIRITI- „pirită, sulfură naturală de fier”. ◊ lat. *pyrites* „pirită” > fr. *pyriti-* > rom. *piriti-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care conține pirită.

PIRO- „foc, flacăra, incandescență, incendiu, de culoare roșie, febril, ars, eruptiv”. ◊ gr. *pyr,*

pyros „foc” > fr. *pyro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *piro-* > rom. *piro-*. ■ **-cefal** (v. *-cefal*), adj., cu cap de culoare roșie; **-clastic** (v. *-clastic*), adj. (despre o rocă) format prin depozitarea materialului expulzat în timpul exploziilor vulcanice; **-fil₁** (v. *-fil₁*), adj., s.m. și f. 1. Adj. Care prezintă atracție pentru foc. 2. S.m. și f. Persoană care suferă de pirofilie. 3. Adj. Care nu se alterează în contact cu focul. 4. Adj. (Despre un organism vegetal) Care preferă terenurile arse; **-fil₂** (v. *-fil₂*), adj., cu frunze roșii ca focul; **-filie** (v. *-filie₁*), s.f. 1. Atracție morbidă spre foc. 2. Calitatea a ceea ce este pirofil; **-fite** (v. *-fite*), adj., s.f. pl. (plante) cu înveliș lignificat, care pot supraviețui la foc; **-fob** (v. *-fob*), adj., s.m. și f. 1. Adj., s.m. și f. (Persoană) Care suferă de pirofobie. 2. Adj. (Despre o plantă) Care evită terenurile arse sau pârjolite; **-fobie** (v. *-fobie*), s.f., teamă patologică de foc, de incendii; **-for** (v. *-for*), s.m., substanță care se aprinde în contact cu oxigenul sau cu aerul; **-foric** (v. *-foric*), adj., cu calități de pirofor; **-gen** (v. *-gen₁*), adj. 1. Care este produs de foc. 2. Capabil să declanșeze o stare de febră; **-genetic** (v. *-genetic*), adj. (despre combustibili solizi) la care descompunerea se face prin încălzire în absența aerului; **-geneză** (v. *-geneză*), s.f., fenomen de producere a căldurii; **-genic** (v. *-genic*), adj., produs prin acțiunea focului; **-genie** (v. *-genie₁*), s.f., procesul de producere a căldurii; **-graf** (v. *-graf*), s.n., aparat electric utilizat în pirogravură; **-id** (v. *-id*), adj., asemănător cu focul; **-lagnie** (v. *-lagnie*), s.f., excitație sexuală asociată cu incendii, provocate sau contemplative; *sin.* **piromanie sexuală**; **-latrie** (v. *-latrie*), s.f., venerare a focului de către unele populații primitive; **-latru** (v. *-latru*), s.m., adorator al focului; **-litic** (v. *-litic*), adj., referitor la piroliză; **-liză** (v. *-liză*), s.f., proces de descompunere chimică cu ajutorul temperaturilor ridicate; **-logie** (v. *-logie₁*), s.f., tratat despre foc; **-man** (v. *-man₁*), s.m. și f. persoană care suferă de piromanie; **-manie** (v. *-manie*), s.f., tendință patologică de a provoca incendii; **-mant** (v. *-mant*), s.m. și f., persoană care practică piromanția; **-manție** (v. *-manție*), s.f., precizare a viitorului după observarea focului sau a flăcărilor; **-metalurgie** (v. *metal/o-*, v. *-urgie*), s.f., procedeu de obținere a metalelor prin topirea minereurilor în cuptoare metalurgice, prin arderea combustibililor; **-metrie** (v. *-metrie₁*), s.f. 1. Disciplină care studiază măsurarea temperaturilor înalte. 2. Ansamblu de procedee utilizate pentru măsurarea temperaturilor înalte ale corpurilor; **-metru** (v. *-metru₁*), s.n., instrument utilizat în metalurgie pentru măsurarea temperaturilor înalte; **-morfic** (v. *-morfic*), adj., care se referă la piromorfism; **-morfism** (v. *-morfism*), s.n., modificarea structurii și a compoziției roci-

lor, prădusă de o temperatură înaltă; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., gen de sporozoa parazit care produce animalelor boala infecțioasă numită piroplasmoză; ~**scaf** (v. -scaf), s.n., navă acționată cu un motor cu aburi; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument cu care se poate observa dacă temperatura a atins un anumit grad; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., strat fluid din interiorul pământului, având o temperatură foarte ridicată; ~**stat** (v. -stat), s.n., aparat de supraveghere și de menținere constantă a temperaturii într-o cameră de ardere a unui cuptor industrial; ~**static** (v. -static), adj., referitor la pirostă; ~**tehnic** (v. -tehnic), adj., relativ la pirotehnie; ~**tehnie** (v. -tehnie), s.f. **1.** Tehnica producerii și folosirii focului. **2.** Tehnica fabricării materialelor explozibile și inflamabile; ~**termic** (v. -termic), adj., care dezvoltă căldură prin ardere; ~**trih** (v. -trih), adj., cu păr de culoare roșie; ~**xen** (v. -xen), s.m., silicat natural de fier, magnezie, calciu etc. constituenți importanți al unor roci eruptive; ~**xenic** (v. -xenic), adj., de natura piroxenuului; ~**zoic** (v. -zoic), adj. (despre acizi) obținut prin distilarea substanțelor animale.

PISCI „pește”. ◊ lat. *piscis* „pește” > fr. *pisci*, engl. *id.* > rom. *pisci*. ■ ~**cide** (v. -cid), s.n. pl., substanțe chimice organice folosite pentru uciderea peștilor fără valoare economică din bazinele piscicole; ~**col** (v. -col), adj. **1.** Referitor la pești. **2.** Relativ la piscicultură; ~**cultor** (v. -cultor), s.m. și f., specialist în piscicultură; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a zootehniei care se ocupă cu creșterea și înmulțirea peștilor în apele naturale și în heleșteie; ~**form** (v. -form), adj., în formă de pește; ~**vor** (v. -vor), adj. (despre un animal) care se hrănește cu pește.

PISI „bob de mazăre”. ◊ lat. *pisum* „mazăre” > fr. *pisi*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pisi*. ■ ~**form** (v. -form), adj., s.n. **1.** Adj. De forma unui bob de mazăre. **2.** S.n. Unul dintre oasele capului.

PISO „mazăre”. ◊ gr. *pisos* „mazăre” > fr. *piso*, engl. *id.* > rom. *piso*. ■ ~**lit** (v. lit.), s.n., agregat mineral de carbonat de calciu sau de oxid de fier, de mărimea unui bob de mazăre; ~**litic** (v. -litic), adj. (despre o rocă) format din pisolite.

PISTIL, v. **PISTILO**. ■ ~**odiu** (v. -odiu), s.n., transformare a organelor florale în carpele.

PISTILI „pistil”. ◊ lat. *pestillus* „pilug, pisălog” > fr. *pestilli*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pistili*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu pistil; ~**form** (v. -form), adj., în formă de pistil.

PISTILO „pistil”. ◊ lat. *pestillus* „pilon, pilug” > fr. *pestillo* > rom. *pistilo*. ■ ~**id** (v. -id), adj., de forma unui pistil vegetal.

~**PITEC** „maimuță”. ◊ gr. *pithekos*, *pithekos* „măimuță” > fr. *-pitheque*, it. *-piteco*, lat. sav. *-pithecus* > rom. *-pitec*.

PITEC-, v. **PITECO**-. ■ ~**antrop** (v. -antrop), s.m., maimuță antropoidă fosilă, foarte apropiată, mai ales prin structura cutiei craniene, de omul primitiv.

PITECO „măimuță”. ◊ gr. *pithekos*, *pithekos* „măimuță” > fr. *pitheco*-, engl. *id.*, germ. *pitheko*-, it. *piteco* > rom. *piteco*-. ■ ~**id** (v. -id), adj., asemănător cu măimuța; ~**logie** (v. -logie), s.f., studiul măimuțelor.

PITIRO „pleavă, tărățe”. ◊ gr. *pityron* „tărățe, pleavă” > fr. *pityro*- > engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pitiro*-. ■ ~**id** (v. -id), adj., care are aspectul tărăței de grâu; *sin. fufuraceu*.

PIXIDI „pixidă, capsulă vegetală”. ◊ lat. *pyxidis* „cutie, cutioară” > fr. *pyxidi* > rom. *pixidi*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu pixidă; ~**form** (v. -form), adj., de forma unei cutiute sau a unei pixide.

PLAC-, v. **PLACO**-. ■ ~**anter** (v. -anter), adj., cu antere netede; ~**odonte** (v. -odont), s.n. pl., ordin de reptile marine din triasic și din jurasicul inferior, cu maxilarele și bolta palatină căptușite cu dinți groși, în formă de plăci.

PLACENTI „plăcentă, placentar”. ◊ lat. *placenta* „turtă, plăcintă” > fr. *placenti*-, engl. *id.* > rom. *placenti*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu plăcentă; ~**form** (v. -form), adj., în formă de plăcentă.

PLACENTO „plăcentă, placentar”. ◊ lat. *placenta* „turtă, plăcintă” > fr. *placento*-, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *placento*-. ■ ~**fagie** (v. -fagie), s.f., tendința animalelor de a-și consuma placenta, imediat după parturiție, excepție făcând cabalinele; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a placentei cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile placentei.

~**PLACHIE** „întindere, suprafață”. ◊ gr. *plax*, *plakos* „suprafață plată” > germ. *-plakie*, it. *-plachia*, engl. *-plakia* > rom. *-plachie*.

PLACO „plat, plan, neted, întins, placă osoasă, platou”. ◊ gr. *plax*, *plakos* „suprafață plană” > fr. *placo*-, engl. *id.*, germ. *plako* > rom. *placo*-. ■ ~**cromatic** (v. -cromatic), adj., cu dispunerea plană a cromatoforilor; ~**dermi** (v. -derm), s.m. pl., subclasă de pești fosili din devonian, având corpul acoperit cu plăci osoase; ~**fore** (v. -for), s.f. pl., moluște marine inofensive, ale căror cochilii sunt acoperite cu plăci calcaroase; ~**id** (v. -id), adj., s.m. pl. **1.** Adj. (Despre solzi) Alcătuit dintr-o placă bazală din țesut conjunctiv fibros și un ghimpe simplu sau zimțat. **2.** S.m. pl. Pești prevăzuți cu solzi formați dintr-o placă osoasă, de pe care se ridică un ghimpe cu vârful îndreptat înapoi; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., inciziuni ergastice de ulei din citoplasmă, situate pe marginea internă a cromatoforilor.

PLAGI-, v. **PLAGIO**-. ■ ~**edru** (v. -edru), adj., s.n. **1.** Adj. (Despre un cristal) Cu fațete oblice. **2.** S.n. Formă cristalină din sistemul cubic, măr-

ginită de 24 de fețe pentagonale; ~odont (v. -odont), adj., cu dinți oblici; ~opsie (v. -opsie), s.f., iluzie vizuală care constă în perceperea eronată a poziției obiectelor.

PLAGIO- „oblic, pieziș, culcat, înclinat”. ◇ gr. *plagios* „oblic, pieziș” > fr. *plagio-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.* > rom. *plagio-*. ■ ~cefal (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care prezintă plagiocefalie; ~cefalie (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin dezvoltarea asimetrică a cutiei craniene; ~clastic (v. -clastic), adj. (despre un strat geologic) care prezintă clivaj oblic; ~claz (v. -claz), s.m., aluminosilicat natural de sodiu și calciu, din grupa feldspaților, de culoare albă și cristalizat în sistemul triclinic; ~drom (v. -drom), adj., cu nervurile terțiare perpendiculare pe cele secundare; ~encefal (v. -encefal), adj., s.m. (individ) care prezintă plagiocefalie; ~encefalie (v. -encefalie), s.f., malformație în dezvoltarea creierului, manifestată prin dezvoltarea exagerată a polului frontal, de o parte, și a celui occipital, de partea opusă; ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze oblice; ~fototaxie (v. foto-, v. -taxie), s.f., dispoziție oblică pe razele de lumină a granulelor de clorofilă; ~fototrop (v. foto-, v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) care crește orientându-se oblic sau perpendicular pe direcția și sensul razelor de lumină; ~fototropic (v. foto-, v. -tropic), adj., referitor la plagiofototropism; ~fototropism (v. foto-, v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor, cu dispunere oblică față de razele de lumină; *sin. plagioheliotropism*; ~geotrop (v. geo-, v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) care crește oblic în sus sau oblic în jos, datorită direcției și sensului de atracție a pământului; ~geotropism (v. geo-, v. -tropism), s.n., tip de geotropism cu creștere oblică pe suprafața solului; ~heliotropism (v. helio-, v. -tropism), s.n., plagiofototropism*; ~pod (v. -pod), adj., cu picioare sau cu tentacule oblice; ~stomi (v. -stom), s.m. pl., subclasă de pești marini cu schelet cartilaginous, cu corpul acoperit cu solzi placoidi și cu gura în formă de deschizătură transversală; *sin. selacieni*; ~trop (v. -trop), adj. (despre un organ vegetal) care are o poziție oblică sau orizontală față de direcția razei terestre; *sin. plagiotrop*; ~tropic (v. -tropic), adj., plagiotrop*; ~tropism (v. -tropism), s.n., tendință de orientare a plantelor de la vertical la oblic sau orizontal.

PLANCT-, v. PLANCTO-. ■ ~onte (v. -ont), s.n. pl., microorganisme animale și vegetale care plutesc la suprafața apei, formând planctonul.

PLANCTO- „plancton, planctonic”. ◇ gr. *planktos* „care rătăcește, flotant, rătăcitor” > fr. *plancto-*, germ. *plankto-*, engl. *id.* > rom.

plancto-. ■ ~fag (v. -fag), adj., planctonofag*; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante microscopice care plutesc în părțile superficiale ale apelor; *sin. fitoplancton*; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază microorganismele acvatice din care este alcătuit planctonul; *sin. planctologie*.

PLANCTONO- „plancton, planctonic”. ◇ gr. *planktos, planktonos* „flotant, rătăcitor” > fr. *planctono-*, germ. *planktono-* > rom. *planctono-*. ■ ~fag (v. -fag), adj. (despre un animal) care se hrănește cu plancton; *sin. planctofag*; ~fit (v. -fit), adj. (despre un organism vegetal) care trăiește numai în fitoplancton; *sin. planctonofitic*; ~fitic (v. -fitic), adj., planctonofit*; ~logie (v. -logie₁), s.f., planctologie*; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru capturarea organismelor planctonice din apele curgătoare.

~PLANETIC „care migrează, migrator”. ◇ gr. *planetikos* „rătăcitor, flotant” > fr. *-planétique*, engl. *-planetic*, germ. *-planetisch*, lat. sav. *-planeticus* > rom. *-planetica*.

PLANETO- „planetă, planetar”. ◇ gr. *planetes* „rătăcitor, călător” > fr. *planéto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *planeto-*. ■ ~id (v. -id), s.m., planetă mică din sistemul solar; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în planetologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., ramură a astrofizicii care studiază structura planetelor și a sateliților.

PLANI- „neted, plan, întins”. ◇ lat. *planus* „plan, neted” > fr. *plani-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *plani-*. ■ ~edru (v. -edru), adj. (despre un cristal) care are suprafețe plane; ~graf (v. -graf), s.n., tomograf*; ~metrie (v. -metrie₁), s.f. 1. Parte a topografiei care se ocupă cu determinarea și reprezentarea pe un plan a detaliilor de pe o suprafață de teren. 2. Parte a geometriei care studiază suprafețele plane; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat pentru măsurarea suprafețelor plane; ~petal (v. -petal), adj., cu petale netede; ~rostru (v. -rostru), adj. (despre păsări) în care ciocul plat; ~sferă (v. -sferă), s.f., hartă în care sunt reprezentate cele două emisfere ale globului pământesc sau ale sferei cerești.

~PLANIE „migrație, rătăcire, deplasare”. ◇ gr. *plane* „migra, deplasare” > fr. *-planie*, germ. *id.*, it. *-plania*, engl. *id.* > rom. *-planie*.

PLANO₁- „plan, organizare”. ◇ lat. *planus* „plan” > fr. *plano-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *plano₁-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., procedeu de reproducere tipografică, la care se folosesc forme de tipar din piatră litografică, aluminiu etc.; *sin. tipar înalt*; ~gramă (v. -gramă), s.f., diagramă care indică organizarea planificată a operațiilor din cadrul unui ciclu.

PLANO₂- „care migrează, care se mișcă”. ◇ gr. *planos* „rătăcitor, migrator” > fr. *plano-*, germ.

id., engl. *id.* > rom. *plano*₂. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă migratoare; **-manie** (v. -manie), s.f., tendință patologică de părăsire a domiciliului familial spre a trăi fără constrângeri; **-spori** (v. -spor), s.m. pl., spori mobili care se mișcă în mediul acvatic cu ajutorul cililor sau flagelilor; **-topochinezie (pianotopokinezie)** (v. topo-, v. -chinezie), s.f., sindrom caracterizat prin pierderea simțului orientării spațiale a mișcărilor și a integrării spațiale a obiectelor.

PLANT-, v. **PLANTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea plantară.

PLANTI₁ „plantă”. ◇ lat. *planta* „mlădiță, lujer” > fr. *planti*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *planti*₁-. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un organism) care locuiește pe plante; **-vor** (v. -vor), adj. (despre insecte) care se hrănește cu plante.

PLANTI₂ „amprentă plantară”. ◇ lat. *planta* „talpa piciorului” > fr. *planti*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *planti*₂-. ■ **-grad** (v. -grad), adj., s.n. (mamifer) care calcă pe toată talpa piciorului.

PLANTO- „talpa piciorului”. ◇ lat. *planta* „talpa piciorului” > fr. *planto-* > rom. *planto-*. ■ **-gramă** (v. -gramă), s.f., amprentă a tălpii piciorului în poziție ortostatică.

-PLASIE, v. **-PLAZIE**.

-PLASM „plasmă, plasmatic, de plasmă” ◇ gr. *plasma* „lucru modelat” > fr. *-plasme*, engl. *-plasm* > rom. *-plasm*.

PLASM-, v. **PLASMO-**. ■ **-odiu** (v. -odiu), s.n. 1. Masă plasmatică cu mai multe nuclee care nu are ca înveliș decât o membrană albuminoidă. 2. Hematozoar al paludismului.

PLASMA- „plasmă”. ◇ gr. *plasma* „lucru modelat” > fr. *plasma*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *plasma*-. ■ **-ginogam** (v. gino-, v. -gam), adj. (despre un zigot) care are numai citoplasmă maternă; **-lemă** (v. -lemă₁), s.f., membrană fină a protoplasmei care reglează schimburile dintre celule și mediu; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare în scop terapeutic a plasmelor sanguine.

PLASMATO- „nucleu celular”. ◇ gr. *plasma*, *plasmatos* „lucru modelat” > fr. *plasmato*-, engl. *id.* > rom. *plasmato*-. ■ **-zom** (v. -zom), s.m., corpuscul sferic și membranos, aflat în nucleu, care se reșoarbe în timpul mitozei.

-PLASMĂ „plasmă, lichid intercelular”. ◇ gr. *plasma* „modelare, fasonare, lucru modelat” > fr. *-plasme*, germ. *-plasma*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-plasmă*.

-PLASMIC „plasmatic, referitor la plasmă”. ◇ gr. *plasma* „lucru fasonat” > fr. *-plasmique*, engl. *-plasmic*, germ. *-plasmisch* > rom. *-plasmic*.

-PLASMIE „conformație, configurație”. ◇ gr. *plasma* „lucru modelat” > fr. *-plasmie*, germ. *id.*, it. *-plasmia* > rom. *-plasmie*.

PLASMO- „plasmă, plasmic, plasmatic, de plasmă”. ◇ gr. *plasma* „formație, lucru fasonat” > fr. *plasm-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *plasm-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă de trecere între elementul reticular și plasmocitul diferențiat; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la plasmoblaste; **-cid** (v. -cid), s.n., medicament gametocid; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă reacțională cu funcții importante în mecanismul de apărare umorală a organismului, secretând globulinele anticorpi; **-citic** (v. -citic), adj., relativ la plasmocite; **-dermă** (v. -dermă), s.f., zonă citoplasmatică periferică hialină, prezentă la organismele unicelulare; **-desme** (v. -desmă), s.f., filamente citoplasmatică care traversează membrana celulară și fac legătura cu celulele vecine; **-ditrofoblast** (v. di-, v. trofo-, v. -blast), s.n., celulă formată dintr-o masă citoplasmatică sincipitală, în care nucleii sunt dispersați în mod neregulat; **-fag** (v. -fag), adj. (despre un parazit) care absoarbe substanțele citoplasmatică din planta-gazdă; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă plasmogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Prima etapă a formării zigotului (a procesului de fecundație), în care are loc fuziunea citoplasmelor celor două celule sexuale. 2. Fuziunea protoplastelor a două celule haploide, fără contopirea nucleilor; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce plasmă; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la plasmogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariție a citoplasmei; **sin. plasmogonie**; **-gonie** (v. -gonie), s.f., plasmogeneză; **-id** (v. -id), s.m., formație luminoasă de plasmă, de formă convexă și de dimensiuni variabile, cu densitatea apropiată de cea a aerului; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la plasmoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., deshidratare a citoplasmei și contractare a membranei celulare din cauza scăderii presiunii osmotice; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul plasmelor; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a micșorării volumului celulelor în cursul plasmolizei; **-nemă** (v. -nemă), s.f., filament protoplasmatic care comunică cu stativele; **-podiu** (v. -podiu), s.n., prelungire temporară a gametofitului lipsit de frunze, purtând sporogonul; **-ptiză** (v. -ptiză), s.f. 1. Proces de localizare a necrozei, în care partea vătămată este acoperită cu o membrană. 2. Umflare și eliminare a citoplasmei la exteriorul celulei bacteriene, în medii hipotonice; **-ragie** (v. -ragie), s.f., creștere a plasmelor în țesuturi, ca urmare a creșterii permeabilității pereților vasculari, datorită unor leziuni ale acestora; **-rexie** (v. -rexie), s.f., rupere a unei celule și pierderea citoplasmei; **-schiză** (v. -schiză), s.f., rupere a citoplasmei; **-sferă** (v. -sferă), s.f., centura de plasmă a globulii terestre;

~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare în scop terapeutic a substanței protoplasmatic; ~**tip** (v. -tip), s.n., totalitate a materialului genetic situat în afara nucleului celulei; *sin.* **plasmom**; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., diviziune a plasmodiului în două sau în mai multe părți nucleate; ~**zom (plasmosom)** (v. -zom), s.m., corpuscul sferic și membranos din nucleul celular, care conține numeroase gene.

-**PLAST** „corpuscul, organit, granula”. ◊ gr. *plastos* „modelat” > fr. -*plaste*, germ. -*plast*, engl. *id.* > rom. -*plast*.

PLASTI- „văscos, plastic”. ◊ gr. *plastis* „formator, modelor” > fr. *plasti-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plasti-*. ■ ~**dom** (v. -dom), s.m., totalitatea plastidelor incluse în citoplasma celulei; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat care permite reglarea lărgimii unei fante; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., zonă internă a litosferei, formată din roci plastice.

-**PLASTIC** „care se modifică, formativ”. ◊ gr. *plastikos* „care formează, formativ” > fr. -*plastique*, engl. -*plastic*, germ. -*plastisch*, it. -*plastico* > rom. -*plastic*.

-**PLASTIE** „formare, modelare, grefă”. ◊ gr. *plastos* „modelat, fasonat” > fr. -*plastie*, engl. -*plasty* > rom. -*plastie*.

PLASTO- „modelare, formare, plasticitate, viscozitate”. ◊ gr. *plastos* „format, modelat” > fr. *plasto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plasto-*. ■ ~**cit** (v. -cit), s.n., plachetă sanguină; ~**condrie** (v. -condrie), s.f., corpuscul granular sferic, de dimensiuni mici, care face parte din condriomul celulelor; ~**cont** (v. -cont), s.m., condriozom prezent în citoplasma celulei, în formă de bastonaș sau vermiform; ~**cron** (v. -cron), s.n., intervalul de timp dintre două stadii succesive ale dezvoltării primordiilor de frunze; ~**desmă** (v. -desmă), s.f., formație fibrilară din plastide; ~**dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la plastodinamie; ~**dinamie** (v. -dinamie), s.f., putere formativă a celulei; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., contopirea citoplasmatică a gameților, însă fără fuziunea nucleilor; ~**gen** (v. -gen₁), s.n., centrul genetic ipotetic al plastidelor; ~**mer** (v. -mer), s.m., produs macromolecular care, în anumite condiții de temperatură, poate suferi deformații permanente; ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Aparat pentru determinarea plasticității corpului. 2. Aparat pentru determinarea calității glutenului umed; ~**tip** (v. -tip), s.n. 1. Totalitate a caracterelor condiționate de mediu. 2. Formă a tipului original, la plantele fosile; ~**zomi (plastosomi)** (v. -zom), s.m. pl., totalitatea mitocondriilor și a organelor citoplasmatică, care dețin un rol important în producerea enzimelor necesare respirației.

-**PLAT** „plat, lat, lățit”. ◊ gr. *plate* „suprafață plată” > fr. -*plate*, engl. *id.* > rom. -*plat*.

PLAT-, v. **PLATI-**. ■ ~**elminți** (v. -elminți), s.m. pl., încrângătură de viermi cu corpul plat și nesegmentat, lipsiți de aparat respirator și circulator; ~**onichie** (v. -onichie), s.f., afecțiune congenitală constând în turtirea unghiilor.

PLATI- „plat, întins, turtit, dilatat”. ◊ gr. *platys* „turtit, plat” > fr. *platy-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plati-*. ■ ~**acant** (v. -acant), adj., cu spini turtiți; ~**ant** (v. -ant), adj., cu flori late; ~**anter** (v. -anter), adj., cu antere turtite; ~**bazie** (v. -bazie), s.f., malformație congenitală care constă în aplatizarea bazei cutiei craniene; ~**branhispondilie** (v. branhi-, v. -spondilie), s.f., platispondilie”; ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe turtite; *sin.* **platicarpic**; ~**carpic** (v. -carpic), adj., platicarp”; ~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpina lățită; ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care prezintă platicefalie; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație care constă în turtirea bolții cutiei craniene; ~**cer** (v. -cer), adj., cu coarne turtite; ~**cerc** (v. -cerc), adj., cu coada lată; ~**cit** (v. -cit), s.n., globul roșu cu grosimea redusă, dar cu diametrul mărit; ~**clad** (v. -ciad), adj., cu ramuri lățite; ~**cladiu** (v. -cladiu), s.n., lăstar dilatat; ~**cnemie** (v. -cnemie), s.f., diformitate care constă în turtirea pronunțată medială și laterală a diafiziei tibiale; ~**corie** (v. -corie), s.f., dilatație a pupilelor; ~**dactil** (v. -dactil), adj., s.m. (individ) care prezintă platidactilie; ~**dactilie** (v. -dactilie), s.f., malformație congenitală constând în aplatizarea degetelor; ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze lățite; ~**merie** (v. -merie), s.f., turtire anteroposterioară a femurului; ~**pelie** (v. -pelie), s.f., stare a bazinului care are diametrul transvers considerabil mai mare față de conjugata vera; ~**petal** (v. -petal), adj., cu petale late; ~**pod** (v. -pod), adj., care are piciorul aplatizat; ~**podie** (v. -podie), s.f., anomalie congenitală sau dobândită, caracterizată prin turtirea bolții piciorului; ~**pter** (v. -pter), adj., cu aripi late; ~**rine** (v. -rin), s.n. pl., grup de maimuțe inferioare, cu septul nazal lățit și turtit, cu coadă prehensilă și degete cu gheare; *sin.* platirinieni; ~**rinie** (v. -rinie), s.f., diformitate congenitală caracterizată prin nas larg și plat; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., parte a geosferei formată din sulfuri și din oxizi ai metalelor grele; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe turtite; ~**spondilie** (v. -spondilie), s.f., diformitate congenitală caracterizată prin turtirea vertebrelor; *sin.* **platibranhispondilie**; ~**stom** (v. -stom), adj., cu gura lățită; ~**ur** (v. -ur), adj., cu coada turtită; ~**zom** (v. -zom), adj., s.m. 1. Adj. cu corpul turtit. 2. S.m. Particulă-nucleu a nucleozomului.

-**PLAZIE (-PLASIE)** „formație, configurație, conformație”. ◊ gr. *plasis* „fasonare, modelare” > fr. -*plasia*, germ. *id.*, engl. -*plasy*, lat. sav. -*plasia* > rom. -*plazie* și -*plasiae*.

PLECO- „rețea, sudare, împletire”. ◊ gr. *pleko*, *plekein* „a țese, a atașa, a împleti” > fr. *pléco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pleco-*. ■ **-pod** (v. -pod), adj., cu înțotătoarele sudate; **-ptere** (v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte cu aripile membranoase, având nervuri dese ca o rețea și corpul lățit, terminat cu două filamente lungi; **-stom** (v. -stom), adj., cu buzele sudate.

PECT-, v. **PLECTO-**. ■ **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut fals format din hife miceliene întrețesute larg, prezentă la aparatul vegetativ al ciupercilor superioare.

-PLECTIC „care adună, care îmbrățișează, care combină”. ◊ gr. *plektikos* „care răsuțește, care înconjoară”, > fr. *-plectique*, engl. *-plectic*, germ. *-plektisch* > rom. *-plectic*.

PLECTO- „sudat, unit”. ◊ gr. *plektos* „împletit, sudat” > fr. *plecto-*, engl. *id.*, germ. *plekto-* > rom. *plecto-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe sudate; **-gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilarele sudate; **-rinc** (v. -rinc), adj. (despre o pasăre) cu ciocul sudat.

PLECTRO- „pinten, pintenat”. ◊ gr. *plektron* „pinten” > fr. *plectro-*, engl. *id.* > rom. *plectro-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe pinate; **-for** (v. -for), adj., care are pinteni.

-PLEGIC „paralizat, paralytic”. ◊ gr. *plege* „lovire, lovitură” > fr. *-plégique*, it. *-plegico*, engl. *-plegic* > rom. *-plegic*.

-PLEGIE „paralizie”. ◊ gr. *plege* „atac, lovire” > fr. *-plégie*, germ. *id.*, engl. *-plegy*, it. *-plegia*, lat. sav. *-plegia* > rom. *-plegie*.

PLEIO- „mai mult, mai mare, multiplu, variat”. ◊ gr. *pleion* „mai mult, foarte numeros” > fr. *pléio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *pleio-*. ■ **-caziu (pleiochaziu)** (v. -caziu), s.n., inflorescență cimoasă la care de sub floarea terminală pornesc mai multe axe florale laterale; *sin.* *policaziu*; **-ciclic** (v. -ciclic), adj. 1. Cu mai multe cicluri de viață. 2. Cu mai multe verticile; **-cotile** (v. -cotil), adj., s.f. pl. (plante) al căror embrion posedă mai mult de două cotiledoane; **-crom** (v. -crom), adj. (despre fecale) colorat excesiv din cauza unei cantități mărite de fier; **-cromie** (v. -cromie), s.f., exces de materie colorantă într-un lichid organic; **-fag** (v. -fag), adj. (despre un organism) care utilizează hrană variată, animală și vegetală; **-file** (v. -fil₂), adj., s.f. pl. 1. Adj., s.f. pl. (Plante) cu un număr de frunze mai mare decât cel caracteristic speciei. 2. Adj., s.f. pl. (Frunze) compuse dintr-un număr de foliole mai mare decât cel normal; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă pleiogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., maturizare succesivă și decalată în timp a polenului generat de florile aceleiași plante; **-mer** (v. -mer), adj. (despre un organism) care prezintă un număr mai

mare de elemente structurale decât cel normal; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un organism) care prezintă mai multe aspecte morfologice în cursul dezvoltării ontogenetice; *sin.* *pleiomorfic*; **-morfic** (v. -morfic), adj., *pleiomorfic*; **-morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Diversitate morfologică a populațiilor care alcătuiesc o specie. 2. Existență a mai multor forme morfologice distincte în cursul evoluției ontogenetice a unui individ; **-petal** (v. -petal), adj., cu mai multe petale; **-sperm** (v. -sperm), adj. (despre un fruct) cu semințe numeroase; **-taxie** (v. -taxie), multiplicare anormală a verticilelor foliare sau florale; **-tipic** (v. -tipic), adj. (despre o specie) care cuprinde mai multe categorii sistematice inferioare; **-tom** (v. -tom), adj., divizat în mai multe părți; **-top** (v. -top), adj. (despre un animal) care are un areal de răspândire foarte larg; **-trop** (v. -trop), adj. (despre gene) care controlează două sau mai multe caracteristici ereditare; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la pleiotropie; **-tropie** (v. -tropie), s.f., situație în care aceeași genă se manifestă concomitent prin mai multe caractere; **-tropism** (v. -tropism), s.n., capacitate a unei gene de a avea mai multe efecte fenotipice; **-xen** (v. -xen), adj. (despre un parazit) care poate trăi pe mai multe gazde; **-xenie** (v. -xenie), s.f., capacitate a organismelor de a parazita mai multe specii de plante.

PLEISTO- „numeros, foarte mult”. ◊ gr. *pleistos* „mult, foarte numeros” > fr. *pléisto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pleisto-*. ■ **-cen** (v. -cen₁), adj., s.n. 1. S.n. Prima epocă (serie) a cuaternarului, când au avut loc glaciațiile și interglaciațiile. 2. Adj. Care aparține acestei epoci; **-mer** (v. -mer), adj. (despre viețuitoare) format din foarte multe elemente structurale.

PLENI- „plin, solid, întreg”. ◊ lat. *plenus* „plin, umplut” > fr. *pléni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pleni-*. ■ **-corn** (v. -corn), adj., cu coarne solide, la ruminante; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) care are ciocul puternic.

PLEO- „mai mulți, numeroși, superfluu”. ◊ gr. *pleon* „numeros, mai mult” > fr. *pléo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *pleo-*. ■ **-colie** (v. -colie₁), s.f., secreție excesivă a bilei; **-croic** (v. -croic), adj. 1. Format din mai multe culori. 2. (Despre o frunză) Care este colorat deosebit pe cele două fețe; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă pleiogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., prezență de flori hermafrodite și unisexuate pe același individ sau pe indivizi diferiți ai aceleiași specii; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un organism) care are mai multe forme sau stadii de sporulare în ciclul său de viață; *sin.* *pleomorfic*; **-morfic** (v. -morfic), adj., *pleomorfic*; **-morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Concepție care susține variabilitatea mor-

fologică a bacteriilor. 2. Stare a ciupercilor care au mai multe forme sau stadii de fructificare.

3. Proprietate a unor substanțe chimice de a se prezenta sub mai multe forme cristaline.

PLĒRO- „adult, matur”. ◊ gr. *pleros* „matur, plin, deplin” > fr. *pléro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plero-*. ■ **-cercoid** (v. *cercoid*, v. -id), adj., s.m. (larvă) reprezentând al treilea stadiu de dezvoltare a botriocofalului, care se va transforma în adult.

-PLEROZĂ „creștere, dezvoltare”. ◊ gr. *plerosis* „creștere” > germ. *-plerose*, lat. sav. *-plerosis* > rom. *-pleroză*.

PLESI- „percuție”. ◊ gr. *plesso*, *plessein* „a izbi, a lovi” > fr. *plessi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pleși-*. ■ **-metrie** (v. *-metrie*₁), s.f., folosire a plesimetrului; **-metru** (v. *-metru*₁), s.n., instrument utilizat pentru practicarea percuției.

PLESIO- (**PLEZIO-**) „apropiat, vecin, proxim, similar”. ◊ gr. *plesios* „vecin, aproape” > fr. *plésio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plesio-* și *plezio-*. ■ **-biotic** (v. *-biotic*), adj. (despre un organism) care trăiește în vecinătatea altui organism; **-morf** (v. *-morf*), adj. (despre un organism) care este similar morfologic cu alt organism; *sin.* **plesiomorfic**; **-morfic** (v. *-morfic*), adj., *plesiomorf*; **-radiografie** (v. *radio-*, v. *-grafie*), s.f., radiografie de contact; **-tip** (**pleziotip**) (v. *-tip*), s.n., specie vegetală înrudită cu un genotip colectat în altă regiune; **-zaur** (**plegiosaur**, **pleziozaur**) (v. *-zaur*), s.m., reptilă marină uriașă din mezozoic, cu gâtul lung și cu membrele transformate în palete înotoare.

-PLETĂ „umezeală, umiditate”. ◊ gr. *plethos* „abundență, cantitate mare” > fr. *plêthe* și *plête*, engl. *-pleth* și *-plete*, germ. *-plethe* > rom. *-pletă*.

PLETISMO- „variație, modificare”. ◊ gr. *plethysmos* „creștere, multiplicare, mărire” > fr. *pléthysmo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *pletismo-* > rom. *pletismo-*. ■ **-graf** (v. *-graf*), s.n., aparat utilizat în pletismografie; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., metodă de explorare a circulației periferice, bazată pe înregistrarea variației pulsului cu ajutorul pletismografului; **-gramă** (v. *-gramă*), s.f., curbă obținută la pletismograf.

PLEUR-, v. **PLEURO-**. ■ **-ante** (v. *-ant*), adj., s.f. pl. (plante) cu florile formate pe axele laterale; **-ectomie** (v. *-ectomie*), s.f., rezecție parțială a pleurei; **-enchim** (v. *-enchim*), s.n., țesut lemnos; **-odinie** (v. *-odinie*), s.f., durere de natură inflamatorie în regiunea nervilor intercostali; **-odont** (v. *-odont*), adj. (despre o șopârlă) care are dinții fixați pe marginea laterală a șanțului dentar.

-PLEURĂ „înveliș, tegument, membrană”. ◊ gr. *pleura* „latură, coastă” > germ. *-pleura*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-pleură*.

PLEURO- „coastă, parte, latură, membrană, pleură, tegument, pleural”. ◊ gr. *pleura* „latură, coastă, flanc” > fr. *pleuro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pleuro-*. ■ **-blastic** (v. *-blastic*), adj. (despre fungi) cu prelungiri laterale cu rol de haustorii; **-carp** (v. *-carp*), adj. (despre hepatice) cu fructificații pe ramurile laterale; *sin.* **pleurocarpic**; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., *pleurocarp**; **-cel** (v. *-cel*₂), s.n., hernie a pleurei și a plămânului; **-centeză** (v. *-centeză*), s.f., puncție a membranei seroase a plămânului; **-cliză** (v. *-cliză*₁), s.f., ocluziune a pleurei; **-gen** (v. *-gen*₁), adj. (despre conidii) format pe partea laterală a poroforului; **-gin** (v. *-gin*), adj., aflat pe latura gineceului; *sin.* **pleuroginic**; **-ginic** (v. *-ginic*), adj., *pleurogin**; **-lit** (v. *-lit*₁), s.n., calcul pleural; **-litic** (v. *-litic*₂), adj., referitor la pleuroliză; **-liză** (v. *-liză*), s.f., secționare chirurgicală a aderențelor pleurale care unesc cele două foite ale pleurei; **-mel** (v. *-mei*₁), adj., s.m. (monstru) caracterizat prin existența a două membre anterioare accesorii; **-melie** (v. *-melie*), s.f., stare a unui monstru pleuromel; **-necte** (v. *-necte*), s.n. pl., familie de malacopterigieni, cuprinzând pești cu aripioarele formate din mici oase articulate; **-patie** (v. *-patie*), s.f., afecțiune a pleurei; **-plastic** (v. *-plastic*), adj. (despre o frunză) care își continuă creșterea în părțile laterale; **-pneumonectomie** (v. *pneumo-*, v. *-ectomie*), s.f., rezecție chirurgicală a pleurei și a plămânului subiacent; **-pneumopatie** (v. *pneumo-*, v. *-patie*), s.f., afecțiune a pleurei și a plămânului; **-ragie** (v. *-ragie*), s.f., acumulare de sânge în cavitatea toracică; **-ree** (v. *-ree*), s.f., hipersecreție a pleurei; **-riz** (v. *-riz*), adj. (despre embrion) cu radica la situată lateral la marginea cotiledoanelor; **-scop** (v. *-scop*), s.n., instrument optic utilizat în pleuroscopie; **-scopie** (v. *-scopie*), s.f., explorare vizuală a cavității pleurale cu ajutorul pleuroscopului; **-sperm** (v. *-sperm*), adj. (despre ovar) cu semințele dispuse lateral sau parietal; **-spor** (v. *-spor*), s.m., bazidiospor format pe părțile laterale ale bazidiei; **-sporange** (v. *spor-*, v. *-ange*), s.m., sporange care conține sporesori; **-tomie** (v. *-tomie*), s.f., deschidere a cavității pleurale pentru extragerea puroiului colectat; **-toracectomie** (v. *torac-*, v. *-ectomie*), s.f., toracoplastie asociată cu rezecția pleurei respective; **-trib** (v. *-trib*), adj. (despre o floare) cu staminele adaptate pentru depunerea polenului pe părțile dorsale ale insectei vizitatoare; *sin.* **pleurotribal**; **-trih** (v. *-trih*), adj. (despre zoospori) cu cili laterali; **-trop** (v. *-trop*), adj., cu micropilul îndreptat lateral spre peretele ovarului; *sin.* **pleurotropic**; **-tropic** (v. *-tropic*), adj., *pleurotropic**; **-zom** (**pleurosom**) (v. *-zom*), s.m., monstru cu eventrație laterală în partea superioară a abdomenului.

PLEX-, v. **PLEXI-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., nevralgie determinată de lezarea unui plex nervos sau simpatic; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a plexurilor coroidale.

PLEXI- „plex anatomic”. ◇ lat. *plexus* „rețea, împletire” > fr. *plexi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plexi-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de plex anatomic.

-**PLEXIE** „atac, acces”. ◇ gr. *plexis* „lovire, lovitură” > fr. *-plexie*, germ. *id.*, engl. *-plexy*, lat. sav. *-plexia* > rom. *-plexie*.

PLEZIO-, v. **PLESIO-**.

PLICI- „fald, pliu, plisat”. ◇ lat. *plico*, *plicare* „a îndoi, a împături” > fr. *plici-*, engl. *id.* > rom. *plici-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) care se aseamănă cu un fald, care este dispus în falduri.

PLIO- „superior, mai apropiat”. ◇ gr. *pleion* „mai mare, mai mult” > fr. *plio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *plio-*. ■ ~cen (v. -cen₁), adj., s.n. 1. S.n. Epocă (serie) superioară a neogenului, reprezentată prin depozite marine sau lacustre. 2. Adj. Care aparține acestei epoci; ~pitec (v. -pitec), s.m., maimuță antropomorfă cu caractere apropiate de ale gibbonului actual, cunoscută din miocenul european.

-**PLOC** „curbat, răsucit”. ◇ gr. *ploke* „răsucire” > fr. *-ploque*, germ. *-plok*, lat. sav. *-plocus* > rom. *-ploc*.

PLOCO- „cerc, circular”. ◇ gr. *plokos* „cunună” > fr. *ploco-*, engl. *id.*, germ. *ploko-*, lat. sav. *ploco-* > rom. *ploco-*. ■ ~carp (v. -carp), s.n., fruct format din foliicule dispuse în jurul axei.

PLOTO- „care plutește, plutitor”. ◇ gr. *plotos* „plutitor” > fr. *ploto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ploto-*. ■ ~fite (v. fit), s.f. pl., plante plutitoare ale căror stomate sunt dispuse pe fața superioară a frunzelor lor; ~fitic (v. -fitic), adj., referitor la pltofite.

PLUMB-, v. **PLUMBO-**. ■ ~urie (v. -urie), s.f., eliminare urinară de plumb.

PLUMBI- „plumb”. ◇ lat. *plumbum* „plumb” > fr. *plombi-*, engl. *plumbi-* > rom. *plumbi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care conține plumb; ~form (v. -form), adj., cu aspect de plumb.

PLUMBO- „plumb”. ◇ lat. *plumbum* „plumb” > germ. *plumbo-*, engl. *id.* > rom. *plumbo-*. ■ ~terapie (v. -terapie), s.f., utilizare a plumbului în scop terapeutic.

PLUMI- „puf, pene, peri”. ◇ lat. *pluma* „pană, fulg” > fr. *plumi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *plumi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., cu peri dispuși ca firele unei pene; ~form (v. -form), adj., în formă de pană; ~gen (v. -gen₂), adj., care generează penele; ~pede (v. -ped₂), adj., s.n. pl. (galinacee) ale căror picioare sunt acoperite cu pene.

PLUMULI- „pană mică, fulg mic”. ◇ lat. *plumula* „puf, fulg mic” > fr. *plumuli-*, engl. *id.* > rom. *plumuli-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de fulgi mici.

PLURI- „mai mulți, numeroși”. ◇ lat. *plus*, *pluris* „mai mult, mai mulți” > fr. *pluri-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pluri-*. ■ ~flor (v. -flor), adj. (despre o plantă) cu mai multe flori; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze numeroase; ~form (v. -form), adj., cu mai multe forme; ~par (v. -par), adj. 1. Care a născut de mai multe ori. 2. (Despre un animal) Care naște mai mulți pui deodată; ~valent (v. -valent), adj. 1. (Despre o substanță) Care se poate prezenta în compoziții săi în diferite stări de valență. 2. Cu mai mulți cromozomi reușiți; ~valv (v. -valv), adj., cu mai multe valve; ~voc (v. -voc), adj., cu mai multe înțelesuri; ~vor (v. -vor), adj. 1. (Despre o plantă) Care se dezvoltă cu mai multe substraturi. 2. (Despre un parazit) Care trăiește pe mai multe gazde. 3. Cu nutriție variată.

PLUTO- „bogăție, avuție”. ◇ gr. *ploutos* „avere, bogăție” > fr. *plouto-*, germ. *pluto-*, engl. *id.* > rom. *pluto-*. ■ ~craț (v. -craț), s.m. și f., persoană care, datorită averii sale, participă la conducerea statului; ~crațic (v. -crațic), adj., referitor la plutocrație; ~crație (v. -crație), s.f., formă de guvernământ în care puterea aparține claselor bogate; ~latrie (v. -latrie), s.f., venerație a bogăției; ~manie (v. -manie), s.f., obsesia patologică a bogăției.

PLUVIO- „ploaie, precipitații”. ◇ lat. *pluvia* „ploaie” > fr. *pluvio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pluvio-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., pluviometru înregistrator; ~gramă (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la pluviograf; ~metrie (v. -metrie₁), s.f., măsurare a cantității de ploaie căzută într-un interval de timp determinat, pe o anumită suprafață; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat folosit pentru determinarea cantității de precipitații atmosferice căzute într-o regiune, într-un interval de timp; ~scop (v. -scop), s.n., instrument care înregistrează ora, durata și cantitatea ploii căzute într-o anumită regiune.

-**PNEE** „suflare, respirație”. ◇ gr. *pnoia* „respirație” > fr. *-pnée*, it. *-pnea*, germ. *-pnöe*, engl. *-pnea* și *-pnoea* > rom. *-pnee*.

PNEUM-, v. **PNEUMO-**. ■ ~artografie (v. artro-, v. -grafie), s.f., radiografie a unei articulații după injectarea unui gaz în sinovială; ~artroză (v. -artroză), s.f., prezența de aer sau de gaz într-o articulație, datorită unui traumatism; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., excizie a unei părți a plămânului.

PNEUMAT-, v. **PNEUMATO-**. ■ ~ode (v. -odă₂), s.n. pl., orificii ale țesuturilor aeriene, prin care comunică cu aerul liber, asemănător lenticelilor și stomatelor; ~omfal (v. -omfal), s.n., hernie

ombilicală; ~**omfalocel** (v. omfalo-, v. -cel₂), s.n., emfizem al ombilicului; ~**urie** (v. -urie), s.f., emisiune de urină amestecată cu gaze de fermentație.

PNEUMATO- „aer, gaze, respirație, plămân, pulmonar, pneumatic”. ◊ gr. *pneuma*, *pneumatōs* „suflu, suflare, aer” > fr. *pneumato-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pneumato-* ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare gazoasă intrapulmonară; ~**cist** (v. -cist), s.n. 1. Veziculă plină cu aer, prezentă la plantele acvatice. 2. Veziculă cu aer sau vezica înotoătoare la pești, având rol hidrostatic; ~**for** (v. -for), s.m. 1. Rădăcină aeriană metamorfozată, cu rol în respirația plantelor din regiunile mlăștinoase. 2. Veziculă plină cu aer, aflată pe talul unor plante inferioare acvatice, care ajută la plutire; ~**lîte** (v. -lit₁), s.n. pl., roci magmatice ale căror minerale componente sunt formate prin fenomenul de pneumatoliză; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la pneumatoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., fenomen care are loc prin reacția dintre componentii volatili degajați dintr-un masiv magmatic și rocile înconjurătoare; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știința a fenomenelor spirituale; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., pneumoterapie*.

PNEUMO- „plămân, respirație, pulmonar, gaz, gazos, aer, aerian”. ◊ gr. *pneumo* „plămân” și gr. *pneuma* „aer, gaz” > fr. *pneumo*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pneumo-* ■ ~**artrografie** (v. artro-, v. -grafie), s.f., artrografie realizată cu o substanță de contrast gazoasă; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., pătrundere a aerului în regiunea intracraniană, datorită unor fracturi; ~**cel** (v. -cel₁), s.n., cavitate umplută cu gaz; ~**centeză** (v. -centeză), s.f., puncție pulmonară; ~**chistografie** (v. chisto-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de punere în evidență a unui chist prin injectarea directă de aer; ~**cist** (v. -cist), s.m., parazit mic protozoar, care se prezintă sub formă vegetativă de trofozoid și sub formă chistică și care, pătrunzând în organismul omului pe cale respiratorie, determină pneumocistoza; ~**cistografie** (v. cisto-, v. -grafie), s.f., radiografie a vezicii urinare prin utilizarea unei substanțe gazoase de contrast; ~**coc** (v. -coc), s.m., microb lanceolat și capsulat, agent etiologic al pneumoniei; ~**colie** (v. -colie₂), s.f., prezența de aer sau de gaze de fermentație în colon; ~**encefalografie** (v. encefalo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de explorare a sistemului nervos central, în care aerul este utilizat ca mediu de contrast; ~**ftiziologie** (v. ftizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază bolile plămânului; ~**gastroparietografie** (v. gastro-, v. parieto-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică de evidențiere a pereților gastrici, prin realizarea unui contrast artificial intragastric, utilizând aerul ca mediu de contrast; ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea amplitudinii și a frec-

venței mișcărilor respiratorii; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Înregistrare a mișcărilor respiratorii cu ajutorul pneumografului. 2. Radiografie a unei regiuni anatomice după injectarea cu aer sau cu gaz; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., concreție solidă depistată în parenchimul pulmonar; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la pneumatoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., operație chirurgicală de elibarare a plămânului prin secționarea aderențelor pleurale; ~**log** (v. -log), s.m. și f., medic specialist în pneumologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină care studiază bolile plămânului. 2. Știință parapsihologică a comunicării cu spiritele celor decedați; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., înmuieră a plămânului; ~**mamografie** (v. mamoo-, v. -grafie), s.f., radiografie a sânilor după injectarea unei substanțe de contrast gazoase în regiunea retromamară; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., manometru respirator; ~**mielografie** (v. mielo-, v. -grafie), s.f., mielografie care utilizează aerul ca mijloc de contrast; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie pulmonară; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a plămânului de perețele toracic; ~**pielografie** (v. pielo-, v. -grafie), s.f., explorare radiologică a aparatului urinar, după însuflarea cu aer în ureter, bazinet și calice; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., infiltrație de sânge în țesutul pulmonar; ~**rahie** (v. -rahie), s.f., introducere de aer prin puncții lombare în canalul rahidian, pentru explorarea acestuia și a ventriculilor cerebrali; ~**ree** (v. -ree), s.f., expulsie de mucozități din plămâni; ~**scleroză** (v. -scleroză), s.f.; sclerozare pulmonară; ~**stom** (v. -stom), s.m., orificiu respirator care se află la marginea deschiderii cochiliei gasteropodelor; ~**tahograf** (v. taho-, v. -graf), s.n., aparat utilizat în pneumotahografie; ~**tahografie** (v. taho-, v. -grafie), s.f., înregistrare a frecvenței și a amplitudinii respirației, în funcție de timp; ~**tahogramă** (v. taho-, v. -gramă), s.f., diagramă obținută la pneumotahograf; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă terapeutică aplicată în bolile pulmonare, constând în inspirarea de aer comprimat sau rarefiat; *sin.* **pneumatoterapie**; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie pulmonară realizată în scop terapeutic; ~**trop** (v. -trop), adj., s.m. 1. Adj. (Despre un microorganism) Care manifestă o afinitate specială pentru țesutul pulmonar; *sin.* **pneumotropic**. 2. S.m. Virus care provoacă leziuni în aparatul respirator; ~**tropic** (v. -tropic), adj., pneumotrop* (1).

PNEUMON-, v. **PNEUMONO-** ■ ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., distensie pulmonară; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a unei părți din plămân.

PNEUMONO-, „plămân, pulmonar”. ◊ gr. *pneumon* „plămân” > fr. *pneumono-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *pneumono-* ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul plămânului și al bolilor sale.

PNIGO-, „sufocare, sugrumare”. ◊ gr. *pnigo*, ein „a sugruma, a sufoca” > fr. *pnigo*, engl. *id.*

> rom. *pnigo*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu fi sufocat.

POCULI „cupă”. ◊ lat. *poculum* „cupă” > fr. *poculi*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *poculi*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori în formă de cupă; **-form** (v. -form), adj., de forma unei cupe.

-POD „picior, peduncul, pedicel, pedicul, înotătoare, labă, gheară”. ◊ gr. *pous, podos* „picior” > fr. *-pode*, germ. *-pod*, engl. *-pod* și *-pode*, lat. sav. *-podus* > rom. *-pod*.

POD-, v. **PODO-**. ■ **-agră** (v. -agră), s.f., gută a picioarelor; **-algie** (v. -algie), s.f., senzație de durere la picior; **-encefal** (v. -encefal), s.m., monstru la care encefalul este situat parțial în afara cutiei craniene, fiind unit cu aceasta printr-un pedicul; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., tratament al bolilor localizate la picior; **-odinie** (v. -odinie), s.f., afecțiune a piciorului manifestată prin dureri localizate în partea anterioară.

-PODIE „picior, peduncul, pedicel, picioruș, bază, suport”. ◊ gr. *pous, podos* „picior” > fr. *-podie*, germ. *id.*, engl. *-pody*, lat. sav. *-podia* > rom. *-podie*.

-PODIU „picior, bază, suport, peduncul, pedicel”. ◊ gr. *podion* „picioruș” > fr. *-podium*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-podiu*.

PODO- „picior, suport, peduncul, tentacul, organ de locomoție”. ◊ gr. *pous, podos* „picior” > fr. *podo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *podo-*. ■ **-bromhidroză** (v. brom/o-, v. -hidroză), s.f., transpirație rău mirositoare a picioarelor; **-carp** (v. -carp), s.n., suport al ovarului; **-carpic** (v. -carpic), adj. 1. Cu fructe stîpitate. 2. Cu ovar pedicelat; **-cist** (v. -cist), s.n., veziculă caudală, prezentă la anumite gasteropode; **-cite** (v. -cit), s.n. pl., celule care formează stratul extern al membranei filtrante glomerulare, aparținând epitelului capsulei Bowman; **-fii** (v. -fil₂), adj., care are organul de locomoție de forma unor frunze comprimate; **-gin** (v. -gin), s.n., porțiune alungită a axei florale dintre androceu și gineceu, care devine, mai târziu, carpofor; *sin.* **podoginiu**; **-giniu** (v. -giniu), s.n., podogin*; **-gramă** (v. -gramă), s.f., imprimare a talpei piciorului; **-id** (v. -id), adj., în formă de picior; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul și tratamentul afecțiunilor piciorului; **-mer** (v. -mer), s.n., segment al piciorului artropodelor; **-metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument care înregistrează în număr de pași distanța parcursă de cineva pe jos. 2. Aparat medical care înregistrează dimensiunile piciorului; **-pter** (v. -pter), adj., cu peduncul aripat; **-sperm** (v. -sperm), s.n., cordonul ombilical al ovulului; *sin.* **funicul**; **-stom** (v. -stom), adj., cu orificiul bucal pediculat.

POECILO-, v. **POICHILO-**.

-POETIC, v. **-POIETIC**.

-POEZĂ, v. **-POIEZĂ**.

POGONO- „țepi, tentacule”. ◊ gr. *pogon, pogonos* „barbă” > fr. *pogono-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pogono-*. ■ **-fore** (v. -for), adj., s.n. pl. 1. Adj., pl. (Despre organisme) Prevăzute cu smocuri de peri lungi. 2. S.n. pl. Grup de nevertebrate marine vermiforme, tubicole, care se hrănesc prin absorbția hranei capturate și digerată la nivelul tentaculelor; **-logie** (v. -logie), s.f., studiiul perilor animalii sau vegetali; **-ptil** (v. -ptil), adj. (despre un organism vegetal) cu cili piloși; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație de tăiere a perilor; **-trofic** (v. -trofic), adj., referitor la creșterea perilor.

POICHIL-, v. **POICHILO-**. ■ **-andrie** (v. -andrie), s.f., polimorfism al masculilor; **-ant** (v. -ant), adj., cu flori variate.

-POICHILIE (**-POIKILIE**) „variație, diversitate, varietate”. ◊ gr. *poikilos* „pestriț, pătat” > fr. *-poecilie*, germ. *-poikilia*, lat. sav. *-poecilia* și *-poikiilia* > rom. *-poichilie* și *-poikilie*.

POICHILO- (**POICIOLO-**, **POECHILO-**, **POECILO-**, **POIKILO-**) „varietate, diversitate, felurit, variabil, variat, pestriț, hibrid”. ◊ gr. *poikilos* „variat, divers, pătat, târcat” > fr. *poecilo-* și *poikilo-*, germ. *poikilo-*, engl. *poecilo-* și *poikilo-*, it. *poichilo-*, lat. sav. *poecilo-* și *poikilo-* > rom. *poichilo-*, *poicilo-*, *poechilo-*, *poecilo-* și *poikiio-*.

■ **-blast** (**poikiloblast**) (v. -blast), s.n., eritroblast cu formă variabilă; **-blastic** (**poikiloblastic**) (v. -blastic), adj., referitor la poichiloblaste; **-cit** (**poikilocit**) (v. -cit), s.n., globul roșu piriform, cu morfologie anormală; **-citic** (v. -citic), adj., relativ la poichilocite; **-derm** (v. -derm), adj., care prezintă poichilodermie; *sin.* **poichilodermic**; **-dermic** (v. -dermic), adj., poichiloderm*; **-dermie** (**poikilodermie**) (v. -dermie), s.f., afecțiune cutanată, caracterizată prin atrofiile reticulare și pigmentații, care dau pielii un aspect pestriț; **-dinamic** (**poicilodinamic**) (v. -dinamic), adj. (despre un hibrid) cu absența caracterului unuia dintre părinți; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze neregulate; **-geotrop** (v. geo-, v. -tropic), adj., relativ la poichilogeotropism; **-geotropism** (**poicilogeotropism**) (v. geo-, v. -tropism), s.n., geotropism schimbător, la început fiind negativ și apoi pozitiv; **-ginic** (v. -ginic), adj., referitor la poichiloginie; **-ginie** (v. -ginie), s.f., polimorfism al femelelor; **-hidru** (**poikilohidru**) (v. -hidru), adj. (despre un organism vegetal) cu umiditate variabilă la nivelul protoplasmiei, în funcție de umiditatea aerului înconjurător; **-pter** (v. -pter), adj. (despre o pasăre) cu aripi târcate; **-sindeză** (**poicilosindeză**) (v. -sindeză), s.f., împerechere neregulată a cromozomilor, ca valențe variabile, în cazul

meiozei unui hibrid; ~term (**poikiloterm**) (v. -term), adj., s.n. (animal) care își modifică temperatura corpului după temperatura mediului ambiant; *sin.* **poichilotermic**; ~termic (v. -termic), adj., poichiloterm"; ~termie (v. -termie), s.f., însușire a unor animale de a fi poichiloterme; ~timie (v. -timie), s.f., labilitate afectivă care face posibilă adaptarea mimetică a stării afective la ambianța momentului, fără a mai fi tributară timiei bazale; ~xerofite (**poicloxerofite**) (v. xero-, v. -fit), s.f. pl., plante xerofite care în perioada de uscăciune îndelungată ajung în stare de anabioză.

POICILO-, v. **POICHILO-**.

-POIETIC (-POETIC) „care produce, care generează”. ◊ gr. *poietikos* „care face, care creează” > fr. *-poétique*, engl. *-poietic*, germ. *-poetisch*, lat. sav. *-poieticus* > rom. *-poietic* și *-poetic*.

-POIEZĂ (-POEZĂ) „apariție, producere, formare, creare”. ◊ gr. *poiesis* și *poesis* „facere, producere” > fr. *-poïèse*, germ. *-poese*, engl. *-poiesis* și *-poësis*, lat. sav. *-poiesis* > rom. *-poieză* și *-poeză*.

-POIKILIE, v. **-POICHILIE**.

POIKILO-, v. **POICHILO-**.

POINO-, v. **PENO-**.

POIO- „pășune”. ◊ gr. *poia* „pășune” > fr. *poio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *poio-*. ■ ~fii (v. fil₁), adj., care crește pe pășuni; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante de pășuni.

-POL „piață, vânzare”. ◊ gr. *poleo*, *polein* „a vinde” > fr. *-pole*, germ. *-pol* > rom. *-pol*.

POLACHI- (POLAKI-) „des, frecvent”. ◊ gr. *poliakis* „deseori, frecvent” > fr. *pollaki-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *polachi-* și *polaki-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj. (despre o plantă) care înflorește și fructifică de mai multe ori în cursul unui ciclu vegetal; ~menoree (v. meno-, v. -ree), s.f., ciclu menstrual frecvent; ~urie (**polakiurie**) (v. -urie), s.f., stare anormală manifestată prin nevoia de urinare în mod frecvent.

POLAKI-, v. **POLACHI-**.

POLAPLO- „multiplu”. ◊ gr. *poliaploos* „multiplu” > fr. *pollaplo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *polaplo-*. ■ ~stemonopetal (v. stemono-, v. -petal), adj., cu staminele în număr multiplu față de petale.

POLARI- „polarizare, polarizat”. ◊ lat. tz. *polaris* „polar” (din lat. *polus* „pol, bolta cerului”) > fr. *polari-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *polari-*. ■ ~metrie (v. -metrie₁), s.f., metodă de analiză cantitativă a substanțelor optic active, bazată pe utilizarea polarimetrului; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea unghiului cu care substanțele optic active rotește planul de polarizare al luminii; ~scop (v.

-scop), s.n., instrument optic pentru studii calitativ al luminii; ~scopie (v. -scopie), s.f., studii luminii polarizate.

POLARO- „pol magnetic, polarizare”. ◊ lat. tz. *polaris* „polar” (din lat. *polus* „pol, bolta cerului”) > fr. *polaro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *polaro-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică sau fotografică a intensității curentului care străbate o soluție; ~grafie (v. -grafie), s.f., metodă de analiză electrochimică a unei substanțe în soluție, realizată cu ajutorul polarografului; ~gramă (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la polarograf.

-POLĂ „oraș, așezare urbană”. ◊ gr. *polis* „oraș, cetate” > fr. *-pole*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-polă*.

POLEM-, v. **POLEMO-**. ■ ~arh (v. -arh), s.m., comandant al armatei (la vechii greci); ~arhie (v. -arhie), s.f., demnitatea de polemarh.

POLEMO- „luptă, război”. ◊ gr. *polemos* „bătălie, război” > fr. *polémo-*, engl. *id.* > rom. *polemo-*. ■ ~graf (v. -graf), s.m., autor care descrie bătăliile sau războaiele; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în polemologie; ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care studiază războiul ca fenomen social.

POLI- „mult, numeros, multiplu, supranumerar, complex”. ◊ gr. *polys* „mult, numeros, abundent” > fr. *poly-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *poli-* > rom. *poli-*. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spini numeroși; ~adelf (v. -adelf), adj., cu staminele reunite în fascicule prin filamentele lor; *sin.* **poliadelfic**; ~aden (v. -aden), adj., cu glande numeroase; ~adenie (v. -adenie), s.f., hipertrofie simultană a mai multor ganglioni limfatici; ~andrie (v. -andrie), s.f. 1. Formă istorică de organizare a familiei, în care o femeie era căsătorită în același timp cu mai mulți bărbați. 2. Stare a unei flori poliandre; ~andru (v. -andru), adj., cu stamine numeroase; ~ant (v. -ant), adj., cu flori numeroase; ~anter (v. -anter), adj., cu antere numeroase; ~arhie (v. -arhie), s.f., formă de guvernământ în care puterea este exercitată concomitent de mai multe persoane; ~artropatie (v. artro-, v. -patie), s.f., afecțiune care constă în mai multe artropatii; ~artroză (v. -artroză), s.f., reumatism cronic deformat al mai multor articulații; ~auxotrofic (v. auxo-, v. -trofic), adj. (despre un organism) care are nevoie de mai mulți factori de creștere; ~blast (v. -blast), s.n., spor multiseptat, prezent la licheni; ~blastic (v. -blastic), adj. (despre conidiogeneză) când se nasc mai multe conidii prin înmugurirea celei blastice; ~blefarie (v. -blefarie), s.f., prezență de pleoape supranumerare; ~cariocit (v. cario-, v. -cit), s.n., celulă polinucleată din măduva osoasă; ~carp (v. -carp), adj., s.n. (fruct) com-

pus și indehiscent, format din mai multe carpele; **-carpic** (v. -carpic), adj. **1.** (Despre un fruct) Format din mai multe carpele. **2.** Cu numeroase fructe. **3.** Care înflorește și fructifică de mai multe ori în cursul ciclului de dezvoltare; **-carpie** (v. -carpie), s.f., caracteristică a fructelor policarpe; **-carporie** (v. carpo-, v. -forie), s.f., formare a mai multor capsule la vârful ramificațiilor mușchilor frunzoși; **-caziu** (v. -caziu), s.n., pleiocaziu*; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. **1.** Adj. (Despre o plantă) Cu mai multe capitule florale. **2.** Adj. (Despre o rădăcină) Cu mai multe îngroșări terminale. **3.** Adj. s.m. (Monstru) care are mai multe capete; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., stare a unui monstru policefal; **-centric** (v. -centric), adj. **1.** Care are mai multe centre de creștere. **2.** (Despre un cromozom) Care prezintă mai multe centromere; **-cer** (v. -cer₁), adj., cu mai multe coarne sau tentacule; **-cerc** (v. -cerc), adj., cu mai multe cozi; **-cheirie** (v. -cheirie), s.f., anomalie constând în prezența de mâini supranumerare; **-chete** (v. -chete), s.n. pl., clasă de anelide marine prevăzute cu numeroși perişori chitinoși; **-ciclic** (v. -ciclic), adj. **1.** Care prezintă mai multe fenomene periodice de frecvență diferită. **2.** (Despre o substanță) Care conține mai multe cicluri formate din lanțuri închise de atomi. **3.** (Despre o floare) Care prezintă mai multe verticile; **-cistografie** (v. cisto-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnostic constând în expuneri radiologice, pe același film, ale umplerii și golirii vezicii urinare; **-cit** (v. -cit), s.n., granulocit neutrofil de dimensiuni normale, cu nucleul foarte segmentat; **-citemie** (v. -cit, v. -emie), s.f., poliglobulie*; **-citic** (v. -citic), adj., compus din mai multe celule; **-ciad** (v. -ciad), adj., cu numeroși lăstari; **-cladie** (v. -cladie), s.f., prezența unui număr mai mare de ramuri decât cel normal; **-clonie** (v. -clonie), s.f., serie de convulsii succesive de ordin nevrotic; **-coc** (v. -coc), adj., cu bace numeroase; **-colie** (v. -colie₁), s.f., producere de fiere în cantitate excesivă; **-conte** (v. -cont), s.n. pl., organisme inferioare care posedă mai mulți cili sau flageli; **-corie**₁ (v. -corie₁), s.f., anomalie congenitală care constă în prezența mai multor orificii pupilare; **-corie**₂ (v. -corie₂), s.f., răspândire a fructelor, a semințelor și a sporiilor pe căi variate ca: apa, vântul, animalele etc.; **-cotilie** (v. -cotilie), s.f., prezența a mai mult de două cotiledoane, la aceeași plantă; **-croic** (v. -croic), adj., care are mai multe culori; **-crom** (v. -crom), adj. (despre o pictură) executat în mai multe culori; **-cromatic** (v. -cromatic), adj., care are mai multe culori; **-cromatofil** (v. cromato-, v. -fil₁), adj. (despre o celulă) care se colorează ușor în nuanțe variate; **-cromatofilie** (v. cromato-, v. -filie₁),

s.f., stare caracterizată prin prezența de globule roșii cu afinitate atât pentru coloranții acizi, cât și pentru cei bazici sau neutri; **-cromic** (v. -cromic), adj., care prezintă policromie; **-cromie** (v. -cromie), s.f. **1.** Procedeu de imprimare a gravurilor în culori. **2.** Variație de culori la aceeași corolă; **-cromozomic** (v. cromo-, v. -zomic), adj., care prezintă mai mulți cromozomi; **-cronic** (v. -cronic), adj., petrecut în timpuri sau în faze diferite; **-cultură** (v. -cultură), s.f., cultivarea în aceeași gospodărie a mai multor soiuri de plante; **-dactil** (v. -dactil), adj. **1.** Cu mai multe degete. **2.** (Despre o frunză) Cu mai multe diviziuni sau fascicule în formă de deget; **-dactilie** (v. -dactilie), s.f. **1.** Anomalie congenitală caracterizată prin existența de degete supranumerare la mâini și la picioare. **2.** Prezența unor organe vegetale supranumerare, datorită factorilor genetici; **-demie** (v. -demic), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care crește în mai multe formații sau districte naturale; **-derm** (v. -derm), s.n., țesut protector al cilindrului central, format din straturi alternative de celule endodermice și parenchimactice; **-dipsie** (v. -dipsie), s.f., sete excesivă manifestată în diabet și în unele boli psihice; **-distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., nume generic pentru pluralitatea leziunilor malformative, congenitale sau căpătate; **-edru** (v. -edru), s.n., corp geometric mărginit de mai multe fețe plane poligonale; **-embrionie** (v. -embrionie), s.f., dezvoltare a mai multor embrioni din același zigot sau din aceeași celulă-ou; **-estezie** (v. -estezie), s.f., tulburare de sensibilitate în care o excitație unică determină senzații multiple; **-fag** (v. -fag), adj. **1.** (Despre un animal) Care utilizează hrană vegetală și animală. **2.** (Despre un parazit) Care atacă mai multe plante-gazdă; **-fagie** (v. -fagie), s.f. **1.** Ingestie patologică și exagerată de alimente. **2.** Mod de nutriție al organismelor polifage. **3.** Proprietate a unor paraziți de a ataca viețuitoare-gazdă din specii și familii diferite; **-falangie** (v. -falangie), s.f., prezența falangelor supranumerare la un deget; **-fazie** (v. -fazie), s.f., prezența în același loc a mai multor varietăți distincte ale unei specii vegetale; **-fenie** (v. -fenie), s.f., totalitatea caracterelor controlate de o singură genă pleiotropă; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze numeroase; **-filetic** (v. -filetic), s.f. (despre un descendent) care coboară din mai multe forme ancestrale comune; **-filie**₁ (v. -filie₁), s.f., origine din mai multe tipuri ancestrale; **-filie**₂ (v. -filie₂), s.f., mărire anormală a numărului de frunze dintr-un verticil; **-filogenie** (v. filo₂-, v. -genie₁), s.f., filogenie din maimulte linii de descendență; **-fiziograf** (v. fizio-, v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea proceselor elementare biologice și fi-

ziocimice care au loc în organismele vii; **-fonic** (v. -fonic), adj., bazat pe polifonie, care ține de polifonie; **-fonie** (v. -fonie), s.f. 1. Știință muzicală care studiază suprapunerea coordonată a mai multor linii melodice independente, care se află în relații armonice. 2. Halucinație auditivă constând în perceperea simultană a mai multor voci inexistente; **-fotlc** (v. -fotic), adj. (despre plancton) aflat în zona apelor cu lumină abundentă; **-frazie** (v. -frazie), s.f., locvacitate patologică; **-frenie** (v. -frenie), s.f., delimitare nosologică a psihozelor, în al căror tablou clinic predomină fenomenele de automatism psihic, halucinațiile auditive și pseudohalucinațiile; **-galactie** (v. -galactie), s.f., secreție excesivă de lapte; **-gam** (v. -gam), adj., s.m. 1. Adj. (Despre o plantă) Cu flori hermafrodite și unisexuate pe același individ. 2. S.m. Bărbat însurat cu mai multe femei în același timp; **-gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Situația unui bărbat poligam. 2. Stare a florilor hermafrodite și unisexuate pe același individ; **-gastrografie** (v. gastro-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnostic constând în expuneri radiologice multiple ale stomacului opacizat cu bariu, pentru analizarea cineticii acestuia; **-gastru** (v. -gastru), adj., care are mai multe stomacuri; **-genetic** (v. -genetic), adj. 1. Derivat din mai multe linii de descendență. 2. Care dă culori diferite după mordanții care i se asociază; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Concepție potrivit căreia fenomenele biologice, sociale, lingvistice etc. nu derivă dintr-un izvor comun, ci au origini multiple. 2. Descendență din mai multe linii parentale. 3. Multiplicitatea originilor sau paralelismul unor geneze ce duc la efecte psihologice similare; **-genic** (v. -genic), adj. 1. (Despre un complex de gene) Care își cumulează efectele pentru a determina un caracter oarecare. 2. (Despre o caracteristică ereditară) Care este controlat de două sau mai multe gene. 3. (Despre o formă de relief) Care a fost fasonat în condiții succesive diferite. 4. Referitor la poligenie; **-genie** (v. -genie), s.f., doctrină potrivit căreia diferitele rase umane au apărut în același timp în mai multe puncte de pe glob; *sin. poligenism*; **-gin** (v. -gin), adj. (despre o floare) care prezintă mai multe pistile; **-ginic** (v. -ginic), adj., relativ la poliginie; **-ginie** (v. -ginie), s.f., prezență a mai multor pistile în fiecare floare; **-girie** (v. -girie), s.f., existență a mai multor circumvoluții supranumerare pe suprafața creierului; **-globulie** (v. -globulie), s.f., creștere a numărului de hematii din sânge; *sin. policitemie*; **-giot** (v. -glot), adj., s.m. și f. 1. Adj., s.m. și f. (Persoană) care vorbește mai multe limbi. 2. Adj. Care este scris în mai multe limbi; **-gnat** (v. -gnat), adj., s.m. (monstru) cu fălci supranumerare și

diforme; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., tendință de acumulare sistematică de cunoștințe din domeniul foarte variate; *sin. enciclopedism*; **-gon** (v. -gon₂), s.n., figură geometrică formată dintr-o linie frântă închisă; **-graf** (v. -graf), s.m. și n. 1. S.m. Autor care a scris opere aparținând unor genuri variate. 2. S.n. Aparat pentru reproducerea unui manuscris în mai multe exemplare. 3. Instrument medical pentru înregistrarea mai multor constante biologice (puls radial, apexogramă, jugulogramă etc.); **-halin** (v. -halin), adj. (despre un bazin acvatic) cu un conținut de clorură de sodiu de 10-17‰; **-haploid** (v. haplo-, v. -id), adj., s.m. 1. Adj., s.m. (Organism) rezultat din două specii poliploide. 2. S.m. Haploid rezultat dintr-o specie poliploidă. 3. Adj. Cu un număr de cromozomi redus la jumătate față de numărul inițial, în cazul tipului derivat partenogenetic dintr-o formă poliploidă; **-heteroxen** (v. hetero-, v. -xen), adj. (despre ciclul evolutiv al unor paraziți) care în dezvoltarea sa necesită mai multe gazde; **-hidroză** (v. -hidroză), s.f., hipersecreție sudorală; **-lepis** (v. -lepis), adj., cu numeroase scuame; **-mastie** (v. -mastie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin existența de mamele supranumerare; **-megalie** (v. -megalie), s.f., prezența la aceeași specie de spermatozoizi de mărimi diferite; **-melie** (v. -melie), s.f., prezența unui număr mai mare de membre decât cel normal; **-menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., separație a ciclului menstrual la intervale mai scurte decât cele normale; **-mer** (v. -mer), adj., s.m. și f. 1. Adj. (Despre un organ vegetal) Cu mai multe părți sau diviziuni. 2. S.m. Substanță ale cărei molecule sunt constituite din reunirea mai multor molecule de monomer. 3. S.m. Moleculă constituită din subunități similare (colagenul) sau deosebite (hemoglobina), care este formată din două lanțuri alfa și din două lanțuri beta. 4. Adj., s.f. pl. (Gene) cu acțiune similară și efecte aditive, care condiționează caracterele plurifactoriale (poligenice); **-meric** (v. -meric), adj. (despre un gineceu sau ovar) format din mai multe părți; **-merie** (v. -merie), s.f. 1. Stare a unui corp polimer. 2. Condiționarea unui caracter de mai mulți factori genetici echivalenți; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., suprapunere simultană a două sau a mai multor măsurii în care timpii tari inițiali nu coincid întotdeauna; **-mialgie** (v. mi/o₁-, v. -algie), s.f., afecțiune dureroasă simultană a mai multor mușchi; **-miar** (v. -miar), adj., care are mai multe straturi musculare; **-mictic** (v. -mictic), adj. (despre plancton) cu mai multe specii dominante; **-morf** (v. -morf), adj. 1. Care se prezintă sub mai multe forme. 2. (Despre gen sau specie) Cu variabilitate mare. 3. (Despre un caracter) Controlat de

gene cu frecvență intermediară între cea a genelor sălbatice și cea a genelor foarte rare (idiomorfe). 4. Referitor la pluralitatea de aspect, la capacitatea de a se prezenta sub mai multe forme a unui organism sau a unui fenomen; ~**morfic** (v. -morfic), adj., care se referă la polimorfie; ~**morfie** (v. -morfie), s.f., proprietate a unor substanțe chimice de a se prezenta sub mai multe forme cristaline; *sin.* **polimorfism** (1); ~**morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Polimorfie*. 2. Existența mai multor forme diferite în cadrul aceleiași specii, în special la animalele care trăiesc în colonii sau în societăți. 3. Prezența într-o populație a două caractere (gene) într-o asemenea frecvență, încât gena cea mai rară nu poate fi menținută numai prin mutații recurente; ~**nemic** (v. -nemic), adj. (despre un cromozom) care este constituit, probabil, din mai multe fibre nucleoproteice paralele; ~**neuropatie** (v. neuro-, v. -patie), s.f., inflamație infecțioasă a mai multor nervi; ~**nezie** (v. -nezie), s.f., înmulțire exagerată a insulelor pancreatice; ~**nitrofil** (v. nitro-, v. -fili), adj. (despre bacterii) care preferă azotul combinat; ~**nom** (v. -nom), s.n., expresie algebrică formată din mai multe monoame; ~**odont** (v. -odont), adj., cu dinți numeroși; ~**odontie** (v. -odontie), s.f., prezența de dinți supranumerari; ~**oecie** (v. -oecie), s.f., prezența concomitentă în cadrul aceleiași specii a unor indivizi de sexualitate diferită; ~**oftalm** (v. -oftalm), adj., care are numeroși ochi; ~**onichie** (v. -onichie), s.f., malformație caracterizată prin prezența de unghii supranumerare la degete; ~**onim** (v. -onim), s.n., nume taxonomic cu semnificație nesigură, confuză; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., caracteristică a unei limbi în care același obiect are mai multe denumiri; ~**opie** (v. -opie), s.f., percepție multiplicată a unui obiect; *sin.* **poliopsie**; ~**opsic** (v. -opsic), adj. (despre un tip de iluzie vizuală) care se datorează unor defecte oculare, constând în perceperea multiplicată a aceluiași obiect; ~**opsie** (v. -opsie), s.f., poliopie*; ~**orexie** (v. -orexie), s.f., foame excesivă; ~**orhid** (v. -orhid), adj., s.m. (individ) care prezintă poliorhidie; ~**orhidie** (v. -orhidie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin existența de testicule supranumerare; ~**otie** (v. -otie), s.f., anomalie congenitală care constă în prezența de pavilioane supranumerare la același individ; ~**p** (v. -p), s.m. 1. Celenterat fixat, care are formă de săculeț, cu un orificiu bucoanal înconjurat de tentacule la polul superior. 2. Tumoare benignă pedunculată, care se dezvoltă pe mucoasa nasului și a laringelui; ~**pag** (v. -pag), s.m., monstru monocelalian cu două coloane vertebrale complete și independente având și o mandibulă dublă; ~**patie** (v. -patie), s.f., stare a unei persoane atinse, si-

multan, de mai multe boli; ~**petal** (v. -petal), adj. (despre corolă) cu mai multe petale; ~**petalie** (v. -petalie), s.f., stare a unei corole cu petale supranumerare; ~**piren** (v. -piren), adj., cu nucleii sau sâmburi numeroși; ~**placofore** (v. placo-, v. -for), s.f. pl., clasă de moluște din subîncrângătura amfineurelor, încrângătura moluștelor; ~**plastic** (v. -plastic), adj. (despre un țesut organic) care conține mai multe plastide; ~**plectic** (v. -plectic), adj., care poate produce mai multe combinații de gene; ~**pnee** (v. -pnee), s.f., respirație cu frecvență mărită; ~**pod** (v. -pod), adj., s.m. 1. Adj. Care are mai multe picioare. 2. S.m. Făt teratologic având mai multe picioare decât normal; ~**podie** (v. -podie), s.f., malformație congenitală care constă în prezența unui număr de picioare supranumerare; ~**por** (v. -por), s.m., ciupercă cu pori, coriacee, din clasa bazidiomicetelor, care crește pe arbori; ~**pseudomelie** (v. pseudo-, v. -melie), s.f., percepția falsă a unor membre supranumerare; ~**pter** (v. -pter), adj., cu mai multe aripi; ~**ribozom** (v. ribo-, v. -zom), s.m., totalitate a ribozomilor legați de un singur filament de mesager ARN; ~**ritmie** (v. -ritmie), s.f., suprapunere de linii melodice cu structuri ritmice diferite, care evoluează simultan; ~**riz** (v. -riz), adj. (despre o plantă) cu mai multe rădăcini; ~**saprob** (v. sapro-, v. -b), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care trăiește în ape cu un conținut ridicat de substanțe organice putrescibile; ~**bi** (v. -bie), s.f. pl., forme vegetale și animale utilizate ca indicatori biologici în sistemul saprobiilor pentru determinarea zonelor de poluare intensă a apelor; ~**saprobiu** (v. sapro-, v. -biu), adj. (despre un organism) capabil să viețuiască într-un mediu cu multe impurități; *sin.* **polisaprobic**; ~**sarcă** (v. -sarcă), s.f., dezvoltare anormală a unei plante, datorită excesului de suc nutritiv; ~**schelie** (v. -schelie), s.f., monstruoasă caracterizată prin prezența mai multor picioare supranumerare; ~**semie** (v. -semie), s.f. 1. Pluralitate de semnificații conținute de un cuvânt sau de o unitate frazeologică. 2. Proprietate a operei de artă de a avea pentru contemplator mai multe sensuri, care se dezvoltă succesiv, în funcție de contextul social și istoric în care este receptată; ~**sialie** (v. -sialie), s.f., salivă excesivă; ~**silab** (v. -silab), adj., s.n. (cuvânt) format din mai multe silabe; ~**somatic** (v. -somatic), adj. (despre un organism) care este constituit din celule diploide și poliploide, prezente în același țesut sau în țesuturi și organe diferite; ~**somatie** (v. -somatie), s.f., prezența colectivă a celulelor diploide și poliploide în țesut sau la un individ; ~**sperm** (v. -sperm), adj. 1. Care prezintă polispermie. 2. (Despre un fruct) Cu semințe numeroase;

~**spermie** (v. -spermie), s.f., proces de producere a unui zigot prin fecundarea unor ovule de către mai mulți spermatozoizi; ~**spondilie** (v. -spondilie), s.f., condiția de a avea segmente vertebrale multiple; ~**spor** (v. -spor), adj., s.m. 1. Adj. Care conține mai mulți spori; *sin.* **polisporic**. 2. S.m. Celulă reproductivă care se divide în mai mult de patru spori; ~**stel** (v. -stel), adj. (despre o rădăcină) care posedă mai mulți cilindri centrali; *sin.* **polistelic**; ~**stelie** (v. -stelie), s.f., prezență a mai multor cilindri centrali în rădăcină; ~**stemon** (v. -stemon), adj. 1. (Despre un androceu) Care are stamine de două ori mai mult decât petale. 2. Cu mai multe serii de stamine; ~**stih** (v. -stih), adj. (despre un organ vegetal) dispus pe mai multe șiruri, serii sau verticile; ~**stil** (v. -stil), adj., cu mai multe stile; *sin.* **polistilic**; ~**stom** (v. -stom), adj., cu mai multe orificii sau haustorii; ~**telie** (v. -telie), s.f., prezența de mamele supranumerare; ~**tenie** (v. -tenie), s.f., multiplicare a cromatidelor în interiorul fiecărui cromozom; ~**tipic** (v. -tipic), adj. (despre o specie) care cuprinde mai multe categorii sistematice inferioare; ~**tom** (v. -tom), adj., s.n. 1. Adj. (Despre un organ vegetal) Divizat sau ramificat în mai multe părți. 2. S.n. Tip de tomograf cu trei tipuri de deplasare a tubului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f. 1. Diviziune în mai multe părți, grupe sau specii. 2. Ramificare a vârfului axei principale a tulpinii sau inflorescenței în mai mult de două ramuri secundare; ~**top** (v. -top), adj., format pe areale diferite; ~**topic** (v. -topic), adj. 1. (Despre o specie) Care s-a format în mai multe regiuni. 2. (Despre o unitate taxonomică) Care include populații asemănătoare morfologic, ce ocupă regiuni cu totul deosebite; ~**topie** (v. -topie), s.f., 1. Localizare în mai multe organe sau țesuturi a unei boli. 2. Acțiune a unei substanțe față de mai multe țesuturi organice. 3. Posibilitate a formării unor soiuri, biotipuri sau ecotipuri polifiletice cu puține caractere diferențiale, pe areale separate; ~**trih** (v. -trih), adj., cu mai mulți peri, cili sau flageli; ~**trof** (v. -trof), adj., cu capacitate de adaptare la nutriție diferențiată, pe substraturi variate; *sin.* **politrofic**; ~**trofic** (v. -trofic), adj., politrof; ~**trofie** (v. -trofie), s.f. 1. Exces în procesul de nutriție. 2. Nutriție pe mai multe plante-gazdă; ~**trop** (v. -trop), adj. (despre transformări de stare ale fluidelor) care se efectuează în așa fel încât presiunea și volumul variază, în timp ce căldura specifică rămâne constantă; *sin.* **politropic**; ~**tropic** (v. -tropic), adj. politrop; ~**urie** (v. -urie), s.f., creșterea volumului de urină eliminată într-un anumit interval de timp; ~**valent** (v. -valent), adj. (despre o substanță) care se poate valenta în compuzii săi în diferite stări de valență; ~**xen** (v. -xen), adj.

(despre un parazit) care poate trăi pe mai multe gazde; *sin.* **polixenic**; ~**xenic** (v. -xenic), adj., polixen; ~**zigoză** (v. -zigoză), s.f., conjugarea mai multor gameți; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., clasă de animale microscopice unicelulare care trăiesc în colonii și al căror corp este acoperit cu o crustă calcaroasă; ~**zom** (~**som**) (v. -zom), s.m., complex activ rezultat din sinteza proteinelor și constituit din mai mulți ribozomi uniți printr-o moleculă de ARN; ~**zomic** (v. -zomic), adj. (despre un nucleu) care are un număr suplimentar de cromozomi; ~**zomie** (~**somie**) (v. -zomie), s.f., prezență de cromozomi supranumerari; ~**zoomorf** (v. -zoomorf), adj. (despre un monstru) care prezintă mai multe forme de animal; *sin.* **polizoomorf**; ~**zoomorfic** (v. -zoomorfic), adj., polizoomorf.

POLINI „polen”. ◊ lat. *pollen*, *pollinis* „pulbere, făină” > fr. *pollini*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *polini*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă, care conține polen; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de polen; ~**vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu polen.

POLIO „cenușiu, materie cenușie”. ◊ gr. *polios* „cenușiu, gri” > fr. *polio*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *polio*-. ■ ~**encefalomalacie** (v. -encefalo-, v. -malacie), s.f. encefalopatie degenerativă caracterizată prin necrozarea cerebrocorticală a substanței cenușii și prin sindromuri de depresiune nervoasă; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze cenușii; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., strat citoplasmatic netransparent, aflat sub hialoplasmă și ectoplasmă; ~**ptil** (v. -ptil), adj., cu cili cenușii; ~**trih** (v. -trih), adj., cu peri cenușii.

POLIP-, v. **POLIPO**-. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a polipilor.

POLIPI „polip”. ◊ lat. *polypus* „polip-de-mare” > fr. *polypi*-, engl. *id.* > rom. *polipi*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține polipi; ~**form** (v. -form), adj., în formă de polip.

POLIPLO „numeros, supranumerar”. ◊ gr. *polyplos* „de mai multe ori” > fr. *polyplo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *poliplo*-. ■ ~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpini numeroase; ~**id** (v. -id), adj. 1. Cu un număr mai mare decât dublul cromozomilor din generația haploidă. 2. Care prezintă poliploidie; ~**stemonie** (v. -stemonie), s.f., prezența în floare a numeroase verticile de stamine.

POLIPO „polipi” ◊ gr. *polypous* „excreșcență morbidă, polip” > fr. *polypo*-, engl. *id.* > rom. *polipo*-. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de polipi; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical pentru ablația polipilor; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., ablație chirurgicală a polipilor.

POLITICO „politică”. ◊ gr. *politikos* „civic, politic” > fr. *politico*-, germ. *politiko*- > rom. *politico*-. ■ ~**logie** (v. -logie), s.f., politologie*.

POLITO- „politică”. ◊ gr. *polis, politis* „oraș, cetate” > fr. *politio-*, germ. *id.* > rom. *politio-*. ■ **-log** (v. -log), s.m., specialist în politologie; **-logie** (v. -logie), s.f., știință care studiază activitățile, relațiile și instituțiile politice; *sin. știință politică, politicologie*.

POLO- „globular”. ◊ gr. *polos* „pol, boltă cerească” > fr. *polo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *polo-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă globulară lipsită de citoplasmă, formată în timpul diviziunilor de maturare a oului; *sin. corpuscul polar, globul polar*.

-POM „opercul, căpăcel botanic”. ◊ gr. *poma* „capac, pleoapă” > fr. *-pome* > rom. *-pom*.

POM-, v. **POMA-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., care are opercule dințate.

POMA- „opercul”. ◊ gr. *poma* „capac, opercul” > fr. *poma-*, engl. *id.* > rom. *poma-*. ■ **-centru** (v. -centru), adj., care are opercule țepoase.

POMI- „pom, pomaceu”. ◊ lat. *pomum* „fruct, poamă” > fr. *pomi-*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pomi-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., referitor la pomicultură; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., cultivator de pomi; **-cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a agriculturii care se ocupă cu cultura pomilor fructiferi; **-fer** (v. -fer), adj., care produce fructe pomacee; **-form** (v. -form), adj., de forma merelor; **-viticol** (v. viti-, v. -col₁), adj., care se referă la pomicultură și la viticultură.

POMO- „pom fructifer”. ◊ lat. *pomum* „fruct, poamă” > fr. *pomo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *pomo-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în pomologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază cultivarea și îngrijirea pomilor fructiferi.

-POMP „care conduce, care îndrumă”. ◊ gr. *pompos* „care conduce” > fr. *-pompe* > rom. *-pomp*.

-PONIC „care cultivă, care îngrijește”. ◊ gr. *ponos* „muncă, efort” > fr. *-ponique*, engl. *-ponic*, germ. *-ponik* > rom. *-ponic*.

PONO- „efort fizic, activitate”. ◊ gr. *ponos* „muncă grea, efort” > fr. *pono-*, germ. *id.* > rom. *pono-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., aversiune morbidă față de efortul fizic; **-patie** (v. -patie), s.f., stare reactivă provocată de activitatea individuală.

PONTU- „mare, marin”. ◊ gr. *pontos* „apa mării” > fr. *ponto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ponto-*. ■ **-filii** (v. -fil₁), adj., care crește în mările adânci; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante din mările adânci.

POO- „pășune, pajște”. ◊ gr. *poa* „iarbă, pășune” > fr. *poo-*, lat. sav. *id.* > rom. *poo-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante de pășuni și pajști; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la poofite.

-POR „deschidere, ieșire, orificiu”. ◊ gr. *poros* „trecere, deschidere, pasaj” > fr. *-pore*, engl. *id.*, germ. *-por*, lat. sav. *-porus* > rom. *-por*.

POR₁₋, v. **PORO₁₋**. ■ **-andric** (v. -andric), adj., cu antere care se deschid prin pori; *sin. porandru*; **-andru** (v. -andru), adj., porandric; **-encefalie** (v. -encefalie), s.f., boală caracterizată prin existența unei cavități deschise în formă de crater la suprafața creierului; **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal aparent poros, format din celule alungite; *sin. țesut poros*; **-opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare de vedere care constă în percepția deformată a obiectelor, a poziției și a raporturilor spațiale dintre ele.

POR₂₋, v. **PORO₂₋**. ■ **-omfal** (v. -omfal), s.n., hernie ombilicală însoțită de calozitate zonală.

PORFIR-, v. **PORFIRO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini purpurii; **-andric** (v. -andric), adj., cu stamine purpurii; *sin. porfirandru*; **-andru** (v. -andru), adj., porfirandric; **-ant** (v. -ant), adj., cu flori purpurii.

PORFIRO- „purpură, purpuriu, roșcat”. ◊ gr. *porphyra* „purpură” > fr. *porphyro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *porfiro-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., mineral din rocile metamorfice, cu cristale mai mari decât celelalte minerale asociate; **-blastic** (v. -blastic), adj. (despre structura rocilor metamorfice) care conține porfiroblaste; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe purpurii; **-filii** (v. -fil₂), adj., cu frunze purpurii; **-for** (v. -for), s.m., pigment purpuriu prezent în celule; **-id** (v. -id), adj. 1. Care are aparența porfirului. 2. (Despre granit) Cu cristale mari de feldspat.

PORI- „por, orificiu, porozitate”. ◊ lat. *porus* „canal, conduct” > fr. *pori-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pori-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj. (despre capsule, antere etc.) care se deschide prin pori; **-fer** (v. -fer), adj., s.n. pl. 1. Adj. Prevăzut cu pori sau stomate. 2. S.n. pl. Încrângătură de nevertebrate pluricelulare marine, fixate de substă și cu suprafața corpului prevăzută cu orificii mici sau pori; *sin. spongieri*; **-form** (v. -form), adj., care are forma unui por; **-gen** (v. -gen₂), adj. (despre un material) care produce porozitate într-o masă de material vâcos sau fluid.

-PORIE „deplasare, călătorie”. ◊ gr. *poreia* „mers, călătorie” > fr. *-porie*, engl. *id.*, lat. sav. *-poria* > rom. *-porie*.

PORIO- „umblare, vagabondaj”. ◊ gr. *poreia* „călătorie, mers” > fr. *porio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *porio-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., impuls psihopatologic periodic care constă în necesitatea de a călători, de a vagabonda, de a-și schimba locul.

PORNO- „obscen, trivial, prostituție”. ◊ gr. *porne* „prostituată” > fr. *porno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *porno-*. ■ **-crație** (v. -crație),

s.f., predominanță a prostituției într-o societate omenească; ~**graf** (v. -graf), s.m., autor de opere pornografice; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., scriere, desen, fotografie sau gravură cu conținut obscen, licențios; ~**grafomanie** (v. grafo-, v. -manie), s.f., obsesie patologică pentru imagini pornografice; ~**lagnie** (v. -lagnie), s.f., atracție sexuală pentru prostituate.

PORO- „por, stomată, orificiu, conduct”. ◊ gr. *poros* „trecere, canal, deschidere” > fr. *poro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *poro-*. ■ ~**cefali** (v. -cefal), s.m. pl., gen de paraziți din familia porocefalidelor care, ca adulți, trăiesc în special pe șerpi; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă perforată, prezentă la porifere; ~**dendron** (v. -dendron), s.m., plantă din grupul lepidofitelor, descoperită cu resturi fosile în cărbunile brun cu luciu mat; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze prevăzute cu pori; ~**for** (v. -for), adj., care poartă pori; ~**game** (v. -gam), adj., s.f. pl. (plante) care se înmulțesc prin porogamie; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundație în cadrul căreia tubul polinic pătrunde în ovul prin micropil; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care generează pori; ~**ide** (v. -id), s.f. pl., mici puncte în formă de pori pe membrana algelor diatomee; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea dimensiunilor stomatelor; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în poroscopie; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de identificare dactiloscopică, prin examinarea orificiilor glandelor sudoripare ale liniilor papilare; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor format prin ieșirea protoplasmei printr-un por din peretele celulei conidiogene; *sin.* **porocoidie**; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a meatului uretral.

PORO₂- „îngroșare, calozitate”. ◊ gr. *poros* „concrețiune, calozitate” > fr. *poro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *poro*₂-. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n. hernie inghinovaginală însoțită de îngroșarea exagerată a pungilor testiculare.

PORO₃- „spațiu, spațial”. ◊ gr. *porro* „departe” > fr. *porro-*, germ. *id.* > rom. *poro*₃-. ■ ~**scopic** (v. -scopic), adj., referitor la o distribuție temporo-spațială, în profunzime, în câmpul optic.

PORTO- „vena portă”. ◊ lat. *porta* „deschidere, orificiu” > fr. *porto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *porto-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., metodă radiologică de evidențiere a sistemului venos port cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~**hepatografie** (v. hepato-, v. -grafie), s.f., radiografie a venei porte și a ficatului.

POSO- (**POZO-**) „doză, dozaj”. ◊ gr. *posos* „cât de mare, cât de numeros” > fr. *poso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *poso-* și *pozo-*. ■ ~**logie** (**pozologie**) (v. -logie₁), s.f., parte a terapiei care se ocupă cu studiul dozelor în care trebuie administrate medicamentele.

POSTERO- „descendent, urmaș”. ◊ lat. *posterus* „care vine apoi” > fr. *postéro-*, engl. *id.* > rom. *postero-*. ■ ~**manie** (v. -manie), s.f., dorință patologică de a avea urmași.

-POSTIE „prepuț”. ◊ gr. *posthe* „prepuț” > fr. *-posthie*, engl. *-postie*, lat. sav. *-posthia* > rom. *-postie*.

-POT „care absoarbe, absorbant”. ◊ gr. *potos* „acțiunea de a bea, băutură” > fr. *-pote*, engl. *id.* > rom. *-pot*.

-POTAM „râu, apă curgătoare”. ◊ gr. *potamos* „apă curgătoare, fluviu” > fr. *-potame*, engl. *-potamous* > rom. *-potam*.

POTAMI- „râu, apă curgătoare”. ◊ gr. *potamos* „apă curgătoare” > fr. *potami-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *potami-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre un organism) care crește în râuri.

-POTAMIC „de râu, de apă curgătoare”. ◊ gr. *potamos* „apă curgătoare, râu” > fr. *-potamique*, engl. *-potamic*, lat. sav. *-potamicus* > rom. *-potamic*.

POTAMO- „râu, fluviu, apă curgătoare”. ◊ gr. *potamos* „râu, fluviu, apă curgătoare” > fr. *potamo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *potamo-*. ■ ~**biu** (v. -biu), adj., s.m. pl. (pești) care migrează în medii dulcicole; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul ființelor care populează râurile și fluviile; ~**drom** (v. -drom), adj. (despre pești) care migrează dintr-un râu într-altul; ~**fii** (v. -fil₁) adj., care crește în ape curgătoare; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care populează apele curgătoare; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de cursurile de apă; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care generează ape curgătoare; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a apelor curgătoare; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în potamologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul apelor curgătoare; ~**toți** (v. -toc), adj., s.m. pl. (pești) care migrează din mare în fluviu și râuri, pentru a se reproduce.

POTENȚIO- „potențial electric” ◊ lat. *potentia* „putere, tărie” > fr. *potentio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *potențio-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., ansamblu de metode folosite pentru măsurarea diferențelor de potențial; ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Montaj utilizat pentru divizarea tensiunii electrice. 2. Aparat pentru măsurarea potențialelor electrice prin metoda compensației. 3. Instrument pentru măsurarea concentrației ionilor de hidrogen.

POTETO- „absorbție”. ◊ gr. *potes*, *potetos* „acțiunea de a bea” > fr. *potéto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *poteto-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea cantității de apă absorbită de plante.

POTO- „lichid, băutură”. ◊ gr. *potos* „băutură, acțiunea de a bea” > fr. *poto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *poto-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., tratat asupra băuturilor; **-manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic de a consuma exagerat lichide sau băuturi alcoolice; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea cantității de apă absorbită de plante.

POZO-, v. **POSO-**.

-PRAGIE „funcție nutritivă, nutriție”. ◊ gr. *prage* „acțiune, act” > fr. *-pragie*, germ. *id.*, engl. *-pragia*, lat. sav. *id.* > rom. *-pragie*.

PRATI- „pajiște”. ◊ lat. *pratium* „pajiște” > fr. *prati-*, lat. sav. *id.* > rom. *prati-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un organism) care crește sau care trăiește pe pajiște.

PRATO- „pajiște”. ◊ lat. *pratium* „pajiște” > it. *prato* > rom. *prato-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază pajiștile.

-PRAXIE „acțiune, deprindere”. ◊ gr. *praxis* „acțiune, practică, execuție” > fr. *-praxie*, germ. *id.*, engl. *-praxia* > rom. *-praxie*.

PRAXIO- „acțiune umană”. ◊ gr. *praxis* „acțiune, îndeplinire” > fr. *praxio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *praxio-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază structura generală a acțiunilor umane și condițiile eficacității lor.

PREBIO-, v. **PREZBIO-**.

PRESI- „comprimat, strâns”. ◊ lat. *pressus* „presat, comprimat” > fr. *pressi-* > rom. *presi-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze comprimate lateral; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul comprimat.

PRESO- „presiune, comprimare”. ◊ lat. *presso*, are „a strânge, a apăsa” > fr. *presso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *preso-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea presiunii; **-stat** (v. -stat), s.n., aparat automat care servește la menținerea constantă a presiunii unui fluid.

PREZBI-, v. **PREZBIO-**. ■ **-acuzie** (v. -acuzie), s.f., senescență auriculară; **-estezie** (v. -estezie), s.f., scădere a sensibilității cutanate, prezentă la senilii; **-opie** (v. -opie), s.f., scădere fiziologică a acomodății la limita incompatibilă a vederii normale pentru aproape.

PREZBIO- (**PRESBIO-**) „senil, bătrân, senescent”. ◊ gr. *presbys* „om în vârstă, bătrân” > fr. *presbyo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *prezbio-* și *presbio-*. ■ **-frenie** (**presbiofrenie**) (v. -frenie), s.f., stare psihotică senilă, caracterizată prin tulburări grave de memorie, stări euforice și gesturi mimice concordante cu conținutul ideativ.

PRI-, v. **PRIO-**. ■ **-odont** (v. -odont), adj. (despre un mamifer) cu dinți dantelați.

PRIMATO- „primat, mamifere superioare”. ◊ lat. *primas*, *primatis* „dintre cei dintâi, de prim

rang” > fr. *primato-*, engl. *id.* > rom. *primato-*. ■ **-log** (v. -log), s.m., specialist în primatologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul științific al primatelor.

PRIMI- „întâi, inițial”. ◊ lat. *primus* „întâi, primul” > fr. *primi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *primi-*. ■ **-gen** (v. -gen₂), adj. (despre epidermă, utricul etc.) care apare într-o formă inițială, încă nediferențiată; **-gestă** (v. -gestă), adj., s.f. (femeie) care este gravidă pentru prima oară; **-pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care se află la prima naștere.

PRIO- „ferăstrău, serat, dantelat”. ◊ gr. *prion* „ferăstrău” > fr. *prio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *prio-*. ■ **-cer** (v. -cer₁), adj. (despre o insectă) cu antene dantelate.

PRION-, v. **PRIONO-**. ■ **-ant** (v. -ant), adj. (despre o plantă) cu flori dantelate; **-odont** (v. -odont), adj. (despre un mamifer) care are dinții cu marginile zimțate.

PRIONO- „dintat, dantelat, serat”. ◊ gr. *prion*, *prionos* „ferăstrău” > fr. *priono-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *priono-*. ■ **-derm** (v. -derm), adj. (despre un animal) cu pielea zbârcită; **-fii** (v. -fii₂), adj., cu frunze dintate; **-petal** (v. -petal), adj., cu petale serate.

PRISMATI- „prismă”. ◊ lat. *prisma*, *prismatis* „prismă” > fr. *prismati-*, lat. sav. *id.* > rom. *prismati-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de prismă.

PRISMATO- „prismă, prismatic”. ◊ gr. *prisma*, *prismatos* „prismă” > fr. *prismato-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *prismato-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe prismatice; *sin.* prismatocarpic; **-carpic** (v. -carpic), adj., prismatocarp*; **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. (Despre un mineral) Care derivă dintr-o prismă. 2. S.n. Poliedru cu două fețe poligoane oarecare, paralele, iar celelalte fețe fiind triunghiulare, trapeze sau paralelograme.

PROBOSCIDI- „trompă, proboscidă”. ◊ lat. *proboscis*, *proboscidis* „trompa elefantului” > fr. *proboscidi-*, engl. *id.* > rom. *proboscidi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de trompă.

-PROCT „anus, regiune anală”. ◊ gr. *proktos* „anus” > fr. *-procte*, engl. *-proct* > rom. *-proct*.

PROCT-, v. **PROCTO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea anală; *sin.* **proctodinie**; **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație anală sau rectală; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a unei porțiuni din peretele rectal; **-odinie** (v. -odinie), s.f., proctalgie*.

-PROCTIE „anus, regiune anală”. ◊ gr. *proktos* „anus, șezut” > fr. *-proctie*, germ. *-proktie*, engl. *-proctia*, lat. sav. *id.* > rom. *-proctie*.

PROCTO- „rect, anus, rectal, anal”. ◊ gr. *proktos* „anus” > fr. *procto-*, engl. *id.*, germ.

prokto-, lat. sav. *procto-* > rom. *procto-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., relaxare exagerată a mușchilor anali și rectali; *sin.* **proctoptoză**; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în proctologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază afecțiunile anusului și ale rectului; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a rectului de osul sacru sau de ligamentul sacrosacriatic; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a orificiului anal; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., proctocel*; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a rectului; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie rectală; ~**ree** (v. -ree), s.f., scurgere mucilaginoasă din anus; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în proctoscopie; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examen al anusului și al rectului, cu ajutorul proctoscopului; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., mișcare spasmodică a rectului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare operatorie a anusului.

PROFESIO- „ocupație, profesie”. ◇ lat. *professio* „meserie, ocupație” > germ. *professio* > rom. *professio*. ■ ~**gramă** (v. -gramă), s.f., distribuție grafică pe o scală gradată a nivelelor diverselor cerințe ale unei activități profesionale specifice; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul profesiilor în vederea selecției și orientării profesionale.

PROIO- „precoce, prematur”. ◇ gr. *prolos* „devreme, timpuriu” > engl. *proio-* > rom. *proio-*. ■ ~**sporie** (v. -sporie), s.f., dezvoltare prematură a sporilor.

PROLI- „lăstar, lujer”. ◇ lat. *proles* „rod, copil” > fr. *proli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *proli-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă sau care emite lăstare; ~**form** (v. -form), adj., în formă de lăstar.

PRONI- „aplecat înainte, înclinat”. ◇ lat. *pronus* „înclinat înainte” > fr. *proni-*, lat. sav. *id.* > rom. *proni-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori înclinate înainte.

PROSO-, v. **PROZO-**. ■ ~**branh** (v. -branh), adj., cu branhiile situate înaintea inimii; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., țesut patologic produs de paraziți; ~**plastic** (v. -plastic), adj., cu celule anormale, datorită hiperplaziei; ~**plectenchim** (v. plect/o-, v. -enchim), s.n., tip de plectenchim asemănător prosenchimului vegetal, format din hife miceliene lax împletite; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie facială.

-**PROSOP** (-**PROZOP**) „față, facial”. ◇ gr. *prosopon* „obraz, față” > fr. *-prosope*, engl. *id.*, lat. sav. *-prosopus* > rom. *-prosop* și *-prozop*.

PROSOP-, v. **PROSOPO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., nevralgie facială; *sin.* **prosopodinie**; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., prosopalgie*.

-**PROSOPIE** „față, aspect facial”. ◇ gr. *prosopon* „obraz, persoană” > fr. *-prosopie*, germ. *id.*, it. *-prosopia*, lat. sav. *id.* > rom. *-prosopie*.

PROSOPO- (**PROZOPO-**) „față, figură umană, facial”. ◇ gr. *prosopon* „față, obraz, persoană” > fr. *prosopo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *prosopo-* și *prozopo-*. ■ ~**dismorfie** (v. dis-, v. -morfie), s.f., hemiatrofie a feței; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., figură de compoziție care constă în descrierea trăsăturilor exterioare, a ținutei unei persoane sau a unui animal; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., tipologie fondată pe studiul expresiei faciale și al mimicii spontane; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară diferențele diametrelor feței și craniului; ~**morf** (v. -morf), adj. (despre un obiect de artă) în formă de figură umană stilizată; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie cu localizare facială; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., studiul aspectului feței și al modificărilor pe care i le imprimă bolile; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., crampă musculară a feței; ~**toracopag** (v. toraco-, v. -pag), s.m., monstru bigemelar, în care feții sunt uniți lateral prin torace și gât și, în unele cazuri, prin maxilare.

PROSTAT-, v. **PROSTATO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a prostatei.

PROSTATO- „prostată, prostatic”. ◇ gr. *prostates* „așezat înaintea” > fr. *prostat-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *prostat-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare a prostatei; ~**lit** (v. -lit₁), s.n., calcul prostatic; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie a prostatei; ~**ree** (v. -ree), s.f., scurgere pe uretră a lichidului prostatic; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a prostatei; ~**veziculectomie** (v. vezicul/o-, v. -ectomie), s.f., ablație a prostatei și a veziculelor seminale.

PROT-, v. **PROTO-**. ■ ~**andric** (v. -andric), adj., cu anterele maturizate înaintea maturității pistilelor; ~**andrie** (v. -andrie), s.f., dezvoltare a organelor reproducătoare masculine înaintea celor femele, la organisme hermafrodite; ~**andru** (v. -andru), adj. (despre un organism vegetal) la care organele sexuale masculine se maturizează înaintea celor feminine; ~**ascomicete** (v. asco-, v. -micete), s.f. pl., ciuperci levuriforme, imperfect patogene, care produc miceli foarte mici; ~**enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal fundamental; ~**ergie** (v. -ergie), s.f., principiu al filobiologiei referitor la motivarea primară în organism; ~**onte** (v. -ont), s.n. pl., organisme ultramicroscopice, altele decât bacteriile.

PROTALO- „protal”. ◇ gr. *prothalles* „care crește repede” > fr. *prothallo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *protalo-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., asemănător cu protalul.

PROTEO- „proteină, proteidă, proteic”. ◇ gr. *proteios* „primul, cel dintâi” > fr. *protéo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *proteo-*. ■ ~**cefali** (v. -cefal), s.m. pl., viermi paraziți

din intestinul peștilor dulcicoli, cu scolexul rotund și prevăzut cu patru ventuze simple, dispuse în cruce; ~**chemotropism** (v. chemo-, v. -tropism), s.n., chemotropism produs de proteaze; ~**clastic** (v. -clastic), adj. (despre o enzimă) cu acțiune de descompunere a proteinelor; ~**hidroliză** (v. hidro₁-, v. -liză), s.f., proces de hidrolizare a proteidelor; ~**litic** (v. -litic₂), adj., care prezintă proteoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., descompunere a proteinelor sub acțiunea enzimelor; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., proces de fixare a proteinelor în corp; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., plastide care generează substanțe proteice; ~**zomi** (v. -zom), s.m. pl., picături granulare prezente în celule, produse de alcaloizi.

PROTER-, v. **PROTERO-**. ■ ~**andric** (v. -andric), adj., care prezintă proterandrie; *sin.* **proterandru**; ~**andrie** (v. -andrie), s.f., proces de maturizare a staminelor înaintea stigmatelor, în cadrul aceleiași flori; ~**andru** (v. -andru), adj., protandric*; ~**ante** (v. -ant), adj., s.f. pl. (plante) care înfloresc înainte de înfrunzire.

PROTERO- „anterior, timpuriu, mai înainte, prematur”. ◊ gr. *proteros* „mai întâi, anterior, primul” > fr. *protéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *protero-*. ■ ~**andre** (v. -andru), s.f. pl., flori hermafrodite dicogame, la care gineceul se maturizează înaintea staminelor; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la proterogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Prefigurare în cursul filogeniei a formelor adulte sau de mai târziu în locul formelor tinere sau mai timpurii. 2. Prezența caracterelor speciale din linia filogenetică mai întâi în stadiile ontogenetice timpurii, iar apoi, în schimbările filogenetice de formă; ~**gin** (v. -gin), adj. (despre o floare) cu pistile mature înainte de maturizarea anterelor; *sin.* **proteroginic**; ~**ginic** (v. -ginic), adj., proterogin*; ~**ginie** (v. -ginie), s.f., dezvoltare a organelor reproducătoare femele înaintea celor masculine, la organisme hermafrodite; ~**glif** (v. -glif), adj. (despre un șarpe veninos) care are dinții în partea anterioară a gurii; ~**petalie** (v. -petalie), s.f., obdiplostemonie inversă la care verticilul staminal epipetal este cel intern, iar cel extern este epipetal; ~**tip** (v. -tip), s.n., tip primar sau original al unui taxon; ~**zauri** (v. -zaur), s.m. pl., reptile ovipare permieni; ~**zoic** (v. -zoic), adj., s.n. 1. Eră geologică anterioară paleozoicului, în care au apărut bacteriile, algele și nevertebratele primitive; *sin.* **algonkian**. 2. Adj. Care aparține acestei ere geologice.

PROTISTO- „protiste, protozoare”. ◊ gr. *protistos* „cel dintâi” > fr. *protisto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *protisto-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul formelor primitive ale vieții; *sin.* **studiul protistelor**.

PROTO- „cel dintâi, anterior, primul, preistoric, primitiv, rudimentar”. ◊ gr. *protos* „cel dintâi, primul” > fr. *proto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *proto-*. ■ ~**ascomicete** (v. asco-, v. -micete), s.f. pl., subclasă de ciuperci din clasa ascomicetelor, încregătura talofitelor; ~**biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază formele de viață mai mici decât bacteriile; ~**bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme unicelulare sau coloniale, care reprezintă formele cele mai primitive ale vieții; *sin.* **protiste**; ~**blast** (v. -blast), s.n. 1. Celulă lipsită de membrană. 2. Celulă primordială a embrionului; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la protoblast; ~**cariocineză** (v. cario₁-, v. -cineză), s.f., formă intermediară de cariocineză între amitoză și mitoză; ~**cerc** (v. -cerc), adj. (despre o înotătoare caudală) care este divizat în două părți; ~**clamidospo** (v. clamido-, v. -spo), s.m., structură terminală și umflată, formată pe un filament, din care generează clamidospori; ~**clon** (v. -clon), s.n., clon derivat dintr-un protoplast; ~**clorofilă** (v. cloro-, v. -fil₂), s.f., pigment care conține carotină și xantofilă, prezent în frunzele îngălbenite; ~**colenchim** (v. col/O₂-, v. -enchim), s.n., primele elemente ale colenchimului; ~**corm** (v. -corm), s.n. 1. Partea tuberiformă a embrionului care, prin diferențiere, dă naștere radiclei, tulpiniței și primelor frunze. 2. Axă hipocotilă; ~**crat** (v. -crat), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care și-a putut recuceri arealul pierdut în perioadele glaciare, odată cu ameliorarea climatului; ~**chromozomi** (v. chromo-, v. -zom), s.m. pl., granulații cromatofile formate în mitoză la bazidiomicete, care, la sfârșitul profazei, se reunesc în doi cromozomi; ~**dermă** (v. -dermă), s.f., strat celular extern al meristemului primar din regiunea apicală a organelor radiculare; ~**filă** (v. -fil₂), s.f. 1. Frunzuliță sau rezervă nutritivă care se găsește în embrionul unei plante fanerogame; *sin.* cotiledon. 2. Formă juvenilă a frunzei. 3. Frunza protocormului; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., organisme vegetale primitive unicelulare, care stau la baza evoluției regnului vegetal; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la protofite; ~**fitologie** (v. fito-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază plantele fosile; *sin.* **paleobotanică**; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., fenomen de combinare a gameților fără fuziune nucleară; ~**gen** (v. -gen₁), adj., protogenetic*; ~**genetic** (v. -genetic), adj., protogenetic*; ~**geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Reproducere prin înmugurire. 2. Stadiul primordial al embrionului; ~**genic** (v. -genic), adj. (despre o structură vegetală) care există încă din primele stadii de diferențiere; *sin.* **protogen**, **protogenetic**; ~**gin** (v. -gin), adj., cu pistile mature înaintea maturizării anterelor; *sin.* **proteroginic**; ~**ginic** (v. -ginic), adj., protogin*; ~**ginie**

(v. -ginie), s.f. 1. Condiție în care un hermafrodit funcțional produce inițial ovule și apoi spermatozoizi, care se comportă mai întâi ca femelă și apoi ca mascul. 2. Condiție în care carpelele se dezvoltă înaintea anterelor; ~**glie** (v. -glie), s.f., nevralgie a substanței cenușii, având corpul lipsit de gliofibrile și de prelungiri spinoase; ~**hemicriptofite** (v. hemi-, v. cripto-, v. -fit), s.f. pl., plante cu tulpinile acoperite la bază cu scuame, având frunze dezvoltate numai de la mijlocul tulpinii în sus; ~**leucocit** (v. leuco-, v. -cit), s.n., celulă limfoidă mică, prezentă în măduva osoasă roșie și în splină; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la protoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., descompunere a clorofilei cu disocierea bioxidului de carbon sub influența luminii; ~**log** (v. -log), s.n., totalitatea datelor asociate cu un taxon nou, la prima lui publicare; ~**metrocit** (v. metro₃-, v. -cit), s.n., celula-mamă a serilor leucocitară și eritrocitară; ~**morfic** (v. -morfic), adj. (despre un organ) care apare într-o formă inițială, încă nediferențiată; *sin.* **primordial**; ~**nemă** (v. -nemă), s.f., organ filamentos prezent la briofite, licheni și alge, din care ia naștere corpul vegetativ al plantei; ~**paleolitic** (v. paleo-, v. -litic₁), s.n., prima perioadă a epocii pietrei cioplite; ~**patie** (v. -patie), s.f., maladie primitivă, esențială; ~**plasmatologie** (v. plasmato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul protoplasmei; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., substanță albuminoasă fundamentală vâscoasă, care constituie baza oricărei celule vii; ~**plasmic** (v. -plasmic), adj., referitor la protoplasmă; ~**plast** (v. -plast), s.n. 1. Celula vegetală cu toți constituenții ei. 2. Celulă procariotă sau eucariotă a cărei membrană a fost îndepărtată. 3. Organism unicelular. 4. Totalitatea corpurilor plasmatice ale celulei, cu incluziunile sale, cu excepția membranei celulare. 5. Forma primordială a celulei sau a protoplasmei celulare; ~**plastic** (v. -plastic), adj., referitor la protoplaste; ~**sclerenchim** (v. sclero-, v. -enchim), s.n., colenchim asemănător cu fibrele liberiene; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor din prima generație, dând naștere promiceliului; ~**sporofit** (v. sporo-, v. -fit), s.n., carposporofit al algelor roșii, rezultat din germinarea zigotului; ~**stei** (v. -stei), s.n., cilindru central primitiv, prezent la unele psilofite din paleozoici; ~**strofe** (v. -strof), s.f. pl., spiralele secundare, în filotaxie; ~**tal** (v. -tal), s.n., tal primitiv al lichenilor cu crustă; ~**talofite** (v. talo-, v. -fit), s.f. pl., diviziune a regnului vegetal, cuprinzând organisme microscopice, unicelulare; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., prima formație scheletică a embrionului de coral; ~**timie** (v. -timie), s.f., pulsione psihologică principală și conducerea pulsionilor subordonate (deuterotimii); ~**tip** (v. -tip), s.n.

1. Tipul ancestral presupus al taxonului. 2. Tipul original al taxonului; ~**trof** (v. -trof), adj. (despre microbi) care trăiește în substraturi nutritive primitive, lipsite de compuși organici; ~**trofic** (v. -trofic), adj. 1. (Despre un microorganism) Care nu poate descompune proteinele. 2. Care își asigură singur hrana necesară; ~**trofie** (v. -trofie), s.f., nutriție luată fără schimbare din natură, neavizată la compuși organici; *sin.* **prototrofism**; ~**trofism** (v. -trofism), s.n., prototrofie*; ~**tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă prototropie; ~**tropie** (v. -tropie), s.f., izomerizare prin migrarea unui atom de hidrogen; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., încrângătură de animale microscopice unicelulare, cu o structură anatomică foarte simplă, care trăiesc în grupuri numeroase; ~**zomi** (v. -zom), s.m. pl., structuri prebiontice care, în asociere cu polinucleotidele, formează, din aminoacizi liberi, scurte secvențe de peptide; ~**zoofil** (v. zoo-, v. -fil₁), adj. (despre o floare) fertilizat prin protozoare; ~**zoolog** (v. zoo-, v. -log), s.m., specialist în protozoologie; ~**zoologie** (v. zoo-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul morfologic și biologic al organismelor unicelulare; ~**zoonoză** (v. zoo-, v. -noză), s.f., parazitoză determinată de protozoare, comune omului și animalelor.

PROZ-, v. **PROZO-**. ■ ~**encefal** (v. -encefal), s.n., vezicula anterioară a creierului embrionar; ~**enchim** (v. -enchim), s.n., țesut fals, rezultat din împletirea hifelor miceliene; ~**odie** (v. -odie₂), s.f., parte a poeticii care studiază versificația sub raportul structurii versurilor; ~**odonție** (v. -odonție), s.f., poziție oblică și anterioară a dinților; ~**osmotaxie (prososmotaxie)** (v. osmo₂-, v. -taxie), s.f., mișcarea unui organ sau organism sub influența unui lichid; ~**termotaxie (prostermotaxie)** (v. termo-, v. -taxie), s.f., termotactism pozitiv.

PROZO- (**PROSO-**) „situat înainte, anterior”. ◇ gr. *proso* „în față, dinainte” > fr. *proso*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *prozo-* și *proso-*. ■ ~**cel** (v. -cel₁), s.n., cavitate a prozencefalului; ~**plazie (prosoplazie)** (v. -plazie), s.f., metaplazie care duce la o dezvoltare mai înaltă a celulelor. -**PROZOP**, v. -**PROSOP**.

PROZOPO-, v. **PROSOPO-**. ■ ~**pee** (v. -pee), s.f., figură retorică prin care autorul pune să vorbească o persoană absentă, defunctă sau un personaj alegoric; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie localizată la față; ~**spasm** (v. -spasm), s.n., crampă musculară a feței; tic convulsiv.

PRUINI- „praf ceros, pruină”. ◇ lat. *pruina* „brumă, chiciură” > fr. *pruini*-, lat. sav. *id.* > rom. *pruini*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre frunze, ciuperci, fructe) acoperit cu un praf ceros albastru-verzui.

PRUNI- „prună, brumăriu”. ◊ lat. *prunum* „prună” > fr. *pruni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pruni-*. ■ **~color** (v. -color), adj., de culoare brumărie a prunelor; **~fer** (v. -fer), adj., care produce prune; **~form** (v. -form), adj., în formă de prună.

PSAMATO- „nisip, loc nisipos”. ◊ gr. *psamatos* „loc cu nisip, litoral” > fr. *psamato-*, lat. sav. *id.* > rom. *psamato-*. ■ **~fil** (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește pe soluri nisipoase; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante de litoral.

PSAMO- „nisip, nisipos”. ◊ gr. *psammos* „nisip” > fr. *psammo-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *psamo-*. ■ **~bionte** (v. -biont), s.n., organisme care trăiesc în nisip; **~biu** (v. -biu), adj., s.n. (organism) care locuiește în nisip; **~fag** (v. -fag), adj. (despre un organism) care se hrănește cu nisip; **~fii** (v. -fil₁), adj. 1. (Despre o plantă) Care crește pe nisip. 2. (Despre pește) Care depune ouăle pe un substrat nisipos. 3. (Despre un organism) Care trăiește în nisip; **~filie** (v. -filie₁), s.f., stare a plantelor psamofite; *sin.* **amofilie**; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în locuri nisipoase; **~fitic** (v. -fitic), adj., relativ la psamofite; **~fitie** (v. -fitie), s.f., formațiune vegetală având ca substrat determinant terenuri nisipoase; **~gen** (v. -gen₁), adj. (despre o rocă) care produce nisip prin descompunere; **~grafie** (v. -grafie), s.f., studiul fizico-chimic al nisipurilor; **~terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical extern cu ajutorul băilor sau al săculețelor cu nisip încălzit.

-PSAMON „loc cu nisip, substrat nisipos”. ◊ gr. *psammos* „nisip” > fr. *-psammône* > rom. *-psamon*.

PSEFO- „alegere, elecțiune”. ◊ gr. *psephos* „pietricică, vot” > engl. *psepho-* > rom. *psefo-*. ■ **~logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază atitudinea politică și comportamentul grupurilor de alegători, pentru a detecta factorii care-i influențează în deciziile luate; *sin.* **sociologie electorală**.

PSEUD-, v. **PSEUDO-**. ■ **~antie** (v. -antie), s.f., concepție filogenetică după care florile de angiosperme au apărut ca urmare a simplificării inflorescenței unor gimnosperme superioare; **~antiu** (v. -antiu), s.n., inflorescență cu numeroase flori strâns adunate, dând aparența unei singure flori simple; **~artroză** (v. -artroză), s.f., articulație anormală care se formează la nivelul unei fracturi neconsolidate; *sin.* **pseudoartroză**; **~encefal** (v. -encefal), s.m., monstru al cărui encefal este înlocuit de o tumoră vasculară, craniul și canalul vertebral fiind larg deschise; **~estezie** (v. -estezie), s.f., senzație falsă, consecutivă unei impresii normale; *sin.* **pseudoestezie**; **~onim** (v. -onim), s.n., nume fictiv pe care îl adoptă scriitorii,

artiștii etc., pentru a-și ascunde identitatea; **~osmie** (v. -osmie), s.f., falsă senzație de miros.

PSEUDO- „fals, aparent, înșelător, confuz, neadevărat, pretins”. ◊ gr. *pseudos* „fals, neadevărat” > fr. *pseudo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pseudo-*. ■ **~acuzie** (v. -acuzie), s.f., inversare a originii aparente a unui sunet sau a unui zgomot, situat lateral; **~adenolimfocel** (v. adeno-, v. limfo-, v. -cel₂), s.n., complicație limfatică apărută în oncercoză, în care o grupă de ganglioni limfatici inghinali hipertrofiați atâră greu și trag pielea în jos; *sin.* **ganglioni atârnați**; **~artroză** (v. -artroză), s.f., pseudartroză*; **~autoecic** (v. auto/o-, v. -oecic), adj. (despre un lichen) care este dioic, dar ocazional este autoic; **~autosindeză** (v. auto-, v. -sindeză), s.f., împerechere ulterioară a cromozomilor fără o conjugare prealabilă, în diviziunea redukțională; **~auxospor** (v. auxo-, v. -spor), s.m., masă plasmoidică având un nucleu uriaș, fiind înconjurată cu un perizoniu, prezentă la unele diatomee; **~blepsie** (v. -blepsie), s.f., iluzie vizuală; **~carp** (v. -carp), s.n., fruct fals, la formarea căruia participă, în afară de ovar, și alte părți florale; **~carpic** (v. -carpic), adj., care prezintă pseudocarpie; **~carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului în urma unei polenizări de excitație, fără a se forma semințe; **~cefal** (v. -cefal), s.m., monstru care prezintă craniul ascuns într-o masă carnoasă cefalotoracică; **~cefalodiu** (v. cefal/o-, v. -odiu), s.n., gonidiu anormal, format pe prototatul hifei aflate în curs de germinare; **~cel** (v. -cel₁), s.n., cavitate generală falsă, prezentă la nematode; **~cist (pseudochist)** (v. -cist), s.n., formație protoplasmatică verde, fără membrană celulară delimitată; **~cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., cleistogamie care are loc numai sub influența unor condiții externe, prin autofertilizarea florilor rămase închise; **~cleistogenie** (v. cleisto-, v. -genie₁), s.f., producere de flori normale care nu se deschid, și la care polenizarea are loc în interiorul periantului închis; **~coxalgie** (v. cox/o- v. -algie), s.f., inflamație juvenilă deformată a oaselor și articulațiilor coxofemorale; **~criptorhidie** (v. cripto/o-, v. -orhidie), s.f., absență inconstantă a testiculului din scrot; *sin.* **instabilitate testiculară**; **~cromozomi** (v. cromo-, v. -zom), s.m. pl., filamente de cromatină amestecate, prezente în faza de trecere în stadiul de spirem, apoi în cel de segmentare a cromozomilor; **~dextrocardie** (v. dextro-, v. -cardie), s.f., deplasare și nu transpoziție a inimii spre hemitoracele drept; **~dicotomic** (v. dico-, v. -tomic), adj. (despre un organ vegetal) care prezintă pseudodicotomie; **~dicotomie (pseudodicotomie)** (v. dico-, v. -tomie), s.f., dicotomie vegetală falsă;

~**diploid** (v. diplo-, v. -id), adj. (despre o celulă sau organism) cu un număr diploid de cromozomi, dar cu anomalii structurale importante; ~**distrofic** (v. dis-, v. -trofic), adj., care prezintă pseudodistrofie; ~**distrofie** (v. dis-, v. -trofie), s.f., pătrundere a insectelor vizitatoare eutrope în floare prin roaderea pereților acestora, colectând nectarul, fără a efectua însă polenizarea; ~**encefal** (v. -encefal), s.m., monstru care prezintă pseudoencefalie; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin absența encefalului, care este înlocuit cu o tumoare vasculară; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., pseudestezie*; ~**feloid** (v. felo-, v. -id), s.n., țesut suberiform, deosebit de peridermul tipic prin repartiția neregulată a celulelor inițiale; ~**filă** (v. -filă), s.f., apendice foliar efemer, care cade la dezvoltarea frunzelor normale; ~**filopod** (v. filo-, v. -pod), adj., cu frunzele inferioare alipite la bază; ~**fiză** (v. -fiză), s.f., himeniu oprit în dezvoltare, care, în loc de bazidie, formează niște umflături bulbiforme; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., fixarea tranzitorie a anxietății flotante prin mecanisme asociative; ~**fon** (v. -fon), s.n., aparat pentru studiul relației dintre impresiile vizuale și cele auditive, în vederea localizării auditive a surselor sonore; ~**fotometric** (v. foto-, v. -metric), adj. (despre un organ vegetal) cu toate că are o poziție favorabilă față de direcția luminii, totuși orientarea organului nu este influențată de lumină; ~**gametange** (v. gamet/o-, v. -ange), s.m., umflătură care produce gametofori, fiind specifică ascomicetelor; ~**gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Dezvoltare a embrionului din ovulul nefecundat, ca urmare a excitației produse de polenizarea stigmatului. 2. Fuzionarea a doi nuclei vegetativi; ~**geocarpie** (v. geo-, v. -carpie), s.f., tip de geocarpie la care fructele ajung în pământ prin scuturarea pedunculului sau a inflorescenței; ~**globulie** (v. -globulie), s.f., poliglobulie relativă; ~**hemofilie** (v. hemo-, v. -filie), s.f., sindrom hemoragic, altul decât hemofilia clasică; ~**hercogamie** (v. herco-, v. -gamie), s.f., fecundare întâmplătoare a stigmatului cu polen propriu, în cazul florilor cosmogame; ~**heterocarpic** (v. hetero-, v. -carpic), adj., referitor la pseudoheterocarpie; ~**heterocarpie** (v. hetero-, v. -carpie), s.f., formare de fructe supraterestre variate, la indivizii diferiți, aparținând aceleiași specii; ~**izocromozom** (v. izo-, v. -zom), s.m., cromozom rezultat în urma unei translocății între doi omologi și care are astfel cele două extremități omologe; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., limbaj personal al unor bolnavi, neinteligibil, format din silabe și cuvinte fără sens; ~**logie** (v. -logie), s.f., tendință patologică spre deturmarea adevărului; *sin. pseudomanie; minciună fantastică*; ~**manie** (v. -manie), s.f., pseu-

dologie*; ~**meioză** (v. -meioză), s.f., reducere aparentă a numărului cromozomilor somatici la jumătate, asociată cu împerecherea cromozomilor meiotici; ~**melie** (v. -melie), s.f. 1. Percepere a unor extremități sau regiuni anatomice în plus. 2. Percepere falsă a existenței unui membru sau segment amputat al corpului; ~**micoriză** (v. mico-, v. -riză), s.f., micoriză falsă, în care ciuperca este un parazit; ~**mixie** (v. -mixie), s.f., înmulțire prin copularea a două celule vegetative; ~**mnezie** (v. -mnezie), s.f., falsă recunoaștere a unor persoane sau a unor situații pe care subiectul le întâlnește, real, pentru prima dată; ~**monocarp** (v. mono-, v. -carp), adj., care prezintă pseudomonocarpie; *sin. pseudomonocarpic; ~monocarpic* (v. mono-, v. -carpic), adj., pseudomonocarpic; ~**monocarpie** (v. mono-, v. -carpie), s.f., prezentă a conurilor mature adâncite în trunchi la baza frunzelor, din care semințele se eliberează numai după moartea copacului; ~**monomer** (v. mono-, v. -mer), adj. (despre un organ vegetal) care este aparent format doar dintr-o singură piesă botanică; ~**morf** (v. -morf), adj., care a luat o formă cristalină, proprie altui mineral; *sin. pseudomorfic; ~morfic* (v. -morfic), adj., pseudomorfic; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., proces de transformare fizică sau chimică a unui mineral, cu păstrarea formei cristalografice inițiale; ~**nemateciu** (v. nema-, v. -teciu), s.n., excrescență filamentoasă, prezentă la alge; ~**nevroptere** (v. nevo-, v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte cu patru aripi membranoase reticulate ortoptere, cu metamorfoza completă, cuprinzând libelulele, termitelile etc.; ~**oolit** (v. oo-, v. -lit), s.n., formațiune minerală asemănătoare cu oolitul, care nu prezintă însă stratificația concentrică regulată caracteristică acestuia; ~**oolitic** (v. oo-, v. -litic), adj., referitor la pseudoolite; ~**osteomalacie** (v. osteo-, v. -malacie), s.f., diformitate rahitică manifestată prin micșorarea dimensiunilor și rapoartelor oaselor bazinului; ~**petalie** (v. -petalie), s. f., substituție a unor petale din floare prin stamine; ~**plasmodium** (v. plasm/o-, v. -odiu), s.n., plasmodium fals, format din organisme unicelulare agregate, menținându-și individualitatea lor, nefuzionând corpurile lor amiboideale și nici nucleii; ~**plast** (v. -plast), s.n. partea elementară a cromatoforului (reticulat); ~**plegie** (v. -plegie), s.f., pseudoparalizie; ~**pod** (v. -pod), s.n., prelungire protoplasmatică mobilă și contractilă, prezentă la amibe și leucocite, cu ajutorul căreia se pot mișca sau pot apuca hrana; *sin. pseudopodiu* (1); ~**podiu** (v. -podiu), s.n. 1. Pseudopod*. 2. Prolungire setiformă a gametofitului lipsit de frunze, purtător al sporogonului; ~**poliembrionie** (v. poli-, v. -embrionie), s.f., proces de formare a mai multor embrioni în sămânță, prin conto-

pirea mai multor ovule sau prin divizarea nucleei; ~**politomie** (v. poli-, v. -tomie), s.f., dicotomie vegetală falsă; ~**por** (v. -por), s.m., pată circulară îngroșată, neperforată, situată pe frunzele unor plante; ~**porcefalie** (v. por/o-, v. -encefalie), s.f., cavitate chistică intracerebrală, care comunică cu ventriculii; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie), s.f., falsă psihologie; ~**riză** (v. -riză), s.f. 1. Formațiune radiceformă a bulbului unor monocotiledonate. 2. Formațiune miceliantă radiceformă dezvoltată la baza carpoforului; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat care permite inversarea imaginilor percepute în mod normal cu ambii ochi; ~**scopie** (v. -scopie), s.f. 1. Iluzii vizuale de mărire, formă și distanță ale obiectivelor. 2. Percepție vizuală care, prin inversarea lentilelor unui stereoscop, produce o inversare a imaginilor celor doi ochi; ~**sperm** (v. -sperm), adj., s.n. 1. S.n. Sămânța falsă. 2. Adj. Cu semințe numai aparente; ~**sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., organ vegetal asemănător cu sporangele, care generează muguri; ~**sporodochiu** (v. sporo-, v. -dochiu), s.n., înveliș protector plectenchimatic al ecidiosporilor, la uredinală; ~**stei** (v. -stel), s.n. 1. Structură stelară aparentă la nervura mediană a unor frunze. 2. Dispoziție asemănătoare a țesuturilor pețiolului cu cele ale tulpinii; ~**stereofonie** (v. stereo-, v. -fonie), s.f., reproducere a sunetelor care imită efectul stereofonic, constând în trimiterea sunetelor din toate părțile, nefiind posibilă localizarea sursei sonore; ~**stromă** (v. -stromă), s.f. 1. Himenofor prezent la sclerotiacee. 2. Periteciul al unor fungi; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., perete al unor tetracoralieri, rezultat din îngroșarea capetelor exterioare ale septelor ptilolite; ~**tip** (v. -tip), s.n. 1. Tip vegetal indicat greșit în publicațiile de specialitate. 2. Virus al acidului ribonucleic al cărui genom aparține unui tip viral, dar ale cărui particularități antigenice aparțin altui virus; ~**tricrofor** (**pseudotrichofo**) (v. trico-, v. -for), s.m., filament vegetativ asemănător cu tricroforul, fiind prezent la alge; ~**trizomic** (v. tri-, v. -zomic), adj. (despre un individ) care are în locul unui cromozom oarecare doi cromozomi telocentrici; *sin. dublu telotrizomic*; ~**uremie** (v. ur/o-, v. -emie), s.f., complex de simptome neurologice întâlnite în evoluția bolilor renale, asemănător uremiei; ~**xerofite** (v. xero-, v. -fit), s.f. pl., plante subxerofite, prezentând o sensibilitate mai redusă față de umezeală; ~**zigo-spor** (v. zigo-, v. -spor), s.m., spor partenogenetic, provenit din dezvoltarea nemijlocită a unui gamet, în lipsa procesului de conjugare; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., grup de plante care se aseamănă cu animalele.

PSICHO-, v. **PSIHO-**.

PSICHO-, v. **PSICRO-**.

PSICRO- (**PSICHO-**, **PSIHO-**) „rece, frig, răceală, temperatură scăzută”. ◊ gr. *psychros* „rece, frig” > fr. *psychro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *psicro-* > rom. *psicro-*, *psichro-* și *psihro-*. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., senzație dureroasă la rece; *sin. psicroestezie*; ~**cleistogamie** (v. cleisto-, v. -gamie), s.f., tip de cleistogamie, produsă de o temperatură scăzută; ~**clin** (v. -clin), adj., care prezintă psicroclinie; ~**clinie** (v. -clinie), s.f., curbare spre pământ a frunzelor și a tulpinei sub influența temperaturilor scăzute; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., psicroalgie”; ~**filii** (v. -filii), adj. (despre bacterii) care se dezvoltă la temperaturi scăzute; ~**fite** (**psihrofite**) (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care cresc pe substraturi reci și umede; ~**fitie** (v. -fitie), s.f., formațiune vegetală specifică unui climat rece; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de frig; ~**for** (v. -for), s.n., instrument medical, asemănător cu un cateter, pentru răcirea uretrei; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., tehnică de măsurare a umidității; ~**metru** (v. -metru), s.n., aparat pentru determinarea umidității aerului, bazat pe efectul de răcire al evaporării; ~**stenoterme** (v. steno-, v. -term), adj., s.n. pl. (organisme) adaptate la ape cu temperaturi scăzute; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical prin aplicații reci, locale sau generale; ~**trof** (v. -trof), adj. (despre un microorganism) capabil să se dezvolte la temperaturi între 0° și 6° C; *sin. psicrotrofic*; ~**trofic** (v. -trofic), adj., psicrotrof”.

PSIH-, v. **PSIHO-**. ■ ~**agog** (v. -agog), s.m. și f., specialist în psihagogie; ~**agogie** (v. -agogie), s.f., ansamblu de metode educative, psihologice și pedagogice, având ca scop favorizarea dezvoltării personalității; ~**algie** (v. -algie), s.f., formă de nevralgie în care predomină elementul psihopatic; ~**astenie** (v. -astenie), s.f., stare psihică morbidă, manifestată prin nehotărâre extremă, nesiguranță pe sine și prin obsesii; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., reactivitate psihică a individului; ~**iatrie** (v. -iatrie), s.f., disciplină medicală care studiază bolile psihice și tratamentul lor; ~**iatru** (v. -iatru), s.m. medic specialist în psihiatrie; ~**odometru** (v. odo-, v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea timpilor de reacție psihică în condiții diferite; ~**ortopedie** (v. orto-, v. -pedie), s.f., formă de psihoterapie care constă în măsuri având ca scop reglarea modului de viață și a comportării bolnavului.

~**PSIHIE** „suflet, activitate psihică”. ◊ gr. *psyche* „suflet, spirit” > fr. *psychie*, germ. *id.*, it. *psichia*, engl. *psychia* > rom. *psihie*.

PSIHO- (**PSICHO-**) „suflet, stare psihică, spiritual, psihic”. ◊ gr. *psyche* „suflet, spirit” > fr. *psycho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *psico-* > rom. *psih-* și *psicho-*. ■ ~**biografie** (v. bio-, v. -grafie),

s.f., analiză psihologică și biologică a vieții unei persoane; **~biogramă** (v. bio-, v. -gramă), s.f., metodă de descriere a dezvoltării caracteriologice a personalității, incluzând și dezvoltarea biologică; **~biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., metodă biologică aplicată la studiul faptelor psihice; **~chinezie** (**psihokinezie**) (v. -chinezie), s.f., mișcare comandată psihic; **~chirurgie** (v. chir/o-, v. -urgie), s.f., metodă de tratare a bolilor psihice prin intervenții operatorii pe creier; **~cronometrie** (v. crono-, v. -metrie₁), s.f., studiul timpilor de reacție psihică; **~disleptic** (v. dis-, v. -leptic), adj., s.n. (substanță psihotropă) cu acțiune psihotonă, putând determina diferite sindroame psihice; **~endocrinologie** (v. endo-, v. crino₂-, v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care studiază felul în care sistemul endocrin influențează viața psihică; **~ergometru** (v. ergo-, v. -metru₁), s.n., aparat care permite atât prezentarea de stimuli într-un sistem reglabil, cât și înregistrarea perioadei de latență și corectarea răspunsurilor; **~farmacologie** (v. farmaco-, v. -logie₁), s.f., ramură a farmacologiei care se ocupă cu studiul substanțelor psihotrope; **~file** (**psichofile**) (v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) fertilizate de lepidopterele nocturne; **~fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază procesele psihologice în raport cu procesele fiziologice din organism; **~gen** (v. -gen₁), adj. (despre o maladie) care apare datorită unor cauze psihice; **~genetic** (v. -genetic), adj., referitor la psihogeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., parte a psihologiei care studiază nașterea și dezvoltarea vieții psihice a omului; **~genic** (v. -genic), adj., relativ la psihogeneză; **~genie** (v. -genie₁), s.f., totalitatea tulburărilor psihice sau nevrotice determinate de factori psihogeni etiologici; **~grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Descriere a aptitudinilor și trăsăturilor biopsihologice și a atitudinilor sociale pe care le are o profesune. 2. Psihologie descriptivă; **~gramă** (v. -gramă), s.f., imagine grafică a structurii și dezvoltării unei persoane, obținută prin psihografie (1); **~id** (v. -id), adj. (despre un fenomen psihopatologic) exprimat în plan comportamental la copiii aflați la prima și la a doua copilărie; **~imunologie** (v. immuno-, v. -logie₁), s.f., disciplină care stabilește posibilele corelații între funcționarea sistemelor imunitar și neuropsihic; **~kinezie** (v. -kinezie), s.f., fenomen parapsihologic de mișcare a obiectelor sub influența nemijlocită a psihicului; **~lepsie** (v. -lepsie), s.f., scădere bruscă și de scurtă durată a tensiunii psihologice, manifestată printr-o suspendare a proceselor intelectuale; **~leptic** (v. -leptic), adj., s.n. (medicament psihotrop) care are acțiune hipnotică, sedativă și neuroleptică; **~lexie** (v. -lexie), s.f., totalitatea metodelor de determinare calitativă a proceselor psihice; **~log** (v. -log), s.m. și f., specialist în

psihologie; **~logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studierea activității psihice a omului, a stării și a însușirilor sale psihice; *sin.* **ergasiologie**; **~mahie** (v. -mahie), s.f., lupta dintre vicii și virtuți, în concepția religioasă creștină; **~manție** (v. -manție), s.f., artă de a prezice viitorul prin invocarea spiritelor celor morți; **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a fenomenelor psihice prin utilizarea metodelor experimentale standardizate și etalonate; **~motor** (v. -motor), adj., care intră în acțiune sub influența unor excitații cerebrale fizice; **~nevroză** (v. -nevroză), s.f., tulburare nevrotică de natură psihică; **~oncologie** (v. onco-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază proiectarea pe plan psihic a stării generate de boala canceroasă; **~pat** (v. -pat), s.m. și f., persoană care suferă de psihopatie; **~patie** (v. -patie), s.f. 1. Termen generic pentru bolile mintale. 2. Maladie a personalității, manifestată prin tulburări de afectivitate, de comportament sau de caracter; **~patogenetic** (v. pato-, v. -genetic), adj., referitor la psihopatogeneză; **~patogeneză** (v. pato-, v. -geneză), s.f., disciplină care studiază originea stărilor psihopatice; **~patolog** (v. pato-, v. -log), s.m. și f., specialist în psihopatologie; **~patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care studiază aspectele patologice ale activității psihice; **~pedagog** (v. ped/o₁-, v. -agog), s.m., specialist în psihopedagogie; **~pedagogie** (v. ped/o₁-, v. -agogie), s.f., aplicare a metodelor psihologiei experimentale în pedagogie; **~plegie** (v. -plegie), s.f., pierdere temporară a conștiinței; *sin.* **leșin psihic**; **~pomp** (v. -pomp), adj., care conduce sufletele dincolo de Acheron (epitet al lui Caron); **~profesiogramă** (v. profesio-, v. -gramă), s.f., profesiogramă cuprinzând aptitudinile și trăsăturile psihologice ale unei persoane; **~scopie** (v. -scopie), s.f., posibilitatea paranormală ca un subiect supersensibil, ținând în mână un obiect, să poată furniza detalii reale despre proprietarii acestuia; **~sexologie** (v. sexo-, v. -logie₁), s.f., psihologie a sexelor; **~sferă** (v. -sferă), s.f., sfera transformărilor și ameliorărilor biosferei prin inteligența umană; *sin.* **sociosferă**; **~sociolog** (v. socio-, v. -log), s.m. și f., specialist în psihosociologie; **~sociologie** (v. socio-, v. -logie₁), s.f., studiu psihologic al fenomenelor sociale; **~sofie** (v. -sofie), s.f., totalitatea speculațiilor preștiințifice care apar din explicația psihologică; **~somatic** (v. -somatic), adj., care se referă la psihic și la fizic, referitor la spirit și la corp; **~stazie** (v. -stazie), s.f., cântărirea sufletelor celor morți, în cadrul instanței divine supreme; **~taxie** (v. -taxie), s.f., tendință de adaptare a omului de a căuta situațiile agreabile și de a le evita pe cele penibile și neagreabile; **~terapic** (v. -terapic), adj., referitor la psihoterapie, psihoterapeutic; **~terapie** (v. -terapie),

s.f., metodă de tratament prin folosirea factorilor psihici; ~**tonic** (v. -tonic), adj., s.n. (medicament) cu acțiune stimulantă asupra psihicului; ~**trop** (v. -trop), adj., s.n. (medicament) care influențează starea psihică; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la psihotropie; ~**tropie** (v. -tropic), s.f., orientare psihologică generală a individului și tendințelor în sens introversiv și extroversiv.

-**PSIHOZĂ** „tulburare psihică”. ◇ gr. *psykhis* „tulburare psihică” > fr. *-psychose* și *-psychose*, germ. *-psychose*, engl. *-psychosis*, lat. sav. *id.* > rom. *-psihoză*.

PSIHRO-, v. **PSICRO-**.

-**PSIL** „lipsit de peri, glabru, neted”. ◇ gr. *psilos* „chel, fără peri, glabru” > fr. *-psile*, lat. sav. *psilus* > rom. *-psil*.

PSIL-, v. **PSILO-**. ■ ~**ant** (v. -ant), adj., cu flori lipsite de peri.

PSILO- „fără peri, glabru, epilat, neted”. ◇ gr. *psilos* „neted, chel, glabru” > fr. *psilo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *psilo-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe lipsite de peri; *sin.* *psilocarpic*; ~**carpic** (v. -carpic), adj., *psilocarpic**; ~**ceras** (v. -ceras), s.m., amonit cu cochilie în formă de disc și cu suprafața ornamentată cu striuri fine sau cu coaste; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., criptogame vasculare fosile, având tulpinile ramificate dicotomic, cu frunze subțiri și spinoase la vârf; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la psilofite; ~**lepis** (v. -lepis), adj., cu scuame glabre; ~**pter** (v. -pter), adj., cu aripioare lipsite de peri.

PSITACI- „papagal”. ◇ lat. *psittacus* „papagal” > fr. *psittaci*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *psitaci*. ■ ~**forme** (v. -form), s.f. pl., ordin din familia psitacidelor, cuprinzând păsări arboricole câțărătoare, cu cioc gros și puternic, cu pene viu colorate, având ca reprezentant papagalul; ~**rostru** (v. -rostru), adj., care are cioc de papagal.

PSITACO- „papagal”. ◇ gr. *psittakos* „papagal” > fr. *psittaco-*, lat. sav. *id.* > rom. *psitaco-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu înfățișare de papagal; *sin.* *psitacomorf*; ~**morf** (v. -morf), adj., *psitacoid**.

PSOFO- „zgomot, perturbație, șonor, zgomotos”. ◇ gr. *psophos* „zgomot, gălăgie” > fr. *psopho-*, it. *psfo-* > rom. *psfo-*. ■ ~**genic** (v. -genic), adj., referitor la psofogenie; ~**genie** (v. -genie), s.f., acces convulsiv provocat prin stimulări sonore intermitente; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., tehnică a măsurării zgomotelor; ~**metru** (v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea perturbațiilor introduse într-un circuit telefonic de circuitele învecinate.

PSOR-, v. **PSORO-**. ■ ~**elitrîe** (v. -elitrîe), s.f., erupție ulceroasă a mucoasei vaginale; ~**enterie** (v. -enterie), s.f., erupție ulceroasă în intestin; ~**oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., blefarită marginală ulceroasă.

PSORO-, „râie, scabie”. ◇ gr. *psora* „mâncărime, râie” > fr. *psoro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *psoro-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., cu aspect de râie.

PTENO- „caduc, căzător”. ◇ gr. *ptenos* „care zboară, zburător” > fr. *pténo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pteno-*. ■ ~**filofite** (v. filo-, v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în pădurile cu frunze căzătoare.

-**PTER** „aripă, aripioară, înotoătoare, aripat, înaripat, zburător”. ◇ gr. *pteron* „aripă” > fr. *-ptère*, engl. *-pterus* și *-pteron*, germ. *-pter*, lat. sav. *-pterus* > rom. *-pter*.

PTER-, v. **PTERO-**. ■ ~**ant** (v. -ant), adj., cu flori aripate; ~**odiu** (v. -odiu), s.n., fruct uscat și indehiscent, cu pericarpul dilatat în aripi membranoase; *sin.* *samară*; ~**odon** (v. -odon), s.m., gen de mamifere fosile carnivore din eocen, asemănătoare cu hienele, de care se deosebesc însă prin dentiție.

PTERIDO- „ferigă”. ◇ gr. *pteris*, *pteridos* „ferigă” > fr. *ptérido-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pterido-*. ■ ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., încrengătură a regnului vegetal, cuprinzând ferigile, plante superioare străvechi care se înmulțesc prin spori; *sin.* *criptogame vasculare*; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la pteridofite; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a ferigilor; ~**logie** (v. -logie), s.f., ramură a botanicii care se ocupă cu studiul ferigilor; ~**manie** (v. -manie), s.f., pasiune morbidă pentru ferigi; ~**spermafite** (v. sperma-, v. -fit), s.f. pl., grup de plante primitive cu caractere colective, făcând trecerea între gimnosperme și pteridofite; ~**sperme** (v. -sperm), s.f. pl., grup de plante primitive fosile, asemănătoare cu ferigile, care se înmulțesc prin semințe; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor obligatoriu, caracteristic pentru pteridofite; ~**terofite** (v. tero-, v. -fit), s.f. pl., grup de plante cuprinzând pteridofitele anuale, cu perioada de vegetație în timpul iernii.

-**PTERIGIAN** „aripioară, înotoătoare”. ◇ gr. *pterygion* „aripioară” > fr. *-ptérygien*, engl. *-pterygian* > rom. *-pterigian*.

-**PTERIGIU** „aripă, aripioară”. ◇ gr. *pterygion* „aripioară” > engl. *-pterygium*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *-pterigiu*.

PTERIGO- „aripă, pene, aripioară, înotoătoare”. ◇ gr. *pterys*, *pterygos* „aripă” > fr. *ptérygo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *id.* > rom. *pterigo-*. ■ ~**fore** (v. -for), s.n. pl., piese scheletice articulate între care se inseră, la pești, radiile înotoătoarelor impare; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. descriere a penelor; ~**id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. În formă de aripă sau de înotoătoare. 2. S.n. Apofiză osoasă a feței interioare a sfenoidului; ~**podii** (v. -podiu), s.n. pl., organe de acuplare la unii rechini, provenite din transformarea regiunii anterioare a înotoătoarelor

ventrale; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe aripate.

PTERIO- „pene”. ◇ gr. *pterion* „pană mică” > fr. *ptério* > rom. *pterio*-. ■ ~fag (v. -fag), adj., care prezintă pteriofagie; ~fagie (v. -fagie), s.f., consumul penelor, formă de manifestare a sindromului de pica, la păsări.

-PTERIS „ferigă”. ◇ gr. *pteris* „ferigă, pământuf” > fr. -*ptéris*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. -*ptéris*.

-PTERIX „aripă”. ◇ gr. *pteryx* „aripă” > fr. -*ptéryx*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. -*ptérix*.

PTERO- „aripă, aripat, înotătoare, cu aripi”. ◇ gr. *pteron* „aripă” > fr. *ptéro*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ptero*-. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe aripate; *sin. pterocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., pterocarp*; ~caul (v. -caul), adj., cu tulpina aripată; ~cerc (v. -cerc), adj., care are tentacule sau antene în formă de aripă; ~cere (v. -cer), s.n. pl., gen de gasteropode fosile din pteroceran, subetaj al kimeridgianului (juristic); ~clad (v. -ciad), adj., cu ramuri aripate; ~core (pterochore) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) ale căror fructe se răspândesc prin intermediul unor apendice în formă de aripă; ~dactil (v. -dactil), s.m., gen de reptilă fosilă zburătoare, care a trăit în jurasicul superior și în cretacic; ~for (v. -for), adj. (despre un organism vegetal) prevăzut cu excrescențe în formă de aripă; ~glos (v. -glos), adj., care are limba turtită; ~gon (v. -gon₂), adj., cu muchii aripate; ~id (v. -id), adj., în formă de aripă; ~pode (v. -pod), adj., s.f. pl. 1. Adj. (Despre vegetale) Cu suport aripat. 2. S.f. pl. Ordin de moluște gasteropode care trăiesc în planctonul marin; ~podlu (v. -podiu), s.n., picior sub formă de aripă la unele specii de lilieci; ~sperme (v. -sperm), adj., s.f. pl. (plante) cu semințe aripate, care le ușurează diseminarea cu ajutorul vântului; ~tecă (v. -tecă), s.f., teaca aripată a pupei; ~zaur (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă zburătoare din mezozoic, cu membrele anterioare transformate în aripi membranoase.

PTERONO- „pană de pasăre”. ◇ gr. *pteron* „pană, aripă” > fr. *ptérono*- > rom. *pterono*-. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de pene, prezentă în unele forme de schizofrenie.

PTIAL-, v. **PTIALO-**. ■ ~agog (v. -agog), adj, care activează salivajia.

PTIALO- „salivă, salivație, salivar”. ◇ gr. *ptyalon* „salivă, spută” > fr. *ptyalo*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ptialo*-. ■ ~cel (v. -cel₂), s.n., chist salivar; ~lit (v. -lit₁), s.n., calcul salivar; ~ree (v. -ree), s.f., scurgere excesivă de salivă.

PTICHO- (**PTICO-**, **PTIHO-**) „pliat, cutat”. ◇ gr. *ptyx*, *ptykhos* „pliu, cută” > fr. *ptycho*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pticho*-, *ptico*- și *ptiho*-. ■

~carp (v. -carp), adj., cu fructe cutate; *sin. ptichocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., ptichocarp; ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze pliate; ~nomlu (*ptihonomiu*) (v. -nomiu), s.n., cavitate cutată, produsă prin roaderea de către larvele unor insecte a parenchimului; ~riz (v. -riz), adj., cu rădăcini cutate; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe cutate.

PTICO-, v. **PTICHO-**.

PTIHO-, v. **PTICHO-**.

-PTIL „pană, puf, cil, plumulă”. ◇ *ptilon* „păr, pană, puf” > fr. -*ptiie*, engl. *id.*, germ. -*ptil.*, lat. sav. -*ptilus* > rom. -*ptil*.

PTILO- „puf, pene, păr, egretă, pufos, păros”. ◇ gr. *ptilon* „pană, puf” > fr. *ptilo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ptilo*-. ■ ~cer (v. -cer₁), adj. (despre insecte) cu antenele în formă de egretă; ~dactil (v. -dactil), adj., cu picioarele pline de puf; ~der (v. -der), adj., care are gâtul plin de puf; ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze pufoase; ~lit (v. -lit₁), s.n., zeolit cristalizat în sistemul rombic, în cristale albe aciculare, prezentând clivaj după doi pinacoizi; ~pod (v. -pod), adj. (despre păsări) cu picioare pufoase; ~pter (v. -pter), adj., cu picioare acoperite de puf; ~rinc (v. -rinc), adj., cu ciocul plin de puf; ~stil (v. -stil), adj. (despre o plantă) cu stilul pufos.

-PTILOZĂ „păr, puf, pilozitate”. ◇ gr. *ptilosis* „fire de păr, penaj” > fr. -*ptilose*, germ. *id.* > rom. -*ptiloză*.

PTIO- „protoplasmă”. ◇ gr. *ptyo*, *ptyein* „a vomita, a scuipa” > fr. *ptyo*-, engl. *id.* > rom. *ptio*-. ■ ~zom (*ptiosom*) (v. -zom), s.m., masă protoplasmatică afectată de necroză locală.

-PTIZĂ „scuipat, expectorație”. ◇ gr. *ptysis*, „spută, scuipat” > fr. -*ptyse*, germ. *id.* > rom. -*ptiză*.

-PTIZIE „spută, expectorație”. ◇ gr. *ptysis* „spută, scuipat” > fr. -*ptysie* > rom. -*ptizie*.

PTOMO- „cadavru uman”. ◇ gr. *ptoma* „corp mort, cadavru” > fr. *ptomo*- > rom. *ptomo*-. ■ ~fag (v. -fag), adj., relativ la ptomofagie; ~fagle (v. -fagie), s.f., obicei morbid pe care-l au unii alienați mintali de a devora cadavre umane.

-PTOZĂ „cădere, alunecare, deplasare”. ◇ gr. *ptosis*, „cădere” > fr. -*ptose*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. -*ptoză*.

PUBIO- „pubis, corp pubian”. ◇ lat. *pubes*, *pubis* „pubis” > fr. *pubio*-, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *pubio*-. ■ ~tomie (v. -tomie), s.f., operație obstetricală de secționare a corpului pubian.

PUERI- „copil”. ◇ lat. *puer*, *pueris* „copil, urmaș” > fr. *puéri*-, engl. *id.*, it. *id.*, rom. *pueri*-. ■ ~cultură (v. -cultură), s.f., ramură a medicinei moderne care studiază metodele cele mai adecvate pentru creșterea normală și pentru ocrotirea copiilor.

PUGIONI- „pumnal“. ◊ lat. *pugio, pugionis* „pumnal“ > fr. *pugioni-*, lat. sav. *id.* > rom. *pugioni-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre o frunză) de forma unui pumnal.

PULMO- „branhii, plămâni“. ◊ lat. *pulmo* „plămâni“ > fr. *pulmo-*, engl. *id.* > rom. *pulmo-*. ■ ~**branh** (v. -branh), adj. (despre gasteropode) care are branhiile într-o pungă tegumentară pentru respirația aeriană; ~**gastric** (v. -gastric), adj., referitor la plămâni și la stomac.

PULMONI- „plămâni“. ◊ lat. *pulmo, pulmonis* „plămâni“ > fr. *pulmoni-*, engl. *id.* > rom. *pulmoni-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. înzestrat cu plămâni; ~**form** (v. -form), adj., în formă de plămân.

PULP-, v. **PULPO-** ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare totală a țesuturilor pulpare ale unui dinte.

PULPI- „pulpă“. ◊ lat. *pulpa* „pulpă“ > fr. *pulpi-*, engl. *id.* > rom. *pulpi-*. ■ ~**form** (v. form), adj., în formă de pulpă.

PULPO- „pulpă dentară“. ◊ lat. *pulpa* „pulpă“ > fr. *pulpo-*, engl. *id.* > rom. *pulpo-*. ■ ~**tomie** (v. -tomie), s.f., extirpare parțială a pulpei dentare.

PULSO- „puls, pulsație, propulsie“. ◊ lat. *pulsus* „împingere, presiune“ > fr. *pulso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *pulso-*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., aparat care înregistrează pulsul; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument medical pentru măsurarea pulsului.

PULVERI- „praf, pulbere“. ◊ lat. *pulver, pulveris* „pulbere“ > fr. *pulvéri-*, lat. sav. *id.* > rom. *pulveri-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține pulbere; ~**form** (v. -form), adj., care este asemănător cu praful.

PULVILI- „perniță“. ◊ lat. *pulvillus* „pernă mică, pernuță“ > engl. *pulvilli-* > rom. *pulvili-*. ■ ~**form** (v. -form.), adj. (despre sporochii) în formă de perniță.

PULVINI- „pulvină, pernița frunzei“. ◊ lat. *pulvinus* „perniță, pernă mică“ > fr. *pulvini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pulvini-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj.,

(despre o frunză) prevăzut cu pulvină; ~**form** (v. -form), adj., în formă de pulvină.

PUNCTI- „punct, pată, gropiță“. ◊ lat. *punctum* „punct, găurice“ > fr. *puncti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *puncti-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., (despre un organ vegetal) prevăzut cu puncte, pete sau gropițe; ~**form** (v. -form), adj., în formă de punct.

PUPI- „nimfă, pupă, crisalidă“. ◊ lat. *pupa* „păpușă“ > fr. *pupi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pupi-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge pupele; ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă pupe; ~**form** (v. -form), adj., în formă de pupă; ~**par** (v. -par), adj. (despre insecte diptere) care generează nimfe; ~**vor** (v. -vor), adj., care devorează nimfele și larvele insectelor.

PUPILO- „pupilă, pupilar“. ◊ lat. *pupilla* „pupila ochiului“ > fr. *pupillo-*, engl. *id.* > rom. *pupilo-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie), s.f., măsurare a diametrului pupilei; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea diametrului pupilar; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument utilizat în pupiloscoapie; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., măsurare a refracției ochiului prin interpretarea optică a unei umbre care apare în câmpul pupilei; ~**tonic** (v. -tonic), adj., referitor la pupilotonie; ~**tonie** (v. -tonie), s.f., anomalie pupilară care constă în midriază excentrică și în înțetinerea reflexelor la lumină și convergență.

PURI- „puroi“. ◊ lat. *pus, puris* „puroi“ > fr. *puri-*, lat. sav. *id.* > rom. *puri-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține puroi; ~**form** (v. -form), adj., asemănător cu puroiul.

PUSILI- „minuscul, foarte mic“. ◊ lat. *pusillus* „foarte mic“ > fr. *pusilli-*, lat. sav. *id.* > rom. *pusilli-*. ■ ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori minuscule; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole foarte mici.

PUSTULI- „pustulă, colecție purulentă“. ◊ lat. *pustula* „bășicuță pe piele, pustulă“ > fr. *pustuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *pustuli-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care conține pustule; ~**form** (v. -form), adj., în formă de pustulă.

R

RABDO- (RHABDO-) „nuia, striatie, bastonaș, baghetă”. ◇ gr. *rhabdos* „nuia, baghetă, vergea” > fr. *rabdo-* și *rhabdo-*, engl. *rhabdo-*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rabdo-* și *rhabdo-*. ■ **~carp** (v. -carp), adj., cu fructe alungite în formă de nuia; *sin.* rabdocarpic; **~carpic** (v. -carpic), adj., rabdocarp; **~ceras** (v. -ceras), s.m., moluscă cefalopodă fosilă din triasicul superior, cu cochilie derulată și dreaptă și cu coaste transversale oblice; **~cit** (**rhabdocit**) (v. -cit), s.n., celulă în bandă; **~citic** (v. -citic), adj., referitor la rabdocite; **~fan** (v. -fan), s.n., fosfat natural de hidrat de ceriu și de alte elemente din familia lantanidelor; **~ide** (v. -id), s.n. pl., corpusculi filiformi sau aciculari din celulele epidermice; **~lite** (v. -lit.), s.n. pl., organisme vegetale unicelulare fosile și pelagice, din grupul flagelatelor, în formă de bastonașe; **~manșle** (v. -manșle), s.f. 1. Mod de divinație cu ajutorul unei baghete. 2. Artă de a descoperi ape subterane, tezaure și minereuri cu ajutorul unei baghete; **~mere** (v. -mer), s.n. pl., elemente refractorii, prezente în retina omatidiei; **~sferă** (v. -sferă), s.f., agregat sferic de rabdolite din mălurile calcaroase marine; **~zomi** (**rabdosomi**) (v. -zom), s.m. pl., ramuri care formează o colonie de graptoliți, pe care se găsesec tecile care conțin zoozii.

RABIO- „rabie, scabie”. ◇ lat. *rabies* „turbare” > fr. *rabio-* > rom. *rabio-*. ■ **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de turbare.

RACEMI- „ciorchine, racem vegetal”. ◇ lat. *racemus* „ciorchine” > fr. *racemi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *racemi-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., care poartă raceme; **~fior** (v. -fior), adj., cu flori dispuse în ciorchini; **~form** (v. -form), adj., în formă de ciorchine.

RADI-, v. **RADIO-**. ■ **~ante** (v. -ant), adj., s.f. pl. (flori) de la periferia unei umbelule cu petalele dinspre exterior mai mari decât cele dinspre interior; **~estezie** (v. -estezie), s.f., facultate de a percepe radiațiile electromagnetice; *sin.* **radioestezie**.

RADIATI- „radiaț, în formă de raze”. ◇ lat. *radiatus* „care radiază, cu raze” > fr. *radiati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *radiati-*. ◇ ■ **~fior** (v. -fior), adj., cu flori răspândite în formă de raze; **~form** (v. -form), adj. (despre un capitol) cu flori tubuloase la mijloc și ligule pe margini.

RADICI- „rădăcină”. ◇ lat. *radix, radiceis* „rădăcină” > fr. *radici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *radici-*. ■ **~col** (v. -col), adj., care crește sau care trăiește pe rădăcini; **~fer** (v. -fer), adj., care poartă

rădăcini; **~flor** (v. -flor), adj., la care florile sunt generate de baza tulpinii; **~form** (v. -form), adj., în formă de rădăcină; **~vor** (v. -vor), adj., care roade sau care se hrănește cu rădăcini.

RADICO- „rădăcină”. ◇ lat. *radix, radiceis* „rădăcină” > fr. *radico-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *radiko-* > rom. *radico-*. ■ **~tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei rădăcini a măduvei spinării.

RADICUL-, v. **RADICULO-**. ■ **~algie** (v. -algie), s.f., durere continuă datorată unei inflamații a rădăcinilor nervilor cranieni sau rahidieni; **~odiu** (v. -odiu), s.n., extremitatea apicală a radiclei.

RADICULI- „rădăciniță, radiculă”. ◇ lat. *radicula* „rădăcină mică” > fr. *radiculi-*, engl. *id.* > rom. *radiculi-*. ■ **~form** (v. -form), adj., în formă de radiculă sau de rădăciniță.

RADICULO- „rădăcină”. ◇ lat. *radicula* „rădăciniță” > fr. *radiculo-*, engl. *id.* > rom. *radiculo-*. ■ **~grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a rădăcinilor rahidiene, realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; **~patie** (v. -patie), s.f., boală a rădăcinilor nervilor.

RADIO- „rază, radiație, energie radiantă, unde magnetice, radial, radiar, iradiant, radioactiv”. ◇ lat. *radius* „rază” > fr. *radio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *radio-*. ■ **~altimetru** (v. alti-, v. -metru), s.n., instrument de radiolocație, instalat la bordul unui avion, cu ajutorul căruia se determină altitudinea acestuia față de sol; **~astronom** (v. astro-, v. -nom), s.m., specialist în radioastronomie; **~astronomie** (v. astro-, v. -nomie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul corpurilor și fenomenelor din spațiul cosmic, prin recepționarea și interpretarea undelor electromagnetice provenite din univers; **~autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f. 1. Metodă roentgenologică de verificare a prezenței substanțelor radioactive în glandele hormonale ale viețuitoarelor. 2. Imagine obținută pe o peliculă radiografică după injectarea și localizarea selectivă într-un organ sau țesut a unui izotop radioactiv; **~biolog** (v. bio-, v. -log), s.m., specialist în radiobiologie; **~biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., studiul biologic al interacțiunilor dintre energia radiantă și materia vie; **~biotic** (v. -biotic), adj., care se referă la efectele biologice ale radiațiilor; **~cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., metodă pentru studiul activității cardiace cu ajutorul substanțelor radioactive; **~chimografie** (v. chimo-, v. -grafie), s.f., înregistrare a mișcărilor organelor interne pe un film radiografic; **~cinematografie** (v. cinemato-, v. -grafie), s.f., metodă de diagnostic care

constă în înregistrarea pe peliculă cinematografică a imaginii radiografice a unui organ intern în activitate; *sin.* **cinelfluografie**; ~**crystalografie** (v. cristal-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază structura internă a substanțelor cristalizate cu ajutorul radiațiilor; ~**cronologie** (v. crono-, v. -logie), s.f., determinare a vârstei unei roci cu ajutorul unui element radioactiv; ~**cronometru** (v. crono-, v. -metru), s.n., instrument pentru determinarea calității mijlocii a unui fascicul de radiație eterogenă; ~**ecologie** (v. eco-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază efectele radiațiilor naturale asupra asociațiilor vegetale; ~**estezie** (v. -estezie), s.f., radiestezie*; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de efectele dăunătoare ale radiațiilor ionizante; ~**fon** (v. -fon), s.n., instalație de comunicare prin radiofonie; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., disciplină care studiază sistemul de transmitere și de recepție a mesajelor prin unde electromagnetice; ~**fonograf** (v. fonog-, v. -graf), s.n., aparat de radio prevăzut cu fonograf; ~**fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., realizare pe un clișeu fotografic a imaginii radiologice, cu ajutorul razelor X; ~**gen** (v. -gen), adj., care emite raze X; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la efectele radiațiilor ionizante asupra eredității; ~**genic** (v. -genic), adj., care ia naștere în cursul unei transformări radioactive; ~**geodezie** (v. geo-, v. -dezie), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea distanțelor dintre punctele geodezice cu ajutorul aparatului de radio de mare precizie; ~**geologie** (v. geo-, v. -logie), s.f., disciplină care utilizează tehnica radioactivității; ~**goniograf** (v. gonio-, v. -graf), s.n., radiogoniometru înregistrator; ~**goniometrie** (v. gonio-, v. -metrie), s.f., procedeu special de determinare a unui radioemitor, pe baza undelor electromagnetice; ~**gonometru** (v. gonio-, v. -metru), s.n., instalație de radiorecepție, utilizată în radiogoniometrie, pentru determinarea direcției din care vine o emisiune; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., ansamblu de procedee utilizate pentru realizarea unor fotografii ale interiorului corpului omnesc cu ajutorul razelor X sau al radiațiilor gamma; ~**gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Comunicare transmisă prin radio. 2. Fotografie obținută cu ajutorul razelor X; ~**heliograf** (v. helio-, v. -graf), s.n., instalație tehnică pentru înregistrarea unor imagini ale activității solare; ~**histografie** (v. histo-, v. -grafie), s.f., metodă de studiere a distribuției topografice a unui radioizotop la nivelul celulei; ~**imunolectroforeză** (v. imuno-, v. electro-, v. -foreză), s.f., tehnică de imunolectroforeză care utilizează antigene radiomarcate; ~**izotopi** (v. izo-, v. -top), s.m. pl., izotopi radioactivi; ~**izotopic** (v. izo-, v. -topic), adj., referitor la radioizotopi; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la radioliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., fenomen de

transformare chimică, realizată în urma acțiunii unor radiații izolate; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în radiologie; ~**logie** (v. -logie), s.f. 1. Disciplină medicală care se ocupă cu examinarea corpului uman cu ajutorul razelor X și cu utilizarea acestora în diagnosticarea și tratarea unor boli. 2. Studiu al radiațiilor X și al aplicațiilor lor în medicină sau în metalografie; ~**manometrie** (v. mano-, v. -metrie), s.f., procedeu de diagnosticare care constă în utilizarea radiologiei la măsurarea presiunii din interiorul unor organe anatomice; ~**manometru** (v. mano-, v. -metru), s.n., aparat medical utilizat în radiomanometrie; ~**metalografie** (v. metalo-, v. -grafie), s.f., parte a metalografiei care se ocupă cu studiul structurii metalelor cu ajutorul razelor X; ~**meteorograf** (v. meteo-, v. -graf), s.n., aparat înregistrator al datelor atmosferice la diferite înălțimi cu ajutorul unei radiosonde; ~**meteorologie** (v. meteo-, v. -logie), s.f., utilizare a mijloacelor radio în vederea stabilirii prognozei meteorologice; ~**metrie** (v. -metrie), s.f., tehnică de măsurare a fluxurilor de radiații; ~**metru** (v. -metru), s.n. 1. Aparat utilizat pentru măsurarea presiunii, exercitată de o radiație sonoră. 2. Instrument cu ajutorul căruia se pune în evidență efectul radiometric; ~**micrometru** (v. micro-, v. -metru), s.n., instrument utilizat la măsurarea fluxurilor slabe de energie radiantă; ~**mimetic** (v. -mimetic), adj. (despre o substanță) cu acțiune asemănătoare radiațiilor ionizante; ~**necroză** (v. -necroză), s.f., mortificare a unui țesut produsă de radiațiile ionizante; ~**patologie** (v. pato-, v. -logie), s.f., studiu al efectelor patologice produse de radiațiile penetrante; ~**pelvigrafie** (v. pelvi-, v. -grafie), s.f., folosire a mijloacelor radiografice pentru măsurarea diametrului pelvian; ~**pelvimetrie** (v. pelvi-, v. -metrie), s.f., aplicare a radioagrafiei la măsurarea diametrelor bazinului obstetrical; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare vizuală a imaginii pe care o formează pe un ecran fluorescent un corp opac, străbătut de razele X; ~**spectrometru** (v. spectro-, v. -metru), s.n., aparat de analiză a undelor electromagnetice care provin de la aștri; ~**spectroscopie** (v. spectro-, v. -scopie), s.f., spectroscopie a radiațiilor ionizante; ~**stereografie** (v. stereo-, v. -grafie), s.f., metodă radiologică cu ajutorul căreia imaginea radiografică apare tridimensională; ~**stereoscopie** (v. stereo-, v. -scopie), s.f., tip de radioscopie care realizează o impresie de relief prin folosirea a două surse de radiație; ~**telefonie** (v. tele-, v. -fonie), s.f., sistem de comunicație radiofonică în anbele sensuri, între două posturi înzestrate fiecare cu aparate de emisie și recepție; ~**telegrafie** (v. tele-, v. -grafie), s.f., comunicație telegrafică prin unde electromagnetice; ~**telegramă** (v. tele-, v. -gramă), s.f., telegramă transmisă prin

radio; ~telemetrie (v. tele-, v. -metrie), s.f., determinare a distanței dintre un obiect și un reper dat, folosind undele electromagnetice; ~telemetru (v. tele-, v. -metru), s.n., aparat utilizat în radiotelemetrie; ~telescop (v. tele-, v. -scop), s.n., instrument astronomic folosit la recepționarea, măsurarea și studierea radioundelor emise de corpurile cerești; ~terapic (v. terapeutic), adj., referitor la radioterapie; ~terapie (v. -terapie), s.f., utilizare a radiațiilor ionizante în scop terapeutic; ~tom (v. -tom), s.n., tomograf; ~tropic (v. -tropic), adj., referitor la radiotropism; ~tropism (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor sub influența elementelor radioactive; ~ulografie (v. ulograf, v. -grafie), s.f., radiografie a unei cicatrice.

RADULI- „radulă, lamă cu dințișori”. ◊ lat. *radula* „rașpel, răzuitoare” > fr. *raduli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *raduli-*. ■ ~fer (v. -fer), adj. (despre moluște) înzestrat cu radulă; ~form (v. -form), adj., în formă de radulă sau de răzuitoare.

RAFID-, v. **RAFIDO-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spini aciculari.

RAFIDO- „ac, acicul, vârf ascuțit”. ◊ gr. *rhapfis*, *rhapsidis* „ac, vârf ascuțit” > fr. *raphido-*, lat. sav. *id.* > rom. *rafido-*. ■ ~for (v. -for), adj., prevăzută cu vârful ascuțit; ~id (v. -id), adj., în formă de ac sau de acicul.

~**RAFIE** „sătură, cusătură”. ◊ gr. *rhaphe* „cusătură” > fr. *-rraphie* și *-rrhaphie*, engl. *-rhaphy* și *-rrhaphy*, germ. *-rrhaphie*, it. *-rrafia* > rom. *-rafie*.

RAGADIO- „fisurat, crăpat”. ◊ gr. *rhagos*, *rhagados* „fisură, crăpătură” > fr. *rhagadio-*, lat. sav. *id.* > rom. *ragadio-*. ■ ~lepis (v. -lepis), adj., acoperit cu solzi fisurați.

~**RAGIE** „scurgere, erupție”. ◊ gr. *rhage* „erupție, țâșnire” > fr. *-rragie* și *-rrhagie*, germ. *-rrhagie*, engl. *-rrhagy*, it. *-ragia* și *-rragia* > rom. *-ragie*.

RAGO- „boabă de strugure”. ◊ gr. *rhax*, *rhagos* „strugure, boabă de strugure” > fr. *rago-*, engl. *id.* > rom. *rago-*. ■ ~id (v. -id), adj., care se aseamănă cu o boabă de strugure.

RAHI- „șira spinării, coloană vertebrală, rahidian, costal, vertebral”. ◊ gr. *rhakhis* „șira spinării” > fr. *rhachi-* și *rachi-*, engl. *rachi-*, it. *id.*, germ. *rhachi-* > rom. *rahi-*. ■ ~agră (v. -agră), s.f., gută a coloanei vertebrale; ~algie (v. -algie), s.f., durere localizată de-a lungul coloanei vertebrale; ~centeză (v. -centeză), s.f., punctie rahidiană cu rol terapeutic sau anestezic; ~litic (v. -litic), adj., referitor la rahiliză; ~liză (v. -liză), s.f., metodă de tratament a devierilor de coloană vertebrală cu ajutorul tracțiunii și presiunii; ~pag (v. -pag), s.m., făt teratologic format din doi gemeni uniți spate în spate printr-o porțiune a coloanei vertebrale; ~pagie (v. -pagie), s.f., stare a gemenilor rahipagi; ~pter (v. -pter), adj., cu foliole costate; ~schizalgie (v. schiz/o-, v. -algie), s.f., durere localizată la nivelul unei mal-

formații congenitale a coloanei vertebrale; ~trih (v. -trih), adj., cu coaste păroase.

~**RAHIE** „coloană vertebrală”. ◊ gr. *rhakhis* „șira spinării” > fr. *-rachie* și *-rrachie*, it. *-rachia*, lat. sav. *-rhachia* > rom. *-rahie*.

RAHIO- „șira spinării, coloană vertebrală”. ◊ gr. *rhakhis* „șira spinării” > fr. *rachio-*, it. *id.*, engl. *id.*, germ. *rhachio-* > rom. *rahio-*. ■ ~campsie (v. -campsie), s.f., curbare a coloanei vertebrale; ~metru (v. -metru), s.n., instrument medical pentru determinarea gradului de curbură a coloanei vertebrale; ~patie (v. -patie), s.f., afecțiune a coloanei vertebrale; ~plegie (v. -plegie), s.f., paralizie a coloanei vertebrale; ~tom (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în rahiotomie; ~tomie (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de secționare a coloanei vertebrale fetale și de extragere fragmentară ulterioară.

RAI- „calcan, pește teleostean marin”. ◊ lat. *raia* „calcan” > lat. sav. *raji-* > rom. *rai-*. ■ ~forme (v. -form), s.f. pl., ordin de pești cu corpul în formă de disc, cu înțotoare mari pectorale, care trăiesc pe fundul mării.

RAMENTI- „rument, scuamă uscată”. ◊ lat. *ramentum* „așchie, țandără” > fr. *ramenti-*, engl. *id.* > rom. *ramenti-*. ■ ~fer (v. -fer), adj. (despre frunzele de ferigă) care poartă ramenteți; ~form (v. -form), adj., în formă de rument; ~gen (v. -gen₂), adj., care produce scuamă uscată.

RAMFO- „cioc, curbat, îndoit”. ◊ gr. *rhamphos* „cioc curbat, plisc” > fr. *rhampho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ramfo-*. ■ ~id (v. -id), adj., în formă de cioc de pasăre; ~rinc (v. -rinc), s.m., reptilă zburătoare fosilă din jurasic, cu ciocul lung și cu dinții ascuțiți și conici; ~tecă (v. -tecă), s.f., tegumentul cornos sau cutat al ciocului de pasăre.

RAMI- „ramură, creangă”. ◊ lat. *ramus* „ramură” > fr. *rami-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rami-*. ■ ~col (v. -col), adj., care trăiește pe ramuri; ~corn (v. -corn), adj. (despre o insectă) cu antene ramificate; ~fer (v. -fer), adj., care poartă ramuri; ~fior (v. -fior), adj., care are flori pe ramurile principale; ~form (v. -form), adj., în formă de ramură; ~par (v. -par), adj., care generează ramuri.

RAMULI- „ramură mică, rămurică”. ◊ lat. *ramulus* „ramură mică” > fr. *ramuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ramuli-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care poartă ramuri mici; ~fior (v. -fior), adj., care poartă flori pe rămurele; ~form (v. -form), adj., în formă de rămurică; ~gen (v. -gen₂), adj., care generează rămurele.

RANI- „broască, batracian”. ◊ lat. *rana* „broască” > it. *rani-*, engl. *id.* > rom. *rani-*. ■ ~cultură (v. -cultură), s.f., ramură a acvaculturii care se ocupă cu creșterea broaștelor verzi de apă, comestibile pentru om; ~fer (v. -fer), adj., care conține broaște; ~form (v. -form), adj., în

formă de broască; ~vor (v. -vor), adj., care se hrănește cu broaște.

RANUNCULI- „broscuță”. ◇ lat. *ranunculus* „broască mică” > fr. *ranunculi-*, engl. *id.* > rom. *ranuncull-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de broscuță.

RAPI- „nap, gulie”. ◇ lat. *rapum* „gulie, nap” > fr. *rapi-*, lat. sav. *id.* > rom. *rapi-*. ■ ~form (v. -form), adj., de forma rădăcinii scurte și pivotante de nap sau de gulie.

RAPIDO- „subțire”. ◇ gr. *rhapis*, *rhapidos* „lujer, nuia subțire” > fr. *rhapido-*, engl. *id.* > rom. *rapido-*. ■ ~zom (v. -zom), s.m., element intraparietal al celei bacteriene.

RAPSODO- „versuri”. ◇ gr. *rhapsodos* „rapsod, cântăreț popular” > fr. *rhapsodo-*, engl. *id.* > rom. *rapsodo-*. ■ ~manție (v. -manție), s.f., divinație pe baza versurilor din poemele homerice.

RAPTO- „cusut, unit, saturat”. ◇ gr. *rhapto-* „cusut” > fr. *rhapto-*, lat. sav. *id.* > rom. *rapto-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe saturate; *sin. raptocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., raptocarp*; ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze saturate.

RARI- „distanțat, puțin, rar”. ◇ lat. *rarus* „rar” > fr. *rari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rari-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu puține flori; ~foliu (v. -foliu), adj., care are puține frunze.

REBO- „tortuos, răsucit în spirală”. ◇ gr. *rhaibos* „sucit, răsucit” > engl. *rhaebo-*, lat. sav. *raebo-* > rom. *rebo-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe răsucite în spirală; ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze răsucite în spirală; ~riz (v. -riz), adj., cu rădăcina sucită în spirală.

RECT-, v. **RECTO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere a anusului.

RECTI- „drept, erect”. ◇ lat. *rectus* „drept” > fr. *recti-*, engl. *id.*, germ. *rekti-*, lat. sav. *recti-* > rom. *recti-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpina dreaptă; ~corn (v. -corn), adj. (despre insecte) cu antenele drepte; ~fior (v. -fior), adj., cu flori drepte; ~grad (v. -grad), adj., care se deplasează drept înainte; ~nerv (v. -nerv), adj., cu nervura dreaptă; ~rostru (v. -rostru), adj. (despre păsări) care are ciocul drept.

RECTO- „drept, rect, rectal”. ◇ lat. *rectum* „drept, rectiliniu” > fr. *recto-*, engl. *id.*, germ. *rekto-*, lat. sav. *recto-* > rom. *recto-*. ■ ~cel (v. -cel₂), s.n., hernie a rectului; ~cliză (v. -cliză), s.f., spălătură rectală; ~fotografie (v. foto-, v. -grafie), s.f., fotografie a mucoasei rectale cu ajutorul unui aparat special; ~perineorafie (v. perineo-, v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de refacere a anusului și a perineului; ~pexie (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a rectului în poziție normală; ~plastie (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a rectului; ~rafie (v. -rafie), s.f., operație chirurgicală de suturare a ampulei rectale; ~ragie (v. -ragie), s.f., hemoragie rectală; ~scop (v. -scop), s.n., endoscop special pentru examinarea

cavității rectale; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare medicală a rectului cu ajutorul rectoscopului; ~stenoză (v. -stenoză), s.f., îngustare patologică a rectului; ~stomie (v. -stomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere a cavității rectale; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a stricturii rectale.

-REE „scurgere, excreție, secreție”. ◇ gr. *rhoia* „flux, curgere” > fr. *-rrhée* și *-rhée*, it. *-rrea*, germ. *-rrhōe* și *-rrhoe*, engl. *-rrhea* și *-rrhoea*, lat. sav. *-rrhoea* > rom. *-ree*.

REFLECTO- „luciu, reflexie”. ◇ lat. *reflectus* „întors înapoi” > fr. *reflecto-*, engl. *id.*, germ. *reflekt-* > rom. *reflecto-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., metodă de reproducere a documentelor prin contact cu lumina reflectată; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea calității luciului suprafeței corpurilor.

REFLEXI- „reflect, curbat în afară”. ◇ lat. *reflexus* „întors înapoi, curbat” > fr. *réflexi-*, engl. *id.* > rom. *reflexi-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpina curbată brusc în afară; ~flor (v. -flor), adj., cu corola curbată în afară; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole curbate în exterior.

REFLEXO- „act reflex”. ◇ lat. *reflexus* „întors înapoi, reflectat” > fr. *réflexo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *reflexo-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., care produce reflexe; *sin. reflexogenic*; ~genic (v. -genic), adj., reflexogen”; ~grafie (v. -grafie), s.f., descriere a actelor reflexe; ~gramă (v. -gramă), s.f., înregistrarea grafică a excitației prin percuția tendonului lui Ahile; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în reflexologie; ~logie (v. -logie), s.f., studiul științific al reflexelor, în vederea stabilirii topografiei conexiunilor nervoase; ~patie (v. -patie), s.f., afecțiune a actelor reflexe; ~terapie (v. terapie), s.f., metodă terapeutică prin care se urmărește vindecarea unor boli prin folosirea anumitor reflexe.

REFRACTO- „refracție”. ◇ lat. *refractus* „frânt, răstrânt” > fr. *réfracto-*, engl. *id.*, germ. *refrakto-* > rom. *refracto-*. ■ ~metrie (v. -metrie₁), s.f., disciplină care studiază ansamblul de metode și procedee folosite pentru determinarea indicilor de refracție ai substanțelor; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument optic de măsurare a indicilor de refracție ai substanțelor; ~scop (v. -scop), s.n., instrument utilizat în auscultatie pentru localizarea sunetului.

REGMA- „falie, fractură”. ◇ gr. *rhegma* „ruptură, fractură” > fr. *regma-*, germ. *id.*, engl. *rhegma-* și *regma-*, lat. sav. *raegma-* > rom. *regma-*. ■ ~carp (v. -carp), s.n., fruct uscat și dehiscent; *sin. regmacarp*; ~carpiu (v. -carpiu), s.n., regmacarp*; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la regmageeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces geologic de formare a sistemelor de fracturi și diaclaze.

REGO- „pătură, strat”. ◇ gr. *rhegos* „pătură, cuvertură” > fr. *régo-* și *rhégo-*, engl. *rhego-*

> rom. *rego-*. ■ ~lit (v. -lit₁), s.n., pătură de roci alterate și dezagregate, aflate deasupra rocii de bază; ~litic (v. -litic₁), adj., referitor la regolite.

REGULARI- „normal, obișnuit”. ◇ lat. *regularis* „normativ, servind ca regulă” > fr. *régulari-*, engl. *id.* > rom. *regulari-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) dezvoltat în forma obișnuită.

RELAXO- „relaxare”. ◇ lat. *relaxo, are* „a des-tinde, a relaxa” > fr. *relaxo* > rom. *relaxo-*. ■ ~terapie (v. -terapie), s.f., terapeutică a relaxării.

-REMĂ „membru, vâslă, înotătoare”. ◇ lat. *remus* „vâslă, înotătoare” > fr. *rème*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-remă*.

REMI- „membru, picior, ramă, vâslă”. ◇ lat. *remus* „opacină, ramă” > fr. *rémi-*, engl. *id.* > rom. *remi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., înzestrat cu rame; ~form (v. -form), adj., în formă de vâslă; ~ped (v. -ped₂), adj. (despre crustacee) cu picioarele turtite în formă de rame, adaptate pentru înot.

RENI- „rinichi”. ◇ lat. *ren, renis* „rinichi” > fr. *réni-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *reni-*. ■ ~flor (v. -fior), adj., care are flori cu vârful rotunjit și cu baza lată și cordată; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de rinichi; ~form (v. -form), adj., în formă de rinichi.

REO- „scurgere, curent, circulație, torent, curgător, torențial”. ◇ gr. *theo, rhein* „a curge” > fr. *rhéo-*, engl. *theo- și reo-*, germ. *rheo-*, lat. sav. *id.* > rom. *rheo-*. ■ ~angiografie (v. angio-, v. -grafie), s.f., metodă de explorare a arterelor periferice, bazată pe înregistrarea variațiilor conductibilității electrice; ~bază (v. -bază), s.f., intensitate minimă a unui curent galvanic, capabil să producă excitația unui țesut viu; ~bionte (v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme) care trăiesc în torenți și pâraie; ~cardiografie (v. cardio-, v. -grafie), s.f., urmărire a variațiilor de conductibilitate a unui curent alternativ în timpul revoluției cardiace; ~cardiogramă (v. cardio-, v. -gramă), s.f., curbă obținută în urma unei reocardiografii; ~cren (v. -cren), adj. 1. (Despre un izvor) A cărui apă țâșnește cu putere, formând pâraie cu debite mari. 2. (Despre un organism animal sau vegetal) Aflat în ape cu scurgere rapidă; *sin.* **reocrenic**; ~encefalografie (v. encefalo-, v. -grafie), s.f., metodă de investigație paraclinică în afecțiunile sistemului nervos, care constă în înregistrarea grafică, sub formă de unde monofazice și asimetrice, a impedenței țesutului cerebral; ~fil (v. -fil), adj., s.n. (organism) care preferă apele curgătoare rezezi, torenți sau pâraie; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în apele rezezi din munți; ~fob (v. -fob), adj. (despre o plantă) care evită apele rezezi de munte; ~for (v. -for), s.m., fir al unei pile electrice; ~foreză (v. -foreză), s.f., fenomen

reologic de antrenare spontană a particulelor în suspensie spre mijlocul conductei, la curgerea unui fluid; ~glife (v. -glif), s.f. pl., urme pe fața inferioară a straturilor de gresii, care reprezintă mulajul unor scurgeri de nămol pe fundul bazinului de sedimentare; ~graf (v. -graf), s.n., instrument utilizat pentru înregistrarea unei curbe de curent sau de tensiune; ~grafie (v. -grafie), s.f., explorare a modului în care se face circulația sângelui la anumite organe sau regiuni ale corpului, pe baza variațiilor electrice ale acestora; ~gramă (v. -gramă), s.f., curbă care reprezintă variațiile electrice ale anumitor organe; ~log (v. -log), s.m., specialist în reologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază curgerea lentă a materiei și deformarea în timp a corpurilor solide sub acțiunea forțelor aplicate asupra lor; ~metrie (v. -metrie₁), s.f., tehnică a măsurării mărimilor care caracterizează un material cu proprietăți reologice; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea proprietăților reologice ale materialelor; ~morfic (v. -morfic), adj., care se referă la reomorfism; ~morfism (v. -morfism), s.n., proces prin care o rocă sau un sediment se transformă într-o masă fluidă; ~morfoză (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică și funcțională a unui organ sub influența apelor curgătoare; ~nom (v. -nom₁), adj. (despre legăturile sistemelor de puncte materiale) care variază în timp, însă după o lege independentă de forțele care acționează în cadrul sistemelor de puncte; ~pexie (v. -pexie), s.f., fenomen prezentat de unele soluții coloidale care, prin curgere lentă sau printr-o agitare slabă, își măresc viscozitatea și rezistența la deformare; ~scop (v. -scop), s.n., instrument cu care se constată prezența unui curent electric; ~stat (v. -stat), s.n., aparat folosit la reglarea intensității curentului electric din circuite; ~static (v. -static), adj., referitor la reostat; ~tactic (v. -tactic), adj. (despre un organism) care se deplasează spre curenții de apă; *sin.* **reotropic**; ~tactism (v. -tactism), s.n., tropism datorat acțiunii curentului apelor curgătoare rezezi; ~taxie (v. -taxie), s.f., deplasarea unui organism sau curbarea unui organ în sensul sau în direcția opusă curentului de apă în care trăiește; *sin.* **reotropism**; ~tom (v. -tom), s.n., dispozitiv medical pentru studiul influenței duratei de trecere a unui curent asupra excitației unui mușchi cu contracție rapidă; ~tropic (v. -tropic), adj., reotactic; ~tropism (v. -tropism), s.n., reotaxie; ~viscozimetru (v. -viscozi-, v. -metru₁), s.n., viscozimetru tehnic în care căderea liberă a unei bile este înlocuită de o alunecare sub acțiunea unei contragreutăți constante, determinate; ~xen (v. -xen), adj. (despre un organism) care trăiește în apele cu curenți slabi; *sin.* **reoxenic**; ~xenic (v. -xenic), adj., reoxen*.

REPTILI- „reptile, șerpi”. ◊ lat. *reptilis* „târâtor” > fr. *reptili-*, engl. *id.* > rom. *reptili-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de reptilă; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu șerpi.

RESPIRO- „respirație”. ◊ lat. *respiro*, *are*, „a răsufla” > fr. *respiro-*, engl. *id.* > rom. *respiro-*. ■ **-metrie** (v. -metrie), s.f., măsurare a cantității de oxigen absorbită de un organism animal sau vegetal; **-metru** (v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea cantității de oxigen absorbite de plante sau de animale.

RESTI- „funie, cordon”. ◊ lat. *restis* „funie, coardă” > fr. *rest-*, engl. *id.* > rom. *rest-*. ■ **-form** (v. -form), adj., s.n. 1. Adj. În formă de coardă sau de funie. 2. S.n. Partea superioară a cordoanelor posterioare ale măduvei, formând pedunculii inferiori ai cerebelului.

RETI- „rețea, plasă, reticul, reticulat”. ◊ lat. *rete*, *retis* „rețea, plasă” > fr. *réti-*, engl. *id.* > rom. *reti-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu vase sau cu nervații reticulate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole reticulate; **-form** (v. -form), adj. (despre vase, nervații etc.) în formă de rețea; **-nerv** (v. -nerv), adj., cu nervurile anastomozate în rețea; **-ped** (v. -ped), adj. (despre insecte) cu picioare reticulate.

RETICULO- „plasă, reticul, reticular”. ◊ lat. *reticulum* „plasă mică” > fr. *reticulo-*, germ. *retikulo-*, engl. *reticulo-* > rom. *reticulo-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., globulă roșie granuloasă care prezintă o rețea filamentoasă; **-citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., diminuare a numărului de reticulocite din sânge; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a sistemului reticulohistiocitar; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., parte alveolară a citoplasmei, cu funcții de nutriție; **-trop** (v. -trop), adj., care are afinitate pentru sistemul reticuloendotelial; *sin.* **reticulotrop**; **-tropic** (v. -tropic), adj., reticulotrop*; **-zom** (v. -zom), s.m., componentă citoplasmatică, prezentă în fracțiunile microzomale, care dă naștere structurilor membranoase în prezența fosfolipidelor.

RETINO- „retină, retinian”. ◊ lat. mediev. *retina* „retină” (din lat. *rete*, *retis* „plasă, rețea”) > fr. *réтино-*, engl. *id.* > rom. *retino-*. ■ **-blaste** (v. -blast), s.f. pl., celule epiteliale ale retinei; **-for** (v. -for), s.n., celulă cristalină prezentă în omatidiile artropodelor; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat cu care se poate fotografia fundul de ochi; **-grafie** (v. -grafie), s.f., fotografiere a fundului de ochi; **-malacie** (v. -malacie), s.f., ramoliment al retinei; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a retinei; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în retinoscopie; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen al umbrei pupilare pentru determinarea refracției ochiului.

RETINO- „rășină, rășinos”. ◊ gr. *rhetine* „rășină” > fr. *rhétino-*, engl. *retino-* > rom. *retino-*. ■ **-id** (v. -id), adj., cu aspect de rășină.

RETRO- „regresiv, degenerativ, inferior”. ◊ lat. *retro* „înapoi” > fr. *retro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *retro-*. ■ **-cultură** (v. -cultură), s.f., cultură obținută prin reisolarea patogenului dintr-o gazdă infectată artificial, în vederea dovedirii patogenității lui; **-grad** (v. -grad), adj. (despre metamorfoză, mutație, succesiune) care prezintă tendința de simplificare în organizarea biologică; **-morfism** (v. -morfism), s.n., trecerea unor roci la o stare inferioară de metamorfism; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., tip particular de dezvoltare a organismelor animale și vegetale, în cursul căreia apar fenomene de degenerare.

REUMATO- „reumatism, reumatic”. ◊ gr. *rheuma*, *rheumatos* „curgere, curent” > germ. *rheumato-*, engl. *id.*, it. *reumato-* > rom. *reumato-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. (Despre durere) Care prezintă caracteristici reumatismale. 2. S.n. Localizare articulară multiplă, ca urmare a unor boli infecțioase acute; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în reumatologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază afecțiunile reumatice.

REVERBERO- „reverberație”. ◊ lat. *reverbero*, *are*, „a respinge” > fr. *réverbéro*, engl. *id.* > rom. *reverbero-*. ■ **-metru** (v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea timpului de reverberație.

-REXĂ „fragmentare, fisurare”. ◊ gr. *rhexis* „rup-tură” > fr. *-rhexis*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-rexă*.

REXI- „rupere, eroziune, dezagregare”. ◊ gr. *rhexis* „rupere, fractură” > fr. *rhexi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rex-*. ■ **-gen** (v. -gen), adj. (despre un organ vegetal) format prin rupere sau dezagregare; *sin.* **rexigenetic**; **-genetic** (v. -genetic), adj., rexigen*; **-litic** (v. -litic), adj., referitor la rexiliză; **-liză** (v. -liză), s.f., formarea unor cavități, canale sau orificii prin ruperea și dizolvarea celulelor; **-stazie** (v. -stazie), s.f., fază de mare activitate erozivă produsă de absența sau de raritatea învelișului vegetal.

-REXIE „rupere, ruptură, fisurare, fragmentare”. ◊ gr. *rhexis* „rup-tură, fractură” > fr. *-rexie* și *-rhexie* > rom. *-rexie*.

REXO- „rupere, fragmentare”. ◊ gr. *rhexis* „rup-tură, fractură” > fr. *rhéxo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rexo-*. ■ **-carp** (v. -carp), s.n., fruct care, prin rupere, își împrăștie semințele la maturitate; **-carpic** (v. -carpic), adj., referitor la rexocarp.

-REZĂ „oprire, stagnare”. ◊ gr. *rhexis* „oprire” > fr. *-rhése*, germ. *-rhexis*, lat. sav. *id.* > rom. *-reză*.

REZECTO- „rezeecție”. ◊ lat. *resectus* „tăiat” > fr. *resecto-*, engl. *id.* > rom. *rezecto-*. ■ **-scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru rezeecție prostatică transversală.

REZINI- „rășină, rășinos”. ◊ lat. *resina* „rășină” > fr. *résini-*, engl. *id.* > rom. *rezini-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care produce sau care conduce rășină; **-form** (v. -form), adj., asemănător cu rășina.

REZINO- „rășină”. ◇ lat. *resina* „rășină” > fr. *résino*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *rezino*. ■ **~cist** (v. -cist), s.n., formațiune asemănătoare unui cistolit, prezentă în membrana celulară a perilor unor plante; **~gen** (v. -gen₁), adj., care excretă rășină; **~grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu tehnic care permite studiul structurii fizice a unei rășini sau a unei materii plastice; **~id** (v. -id), adj., care se aseamănă cu o rășină.

RHABDO-, v. **RABDO-**.

RIACO- „torent, torențial”. ◇ gr. *rhyax*, *rhyakos* „șuvoi, torent” > fr. *rhyaco*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *riaco*. ■ **~fil** (v. -fil₁), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care crește în torenții apelor de munte; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în apele torențiale; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la riacofite; **~lit** (v. -lit₁), s.n., varietate de feldspat sticlos, de origine eruptivă.

RIBO- „granular, sferic”. ◇ gr. *ribos*, „boabă, grăunte” sau lat. *ribes* „coacăză” > fr. *ribo*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *ribo*. ■ **~zom** (v. -zom), s.m., organit celular granular din citoplasmă, cu rol important în biosinteza proteinelor și în transmiterea caracterelor ereditare; **~zomic** (v. -zomic), adj., referitor la ribozomi.

RIGIDI- „rigid, țepăpân”. ◇ lat. *rigidus* „țepăpân, rigid” > fr. *rigid*, lat. sav. *id.* > rom. *rigid*. ■ **~flor** (v. -flor), adj., cu flori rigide; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze rigide; **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea rigidității dielectrice.

RIMI- „fantă, despicătură”. ◇ lat. *rima* „crăpătură, spărtură” > fr. *rimi*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rimi*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre antere) în formă de despicătură.

RIMULI- „despicătură mică”. ◇ lat. *rimula* „crăpătură mică” > fr. *rimuli*, engl. *id.* > rom. *rimuli*. ■ **~form** (v. -form), adj., în formă de crăpătură mică.

-RIN „nas, nară, trompă”. ◇ gr. *rhis*, *rhinos* „nas” > fr. *rhine*, engl. *id.* > rom. *rin*.

RIN-, v. **RINO-**. ■ **~algie** (v. -algie), s.f., durere de nas; *sin.* rinodinie; **~ant** (v. -ant), adj., cu flori în formă de nas; **~encefal** (v. -encefal), s.n., parte mediană a creierului care cuprinde formațiile anatomice olfactive; **~estezie** (v. -estezie), s.f., simțul olfactiv; **~odinie** (v. -odinie), s.f., rinalgie*.

-RINC „cioc, plisc, rostru, trompă”. ◇ gr. *rhyngchos* „cioc, bot” > fr. *rhyneque* și *rynque*, lat. sav. *rhyngchus* > rom. *rinc*.

RINC-, v. **RINCO-**. ■ **~ant** (v. -ant), adj., cu flori rostrate; **~odont** (v. -odont), adj., cu ciocul prevăzută cu creștături în formă de dinte, ca al șoimului.

RINCO- „cioc, plisc, trompă, rostru, rostrat”. ◇ gr. *rhyngchos* „bot, cioc, plisc” > fr. *ryncho* și *rhyngo*, engl. *rhyngo*, lat. sav. *rhyngo* > rom. *rinco*. ■ **~carp** (v. -carp), adj., cu fructe rostrate; *sin.* **rincocarpic**; **~carpic** (v. -carpic),

adj., rincocarp*; **~cefali** (v. -cefal), s.m. pl., ordin de reptile mezozoice, care se caracterizează prin existența coardei dorsale, reprezentate azi numai de hatteria, fosilă vie; **~cel** (v. -cel₂), adj., cu cioc proeminent; **~fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze rostrate; **~for** (v. -for), adj., s.f. pl. 1. Adj. Prevăzută cu o prelungire în formă de cioc. 2. S.f. pl. Familie de insecte coleoptere, al căror cap este înzestrat cu un rostru; **~lit** (v. -lit₁), s.n., cioc fosil, specific tetrabranhiatelor cefalopode; **~lof** (v. -lof), adj., cu ciocul plin de pene; **~sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe rostrate; **~spor** (v. -spor), adj., cu spori rostrați; **~stom** (v. -stom), s.n., por anterior terminal, cu care este înzestrată proboscida viermilor din clasa Nemertea; **~zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă sauriană din ordinul rincocefalilor, care a trăit în triasic și care se caracteriza prin persistența vertebrelor amficelece și a osului pătrat fixat de craniu.

RINGENTI- „căscat, larg deschis”. ◇ lat. *ringens*, *ringentis* „căscat” > fr. *ringenti*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, rom. *ringenti*. ■ **~flor** (v. -flor), adj., cu flori căscate; **~form** (v. -form), adj. (despre corolă) cu gura larg deschisă.

-RINIE „nas, fose nazale, trompă”. ◇ gr. *rhis*, *rhinos* „nas” > fr. *rhinie*, germ. *id.*, it. *rinia*, lat. sav. *-rrhinia* > rom. *-rinie*.

RINO- „nas, fose nazale, trompă, olfactiv, nazal”. ◇ gr. *rhis*, *rhinos* „nas” > fr. *rhino*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *rino*, lat. sav. *rhino* > rom. *rino*. ■ **~caul** (v. -caul), s.n., suport al bulbului olfactiv; **~cefal** (v. -cefal), s.m., făt teratologic la care nasul are forma unei trompe și este situat spre frunte; **~cefalie** (v. -cefalie), s.f., stare a unui făt rinocefal; **~cel** (v. cel₁), s.n., ventricul olfactiv; **~cer** (v. -cer₁), s.m., mamifer pahiderm, erbivor și imparicopitat, cu capul masiv și având pe nas unul sau două coarne; **~chiloplastie** (v. chilo₃), v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a nasului și a buzelor; **~cliză** (v. -cliză₁), s.f., obstrucție nazală; **~dacriolit** (v. dacrio₁), s.n., calcul lacrimal situat pe conductul lacrimo-nazal; **~faringolit** (v. faringo₁), s.n., concrețiune calcaroasă în faringe; **~firmă** (v. -firmă), s.f. 1. Hipertrofia a părții inferioare a nasului. 2. Afecțiune a pielii, localizată pe nas, ca urmare a agravării acneeii rozacee; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tot ce are legătură cu nasul, prezentă în unele afecțiuni nevrotice; **~fonie** (v. -fonie), s.f., perturbare a vocii, ca urmare a schimbării rezonanței cavităților nazale; *sin.* **rinolalie**; **~for** (v. -for), adj. (despre un organ) care poartă simțul olfactiv; **~gen** (v. -gen₁), adj., care își are originea în nas; **~hidroree** (v. hidro₁), v. -ree), s.f., hidroree nazală; **~iatrie** (v. -iatrie), s.f., tratament medical al afecțiunilor nazale; **~lalie** (v. -lalie), s.f., rinofonie*; **~laringologie** (v. laringo₁), s.f., disciplină care tratează despre maladiile nasului și ale laringelui; **~lit** (v. -lit₁),

s.n., concrețiune calcaroasă în fosele nazale; ~litic (v. -litic), adj., referitor la rinolite; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în rinologie; ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care studiază stările patologice ale nasului; ~manometrie (v. mano-, v. -metrie), s.f., metodă de determinare a capacității respiratorii nazale, utilizând un manometru instalat în nas; ~manometru (v. mano-, v. -metru), s.n., aparat utilizat în rinomanometrie; ~metrie (v. -metrie), s.f., măsurare a gradului de permeabilitate a foselor nazale la aer; ~patie (v. -patie), s.f., maladie care afectează cavitățile nazale; ~plastic (v. -plastic), adj., referitor la rinoplastie; ~plastie (v. -plastie), s.f., intervenție chirurgicală de refacere a unui nas distrus sau diform; ~rafie (v. -rafie), s.f., operație de suturare a nasului; ~ragie (v. -ragie), s.f., hemoragie nazală; ~ree (v. -ree), s.f., scurgere de mucozități nazale; ~scleroză (v. -scleroză), s.f., proces de atrofiere a mucoasei pituitare; ~scop (v. -scop), s.n., instrument medical utilizat la examinarea foselor nazale; ~scopie (v. -scopie), s.f., examinare a foselor nazale; ~stenoză (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a foselor nazale; ~tecă (v. -tecă), s.f., epidermă a ciocului de pasăre; ~tom (v. -tom), s.n., instrument utilizat în rino-tomie; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei fose nazale.

RIO- „scurgere, fluid, fluiditate”. \diamond gr. *rhyo*, *rhein* „a curge” > fr. *rhyo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *rio*. ■ ~lit (v. -lit), s.n., rocă magmatică efusivă; ~taxie (v. -taxie), s.f., proces de formare a texturii fluidale, care apare la unele roci magmatice.

RIPARO- „obscen, trivial”. \diamond gr. *rhyparos* „obscen, scabros” > fr. *rhyparo-*, engl. *id.* > rom. *riparo-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., pictură cu subiect obscen.

RIPI- „râpă, mal”. \diamond lat. *ripa* „mal” > fr. *ripî-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ripî-*. ■ ~col (v. -col), adj., care crește sau care trăiește pe malul apelor curgătoare.

RIPI- „evantai”. \diamond gr. *rhipis* „evantai” > fr. *rhipî-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ripî-*. ■ ~cefali (v. -cefali), s.m. pl., gen de căpușe din familia ixodidelor, care se caracterizează prin trompa scurtă și prin coxa primei perechi de picioare bifurcată; ~ptere (v. -pter) adj., s.n. pl. (insecte) cu aripile în formă de evantai.

RIPIDO- „evantai”. \diamond gr. *rhipis*, *rhipidos* „evantai” > fr. *ripido-* și *rhipido-*, engl. *rhipido-*, lat. sav. *id.* > rom. *ripido-*. ■ ~lit (v. -lit), s.n., clorit solzos; ~ptere (v. -pter), adj., s.n. pl. (insecte coleoptere) cu aripile în formă de evantai; ~stih (v. -stih), adj. (despre pești) cu aripioare în formă de evantai.

RIPO- „murdărie, gunoi”. \diamond gr. *rhypos* „murdărie” > germ. *rhy-po-*, lat. sav. *id.* > rom. *ripo-*. ■ ~fagie (v. -fagie), s.f., tulburare a comportamentului

alimentar, care constă în ingestia de gunoaie, excremente și murdărie; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de murdărie.

RITI- „ridat, zbârcit”. \diamond gr. *rhytis* „cută, rid, zbârcitură” > fr. *rhyt-*, lat. sav. *id.* > rom. *riti-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe zbârcite; *sin.* ritidocarp.

RITID-, v. **RITIDO-**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., excizie a ridurilor.

RITIDO- „rid, încrețitură, încrețit, zbârcit”. \diamond gr. *rhytis*, *rhytidos* „zbârcitură, rid” > fr. *rhytido-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ritido-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., riticarp”; ~fil (v. -fil), adj., cu frunze încrețite; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe zbârcite.

-RITMIE „cadență, ritm, ritmicitate”. \diamond gr. *rhythmos*, „mișcare ritmică, ritm, cadență” > fr. *-rhythmie* și *-rythmie*, germ. *-rhythmie*, engl. *-rhythmia*, it. *-ritmia* > rom. *-ritmie*.

RITMO- „ritm, ritmicitate”. \diamond gr. *rhythmos* „cadență, ritm” > fr. *rhythmo*, engl. *id.* > rom. *ritmo-*. ■ ~gramă (v. -gramă), s.f., metodă de reprezentare grafică a raportului dintre etapele de sedimentare a depozitelor grosiere (oscilații negative ale nivelului mării) și a depozitelor fine (oscilații pozitive) din cadrul unor cicluri de sedimente; ~pee (v. -pee), s.f., arta de a compune lucrări ritmice; ~terapie (v. -terapie), s.f., procedeu terapeutic fiziologic și psihic, bazat pe principiul desfășurării ritmice a proceselor vitale fundamentale.

RITO- „rit, ritual”. \diamond lat. *ritus* „rit, obicei religios” > fr. *rito-* > rom. *rito-*. ■ ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care studiază ritul, ritualul și ritualismul ca părți constitutive ale unor uzanțe culturale cu caracter regulat.

RITRO- „pârâu, curent de apă, șuvoi”. \diamond gr. *rhithron* „care curge” > fr. *rhithro-* > rom. *ritro-*. ■ ~biologie (v. bio-, v. -logie), s.f., parte a limnologiei care se ocupă cu studiul organismelor din pâraie, torenți și râuri montane.

RIVI- „râu, apă curgătoare”. \diamond lat. *rivus* „râu, apă curgătoare” > fr. *rivi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rivi-*. ■ ~col (v. -col), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe malul apelor.

-RIZ „cu rădăcină, cu rădăciniță”. \diamond gr. *rhiza* „rădăcină” > fr. *-rhize* și *-rrhize*, engl. *-rhizous*, lat. sav. *-rhizus* > rom. *-riz*.

RIZ-, v. **RIZO-** ■ ~artroză (v. -artroză), s.f., afecțiune articulară localizată la rădăcina unui deget sau a unui membru; ~autoic (v. aut/o-, v. -oic), adj. (despre biofite) cu organe de reproducere mascule și femele pe aceeași plantă; ~odont (v. -odont), adj. (despre crocodili) care are rădăcinile dinților implantate în maxilare.

-RIZĂ, „rădăcină, radiculă, rădăciniță”. \diamond gr. *rhiza* „rădăcină” > fr. *-rrhize* și *-rhize*, germ. *-rrhize*, engl. *-rrhize* > rom. *-riză*.

-RIZĂ₂ „cută, fald”. ◊ gr. *rhytos* „cutat, încrețit” > fr. *-rrhyse*, germ. *id.* > rom. *-riză*.

-RIZIE „rădăcină, radiculă, rădăciniță”. ◊ gr. *rhiza* „rădăcină” > fr. *-rhizie*, germ. *-rrhizie* și *-rhizie* > rom. *-rizie*.

RIZIO- „rădăcină, radicular”. ◊ gr. *rhizion* „rădăciniță” > fr. *rhizo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rizio-*. ■ **-fiză** (v. *-fiză*), s.f., expansiune radiculară filiformă.

RIZO- „rădăcină, radiculă, rădăciniță, radicular”. ◊ gr. *rhiza* „rădăcină” > fr. *rhizo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *rizo-* > rom. *rizo-*. ■ **-bii** (v. *-biu*), s.n. pl., microorganisme care produc nodozitățile de pe rădăcinile unor plante leguminoase; **-blast** (v. *-blast*), s.n., embrion care emite rădăcini; **-blastic** (v. *-blastic*), adj., referitor la rizoblaste; **-carp** (v. *-carp*), s.n., sporangie dispus pe formațiuni în formă de rădăcină; **-carpic** (v. *-carpic*), adj. 1. Cu tulpini anuale, dar cu rădăcini care emit tulpini fructifere timp de mai mulți ani. 2. Cu fructificații dezvoltate lângă rădăcină; **-cefal** (v. *-cefal*), adj., cu rădăcina în formă de cap; **-cist** (v. *-cist*), s.n., conținut celular retras în perioada de secetă în partea umflată a rizoizilor; **-colezie (rizocolesie)** (v. *-colezie*), s.f., concreștere prin rădăcinile lor a două plante aparținând aceleiași specii; **-corm** (v. *-corm*), s.m.; rizom cărnos; **-ctonie** (v. *-ctonie*), s.f., ciupercă parazită care distruge rădăcinile diferitelor plante; **-dermă** (v. *-dermă*), s.f., strat celular extern al rădăcinii, din care iau naștere perii absorbantii; **-fag** (v. *-fag*), adj., care se hrănește cu rădăcini; **-fii** (v. *-fil₁*), adj., care crește pe rădăcini; **-filă** (v. *-fil₂*), s.f. 1. Frunză transformată în organ radicular cu funcții de absorbție. 2. Pigment compus, fiind caracteristic pentru alge; **-fite** (v. *-fit*), s.f. pl., plante rădăcinoase; **-fitic** (v. *-fitic*), adj., referitor la rizofite; **-fiză** (v. *-fiză*), s.f., apendice radicular, care este prezent la plantele nimfleacee; **-for** (v. *-for*), adj., s.m. 1. Adj. (Despre un organism) Care este prevăzut cu rădăcini. 2. S.m. Ramificație nefrunzoasă a tulpinii, care protejează o formație abundentă de rădăcini; **-gen** (v. *-gen₁*), adj., s.n. 1. Adj., s.n. (Țesut) care generează rădăcinile și rizoizii. 2. S.n. Plantă care produce numai rădăcini și flori. 3. S.n. Baza dilatată a frondei algelor. 4. S.n. Parazit al rădăcinilor; **-genetic** (v. *-genetic*), adj., referitor la rizogeneză; **-geneză** (v. *-geneză*), s.f., proces morfogenetic de formare și de dezvoltare a sistemului radicular al plantelor; **-genic** (v. *-genic*), adj. 1. Care produce rădăcini. 2. Care stimulează formarea de noi rădăcini; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., descriere sistematică a rădăcinilor; **-id** (v. *-id*), s.m., organ filamentos de fixare și de absorbție la plantele inferioare saprofite; **-lit** (v. *-lit₁*), s.n., rădăcină fosilizată; **-litic** (v. *-litic₁*), adj., care se referă la rizolite;

-litofite (v. *lito-*, v. *-fit*), s.f. pl., plante cu rădăcinile înfipte în crăpăturile stâncilor; **-manie** (v. *-manie*), s.f., proliferare de rădăcini adventive; **-melie** (v. *-melie*), s.f., malformație congenitală caracterizată prin scurtimea segmentelor proximale ale membrelor; **-mer** (v. *-mer*), s.n., zonă radiculară de sensibilitate tactică; **-morf** (v. *-morf*), adj., în formă de rădăcină; *sin.* **rizomorfic**; **-morfe** (v. *-morf*) s.n. pl., structuri filamentoase asemănătoare cu rădăcinile alcătuite dintr-o împletitură de hife, la unele ciuperci superioare; **-morfic** (v. *-morfic*), adj., rizomorfic; **-plast** (v. *-plast*), s.n., filament citoplasmatic care unește befaroplastul cu centrosomul juxtannuclear; **-pode** (v. *-pod*), s.n. pl., clasă de protozoare unicelulare și acvatică, care se mișcă cu ajutorul unor prelungiri protoplasmice, numite pseudopode; **-podiu** (v. *-podiu*), s.n., porțiunea miceliană, la fungi; **-sferă** (v. *-sferă*), s.f., strat de pământ în care se găsesc rădăcinile plantelor; **-sperm** (v. *-sperm*), adj. (despre un organism vegetal) cu sporii sau cu semințele dispuse lângă rădăcină; **-taxie** (v. *-taxie*), s.f., mod de dispunere a rădăcinilor și a radiclelor; **-tom** (v. *-tom*), s.n., instrument cu care se taie rădăcinile plantelor; **-tomie** (v. *-tomie*), s.f., secționare chirurgicală a unei rădăcini a măduvei spinării.

ROD-, v. **RODO-**. ■ **-acant** (v. *-acant*), adj., cu spini roșii; **-onichie** (v. *-onichie*), s.f., particularitate care constă în colorația rozacee a unghiilor.

RODO- „trandafir, rozaceu, de culoare roșie, trandafiriu”. ◊ gr. *rhodon* „trandafir” > fr. *rhodo-*, engl. *id.*, it. *rodo-*, lat. sav. *rhodo-* > rom. *rodo-*. ■ **-carp** (v. *-carp*), adj., cu fructe rozacee; *sin.* **rodocarpic**; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., rodocarpic; **-cit** (v. *-cit*), s.n., globulă sanguină roșie; **-dendron** (v. *-dendron*), s.m., arbust alpin mediteranean, cu flori mari, roșii sau albe și cu frunze persistente; **-ficee** (v. *-ficee*), s.f. pl., clasă de alge roșii, răspândite în apele tropicale marine; **-fii** (v. *-fil₂*), adj., cu frunze roșii; **-filă** (v. *-fil₂*), s.f., pigment roșu, prezent în tulpinile algelor roșii; **-fite** (v. *-fit*), s.f. pl., încrângătură a algelor roșii; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., descriere a trandafirilor; **-lit** (v. *-lit₁*), s.n., varietate de silcat mineral sticios, de culoare trandafirie; **-logie** (v. *-logie₁*), s.f., tratat despre speciile de trandafiri; **-plast** (v. *-plast*), s.n., cromatofor al algelor roșii; **-pterigian** (v. *-pterigian*), adj., cu arpiroare de culoare roșu-deschis; **-sperm** (v. *-sperm*), adj., cu semințe rozacee; **-spori** (v. *-spor*), s.m. pl., spori haploizi sau diploizi, formați pe filamentele carposporogene ale algelor roșii; **-stom** (v. *-stom*), adj., cu gura roșie.

ROMB-, v. **ROMBO-**. ■ **-encefal** (v. *-encefal*), s.n., cea de-a doua porțiune a veziculei cerebrale primitive, care, în stadiul următor, se împarte în metencefal și mielencefal.

ROMBI- „romb, rombic”. \diamond lat. tz. *rhombus* „romb” > fr. *rhombi*-, engl. *id.* > rom. *rombi*-. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de romb; **-form** (v. -form), adj., în formă de romb.

ROMBO- „romb, rombic”. \diamond gr. *rhombo*s „titirez, sfârlează” > fr. *rhombo*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *rombo*-. ■ **-cel** (v. -cel₁), s.n., al patrula ventricular cerebral; **-edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu toate fețele în formă de romb; **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. s.n. (Figură) în formă de romb. 2. S.n. Mușchi al spatelui, situat sub trapez.

ROPALO- „măciucă, bătă, clavată”. \diamond gr. *rhopalon* „bătă, măciucă” > fr. *rhopalo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ropalo*-. ■ **-cer** (v. -cer₁), adj. (despre insecte) cu antenele în formă de măciucă; **-id** (v. -id), adj., în formă de măciucă.

ROPTO- „absorbție”. \diamond gr. *rhoptos* „absorbțiv” > fr. *rhopto*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ropto*-. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea absorbției de apă din sol.

RORI- „rouă”. \diamond lat. *ros, roris* „picătură, rouă” > fr. *rori*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rori*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care produce rouă; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de rouă.

ROSTELI- „cioc mic, rostel”. \diamond lat. *rostellum* „cioc mic” > fr. *rostelli*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rosteli*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu un cioc mic; **-form** (v. -form), adj., în formă de rostel.

ROSTRI- „cioc, rostru, rostrat”. \diamond lat. *rostrum* „cioc” > fr. *rostri*-, engl. *id.* > rom. *rostri*-. ■ **-corn** (v. -corn), adj. (despre o insectă) cu antenele situate pe o protuberanță în formă de cioc; **-fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu un rostru; **-fior** (v. -fior), adj., cu flori rostrate; **-form** (v. -form), adj., în formă de cioc.

-ROSTRU „cioc, pinten, rostru”. \diamond lat. *rostrum* „cioc, plisc” > fr. *-rostre*, lat. sav. *-rostris* > rom. *-rostru*.

ROTI- „roată, rotund, circular”. \diamond lat. *rota* „roată” > fr. *roti*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *roti*-. ■ **-fere** (v. -fer), s.n. pl., clasă de viermi inferiori, cu corpul cilindric sau sferic, înconjurat de cili vibratili; **-form** (v. -form), adj., care este în formă de roată.

ROTULI- „rotulă, rotulian”. \diamond lat. *rotula* „rotulă mică” > fr. *rotuli*-, engl. *id.* > rom. *rotuli*-. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de rotulă.

ROTUNDI- „rotund, circular”. \diamond lat. *rotundus* „rotund” > engl. *rotundi*-, lat. sav. *id.* > rom. *rotundi*-. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori circulare; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu foliole sau frunze rotunde; **-form** (v. form), adj., în formă de disc.

RUBRI- „roșu, de culoare roșie”. \diamond lat. *ruber, rubra, rubrum* „de culoare roșie” > fr. *rubri*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rubri*-. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă de formă rotundă, cu nucleu mare și cu citoplasma bazofilă; *sin. proeritroblast*; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la rubriblaste; **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina roșie; **-cit** (v. -cit), s.n., element nucleat al seriei roșii, care dă naștere eritrocitelor; **-fior** (v. -fior), adj., cu flori de culoare roșie; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole roșii; **-ped** (v. -ped₂), adj., cu peduncul de culoare roșie.

RUFI- „roșcat, roșcat-bruniu”. \diamond lat. *rufus* „roșcat” > engl. *rufi*-, lat. sav. *id.* > rom. *rufi*-. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori roșcate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze de culoare roșcat-brunie; **-ped** (v. -ped₂), adj., cu peduncul de culoare roșcată.

RUGI- „cutat, zbârcit, rugos”. \diamond lat. *ruga* „cută, încrețitură” > fr. *rugi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rugi*-. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori rugoase; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole încrețite.

RUGOZI- „asprime, rugozitate”. \diamond lat. *rugosus* „zbârcit, încrețit” > fr. *rugosi* > rom. *rugozî*-. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea rugozității.

RUINI- „ruină”. \diamond lat. *ruina* „dărâmare, cădere” > fr. *ruini* > rom. *ruini*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține ruine; **-form** (v. -form), adj. (despre o rocă) care a căpătat un aspect de ruină sub acțiunea eroziunilor.

RUMINO- „rumen, ruminal”. \diamond lat. *rumen, ruminis*, „esofag, stomac” > fr. *rumino* > rom. *rumino*-. ■ **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a rumenului, în vederea extragerii corpiilor străini; **-toxiemie** (v. toxi-, v. -emie), s.f., toxicoză dependentă de elaborarea și absorbția, la nivelul rumenului, a unor corpi cu acțiune toxică.

RUPI- „stâncă, bolovăniș”. \diamond lat. *rupes* „stâncă” > fr. *rupi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *rupi*-. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care crește pe stânci sau bolovănișuri; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de stâncă; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce bolovăniș.

RUPO- „murdărie”. \diamond gr. *rhypos* „murdărie” > fr. *rupo*-, lat. sav. *id.* > rom. *rupo*-. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f. teamă obsedantă de murdărie.

RURI- „câmp”. \diamond lat. *rus, ruris* „câmp, ogor” > fr. *ruri*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ruri*-. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe câmp.

S

SABULI- „nisip, nisipos“. ◊ lat. *sabulum* „nisip, prundiș“ > fr. *sabuli-*, engl. *id.* > rom. *sabuli-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care se dezvoltă și trăiește în solurile nisipoase; **~fer** (v. -fer), adj. (despre un teren) care conține nisip; **~gen** (v. -gen₂), adj., care produce nisip.

SACELI- „sacelă, săculeț“. ◊ lat. *sacellus* „sac mic“ > fr. *sacelli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *saceli-*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre fructe) în formă de săculeț.

SACI- „sac, săculeț“. ◊ lat. *saccus* „sac, pungă“ > fr. *sacci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *saci-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre o plantă) prevăzută cu un organ în formă de săculeț; **~form** (v. -form), adj., în formă de sac sau de săculeț.

SACO- „sac“. ◊ gr. *sakkos* „sac“ > fr. *sacco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sacco-*. ■ **~for** (v. -for), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care poartă un sac. 2. S.n. pl. Gen de procordate animale marine, cu corpul acoperit cu o tunică în formă de sac; **~mioid** (v. mio₃-, v. -id), adj. (despre un mamifer rozător) care are obrazul înzestrat cu pungi.

SACR-, v. **SACRO-**. ■ **~algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea sacrală; *sin.* sacrodinie; **~odinie** (v. -odinie), s.f., sacralgie*.

SACRO- „regiune sacrală, osul sacru“. ◊ lat. */os/ sacrum* „[osul] sacru“ > fr. *sacro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sacro-*. ■ **~coxalgie** (v. cox/o-, v. -ălgie), s.f., inflamație cronică tuberculoasă a simfizei sacroiliace; **~tomie** (v. -tomie), s.f., rezecție a unei părți a osului sacru.

SAGITI- „săgeată, sagitat“. ◊ lat. *sagitta* „săgeată“ > fr. *sagitti-*, engl. *id.* > rom. *sagiti-*. ■ **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sagitate; **~form** (v. -form), adj., în formă de săgeată.

SAL-, v. **SALI-**. ■ **~uretic** (v. -uretic), adj., s.n. (medicament) care favorizează excreția renală de sodiu; **~ureză** (v. -ureză), s.f., excreție de sodiu prin urină.

SALI- „sare, salin“. ◊ lat. *sal, salis* „sare“ > fr. *sal-*, engl. *id.* > rom. *sal-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj., referitor la extracția sării din saline sau din lacurile sărate; **~cultură** (v. -cultură), s.f., exploatarea unei saline; **~fer** (v. -fer), adj., care conține sare; **~form** (v. -form), adj., cu aspect de sare.

SALICI- „salcie“. ◊ lat. *salix, salicis* „salcie“ > fr. *salici-*, lat. sav. *id.* > rom. *salici-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj., care crește sub sălcii; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze de salcie; **~vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu frunze de salcie.

SALINO- „sare, salin“. ◊ lat. *salinus* „salin, de sare“ > fr. *salino-*, engl. *id.* > rom. *salino-*. ■

~metru (v. -metru₁), s.n., instrument folosit pentru determinarea concentrației soluțiilor de sare.

SALMONI- „păstrăv, somon, de culoare palid-roșcată“. ◊ lat. *salmo, salmonis* „somon“ > fr. *salmoni-*, lat. sav. *id.* > rom. *salmoni-*. ■ **~color** (v. -color), adj. (despre un organ vegetal) de culoare palid-roșcată; **~cultor** (v. -cultor), s.m. și f., piscicultor specializat în cultura păstrăvului; **~cultură** (v. -cultură), s.f., creșterea și exploatarea salmonidelor (păstrăvi, somoni etc.).

SALPING-, v. **SALPINGO-**. ■ **~ant** (v. -ant), adj., cu flori în formă de trompetă; **~antie** (v. -antie), s.f., transformarea florilor ligulate din antodii în flori tubuloase; **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație a trompei uterine.

SALPINGO- „trompă, trompetă, salpinx, salpingian“. ◊ gr. *salpinx, salpingos* „trompă, trompetă“ > fr. *salpingo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *salpingo-*. ■ **~cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a trompei uterine; **~grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a trompei uterine cu ajutorul unei substanțe de contrast; **~gramă** (v. -gramă), s.f., imagine obținută în urma unei salpingografii; **~id** (v. -id), adj., în formă de trompă sau de trompetă; **~litic** (v. -litic₂), adj., referitor la salpingoliză; **~liză** (v. -liză), s.f., desfacere chirurgicală a aderențelor care fixează trompa uterină de organele din jur; **~neostomie** (v. neo-, v. -stomie), s.f., ceară chirurgicală a unui orificiu artificial după rezecția parțială a trompei uterine; **~ovariectomie** (v. ovari/o-, v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a trompelor și a ovarilor; **~pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a trompei uterine la organele vecine; **~plastie** (v. -plastie), s.f., intervenție chirurgicală care constă în restabilirea permeabilității tubare, în caz de sterilitate prin obstrucție; **~rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a trompei uterine; **~scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în salpingoscopie; **~scopie** (v. -scopie), s.f., explorare vizuală a orificiului intern al trompei lui Eustache, cu ajutorul salpingoscopului; **~stomie** (v. -stomie), s.f., intervenție chirurgicală având ca scop refacerea unui orificiu tubar și legarea acestuia de ovar; **~tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a trompei uterine.

SALTI- „salt, săritură“. ◊ lat. *saltus* „săritură“ > fr. *salti-*, engl. *id.* > rom. *salti-*. ■ **~grad** (v. -grad), adj. (despre un organism) care se deplasează prin salturi.

SAMARI- „samară, fruct indehiscent“. ◊ lat. *samara*, „sămânță de ulm“ > fr. *samari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *samari-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj.,

care poartă samare; **-form** (v. -form), adj., asemănător cu samara.

SANDALI- „sandală, pantof“. ◊ lat. *sandalium* „încălțăminte, sandală“ > fr. *sandali-*, lat. sav. *id.* > rom. *sandali-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre flori) în formă de sandală sau de pantof.

SANO- „sănătate“. ◊ lat. *sanus* „sănătos“ > fr. *sano-* > rom. *sano-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre factori naturali) care prezintă efect terapeutic asupra stării de sănătate; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la sanogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., ramură a medicinei care studiază mijloacele și măsurile pentru promovarea și întărirea stării de sănătate a populației.

SAPONI- „săpun“. ◊ lat. *sapo, saponis* „săpun“ > fr. *saponi-*, engl. *id.* > rom. *saponi-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de săpun.

SAPR-, v. **SAPRO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., pătrundere în sânge a materiilor putrede.

SAPRO- „putrefacție, poluare, putred, poluat“. ◊ gr. *sapros* „putred“ > fr. *sapro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sapro-*. ■ **-b** (v. -b), adj. (despre un organism) care se dezvoltă și trăiește în medii bogate în substanțe organice pe cale de descompunere; **-bii** (v. -biu), s.n. pl., organisme care indică conținutul apei în substanțe organice în diferite faze de descompunere; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., studiul biologic, fiziologic și biochimic al degradărilor bazinelor acvatice produse de materiile organice putrescibile; **-bionte** (v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme) care se dezvoltă numai în apele puternic impurificate cu material organic putrescibil; **-biotic** (v. -biotic), adj., care trăiește în apele poluate sau pe resturi organice în stare de putrefacție; **-bioză** (v. -bioză), s.f., mod de viață propriu organismelor din apele poluate cu resturi organice în putrefacție; **-carp** (v. -carp), s.n., fruct cărnos care prezintă țesuturi succulente în care se depozitează substanțele nutritive; **-carpic** (v. -carpic), adj., referitor la saprocarp; **-col** (v. -col₃), s.n., sapropel transformat într-un gel solid, sub acțiunea timpului și a presiunii; **-fag** (v. -fag), adj. (despre un animal) care se hrănește cu materii organice în descompunere; **-fil** (v. -fil₁), adj. 1. Care preferă resturile organice. 2. Care crește pe humus; **-fite** (v. -fit), adj., s.f. pl. (plante) care se hrănesc cu resturi organice în curs de descompunere; **-fitic** (v. -fitic), adj. (despre un organism) care crește pe resturi organice putrezite; **-fobe** (v. -fob), adj., s.n. pl. (organisme) care se dezvoltă numai în apele încărcate cu substanțe organice putrescibile; **-gen** (v. -gen₁), adj. 1. (Despre o bacterie) Care cauzează putrezirea substanțelor organice. 2. Care crește pe substanțe aflate în stare de putrezire; *sin.* **saprogenic**; **-genic** (v. -genic), adj., saprogen* (2); **-geofite** (v. geo-, v.

-fit), s.f. pl., încrângătură de plante saprobiotice cu flori; **-geofitic** (v. geo-, v. -fitic), adj., referitor la saprogeofite; **-lit** (v. -lit₁), s.n., rocă dezintegrată; **-miiofile** (v. miio-, v. -fil₁), adj., s.f. pl. (plante) polenizate prin diptere de hoituri și de dejectii; **-pel** (v. -pel), s.n., mâl bogat în substanțe organice în curs de descompunere, aflat pe fundul lagunelor și al mărilor; **-pelic** (v. -pelic), adj. (despre un organism vegetal) care se dezvoltă pe substanțele în curs de putrezire de pe fundul apelor cu mâl; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un organism) care trăiește și se hrănește pe resturile organice aflate în descompunere; *sin.* **saprotrofic**; **-trofic** (v. -trofic), adj., saprotrof*; **-trofism** (v. -trofism), s.n., mod de viață în care dezvoltarea organismelor se face pe seama unor substanțe în descompunere; **-xene** (v. -xen), adj., s.n. pl. (organisme) care se dezvoltă în ape curate sau încărcate cu substanțe organice; **-zoice** (v. -zoic), adj., s.n. pl. (protozoare) care se nutresc prin osmoză pe toată suprafața corpului, pe substanțe organice aflate în descompunere.

SARC (-SARCĂ) „carne, țesut cărnos, mușchi“. ◊ gr. *sarx, sarkos* „carne“ > fr. *-sarque*, it. *-sarc*, germ. *-sarka*, engl. *-sarc* și *-sarca*, lat. sav. *-sarcum* și *-sarca* > rom. *-sarc* și *-sarca*.

SARC-, v. **SARCO-**. ■ **-omfal** (v. -omfal), s.n., tumoare dură dezvoltată la ombilic; **-ostoză** (v. -ostoză), s.f., tumoare malignă a țesutului osos; *sin.* **osteosarcom**.

-SARCĂ, v. **SARC**.

SARCO- „carne, mușchi, țesut muscular, sarcom, cărnos“. ◊ gr. *sarx, sarkos* „mușchi, carne“ > fr. *sarco-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *sarko-*, lat. sav. *sarco-* > rom. *sarco-*. ■ **-bază** (v. -bază), s.f., ginobază cărnosă în formă de disc; **-carp** (v. -carp), s.n. 1. Fruct cărnos. 2. Mezocarp cărnos sau succulent al unor fructe; **-carpic** (v. -carpic), adj., cu fructe cămoase; **-caul** (v. -caul), s.n., tulpină cărnosă; **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul cărnos; **-cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare dură a testiculelor; **-cist** (v. -cist), s.n., sporozoar parazit care se prezintă sub formă de chisturi tisulare cilindrice, determinând sarcocistoza; **-cit** (v. -cit), s.n., stratul mediu al ectoplasmei; **-ciad** (v. -ciad), adj., cu ramuri cămoase; **-core (sarcochore)** (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) care se răspândesc cu ajutorul propriilor fructe cămoase; **-derm** (v. -derm), s.n., stratul median cărnos din tegumentul seminal, aflat între exopleură și endopleură; **-epiplotel** (v. epiplo-, v. -cel₂), s.n., hernie epiploică, însoțită de un sarcocele; **-epiplotmal** (v. epiplo-, v. -omfal), s.n., hernie ombilicală produsă de epiploonul devenit cărnos și dur; **-fag** (v. -fag), adj. (despre insecte) care se hrănește cu carne în curs de descompunere; *sin.* **sarcofil***; **-fagie** (v. -fagie), s.f., hrănirea unor viețuitoare cu carne în curs de descompunere; **-fil₁** (v. -fil₁), adj., sarcofag*; **fil₂** (v. -fil₂), adj., cu frunze cămoase;

~hidrocel (v. hidro₁-, v. -cel₂), s.n., sarcocele asociat cu hidrocele; ~id (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. În formă de sarcom. 2. Adj. Asemănător cu carnea. 3. S.n. Leziune cutanată infiltrativă și nodulară; ~lemă (v. -lemă₁), s.f., membrana periferică a fibrelor musculare striate; ~lepis (v. -lepis), adj., cu scuame carnoase; ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la sarcoliză; ~liză (v. -liză), s.f., proces de distrugere histologică a fibrelor musculare striate; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul mușchilor; ~mastigofore (v. mastigo-, v. -for), s.n. pl., grup de protozoare din care fac parte flagelatele (Mastigophora), care se mișcă cu flageli, și amibe (Sarcodina), care se mișcă cu pseudopode; ~mer (v. -mer), s.n., porțiune a unei miofibrile, circumscrisă de două striuri ale lui Amici; ~micete (v. -micete), s.f. pl., grup de ciuperci cu țesut cărnos; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., citoplasmă a fibrei musculare; ~plast (v. -plast), s.n., celulă din care se formează fibrele musculare striate; ~plastic (v. -plastic), adj., relativ la sarcoplasmă; ~pod (v. -pod), adj., cu suport cărnos; ~poietic (-poietic) (v. -poietic), adj., care formează mușchi; ~riz (v. -riz), adj., cu rădăcini carnoase; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe carnoase; ~tecă (v. -tecă), s.f., cupa celulelor urticante, la celenterate; ~terapie (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a extractelor animale; ~zom (v. -zom), s.m., granulație foarte fină din sarcoplasmă.

SARMENTI- „lăstar aerian, sarment”. ◇ lat. *sarmentum* „lujer, mlădiță” > fr. *sarmenti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sarmenti-*. ■ ~fer (v. -fer), adj. (despre o tulpină) prevăzut cu sarment; ~form (v. -form), adj., în formă de lăstar aerian; ~gen (v. -gen₂), adj., care generează lăstari aereni.

SATIRO- „apetit sexual, exacerbare sexuală”. ◇ gr. *satyros*, „satir, divinitate lubrică” > fr. *satyro* > rom. *satiro-*. ■ ~manie (v. -manie), s.f., exagerare morbidă a apetitului sexual la bărbați; sin. *satiriiazis*.

SATRO- „putrefacție”. ◇ gr. *sathros* „putrezit” > fr. *sathro*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *satro-*. ■ ~fii (v. -fil₁), adj., care preferă resturile organice în putrefacție; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante care se putresc cu resturi organice în curs de putrefacție.

-SAUR, v. -ZAUR.

SAURO- „șopârlă, reptilă, de șopârlă, saurian”. ◇ gr. *sauros* „șopârlă” > fr. *sauro*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sauro-*. ■ ~cefal (v. -cefal), adj., cu cap de șopârlă; ~cor (sau-rochor) (v. -cor), adj. (despre semințe) răspândit prin intermediul șopârlelor; sin. *saurofil*; ~corie (sau-rochorie) (v. -corie₂), s.f., răspândire a semințelor sau a sporilor prin intermediul șopârlelor; sin. *saurofilie*; ~dermie (v. -dermie), s.f., ihtioză severă; sin. *piele-de-crocodil*; ~fag (v. -fag), adj., care se hrănește cu șopârle; ~fii

(v. -fil₁), adj., saurocor*; ~filie (v. -filie₁), s.f., saurocorie*; ~gnat (v. -gnat), adj., cu maxilarul ca de șopârlă; ~grafie (v. -grafie), descriere sistematică a șopârlelor; ~id (v. -id), adj., asemănător cu o șopârlă; sin. sauro-morf; ~lit (v. -lit₁), s.n., șopârlă fosilizată; ~logie (v. -logie₁), s.f., tratat asupra saurienilor; ~morf (v. -morf), adj., sauroid*; ~pode (v. -pod), s.n. pl., reptile fosile și erbivore din era secundară, din care fac parte diplodocul, brontozaurul, gigantozaurul etc.; ~pterigieni (v. -pterigian), s.m. pl., ordin de reptile uriașe mezozoice acvatice, cu gâtul lung, cu corpul plat și cu membrele transformate în paletă înotoare.

SAXI- „piatră, rocă, stâncă”. ◇ lat. *saxum* „piatră, rocă” > fr. *saxi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *saxi-*. ■ ~col (v. -col₁), adj. (despre un organism vegetal sau animal) care crește sau care trăiește pe stânci sau pe roci; ~gen (v. -gen₂), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe stânci.

SCABRI- „scabru, aspru la pipăit”. ◇ lat. *scaber*, *scabri* „aspru” > fr. *scabri-*, lat. sav. *id.* > rom. *scabri-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu flori aspre; ~foliu (v. -foiiu), adj., cu frunze aspre la pipăit; ~ped (v. -ped₂), adj., cu pedunculii aspri, rușoși. **-SCAF** „ambarcație, submersibil”. ◇ gr. *skaphe* „barcă” > fr. *-scaphe*, it. *-scafo*, engl. *-scaph*, germ. *id.* > rom. *-scafa*.

SCAFIDII- „scafidiu, sporangiu”. ◇ gr. *skaphidion* „luntriță, bărcuță” > engl. *scaphidii-*, fr. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scafidiu-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care poartă scafidii; ~form (v. -form), adj., în formă de scafidiu.

SCAFIO- „lopată”. ◇ gr. *skaphion* „lopată” > fr. *scaphio*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scafio-*. ■ ~pod (v. -pod), adj. (despre batracieni) cu picioarele în formă de lopată.

SCAFO- „naceală, ambarcație”. ◇ gr. *skaphe* „barcă” > fr. *scapho*, engl. *id.*, germ. *skapho*, lat. sav. *scapho* > rom. *scafo-*. ■ ~cefal (v. -cefal), adj., cu capul în formă de barcă; ~cefalie (v. -cefalie), s.f., deformare craniană care prezintă o scobitură adâncă, situată în partea de dinapoi a bregmei; ~hidrocefal (v. hidro-, v. -cefal), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă scafohidrocefalie; ~hidrocefalie (v. hidro-, v. -cefalie), s.f., malformație congenitală care constă în asocierea scafocefaliei cu hidrocefalia externă; ~for (v. -for), adj. (despre un organ vegetal) scobit în interior și carenat pe dos; ~id (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. De forma unei bărci. 2. S.n. Ose voluminoase al mâinii și alabei piciorului; ~pode (v. -pod), s.n. pl., clasă de moluște marine mici, cu picioare trilobate sau în formă de lopată și cu cochilia tubulară.

SCALARI- „scară, treaptă”. ◇ lat. *scalaris* „de scară” > fr. *scalari-*, engl. *id.* > rom. *scalari-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre ganglioni, țesuturi sau foveole) de forma unei scări sau trepte.

SCALENO- „oblic, scalen”. ◊ gr. *skalenos* „oblic” > fr. *skaléno*, engl. *id.*, germ. *skaleno* > rom. *scaleno*-. ■ ~**edru** (v. -edru), adj., s.n. (corp solid) limitat de 12 triunghiuri scalene egale; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționarea chirurgicală a mușchiiului scalen pentru imobilitatea completă a coastelor I și II.

SCALO- „intensitate, mărime”. ◊ lat. *scalae* „scări, trepte” > fr. *scalo*-, engl. *id.* > rom. *scalo*-. ■ ~**gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică cu ajutorul căreia se măsoară și se ilustrează intensitatea opiniei publice.

SCALPELI- „bisturiu, briceag”. ◊ lat. *scalpeli* „cuțitaș, cuțit mic” > fr. *scalpelli*-, lat. sav. *id.* > rom. *scalpeli*-. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de briceag sau de bisturiu.

SCALPRI- „daltă”. ◊ lat. *scalprum* „daltă” > fr. *scalpri*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scalpri*-. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre incisivi) în formă de daltă.

SCAPI- „tulpină, tijă vegetală”. ◊ lat. *scapus* „prăjină, tulpină de plantă” > fr. *scapi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scapi*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzută cu axă florală; ~**fior** (v. -fior), adj., cu floarea purtată de un scap; ~**form** (v. -form), adj., în formă de tulpină erbacee nefoliată.

SCAPO- „tijă, tulpină”. ◊ gr. *skapos* „tulpină, axă, prăjină” > fr. *scapo*-, engl. *id.*, germ. *skapo*-, lat. sav. *scapo*- > rom. *scapo*-. ■ ~**id** (v. -id), adj., a cărui tijă vegetală se aseamănă cu o prăjină; ~**lit** (v. -lit), s.n., mineral amorf, incolor sau opac, care se găsește în cristale scapiforme, în unele roci vulcanice; ~**litic** (v. -litic), adj., care se referă la scapolite.

SCAPUL-, v. **SCAPULO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., afecțiune dureroasă a umărului; *sin.* **scapulodinie**; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a omoplatului; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., scapulargie.

SCAPULO- „omoplat, umăr”. ◊ lat. tz. *scapula* „umăr, omoplat, spată” > fr. *scapulo*-, engl. *id.*, germ. *skapulo* > rom. *scapulo*-. ■ ~**manție** (v. -manție), s.f., precizere după crăpăturile unei scapule de animal sacrificat, expusă la foc; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a omoplatului, fie de coaste, fie de apofizele spinoase.

SCATO- „excremente, excreție, fecale, bălegar”. ◊ gr. *skatos* „excrement” > fr. *scato*-, engl. *id.*, germ. *skato*-, lat. sav. *scato*- > rom. *scato*-. ■ ~**fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu excremente; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., ingerare de materii fecale, întâlnită în cursul unor alterări psihice grave; ~**fii** (v. -fil), adj. (despre ciuperci și paraziti) care crește sau care trăiește pe excremente sau pe bălegar; ~**filie** (v. -filie), s.f., formă de perversitate cu atracție pentru murdărie; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de murdărie; ~**lagnie** (v. -lagnie), s.f., perversiune care constă

în ingerarea de excremente, în scopul obținerii satisfacției sexuale; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., limbaj scabros; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., tendință patologică de a folosi cuvinte obscene; ~**manție** (v. -manție), s.f., divinație a unei maladii prin examinarea excrementelor; *sin.* **scatoscopie**; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., scatomanție.

SCELO- „picior”. ◊ *skelos* „picior” > fr. *scélo* > rom. *scelo*-. ■ ~**didim** (v. -didim), s.m., monstruoasă bigemelară în care feții sunt uniți prin regiunea lor sacrală sau ischiatică.

SCEN-, v. **SCENO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., pseudonim luat de un actor sau de un autor dramatic, folosit numai în teatru.

SCENO- „scenă, teatru, scenic”. ◊ gr. *skene* „cort de piei, adăpost” > fr. *scéno*-, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *skeno* > rom. *sceno*-. ■ ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., pictor de decoruri teatrale; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a picta și de a așeza decorurile în teatru; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., arta punerii în scenă a spectacolelor; ~**pegie** (v. -pegie), s.f., sărbătoare a vechilor evrei, închinată amintirii vieții lor nomade din deșert.

SCEPTRI- „sceptru”. ◊ lat. *sceptrum* „nuia, vargă, toiag” > fr. *sceptri*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sceptri*-. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de toiag sau de sceptru.

SCHLETO- „schelet, sistem osos”. ◊ gr. *skeletos* „uscăt, secăt” > fr. *squeletto*-, germ. *skeleto*-, engl. *id.* > rom. *scheleto*-. ■ ~**for** (v. -for), adj., care poartă un schelet; ~**gen** (v. -gen₁), adj., din care se formează țesutul osos; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., proces de formare a scheletului; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a scheletului; ~**id** (v. -id), adj., în formă de schelet; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul scheletelor (raporturi, proporții, aspectul oaselor etc.); ~**pee** (v. -pee), s.f., arta de a prepara scheletele; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., material formativ care stă la baza structurilor scheletice ale organismului.

~**SCHELIE (-SKELIE)** „membru, picior”. ◊ gr. *skelos* „picior, gambă” > fr. *skélie*, germ. *id.*, it. *-schelia*, lat. sav. *-scelia* și *-skelia* > rom. *-schelie* și *-skelie*.

SCHPTO- (SKEPTO-) „rapid, fulgător”. ◊ gr. *skeptos* „fulger” > fr. *skepto*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *schepto* > rom. *schepto*- și *skepto*-. ■ ~**filaxie (skeptofilaxie)** (v. -filaxie), s.f., profilaxie rapidă a alergiei alimentare, prin injectarea unei cantități mici de toxină organică.

SCHIA- (SKIA-, SCIA-) „umbră, umbros”. ◊ gr. *skia* „umbră” > fr. *scia*- și *skia*-, engl. *scia*- și *skia*-, germ. *skia*-, it. *scia*- și *schia*-, lat. sav. *schia*-, *scia*- și *skia*- > rom. *schia*-, *skia*- și *scia*-. ■ ~**fii (sciafil)** (v. -fil), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care prezintă afinitate

pentru locurile umbroase; ~fite (sciafite, skiafite) (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în locuri umbrite; ~grafie (sciagrafie, skiagrafie) (v. -grafie), s.f., înregistrare pe film fotografic a imaginii structurale a unui obiect, cu ajutorul razelor X; ~gramă (skiagramă) (v. -gramă), s.f., probă obținută prin schiagrafie; ~scop (skiascop) (v. -scop), s.n., aparat folosit pentru determinarea obiectivă a refracției oculare prin schiascopie; ~scopie (skiascopie) (v. -scopie), s.f., măsurare a refracției ochiului prin interpretarea optică a unei umbre care apare în câmpul pupilar; ~scotometrie (skiascotometrie) (v. scoto-, v. -metrie), s.f., măsurare a timpului de întrerupere a percepției zonei obscure în cursul perimetriei.

SCHISMATO- „deschizătură, fantă”. ◊ gr. *skhisma*, *skhismatos* „despicare, separare” > fr. *schismato*-, lat. sav. *id.* > rom. *schismato*-. ■ ~branh (v. -branh), adj. (despre gasteropode) ale căror branhiile comunică, printr-o deschizătură, cu exteriorul.

SCHISTO- „ruptură, fisură, despicat, divizare”. ◊ gr. *skhistos* „despicat, fisurat” > fr. *schisto*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *schisto*-. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe despicate; *sin.* *schistocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., schistocarpic; ~cefal (v. -cefal), s.m., monstru care prezintă un craniu fisurat, bifid; ~celie (v. -celie), s.f., făt teratologic lipsit de stern și eventrat; ~ceras (v. -ceras), s.m., amonoideu cu linie lobară de tip ceratitic, având unul sau mai mulți lobi divizați; ~cit (v. -cit), s.n., fragment dintr-o hematie; ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze despicate; ~glosie (v. -glosie), s.f., malformație congenitală caracterizată printr-o despicătură a limbii; ~mel (v. -mel), s.m., individ cu o extremitate despicată, fisurată; ~melie (v. -melie), s.f., starea unui schistomel; ~prosop (v. -prosop), s.m., făt teratologic care prezintă o fisură a feței; ~pter (v. -pter), adj., cu aripioarele sau cu foliolele despicate; ~zomi (schistosomi) (v. -zom), s.m. pl., viermi din clasa trematodelor, care parazitează vasele sanguine ale mamiferelor și ale păsărilor, producând bilharzioză sau schistozomiaza.

SCHIZ-, v. **SCHIZO-**. ■ ~ant (v. -ant), adj., cu flori despicate; ~odonte (v. -odont), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu dinți despicăți. 2. S.n. pl. Ordin de lamelibranhiate homomiare, cu dențiție de tip schizodont și cu ligament extern; ~ont (v. -ont), s.n. 1. Tal unicelular, lipsit de perete, care se înmulțește prin diviziune simplă sau multiplă. 2. Element care aparține ciclului asexuat al parazitului malariei, spre deosebire de gametocit care aparține ciclului sexual.

-SCHIZĂ, „fisură, despicare, diviziune”. ◊ gr. *skhisis* „diviziune, despicare” > fr. *-schisis*, germ. *id.*, engl. *id.*, > rom. *-schiză*.

-SCHIZIE, „despicare, fisurare”. ◊ gr. *skhisis* „diviziune, despicare” > engl. *-schisia*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-schizie*.

SCHIZO- „diviziune, fisurare, separare, desface, fisurat, divizat, separat”. ◊ gr. *skhizo*, *skhizein* „a diviza, a despică, a împărți” > fr. *schizo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *schizo*-. ■ ~bionte (v. -biont), s.n. pl., subdiviziune a regnului vegetal, cuprinzând bacteriofitele și cianofitele; ~carp (v. -carp), s.n., fruct uscat care, la maturitate, se desface în mai multe mericarpii monosperme indehiscente; ~carpic (v. -carpic), adj., referitor la schizocarp; ~cefal (v. -cefal), adj., s.m. (monstru) care are capul fisurat longitudinal; ~cefalie (v. -cefalie), s.f., stare a unui făt schizocefal; ~cer (v. -cer₁), adj. (despre insecte) cu antenele divizate; ~cit (v. -cit), s.n., fragment al unei hematii; ~cotilie (v. -cotilie), s.f., multiplicare prin divizare a cotiledonului; ~fazie (v. -fazie), s.f., tulburare patologică, întâlnită în formele avansate de schizofrenie, care se manifestă prin vorbire incoerentă, confuză; ~ficee (v. -ficee), s.f. pl., clasă de alge, făcând parte din protofite; ~fite (v. -fit), s.f. pl., grup de plante inferioare unicelulare, lipsite de nucleu, care se reproduc prin diviziune simplă; ~fitic (v. -fitic), adj., care se referă la schizofite; ~frenie (v. -frenie), s.f., psihoză endogenă gravă, caracterizată prin destrămarea progresivă a funcțiilor psihice (afectivitate, intelect, voință), care duce la pierderea contactului cu realitatea; ~gam (v. -gam), adj., care prezintă schizogamie; *sin.* *schizogamic*; ~gamie (v. -gamie), s.f., reproducere asexuată prin diviziunea organismului, specifică unor anelide marine; ~gen (v. -gen₁), adj., s.n. 1. Adj. Rezultat prin despicare și separare; *sin.* *schizogenic*. 2. S.n. Pungă secretoare, la unele plante, rezultată prin îndepărtarea celulelor; ~genetic (v. -genetic), adj., care se reproduce prin schizogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., reproducere asexuată prin despicarea celulei sau a organismului în mai multe părți; schizogenie; ~genic (v. -genic), adj., schizogen* (1); ~genie (v. -genie₁), s.f., schizogeneză*; ~girie (v. -girie), s.f., malformație cerebrală caracterizată prin separarea parțială a girilor; ~gnate (v. -gnat), adj., s.n. pl. 1. Cu osul maxilopalatin despicat. 2. S.n. pl. Subdiviziune a păsărilor carinate; ~gonie (v. -gonie), s.f., înmulțire pe cale asexuată, prin diviziune multiplă, întâlnită la protozoare și la plantele inferioare; ~grafie (v. -grafie), s.f., tulburare a limbajului scris, caracterizată prin juxtapunerea incoerentă a termenilor reali sau imaginari; ~id (v. -id), adj., s.m. (individ) caracterizat prin tendința spre izolare și prin predominarea vieții inferioare; ~lit (v. -lit), s.n., rocă filoniană diferențiată, din familia graniturilor; ~litic (v. -litic₂), adj., referitor la schi-

zolică; ~liză (v. -liză), s.f., proces de fragmentare a hifelor miceliene sau a talului filamentos aparținând unor alge; ~lizigen (schizolisigen) (v. lizi-, v. -gen₁), adj. (despre un spațiu intercelular) rezultat prin despicare și apoi prin lichifiere; ~lizogenie (schizolisogenie) (v. lizo-, v. -genie₁), s.f., proces de formare a spațiilor intercelulare și a canalelor secretoare glandulare; ~lom (v. -lom), adj. (despre un organ vegetal) cu marginea despicată; ~manie (v. -manie), s.f., stare psihică endogenă, caracterizată prin autism și dezadaptare față de mediu; ~mer (v. -mer), adj., care se rupe în mai multe părți; ~micete (v. -micete), s.f. pl., microorganisme unicelulare microscopice, la care înmulțirea se face prin diviziune directă; ~nevroză (v. -nevroză), s.f., schizofrenie pseudonevrotică; ~petal (v. -petal), adj., cu petale despicate; ~pode (v. -pod), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu picioare despicate. 2. S.n. pl. Ordin de crustace mici terestre și acvatice, cu picioare bifurcate; ~prosoapie (v. -prosoapie), s.f., despicare congenitală a feței; ~pter (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi despicate; ~rexiĝen (v. rexi-, v. -gen₁), adj. (despre un spațiu intercelular) format prin despicare și rupere; ~stei (v. -stel), s.n., cilindru central separat în fascicule; ~stelie (v. -steli), s.f., despicare în fascicule a steiului din tulpina unor plante acvatice; ~tim (v. -tim), adj., s.m. (individ) care prezintă schizotimie; ~timie (v. -timie), s.f., constituție psihică caracterizată prin afectivitate slabă și prin tendința de interiorizare.

SCIA-, v. **SCHIA-**.

SCIADO- „umbră, umbrît, umbrelă”. \diamond gr. *skias*, *skiadōs* „umbră, umbrelă, parasol” > fr. *sciado-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sciado-*. ■ ~fil₁ (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește în locuri umbroase; ~fil₂ (v. -fil₂), adj., cu frunze în formă de umbrelă; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în locurile umbroase; ~fob (v. -fob), adj. (despre un organism vegetal) care evită locurile umbrite.

SCIENTO- „știință”. \diamond lat. *scientia* „cunoaștere, știință” > fr. *sciento-*, engl. *id.* > rom. *sciento-*. ■ ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în științologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază știința ca fenomen social; *sin.* **SCIENTICĂ**.

SCIFI- „cupă, pînă”. \diamond lat. *scyphus* „vas de băut, cupă” > fr. *scyph-*, engl. *id.* > rom. *scifi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj. (despre pedicelul lichenilor) care poartă expansiuni în formă de cupă; ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de cupă sau de pînă.

SCIFO- „vas, cupă”. \diamond gr. *skyphos* „cupă, vas” > fr. *scypho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scifo-*. ■ ~id (v. -id), adj., în formă de cupă; ~zoare (v. -zoar), s.n. pl., clasă de celenterate marine, cuprinzând polipii solitari în formă de cupă și meduzele fără vâl.

SCINTILO- „scilpire, scintilație”. \diamond lat. *scintilla* „scânteie” > fr. *scintillo-*, engl. *id.* > rom. *scintilo-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., metodă de înregistrare grafică a suprafeței unui organ cu ajutorul unei substanțe radioactive; ~gramă (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a radioactivității unui țesut după introducerea în organism a unei substanțe radioactive; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea scilpirii stelelor.

SCIO- „umbră, umbrît, umbros”. \diamond gr. *skia* „umbră” > fr. *scio-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scio-*. ■ ~fil (v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) care prezintă afinitate pentru locurile umbrite; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în locurile umbroase; ~graf (v. -graf), s.m., pictor antic care excela în sciografie; ~grafie (v. -grafie), s.f. 1. Arta de a picta umbrele. 2. Metodă de a calcula ora după lungimea umbrelor; ~mahie (v. -mahie), s.f., exercițiu de gimnastică la vechii greci, prin care se imita lupta cu umbrele; ~manție (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul umbrelor celor decedați.

SCIR-, v. **SCIRO-**. ■ ~odont (v. -odont), adj., cu dinții duri.

SCIRO- „dur, rigid”. \diamond gr. *skirros* „tumoare dură” > fr. *scirto-*, engl. *id.* > rom. *sciro-*. ■ ~cel (v. -cel₂), s.n., tumoare canceroasă dură a testiculelor; ~id (v. -id), adj., în formă de tumoare dură.

SCIRTO- „săritură, care face salturi”. \diamond gr. *skirtaain* „a sări, a sălta” > engl. *scirto-*, lat. sav. *id.* > rom. *scirto-*. ■ ~pode (v. -pod), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care are picioare pentru sărituri. 2. S.n. pl. Ordin de rotifere saltigrade.

SCITO- „piele, tegument, coriaceu”. \diamond gr. *skytos* „piele” > fr. *scyto-*, engl. *id.*, it. *scito-*, lat. sav. *scyto-* > rom. *scito-*. ■ ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze coriacee; ~id (v. -id), adj. (despre un organ vegetal) cu aspect rezistent și elastic; *sin.* **CORIACEU**.

SCIURO- „veveriță”. \diamond gr. *skiouros* „veveriță” > fr. *sciuro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sciuro-*. ■ ~id (v. -id), adj., asemănător cu coada veveriței; ~morfe (v. -morf), s.f. pl., subordon de mamifere rozătoare, cuprinzând sciuridele (veverița, marmota etc.) și familiile înrudite.

SCIZI- „sciziune, divizare”. \diamond lat. *scissus* „divizat, împărțit” > fr. *sciss-*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sciz-*. ■ ~par (v. -par), adj. (despre bacterii și protozoare) care se reproduce prin sciziune în două sau mai multe părți.

SCIZURO- „scizură, fisură”. \diamond lat. *scissura* „crăpătură, fisură” > fr. *scissuro-* > rom. *scizuro-*. ■ ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare a unui organ în sinusul unei scizuri.

SCLER-, v. **SCLERO-**. ■ ~adenie (v. -adenie), s.f., adenopatie cu caracter scleros; ~ant (v. -ant), adj., cu flori uscate sau rigide; ~antiu (v. -antiu), s.n., achenă cuprinsă în porțiunea mai compactă a tubului calciului; ~ectazie (v. -ectazie), s.f., tumoare a corneei cu caracter scleros; ~ectomie (v.

-ectomie, s.f., rezecție chirurgicală a scleroticii; ~**emie** (v. -emie), s.f., sclerodermie generalizată; ~**enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal de susținere, format din celule moarte, cu membrane îngroșate și lignificate; ~**odont** (v. -odont), adj., cu dinți rigizi; ~**oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., întărire patologică a țesutului conjunctiv al ochiului; ~**onichie** (v. -onichie), s.f., îngroșare congenitală a unghiilor. **SCLERO-** „dur, rigid, scleros, sclerotică, sclerozare, întărire”. ◊ gr. *skleros* „uscat, dur, rigid” > fr. *scléro-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.*, germ. *sklero-* > rom. *sclero-*. ■ ~**blaste** (v. -blast), s.n. pl., celule vegetale poliedrice moarte, cu membrana îngroșată și lignificată; ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe tari; *sin. sclerocarpic*; ~**carpic** (v. -carpic), adj., sclerocarp”; ~**carpiu** (v. -carpiu), s.n., învelișul dur al sâmburelui; ~**caul** (v. -caul), adj. (despre o plantă) cu tulpina tare, rezistentă, având în structura sa un țesut sclerenchimatic bine dezvoltat; ~**caulie** (v. -caulie), s.f., structură dură și uscată a unei tulpini; ~**dactilie** (v. -dactilie), s.f., formă de sclerodermie a extremităților degetelor; ~**dermie** (v. -dermie), s.f., boală manifestată prin întărirea și îngroșarea pielii și a țesuturilor subcutanate; ~**desmie** (v. -desmie), s.f., creștere a consistenței ligamentelor până la întărirea lor; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze dure și cu cuticulă groasă, adaptată la secetă; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., grup de plante spinose, lemnoase și sărace în clorofilă, cu frunze persistente și coriacee; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la sclerofite; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., voce lemnoasă; ~**gen** (v. -gen₁), adj. 1. Care provoacă întărirea patologică a țesutului conjunctiv. 2. (Despre o plantă) Care secretă lignină; *sin. sclerogenic*; ~**genic** (v. -genic), adj., sclerogen* (2); ~**id** (v. -id), adj., cu aspect dur; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., afecțiune care constă în subțierea progresivă a scleroticii; ~**mer** (v. -mer), s.n., jumătatea caudală a unui sclerotot, din care derivă cea mai mare parte a unei vertebre; *sin. provertebră*; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a durtății corpurilor solide; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea durtății mineralelor și a corpurilor metalice; ~**nom** (v. -nom₁), adj. (despre legăturile sistemelor de puncte materiale) care nu variază în timp; ~**pod** (v. -pod), adj. (despre o plantă) cu suportul rigid; ~**poichilodermie (scleropoikilodermie)** (v. poichilo-, v. -dermie), s.f., sclerodermie progresivă asociată cu o pigmentație și cu telangiectazie cutanată; ~**pter** (v. -pter), adj., cu aripi rigide; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru determinarea durtății materialelor, prin reacția elastică la lovirea unui percutor; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., zonă externă a scoarței terestre în care rocile, din cauza presiunii litostatice, sunt casante la acțiunea eforturilor de deformare tectonică; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe uscate; ~**stomi** (v. -stom), s.m. pl.,

paraziți nematozi, din familia strongidelor; ~**tom** (v. -tom), s.n., parte a somitei mezodermice care participă la formarea vertebrelor; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a scleroticii; ~**trih** (v. -trih), adj., cu părul dur, rigid; ~**xil** (v. -xil), adj., cu lemnul dur.

~**SCLEROTIC** „întărit, indurescent”. ◊ gr. *skle-rotos* „întărire, îndurație” > fr. *-sclérotique*, engl. *-sclerotic*, lat. sav. *-scleroticus* > rom. *-sclerotic*. ~**SCLEROZĂ** „îndurație, întărire, sclerozare”. ◊ gr. *sklerosis* „îngroșare, întărire” > fr. *-sclérose*, germ. *-sklerose* > rom. *-scleroză*.

SCOBI- „pilitură”. ◊ lat. *scobis* „așchie, pilitură” > fr. *scobis*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scobis*. ■ ~**form** (v. -form), adj., de forma unor grăun-ciocare fine de pilitură.

SCOLECO- „vierme”. ◊ gr. *skolex, skolekos* „vierme” > fr. *scoléco*, engl. *id.*, germ. *skoleko-* > rom. *scoléco-*. ■ ~**fag** (v. -fag), adj. (despre păsări) care se hrănește cu viermi; ~**id** (v. -id), adj., în formă de vierme; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor alungit, filiform sau vermiform, unicelular sau septat.

SCOLI-, v. **SCOLIO-**. ■ ~**ostoză** (v. -ostoză), s.f., semn radiologic reprezentat de curbarea oaselor lungi față de axul lor, caracteristic pentru displaziile osoase endocrine și carentiale.

SCOLIO- „curbat, arcuit”. ◊ gr. *skolios* „curbat, arcuit” > fr. *scolio*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scolio-*. ■ ~**trop** (v. -trop), adj., scoliotropic”; ~**tropic** (v. -tropic), adj. (despre ovul, micropil) în formă de arc.

~**SCOLIOZĂ** „curbare, încovoiere”. ◊ gr. *skoliosis* „arcuire, curbare” > fr. *-scoliose*, germ. *-skoliose* > rom. *-scolioză*.

SCOMBRI- „scrumbie”. ◊ lat. *scomber, scombri* „scrumbie de mare” > fr. *scombri* -, engl. *id.* > rom. *scombri-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de scrumbie; *sin. scombroid*.

SCOMBRO- „scrumbie”. ◊ gr. *skombros* „scrumbie” > fr. *scombros*-, engl. *id.* > rom. *scombros-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., scombriiform*.

~**SCOP** „observator, indicator, care examinează, care privește, vizual”. ◊ gr. *skopein* „a privi, a examina” > fr. *-scope*, germ. *-sköp*, engl. *-scope*, it. *-scopo* > rom. *-scop*.

SCOPI- „mătură”. ◊ lat. *scopa* „mătură, perie” > fr. *scopi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scopi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă măhuri; ~**form** (v. -form), adj. (despre o inflorescență, o ramificație) în formă de mătură; ~**ped** (v. -ped₂), adj. (despre albine) cu picioarele în formă de perie.

~**SCOPIC** „privit înspre, orientat spre, care cercetează, care examinează”. ◊ gr. *skopein* „a privi, a examina” > fr. *-scopique*, engl. *-scopic* > rom. *-scopic*.

~**SCOPIE** „examinare, observație, investigare, explorare”. ◊ gr. *skopein* „a privi, a examina” > fr. *-scopie*, engl. *-scopy*, germ. *-skopie*, it. *-scopia* > rom. *-scopie*.

SCOPTO- „privire, spectacol”. \diamond gr. *skopto* „a râde, a glumi” > fr. *scopto* > rom. *scopto*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., perversiune sexuală care constă în înlocuirea actului sexual prin spectacolul său.

SCOPULI- „perie mică, măturică”. \diamond lat. *scopula* „mătură mică” > fr. *scopuli*, lat. sav. *id.* > rom. *scopuli*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care are structuri anatomice sub formă de perie mică; ~**form** (v. -form), adj., în formă de perie mică sau de mătură mică.

SCORODO- „usturoi”. \diamond gr. *skorodon* „usturoi” > fr. *scorodo*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scorodo*. ■ ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze de usturoi; ~**id** (v. -id), adj., cu frunze asemănătoare celor de usturoi.

SCORPIO- „coadă de scorpion, spiralat”. \diamond gr. *skorpios* „scorpion” > fr. *scorpio*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scorpio*. ■ ~**id** (v. -id), adj. (despre o frunză sau o floare), curbat în formă de coadă de scorpion.

SCOT-, v. **SCOTO-**. ■ ~**odinie** (v. -odinie), s.f., vertij apoplectic; ~**opie** (v. -opie), s.f., adaptare a ochiului la întuneric.

SCOTO- „întuneric, obscuritate”. \diamond gr. *skotos* „întuneric, obscuritate” > fr. *scoto*, engl. *scoto*- și *skoto*-, germ. *skoto*-, lat. sav. *scoto* > rom. *scoto*-. ■ ~**cromogeni** (v. *cromo*-, v. -gen₁), s.m. pl., categorie eterogenă de microbacterii atipice, care se pigmentează la întuneric; ~**fază** (v. -fază), s.f., perioadă a fotosintezei în care au loc reacții de întuneric; ~**fil** (v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal) cu afinitate pentru locurile întunecate; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., stare a organismelor scotofile; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe terenuri întunecoase; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de întuneric; ~**for** (v. -for), adj., s.n. (produs) care pierde caracterul său de luminescență sub efectul unei excitații; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare cu ajutorul campimetriei a zonelor din câmpul vizual, în care vederea este diminuată sau suprîmată; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în scotometrie; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., orientare pozitivă a organelor vegetale către întuneric; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., tratament cu ajutorul întunericului, excluzând total razele solare; ~**tropic** (v. -tropic), adj., care se referă la scototropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor spre întuneric, produsă de obscuritate.

SCRIBO- „scrib, scriere”. \diamond lat. *scriba* „copist, scrib” > fr. *scribo*, engl. *id.* > rom. *scribo*. ■ ~**man** (v. -man₁), s.m. și f., individ bolnav de scribomanie; ~**manie** (v. -manie), s.f., impuls patologic de a scrie mult și fără rost.

SCROFULO- „nodul, umflătură”. \diamond lat. *tz. scrofulae* „tumori, scrofulă” > fr. *scrofulo*-, engl. *id.*, germ. *skrofulo*- > rom. *scrofulo*-. ■ ~**dermă** (v. -dermă), s.f., formă de tuberculoză cutanată,

caracterizată prin noduli localizați în hipoderm; ~**fimă** (v. -fimă), s.f., tuberculoză verucoasă a pielii.

SCROT-, v. **SCROTO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a scrotului.

SCROTI- „scrot, scrotal”. \diamond lat. *scrotum* „pungă, scrot” > fr. *scroti*-, engl. *id.* > rom. *scroti*-. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de pungă sau de scrot.

SCROTO- „scrot, scrotal”. \diamond lat. *scrotum* „pungă, scrot” > fr. *scroto*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scroto*-. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a scrotului; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a scrotului distrus; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a scrotului distrus.

SCUALO- „rechin”. \diamond lat. *squalus* „rechin” > fr. *squalo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scualo*-. ■ ~**ide** (v. -id), adj., s.n. pl. 1. Adj. Asemănător cu rechinul. 2. S.n. pl. Pești marini cunoscuți din jurasic, asemănători rechinilor actuali, cu corpul fusiform și cu scheletul cartilaginos.

SCUAMI- (**SCVAMI-**) „solz, scuamă, solzos, scuamos”. \diamond lat. *squama* „solz de pește” > fr. *squami*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scuami*- și *scvami*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) acoperit cu scuame; ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori scuamoase; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze scuamoase; ~**form** (**scvamiform**) (v. -form), adj. (despre perigon) în formă de scuamă, de solz.

SCUAMULI- (**SCVAMULI-**) „scuamă mică”. \diamond lat. *squamula* „solzișor, solz mic” > fr. *squamul*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scuamuli*- și *scvamuli*-. ■ ~**form** (v. -form), adj., în formă de scuame mici.

SCUTELI- „receptacul, vas”. \diamond lat. *scutella* „vas, ceașcă” > fr. *scutelli*-, engl. *id.* > rom. *scuteli*-. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un embrion) în formă de receptacul.

SCUTI- „scut”. \diamond lat. *scutum* „scut” > fr. *scuti*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *scuti*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu scut; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de scut; ~**form** (v. -form), adj., în formă de scut; ~**ped** (v. -ped₂), adj. (despre o pasăre) cu tarsul plin de solzi mici.

SCVAMI-, v. **SCUAMI-**.

SCVAMULI-, v. **SCUAMULI-**.

SEBI- „grăsime, sebaceu”. \diamond lat. *sebum* „seu” > fr. *sébi*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sebi*-. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un organism vegetal) care conține sau care secretă grăsime sau materii sebacee; *sin.* **sebi-par**; ~**form** (v. -form), adj., în formă de grăsime; ~**par** (v. -par), adj., sebifer*.

SEBO- „sebum, sebaceu”. \diamond lat. *sebum* „grăsime, seu” > fr. *sébo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sebo*-. ■ ~**lit** (v. -lit₁), s.n., calcul sebaceu; ~**poieză** (v. -poieză), s.f., secreție de materie sebacee; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., sebo-ree*; ~**ree** (v. -ree), s.f., flux sebaceu exagerat, apărând în mod frecvent, la pubertate; *sin.* **seboragie**.

SECUNDI- „al doilea, secund”. ◊ lat. *secundus* „următor, al doilea” > engl. *secundi-*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *secundi-*. ■ ~**flor** (v. -flor), adj., cu florile întoarse în aceeași parte; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu toate frunzele îndreptate în aceeași parte; ~**pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care naște a doua oară.

SECURI- „secure, topor”. ◊ lat. *securis* „topor” > fr. *securi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *securi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de secure.

SEDIMENTO- „sedimente, aluviuni, sedimentar”. ◊ lat. *sedimentum* „depozit, sediment” > fr. *sédimento-*, engl. *id.* > rom. *sedimento-*. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la sedimentogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., depunere de diferite fracțiuni de roci, rezultate din eroziunea litosferei; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., parte a geologiei care studiază modul de formare a sedimentelor; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă de determinare a dimensiunilor particulelor dintr-un amestec, bazată pe măsurarea vitezei de sedimentare.

SEIRO- „șir, serie”. ◊ gr. *seira* „funie, coardă” > fr. *seïro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *seïro-*. ■ ~**litic** (v. -litic₂), adj. (despre hibridi) cu caractere ereditare separate; ~**spori** (v. -spor), s.m. pl., spori dispuși în șiruri ramificate catenare, prezenți la ciuperci și la algele roșii.

SEISMO- „unde seismice, cutremur, vibrație, vibratoriu”. ◊ gr. *seismos* „zguduire, cutremur” > fr. *séïsmo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *seïsmo-*. ■ ~**cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., înregistrare selectivă a vibrațiilor și a bătăilor inimii sub forma unor curbe de frecvență; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de cutremur; ~**genic** (v. -genic), adj., care determină apariția unui cutremur; ~**graf** (v. -graf), s.n. 1. Aparat care înregistrează grafic, în mod automat, momentul, durata și intensitatea mișcărilor seismice.

2. Aparat folosit în prospecțiuni geofizice, cu ajutorul căruia se înregistrează vibrațiile produse de anumite explozii subterane, provocate în scopuri științifice; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., parte a seismologiei care se ocupă cu înregistrarea undelor seismice și cu interpretarea acestor înregistrări; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă a mișcărilor seismice înregistrate cu ajutorul seismografului; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în seismologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a geofizicii care studiază cutremurele de pământ; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea mărimilor mecanice caracteristice seismelor; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat asemănător cu seismograful, folosit pentru observații directe, fără să înregistreze; ~**nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare a organelor vegetale provocate de lovire sau de zguduire; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru punerea în evidență a cutremurelor de

pământ; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., reacție pozitivă sau negativă a organismelor față de acțiunea unor agenți mecanici; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a vibrațiilor mecanice regulate și de mică amplitudine; *sin.* **vibroterapie**; ~**tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă seismotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Mișcare de curbare a plantelor cauzată de atingere sau de zguduire. 2. Reacție a unor organisme animale la vibrațiile scoarței terestre.

~**SEISTĂ** „cutremur, vibrație terestră”. ◊ gr. *seistes* „scuturat, clătinat” > fr. *-séïste*, germ. *id.* > rom. *-seïstă*.

SELACO- „rechin” ◊ gr. *selakhos* „rechin” > fr. *sélacho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *selaco-*. ■ ~**id** (v. -id), adj., în formă de rechin; ~**stom** (v. -stom), adj., cu gură de rechin.

SELEN-, v. **SELENO-**. ■ ~**odont** (v. -odont), adj. (despre molari) care crește arcuit, dispus anteroposterior.

SELENO- „lună, semilună, falcă, selenar, lunar”. ◊ gr. *seiene* „lună” > fr. *séïeno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *seleno-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe în formă de falcă; *sin.* **selenocarpic**; ~**carpic** (v. -carpic), adj., selenocarp; ~**dezie** (v. -dezie), s.f., disciplină care studiază forma și dimensiunile Lunii; ~**fii** (v. -fii₁), adj. (despre o plantă) care indică prezența în soluri a seleniului; ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în selenografie; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază descriptiv Luna sub aspectul elementelor naturale, al structurii sau al proceselor fizice; ~**id** (v. -id), adj. (despre un organ vegetal) în formă de semilună; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în selenologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază materia componentă a scoarței lunare și evoluția ei în timp; ~**stat** (v. -stat), s.n., instrument care permite observarea automată a Lunii, fără să se deplaseze luneta; ~**topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., descrierea detaliată a suprafeței lunare; ~**tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă selenotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor sub influența razelor lunare.

SELI- „șă”. ◊ lat. *sella* „șă” > fr. *seli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *seli-*. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de șă.

SEMA- „sens, semnal”. ◊ gr. *sema* „semn, marcă” > fr. *séma-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sema-*. ■ ~**for** (v. -for), s.n., dispozitiv de semnalizare optică; ~**foric** (v. -foric), adj., referitor la semafor; ~**graf** (v. -graf), s.n., instalație pentru culegere la distanță, formată dintr-un teletip și o mașină automată de culcuș.

~**SEMANTIC** „cu sensul de, care semnifică”. ◊ gr. *semantikos* „care indică” > fr. *-sémantique*, engl. *-semantic* > rom. *-semantic*.

SEMASIO- „sens, semnificație”. ◊ gr. *semasia* „marcă, semn” > fr. *sémasio-*, germ. *id.*, engl.

id. > rom. *semasio-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în semasiologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază sensurile cuvintelor din punct de vedere descriptiv, comparativ și istoric.

SEMEIO-, v. **SEMIO-**.

SEMI- „jumătate, doime”. ◇ lat. *semi* „pe jumătate” > fr. *semi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *semi-*. ■ **-amplexicaul** (v. amplexi-, v. -caul), adj. (despre frunze) care îmbrățișează jumătatea tulpinii; **-amplexiflor** (v. amplexi-, v. -flor), adj. (despre scuață) care îmbrățișează floarea numai pe jumătate; **-bifid** (v. bi-, v. -fid), adj. (despre ligulă) despicat pe jumătate; **-caliciform** (v. calici-, v. form), adj. (despre un organ vegetal) care este caliciform numai pe jumătate; **-cordiform** (v. cordi-, v. -form), adj., care este cordat numai pe jumătate; **-oviform** (v. ovi-, v. -form), adj. (despre o frunză) de forma unei jumătăți de ou; **-pectiniform** (v. pectini-, v. -form), adj., care este în formă de plectene numai pe jumătate; **-reniform** (v. reni-, v. -form), adj., care este reniform numai într-o parte a organului vegetal; **-valv** (v. -valv), adj. (despre un fruct) cu valve dehiscențe numai la vârf.

-SEMIE „sens, semnificație”. ◇ gr. *sema* „semnificație, sens” > fr. *-sémie*, germ. *id.*, it. *-semia*, engl. *-semy* > rom. *-semie*.

SEMINI- „sămânță, seminal”. ◇ lat. *semen, seminis* „sămânță” > fr. *sémini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *semini-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., care se dezvoltă pe semințe sau în interiorul acestora; **-fer** (v. -fer), adj. **1.** Care conduce lichidul seminal. **2.** Care produce elemente seminale; **-form** (v. -form), adj., de forma seminelor; **-par** (v. -par), adj., care dă naștere spermei; **-vor** (v. -vor), adj., care se hrănește cu semințe.

SEMIO- (**SEMEIO-**) „semn, simptom”. ◇ gr. *semeion* „semn, marcă, amprentă” > fr. *séméio-* și *sémio-*, germ. *semeio-* și *semio-*, engl. *semeio-* și *semio-* > rom. *semio-* și *semeio-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la semnogenează; **-geneză** (v. -geneză), s.f., procesul de formare a semnelor și al sistemelor de semne; **-grafie** (**semeiografie**) (v. -grafie), s.f., transcripție a informațiilor cartografice printr-un sistem de semne; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în semiologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f.

1. Disciplină care studiază simptomele și semnele bolilor în vederea diagnosticării. **2.** Ramură a logicii simbolice care se ocupă cu studiul general al semnelor și al comunicării prin intermediul acestora; *sin.* **semiotică**.

SEMNO- „sacru, venerabil”. ◇ gr. *semnos* „venerabil, solemn” > fr. *semno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *semno-*. ■ **-pitec** (v. -pitec), s.m., maimuța sacră a hindușilor, de talie mare, cu coadă lungă, vegetariană, care trăiește în regiunile forestiere ale Asiei Meridionale.

SENZORI- „senzație, senzorial”. ◇ lat. tz. *sensorium* „organ de simț” > fr. *sensori-*, engl. *id.* > rom. *senzori-*. ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., ramură a psihofiziologiei care studiază variațiile senzațiilor în funcție de acelea ale stimulului; **-motor** (v. -motor), adj., care se raportează în același timp la funcțiile senzoriale și la motricitate.

SEPI- „gard, îngrăditură”. ◇ lat. *sepes* (*saepes*) „gard” > fr. *sépi-*, engl. *id.*, lat. sav. *saepi-* > rom. *sepi-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre o plantă) care crește pe garduri.

SEPIO- „os de sepie”. ◇ gr. *sepion* „partea osoasă a sepiei” > fr. *sépio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sepio-*. ■ **-id** (v. -id), adj., cu aspect de sepie; **-lit** (v. -lit₁), s.n., rocă vulcanică sticloasă și poroasă care plutește pe apă, formată prin degajarea de gaze în timpul răcirii lavei; *sin.* **spumă-de-mare**.

-SEPSIE „infecție, putrefacție”. ◇ gr. *sepsis* „putrefacție, infecție” > fr. *-sepsie*, engl. *-sepsia* > rom. *-sepsie*.

SEPTI- „perete, sept”. ◇ lat. *septum* „gard, despărțură” > fr. *septi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *septi-*. ■ **-cid** (v. -cid), adj. (despre un fruct), care se deschide de-a lungul liniilor de concreștere a carpnelor; **-fer** (v. -fer), adj., care prezintă septuri sau pereți despărțiți; **-form** (v. -form), adj., în formă de perete despărțitor.

SEPTI₂ „șapte, de șapte”. ◇ lat. *septem* „șapte” > fr. *septi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *septi₂*. ■ **-color** (v. -color), adj., format din șapte culori; **-flor** (v. -flor), adj., care are șapte flori; **-foliu** (v. -foliu), adj., care are șapte frunze sau șapte foliole; **-form** (v. -form), adj., format din șapte părți; **-pară** (v. -par), adj. s.f. (femeie) care a născut de șapte ori.

-SEPTIC „infecțios, microbian”. ◇ gr. *septikos* „putred, infecțios” > fr. *-septique*, engl. *-septic*, germ. *-septisch* > rom. *-septic*.

SEPTIC-, v. **SEPTICO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., infecție generalizată a sângelui, provocată de microbi.

SEPTICO- „infecție, infecțios”. ◇ gr. *septikos* „putred, infecțios” > fr. *septico-*, engl. *id.*, germ. *septiko-* > rom. *septico-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul comportării organismului în cursul bolilor infecțioase; **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce septicitate; **-piemie** (v. pi/o-, v. -emie), s.f., formă particulară de septicemie, cu predominanța febrei de tip supurativ, *sin.* **septicopiemie**; **-pioemie** (v. pio-, v. -emie), s.f., septicopiemie*.

SEPTO₁ „putrefacție”. ◇ gr. *septo*, septein „a putrezi” > fr. *septo-*, engl. *id.* > rom. *septo₁*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre o bacterie) care produce putrefacție.

SEPTO₂ „sept nazal”. ◇ lat. *septum* „gard, perete” > fr. *septo-*, engl. *id.* > rom. *septo₂*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru

măsurarea septului nazal; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în septotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a septului nazal. **SERATI-** „dințat, dantelat”. \diamond lat. *seratus* „dințat, zimțat” > fr. *serrati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *serati-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu flori dințate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze dințate; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) care are aspectul unei pânze de ferăstrău; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul zimțat.

SERI- „ferăstrău, dințat, dantelat, zimțat”. \diamond lat. *serra* „ferăstrău” > fr. *serr-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *seri-*. ■ **-corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) cu antenele dantelate; **-form** (v. -form), adj., în formă de ferăstrău; **-ped** (v. -ped₂), s.f., cu picioarele serate; **-rostre** (v. -rostru), adj., s.f. pl. (grup de păsări) al căror cioc este zimțat.

SERICI- „mătase, mătăsoas, sericeu, fir de mătase”. \diamond lat. *sericum* „mătase” > fr. *serici-*, lat. sav. *id.* > rom. *serici-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., referitor la sericicultură; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu sericicultura; **-cultură** (v. -cultură), s.f., ramură a zootehniei care se ocupă cu creșterea viermilor de mătase; **-fer** (v. -fer), adj., care poartă sau care produce fire de mătase; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze mătăsoase; **-gen** (v. -gen₂), adj. (despre o glandă) care produce mătase; *sin.* **sericipar**; **-par** (v. -par), adj., sericigen”.

SERIO- „șir, rând, serie”. \diamond lat. *series* „șir, succesiune” > fr. *serio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *serio-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., accesoriu al aparatului radiologic pentru executarea de radiografii în serie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare a unei serii de clișee cu ajutorul seriografului; **-scop** (v. -scop), s.n., negatoscop special care permite examinarea simultană a mai multor filme; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen radiologic constând în a lua succesiv mai multe filme.

SERO- „ser, seros, lichid, amniotic”. \diamond lat. *serum* „zer, lichid seros, suc” > fr. *séro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sero-*. ■ **-lemă** (v. -lemă₁), s.f., membrana externă a amniosului; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care studiază proprietățile serului din sânge; **-orogenic** (v. oro-, v. -genic), adj. (despre o intruziune de roci magmatice) care s-a produs după faza de cutare principală dintr-un geosinclinal; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament al unor boli infecțioase prin administrarea de seruri; **-tip** (v. -tip), s.n., populația unui patogen (virus sau bacterie), în care toți indivizii au caracter serologic comun; **-zim** (v. -zim), s.m., factor sanguin inactiv, cu rol esențial în coagularea sângelui; *sin.* **protrombină**.

SERPENTI- „șarpe, flexuos”. \diamond lat. *serpens*, *serpentis* „șarpe” > fr. *serpenti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *serpenti-*. ■ **-form** (v. -form), adj.

(despre un organ vegetal) de forma flexuoasă a unui șarpe.

SERTI- „cunună, ghirlandă”. \diamond lat. *sertum* „cunună” > fr. *serti-*, lat. sav. *id.* > rom. *serti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de ghirlandă sau de cunună.

SERULI- „dinițat, zimțat, serulat”. \diamond lat. *serrula* „ferăstrău mic” > engl. *serruli-*, lat. sav. *id.* > rom. *seruli-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu flori dințate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze serulate.

SESAMO- „grăunte de susan”. \diamond gr. *sesamon* „susan” > fr. *sésamo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sesamo-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.n. pl. 1. Adj. Care se aseamănă cu un grăunte de susan. 2. S.n. pl. Formațiuni anatomice osoase și rotunjite care se dezvoltă în grosimea unor tendoane musculare. **SESILI-** „sesil, lipsit de pețiol”. \diamond lat. *sessilis* „cu baza largă, pântecos” > fr. *sessil-*, lat. sav. *id.* > rom. *sesili-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., care are flori sesile, nepedicelelate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sesile.

SESTONO- „seston”, \diamond gr. *seston* „ciur, sită” > fr. *sestono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sestono-*. ■ **-fage** (v. -fag), adj., s.n. pl. (organisme) care se hrănesc cu materialul organic viu sau mort din masa apei; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul sestonului.

SETI- „păr, coamă, setă”. \diamond lat. *seta* „păr aspru, coamă” > fr. *seti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *seti-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) care prezintă peri lungi și rigizi; **-flor** (v. -flor), adj., cu flori păroase; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze rigide și păroase; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) de forma unei sete.

SETULI- „setă mică, setulă”. \diamond lat. *setula* „păr țepos mic, setă mică” > fr. *setuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *setuli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă sete mici; **-form** (v. -form), adj., în formă de setă mică.

SEXI- „șase, cu șase”. \diamond lat. *sex* „șase” > engl. *sexi-* > rom. *sexi-*. ■ **-fid** (v. -fid), adj. (despre corolă, caliciu etc.) divizat în șase lobi; **-flor** (v. -flor), adj., care are șase flori; **-pară** (v. -par), adj., s.f. (femeie) care a născut de șase ori; **-ped** (v. -ped₂), adj., care are șase picioare sau tentacule.

SEXO- „sex, sexualitate”. \diamond lat. *sexus* „sex” > fr. *sexo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sexo-*. ■ **-carpic** (v. -carpic), adj., care prezintă sexocarpie; **-carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului ca urmare a fecundației; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în sexologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază problemele legate de sexualitate; **-nomie** (v. -nomie), s.f., studiul fenomenelor și legilor biologice de care depind reproducerea și repartiția sexelor; **-terapie** (v. -terapie), s.f., terapeutică a problemelor psihofiziologice ale sexualității.

SFAGNO- „turbărie, turbă, mușchi”. \diamond gr. *sphagnos* „turbărie, mușchi” > fr. *sphagno-*, engl. *id.*,

germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sflagno-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în turbării; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul mușchilor din care se formează turba.

SFALERO- „vizibil”. ◇ gr. *sphaleros* „aparent, înșelător” > fr. *sphaléro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sfalero-*. ■ **-carp** (v. -carp), s.n., fruct în formă de bacă, monosperm și indehiscent; **-carpic** (v. -carpic), adj., referitor la sfalercarp; **-tocie** (v. -tocie), s.f., colică uterină care nu este urmată de expulzarea fătului.

SFENO- „colț, unghi, colțuros, cuneat”. ◇ gr. *sphen*, *sphenos* „unghi, colț, pană” > fr. *sphéno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sfeno-*. ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze colțuroase; **-id** (v. -id), adj., s.n. (os) în formă de șa, situat în partea mijlocie a bazei craniului, între etmoid și occipital; **-pteris** (v. -pteris), s.m., plantă fosilă din carbonifer și liasic, prezentând caractere de ferigă arborescentă, cu foliole mărunte și opuse; **-tripsie** (v. -tripsie), s.f., operație chirurgicală de dezobrire a sfenoidului.

SFER-, v. **SFERO-**. ■ **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal format din celule sferice.

-SFERĂ „strat, înveliș”. ◇ gr. *sphaira* „glob, sferă” > fr. *sphère*, it. *sfera*, germ. *-sphäre*, engl. *-sphere* > rom. *-sferă*.

SFERO- „sferă, sferic, globulos”. ◇ gr. *sphaira* „sferă, glob” > fr. *sphéro-*, engl. *id.*, germ. *sphäro-*, it. *sfero-*, lat. sav. *sphaero-* > rom. *sfero-*. ■ **-campimetru** (v. camp₁, v. -metru₁), s.n., instrument oftalmologic prevăzut cu cupolă, pentru măsurarea câmpului vizual; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe sferice, globuloase; *sin.* **sferocarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., sferocarp*; **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul globulos; **-cer** (v. -cer₁), adj. (despre insecte) cu antene sferice; **-cit** (v. -cit), s.n., globulă roșie conținând incluziuni ferice și nu hemoglobine; **-coloizi** (v. colo₂, v. -id), s.m. pl., coloizi cu particule sferice; **-coriză (sferochoriză)** (v. -coriză), s.f., ramificarea teratologică abundentă a axei vegetale în toate direcțiile; **-fachie (sferofakie)** (v. -fachie), s.f., anomalie congenitală caracterizată prin sfericitatea cristalinului; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante cu fructificații globuloase; **-id** (v. -id), s.n., corp asemănător cu o sferă, format prin rotirea unei elipse în jurul uneia dintre axele sale; **-lit** (v. -lit₁), s.n., agregat mineral de formă sferică; **-litic** (v. -litic₁), adj. (despre roci) care conține sferolite; **-mer** (v. -mer), s.n., unul dintre segmentele simetrice ale animalelor cu simetrie radială; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea curburii suprafețelor sferice; **-plast** (v. -plast), s.n., bacterie lipsită de perete celular sau cu perete celular incomplet; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe globuloase; **-spor** (v. -spor), s.m., grup de patru spori obligatorii,

formați în sporange, la feoficee și rodoficee; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., zoosporange de formă sferică, prezent la peronosporacee; **-tecă** (v. -tecă), s.f., corp sferic de fructificație, cu peridie uniloculară; **-zomi** (v. -zom), s.m. pl., corpusculi cu membrana, proveniți din reticulul endoplasmatic, prezenți în citoplasma plantelor și având un rol important în metabolismul lipidelor.

-SFIGMIE „puls, pulsație”. ◇ gr. *sphygmos* „puls” > fr. *-sphygmie*, germ. *id.*, it. *-sfigmia*, lat. sav. *-sphygmia* > rom. *-sfigmie*.

SFIGMO- „puls, pulsație”. ◇ gr. *sphygmos* „puls” > fr. *sphygmo-*, germ. *id.*, it. *sfigmo-*, lat. sav. *sphygmo-* > rom. *sfigmo-*. ■ **-bolometrie** (v. bolo-, v. -metrie₁), s.f., metodă de înregistrare a intensității unei pulsații; **-bolometru** (v. bolo-, v. -metru₁), s.n., aparat utilizat în sfigmobolometrie; **-cardiograf** (v. cardio-, v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea simultană a băților cardiace și a pulsului radial; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., diagramă obținută la sfigmocardiograf; **-graf** (v. -graf), s.n., sfigmometru înregistrator; **-grafie** (v. -grafie), s.f., măsurare și înregistrare a pulsului și a presiunii arteriale cu ajutorul sfigmografului; **-gramă** (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la sfigmograf; *sin.* **arteriogramă**; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul pulsului; **-manometru** (v. mano-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea tensiunii arteriale; *sin.* **sfigmotensiometru**; **-metrie** (v. -metrie₁), s.n., măsurare a pulsului; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument folosit pentru măsurarea pulsului; **-tensiometru** (v. tensio-, v. -metru₁), s.n., sfigmomanometru*; **-tonometru** (v. tono-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru determinarea elasticității pereților arteriali.

SFINCTER-, v. **SFINCTERO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere la nivelul unui sfincter; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unui sfincter.

SFINCTERO- „sfincter, mușchi circular, sfincterian”. ◇ gr. *sphinkter*, *sphinkteros* „care strânge” > fr. *sphinctéro-*, engl. *id.*, germ. *sphinktero-*, it. *sfinctero-* > rom. *sfinctero-*. ■ **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la sfincteroliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a unui sfincter; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a tonusului muscular al sfincterului; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a unui sfincter distrus; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare operatorie a unui sfincter.

SFINGO- „fluture de noapte”. ◇ gr. *sphinx*, *sphingos* „sfinx, monstru fabulos” > fr. *sphingo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sfingo-*. ■ **-fil** (v. -fil₁), adj., polenizat de fluturi de noapte; **-filie** (v. -filie₁), s.f., polenizare prin intermediul fluturilor de noapte.

-SFIXIE „puls, pulsație”. ◇ gr. *sphyxis* „pulsație” > fr. *-sphyxie*, germ. *id.* > rom. *-sfixie*.

SIAL-, v. **SIALO-**. ■ **-agog** (v. -agog), adj., s.n. (medicament) care provoacă secreție salivară.

-SIALIE „salivă, salivație”. ◊ gr. *sialon* „salivă” > fr. *-sialie*, germ. *id.*, lat. sav. *-sialia*, it. *id.* > rom. *-sialie*.

SIALO- „salivă, salivație, salivar”. ◊ gr. *sialon* „salivă” > fr. *sialo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *sialo-*. ■ **-fagie** (v. -fagie), s.f., deglutiție exagerată de salivă; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.n., (medicament) care produce salivă; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la sialogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a salivei; **-grafie** (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a glandelor salivare cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu saliva; **-ree** (v. -ree), s.f., secreție exagerată de salivă.

SICHNO-, v. **SICNO-**.

SIC1- „pumnal, vârf ascuțit”. ◊ lat. *sica* „pumnal” > fr. *sici-*, lat. sav. *id.* > rom. *sici-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de pumnal.

SIC2- „uscă, arid”. ◊ lat. *siccus* „uscă, sec” > fr. *sicci-*, lat. sav. *id.* > rom. *sici-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze uscate.

SICIO- „castravete”. ◊ gr. *sikyos* „castravete” > fr. *sicyo-*, lat. sav. *id.* > rom. *sicio-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de castravete.

SICNO- (**SICHNO-**) „numeroși, mulți”. ◊ gr. *sykhnos* „des, frecvent” > fr. *sychno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sicno-* și *sichno-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., care înflorește și fructifică de mai multe ori în cursul unui ciclu vegetal; **-sfigmie** (v. -sfigmie), s.f., frecvență a pulsului.

SICO- „smochină”. ◊ gr. *sykon* „smochină” > fr. *syco-*, engl. *id.*, germ. *syko-*, it. *sico-* > rom. *sico-*. ■ **-fant** (v. -fant), s.m. 1. Nume dat de vechii greci acelorora care denunțau pe hoții de smochine. 2. Denunțator public, delator; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație prin intermediul smochinelor; **-stom** (v. -stom), s.m., gasteropod cu cochilia globuloasă, cu spiră scurtă și cu conul sifonal mic, care a trăit în eocen.

SIDER-, v. **SIDERO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., prezență a fierului în sânge; **-urgie** (v. -urgie), s.f., știință care se ocupă cu studiul proprietăților fizice și chimice ale fierului și ale aliajelor lui; **-urie** (v. -urie), s.f., prezență a fierului în urină.

SIDERO- „fier, feric, feruginos”. ◊ gr. *sideros* „fier” > fr. *sidéro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *sidero-*. ■ **-bionte** (v. -bionte), adj., s.n. pl. (microorganism) care se dezvoltă pe substraturile feroase; **-blast** (v. -blast), s.n., normoblast care conține granule de feritină; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la sideroblaste; **-clt** (v. -cit), s.n., globulă roșie conținând incluziuni ferice și nu hemoglobinice; **-fag** (v. -fag), s.m., macrofag care conține incluziuni feruginoase; **-fil** (v. -fil), adj. 1. (Despre un element chimic) Care alcătuiește zona centrală a globului terestru. 2. (Des-

pre bacterii) Care preferă substraturile feroase; **-filie** (v. -filie), s.f., afinitate a unor bacterii pentru fier; **-fob** (v. -fob), adj. (despre bacterii) care evită substraturile feroase; **-for** (v. -for), adj. (despre o celulă) care conține pigmenți ferici; **-gen** (v. -gen₁), adj., care generează pigmenți ferici; **-grafie** (v. -grafie), s.f., arta gravării în fier; **-lit** (v. -lit), s.m., meteorit format aproape numai din fier; **-litic** (v. -litic), adj., referitor la siderolite; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază fierul și compoziții lui; **-manție** (v. -manție), s.f., precizie a viitorului cu ajutorul unui fier înroșit; **-penie** (v. -penie), s.f., diminuare a cantității de fier din sânge; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare a fierului în țesuturile organice; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru detectarea prezenței unui corp feros în ochi; **-tehnie** (v. -tehnie), s.f., tehnica confecționării potcoavelor ortopedice; *sin.* **soleatehnie**; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a fierului și a compozițiilor lui; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un bazin acvatic) cu cantități mari de săruri de fier; *sin.* **siderotrofic**; **-trofic** (v. -trofic), adj., siderotrof.

SIDERO- „stea, astral, sideral”. ◊ lat. *sidus*, *sideris* „astru, stea” > fr. *sidéro-*, engl. *id.* > rom. *sidero-*. ■ **-manție** (v. -manție), s.f., divinație după mișcarea astrilor; **-stat** (v. -stat), s.n., aparat destinat să anuleze pentru observator mișcarea aparentă a astrilor; **-static** (v. -static), adj., care se referă la siderostat.

SIFILO- „sifilis, sifilitic”. ◊ lat. *Syphilus* „numele unui păstor din Metamorfozele lui Ovidiu” > fr. *syphilo-* > rom. *sifilo-*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de infecție sifilitică; **-grafie** (v. -grafie), s.f., disciplină care studiază sifilisul; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de sifilis; **-manie** (v. -manie), s.f., psihoză în care bolnavul se crede atins de sifilis.

SIFO- „tub, sifon, tubular”. ◊ gr. *siphon* „tub, țevă” > fr. *sipho-* și *sypho-*, lat. sav. *sipho-* și *sypho-* > rom. *sifo-*. ■ **-genie** (v. -genie), s.f., formare teratologică a ascidiilor din frunze; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., sifonomicete.

SIFON-, v. **SIFONO-**. ■ **-antie** (v. -antie), s.f., conformație tubuloasă a florilor radiare ligulate din antodii, la compozee.

SIFONO- „tub, țevă, sifon, tubular, tubulos”. ◊ gr. *siphon* „tub, țevă” > fr. *siphono-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sifono-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care au numai flori tubuloase în antodiu; **-fore** (v. -for), s.n. pl., ordin de celenterate hidrozoare coloniale, care au un organ locomotor bazat pe principiul sifonului; **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă sifonogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., fecundare a ovulului cu polenul transmis printr-un tub polinic; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., clasă de ciuperci inferioare cu miceliul format din hife tubuloase plurinucleate; *sin.* **sifomicete**; **-plaste** (v. -plast),

s.n. pl., hife ramificate dar neseptate, conținând citoplasmă și numeroși nuclei, specifice algelor și fungilor; **-stel** (v. -stel), s.n., cilindru central cu parenchim medular, înconjurat de vasele lemnoase și liberiene sub formă de inele; **-stom** (v. -stom), adj., cu gura tubulară.

SIGILO- „sigiliu”. \diamond lat. *sigillum* „pecete, sigiliu” > fr. *sigillo*, engl. *id.* > rom. *sigilo-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., studiul sigiliilor; *sin.* sfragistică.

SIGMO- „litera grecească sigma (Σ)”. \diamond gr. *sigma* „litera s” > fr. *sigmo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sigmo-*. ■ **-id** (v. -id), adj., curbat în direcții opuse, asemenea literei grecești Σ (sigma).

SIGMOIDO- „colonul sigmoid”. \diamond gr. *sigmoeides* „de forma literei sigma (Σ)” > fr. *sigmoïdo-*, engl. *id.* > rom. *sigmoïdo-*. ■ **-proctie** (v. -proctie), s.f., efectuare chirurgicală a unui anus artificial pe colonul sigmoid; *sin.* **sigmoidostomie**; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat folosit pentru examenul endoscopic al rectului și al colonului sigmoid; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen endoscopic al cavității rectale și sigmoidiene cu ajutorul sigmoidoscopului; **-stomie** (v. -stomie), s.f., sigmoidoproctie*.

SILAB „silabă, silabic”. \diamond gr. *syllabe* „asamblare” > fr. *-syllabe* > rom. *-silab*.

SILABIE „silabă”. \diamond gr. *syllabe* „asamblare” > fr. *-syllabie*, germ. *id.* > rom. *-silabie*.

SILIC-, v. **SILICO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., concentrație de siliciu în sânge.

SILICI- „siliciu, silicios”. \diamond lat. *silex, silicis* „cremene, silex” > fr. *silici-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *silici-*. ■ **-col** (v. -col), adj. (despre o plantă) care crește pe soluri silicioase; **-fer** (v. -fer), adj., care conține siliciu.

SILICO- „siliciu”. \diamond lat. *silex, silicis* „cremene, silex” > fr. *silico-* > rom. *silico-*. ■ **-termie** (v. -termie), s.f., procedeu de reducere a unor oxizi metalici cu ajutorul siliciului.

SILICULI- „siliculă, fruct uscat”. \diamond lat. *silicula* „păstaie mică” > fr. *siliculi-* > rom. *siliculi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care prezintă silicule; **-form** (v. -form), adj., în formă de siliculă.

SILICVI- „păstaie, silicvă”. \diamond lat. *siliqua* „păstaie” > lat. sav. *siliqui-*, fr. *siliqui-*, engl. *id.* > rom. *silicvi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care prezintă păstăi; **-form** (v. -form), adj., în formă de silicvă.

SILVI- „pădure”. \diamond lat. *sylva (silva)* „pădure” > fr. *sylvi-*, engl. *id.* > rom. *silvi-*. ■ **-col** (v. -col), adj. 1. Relativ la silvicultură. 2. (Despre un organism vegetal) Care crește în pădure; **-cultor** (v. -cultor), s.m. și f., specialist în silvicultură; **-cultură** (v. -cultură), s.f., știință care se ocupă cu studiul culturii, amenajării și exploatarea pădurilor.

SILVO- „pădure, de pădure, păduros”. \diamond lat. *silva (sylva)* „pădure” > fr. *sylvo-* > rom. *silvo-*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., ramură a silviculturii care studiază procesele și legile de

viață ale pădurii; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază pădurea ca fenomen natural; **-terapie** (v. -terapie), s.f., acțiune profilactică și curativă a arborilor și arbuștilor asupra bolnavilor.

SIMBI-, v. **SIMBIO-**. ■ **-onți** (v. -ont), s.m. pl., partenerii animalii sau vegetali care trăiesc în simbioză.

SIMBIO- „conviețuire, simbioză, asociere”. \diamond gr. *symbios* „care trăiește cu, companion” > fr. *symbio-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *simbio-*. ■ **-trof** (v. -trof), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care se hrănește pe calea simbiozei; *sin.* simbiotrofic; **-trofic** (v. -trofic), adj., simbiotrof; **-trofism** (v. -trofism), s.n., nutriție vegetală obținută pe calea simbiozei.

SIMBLO- „grup, asociație”. \diamond gr. *simblos* „stup, știubei” > fr. *simblo-*, engl. *id.* > rom. *simblo-*. ■ **-sporl** (v. -spor), s.m. pl., grup de spori sau de zoospori.

-SIMBOLIE „simbol”. \diamond gr. *symbolon* „semn, simbol” > fr. *-symbolie*, germ. *id.*, it. *-simbolia* > rom. *-simbolie*.

SIMETRO- „simetrie, simetric”. \diamond gr. *symmetros* „de aceeași măsură” > fr. *symétrô-*, engl. *id.* > rom. *simetro-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe simetrice; *sin.* **simetrocarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., simetrocarpic; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru măsurarea devierilor dentomaxilare transversale de la linia mediană.

SIMFI-, v. **SIMFIO-**. ■ **-anter** (v. -anter), adj., cu anterele concrescute; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructele concrescute sau reunite; *sin.* **simficarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., simficarpic; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la simfiogenează; **-geneză** (v. -geneză), s.f., simfiogenează*.

SIMFIO- „reunire, concreștere, reunit, concrescut”. \diamond gr. *symphyo* „a crește împreună” > fr. *symphyo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *simfio-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre un organ vegetal) format prin concreșterea părților separate; *sin.* **simfiogenic**; **-geneză** (v. -geneză), s.f., formare a organului vegetal prin reunirea unor organe care până atunci erau separate; *sin.* **simfiogenează**; **-genic** (v. -genic), adj., simfiogenic; **-stemon** (v. -stemon), s.n., cu staminele sudate.

SIMFITO- „grupare, asociație, unit”. \diamond gr. *symphytos* „care crește împreună” > fr. *symphyto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *simfito-*. ■ **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., ramură a geografiei plantelor care se ocupă cu studiul grupărilor botanice; **-gin** (v. -gin), adj., care are pistilul aderent la caliculi; *sin.* **simfitogenic**; **-ginic** (v. -ginic), adj., simfitogin*.

-SIMFIZIE „concreștere, unire, aderentă”. \diamond gr. *symphysis* „concreștere” > fr. *-symphysis*, engl. *-symphysy* > rom. *-simfizie*.

SIMFIZIO- „simfiză, articulație fixă”. \diamond gr. *symphysis* „unire, concreștere, sudare” > fr. *symphysio-*,

germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *simfizio-*. ■ **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la simfizioliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de distrugere a unei simfize; **-rafie** (v. -rafie), s.f., suturare chirurgicală a unei simfize; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare a simfizei pubiene.

SIMILI- „asemănător, similar”. ◇ lat. *similis* „asemenea, asemănător” > fr. *similif-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *simili-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., care poartă flori asemănătoare; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole similare.

SIMO- „cu nasul plat, cărn”. ◇ gr. *simos* „cârn, cu nasul lățit” > fr. *simo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *simo-*. ■ **-cefali** (v. -cefal), s.m. pl., cladocere comune din apele naturale stătătoare, cu corpul acoperit cu o carapace și cu capul mic prevăzut cu un rostru redus; **-rinc** (v. -rinc), adj., cu nasul cărn.

SIMPAT-, v. **SIMPATO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere a sistemului nervos simpatic; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație a ganglionilor sau a fibrelor nervoase ale sistemului nervos simpatic.

SIMPATICO- „sistemul nervos simpatic”. ◇ gr. tz. *sympathikos* „care suferă împreună” > fr. *sympathico-*, germ. *sympathiko-*, lat. sav. *sympathico-* > rom. *sympatico-*. ■ **-litic** (v. -litic₂), adj., s.n. (medicament) care paralizază sistemul nervos simpatic; *sin. simpatolitic*; **-mimetic** (v. -mimetic), adj., s.n. (medicament) care excită sistemul nervos simpatic; *sin. simpatomimetic*; **-terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de tratament a afecțiunilor sistemului neurovegetativ, constând în acționarea asupra ganglionilor nervoși situați în fosele nazale; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare și îndepărtare pe cale chirurgicală a unei părți din lanțul ganglionar simpatic; **-tonic** (v. -tonic), adj., referitor la simpaticotonic; **-tonie** (v. -tonie), s.f., constituție caracterizată printr-o sensibilitate specială a sistemului nervos simpatic.

SIMPATO- „sistemul nervos simpatic”. ◇ gr. *sympathos* „cu simpatie, cu compasiune” > fr. *sympatho-*, engl. *id.* > rom. *simpato-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă nervoasă simpatică embrionară care se diferențiază în celule ganglionare simpatică; **-blastic** (v. -blastic), adj., care se referă la simpatoblaste; **-gonie** (v. -gonie), s.f., celulă primitivă a sistemului nervos simpatic, derivată din neuroblastele crestei ganglionare a tubului neural; **-litic** (v. -litic₂), adj., s.n., simpaticolitic; **-liză** (v. -liză), s.f., distrugere a elementelor nervoase ale sistemului nervos simpatic; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul reacțiilor simpatică fiziologice sau patologice; **-mimetic** (v. -mimetic), adj., simpaticomimetic*.

SIMPLICI- „simplu, necompus, neramificat”. ◇ lat. *simplex, simplicis* „simplu, fără amestec” > fr. *simplicif-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *simplicif-*.

■ **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina neramificată; **-corn** (v. -corn), adj., cu antenele simple; **-flor** (v. -fior), adj., cu flori simple; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau cu foliole simple; **-ped** (v. -ped₂), adj., cu picioare sau tentacule simple.

SIMPATOMO- „semn, simptom”. ◇ gr. *sympotoma, symptomatos* „coincidență, întâlnire, simptom” > fr. *sympotomato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *simptomato-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., totalitatea manifestărilor clinice și de laborator ale unei boli, care permite recunoașterea afecțiunii respective.

SIMPOMO- „simptom”. ◇ gr. *sympotoma* „coincidență, simptom” > fr. *sympotomo-*, engl. *id.* > rom. *simptomomo-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la simptomogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., istoricul apariției și dezvoltării simptomelor.

SIN-, v. **SINO-**. ■ **-antrop** (v. -antrop), s.m., om fosil apropiat de pitecantrop, descoperit lângă Beijing, prezentând în același timp caractere primitive siemiene și caractere evoluate hominiene.

SINAPTO- „reunire, unire, sinapsă, sinaptic”. ◇ gr. *synaptos* „legat, unit” > fr. *synapto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sinapto-*. ■ **-lemă** (v. -lemă), s.f., membrană sinaptică; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul sinapselor; **-mere** (v. -mer), s.n. pl., puncte de unde începe formarea complexului sinaptonemal; **-spermie** (v. -spermie), s.f. 1.

Reunire, la cădere, a semințelor sau a fructelor monosperme, pentru a fi diseminate prin vânt. 2. Diseminarea împreună a semințelor, pentru a forma pălcuri dese; **-spori** (v. -spor), s.m. pl., spori dispuși în serii sau în grupe neregulate.

SINARMO- „concrecut, sudat”. ◇ gr. *synarmos* „reunit” > fr. *synarmo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sinarmo-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante cu flori la care staminele sunt concrecute cu stilele; **-fitic** (v. -fitic), adj., cu staminele concrecute cu stilul.

SINCOLI- „sudat, unit”. ◇ gr. *synkolios* „alipit” > fr. *syncollif-*, engl. *id.*, germ. *synkollif-* > rom. *sincoif-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante la care periantul este alipit de pericarp.

SINCORO- „împrăștiere, distribuție”. ◇ gr. *synkhoreo* „a se răspândi” > fr. *synchoro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sincoro-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul distribuției geografice a comunităților de plante și animale și a factorilor care o determină.

SINCRONO- „simultan, sincron”. ◇ gr. *synkhronos* „simultan, în același timp” > fr. *synchrone-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sincrono-*. ■ **-gam** (v. -gam), adj., care prezintă sincronogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f., maturizare simultană a florilor masculine și femele de pe același individ; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază sub aspect istoric dezvoltarea și frecvența asociațiilor vegetale; **-scop** (v. -scop), s.n. 1. Instrument care indică dacă două fenomene

periodice sunt sincrone. 2. Instrument care determină momentul în care a fost realizată sincronizarea a două tensiuni electrice alternative. 3. Instrument asemănător cu un oscilograf, folosit pentru prezentarea vizuală a formelor de undă; ~**spori** (v. -spor), s.m. pl., spori produși simultan pe o porțiune a miceliului sau pe conidiofor.

SINDESM-, v. **SINDESMO-**. ■ ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a unui ligament; ~**ectopie** (v. -ectopie), s.f., deplasare a unui ligament.

SINDESMO- „ligament, țesut cartilagin, ligamentos”. ◇ gr. *syndesmos* „fâșie, bandă, ligament” > fr. *syndesmo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *syndesmo-*. ■ ~**fit** (v. -fit), s.n., produsul de osificare a unui ligament articular; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a ligamentelor; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., ramură a anatomiei care se ocupă cu studiul articulațiilor; ~**pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală în vederea remedierii rupturii unui ligament; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație medicală de refacere a unui ligament distrus; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui ligament.

~**SINDEZĂ** „împerechere, conjugare, joncțiune”. ◇ gr. *syndesis* „legătură, joncțiune” > fr. *-syndèse*, germ. *id.* > rom. *-sindeză*.

SINECO- „aderență, simfiză”. ◇ gr. *synekhes* „unit, legat, neîntrerupt” > fr. *synécho-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sineco-*. ■ ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de secționare a aderențelor sinechiale.

SINECO- „comunitate, asociație”. ◇ gr. *synoikos* „care locuiește împreună” > fr. *synéco-*, engl. *id.*, germ. *synöko-* > rom. *sineco-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul condițiilor ecologice ale asociațiilor organismelor animale sau vegetale.

SINISTRO- „stâng, la stânga, partea stângă”. ◇ lat. *sinister* „stâng, de partea stângă” > fr. *sinistro-* engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sinistro-*. ■ ~**cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare a inimii spre stânga, dincolo de poziția ei normală; ~**gir** (v. -gir), adj. (despre o tulpină) răsuțit de la dreapta la stânga; ~**stilie** (v. -stilie), s.f., stare a stililor florale înclinate spre stânga.

SINO- „chinez, chinezesc”. ◇ lat. *Sina* „China” > fr. *sino-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sino-*. ■ ~**filie** (v. -filie₁), s.f., afinitate pentru cultura și civilizația chineză; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., antipatie pentru cultura și civilizația chineză; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în sinologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază istoria, limba și literatura chineză.

SINTAXO- „clasificare, sistematică”. ◇ gr. *syntaxis* „aranjament, ordonare” > fr. *syntaxo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sintaxo-*. ■ ~**nomie** (v. -nomie), s.f., clasificare a comunităților biologice, animale sau vegetale.

SINUSO- „cavitate, sinus”. ◇ lat. *sinus* „cavitate, scobitură” > fr. *sinuso-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sinuso-*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a sinusurilor craniului, cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~**ide** (v. -id), s.f. pl. 1. Spații largi sau tubulare, fără pereți proprii, constituind o parte din sistemul circulator venos în unele organe. 2. Curbe plane ondulate, regulate, periodice, corespunzând ecuației transcendente $y = \sin x$; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a unui sinus anatomic.

SIO- „zguduire, cutremur”. ◇ gr. *seio* „a zgudui” > fr. *sio-*, engl. *id.* > rom. *sio-*. ■ ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la siotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.f., mișcare de curbare a plantelor cauzată de zguduire sau de atingere.

SIRENO- „fuzionare, alipire”. ◇ gr. *seiren*, *seirenos* „sirenă” > fr. *siréno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sireno-*. ■ ~**mei** (v. -mei), adj., s.m. (monstru) care prezintă sirenomie; ~**melie** (v. -melie), s.f., malformație congenitală caracterizată prin fuzionarea extremităților inferioare.

SIRING-, v. **SIRINGO-**. ■ ~**ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatare a glandelor sudoripare din regiunea facială.

SIRINGI- „liliac”. ◇ lat. *syringa* „liliac” > fr. *syringi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *siringi-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori de liliac.

SIRINGO- „tub, fistulă, canal, fistular, tubular”. ◇ gr. *syrix*, *syringos* „tub, țevă, canal” > fr. *syringo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *siringo-*. ■ ~**biu** (v. -biu), adj. (despre un ectoparazit) care trăiește în partea goală din axul penelor; ~**bulbie** (v. -bulbie), s.f., formă clinică de siringomie cu localizare bulbară; ~**dendron** (v. -dendron), s.m., tulpină fosilă de sigillaria; ~**mielie** (v. -mieie), s.f., boală a sistemului nervos, caracterizată prin apariția unor cavități în porțiunea centrală a măduvei spinării; ~**mielocel** (v. mielo-, v. -cel₂), s.n., formă de meningocel spinal asociat cu o dilatație chistică a canalului medular central; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în siringotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere largă a unei fistule anale.

SIRTIDO- „banc de nisip”. ◇ gr. *syrtis*, *syrtidos* „nisipuri mișcătoare” > fr. *syrtido-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sirtido-*. ■ ~**fii** (v. -fii), adj., care crește pe bancurile de nisip; ~**fite** (v. -fite), s.f. pl., plante care cresc pe bancurile de nisip.

SISTELO- „concreștere, unire”. ◇ gr. *systemo* „a înveli, a acoperi” > fr. *systemo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sistelo-*. ■ ~**fite** (v. -fite), s.f. pl., plante cu caliciul persistent, făcând corp comun cu fructul.

~**SISTOLIE** „contractie, sistolie”. ◇ gr. *systole* „contractie” > fr. *-systolie*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-sistolie*.

SITIO- „hrană, aliment, nutriție”. ◇ gr. *sition* „hrană, aliment” > fr. *sitio-*, germ. *id.*, engl. *id.* lat. sav. *id.* > rom. *sitio-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie),

s.f., teamă patologică de mâncare, sindrom observat în unele boli mintale; *sin. sitofobie*; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul alimentelor; *sin. sitologie*; **-manie** (v. -manie), s.f., stare psihotică morbidă de a mânca continuu; *sin. sitomanie*.

SITO- „hrană, nutriție”. ◊ gr. *sitos* „hrană, aliment, mâncare” > fr. *sito-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sito-*. ■ **-biu** (v. -biu), adj. (despre o insectă) care trăiește în produsele alimentare din depozite; **-filii** (v. -filii), adj. (despre insecte) care caută produsele alimentare înmagazinate pentru a se hrăni cu ele; **-fobie** (v. -fobie), s.f., sitiofobie*; **-logie** (v. -logie), s.f., sitilogie*; **-manie** (v. -manie), s.f., sitiomanie*; **-terapie** (v. -terapie), s.f., întrebuițare terapeutică a regimului alimentar; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la sitotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., curbare a plantelor sub influența unui excitant de nutriție.

-SKELIE, v. **-SCHELIE**.

SKEPTO-, v. **SCHEPTO-**.

SKIA-, v. **SCHIA-**.

SOBOLI- „lujer, lăstar”. ◊ lat. *soboles* „urmaș, lăstar” > fr. *soboli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *soboli-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă lăstari; **-form** (v. -form), adj., în formă de lujer.

SOCI-, v. **SOCIO-**. ■ **-onim** (v. -onim), s.n., nume de comunități etnice.

SOCIO- „grup, mediu social, societate, social”. ◊ lat. *socius* „aliat, asociat” > fr. *socio-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *socio-*. ■ **-biologie** (v. bio-, v. -logie), s.f., studiere de pe baze biologice a grupurilor animale și a societăților animale; **-fobie** (v. -fobie), s.f., tulburare mentală care se manifestă printr-o teamă exagerată față de implicațiile sociale; **-foric** (v. -foric), adj., purtător de valori și de semnificații sociale; **-genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la sociogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., totalitate a factorilor psihogeni traumatizanți de ordin social, care provoacă boli psihice; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., geografie a grupurilor sociale; **-gonic** (v. -gonic), adj., referitor la sociogonie; **-gonie** (v. -gonie), s.f., cercetare a genezei relațiilor caracteristice societăților civilizate; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Observare, înregistrare și descriere a societăților ca formațiuni istorice concrete. 2. Disciplină sociologică empirică, descriptivă și inductivă; **-gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Metodă sociologică de prezentare grafică, pe bază de teste sociometrice, a relațiilor existente între membrii unui microgrup social. 2. Reprezentare grafică a evoluției unui fenomen social; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în sociologie; **-logie** (v. -logie), s.f. 1. Știință care studiază societatea omenească și legile ei de dezvoltare. 2. Studiul asocierii organismelor; **-metrie** (v. -metrie), s.f., ansamblul procedurilor sociologice folosite în studierea cantitativă a relațiilor psihice dintre membrii gru-

purilor sociale mici; **-morfism** (v. -morfism), s.n., tendința permanentă a individului de a considera socialul superior individului, de a se raporta în întregime la societate; **-morfologie** (v. morfo-, v. -logie), s.f., sociologie descriptivă; **-morfoze** (v. -morfoză), s.f. pl., particularități produse de acțiunea morfogenetică a plantelor asociate; **-pat** (v. -pat), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă sociopatie; **-patie** (v. -patie), s.f., tulburare de comportament determinată de defectele educației generate de medii sociale nefavorabile; **-psihatrie** (v. psih/o-, v. -iatrie), s.f., disciplină care studiază acțiunea patogenă a mediului concret asupra vieții psihice; **-psihologie** (v. -psiholo-, v. -logie), s.f., psihologia grupurilor sociale; **-sferă** (v. -sferă), s.f., psihosferă*; **-terapie** (v. -terapie), s.f., ansamblu de tehnici psihoterapeutice, prin care se urmărește reducerea tulburărilor mintale prin folosirea interacțiunilor psihologice dintre bolnav și mediul social în care acesta trăiește; **-tip** (v. -tip), s.n., tip biopsihic specific unei comunități sociale, realizat prin procesul de educație complexă a componentelor ei; **-tipic** (v. -tipic), adj., referitor la sociotip.

-SOF, v. **-ZOF**.

-SOFIE, v. **-ZOFIE**.

SOFRO- „armonie, echilibru sufletesc, relaxare”. ◊ gr. *sophron* „cu spirit sănătos, înțelept” > fr. *sophro-*, it. *sofro-* > rom. *sofro-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în sofrologie; **-logie** (v. -logie), s.f., metodă de tratament medical care vizează dominarea senzațiilor dureroase și a indispoziției psihice prin tehnici de relaxare apropiate hipnozei.

SOLARI- „radiație solară”. ◊ lat. *solaris* „solar, de soare” > fr. *solari-* > rom. *solari-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., solarimetru înregistrator; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea radiațiilor solare globale.

SOLE-, v. **SOLENO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini tubulari; **-ant** (v. -ant), adj., cu flori tubulare; **-odont** (v. -odont), adj., cu dinți canaliculari.

SOLENO- „tub, țevă, tubular, fistular”. ◊ gr. *solen*, *solenos* „tub, canal, țevă” > fr. *soléno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *soleno-*. ■ **-clte** (v. -cit), s.n. pl., celule tubulare, prezente la polichete; **-conc** (v. -conc), adj. (despre o moluscă) cu cochilie tubulară; **-id** (v. -id), s.m., bobină electrică cilindrică fără miez feromagnetic; **-por** (v. -por), s.f. pl., alge marine din silurian, cu talul străbătut de pori așezați în șiruri longitudinale; **-stel** (v. -stel), s.n., cilindru central tubular, cu floem intern și extern; **-stom** (v. -stom), adj. (despre un organism animal) care are gura prelungită în formă de tub.

SOLI- „unic, singur, singular”. ◊ lat. *solus* „singur” > fr. *sol-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sol-*. **-loc** (v. -loc), s.n. 1. Conversație a unei

persoane cu sine însăși; monolog. **2.** Scriere cu caracter de monolog (de ex., „*Solilocuriile*” Sfântului Augustin); ■ **~flor** (v. -flor), adj., cu o singură floare; **~ped** (v. -ped₂), adj., s.n. (animal) care are un singur deget la picioare.

-SOM (-SOMĂ) „corp, corpuscul, granulație, granulă”. ◇ gr. *soma* „corp” > fr. *-some*, it. *-soma*, germ. *-som*, engl. *-some* > rom. *-som* și *-somă*.

SOMAT-, v. **SOMATO-**. ■ **~algie** (v. -algie), s.f., durere corporală; *sin.* **somatodinie**; **~odinie** (v. -odinie), s.f., somatologie*.

-SOMATIC „referitor la corp, corporal, corpuscular”. ◇ gr. *somatikos* „corporal” > fr. *-somatique*, engl. *-somatic*, germ. *-somaticsch* > rom. *-somatic*.

-SOMATIE „corp, corpuscul, organit”. ◇ gr. *soma*, *somatos* „corp” > fr. *-somatie*, germ. *id.*, engl. *-somy*, lat. sav. *-somatia* > rom. *-somatie*.

SOMATO- „corp, corpuscul, corporal, somatic”. ◇ gr. *soma*, *somatos* „corp” > fr. *somato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *somato-*. ■

~blast (v. -blast), s.n., celulă care, prin diviziune, dă naștere unor celule somatice; **~blastic** (v. -blastic), adj., referitor la somatoblaste; **~cist** (v. -cist), s.n., cavitate cu aer în pneumatoforul sifonoforelor; **~cit** (v. -cit), s.n., celulă somatică;

~crom (v. -crom), s.f. pl., celule nervoase având un corp celular bine definit, înconjurând nucleul pe toate părțile; **~derme** (v. -derm), s.f. pl., celule externe, prezente la mezozoare;

~estezie (v. -estezie), s.f., modalitate de recepție a proceselor care se produc în segmente somatice sau corporale; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante superioare, provenite din celule somatice; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la somatofite;

~fiziogramă (v. fizio-, v. -gramă), s.f., diagramă cuprinzând cerințele și contraindicațiile medicale și fiziologice, ale unei profesii sau loc de muncă;

~gamie (v. -gamie), s.f., formare a sporofitului din celule vegetative fuzionate; **~gen** (v. -gen), adj. **1.** Dezvoltat din celule somatice. **2.** Cu caractere dobândite; **~genetic** (v. -genetic), adj., care apare într-un organism datorită unei mutații în celulele somatice; **~geneză** (v. -geneză), s.f., tulburare care apare la un organism datorită unei mutații în celulele somatice; **~genic** (v. -genic), adj. (despre o tulburare) care este condiționat de o mutație în celulele somatice; **~genie** (v. -genie), s.f., apariție a unor caractere somatice sub influența condițiilor ecologice; **~gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitate de a cunoaște diferitele segmente ale corpului; **~gramă** (v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a cerințelor biomedicale, proprii unei profesii; **~logie** (v. -logie), s.f., știință care se ocupă cu studiul corpului viețuitoarelor, atât din punct de vedere anatomic, cât și fiziologic; **~megalie** (v. -megalie), s.f., anomalie care constă în creșterea exagerată a întregului corp; *sin.* **gigantism**; **~mer** (v. -măr), s.n., segment vertebral; **~metrie** (v. -metrie), s.f. **1.** Ra-

mură a antropologiei care se ocupă cu măsurarea și cu calculul statistic al elementelor corpului omenesc. **2.** Ansamblu de măsurători efectuate pentru determinarea dimensiunilor și formelor corpului animalelor; **~metru** (v. -metru), s.n., dispozitiv vertical gradat pentru măsurarea taliei omului și a animalelor; **~mixie** (v. -mixie₁), s.f., înmulțire prin copularea a două celule vegetative;

~patie (v. -patie), s.f., maladie de origine organică; **~pedie** (v. -pedie), s.f., disciplină care studiază deficiențele fizice somatice; **~plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă a corpului celular, exceptând celulele germinale; **~pleură** (v. -pleură), s.f., membrană parietală a mezodermului animalelor celomate; **~scopie** (v. -scopie), s.f., examen vizual al constituției somatice; **~tip** (v. -tip), s.n., complex de caractere somatice individuale;

~tom (v. -tom), s.n., segment transversal al unui corp animal organizat după tipul metamerelor somatice, identice și succesive; *sin.* **embriotom (2)**;

~tomie (v. -tomie), s.f., disecție a unui corp; **~tonic** (v. -tonic), adj., referitor la somatotonie; **~tonie** (v. -tonie), s.f., componentă psihică a personalității, caracterizată prin predominanța funcțiilor musculare, a activității, a energiei, a dorinței de a se impune; **~topic** (v. -topic), adj., referitor la somatotopie; **~topie** (v. -topie) s.f.,

corespondența existentă între zonele nervoase centrale talamice sau corticale și teritoriile somatice **~trofic** (v. -trofic), adj. (despre hormoni, auxine) care stimulează procesele de nutriție și creștere; **~trop** (v. -trop), adj. **1.** Care are afinitate pentru corp. **2.** (Despre un hormon) Care stimulează creșterea organismului; *sin.* **somatotropic**; **~tropic** (v. -tropic), adj., somatotrop* (2); **~tropism** (v. -tropism), s.n., influența nemijlocită a substratului asupra creșterii organismelor.

-SOMĂ, v. **-SOM**.

-SOMIC „corpular, granular, cromozomial”. ◇ gr. *soma* „corp” > fr. *-sومية*, engl. *-somic*, lat. sav. *-somicus* > rom. *-somic*.

-SOMIE „granulă, granulație, garnitură cromozomică”. ◇ gr. *soma* „corp” > fr. *-somie*, germ. *id.*, engl. *-somia*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-somie*.

SOMNI- „sogn”. ◇ lat. *somnus* „sogn” > fr. *somni-*, engl. *id.* > rom. *somni-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., s.n. (substanță) care provoacă somnul.

SOMNO- „sogn, stare fiziologică”. ◇ lat. *somnus* „sogn” > engl. *somno-* > rom. *somno-*. ■ **~locvie** (v. -locvie), s.f., vorbire în timpul somnului, de natură psihogenă.

SONO- „sunet, zgomot”. ◇ lat. *sonus* „sunet, zgomot” > fr. *sono-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *sono-*. ■ **~fobie** (v. -fobie), s.f., repulsie patologică față de zgomote; **~gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare a profilului vocii; **~manometrie** (v. mano-, v. -metrie₁), s.f., metodă aplicată în tratamentul surdității premature, care permite realizarea presiunii necesare pentru deschiderea trompei lui

Eustache; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., studiul comparat al sunetelor cu ajutorul sonometrului (2); ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument pentru verificarea legilor de vibrație a coardelor pentru compararea înălțimii sunetelor. 2. Aparat folosit la măsurarea obiectivă a nivelelor de intensitate acustică a zgomotelor produse de o sursă determinată; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., mică incintă acustică de formă sferică, folosită, în special, în autoturisme; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., arhivă conținând înregistrări de sunete și zgomote.

SOPORI- „somm, somnolență”. ◇ lat. *sopor, soporis* „somm profund” > fr. *sopori-*, engl. *id.* > rom. *sopori-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., s.n. (medicament) care produce somn.

-**SOR** „grup, grămadă, cuib, agregat”. ◇ gr. *soros* „grămadă” > fr. -*sore*, engl. *id.*, lat. sav. -*sorus* > rom. -*sor*.

SORO- „cuib, agregat”. ◇ gr. *soros* „vraf, grămadă” > fr. *soro-*, engl. *id.* > rom. *soro-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., fruct compus, constituit din bace agregate, pe jumătate sudate între ele, cu învelișul cărnos; *sin. sorocarpium*; ~**carpiu** (v. -carpiu), s.n., sorocarp; ~**for** (v. -for), s.n., frunză fertiliă sporiferă, prezentă la pteridofite, având pe dos sporangi.

SOTERIO- „salvare, mântuire”. ◇ gr. *soteria* sau *soterion* „salvare, scăpare” > germ. *soterio-*, fr. *id.*, engl. *id.* > rom. *soterio-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., capitol al dogmaticii creștine care tratează despre doctrina mântuirii prin sacrificiul lui Iisus Christos.

SPADICI- „inflorescență racemoasă, racem, spadice”. ◇ lat. *spadix, spadicis* „creangă de palmier” > fr. *spadix-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spadix-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care este prevăzut cu spadice; ~**flore** (v. -flor), adj., s.f. pl. 1. Adj. Cu flori dispuse în spadice. 2. S.f. pl. Organ de plante erbacee monocotiledonate, având ca inflorescență un spadice; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze dispuse în spadice; ~**form** (v. -form), adj. 1. Care se aseamănă cu un spadice. 2. De culoarea curmalei.

SPAN-, v. **SPANO-**. ■ ~**andrie** (v. -andrie), s.f., raritate sau reducere numerică a descendenților masculi; ~**ant** (v. -ant), adj., cu flori puține; ~**emie** (v. -emie), s.f., scădere a numărului de globule roșii din sânge; *sin. anemie*.

SPANIO- „puțin, în număr mic”. ◇ gr. *spanios* „puțin, rar, redus” > fr. *spanio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spanio-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu puține fructe; *sin. spaniocarpic*; ~**carpic** (v. -carpic), adj., spaniocarp; ~**menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., rărire a ciclului menstrual; *sin. spanomenoree*.

SPANO- „rar, puțin, încetinire, rărire, raritate”. ◇ gr. *spanos* „rar, sărac, puțin” > fr. *spano-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *spano-*. ■ ~**cardie** (v. -cardie), s.f., încetinire a activității cardiace; ~**fil** (v. -fil₂), adj.,

cu frunze puține; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., proces de descreștere progresivă a numărului femelelor; ~**ginic** (v. -ginic), adj., care prezintă spanoginie; ~**ginie** (v. -ginie), s.f., împuținare sau raritate numerică a descendenților femeli; ~**menoree** (v. meno-, v. -ree), s.f., spaniomenoree; ~**pnee** (v. -pnee), s.f., încetinire a ritmului respiratoriu; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu fructe puține.

SPARSI- „împrăștiat, rar, distanțat”. ◇ lat. *sparsus* „împrăștiat, răspândit” > fr. *sparsi-*, engl. *id.* > rom. *sparsi-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori împrăștiate și spațiate; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze împrăștiate și distanțate.

SPARSIO- „împrăștiat, rar”. ◇ lat. *sparsus* „împrăștiat, răsfirat” > fr. *sparsio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *sparsio-*. ■ ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., elaioplaste variabile ca număr și poziție, prezente la algele diatomee.

-**SPASM** „contractie, convulsie”. ◇ gr. *spasmos* „convulsie, contracție” > fr. -*spasme*, engl. -*spasm*, it. -*spasmo* > rom. -*spasm*.

SPASMO- „convulsie, contracție”. ◇ gr. *spasmos* „contractie” > fr. *spasmo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spasmo-*. ■ ~**femie** (v. -femie), s.f., tulburare spasmodică a ritmului și a fluentei vorbirii; ~**filie** (v. -filie₁), s.f., predispoziție la convulsii datorită unei excitabilități exagerate a sistemului nervos muscular; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care provoacă spasme; *sin. spasmogen*; ~**genic** (v. -genic), adj., spasmogen; ~**litic** (v. -litic₂), adj., s.n. (medicament) care reduce tonusul și spasmul mușchilor; *sin. antispastic*; ~**liză** (v. -liză), s.f., proces de reducere a tonusului și a spasmului muscular; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază contracțiile involuntare ale mușchilor; ~**mioree** (v. mio-, v. -ree), s.f., mucoree intestinală.

-**SPASTIC** „de spasm, spasmodic”. ◇ gr. *spastikos* „care contractă, care încovoie” > fr. -*spastique*, engl. -*spastic* > rom. -*spastic*.

-**SPASTIE** „convulsie, contracție”. ◇ gr. *spastia* „chircire, încovoiere” > fr. -*spastie*, germ. *id.*, it. -*spastia*, lat. sav. *id.* > rom. -*spastie*.

SPATI- „spat, bractee mare”. ◇ lat. *spatha* „sabie, spadă” > fr. *spathi-*, engl. *id.* > rom. *spati-*. ■ ~**fior** (v. -flor), adj., cu flori prevăzute cu spat; ~**form** (v. -form), adj., în formă de spat vegetal.

SPATILO- „excremente”. ◇ gr. *spatilo* „excrement” > fr. *spatilo-*, engl. *id.* > rom. *spatilo-*. ■ ~**manție** (v. -manție), s.f., divinație pe baza excrementelor de animal.

SPATULI- „spatulă, lopățică”. ◇ lat. *spathula* „spatulă” > fr. *spatuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spatuli-*. ■ ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de lopățică; ~**form** (v. -form), adj., în formă de spatulă.

SPECIO- „specie”. ◇ lat. *species* „specie, speță” > fr. *spécio-*, engl. *id.* > rom. *specio-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., tratat despre speciile biologice.

SPECTRO- „spectru, spectral, de spectru“. \diamond lat. *spectrum* „apariție, arătare, spectru“ > fr. *spectro-*, engl. *id.*, germ. *spektr-* > rom. *spectro-*. ■

-bologramă (v. bolo-, v. -gramă), s.f., curbă care reprezintă repartiția energiei, exprimată în unități relative, în funcție de lungimea de undă; **-bolometru** (v. bolo-, v. -metru₁), s.n., tip de bolometru cu care se determină intensitatea și repartiția energiei la limita superioară a atmosferei; **-colorimetru** (v. color-, v. -metru₁), s.n. 1. Instrument medical pentru determinarea discromatopsiei. 2. Instrument cu care se pot face determinări colorimetrice cu radiații de mai multe lungimi de undă; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică față de oglinzi; **-fotometrie** (v. foto-, v. -metrie₁), s.f., capitol al spectrometriei care se ocupă cu determinarea intensității radiațiilor monocromatice într-un spectru; **-fotometru** (v. foto-, v. -metru₁), s.n., instrument optic utilizat în spectrofotometrie; **-graf** (v. -graf), s.n., instrument utilizat la înregistrarea fotografică a spectrului luminii; **-grafie** (v. -grafie), s.f., studiere a spectrelor luminii cu ajutorul spectrografului; **-gramă** (v. -gramă), s.f., fotografiere a unui spectru obținută cu ajutorul spectrografului; **-heliograf** (v. helio-, v. -graf), s.n., spectrograf special pentru fotografierea soarelui în lumină monocromatică; **-heliogramă** (v. helio-, v. -gramă), s.f., fotografie a soarelui obținută cu ajutorul spectroheliografului; **-helioscop** (v. helio-, v. -scop), s.n., instrument folosit pentru observarea vizuală a soarelui în lumină monocromatică; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f. 1. Tehnică de măsurare a liniilor spectrelor și a lungimilor de undă. 2. Comparare a intensităților luminoase a două radiații monocromatice; **-metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument pentru studiul spectrelor prin măsurarea intensității fiecărei radiații monocromatice din spectru. 2. Instalație complexă folosită în fizica nucleară pentru studiul spectrului de viteză sau de energii ale particulelor; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument optic folosit pentru observarea spectrelor luminoase; **-scopie** (v. -scopie), s.f. 1. Parte a opticii care studiază spectrele luminoase. 2. Capitol al fizicii nucleare care se ocupă cu studiul spectrelor energetice ale radiațiilor.

SPEL-, v. **SPELEO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unei caverne pulmonare. **SPELEO-** „peșteră, cavernă, cavitate“. \diamond gr. *spelaiōn* „groță, peșteră“ > fr. *spéléo-*, engl. *id.*, germ. *speläo-*, it. *speleo-* > rom. *speleo-*. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., speolog*; **-logie** (v. -logie₁), s.f., speologie*; **-morfic** (v. -morfic), adj., care prezintă aspectul unei caverne; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen al unei caverne pulmonare; **-stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere operatorie a unei caverne pulmonare tuberculoase; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratare a unor boli pulmonare prin utilizarea peșterilor și a salinelor;

-tomie (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei caverne pulmonare.

SPEO- „peșteră, cavernă“. \diamond gr. *speos* „groță, cavernă, peșteră“ > fr. *spéo-*, lat. sav. *id.* > rom. *speo-*. ■ **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în speologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul viețuitoarelor din peșteri; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la speogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces geologic de formare a peșterilor; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în speologie; *sin.* **speolog**; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care studiază formarea peșterilor și viața din interiorul acestora; *sin.* **speleologie**.

-SPERM „sămânță, germen, spor, lichid seminal“. \diamond gr. *sperma* „sămânță“ > fr. *-sperme*, engl. *-sperm*, germ. *id.*, lat. sav. *-spermus* > rom. *-sperm*.

SPERM-, v. **SPERMO-**. ■ **-angiu** (v. -angiu), s.n., sporangiele algelor; **-odofor** (v. odo-, v. -for), s.n., porțiunea alungită a axei florale dintre androceu și gineceu, care devine mai târziu carpofoar, la labiate și boraginacee.

SPERMA- „sămânță, permă“. \diamond gr. *sperma* „sămânță“ > fr. *sperma-*, engl. *id.*, germ. *id.*, iat. sav. *id.* > rom. *sperma-*. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., spermatofite*; **-goniu** (v. -goniu), s.n., spermatogoniu*; **-podiu** (v. -podiu), s.n., suport ramificat al pistilului umbeliferelor; *sin.* **spermapodofor**; **-podofor** (v. podo-, v. -for), s.n., spermapodiu*; **-tecă** (v. -tecă), s.f., organ al insectei femeie, care înmagazinează spermatozoizii.

SPERMAT-, v. **SPERMATO-**. ■ **-urie** (v. -urie), s.f., prezența spermatozoizilor în urină.

SPERMATI- „spermatic, gamet mascul vegetal“. \diamond lat. tz. *sperma, spermatis* „sămânță“ > engl. *spermati-* > rom. *spermati-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj. 1. Care poartă spermatic. 2. Purtător de sămânță; **-form** (v. -form), adj., cu aspect de spermatic; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce spermaticii.

SPERMATIO- „spermatic“. \diamond gr. *sperma, spermatis* „sămânță“ > fr. *spermatio-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spermatio-*. ■ **-for** (v. -for), adj., care poartă spermaticii; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu spermaticii.

SPERMATO- „sămânță, spori, granule, celulă sexuală“. \diamond gr. *sperma, spermatis* „sămânță“ > fr. *spermato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spermato-*. ■ **-blast** (v. -blast), s.n., celulă sexuală primordială, care se găsește în tuburile seminifere ale testiculului; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la spermatoblaste; **-carpie** (v. -carpie), s.f., stare a fructelor lipsite de carpele și complet închise de bractee; **-cel** (v. -cel₂), s.n., tumefacție formată prin acumularea de spermă în testicul sau epididim; **-cinețic** (v. -cinețic), adj., care are tendința de a produce elemente masculine; **-cist** (v. -cist), s.n., celula-mamă a anteridiei; **-cistectomie** (v. *cist/o-*, v. -ectomie), s.f., ablație a vezicu-

lelor seminale; ~**cit** (v. -cit), s.n., celulă sexuală masculă diploidă, provenită din spermatogonii, după acumularea de material nutritiv în citoplasmă; ~**citiu** (v. -citiu), s.n., sporangie cu spermatozoizi; ~**citogeneză** (v. cito-, v. -geneză), s.f., procesul de formare a spermatozitelor; ~**cord** (v. -cord), s.n., cordon testicular; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., încrângătură a regnului vegetal, cuprinzând plantele vasculare cu flori și semințe; *sin.* **spermafite**, **spermofite**; ~**for** (v. -for), s.m., grup de spermatozoizi cuprinși într-o capsulă de secreție, întâlniți la unele insecte, la cefalopode, la hirudinee etc.; ~**gen** (v. -gen-), adj. 1. Care produce celule germinale masculine. 2. Care produce semințe; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la spermatogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și dezvoltare a spermatozitelor la animale; *sin.* **spermogeneză**; ~**genic** (v. -genic), adj. (despre un organism) care produce elemente masculine; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., celulă germinală masculină primitivă, situată lângă membrana bazală a tubilor seminiferi; *sin.* **spermatogoni**; ~**goniu** (v. -goniu), s.n., spermatogonie*; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a semințelor; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., spermogramă; ~**id** (v. -id), adj., asemănător cu sperma; ~**logie** (v. -logie-), s.f., studiul spermei; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., citoplasmă a celulei masculine; ~**plast** (v. -plast), s.n., celulă sexuală masculă; *sin.* **spermatosferă**; ~**ree** (v. -ree), s.f., eliminare spontană de lichid seminal, prin uretră, în afara actului sexual; ~**reofobie** (v. reo-, v. -fobie), s.f., teamă morbidă de scurgerea involuntară a spermei; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., spermoplast*; ~**zoare** (v. -zoar), s.n. pl., celule masculine mobile, rezultate în anteridie; ~**zoid** (v. -zoid), s.m., celulă sexuală masculină matură, care prezintă mișcări ondulatorii; ~**zom** (**spermatosom**) (v. -zom), s.m., celulă masculă reproducătoare, înzestrată cu un flagel locomotor, prezentă în anteridiile plantelor criptogame.

SPERMI- „spermă, lichid seminal”. ◊ lat. *tz. sperma* „sămânță” > fr. *spermi-* > rom. *spermi-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (substantă) care ucide spermatozoidii din spermă; ~**fer** (v. -fer), adj., care conține spermă; ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de spermă.

-SPERMIE „sămânță, spermă, lichid seminal”. ◊ gr. *sperma* „sămânță” > fr. *-spermie*, germ. *id.*, engl. *-spermy*, it. *-spermia*, lat. sav. *id.* > rom. *-spermie*.

SPERMIO- „sămânță, celule sexuale”. ◊ gr. *spermeion* „sămânță mică” > fr. *spermio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *spermio-*. ■ ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la spermio-geneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., etapă a spermatogenezei în cursul căreia spermatozidele se transformă în spermatozoizi; ~**teleoză** (v. -teleoză), s.f., ultima fază a spermatogenezei.

SPERMO- „celule sexuale, lichid seminal, sămânță, spermă, spermatic, germinal”. ◊ gr. *sper-*

ma „sămânță” > fr. *spermo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spermo-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., s.n. 1. Adj. Cu pistile și stamine aparente; *sin.* **spermocarpic**. 2. S.n. Oogon fecundat. 3. S.n. Fructul la characee; ~**carpic** (v. -carpic), adj., spermocarp* (1); ~**centru** (v. -centru), s.n., centrozomul masculin în timpul fecundării; ~**cultură** (v. -cultură), s.f., metodă de diagnostic folosită pentru depistarea gonococului în sperma individului bolnav de blenoragie; ~**dermă** (v. -dermă), s.f., înveliș seminal; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., spermatofite*; ~**for** (v. -for), s.n. 1. Suport al sporului, la fungi. 2. Ginofor prezent la umbelifere. 3. Țesut care dă naștere sporangiilor, la criptogame. 4. Parte a ovarului pe care sunt dispuse ovulele; ~**gen** (v. -gen-), adj., care produce celule sexuale; *sin.* **spermogenic**; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la spermio-geneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., spermio-geneză; ~**genic** (v. -genic), adj., spermogen*; ~**gonie** (v. -gonie), s.f., celulă germinală producătoare de spermă; ~**goniu** (v. -goniu), s.n., organ de fructificație la fungi și licheni, în formă de butelie și în care iau naștere spermatozidele; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., examen microscopic sau macroscopic al spermei, cu redarea tabelară a rezultatelor; *sin.* **spermatogramă**; ~**lit** (v. -lit-), s.n., calcul al căilor spermatozide; ~**logie** (v. -logie-), s.f., studiu al semințelor și al sporilor; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., strat de sol care înconjoară sămânța în curs de germinare; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor format în spermogoni; ~**tecă** (v. -tecă), s.f. 1. Totalitatea învelișurilor unui fruct. 2. Peretele capsulei vegetale; ~**tip** (v. -tip), s.n. exemplar vegetal crescut din sămânța tipului original; ~**tipic** (v. -tipic), adj., referitor la spermotip.

SPICI- „spic, spicat”. ◊ lat. *spicum* „spic” > fr. *spici-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *spici-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă spice; ~**fior** (v. -fior), adj., cu florile dispuse în spic; ~**form** (v. -form), adj., în formă de spic.

SPICULI- „spiculeț, spicul, corpuscul silicios”. ◊ lat. *spiculum* „ac de albină, ghimpe” > fr. *spiculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spiculi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă spiculețe; ~**foliu** (v. -foliu), adj. (despre o plantă) cu frunze în formă de spiculețe; ~**form** (v. -form), adj., în formă de spiculeț; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care produce spiculețe.

SPII-, **SPILO-**. ■ ~**ant** (v. -ant), adj., cu flori pătate.

SPIIADO- „argilă, argilos”. ◊ gr. *spilas*, *spilados* „argilă, teren argilos” > fr. *spilado-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spilado-*. ■ ~**fii** (v. -fil₁), adj., care preferă solurile argiloase; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe solurile argiloase.

SPILO- „pătat, maculat”. ◊ gr. *spilos* „pată, urmă” > fr. *spilo-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *spilo-*. ■ ~**pter** (v. -pter), adj., cu aripile pătate.

-**SPIN** „ghimpe, spin, spinos, șira spinării”. ◊ lat. *spina* „ghimpe, spin, șira spinării” > engl. *-spine*, lat. sav. *-spinus* > rom. *-spin*.

SPIN-, v. **SPINO-**. ■ **-algie** (v. *-algie*), s.f., durere a coloanei vertebrale.

SPINALO- „șira spinării, canal rahidian”. ◊ lat. *spinalis* „al șirei spinării” > fr. *spinalo-* > rom. *spinalo-*. ■ **-scop** (v. *-scop*), s.n., instrument medical pentru explorarea canalului rahidian.

SPINI- „spin, țeapă, ghimpe, spinos, țepos”. ◊ lat. *spina* „spin, ghimpe” > fr. *spini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spini-*. ■ **-carp** (v. *-carp*), adj., cu fructe spinose; **-corn** (v. *-corn*), adj., cu antene spinose; **-fer** (v. *-fer*), adj. (despre un organ vegetal) care poartă spini sau ghimpi;

-foliu (v. *-foliu*), adj., cu frunze spinose; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de spin; **-grad** (v. *-grad*), adj. (despre echinoderme) care se deplasează cu ajutorul spinilor.

SPINO- „coloană vertebrală”. ◊ lat. *spina* „șira spinării” > fr. *spino-*, engl. *id.* > rom. *spino-*. ■ **-tomie** (v. *-tomie*), s.f., incizie a coloanei vertebrale.

SPINTARI- „scânteie, scânteiere”. ◊ gr. *spintharis* „scânteie” > fr. *spinthar-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spintar-*. ■ **-scop** (v. *-scop*), s.n., instrument pentru observarea scânteilor care se produc când razele emise de o substanță radioactivă lovesc un ecran acoperit cu un strat de sulfură de zinc.

SPINTERO- „scânteie, tensiune electrică”. ◊ gr. *spinter*, *spinteros* „scânteie” > fr. *spintero-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spintero-*. ■ **-metru** (v. *-metru*), s.n., instrument cu care se măsoară valorile tensiunilor electrice înalte; **-scop** (v. *-scop*), s.n. 1. Dispozitiv care produce scânteia electrică la aparatele de telegrafie fără fir. 2. Aparat electric folosit pentru generarea oscilațiilor de înaltă frecvență.

SPINULI- „spin mic, spinișor”. ◊ lat. *spinula* „spin mic” > fr. *spinuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spinuli-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., prevăzut cu spinișori; **-fior** (v. *-fior*), adj., cu flori care poartă spinișori; **-foliu** (v. *-foliu*), adj., cu frunze prevăzute cu spini mici; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de spinișor.

SPIR-, v. **SPIRO-**. ■ **-ant** (v. *-ant*), adj., cu flori spiralate; **-antie** (v. *-antie*), s.f., anomalie florală care constă în torsiunea axei sale.

-SPIRĂ „buclă, spirală, răsucire, torsiune”. ◊ gr. *speira* „buclă, spirală” > fr. *-spire*, engl. *id.*, germ. *-spira*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *-spiră*.

SPIRI- „spiră, spirală, spiralat”. ◊ lat. *spira* „spirală, încolăcire” > fr. *spiri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spiri-*. ■ **-fere** (v. *-fer*), s.n. pl., brahiopode fosile din era primară, cu suporturi brahiale în spirală și cu cochilia alungită transversal; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de buclă, de spiră.

SPIRO- „spiră, spirală, răsucit, spiralat, ondulat”. ◊ gr. *speira* „buclă, spirală, răsucire” > fr. *spiro-*,

engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spiro-*. ■ **-carp** (v. *-carp*), adj., cu fructe spirale; *sin. spirocarpic*; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., spirocarp”; **-centru** (v. *-centru*), adj. (despre un organ vegetal) cu pinteni spiralați; **-chete** (v. *-chete*), s.f. pl., bacterii saprofite patogene unicelulare, cu corp spiralat, lung, flexibil și mobil; **-chetogen** (v. *cheto-*, v. *-gen*), adj., produs de spirochete; **-ciclic** (v. *-ciclic*), adj. (despre o floare) așezat în spirală; **-ciclie** (v. *-ciclie*), s.f., dispunere a elementelor florale după o linie spiralată; **-cid** (v. *-cid*), adj., s.n. (medicament) administrat împotriva sifilisului; *sin. antiluetic*; **-id** (v. *-id*), adj. (despre o fractură) în formă de spirală; **-stil** (v. *-stil*), adj., cu stil spiralat; **-trop** (v. *-trop*) adj., răsucit în spirală; *sin. spirotopic*; **-tropic** (v. *-tropic*), adj., spirotopic”.

SPIRO- „respirație, plămâni”. ◊ lat. *spiro*, *spirare* „a respira” > fr. *spiro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spiro-*. ■ **-graf** (v. *-graf*), s.n., spirometru înregistrator; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., înregistrare a unei curbe care permite măsurarea cantitativă în circuit închis a ventilației pulmonare; **-gramă** (v. *-gramă*), s.f., diagramă obținută la spiograf; **-metrie** (v. *-metrie*), s.f., metodă de măsurare a capacității pulmonare cu ajutorul spirometrului; **-metru** (v. *-metru*), s.n., instrument medical pentru măsurarea capacității de respirație a plămânilor; *sin. spiroscop*; **-scop** (v. *-scop*), s.n., spirometru”; **-scopie** (v. *-scopie*), s.f., măsurare a capacității respiratorii pulmonare.

SPISI- „dens, compact”. ◊ lat. *spissus* „dens, compact” > fr. *spissi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spisi-*. ■ **-foliu** (v. *-foliu*), adj., cu frunze dense.

SPLANCHNO-, v. **SPLANHNO-**.

SPLANHN-, v. **SPLANHNO-**. ■ **-ectomie** (v. *-ectomie*), s.f., rezecție operatorie a nervilor splanhnici.

-SPLANHNIE „viscere, organe abdominale”. ◊ gr. *splanchnon* „măruntaie, viscere” > fr. *-splanchnie* > rom. *-splanhnie*.

SPLANHNO- (**SPLANCHNO-**) „viscere, organe abdominale, intestine, splanhnic”. ◊ gr. *splanchnon* „măruntaie, viscere” > fr. *splanchno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *splanhno-* și *splanchno-*. ■ **-cel** (v. *-cel*), s.n., hernie a viscerelor abdominale; **-grafie** (v. *-grafie*), s.f., radiografie a viscerelor realizată cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-lit** (v. *-lit*), s.n., calcul intestinal; **-logie** (v. *-logie*), s.f., disciplină care studiază viscerale; **-megalie** (v. *-megalie*), s.f., creștere anormală în volum a viscerelor; **-micrie** (v. *-micrie*), s.f., scădere a volumului și a greutateii viscerelor; **-patie** (v. *-patie*), s.f., nume generic pentru afecțiunile viscerelor; **-pleură** (v. *-pleură*), s.f., perete compus din endoderm și pătura splanhnică a mezodermului lateral; **-ptoză** (v. *-ptoză*), s.f., cădere sau deplasare a visce-

relor; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a viscerelor cu ajutorul unui endoscop; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozare a viscerelor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., disecție a organelor abdominale; **-trop** (v. -trop), adj. (despre un microb, virus etc.) care se fixează în mod electiv pe viscere; *sin.* **splanhnotrop**; **-tropic** (v. -tropic), adj. splanhnotrop*.

SPLEN- v. **SPLENO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere a splinei; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a splinei; **-ectopie** (v. -ectopie), s.f., deplasare a splinei.

SPLENI- „splină”. ◊ lat. *splen*, *splenis* „splină” > fr. *splén-*, engl. *id.* > rom. *spleni-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de splină.

-SPLENIE „splină”. ◊ gr. *splen* „splină” > fr. *splénie*, germ. *id.*, lat. sav. *-splenia*, it. *id.* > rom. *-splenie*.

SPLENO- „splină, de splină, splenic”. ◊ gr. *splen*, *splenos* „splină” > fr. *spléno-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spleno-*. ■ **-cel** (v. -cel₂), s.n., hernie a splinei; **-cit** (v. -cit), s.n., element reticulohistiocitar al țesutului splenic; **-gen** (v. -gen₁), adj., care își are originea în splină; *sin.* splenogenic; **-genic** (v. -genic), adj., splenogen*; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a splinei cu ajutorul unei substanțe radioopace; **-gramă** (v. -gramă), s.f., formulă a elementelor celulare splenice; **-id** (v. -id), adj. (despre un țesut organic) care are aparența splinei; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la splenoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., proces de lizare a țesuturilor splinei; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul splinei; **-malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere a splinei; **-manometrie** (v. mano-, v. -metrie₁), s.f., metodă de determinare prin puncționare a presiunii din interiorul splinei; **-megalie** (v. -megalie), s.f., mărire patologică a splinei; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., evaluare a gradului de mărire a volumului splinei, la bolnavii de malarie; **-patie** (v. -patie), s.f., maladie a splinei; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a splinei; **-portografie** (v. porto-, v. -grafie), s.f., radiografie a sistemului venos port, realizată după o injectare opacă intrasplenică; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a splinei; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură operatorie a splinei; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie splenică; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., transformare fibroasă a splinei; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a extractelor splenice; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a splinei.

SPODO- „cenușă, praf, cenușiu”. ◊ gr. *spodós* „cenușă, scrum” > fr. *spodo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spodo-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul cenușiu; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze cenușii; **-gen** (v. -gen₁), adj., care este produs de praf sau de detritusuri celulare; **-gramă** (v. -gramă), s.f., imagine microscopică a membranei celulare mineralizate, după arde-

rea substanțelor organice; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de cenușă; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul cenușii; **-trih** (v. -trih), adj. (despre un organ vegetal) cu peri cenușii.

-SPONDIL „vertebră, vârf ascuțit”. ◊ gr. *spondylos* „vertebră” > fr. *-spondyle*, engl. *-spondyl*, lat. sav. *-spondylus* > rom. *-spondil*.

SPONDIL- v. **SPONDILO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., durere vertebrală; *sin.* **spondilodinie**; **-artroză** (v. -artroză), s.f., afecțiune degenerativă a vertebrelor și a articulațiilor; **-odinie** (v. -odinie), s.f. spondilalgie*.

SPONDILO- „vertebră, coloană vertebrală, vertebral”. ◊ gr. *spondylos* „vertebră” > fr. *spondylo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spondilo-*. ■ **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la spondiloliză; **-liză** (v. -liză), s.f., anomalie congenitală care constă în întreruperea continuității arcurilor vertebrale; **-malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere a vertebrelor; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a coloanei vertebrale; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere patologică a coloanei vertebrale în cavitatea pelviană; **-tomie** (v. -tomie), s.f., rezecție chirurgicală a coloanei vertebrale.

SPONGI- „burete”. ◊ lat. *spongia* „burete” > fr. *spongi-*, engl. *id.* > rom. *spongi-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj., care trăiește pe bureți; **-cultură** (v. -cultură), s.f., cultura bureților naturali; **-fer** (v. -fer), adj., care conține bureți; **-form** (v. -form), adj. (despre un miceliu) în formă de burete.

-SPONGIE „porozitate, spongiozitate”. ◊ gr. *spongion* „burete” > fr. *-spongie*, engl. *-spongia* > rom. *-spongie*.

SPONGIO- „burete, spongios, spongeri”. ◊ gr. *spongia* „burete” > fr. *spongio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spongio-*. ■ **-blaste** (v. -blast), s.n. pl. 1. Celulele epiteliale embrionare din care se dezvoltă celulele nevroglice și ependimare. 2. Celule mezenchimice care secretă spongina în corpul bureților; **-blastic** (v. -blastic), adj., referitor la spongioblaste; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă nevroglică; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., structură spongioasă și reticulară a citoplasmei, cuprinsă într-o materie fluidă hialină; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., leziune osoasă produsă de condensarea trabeculelor spongioase până la dispariția spațiilor medulare.

SPONGO- „burete, spongios”. ◊ gr. *spongos* „burete-de-mare” > fr. *spongo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *spongo-*. ■ **-filă** (v. -fil₂), s.f. 1. Frunză spongioasă, cu parenchimul lipsit de țesutul palisadic, la unele plante acvatice. 2. Frunză de umbră; **-for** (v. -for), adj., care poartă bureți; **-id** (v. -id), adj., cu aparență spongioasă; **-lit** (v. -lit₁), s.n., rocă sedimentară biogenă, constituită predominant din spiculi silicioși de sporangieri; **-litic** (v. -litic₁), adj., referitor la spongolite; **-logie** (v. -logie₁), s.f., studiul bureților.

-SPOR „sămânță, spor, conidie, celulă asexuată”.
◇ gr. *spora*, „sămânță” > fr. *-spore*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-spor*.

SPOR-, v. **SPORO-**. ■ **-ange** (v. *-ange*), s.m., organ în formă de sac, în care se formează și se dezvoltă sporiile plantelor criptogame; *sin. sporangiu*; **-angiocarp** (v. *angio-*, v. *-carp*), s.n. formațiune caracteristică unor grupe de plante inferioare, care închide în interiorul său mai mulți sporangi; **-angiofor** (v. *angio-*, v. *-for*), s.m., suport care poartă sporangele; **-angiosor** (v. *angio-*, v. *-sor*), s.m., grup de sporangi, prezenți la alge; **-angiospor** (v. *angio-*, v. *-spor*), s.m., spor endogen, format într-un sporangiu sferic, fiind susținut de un sporangiofor; **-angiu** (v. *-angiu*), s.n., sporangiu*.

SPORI- „spor”. ◇ gr. *spora* „sămânță” > fr. *spori-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *spori-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj. (despre o capsulă sau tubercul) care conține sau care poartă spori; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de spor; **-gen** (v. *-gen₂*), adj., care generează spori; **-par** (v. *-par*), adj., care produce spori.

SPORIDII- „sporidie, spor secundar”. ◇ gr. *sporidion* „sămânță mică” > fr. *sporidii-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sporidii-*. ■ **-fer** (v. *-fer*), adj., care poartă sporidii; **-form** (v. *-form*), adj., în formă de sporidie.

-SPORIE „diseminare, împrăștiere”. ◇ gr. *spora* „sămânță” > fr. *-sporie*, germ. *id.*, engl. *-spory*, lat. sav. *-sporia* > rom. *-sporie*.

-SPORIUM „spori, celule asexuate”. ◇ gr. *spora* „sămânță” > fr. *-sporium*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-sporium*.

SPORO- „seminte, spori, sporidii, seminal, fertil, germinativ”. ◇ gr. *spora* „sămânță” > fr. *sporo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sporo-*. ■ **-bionte** (v. *-biont*), s.n. pl., organisme vegetale care poartă spori; **-blast** (v. *-blast*), s.n., celulă care dă naștere celulei-mame sporifere din capsula mușchilor sau din sporangele ferigilor; **-blastic** (v. *-blastic*), adj., care se referă la sporoblaste; **-bolomicete** (v. *bolo-*, v. *-micete*), s.f. pl., grup de ciuperci asporogone (levuri), care se înmulțesc prin înmugurire și, uneori, prin spori, formați pe miceliul vegetativ; **-carp** (v. *-carp*), s.n. 1. Organ capsular care conține și care protejează sporiile. 2. Membrana protectoră a sporilor pteridofitelor. 3. Corp fructifer care produce spori în interior sau la suprafață; **-carpic** (v. *-carpic*), adj., referitor la sporocarp; **-chist** (v. *-chist*), s.n., formațiune chistică în care se află spori sau celule germinative; **-cist** (v. *-cist*), s.n. 1. Stadiu larvar în evoluția unor trematode, care urmează stadiului de miracidium și care se petrece în corpul unei gazde intermediare. 2. Stadiu în formarea sporilor, la protozoare. 3. Spor închisat, prezent la unele plante inferioare; **-cit** (v. *-cit*), s.n., celulă a

șesutului sporogen, care va genera, în urma diviziunii reducționale, sporiile; *sin. celula-mamă a sporului*; **-citiu** (v. *-citiu*), s.n., sporangiu simplu, conținând spori; **-cladiu** (v. *-cladiu*), s.n., ramură sporiferă, prezentă la alge; **-core (sporochores)** (v. *-cor*), adj., s.f. pl. (plante) la care diseminarea se face prin spori; **-dermă** (v. *-dermă*), s.f., învelișul extern simplu sau diferit ornamentat al sporilor; **-dochiu** (v. *-dochiu*), s.n., grupare de conidiofori și de conidii sub formă de pernă bombată, frecventă la unele specii de ciuperci saprofite; **-filă** (v. *-filă*), s.f., frunză fertilă pe care se formează sporangele, prezentă la pteridofite; **-fit** (v. *-fit*), s.n. 1. Faza diploidă sau asexuată din ciclul de viață al unei ciuperci. 2. Faza care produce spori diploizi în alternanța generațiilor de plante; **-fitic** (v. *-fitic*), adj., care produce spori și care alternează cu generația sexuată; **-for** (v. *-for*), adj., s.m. 1. Adj. Care poartă spori. 2. S.m. Corp de fructificație pedicelat, care formează spori, prezent la ciuperci. 3. S.m. Tal ramificat pe care se află spori; **-gam** (v. *-gam*), adj., care prezintă sporogamie; **-gamie** (v. *-gamie*), s.f., proces de producere a sporilor fără contopirea gameților; **-gen** (v. *-gen₁*), adj., care produce spori; **-genetic** (v. *-genetic*), adj., referitor la sporogeneză; **-geneză** (v. *-geneză*), s.f., proces de formare și de maturare a sporilor; **-gon** (v. *-gon₁*), s.m., organ rezultat după fecundarea oosferei din arhegon prin divizarea oului sau a zigotului; *sin. sporogoniu*; **-gonic** (v. *-gonic*), adj. (despre un ciclu sexual) pe care îl parcurge hematozoarul palustru în stomacul țânțarului; **-gonie** (v. *-gonie*), s.f., mod de înmulțire asexuată prin spori, la sporozoare; **-goniu** (v. *-goniu*), s.n., sporogon*; **-gramă** (v. *-gramă*), s.f., dispunere a sporilor pe o bucată de hârtie, care însoțește ierburile micologice; **-id** (v. *-id*), adj., asemănător cu sporiile; *sin. sporomorf*; **-morf** (v. *-morf*), adj., sporid*; **-plasmă** (v. *-plasmă*), s.f., protoplasma sporului; **-stazie** (v. *-stazie*), s.f., inhibare a germinării sporilor de către substanțele elaborate de propria cultură; **-stegiu** (v. *-stegiu*), s.n., învelișul celular al fructificației; **-tecă** (v. *-tecă*), s.f., capsulă purtătoare de spori; *sin. sporoteciu*; **-teciu** (v. *-teciu*), s.n., sporotecă*; **-trih (sporotric)** (v. *-trih*), s.m., gen de ciuperci din clasa hifomicetelor, cuprinzând câteva specii parazite pentru om; **-trofofilă** (v. *-trofofilă*), s.f., frunză asimilatoare și purtătoare de spori, prezentă la pteridofite; **-zoare** (v. *-zoar*), s.n. pl., clasă de protozoare parazite, cu structură simplă și care se înmulțesc prin spori; **-zoid** (v. *-zoid*), s.m., spor ciliat mobil, format în sporangiu, la alge și fungi; **-zoid** (v. *-zoid*), s.m., stadiul final al sporogoniei sporozoarelor; **-zom (sporoosom)** (v. *-zom*), s.m., corpuscul de reproducere, prezent la plantele inferioare.

STABILO- „stabil, fixat, constant”. ◊ lat. *stabilis* „stabil” > fr. *stabilo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *stabilo-*. ■ **~metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru studiul caracteristicilor mecanice ale solurilor; **~plaste** (v. -plast), s.n. pl., elaioplaste colorate, cu poziție și cu număr constante.

STACHIO- „spic, spicat”. ◊ gr. *stakhys* „spic de grâu” > engl. *stachyo-*, lat. sav. *id.* > rom. *stachio-*. ■ **~for** (v. -for), adj., care poartă spice.

STADI- „distanță, spațiu”. ◊ gr. *stadia* „miră, stadiu” > fr. *stadi-*, engl. *id.*, > rom. *stadi-*. ■ **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare indirectă a distanțelor cu ajutorul tahimetrului; **~metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat în ridicările topografice efectuate prin metoda stadimetriei.

STAFIL-, v. **STAFILO-** ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablațiune chirurgicală a stafilomului cornean.

-STAFILIE „văl palatin, luetă, arc palatal”. ◊ gr. *staphyle* „ciorchine de struguri” > fr. *-staphylie*, germ. *id.*, it. *-stafilia* > rom. *-stafilie*.

STAFILO- „ciorchine, văl palatin, luetă, luetic”. ◊ gr. *staphyle* „ciorchine de struguri” > fr. *staphylo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stafilo-*. ■ **~coc** (v. -coc), s.m., bacterie din clasa schizomicetelor, ai cărei indivizi sunt dispuși în ciorchini; **~cocemie** (v. -coc, v. -emie), s.f., infecție generalizată datorită prezenței stafilococului în sânge; **~dermie** (v. -dermie), s.f., afecțiune a pielii și a mucoaselor provocată de stafilococi; **~plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a vălului palatin; **~ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere a uvulei; **~rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a vălului palatului; **~tom** (v. -tom), s.n., instrument folosit în stafilotomie; **~tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei tumori a corneei; **~tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă afinitate pentru stafilococi.

STAGNI- „stagnant, apă stătătoare”. ◊ lat. *stagnum* „baltă, mlaștină” > fr. *stagn-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stagn-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj., care crește în ape stătătoare (lacuri, bazine, bălți).

STAGNO- „apă stătătoare”. ◊ lat. *stagnum* „mlaștină, baltă” > fr. *stagno-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stagno-*. ■ **~filii** (v. -fil₁), adj., s.m. pl. (pești) care depun icrele în ape stătătoare.

STALAGMO- „picătură, scurgere”. ◊ gr. *stalagmos* „curgere, picătură” > fr. *stalagmo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stalagmo-*. ■ **~metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă dinamică de măsurare a tensiunii superficiale a lichidelor sau a soluțiilor; **~metru** (v. -metru₁), s.n., instrument utilizat în stalagmometrie pentru determinarea tensiunii superficiale a fluidelor.

STAMIN-, v. **STAMINO-**. ■ **~odiu** (v. -odiu), s.n., stamină modificată, devenită sterilă.

STAMINI- „stamină”. ◊ lat. *stamen, staminis* „fire, urzeală” > fr. *stamin-*, engl. *id.* > rom. *stamin-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu stamine sau care

poartă stamine; **~form** (v. -form), adj., în formă de stamină.

STANI- „staniu”. ◊ lat. *stannum* „staniu” > fr. *stanni-*, engl. *id.* > rom. *stani-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre o rocă) care conține staniu.

STASI- (**STAZI-**) „oprire, stagnare”. ◊ gr. *stasis* „oprire, încetare, staționare” > fr. *stasi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stasi-* și *stazi-*. ■ **~fobie** (v. -fobie), s.f., stasofobie*;

~genetic (v. -genetic), adj., referitor la stasigeneză; **~geneză** (v. -geneză), s.f., stabilizare și persistență a tipurilor vegetale, precum și modul lor de organizare în cursul procesului evolutiv; **~morfic** (v. -morfic), adj., referitor la stasimorfie; **~morfie** (v. -morfie), s.f., oprire a dezvoltării unui organ vegetal în faza inițială a acesteia, producând schimbarea formei sale normale.

STASO- „stagnant, stătător”. ◊ gr. *stasis* „oprire, staționare” > fr. *staso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *staso-*. ■ **~filii** (v. -fil₁), adj., care crește în ape stătătoare; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante din apele stătătoare; **~fitic** (v. -fitic), adj., referitor la stasofite; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a se menține în picioare; *sin.* **stasifobie**.

-STAT „care stă, care menține, static, stabil, stabilizator”. ◊ gr. *statos* „stabil, care oprește, care stă” > fr. *-stat*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-stat*.

STAT-, v. **STATO-**. ■ **~enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal format din statociste; **~estezie** (v. -estezie), s.f., simț al pozițiilor, al atitudinilor.

-STATIC „care menține, care oprește, care stă în echilibru, staționar, aflat în repaus”. ◊ gr. *statikos* „care oprește, care stă în echilibru” > fr. *-statique*, engl. *-static*, germ. *-statisch*, lat. sav. *-staticus* > rom. *-static*.

STATMO- „oprire, inhibare, blocare”. ◊ gr. *stathmos* „oprire, stagnare” > fr. *stathmo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *statmo-*. ■ **~chineză** (**statmocineză, statmokineză**) (v. -chineză), s.f., blocare sau inhibare a diviziunii celulare prin acțiunea unor factori externi; **~telofază** (v. telo₁, v. -fază), s.f., telofază a celulelor tratate cu colchicină.

STATO- „echilibru, echilibrare, care stă drept, static”. ◊ gr. *statos* „stabil, nemișcat, care oprește” > fr. *stato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stato-*. ■ **~blast** (v. -blast), s.n., corpuscul specializat pentru reproducerea asexuată la briozoare, adaptat la condițiile nefavorabile din timpul iernii; **~cist** (v. -cist), s.n. 1. Organ în formă de veziculă, prezent la nevertebrate, compus dintr-un lichid în care sunt înglobate statolite (1) și având un rol important în menținerea poziției corpului. 2. Celulă vegetală senzitivă specială pentru perceperea excitațiilor gravitaționale; **~cit** (v. -cit), s.n. 1. Celulă care conține statolite. 2. Celulă din conul de creștere al rădăcinii, care conține grăunciori de amidon; **~conie** (v. -conie),

s.f., pulbere de carbonat de calciu, prezentă în labirintul membranos al urechii interne; *sin. nisip auditiv*; ~**crat** (v. -crat), adj. (despre un organism) care trăiește în condiții ecologice stabile; *sin. statocritic*; ~**cratic** (v. -cratic), adj., statocrat*; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., fotografie obținută la statoscop; ~**lit** (v. -lit), s.n. 1. Concrețiune calcareoasă prezentă în statociste. 2. Grăuncior de amidon mobil intracelular care, sub acțiunea gravitației, influențează direcția creșterii organelor vegetale; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la statolite; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., grăuncioare mobile de amidon; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument de măsură folosit la bordul aeronavelor pentru a indica cele mai mici schimbări de altitudine; ~**spori** (v. -spor), s.m. pl., spori de conservare, de rezistență.

STAȚIO- „poziție, reper costier”. ◊ lat. *statio* „stație navală, port” > it. *stazio* > rom. *stațio*. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., instrument de navigație pentru determinarea pe o hartă a poziției unei nave cu ajutorul a două unghiuri horizontale măsurate la trei repere costiere.

STAU-, v. **STAURO-**. ■ ~**acant** (v. -acant), adj., cu spini încrucișați.

STAURO- „cruce, încrucișare, palisadă” ◊ gr. *stauros* „cruce, gard, palisadă” > fr. *stauro*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stauro*. ■ ~**filă** (v. -filă), s.f., frunză formată din celule palisadice; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare încrucișată; ~**id** (v. -id), adj., în formă de cruce; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a crucii; ~**lit** (v. -lit), s.n., silicat natural de aluminiu și fier, cristalizat în sistemul rombic; ~**litic** (v. -litic), adj., referitor la staurolite; ~**plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie încrucișată care afectează membrul superior, de la o parte și membrul inferior de la cealaltă parte; ~**spori** (v. -spor), s.m. pl., spori în formă de stea, cu trei sau mai multe brațe, specifici fungilor imperfecti; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., relicvariu care conține un fragment din Crucea purtată de Iisus Christos; ~**zom (staurosom)** (v. -zom), s.m., glomerul cu patru grăuncioare de polen.

~**STAZĂ** „oprire, stagnare, imobilizare, încetare”. ◊ gr. *stasis* „oprire, încetare, stabilitate” > fr. -*stase*, germ. *id.* > rom. -*stază*.

STAZI-, v. **STASI-**.

~**STAZIE** „stabilitate, staționare, oprire”. ◊ gr. *stasis* „oprire, ședere, reținere” > fr. -*stasie*, germ. *id.*, engl. -*stasy* și -*stasia*, it. -*stasia*, lat. sav. *id.* > rom. -*stazie*.

STEATO- „grăsime, adipozitate, gras, adipos”. ◊ gr. *stear, steatos* „grăsime” > fr. *stéato*-, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *steato*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare benignă de țesut adipos; *sin. lipom, steatom*; ~**gen** (v. -gen₁), adj., care produce grăsime; *sin. steatogenic*; ~**genic** (v. -genic), adj., steatogen*; ~**litic** (v. -litic₂), adj. (despre o substanță) care dizolvă grăsimile; ~**liză** (v. -liză),

s.f., proces de dizolvare a grăsimilor în timpul digestiei intestinale; ~**necroză** (v. -necroză), s.f., proces de necrozare a țesutului gras; *sin. citosteatonecroză pancreatică*; ~**pig** (v. -pig), adj. (despre o femeie) care prezintă steatopigie; ~**pigie** (v. -pigie), s.f., depunere abundentă de grăsimi în regiunea fesieră; ~**ree** (v. -ree), s.f., eliminare de grăsimi în cantități mari odată cu materiile fecale, datorată insuficienței exocrine a pancreasului.

STECHIO-, v. **STOICHIO-**.

STEFAN-, v. **STEFANO-**. ■ ~**odofite** (v. odo-, v. -fit), s.f. pl., plante compozee cu achene inferioare.

STEFANO- „cerc, coroană, verticil”. ◊ *stephanos* „coroană” > fr. *stéphanio*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stefano*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructele dispuse în formă de coroană; *sin. stefanocarpic*; ~**carpic** (v. -carpic), adj., stefanocarp*; ~**ceras** (v. -ceras), s.m., amonit din jurasic, cu ombilic mare, cu pântecele larg și cu o coroană de tuberculi pe cochilie; ~**cont** (v. -cont), s.m., zoospor sferic care prezintă la polul apical o coroană de cilii, prezent la algele verzi.

~**STEG** „carapace, înveliș, crustă, opercul, acoperiș”. ◊ gr. *stegos* „adăpost, acoperiș” > fr. -*stège*, engl. *id.* > rom. -*steg*.

STEG-, v. **STEGO-**. ■ ~**odon** (v. -odon), s.m., gen fosil de mamifere pliocene din ordinul proboscidiienilor, având caractere de trecere de la mastodont la elefant.

STEGANO- „acoperit, îmbrăcat, criptic”. ◊ gr. *steganos* „acoperit, ascuns” > fr. *stégano*-, engl. *id.* > rom. *stegano*. ■ ~**grafie** (v. -grafie), s.f., mod de scriere secretă cu ajutorul unor coduri de semne convenționale; ~**pode** (v. -pod), s.n. pl., ordin de păsări palmipede, caracterizate printr-un sac membranos dilatabil, situat sub cioc și printr-o membrană unind cele patru degete.

~**STEGIE** „înveliș, amură, carapace, crustă, opercul”. ◊ gr. *stega* „edificiu, acoperiș, casă” > fr. -*stégie*, lat. sav. -*stegia* > rom. -*stegie*.

~**STEGIU** „înveliș, strat protector, acoperiș, organic”. ◊ gr. *stega* „acoperiș” > germ. -*stegium*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. -*stegiu*.

STEGO- „acoperiș, carapace, armură, plăci osoase”. ◊ gr. *stegos* „acoperiș” > fr. *stégo*-, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stego*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., capsulă a briofitelor, care prezintă atât opercul, cât și peristom; ~**carpic** (v. -carpic), adj., referitor la capsula briofitelor; ~**cefali** (v. -cefal), s.m. pl., ordin de amfibieni primitivi fosili care au trăit din devonian până în triasic, având corpul acoperit cu plăci osoase groase; ~**gnat** (v. -gnat), adj., care are maxilarele compuse din plăci imbricate; ~**pter** (v. -pter), adj., cu aripile compuse din plăci im-

bricate; ~**spondiliile** (v. -spondilii), s.f., stare în care straturile osoase concentrice se dezvoltă în jurul corpului vertebral; ~**zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă erbivoră uriașă fosilă, din mezozoic, care avea o armură dorsală osoasă.

STEIRO- „sterilitate”. ◊ gr. *steiros* „sterp, steril” > fr. *stéiro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *steiro-*. ■ ~**notie** (v. -notie), s.f., sterilitate absolută la hibridi.

-**STEL** „cilindru central, columnă”. ◊ gr. *stela* „stâlp, columnă” > fr. *-stèle*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *-stela* > rom. *-stel*.

STELATI- „stelat, în formă de stea”. ◊ lat. *stellatus* „înstelat” > fr. *stellati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stelati-*. ■ ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori dispuse în formă de stea.

STELI- „stea, stelat”. ◊ lat. *stella* „stea” > fr. *stell-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *steli-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă stele; ~**form** (v. -form), adj., dispus în formă de stea.

-**STELIE** „lijă vegetală, cilindru central, stei botanic”. ◊ gr. *stela* „coloană, stâlp” > fr. *-stélie*, germ. *id.*, engl. *-stely* > rom. *-steliie*.

STELO- „cilindru central”. ◊ gr. *stela* „stâlp, columnă” > fr. *stélo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stelo-*. ■ ~**lemă** (v. -lemă), s.f., țesut vegetal care acoperă cilindrul central.

-**STEMON** „stamină, filament”. ◊ gr. *stemon* „urzeală, fire” > fr. *-stémone*, germ. *-stemon*, lat. sav. *-stemonus* > rom. *-stemon*.

-**STEMONIE** „filament, stamină”. ◊ gr. *stemon* „fire, urzeală” > fr. *-stémonie*, germ. *id.*, engl. *-stemony* > rom. *-stemonie*.

STEN-, v. **STENO-**. ■ ~**ant** (v. -ant), adj., cu flori înguste; ~**odont** (v. -odont), adj., cu dinți înguști; ~**oxibionte** (v. *oxi-*, v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme) care suportă numai mici schimbări în cantitatea de oxigen din mediul lor de viață.

-**STENIE** „putere, forță, energie”. ◊ gr. *sthenós* „forță, putere” > fr. *-sthénie*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *-stenia* > rom. *-stenie*.

STENO- „limitat, redus, strâns, restrâns, îngust, puțin, mic, scurt”. ◊ gr. *stenós* „strâns, îngust, strâmt” > fr. *sténo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *steno-*. ■ ~**bar** (v. -bar), adj. (despre viețuitoare) sensibil la variațiile presiunii atmosferice; ~**bate** (v. -bat), s.n. pl., organisme marine care viețuiesc la o anumită adâncime; ~**batic** (v. -batic), adj. 1. (Despre plancton) Cu adaptabilitate redusă față de zonele de adâncime. 2. Adj. Relativ la distribuția pe verticală a organismelor vegetale acvatice în mări și oceane; ~**biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care suportă doar variații limitate ale factorilor de mediu; ~**bioză** (v. -bioză), s.f., stare a speciilor care permite suportarea unor variații restrânse ale factorilor de mediu; ~**cardie** (v. -cardie), s.f., senzație de strângere precordială, specifică anghinei pectorale; ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe înguste;

sin. stenocarpic; ~**carpic** (v. -carpic), adj., *stenocarp**; ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (individ) care are craniul îngust; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., îngustime a craniului; ~**cenoză** (v. -cenoză), s.f., asociație vegetală sau animală cu un areal limitat de distribuție; ~**cer** (v. -cer), adj., cu coarnele sau cu antenele subțiri; ~**cist** (v. -cist), s.n., celulă axilară, prezentă în frunzele unor mușchi; ~**clad** (v. -ciad), adj., cu ramuri înguste; ~**core (stenochore)** (v. -cor), adj., s.f. pl. (organisme animale sau vegetale) cu areal restrâns de răspândire; ~**corie (stenochorie)** (v. -corie), s.f., răspândire geografică, limitată la un areal mic; ~**dactilograf** (v. *dactilo-*, v. -graf), s.m. și f., persoană care practică stenodactilografia; ~**dactilografie** (v. *dactilo-*, v. -grafie), s.f., înregistrare a vorbirii cuiva cu ajutorul stenografiei, urmată de transpunerea în scriere curentă cu ajutorul mașinii de scris; ~**fag** (v. -fag), adj., s.n. (organism) care se hrănește cu un număr redus de specii animale sau vegetale; ~**file** (v. -fil), adj., s.f. pl. 1. Adj. Cu frunze înguste. 2. S.f. pl. Frunze reduse, rezultate în urma adaptării istorice a plantelor la anumite condiții de viață; ~**fort** (v. -fort), adj. (despre un organism animal sau vegetal) cu adaptabilitate redusă față de variațiile de lumină; *sin. stenofotic*; ~**fotic** (v. -fotic), adj., *stenofot**; ~**gam** (v. -gam), adj. (despre un animal) care se împerechează într-un spațiu mic; ~**gin** (v. -gin), adj. (despre o plantă) cu pistilul îngust; ~**gon** (v. -gon), adj., cu muchie îngustă; ~**graf** (v. -graf), s.m. și f., persoană care practică stenografia; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., înregistrare grafică rapidă a vorbirii cuiva cu ajutorul unor semne convenționale; *sin. brahigrafie, tahigrafie*; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., text înregistrat prin stenografie; ~**haline** (v. -halin), adj., s.n. pl. (organisme) cu adaptabilitate redusă față de condițiile de salinitate a apei; ~**higric** (v. -higric), adj. (despre un organism) cu adaptabilitate redusă față de variațiile condițiilor de umiditate; *sin. stenohigru*; ~**higrobiont** (v. *higro-*, v. -biont), adj. (despre o specie) care, pentru menținerea existenței, necesită condiții de umiditate strict limitate și determinate; ~**higru** (v. -higru), adj., *stenohigric**; ~**lom** (v. -lom), adj. (despre un organ vegetal) cu marginea îngustă; ~**mer** (v. -mer), adj. (despre un agent patogen) care atacă un număr restrâns de organe ale plantei-gazdă; ~**morf** (v. -morf), adj. (despre un organism) mai mic decât forma tipică; *sin. stenomorfic*; ~**morfic** (v. -morfic), adj., *stenomorf**; ~**petal** (v. -petal), adj., cu petale înguste; ~**pter** (v. -pter), adj. (despre insecte) cu aripi înguste; ~**riz** (v. -riz), adj., cu rădăcina îngustă; ~**sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe înguste; ~**spermocarpie** (v. *spermo-*, v. -carpie), s.f., degenerare a ovulelor după fertilizare, având ca rezultat fructe parțial sau complet lipsite de semințe; ~**terme** (v.

-term), adj., s.n. pl. (organisme) care suportă doar variații limitate ale temperaturii mediului înconjurător; **-termic** (v. -termic), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care nu suportă variații mari de temperatură; **-termie** (v. -termie), s.f., stare a organismelor stenoterme; **-terofite** (v. tero-, v. -fit), s.f. pl., plante anuale ale căror perioade de formare a organelor de supraviețuire sunt cuprinse între 30 și 45/50 zile; **-tip** (v. -tip), s.n., mașină de stenografiat; **-tipic** (v. -tipic), adj., referitor la stenotipie; **-tipie** (v. -tipie), s.f., stenografiere mecanică; **-top** (v. -top), adj. **1.** (Despre un organism animal sau vegetal) Care prezintă o răspândire ecologică limitată. **2.** Adaptat la condiții ecologice puțin variabile; **-topic** (v. -topic), adj. (despre un organism) a cărui viață este strâns limitată la anumite condiții ecologice sau numai la unele plante-gazdă; **-topie** (v. -topie), s.f., adaptabilitate a organismelor față de variatele condiții ecologice; **-trof** (v. -trof), adj. (despre un agent patogen) care produce infecții în limite foarte înguste ale condițiilor ecologice; **-tropic** (v. -tropic), adj., care nu poate suporta variații mari ale factorilor ecologici; **-xen** (v. -xen), adj., s.m. (parazit) adaptat la o gazdă unică sau la mai multe gazde din grupe zoologice apropiate.

-STENOZĂ „strictură, strâmtare, îngustare”. ◇ gr. *stenosis* „strâmtare, îngustare” > fr. *-sténose*, germ. *id.* > rom. *-stenoză*.

-STER (-STERĂ) „volum”. ◇ gr. *steros* „solid, consistent” > fr. *stère*, engl. *id.* > rom. *-ster* și *-steră*.

-STERĂ, v. **-STER**.

STERCO- „excremente, fecale”. ◇ lat. *stercus* „gunoi, bălegar” > fr. *sterco-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sterco-*. ■ **-fagie** (v. -fagie), s.f., ingerare de materii fecale, întâlnită în cursul unor boli psihice; **-fil** (v. -fil), adj. (despre o plantă) care crește pe excremente; **-lit** (v. -lit), s.n., concrețiune fecală.

STERCORI- „excremente, gunoi”. ◇ lat. *stercus*, *stercoris* „bălegar, gunoi” > fr. *stercori-*, engl. *id.* > rom. *stercori-*. ■ **-col** (v. -col), adj. (despre un organism) care crește pe gunoaie; **-fer** (v. -fer), adj., care conține bălegar.

STERE-, v. **STEREO-**. ■ **-oramă** (v. -oramă), s.f., hartă topografică în relief.

STEREOS- „solid, în relief, tridimensional”. ◇ gr. *stereos* „solid, masiv, ieșit în relief” > fr. *stéréo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *stereo-*. ■ **-autograf** (v. auto-, v. -graf), s.n., aparat pentru trasarea automată a curbelor de nivel și a liniilor de planimetrie după stereograme; *sin.* **autostereograf**; **-autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f., întocmire a hărților cu ajutorul stereoaografului; **-campimetru** (v. campi-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea întinderii câmpului vizual concomitent la ambii ochi; **-cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., vectocardiografie tridimensională

în care buclele vectoriale sunt înregistrate în plan frontal, sagital și orizontal; **-cartograf** (v. carto-, v. -graf), s.n., aparat pentru schițarea automată a planului unei localități pe baza stereogramelor; **-cartografie** (v. carto-, v. -grafie), s.f., metodă de întocmire a hărților cu ajutorul stereogramelor; **-chineză (stereocineză, stereokineză)** (v. -chineză), s.f., reacție a organismului vegetal ajuns în contact cu o suprafață solidă, la care tinde să adere sau s-o evite; **-cinefluorografie** (v. cine-, v. fluoro-, v. -grafie), s.f., imagine radiocinematografică executată după principiul sereofotografiei, oferind imagini în mișcare cu aspect tridimensional; **-cinematografie** (v. cinemato-, v. -grafie), s.f., cinematografie care redă imaginile în relief; **-cite** (v. -cit), s.n. pl., celule cu pereții îngroșați, constituind stereomul; **-cromie** (v. -cromie), s.f., tehnică de a executa picturi în relief, folosind un strat de mortar special preparat; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la dinamica solidelor; **-encefalotomie** (v. encefalo-, v. -tomie), s.f., intervenție chirurgicală stereotactică, urmărind distrugerea anumitor structuri din profunzimea encefalului cu ajutorul curentului electric și al izotopilor radioactivi; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze tari; **-fonie** (v. -fonie), s.f., procedeu de înregistrare și de redare a sunetului, permițând reconstituirea spațială a sursei sonore în timpul audiiței; **-fotocartograf** (v. foto-, v. carto-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de stereorestituție, folosit la construcția grafică automată de planuri și hărți; **-fotogoniometru** (v. foto-, v. gonio-, v. -metru₁), s.n., aparat folosit la măsurarea unghiurilor și a direcțiilor unghiulare din câmpul stereogramelor formate din fotograme conjugate; **-fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f. **1.** Ramură a fotografiei care se ocupă cu tehnica obținerii fotografiilor conjugate. **2.** Dublă imagine constituită prin fotografii ale unui obiect, luate sub unghiuri diferite; **-fotogramă** (v. foto-, v. -gramă), s.f., stereogramă*; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., facultate de a recunoaște prin simțul tactil, fără participare vizuală, proprietățile fizice ale obiectelor; **-goniometru** (v. gonio-, v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru controlul informațiilor stereofonice și pentru aprecierea diferenței de intensitate și de fază între semnalele stereofonice; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în stereografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., arta de a reprezenta prin proiecții corpurile solide pe o suprafață plană; **-grafometru** (v. grafo-, v. -metru₁), s.n., aparat fotogrammetric care servește la stereorestituția expeditivă a fotografiilor conjugate și la executarea fototriangulației radiale; **-gramă** (v. -gramă), s.f., grup de două fotografii ale aceluiași obiect care, privite la un stereoscop, permit obținerea imaginii în spațiu a obiectului; *sin.* **stereofotogramă**; **-izomeri** (v. izo-, v. -mer), s.m. pl., substanțe izomere care diferă între ele prin

modul de aranjare în spațiu a atomilor dintr-o moleculă; **-izomerie** (v. izo-, v. -merie), s.f., proprietate a unor substanțe de a forma stereoisomeri; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., ramură a geometriei care studiază determinarea și măsurarea volumului corpurilor solide; **-metrograf** (v. metro₂-, v. -graf), s.n., aparat automat utilizat pentru restituția grafică și numerică a fotografiilor nadirale pe corpuri izolate; **-metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument care servește la determinarea volumelor corpurilor solide. 2. Aparat cu ajutorul căruia se întocmesc hărțile topografice sau se măsoară elementele spațiale ale obiectelor fotografiate; **-micrometrie** (v. micro-, v. -metrie₁), s.f., tehnică a măsurării paralaxelor stereoscopice cu ajutorul stereomicrometrului; **-micrometru** (v. micro-, v. -metru₁), s.n., instrument care servește la măsurarea paralaxelor longitudinale pe cupluri de fotograme; **-microscop** (v. micro-, v. -scop), s.n., microscop binocular, la care preparatele pot fi observate stereoscopic; **-microscopie** (v. micro-, v. -scopie), s.f., tehnica observației la stereomicroscop; **-monoscop** (v. mono-, v. -scop), s.n., dispozitiv optic pentru examinarea vizuală stereoscopică a imaginilor fotografice conjugate; **-nomogramă** (v. nomo-, v. -gramă), s.f., nomogramă construită pe principiul proiectării și observării stereoscopice; **-oftalmoscop** (v. oftalmo-, v. -scop), s.n., oftalmoscop folosit pentru examinarea stereoscopică a interiorului ochiului; **-oftalmoscopie** (v. oftalmo-, v. -scopie), s.f., operație de examinare a interiorului ochiului cu ajutorul unui stereoftalmoscop; **-pantograf** (v. panto-, v. -graf), s.n., aparat de stereorestituție utilizat la întocmirea de hărți topografice după stereograme aeriene și terestre; **-pantometru** (v. panto-, v. -metru₁), s.n., aparat de stereorestituție folosit pentru măsurarea stereoscopică pe fotograme negative și pozitive; **-planigraf** (v. plani-, v. graf), s.n., aparat folosit pentru întocmirea de hărți și planuri topografice, după stereograme aeriene și terestre; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., partea solidă a protoplasmei celulare; **-radiofotografie** (v. radio-, v. foto-, v. -grafie), s.f., radiofotografie tridimensională; **-radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., radiografie stereoscopică; **-radioscopie** (v. radio-, v. -scopie), s.f., radioscopie care dă senzația de relief; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument optic prin care două imagini suprapuse prin vederea binoculară dau impresia unei singure imagini în relief; **-scopie** (v. -scopie), s.f. 1. Ramură a opticii care studiază vederea în relief, metodele și instrumentele stereoscopice. 2. Procedeu de înregistrare și de redare a imaginii, care permite reconstituirea tridimensională a subiectului fotografat sau filmat; **-sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe tari; **-spondilii** (v. -spondilii), s.m. pl., subordina de amfibieni stegocefali fosili, care au

trăit din devonian până în triasic, cu craniul complet osificat și cu vertebre puternice, rezultate din contopirea mai multor piese; **-static** (v. -static), adj., referitor la echilibrul corpurilor solide; **-tactic** (v. -tactic), adj., care se referă la stereotactism; **-tactism** (v. -tactism), s.n., reacția a unui organism în contact cu o suprafață solidă la care tinde să adere sau s-o evite; **-tahigraf** (v. tahi-, v. -graf), s.n., aparat folosit în tahimetrie pentru măsurarea distanței de la punctul de stație la un anumit punct din teren, bazat pe principiul stereoscopului; **-taxie** (v. -taxie), s.f. 1. Metodă de identificare radiologică a unor structuri nervoase. 2. Tigmatotaxie; **-telemetrie** (v. tele-, v. -metrie), s.f., telemetrie bazată pe măsurători stereoscopice; **-telemetru** (v. tele-, v. -metru₁), s.n., telemetru folosit în stereotelemetrie; **-tipie** (v. -tipie), s.f. 1. Procedeu de multiplicare a zăului sau a clișeurilor tipografice prin turnare în forme solide. 2. Simptom al unor boli mintale, manifestat prin repetarea stereotipă a aceluiași cuvinte sau mișcări; **-tomie** (v. -tomie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul metodelor de tăiere, de fasonare și de îmbinare a corpurilor solide, utilizată în construcții; **-top** (v. -top), s.n., aparat de stereorestituție folosit pentru întocmirea hărților la scări mici; **-topograf** (v. topo-, v. -graf), s.n., aparat fotogrammetric de stereorestituție care folosește proiecția optică și acționarea mecanică; **-topografie** (v. topo-, v. -grafie), s.f., tehnică a întocmirii hărților topografice cu ajutorul stereorestituțiilor la scări mici; **-topometrie** (v. topo-, v. -metrie₁), s.f., tehnică a determinării coordonatelor în spațiu și a întocmirii de planuri topografice cu ajutorul stereorestituțiilor; **-topometru** (v. topo-, v. -metru₁), s.n., aparat fotogrammetric folosit la întocmirea de planuri și hărți topografice; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la stereotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Tendința unui organism vegetal sau animal de a intra în contact cu un solid. 2. Mișcare de curbare a plantelor, datorită excitației de contact. **-STEREZĂ** „degenerare, descompunere”. ◊ gr. *steresis* „pierdere, pagubă, depozitare” > fr. *stérèse*, germ. *id.* > rom. *-stereză*. **-STERIE** „dispunere, componentă”. ◊ gr. *stereon* „relief” > fr. *-stérie*, germ. *id.*, engl. *-stery* > rom. *-sterie*. **STERN-**, v. **STERN**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., nevralgie a sternului; *sin.* **sternodinie**; **-odinie** (v. -odinie), s.f., sternalgie. **-STERNIE** „cutie toracică, stern, piept”. ◊ gr. *sternon* „piept, torace” > fr. *-sternie* > rom. *-sternie*. **STERNO-** „stern, os al pieptului, parte ventrală”. ◊ gr. *sternon* „piept, torace” > fr. *sterno*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. *sterno*. ■ **-gramă** (v. -gramă), s.f., mielogramă obținută prin puncția sternului; **-manție** (v.

-manție), s.f., divinație cu ajutorul sternului; ~pag (v. -pag), adj., s.m. (monstru) care prezintă sternopagie; ~pagie (v. -pagie), s.f., monstruoasă dublă care constă în alipirea feșilor la nivelul toracelui prin stern, având un ombilic comun; ~tom (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în sternotomie; ~tomie (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a sternului; ~trib (v. -trib), adj. (despre antere) dispus în așa fel încât transmiterea polenului să aibă loc prin intermediul părții ventrale a insectei polenizatoare.

STERO- „mlăștină, mlăștinos”. \diamond gr. *sterros* „plin, consistent” > fr. *stero-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stero-*. ■ ~fil (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește în mlăștini; ~fite (v. -fit), s.f. pl., plante din mediul mlăștinos; ~fitic (v. -fitic), adj., referitor la sterofite.

STETO- „piept, cutie toracică”. \diamond gr. *stethos* „piept, cutie toracică” > fr. *stétho-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *steto-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., instrument medical care înregistrează mișcările toracelui în timpul respirației; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument medical pentru măsurarea conturului toracic; ~scop (v. -scop), s.n., instrument acustic cu ajutorul căruia se pot percepe mai puternic zgomotele respirației și bătăile inimii; ~scopie (v. -scopie), s.f., examen al plămânilor și al inimii cu ajutorul stetoscopului.

STICHO-, v. **STIHO-**.

STICTO- „pătat, punctat”. \diamond gr. *stiktos* „pătat, punctat” > fr. *sticto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sticto-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe pătate; *sin. stictocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., stictocarp; ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze punctate; ~petal (v. -petal), adj., cu petale punctate.

STIGMATI- „stigmat, parte a stilului botanic”. \diamond lat. tz. *stigma*, „stigmat”, *stigmatis* „urmă, pată” > fr. *stigmati-*, engl. *id.* > rom. *stigmati-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care poartă stigmat; ~form (v. -form), adj., în formă de stigmat vegetal.

STIGMATO- „stigmat, cu stigmat”. \diamond gr. *stigma*, „stigmat”, „semn, pată, înțepătură” > fr. *stigmatos*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stigmato-*. ■ ~for (v. -for), adj., s.n. 1. Adj. Care poartă stigmat. 2. S.n. Parte terminală a stilului care poartă stigmatetele. ~id (v. -id), adj., cu aspect de stigmat; ~nomlu (v. -nomiu), s.n., cavitate în formă de pete produsă, prin roader, în parenchimul vegetal, de către larvele unor insecte; ~stegiu (v. -stegiu), s.n., tegument al stigmatului.

STIGMĂ „semn, pată”. \diamond gr. *stigma* „pată, semn” > fr. *-stigma*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-stigmă*.

STIGO- „mudar, subteran, poluat”. \diamond gr. *stygos* „repulsie” > fr. *stygo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stigo-*. ■ ~bionte (v. -biont), s.n. pl., organisme care trăiesc în ape murdare, poluate; ~fii (v. -fii₁), adj. (despre un organism)

care trăiește în apele subterane; ~xen (v. -xen), adj. (despre viețuitoare) care se dezvoltă numai accidental în apele subterane din peșteri; *sin. stigoxenic*; ~xenic (v. -xenic), adj., stigoxen”.

-STIH „rând, șir, serie, linie”. \diamond gr. *stikhos* „vers, linie” > fr. *-stiche* și *-stique*, engl. *-stich*, lat. sav. *-stichus* > rom. *-stih*.

STIHO- (**STICHO-**) „șir, rând, linie, vers”. \diamond gr. *stikhos* „șir, rând” > fr. *sticho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stiho-* și *sticho-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe dispuse în spirală; *sin. stihocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., stihocarp; ~crom (v. -crom), adj. (despre neuronii motorii) cu corpii Nissl așezați în șiruri; ~manție (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul versurilor introduse într-o urnă și, apoi, extrase la întâmplare; ~metrie (v. -metrie), s.f., divizare a unei lucrări literare pe versete.

-STIL „stâlp, coloană, columelă, stil vegetal”. \diamond gr. *styios* „stâlp, coloană” > fr. *-style*, engl. *id.*, lat. sav. *-stylus* și *-stylum* > rom. *-stil*.

STIL-, v. **STILO-**. ■ ~odiu (v. -odiu), s.n. 1. Stigmat în formă de coloană, foarte îngust, decurent pe stil. 2. Pseudostil care constituie un apendice al anterelor; ~omatofore (v. -omato-, v. -for), s.f. pl., ordin de moluște gasteropode pulmonate terestre, având ochii situați la extremitatea tentaculelor mari.

STILBO- „lucios”. \diamond gr. *stilbos* „lucitor” > fr. *stilbo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stilbo-*. ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe lucioase; ~fil (v. -fil₂), adj., cu frunze lucioase.

STIL- „stil vegetal”. \diamond lat. *stylus* „băț, trunchi de plantă” > fr. *styl-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stil-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., prevăzut cu stil vegetal; ~form (v. -form), adj., în formă de stil.

-STILIE „stil vegetal”. \diamond gr. *stylos* „par, stâlp, columnă” > fr. *-styli*, germ. *id.*, engl. *-styly* > rom. *-stilie*.

STILO- „coloană, vârf ascuțit, stil vegetal”. \diamond gr. *stylos* „stâlp, vârf ascuțit, coloană” > fr. *stylo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stilo-*. ■ ~dozimetru (v. dozi-, v. -metru₁), s.n., dozimetru de radiație portativ, de forma unui stiloid; ~for (v. -for), adj. (despre o plantă) înzestrat cu stil; ~graf (v. -graf), s.n., unealtă ascuțită cu care se înțeapă hârtia pentru a face punctele care redau alfabetul Braille; ~grafie (v. -grafie), s.f., procedeu tehnic de obținere cu ajutorul electrolizei a unor imitații de desene în peniță, de gravuri etc.; ~hoid (v. -hio-, v. -id), s.n., principala piesă a arcului de susținere hoidian; ~id (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. În formă de stilet sau de stil vegetal. 2. S.n. Parte ascuțită, în formă de pumnal, a unui os sau a unei apofize; ~lit (v. -lit₁), s.n., aspect al suprafeței de separație dintre două strate sau din interiorul unei roci sedimentare omogene; ~podiu (v. -podiu), s.n., expansiune vegetală în formă de disc la baza stilului; ~spor (v. -spor), s.m., spor

alungit, format la vârful filamentului micelian sau în picnidii lichenilor sau fungilor; ~**stegiu** (v. -stegiu), s.n., scufie a stilului aparținând plantelor asclepiadacee; *sin.* **stilotegiu**; ~**tegiu** (v. -tegiu), s.n., stilostegiu*.

STIPI- „tulpină, suport vegetal”. ◊ lat. *stipes, stipitis* „trunchi, tulpină” > fr. *stipi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stipi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre ovar) care prezintă un suport sau un picioruş; ~**form** (v. -form), adj., în formă de tulpină.

STIPITI- „tulpină, stîp vegetal”. ◊ lat. *stipes, stipitis* „tijă vegetală, tulpină” > fr. *stipiti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stipiti-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., de forma unui stîp vegetal.

STIPULI- „tulpiniţă, stipul”. ◊ lat. *stipula* „tulpiniţă” > fr. *stipuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stipuli-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre frunză) prevăzută cu stipule; ~**form** (v. -form), adj., în formă de apendice foliaceu.

STOECHIO-, v. **STOICHIO-**.

STOICHIO- (STECHIO- STOECHIO-) „corp, element”. ◊ gr. *stoikheion* „element” > fr. *stoichio-, stéchio-* şi *stoechio-*, engl. *stoichio-* şi *stoechio-*, germ. *stöchio-*, it. *stechio-*, lat. sav. *stoechio-* > rom. *stoichio-, stecho-* şi *stoechio-*. ■ ~**logie** (**stechiologie, stoechiologie**) (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază raporturile dintre volumele şi greutatele corpurilor; ~**metrie** (**stechiometrie, stoechiometrie**) (v. -metrie₁), s.f., parte a chimiei care se ocupă cu studiul raporturilor cantitative dintre substanţele care intră în compoziţia elementelor.

STOLONI- „lăstar, lujer, stolon”. ◊ lat. *stolo, stolonis*, „lăstar, mlădiţă, lujer” > fr. *stoloni-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stoloni-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un organism vegetal) care are stoloni; ~**form** (v. -form), adj., în formă de stolon.

-STOM (-STOMĂ) „gură, orificiu, aparat bucal”. ◊ gr. *stoma* „orificiu, gură” > fr. *-stome*, engl. *id.*, lat. sav. *-stomus* şi *-stoma* > rom. *-stom* şi *-stomă*.

STOM-, v. **STOMO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere bucală.

STOMATI- „stomate”. ◊ gr. *stoma, stomatos* „gură” > fr. *stomati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stomati-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă stomate.

STOMATO- „gură, orificiu, deschizătură, cavitate bucală”. ◊ gr. *stoma, stomatos* „gură, deschizătură” > fr. *stomato-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stomato-*. ■ ~**carp** (v. -carp), s.n., fruct monocarpic care se deschide printr-o crăpătură oblică; ~**carpic** (v. -carpic), adj., referitor la stomatocarp; ~**filaxie** (v. -filaxie), s.f., profilaxie orală; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., defect de vorbire caracterizat prin faptul că bolnavul nu poate pronunţa vocalele nazale; ~**log** (v. -log), s.m. şi f., specialist în stomatologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care studiază anatomia, fiziologia şi patologia cavităţii bucale şi a dinţilor; *sin.* **odon-toiatrie**; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic

pentru maladiile cavităţii bucale şi ale dinţilor; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală, prin autoplastie, a cavităţii bucale; ~**podiu** (v. -podiu), s.n., ramură care pătrunde prin stomate în mezofil, unde formează numeroşi haustori; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie bucală; ~**scop** (v. -scop), s.n., instrument pentru examinarea cavităţii bucale; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de investigaţie a mucoasei cavităţii bucale cu ajutorul stomatoscopului.

-STOMĂ, v. **-STOM**.

-STOMIE „orificiu bucal, deschidere”. ◊ gr. *stoma* „gură, deschizătură” > fr. *-stomie*, germ. *id.*, engl. *-stomy* > rom. *-stomie*.

STOMO- „gură, orificiu bucal”. ◊ gr. *stoma* „gură” > fr. *stomo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stomo-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), s.m., monstru cu gura rudimentară sau nulă, cu ochii alăturaţi; ~**cord** (v. -cord), s.n., apendice anterodorsal situat deasupra cavităţii bucale, la stomatocordate, având rol de schelet de susţinere.

-STOMOZĂ „deschizătură, îmbucare”. ◊ gr. *stomosis* „deschidere” > fr. *-stomose*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-stomoză*.

STRABO- „cruciş, încrucişat, strabism”. ◊ gr. *strabos* „cruciş” > fr. *strabo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *strabo-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea gradului de deviaţie a ochilor atinşi de strabism; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operaţie chirurgicală făcută la muşchii ochiului, pentru remedierea strabismului.

STRATI- „strat, sediment, pătură”. ◊ lat. *stratum* „pătură, întindere” > fr. *strati-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *strati-*. ■ ~**densigrafie** (v. densi-, v. -grafie), s.f., metodă de explorare a capacităţii respiratorii pulmonare, care constă în compararea cantităţilor de raze X, care traversează plămânul în inspiraţie şi în expiraţie; ~**form** (v. -form), adj. 1. Dispus în formă de straturi. 2. (Despre nori) Care este de tip stratus; ~**graf** (v. -graf), s.m., f. şi n. 1. S.m. şi f. Specialist în stratigrafie. 2. S.n. Tomograf; ~**grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Parte a geologiei care studiază determinarea vârstei şi a succesiunii rocilor sedimentare; *sin.* **geologie istorică**. 2. Metodă radiografică de redare a imaginii plămânului la diferite adâncimi; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., pătură de roci sedimentare de la suprafaţa litosferii; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., metodă radiografică de iradiere convergentă, la care tubul se deplasează de-a lungul unei suprafeţe, pe trasee diferite.

STRATO- „strat geologic, etaj”. ◊ lat. *stratum* „întindere, pătură” > fr. *strato-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *strato-*. ■ ~**cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., asociaţie de plante şi animale caracteristică unui strat (etaj) de vegetaţie; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., aparat cu care se determină direcţia şi înclinarea stratelor străbătute de o gaură de sondă; ~**pauză** (v. -pauză), s.f., strat al atmos-

ferei cuprins între stratosferă și mezosferă; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat al atmosferei cuprins între troposferă și ionosferă, în care predomină deplasările orizontale ale aerului; **-stat** (v. -stat), s.n., aerostat cu nacela ermetică, folosit pentru zborurile stratosferice.

STRATO₂- „armată, putere militară”. ◊ gr. *stratos* „armată” > fr. *strato-*, engl. *id.* > rom. *strato₂*. ■ **-crație** (v. -crație), s.f., formă de guvernământ în care puterea aparține armatei; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a armatei.

STREPSI- „răsucit, spiralat”. ◊ gr. *strepsis* „răsucire, torsiune” > fr. *strepsi-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strepsi-*. ■ **-cer** (v. -cer), adj., cu coamele sau cu antenele spiralate; **-nemă** (v. -nemă), s.f., filament cromozomic răsucit; **-ptere** (v. -ptere), adj., s.f. pl. 1. Adj. Cu aripile deformate. 2. S.f. pl. Ordin de insecte mici și parazite, cu corpul împărțit în două regiuni printr-un gât, cu aripile anterioare scurte și cu aparatul bucal rudimentar; **-ten** (v. -ten), s.n., faza finală a diplo-tenului, caracterizată prin încetarea mișcărilor de rotație din cadrul cariocinezei.

STREPTO- „răsucit, spiralat, torsionat”. ◊ gr. *streptos* „răsucit, contorsionat” > fr. *strepto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strepto-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe răsucite; *sin.* **streptocarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., streptocarp*; **-caul** (v. -caul), adj., cu tulpina răsucită; **-cid** (v. -cid), s.n., medicament utilizat împotriva streptococilor; **-coc** (v. -coc), s.m., bacterie de formă sferică sau ovală, care se găsește în grupuri dispuse ca niște lanțușoare, agent patogen al unor infecții grave; **-cocemie** (v. -coc, v. -emie), s.f., infectare a sângelui cu streptococi; **-dermie** (v. -dermie), s.f., afecțiune a mucoaselor și a pielii produsă de streptococi; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze răsucite; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., gen de ciuperci din clasa actinomicetelor, cu aspect filamentos, din care unele specii constituie sursa pentru diferite antibiotice; **-petal** (v. -petal), adj., cu petale răsucite.

STRIATI- „striat, cu dungi”. ◊ lat. *striatus* „cutat, cu șanțuri mici” > fr. *striati-*, engl. *id.* > rom. *striati-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu flori striate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze striate.

STRICTI- „rigid, țepăn”. ◊ lat. *strictus* „strâns, strâmt” > fr. *stricti-*, lat. sav. *id.* > rom. *stricti-*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu flori rigide; **-foliu** (v. -foliu), cu frunze țepene.

STRICTUR-, v. **STRICTURO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție a unei stricturi.

STRICTURO- „stricțură, stricțiune”. ◊ lat. *strictura* „strângere, îngustare” > fr. *stricturo-* > rom. *stricturo-*. ■ **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei stricturi.

STRIGI- „cucuvea, buhă”. ◊ lat. *strix*, *strigis*, „bufniță, cucuvea” > fr. *strigi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strigi-*. ■ **-forme** (v. -form), s.f. pl.,

ordin de păsări de pradă care vânează noaptea, cu auzul și cu văzul foarte dezvoltate, cu cioc puternic și ascuțit, cuprinzând bufnița, striga, huhurezul etc.; *sin.* **răpitoare de noapte**.

STRII- „striu, striat”. ◊ lat. *stria* „șanț mic” > fr. *strii-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strii-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de striu sau de dungă.

STRINGO- „bufniță”. ◊ gr. *strinx*, *stringos* „buhă, bufniță” > fr. *stringo-*, lat. sav. *id.* > rom. *stringo-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), s.m., gen de fosil de brahiopod din devonianul mediu, a cărui cochilie prezenta valve puternic bombate, aproape circulare și suprafața netedă.

STRIO- „canal, tunel”. ◊ lat. *stria* „șanț, canal” > fr. *strio-*, engl. *id.* > rom. *strio-*. ■ **-scopie** (v. -scopie), s.f., metodă de cercetare fotografică a fenomenelor care au loc în masa unui fluid într-un tunel aerodinamic.

STROBILI- „con de pinacee, strobil”. ◊ lat. *strobilus* „con de pin” > fr. *strobili-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strobili-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu conuri femele; **-form** (v. -form), adj., care are forma unui con mic de pin.

STROBILO- „con de brad”. ◊ gr. *strobilos* „con de brad” > fr. *strobilo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strobilo-*. ■ **-cerc** (v. -cerc), s.m., forma larvară a teniei, parazit cestod, prezentă la câine și pisică; **-id** (v. -id), adj., asemănător cu conul pinaceelor.

-STROF (-STROFĂ), „care întoarce, care răstoarnă, care rotește”. ◊ gr. *strophe* „întoarcere” > fr. *-strophe*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-strof* și *-strofă*.

-STROFĂ, v. **-STROF**.

-STROFIC, „care întoarce, care rotește”. ◊ gr. *strophe* „întoarcere, răsucire, răsturnare” > fr. *-strophique*, engl. *-strophic* > rom. *-strofic*.

-STROFIE „întoarcere, rotire, răsturnare”. ◊ gr. *strophe* „întoarcere, răsucire” > fr. *-strophie*, germ. *id.*, engl. *-strophy* > rom. *-strofie*.

-STROFISM „întoarcere, schimbare”. ◊ gr. *strophe* „răsucire, întoarcere, răsturnare” > fr. *-strophisme*, engl. *-strophism* > rom. *-strofism*.

STROFO- „răsucire, torsiune, torsionat”. ◊ gr. *strophos* „răsucire, rotire” > fr. *stropho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strofo-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. și f. (individ) care are capul torsionat; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., stare a unui individ strofocefal; **-genetic** (v. -genetic), adj., relativ la strofogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., diferențiere a unei singure generații de vegetale în mai multe faze, considerate ca alternanță de generații; **-idă** (v. -id), s.f., curbă plană, loc geometric al focarelor conicelor obținute prin intersectarea unui con cu un plan care se rotește în jurul unei perpendiculare, pe o generatoare a conului; *sin.* **curbă de gradul III**;

-manie (v. -manie), s.f., torsiune teratologică a tulpinii, în care filotaxia devine neregulată; **-taxie**

(v. -taxie), s.f., orânduire a organelor vegetale în urma mișcării de răsucire.

-STROM, v. **-STROMĂ**.

STROMATI- „stromă, masă de filamente”. ◇ lat. *stroma*, *stromatis* „covor, cuvertură” > fr. *stromati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *stromati-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu stromă vegetală; **-form** (v. -form), adj., asemănător cu stroma vegetală; *sin.* **stromatoid**.

STROMATO- „schelet, concrețiune”. ◇ gr. *stroma*, *stromatos* „covor, cuvertură” > fr. *stromato-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *stromato-*. ■ **-id** (v. -id), adj., stromatiform; **-lite** (v. -lit), s.n. pl., concrețiuni calcaroase considerate ca produse ale activității vitale ale unor alge albastre; **-pore** (v. -por), s.n. pl., hidrozoare cu scheletul coloanei masiv, care au trăit în ordovician până la sfârșitul cretacicului, formând recife.

-STROMĂ (-STROM) „înveliș vegetal, strat extern, țesut vegetal”. ◇ gr. *stroma* „covor, înveliș, saltea” > fr. *-strome* și *-stroma*, germ. *-stroma*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-stromă* și *-strom*.

STROMBI- „spirală, strombus”. ◇ lat. *strombus* „titirez” > engl. *strombi-*, fr. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strombi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă păstăi spiralate; **-form** (v. -form), adj., (despre o frunză) răsucit în formă de spirală.

STROMBO- „titirez, sfârlează”. ◇ gr. *strombos* „sfârlează, cochilie” > fr. *strombo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strombo-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de titirez sau de cochilie.

STROMBULI- „spirală, spiralat”. ◇ lat. *strombuius* „titirez mic” > fr. *strombuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strombuli-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) care este răsucit în spirală.

STRONGILO- „rotund, cilindric”. ◇ gr. *strongylos* „rotund, cilindric” > fr. *strongylo-*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *strongilo-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe rotunde; *sin.* *strongilocarpic*; **-carpic** (v. -carpic), adj., *strongilocarpic*; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze cilindrice; **-ide** (v. -id), s.n. pl., viermi paraziti nematozi cilindrici, care parazitează tubul digestiv, provocând strongiloidoza.

STRUCTURO- „structură”. ◇ lat. *structura* „construcție, structură” > fr. *structuro-* > rom. *structuro-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., parte a geologiei care studiază structura și deformațiile rocilor.

STRUM-, v. **STRUMO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablațiune chirurgicală a strumei.

STRUMI- „tumoare, gușă, protuberanță”. ◇ lat. *strumi* „gâlcă, gușă” > fr. *strumi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *strumi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu protuberanțe sau cu umflături; **-form** (v. -form), adj., în formă de tumoare sau de gușă; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce gușă.

STRUMO- „strumă, formație tumorală”. ◇ lat. *struma* „tumoare, gușă, gâlcă” > fr. *strumo-* >

rom. *strumo-*. ■ **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a strumei.

STRUPI- „curea, lorceu”. ◇ lat. *struppus* „curea, chingă” > fr. *struppi-*, lat. sav. *id.* > rom. *strupi-*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de curea.

SUBERI- „suber, suberos”. ◇ lat. *suber*, *suberis* „plută” > fr. *subéri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *suberi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține țesut suberos; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze suberoase; **-form** (v. -form), adj., asemănător cu pluta; **-gen** (v. -gen₂), adj., care generează suber.

SUBERO- „țesut suberos”. ◇ lat. *suber*, *suberis* „plută” > fr. *subéro-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *subero-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce țesut suberos; *sin.* **suberogenic**; **-genic** (v. -genic), adj., *suberogen**.

SUBULI- „sulă, vârf ascuțit, subulat”. ◇ lat. *subula* „sulă” > fr. *subuli-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *subuli-*. ■ **-corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) cu antene subulate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze înguste și lent atenuate la vârf; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) ascuțit la vârf în formă de sulă; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre o pasăre) cu ciocul ascuțit.

SUCCI- „suc”. ◇ lat. *succus* „zeamă, suc” > fr. *succi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *succi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conduce suc; **-form** (v. -form), adj., în formă de suc; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce suc; **-vor** (v. -vor), adj. (despre insecte) care se hrănește cu sucul vegetal.

SUDORI- „sudoare, sudorație”. ◇ lat. *sudor*, *sudoris* „sudoare” > fr. *sudori-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sudori-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conduce sudoarea; **-par** (v. -par), adj. (despre o glandă) care secretă sudoare.

SUFIXO- „sufix lexical”. ◇ lat. *suffixus* „fixat dedesubt, atârnat” > fr. *suffixo-* > rom. *suffixo-*. ■ **-id** (v. -id), s.n., element de compunere sau cuvânt folosit ca sufix la formarea unor termeni științifici sau tehnici.

SUGESTO- „sugestie”. ◇ lat. *suggestio*, *-onis* „păreră, sugestie” > engl. *suggesto-* > rom. *suggesto-*. ■ **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină parapsihologică potrivit căreia sugestia poate aduce un subiect, prin crearea unor conexiuni paranormale, la o stare de conștiință proprie autovindcăării sau asimilării rapide a informațiilor de orice fel; *sin.* **sugestopedie**; **-pedie** (v. -pedie), s.f., *sugestologie**.

SUI- „porc, suin”. ◇ lat. *sus*, *suis* „porc” > fr. *sui-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sui-*. ■ **-forme** (v. -form), s.f. pl., subordin de mamifere paricopitate nerumegătoare și omnivore, cu pielea groasă și acoperită cu peri tari, cuprinzând porcul, mistrețul, hipopotamul etc.; **-pestifer** (v. pesti-, v. -fer), adj. (despre o bacterie) care provoacă holera porcului.

SULC „despicat, crăpat, brăzdat”. ◇ lat. *sulcus* „brazdă” > fr. *-sulque* și *-sulce*, lat. sav. *-sulcus* > rom. *-sulc*.

SULCI- „brazdă, brăzdat“. ◊ lat. *sulcus* „brazdă“ > fr. *sulci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *sulci-*. ■
~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpina brăzdată;
~**form** (v. -form), adj., în formă de brazdă.

SULFO- „sulf, sulfurat“. ◊ lat. *sulfur* „sulf“ > fr. *sulfo-* > rom. *sulfo-*. ■ ~**bacter** (v. -bacter), s.m., bacterie care folosește în procesul de chimio-sinteză energia rezultată din oxidarea hidrogenului sulfurat.

SURCULI- „lăstar, mlădiță“. ◊ lat. *surculus* „lujer, lăstar“ > fr. *surculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *surculi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă lăstari;
~**form** (v. -form), adj., în formă de lăstar tânăr.

SURDO- „surditate, hipoacuzie“. ◊ lat. *surdus* „surd“ > engl. *surdo-*, it. *sordo-* > rom. *surdo-*. ■

~**logie** (v. -logie), s.f., ramură a defectologiei care studiază tulburările auzului; ~**pedagogie** (v. ped/o-, v. -agogie), s.f., ramură a defectologiei care se ocupă cu educarea și instruirea persoanelor cu deficiențe de auz; ~**psiholog** (v. psiho-, v. -log), s.m. și f., specialist în surdopsihologie; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie), s.f., ramură a psihologiei speciale care studiază particularitățile psihice ale deficienților auditivi.

SUTURI- „sătură, suturat“. ◊ iat. *sutura* „cusătură“ > fr. *suturi-*, lat. sav. *id.* > rom. *suturi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) prevăzut cu sutură, cu linie de concreștere; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole suturate.

T

TABANI „täun“. ◇ lat. *tabanus* „täun“ > fr. *tabani*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tabani*-. ■ ~**form** (v. -form), adj., cu aspect de täun.

TABANO „täuni, tabanide“. ◇ lat. *tabanus* „täun“ > fr. *tabano*-, lat. sav. *id.* > rom. *tabano*-. ■ ~**morfe** (v. -morf), s.f. pl., infraordin de muște diptere tabanide hematofage, cu rol de vectori mecanici pentru diverși agenți patogeni de origine parazitară sau neparazitară.

TABO „tabes, ataxie locomotorie“. ◇ lat. *tabes* „descompunere, boală malsaptoasă“ > germ. *tabo* > rom. *tabo*-. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tabes.

TABULI „tablă, tabular“. ◇ lat. *tabula* „tablă, tăblie“ > fr. *tabuli*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tabuli*-. ■ ~**form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) situat orizontal și având forma unei table.

TABULO „document“. ◇ lat. *tabula* „act scris, document“ > fr. *tabulo* > rom. *tabuio*-. ■ ~**gramă** (v. -gramă), s.f., document în care se imprimă la mașinile de calculat rezultatele obținute.

-**TACĂ**, v. -**TAHĂ**.

TACHI-, v. **TAHI**-.

-**TACTIC** „dispus, așezat, organizat, care acționează, care se deplasează“. ◇ gr. *taktikos* „orânduit, de orânduire, așezat“ > fr. *-tactique*, engl. *-tactic*, germ. *-taktisch*, lat. sav. *-tacticus* > rom. *-tactic*.

-**TACTISM** „orientare, aranjare“. ◇ gr. *tattein* „a se aranja, a așeza în ordine, a orândui“ > fr. *-tactisme*, engl. *-tactism*, germ. *-taktismus* > rom. *-tactism*.

TACTO „simț tactil, pipăit“. ◇ lat. *tactus* „atingere, pipăire“ > fr. *tacto*-, engl. *id.* > rom. *tacto*-. ■ ~**gnozie** (v. -gnozie), s.f., posibilitate de recunoaștere a obiectelor prin simțul tactil; ~**metru** (v. -metru_t), s.n., instrument pentru măsurarea simțului tactil.

-**TAF** „mormânt, monument funerar“. ◇ gr. *taphos* „mormânt“ > fr. *-taphé*, germ. *-taph*, engl. *id.* > rom. *-taf*.

TAFE „mormânt, îngropare“. ◇ gr. *taphos* „mormânt“ > fr. *taphé*-, engl. *id.* > rom. *tafe*-. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., tafofobie*.

TAFO „mormânt, îngropare, fosilizare“. ◇ gr. *taphos* „mormânt“ > fr. *tapho*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *tafo* > rom. *tafo*-. ■ ~**filie** (v. -filie_t), s.f., atracție morbidă pentru morminte și cimitire; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu fi îngropat de viu; *sin.* **tafobie**; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază condițiile de fosilizare a viețuitoarelor.

TAFR-, v. **TAFRO**-. ■ ~**enchim** (v. -enchim), s.n., țesut vegetal format din celule sau canale poroase.

TAFRO „șanț, canal, depresiune, dislocare, structură faliată“. ◇ gr. *taphros* „șanț, groapă“ > fr. *taphro*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tafro*-. ■ ~**fii** (v. -fil_t), adj. (despre un organism) care crește prin canale sau șanțuri; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în șanțuri și în canale; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la tafrofite; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la tafrogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a structurilor faliatate în regiunile de platformă tânără; ~**lit** (v. -lit_t), s.n., formă de zăcământ a unor roci magmatice, care mulează o depresiune tectonică; ~**litic** (v. -litic_t), adj., relativ la tafrolite.

-**TAHĂ** (-**TACĂ**) „viteză“. ◇ gr. *takhos* „viteză“ > fr. *-tache*, germ. *id.* > rom. *-tahă* și *-tacă*.

TAHEO „viteză, rapiditate“. ◇ gr. *takheos* „rapid, repede“ > fr. *tachéo*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *taheo*-. ■ ~**graf** (v. -graf), s.n., tahigraf* (2); ~**metrie** (v. -metrie_t), s.f., tahimetrie*; ~**metru** (v. -metru_t), s.n., tahimetru* (1).

TAHI (-**TACHI**-) „repede, rapid, accelerat, precoce, de timpuriu“. ◇ gr. *takhys* „iute, rapid, repede“ > fr. *tachy*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *tachi*- > rom. *tahi*- și *tachi*-. ■ ~**auxeză** (v. -auxeză), sf., dezvoltare mai rapidă a unui organ vegetal față de altul similar; ~**cardie** (v. -cardie), s.f., accelerare anormală a ritmului cardiac; ~**drom** (v. -drom), adj. (despre un organism) care se deplasează repede; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., acțiunea de a ingera repede alimentele cu masticție insuficientă; ~**fazie** (v. -fazie), s.f., tahifrazie*; ~**femie** (v. -femie), s.f., tulburare de vorbire caracterizată prin accelerarea ritmului verbal; ~**filaxie** (v. -filaxie), s.f., protecție rapidă a organismului obținută prin injectarea unei cantități mici de toxină organică; ~**frazie** (v. -frazie), s.f., vorbire foarte rapidă; *sin.* **tahifazie**; ~**frenie** (v. -frenie), s.f., grup de procese mintale rapide; ~**genetic** (**tachigenetic**) (v. -genetic), adj., referitor la tahigeneză; ~**geneză** (**tachigeneză**) (v. -geneză), s.f., dezvoltare accelerată, în filogenie; ~**graf** (v. -graf), s.n. 1. Aparat înregistrator de viteze. 2. Instrument utilizat în topografie la întocmirea planurilor și a hărților; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., stenografie; ~**grafometru** (v. grafo-, v. -metru_t), s.n., aparat topografic utilizat la măsurarea distanțelor orizontale și a diferențelor de altitudine; ~**lalie** (v. -lalie), s.f., defect de vorbire caracterizat printr-un debit exagerat de cuvinte; ~**metrie** (v. -metrie_t), s.f., metodă de măsurare indirectă a distanțelor și a diferențelor de nivel dintre anumite

puncte de pe teren, cu ajutorul tahimetrului; *sin. celerimetrie, taheometrie*; ~metru (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument care permite determinarea directă a distanței până la punctul vizat prin citirea pe o miră așezată în acest punct. 2. Instrument pentru determinarea frecvenței mișcărilor unui organ; *sin. celerimetru*. 3. Aparat pentru măsurarea vitezei curentului cursurilor de apă; ~pnee (v. -pnee), s.f., accelerare anormală a ritmului de respirație; ~psihie (v. -psihie), s.f., accelerare anormală a ritmului de gândire; ~pter (v. -pter), adj. (despre o pasăre) care zboară repede; ~ritmie (v. -ritmie), s.f., accelerare fiziologică sau patologică a ritmului cardiac; ~scop (v. -scop), s.n., aparat folosit la studierea pieselor în mișcare ale unui dispozitiv mecanic, cu ajutorul unor fotografii parțiale; ~sistolie (v. -sistolie), s.f., accelerare anormală a sistolelor cardiace; ~spor (v. -spor), adj. (despre un organism vegetal) care prezintă diseminare timpurie; ~sporie (v. -sporie), s.f., răspândire timpurie și rapidă a semințelor; ~telic (v. -telic), adj. (despre evoluția unei specii) care s-a realizat într-un ritm rapid; ~top (v. -top), s.n., instrument tahimetric care servește la măsurători de distanță și la diferențe de nivel, în vederea întocmirii planurilor topografice; ~urie (v. -urie), s.f., eliminare rapidă pe căile renale a lichidului absorbit.

TAHISTO- „repede, iute”. ◊ gr. *takhystos* „foarte repede” > fr. *tachysto-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tahisto-*. ■ ~scop (v. -scop), s.n., aparat care permite prezentarea vizuală a unor imagini într-un timp foarte scurt, în vederea studierii legilor percepției și ale atenției.

TAHO- „viteză, turajie, rapiditate”. ◊ gr. *takhos* „iuțeală, viteză” > fr. *tacho-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *taho-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n. 1. Tahometru înregistrator. 2. Aparat medical pentru înregistrarea frecvenței pulsului și respirației; ~grafie (v. -grafie), s.f., măsurare și înregistrare a vitezei unui fluid; ~gramă (v. -gramă), s.f., diagramă obținută la tahometru; ~metru (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea turajiei motoarelor.

-TAL „ramură, lujer, lăstar”. ◊ gr. *thalios* „lujer, lăstar” > fr. *-thalie*, lat. sav. *-thallus* > rom. *-tal*.

TAL-, v. **TALO**₂. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere persistentă a calcaneului.

TALAM-, v. **TALAMO-**. ■ ~encefal (v. -encefal), s.n., parte a creierului care cuprinde talamusul, metatalamusul și epitalamusul.

TALAMI- „talamiu, corp de fructificație”. ◊ lat. *thalamus* „pat nupțial, dormitor” > fr. *thalami-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *talami-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care este prevăzut cu talamii; ~fior (v. -fior), adj. (despre o floare) cu staminele și petalele dispuse nemijlocit pe receptacul.

TALAMO- „talamus, talamic”. ◊ gr. *thalamos* „pat nupțial, dormitor” > fr. *thalamo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *talamo-*. ■ ~tomie (v.

-tomie), s.f., operație chirurgicală de suprimare a unor conexiuni ale talamusului.

TALAS-, v. **TALASO-**. ■ ~emie (v. -emie), s.f., anemie hemolitică prin defect corpuscular, datorată persistenței hemoglobinei fetale; *sin. anemie mediteraneană, leptocitoză ereditară*.

TALASI- „de mare, marin”. ◊ gr. *thalassa* „marea” > fr. *thalassi-*, lat. sav. *id.* > rom. *talasi-*. ■ ~col (v. -col₁), adj. (despre un organism) care trăiește în mediul marin.

TALASO- (**THALASO-**) „mare, ocean, marin, oceanic, pelagic, de culoare verde-marin”. ◊ gr. *thalassa* „marea” > fr. *thalasso-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *talaso-* și *thalaso-*. ■ ~biu (v. -biu), adj., s.m. pl. (pești) holobiotici care migrează în mediul marin; ~cratic (v. -cratic), adj., referitor la talasocrație; ~crație (v. -crație), s.f., putere întemeiată pe supremație maritimă; ~farmacologie (v. farmaco-, v. -logie₁), s.f., farmacologie marină; ~fii (v. -fii₁), adj. (despre un organism) care crește în apa mărilor; ~fite (v. -fite), s.f. pl. 1. Denumire taxonomică pentru algele marine. 2. Plante marine; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de valurile mării; ~gen (v. -gen₁), adj. (despre un proces geologic) care duce la formarea unei mări; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la talasogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., procesul de formare a mărilor și oceanelor; *sin. talatogeneză*; ~grafie (v. -grafie), s.f., descriere a mărilor și a oceanelor; ~id (v. -id), adj. (despre o specie animală marină) care a pătruns în apele dulci, prin migrație; ~logie (v. -logie₁), s.f., studiul mărilor și oceanelor; *sin. talatologie*; ~metru (v. -metru₁), s.n., sondă marină; ~terapie (v. -terapie), s.f., utilizare terapeutică a băilor de mare și a climatului marin; ~toci (v. -toc), adj., s.m. pl. (pești) care migrează din fluvii în mare, în vederea reproducerii; *sin. catadromi*.

TALATO- „mare, ocean, marin”. ◊ gr. *thalatta* „apa mării” > germ. *thalatto-*, engl. *id.* > rom. *talato-*. ■ ~cratic (v. -cratic), adj. (despre mări și oceane) care prezintă mișcări tectonice de scufundare; *sin. talatogenetic, talatogenic*; ~genetic (v. -genetic), adj., talatocratic*; ~geneză (v. -geneză), s.f., talasogeneză*; ~genic (v. -genic), adj., talatocratic*; ~logie (v. -logie₁), s.f., talasologie*.

TALI- „tal, corp vegetativ nediferențiat”. ◊ lat. *thallus* „ramură, tulpină de plantă” > engl. *thalli-*, lat. sav. *id.* > rom. *tali-*. ■ ~form (v. -form), adj., asemănător cu un tal vegetal.

-TALIC „de tal, relativ la tal”. ◊ gr. *thallos* „mlădiță, lăstar, ramură” > fr. *-thallique*, engl. *-thallic* > rom. *-talic*.

TALO₁ „ramură, tal, țesut vegetal”. ◊ gr. *thallos* „ramură, lăstar, mlădiță” > fr. *thallo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *talo*₁. ■ ~bionte (v. -biont), s.n. pl., subregn vegetal cuprinzând încrengăturile: clorofite, euglenofite, feofite, mi-

xofite, micofite etc.; ~**clor** (v. -clor), s.n., pigment palid-verde, prezent la licheni; ~**dibionte** (v. di-, v. -biont), s.n., pl., plante inferioare la care generația gametofitică este independentă de cea sporofitică; ~**gen** (v. -gen₁), adj., produs de un tal vegetal; ~**id** (v. -id), adj., în formă de tal; ~**monobionte** (v. mono-, v. -biont), s.n. pl., plante inferioare la care gametofitul este legat permanent de sporofit; ~**spori** (v. -spor), s.m. pl., spori formați prin fragmentarea bazipetală sau acropetală a hifelor miceliene; ~**terofite** (v. tero₁-, v. -fit), s.f. pl., formă biologică în care sunt încadrate mixomicetele, ciupercile, algele marine și ferigile anuale.

TALO₂- „talus, talon, astragal”. ◊ lat. *talus* „gleznă, călcâi, arșic” > fr. *talo-*, engl. *id.* > rom. *talo₂*-. ■ ~**scafoid** (v. scafo-, v. -id), adj., care se referă la astragal și la osul scafoid; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a talusului.

TALPI- „cârțiță” ◊ lat. *talpa* „cârțiță” > fr. *talpi-*, engl. *id.* > rom. *talpi-*. ■ ~**form** (v. -form), adj., care are aspectul unei cârțițe.

-**TALPIE** „căldură, temperatură ridicată”. ◊ gr. *thalpos* „încălzire, căldură” > fr. *-thalpie*, germ. *id.*, engl. *-thalpy* > rom. *-talpie*.

TAMNO- „tufiș”. ◊ gr. *thamnos* „tufă, tufiș” > fr. *thamno-*, engl. *id.* > rom. *tamno-*. ■ ~**fii** (v. -fil₁), adj. (despre o pasăre) care locuiește în tufișuri.

-**TANASIE** „moarte, mortificare”. ◊ gr. *thanatos* „moarte” > fr. *-thanasie*, germ. *id.*, engl. *-thanasia*, it. *-thanasia* > rom. *-tanasie*.

TANATO- (THANATO-) „moarte, mortal, letal, tanatic”. ◊ gr. *thanatos* „moarte” > fr. *thanato-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *tanato-* > rom. *tanato-* și *thanato-*. ■ ~**cenoză** (v. -cenoză), s.f., ansamblu de organisme moarte sau de fosile din mărul mării sau al lacurilor; ~**filozofie** (v. filo₁- v. -zofie), s.f., filozofie a morții; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de moarte; ~**for** (v. -for), adj. (despre un demon) purtător de moarte; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la tanatogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., studiul cauzelor și mecanismelor care provoacă moartea; ~**gnostic** (v. -gnostic), adj., care este revelator pentru cauza morții; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a cauzelor unei morți; ~**id** (v. -id), adj., cu efect mortal; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază natura și cauzele morții; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., ansamblu de modificări exterioare, pe care moartea le determină în aspectul elementelor celulare ale organismelor; ~**psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., psihologie a morții; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea în scop terapeutic a proceselor tanatice; *sin.* **terapia morții**; ~**top** (v. -top), adj., s.n. (spațiu) care este ocupat de tanatocenoza; ~**topic** (v. -topic), adj., referitor la tanatop.

TAPEINO-, v. **TAPINO-**.

TAPINO- (TAPEINO-) „plat, neted”. ◊ gr. *tapeinos* „jos, scund, plat” > fr. *tapéino-* și

tapino-, germ. *tapeino-*, engl. *tapeino-* și *tapino-*, lat. sav. *tapeino-* și *tapino-* > rom. *tapino-* și *tapeino-*. ■ ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care prezintă tapinocefalie; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală a cutiei craniene, care este mică și netedă în partea anterioară.

-**TARAXIE** „emoție, tulburare”. ◊ gr. *taraxis* „tulburare” > fr. *-taraxie*, germ. *id.*, engl. *-taraxy* > rom. *-taraxie*.

TARDI- „încet, târziu”. ◊ lat. *tardus* „încet, greoi, lent” > fr. *tardi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tardi-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj. (despre o floare) care înflorește târziu; ~**grade** (v. -grad), adj., s.n. pl. **1.** Adj. Care merge încet. **2.** S.n. pl. Grup de animale nevertebrate edentate, cu corpul oval și care se deplasează greoi pe cele patru perechi de picioare.

TARS-, v. **TARSO₁**-. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere în regiunea tarsiană; ~**ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a oaselor tarsului; ~**ectopie** (v. -ectopie), s.f., dislocare a tarsului.

TARSO₁- „tars, tarsian”. ◊ gr. *tarsos* „talpa piciorului” > fr. *tarso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tarso₁*-. ■ ~**clast** (v. -clast), s.n., aparat pentru redresarea ortopedică extemporanee a picioarelor strâmbe; ~**clazie** (v. -clazie), s.f., fracturare închisă a oaselor tarsiene; ~**firmă** (v. -firmă), s.f., tumoare a tarsului; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a articulației tarsului.

TARSO₂- „pleoapă”. ◊ gr. *tarsos* „marginea ploapei” > fr. *tarso-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tarso₂*-. ■ ~**malacie** (v. -malacie), s.f., ramolism al pleoapei; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a unei pleoape distruse; ~**rafie** (v. -rafie), s.n., sutură chirurgicală a pleoapei; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a lamelor tarsiene ale pleoapei.

TASI- „stare de tensiune, tendință”. ◊ gr. *tasis* „tensiune, tendință” > fr. *tasi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tasi-*. ■ ~**chinezie** (**tasikinezie**) (v. -chinezie), s.f., stare de tensiune manifestată printr-o dorință irezistibilă de a se mișca, de a alerga, observată la psihopați.

TAUMAT-, v. **TAUMATO-**. ■ ~**urg** (v. -urg), adj., s.m. (persoană) care face minuni; ~**urgie** (v. -urgie), s.f., puterea de a face minuni.

TAUMATO- „minune, miracol, miraculos”. ◊ gr. *thauma*, *thaumatos* „miracol, minune” > fr. *taumato-*, engl. *id.* > rom. *taumato-*. ■ ~**genie** (v. -genie), s.f., doctrină a organizării miraculoase a vieții; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a faptelor supranaturale; ~**latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a faptelor miraculoase.

TAUR-, v. **TAURO-**. ■ ~**odonție** (v. -odonție), s.f., dezvoltare excesivă a cavității pulpare a molarilor.

TAURO- „taur”. ◊ gr. *tauros* „taur” > fr. *tauro-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.* > rom. *tauro-*. ■ ~**bol** (v.

-bol), s.n., sacrificiul unui taur adus zeului Mithra și zeiței Cibelee; ~**cefal** (v. -cefal), s.m., monstru mitic cu cap de taur; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tauri; ~**mahie** (v. -mahie), s.f. 1. Luptă a taurilor cu oamenii. 2. Arta de a lupta cu taurii, în arenă; ~**morf** (v. -morf), adj., cu înfățișare de taur.

TAUT-, v. **TAUTO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., epitet specific care repetă numele generic al plantei sau al animalului; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., stare în care același nume este dat atât unui gen, cât și uneia dintre speciile sau subspeciile sale.

TAUTO- „la fel, identic, același”. ◊ gr. *tauto* „același” > fr. *tauto-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.* > rom. *tauto-*. ■ ~**cron** (v. -cron), adj. 1. Care se produce la intervale identice de timp. 2. Care este situat la intervale egale de timp; ~**cronism** (v. -cronism), s.n., proprietate a unui punct material, care, pornind fără viteză inițială, descrie o curbă tautocronă; ~**fonic** (v. -fonic), adj., referitor la tautofonie; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., repetiție supărătoare a aceluiași sunete sau articulații; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., gen de poezie în care toate cuvintele încep cu aceeași literă; ~**logie** (v. -logie), s.f. 1. Greșeală de limbă care constă în repetarea inutilă a aceleiași idei, formulată cu alte cuvinte. 2. Judecată în care subiectul și predicatul sunt exact aceeași noțiune. 3. Expresie care, în cadrul unui sistem formal, este adevărată în orice interpretare; ~**mer** (v. -mer), adj. (despre o substanță) care prezintă tautomerie; *sin.* **tautomerie**; ~**meric** (v. -meric), adj., tautomer; ~**merie** (v. -merie), s.f. 1. Caracteristică a unor substanțe organice izomere de a trece cu ușurință una în cealaltă. 2. Redistribuire a atomilor de hidrogen în moleculele compușilor organici.

TAX-, v. **TAXO-**. ■ ~**odonte** (v. -odont), adj., s.n. pl. 1. Adj. (Despre un tip de dentiție) La care dinții, alternând cu fosete dentare, sunt dispuși perpendicular pe platou cardinal. 2. S.n. pl. Ordin de lamelibrafhiate marine omomiare, sedentare sau fixate, cu dentiție de tip taxodont.

TAXI- „ordine, aranjare, dispoziție”. ◊ gr. *taxis* „ordine, rang, aranjare” > fr. *taxi-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *taxi-*. ■ ~**corn** (v. -corn), adj. (despre insecte) care are antenele dispuse în ordine; ~**dermic** (v. -dermic), adj., referitor la taxidermie; ~**dermie** (v. -dermie), s.f., arta împăierii animalelor; ~**logie** (v. -logie), s.f., taxologie; ~**nomie** (v. -nomie), s.f., taxonomie* (1); ~**terie** (v. -terie), s.f., anomalie cu puțin abateri de la forma normală a vegetalelor.

-TAXIE „ordine, aranjament, dispunere”. ◊ gr. *taxis* „ordine, aranjament” > fr. *-taxie*, engl. *-taxy* și *-taxie*, germ. *-taxie*, lat. sav. *-taxia* > rom. *-taxie*.

TAXO- „ordine, aranjare, dispunere”. ◊ gr. *taxis*, *taxeos* „aranjare, ordine, aranjament” > fr. *taxo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *taxo-*. ■ ~**cen** (v.

-cen₂), asociație naturală apropiată ecologic și taxonomic; ~**cenologie** (v. cen₀₁-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu clasificarea grupărilor naturale de plante și de animale; ~**logie** (v. -logie), s.f., știință a clasificărilor; *sin.* taxilogie; ~**nomie** (v. -nomie), s.f. 1. Știință a legilor de clasificare a organismelor vii; *sin.* **taxinomie**. 2. Studiu al unei grupe de plante sau de animale din punctul de vedere al clasificării și descrierii speciilor.

TE-, v. **TEO-**. ■ ~**andrie** (v. -andrie), s.f., natura divină și umană al lui Christos, în concepția creștină; ~**antropie** (v. -antropie), s.f. 1. Caracterul uman și divin al divinității. 2. Atribuire a unor calități umane unor divinități; ~**onim** (v. -onim), s.n., nume de zeu; ~**onimie** (v. -onimie), s.f., ramură a lingvisticii care studiază numele de zeiță; ~**urg** (v. -urg), s.m., practicant al teurgiei; ~**urgie** (v. -urgie), s.f., operație magică, proprie ermetismului elenistic, prin care se stabilea un contact cu divinitățile celeste și cu forțele supranaturale, printr-o evocare.

TEATRO- „teatru, spectacol, teatral”. ◊ gr. *theatron* „teatru” > fr. *théâtre*, engl. *id.* > rom. *teatro-*. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de reprezentațiile teatrale; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în teatrogologie; ~**logie** (v. -logie), s.f., disciplină care tratează despre istoria, teoria, estetica și critica teatrală; ~**manie** (v. -manie), s.f., obsesie morbidă pentru teatru; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., colecție a celor mai bune spectacole ale unui teatru, realizate într-o perioadă de timp; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizarea improvizărilor teatrale în scop terapeutic.

TEC-, v. **TECO-**. ■ ~**odont** (v. -odont), adj., s.n. pl. 1. Adj. Cu dinții fixați în alveole. 2. S.n. pl. Saurieni fosili din triasic, având dinții comprimați și fixați în alveole.

TECA- „teacă, cochilie, conceptacul”. ◊ gr. *theka* „cutie, casetă, teacă” > fr. *théca*-, engl. *id.*, germ. *theka*-, lat. sav. *theca*- > rom. *teca-*. ■ ~**dactil** (v. -dactil), adj. (despre un animal) cu degetele înconjurate de piele; ~**for** (v. -for), adj., s.n. 1. Adj. (Despre o plantă) Care poartă teci. 2. S.n. Suportul vegetal al tecii; ~**spor** (v. -spor), adj., s.m. (spor) închis într-un conceptacul; ~**stom** (v. -stom), adj. (despre păsări) cu ciocul în formă de teacă.

-TECĂ „receptacul, conceptacul, capsulă, teacă, învelitoare, dulap”. ◊ gr. *theka* „cutie, casetă, dulap” > fr. *-thèque*, it. *-teca*, germ. *-thek* > rom. *-tecă*.

TECI- „teacă”. ◊ lat. *theca* „învelitoare, teacă” > fr. *théci-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *teci-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care, poartă teci; ~**form** (v. -form), adj., în formă de teacă.

-TECIE „teacă, înveliș, capsulă”. ◊ gr. *theka* „teacă, dulap, cutie” > fr. *-thécie* > rom. *-tecie*.

-TECIU „receptacul, capsulă, lojă”. ◊ gr. *theka* „cutie, teacă” > fr. *-thécium*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-teciu*.

TECNO- „imatur, tânăr”. ◊ gr. *teknon* „copii” > fr. *tecno-*, germ. *tekno-*, it. *tecno-*, engl. *tekno-* > rom. *tecno-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., element celular tânăr, tranzitoriu între mielocit și granulocitul nesegmentat; **-spor** (v. -spor), s.m., spor rezultat nemijlocit din organele de reproducere masculine sau femele.

TECO- „teacă, înveliș, cochilie”. ◊ gr. *theke* „cutie, casetă, teacă” > fr. *théco-*, engl. *id.*, germ. *theko-* > rom. *teco-*. ■ **-for** (v. -for), adj. (despre o pasăre) înzestrat cu o teacă elastică sub maxilarul inferior; **-morf** (v. -morf), adj., în formă de teacă; **-zom** (v. -zom), adj., s.m. (animal) cu corpul înzestrat cu cochilie.

TECTI- „acoperiș, dorsal”. ◊ lat. *tectum* „acoperiș” > fr. *tecti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tecti-*. ■ **-branh** (v. -branh), adj., care are branhiile dorsale acoperite; **-form** (v. -form), adj., în formă de acoperiș.

-TECTIC „care topește, care se lichefiază”. ◊ gr. *tektos* „topit, solubil” > fr. *-tectique*, engl. *-tectic*, germ. *-tektisch* > rom. *-tectic*.

TECTO₁- „structură, organizare”. ◊ gr. *tekon* „constructor, dulgher” > fr. *tecto-*, engl. *id.*, germ. *tekto-*, lat. sav. *tecto-* > rom. *tecto₁-*. ■ **-gen** (v. -gen₁), adj., care produce structuri geologice de cutare și falieri; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la tectogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare a structurilor geologice de cutare și falieri; *sin.* **tectonogeneză**; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Știință a organizării sistemelor, prefigurând teoria sistemelor și a ciberneticii. 2. Ramură a morfologiei care se ocupă cu structura organismelor, în special cu aceea a coloniilor de animale (spongei, briozoare etc.); **-plesiotip** (**tectopleziotip**) (v. plesio-, v. -tip), s.n., exemplar vegetal ales pentru analiza structurii microscopice a tipului inițial al speciei sau al genului, dar cu exemplarele descrise mai târziu; **-tip** (v. -tip), s.n., fragment al exemplarului vegetal tipic, utilizat pentru analize microscopice; **-tipic** (v. -tipic), adj., relativ la tectotip.

TECTO₂- „acoperiș”. ◊ lat. *tectum* „acoperiș” > fr. *tecto-*, engl. *id.* > rom. *tecto₂-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care prezintă tectocefalie; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., anomalie congenitală constând în prezența unei cutii craniene turtite, în formă de acoperiș de casă.

TECTONO- „structură, organizare”. ◊ gr. *tekon*, *tekonos* „constructor, zidar, dulgher” > germ. *tekonon-* > rom. *tecono-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la tectonogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., tectogeneză; **-sferă** (v. -sferă), s.f., geosferă de la periferia globului terestru, în care materialele componente iau parte la procesele orogenetice și epirogenetice care afectează scoarța.

TEFR-, v. **TEFRO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini cenușii; **-ant** (v. -ant), adj., cu flori cenușii.

TEFRO- „cenușiu, cenușă, substanță cenușie”. ◊ gr. *tephros* „cenușiu, gri” > fr. *téphro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tefro-*. ■ **-cefal** (v. -cefal), adj., cu capul cenușiu; **-cronologie** (v. crono-, v. -logie₁), s.f., cronologie bazată pe studierea depozitelor vulcanice; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze de culoare cenușie; **-malacie** (v. -malacie), s.f., formă particulară de mielomalacie constând în atrofierea izolată și neprogresivă a mușchilor mici ai mâinii; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație prin examinarea cenușii unui sacrificiu; **-trih** (v. -trih), adj., cu peri cenușii.

-TEGĂ „acoperiș, porțiune întărită”. ◊ gr. *tege* „acoperământ” > fr. *-tège*, engl. *-tega*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-tegă*.

TEGULI- „țiglă, acoperiș”. ◊ lat. *tegula* „țiglă” > fr. *téguli-*, engl. *id.* > rom. *teguil-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe acoperișuri sau pe țiglele caselor; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) care este dispus ca țiglele de pe acoperișul caselor.

-TEHNIC „relativ la tehnică, de tehnică, tehnic”. ◊ gr. *tekhnikos* „referitor la tehnică, tehnic” > fr. *-technique*, engl. *-technic*, germ. *-technik* > rom. *-tehnic*.

-TEHNIE „procedeu tehnic, tehnică”. ◊ gr. *tekhne* „meserie, artă, procedeu” > fr. *-technie*, engl. *-techny*, it. *-tecnia* > rom. *-tehnie*.

TEHNO- „tehnică, profesie, tehnic, tehnician”. ◊ gr. *tekhne* „meserie, meșteșug, procedeu” > fr. *techno-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tehno-*. ■ **-crat** (v. -crat), s.m. și f., adept al tehnocrației; **-cratic** (v. -cratic), adj., referitor la tehnocrație; **-crație** (v. -crație), s.f., orientare în politologia și sociologia contemporană care postulează ideea ca puterea să aparțină oamenilor de știință, tehnicienilor și organizatorilor și nu factorilor politici; **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre o specie animală) care se adaptează ușor la civilizația tehnică; **-fobie** (v. -fobie), s.f., aversiune morbidă față de tehnică; **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a diferitelor profesii și a procedeelelor lor de lucru; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în tehnologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Știință a procedeelelor și a mijloacelor de prelucrare a materialelor. 2. Ansamblu al proceselor, metodelor, operațiilor etc., utilizate cu scopul obținerii unui anumit produs; **-nomie** (v. -nomie), s.f., disciplină care studiază principalele principii ale tehnicii; **-pat** (v. -pat), s.m. și f., persoană care prezintă tehnopatie; **-patie** (v. -patie), s.f., denumire generică pentru bolile profesionale; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., ramură a patologiei care tratează despre bolile produse prin deficiențe în tehnica întreținerii și exploatarea animalelor; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., ramură a psihologiei care se ocupă de mijloacele aplicării practice a psihologiei teoretice; **-sferă** (v. -sferă), s.f., zonă de activitate tehnică a omului.

TEICO- „membrană”. ◊ gr. *teikhos* „zid, perete” > fr. *teicho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *teico-*. ■ **-zom** (v. -zom), s.m., picătură sau sferulă din membrana celulară.

TEL-, v. **TELE-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., senzație de durere care apare în altă parte decât în locul leziunii; **-angiectazie** (v. angi/o-, v. -ectazie), s.f., dilatație a vaselor capilare din piele; **-encefal** (v. -encefal), s.n., partea anterioară a creierului.

TELE- „departe, de la distanță, de departe, televiziune”. ◊ gr. *tele* „departe de, la distanță” > fr. *télé-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *tele-*. ■

-autograf (v. auto-, v. -graf), s.n., aparat care poate transmite la distanță scrisul și desenele; **-autografie** (v. auto-, v. -grafie), s.f., transmitere la distanță a scrisului și desenelor prin intermediul teleautografului; **-biometrie** (v. bio-, v. metrie₁), s.f., studiu de la distanță al fenomenelor biologice; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., înregistrare a electrocardiograamei de la distanță; **-chinezie** (**telekinezie**) (v. -chinezie), s.f., acțiune mecanică la distanță fără instrumente materiale; **-cinematograf** (v. cinemato-, v. -graf), s.n., aparat care servește la transmiterea unui film de lung metraj la televiziune; **-cinematografie** (v. cinemato-, v. -grafie), s.f., producție de filme pentru televiziune; **-clinometru** (v. clino-, v. -metru₁), s.n., instrument cu ajutorul căruia se măsoară deviația sondelor de la verticală, la care indicațiile sunt transmise, pe cale electrică, la suprafață; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la tele-dinamie; **-dinamie** (v. -dinamie), s.f., acțiune de transmitere la distanță a energiei; **-fon** (v. -fon), s.n., telecomunicație constând în realizarea de convorbiri la distanță prin intermediul undelor electromagnetice propagate de-a lungul unor fire; **-fonie** (v. -fonie), s.f., transmitere bilaterală la distanță a sunetelor cu ajutorul telefonului; **-fonofobie** (v. fono₁-, v. -fobie), s.f., teamă morbidă de convorbirile telefonice; **-fonometrie** (v. fono₁-, v. -metrie₁), s.f., operație de determinare a calității transmisiunilor telefonice; **-fonometru** (v. fono₁-, v. -metru₁), s.n., aparat care indică numărul și durata convorbirilor telefonice; **-fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., transmitere de imagini statice prin intermediul curentului electric; **-gamie** (v. -gamie), s.f., capacitate a unor indivizi masculi de a atrage femelele de la mare distanță, datorită eliberării unor substanțe specifice, numite feromoni; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la telegeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., reproducere prin înșămânțare artificială; **-gnozie** (v. -gnozie), s.f., cunoaștere prezumtivă a evenimentelor îndepărtate ca loc sau ca timp, pe alte căi decât cele perceptive sau intelectuale; *sin.* **telegnozis**; **-gonie** (v. -gonie), s.f., teorie potrivit căreia o femelă, fecundată de un mascul, va prezenta modificări

persistente care, ulterior, vor influența descendentul rezultat dintr-o nouă încrucișare cu alt mascul; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit pentru producerea, recepția și transformarea semnalelor telegrafice în scopul transmiterii telegramelor; **-grafie** (v. -grafie), s.f., transmitere la distanță, prin semnale electromagnetice, optice etc. a unui text scris; **-gramă** (v. -gramă), s.f., comunicare transmisă cu ajutorul telegrafului sau al radiotelegrafului; **-limnigraf** (v. limni-, v. -graf), s.n., limnigraf comandat de la distanță; **-manie** (v. -manie), s.f., preocupare excesivă pentru emisiunile de televiziune; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., tehnică a măsurării distanțelor cu ajutorul telemetrului; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument optic utilizat la măsurarea rapidă a distanței care separă un observator de un punct depărtat sau inaccesibil; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., schimbare a formei unui organ sau organism sub influența unor stimuli care acționează de la distanță; **-opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare în perceperea distanțelor prin care obiectele sunt percepute la o distanță mai mare decât sunt în realitate; **-pat** (v. -pat), s.m., persoană care practică telepatia; **-patie** (v. -patie), s.f., posibilitate parapsihologică de a transmite gândul la distanță, fără intermediul organelor de simț; **-pedagogie** (v. ped/o₁-, v. -agogie), s.f., ramură a pedagogiei care studiază problemele teoretice și practice ale instrucției și educației prin televiziune; **-radiofotografie** (v. radio-, v. foto-, v. -grafie), s.f., aplicare a televiziunii în radiofotografie; **-radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., radiografie care se execută plasând sursa de raze la o distanță mare de subiect; **-radioscopie** (v. radio-, v. -scopie), s.f., aplicare a televiziunii la radioscopie; **-radioterapie** (v. radio-, v. -terapie), s.f., radioterapie la care sursa de raze se află la o distanță mare; **-scaf** (v. -scaf), s.n., teleferic submarin care circulă pe un plan înclinat; **-scop** (v. -scop), s.n., instrument optic utilizat la observarea corpurilor cerești; **-seismogramă** (v. seismo-, v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a unui cutremur de pământ sensibil omului, cuprinzând faza inițială, șocul propriu-zis și faza finală; **-stereograf** (v. stereo-, v. -graf), s.n., aparat cu care se pot transmite la distanță desene, texte, fotografii etc., imprimate în prealabil pe un film special; **-stereoscop** (v. stereo-, v. -scop), s.n., aparat care permite, prin lărgirea câmpului vizual, o mărire a paralaxelor, ceea ce generează efecte de vedere în relief; **-tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de filme de televiziune; **-termometru** (v. termo-, v. -metru₁), s.n., termometru a cărui citire se face de la distanță; **-tip** (v. -tip), s.n., instalație telegrafică la care receptarea semnalelor se realizează sub formă de caractere tipografice; **-top** (v. -top), s.n., aparat topografic format

dintr-o busolă și un telemetru optic cu bază variabilă; ~**toxic** (v. -toxic), adj. (despre o substanță toxică, insecticid etc.) care se răspândește în mediul ambiant.

TELEO₁- „complet, total”. ◇ gr. *teleos* „perfect, complet” > fr. *téléo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *teleo-*. ■ ~**branch** (v. -branch), adj., cu branhiile complete; ~**ptil** (v. -ptil), s.n., penajul propriu-zis al păsărilor, cuprinzând atât penajul juvenil, din prima îmbrăcare după puful embrionar, cât și penajul pentru faza adultă; ~**stomi** (v. -stom), s.m. pl., pești evoluți, cu organizație superioară, fiind cunoscuți încă din devonian, caracterizați prin osificare progresivă a scheletului și cu corpul acoperit de solzi; ~**zaur** (v. -zaur), s.m., crocodilian fosil din era secundară.

TELEO₂- „scop, finalitate”. ◇ gr. *telos*, *teleos* „scop, sfârșit, țintă” > fr. *téléo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *teleo₂-*. ■ ~**fază** (v. -fază), s.f., telofază; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Teorie a finalității. 2. Concepție filozofică idealistă care susține că procesele din univers s-ar desfășura în conformitate cu un anumit scop; ~**nomie** (v. -nomie), s.f. 1. Mod de explicare științifică a comportamentului orientat al sistemelor biologice. 2. Mecanism de reglare celulară, determinat în mod obiectiv de anumite legități; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., orientare de la distanță a unui animal, în sensul apropierii sau depărtării de o sursă de excitație luminoasă, calorică etc.

~**TELEOZĂ** „final, finalitate”. ◇ gr. *teleios* „terminat, sfârșit” > fr. *-téléose*, engl. *-teleose* > rom. *-teleoză*.

TELEUTO- „matur, final”. ◇ gr. *teleute* „final, desăvârșire” > fr. *téléuto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *teleuto-*. ■ ~**sor** (v. -sor), s.m., cuib de teleutoșpori maturi; ~**spori** (v. -spor), s.m. pl., celule reproducătoare asexuate care se formează la sfârșitul perioadei de vegetație.

TELI- (**THELI-**) „femeie, femel”. ◇ gr. *thelys* „femeie” > fr. *thély-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *te-* și *theli-*. ■ ~**blast** (v. -blast), s.n., gamet femel matur; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la teleblaste; ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre o femelă) care naște mai mulți descendenți de sex feminin, decât de sex masculin; ~**genic** (v. -genic), adj., relativ la teligenie; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., producere de urmași în majoritate sau în exclusivitate femeii; ~**plasmă** (v. -plasmă), s.f., protoplasmă a celulelor germinative feminine; ~**toc** (v. -toc), adj., referitor la partenogeneza reproducătoare numai de femeie; ~**tochie** (**thelitochie**) (v. -tochie), s.f., tip de partenogeneza numai cu urmași de sex femel; ~**tonic** (v. -tonic), adj., rezultat prin partenogeneza.

~**TELIC** „care evoluează, evolutiv”. ◇ gr. *telos* „capăt, sfârșit, scop” > engl. *-telic*, lat. sav. *-telicus* > rom. *-telic*.

~**TELIE**₁ „mamelă, mamelon”. ◇ gr. *thele* „mamelon” > fr. *-thélie*, germ. *id.*, it. *-telia*, lat. sav. *-thelia* > rom. *-telie*₁.

~**TELIE**₂ „distanță, depărtare”. ◇ gr. *telos* „capăt, sfârșit” > fr. *-télié*, engl. *-telia* > rom. *-telie*₂.

TELIO- „la depărtare, la distanță”. ◇ gr. *teleios* „capăt, final” > engl. *telio-*, lat. sav. *id.* > rom. *telio-*. ■ ~**sor** (v. -sor), s.m., agregat format din hife organogene, producătoare de teliospori; ~**spor** (v. -spor), s.m., spor sexual binucleat, cu rol de rezistență, reproducere și de răspândire, specific uredinalelor și ustilaginelelor.

~**TELIU** „strat celular”. ◇ gr. *thele* „ridicătură, mamelon” > fr. *-thélium*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-teliu*.

TELMA- „baltă, mlaștină”. ◇ gr. *telma* „mlaștină” > fr. *telma-* > rom. *telma-*. ■ ~**bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme cu timp scurt de dezvoltare, adaptate la viața din bălți și din mlaștini.

TELMATO- „mlaștină, baltă”. ◇ gr. *telma*, *telmatos* „mlaștină” > fr. *telmato-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *telmato-*. ■ ~**biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care trăiește în apele stătătoare, în bălți și mlaștini; ~**fii** (v. -fii), adj., care preferă locurile mlaștinoase; ~**fiile** (v. -fiile), s.f., afinitate a unor organisme animale sau vegetale pentru locurile mlaștinoase; ~**fite** (v. -fite), s.f. pl., plante care cresc pe terenurile mlaștinoase; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul mlaștinilor. ~**TELMĂ** „mlaștină, apă stătătoare, baltă”. ◇ gr. *telma* „apă stătătoare, mlaștină” > fr. *-telma*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *telmă*.

TELO- „capăt, sfârșit, final, terminal, extrem”. ◇ gr. *telos* „capăt, sfârșit, extremitate” > fr. *télo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *telo₁-*. ■ ~**blaste** (v. -blast), s.n. pl., celule care apar după formarea gastrulei în cavitatea blastocelulară, în regiunea blastoporului; ~**blastic** (v. -blastic), adj., referitor la teloblaste; ~**blastie** (v. -blastie), s.f., tip de formare a mezodermului sau a mezoblastului la metazoarele protostomiene, începând de la câteva celule inițiale; ~**cel** (v. -cel), s.n., cavitate a telencefalului; ~**centric** (v. -centric), adj. (despre un cromozom) cu centromerul terminal; ~**chineză** (v. -chineză), s.f., stadiu final al cariochizei, în care doi nuclei sunt deja formați; ~**crat** (v. -crat), adj., situat între mezocrat și criocrat, încheind ciclul unei noi perioade glaciare; ~**cromomere** (v. *cromo-*, v. -mer), s.n. pl., cromomere localizate terminal; ~**cromozom** (v. *cromo-*, v. -zom), s.m., cromozom cu centromer terminal; ~**dendron** (v. -dendron), s.m., arborizație terminală a unui axon; ~**fază** (v. -fază), s.f., ultima fază a mitozei, în care se formează nucleul și noua membrană; *sin. teleofază*; ~**fragmă** (v. -fragmă), s.f., membrană subțire care intersectează discul izotrop în fibra musculară și formează marginea unui sarcomer; *sin. membrana lui Krause*; ~**izodizomic** (v. *izo-*, v. di-, v. -zomic), adj. (despre o celulă) care, în locul unei perechi de cromozomi, are un

telocentric și un izocromozom, ambii pentru unul dintre brațele unuia dintre cromozomii absenți; ~**lecit** (v. -lecit), adj. (despre ou) care se caracterizează printr-un volum remarcabil de vitelus la unul dintre poli; *sin.* **teleocitic**; ~**lemă** (v. -lemă), s.f., membrană situată peste o plăcuță motorie terminală într-o fibră musculară scheletică; ~**mere** (v. -mer), s.n. pl., capete ale cromozomilor situați distal față de centromer; ~**meric** (v. -meric), s.f., referitor la temere; ~**sindeză** (v. -sindeză), adj., proces de împerechere care la un cromozom omolog, în cursul primei diviziuni meiotice; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., deplasare a unui organism pe direcția de acțiune a stimulului; ~**trizomic** (v. tri-, v. -zomic), adj. (despre un organism monocromic) care are în locul cromozomului absent un telocentric și un izocromozom pentru unul dintre brațele cromozomului lipsă; ~**zom** (v. -zom), s.m., cromozom telocentric, având centromerul situat la extremitatea cromatidelor; ~**zomic** (v. -zomic), adj., referitor la telozom.

TELO₂ „mamelon”. ◊ gr. *thelo* „mamelon” > fr. *thélo*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *telo₂*. ■ ~**id** (v. -id), adj., în formă de mamelon; ~**ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie prin mamelon.

TELURO- „pământ, terestru”. ◊ lat. *tellus, telluris* „pământ, ținut” > fr. *telluro-*, engl. *id.* > rom. *teluro-*. ■ ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument electronic pentru măsurarea distanțelor, care utilizează unde electro-magnetice din domeniul invizibil. 2. Aparat care servește la măsurarea rezistenței de pământ.

TEMATO- „temă, subiect”. ◊ gr. *thema, thematos* „subiect” > fr. *thémato-* > rom. *temato-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care tratează despre istoria și circulația temelor în literatura universală.

TEMNO- „divizat, împărțit”. ◊ gr. *temno, temnein* „a tăia” > fr. *temno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *temno-*. ■ ~**cefali** (v. -cefal), s.m. pl., ordin de viermi platelminți, cuprinzând specii parazite, la care partea anterioară are două sau mai multe prelungiri tentaculare; ~**spondili** (v. -spondil), s.m. pl., ordin de amfibieni stegocefali, cu scheletul complet osificat, având vertebrele formate din mai multe piese nesudate.

-**TEN** „fir, filament, panglică”. ◊ gr. *tainia* „bandă, panglică” > fr. *-têne*, germ. *-tän*, engl. *-tene* > rom. *-ten*.

TEN-, v. **TENO-**. ■ ~**algie** (v. -algie), s.f., durere în tendoanele mușchilor; *sin.* tenodinie; ~**odinie** (v. -odinie), s.f., tenalgie*.

TENEFR- „loc întunecos”. ◊ lat. *tenebrae* „întuneric” > fr. *ténébr-*, engl. *id.* > rom. *tenebr-*. ■ ~**col** (v. -col₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește în locuri întunecoase.

TENELI- „subțire, delicat”. ◊ lat. *tenellus* „gingaș, delicat” > lat. sav. *tenelli-* > rom. *teneli-*. ■ ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori delicate, gingașe;

~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole dubtări.

TENI- „tenie, panglică”. ◊ lat. *taenia* „bandă, panglică” > fr. *téni-*, engl. *taeni-* > rom. *teni-*. ■ ~**cid** (v. -cid), adj., s.n. (medicament) care distruge teniile; ~**form** (v. -form), adj., în formă de tenie; ~**flug** (v. -flug), adj., s.n. (substanță) care provoacă expulzarea teniilor.

-**TENIE** „panglică, bandă”. ◊ gr. *tainia* „bandă, cordea, panglică” > fr. *-ténie*, germ. *id.*, it. *-tenia*, lat. sav. *id.*, engl. *id.* > rom. *-tenie*.

TENIO- „panglică, tenie”. ◊ gr. *tainia* „bandă, cordea, panglică” > fr. *taenio-*, engl. *tenio-* și *taenio-*, lat. sav. *taenio-* > rom. *tenio-*. ■ ~**fil** (v. -fil), adj., cu frunze în formă de panglică; ~**fbie** (v. -fbie), s.f., teamă obsesivă față de tenii; ~**id** (v. -id), adj. 1. În formă de panglică. 2. În formă de tenie; ~**rinc** (v. -rinc), s.m., specie de țânțar cunoscute pentru rolul pe care-l deține în transmiterea filariozei.

TENO- „tendon, ligament”. ◊ gr. *tenon* „tendon” > fr. *téno-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *teno-*. ■ ~**cite** (v. -cit), s.n. pl., celule conjunctive modificate, prinse între fibrele tendoanelor; ~**deză** (v. -deză), s.f., operație chirurgicală de fixare a unui tendon de os; ~**fite** (v. -fit), s.n. pl., formațiuni osoase metaplastice sau cartilagi-noase, apărute accidental în structura unui tendon; ~**fitic** (v. -fitic), adj., care se referă la tenofite; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., descriere a tendoanelor; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la tenoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f., intervenție chirurgicală prin care un tendon este eliberat din țesuturile din jur; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul tendoanelor; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile tendoanelor; ~**plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică de refacere a unui tendon distrus; *sin.* **tenontoplastie**; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a ligamentelor; *sin.* **tenontorafie**; ~**tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în tenotomie; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de secționare a unui tendon; *sin.* **tenontotomie**.

TENONT-, v. **TENONTO-**. ■ ~**odinie** (v. -odinie), s.f., durere în tendoanele mușchilor.

TENONTO- „tendon, ligament”. ◊ gr. *tenon, tenontos* „tendon” > fr. *tenonto-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *tenonto-*. ■ ~**plastie** (v. -plastie), s.f., tenoplastie*; ~**rafie** (v. -rafie), s.f., tenorafie*; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., tenotomie*.

TENSIO- „tensiune, tensional”. ◊ lat. *tensio* „întindere, alungire” > fr. *tensio-*, engl. *id.* > rom. *tensio-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul tensiunilor mecanice în materialele transparente, utilizând fenomenul de birefringență tensională; ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument pentru determinarea tensiunii arteriale. 2. Instrument cu care se măsoară deformările unui corp supus unor tensiuni exterioare.

TENSO- „alungire, deformație”. ◊ lat. *tensus* „întins, alungit” > fr. *tensio-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tensio-*. ■ ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., determinare a tensiunilor din piesele finite supuse la solicitări, prin măsurarea deformațiilor; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea deformației pieselor supuse la tensiuni exterioare.

TENTACULI- „tentacul, tentacular”. ◊ lat. tz. *tentaculum* „antena, tentacul” > fr. *tentaculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tentaculi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu tentacule; ~**form** (v. -form), adj., care are forma unui tentacul.

TENUI- „subțire, fin”. ◊ lat. *tenuis* „subțire, fin” > fr. *tenui-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tenui-*. ■ ~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpina subțire; ~**corn** (v. -corn), adj. (despre o insectă) care are antene subțiri; ~**fior** (v. -fior), adj., cu flori subțiri; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze subțiri; ~**ped** (v. -ped₂), adj., cu picioare subțiri; ~**rostre** (v. -rostru), adj., s.f. pl. 1. Adj. pl. Cu ciocul fin și subțire. 2. S.f. pl. Subordin de păsărele cu ciocul lung și subțire.

TEO- „zeu, divinitate, putere divină, divin, ecleziastic, religios”. ◊ gr. *theos* „zeu, zeitate”, > fr. *théo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *teo-* > rom. *teo-*. ■ ~**botanologie** (v. botano-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază plantele menționate în lucrările ecleziastice; ~**centric** (v. -centric), adj., care situează pe Dumnezeu în centrul experienței religioase; ~**crat** (v. -crat), s.m., membru al unei teocrații; ~**cratie** (v. -cratie), s.f., formă de guvernământ în care autoritatea, considerată ca emanând de la divinitate, este exercitată de către casta sacerdotală; ~**dicee** (v. -dicee), s.f., doctrină filozofică și religioasă, conform căreia lumea este opera perfectă a divinității, răul având altă origine; *sin.* **teologie naturală**; ~**fagie** (v. -fagie), s.f., ritual care constă în devorarea simbolică a unui zeu de către populație; ~**fanie** (v. -fanie), s.f. 1. Apariție sau manifestare a divinității în formă personală sau impersonală. 2. Obiect în care se realizează manifestarea divină; ~**filantrop** (v. fil/o₃-, v. -antrop), s.m., adept al teofilantropiei; ~**filantropic** (v. fil/o₃-, v. -antropic), adj., care se referă la teofilantropie; ~**filantropie** (v. fil/o₃-, v. -antropie), s.f., doctrină filozofică fondată pe credința într-un Dumnezeu puternic și bun, fără practicarea vreunui cult; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de pedeapsa divină; ~**foric** (v. -foric), adj., s.n. (nume) aparținând unei divinități; ~**gamie** (v. -gamie), s.f., împerechere a unui zeu cu o murtitoare, prin care se acredita ideea descendenței divine a copilului dobândit; ~**gonic** (v. -gonic), adj., relativ la teogonie; ~**gonie** (v. -gonie), s.f. 1. Ansamblul divinităților care formează mitologia unui popor și care se caracterizează printr-o origine analoagă. 2. Doctrină referitoare la originea zeilor dintr-o mitologie dată; ~**latrie** (v. -latrie),

s.f., adorație a unui zeu; ~**log** (v. -log), s.m., specialist în teologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu expunerea și fundamentarea teoretică a izvoarelor și dogmelor unei religii; ~**mahie** (v. -mahie), s.f., luptă mitică între zei; ~**manie** (v. -manie), s.f., stare patologică religioasă contemplativă; ~**manție** (v. -manție), s.f., divinație pe baza oracolelor inspirate de divinitate; ~**morf** (v. -morf), adj., cu înfățișare de zeu; *sin.* **teomorfic**; ~**morfic** (v. -morfic), adj., teomorf; ~**patie** (v. -patie), s.f., emoție religioasă provocată de meditația asupra divinității; ~**zof** (v. -zof), s.m. și f., adept al teozofiei; ~**zofie** (v. -zofie), s.f., doctrină mistică vizând atât cunoașterea lui Dumnezeu prin aprofundarea vieții interioare, cât și acțiunea asupra universului prin mijloace supranaturale.

TER-, v. **TERO₂**. ■ ~**eutanasi** (v. eu-, v. -tanasi), s.f., eliminare prenatală a embrionilor cu malformații congenitale sau cu erori înnăscute de metabolism.

-TERAPEUTIC „referitor la terapie, curativ”. ◊ gr. *therapeutikos* „care îngrijește” > fr. *-thérapeutique*, germ. *-therapeutik*, engl. *-therapeutic* > rom. *-terapeutic*.

-TERAPIC „de terapie, curatoriu, curativ”. ◊ gr. *therapeia* „îngrijire medicală, tratament” > fr. *-thérapique*, engl. *-therapic* > rom. *-terapic*.

-TERAPIE „tratament, medicație, vindecare”. ◊ gr. *therapeia* „tratament, vindecare” > fr. *-thérapie*, germ. *id.*, engl. *-therapy*, it. *-terapia* > rom. *-terapie*.

TERAT-, v. **TERATO-**. ■ ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., nume generic pentru monstruozițiile encefalice.

TERATO- „monstru, monstruoziitate, malformație, anomalie, aberație morfologică”. ◊ gr. *teras*, *teratos* „monstru” > fr. *terato-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *terato-*. ■ ~**dim** (v. -dim), s.m., monstru dublu sudat prin regiunea dorsală; ~**fobie** (v. -fobie), s.m., teamă patologică de monștri; ~**gen** (v. -gen₁), adj. (despre substanțe sau radiații) care produce malformații congenitale; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la teratogeneza; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., producere de monștri sau de monstruoziități; ~**genic** (v. -genic), adj., referitor la teratogenie; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., geneza morfozelor teratologice; ~**id** (v. -id), adj., asemănător unui monstru; ~**log** (v. -log), s.m. și f., specialist în teratologie; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul aberațiilor morfologice și al monstruozițiilor animale și vegetale; ~**pag** (v. -pag), adj., s.m. (monstru) format din indivizi sudați la diverse nivele; ~**pagie** (v. -pagie), s.f., stare a indivizilor teratopagi; ~**spermie** (v. -spermie), s.f., abundență de spermatozoizi de forme anormale în lichidul spermatic.

-TERĂ „vară, timpul verii”. ◊ gr. *theros* „vară” > fr. *-thère*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *-teră*.

TERETI- „cilindric, rotund, circular”. ◊ lat. *teres, teretis* „rotund, cilindric” > fr. *téreti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tereti-*. ■ **~caul** (v. -caul), adj. (despre un organism vegetal) care are tulpină circulară; **~fior** (v. -fior), adj., cu flori rotunde; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze rotunde; **~rostre** (v. -rostru), adj., s.f. pl. (păsări) cu ciocul cilindric; **~spin** (v. -spin), adj., cu spini cilindrici.

TERGI- „spate, parte dorsală”. ◊ lat. *tergum* „spinare, spate, dos” > fr. *tergi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tergi-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj. (despre o insectă) care cară cu spatele; **~sperm** (v. -sperm), adj., cu semințele situate pe partea dorsală a organului vegetal.

TERI₁- „pământ, terestru, teren”. ◊ lat. *terra* „pământ” > fr. *terri-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *teri₁-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care trăiește sau care crește pe pământ sau lipit de pământ; **~fite** (v. -fite), s.f. pl., plante terestre; **~gen** (v. -gen₂), adj. 1. Care a apărut din pământ. 2. (Despre un depozit marin) Format din materiale aduse de pe uscat.

TERI₂-, v. **TERIO-**. ■ **~odonte** (v. -odont), s.f. pi., reptile fosile din ordinul teriomorfelor, cu dentiție diferențiată, din care se trag mamiferale.

-TERIE „monstruoșitate, anomalie”. ◊ gr. *teras* „fiară, monstru” > fr. *-térie*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *-teria*, lat. sav. *id.* > rom. *-terie*.

TERIO- „fiară, animal sălbatic”. ◊ gr. *therion* „fiară, animal sălbatic” > fr. *thério-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *terio-* > rom. *terio-*. ■ **~manție** (v. -manție), s.f., divinație prin observația animalelor; **~morf** (v. -morf), adj. 1. Care prezintă teriomorfism. 2. (Despre un motiv ornamental) În formă de fiară; *sin.* **teriomorfic**; **~morfic** (v. -morfic), adj., teriomorf* (2); **~morfism** (v. -morfism), s.n., natură sau formă animală atribuită divinității sau figurilor divine; **~tomie** (v. -tomie), s.f., disecția animalelor.

-TERIU „fiară, monstru, animal sălbatic”. ◊ gr. *therion* „animal sălbatic” > fr. *-thérium*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-teriu*.

-TERM „căldură, de căldură, de radiație, termic”. ◊ gr. *therme* „căldură” > fr. *-therme*, germ. *-therm*, engl. *-termous*, lat. sav. *-thermus* > rom. *-term*.

-TERMIC „referitor la căldură, de căldură, termic”. ◊ gr. *therme* „căldură” > fr. *-thermique*, engl. *-thermic*, it. *-termico*, germ. *-thermisch* > rom. *-termic*.

-TERMIE „căldură, radiație termică”. ◊ gr. *therme*, „căldură” > fr. *-thermie*, germ. *id.*, it. *-termia*, engl. *-thermy* > rom. *-termie*.

TERMINI- „terminal, apical, situat la vârf”. ◊ lat. *terminus* „limită, capăt” > fr. *termini-*, lat. sav. *id.* > rom. *termini-*. ■ **~fior** (v. -fior), adj., cu flori situate în vârful unui organ vegetal; **~foliu** (v. -foliu), adj., cu foliole terminale.

TERMINO- „termen, denumire”. ◊ lat. *terminus* „termen, definiție” > fr. *termino-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *termino-*. ■ **~logie** (v. -logie₁), s.f., totalitatea termenilor de specialitate dintr-o disciplină.

TERMITI- „termite”. ◊ lat. tz. *termes, termitis* „vierme care roade lemnul” > fr. *termiti-*, engl. *id.* > rom. *termiti-*. ■ **~cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care produce moartea termitelor; **~col** (v. -col₁), adj., care locuiește cu termitetele.

TERMITO- „termite”. ◊ lat. tz. *termes, termitis* „vierme rozător” > fr. *termito-*, engl. *id.* > rom. *termito-*. ■ **~fag** (v. -fag), adj., s.n. (animal) care se hrănește cu termite; **~fil** (v. -fil₁), adj., s.n. (animal) care trăiește în dependență de coloniile de termite.

TERMO- „căldură, temperatură, de căldură, termic”. ◊ gr. *therme* „căldură” și gr. *thermos* „cald” > fr. *thermo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *thermo-*, lat. sav. *thermo-* > rom. *thermo-*. ■ **~anemometru** (v. anemo-, v. -metru), s.n., instrument pentru determinarea vitezei vântului, bazat pe măsurarea rezistenței electrice a unui filament încălzit; **~barograf** (v. baro-, v. -graf), s.n., termobarometru înregistrator; **~barometru** (v. baro-, v. -metru), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea temperaturii și a presiunii; **~biogramă** (v. bio-, v. -gramă), s.f., curbă care indică cantitatea de căldură degajată de un sistem viu, individ, populație sau biocenoză; **~biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studierea efectelor temperaturii asupra organismelor vii; **~clină** (v. -clin), s.f., zonă termică dintr-un lac adânc, care separă două straturi de apă cu temperaturi diferite; *sin.* **metalimnion**; **~corism** (v. -corism), s.n., detașarea organului vegetal din cauze termice; **~croic** (v. -croic), adj. (despre un corp) care este diaterman doar pentru anumite radiații; **~cromie** (v. -cromie), s.f., proprietate a unor substanțe colorate de a se închide la culoare prin încălzire și de a reveni, la nuanța inițială, la răcire; **~dinamic** (v. -dinamic), adj., referitor la transferul de energie termică; **~estezie** (v. estezie), s.f., sensibilitate la variațiile de temperatură; **~esteziommetru** (v. estezio-, v. -metru), s.n., instrument pentru măsurarea sensibilității la căldură; **~fază** (v. -fază), s.f., stadiul de vernalizare a plantelor; **~fen** (v. -fen), adj., s.n. (genotip) a cărui expresie fenotipică este influențată de temperatura ambiantă; **~fii** (v. -fil₁), adj. (despre un organism) care poate trăi la temperaturi ridicate; **~filactic** (v. -filactic), adj. (despre un organism) care poate suporta temperaturi ridicate ale mediului ambiant; **~filie** (v. -filie₁), s.f., preferință a unor organisme pentru temperaturile ridicate; **~fite** (v. -fit), s.f. pl., plante iubitoare de căldură; **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de căldură; **~fon** (v. -fon), s.n., instrument termoacustic, utilizat fie ca emițător de sunete, fie pentru măsurarea presiunii acustice;

~**for** (v. -for), s.n., aparat format dintr-o pernă de cauciuc umplută cu apă caldă sau încălzită electric, utilizat ca mijloc terapeutic; ~**gen** (v. -gen₁), adj., s.n. 1. Care produce căldură. 2. S.n. Medicament care se aplică pe corp pentru a obține o reacție terapeutică locală; ~**genetic** (v. -genetic), adj., care stimulează producerea de căldură în organism; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a energiei calorice de către organismul animal; ~**genic** (v. -genic), adj., referitor la termogenie; ~**genie** (v. -genie₁), s.f., ansamblul tehnicilor având ca scop producerea energiei calorice; ~**graf** (v. -graf), s.n., instrument care înregistrează grafic variațiile de temperatură; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de diagnosticare, bazată pe identificarea unor zone ale corpului uman, în care temperatura diferă de cea normală, semnălând prezența tumorilor; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., curbă de înregistrare grafică a temperaturii; ~**hidroterapie** (v. hidro₁-, v. -terapie), s.f., metodă de combatere a infecțiilor interne ale semințelor, constând în cufundarea acestora în apă caldă la diferite temperaturi și pentru diferite perioade de timp; ~**higrograf** (v. higo₁-, v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea temperaturii și umidității aerului; ~**higrogramă** (v. higo₁-, v. -gramă), s.f., reprezentare grafică a valorilor termohidrice care caracterizează aria de distribuție a unui organism; ~**litic** (v. -litic₂), adj., referitor la termoliză; ~**liză** (v. -liză), s.f. 1. Descompunere a unei legături chimice cu ajutorul căldurii. 2. Proces fiziologic prin care organismul cedează mediului ambiant surplusul de căldură; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul căldurii; ~**manometru** (v. mano-, v. -metru₁), s.n., aparat care indică în același timp temperatura și presiunea; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., ramură a fizicii care se ocupă cu metodele de măsurare a temperaturii; ~**metrograf** (v. metro₂-, v. -graf), s.n., termometru înregistrator; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea temperaturii; ~**morfoză** (v. -morfoză), s.f., modificare morfoloică a unui organ vegetal datorită temperaturii; ~**nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare produsă de variații termice la unele flori, care se închid la frig și care se deschid la cald; ~**pauză** (v. -pauză), s.f., strat al atmosferei înalte care separă atmosfera de exosferă și în care temperatura rămâne constantă; ~**plexie** (v. -plexie), s.f., proprietate pe care o au corpurile fizice de a fixa căldura; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., mase plastice având proprietatea de a se înmuia prin încălzire; ~**plastic** (v. -plastic), adj. (despre o substanță) care devine plastic sub influența căldurii și a presiunii; ~**pluviometric** (v. pluvio-, v. -metric), adj., care se referă la valorile termohidrice care caracterizează aria de distribuție a unui organism; ~**scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat la punerea în evidență a unei diferențe de temperatură; ~**scopic**

(v. -scopic), adj. (despre un organ vegetal) adaptat pentru recepționarea variațiilor termice ale mediului; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., măsurare a temperaturii; ~**sferă** (v. -sferă), s.f., strat atmosferic în care temperatura crește odată cu altitudinea; ~**stat** (v. -stat), s.n., aparat care servește la menținerea unei temperaturi constante într-un circuit sau într-o incintă; *sin.* **termoregulator**; ~**static** (v. -static), adj., care este apt de a menține o anumită temperatură; ~**stenoterme** (v. steno-, v. -term), adj., s.n. pl. (organisme) adaptate la anumite temperaturi ridicate; ~**tactic** (v. -tactic), adj., referitor la termotactism; ~**tactism** (v. -tactism), s.n., mișcare de locomoție în direcția temperaturii optime; *sin.* **termotaxie**; ~**taxie** (v. -taxie), s.f., termotactism*; ~**telefon** (v. tele-, v. -fon), s.n., telefon la care vibrațiile sonore sunt produse prin vibrațiile de temperatură ale unui fir subțire de platină; ~**terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a căldurii în scop terapeutic; ~**tropic** (v. -tropic), adj., care prezintă termotropism; ~**tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Mișcare de îndreptare către sursa de căldură a unor organe vegetale. 2. Tendința larvelor unor paraziți de a trece dintr-o zonă mai puțin caldă în una mai caldă; ~**tropofitic** (v. tropo-, v. -fitic), adj., referitor la termotropofitie; ~**tropofitie** (v. tropo-, v. -fite), s.f., formațiune vegetală caracterizată printr-un anotimp cald și unul rece.

TERNATI- „dispus câte trei, ternat”. ◊ lat. sav. *ternatus* „trei câte trei” > fr. *ternati-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ternati-*. ■ ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori dispuse trei câte trei; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze dispuse trei câte trei.

TERNI- „întreit, trei câte trei”. ◊ lat. *ternus* „întreit” > fr. *terni-*, lat. sav. *id.* > rom. *terni-*. ■ ~**flor** (v. -flor), adj., cu flori reunite trei câte trei; ~**foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze reunite trei câte trei.

TERO₁- „vară, timpul verii”. ◊ gr. *theros* „vară” > fr. *théro-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tero₁-*. ■ ~**file** (v. -fil₂), adj., s.f. pl. (plante) cu frunze căzătoare, rezultate în perioada aceleiași veri; ~**fite** (v. -fit), s.f. pl., plante erbacee anuale, lipsite de capacitatea de a forma organe de hibridare; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la terofite; ~**megaterm** (v. mega-, v. -term), s.f., temperatură medie de vară, de peste 20°C; ~**mezotermă** (v. mezo-, v. -term), s.f., temperatură medie de vară, între 12 și 20°C; ~**microtermă** (v. micro-, v. -term), s.f., temperatură medie de vară, sub 12°C.

TERO₂- „monstru, fiară, animal sălbatic”. ◊ gr. *ther*, *theros* „animal sălbatic, fiară” > fr. *théro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tero₂-*. ■ ~**latrie** (v. -latrie), s.f., adorație a animalelor sălbatice; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., studiul animalelor sălbatice; ~**morfe** (v. -morf), s.f. pl., ordin de reptile fosile acvatice sau terestre, prezentând caractere comune cu stegocefalii și cu mamiferelor; ~**morfic**

(v. -morfic), adj., referitor la teromorfie; ~**morfie** (v. morfie), s.f., asemănare teratologică prezentă la om și la vertebrate; ~**pitec** (v. -pitec), s.m., maimuță etiopiană, din familia cercopithecidelor, cu biotopul reprezentat prin munți înalți și stâncosi; ~**pode** (v. -pod), s.n. pl., subordin de reptile dinozauriene carnivore și bipede, apărute în triasic, atingând dimensiuni uriașe în cretacul superior. **TERO**₃- „pământ, terestru”. ◇ lat. *terra* „pământ, sol” > fr. *terro*- > rom. *tero*₃-. ■ ~**fil** (v. -fil₁), adj. (despre un organism vegetal), care este adaptat la viața în pământ.

TERO₄- „întreținere, menținere”. ◇ gr. *tereo* „a îngriji, a fi atent” > engl. *tero*- > rom. *tero*₄-. ■ ~**tehnic** (v. -tehnic), adj., referitor la întreținerea și la repararea pieselor și organelor de mașini; ~**tehnologie** (v. tehn- , v. -logie₁), s.f., ramură a tehnologiei care tratează despre instalații și despre menținerea echipamentului.

TESMO- „lege”. ◇ gr. *thesmos*, „lege” > fr. *thesmo*-, it. *tesmo*- > rom. *tesmo*-. ■ ~**for** (v. -for), s.m. și n. 1. S.m. Persoană care stabilea legile, la atenieni. 2. S.n. Epitet al zeiței Demeter, patroană a agriculturii și a legislației; ~**forii** (v. -forie), s.f. pl., sărbători atenieni în cinstea zeiței Demeter, celebrate de femei între 9 și 13 noiembrie, la încheierea anului agricol.

TESTO- „testicul, testicular”. ◇ lat. *testis* „testicul” > fr. *testo*-, engl. *id.* > rom. *testo*-. ■ ~**id** (v. -id), s.n. 1. Structură cu aspect asemănător cu acela al testiculului, având culoarea sidiefie a albuginei. 2. Hormon steroid cu acțiune androgenă.

TETANI- „tetanos”. ◇ lat. *tetanus* „crampă, spasm muscular” > fr. *tétani*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tetani*-. ■ ~**form** (v. -form), adj., care are aparența tetanosului; ~**gen** (v. -gen₂), adj., care generează tetanos.

TETANO- „tetanos”. ◇ gr. *tetanos* „tensiune, rigiditate” > fr. *tétano*-, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tetano*-. ■ ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tetanos; ~**id** (v. -id), adj., în formă de tetanos.

TETARTO- „un sfert, o pătrime”. ◇ gr. *tetartos* „al patrulea” > fr. *tétarto*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tetarto*-. ■ ~**edrie** (v. -edrie), s.f., calitate a unor forme cristalografice meriedrice de a poseda un sfert din numărul fețelor formelor holoedrice corespunzătoare; ~**edru** (v. -edru), s.n., dodecaedru pentagonal tetraedric.

TETR-, v. **TETRA**-. ■ ~**acant** (v. -acant), adj., cu patru spini; ~**aden** (v. -aden), adj., cu patru glande; ~**andric** (v. -andric) adj., cu patru stamine; ~**andru** (v. -andru), adj. (despre o floare) cu androceul format din patru stamine; ~**anter** (v. -anter), adj., cu patru antere; ~**arh** (v. -arh), adj. (despre o rădăcină) care prezintă în structura sa patru fascicule lemnoase; *sin.* **tetrahric**; ~**arhic** (v. -arhic), adj., tetrahric*; ~**odon** (v. -odon), s.m.,

specie de teleosteeni plectognați gimnodonți; ~**odont** (v. -odont), adj., cu patru dinți.

TETRA- „patru, de patru ori, împătrit”. ◇ gr. *tetras* „patru” > fr. *tétra*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tetra*-. ■ ~**blast** (v. -blast), adj., cu patru muguri; ~**carp** (v. -carp), adj., cu patru fructe; *sin.* **tetracarpic**; ~**carpic** (v. -carpic), adj., tetracarp*; ~**caul** (v. -caul), adj., cu patru tulpini; ~**centru** (v. -centru), cu patru pinteni; ~**cer** (v. -cer₁), adj., cu patru antene sau tentacule; ~**ciclic** (v. -ciclic), adj., care este compus din patru cicluri sau verticile de piese florale; ~**cite** (v. -cit), s.n. pl., cele patru celule haploide rezultate din diviziunea reduțională a unei celule diploide; ~**coc** (v. -coc), adj., cu patru bace; ~**cromatic** (v. -cromatic), adj., compus din patru elemente cromatice; ~**cromie** (v. -cromie), s.f.

1. Ansamblu de patru culori. 2. Tipar în patru culori; ~**dactile** (v. -dactil), adj., s.n. pl. (animale) care au câte patru degete la fiecare picior; ~**dactilie** (v. -dactilie), s.f., stare caracterizată prin prezența a patru degete la unul sau mai multe membre; ~**decapode** (v. deca-, v. -pod), adj., s.n. pl. (crustacee) cu 14 picioare; ~**didim** (v. -didim), adj. (despre un organ vegetal) de patru ori îngemănat; ~**dinam** (v. -dinam), adj., cu patru stamine mai lungi și cu două mai scurte; *sin.* **tetradinamic**; ~**dinamic** (v. -dinamic), adj., tetradinamic*; ~**edru** (v. -edru), s.n., poliedru cu cinci fețe triunghiulare; ~**fid** (v. -fid), adj. (despre un organ biologic) despăcat în patru; ~**fil** (v. -fil₂), adj., cu patru frunze sau foliole; ~**filetic** (v. -filetic), adj. (despre un hibrid) derivat din patru specii deosebite; ~**fonic** (v. -fonic), adj., referitor la tetrafonie; ~**fonie** (v. -fonie), s.f., tehnică de captare și de redare a sunetului pe patru canale, care oferă posibilitatea unei percepții în relief; ~**genic** (v. -genic), adj. 1. (Despre un organism) Care are patru alele diferite pe un locus specific. 2. (Despre un caracter) Care este controlat de patru gene; ~**gin** (v. -gin), adj. (despre o floare) cu patru carpele sau cu patru pistile; *sin.* **tetraginic**; ~**ginic** (v. -ginic), adj., tetragin*; ~**gon** (v. -gon₂), s.n., poligon cu patru unghiuri și cu patru laturi; ~**conocarp** (v. gono₁-, v. -carp), adj., cu fructe tetragonale; *sin.* **tetragonocarpic**; ~**gonocarpic** (v. gono₁-, v. -carpic), adj., tetragonocarp*; ~**gramă** (v. -gramă), s.f., nume format din patru litere; ~**lof** (v. -lof), adj., cu patru creste; ~**lofodont** (v. lof/o-, v. -odont), adj., care are patru creste pe același dinte molar; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Ansamblu de patru piese dramatice, prezentate în continuare una după alta, la vechii greci. 2. Serie de patru opere literare sau muzicale legate între ele printr-o idee comună; ~**mer** (v. -mer), adj. (despre un organ vegetal) constituit din patru diviziuni sau părți; ~**metru** (v. -metru₁), s.m., vers clasic greco-latin compus din patru unități ritmice; ~**mite** (v. -mite), s.f. pl., grup de patru cromatide conju-

gate în cadrul primei profaze meiotice; **-morf** (v. -morf), adj., cu patru forme diferite; *sin. **te-tramorfic**; -morfic* (v. -morfic), adj., tetramorf*; **-pareză** (v. -pareză), s.f., diminuare a forței musculare la cele patru membre; **-petal** (v. -petal), adj., cu patru petale; **-piren** (v. -piren), adj. (despre un fruct) cu patru sămburi osoși; **-plegie** (v. -plegie), s.f., paralizie care afectează cele patru membre; **-pod** (v. -pod), adj., s.n.: pl. **1**. Care are patru picioare înotătoare. **2**. S.n. pl. Supraclasă de vertebrate cu patru membre adaptate pentru deplasarea în mediul acvatic, terestru sau aerian; *sin. **patrupede***; **-pter** (v. -pter), adj., care are patru aripi sau patru înotătoare; **-silab** (v. -silab), adj., s.m. (cuvânt) compus din patru silabe; **-sperm** (v. -sperm), adj. (despre un fruct) care are patru semințe; **-spor** (v. -spor), s.m., grup de patru spori formați în sporange; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange care conține tetraspori; **-sporofit** (v. sporo-, v. -fit), s.n., sporofit care produce tetraspori; **-stemon** (v. -stemon), adj., cu patru stamine; **-stih** (v. -stih), adj. (despre un organ vegetal) dispus în patru serii sau rânduri; **-stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) care are patru stile; **-stom** (v. -stom), adj., cu patru haustori sau guri; **-sulc** (v. -sulc), adj., care are patru unghii sau patru copite; **-termă** (v. -term), s.f., temperatură medie a celor patru luni mai calde din sezonul de vegetație forestieră; **-tip** (v. -tip), s.n. **1**. Aască cu tipuri de spori, două parentale și două recombinat. **2**. Tetradă constituită din patru genotipuri diferite; **-valent** (v. -valent), adj. **1**. (Despre un corp simplu) Care are valența patru. **2**. Prevăzut cu patru cromozomi; **-zom** (v. -zom), s.m., formațiune alcătuită din patru cromozomi omologi; **-zomic (tetrasomic)** (v. -zomic), adj., cu doi cromozomi omologi supranumerari; **-zomie (tetrasomie)** (v. -zomie), s.f., stare a unui organism diploid care prezintă doi cromozomi omologi supranumerari.

TETRACO- „în patru, din patru părți”. \diamond gr. *tetrakhos* „împătrit, din patru părți” > fr. *tétracho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tetraco-*. ■ **-tom** (v. -tom), adj. (despre un organ vegetal) divizat în patru părți; **-tomie** (v. -tomie), s.f., divizare a tulpinii sau a axei în patru ramuri de același ordin.

TETRADO- „tetradă”. \diamond gr. *tetras*, *tetradis* „tetradă” > fr. *tétrado-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tetrado-*. ■ **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la tetradogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., formare a tetradelor de cromatide în timpul primei diviziuni meiotice.

TETRAPLO- „de patru ori”. \diamond gr. *tetraploos* „de patru ori” > fr. *tétraplo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tetraplo-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.n. (organism) care posedă patru garnituri cro-

mozomice în nucleu; **-stemon** (v. -stemon), adj. (despre o floare) care are cu de patru ori mai multe stamine decât petale.

-TEXIE „topire, dizolvare, fuziune, dezagregare”. \diamond gr. *texis* „topire, lichefiere” > fr. *-texie*, germ. *id.* > rom. *-texie*.

TEXTI- „rețea, țesătură”. \diamond lat. *textum* „impletătură, țesut, țesătură” > fr. *texti-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *texti-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de rețea sau de țesătură.

TEXTO- „țesut, țesătură”. \diamond lat. *textum* „țesătură, împletătură” > fr. *texto-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *texto-*. ■ **-blastic** (v. -blastic), adj., care formează un țesut regenerativ; **-lit** (v. -lit), s.n., material electroizolant, format din straturi de țesături impregnate cu rășini sintetice.

-TEZĂ „așezare, susținere, prezentare”. \diamond gr. *thesis* „poziție, punere” > fr. *-thèse*, germ. *id.* > rom. *-teză*.

THALASO-, v. **TALASO-**.

THANATO-, v. **TANATO-**.

THELI-, v. **TELI-**.

TICHO-, v. **TIHO-**.

TIFI- „lac, heleșteu”. \diamond gr. *tiphos* „lac” > fr. *típhi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tiff-*. ■ **-col** (v. -col), adj. (despre o plantă) care crește prin lacuri și heleșteie.

TIFL-, v. **TIFLO-**. ■ **-ectazie** (v. -ectazie), s.f., dilatație a cecului; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a cecului.

TIFLO- „orb, cecum, cecal, închis, fără ieșire”. \diamond gr. *typhlos* „orb, închis” > fr. *typhlo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *tiflo-* > rom. *tiflo-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., instrument utilizat de orbi la scris; **-grafie** (v. -grafie), s.f., sistem de scriere pentru orbi; **-logie** (v. -logie), s.f., parte a defectologiei care se ocupă cu studiul orbilor; **-megalie** (v. -megalie), s.f., creștere anormală a primei părți a intestinului gros; **-pedagogie** (v. ped/o₁-, v. -agogie), s.f., ramură a defectologiei care tratează despre educarea și instruirea copiilor orbi; **-pexie** (v. -pexie), s.f., operație chirurgicală de fixare a cecului de peretele abdominal; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie), s.f., psihologie a persoanelor cu deficiențe vizuale; **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., cădere a cecului; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a cecului; **-sociologie** (v. socio-, v. -logie), s.f., sociologie a persoanelor lipsite de vâz; **-stomie** (v. -stomie), s.f., intervenție chirurgicală care constă în crearea unui anus artificial la nivelul cecului; **-surdologie** (v. surdo-, v. -logie), s.f., ramură a defectologiei care studiază deficiențele auditive și vizuale; **-tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cecului.

TIFO- „febră, delir, tifos”. \diamond gr. *typhos* „epuizare, febră, amorțire” > fr. *typho-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *tifo-*. ■ **-gen** (v. -gen), adj., care produce tifos; **-id** (v. -id), adj., care seamănă cu tifosul; **-manie** (v. -manie), s.f., delir cu stupoare, observat în febra tifoidă și în tifos.

TIFO₂- „baltă, lac”. ◇ gr. *tiphos* „baltă, lac” > fr. *tifo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tifo₂*-. ■ **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în bălți și lacuri; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la tifofite.

TIGMO- „pipăire, atingere, simț tactil, contact”. ◇ gr. *thigma* „pipăit, atingere” > fr. *thigmo*-, engl. *id.* > rom. *tigmo*-. ■ **-chineză** (v. -chineză), s.f., răspuns dat de celulele și de organismele mobile la contactul cu anumiți stimuli; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., schimbare a formei și a structurii organelor vegetale produsă de excitații de contact; **-nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare autonomă și activă a organelor vegetale provocată de excitații de contact; **-tactism** (v. -tactism), s.n., tigmotaxie*; **-taxie** (v. -taxie), s.f., reacție a organismului vegetal ajuns în contact cu o suprafață solidă, la care tinde să adere sau s-o evite; *sin.* **stereotaxie** (2); **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la tigmotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., reacție de curbare a unor organe vegetale, provocată de excitații prin atingere.

TIHO- (TICHO-) „întâmplător, ocazional, temporar, accidental”. ◇ gr. *tykhe* „hazard, întâmplare” > fr. *tycho*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tih*o- și *tich*o-. ■ **-cene** (v. -cenă), adj., s.f. pl. (plante) în cadrul unei biocenoză care cresc rapid în variate condiții ecologice; **-cenotic** (v. -cenotic₁), adj. (despre o specie animală sau vegetală) necaracteristic și aflat întâmplător în biocenoză; **-limnetic** (v. -limnetic), adj. 1. (Despre un organism) Aflat întâmplător în apele limnetice (lacuri sau mlaștini). 2. (Despre un organism animal sau vegetal) Care temporar este fixat pe fundul unui lac, după care devine liber; **-pelagic** (v. -pelagic), adj. (despre plancton) aflat numai temporar la suprafața apelor pelagice, obișnuit fiind pe fundul acestora; **-potamic** (v. -potamic), adj., care crește numai ocazional în apele râurilor; **-telitochie** (v. -teii-, v. -tochie), s.f., tip de partenogeneză la care din ovulul nefecundat rezultă numai întâmplător indivizi femeii.

-TIL „umflătură, concrețiune”. ◇ gr. *tyle* „umflătură” > fr. *tyle*, engl. *id.*, germ. *-tyl* > rom. -til.

TILO₁- „umflătură, calozitate, protuberanță”. ◇ gr. *tylos* „umflătură, covoasă, calozitate” > fr. *tylo*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tilo*₁-. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe având umflături; **-fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze prevăzute cu protuberanțe; **-for** (v. -for), adj., care poartă protuberanțe; **-id** (v. -id), adj., în formă de calozitate; **-pode** (v. -pod), adj., s.n. pl. (mamifere) rumegătoare cu degetele căptușite cu pernițe, fiind lipite de coapte; **-stil** (v. -stil), s.n., spicul calos; **-stom** (v. -stom), adj. (despre un animal) care are buzele dure; **-zaur** (v. -zaur), s.m., reptiliă uriașă acvatică din cretacic, cu corpul lung și cu membre scurte transformate în palete înotoătoare.

TILO₂- „tragere, smulgere”. ◇ gr. *tילו, tiliein*, „a roade, a trage” > fr. *tילו*-, engl. *id.* > rom. *tילו*₂-. ■

■ **-manie** (v. -manie), s.f., obsesie patologică de a-și smulge părul.

-TILOZĂ „umflătură, calozitate”. ◇ gr. *tylosis* „indurație, îngroșare” > fr. *-tylose* > rom. -tiloză.

-TIM „tonus afectiv”. ◇ gr. *thymos* „dorință, spirit, afectivitate” > fr. *-thyme* > rom. -tim.

TIM-, v. **TIMO₁**-. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare a timusului.

-TIMIE „tonus afectiv, comportament, stare mintală”. ◇ gr. *thymos* „dorință, spirit, sentiment, afectivitate” > fr. *-thymie*, germ. *id.*, it. *-timia*, engl. *-thymia*, lat. sav. *id.* > rom. -timie.

TIMO₁- „tonus afectiv, timus, afectiv”. ◇ gr. *thymos* „dorință, sentiment, suflet, spirit” > fr. *thymo*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *timo*- > rom. *timo*₁-. ■

■ **-cit** (v. -cit), s.n., limfocit mic, generat la nivelul timusului; **-genic** (v. -genic), adj., cauzat de emoție; **-leptic** (v. -leptic), s.n., substanță antidepressivă din grupa imipraminei; **-patie** (v. -patie), s.f., afecțiune a timusului.

TIMO₂- „valoare, preț” > fr. *timo*-, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *timo*₂-. ■ **-crație** (v. -crație), adj., referitor la timocrație; **-crație** (v. -crație), s.f., tip de regim politic în care puterea aparține unor persoane alese prin cens; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază înlănțuirea coerență a axiomelor; *sin.* **axiomatică**.

TIMPAN-, v. **TIMPANO**-. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a timpanului.

TIMPANO- „timpan, timpanic”. ◇ gr. *tympanon* „tobă, timpan” > fr. *tympano*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *timpano*- > rom. *timpano*-. ■ **-labirintoscleroză** (v. labirinto-, v. -scleroză), s.f., afecțiune caracterizată printr-o hipocuzie progresivă de tip mixt, produsă de sclerozarea labirintului; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație de chirurgie plastică pentru refacerea timpanului perforat; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., întărire patologică a timpanului, care produce surditate; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument lanceolat, utilizat în timpanotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., puncție medicală a timpanului.

TINI- „dună de nisip”. ◇ gr. *this, thinos* „dună de nisip” > fr. *thini*-, lat. sav. *id.* > rom. *tini*-. ■ **-col** (v. -col₁), adj., care crește pe dunele de nisip.

TINO- „dună de nisip”. ◇ gr. *this, thinos* „dună de nisip” > fr. *thino*-, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tino*-. ■ **-fil** (v. -fil₁), adj., care crește pe dunele de nisip; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante de pe dunele de nisip.

TIO- „sulf, sulfuric, sulfuros, sulfurat”. ◇ gr. *thion* „sulf” > fr. *thio*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *tio*- > rom. *tio*-. ■ **-crom** (v. -crom), s.m., produs de oxigenare menajeră a tiaminei, de culoare galbenă; **-fii** (v. -fil₁), adj. (despre o bacterie), care prosperă în mediile bogate în sulf; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre un colorant) care conține

sulf; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la tiogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., elaborarea de produse sulfuroase; ~**genic** (v. -genic), adj. (despre o bacterie) care reduce compoziția sulfului până la sulful molecular; ~**glucoizi** (v. gluco-, v. -id), s.m. pl., principii existente în unele plante și semințe, care produc stări toxice grave la animalele care le consumă; ~**plaste** (v. -plast), s.n. pl., rășini sintetice care conțin sulf în moleculă.

-**TIP** „model, exemplar, matriță”. ◇ gr. *typos* „amprentă, model, caracter” > fr. *-type*, engl. *id.*, germ. *-tip*, it. *-tipo*, lat. sav. *-typus* > rom. *-tip*.

TIP-, v. **TIPO-**. ■ ~**onim** (v. -onim), s.n., nume bazat pe un tip biologic.

-**TIPIC** „referitor la formă, caracterial, tipic”. ◇ gr. *typikos* „simbolic, exemplar” > fr. *-typique*, engl. *-typic*, germ. *-typisch* > rom. *-tipic*.

-**TIPIE** „imprimare, tipărire, organizare, caracter”. ◇ gr. *typos* „amprentă, urmă, model” > fr. *-typie*, germ. *id.*, engl. *-typy* > rom. *-tipie*.

TIPO- „caracter, formă, tipar, imprimare, tipic, tipografic, caracterial”. ◇ gr. *typos* „semn, amprentă, marcă, model, caracter” > fr. *typo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *tipo-* > rom. *tipo-*. ■

~ **Cromie** (v. -cromie), s.f., imprimare tipografică în culori; ~**genetic** (v. -genetic), adj., referitor la tiogeneză; ~**geneză** (v. -geneză), s.f., fază de evoluție cantitativă a organismelor, în timpul căreia ia naștere un tip caracterial; ~**grafie** (v. -grafie), s.f., întreprindere în care se execută tipărirea diferitelor publicații; ~**lit** (v. -lit), s.n., piatră în care este imprimată forma fosilă a unei plante sau a unui animal; ~**litic** (v. -litic₂), adj., relativ la tipoliză; ~**litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., metodă de imprimare a unor texte culese cu litere mobile, mai întâi pe hârtie și apoi pe piatră litografică; ~**liză** (v. -liză), s.f., fază care precedă extincția tipului biologic; ~**logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Știință a elaborării tipurilor în care se pot clasifica obiectele și fenomenele dintr-un anumit domeniu. 2. Ramură a psihologiei care se ocupă cu studiul trăsăturilor psihice ale diferitelor tipuri umane; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., procedeu de reproducere cartografică, în care se utilizează forme compuse din elemente tipografice și clișee; ~**metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Instrument cu care se măsoară corpul literelor tipografice. 2. Riglă divizată în unități tipografice, utilizată la măsurarea dimensiunilor machetei, a textelor etc.; ~**radiografie** (v. radio-, v. -grafie), s.f., procedeu de reproducere și de multiplicare pe cale fotografică, cu ajutorul radiațiilor X; ~**stază** (v. -stază), s.f., etapă statică în filogenie, caracterizată prin absența relativă a formării tipurilor noi; ~**tecă** (v. -tecă), s.f., colecție de litere și de caractere tipografice din toate scrierile lumii.

TIPTO- „lovire, izbitură”. ◇ gr. *typtein* „a lovi, a izbi” > fr. *typto-*, engl. *id.* > rom. *tipto-*. ■ ~**logie**

(v. -logie₁), s.f., comunicare cu spiritele, prin intermediul loviturilor în mesele turnante.

TIRANO- „feroce, crud”. ◇ gr. *tyrannos* „despot, asupritor” > fr. *tyranno-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tirano-*. ■ ~**zaur** (v. -zaur), s.m., reptilă teropodă fosilă din cretacic, fiind cel mai puternic și cel mai feroce dintre dinozaurii carnivori.

TIREO- „glandă tiroidă, tiroidian”. ◇ gr. *thyreos* „scut, pavăză” > fr. *thyréo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tireo-*. ■ ~**cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare a glandei tiroide; ~**gen** (v. -gen₁), adj., de origine tiroidiană; ~**id** (v. -id), adj. (despre o glandă) în formă de scut; ~**megalie** (v. -megalie), s.f., hipertrofie a tiroidei; ~**patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a glandei tiroide; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., deplasare în jos a tiroidei; *sin.* **tiroptoză**; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a glandei tiroide; *sin.* **tirotomie**; ~**trop** (v. -trop), adj., s.m. pl. (hormoni) care au afinitate pentru glanda tiroidă; ~**tropic** (v. -tropic), adj., referitor la tireotropi; *sin.* tirotronic.

TIRO₁- „glanda tiroidă, tiroidian”. ◇ gr. *thyro*, „ușă, poartă” > fr. *thyro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tiro₁-*. ■ ~**aritenoid** (v. ariteno-, v. -id), s.n., mușchi al laringelui, situat între cartilajul tiroid și cartilajul aritenoid; ~**hioid** (v. hio-, v. -id), s.n., parte a osului hioid, cuprinzând coarnele tiroidiene pare; ~**id** (v. -id), adj., s.f. 1. Adj. În formă de ușă. 2. Adj. Referitor la tiroidă; *sin.* **tiroidian**. 3. S.f. Glandă endocrină situată pe partea anterioară a laringelui; ~**idectomie** (v. -id, v. -ectomie), s.f., extirpare a tiroidei; ~**ptoză** (v. -ptoză), s.f., tireoptoză; ~**tomie** (v. -tomie), s.f., tireotomie; ~**tropi** (v. -trop), adj., s.m. (hormon) care stimulează secreția glandei tiroide, produs de lobul anterior al hipofizei.

TIRO₂- „brânză”. ◇ gr. *tyros* „brânză” > fr. *tyro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tiro₂-*. ■ ~**fag** (v. -fag), adj. (despre acarieni) care se hrănește cu brânză; ~**glifi** (v. -glif), s.m. pl., gen de acarieni care trăiesc pe brânză, făină, cereale, fructe uscate etc. și care pot determina deranjamente gastrointestinale; ~**manție** (v. -manție), s.f., divinație cu ajutorul unei bucășii de brânză.

TIRSI- „panicul, tirs”. ◇ lat. *thyrsus* „trunchi de plantă, tirs” > fr. *thyrsi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > *tirsi-*. ■ ~**fer** (v. -fer), adj., care poartă inflorescență în formă de con de brad; ~**form** (v. -form), adj., în formă de panicul, de tirs.

TIRSO- „tirs botanic, panicul”. ◇ gr. *thyrsos* „toiag, tirs” > fr. *thyrsos-*, engl. *id.* > rom. *tirso-*. ■ ~**id** (v. -id), adj. (despre un organ vegetal) în formă de tirs, de piramidă sau de panicul.

TISANO-, v. **TIZANO-**.

TITANO- „uriaș, gigantic”. ◇ gr. *titan*, *titanos* „gigant, uriaș” > fr. *titano-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *titano-*. ■ ~**mahie** (v. -mahie), s.f., luptă între giganti; ~**teriu** (v. -teriu), s.m.,

mamifer mare și greoi din oligocen, cu craniul armat cu două protuberanțe osoase; **-zaur** (**titanosaur**) (v. -zaur), s.m., reptilă fosilă uriașă din grupul sauropodelor, care a trăit în cretacic.

TITILO- „roaderă, scârpinare”. ◊ lat. *titillo*, are, „a scârpi, a zgândări” > fr. *titillo*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *titilo-*. ■ **-manie** (v. -manie), s.f. 1. Impulsie morbidă pentru scârpinare. 2. Tendință patologică de a-și roade unghiile.

TIXO- „atingere, agitație”. ◊ gr. *thixis* „atingere” > fr. *thixo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tixo-*. ■ **-trop** (v. -trop), adj. (despre gel) care prezintă tixotropie; *sin.* **tixotropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., tixotrop”; **-tropie** (v. -tropie), s.f., proprietate a unui sistem coloidal de a se lichifia prin agitație și de a se reface imediat.

TIZAN- v. **TIZANO-**. ■ **-ure** (v. -ur), s.f. pl., ordin de insecte primitive fără aripi, cu trei apendice filiforme la capătul abdomenului.

TIZANO- (**TISANO-**) „apendice, franj, franjurat”. ◊ gr. *thysanos*, „franj” > fr. *thysano-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tizano-* și *tisano-*. ■ **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe franjurate; *sin.* **tizano-carpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., tizanocarp”; **-ptere** (**tisanoptere**) (v. -pter), s.n. pl., ordin de insecte mici, cu corpul alungit și cu două perechi de aripi membranoase, prevăzute cu cili pe margini.

-TOC „care naște, care procrează, care reproduce”. ◊ gr. *tókos* „naștere, urmaș, copil, icre depuse” > fr. *-toque*, engl. *-tocous* și *-tokous*, lat. sav. *-tocus* > rom. *-toc*.

-TOCHIE (**-TOCIE**, **-TOHIE-**, **-TOKIE**) „naștere, parturiție, procreație, înmulțire”. ◊ gr. *tokos* „copil, urmaș, icre depuse, naștere, parturiție” > fr. *-tokie* și *-tocie*, engl. *-tokia*, *-toky* și *-tocia*, germ. *-tokie* și *-tocie*, it. *-tocia*, lat. sav. *-tokia* și *-tocia* > rom. *-tochie*, *-tocie*, *-tohie* și *-tokie*.

-TOCIC „de naștere, natal”. ◊ gr. *tókos* „naștere, procreare, urmaș” > fr. *-tocique* > rom. *-tocic*.

-TOCIE, v. **-TOCHIE**.

TOCO- „naștere, procreație, înmulțire”. ◊ gr. *tókos*, „naștere, urmaș, copil” > fr. *toco-*, engl. *toco-* și *toko-*, germ. *toko-*, it. *toco-* > rom. *toco-*. ■ **-cist** (v. -cist), s.n., celulă diploidă în care are loc o diviziune reduțională; *sin.* **gonotoc**, **tocospor**; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă reproducătoare, prezentă la spongieri; **-dinamometru** (v. dinamo-, v. -metru₁), s.n., aparat pentru înregistrarea forței de contracție a suterului; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de naștere; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat pentru înregistrarea grafică a frecvenței și a intensității contracției uterine; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul formelor de naștere; **-manie** (v. -manie), s.f., obsesia patologică de a fi lăuză; **-spor** (v. -spor), s.m., tococist”; **-stom** (v. -stom), s.m., orificiu de depunere a ouălor, la viermii botriocelali.

-TOHIE, v. **-TOCHIE**.

-TOKIE, v. **-TOCHIE**.

TOLO₁- „tulbureală, turbiditate”. ◊ gr. *tholós* „tulbure” > fr. *tholo-* > rom. *tolo₁-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea gradului de tulbureală a apei.

TOLO₂- „cupolă”. ◊ gr. *thólos* „cupolă, boltă” > fr. *tholo-*, engl. *id.* > rom. *tolo₂-*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de cupolă; **-lite** (v. -lit₁), s.n. pl., formațiuni endocarstice care se prezintă ca niște cupole de piatră suspendate de tavanul peșterilor.

-TOM „care taie, care segmentează, divizat, împărțit, ramificat”. ◊ gr. *tomos* „secționat, tăiat” > fr. *-tome*, germ. *-tom*, it. *-tomo*, engl. *-tomous*, lat. sav. *-tomus* > rom. *-tom*.

TOMI-, v. **TOMIO-**. ■ **-angiu** (v. -angiu), s.n., sacul sporifer al briofitelor.

-TOMIC „secționat, tăiat, incizat, divizat”. ◊ gr. *tome* „tăiere, secționare” > fr. *-tomique*, engl. *-tomic*, lat. sav. *-tomicus* > rom. *-tomic*.

-TOMIE „tăiere, secționare, incizie, sciziune, extirpare”. ◊ gr. *tome* „tăiere, secționare” > fr. *-tomie*, germ. *id.*, engl. *-tomy*, it. *-tomia*, lat. sav. *id.* > rom. *-tomie*.

TOMIO- „tăiat, despicat, divizat”. ◊ gr. *tome* „tăiere, sciziune” > fr. *tomio-*, engl. *id.* > rom. *tomio-*. ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze despicate.

TOMNO- „tufiș”. ◊ gr. *thomnos* „tufiș” > fr. *thomno-*, lat. sav. *id.* > rom. *tomno-*. ■ **-fil** (v. -fil₁), adj. (despre păsărele) care trăiește în tufișuri.

TOMO- „tăiere, secționare, excizie, incizie”. ◊ gr. *tome* „tăiere, secționare” > fr. *tomo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tomo-*. ■ **-fotografie** (v. foto-, v. -grafie), s.f., procedeu medical care constă în fotografierea ecranului radioscopic, pe care se proiectează imaginea realizată prin tomografie; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat cu ajutorul căruia se execută o tomografie; *sin.* planigraf, radiotom, stratigraf (2); **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Metodă radiologică permițând obținerea de imagini de la diferite adâncimi ale organelor examinate. 2. Clișeu care conține o asemenea imagine; *sin.* **tomogramă**; **-gramă** (v. -gramă), s.f., tomografie* (2); **-manie** (v. -manie), s.f. 1. Tendință maladivă de a executa intervenții chirurgicale. 2. Tendință patologică de a fi supus la intervenții chirurgicale; **-tochie** (**-tocie**) (v. -tochie), s.f., operație cezariană.

-TON „tensiune, inflexiune, accent”. ◊ gr. *tonos* „tensiune, intensitate, vigoare, încordare, efort” > fr. *-tone*, engl. *id.*, germ. *-ton*, it. *-tono*, lat. sav. *-tonus* > rom. *-ton*.

-TONIC „întăritor, fortifiant, accentuat”. ◊ gr. *tonikos* „care întărește, întăritor” > fr. *-tonique*, engl. *-tonic*, it. *-tonico*, germ. *-tonisch*, lat. sav. *-tonicus* > rom. *-tonic*.

-TONIE „tensiune, tonus, întărire, fortificare, accentuare, turgescență”. ◊ gr. *tonos* „tensiune,

încordare, efort, întindere" > fr. *-tonie*, germ. *id.*, it. *-tonia*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-tonie*.

TONO- „tensiune, pulsație, presiune, întindere, întăritor, fortifiant”. ◊ gr. *tonos* „întindere, încordare, tensiune, efort” > fr. *tono-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tono-*. ■ **-graf** (v. -graf), s.n., tonometru înregistrator; **-grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu tonometric de înregistrare grafică a tensiunii intraoculare; **-gramă** (v. -gramă), s.f., imagine obținută în urma unei tonografii; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la tonoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., alterare a celulelor, determinată de variațiile osmotice ale mediului în care acestea se află; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f. 1. Determinare a presiunii de vapori aparținând unei soluții. 2. Măsurare a tensiunii arteriale, venoase sau oculare. 3. Procedeu utilizat la măsurarea presiunilor de vapori ai soluțiilor diluate ale unor substanțe nevolatile; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină presiunea sau tensiunea sângelui; **-plast** (v. -plast), s.n., membrană care desparte citoplasma de o vacuolă celulară; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat care măsoară presiunea arterei centrale a retinei; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare oftalmologică a pulsațiilor arteriale retiniene; **-taxie** (v. -taxie), s.f., sensibilitate a vegetalelor la variațiile osmotice, ca reacție la schimbarea densității mediului înconjurător; **-trop** (v. -trop), adj., relativ la tonusul muscular; *sin.* **tonotropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., tonotrop*; **-tropism** (v. -tropism), s.n. 1. Menținere a unei stări permanente de contracție a miocardului, pe al cărei fond se desfășoară fazele revoluției cardiace. 2. Tendință de orientare a organismului vegetal, care se datorează variației de presiune osmotică.

TONSIL-, v. **TONSILO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a amigdalelor.

TONSILO- „amigdale”. ◊ lat. *tonsillae* „amigdale, gâlcii” > fr. *tonsillo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, iat. sav. *id.* > rom. *tonsilo-*. ■ **-patie** (v. -patie), s.f., stare patologică a amigdalelor; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument chirurgical utilizat în tonsilotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a amigdalelor.

-TOP „loc, regiune, areal, teritoriu”. ◊ gr. *topos* „loc, ținut, regiune” > fr. *-tope*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *-topo*, lat. sav. *-topus* > rom. *-top*.

TOP-, v. **TOPO-**. ■ **-algie** (v. -algie), s.f., senzație de durere, precis localizată; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablație chirurgicală a unei arii citoarhitectonice corticale; **-estezie** (v. -estezie), s.f., apreciere a locului senzației tactile; **-onim** (v. -onim), s.n., nume de loc; *sin.* **toponimic** (2); **-onimic** (v. -onimic), adj., s.n. 1. Adj. Care aparține toponimiei. 2. Toponim*; **-onimie** (v. -onimie), s.f. 1. Totalitatea numelor proprii de locuri ale unei regiuni sau țări. 2. Ramură a lingvisticii care se ocupă cu studiul numelor

proprii de locuri. 3. Parte a morfologiei medicale care indică poziția și direcția organelor și părților anatomice.

-TOPIC „relativ la o regiune, de areal”. ◊ gr. *topikos* „de loc” > fr. *-topique*, engl. *id.*, germ. *-topisch*, it. *-topico*, lat. sav. *-topicus* > rom. *-topic*.

-TOPIE „situaire, localizare, amplasare, așezare, loc, areal”. ◊ gr. *topos* „loc” > fr. *-topie*, germ. *id.*, engl. *-topy* și *-topia*, it. *-topia*, lat. sav. *id.* > rom. *-topie*.

TOPO- „loc, regiune, spațiu, areal, direcție, poziție”. ◊ gr. *topos* „loc” > fr. *topo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *topo-*. ■ **-bionte** (v. -biont), s.n. pl., organisme caracteristice și dominante într-un biotop; **-centric** (v. -centric), adj., referitor la topocentru; **-centru** (v. -centru), s.n., locul de observație astronomică, considerat ca punct de origine; **-chemotaxie** (v. chemo-, v. -taxie), s.f., mișcare de orânduire a vegetalelor datorită unui excitant chimic; **-climatologie** (v. climato-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul elementelor meteorologice din imediata apropiere a solului; **-dem** (v. -dem), s.n., populație care ocupă o regiune geografică mai mult sau mai puțin bine definită; **-ergogramă** (v. ergo-, v. -gramă), s.f., profesiogramă care cuprinde aptitudinile și trăsăturile psihologice ale unei persoane; **-ergonomie** (v. ergo-, v. -nomie), s.f., disciplină având ca obiect dimensionarea locului de muncă, a organelor de comandă a mașinilor și instalațiilor, în funcție de dimensiunile antropometrice și de factorii fiziologici; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de anumite locuri, care apare în unele stări astenice; **-fototaxie** (v. foto-, v. -taxie), s.f., mișcare de reacție a plantelor în direcția izvorului de lumină; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la topogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de formare și dezvoltare a configurației morfologice a organismelor în cursul ontogeniei; **-geodezie** (v. geo-, v. -dezie), s.f., geodezie cadastrală; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în topografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Ramură a geodeziei care se ocupă cu tehnica măsurătorilor unei porțiuni mici a suprafeței terestre văzute orizontal, precum și cu tehnica reprezentării grafice sau numerice a acesteia. 2. Descriere a configurației și situației unui loc sau a unei regiuni; **-latrie** (v. -latrie), s.f., venerație a unui loc, a unei regiuni; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Disciplină care tratează despre proprietățile figurilor din spațiu, din punct de vedere calitativ. 2. Structură matematică definită pe un spațiu cu ajutorul unor părți ale acestuia; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu tehnica măsurătorilor și a calculelor necesare pentru întocmirea hărților și a planurilor; **-metru** (v. -metru₁), s.m. și f., specialist în lucrări de topometrie; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un

organism sau o populație) care prezintă o serie de particularități produse de mediu; ~sferă (v. -sferă), s.f., substratul abiotic al biosferei reprezentat prin totalitatea biotopurilor de pe glob; ~tactic (v. -tactic), adj., referitor la topotaxie; ~taxie (v. -taxie), s.f., mișcare de orientare a plantelor în funcție de izvorul de excitație; ~tip (v. -tip), s.n., organism cu același habitat ca al tipului original; ~tipic (v. -tipic), adj., referitor la topotip; ~tropic (v. -tropic), adj., referitor la topotropism; ~tropism (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a plantelor în direcția izvorului de excitație.

TORAC-, v. **TORACO-**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., rezecție a mai multor coaste; ~odinie (v. -odinie), s.f., nevralgie intercostală.

-TORACIE „cutie toracică, torace, piept”. ◇ gr. *thorax, thorakos* „piept, torace” > fr. -*thoracie*, engl. -*thoracia*, lat. sav. *id.* > rom. -*toracie*.

TORACO- „piept, cutie toracică, torace, toracic, toracal, pleural”. ◇ gr. *thorax, thorakos* „cutie toracică, piept” > fr. *thoraco-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *torco-* > rom. *toraco-*. ■ ~centeză

(v. -centeză), s.f., puncție pleurală; ~del (v. -del), s.m., monstru dublu monocefalian, cu trunchiurile unite începând din zona mezogastrică preombilicală; ~didim (v. -didim), s.m., monstru dublu, sudat de la torace spre zona pelviană; *sin. toracodim*; ~dim (v. -dim), s.m., toracodidim;

~frenolaparotomie (v. freno-, v. laparo-, v. -tomie), s.f., incizie a peretelui toracic și a diafragmei în vederea pătrunderii în regiunea superioară a cavității abdominale; ~gastrodidim (v. gastro-, v. -didim), s.m., făt lipit de fratele său

geamăn prin torace și abdomen; ~litic (v. -litic), adj., referitor la toracoliză; ~liză (v. -liză), s.f., intervenție chirurgicală de secționare a aderențelor pleuropulmonare, în vederea liberării

mișcărilor pulmonare; ~mei (v. -mei), s.m., făt teratologic caracterizat printr-un membru parazit atașat la torace; ~metrie (v. -metrie), s.f., măsurare a diametrelor și a perimetrului toracelui;

~metru (v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea diametrului toracic; ~miodinie (v. mi/o-, v. -odinie), s.f., durere de natură inflamatorie în regiunea nervilor intercostali; ~pag (v. -pag), adj., s.m. (făt) lipit de fratele său geamăn prin torace sau prin regiunea epigastrică; ~pagie (v. -pagie), s.f., stare a unui monstru toracopag; ~plastie (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală la plămân, realizată pentru înlăturarea părților atacate de tuberculoză; ~pleuoplastie (v. pleuro-, v. -plastie), s.f., procedeu chirurgical de tratare a acumulărilor de puroi cronice prin rezecții costale; ~pleuropneumonectomie (v. pleuro-, v. pneumon/o-, v. -ectomie), s.f., intervenție chirurgicală care constă în asocierea unei toracoplastii cu o pleuropneumonectomie; ~scop (v. -scop), s.n., instrument pentru studierea afecțiunilor căilor respiratorii intratoracice; ~scopie

(v. -scopie), s.f., cercetare vizuală a toracelui; ~stenoză (v. -stenoză), s.f., strâmtare a pereților toracici; ~stomie (v. -stomie), s.f., rezecție costală în vederea reducerii presiunii intratoracice; ~tomie (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a cavității toracice; ~xifopag (v. xifo-, v. -pag), s.m., monstru dublu monocefalian, caracterizat prin sudarea sternului și a cartilajelor costale, cu comunicarea sacilor pericardici; ~xifopagie (v. xifo-, v. -pagie), s.f., stare a unui monstru toracoxifopag.

TORENTI- „torent, torențial”. ◇ lat. *tornens, torrentis* „torent” > fr. *torrenti-* > rom. *torenti-*. ■ ~col (v. -col), adj. (despre un organism) care trăiește în ape cu viteză mare de scurgere (toreniți, cascade etc.); ~form (v. -form), adj., în formă de torent.

TORM-, v. **TORMO-**. ■ ~odont (v. -odont), adj., cu dinți perforați.

TORMO- „gaură, orbită”. ◇ gr. *tormos* „orbită, gaură” > fr. *tormo-*, engl. *id.* > rom. *tormo-*. ■ ~id (v. -id), adj., în formă de gaură.

TORO- „curbă, mulură”. ◇ lat. *torus* „coardă, încolăcire” > fr. *toro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *toro-*. ■ ~id (v. -id), s.n., suprafață generată de o curbă închisă care se rotește în jurul unei axe din planul curbei și care nu o intersectează.

TORSIO- „răsucire, torsiune”. ◇ lat. *torsio* „răsucire” > fr. *torsio-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *torsio-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., aparat pentru măsurarea și înregistrarea grafică a deformației la torsiune; ~gramă (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a deformației la torsiune; ~metru (v. -metru), s.n. 1. Instrument cu care se măsoară deformația la torsiune a barelor. 2. Aparat utilizat pentru determinarea numărului de răsuciri pe o anumită lungime a unui fir textil.

TORTI- „răsucit, torsiv, spiralat”. ◇ lat. *tortus* „răsucit, întors” > fr. *torti-*, lat. sav. *id.* > *torti-*. ■ ~corn (v. -corn), adj. (despre insecte) cu antene spiralate; ~fior (v. -fior), adj., cu flori răsucite; ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze sau foliole spiralate; ~ped (v. -ped), adj., cu suportul vegetal răsucit.

TORULI- „umflătură mică”. ◇ lat. *torulus* „umflătură mică” > fr. *toruli-*, engl. *id.* > rom. *toruli-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de umflătură mică.

TORULO- „protuberanță mică, umflătură”. ◇ lat. *torulus* „umflătură mică” > fr. *torulo-*, engl. *id.* > rom. *torulo-*. ■ ~id (v. -id), adj. (despre un filament sau conidiofor) care prezintă mici umflături neregulate de-a lungul său.

TOXI- „otrăvă, toxine, toxic”. ◇ gr. *toxon* „săgeată (otrăvită)” > fr. *toxi-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *toxi-*. ■ ~dermie (v. -dermie), s.f., erupție cutanată datorită unei substanțe toxice; *sin. toxicodermie*; ~fer (v. -fer), adj., care secretă sau care conduce otrăvă; ~gen (v. -gen), adj., care

produce o substanță toxică; *sin.* **toxigenic**; **-genic** (v. -genic), adj., toxigen*; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament cu ajutorul unor toxine.

-TOXIC „otrăvitor, cu toxine, toxic”. ◊ gr. *toxikos* „otrăvitor” > fr. *-toxique*, engl. *-toxic*, lat. sav. *-toxicus* > rom. *-toxic*.

TOXICO- „otravă, substanță toxică, toxine, toxic, halucinogen”. ◊ gr. *toxikon* „otravă” > fr. *toxico-*, engl. *id.*, germ. *toxiko-*, lat. sav. *toxico-* > rom. *toxico-*. ■ **-dermie** (v. -dermie), s.f., toxidermie*; **-fag** (v. -fag), adj., s.m. și f. (persoană) care consumă în mod frecvent substanțe toxice (morfină, cocaină etc.); **-filie** (v. -filie), s.f., atracție irezistibilă pentru substanțele halucinogene; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de otrăvuri; *sin.* **toxofobie**; **-for** (v. -for), adj. (despre un organism) care conține sau care secretă substanțe toxice; **-gen** (v. -gen₁), adj. (despre un organism) care în procesul activității vitale produce, în anumite condiții de mediu sau de nutriție, substanțe toxice; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în toxicologie; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care studiază otrăvurile și acțiunea lor asupra organismului uman și animal; **-man** (v. -man₁), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de toxicomanie; **-manie** (v. -manie), s.f., tendință morbidă de a consuma doze crescânde de substanțe toxice sau de stupefiante; **-zoare** (v. -zoar), s.n. pl., animale veninoase.

-TOXIE „otravă, otrăvire, toxină, intoxicație”. ◊ gr. *toxon* „arc (otrăvit)” > fr. *-toxie*, germ. *id.*, engl. *-toxia*, lat. sav. *id.* > rom. *-toxie*.

TOXO- „săgeată, sagitat, arcuit, otravă, toxină, toxic”. ◊ gr. *toxon* „arc otrăvit, săgeată otrăvită” > fr. *toxo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *toxo-*. ■ **-ceras** (v. -ceras), s.m., gen de cefalopod tetrabranchial fosil; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze sagitate; **-fobie** (v. -fobie), s.f., toxicofobie*; **-for** (v. -for), adj., care secretă substanțe otrăvitoare; **-gen** (v. -gen₁), adj., care elaborează o toxină sau o otravă; **-id** (v. -id), s.n., toxină detoxifiată prin acțiunea unor antiseptice, capabilă să stimuleze producerea de anticorpi; *sin.* **anatoxină**; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la toxoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., alterație produsă în celulă prin introducerea unei substanțe toxice în mediul în care aceasta trăiește; **-plasmă** (v. -plasmă), s.f., gen de sporozoare parazite unicelulare în formă de semilună, prezente în leucocitele vertebratelor și, uneori, în hematii.

TRACHI-, v. **TRAHI-**.

TRACTO- „tract anatomic”. ◊ lat. *tractus* „cale, drum” > fr. *tracto-*, engl. *id.*, germ. *trakto-* > rom. *tracto-*. ■ **-tom** (v. -tom), s.n., instrument medical utilizat în tractotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de secționare a unui tract de fibre nervoase.

TRAGO- „țap, hircin”. ◊ gr. *tragos* „țap” > fr. *trago-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *trago-*. ■ **-cer** (v. -cer₁), adj., cu coarne de țap; **-morf** (v. -morf), adj., cu aspect de țap.

TRAH-, v. **TRAHI-**. ■ **-enchim** (v. -enchim), s.n., țesut format din vase lemnoase imperfecte sau din vase închise.

-TRAHELIE „regiune cervicală, gât”. ◊ gr. *trakheios* „gât, grumaz” > fr. *-trachélie* > rom. *-trahelie*.

TRAHELO- „gât, col uterin”. ◊ gr. *trakheios* „gât, grumaz” > fr. *trachélo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *trahelo-*. ■ **-branh** (v. -branh), adj. (despre moluște) cu branhiile situate pe gât; **-fimă** (v. -fimă), s.f., tumoare a gâtului; **-mastoid** (v. -masto-, v. -id), adj., referitor la regiunea gâtului și la apofiza mastoidă; **-pexie** (v. -pexie), s.f., fixare chirurgicală a colului uterin; **-plastie** (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a colului uterin; **-pod** (v. -pod), adj. (despre un gasteropod) care are picioarele pe gât; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură a colului uterin; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a colului uterin.

TRAHEO- „trahee, aspru, rugos, traheal, trahean”. ◊ gr. *trakheia [arteria]* „artera trahee, aspră, rugoasă” > fr. *trachéo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *traheo-*. ■ **-bronhoscopie** (v. bronho-, v. -scopie), s.f., explorare directă a traheii și a bronhiilor mari; **-cel** (v. -cel₂), s.n., tumoare gazoasă situată la gât; **-fite** (v. -fite), s.f. pl., plante superioare care posedă un țesut conducător bine dezvoltat, cuprinzând pteridofitele, gimnospermele și angiospermele; **-laringotomie** (v. laringo-, v. -tomie), s.f., operație chirurgicală de deschidere a laringelui și a traheii; **-malacie** (v. -malacie), s.f., înmuiere a cartilajului traheal; **-patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile traheii; **-plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a traheii în caz de strâmtare patologică; **-rafie** (v. -rafie), s.f., sutură chirurgicală a traheii; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat cu care se examinează traheea; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examen radiologic al traheii; **-stenoză** (v. -stenoză), s.f., strâmtare patologică a traheii, produsă prin leziuni productive proprii; **-stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a traheii; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în traheotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a traheii.

TRAHI- (**TRACHI-**) „aspru, rugos, încrețit”. ◊ gr. *trakhys* „aspru, rugos” > fr. *trachy*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *trachi-* > rom. *trahi-* și *trachi-*. ■ **-ant** (v. -ant), adj., cu flori aspre; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe aspre; *sin.* **trahicarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., trahicarp*; **-ceras** (v. -ceras), s.m., amonit fosil din jurasic, cu cochilia ombilicală și ornamentată cu numeroase coaste radiare, pe care sunt dispuse șiruri de tuberculi; **-der** (v. -der), adj. (despre coleoptere) care are gâtul aspru; **-derm** (v. -derm), adj., cu pielea

aspră, rugoasă; ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze rugoase; ~odont (v. -odont), adj., cu dinți aspri, rușoși; ~onichie (v. -onichie), s.f., stare patologică manifestată printr-un aspect rugos al suprafeței unghiilor; ~pter (v. -pter), adj. (despre acantopterigieni) cu aripioare rîdicate în sus; ~sperm (v. -sperm), adj., cu semințe aspre.

TRANSPIRO- „transpirație”. ◊ lat. mediev. *transpiro*, are „a transpira” > fr. *transpiro-*, engl. *id.* > rom. *transpiro-*. ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea cantității de transpirație a plantelor.

TRANSVERSO- „colon transvers”. ◊ lat. *transversus* „situat de-a curmezișul, pieziș, transversal” > germ. *transverso-*, engl. *id.* > rom. *transverso-*. ■ ~proctie (v. -proctie), s.f., operație chirurgicală de creare a unui anus artificial pe colonul transvers; *sin.* *transversostomie*; ~stomie (v. -stomie), s.f., transversoproctie*; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie a colonului transvers.

TRAPEZI- „trapez”. ◊ lat. tz. *trapezium* „măsuță” și gr. *trapezion* „trapez, masă mică” > fr. *trapézi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *trapezi-*. ■ ~foliu (v. -foliu), adj., cu frunze în formă de trapez; ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de trapez.

TRAPEZO- „trapez, trapezoidal”. ◊ gr. *trapeza* „masă cu patru picioare” > fr. *trapézo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *trapezo-*. ■ ~edru (v. -edru), s.n., corp geometric cu douăzeci și patru de fețe patrulate; ~id (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. Care se aseamănă cu un trapez; *sin.* *trapezoidal*. 2. S.n. Suprafața în generalitate prin rotirea unui trapez în jurul unei axe din planul său, pe care nu-l intersectează.

TRAUMATO- „traumă, plagă, rană, leziune, traumatic, traumatism”. ◊ gr. *trauma*, *traumatós* „rană, rănire” > fr. *traumato-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *traumato-*. ■ ~corism (traumatochorism) (v. -corism), s.n., detașare a organului vegetal în urma unei răniri; ~dineză (v. -dineză), s.f., mișcare de circulație a citoplasmei provocată de rănire; ~filie (v. -filie₁), s.f., afinitate morbidă pentru răni; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de traumatisme psihice sau fizice; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în traumatologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul și cu tratamentul traumatismelor; ~nastie (v. -nastie), s.f., mișcare a organului vegetal care răspunde la acțiunea unor stimuli traumatici; ~pnee (v. -pnee), s.f. 1. Intrare și ieșire a aerului printr-o plagă toracică, la fiecare inspirație și expirație. 2. Modificare post-traumatică a ritmului respirator; ~taxie (v. -taxie), s.f., mișcare a citoplasmei și a nucleului în direcția rănirii; ~tropic (v. -tropic), adj., referitor la traumatotropism; ~tropism (v. -tropism), s.n., mișcare de curbare a organelor vegetale datorită rănirii lor.

TREFO- „hrănit, care hrănește”. ◊ gr. *trepho*, *trephein* „a hrăni” > fr. *trépho-*, engl. *id.* > rom. *trefo-*. ■ ~cit (v. -cit), s.n., leucocit care produce substanțe hrănitore active pentru celulele adiacente.

TREMAT-, v. **TREMATO₁**. ■ ~ode (v. -od), s.n. pl., clasă de viermi lași și paraziți, cu corpul turtit dorsoventral, acoperit cu o cuticulă și prevăzută cu ventuze pentru fixarea pe animale sau pe plante.

TREMATO₁ „orificiu, gaură, perforat”. ◊ gr. *trema*, *trematos* „scobitură, gaură” > fr. *trémato-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tremato₁*. ■ ~branh (v. -branh), adj., cu branhiile perforate; ~for (v. -for), adj., prevăzută cu orificii; ~zaur (trematosaur) (v. -zaur), s.m., amfibian stereospondil sau labirintospondil, de talie mare, care a trăit în cretacic.

TREMATO₂ „creștere, nutriție”. ◊ gr. *thremma*, *thremmatós* „nutriție, hrănire” > fr. *tremmato-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tremato₂*. ■ ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în trematologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., știința creșterii animalelor și plantelor în condiții de aclimatizare.

TREMĂ „orificiu, gaură”. ◊ gr. *trema* „gaură, deschizătură” > fr. *-trème*, engl. *-trema*, lat. sav. *id.* > rom. *-tremă*.

TREPO- „spirală, spirala”. ◊ gr. *trepo*, *trepein* „a suci, a răsuci” > fr. *trépo-*, engl. *id.*, it., *id.* lat. sav. *id.* > rom. *trepo-*. ■ ~nemă (v. -nemă), s.f., specie de protozoar de formă spiralată, agent specific al infecției sifilitice.

TREPSIE₁ „nutriție, hrănire”. ◊ gr. *threpsis* „nutriție, hrană” > fr. *-thrépsie*, germ. *id.*, it. *-trepsia*, lat. sav. *-threpsia* > rom. *trepsie₁*.

TREPSIE₂ „răsucire, torsiune”. ◊ gr. *threpsis* „răsucire, sucire” > fr. *-trepsie* > rom. *-trepsie₂*.

TREZIE „gaură, orificiu”. ◊ gr. *tresis* „gaură, cavitate, perforație” > fr. *-trésie*, germ. *id.*, it. *-tresia*, lat. sav. *id.* > rom. *-trezie*.

TRI- „întreit, de trei ori, triplu”. ◊ gr. *treis*, „trei” și lat. *tres* „trei” > fr. *tri-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tri-*. ■ ~acant (v. -acant), adj., care are trei spini; ~adelf (v. -adelf), adj., cu staminele reunite în trei mănunchiuri; *sin.* *triadelfic*; ~aden (v. -aden), cu trei glande; ~andru (v. -andru), adj. (despre o floare) cu androceul format din trei stamine; ~ant (v. -ant), adj. (despre o inflorescență) care prezintă trei flori; ~anter (v. -anter), adj., cu trei antere; ~arh (v. -arh), adj. (despre o rădăcină) în a cărei structură se află trei fascicule lemnoase și trei liberieri; ~brah (v. -brah), s.n., picior metric greco-latin, formați din trei silabe scurte; ~carp (v. -carp), adj., care are trei carpele; *sin.* *tricarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., *tricarpic*; ~cefal (v. -cefal), adj. 1. Care are trei capete. 2. Care are trei capitule; ~centric (v. -centric), adj. (despre un cromozom) care are trei centromeri; ~cer (v. -cer₁), adj., care are trei coarne sau antene; ~ceratops (v. *ceratops*), v. -ops), s.m., reptilă fosilă din ordinul dinozau-

rienilor, care a trăit în mezozoic și care avea pe cap trei protuberanțe osoase; **-clinic** (v. -clinic), adj. (despre un sistem cristalin) care are ca formă de bază o prismă oblică cu baza un paralelogram; **-color** (v. -color), adj., care are trei culori; **-corn** (v. -corn), adj., cu trei proeminențe osoase; **-cotil** (v. -cotil), adj., care are trei cotiledoane; **-crom** (v. -crom), adj., care are trei culori diferite; **-cromatic** (v. -cromatic), adj., care se referă la trei culori fundamentale; **-cromie** (v. -cromie), s.f., suprapunere a trei culori fundamentale; **-cuspid** (v. -cuspid), adj., care are trei vârfuluri; **-dactil** (v. -dactil), adj., care are trei degete; **-dermic** (v. -dermic), adj., cu trei straturi dermice; **-dinam** (v. -dinam), adj. (despre un androceu) format din șase stamine, dintre care trei cu filamente mai lungi și trei cu filamente mai scurte; *sin.* **tridynamic**; **-dinamic** (v. -dinamic), adj., tridynamic*; **-edru** (v. -edru), adj., s.n. 1. Adj. Care are trei fețe plane. 2. S.n. Figură geometrică formată din trei semidrepte concurente care se găsesc în planuri diferite; **-encefal** (v. -encefal), s.m., grup de trei monștri otocefaleni; **-falangie** (v. -falangie), s.f., prezența a trei falange la degetul cel mare; **-fid** (v. -fid), adj. (despre un organ vegetal) divizat în trei părți sau lobi; **-fil** (v. -fil₂), adj. (despre o frunză) care prezintă trei foi pe același pețiol; **-filetic** (v. -filetic), adj. (despre un hibrid) care provine din trei linii de descendență; **-fior** (v. -fior), adj., cu trei flori; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu trei foliole; **-form** (v. -form), adj. (despre un mineral) care prezintă combinarea a trei forme diferite; **-ftong** (v. -ftong), s.m., grup format dintr-o vocală și două semivocale care se rostesc împreună, în aceeași silabă; **-game** (v. gam), adj., s.f. pl. (plante) care au flori masculine, femele și hermafrodite pe același individ; **-gamie** (v. -gamie), s.f., stare în care se găsesc plantele trigame; **-genic** (v. -genic), adj. 1. (Despre un caracter) Care este condiționat de trei perechi de gene. 2. (Despre o celulă sau despre un organism) Care are trei gene diferite pe un locus oarecare; **-gin** (v. -gin), adj. (despre o floare) care prezintă trei pistile; **-gllf** (v. -gllf), s.n., ornament al frizei dorice, de forma unei plăci dreptunghiulare cu două caneluri verticale, care fac evidente trei creste în relief; **-glot** (v. -glot), adj., care este scris în trei limbi; **-gon** (v. -gon₂), s.n. 1. Arie sau regiune cu trei margini naturale sau arbitrare. 2. Lamă de materie nervoasă situată dedesubtul corpului calos; **-gramă** (v. -gramă), s.f., cuvânt format din trei litere; **-lemă** (v. -lemă₂), s.f., situație care pune trei alternative, dintre care trebuie aleasă numai una; **-lit** (v. -lit₁), s.n., monument megalitic format din trei blocuri; **-litic** (v. -litic₁), adj., referitor la trilite; **-lof** (v. -lof), adj., cu trei creste; **-lofodont** (v. lof/o-, v. -odont), adj., care are dinți cu trei creste; **-logie** (v. -logie₁), s.f. 1. Ansamblu de trei

tragedii tratând aceeași temă, prezentate la concursurile dramatice din Grecia antică. 2. Grup de trei opere literare sau muzicale care formează o unitate și ale căror subiecte constituie fiecare urmarea celui precedent; **-mer** (v. -mer), adj., s.m. 1. Adj. (Despre un organ vegetal) Care este divizat în trei părți dispuse în triunghi echilateral. 2. S.m. Polimer cu greutatea moleculară egală cu triplul greutății moleculare a monomerului polimerizat; **-meristel** (v. meri-, v. -stei), s.n., cilindru central format din trei componente; **-metru** (v. -metru₁), s.m., vers greco-latin compus din trei perechi de picioare iambice; **-monoecie** (v. mon/o-, v. -oecie), s.f., prezența de flori masculine, femele și hermafrodite pe aceeași plantă; **-monoic** (v. mon/o-, v. -oic), adj. (despre o plantă) care posedă flori masculine, feminine și hermafrodite pe același individ; **-morf** (v. -morf), adj. 1. Care cristalizează în trei sisteme diferite. 2. (Despre un organ vegetal) Care prezintă trei forme; **-morfic** (v. -morfic), adj., care prezintă trimorfism; **-morfism** (v. -morfism), s.n., calitate a unor substanțe de a cristaliza în trei sisteme diferite; **-nom** (v. -nom₂), s.n., expresie algebrică formată din trei termeni; **-odometru** (v. odo-, v. -metru₁), s.n. aparat electronic pentru determinarea pH-ului și a conductibilității soluțiilor; **-odont** (v. -odont), adj., care are trei dinți; **-oecie** (v. -oecie), s.f., prezența florilor masculine, femele și hermafrodite pe trei exemplare diferite ale aceleiași specii; **-oic** (v. -oic), adj., care formează flori masculine, feminine și hermafrodite pe indivizi diferiți; **-onim** (v. -onim), s.n., nume format din trei termeni; **-orhid** (v. -orhid), adj., s.m. (individ) care prezintă triorhidie; **-orhidie** (v. -orhidie), s.f., prezența a trei testicule la aceiași individ; **-petal** (v. -petal), adj. (despre o floare) cu corola formată din trei petale; **-piren** (v. -piren), adj., cu trei semințe osoase; **-plazie (triplasie)** (v. -plazie), s.f., despărțire a unui organ vegetal în trei formații anoloage; **-plegie** (v. -plegie), s.f., hemiplegie asociată cu paralizia unui membru din partea opusă a corpului; **-podie** (v. -podie), s.f., vers compus din trei picioare metrice; **-pter** (v. -pter), adj., cu trei aripi sau foliole; **-silab** (v. -silab), adj., s.n. (vers) format din trei silabe; **-sperm** (v. -sperm), adj. (despre un fruct) care are trei semințe; **-spor** (v. -spor), adj., care are trei spori; **-stih** (v. -stih), adj. 1. (Despre o celulă) Dispus în trei rânduri sau serii. 2. (Despre un mugure) Dispus pe trei șiruri longitudinale; **-stil** (v. -stil), adj. (despre o floare) care are trei stile; **-stilie** (v. -stilie), s.f., prezența unor stile scurte, mijlocii și lungi pe aceeași plantă; **-stom** (v. -stom), adj., care are trei orificii bucale; **-sulc** (v. -sulc), adj., cu trei brazde; **-telozomic** (v. telo₁-, v. -zomic), adj. (despre un organism) care are, în locul unei perechi de cromozomi omologi, trei cromozomi omologi telocentrici; **-valent** (v. -valent), adj. 1. (Des-

pre un element chimic) Care are valența trei. 2. (Despre o celulă) Cu trei cromozomi omologi; ~**valv** (v. -valv), adj., cu trei valve; ~**xenie** (v. -xenie), s.f., parazitare succesivă a trei plante-gazdă diferite; ~**xifopag** (v. xifo-, v. -pag), s.m., monstru rezultat din sudarea a trei indivizi de la nivelul extremității caudale a sternului până la ombilic; ~**zomic (trisomic)** (v. -zomic), adj. (despre un organism sau celulă) care prezintă trei cromozomi omologi; ~**zomie** (v. -zomie), s.f., aberație cromozomială în care apare un cromozom supranumerar într-o pereche cromozomică.

-**TRIBO** „care zdrobește, care freacă, transportare, ducere”. ◊ gr. *tribos* „frecare, zdrobire; cale, drum” > fr. -*tribe*, engl. *id.*, germ. -*trib* > rom. -*trib*.

TRIBO- „frecare, fricțiune”. ◊ gr. *tribo, tribein* „a freca” > fr. *tribo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *tribo-*. ■ ~**logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul frecării, ungerii și uzării mecanismelor; ~**metrie** (v. -metrie₁), s.f., măsurare a intensității frecării; ~**metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru măsurarea intensității frecării.

-**TRIC**, v. -**TRIH**.

-**TRICHIE** „păr, pilozitate, setă”. ◊ gr. *thrix, trikhos* „păr, fir de păr” > fr. -*trichie*, germ. *id.*, engl. -*trichia*, lat. sav. *id.*, it. *id.* > rom. -*trichie*.

TRICHO-, v. **TRICO**₁-.

TRICO₁- (**TRICHO-**, **TRIHO**₁-) „fire de păr, pilozitate, setă, cili, perișori, pilos, ciliar, filamentos”.

◊ gr. *thrix, trikhos* „fir de păr, păr” > fr. *tricho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *trico-*, lat. sav. *tricho-* > rom. *trico*₁-, *tricho-* și *tricho-*. ■ ~**blaste (trichoblaste, trihoblaste)** (v. -blast), s.n. pl. 1. Idioblaste diferite ca formă și ramificație. 2. Celule ale epidermei vegetale, generatoare de pori absorbantși;

~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe păroase; *sin. tricocarpic*; ~**carpic** (v. -carpic), adj., tricocarp*; ~**caul** (v. -caul), adj., cu tulpina piloasă; ~**cefal** (v. -cefal), adj., s.m. pl. 1. Adj. Cu capitele păroase. 2. S.m. pl. Viermi paraziți din clasa nematodelor, cu extremități foarte fine; ~**centric** (v. -centric), adj. (despre o plantă) cu spini păroși; ~**cist** (v. -cist), s.n., chist pilos; ~**ciad** (v. -clad), adj., cu ramuri păroase; ~**clazie** (v. -clazie), s.f., rupere a firelor de păr, de obicei traumatică; ~**clazomanie** (v. clazo-, v. -manie), s.f., stare obsesivă de a-și smulge părul; ~**coc** (v. -coc), adj., cu bace păroase; ~**dactil** (v. -dactil), adj., care are degetele păroase; ~**derm** (v. -derm), adj., cu pielea piloasă; ~**fii** (v. -fil₂), adj., cu frunze păroase; ~**fit** (v. -fit), s.f. pl., plante ale căror frunze sunt păroase; ~**fitic** (v. -fitic), adj., referitor la tricofitie; ~**fitie** (v. -fitie), s.f., boală parazitată produsă de unele ciuperci care atacă pielea capului, provocând căderea părului; ~**fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de firele de păr; ~**for (trichofor)** (v. -for), adj., s.n. 1. Adj. Care poartă peri. 2. S.n. Suport al tricoginului. 3. S.n. Trunchi

fiiamentos, prezent la fungi; ~**gen (trichogen)** (v. -gen₁), adj., care produce creșterea părului; ~**gin** (v. -gin), s.n. 1. Prelungire cilindrică a carpogonului, servind ca recipient al gametului masculin, la rodoficee. 2. Proeminență curbată pe vârful ascogonului, care asigură fecundarea ascomicetelor; ~**glosie** (v. -glosie), s.f., stare patologică a limbii acoperite cu peri; ~**gnat** (v. -gnat), adj., cu maxilarele acoperite cu peri; ~**hidrofite (trihohidrofite)** (v. hidro-, v. -fit), s.f. pl., plante cu sistem radicular dezvoltat care pătrunde în straturile adânci ale solului, folosind apa care se ridică prin capilaritate din pământ freatică; ~**id (trichoid)** (v. -id), adj., așezământor cu părul; ~**logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază structura, funcțiile și bolile părului; ~**malacie** (v. -malacie), s.f., afecțiune caracterizată prin plăci alopecice, pe suprafața căroara se află fire de păr groase și foarte fragile; ~**manie** (v. -manie), s.f., obsesie patologică observată la anumite nevroze, care constă în a duce mâna în mod constant la părul de pe cap sau la barbă; ~**micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci parazitare care provoacă îmbolnăvirea pielii și a părului; *sin. tricofiton*; ~**patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile părului; ~**petal** (v. -petal), adj., cu petale păroase; ~**pod** (v. -pod), adj. 1. Cu suportul vegetal pilos. 2. Cu picioare păroase; ~**pter** (v. -pter), adj., s.f. pl. 1. Adj. Cu aripile sau cu înnoțătoarele acoperite cu peri. 2. S.f. pl. Ordin de insecte care au aripi mari, acoperite cu peri sau cu solzișori fini; ~**ptiloză** (v. -ptiloză), s.f., fisurare longitudinală a extremităților firelor de păr, de obicei traumatică; ~**rexie** (v. -rexie), s.f., formă de tricoptiloză în care firele de păr afectate sunt cele de la barbă și de la mustață; ~**riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini piloase; ~**scop** (v. -scop), s.n. aparat optic utilizat în tricoscopie; ~**scopie** (v. -scopie), s.f., examinare a firelor de păr cu ajutorul tricoscopului; ~**sperm** (v. -sperm, adj., cu semințe păroase; ~**spori** (v. -spor), s.m. pl., paraziți criptogamici care infectează părul; ~**sporie** (v. -sporie), s.f., afecțiune a părului provocată de unii paraziți criptogamici; ~**tilomanie** (v. tilo₂-, v. -manie), s.f., mișcare impulsivă de ordin psihotic, care constă în scărpănarea continuă a părului; ~**zomi** (v. -zom), s.m. pl., gen de viermi nematozi, prezenți la păsări și la mamifere.

TRICO₂-, v. **TRIHO**₂-.

TRIGONO- „triunghi, triunghiular”. ◊ gr. *trigono-* „triunghi” > fr. *trigono-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *trigono-*. ■ ~**carp** (v. -carp), adj., cu fructe triunghiulare; *sin. trigonocarpic*; ~**carpic** (v. -carpic), adj., trigonocarp*; ~**cefal** (v. -cefal), s.m., reptilă veninoasă din familia ofidienilor, având capul triunghiular; ~**cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație craniană în formă de triunghi; ~**encefalie** (v. -encefalie), s.f., malformație de dezvoltare a creierului, fiind secundară trigono-

cefaliei; ~metrie (v. -metrie), s.f., disciplină care studiază relațiile metrice dintre laturile și unghiurile unui triunghi; ~sperm (v. -sperm), adj., cu seminețe triunghiulară.

-TRIH (-TRIC) „fir de păr, cil, flagel, pilos, păros”. \diamond gr. *thrix, trikhos* „păr” > fr. *-trique* și *-triche*, germ. *-trich*, lat. sav. *-trichus*, engl. *-trichous* > rom. *-trih* și *-tric*.

TRIH-, v. **TRIOH-**. ■ ~acant (v. -acant), adj., cu spini păroși; ~algie (v. -algie), s.f., senzație dureroasă la atingerea părului; ~ant (v. -ant), adj., cu flori păroase; ~anter (v. -anter), adj., cu antere păroase; ~odont (v. -odont), adj., cu dinți velurați, reiați.

TRIOH-, v. **TRICO-**.

TRIOH₂ (TRICO₂-) „în trei”. \diamond gr. *trikha, trikhe* „întreit, în trei” > fr. *tricho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *trico-*, lat. sav. *tricho-* > rom. *trioh-* și *trico₂-*.

■ ~sporance (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange multilocular, prezent la feosporacee; ~tom (tricotom) (v. -tom), adj., s.n. (organ vegetal) divizat în trei ramuri; ~tomie (tricotomie) (v. -tomie), s.f., împărțire în trei părți, grupe sau specii.

TRIPANO- „burghiu, elicoidal”. \diamond gr. *trypanon* „sfredel, burghiu” > fr. *trypano-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tripano-*. ■ ~cid (v. -cid), adj., s.n. (medicament) care distruge tripnozomele; ~zomă (tripanosomă) (v. -zomă), s.f., gen de protozoare flagelate cu corpul fusiform și elicoidal, parazite în sângele vertebratelor, producând tripnozomiaza.

TRIPL-, v. **TRIPLO-**. ■ ~opie (v. -opie), s.f., defect vizual care constă în a vedea de trei ori imaginea aceluiași obiect.

TRIPLO- „triplu, întreit”. \diamond gr. *triploos* „întreit” > fr. *triplo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *triplo-*. ■ ~blastic (v. -blastic), adj., care are trei pături germinale: ectoderm, endoderm și mezoderm; ~caul (v. -caul), adj. 1. Cu trei tulpini sau axe vegetale. 2. Cu axele de ordinul al treilea rezultate din mugurii laterali ai axei de ordinul al doilea; ~id (v. -id), adj. (despre o celulă sau organism) care prezintă trei seturi de cromozomi; ~stemonie (v. -stemonie), s.f., dispoziție a staminelor în trei cicluri; ~stih (v. -stih), adj. (despre un organ vegetal) dispus pe trei rânduri sau serii.

-TRIPSIE „strivire, zdrobire, sfărâmare”. \diamond gr. *tripsis* „frecare” și gr. *thrypsis* „zdrobire, măcinare” > fr. *-tripsie* și *-trypsie*, germ. *-tripsie* și *trypsie*, engl. *-tripsy* > rom. *-tripsie*.

TRISTI- „tristețe”. \diamond lat. *tristis* „întunecat, trist” > fr. *tristi-* > rom. *tristi-*. ■ ~man (v. -man₁), s.m. și f., persoană care suferă de tristimanie; ~manie (v. -manie), s.f., înclinare patologică spre tristețe.

TROCHO-, v. **TROHO-**.

TROCO-, v. **TROHO-**. ■ ~fore (v. -for), s.f. pl., larve caracteristice pentru unii viermi (polichete)

sau moluște, în general planctonice, având două coroane de cili vibratili.

TROCTO- „măcinat, erodat.”, \diamond gr. *troktos* „ros, tocit, măcinat” > fr. *trocto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *trocto-*. ■ ~fii (v. -fil₂), adj., cu frunze roase, măcinate; ~lit (v. -lit₁), s.n., varietate de rocă eruptivă cu structură granulară, constituită din plagioclaz și olivină.

-TROF „care hrănește, nutritiv”. \diamond gr. *trophe* „hrană, mâncare” > fr. *-trophe*, germ. *-troph*, it. *-trofo*, lat. sav. *-trophus* > rom. *-trof*.

-TROFIC „de nutriție, referitor la hrană, nutritiv”. \diamond gr. *trophikos* „de nutriție, nutritiv” > fr. *-trophique*, engl. *-trophic*, germ. *-trophisch*, lat. sav. *-trophicus* > rom. *-trofic*.

-TROFIE „hrană, nutriție, creștere, dezvoltare”. \diamond gr. *trophe* „hrană, nutriție” > fr. *-trophie*, germ. *id.*, it. *-trofia*, engl. *-trophy*, lat. sav. *-trophia* > rom. *-trofie*.

-TROFISM „nutriție, nutriment, nutriție, creștere”. \diamond gr. *trophe* „hrană, nutriție” > fr. *-trophisme* > rom. *-trofism*.

TROFO- „nutriție, hrănire, creștere, aliment, nutritiv, hrănit”. \diamond gr. *trophe* „hrană, nutriție” > fr. *tropho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *trofo-*, lat. sav. *tropho-* > rom. *trofo-*. ■ ~biotic (v. -biotic), adj., relativ la trofobioză; ~bioză (v. -bioză), s.f., tip de simbioză pe aceeași plantă între furnici și alte insecte, primele asigurând apărarea, iar ultimele asigurând hrana; ~blast (v. -blast), s.n., epiteliul ectodermal extern al blastocitului mamiferelor; ~blastic (v. -blastic), adj., referitor la trofoblast; ~cit (v. -cit), s.n., celulă nutritivă; *sin. celula Sertoli*; ~derm (v. -derm), s.n. 1. Trofoblast corionic.

2. Partea activă, în dezvoltare, a trofoblastului din regiunea placentară; ~ecologie (v. eco-, v. -logie), s.f., ramură a ecologiei care se ocupă cu ansamblul relațiilor de hrănire din cadrul unei biocenoză; ~file (v. -fil₂), s.f. pl., frunze verzi și sterile, cu rol asimilator, prezente la pteridofite; ~gen (v. -gen₁), adj., care produce substanțe nutritive; ~gon (v. -gon₁), s.n., anteridie redusă la un simplu filament, care învâluie ascogonul ciperilor perisporacee, servind pentru hrănire; ~litic (v. -litic), adj. (despre o zonă acvatică) unde are loc descompunerea materiei organice sub influența bacteriilor; ~logie (v. -logie), s.f., știința hrănirii organismului; ~mixie (v. -mixie), s.f., fuzionare a nucleilor vegetativi; ~morfoză (v. -morfoză), s.f., modificare morfologică a vegetalelor datorită condițiilor de nutriție; ~nemă (v. -nemă), s.f., filament protoplasmatic care comunică cu plastidele; ~nevroză (v. -nevroză), s.f., tulburare a troficității ca urmare a îmbolnăvirii sistemului nervos; ~noză (v. -noză), s.f., maladie produsă de agenții de nutriție; ~patie (v. -patie), s.f., maladie care afectează nutriția organismului; ~plasmă (v. -plasmă), s.f., partea alveolară a citoplasmei, cu funcție nutritivă; ~plaste (v.

-plast), s.n. pl., corpusculi granulari din citoplasmă, care conțin pigmenți sau care pot forma pigmenți; **-sperm** (v. -sperm), s.n., partea ovarului pe care sunt inserate ovulele; **-spongie** (v. -spongie), s.f., mucoasa internă uterină vasculară care formează pătura externă a placentei; **-sporofilă** (v. sporo-, v. -fil₂), s.f., frunză asimilatoare și purtătoare de spori, prezentă la pteridofite; **-sporozom** (v. sporo-, v. -zom), s.m., corpuscul sau organ la talofite, servind atât la nutriție, cât și la reproducere; **-taxie** (v. -taxie), s.f., tendință de orientare a plantelor în direcția mediului bogat în substanțe nutritive; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la trofotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., proprietate a protoplasmei de a fi atrasă sau respinsă de unele substanțe chimice, în special de toxine microbiene; **-zoid** (v. -zoid), s.m., protozoar al malariei care, după ce a ajuns în sânge, pătrunde în hematii, pe seama căreia se va hrăni; **-zom** (v. -zom), s.m., corpuscul având numai funcții de nutriție, prezent la talofite.

TROGLO- „peșteră, grotă, cavernă”. \diamond gr. *troglo*, „grotă, peșteră” > fr. *troglo*-, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *troglo-*. ■ **-ble** (v. -bie), s.f., stare a viețuitoarelor care trăiesc numai în peșteri; **-biont** (v. -biont), adj., s.n. (organism) care trăiește și se reproduce exclusiv în peșteri, caverne și în apele subterane; **-dit** (v. -dit), adj. (despre un organism animal sau vegetal) care trăiește și se reproduce în peșteri, fără a rămâne aici în mod exclusiv; **-xen** (v. -xen), adj. (despre o specie) care se întâlnește numai accidental în peșteri sau în mediul subteran; *sin.* **trogloxenic**.

TROHLEARI- „scripete, șurub”. \diamond lat. tz. *trochlearis*, „de scripete” > fr. *trochleari-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *trohleari-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un embrion) răsucit în formă de șurub.

TROHLEI- „scripete”. \diamond lat. *trochlea* „roată de scripete” > engl. *trochlei*-, lat. sav. *id.* > rom. *trohlei-*. ■ **-form** (v. -form), adj. 1. În formă de scripete. 2. În formă de trohleie anatomică.

TROHO- (**TROCHO-**, **TROCO-**) „cerc, roată, rotație, coroană, rotund, cilindric”. \diamond gr. *trokhos* „cerc, roată” > fr. *trocho-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *troco-* > rom. *troho-*, *trocho-* și *troco-*.

■ **-blaste** (v. -blast), s.n. pl., celule care poartă cilii vibrații ai trocofoarelor; **-cardie** (v. -cardie), s.f., deplasare a inimii prin rotație în jurul axului său lung; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe rotunde; *sin.* **trohocarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., trohocarp*; **-cefal** (v. -cefal), adj., s.m. și f. (persoană) care prezintă trohocefalie; **-cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație craniană caracterizată prin forma rotunjită a capului; **-id** (v. -id), adj., s.f. 1. Adj. În formă de roată. 2. S.f. Curbă descrisă de un punct al unui cerc care se deplasează pe o suprafață plană; **-sferă** (v. -sferă), s.f., faza embrionară care urmează gastrulei.

TROMB-, v. **TROMBO-**. ■ **-astenie** (v. -astenie), s.f., afecțiune datorată unei disfuncții trombocitare și caracterizată prin sindrom hemoragiar; **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablațiune a unui segment vascular trombozat; **-elastografie** (v. elasto-, v. -grafie), s.f., metodă care permite înregistrarea fotografică a unor proprietăți fizice ale cheagului de sânge; **-elastometrie** (v. elasto-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a alungirii și a coeficientului de elasticitate ale cheagului sanguin.

TROMBO- „cheag de sânge, tromboză, trombus, trombină, coagulare, sanguin, coagulat”. \diamond gr. *thrombos* „cheag de sânge” > fr. *thrombo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *trombo-* > rom. *trombo-*. ■ **-cit** (v. -cit), s.n., celulă sanguină fără nucleu, având un rol important în coagularea sângelui; *sin.* plachetă sanguină; **-citemie** (v. cito-, v. -emie), s.f., înmulțire excesivă a trombocitelor; **-citocrit** (v. cito-, v. -crit), s.n., aparat medical pentru determinarea volumului trombocitar într-o anumită cantitate de sânge; **-citolitic** (v. cito-, v. -litic₂), adj., relativ la trombocitoliză; **-citoliză** (v. cito-, v. -liză), s.f., proces de distrugere a trombocitelor; **-citopatie** (v. cito-, v. -patie), s.f., maladie a trombocitelor; **-citopenie** (v. cito-, v. -penie), s.f., trombopenie*; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.n. 1. Adj. Care produce tromboză. 2. S.n. Factor sanguin, inactiv în stare normală, care, în contact cu tromboplastina, se transformă în trombină; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la trombogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de producere a cheagurilor de sânge în vene sau artere; **-grafie** (v. -grafie), s.f., studiul coagulării sanguine; **-litic** (v. -litic₂), adj., care se referă la tromboliză; **-liză** (v. -liză), s.f., metodă terapeutică de dizolvare a unui cheag de sânge; **-patie** (v. -patie), s.f., predispoziție de a forma cheaguri de sânge în vene sau artere; **-penie** (v. -penie), s.f., reducere a numărului de trombocite în sânge; *sin.* **trombocitopenie**; **-plastic** (v. -plastic), adj. (despre o substanță) care favorizează coagularea sângelui; **-poieză** (**trombopoeză**) (v. -poieză), s.f., proces de formare a trombocitelor; **-static** (v. -static), adj., s.n. (medicament) care împiedică formarea cheagului de sânge.

-TROMP „care se întoarce, care se fixează pe, care acționează asupra, care se orientează spre, cu direcția spre”. \diamond gr. *trope* „întoarcere, răsucire, schimbare” > fr. *-trope*, germ. *-trop*, engl. *-trope*, it. *-trope*, lat. sav. *-tropus* > rom. *-trop*.

-TROPIC „care curbează, care răsucește, care orientează, cu tendința spre”. \diamond gr. *tropikos* „răsucit, întors” > fr. *-tropicque*, engl. *-tropic*, germ. *-tropisch*, lat. sav. *-tropicus* > rom. *-tropic*.

-TROPIE „curbă, întoarcere, răsucire, orientare, schimbare transformare, tendință”. \diamond gr. *trope* „răsucire, direcție, schimbare” > fr. *-tropie*, germ. *id.*, engl. *-trophy*, it. *-tropia*, lat. sav. *id.* > rom. *-tropie*.

-TROPISM „curbare, tendință, mișcare, răsucire”.
◇ gr. *trope* „curbare, răsucire” > fr. *-tropisme*,
engl. *-tropism* > rom. *-tropism*.

TROPO- „mișcare, întoarcere, orientare, direcție, schimbare, torsiune”. ◇ gr. *tropos* „direcție, orientare, schimbare” > fr. *tropeo*, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tropeo*. ■ **-chineză** (v. -chineză), s.f., mitoză de tip anormal, indusă de colchicină, caracterizată prin orientarea neregulată a fusului celular; **-crom** (v. -crom), adj. (despre celula glandulară salivară) care prezintă proprietatea de a lua aceeași culoare ca și colorantul; **-file** (v. -fil₂), adj. pl. (despre un organism vegetal) care își leapădă frunzele; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care, în perioade de secetă, își pierd frunzele și intră în repaus biologic; **-fitic** (v. -fitic), adj., referitor la troprofite; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază figurile de stil; **-morfic** (v. -morfic), adj., referitor la tropomorfism; **-morfism** (v. -morfism), s.n., adaptarea constituțională a troprofitelor la xerofitism și higrofitism periodic; **-pauză** (v. -pauză), s.f., strat al atmosferei situat între troposferă și stratosferă; **-seismometru** (v. seismo-, v. -metru₁), s.n., aparat care pune în evidență mișcările terestre orientate; **-sferă** (v. -sferă), s.f., strat atmosferic situat între suprafața terestră și stratosferă, în care se produc fenomenele meteorologice obișnuite; **-taxie** (v. -taxie), s.f., reacție direcțională a organismelor care conduce la orientare simetrică.

TRULI- „mistrie, triangular”. ◇ lat. *trulia* „mistrie” > lat. sav. *trulli* > rom. *truli*. ■ **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze triangulare; **-form** (v. -form), adj., în formă de mistrie.

TRUNCI- „trunchi, tulpină”. ◇ lat. *truncus* „trunchi de copac” > fr. *trunci*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *trunci*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre alge, ciuperci) care crește pe trunchiurile copacilor; **-form** (v. -form), adj., în formă de trunchi de copac; **-gen** (v. -gen₂), adj., care a apărut pe trunchiul unui arbore.

TUBERCUL-, v. **TUBERCULO-**. ■ **-emie** (v. -emie), s.f., trecere a bacililor tuberculozei în sânge.

TUBERCULI- „umflătură, excrescență”. ◇ lat. *tuberculum* „umflătură mică” > fr. *tuberculi*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tuberculi*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu tuberculi sau cu asperități veruciforme; **-form** (v. -form), adj., în formă de umflătură mică sau de tubercul; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce umflături rotunde și mici.

TUBERCULO- „tuberculoză, tubercul, bacii tuberculos”. ◇ lat. *tuberculum* „umflătură mică” > fr. *tuberculo*, engl. *id.*, germ. *tuberkulo* > rom. *tuberculo*. ■ **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă patologică de tuberculoză; **-id** (v. -id), adj., în formă de tubercul; **-static** (v. -stațic), adj., s.n. (substanță) care împiedică înmulțirea bacilului tuberculozei.

TUBERI- „tuber, tulpină modificată”. ◇ lat. *tuber*, *tuberis* „umflătură” > fr. *tuberin*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tuberi*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă

tuberi vegetali; **-form** (v. -form), adj., în formă de tuber vegetal; **-gen** (v. -gen₂), adj., care generează tuberii vegetali.

TUBI- „tub, tubulos, tubular”. ◇ lat. *tubus* „conduct, tub, țevă” > fr. *tubi*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tubi*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre viermi, păianjeni) care locuiește într-un tub; **-corn** (v. -corn), adj. (despre ruminante) cu coarșele goale; **-flore** (v. -flor), adj., s.f. pl. **1.** Adj. Care are flori tubulare. **2.** S.f. pl. Ordin de plante dicotiledonate, erbacee, rar lemnoase, cu flori tubuloase, cuprinzând solanaceele, boraginaceele, convolvulaceele și plantaginaceele; **-form** (v. -form), adj., în formă de tub; *sin.* **tubuliform**; **-pore** (v. -por), s.n. pl., gen de coralieri care prezintă un polipier calcaros, format din tuburi juxtapuse.

TUBULI- „țevă, tub, tubular, tubulos”. ◇ lat. *tubulus* „tub mic” > fr. *tubuli*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tubuli*. ■ **-branh** (v. -branh), adj. (despre gasteropode) cu branhiile tubulare; **-fere** (v. -fer), s.n. pl., subordon de insecte tizanoptere, la care ultimul segment abdominal este în formă de tub; **-flore** (v. -flor), s.f. pl., tubiflore; **-form** (v. -form), adj., tubiform; **-pore** (v. -por), s.n. pl., gen de brizoare ectoprocte.

TUBULO- „tub, tubular”. ◇ lat. *tubulum* „tub mic” > fr. *tubulo*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *tubulo*. ■ **-displazie** (v. dis-, v. -plazie), s.f., nefropatie a epiteliului tubular, caracterizată prin leziuni histologice sau biochimice; **-patie** (v. -patie), s.f., nefropatie tubulară; **-rexie** (v. -rexie), s.f., leziune tubulară circumscrisă, caracteristică rinichiului.

TUMORI- „tumoare, tumoral”. ◇ lat. *tumor*, *tumoris* „umflătură” > fr. *tumor*, engl. *id.* > rom. *tumor*. ■ **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce tumori; **-genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la tumorigeneză; **-genetic** (v. -genetic), adj., care se referă la tumorigeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariție și dezvoltare a tumorilor; *sin.* **etiologie a tumorilor**.

TURBIDI- „turbureală, turbiditate”. ◇ lat. *turbidus* „turbure” > fr. *turbidi*, engl. *id.* > rom. *turbidi*. ■ **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., ansamblu de metode și procedee pentru studierea mediilor disperse cu ajutorul turbidimetrului; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument pentru determinarea turbidității suspensiilor.

TURBIN-, v. **TURBINO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., ablațiune a cornetelor foselor nazale.

TURBINI- „turbinat, obconic, sfârlează”. ◇ lat. *turbo*, *turbini* „tăirez, sfârlează” > fr. *turbini*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *turbini*. ■ **-flor** (v. -flor), adj., cu flori turbinate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze obconice; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de sfârlează.

TURBINO- „cornet nazal”. ◇ lat. *turbo*, *turbini* „tăirez, sfârlează” > engl. *turbino* > rom. *turbino*. ■ **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în turbinotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a cornetelor foselor nazale.

TURBO- „turație“. ◊ lat. *turbo* „vârtej, vânt puternic“ > fr. *turbo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *turbo-*.
■ **~for** (v. -for), s.n., turbină hidraulică de foraj;
~tahometru (v. taho-, v. -metru), s.n., aparat pentru măsurarea turației turboforului în timpul funcționării acestuia la talpa sondei.

TURDI- „sturz“. ◊ lat. *turdus* „sturz“ > fr. *turdi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *turdi-*. ■ **~form** (v. -form), adj., în formă de sturz.

TURGO- „umflare, turgescență“. ◊ lat. *turgo*, *turgere* „a se umfla“ > fr. *turgo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *turgo-*. ■ **~nastie** (v. -nastie), s.f., mișcare a organelor vegetale sub influența turgescenței.

TURI₁- „turn, țuguiaț“. ◊ lat. *turris* „turn“ > fr. *turri-*, lat. sav. *id.* > rom. *turi₁-*. ■ **~cefal** (v. -cefal), adj., s.m. (persoană) care prezintă turicefalie; **~cefalie** (v. -cefalie), s.f., malformație congenitală a craniului care ia forma unui turn; **~encefalie** (v. -encefalie), s.f., defect de dezvoltare a creierului, fiind secundar turicefaliei; **~form** (v. -form), adj., în formă de turn.

TURI₂- „rășină, tămâie“. ◊ lat. *thus*, *thuris* „tămâie“ > fr. *thuri-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *turi₂-*. ■ **~fer** (v. -fer), adj., care produce tămâie.

TUSI- „tuse“. ◊ lat. *tussis* „tuse“ > fr. *tussi-* > rom. *tusi-*. ■ **~gen** (v. -gen₂), adj., care produce tuse.

U

UDO- „precipitații”. ◇ lat. *udus* „umed, ud” > fr. *udo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *udo-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru determinarea cantității de precipitații căzute într-o regiune, într-un interval de timp.

UL-, v. **ULO₂**. ■ **-algie** (v. -algie), s. f., durere gingivală.

ULCERO- „ulcer, ulcerare”. ◇ lat. *ulcus, ulceris* „rană, bubă” > fr. *ulcéro-*, engl. *id.* > rom. *ulcero-*. ■ **-gen**(v.-gen₁), adj., care produce ulcer; **-id** (v. -id), adj., care seamănă cu un ulcer; **-necroză** (v. -necroză), s. f., proces de necrozare a unei ulceratii.

-ULIE „gingie”, ◇ gr. *oulon* „gingie” > fr. *-ulie* > rom. *-ulie*.

ULO₁- „creț, încrețit, crispat”. ◇ gr. *oulos* „creț, încrețit” > fr. *ulo-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ulo-*. ■ **-cer** (v. cer₁), adj., care are coarneau sau antenele încovoiate; **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze crețe; **-pter** (v. -pter), adj., cu aripi încrețite; **-sperm** (v. sperm), adj., cu seminte încrețite; **-trih** (v. -trih), adj., cu părul creț.

ULO₂- „gingie, gingival”. ◇ gr. *oulon* „gingie” > fr. *ulo-*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ulo₂*. ■ **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie a gingiilor; **-tomie** (v. -tomie), s.f. rezecție a marginii gingivale.

ULO₃- „cicatrice”. ◇ gr. *oule* „cicatrice” > fr. *ulo-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ulo₃*. ■ **-dendron** (v. -dendron), s.m., plantă fosilă din carbonifer, având pe trunchi o serie de cicatrice foliare rombice, dispuse în șiruri longitudinale.

UMANO- „om, uman”. ◇ lat. *humanus* „omenească” > fr. *humano-* > rom. *umano-*. ■ **-id** (v. -id), adj., s.m. și f. (ființă) cu aspect și caracter omenească.

UMBELI- „umbelă, tip de inflorescență”. ◇ lat. *umbella* „umbrelă” > engl. *umbell-*, lat. sav. *id.*, germ. *id.*, fr. *ombell-* > rom. *umbel-*. ■ **-fere** (v. -fer), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care poartă umbelă. 2. S.f. pl. Familie de plante erbacee dicotiledonate, ale căror flori sunt dispuse în umbel; **-fior** (v. -fior), adj., cu flori la care pedunculii pornesc toți din același punct; **-form** (v. -form), adj., în formă de umbelă; **-gen** (v. -gen₂), adj., care produce umbelă.

UMBILICI- „buric, ombilic”. ◇ lat. *umbilicus* „ombilic” > engl. *umbilic-*, lat. sav. *id.* > rom. *umbilic-*. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de ombilic.

UMBRACULI- „structură în formă de umbrelă, umbracul”. ◇ lat. *umbraculum* „loc umbros, umbrat” > engl. *umbracul-*, lat. sav. *id.* > rom. *umbracul-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., prevăzut cu

umbracul; **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de umbrelă desfăcută.

UMBRATI- „umbros, umbrat”. ◇ lat. *umbratus* „umbrat” > engl. *umbrat-*, fr. *ombrati-*, lat. sav. *umbrati-* > rom. *umbrati-*. ■ **-col** (v. -col₁), adj. (despre un organism vegetal) care crește pe locuri umbrite.

UMIDI- „umed, umiditate”. ◇ lat. *humidus* „umed, ud” > fr. *humidi-* > rom. *umidi-*. ■ **-fug** (v. -fug), adj., care nu se umezește.

UMIDO- „umezeală, umiditate”. ◇ lat. *humidus* „umed” > fr. *humido-* > rom. *umido-*. ■ **-metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Aparat folosit pentru determinarea umidității corpurilor solide. 2. Higrometru; **-stat** (v. -stat), s.n., instrument utilizat în supra-vegherea umidității aerului dintr-o încăpere.

UNC-, v. **UNCO-**. ■ **-artroză** (v. -artroză), s. f., afecțiune articulară a unui uncus hipocampic.

UNCI- „cârlig, curbat, uncinat”. ◇ lat. *uncus* „cârlig” > fr. *unci-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *unci-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă cârlige; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze uncinat; **-form** (v. -form), adj. S.n. 1. În formă de cârlig. 2. S.n. Os lateral din rândul II carpian; **-rostru** (v. -rostru), adj. (despre păsări) cu ciocul curbat.

UNCO- „uncus anatomic, extremitate în formă de cârlig”. ◇ lat. *uncus* „cârlig” > fr. *unco-* > rom. *unco-*. ■ **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie a unui uncus hipocampic.

UNDULI- „ondulat”. ◇ lat. *undula* „undă mică” > lat. sav. *undul-*, engl. *id.*, fr. *ondul-* > rom. *undul-*. ■ **-fior** (v. -fior), adj., cu flori ondulate; **-foliu** (v. -foliu), adj., cu frunze ondulate.

UNGUI- (UNGV₁-) „unghie, ungueal”. ◇ lat. *unguis* „unghie” > fr. *ungui-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ungui-* și *ungvi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă unghii; **-form** (v. -form), adj., în formă de unghie.

UNGULI- „unghie, copită, ungviculă”. ◇ lat. *ungula* „unghie mică, gheară” > engl. *ungul-*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *ungul-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu unghii mici; **-form** (v. -form), adj. 1. Care este în formă de unghie sau de ungviculă florală. 2. Care este lung și lat cât o unghie; **-grade** (v. -grad), adj., s.n. pl. (mamifere) care au vârful degetelor protejat de o copită (cabaline, ovine, taurine etc.).

UNGV₁-, v. **UNGUI-**.

UNI- „unic, singular, solitar”. ◇ lat. *unus* „unu” > fr. *uni-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *uni-*. ■ **-caul** (v. -caul), adj., cu o singură tulpină; **-color** (v. -color), adj., care are o singură culoare; **-corn** (v. -corn), adj. 1. (Despre un animal) Care are un singur corn. 2. Care nu

are dezvoltat decât unul din cele două coarne uterine; ~**cuspid** (v. *cuspid*), adj. (despre un dinte) cu un singur vârf; ~**fer** (v. *-fer*), adj., care înfloreste și care fructifică o singură dată pe an; ~**fior** (v. *-fior*), adj., care are o singură floare; ~**foliu** (v. *-foliu*), adj., cu o singură foliolă sau frunză; ~**form** (v. *-form*), adj., care are permanent aceeași formă; ~**nemic** (v. *-nemic*), adj. (despre o cromatidă sau un cromozom) care este constituit dintr-un singur filament de ADN; ~**nerv** (v. *-nerv*), adj., format dintr-un singur nerv; ~**par** (v. *-par*), adj., s.f. pl. 1. Adj. Care a născut un singur pui sau copil. 2. Adj., s.f. pl. (mamifere) care nasc un singur pui. 3. Adj. (despre o inflorescență) La care de sub floarea terminală pornește o singură axă florală laterală; ~**petal** (v. *-petal*), adj., cu o singură petală; ~**valent** (v. *-valent*), adj., 1. (Despre un element chimic) Care are o singură valență. 2. (Despre un cromozom) Care, în cursul meiozei, nu formează bivalenți; ~**valv** (v. *-valv*), adj. (despre o moluscă) cu cochilie formată dintr-o singură valvă; ~**voc** (v. *-voc*), adj. 1. (Despre cuvinte și expresii) Care are un singur sens. 2. (Despre un element al unei mulțimi) Care corespunde unui singur element din altă mulțime; ~**vor** (v. *-vor*), adj., cu un singur fel de nutriție.

-**UR** „coadă”. ◊ gr. *oura* „coadă” > fr. *-ure*, engl. *id.* > rom. *-ur*.

UR-, v. **URO-**. ■ ~**emie** (v. *-emie*), s.f., creștere patologică a cantității de ură sau de acid uric din sânge; ~**hidroză** (v. *-hidroză*), s.f., sudoare care conține multă ură; ~**odinie** (v. *-odinie*), s.f., micțiune durerăoasă.

URANO- „boltă cerească, palat, cerul gurii, palatal”. ◊ gr. *ouranos* „cer, boltă cerească” > fr. *urano-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *urano-*. ■ ~**fobie** (v. *-fobie*), s. f., teamă patologică de corpurile cerești; ~**graf** (v. *-graf*), s.m. și f., specialist în uranografie; ~**grafie** (v. *-grafie*), s.f., descriere a cerului; ~**latrie** (v. *-latrie*), s. f., adorație a corpurilor cerești de către unele popoare; ~**lit** (v. *-lit*), s.m., corp care cade pe pământ, provenind din spațiul interplanetar; *sin. meteorit*; ~**log** (v. *-log*), s.m. și f., specialist în uranologie; ~**logie** (v. *-logie*), s.f., ramură a astronomiei care se ocupă cu studiul cerului; ~**metrie** (v. *-metrie*), s.f., disciplină care studiază măsurarea distanțelor interstelare; ~**plastie** (v. *-plastie*), s. f., operație chirurgicală de refacere a vălului palatului; ~**rafie** (v. *-rafie*), s.f., sutură a vălului palatului; ~**scop** (v. *-scop*), s.n., instrument astronomic pentru studierea corpurilor cerești; ~**scopie** (v. *-scopie*), s. f., observare a cerului; ~**stafilografie** (v. *stafilo-*, v. *-rafie*), s.f., închidere chirurgicală a despăcăturilor congenitale ale palatului dur și ale vălului palatin.

URCEI- „urciur, urceolat”. ◊ lat. *urceus* „chiup, vas de pământ, ulcea” > engl. *urcei*, lat. sav. *id.*

> rom. *urcei-*. ■ ~**form** (v. *-form*), adj., în formă de urciur, urceolat.

URED- „rugină grăului”. ◊ lat. *uredo* „tăciune, rugină” > fr. *urédo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *uredo-*. ■ ~**sori** (v. *-sor*), s.m. pl., grup de uredospori; ~**spori** (v. *-spor*), s. m. pl., spori produși de rugină grăului și care răspândesc această boală.

URETER-, v. **URETERO-**. ■ ~**algie** (v. *-algie*), s. f., durere pe traiectul ureterelor; ~**ectomie** (v. *-ectomie*), s. f., ablație chirurgicală a unei părți din ureter.

URETERO- „ureter, ureteral”. ◊ gr. *ouretēr* „conduct urinar” > fr. *urétero-*, germ. *id.* > rom. *uretero-*. ■ ~**calicostomie** (v. *calico-*, v. *-stomie*), s.f., operație chirurgicală de realizare a unei anastomoze între ureter și calicele inferior sau mijlociu; ~**cel** (v. *-cel*), s.n., dilatație chistică a extremității inferioare a ureterului; ~**cistoneostomie** (v. *cisto-*, v. *neo-*, v. *-stomie*), s. f., operație chirurgicală de implantare a ureterului terminal în vezică; ~**cistostomie** (v. *cisto-*, v. *-stomie*), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ureter și vezică; ~**colostomie** (v. *colo-*, v. *-stomie*), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ureter și colon; ~**enterocistoplastie** (v. *entero-*, v. *cisto-*, v. *-plastie*), s.f., operație chirurgicală de anastomozare a unui sau a ambelor uretere la o ansă intestinală legată de vezică; ~**enterostomie** (v. *entero-*, v. *-stomie*), s.f., creare operatorie a unei anastomoze între ureter și intestin; ~**grafie** (v. *-grafie*), s.f., explorare radiologică a ureterelor; ~**lit** (v. *-lit*), s.n., calcul ureteral; ~**litotomie** (v. *lito-*, v. *-tomie*), s.f., ureterotomie realizată în scopul extragerii unui calcul; ~**pielografie** (v. *pielo-*, v. *-grafie*), s.f., metodă de explorare radiologică a ureterului și a bazinei renale; ~**plastie** (v. *-plastie*), s.f., operație chirurgicală de refacere a ureterului; ~**rafie** (v. *-rafie*), s.f., sutură medicală a ureterului; ~**ragie** (v. *-ragie*), s.f., hemoragie a ureterului; ~**stenoză** (v. *-stenoză*), s.f., îngustare patologică a ureterului; ~**stomie** (v. *-stomie*), s.f., deschidere chirurgicală a ureterului; ~**tomie** (v. *-tomie*), s.f., incizie chirurgicală a ureterului.

-**URETIC** „excretor, urinar”. ◊ gr. *ouretikos* „relativ la urină” > fr. *-urétiq*ue, engl. *-uretic* > rom. *-uretic*.

URETR-, v. **URETRO-**. ■ ~**algie** (v. *-algie*), s.f., durere a uretrei; ~**ectomie** (v. *-ectomie*), s. f., rejecție a unei porțiuni din peretele uretral.

-**URETRIE** „uretră”. ◊ gr. *ourethra* „uretră” > fr. *-uréthrie*, engl. *-urethria* > rom. *-uretrie*.

URETRO- „uretră, uretral”. ◊ gr. *ouretro* „uretră” > fr. *urétro-* și *uréthro-*, germ. *urethro-*, engl. *id.*, it. *uretro-*, lat. sav. *urethro-* > rom. *uretro-*. ■ ~**blenoree** (v. *bleno-*, v. *-ree*), s.f., secreție purulentă în uretră; ~**cel** (v. *-cel*), s.n., hernie a uretrei în vagin; ~**grafie** (v. *-grafie*), s.f., explorare radiologică a uretrei; ~**plastie** (v. *-plastie*), s.f.,

refacere chirurgicală a uretrei; ~rafie (v. -rafie), s. f., sutură chirurgicală a uretrei; ~ragie (v. -ragie), s.f., hemoragie uretrală; ~ree (v. -ree), s.f., scurgere de mucozități prin uretră; ~scop (v. -scop), s.f., aparat medical utilizat la examinarea mucoasei uretrale; ~scopie (v. -scopie), s.f., examen endoscopică a uretrei; ~stenie (v. -stenie), s.f., strictură uretrală; ~stomie (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui canal urinar artificial pe traiectul uretrei; ~tom (v. -tom), s.n., instrument utilizat în uretrotomie; ~tomie (v. -tomie), s. f., incizie chirurgicală a uretrei.

-UREZĂ „urină, urinare”. ◊ gr. *ouresis* „acțiunea de a urina” > fr. *-urèse*, germ. *id.* > rom. *-ureză*.

-URG „creator, care creează, care lucrează, lucrător”. ◊ gr. *ergon* „acțiune, lucru, creație” > fr. *-urg*, germ. *-urg*, it. *-urgo* > rom. *-urg*.

-URGIE „creație, operă, lucrare, construcție”. ◊ gr. *ergein* „a face, a crea” > fr. *-urgie*, germ. *id.*, engl. *-urgy*, it. *-urgia*, lat. sav. *id.* > rom. *-urgie*.

-URIE „urină, uree, urinar”. ◊ gr. *ouron* „urină” > fr. *-urie*, germ. *id.*, engl. *-uria* și *-urie*, lat. sav. *-uria*, it. *id.* > rom. *-urie*.

URINI- „urină, urinar”. ◊ lat. *urina* „urină” > fr. *urin-*, engl. *id.* > rom. *urin-*. ■ ~fer (v. -fer), adj. 1. Care transportă urina. 2. Care se referă la urină sau la organele urinare; ~form (v. -form), adj., cu aspect de urină; ~gen (v. -gen₂), adj., care produce urină; *sin.* *urinipar*; ~par (v. -par), adj., urinigen*.

URNI- „urnă”. ◊ lat. *urna* „urnă” > fr. *urn-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *urn-*. ■ ~form (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de urnă.

URO- „urină, urinare, uree, urinar, uric, excretor”. ◊ gr. *ouron* „urină” > fr. *uro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *uro-*. ■ ~cel₁ (v. -cel₁), s.n., organ excretor, la moluște; ~cel₂ (v. -cel₂), s.n., tumoare formată prin infiltrația urinei în burse; ~chimografie (urokimografie) (v. chimo-, v. -grafie), s.f., metodă radiochimografică pentru studiul mișcărilor cinetice ale arborelui ureteropielocaliceal; ~cist (v. -cist), s.n., chist urinar; ~crom (v. -crom), s.n., substanță azotoasă care conține pigmenți urinari; ~cultură (v. -cultură), s.f., examinare metodică a culturii microbiene din urină; ~densimetru (v. densi-, v. -metru), s.n., aparat cu care se măsoară densitatea urinei; ~filie (v. -filie), s.f., perversiune sexuală care constă în urinarea pe fața partenerului; ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de a nu fi surprins de nevoia de a urina; ~gen (v. -gen₁), adj., care produce urină; ~genetic (v. -genetic), adj., referitor la urogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., formare a urinei; ~grafie (v. -grafie), s. f., examen radiologic al căilor urinare; ~gramă (v. -gramă), s.f., metodă de determinare cantitativă a elementelor formate din sedimentul

urinar; ~lagnie (v. -lagnie), s. f., perversiune sexuală care constă într-o erotizare anormală a funcțiilor urinare; ~lit (v. -lit), s.n., calcul urinar; ~litic (v. -litic), adj., referitor la urolit; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în urologie; ~logie (v. -logie), s.f., disciplină care studiază căile urinare și patologia acestora; ~manție (v. -manție), s.f., divinație realizată prin intermediul urinei; ~metru (v. -metru), s.n., instrument care folosește la determinarea densității urinei; ~micete (v. -micete), s.f. pl., gen de mucegaiuri din familia uredinalor, care atacă plantele leguminoase, producând tulburări animalelor care le consumă; ~patie (v. -patie), s.f., stare patologică a căilor urinare; ~poietic (uropoietic) (v. -poietic), adj., referitor la uropoieză; ~poleză (uropoeză) (v. -poieză), s.f., proces de formare a urinei; ~ragie (v. -ragie), s.f., scurgere de sânge prin urină; *sin.* *uroree*; ~ree (v. -ree), s.f., urogenoză; ~scop (v. -scop), s.n., aparat utilizat în uroscopie; ~scopie (v. -scopie), s.f. 1. Examinarea endoscopică a urinei. 2. Analiza de laborator a urinei; ~terapie (v. -terapie), s.f., întrebuințarea terapeutică a urinei; ~toxic (v. -toxic), adj., referitor la urotoxic; ~toxie (v. -toxie), s.f., grad de toxicitate pe care îl prezintă urina în cursul anumitor infecții.

URO- „coadă, caudat, caudal”. ◊ gr. *oura* „coadă” > fr. *uro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* ■ ~carp (v. -carp), adj., cu fructe caudate; *sin.* *urocarpic*; ~carpic (v. -carpic), adj., urocarp*; ~dele (v. -del), s.n. pl., ordin de amfibieni cu corpul alungit, prevăzut cu coadă; *sin.* *caudate*; ~id (v. -id), adj., în formă de coadă; ~mer (v. -mer), s.n., segment abdominal, prezent la artropode; ~nemă (v. -nemă), s.f., structură în formă de coadă a corpului protozoarelor ciliate; ~pigiu (v. -pigiu), s.n., partea dorsală a corpului păsărilor, pe care se află glanda uropigee; ~pod (v. -pod), s.n. 1. Apendice abdominal, la crustacee. 2. Porțiune alungită a unei celule în mișcare, având forma unui mâner de oglindă; ~pter (v. -pter), adj. (despre pești) cu aripioare înotoătoare în regiunea caudală; ~steg (v. -steg), adj., s.n. (plăcuțe solzoase) care acoperă coada șerpilor; ~stil (v. -stil), s.n., os lung din regiunea caudală a coloanei vertebrale, la amfibieni.

UTER-, v. **UTERO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere a uterului; *sin.* *uterodinie*; ~ectomie (v. -ectomie), s.f., excizie a uterului; ~odinie (v. -odinie), s.f., uteralgie*.

UTERO- „uter, uterin”. ◊ lat. *uterus* „burduf, uter, matrice” > fr. *utéro-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *utero-*. ■ ~cel (v. -cel₂), s.n., hernie a uterului; ~grafie (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a uterului cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~lit (v. -lit), s.n., calcul uterin; ~manie (v. -manie), s.f., excitație sexuală excesivă la femei; ~patie (v. -patie), s.f., maladie a uterului; ~plastie (v. -plastie), s.f., refacere chirurgicală a

uterului distrus; **-ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie uterină; **-ree** (v. ree), s.f., scurgere uterină; **-salpingografie** (v. salpingo-, v. -grafie), s.f., examinare radiologică a uterului și a trompelor uterine; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în uteroscopie; **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare endoscopică a uterului; **-termometrie** (v. termo-, v. -metrie₁), s.f., măsurare a temperaturii din uter; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în uterotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a uterului.

UTRI- „sac, burduf”. ◊ lat. *uter, utris* „burduf” > engl. *utri-*, lat. sav. *id.* > rom. *utri-*. ■ **-form** (v. -form), adj. (despre un organ vegetal) în formă de sac sau de burduf.

UTRICULI- „utriculă, cavitate saciformă”. ◊ lat. *utrículus* „burduf mic” > fr. *utriculi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *utriculi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., înzestrat cu utricule; **-form** (v. -form), adj., de forma utriculei.

UVI- „strugure”. ◊ lat. *uva* „strugure” > fr. *uvi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *uvi-*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă boabe de strugure; **-form** (v. -form), adj., în formă de boabă de strugure.

UVO- „strugure”. ◊ lat. *uva* „strugure” > fr. *uvo-* > rom. *uvo-*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., descriere sistematică a soiurilor de struguri; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul strugurilor.

UVUL-, v. **UVULO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a uvulei. **UVULO-** „uvulă, omușor, uvuiar”. ◊ lat. tz. *uvula* „strugure mic, luetă” > fr. *uvulo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *uvulo-*. ■ **-ptoză** (v. -ptoză), s.f., alungire patologică a luetei, determinată de un proces inflamator sau tumoral; **-tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în uvulotomie; **-tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a uvulei.

UXORI- „soție”. ◊ lat. *uxor, uxoris* „soție” > fr. *uxori-* > rom. *uxori-*. ■ **-cid** (v. -cid), s.n. și m.

1. S.n. Uciderea soției de către soț. 2. S.m. Soț care și-a ucis soția.

V

VACCINO- „vaccin, vaccinai, vaccinare“. ◇ lat. *vaccinus* „de vacă“ > fr. *vaccino-*, engl. *id.*, it. *id.* > rom. *vaccino-*. ■ **~fobie** (v. -fobie), s.f., teamă morbidă de a fi vaccinat; **~gen** (v. -gen), adj., care produce vaccin; **~genetic** (v. genetic), adj., referitor la vaccinogenă; **~geneză** (v. -geneză), s.f., dezvoltare și evoluție a leziunilor produse de virusul vaccinal; **~logie** (v. -logie), s.f., știința despre vaccinuri; **~terapie** (v. -terapie), s.f., metodă de imunizare a organismului prin administrarea de vaccinuri.

VAGIN-, v. **VAGINO-**. ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie chirurgicală a vaginului; **~odinie** (v. -odinie), s.f., durere vaginală, neînsoțită de inflamație sau de leziuni.

VAGINI- „teacă, vagină vegetală“. ◇ lat. *vagina* „teacă“ > fr. *vagini-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vagini-*. ■ **~col** (v. -col), adj. (despre protozoare) care locuiește într-o teacă sau vagină; **~fer** (v. -fer), adj. (despre frunză) prevăzut cu vagină sau teacă; **~form** (v. -form), adj., în formă de teacă sau de vagină.

VAGINO- „vagin, vaginal“. ◇ lat. *vagina* „teacă“ > fr. *vagino-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vagino-*. ■ **~cel** (v. -cel₂), s.n., hernie vaginală; **~patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru maladiile vaginului; **~plastie** (v. -plastie), s.f., operație reparatorie a vaginului pentru preîntâmpinarea unui prolaps; **~ragie** (v. -ragie), s.f., hemoragie vaginală; **~scop** (v. -scop), s.n., aparat utilizat în vaginoscopie; **~scopie** (v. -scopie), s.f., examinare endoscopică a cavității vaginale; **~tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în vaginotomie; **~tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a vaginului; **~trop** (v. -trop), adj. (despre un hormon) care acționează asupra vaginului; *sin.* **vagino-tropic**; **~tropic** (v. -tropic), adj., vaginotrop*.

VAGO- „nervul vag, nervul pneumogastric“. ◇ lat. *vagus* „schimbător“ > fr. *vago-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vago-*. ■ **~litic** (v. -litic₂), adj., care paralizează pneumogastricul; **~mimetic** (v. -mimetic), adj. (despre o substanță) a cărei acțiune imită pe aceea a nervului vag; **~tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a nervului vag; **~tonic** (v. -tonic), adj., referitor la vagotonie; **~tonic** (v. -tonie), s.f., tulburare neurovegetativă dominată de tonusul crescut al nervului vag.

-VALENT „care valorează, valentă“. ◇ lat. *valens* „tare, puternic“ > fr. *-valent*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-valent*.

VALI- „vale“. ◇ lat. *vallis* „vale“ > lat. sav. *valli-* > rom. *vali-*. ■ **~col** (v. -col₁), adj., care crește pe văi.

-VALV „valvă“. ◇ lat. *valva* „canat, ușă dublă“ > fr. *-valve*, engl. *id.*, lat. sav. *-valvis* > rom. *-valv*.

VALVI- „valvă“. ◇ lat. *valva* „ușă dublă, canaturi“ > fr. *valvi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *valvi-*. ■ **~cid** (v. -cid), adj. (despre un fruct) care se deschide prin valve; **~fer** (v. -fer), adj., care este înzestrat cu valve; **~form** (v. -firm), adj., în formă de valvă.

VALVUL-, v. **VALVOLO-**. ◇ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție operatorie a unei valve cardiace, în caz de stenoză.

VALVULO- „valvulă, valvular“. ◇ lat. *valvula* „valvă mică“ > fr. *valvulo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *valvulo-*. ■ **~patie** (v. -patie), s.f., nume generic pentru afecțiunile valvulare; **~plastie** (v. -plastie), s.f., operație chirurgicală de refacere a unei valve cardiace anormale; **~tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în valvulotomie; **~tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei valve cardiace.

VAPO- „vapori“. ◇ lat. *vapor* „abur“ > fr. *vapo-*, engl. *id.* > rom. *vapo-*. ■ **~terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical cu vapori sau apă fin pulverizată.

VARIC, v. **VARICO-**. ■ **~omfal** (v. -omfal), s.n., tumoare ombilicală varicoasă.

VARICO- „varice, varicos“. ◇ lat. *varix, varicos* „venă dilatată“ > fr. *varico-*, engl. *id.*, germ. *variko-*, it. *varico-*, lat. sav. *id.* > rom. *varico-*. ■ **~cel** (v. -cel₂), s.n., dilatație varicoasă permanentă a venelor organului spermatic; **~celectomie** (v. -cel₂, v. -ectomie), s.f., ablație parțială a scrotului varicos; **~grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a unei vene varicoase; **~tom** (v. -tom), s.n., instrument utilizat în varicotomie; **~tomie** (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a unei vene varicoase.

VARIO- „variație, modificare“. ◇ lat. *varius* „diferit, deosebit“ > fr. *vario-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vario-*. ■ **~metru** (v. -metru₁), s.n. 1. Aparat pentru măsurarea variațiilor câmpului magnetic terestru. 2. Instrument pentru măsurarea modificărilor presiunii atmosferice. 3. Aparat pentru măsurarea vitezei verticale a avioanelor. 4. Aparat care produce o inductivitate variabilă; **~sperm** (v. -sperm), adj., cu semințe diferite.

VARIOLI- „variolă“. ◇ lat. tz. *variola* „variolă“ (din lat. *varius* „pătat, târcat“) > fr. *varioli-*, engl. *id.* > rom. *varioli-*. ■ **~form** (v. -form), adj., cu aspect de variolă.

VARIOLO- „variolă“. ◇ lat. tz. *variola* „variolă“ > fr. *variolo-*, engl. *id.* > rom. *variolo-*. ■ **~id** (v. -id), s.n., formă ușoară de variolă.

VAS-, v. **VASO-**. ■ **~ectomie** (v. -ectomie), s.f., rezecție parțială a canalelor deferente.

VASI- „vas, conduct, tubular, vascular”. ◊ lat. *vas, vasis* „recipient, vas” > fr. *vasi*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vasi*. ■ **-centric** (v. -centric), adj. (despre parenchim) care este dispus în jurul vaselor conducătoare; **-fer** (v. -fer), adj., care poartă vase conducătoare; **-form** (v. -form), adj., în formă de tub organic.

VASO- „sistem vascular, canal, conduct, vas anatomic”. ◊ lat. *vas, vasis* „recipient, vas” > fr. *vaso*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vaso*. ■ **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a aparatului circulator cu ajutorul unei substanțe de contrast; **-motor** (v. -motor), adj. 1. Care determină contractarea și dilatarea vaselor sanguine. 2. (Despre nervi) Care se exercită asupra pereților vaselor sanguine; **-plegie** (v. -plegie), s.f., dilatație generalizată a vaselor sanguine; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a vaselor deferente; **-tripsie** (v. -tripsie), s.f., procedeu hemostatic care constă în strivirea vaselor cu ajutorul unei pense medicale; **-trop** (v. -trop), adj. (despre o substanță) care se fixează în mod electiv pe vasele sanguine; *sin.* **vasotropic**; **-tropic** (v. -tropic), adj., vasotrop*.

VECTO- „vector, vectorial”. ◊ lat. *vecto, vectare* „a purta, a transporta” > fr. *vector*-engl. *id.* > rom. *vector*. ■ **-cardiograf** (v. cardio-, v. -graf), s.n., aparat electronic utilizat în vectocardiografie; **-cardiografie** (v. cardio-, v. -grafie), s.f., electrocardiografie care permite urmărirea directă pe un ecran de televiziune a biomărcurilor inimii; **-cardiogramă** (v. cardio-, v. -gramă), s.f., diagramă obținută la vectocardiograf; **-scopie** (v. scopie), s.f., observare pe ecranul vectocardiografului a figurii trasate prin deplasarea spotului luminos.

VELI- „velum, vâl membranos”. ◊ lat. *velum* „voal, înveliș, acoperământ” > fr. *véli*-, engl. *id.* > rom. *veli*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj. (despre moluște) care poartă velum; **-form** (v. -form), adj. (despre moluște cefalopode) în formă de vâl membranos.

VELO- „alergare, viteză”. ◊ lat. *velox* „rapid, iute” > fr. *véio*-, germ. *id.* > rom. *velo*-. ■ **-drom** (v. -drom), s.n., pistă amenajată pentru curse cicliste; **-ergometru** (v. ergo-, v. metru₁), s.n., instrument cu care se măsoară cantitatea de energie consumată de organismul uman; **-metru** (v. -metru₁), s.n., aparat folosit pentru măsurarea directă a vitezei curentului de aer.

VEN-, **V. VENO-**. ■ **-ectazie** (v. -ectezie), s.f., dilatație a unei vene.

VENENI- „venin, otrăvă”. ◊ lat. *venenum* „otrăvă” > fr. *vénéni*-, engl. *id.* > rom. *veneni*-. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care poartă venin; **-gen** (v. -gen₂), adj., venenipar*;**-par** (v. -par), adj., care produce venin; *sin.* **venenigen**.

VENERO- „boli venerice, venerian”. ◊ lat. *venus, veneris* „dragoste fizică” > fr. *vénéro*-, germ. *id.*,

it. *id.*, engl. *id.* > rom. *venero*-. ■ **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în venerologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină medicală care studiază bolile venerice.

VENI- „venă”. ◊ lat. *vena* „vână, venă” > fr. *véni*-, engl. *id.* > rom. *veni*-. ■ **-form** (v. -form), adj., în formă de venă.

VENO- „venă, venos”. ◊ lat. *vena* „vână, venă” > fr. *véno*-, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *veno*-. ■ **-cliză** (v. -cliză₂), s.f., administrare intravenoasă continuă a unei substanțe medicamentoase sau nutritive; **-grafie** (v. -grafie), s.f., radiografie a venelor după injectarea acestora cu o substanță de contrast; **-gramă** (v. -gramă), s.f., înregistrare grafică a pulsațiilor unei vene; **-scleroză** (v. -scleroză), s.f., proces de sclerozarea a venelor; **-stază** (v. -stază), s.f., încetinirea circulației sângelui în vene; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unei vene.

VENTRI- „pânțete, abdomen”. ◊ lat. *venter, ventris* „abdomen” > fr. *ventri*-, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *ventri*-. ■ **-loc** (v. -loc), adj., s.m. și f. (persoană) capabilă să vorbească fără a-și mișca buzele și gura, creând impresia că vocea se aude din abdomen.

VENTRICUL-, **V. VENTRICULO-**. ■ **-ectomie** (v. -ectomie), s.f., excizie a ventriculelor laringeale la calul atins de coranj.

VENTRICULO- „ventricul, ventricular”. ◊ lat. *ventriculus* „cavitate mică” > fr. *ventriculo*-, engl. *id.*, germ. *ventrikulo*-, lat. sav. *ventriculo*-, it. *id.* > rom. *ventriculo*-. ■ **-atriostomie** (v. atrio-, v. -stomie), s.f., derivație ventriculoatrială; **-grafie** (v. -grafie), s.f., metodă de cercetare radiologică a ventriculelor cerebrale; **-gramă** (v. -gramă), s.f. 1. Înregistrare grafică obținută la ventriculografie. 2. Diagramă a activității electrice a ventriculului; **-scopie** (v. -scopie), s.f., tehnică medicală neurochirurgicală care permite examinarea directă a interiorului unui ventricul cerebral; **-stomie** (v. -stomie), s.f., deschidere chirurgicală a unui ventricul; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a unui ventricul.

VENTRO- „abdomen”. ◊ lat. *venter, ventris* „pânțete, abdomen” > fr. *ventro*-, engl. *id.* > rom. *ventro*-. ■ **-scopie** (v. -scopie), s.f., examinare endoscopică a abdomenului; **-tomie** (v. -tomie), s.f., deschidere chirurgicală a abdomenului.

VERBO- „vorbire”. ◊ lat. *verbum* „cuvânt” > fr. *verbo*-, engl. *id.* > rom. *verbo*-. ■ **-manie** (v. -manie), s.f., tendința către o manifestare verbală excesivă, însoțită de neputința de a acționa.

VERMI- „vierme, vermicular”. ◊ lat. *vermis* „vierme” > fr. *vermi*-, germ. *id.*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vermi*-. ■ **-cid** (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care ucide viermii paraziti; **-form** (v. -form), adj., în formă de vierme; **-fug** (v.

-fug), adj., s.n. (medicament) care distruge viermii intestinale; ~grad (v. -grad), adj., care se mișcă asemenea unui vierme; ~vore (v. -vor), adj., s.f. pl. (păsări) care se hrănesc cu viermi.

VERSI- „divers, variat”. ◊ lat. *versus* „schimbat, întors” > fr. *versi-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *versi-*. ■ ~color (v. -color), adj. (despre un organ sau un organism) care își poate schimba coloritul; ~fior (v. -fior), adj., cu flori diferite; ~form (v. -form), adj. (despre un organism) care are proprietatea de a-și schimba forma.

VERTEBRI- „vertebră”. ◊ lat. *vertebra* „articulație, încheietură” > fr. *vertebri-*, engl. *id.* > rom. *vertebri-*. ■ ~form (v. -form), adj., în formă de vertebră.

VERTEBRO- „vertebră”. ◊ lat. *vertebra* „articulație” > fr. *vertebro-*, engl. *id.* > rom. *vertebro-*. ■ ~terapie (v. -terapie), s.f., tratament medical al unei afecțiuni vertebrale prin elongații de coloană.

VERTICILI- „verticil botanic, verticilat, circular”. ◊ lat. *verticillus* „mic disc de lemn sau de metal” > fr. *verticilli-*, lat. sav. *id.* > rom. *verticilli-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu florile așezate în jurul unei axe la același nivel; ~foliu (v. -foliu), în formă de verticil vegetal.

VERTIGO- „amețeală, vertij”. ◊ lat. *vertigo* „amețeală” > fr. *vertigo* > rom. *vertigo-*. ■ ~fobie (v. -fobie), s.f., teamă patologică de vertij, de amețeală.

VERUCI- „neg, aluniță”. ◊ lat. *verruca* „neg, ridicătură, excrescență” > fr. *verrucci-*, engl. *id.* > rom. *veruci-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., prevăzut cu protuberanțe dure; ~form (v. -form), adj., de forma unui neg; ~gen (v. -gen₂), adj., care produce verucozități pe piele.

VERUCULI- „verucozitate mică, veruculos”. ◊ lat. *verrucula* „neg mic” > fr. *verruculi-*, engl. *id.* > rom. *veruculi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care este prevăzut cu verucozități mici.

VEXILI- „vexil botanic, petala superioară a florii”. ◊ lat. *vexillum* „steag, stindard” > engl. *vexilli-*, lat. sav. *id.* > rom. *vexili-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care este prevăzut cu vexil botanic.

VEXILO- „steag, stindard”. ◊ lat. *vexillum* „steag” > fr. *vexillo-*, engl. *id.* > rom. *vexilo-*. ■ ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină istorică având ca obiect de studiu steagurile și pavilioanele.

VEZICO- „vezică urinară”. ◊ lat. *vesica* „bășică, vezică” > fr. *vésico-*, engl. *id.*, germ. *vesiko-* > rom. *vezico-*. ■ ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a vezicii urinare.

VEZICUL-, v. **VEZICULO-**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., extirpare chirurgicală a unei vezicule.

VEZICULI- „veziculă, bășicuță”. ◊ lat. *vesicula* „bășică mică” > fr. *vésiculi-*, engl. *id.* > rom. *veziculi-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., acoperit cu bășicuțe; ~form (v. -form), adj., în formă de veziculă.

VEZICULO- „veziculă”. ◊ lat. *vesicula* „bășicuță, umflătură mică” > fr. *vésiculo-*, engl. *id.*, it. *id.*, germ. *vesikulo-* > rom. *veziculo-*. ■ ~grafie (v. -grafie), s.f., explorare radiologică a unei vezicule cu ajutorul unei substanțe de contrast; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie a veziculelor seminale.

VIBRO- „oscilație, vibrație”. ◊ lat. *vibro, are* „a tremura, a vibra” > fr. *vibro-*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *vibro-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., instrument cu care se înregistrează și se măsoară valorile unei vibrații; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat pentru măsurarea deplasărilor liniare care se produc în cursul unei vibrații; ~scop (v. -scop), s.n., instrument cu care se măsoară frecvența, amplitudinea și faza fenomenului de vibrație; ~terapie (v. -terapie), s.f., seismoterapie*.

VIDEO- „imagina, vedea, vizual”. ◊ lat. *video, ere* „a vedea” > fr. *vidéo-*, it. *id.*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *video-*. ■ ~fon (v. -fon), s.n., video-telefon*; ~fonie (v. -fonie), s.f., transmisia simultană a imaginii și a sunetului; ~grafie (v. -grafie), s.f., imagine fotografică realizată prin mijloace video; ~gramă (v. -gramă), s.f., orice suport care permite înregistrarea, conservarea și reproducerea unui program audiovizual; ~tecă (v. -tecă), s.f., colecția de filme înregistrate pe videocasete; ~telefon (v. tele-, v. -fon), s.n., telefon prevăzut cu un mecanism care transmite și imagini; *sin.* *videofon*; ~telefonie (v. tele-, v. -fonie), s.f., telefonie care poate transmite la distanță și imagini.

VILI- „perii, pilozitate, lânos, catifelat”. ◊ lat. *villus* „smoc de păr” > fr. *villi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vili-*. ■ ~caul (v. -caul), adj., cu tulpina acoperită cu peri lungi și moi; ~fer (v. -fer), adj., cu peri lungi și lănoși; ~form (v. -form), adj., în formă de peri lungi și moi.

VINI- „vin, vinaceu, de culoare purpurie”. ◊ lat. *vinum* „vin” > fr. *vini-*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vini-*. ■ ~col (v. -col), adj., referitor la vii și la producția vinului; ~color (v. -color), adj., de culoarea purpurie a vinului; ~cultură (v. -cultură), s.f., viticultură*; ~fer (v. -fer), adj. 1. Care produce vin. 2. (Despre un teren) Pe care se cultivă viță de vie.

VIR-, v. VIRO-. ■ ~emie (v. -emie), s.f., prezența în sânge a unui virus.

VIRIDI- „verde”. ◊ lat. *viridis* „verde” > fr. *viridi-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *viridi-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu flori verzi.

VIRO- „virus, virotic, viral”. ◊ lat. *virus* „venin, otrăvă” > fr. *viro-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *viro-*. ■ ~cide (v. -cid), adj., s.n. pl. (substanțe) care distrug puterea infecțioasă a unui virus; ~cit (v. -cit), s.n., leucocit anormal care se găsește în sângele indivizilor atinși de viroză; ~fite (v. -fit), s.f., afanobionte*; ~forie (v. -forie), s.f., mecanism de purtare a unor virusuri absor-

bite la suprafața unor microbi; ~id (v. -id), s.m., agent infecțios subviral, format dintr-o moleculă de acid ribonucleic, lipsită de înveliș proteic; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în virologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul virusurilor; *sin. virologie*; ~pexie (v. -pexie), s.f., proces de fixare a virusurilor; ~static (v. -static), adj., s.n. (agent medicamentos) care oprește dezvoltarea unui virus; ~zom (v. -zom), s.m., ansamblu format dintr-un lipozom și din numeroase tipuri de antigeni, de la toate sușele virulente ale unui virus ARN poligenotipic; *sin. imunozom*.

VIRUSO- „virus, viral”. ◊ lat. *virus* „venin, otrăvă” > fr. *viruso-* > rom. *viruso-*. ■ ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în virologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., virologie*.

VISCER- v. **VISCERO-**. ■ ~algie (v. -algie), s.f., durere a viscerelor; *sin. viscerodinie*; ~odinie (v. -odinie), s.f., visceralgie*.

VISCERO- „vescere, organe interne”. ◊ lat. pl. *viscera* „măruntaie” > fr. *viscéro-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *viscero-*. ■ ~graf (v. -graf), s.n., instrument pentru înregistrarea activității unor viscere; ~grafie (v. -grafie), s.f., înregistrare cu ajutorul viscerografului a contracțiilor tubului digestiv; ~ptoază (v. -ptoază), s.f., deplasare patologică a viscerelor; ~tonic (v. -tonic), adj., referitor la viscerotonie; ~tonie (v. -tonie), s.f., componentă psihică a personalității, în tipologia lui Sheldon; ~trop (v. -trop), adj. (despre un microb, un virus etc.) care se fixează de preferință pe viscere; *sin. viscerotropic*; ~tropic (v. -tropic), adj., viscerotrop*.

VISCO- „viscozitate”. ◊ lat. *viscum* „vâsc, clei” > fr. *visco-*, engl. *id.* > rom. *visco-*. ■ ~gramă (v. -gramă), s.f., monogramă pentru determinarea pe cale grafică a viscozității unui ulei la o temperatură dată; ~metru (v. -metru₁), s.n., viscosimetru*; ~plastic (v. -plastic), adj. (despre o substanță) care în același timp este vâscoasă și plastică; ~static (v. -static), adj. (despre un corp) a cărui viscozitate nu variază sau care variază puțin sub acțiunea factorilor exteriori.

VISCOZI- „viscozitate”. ◊ lat. tz. *viscosus* „cleios, lipicios” > fr. *viscosi-*, engl. *id.*, germ. *viskosi-* > rom. *viscozi-*. ■ ~metrie (v. -metrie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu măsurarea viscozității fluidelor; ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat utilizat pentru măsurarea viscozității lichidelor; *sin. viscometru*.

VITELI- „vitelus, vitelin”. ◊ lat. *vitellus* „gâlbenuș de ou” > eng. *vitelli-* > rom. *viteli-*. ■ ~fer (v. -fer), adj., care conține vitelus; ~form (v. -form), adj., în formă de vitelus; ~gen (v. -gen₂), adj., care produce vitelus; *sin. vitelogen*.

VITELO- „vitelus”. ◊ lat. *vitellus* „gâlbenuș de ou” > fr. *vitello-*, engl. *id.* > rom. *viteło-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., viteligen*; ~genetic (v. -genetic), adj.,

referitor la vitelogeneză; ~geneză (v. -geneză), s.f., proces de formare a vitelusului.

VITI- „vie, viță de vie”. ◊ lat. *vitis* „viță de vie” > fr. *viti-*, engl. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *viti-*.

■ ~cid (v. -cid), adj., s.n. (substanță) care distruge vița de vie; ~col (v. -col₁), adj., relativ la cultura viței de vie; ~cultor (v. -cultor), s.m. și f., persoană care se ocupă cu cultura viței de vie; ~cultură (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu cultura viței de vie; *sin. viticultură*.

VITI- „dungă, striu, striat”. ◊ lat. *vitta* „panglică, bandă, cordeluță” > fr. *vitti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *viti-*. ■ ~fer (v. -fer), adj. (despre un organ vegetal) prevăzut cu dungi longitudinale.

VITRI- „sticlă, geam”. ◊ lat. *vitrum* „geam, sticlă” > fr. *vitri-*, engl. *id.* > rom. *vitri-*. ■ ~form (v. -form), adj., care are aspect de sticlă, de geam.

VIVI- „viu, viață”. ◊ lat. *vivus* „viu” > fr. *vivi-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *vivi-*. ■ ~par (v. -par), adj. 1. (Despre un animal) Care naște pui vii. 2. (Despre o plantă) Care se reproduce pe cale vegetativă prin bulbili care germinează în inflorescență.

VIZIBILI- „vizibilitate”. ◊ lat. *visibilis* „care se vede” > fr. *visibili-* > rom. *vizibilf.* ■ ~metru (v. -metru₁), s.n., aparat cu care se determină vizibilitatea.

-VOC „sens, înțeles, semnificație”. ◊ lat. *vox*, *vocis* „cuvânt, voce” > fr. *-voque*, germ. *-vok*, it. *-voco* > rom. *-voc*.

VOCO- „vocală”. ◊ lat. *vox*, *vocis* „voce, glas” > fr. *voco-*, engl. *id.* > rom. *voco-*. ■ ~idă (v. -id), adj., s.f. (sunet) oral, central, rezonator, al cărui tip reprezentativ este vocala.

VOLUTI- „spirală, volută, răsucit, spiralat”. ◊ lat. *volutus* „răsucit, încolăcit” > fr. *voluti-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *voluti-*. ■ ~fior (v. -fior), adj., cu flori în spirală; ~form (v. -form), adj., în formă de volută.

-VOR „care înghite, care absoarbe, care mănâncă”. ◊ lat. *vorō*, *vorare* „a mânca, a înghiți” > fr. *-vore*, engl. *id.*, germ. *-vor*, lat. sav. *-vorus* > rom. *-vor*.

VULCANO- „vulcan, vulcanic”. ◊ lat. *vulcanus* „foc, flacără” > fr. *vulcano-* și *volcano-*, germ. *vulkano-*, engl. *vulcano-* > rom. *vulcano-*. ■ ~gen (v. -gen₁), adj., care produce fenomene vulcanice; ~log (v. -log), s.m. și f., specialist în vulcanologie; ~logie (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fenomenelor vulcanice.

VULV-, v. **VULVO-**. ■ ~ectomie (v. -ectomie), s.f., rezecție chirurgicală a vulvei.

VULVI- „vulvă”. ◊ lat. *vulva* „uter, matrice” > fr. *vulvi-*, engl. *id.* > rom. *vulvi-*. ■ ~form (v. -form), adj., care prezintă aspectul unei vulve.

VULVO- „vulvă, vulvar”. ◊ lat. *vulva* „uter, pân-tece, matrice” > fr. *vulvo-*, engl. *id.*, germ. *id.* > rom. *vulvo-*. ■ ~patie (v. -patie), s.f., stare patologică a vulvei; ~tomie (v. -tomie), s.f., incizie chirurgicală a vulvei.

X

XANT-, v. **XANTO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini galbeni; **-elasmă** (v. -elasmă), s.f., pată galbenă, cu margini neregulate, apărută pe pleoape; **-odont** (v. -odont), adj., care are dinții incisivi colorați în galben; **-opsie** (v. -opsie), s.f., tulburare a vederii care face ca bolnavul să vadă totul într-o culoare galbenă.

XANTO- „galben, gălbui”. ◊ gr. *xanthos* „galben” > fr. *xantho-*, engl. *id.*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *xanto-*. ■ **-carpe** (v. -carp), adj., s.f. pl. (plante) care au fructele sau corpurile de fructificație galbene; **-cit** (v. -cit), s.n., celulă care conține pigmenți galbeni; **-clor** (v. -clor), adj. (despre un organ vegetal) de culoare verde-gălbui; **-cromatic** (v. -cromatic), adj., colorat în galben; **-cromie** (v. -cromie), s.f., colorație în galben a serului din sânge; **-derm** (v. -derm), adj. (despre un om) cu pielea galbenă; **-dermie** (v. -dermie), s.f., colorarea în galben a pielii, datorită unui pigment alimentar sau medicamentos; **-eritrodermie** (v. eritro-, v. -dermie), s.f., maladie a pielii caracterizată prin erupții eritromatoase roșii-gălbui, puțin scuamoase și uneori pruriginoase; **-filă** (v. -fil₂), s.f., pigment galben care se găsește în frunzele verzi; **-for** (v. -for), s.m., cromator galben; *sin.* **xantoleucofor**; **-leucofor** (v. leuco-, v. -for), s.m., xantofor*; **-genic** (v. -genic), adj. (despre un acid puțin stabil) ai cărui esterii se formează prin acțiunea alcaliilor asupra sulfurii de carbon, la contactul cu un alcool; **-genie** (v. -genie₁), s.f. 1. Îngălbenire a frunzelor. 2. Decolorare a clorofilei; **-leucofor** (v. leuco-, v. -for), s.m., xantofor*; **-plaste** (v. -plast), s.n. pl. 1. Plastide galbene. 2. Cromoplaste și cromatofori de culoare galbenă; **-pod** (v. -pod), adj. (despre păsări) cu picioare galbene; **-sperme** (v. -sperm), adj., s.f. pl. (plante) care au semințe cu tegument galben; **-zomi** (v. -zom), s.m. pl., granule excretoare de culoare galbenă, prezente la foraminifere.

-XEN „gazdă, amfitrion, găzduire”. ◊ gr. *xenos* „gazdă, oaspete, străin” > fr. *-xène*, engl. *id.*, germ. *-xen*, lat. sav. *-xenus* > rom. *-xen*.

XEN-, v. **XENO-**. ■ **-oecie** (v. -oecie), adj. (despre un parazit) care crește pe/sau în alt organism.

-XENIC „referitor la comensualism, de gazdă, străin”. ◊ gr. *xenikos* „care este străin” > fr. *-xenique*, engl. *-xenic*, lat. sav. *-xenicus* > rom. *-xenic*.

-XENIC „comensualism, găzduire, ospitalitate”. ◊ gr. *xenia* „ospitalitate” > fr. *-xénie*, germ. *id.*, engl. *-xeny*, lat. sav. *-xenia* > rom. *-xenie*.

XENO- „străin, oaspete, deosebit, exotic, parazit”. ◊ gr. *xenos* „străin, oaspete” > fr. *xéno-*, engl.

id., germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *xeno-*. ■ **-autogamie** (v. auto-, v. -gamie), s.f., polenizare încrucișată care, în anumite condiții nefavorabile, se realizează prin autofertilizare; **-biotic** (v. -biotic), adj., referitor la xenobioză; **-bioză** (v. -bioză), s.f., viețuire în asociații străine sau în dauna unui alt organism vegetal sau animal; **-blast** (v. -blast), s.n., cristal care se formează în șisturile cristaline, în altă formă cristalografică decât cea proprie; **-carpic** (v. -carpic), adj., care prezintă xenocarpie; **-carpie** (v. -carpie), s.f., formare a fructului ca rezultat al xenogamiei; **-cenic** (v. -cenic), adj. (despre un organism) care crește numai temporar și întâmplător într-un biotop; **-fil** (v. -fil₁), adj., s.m. și f. (persoană) care iubește pe străini; **-filie** (v. -filie₁), s.f., dragoste pentru tot ceea ce este străin; **-fob** (v. -fob), adj., s.m. și f. (persoană) care urăște pe străini; **-fobie** (v. -fobie), s.f., fenomen de patologie socială, constând în teama și ostilitatea față de străini; **-fonie** (v. -fonie), s.f., tulburare a foneticii care dă vocii un accent străin; **-gamie** (v. -gamie), s.f., polenizare încrucișată între indivizii deosebiți ai aceleiași specii; **-gen** (v. -gen₁), adj., xenogenetic*; **-genetic** (v. -genetic), adj. (despre un organism) care este derivat din strămoși diferiți; *sin.* **xenogen**; **-geneză** (v. -geneză), s.f., proces de apariție a unor urmași neasemănători în cadrul aceleiași specii vegetale sau animale; **-genic** (v. -genic), adj. (despre o grefă) realizat între parteneri eterogeni; **-glosie** (v. -glosie), s.f., fenomen paranormal constat la mediumurile care în timpul somnului hipnotic vorbesc limbi necunoscute de ei; **-grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de tipar pentru imagini, unde se folosește fenomenul de fotoconductibilitate; **-lit** (v. -lit₁), s.n., fragment de piatră, străin de roca în care se găsește; **-litic** (v. -litic₁), adj., referitor la xenolite; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază relațiile dintre gazdă și stadiile ontologice ale unui parazit specific; **-man** (v. -man₁), s.m. și f., persoană care are o preferință deosebită pentru tot ce este străin; **-manie** (v. -manie), s.f., pasiune exagerată pentru tot ceea ce este străin; **-menie** (v. -menie), s.f., menstruație vicariantă sau suplimentară; **-mixie** (v. -mixie₁), s.f., unire a doi gameți produși de indivizi care aparțin unor linii sau populații diferite; **-morf** (v. -morf), adj. (despre un mineral) care prezintă xenomorfie; *sin.* **xenomorfic**; **-morfic** (v. -morfic), adj., xenomorf*; **-morfie** (v. -morfie), s.f., proprietatea unui mineral de a se prezenta și sub altă formă decât cea obișnuită; *sin.* **xenomorfism**; **-morfism** (v. -morfism), s.n., xenomorfie*; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., fenomen de regenerare a unui or-

gan vegetal sub altă formă; **-patie** (v. -patie), s.f., manifestare patologică în care bolnavul crede că se acționează asupra lui de la distanță prin hipnoză, sugestie etc.; **-plastic** (v. -plastic), adj. (despre un grefaj) executat pe diferite port-altoiuri; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la xenotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., fenomen prin care un parazit este atras de alin sau o celulă este atrasă de alta.

XER-, v. **XERO-**. ■ **-oftalmie** (v. -oftalmie), s.f., uscarea a corneei și a conjunctivei; *sin.* **xerom** și **xeromă**.

-XERĂ „uscare, distrugere”. ◊ gr. *xeros* „sec, arid, uscat” > fr. *-xéra*, germ. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *-xeră*.

XERO- „uscat, arid, uscure, ariditate”. ◊ gr. *xeros* „dur, arid, sec” > fr. *xéro-*, germ. *id.*, it. *id.*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *xero-*. ■ **-bil** (v. -bil), adj., s.n. pl., xerobionte*; **-biont** (v. -biont), adj., s.n. pl. (organisme) adaptate la un climat foarte arid, sărac în precipitații; *sin.* **xerobii**; **-bole** (v. -bol), s.f. pl., plante anemocore sau dinamocore care își răspândesc semințele prin expulzare după căderea carpelelor uscate; **-carp** (v. -carp), adj., cu fructe uscate; *sin.* **xerocarpic**; **-carpic** (v. -carpic), adj., xerocarp*; **-cazie** (**xerocazie**) (v. -cazie), s.f., răspândire a semințelor prin uscarea și ruperea pericarpului fructelor; **-cheilie** (v. -cheilie), s.f., uscure a buzelor; **-cleistogamie** (v. -cleisto-, v. -gamie), s.f., cleistogamie în condiții de uscăciune extremă; **-dermă** (v. -derm), s.f., fotodermatoză care se manifestă prin apariția de eriteme în regiunile cutanate expuse luminii; **-dermie** (v. -dermie), s.f., boală cenzuală caracterizată prin uscăciunea și descuamarea pielii; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu alimente uscate; **-fagie** (v. -fagie), s.f., regim alimentar bazat pe alimente uscate, seci; **-fil**₁ (v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care crește pe terenuri uscate; **-fil**₂ (v. -fil₂), adj., cu frunze uscate; **-filie** (v. -filie), s.f., proprietate a organismelor xerofile; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante care cresc pe locuri aride; **-fitic** (v. -fitic), adj., adaptat la condiții de sol cu umiditate scăzută; **-fob** (v. -fob), adj. (despre o plantă) care nu poate trăi în ținuturi secetoase; **-geofite** (v. geo-, v. -fit), s.f. pl. 1. Plante la care stadiul de repaus biologic corespunde cu perioada de uscăciune. 2. Plante care în perioada de uscăciune persistă prin organele lor subterane; **-graf** (v. -graf), s.n., aparat folosit în xerografie; **-grafie** (v. -grafie), s.f., procedeu de tipar la care se folosește o pulbere încărcată cu electricitate statică; **-helofite** (v. helo-, v. -fit), s.f. pl., plante de mlaștină, caracterizate prin transpirație pronunțată; **-higrobionte** (v. higo-, v. -biont), s.f. pl., plante care nu pot suporta vreme îndelungată lipsa apei; **-menie** (v. -menie), s.f., apariție a simptomelor organice ale perioadei menstruale, fără menstruație; **-morf** (v. -morf), adj. (despre o plantă) care este adaptat la secetă; **-morfic** (v. -morfic), adj., referitor la xeromorfie; **-morfie** (v. -morfie), s.f., tot-

litatea adaptărilor morfologice ale plantelor la condițiile de uscăciune; *sin.* **xeromorfism**, **xeromorfoză**; **-morfism** (v. -morfism), s.n., xeromorfie*; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., xeromorfie*; **-poiofil** (v. poio-, v. -fil₁), adj., care crește pe pășuni uscate; **-poiofite** (v. poio-, v. -fit), s.f. pl., plante erbacee spontane, fără valoare economică, adaptate să trăiască împreună cu plantele cultivate; *sin.* **buruien**; **-rinie** (v. -rinie), s.f., uscure a mucoasei nazale; **-spori** (v. -spor), s.m. pl., spori uscați, diseminați pe timp secetos; **-stomie** (v. -stomie), s.f., uscure a mucoasei bucale; **-term** (v. -term), adj. (despre un organism vegetal) adaptat la un climat uscat și cald; **-termic** (v. -termic), adj., xeroterm*; **-termofil** (v. termo-, v. -fil₁), adj. (despre o plantă) care suportă bine climatul uscat și cald; **-termofite** (v. termo-, v. -fit), s.f. pl., plante care cresc în zonele cu climat cald și uscat; **-tropic** (v. -tropic), adj., referitor la xerotropism; **-tropism** (v. -tropism), s.n., mișcări de răscucire sau de curbare a plantelor pentru evitarea uscării.

-XEROZĂ „ariditate, uscăciune, cheratinizare”. ◊ gr. *xerosis* „uscure” > fr. *-xérose*, germ. *id.* > rom. *-xeroză*.

XESTO- „neted, fără peri, glabru”. ◊ gr. *xestos* „neted” > fr. *xesto-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *xesto-*. ■ **-fil** (v. -fil₂), adj., cu frunze lipsite de peri.

XIF-, v. **XIFO-**. ■ **-acant** (v. -acant), adj., cu spini în formă de sabie; **-odinie** (v. -odinie), s.f., xifoidalgie*; **-odont** (v. -odont), adj., cu dinți în formă de sabie.

XIFO- „sabie, xifoid”. ◊ gr. *xiphos* „spadă, sabie” > fr. *xipho-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, it. *xifo-* > rom. *xifo-*. ■ **-dim** (v. -dim), s.m., monstru dublu cu toracele sudat, având patru membre toracale, dar numai două pelviene; **-fil**₁ (v. -fil₁), adj., cu frunze în formă de sabie; **-id** (v. -id), adj., s.n. 1. Adj. În formă de spadă. 2. S.n. Cartilaj de forma unui vârf de sabie, situat la extremitatea inferioară a sternului; **-idalgie** (v. -id, v. -algie), s.f., durere la nivelul apendicelui xifoid; **-pag** (v. -pag), s.m., monstru dublu la care cele două corpuri sunt unite de la ombilic până la apendicele xifoid; **-sternopexie** (v. sterno-, v. -pexie), s.f., detașare chirurgicală a apendicelui xifoid și de suturare a acestuia pe fața anterioară a sternului.

-XIL (**-XILĂ**) „lemn, trunchi de copac”. ◊ gr. *xyion* „lemn”, > fr. *-xyle*, germ. *-xyl*, engl. *-xylous*, lat. sav. *-xylus* > rom. *-xil* și *-xilă*.

-XILĂ, v. **-XIL**.

XILO- „lemn, pădure, lemnos, lignificat”. ◊ gr. *xylon* „lemn, pădure” > fr. *xylo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *xilo-*, lat. sav. *xylo-* > rom. *xilo-*. ■ **-carp** (v. -carp), s.n. 1. Fruct tare, uscat, de pădure. 2. Partea lemnoasă și tare a fructului; **-crom** (v. -crom), s.m., ansamblu de pigmenți taninici din lemn; **-fag** (v.

-fag), adj. 1. (Despre ciuperci) Care atacă lemnul copacilor. 2. (Despre insecte) Care sapă galerii în lemn, hrănindu-se cu acesta; **-fagie** (v. -fagie), s.f., acțiunea insectelor xilofage; **-fil** (v. -fil), adj. (despre un organism) care crește pe ramurile plantelor moarte; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante lemnoase, cuprinzând arbori, arbuști și subarbuști; **-fon** (v. -fon), s.n., instrument muzical format din lamele de lemn; **-gen** (v. -gen), adj., care generează țesut lemnos; **-graf** (v. -graf), s.m., gravor în lemn; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Gravură în lemn. 2. Procedeu de imprimare cu tipare săpate în lemn; **-gramă** (v. -gramă), s.f., clișeu tipografic în lemn; **-id** (v. -id), adj., cu o structură asemănătoare cu aceea a lemnului; **-latrie** (v. -latrie), s.f., cult al zeilor de lemn; **-lit** (v. -lit), s.n., lemn

fosilizat; **-litografie** (v. lito-, v. -grafie), s.f., procedeu tipografic la care clișeele se realizează pe plăci de lemn acoperite cu un strat de calcar; **-logie** (v. -logie), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul lemnului; **-manție** (v. -manție), s.f., prezicere după forma și poziția așchiilor aruncate pe pământ; **-metru** (v. -metru), s.n., instrument cu care se măsoară cubajul lemnului; **-riz** (v. -riz), adj., cu rădăcini lignificate; **-stromă** (v. -stromă), s.f., miceliu al ciupercilor xilofage, dezvoltat în interiorul țesutului lemnos; **-terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical pe baza unor varietăți de lemn; **-tipie** (v. -tipie), s.f., tipar cu litere de lemn; **-tomie** (v. -tomie), s.f., studiul microscopic și anatomic al țesuturilor lemnoase, aparținând plantelor fosile sau actuale. .

ZAHARI- „zahăr”. ◊ lat. saccharum „zahăr” > fr. *sacchari*, engl. *id.* > rom. *zahari*. ■ **-fer** (v. -fer), adj., care conține sau care produce zahăr; **-gen** (v. -gen₂), adj., care se poate transforma în zahăr prin hidratare; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., metodă de determinare a concentrației soluțiilor de zahăr; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se poate determina concentrația unei soluții de zahăr.

ZAHARO- „zahăr, zaharoză”. ◊ gr. *sakcharon* „zahăr” > fr. *saccharo*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *zaharo*. ■ **-for** (v. -for), adj., care produce zahăr; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de zahăr; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument cu care se determină densitatea soluțiilor de zahăr; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., ciuperci microscopice care produc fermentația alcoolică în materii zaharoase.

ZANCLO- „seceră”. ◊ gr. *zanklon* „seceră” > engl. *zanclo*, lat. sav. *id.* > rom. *zanclo*. ■ **-id** (v. -id), adj., în formă de seceră.

-ZAUR (-SAUR) „șopârlă, reptilă”. ◊ gr. *sauros* „șopârlă” > fr. *-saure*, lat. sav. *-saurus*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *-zaur* și *-saur*.

ZELO- „ardoare, zel”. ◊ gr. *zelos* „ardoare” > fr. *zélo*, engl. *id.*, lat. sav. *id.*, > rom. *zelo*. ■ **-tipie** (v. (v. -tipie), adj. 1. (Despre un organism vegetal) Care este lipsit de sexe. 2. Rezultat fără proces sexuat; **-tipie** (v. -tipie), s.f., maladie mentală care constă într-o gelozie morbidă.

-ZEMIE „pierdere, lipsă”. ◊ gr. *zemia* „lipsă, neajuns” > fr. *-zémie*, germ. *id.*, it. *-zemia*, lat. sav. *id.* > rom. *-zemie*.

ZEO- „fierbere, ebulliție”. ◊ gr. *zeo*, *zein* „a fierbe” > fr. *zéo*, germ. *id.*, engl. *id.* > rom. *zeo*. ■ **-lit** (v. -lit₁), s.m., silicat natural din rocile vulcanice; **-litic** (v. -litic₁), adj., care posedă proprietățile zeoliților.

-ZIGIE „unire, joncțiune, acuplare”. ◊ gr. *zygos* „jug” > fr. *-zygie*, germ. *id.* > rom. *-zigie*.

ZIGO- „unire, cuplu, joncțiune, acuplare”. ◊ gr. *zygon* „jug, cuplu” > fr. *zygo*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *zigo*, lat. sav. *zygo* > rom. *zigo*. ■ **-auxospor** (v. auxo-, v. -spor), s.m., auxospor de rezistență; **-cist** (v. -cist), s.n., celulă rezultată din conjugarea a doi gameți similari, înconjurați de o membrană rezistentă; **-dactil** (v. -dactil), adj. (despre o pasăre) cu degetele reunite; **-fază** (v. -fază), s.f., diplofază din ciclul evolutiv al unui organism vegetal; **-fite** (v. -fit), s.f. pl., plante rezultate din conjugarea celor doi gameți; **-for** (v. -for), s.n., ramificație hifală plurinucleată, din care se formează zigosporii; **-gamie** (v. -gamie), s.f., tip de fecundație la care participă doi izogameți

sau două organisme unicelulare; **-genetic** (v. -genetic), adj. (despre un organism) care este derivat din zigot, rezultat la rândul său din fuziunea a doi gameți; **-geneză** (v. -geneză), s.f. 1. Proces genetic ca urmare a unei fertilizări sexuate. 2. Dezvoltare a oului; **-genic** (v. -genic), adj., rezultat prin fecundare; **-id** (v. -id), adj., care prezintă două seturi de cromozomi; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la zigoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., separare a perechilor alelomorfe de caractere reunite; **-mer** (v. -mer), adj., s.n. 1. Adj. Divizat în perechi. 2. S.n. Regiune cromozomială care asigură împerecherea cromozomilor omologi, în meioză; **-meric** (v. -meric), adj., care este divizat în perechi; **-micete** (v. -micete), s.f. pl., grupă de ciuperci inferioare, cuprinzând muco-raceele, și care se înmulțesc prin zigospori; **-mite** (v. -mite), s.f. pl., filamente cu potențe sexuale diferite, care participă la procesul de conjugare; **-morf** (v. -morf), adj. (despre o floare) care are un singur plan de simetrie; cu simetrie bilaterală; *sin.* **zigomorfic**; **-morfic** (v. -morfic), adj., zigomorf*; **-morfie** (v. -morfie), s.f., tip de simetrie a florilor și a frunzelor zigomorfe; *sin.* **zigomorfism**; **-morfism** (v. -morfism), s.n., zigomorfie*; **-nemă** (v. -nemă), s.f., filament cromozomial în stadiul zigotic al meiozei; **-sferă** (v. -sferă), s.f., celulă sexuală masculină sau femelă din garnitura cromozomică haploidă care, prin copulare cu un alt gamet de sex opus, produce zigotul; **-sperm** (v. -sperm), s.n., zigospor*; **-spor** (v. -spor), s.m., spor de rezistență, rezultat din conjugarea unor celule reproductive similare, prezent la unele specii de ciuperci și de alge; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange care conține zoospori; **-tactism** (v. -tactism), s.n., zigotaxie*; **-taxie** (v. -taxie), s.f. 1. Atracție reciprocă dintre celulele și organele sexuale masculine și feminine. 2. Atracție dintre talurile de sex diferit pentru conjugare; **-ten** (v. -ten), s.n., stadiu al profazei meiotice de la începutul împerecherii cromozomilor omologi; **-zom** (v. -zom), s.m., cromozom rezultat din fuzionarea a doi cromozomi omologi în profaza meiotică; **-zoospor** (v. zoo-, v. -spor), s.m., spor ciliat mobil, rezultat din conjugarea a două celule sexuale omoloage.

-ZIGOTIC „referitor la zigot, de zigot”. ◊ gr. *zygotos* „unit, împreunat” > fr. *-zygotique*, engl. *-zygotic* > rom. *-zigotic*.

-ZIGOTIE (-ZIGOTIE) „unire, fuzionare, împerechere”. ◊ gr. *zygotos* „împerecheat, unit” > fr. *-zygotie*, germ. *id.* > rom. *-zigotie* și *-zigoție*.

-ZIGOTIE, v. -ZIGOTIE.

-ZIGOZĂ „fuzionare, acuplare, joncțiune”. \diamond gr. *zygosis* „împreunare” > fr. *-zygose*, lat. sav. *-zygosis*, engl. *id.* > rom. *-zygoză*.

-ZIM (-ZIMĂ) „enzimă, ferment”. \diamond gr. *zyme* „drojdie” > fr. *-zyme*, engl. *-zym* și *-zyme*, it. *-zima*, lat. sav. *-zyma* > rom. *-zim* și *-zimă*.

-ZIMĂ, v. -ZIM.

ZIMO- „ferment, fermentație”. \diamond gr. *zyme* „drojdie, ferment” > fr. *zyme*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *zimo-*, lat. sav. *zyme* > rom. *zimo-*. ■ **-cont** (v. -cont), s.n., condriozom în formă de băț, prezent în celulele pancreatice; **-gen** (v. -gen₁), adj., s.n.

1. Adj. (Despre bacterii) Care produce fermentație. **2.** S.n. Forma inactivă a unei enzime; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la zimogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., totalitate a proceselor biochimice care duc la sinteza enzimelor; **-genic** (v. -genic), adj., care produce enzime; **-id** (v. -id), adj., cu aspect de ferment; **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la zimoliză; **-liză** (v. -liză), s.f., dezintegrare a substanțelor sub acțiunea enzimelor; **-logie** (v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul fermentației; **-scop** (v. -scop), s.n., aparat pentru evaluarea gradului de fermentație alcoolică; **-tehnic** (v. -tehnic), adj., referitor la zimotehnie; **-tehnie** (v. -tehnie), s.f., tehnică a producerii procesului de fermentație; **-terapie** (v. -terapie), s.f., utilizare a fermentilor în scop terapeutic.

-ZIT „hrană, nutriție”. \diamond gr. *sitos* „hrană, mâncare” > fr. *-site*, engl. *id.*, germ. *-sit*, lat. sav. *-situs* > rom. *-zit*.

ZO-, v. ZOO- ■ **-alospor** (v. alo-, v. -spor), s.m., spor ciliat mobil, format în sporange; **-androspor** (v. andro-, v. -spor), s.m. **1.** Androspor mobil. **2.** Anterozoid*; **-antrop** (v. -antrop), adj., s.m. și f. (persoană) care suferă de zoantropie; **-antropie** (v. -antropie), s.f., stare delirantă în care bolnavul se crede transformat într-un animal; **-onim** (v. -onim), s.n., nume de animale; **-opsie** (v. -opsie), s.f., viziune halucinantă de animale hidoase sau periculoase, caracteristică anumitor intoxicații.

-ZOAR „vietate, animal, organism”. \diamond gr. *zoarion* „animal mic” > fr. *-zoaire*, lat. sav. *-zoarium* > rom. *-zoar*.

-ZOF (-SOF) „înțelept, învățat, cunoscător”. \diamond lat. *sophos* „înțelept” > fr. *-sophe*, germ. *-soph*, it. *-sofo* > rom. *-zof* și *-sof*.

-ZOFIE (-SOFIE) „știință, cunoaștere”. \diamond gr. *sophia* „înțelepciune” > fr. *-sophie*, germ. *id.*, it. *-sofia*, engl. *-sophy* > rom. *-zofie* și *-sofie*.

-ZOIC „viu, care trăiește”. \diamond gr. *zoikos* „de viață, de animal” > fr. *-zoïque*, it. *-zoico*, engl. *-zoic*, germ. *-zoisch*, lat. sav. *-zoicus* > rom. *-zoic*.

-ZOID „ființă, animalcul, organism”. \diamond gr. *zoidion* „animal mic” > fr. *-zoïde*, germ. *-zoid*, engl. *id.*, lat. sav. *-zoidium* > rom. *-zoid*.

ZOIDIO- „animal, organism, anterozoid”. \diamond gr. *zoidion* „animal mic” > fr. *zoidio-*, engl. *zoidio-*, germ. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *zoidio-*. ■ **-fil** (v. -fil₁), adj., zoidiogam*; **-filie** (v. -filie₁), s.f., zoidiogamie*; **-gam** (v. -gam), adj. **1.** Care este polenizat prin intermediul animalelor. **2.** Care este fecundat prin anterozoizi. **3.** (Despre un organism vegetal) Cu gameți masculi mobili; *sin. zoidiofil*; **-gamic** (v. -gamic), adj., referitor la zoidiogamie; **-gamie** (v. -gamie), s.f. **1.** Polenizare prin intermediul animalelor. **2.** Fecundație prin anterozoizi; *sin. zoidiofilie*; **-spori** (v. -spor), s.m. pl., spori diseminați prin intermediul animalelor.

-ZOIT „ființă, animal, organism”. \diamond gr. *zoon* „animal” > fr. *-zoïte*, engl. *-zoïte* > rom. *-zoit*.

-ZOM (-ZOMĂ) „corp, corpuscul, organit, granulă, cromozom”. \diamond gr. *soma* „corp, corpuscul” > fr. *-some*, engl. *id.*, germ. *-som*, lat. sav. *-soma* > rom. *-zom* și *-zomă*.

-ZOMĂ, v. -ZOM.

-ZOMIC „cromozomic, cromozomial”. \diamond gr. *soma* „corp, corpuscul” > fr. *-samique*, engl. *-somic*, germ. *-somisch*, lat. sav. *-somicus* > rom. *-zomic*.

-ZOMIE „granulație, garnitură cromozomică, cromozom”. \diamond gr. *soma* „corp, corpuscul” > fr. *-somie*, germ. *id.*, it. *-somia*, engl. *-somy* și *-somia*, lat. sav. *-somia* > rom. *-zomie*.

ZONO- „bandă, cingătoare, zonă, areal”. \diamond gr. *zone* „centură, brâu” > fr. *zono-*, engl. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *zono-*. ■ **-ld** (v. -ld), adj. **1.** În formă de cingătoare. **2.** Asemănător unei zone sau unui areal.

ZONULO- „zonă mică, zonulă anatomică”. \diamond lat. *zonula* „centură mică” > fr. *zonulo-*, lat. sav. *id.* > rom. *zonulo-*. ■ **-litic** (v. -litic₂), adj., referitor la zoñuloliză; **-liză** (v. -liză), s.f., desprindere a zonulei Zinn de cristalin, sub acțiunea enzimelor; **-tomie** (v. -tomie), s.f., secționare chirurgicală a ligamentului suspensor al cristalinelui.

ZOO- „animal, animalier, animalic, de animal”. \diamond gr. *zoon* „animal” > fr. *zoo-*, engl. *id.*, germ. *id.*, it. *id.*, lat. sav. *id.* > rom. *zoo-*. ■ **-biolog** (v. bio-, v. -log), s.m. și f., specialist în zoobiologie; **-biologie** (v. bio-, v. -logie₁), s.f., disciplină care studiază biologia animală; **-biotic** (v. -biotic), adj. **1.** Aflat sub influența factorilor animali. **2.** (Despre paraziți) Care crește pe animale; **-blast** (v. -blast), s.n., celulă animală; **-cenocit** (v. cenoi-, v. -cit), s.n., celulă plurinucleară, ciliată și cu mișcărilor libere, prezentă la alge; **-cenologie** (v. cenoi-, v. -logie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul zocenozelor; **-cenoză** (v. -cenoză₁), s.f., grupare naturală a tuturor animalelor care trăiesc într-un anumit mediu; **-cist** (v. -cist), s.n., zoosporange rezultat din fragmentarea unui cenocist; **-core** (zoochore, zoohore) (v. -cor), adj., s.f. pl. (plante) adaptate pentru răspândirea semințelor prin intermediul animalelor; **-corie** (zoochorie)

(v. -corie₂), s.f., diseminare a plantelor prin intermediul animalelor; **-cultură** (v. -cultură), s.f., disciplină care se ocupă cu creșterea animalelor; **-economie** (v. eco₁-, v. -nomie), s.f., aplicare a principiilor de economie rurală la creșterea animalelor; **-erastie** (v. -erastie), s.f., relație sexuală cu un animal; **-fag** (v. -fag), adj., care se hrănește cu carne de animale; **-fagie** (v. -fagie), s.f., faptul de a se hrăni cu carne de animale; **-farmacognoză** (v. farmaco-, v. -gnoză), s.f., disciplină care cercetează sistematic farmacologia animală; **-fii** (v. -fil₁), adj. 1. Care manifestă dragoste exagerată pentru animale. 2. (Despre o plantă) Polenizat de diferite specii de animale; **-filie** (v. -filie₁), s.f. 1. Dragoste morbidă pentru animale. 2. Preferință a fânțarilor pentru sângele animalelor; **-fite** (v. -fit), s.n. pl., încrengătură cuprinzând animalele inferioare a căror formă o amintește pe aceea a plantelor; **-fitic** (v. -fitic), adj. (despre simbioză) cu relații între plante și animale; **-fitologie** (v. fito-, v. -logie₁), s.f., studiu zoofitelor; **-fiziologie** (v. fizio-, v. -logie₁), s.f., fiziologia animalelor; **-fob** (v. -fob), adj. 1. Atins de zoofobie. 2. (Despre o plantă) Care prezintă unele adaptări de apărare împotriva animalelor erbivore; **-fobie** (v. -fobie), s.f., teamă excesivă de animale; **-for** (v. -for), s.n., friză din ordinul ionic sau corintic, ornată cu figuri de animale; **-foric** (v. -foric), adj., care servește ca suport unei figuri de animal; **-gam** (v. -gam), adj. 1. Fertilizat prin intermediul animalelor. 2. Fecundat prin anterozoizi; **-gamie** (v. -gamie), s.f. 1. Fertilizare cu transportul polenului prin intermediul animalelor. 2. Fuzionare a doi gameți de sex opus; **-gen** (v. -gen), adj. 1. (Despre o rocă sedimentară) Care este de natură animală. 2. (Despre o succesiune geobotanică) Rezultat sub influența unor animale; **-genetic** (v. -genetic), adj., referitor la zoogeneză; **-geneză** (v. -geneză), s.f., explicație mitică a genezei omului prin animale sacre; **-genic** (v. -genic), adj., referitor la zoogenie; **-genie** (v. -genie₁), s.f., disciplină care se ocupă cu studiul dezvoltării animalelor; **-geograf** (v. geo-, v. -graf), s.m. și f., specialist în zoogeografie; **-geografie** (v. geo-, v. -grafie), s.f., disciplină care studiază repartiția speciilor animale pe suprafața terestră; **-glee** (v. -glee), s.f., colonie de celule bacteriene cuprinse într-o masă mucilaginoasă; **-gon** (v. -gon₁), adj. (despre un animal) care naște pui vii; **-gonangie** (v. gon/o₁-, v. -ange), s.m., celulă reproducătoare care generează planogameții; **-graf** (v. -graf), s.m. și f., specialist în pictura animalieră; **-grafie** (v. -grafie), s.f. 1. Descrere a diferitelor specii de animale. 2. Arta picturii animaliere; **-iatrie** (v. -iatrie), s.f., medicină veterinară; **-iatru** (v. -iatru), s.m., medic veterinar; **-id** (v. -id), adj., s.m. pl. 1. Adj. (Despre un mineral

Care are forma unei figuri de animal. 2. S.m. pl. Spori ciliați mobili, formați în sporange; **-latrie** (v. -latrie), s.f., divinizare a animalelor; **-latru** (v. -latru), adj., s.m. și f. (persoană) care se închină la animale; **-lit** (v. -lit₁), s.m., parte petrificată dintr-un animal fosil; **-litic** (v. -litic₁), adj., referitor la zooliți; **-log** (v. -log), s.m. și f., specialist în zoologie; **-logie** (v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul animalelor; **-manie** (v. -manie), s.f., afecțiune morbidă pentru animale; **-manție** (v. -manție), s.f., divinație după aparența și după comportamentul animalelor; **-metrie** (v. -metrie₁), s.f., studiu al dimensiunilor animalelor; **-metru** (v. -metru₁), s.n., instrument folosit pentru măsurători la animale; **-morf** (v. -morf), adj. 1. Referitor la zoomorfie; **-zoomorfic**. 2. Care reprezintă în mod plastic animalele; **-morfic** (v. -morfic), adj., zoomorf* (1); **-morfie** (v. -morfie), s.f., disciplină care studiază conformația animalelor; **-morfism** (v. -morfism), s.n. 1. Credință religioasă care afirmă metamorfozarea oamenilor în animale. 2. Cult primitiv care are la bază adorarea unor animale ca divinități; **-morfoză** (v. -morfoză), s.f., tip de morfogeneză realizată sub influența agenților animali; **-nomie** (v. -nomie), s.f., totalitatea legilor după care se desfășoară viața animală; **-nosologie** (v. noso-, v. -logie₁), s.f., studiul bolilor animalelor; **-noză** (v. -noză), s.f., infecție contagioasă la animale, transmisibilă omului; **-paleontologie** (v. pale/o-, v. onto-, v. -logie₁), s.f., știință care se ocupă cu studiul animalelor fosile; **-patie** (v. -patie), s.f., tulburare patologică în timpul căreia bolnavul e convins că are animale în corp; **-patologie** (v. pato-, v. -logie₁), s.f., știință care tratează despre bolile animalelor; **-planctonofag** (v. planctono-, v. -fag), adj. (despre pește) care se hrănește cu organisme animale sau vegetale; **-plastie** (v. -plastie), s.f., transplantare a unui țesut animal în organismul uman; **-psamon** (v. -psamon), s.n., totalitatea animalelor care trăiesc în nisipurile umede ale plajelor lacustre; **-psihologie** (v. psiho-, v. -logie₁), s.f., psihologie animală; **-semie** (v. -semie), s.f. 1. Știința semnalelor de comunicare și de comportament, la animale; **sin. zoosemiotică**. 2. Figură de stil care constă în folosirea unor substantive denumind animale sau plante, pentru a caracteriza oameni; **-sferă** (v. -sferă), s.f., zoospor prevăzută cu doi cili, specific algelor; **-sifonogamie** (v. sifono-, v. -gamie), s.f., fecundație cu anterozoizii rezultați din divizarea celulei anteridiale; **-spermie** (v. -spermie), s.f., prezența spermatozoizilor în spermă; **-spor** (v. -spor), s.m., celulă reproducătoare asexuată prevăzută cu flageli sau cu cili vibratili, cu ajutorul cărora se mișcă; **-sporange** (v. spor/o-, v. -ange), s.m., sporange care produce zoospori; **-sporangiofor** (v. spor/o-, v. angio-, v. -for), s.m., suport al

zoosporangelui; **~succivor** (v. succi-, v. -vor), adj. (despre un animal) care se hrănește cu sângele supt de la alte specii; **~taxie** (v. -taxie), s.f., clasificare a regnului animal; **~tehnice** (v. -tehnice), s.f., știință care studiază creșterea animalelor domestice; **~terapie** (v. -terapie), s.f., tratament medical aplicat animalelor; **~tomic** (v. -tomic), adj., referitor la zootomie; **~tomie** (v. -tomie), s.f. 1. Știință care studiază structura corpului animalelor. 2. Disecție practică pe animale; **~toxicologie** (v.

toxico-, v. -logie), s.f., disciplină care studiază acțiunea toxinelor asupra animalelor cu sânge cald; **~zigosferă** (v. zigo-, v. -sferă), s.f., gamet mobil prevăzut cu cili sau flageli, prezent la alge; **~zigospor** (v. zigo-, v. -spor), s.m., zigospor mobil. **ZOSTERI-** „zona zoster, boală infecțioasă“. ◊ lat. *zoster*, *zosteris* „erupție cutanată, erizipel“ > fr. *zostéri-*, engl. *id.* > rom. *zosteri-*. ■ **~form** (v. -form), adj. (despre o erupție) asemănător cu zona zoster.

index

A

- ABDOMENO- 11
ABDOMIN- 11
ABDOMINO- 11
ABERO- 11
ABIO- 11
ABLUTO- 11
ABUNDI- 11
-ACANT 11
ACANT- 11
ACANTI- 11
ACANTO- 11
ACARI- 11
ACARO- 11
ACARPO- 12
ACAUSTO- 12
ACCELERO- 12
ACEFALO- 12
ACERO- 12
ACETABUL- 12
ACETABULI- 12
ACETABULO- 12
ACETI- 12
ACETO- 12
ACHINETO-
(AKINETO-) 12
ACHIRO- 12
ACI- 12
ACICULI- 12
ACID- 12
ACIDI- 12
ACIDO- 12
ACINACI- 13
ACINI- 13
ACIPENSERI- 13
ACLEISTO- 13
ACM- 13
ACMO- 13
ACO- 13
ACOMODO- 13
ACONDRO- 13
ACR- 13
ACRATO-
(AKRATO-) 13
ACRIBO- 13
ACRIDO- 13
-ACRIE 13
ACRO- 13
ACROMAT- 14
ACROMATO- 14
ACROMO- 14
ACROO- 14
-ACTIN 15
ACTIN- 15
ACTINI- 15
ACTINO- 15
ACTO₁- 15
ACTO₂- 15
ACU- 15
ACULEI- 15
ACUMINI- 15
-ACUSTIC 15
ACUTI- 15
-ACUZIE 15
ACVA- 15
ACVI- 16
ADAMANTO- 16
ADE- 16
-ADELF 16
-ADELFIE 16
ADELFO- 16
ADELO- 16
-ADEN 16
ADEN- 16
-ADENIE 16
ADENO- 16
ADINAM- 17
ADINAMO- 17
ADIP- 17
ADIPO- 17
AEGO- 17
AELURO-17
AER- 17
AERI- 17
AERO- 17
AETIO- 18
AETO- 19
AFANI- 19
AFANO- 19
-AFAZIE 19
AFAZIO- 19
-AFIE 19
AFILO- 19
AFIXO- 19
AFOTO- 19
AFRO- 19
AFRODIZIO- 19
AFRO- 19
AGALMATO- 19
AGAMET- 19
-AGAMIE 19
-AGAMETO 19
AGAMO- 19
AGARICI- 19
AGATO- 19
AGIO- 19
AGITO- 19
AGLICO- 19
AGLOSO- 20
AGLUTINO- 20
AGMATO- 20
AGNATO- 20
-AGOG 20
-AGOGIE 20
AGORA- 20
-AGORIE 20
-AGRÀ 20
AGRESO- 20
AGRI- 20
AGRIO- 20
AGRO- 20
AGROSTO- 21
AHALO- 21
AI- 21
AIDOIO- 21
AIGIALO- 21
AIHMO- 21
AILURO-
(AELURO-) 21
AIO- 21
AIOLO- 21
AIRO- 21
AKINETO- 21
AKRATO- 21
AL- 21
ALAGO- 21
ALANTO- 21
ALASO- 21
ALATO- 21
ALBEDO- 21
ALBI- 21
ALBIDI- 21
ALBUMIN- 21
ALBUMINI- 21
ALBUMINO- 21
ALCI- 21
ALECTORO- 21
ALECTRIO- 21
ALELO- 22
ALETO₁- 22
ALETO₂- 22
ALEURO- 22
ALEXI- 22
ALFITO- 22
ALG- 22
ALGÈZI- 22
-ALGEZIE 22
ALGEZIO- 22
ALGI- 22
-ALGIE 22
ALGO₁- 22
ALGO₂- 22
ALI- 23
ALIFATO- 23
ALNI- 23
ALO- 23
ALOIO- 24
ALOTRI- 24
ALOTRIO- 24
ALPI- 24
ALSO- 24
ALTERNI- 24
ALTI- 24
ALVEO- 25
ALVEOL- 25
ALVEOLI- 25
ALVEOLO- 25
AMARI- 25
AMATO- 25
AMAURO- 25
AMAXO- 25
AMBI- 25
AMBLI- 25
AMBLIO- 25
AMBULACRI- 25
AMEBO- 25
AMENO- 25
AMENTI- 25
AMERO- 25
AMETR- 25
AMETRO- 25
AMFI- 25
AMFO- 26
AMFORI- 27
AMFORO- 27
AMIANTI- 27
AMIANTO- 27
AMIBI- (AMOEBI-) 27
AMIBO- (AMOEBO,
AMEBO-) 27
AMICO- 27
AMIEL- 27
AMIELO- 27
AMIGDAL-
(AMIGDALO-) 27
AMIGDALI- 27
AMIGDALO- 27
AMILI- 27
AMILO- 27
AMIO- 27
AMMO- 28
AMNI- 28
AMNIO- 28
AMO- (AMMO-) 28
AMOEBI- 28
AMOEBO- 28

AMORFO- 28
AMPELO- 28
AMPLEXI- 28
AMPULI- 28
-AMUZIE 28
ANACAMPTO- 28
ANATOMO- 28
ANATRIPSIO- 28
ANCHI- 28
ANCHIL- 28
ANCHILO- 28
ANCIRO-
(ANCYRO-) 28
ANCISTR- 29
ANCISTRO- 29
ANCORI- 29
ANCYLO- 29
ANCYRO- 29
ANDR- 29
-ANDRĂ 29
-ANDRIC 29
-ANDRIE 29
-ANDRIU 29
ANDRO- 29
-ANDRU (-ANDRĂ) 30
ANELO- 30
ANEMO- 30
ANESTEZI- 31
ANESTEZIO- 31
ANETO- 31
ANEVRISMO- 31
-ANGE 31
ANGEIO- 31
ANGELO- 31
ANGI- 31
ANGIO- (ANGEIO-) 31
-ANGIU 32
ANGO- 32
ANGUI- 32
ANGUILI- 32
ANGULI- 32
ANGUSTI- 32
ANHIDR- 32
ANHIDRO- 32
ANIMALI- 32
ANIMO- 32
ANISO- 32
ANIZ- 32
ANIZO- (ANISO-) 32
ANKILO- 33
ANO- 33
ANOFELI- 33
ANOFELO- 33
ANOM- 33
ANOMAL- 33
ANOMALI- 33
ANOMALO- 33
ANOMO- 33
ANOPL- 33
ANOPLO- 33

ANOREXI- 34
ANORT- 34
ANORTO- 34
ANOSO- (ANOZO-) 34
ANOZO- 34
ANSERI- (ANZERI-) 34
ANSI- 34
ANSO- 34
-ANT 34
ANT- 34
-ANTEMIE 34
ANTENI- 34
-ANTER 34
ANTER- 34
ANTERIDIO- 34
-ANTERIE 34
ANTERO- 34
-ANTIC 34
-ANTIE 34
-ANTIU 34
ANTLO- 34
ANTO- 34
ANTRAC- 35
ANTRACI- 35
ANTRACQ- 35
ANTRO- 35
-ANTROP 35
ANTROP- 35
-ANTROPIC 35
-ANTROPIE 35
ANTROPO- 35
ANULI- 36
ANULO- 36
ANXIO- 36
ANZERI- 36
AORT- 36
AORTO- 36
APANTO- 36
APEIRO- 36
APENDIC- 36
APENDICO- 37
APERTO- 37
API- 37
APIC- 37
APICI- 37
APICO- 37
APIRO- 37
APLANO- 37
APLO- 37
APODEMI- 37
APOFIZI- 37
APORO- 37
APOTEMNO- 37
APRACTO- 37
-APSĂ 37
ARAHNO- 37
ARAI0- 37
ARANEI- 37
ARANEO- 37
ARBORI- 37

ARCHE- 37
ARCHEGO- 37
ARCHEO- 38
ARCHI- 38
ARCHIO- 38
ARCI- 38
-ARCTIC 38
-ARCTIE 38
ARCTO- 38
ARDO- 38
ARENI- 38
-ARENIE 38
ARENO- (ARHENO-) 38
AREO₁- (ARAI0-) 38
AREO₂- 38
AREOLI- 38
ARETO- 38
ARGENTI- 38
ARGENTO- 38
ARGILI- 38
ARGILO- 38
ARGIRO- 38
-ARH 38
ARH- 38
ARHE- (ARCHE-) 38
ARHEGO-
(ARCHEGO-) 39
ARHENO- 39
ARHEO- (ARCHEO-) 39
ARHI- (ARCHI-) 39
-ARHIC 39
-ARHIE₁ 39
-ARHIE₂ 39
ARHO- 39
ARISTERO- 39
ARISTI- 39
ARISTO- 39
ARITENO- 39
ARITMO- 39
ARMILI- 40
ARO- 40
ARTERI- 40
ARTERIO- 40
ARTICULI- 40
ARTIO- 40
ARTO- 40
ARTR- 40
-ARTRIE 40
ARTRO- 40
-ARTROZĂ 41
ARUNDI- 41
ARVI- 41
ASCI- 41
ASCIDI- (ASCIDII-) 41
ASCIDII- 41
ASCO- 41
ASIMETRO- 41
ASOMATO- 41
ASPALO- 41

ASPARAGI- 41
ASPERGILI- 41
ASPERI- 41
ASPIDO- 41
ASPORO- 41
ASTACI- 42
ASTACO- 42
-ASTAZIE 42
ASTAZO- 42
ASTEN- 42
-ASTENIE 42
ASTENO- 42
ASTER- 42
ASTERO- 42
ASTMATI- 42
ASTMO- 42
ASTR- 42
ASTRA- 42
ASTRAGAL- 42
ASTRAGALO- 42
ASTRAPO- 42
ASTRI- 42
ASTRO- 42
ACTO- 43
ATAXI- 43
-ATAxie 43
ATAXO- 43
ATE- 43
ATEL- 43
-ATELIE 43
ATELO- 43
ATERO- 43
ATETO- 43
ATLANTO- 43
-ATLON 43
ATMO- 43
ATOPO- 44
ATRACTo- 44
ATRET- 44
ATRETO- 44
ATRI- 44
ATRIO- 44
-ATROFIE 44
ATROFO- 44
AUDIO- 44
AULACO- 44
AULO- 44
AURI₁- 45
AURI₂- 45
AURICULI- 45
AURICULO- 45
AURO- 45
AUSTRALO- 45
AUT- 45
AUTO- 45
AUXANO- 48
-AUXEZĂ 48
-AUXIE 48
AUXO- 48
AVI- 48

AXI- 48
-AXIE 48
AXILI- 48
AXINO- 48
AXIO₁- 48
AXIO₂- 48
AXO- 48
AXONO- 48
AZBESTO- 49
AZIGO- 49
AZOO- 49

B
-B 50
BACI- 50
BACIL- 50
BACILI- 50
BACILO- 50
-BACTER 50
BACTERI- 50
BACTERIO- 50
BACTRO- 50
BACULI- 50
-BAFIE 50
-BALAN 50
BALANI- 50
BALANO- 50
BALISTO- 51
BALNEO- 51
BALO- 51
BALSAMI- 51
-BAR 51
BAR- 51
BARATRO- 51
BARBARO- 51
BARBI- 51
BARI- 51
-BARIC 51
BARO- 51
BASIDIO- 52
-BAT (-BATĂ) 52
-BATĂ 52
BATI- 52
-BATIC 52
BATMO- 52
BATO₁- 52
BATO₂- 52
BATRACO- 52
BATRO- 53
BAZ-, BAZO- 53
-BAZĂ 53
BAZI- 53
BAZIDIO- (BASIDIO-) 53
-BAZIE 53
BAZIO- 53
BAZO- 53
BDELO- 53
BELEMNO- 53
BELO- 53
BELONE- 54

BELONI- 54
BELONO- 54
BENTO- 54
BI- 54
BIAIO- 54
BIBLIO- 54
-BIE 55
BILI- 55
BILO- 55
BIO- 55
-BIONT 57
-BIOS 57
-BIOTIC 57
-BIOZĂ 57
BISI- 57
BISO- 57
BITUMINI- 57
-BIU 57
-BLAST 57
-BLASTEM 57
-BLASTEZĂ 58
-BLASTIC 58
-BLASTIE 58
BLASTO- 58
BLASTOMO- 58
BLEFAR- 58
-BLEFARIE 58
BLEFARO- 58
-BLEM 59
BLEN- 59
BLENI- 59
BLENO- 59
-BLEPSIE 59
-BOL (-BOLĂ) 59
-BOLĂ 59
BOLEO- 59
-BOLIE 59
BOLO- 59
BOMBICI- 59
BOMBILI- 59
BOSTRICI- 59
BOSTRICO- 59
-BOTANIC 59
BOTANO- 59
BOTR- 59
BOTRICI- 59
BOTRIO₁- 59
BOTRIO₂- 59
BOTRO- 60
BOTULI- 60
BOVI- 60
BRACHI₁- 60
BRACHI₂- 60
BRACHEI- 60
BRACTEO- 60
BRADI- 60
-BRAH 61
BRAHI₁- (BRACHI₁-) 60
BRAHI₂- (BRACHI₂-) 61
BRAHIDO- 61

-BRAHIE 61
BRAHIO₁- 61
BRAHIO₂- 61
BRAHISTO- 61
BRANCHI- 61
BRANCHIO- 61
-BRANH 61
BRANHI- (BRANCHI-) 61
-BRANHIE 61
BRANHIO-
(BRANCHIO-) 61
BREFO- 62
BREVI- 62
BRICO- 62
-BRIE 62
BRIO- 62
BROM- 62
BROMATO- 62
BROMO- 62
BRONCHO- 62
BRONHI- 62
BRONHIO- 62
BRONHO-
(BRONCHO-) 63
-BRONTĂ 63
BRONTO- 63
BU- 63
BUBON- 63
BUBONO- 63
BUCO- 63
BUFO- 63
BULB- 63
BULBI- 63
-BULBIE 63
BULBO- 63
BULI- 63
-BULIE 63
BUN- 63
BUNO- 63
BURS- 63
BURSI- 63
BURSO- 63
BUTIRO- 64

C
CACO- 65
CADUCI- 65
CAENO- 65
CAINO- 65
CAINOTO- 65
CAIRO- 65
CALAMI- 65
CALATI- 65
-CALAZIE 65
CALAZO- (CHALAZO-
ȘALAZO-) 65
CALC- 65
CALCARI- 65
CALCEI- 65
CALCEOLI- 65

CALCI₁- 65
CALCI₂- 65
CALCO- 66
CALCULI- 66
-CALCULIE 66
CALI- 66
CALIBEI- 66
CALIC₁- 66
CALIC₂- 66
CALICI- 66
CALICO₁- 66
CALICO₂- 66
CALINO- (CHALINO-) 66
CALIO- 66
CALIPTO- 66
CALIPTRI- 67
CALIPTRO- 67
CALO- 67
CALORI- 67
CAMBIO- 67
CAME- (CHAME-) 67
CAMELI- 67
CAMELO- 67
-CAMP 67
CAMPANI- 67
CAMPANO- 67
CAMPANULI- 67
CAMPIL- 67
CAMPIL- 67
CAMPILO- 67
CAMPO₁- 68
CAMPO₂- 68
-CAMPSIE 68
CAMPTO- 68
CANALI- 68
CANALICULI- 68
CANALICULO- 68
CANCERI- 68
CANCERO- 68
CANCRI- 68
CANCRO- 68
CANDELABRI- 68
CANI- 68
CANINI- 68
CANI- 68
CANT- 68
CANTO- 68
CANTO₂- 68
CAO- (CHAO-) 68
CAPACI- 68
CAPILAR- 68
CAPILARI- 68
CAPILARO- 68
CAPILI- 69
CAPITI- 69
CAPITULI- 69
-CAPNIE 69
CAPNO- 69
CAPRI- 69
CAPSO- 69
CAPSUL- 69

CAPSULI- 69
CAPSULO- 69
CARACTERO- 69
CARADRII- 69
CARBO- 69
CARBONI- 69
CARBIN- 69
CARÇINO- 69
CARD 70
CARDI- 70
-CARDIE 70
CARDIO- 70
CARDIO- 71
CARFO- 71
CARI- 71
CARICO- 71
CARINI- 71
CARIO₁- (KARIO-) 71
CARIO₂- 71
-CARIONT 71
CARNI- 71
-CARP 72
CARP₁- 72
CARP₂- 72
CARPEL- 72
CARPELO- 72
CARPI- 72
-CARPIC 72
-CARPIE 72
-CARPIU 72
CARPO₁- 72
CARPO₂- 72
CARŢO- 72
CASMO- (CHASMO-,
HASMO-) 72
CASTRO- 73
CATARO₁- 73
CATARO₂- 73
CATENI- 73
CATENO- 73
CATENULI- 73
CATETO- 73
CATIZO- 73
CATOPTRO- 73
CAUDI- 73
-CAUL 73
CAULI- 73
-CAULIE 73
CAULO- 73
-CAUST 73
-CAUSTIC 73
CAUSTO- 73
CAVERNI- 73
CAVERNO- 73
CAVI- 74
CAVO- 74
-CAZIE (-CHAZIE) 74
-CAZIU (-CHAZIU) 74
CEBO- 74
CEC- 74

CECIDIO- 74
CECIDO- 74
CECO- 74
-CEFAL 74
CEFAL- 74
-CEFALIC 74
-CEFALIE 74
CEFALO- 74
-CEL₁- 75
-CEL₂- 75
CELERI- 75
CELI- 75
-CELIE 75
CELIO- (COELIO-) 75
CELO₁- (COELO-) 75
CELO₂- 76
CELO₃- 76
CELO₃- 76
CELOMO- 76
CELUL- 76
CELULI- 76
CELULO- 76
CEMENTO- 76
-CEN₁- 76
-CEN₂- 76
CEN- 76
-CENIC 76
CENO₁- (CAENO-,
COENO-) 76
CENO₂- (KENO-) 77
CENO₃- (CAINO-,
KAINO-) 77
-CENOTIC₁- 77
-CENOTIC₂- 77
CENOTO-
(CAINOTO-) 77
-CENOZĂ₁- 77
-CENOZĂ₂- 77
-CENTEZĂ 77
CENTI- 77
CENTRI- 77
-CENTRIC 77
CENTRO- 77
-CENTRU 77
-CER₁- 77
-CER₂- 77
CERAMO- 77
-CERAS 78
CERASI- 78
CERATO- 78
-CER 78
CERCO- 78
CEREALI- 78
CEREBELO- 78
CEREBR- 78
CEREBRI- 78
CEREBRO- 78
CEREI- 78
CERI- 78
CERO- 78
CERVI- 78

CERVIC- 78
CERVICO- 78
CESTO- 79
-CETE 79
CETEO- 79
CETO- 79
CEZARO- 79
CHALAZO- 79
CHALINO- 79
CHAME- 79
CHAO- 79
CHASMO- 79
-CHAZIE 79
-CHAZIU 79
CHEIL- 79
-CHEILIE (-CHELIE) 79
CHEILO- (CHILO₃-) 79
CHEIMO- 79
CHEIMONO-
(CHIMONO-) 79
CHEIR- 79
CHEIRO- 79
CHELI- 79
-CHELIE 80
CHELO₁- (KELO-) 80
CHELO₂- 80
CHELO₃- 80
CHEMI- 80
CHEMO- 80
CHENO₁- 80
CHENO₂- (KENO-) 80
CHENO₃- 80
CHERAT- 80
CHERATO-
(KERATO-) 80
CHERAUNĂ
(-KERAUNĂ) 81
CHERAUNO-
(KERAUNO-) 81
CHERI- 81
CHERO- 81
CHERSO- 81
-CHETE 81
CHETO- 81
-CHEZIE 81
CHIASMA- 81
CHIASTO- 81
CHIL- 81
CHILI₁- 81
CHILI₂- 81
-CHILIE 81
CHILO₁- 81
CHILO₂- 81
CHILO₃- 82
-CHIMEN 82
CHIMI- 82
CHIMO₁- (KIMO-) 82
CHIMO₂- 82
CHIMO₃- 82
CHIMONO- 82

CHIN₁- 82
CHIN₂- 82
CHINDUNO- 82
-CHINETIC 82
CHINETO- (CINETO-,
KINETO-) 82
-KINEZĂ (-CINEZĂ,
-KINEZĂ) 82
CHINEZI- 82
-CHINEZIE
(-KINEZIE) 82
CHINEZIO-
(KINEZIO-) 82
CHINO₁- 82
CHINO₂- 82
CHIO₁- 82
CHIO₂- 82
CHIONO- 82
CHIR- 83
-CHIRIE (-CHEIRIE) 83
CHIRO- 83
-CHIST 83
CHIST- 83
CHISTI- 83
CHISTO- 83
CHITRO- 83
CHOMO- 83
-CHOR 83
-CHOREZĂ 83
-CHORIE 83
-CHORIZĂ 83
CHORO- 83
CHREIO- 83
-CHREZĂ 83
CHRONO- 83
-CIAN 83
CIAN- 83
CIANO- 83
-CIANOZĂ 83
CIATI- 83
CIATO- 83
CIBISO- 83
CIBO- 84
CICL- 84
-CICLIC 84
-CICLIE 84
CICLO- 84
-CICLU 84
CIOCONII- 84
-CID 84
CIDARI- 84
CIEMO- 84
-CIEZĂ 85
CIEZIO- 85
CIFO- 85
-CIFOZĂ 85
CILI- (CILII-) 85
CILII- 85
CILINDR- 85
CILINDRI- 85

CILINDRO- 85
CILIO- 85
CIMBI 85
CIMBO- 85
CIMI- 85
CIMO- 85
CIN- 85
CINCLIDO- 85
CINE- (KINE-) 85
CINEMA- 86
CINEMATO- 86
CINEMO- 86
CINETIC (-CHINETIC,
-KINETIC) 86
CINETO- 86
-CINEZĂ 86
CINGUL- 86
CINGULO- 86
CINO₁- 86
CINO₂- (CHINO₂-) 86
CION- 86
CIONO- 86
CIPRIINI- 86
CIPRINO- 86
CIRI- 86
CIRO₁- 86
CIRO₂- 86
CIRS- 86
CIRSO- 86
CIRTO₁- 86
CIRTO₂- 87
CISO- 87
-CIST (-CHIST) 87
CIST- 87
CISTERNO- 87
CISTI- 87
-CISTIC 87
CISTIC- 87
CISTICO- 87
CISTIDO- 87
-CISTIE 87
CISTO- 87
-CIT (-CITĂ) 88
CIT- 88
-CITĂ 88
-CITIC 88
-CITIU 88
CITO- 88
CITR- 90
CITRÓ- 90
-CLAD 90
CLAD- 90
-CLADIE 90
-CLADIU 90
CLADO- 90
-CLAMIDEU 90
CLAMIDO- 90
-CLASIE 90
CLASMATO- 90
CLASO- 90

-CLAST 90
-CLASTIC 90
-CLASTIE 90
CLASTO- 90
CLATRO 91
CLAUSTRO- 91
CLAUZO- 91
CLAVI- 91
-CLAZ 91
-CLAZĂ 91
-CLAZIE (-CLASIE) 91
CLAZO- (CLASO-) 91
CLEDO- 91
CLEID- 91
CLEIDO- 91
CLEIST- 91
CLEISTO- (CLISTO-) 91
-CLEM 91
-CLEPSIE 91
CLEPTO- 91
CLERO- 91
CLIMA- 91
CLIMACO- 92
-CLIMATIC 92
CLIMATO- 92
CLIMO- 92
-CLIN 92
CLIN- 92
-CLINIC 92
-CLINIE 92
-CLINIU 92
CLINO- 92
CLIPEI- 92
-CLIST 93
CLISTO- 93
-CLIT 93
CLITO- 93
CLITORID- 93
CLITORIDO- 93
CLITRO- 93
-CLIZĂ₁ 93
-CLIZĂ₂ 93
-CLIZĂ₃ 93
CLIZI- 93
-CLIZIE 93
-CLON 93
-CLONIE 93
-CLONIU 93
CLONO₁- 93
CLONO₂- 93
CLOPE- 93
-CLOR 93
CLOR- 93
CLORO- 93
-CLOROZĂ 93
CLOSTERO- 93
CNEM- 93
-CNEMIE 93
CNEMO- 93
CNIDO- 94

COAGUL- 94
COAGULO- 94
COANO- 94
COARCTO- 94
-COC 94
COCCIG- 94
COCCIGO- 94
COCCO- 94
COCHLIO- 94
COCLEARI- 94
COCO- (COCCO-) 94
CODICO- 94
CODIO- 94
CODO- 94
COELO- 94
COELO- 94
COENO- 94
COFO- 94
-COFOZĂ 94
COHLEARI-
(COCLEARI-) 94
COHLEI- 94
COHLEO- 94
COHLI- 94
COHLIO- (COCHLIO-) 94
COIL- 95
COILO- (KOILO-) 95
COITO- 95
-COL₁ 95
-COL₂ 95
-COL₃ 95
COL₁- 95
COL₂- 95
COL₃- 95
COLA- 95
COLAPSO- 95
-COLĂ 95
COLE- 95
COLEDOC- 96
COLEDOCO- 96
COLEO- 96
-COLESIE 96
-COLEZIE
(-COLESIE) 96
COLI₁- 96
COLI₂- 96
COLI₃- 96
COLI₄- 96
-COLIE₁ 96
-COLIE₂ 96
-COLIE₃ 96
COLO₁- 96
COLO₂- 97
COLO₃- 97
COLON- 97
COLONO- 97
-COLOR 97
COLORI- 97
COLOSTRO- 97
COLP- 97

COLPO- 97
COLUBRI- 98
COLUMBI- 98
COLUMBO- 98
COLUMELI- 98
COLUMNI- 98
COMATO- 98
COMETO- 98
COMI- 98
COMISURO- 98
COMO-
(CHOMO-) 98
COMPACTO- 98
COMPRESI- 98
CON- 98
CONCAVI- 98
CONCHI- 98
CONCHILI- 99
CONCHILIO- 99
CONCO- 99
-CONDIL 99
CONDIL- 99
CONDILO- 99
CONDR- 99
CONDRI- 99
-CONDRIE 99
CONDRIO- 99
CONDRO- 99
CONDUCTO- 100
CONFERTI- 100
CONGESTI- 100
CONI₁- 100
CONI₂- 100
CONIDIO- 100
-CONIE 100
CONIO₁- 100
CONIO₂- 100
CONO- 100
CONSISTO- 100
-CONT 100
-CONVEXO- 100
COPE- 101
-COPIE 101
COPR- 101
COPRO- 101
-COR (-CHOR,
-HOR) 101
COR- 101
CORACII- 101
CORACO- 101
CORALI- 101
CORALO- 101
-CORD 101
CORD- 101
CORDI- 101
CORDILO- 101
CORDO- 101
CORE₁- 102
CORE₂- 102
COREO₁- 102

COREO₂- 102
-COREZĂ
(-CHOREZĂ) 102
CORI₁- 102
CORI₂- 102
CORI₃- 102
-CORIC 102
-CORIE, 102
-CORIE₂ (-CHORIE,
-HORIE) 102
-CORIE₃ 102
CORIF- 102
CORIFO- 102
CORIMBI- 102
CORIN- 102
CORINE- 102
CORINO- 102
CORIO₁- 102
CORIO₂- 102
-CORISM 103
CORISTO- 103
-CORIZĂ
(-CHORIZĂ) 103
-CORM 103
CORM- 103
-CORMIE 103
CORMO- 103
-CORN 103
CORNEO- 103
CORNI- 103
CORO₁- (CHORO-) 103
CORO₂- 103
CORO₃- 103
CORO₄- 103
COROLI- 103
CORONARO- 103
CORONI- 103
CORONO₁- 103
CORONO₂- 103
CORTI- 104
CORTIC- 104
CORTICI- 104
CORTICO- 104
CORTINI- 104
CORTO- 104
COSCINO- 104
COSM- 104
COSMETO- 104
COSMO- 104
COST- 104
COSTI- 104
COSTO- 104
-COTIL 105
COTILI- 105
-COTILIE 105
COTILO- 105
COX- 105
COXO- 105
-CRAN 105
CRANI- 105

-CRANIE 105
CRANIO- 105
CRASI- 105
CRASPEDO- 105
-CRAT 105
CRATERI- 105
-CRATIC 105
CRATO- 105
-CRATIE 106
-CRAZIE 106
CRE- 106
CREATO- 106
CREBRI- 106
CREIO- (CHREIO-) 106
CREMASTO- 106
CREMATO- 106
CREMNO- 106
CREMO- 106
-CREN 106
CRENATI- 106
CRENI- 106
CRENO₁- 106
CRENO₂- 106
CREO- 106
CREPIDO 106
-CREZĂ (-CHREZĂ) 106
CRI- 107
CRIBRI- 107
CRICO- 107
-CRIF 107
CRIM- 107
CRIMINO- 107
CRIMO- 107
-CRIN 107
CRINI- 107
-CRINIE 107
CRINO₁- 107
CRINO₂- 107
CRIO₁- 107
CRIO₂- 108
CRIPT- 108
CRIPTO- 108
CRISO- (CRIZO-) 109
CRISPI- 109
CRISTAL- 109
CRISTALI- 109
CRISTALO- 109
-CRIT 109
CRITERIO- 110
CRITO- 110
-CRIZĂ 110
CRIZO- 110
-CROIC 110
-CROM 110
CROM- 110
CROMAT- 110
-CROMATIC 110
CROMATO- 110
-CROMAZIE 110
-CROMIC 110

CROMIDIO- 110
-CROMIE 110
CROMO- 110
-CRON (-CRONĂ) 111
CRON- 111
-CRONĂ 111
CRONI- 111
-CRONIC 111
-CRONIE 111
CRONO- (CHRONO-) 111
CROSO (CROSSO-) 112
CROSSO- 112
CRUCI- 112
CRUSTI- 112
CTEINO- 112
CTENO- 112
CTETO- 112
-CTONIE 112
CTONO- 112
CUADRI- 112
CUBI- 112
CUBO- 113
CUCULI₁- 113
CUCULI₂- 113
CUCUMI- 113
CULCITI- 113
CULICI- 113
CULMI- 113
CULTI- 113
-CULTOR 113
CULTRI- 113
-CULTURĂ 113
CULTURO- 113
CUMULI- 113
CUNEI- 113
CUNICULI- 113
CUNICULO- 113
CUPR- 113
CUPRI- 113
CUPRO- 113
CUPULI- 113
CUPULO- 113
-CUSPID 113
CUSPIDI- 113
CUTI- 114
CVADRI-
(CUADRI-) 114
CVASI- (CUASI-) 114

D

DACNO- 115
DACRI- 115
DACRIO- 115
-DACTIL 115
-DACTILIE 115
DACTILIO- 115
DACTILO- 115
DAFNO- 115
DARTO- 115
DASI- 115

DATO- 115
DAUCI- 116
DAUCO- 116
DEC- 116
DECA- 116
DECI- 116
DECIDUI- 116
DECLINO- 116
DECLIVO- 116
DEFECTO- 116
DEFERENT- 116
DEFERENTO- 116
DEFLECTO- 116
DEINO- 116
-DEL 116
-DELF 116
-DELFIE 116
DELFINO- 116
DELO- 116
DELTO- 116
-DEM 116
DEM- 116
-DEMIC 116
-DEMIE 116
DEMO- 116
DEMONO- 117
DENDRI- 117
DENDRO- 117
-DENDRON
(-DENDRU) 117
-DENDRU 117
DENSI- 117
DENSITO- 117
DENSO- 117
-DENT 117
DENTI- 117
DENTO- 118
DEO- 118
DEONTO- 118
DEPRESIO- 118
DEPRIMO- 118
-DER 118
DER- 118
-DERM (-DERMĂ) 118
DERM- 118
DERMA- 118
DERMAT- 118
DERMATO- 118
-DERMĂ 119
-DERMIC 119
-DERMIE 119
DERMO- 119
DERO- 119
DESERTI- 119
DESM- 119
-DESMĂ 119
-DESMIE 119
DESMIO- 119
DESMO- (DEZMO-) 119
-DEZMOZĂ 120

DETRITI- 120
DETRITO- 120
DEUTERO- 120
DEUTO- 120
DEVIO- 120
DEXIO- 120
-DEXTRIE 120
DEXTRO- 120
-DEXTRU 120
-DEZĂ 120
-DEZIE 121
DEZMO- 121
DI- 121
DIABETO- 123
DIADOCO- 123
DIAFANO- 123
DIAFIZ- 123
DIAFIZO- 123
DIAFRAGMATO- 123
DIAGO- 123
DIALECTO- 123
DIALI- 123
DIASTEMAT- 123
DIASTEMATO- 123
DIASTEMO- 124
-DICEE 124
DICHE- 124
DICHIO- 124
DICO- (DICHO-,
 DIHO-) 124
DICRO- 124
DICTIO-
 (DICHTIO-) 124
-DIDIM (-DIM) 124
DIDIM- 124
DIDIMO- 124
DIETO- 124
DIFI- 124
DIFTERO- 124
DIFUZIO- 124
DIGITI- 125
DIHO- 125
DILATO- 125
-DIM 125
-DINAM 125
-DINAMIC 125
-DINAMIE 125
-DINAMO 125
-DINEZĂ 125
DINO₁- (DEINO-) 125
DINO₂- 125
DIODO- 125
DIPL- 125
DIPLO- 125
-DIPSIE 126
DIPSO- 126
DIPTERO- 126
DIS- (DIZ-) 126
DISC- 128

DISCI- 128
DISCO- 128
DISO- 128
DISPERSO- 128
DISTSORSIO- 128
-DIT 128
DIVERSI- 128
DIVERTICUL- 128
DIVERTICULO- 128
DIZ- 128
-DOC₁ 128
-DOC₂ 128
-DOCHIU 128
DOCIMO- 128
DOCUMENTO- 128
DODEC- 129
DODECA- 129
DOLABRI- 129
DOLEI- 129
DOLIC- 129
DOLICHO- 129
DOLICO- (DOLICHO-
 și DOLIHO-) 129
DOLIHO- 129
DOLIO- 129
DOLIOLI- 129
-DOM (-DOMĂ) 129
DOMATO- 129
-DOMĂ 129
-DONEZĂ 129
DORA- 129
DORIO- 129
DORO- 129
DORSI- 129
-DÔXIE 129
DOXO- 129
DOZI- 130
DREPANI- 130
DREPANO- 130
DRIMI- 130
-DRIMIU 130
DRIMO- 130
DRIO- 130
-DROM (-DROMĂ) 130
DROMA- 130
-DROMĂ 130
-DROMIC 130
-DROMIE 130
DROMO- 130
DROMO- 130
DRUPI- 130
DUCTILO- 130
-DULIE 130
DUO- 130
DUODEN- 130
DUODENO- 130
DURO 131

E

EBULIO- 132

ECHI- 132
ECHILIBRO- 132
ECHIN- 132
ECHINO- 132
ECHO- 132
-ECIC 132
ECIDIO- 132
ECLEZIO- 132
ECLI- 132
ECO₁- (OECO-) 132
ECO₂- (ECHO-) 133
ECREMO- 133
ECRINO- 133
-ECTAZIE 133
ECT- 133
ECTO- 133
-ECTOMIE 134
-ECTOPIE 134
ECTOPO- 134
ECTRO- 134
ECZEMATO- 134
EDAFO- 134
EDEO- 135
EDOIO- (AIDOIO-,
 EDEO-) 135
-EDRIE 135
-EDRU 135
EDUCO- 135
EFEBO- 135
EFEMERO- 135
EFIDRO- 135
EFLUVIO- 135
EFUZIO 135
EGERSI- 135
-EGETIC 135
EGO₁- 135
EGO₂- (AEGO-) 135
ELACO- 136
ELAFO- 136
ELAIO- 136
-ELASMĂ 136
ELASMO- 136
ELASTO- 136
ELATERO- 136
-ELCOZĂ
 (-HELCOZĂ) 136
ELECTO- 136
ELECTRO- 136
ELEO- 139
ELEUTERO- 139
ELICO- 139
ELIPSO- 139
-ELITRIE 139
ELITRO- 139
-ELMINȚI
 (-HELMINȚI) 139
EMANO- 139
EMBOL- 139
EMBOLI- 139
-EMBOLIE 139

EMBOLO- 139
EMBRI- 139
EMBRIO- 139
EMEN- 140
EMENO- 140
EMERO- 140
-EMETIC 140
EMETO- 140
-EMEZĂ 140
EMI- 140
-EMIE (-HEMIE) 140
-EMPATIE 140
EMPI- 140
EMPIO- 140
EMPIRO- 140
EMPROSTO- 140
EMULSO- 140
ENANTIO- 140
-ENCEFAL 141
ENCEFAL- 141
-ENCEFALIE 141
ENCEFALO- 141
ENCHI- 141
-ENCHIM 141
ENCLITO- 141
END- 141
ENDEC- 141
ENDECA- 141
ENDEMIO- 141
-ENDEZĂ 141
ENDO- 141
ENE- 143
ENEA- 143
Eneo- 143
ENERGO- 143
ENHI- (ENCHI-) 143
ENO- (OENO-,
 OINO-) 143
ENOPTRO- 143
ENOSI- 144
ENSI- 144
-ENTER 144
ENTER- 144
-ENTERIE 144
ENTERO- 144
ENTOMO- 144
EO- 145
EOL- 145
EPECO- 145
EPEIRO- 145
EPENDIMO- 145
EPICICLO- 145
EPIDEMIO- 145
EPIDERM- 145
EPIDERM- 145
EPIDIDIM- 145
EPIDIDIMO- 145
-EPIE 145
EPIFIZIO- 145
EPIGASTR- 146
EPIGASTRO- 146

EPIGEO- 146
EPILEPTO- 146
EPIPL- 146
EPIPLO- 146
EPIREO- 146
EPIRO- (EPEIRO-) 146
EPISTEMO- 146
EPISTOLO- 146
EPIZIO- 146
EPO- 146
EPOICO- (EPECO-) 146
-ERASTIE 146
ERBI- 146
EREDO- 146
EREMI- 147
-EREMIE 147
EREMO- 147
-ERETIC 147
EREUTO- 147
-EREZĂ 147
ERG- 147
-ERGASIE 147
ERGASIO- 147
ERGASTO- 147
-ERGIE 147
ERGO- 147
ERI- 147
ERIO- 147
ERITR- 148
ERITRO- 148
ERO₁- 148
ERO₂- 148
EROO- 148
EROTO- 148
ERPETO- 149
ERUCI- 149
ESCARO- 149
ESCATO- (ESCHATO-,
ESHATO-) 149
ESCHATO- 149
ESHATO- 149
ESMO- 149
ESOCI- 149
ESOFAG- 149
ESOFAGO- 149
ESTESIO- 149
-ESTEZIE 149
ESTEZIO-
(ESTESIO-) 149
ESTRO- (OESTRO-) 149
ETEO- 149
ETERO- 150
ETIMO 150
ETIO- (AETIO-) 150
ETMO- 150
ETN- 150
ETNO- 150
ETO- 151
ETRIO- 151
EU- 151

EUDEMONO- 152
EUDIO- 152
EUNUCO- 153
EUR- 153
EURI- 153
EUTI- 154
EVAPORI- 153
-EXIE (-HEXIE) 153
EXTENSI- 153
EXTENSO- 153

F

FABI- 155
-FACHIE (-FAKIE) 155
FACO- 155
-FAG 155
-FAGIE 155
FAGO- 155
-FAKIE 155
FAL- 155
FALACRO- 155
FALANGI- 155
-FALANGIE 155
FALCI- 155
FALCONI- 155
-FALIE 155
FALO- 155
-FAN 156
FANER- 156
FANERO- 156
-FANEROZĂ 156
-FANIE 156
-FANT 156
FANTASMO- 156
FAO- 156
FARING- 156
FARINGO- 156
FARINO- 156
FARMACO- 156
FARO- 157
FASCICULI- 157
FASCIO- 157
FASCOLO- 157
FASMO- 157
FAUCI- 157
FAVI- 157
-FAZĂ 157
-FAZIC 157
-FAZIE 157
FEBRI- 157
FECULO 157
FEGO- 157
FELO₁- 157
FELO₂- 157
-FEMIE 157
FEMINI- 157
FEMINO- 157
-FEN 157
FEN- 157
FENGO- 157

-FENIC 158
FENICO- 158
-FENIE 158
FENO- 158
FENOMENO- 158
FEO- 158
-FER 158
FERI- 158
FERMENTI- 158
FERMENTO- 158
FERO- 158
FETI- (FOETI) 159
FETO- (FOETO-) 159
-FIADIC 159
FIALO- 159
FIBRI- 159
FIBRO- 159
-FICEE 159
FICI- 159
FICO- 159
-FID 159
FIGO- 159
-FIL₁ 159
-FIL₂ (-FILĂ) 159
FILACO- 159
-FILACTIC 160
FILACTO- 160
FILAMENTI- 160
-FILAXIE 160
-FILĂ 160
-FILETIC 160
FILI- 160
-FILIC 160
FILICI- 160
FILICO- 160
-FILIE₁ 160
-FILIE₂ 160
-FILIE₃ 160
FILO₁- 160
FILO₂- 160
FILO₃- 161
FILO₄- 161
FIMATO- 161
-FIMĂ 161
FIMI- 161
-FIMOZĂ 161
FIRMI- 161
FISALO- 161
FISI- 161
FISO- 161
FISTULI- 161
FISTULO- 161
-FIT (-FITĂ) 161
FIT- 161
-FITIC 161
-FITIEM 161
FITO- 161
-FIȚIE (-FITIE) 163
-FIZĂ 163
-FIZIC 163

FIZIO- 163
FIZO- (FISO-) 163
FLABELI- 163
FLAGELI- 163
FLAMI- 163
FLAVI- 163
FLEB- 163
-FLEBIE 164
FLEBO- 164
FLEGM- 164
FLEGMO- 164
FLEO- 164
FLEXI- 164
FLEXO- 164
FLICTENO- 164
FLOGO- 164
-FLOIC 164
-FLOR 164
FLORI- 164
-FLORIE 164
FLUO- 164
FLUORI- 164
FLUORO- 164
FLUVIO- 165
-FOB 165
-FOBIE 165
FOBO- 165
FOCO₁- 165
FOCO₂- 165
FOETI- 165
FOETO- 165
FOLADO- 165
FOLEO- 165
FOLI- 165
FOLICULI- 165
FOLII- (FOLI-) 165
-FOLIU 165
-FON 165
FON- 165
-FONIC 165
-FONIE 165
FONO₁- 165
FONO₂- 166
FONTI- 166
-FOR 166
FORAMINI- 166
-FOREZĂ 166
-FORIC 166
-FORIE 166
-FORM 166
FORMICI- 166
FOSFORO- 166
FOSILI- 166
-FOT (-FOTĂ) 166
FOT- 166
-FOTĂ 166
-FOTIC 166
FOTO- 166
FOVEI- 168
FRAGILI- 168

-FRAGM (-FRAGMĂ) 168
FRAGMATO- 169
-FRAGMĂ 169
FRAGMO- 169
-FRASTIC 169
-FRAZĂ 169
FRAZEO- 169
FREATO- 169
-FREN 169
FREN- 169
-FRENIE 169
FRENO₁- 169
FRENO₂- 169
FRIGANO- 169
FRIGO- 169
FRIGORI- 169
FRONDI- 169
FRONTO- 170
FRUCTI- 170
FRUGI- 170
FTIRIO- 170
-FTIZIE 170
FTIZIO- 170
-FTONG 170
-FTOR (-FTORĂ) 170
-FTORĂ 170
-FTORIE 170
FUCI- 170
FUCO- 170
-FUG 170
FULVI- 170
FUMI- 170
FUNALI- 170
FUNDI- 170
FUNGI- 170
FUNGO- 170
FUNI- 170
FUNICULO- 170
FURCI- 171
FUSCI- 171
FUSI- (FUZI-) 171
FUSO- (FUZO-) 171
FUTURO- 171
FUZI- 171
FUZIO- 171
FUZO- 171

G

GAGATO- 172
GALACT- 172
-GALACTIE 172
GALACTO- 172
GALBANI- 172
GALE- 172
GALEI- 172
GALEO- 172
GALERI- 172
GALI₁- 172
GALI₂- 172
-GAM 172

GAM- 172
GAMET- 172
GAMETI- 172
GAMETO- 172
-GAMIE 173
GAMO- 173
GAMPZO- 173
GANGAMO- 173
GANGLI- 173
GANGLIO- 173
GANO- 174
GASTERO- 174
GASTR- 174
-GASTRIC 174
-GASTRIE 174
GASTRO- 174
-GASTRU 175
GATO- 175
GE- 175
-GEE 175
GEFIRO- 175
GEITONO- 175
GELATI 175
-GELIE 175
GELO- 175
GELOTO- 175
GEMELI- 175
GEMELO- 175
GEMI- 175
-GEMIE 176
GEMINI- 176
GEMISTO- 176
GEMO- 176
GEMULI- 176
-GEN₁ 176
-GEN₂ 176
GEN- 176
GENE- 176
GENEA- 176
GENERI- 176
-GENETIC 176
GENETLIO- 176
-GENEZĂ 176
-GENEZIE 176
GENEZIO- 176
-GENIC 176
GENICULI- 176
-GENIE₁ 176
-GENIE₂ 176
GENIO- 176
GENITO- 176
GENO₁- 176
GENO₂- 177
GEO- 177
GER- 179
-GERIE 179
GERMI- 179
GERMINO- 179
GERMO- 179
GERO- 179

-GERONTIC 179
GERONTO- 179
-GESTĂ 179
-GEU (-GEE) 179
-GEUSIE 179
-GEUZIE (-GEUSIE) 179
GIBI- 179
GIGA- 179
GIGANTO- 179
GIGARTO- 179
GIMN- 180
GIMNO- 180
-GIN 180
GIN- 180
GINE- 180
GINECO- 180
GINGIV- 180
GINGIVO- 180
GINGLIMO- 181
-GINIC 181
-GINIE 181
-GINIU 181
GINO- 181
GIPSI- 181
GIPSO- 181
-GIR 181
GIR- 181
-GIRIE 181
GIRINI- 181
GIRO- 181
GLABRI- 182
GLACIO- 182
GLADIOLI- 182
GLANDI- 182
GLANDO- 182
GLANDULI- 182
GLAUC- 182
GLAUCI- 182
GLAUCO- 182
-GLEE 182
GLENO- 182
GLI- 182
GLIC- 182
GLICERO- 182
GLICI- 182
GLICO- 182
-GLIE 183
-GLIF (-GLIFĂ) 183
-GLIFĂ 183
GLIO- 183
GLIPT- 183
GLIPTO- 183
GLIRI- 183
GLOBI- 183
GLOBO- 183
GLOBULI- 183
-GLOBULIE 183
GLOBULO- 183
GLOEO- 183
GLOIO- (GLOEO-) 183

GLOMERI- 183
GLOMERULI- 183
GLOMERULO- 183
-GLOS 183
GLOS- 183
-GLOSĂ 183
-GLOSIE 183
GLOSO- 183
-GLOT (-GLOTĂ) 184
-GLOTĂ 184
GLOTO- 184
GLUCO- 184
GLUMI- 184
-GNAT 184
GNAT- 184
-GNATIE (-GNATIE) 184
GNATO- 184
-GNATIE 184
GNESIO- 184
-GNOMIE 184
GNOMO- 184
-GNOMONIC 184
GNOSEO- 185
-GNOSTIC 185
GNOTO- 185
-GNOZĂ 185
-GNOZIE 185
GOMFI- 185
GOMFO- 185
-GON₁ 185
-GON₂ 185
GON- 185
GONAD- 185
GONADO- 185
GONEO- 185
GONGILO- 185
-GONIC 185
GONIDIO- 185
-GONIE 185
-GONIMIU 185
GONIMO- 185
GONIO- 185
-GONIU 186
GONO- 186
GONO₂- 186
GRACILI- 186
-GRAD 186
-GRAF 186
GRAF- 186
-GRAFIC 186
-GRAFIE 186
GRAFO- 186
GRALI- 187
-GRAM 187
-GRAMĂ (-GRAM) 187
GRAMINI- 187
GRAMINO- 187
GRAMO- 187
GRANDI- 187
GRANI- 187

GRANO- 187
GRANULI- 187
GRANULO- 187
GRAC- 187
GRAPTO- 187
GRAVI- 187
GREGI- 187
-GRIF 187
-GRIPNIE 188
-GRIPOZĂ 188
GRUI- 188
GUMI- 188
GUSTO- 188
GUTI- 188
GUTURO- 188

H

HABRO- 189
HADE- 189
HADO- 189
HADRO- 189
HAGI- 189
HAGIO- 189
HAIRO- 189
HALI- 189
-HALIN 189
HALMATO- 189
HALMIRO- 189
HALO₁- 189
HALO₂- 189
HALO₃- 190
HALUCINO- 190
HAMARTO- 190
HAMI- 190
MĂMULI- 190
HAPAL- 190
HAPALO- 190
HAPL- 190
HAPLO- (APLO-) 190
HAPT- 190
HAPTE- 191
-HAPTIC 191
HAPTO- 191
HARMO- 191
-HARMOZĂ 191
HARFACTO- 191
HARPAXO- 191
HARPO- 191
-HASMĂ 191
HASMO- 191
HASTI- 191
HEAUTO- 191
HEBE- 191
HEBO- 191
HECAT- 191
HECATO- 191
HECHISTO-
(HEKISTO-) 191
HECTICO- 191

HECTO- 191
HEDERI- 192
HEDI- 192
HEDON- 192
-HEDONIE 192
HEDONO 192
HEDRANO- 192
HEDRO- 192
HEFE- 192
HEKISTO- 192
HEL- 192
-HELĂ 192
HELCO- 192
-HELCOZĂ 192
HELEO- 192
HELLI- 192
HELICI- 192
HELICO- 192
-HELIE 192
-HELIO 192
HELMINT- 193
HELMINTO- 193
-HELMINȚI 193
HELO₁- 193
HELO₂- 193
HEM-, HEMO- 193
HEMA- 193
HEMAT- 194
HEMATI- 194
HEMĂTO- 194
HEMER- 194
HEMERO₁- 194
HEMERO₂- 195
HEMI- (EMI-) 195
-HEMIE 196
HEMO- 196
HENDECA- 197
HENO- 197
HEORTO- 197
HEPAT- 197
HEPATICO- 197
-HEPATIE 198
HEPATO- 198
HEPT- 198
HEPTA- 198
HERBI- 198
HERCO- 198
HERNIO- 198
HERPETI- 198
HERPETO-
(ERPETO-) 199
HETER- 199
HETERO-
(ETERO-) 199
HEX- 202
HEXA- 202
-HEXIE 202
HI- 202
HIAL- 202
HIALO- 202

HIBERNO- 202
HIBO- 202
HIBRIDO- 202
HIDAT- 202
HIDATI- 202
HIDATID- 203
HIDATIDO- 203
HIDATO- 203
HIDR- 203
-HIDRĂ 203
-HIDRIE 203
HIDRO₁- 203
HIDRO₂- 206
HIDROTI- 206
-HIDROZĂ
(-IDROZĂ) 206
-HIDRU (-HIDRĂ) 206
HIER- 206
HIERO- 206
-HIETĂ 206
HIETO- 206
HIF- 206
HIFALMIRO- 206
HIFO- 206
HIGIO- 206
-HIGRIC 206
HIGRO- 206
-HIGRU 207
HILE- 207
HILEO- 207
HILI- 207
HILO- 207
HILODO- 207
HIMANTO- 207
HIMEN- 207
HIMENI- 207
HIMENO- 207
HIMNO- 208
HIO- 208
HIP- 208
HIPENGIO- 208
HIPN- 208
-HIPNIE 208
HIPNO- 208
HIPO- 208
HIPOGEO- 209
HIPOGRAFO- 209
-HIPSĂ 209
HIPSI- (IPSI-) 209
HIPSO- (IPSO-) 209
HIRACO- 209
HIRTI- 209
HIRUDINI- 209
HISTER- 209
HISTEREZI-
(ISTEREZI-) 209
HISTERO- 209
HISTERO₂- 210
HISTIO- 210
HISTO- 210

HISTORIO- 210
HISTRICO- 211
HOD- 211
HODO- (ODO-) 211
HOL- 211
HOLC- 211
HOLCO- 211
HOLO- (OLO-) 211
HOM- 212
HOMALO₁- 212
HOMALO₂- 212
HOME- 212
HOMEO- (OMEO-) 212
HOMILO- 213
HOMINO- 213
HOMO- (OMO₂-) 213
HOMOIO- 215
HOPLO- 215
-HOR 215
HORDEI- 215
-HOREZĂ 215
-HORIE 215
HORIO- 215
HORME- 215
HORMO- 215
HORMON- 215
HORMONO- 215
HORO₁- 215
HORO₂- 216
HORTI- 216
HOSPITALO- 216
-HTON 216
-HTONIE 216
HTONO- (CTONO-) 216
HUMANI- 216
HUMANO- 216
HUMI- 216
HUMO- 216

I

-IATRIC 217
-IATRIE 217
IATRO- 217
-IATRU 217
ICHTIO- 217
ICMADO 217
ICNO- (IHNO-) 217
ICO- 217
-ICONIE 217
ICONO- 217
ICOS- 218
ICOSA- 218
ICOSI- 218
ICTERI- 218
ICTERO- 218
ICTO- 218
-ID (-IDĂ) 218
-IDĂ 218
IDEO- 218
IDI- 218

-IDIE 218
IDIO- 218
IGNI- 219
IGRO- 219
IHNO- 219
IHTI- 219
IHTIO- (ICHTIO-) 219
ILEO- 219
ILI- 220
ILIO- 220
IMAGO- 220
IMBRI- 220
IMNO- (HIMNO-) 220
IMPARI- 220
IMPLANTO- 220
IMUNO- 220
INCIZI- 220
INCLINO- 220
INDUCTO- 220
INFARCTO- 221
INFORMO- 221
INFUNDIBULI- 221
INFUNDIBULO- 221
INI- 221
INIO- 221
INO- 221
INSECTI- 221
INSECTO- 221
INSERTO- 221
INTEGRI- 221
INTEGRO- 221
INTENSI- 221
IO₁- 221
IO₂- 221
IOD- 221
IODO- 221
-IONIC 222
IONO- 222
IONTO- 222
IPSI- 222
IPSO- 222
IRENO- 222
IRI- 222
IRID- 222
-IRIDIE 222
IRIDIO- 222
IRIGO- 222
ISCHI- 222
ISCHIO- 222
ISCNO- 222
ISCO- 222
ISHO- (ISCO-) 223
ISO- 223
ISTEREZI- 223
ISTMO- 223
ISTO- 223
ISTORIO- 223
ITEO- 223
ITI- 223
INLI- 223

IX- 223
IXO- 223
IZ- 223
IZO- (ISO-) 223

J

JACULI- 227
JEJUNO- 227
JUBI- 227
JUNCI- 227
JURI- 227

K

KAINO- 228
KARIO- 228
KELO- 228
KENO- 228
KERATO- 228
-KERAUNĀ 228
KERAUNO- 228
KERDO- 228
KERI- (CHERI-) 228
KILO- 228
KIMO- 228
KINDUNO-
(CHINDUNO-) 228
KINE- 228
-KINETIC 228
KINETO- 228
-KINEZĀ 228
KINEZI- 228
-KINEZIE 228
KINEZIO- 228
KINEZO- 228
KINO- (CHINO-) 228
KOILO- 228

L

LABI- 229
LABIDO- 229
LABII- 229
LABIO- 229
LABIRINT- 229
LABIRINTI- 229
LABIRINTO- 229
LABRO- 229
LACERTI- 229
LACINII- (LACINII-) 229
LACINO- 229
LACO- 229
LACRIMI- 229
LACRIMO- 229
LACTI- 229
LACTO- 229
LAG- 230
LAGENI- 230
-LAGNIE 230
LAGO- 230

LALI- 230
-LALIE 230
LALIO- 230
LALO- 230
LAMBDO- 230
LAMELI- 230
LAMIN- 230
LAMINI- 230
LAMINO 230
LAMPADO- 230
LAMPRO- 230
LANCI- 230
LANI- 230
LAO- 231
LAPAR 231
LAPARO- 231
LAPIDI- 231
LAPILI- 231
LARI- 231
LARING- 231
LARINGO- 231
LARVI- 231
LASI- 231
LASIO- 231
LATEBRI- 231
LATERI- 231
LATERO- 232
LATI- 232
LATICI 232
-LATRIE 232
-LATRU 232
LAXI- 232
LECANO- 232
-LECIT 232
LECITO- 232
LECTO- 232
LEGUMINI- 232
LEIO₁- 232
LEIO₂- 232
-LEMĀ₁ 232
-LEMĀ₂ 232
-LEMĀ₃ 232
-LEMIE 232
LEMO₁- (LEMMO-) 232
LEMO₂- 232
LEMO₃- 232
LENTI- 232
LENTO- 232
LEO- 232
LEONTO- 232
LEPIDO- 232
LEPIRO- 233
-LEPIS 233
LEPORI- 233
LEPRO- 233
-LEPSIE 233
LEPT- 233
-LEPTIC 233
LEPTO- 233
LESTO- 234

LETEO- 234
LEUC- 234
LEUCO- 234
LEVI- 235
LEVO- 235
-LEXĀ 235
LEXICO- 235
-LEXIE 235
LIBRI- 235
LIC- 235
LICHENI- 235
LICHENO- 235
LICHO- 235
LICO- 235
-LIENIE 235
LIENO- 235
LIGMENTI- 235
LIGAMENTO- 235
LIGNI- 236
LIGNO- 236
LIGO- 236
LIGUL 236
LIGULI- 236
LIMACI- 236
LIMBI 236
LIMF- 236
-LIMFĀ 236
LIMFO- 236
LIMI- 237
-LIMIE 237
LIMINO- 237
-LIMNETIC 237
LIMNI- 237
LIMNO- 237
LIMO- 237
LINO₁- 237
LINO₂- 237
LIO- 237
LIP- 237
LIPARO- 238
LIPO₁- 238
LIPO₂- 238
LIRI- 238
LIRIO- 238
LIS- 238
LISI- 238
LISO₁- 238
LISO₂- 238
-LIT₁ 239
-LIT₂ 239
LIT- 239
-LITIC₁ 239
-LITIC₂ 239
LITO- 239
LIZ- 239
-LIZĀ 239
LIZI- (LISI-) 239
LIZO- (LISO-) 239
LOB- 240
LOBI- 240

LOBO- 240
LOCULI- 240
-LOCVIE 240
-LOF 240
LOF- 240
-LOFIE 240
LOFIO- 240
LOFO 240
-LOG 240
LOG- 240
-LOGIE 240
-LOGIE₁ 240
-LOGIE₂ 240
LOGO- 240
-LOHIE 241
LOHIO 241
-LOM 241
LOMATO- 241
LOMENTI- 241
LONGI- 241
LOPO- 241
LORI- 241
LOTI- 241
LOX- 241
-LOXIE 241
LOXO- 241
LUCI- 241
LUDO- 241
LUMB- 241
LUMBO- 241
LUMBRICI- 241
LUMINO- 241
LUNI- 241
LUTEO- 241

M

MACR- 242
-MACRIE 242
MACRO- 242
-MACRU 244
MACULI- 244
MAGMATO- 244
MAGMO- 244
MAGNETO 244
MAGNEZI- 244
MAGNI- 244
-MAHIE 244
MAIEUSO- 244
-MAL 244^s
MALAC- 244
-MALACIE 244
MALACO- 244
MALEI- 245
MALF- 245
MALO- 245
MAM- 245
MAMA- 245
MAMI- 245
MAMILI- 245
MAMILO- 245

MAMO- 245
-MAN₁ 245
-MAN₂ 245
MAN- 245
-MANCIE 245
MANDIBULI- 245
MANDIBULO- 245
MANI₁- 245
MANI₂- 245
MANIACO 245
-MANIE 245
MANO- 245
-MANT 246
MANTO- 246
-MANTIE(-MANCIE) 246
MARE- 246
MARGARITI- 246
MARGARITO- 246
MARGINI- 246
MARI- 246
MARMORI- 246
MARSIPO- 246
MACULI- 246
MAST- 246
-MASTIE 246
MASTIGO- 246
MASTO- 246
MATR- 246
MATRO- 246
MAXILI- 246
MAZ- 247
-MAZIE 247
MAZO₁- 247
MAZO₂- 247
MEANDRI- 247
MEATO- 247
MECANO- 247
MECO- 247
MECONO- 247
MEDIASTINO- 247
MEDICO- 247
MEDIO- 247
MEDUL 247
MEDULI- 247
MEDULO- 247
MEDUZI- 247
MEGA- 248
MEGAL- 248
-MEGALIE 248
MEGALO- 248
MEGISTO- 249
MEIO- 249
-MEIOZĂ 249
-MEL₁ 249
-MEL₂ 249
MEL- 249
MELAN 249
MELANO- 249
MELDO- 250
MELI₁- 250

MELI₂- 250
-MELIE 250
MELISO- 250
MELIT 250
MELITO- 250
MELO₁- 250
MELO₂- 250
MELO₃- 250
MELO₄- 250
MEMBRANI- 250
MEMBRANO 250
MEMORI- 250
MEN 250
-MENIE 250
MENINGO- 250
MENISC- 251
MENISCO- 251
MENO- 251
-MER 251
MER- 251
MERCEO- 251
MERDI- 251
MERI- 251
-MERIC 251
MERICO- 251
-MERIE 251
MERISTO- 251
MERO- 251
MESI- 252
MESO- 252
METABOLI- 252
METALI- 252
METALO- 252
METEORO- 252
METO- 253
METODO- 253
METOPO- 253
METR- 253
-METRIC 253
-METRIE₁ 253
-METRIE₂ 253
METRO₁- 253
METRO₂- 253
METRO₃- 253
-METRU₁ 253
-METRU₂ 253
METULI- 253
MEZ- 254
MEZATI- (MESATI-) 254
MEZO- (MESO-) 254
MI- 255
-MIAR 255
MIASMATO- 255
-MICETE 255
MICETO- 255
MICO₁- 256
MICO₂- 256
MICR- 256
-MICRIE 256
MICRO- 256

-MICTIC 259
MIEL 259
-MIELIE 259
MIELO- 259
MIIO- 260
MILI- 260
MILO- 260
-MIMETIC 260
-MIMIE 260
MIMO- 260
MINERAL- 260
MINERALO- 260
MINUTI- 260
MIO₁- 260
MIO₂- 261
MIO₃- 261
MIRI- 261
MIRIA- 261
MIRINGO- 261
MIRIO- 261
MIRMECO- 261
MIRTI- 261
MIS- 261
MISCO- 261
MISO₁- (MIZO₁-) 262
MISO₂(MIZO₂-) 262
MISTACO- 262
MIT- 262
-MITE 262
MITILO- 262
MITO₁- 262
MITO₂- 262
-MIXIE, 262
-MIXIE₂ 262
MIXO₁- 262
MIXO₂- 263
MIZ- 263
MIZO₁- 263
MIZO₂- 263
MIZO₃- 263
-MNEMO- 263
-MNEZĂ 263
-MNEZIE 263
-MOBIL 263
MOBILO- 263
MODIOLI 263
MODULO- 263
MOGI 263
MOLARI- 263
MOLI- 263
MOLISMO 263
MOLUSCI- 263
MOLUSCO- 264
MON- 264
MONADI- 264
MONILI- 264
MONO- 264
MONTI- 267
MORBI- 267
MORBILI 267

MORF- 267
-MORF 267
-MORFIC 267
-MORFIE 267
-MORFISM 267
MORFO- 267
-MORFOZĂ 267
MORI- 267
MOSCHI- 267
-MOTOR 267
MUCI- 267
MUCILAGI- 268
MUCO- 268
MUCRONI- 268
MUGILI- 268
MULTI- 268
MURI- 268
MUSCI₁- 268
MUSCI₂- 268
MUSO- 268
MUSTI- 268
MUTA- 268
MUZEO- 268
MUZICO- 268
-MUZIE 268

N

NAMATO- 269
NAN- 269
-NANIE 269
NANO- 269
NAO- 269
NAPI- 269
NARATO- 269
NARCO- 269
-NARCOZĂ 269
NARI- 269
-NASTIE 269
NATURO- 269
NAU- 269
-NAUT 269
NAUTI- 269
-NAUTIC 269
NAUITILO- 269
NAUTO- 270
NAVI- 270
NAVICULI- 270
NE- 270
NECR- 270
NECRO- 270
-NECROZĂ 270
-NECTE 270
NECTARI- 270
NECTARO- 270
NECTO- 270
-NEFĂ 271
NEFELO- 271
NEFO- 271
NEFR- 271
NEFRO- 271

-NEFROZĂ 271
NEMA- 271
NEMAT- 271
NEMATO- 271
-NEMĂ 272
-NEMIC 272
-NEMIE 272
NEMO₁- 272
NEMO₂- 272
NEO- 272
-NERITIC 273
NERITO- 273
-NERV 273
NERVI- 273
NESIDIO- 273
NESO- 273
NEST- 273
NESTO- 273
NEUR- 273
-NEURĂ 273
NEURI- (NEVRI-) 273
-NEURIE 273
NEURO- (NEVRO-) 273
NEURONO- 274
NEUTRO- 274
NEVR- 274
NEVRI- 274
NEVRO- 274
-NEVROZĂ 275
-NEZIE 275
NICT- 275
NICTAL- 275
NICTALO- 275
NICTI- 275
NICTO- 275
NIDI- 275
NIGRI- 275
NIMF- 275
NIMFI- 275
NIMFO- 275
NISTAGMO- 275
NITIDI- 275
NITRO- 275
NIVI- 275
NIVO- 275
NOCTI- 275
NODI- 276
NODULI- 276
-NOIA 276
-NOM₁ 276
-NOM₂ 276
-NOM₃ 276
-NOMIC 276
-NOMIE 276
-NOMIU 276
NOMO₁- 276
NOMO₂- 276
NOO- 276
NORM- 276
NORMO- 276

NOS- 276
NOSO- (NOZO-) 276
NOST- 277
NOSTO- 277
NOT- 277
-NOTIE 277
NOTO₁- 277
NOTO₂- 277
NOXO- 277
-NOZĂ 277
NOZO- 277
NUBI- 277
NUCI- 277
NUCLEI- 277
NUCLEO- 277
NUDI- 277
NULI- 278
NUMERO- 278
NUMI- 278
NUMISMATO- 278
NUMULI- 278

O

OBLONGI- 279
OBTUZI- 279
OCEANO- 279
OCELI- 279
OCHLO- 279
OCI- 279
-OCIE 279
OCLO- (OCHLO-) 279
OCO- 279
OCRO- 279
OCT- 279
OCTA- 279
OCTO- 279
OCULI- 279
OCULO- 279
-OD (-ODĂ₂) 280
-ODĂ₁ 280
-ODĂ₂ 280
-ODIE₁ 280
-ODIE₂ 280
-ODIE₃ 280
-ODINIE 280
ODINO- 280
-ODIU 280
ODO- 280
-ODON 280
-ODONT 280
ODONT- 280
-ODONTIE 280
ODONTO- 280
-ODONTIE (-ODONTIE) 280
ODORI- 280
ODORO- 281
-OECIC 281
-OECIE 281
OECO- 281
OENO- 281

OESTRO- 281
OFIDIO- 281
OFIO- 281
-OFTALM 281
OFTALM- 281
-OFTALMIE 281
OFTALMO- 281
OGDO- 281
-OIC 281
OIC- 281
OICO- (OIKO-) 282
OIDIO- 282
OIKO- 282
OINO- 282
OIO- 282
OLEI- 282
OLEO- 282
OLFACTO- 282
OLIG- 282
OLIGO- 282
OLIVI- 283
OLO- 284
OLOIO- 284
OM₁- 284
OM₂- 284
OMATO- 284
OMBRO- 284
OMENT- 284
OMENTO- 284
OMEO- (HOMEO-) 284
-OMFAL 284
OMFAL- 284
-OMFALIE 284
OMFALO- 284
OMNI- 284
OMO₁- 284
OMO₂- 285
OMO₃- 285
ONCO₁- 285
ONCO₂- 285
-ONCOZĂ 285
ONEIRO- 285
ONGULI- 285
ONIC- 285
-ONICHIE 285
ONICHO- 285
ONICO- (ONICHO-) 285
-ONIM 286
-ONIMIC 286
-ONIMIE 286
-ONIO- 286
ONIRO- (ONEIRO-) 286
ONOMASIE- 286
ONOMATO- 286
-ONOMAZIE 286
ONOMO- 286
-ONT 286
ONTO- 286
OO- 286
OOFOR- 287

OOFORO- 287
-OP 287
OPACI- 287
OPERCULI- 287
-OPIC 287
-OPIE 287
OPIO- 287
OPIST- 287
OPISTO- 287
OPO₁- 287
OPO₂- 287
OPOZITI- 287
-OPS 287
-OPSĂ 287
OPSI- 287
-OPSIC 288
-OPSIE 288
OPSO₁- 288
OPSO₂- 288
OPTI- 288
-OPTIC 288
OPTO- 288
OR- 288
ORAIO- 288
-ORAMĂ 288
ORBI- 288
ORBITO- 288
ORCHIO- 288
ORCULI- 288
ORDINO- 288
OREO- 288
OREXI- 288
-OREXIE 288
ORGADO- 288
ORGAN- 288
ORGANI- 288
ORGANO- 288
ORHI- 289
-ORHID 289
ORHID- 289
-ORHIDIE 289
ORHIDO- 289
ORHIO- (ORCHIO-) 289
ORICTO- 289
ORINO- 289
ORNIS 289
ORNITO- 289
ORO- 290
ORT- 290
ORTO- 290
OSCHEO- 291
OSCIL- 291
OSCILO- 292
OSCULI- 292
OSFRESIO- 292
OSI- 292
-OSMIE₁ 292
-OSMIE₂ 292
-OSMO₁- 292
OSMO₂- 292

OSO- 292
-OST 292
OSTARI- 292
OSTE- 292
OSTEO- 292
-OSTOZĂ 293
OSTRACO- 293
OSTREI- 293
OSTREO- 293
OT- 293
-OTIE 293
OTO- 293
OVALI- 294
OVALO- 294
OVARI- 294
OVARIO- 294
OVATI- 294
OVI- 294
OVO- 294
OVULI- 294
-OX 294
OXAL- 294
OXALI- 294
OXALO- 294
OXI- 294
-OXIE 295
OZO- 295

P
-P 296
PACHI- 296
-PACHIE (-PAHIE) 296
PACO- 296
-PAG 296
-PAGĂ 296
-PAGIE 296
PAGO₁- 296
PAGO₂- 296
PAHI- (PACHI-) 296
-PAHIE 296
PAL- 296
PALAT- 296
PALATO- 296
PALE- 297
PALEI- 297
PALEO- 297
PALI- 298
PALIDO- 298
PALIN- 298
PALINO- 298
PALMAȚI- 298
PALMI- 298
PALMO₁- 299
PALMO₂- 299
PALO- 299
-PALP 299
PALPI- 299
PALUDI- 299
PALUDO- 299
PAMPINI- 299

PAN- 299
PANCREAT- 300
PANCREATO- 300
PANDURI- 300
PANI- 300
PANICULI- 300
PANT- 300
PANTO- 300
PAPI- 300
PAPIL- 300
PAPILI- 300
PAPILO- 300
PAPIRI- 301
PAPIRO- 301
PAPULI- 301
-PAR (-PARĂ) 301
PARALELO- 301
PARALIPO- 301
PARAZIT- 301
PARAZITI- 301
PARAZITO- 301
-PARĂ 301
PAREMIO- 301
-PAREUNIE 301
-PAREZĂ 301
PARI- 301
PARIETO- 301
PARTENO- 301
PARTO- 302
PARVI- 302
POSERI- 302
PAS₁- 302
PAS₂- 302
PASIO- 302
-PAT 302
PAT- 302
PATEL- 302
PATELI- 302
PATELO- 302
PATERI- 302
-PATIC 302
-PATIE 302
PATO- 302
PATR- 303
PATRI- 303
-PATRIC 303
-PATRIE 303
PATRO- 303
PAUCI- 303
PAULO- 303
PAURO- 303
-PAUZĂ 303
PAXILI- 303
PECATI- 303
PECHI- 303
PECO- 303
-PECTĂ 303
PECTINI- 304
PECTO- 304
PED- 304

-PED₁ 304
-PED₂ 304
PEDALI- 304
PEDATI- 304
-PEDEZĂ 304
PEDI- 304
-PEDIE 304
PEDIO₁- 304
PEDIO₂- 304
PEDO₁- 304
PEDO₂- 305
PEDUNCULI- 305
PEDUNCULO- 305
-PEE 305
-PEDIE 305
-PEGIE 305
PEGMATO- 305
PEGO- 305
-PEL 305
-PELAGIC 305
PELAGO- 305
PELECI- 305
PELECO- 305
-PELIC 305
PELICO- 305
-PELIE 305
PELIO- 305
PELMATO- 305
PELO- 305
PELTI- 306
PELTO- 306
PELV- 306
PELVI- 306
PEMFIGO- 306
PENATI- 306
PENDULI- 306
PENETRO- 306
PENI- 306
PENIA- 306
PENICILI- 306
PENIE- 306
PENO- 306
PENT- 306
PENTA- 306
PEO- 307
PEPLO- 307
-PEPSIE 307
-PEPTIC 307
PEPTO- 307
PERCI- 307
PERCO- 307
PERICARD- 307
PERICARDIO- 307
PERIDIE- 307
PERINEO- 307
PERIODO- 307
PERIOSTEO- 307
PERISO- 308
PERISTERO- 308
PERITONEO- 308

PERO- 308
PERONO- 308
PERSONO- 308
PERSPECTO- 308
PERTO- 308
PESTI- 308
-PET 308
PETAL- 308
-PETAL 308
PETALI- 308
-PETALIE 308
PETALO- 308
PETRI- 308
PETRO- 309
PEȚIOLI- 309
-PEXIE 309
PEXO- 309
PI- 309
PICI- 309
PICN- 309
-PICNĂ 309
PICNIDIO- 309
PICNO- 309
-PICNOZĂ 309
PICRO- 309
PICTO- 309
PIEL 309
-PIELIE 309
PIELO- 309
-PIEZĂ 310
PIEZO- 310
-PIG 310
-PIGIE 310
-PIGIU 310
PIGMENTI- 310
PIGMENTO- 310
PIGO- 310
-PIL₁ 310
-PIL₂ 310
PILEI- 310
PILI- 310
PILO- 310
PILOR- 310
PILORO- 310
PILULI- 311
PINACO- 311
PINATI- 311
PINEAL- 311
PINEALO- 311
PINEO- 311
PINI₁- 311
PINI₂- 311
PINO- 311
PIO- 311
-PIOZĂ 311
PIPTO- 311
PIRAMIDO- 312
-PIREN 312
PIRENO- 312

-PIRETIC 312
PIRETO- 312
-PIREXIE 312
PIREXIO- 312
PIRGO- 312
PIRI- 312
PIRITI- 312
PIRO- 312
PISCI- 313
PISI- 313
PISO- 313
PISTIL- 313
PISTILI- 313
PISTILO- 313
-PITEC 313
PITEC- 313
PITECO- 313
PITIRO- 313
PIXIDI- 313
PLAC- 313
PLACENTI- 313
PLACENTO- 313
-PLACHIE 313
PLACO- 313
PLAGI- 313
PLAGIO- 314
PLANCT- 315
PLANCTO- 314
PLANCTONO- 314
-PLANETIC 314
PLANETO- 314
PLANI- 314
-PLANIE 314
PLANO₁- 314
PLANO₂- 314
PLANT- 315
PLANTI₁- 315
PLANTI₂- 315
PLANTO- 315
-PLASIE 315
-PLASM 315
PLASM- 315
PLASMA- 315
PLASMATO- 315
-PLASMĂ 315
-PLASMIC 315
-PLASMIE 315
PLASMO- 315
PLAST 316
PLASTI- 316
-PLASTIC 316
-PLASTIE 316
PLASTO- 316
PLAT 316
PLAT- 316
PLATI- 316
-PLAZIE (-PLASIE) 316
PLECO- 317
PLECT- 317
-PLECTIC 317

PLECTO- 317
PLECTRO- 317
-PLEGIC 317
-PLEGIE 317
PLEIO- 317
PLEISTO- 317
PLENI- 317
PLEO- 317
PLERO- 318
-PLEROZĂ 318
PLESI- 318
PLESIO- (PLEZIO-) 318
-PLETĂ 318
PLETISMO- 318
-PLEURĂ 318
PLEURO- 318
PLEX- 319
PLEXI- 319
-PLEXIE 319
PLEZIO-, PLESIO- 319
PLICI- 319
PLIO- 319
-PLOC 319
PLOCO- 319
PLOT- 319
PLUMB- 319
PLUMBI- 319
PLUMBO- 319
PLUMI- 319
PLUMULI- 319
PLURI- 319
PLUTO- 319
PLUVIO- 319
-PNEE 319
PNEUM- 319
PNEUMAT- 319
PNEUMATO- 320
PNEUMO- 320
PNEUMON- 320
PNEUMONO- 320
PNIGO- 320
POCULI- 321
-POD 321
POD- 321
-PODIE 321
-PODIU 321
PODO- 321
POECILO- 321
-POETIC 321
-POEZĂ 321
POGONO- 321
POICHIL- 321
POICHILIE
(-POIKILIE) 321
POICHILO- (POICILO-,
POECHILO-,
POECILO-,
POIKILO-) 321
POICILO- 322
-POIETIC (-POETIC) 322

-POIEZĂ (-POEZĂ) 322
-POIKILIE 322
POIKILO- 322
POIO- 322
-POL 322
POLACHI- (POLAKI-) 322
POLAKI- 322
POLAPLO- 322
POLARI- 322
POLARO- 322
-POLĂ 322
POLEM- 322
POLEMO- 322
POLI- 322
POLINI- 326
POLIO- 326
POLIP- 326
POLIPI- 326
POLIPO- 326
POLIPO- 326
POLITICO- 326
POLITO- 327
POLO- 327
-POM 327
POM- 327
POMA- 327
POMI- 327
POMO- 327
-POMP 327
-PONIC 327
PONO- 327
PONTO- 327
POO- 327
-POR 327
POR₁- 327
POR₂- 327
PORFIR- 327
PORFIRO- 327
PORI- 327
-PORIE 327
PORIO- 327
PORNO- 327
PORO₁- 328
PORO₂- 328
PORO₃- 328
PORTO- 328
POSO- (POZO-) 328
POSTERO- 328
-POSTIE 328
-POT 328
-POTAM 328
POTAMI- 328
-POTAMIC 328
POTAMO- 328
POTENȚIO- 328
POTETO- 328
POTO- 329
POZO- 329
-PRAGIE 329
PRATI- 329

PRATO- 329
-PRAXIE 329
PRAXIO- 329
PRESBIO- 329
PRESI- 329
PRESO- 329
PREZBI- 329
PREZBIO-
(PRESBIO-) 329
PRI- 330
PRIMATO- 329
PRIMI- 329
PRIO- 329
PRIONO- 329
PRISMATI- 329
PRISMATO- 329
PROBOSCIDI- 329
-PROCT 329
PROCT- 329
-PROCTIE 329
PROCTO- 329
PROFESIO- 330
PROIO- 330
PROLI- 330
PRONI- 330
PROSO- 330
-PROSOP
(-PROZOP) 330
PROSOP- 330
-PROSOPIE 330
PROSOPO-
(PROZOPO-) 330
PROSTAT- 330
PROSTATO- 330
PROT- 330
PROTALO- 330
PROTEO- 330
PROTER- 331
PROTERO- 331
PROTISTO- 331
PROTO- 331
PROZ- 332
PROZO-
(PROSO-) 332
-PROZOP 332
PROZOPO- 332
PRUINI- 332
PRUNI- 333
PSAMATO- 333
PSAMO- 333
-PSAMON 333
PSEFO- 333
PSEUD- 333
PSEUDO- 333
PSICHO- 335
PSICHRO- 335
PSICRO- (PSICHRO-,
PSIHRO-) 335
PSIH- 335
-PSIHIE 335

PSIHO- (PSICHO-) 335
-PSIHOZĂ 337
PSIHRO- 337
-PSIL 337
PSIL 337
PSILO- 337
PSITACI- 337
PSITACO- 337
PSOFO- 337
PSOR- 337
PSORO- 337
PTENO- 337
-PTER 337
PTER- 337
-PTERIDO- 337
-PTERIGIAN 337
-PTERIGIU 337
PTERIGO- 337
PTERIO- 338
-PTERIS 338
-PTERIX 338
PTERO- 338
PTERONO- 338
PTIAL- 338
PTIALO- 338
PTICHO- (PTICO-,
PTIHO-) 338
PTICO- 338
PTIH- 338
PTIL- 338
PTILO- 338
-PTILOZĂ 338
PTIO- 338
-PTIZĂ 338
-PTIZIE 338
PTOMO- 338
-PTOZĂ 338
PUBIQ- 338
PUERI- 338
PUGIONI- 339
PULMO- 339
PULMONI- 339
PULP- 339
PULPI- 339
PULPO- 339
PULSO- 339
PULVERI- 339
PULVILI- 339
PULVINI- 339
PUNCTI- 339
PUPI- 339
PUPILE- 339
PURI- 339
PUSILI- 339
PUSTULI- 339

R

RABDO- (RHABDO-) 340
RABIO- 340
RACEMI- 340

RADI- 340
RADIATI- 340
RADICI- 340
RADICO- 340
RADICUL- 340
RADICULI- 340
RADICULO- 340
RADIO- 340
RADULI- 342
RAFID- 342
RAFIDO- 342
-RAFIE 342
RAGADIO- 342
-RAGIE 342
RAGO- 342
RAHI- 342
-RAHIE 342
RAHIO- 342
RAI- 342
RAMENTI- 342
RAMFO- 342
RAMI- 342
RAMULI- 342
RANI- 342
RARUNCULI- 343
RAPI- 343
RAPIDO- 343
RAPSODO- 343
RAPTO- 343
RARI- 343
REDO- 343
RECT 343
RECTI- 343
RECTO- 343
-REE 343
REFLECTO- 343
REFLEXI- 343
REFRACTO- 343
REGMA- 343
REGO- 343
REGULARI- 344
RELAXO- 344
-REMĂ 344
REMI- 344
RENI- 344
REO- 344
REPTILI- 345
RESPIRO- 345
RESTI- 345
RETI- 345
RETICULO- 345
RETINO₁- 345
RETINO₂- 345
RETRO- 345
REUMATO- 345
REVERBERO- 345
-REXĂ 345
REXI- 345
-REXIE 345
REXO- 345

-REZĂ 345
REZECTO- 345
REZINI- 345
REZINO- 346
RHABDO- 346
RIACO- 346
RIBO- 346
RIGIDI- 346
RIMI- 346
RIMULI- 346
-RIN 346
RIN- 346
-RINC 346
RINC- 346
RINCO- 346
RINGENTI- 346
-RINIE 346
RINO- 346
RIO- 347
RIPARO- 347
RIPI₁- 347
RIPI₂- 347
RIPIDO- 347
RIPO- 347
RITI- 347
RITID 347
RITIDO- 347
-RITMIE 347
RITMO- 347
RITO- 347
RITRO- 347
RIVI- 347
-RIZ 347
RIZ- 347
-RIZĂ, 347
-RIZĂ₂ 348
-RIZIE 348
RIZIO- 348
RIZO- 348
ROD- 348
RODO- 348
ROMB- 348
ROMBI- 349
ROMBO- 349
ROPALO- 349
ROPTO- 349
RORI- 349
ROSTELI- 349
ROSTRI- 349
ROSTRU- 349
ROTI- 349
ROTULI- 349
ROTUNDI- 349
RUBRI- 349
RUF- 349
RUGI- 349
RUGOZI- 349
RUINI- 349
RUMINO- 349
RUPI- 349

RUPO- 349
RURI- 349

S

SABULI- 350
SACELI- 350
SACI- 350
SACO- 350
SACR- 350
SACRO- 350
SAGITI- 350
SAL- 350
SALI- 350
SALICI- 350
SALINO- 350
SALMONI- 350
SALPING- 350
SALPINGO- 350
SALTI- 350
SAMARI- 350
SANDALI- 351
SANO- 351
SAPONI- 351
SAPR 351
SAPRO- 351
-SARC (-SARCĂ) 351
SARC- 351
-SARCĂ 351
SARCO- 351
SARMENTI- 352
SATIRO- 352
SATRO- 352
-SAUR 352
SAURO- 352
SAXI- 352
SCABRI- 352
-SCAF 352
SCAFIDII- 352
SCAFIO- 352
SCAFO- 352
SCALARI- 352
SCALENO- 353
SCALO- 353
SCALPELI- 353
SCALPRI- 353
SCAPI- 353
SCAPO- 353
SCAPUL- 353
SCAPULO- 353
SCATO- 353
SCELO- 353
SCEN- 353
SCENO- 353
SCEPTRI- 353
SCHELETO- 353
-SCHELIE (-SKELIE) 353
SCHEPTO-
(SKEPTO-) 353
SCHIA-
(SKIA-, SCIA-) 353

SCHISMATO- 354
SHISTO- 354
SCHIZ- 354
-SCHIZĂ 354
-SCHIZIE 354
SCHIZO- 354
SCIA- 355
SCIADO- 355
SCIENTO- 355
SCIFI- 355
SCIFO- 355
SCINTILO- 355
SCIO- 355
SCIR- 355
SCIRO- 355
SCIRTO- 355
SCITO- 355
SCIURO- 355
SCIZI- 355
SCIZURO- 355
SCLER 355
SCLERO- 356
-SCLEROTIC 356
-SCLEROZĂ 356
SCOBI- 356
SCOLECO- 356
SCOLI- 356
SCOLIO- 356
-SCOLIOZĂ 356
SCOMBRI- 356
SCOMBRO- 356
-SCOP 356
SCOPI- 356
-SCOPIE 356
-SCOPIE 356
SCOPTO- 357
SCOPULI- 357
SCORODO- 357
SCORPIO- 357
SCOT- 357
SCOTO- 357
SCRIBO- 357
SCROFULO- 357
SCROT- 357
SCROTI- 357
SCROTO- 357
SCUALO- 357
SCUAMI- (SCVAMI-) 357
SCUAMULI-
(SCVAMULI-) 357
SCUTELI- 357
SCUTI- 357
SCVAMI- 357
SCVAMULI- 357
SEBI- 357
SEBO- 357
SECUNDI- 358
SECURI- 358
SEDIMENTO- 358
SEIRO- 358

SEISMO- 358
-SEISTĂ 358
SELACO- 358
SELEN- 358
SELENO- 358
SELI- 358
SEMA- 358
-SEMANTIC 358
SEMASIO- 358
SEMEIO- 359
SEMI- 359
-SEMIIE 359
SEMINI- 359
SEMIO- (SEMEIO-) 359
SEMNO- 359
SENZORI- 359
SEPI- 359
SEPIO- 359
-SEPSIE 359
SEPTI₁- 359
SEPTI₂- 359
-SEPTIC 359
SEPTIC- 359
SEPTICO- 359
SEPTO₁- 359
SEPTO₂- 359
SERATI- 360
SERI- 360
SERICI- 360
SERIO- 360
SERO- 360
SERPENTI- 360
SERTI- 360
SERULI- 360
SESAMO- 360
SESILI- 360
SESTONO- 360
SETI- 360
SETULI- 360
SEXI- 360
SEXO- 360
SFAGNO- 360
SFALERO- 361
SFENO- 361
SFER- 361
-SFERĂ 361
SFERO- 361
-SFIGMIE 361
SFIGMO- 361
SFINCTER- 361
SFINCTERO- 361
SFINGO- 361
-SFIXIE 361
SIAL- 362
-SIALIE 362
SIALO- 362
SICHNO- 362
SICI₁- 362
SICI₂- 362
SICIO- 362

SICNO- (SICHNO-) 362
SICO- 362
SIDER- 362
SIDERO₁- 362
SIDERO₂- 362
SIFILO- 362
SIFO- 362
SIFON- 362
SIFONO- 362
SIGILO- 363
SIGMO- 363
SIGMOID- 363
-SILAB 363
-SILABIE 363
SILIC- 363
SILICI- 363
SILICO- 363
SILICULI- 363
SILICVI- 363
SILVI- 363
SILVO- 363
SIMBI- 363
SIMBIO- 363
SIMBLO- 363
-SIMBOLIE 363
SIMETRO- 363
SIMFI- 363
SIMFIO- 363
SIMFITO- 363
-SIMFIZIE 363
SIMFIZIO- 363
SIMILI- 364
SIMO- 364
SIMPAT- 364
SIMPATICO- 364
SIMPATO- 364
SIMPLICI- 364
SIMPTOMATO- 364
SIMPTOMO- 364
SIN- 364
SINAPTO- 364
SINARMO- 364
SINCOLI- 364
SINCORO- 364
SINCRONO- 364
SINDESM- 365
SINDESMO- 365
-SINDEZĂ 365
SINECO₁- 365
SINECO₂- 365
SINISTRO- 365
SINO- 365
SINTAXO- 365
SINUSO- 365
SIO- 365
SIRENO- 365
SIRING- 365
SIRINGI- 365
SIRINGO- 365
SIRTIDO- 365

SISTELO- 365
-SISTOLIE 365
SITIO- 365
SITO- 366
-SKELIE 366
SKEPTO- 366
SKIA- 366
SOBOLI- 366
SOCI- 366
SOCIO- 366
-SOF 366
-SOFIE 366
SOFRO- 366
SOLARI- 366
SOLEN- 366
SOLENO- 366
SOLI- 366
-SOM (-SOMĂ) 367
SOMAT- 367
-SOMATIC 367
-SOMATIE 367
SOMATO- 367
SOMĂ 367
-SOMIC 367
SOMIE 367
SOMNI- 367
SOMNO- 367
SONO- 367
SOPORI- 368
-SOR 368
SORO- 368
SOTERIO- 368
SPADICI- 368
SPAN- 368
SPANIO- 368
SPANO- 368
SPARSI- 368
SPARSIO- 368
-SPASM 368
SPASMO- 368
-SPASTIC 368
-SPASTIE 368
SPATI- 368
SPATILO- 368
SPATULI- 368
SPECIO- 368
SPECTRO- 369
SPEL- 369
SPELEO- 369
SPEO- 369
-SPERM 369
SPERM- 369
SPERMA- 369
SPERMAT- 369
SPERMATI- 369
SPERMATIO- 369
SPERMATO- 369
SPERMI- 370
-SPERMIE 370
SPERMIO- 370

SPERMO- 370
SPICI- 370
SPICULI- 370
SPIL- 370
SPILADO- 370
SPILO- 370
-SPIN 371
SPIN- 371
SPINALO- 371
SPINI- 371
SPINO- 371
SPINTARI- 371
SPINTERO- 371
SPINULI- 371
SPIR- 371
-SPIRĂ 371
SPIRI- 371
SPIRO₁- 371
SPIRO₂- 371
SPISI- 371
SPLANCHNO- 371
SPLANHN- 371
-SPLANHNIE 371
SPLANHNO-
(SPLANCHNO-) 371
SPLEN- 372
SPLENI- 372
-SPLENIE 372
SPLENO- 372
ȘPODO- 372
-SPONDIL 372
SPONDIL- 372
SPONDILO- 372
SPONGI- 372
-SPONGIE 372
SPONGIO- 372
SPONGO- 372
-SPOR 373
SPOR- 373
SPORI- 373
SPORIDII- 373
-SPORIE 373
-SPORIU 373
SPORO- 373
STABILO- 374
STACHIO- 374
STADI- 374
STAFIL- 374
-STAFILIE 374
STAFILO- 374
STAGNI- 374
STAGNO- 374
STALAGMO- 374
STAMIN- 374
STAMINI- 374
STANI- 374
STASI- (STAZI-) 374
TASO- 374
-STAT 374
STAT- 374

-STATIC 374
STATMO- 374
STATO- 374
STATIO- 375
STAUR- 375
STAURO- 375
-STAZĂ 375
STAZI- 375
-STAZIE 375
STEATO- 375
STECHIO- 375
STEFAN- 375
STEFANO- 375
-STEG 375
STEG- 375
STEGANO- 375
-STEGIE 375
-STEGIU 375
STEGO- 375
STEIRO- 376
-STEL 376
STELATI- 376
STELI- 376
-STELIE 376
STELO- 376
-STEMON 376
-STEMONIE 376
STEN- 376
-STENIE 376
STENO- 376
-STENOZĂ 377
-STER (-STERĂ) 377
-STERĂ 377
STERCO- 377
STERCORI- 377
STERE- 377
STEREO- 377
-STEREZĂ 378
-STERIE 378
STERN- 378
-STERNIE 378
STERNO- 378
STERO- 379
STETO- 379
STICHO- 379
STICTO- 379
STIGMATI- 379
STIGMATO- 379
-STIGMĂ 379
STIGO- 379
-STIH 379
STIHO-
(STICHO-) 379
-STIL 379
STIL- 379
STILBO- 379
STILI- 379
-STILIE 379
STILO- 379
STIPI- 380

STIPITI- 380
STIPULI- 380
STOECHIO- 380
STOICHIO-
(STECHIO-
STOECHI-) 380
STOLONI- 380
STOM- (-STOMĂ) 380
STOM- 380
STOMATI- 380
STOMATO- 380
-STOMĂ 380
-STOMIE 380
STOMO- 380
-STOMOZĂ 380
STRABO- 380
STRATI- 380
STRATO₁- 380
STRATO₂- 381
STREPSI- 381
STREPTO- 381
STRIATI- 381
STRICTI- 381
STRICTUR- 381
STRICTURO- 381
STRIGI- 381
STRIL- 381
STRINGO- 381
STRIO- 381
STROBILI- 381
STROBILLO- 381
-STROF
(-STROFĂ) 381
-STROFĂ 381
-STROFIC 381
-STROFIE 381
-STROFISM 381
STROFO- 381
-STROM 382
STROMATI- 382
STROMATO- 382
STROMBI- 382
STROMBO- 382
STROMBULI- 382
ȘTRONGILO- 382
STRUCTURO- 382
STRUM- 382
STRUMI- 382
STRUMO- 382
STRUPI- 382
SUBERI- 382
SUBERO- 382
SUBULI- 382
SUCCI- 382
SUDORI- 382
SUFIXO- 382
SUI- 382
-SULC 382
SULCI- 383
SULFO- 383

SURCULI- 383
SURDO- 383
SUTURI- 383

T

TABANI- 384
TABATIO- 384
TABO- 384
TABULI- 384
TABULO- 384
-TACĂ 384
TACHI- 384
-TACTIC 384
-TACTISM 384
TACTO- 384
TAF- 384
TAFE- 384
TAFO- 384
TAFR- 384
TAFRO- 384
-TAHĂ (-TACĂ) 384
TAHEO- 384
TAHI- (TACHI-) 384
TAHISTO- 385
TAHO- 385
-TAL 385
TAL- 385
TALAM- 385
TALAMI- 385
TALAMO- 385
TALAS- 385
TALASI- 385
TALASO-
(THALASO-) 385
TALATO- 385
TALI- 385
-TALIC 385
TALO₁- 385
TALO₂- 386
TALPI- 386
-TALPIE 386
TAMNO- 386
-TANASIE 386
TANATO-
(THANATO-) 386
TAPEINO- 386
TAPINO- (TAPEINO-) 386
-TARAXIE 386
TARDI- 386
TARS- 386
TARSO₁- 386
TARSO₂- 386
TASI- 386
TAUMAT- 386
TAUMATO- 386
TAUR- 386
TAURO- 386
TAUT- 387
TAUTO- 387
TAX- 387

TAXI- 387
-TAXIE 387
TAXO- 387
TE- 387
TEATRO- 387
TEC- 387
TECA- 387
-TECĂ 387
TECI- 387
-TECIE 387
-TECIU 387
TECNO- 388
TECO- 388
TECTI- 388
-TECTIC 388
TECTO₁- 388
TECTO₂- 388
TECTONO- 388
TEFR- 388
TEFRO- 388
-TEGĂ 388
TEGULI- 388
-TEHNIC 388
-TEHNIE 388
TEHNO- 388
TEICO- 389
TEL- 389
TELE- 389
TELEO₁- 390
TELEO₂- 390
-TELEOZĂ 390
TELEUTO- 390
TELI- (THELI-) 390
-TELIC 390
-TELIE₁ 390
-TELIE₂ 390
TELIO- 390
-TELIU 390
TELMA- 390
TELMATO- 390
-TELMĂ 390
TELO₁- 390
TELO₂- 391
TELURO- 391
TEMATO- 391
TEMNO- 391
-TEN 391
TEN- 391
TENEBRI- 391
TENELI- 391
-TENI 391
-TENIE 391
TENIO- 391
TENO- 391
TENONT- 391
TENONTO- 391
TENSIO- 391
TENSO- 392
TENTACULI 392
TENUI- 392

TEO- 392
TER- 392
-TERAPEUTIC 392
-TERPAPIC 392
-TERAPIE 392
TERAT- 392
TERATO- 392
-TERĂ 392
TERETI- 393
TERGI- 393
TERI₁- 393
TERI₂- 393
-TERIE 393
TERIO- 393
-TERIU 393
-TERM 393
-TERMIC 393
-TERMIE 393
TERMINI- 393
TERMINO- 393
TERMITI- 393
TERMITO- 393
TERMO- 393
TERNATI- 394
TERNI- 394
TERO₁- 394
TERO₂- 394
TERO₃- 395
TERO₄- 395
TESMO- 395
TESTO- 395
TETANI- 395
TETANO- 395
TETARTO- 395
TETR- 395
TETRA- 395
TETRACO- 396
TETRADO- 396
TETRAPLO- 396
-TEXIE 396
TEXTI- 396
TEXTO- 396
-TEZĂ 396
THALASO- 396
THANATO- 396
THELI- 396
TICHO- 396
TIFI- 396
TIFL- 396
TIFLO- 396
TIFO₁- 396
TIFO₂- 397
TIGMO- 397
TIHO- (TICHO-) 397
-TIL 397
TILO₁- 397
TILO₂- 397
-TILOZĂ 397
-TIM 397
TIM- 397

-TIMIE 397
TIMO₁- 397
TIMO₂- 397
TIMPAN- 397
TIMPANO- 397
TINI- 397
TINO- 397
TIO- 397
-TIP 398
TIP- 398
-TIPIIC 398
-TIPIE 398
TIPO- 398
TIPTO- 398
TIRANO- 398
TIREO- 398
TIRO₁- 398
TIRO₂- 398
TIRSI- 398
TIRSO- 398
TISANO- 398
TITANO- 398
TITILO- 399
TIXO- 399
TIZAN- 399
TIZANO- (TISANO-) 399
-TOC 399
-TOCHIE (-TOCIE,
-TOHIE, -TOKIE) 399
-TOCIC 399
-TOCIE 399
TOCO- 399
-TOHIE 399
-TOKIE 399
TOLO₁- 399
TOLO₂- 399
-TOM 399
TOMI- 399
-TOMIC 399
-TOMIE 399
TOMIO- 399
TOMNO- 399
TOMO- 399
-TON 399
-TONIC 399
-TONIE 399
TONO- 400
TONSIL- 400
TONSILO- 400
-TOP 400
TOP- 400
-TOPIC 400
-TOPIE 400
TOPO- 400
TORAC- 401
-TORACIE 401
TORACO- 401
TORENTI- 401
TORM- 401
TORMO- 401

TORO- 401
TORSIO- 401
TORTI- 401
TORULI- 401
TORULO- 401
TOXI- 401
-TOXIC 402
TOXICO- 402
-TOXIE 402
TOXO- 402
TRACHI- 402
TRACTO- 402
TRAGO- 402
TRAH- 402
-TRAHELIE 402
TRAHELO- 402
TRAHEO- 402
TRAHI- (TRACHI-) 402
TRANSPIRO- 403
TRANSVERSO- 403
TRAPEZI- 403
TRAPEZO- 403
TRAUMATO- 403
TREFO- 403
TREMAT- 403
TREMATO₁- 403
TREMATO₂- 403
-TREMĂ 403
TREPO- 403
-TREPSIE₁ 403
-TREPSIE₂ 403
-TREZIE 403
TRI- 403
-TRIB 405
TRIBO- 405
-TRIC 405
-TRICHIE 405
TRICHO- 405
TRICO₁- (TRICHO-,
TRIO₁) 405
TRICO₂- 405
TRIGONO- 405
-TRIH (-TRIC) 406
TRIH- 406
TRIO₁- 406
TRIO₂-
(TRICO₂-) 406
TRIPANO- 406
TRIPL- 406
TRIPLO- 406
-TRIPSIE 406
TRISTI- 406
TROCHO- 406
TROCO- 406
TROCTO- 406
-TROF 406
-TROFIC 406
-TROFIE 406
-TROFISM 406
TROFO- 406

TROGLO- 407
TROHLEARI- 407
TROHLEI- 407
TROHO- (TROCHO-,
TROCO-) 407
TROMB- 407
TROMBO- 407
-TRÖP 407
-TROPIC 407
-TROPIE 407
-TROPISM 408
TROPO- 408
TRULI- 408
TRUNCI- 408
TUBERCUL- 408
TUBERCULI- 408
TUBERCULO- 408
TUBERI- 408
TUBI- 408
TUBULI- 408
TUBULO- 408
TUMORI- 408
TURBIDI- 408
TURBIN- 408
TURBINI- 408
TURBINO- 408
TURBO- 409
TURDI- 409
TURGO- 409
TURI₁- 409
TURI₂- 409
TUSI- 409

U

UDO- 410
UL- 410
ULCERO- 410
ULIE- 410
ULO₁- 410
ULO₂- 410
ULO₃- 410
UMANO- 410
UMBELI- 410
UMBILICI- 410
UMBRACULI- 410
UMBRATI- 410
UMIDI- 410
UMIDO- 410
UNC- 410
UNCI- 410
UNCO- 410
UNDULI- 410
UNGUI-
(UNGVİ-) 410
UNGULI- 410
UNGVİ- 410
UNI- 410
-UR 411
UR- 411
URANO- 411

URCEI- 411
UREDÖ- 411
URETER- 411
URETERO- 411
URETIC 411
URETR- 411
-URETRIE 411
URETRO- 411
-UREZĂ 412
-URG 412
-URGIE 412
-URIE 412
URINI- 412
URNI- 412
URO₁- 412
URO₂- 412
UTER- 412
UTERO- 412
UTRI- 413
UTRICULI- 413
UVI- 413
UVO- 413
UVUL- 413
UVULO- 413
UXORI- 413

V

VACCINO- 414
VAGIN- 414
VAGINI- 414
VAGINO- 414
VAGO- 414
-VALENT 414
VALI- 414
-VALV 414
VALVI- 414
VALVUL 414
VALVULO- 414
VAPO- 414
VARIC- 414
VARICO- 414
VARIO- 414
VARIOLI- 414
VARIOLO- 414
VAS- 414
VASI- 415
VASO- 415
VECTO- 415
VELI- 415
VELO- 415
VEN- 415
VENENI- 415
VENERO- 415
VENI- 415
VENO- 415
VENTRI- 415
VENTRICUL- 415
VENTRICULO- 415
VENTRO- 415
VERBO- 415

VERMI- 415
VERSI- 416
VERTEBRI- 416
VERTEBRO- 416
VERTICILI- 416
VERTIGO- 416
VERUCI- 416
VERUCULI- 416
VEXILI- 416
VEXILO- 416
VEZICO- 416
VEZICUL- 416
VEZICULI- 416
VEZICULO- 416
VIBRO- 416
VIDEO- 416
VILI- 416
VINI- 416
VIR- 416
VIRIDI- 416
VIRO- 416
VIRUSO- 417
VISCER- 417
VISCERO- 417
VISCO- 417
VISCOZI- 417
VITELI- 417
VITELÖ- 417
VITI₁- 417
VITI₂- 417
VITRI- 417
VIVI- 417
VIZIBILI- 417
-VOC 417
VOCO- 417
VOLUTI- 417
-VOR 417
VULCANO- 417
VULV- 417
VULVI- 417
VULVO- 417

X

XANT- 418
XANTO- 418
-XEN 418
XEN- 418
-XENIC 418
-XENIE 418
XENO- 418
XER- 419
-XERĂ 419
XERO- 419
-XEROZĂ 419
XESTO- 419
XIF- 419
XIFO- 419
-XIL (-XILĂ) 419
-XILĂ 419
XILO- 419

Z

ZAHARI- 421
ZAHARO- 421
ZANCLO- 421
-ZAUR
(-SAUR) 421
ZELO- 421
-ZEMIE 421
ZEO- 421

-ZIGIE 421
ZIGO- 421
ZIGOTIC- 421
-ZIGOTIE
(-ZIGOTIE) 421
-ZIGOTIE 422
-ZIGOZĂ 422
-ZIM (-ZIMĂ) 422
-ZIMĂ 422

ZIMO- 422
-ZIT 422
ZO- 422
-ZOAR 422
-ZOF (-SOF) 422
-ZOFIE (-SOFIE) 422
-ZOIC 422
-ZOID 422
ZOIDIO- 422

-ZOM (-ZOMĂ) 422
-ZOIT 422
-ZOMĂ 422
-ZOMIC 422
-ZOMIE 422
ZONO- 422
ZONULO- 422
ZOO- 422
ZOSTERI- 424

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- ALBU, I.D.; BREZEANU, Maria, *Mică enciclopedie de chimie*, Editura Enciclopedică Română, București, 1974.
- ANDREI, Nicolae, *Formarea terminologiei științifice la clasele V-VIII*, în „Revista de pedagogie” nr. 10, octombrie, 1998.
- ARNAUDOV, G., *Terminologia medica polyglotta*, Sofia, 1964.
- AVRAM, Mioara (redactor responsabil), *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Editura Academiei, București, 1982.
- BAILLY, M.A., *Dictionaire grec-français*, Librairie Hachette, vol. I-V, Firenze, 1950-1957.
- BĂCĂOANU, Vasile ș.a., *Dicționar geomorfologic*, Editura Științifică, București, 1974.
- BĂLĂNESCU, Grigore, *Dicționar de chimie*, Editura Tehnică, București, 1964.
- BĂRSĂNESCU, Ștefan (sub redacția), *Dicționar de pedagogie contemporană*, Editura Enciclopedică Română, București, 1969.
- BEJAN, A.; BUJENITĂ, M., *Dicționar de marină*, Editura Militară, București, 1979.
- BLOCH, Oscar; WARTBURG, W. von, *Dictionnaire étymologique de la langue française*, P.U.F., Paris, 1960.
- BOISACQ, E., *Dictionnaire étymologique de la langue grecque*, Heidelberg, 1950.
- BORZA, Al., *Dicționar etnobotanic*, Editura Academiei, București, 1968.
- CAILLEUX, A.; KOMORN, J., *Dictionnaire des racines scientifiques*, Paris, 1951.
- CHANTRAINE, P., *Dictionnaire étymologique de la langue grecque. Histoire des mots*, Paris, 1968.
- CIOBANU, Fulvia; HASAN, Finuța, *Formarea cuvintelor în limba română* (vol. I, „Compunerea”), Editura Academiei, București, 1970.
- CONEA, Ana ș.a., *Dicționar de știința solului*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.
- CRĂCIUN, Teofil; CRĂCIUN, Luana-Leonora, *Dicționar de biologie*, Editura Albatros, București, 1989.
- DARMESTER, Arsène, *Traité de la formation des mots composés dans la langue française comparée aux autres langues romanes et au latin*, Paris, 1894.
- DAVIDSON, Thomas; GEDDIE, J. Liddell, *Chamber's Twentieth Century Dictionary*, Edinburgh-London, 1947.
- DAUZAT, A.; DUBOIS, Jean; MITTERAND, Henri, *Nouveau dictionnaire étymologique et historique*, Librairie Larousse, Paris, 1964.
- DIMAȘ, Ion ș.a., *Dicționar de fizică*, Editura Enciclopedică Română, București, 1972.
- DIMITRESCU, Florica, *Dicționar de cuvinte recente*, Editura Albatros, București, 1982.
- DINU, Ion (sub redacția), *Dicționar enciclopedic de zootehnie*, Editura Ceres, București, 1982.
- DUBOIS, Jean (sub redacția) *Lexis. Larousse de la langue française*, Paris, 1979.
- ERNOUT, A.; MEILLET, A., *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots*, quatrième édition, Paris, 1959.
- GARNIER, Marcel, *Dictionnaire des termes de médecine*, Librairie Maloine, Paris, 1965.
- GEORGE, Pierre, *Dictionnaire de la géographie*, P.U.F., Paris, 1974.
- GHERMAN, Ion, *Dicționar de parazitologie*, Editura Științifică, București, 1990.
- GORGOS, Constantin (sub redacția), *Dicționar enciclopedic de psihiatrie*, voi. I-III, Editura Medicală, București, 1987-1989.
- GRAUR, Al., *Tendențele actuale ale limbii române*, Editura Științifică, București, 1968.
- GRAY, P., *Dictionary of the biological Science*, New York, 1967.
- GUȚU, G., *Dicționar latin-român*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.
- HARRINGTON, K.P., *Mediaeval Latin*, Chicago, London, 1987.
- HENDERSON, I.F.; HENDERSON, W.D.; KENNETH, I.H., *A dictionary of scientific terms*, New York, 1953.
- HULEA, ANA; RĂDULESCU, E.; BONTEA, Vera, *Dicționar de termeni populari, tehnici și științifici în fitopatologie*, Editura Ceres, București, 1983.
- HUSSON, Roger, *Glossaire de biologie animale*, Paris, 1970.
- KENNETH, I.H., *Henderson's Dictionary of biological terms*, Edinburgh, ediția a VIII-a, 1963.
- KLEIN, Ernest, *A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language*, Amsterdam, London, New York, 1971.
- KOSTIĆ, A., *Medical dictionary. Lexicon medicum polyglottum*, Beograd, Zagreb, 1971.
- LIDDELL, H.G.; SCOTT, R.; JONES, H.S., *Greek-English Lexicon*, Oxford, 1940.
- LOUIS, René, *Dicționar de mistere*, Editura Nemira, 1999.

- LUSTUN, Laurențiu; RĂDULESCU, Ion; VOICAN, Vasile, *Dicționar piscicol*, Editura Ceres, București, 1978.
- MARCU, Florin; MANECA, Constant, *Dicționar de neologisme*, ediția a III-a, Editura Academiei, București, 1978.
- MAXIMILIAN, Constantin; ION, Doina Maria, *Dicționar enciclopedic de genetică*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984.
- MIHĂILESCU, N. (coordonator), *Lexicon - geologie, geografie, mine, petrol*, vol. I-II, Editura Tehnică, București, 1975-1977.
- MORARIU, Ioan; PĂUNESCU, Eugeniu, *Dicționar de imunologie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
- NEACȘU, Petre; APOSTOLACHE-STOICESCU, Zoe, *Dicționar de ecologie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
- PARTRIDGE, Eric, *Origins. A short etymological dictionary of modern english*, London, 1959.
- PAȘTEA, Eugen (coordonator), *Dicționar de zootehnie și medicină veterinară*, Editura Agrosilvică, București, 1969.
- PIÉRON, A. (redactor), *Vocabulaire de la psychologie*, Paris, 1967.
- POPESCU, Ion; MOHAN, Gh.; PÂRVU, C., *Dicționar de biologie vegetală*, Societatea de Științe Biologice din România, București, 1974.
- POPESCU-NEVEANU, Paul, *Dicționar de psihologie*, Editura Albatros, București, 1978.
- POTLOG, Alexe, *Dicționar practic de agronomie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979.
- POTLOG, Alexe; VELICAN, Vasile, *Dicționar practic de biologie agricolă*, Editura Enciclopedică Română, București, 1974.
- QUICHERAT, L.; DAVELUY, A., *Dictionnaire latin-français*, Librairie Hachette, 1908.
- ROBERT, Paul, *Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris, 1979.
- SĂHLEANU, Victor; STUGREN, Bogdan, *Mică enciclopedie de biologie și medicină*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
- SEGUY, E., *Dictionnaire des termes d'entomologie*, Paris, 1967.
- SILLAMY, Norbert, *Dictionnaire de la psychologie*, Librairie Larousse, Paris, 1973.
- SIMICI, P. (redactor responsabil), *Dicționar medical*, vol. I-II, Editura Medicală, București, 1969.
- SLIOSBERG, A., *Elsevier's Medical Dictionary*, Amsterdam, Oxford, New York, 1975.
- SOUTER, A., *A Glossary of Later Latin*, London, 1949.
- STEARN, W., *Botanical Latin*, London, 1966.
- ȘĂINEANU, Lazăr, *Dicționar universal al limbii române*, vol. I-V, Editura Mydo Center, Iași, 1995-1996.
- ȘCHIOPU, Ursula (coordonator principal), *Dicționar enciclopedic de psihologie*, vol. I-III, Universitatea din București, 1979.
- ȘTEFAN, Anghel, *Dicționar de mecanică agricolă*, Editura Ceres, București, 1972.
- TĂNASE, Ion Constantin (coordonator), *Dicționarul limbii române pentru elevi*, Editura Cartea Școlii 2000, București, 1997.
- TĂNASE, Ion Constantin (coordonator), *Enciclopedia școlară*, Editura Cartea Școlii 2000, București, 1998.
- TREBICI, Vladimir, *Mică enciclopedie de demografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975.
- ȚIȚEICA, Radu (coordonator), *Dicționar politehnic*, Editura Tehnică, București, 1967.
- ȚIȚEICA, Radu (sub conducerea), *Dicționar de termeni tehnici*, Editura Tehnică, București, 1972.
- VÁCZY, Coloman, *Dicționar botanic poliglot*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980.
- VOSS, A., *Botanisches Wörterbuch*, ediția a VIII-a, Berlin, 1929.
- VULCĂNESCU, Romulus, *Dicționar de etnologie*, Editura Albatros, București, 1979.
- WALDE, A.; HOFMANN, J.B., *Lateinisches etymologisches Wörterbuch*, vol. I-II, Heidelberg, 1938-1954.
- WARREN, H.C., *Dictionary of Psychology*, Boston, New York, 1934.
- *Brokhaus ABC der Landwirtschaft*, vol. I-II, Leipzig, 1962.
- *Brokhaus Enzyklopädie*, vol. I-XXI, Wiesbaden, 1966-1975.
- *Butterworths Medical Dictionary*, Second Edition, New York, London, 1978.
- *Dictionnaire médical*, Genève, 1974.
- *Dicționar enciclopedic român*, vol. I-IV, Editura Politică, București, 1962-1966.
- *Dicționar tehnic poliglot*, Editura Tehnică, București, 1963.
- *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei, București, 1975.
- *Dizionario enciclopedico italiano*, vol. I-XII, Roma, 1955-1965.
- *Enciclopedia Britannica*, vol. I-XXIII, London, 1973.
- *Fremdwörterbuch*, Leipzig, 1974.
- *Grand Larousse encyclopédique en 10 volumes*, Librairie Larousse, Paris, 1960-1964.
- *Grand Larousse de la langue française en 6 volumes*, Librairie Larousse, Paris, 1971-1975.
- *Larousse de la médecine*, vol. I-II, Librairie Larousse, Paris, 1971-1972.
- *Larousse du XXe siècle*, vol. I-VI, Paris, 1962.
- *Larousse médical*, Librairie Larousse, Paris, 1971.
- *Lexicon tehnic român* (elaborare nouă), vol. I-XIX, Editura Tehnică, București, 1957-1965.
- *Meyers Lexicon, A-Z*, Leipzig, 1976.
- *Mic dicționar enciclopedic*, ediția a II-a, București, 1978.
- *Petit Larousse en couleurs*, Larousse, Paris, 1995.
- *The Concise Oxford Dictionary of Current English*, Oxford, 1978.
- *Webster's New International Dictionary of the English Language*, New York, 1958.
- *Webster's New World Dictionary of the American Language*, Cleveland, New York, 1980.
- *Webster's Universal College Dictionary*, Gramercy Books, New York, 1997.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DE LICENȚĂ
 BUCUREȘTI
 31.12.9